

☐ LÜĞƏT VƏ ENSİKLOPEDIYALAR

Р-Я

**RUSCA-
AZƏRBAYCANCA
LÜĞƏT**

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu

W141

R 88

254194

RUSCA-AZƏRBAYCANCA LÜĞƏT

Altıncı nəşr

ÜÇ CİLDDƏ
III CİLD

P-Я

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

“ŞƏRQ-QƏRB”
BAKI-2005

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü
Əliheydər Orucovun redaktəsi ilə

Altıncı nəşrin
redaktorları:

İlyas Aydınov
İdris Kərimov

RUSCA-AZƏRBAYCANCA
LÜĞƏT

Altıncı nəşr

Üç cildə

III cild

P-R

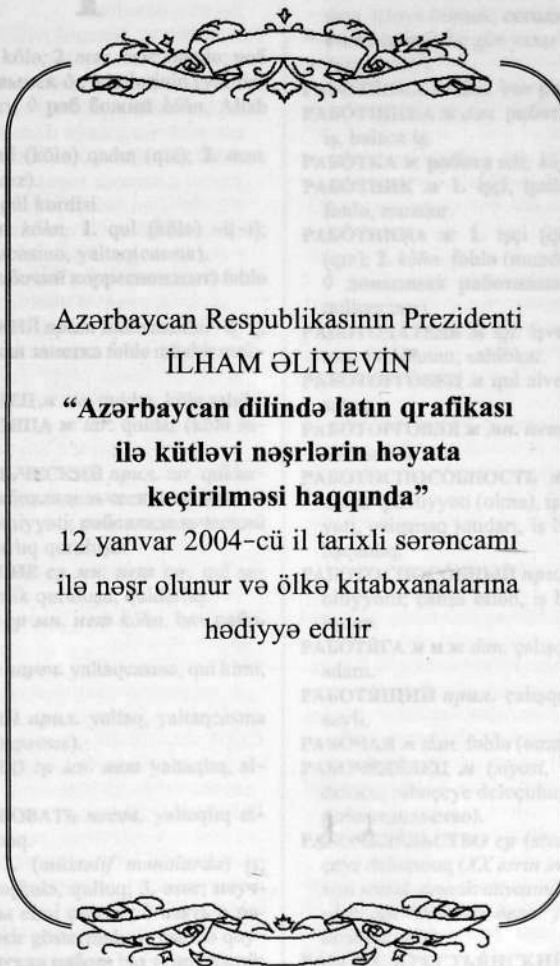
494.3611394361 - dc 21

AZE

Rusca-Azərbaycanca lüğət. Üç cildə. III cild. Bakı, "Şərq Qərb", 2005,
672 səh.

ISBN 9952-418-63-6

© "ŞƏRQ-QƏRB", 2005

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İLHAM ƏLİYEVİN

"Azərbaycan dilində latın qrafikası

ilə kütləvi nəşrlərin həyata

keçirilməsi haqqında"

12 yanvar 2004-cü il tarixli sərəncamı

ilə nəşr olunur və ölkə kitabxanalarına

hədiyyə edilir

Рр

РАБ **м** 1. qul, kölə; 2. *тас.* əsir; bəndə; **раб** **своих** **привычек** öz adətlərinin (vərdişlərinin) əsiri; ♦ **раб** **божий** *köhn.* Allah bəndəsi.

РАБА **ж** 1. qul (kölə) qadın (qız); 2. *тас.* əsir qadın (qız).

РАБАТКА **ж** gül kərdisi.

РАБИЙ *прил. köhn.* 1. qul (kölə) -i[-ı]; 2. *тас.* köləcəsinə, yaltaq(casına).

РАБКÓР **м** (**рабочий корреспондент**) fəhlə müxbir.

РАБКÓРОВСКИЙ *прил.* fəhlə müxbir -i[-ı]; **рабкоровская заметка** fəhlə müxbir məktubu.

РАБОВЛАДЕЛЕЦ **м** *тар.* quldar, kölə sahibi.

РАБОВЛАДЕЛИЦА **ж** *тар.* quldar (kölə sahibi) qadın.

РАБОВЛАДЕЛЬЧЕСКИЙ *прил. тар.* quldarlıq -i[-ı]; **рабовладельческое общество** quldarlıq cəmiyyəti; **рабовладельческий строй** quldarlıq quruluşu.

РАБОВЛАДЕНИЕ **ср** *мн. нет тар.* qul sahibliyi; köləlik quruluşu, quldarlıq.

РАБОЛÉПНИЕ **ср** *мн. нет köhn.* bax **раболепство**.

РАБОЛÉПНО *нареч.* yaltaqcasına, qul kimi, köləcəsinə.

РАБОЛÉПНЫЙ *прил.* yaltaq, yaltaqcasına (*davranış, başaytə*).

РАБОЛÉПСТВО **ср** *мн. нет* yaltaqlıq, alçalma.

РАБОЛÉПСТВОВАТЬ *несов.* yaltaqlıq etmək, alçalmaq.

РАБОТА **ж** 1. (*müxtəlif mənalarda*) iş; 2. əmək, məşğələ, qulluq; 3. əsər; **научные работы** elmi əsərlər; ♦ **взять в работу** qəti təsir göstərmək; iş üstünə qoymaq; **египетская работа** bax **египетский**; **сизифова работа** bax **сизифов**; **работа горит в руках** əldən zirəkdir.

РАБОТАТЬ *несов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) işləmək; 2. çalışmaq; **работать директором** direktor vəzifəsində çalışmaq; 3. *дан.*

qayırmaq, hazırlamaq; 4. *xüs.* miniyə öyrətmək (*atı*); ♦ **работать над собой** öz üzərində çalışmaq (işləmək).

РАБОТАТЬСЯ *несов. безл.* iş həvəsi olmaq, işləyə bilmək; **сегодня мне работается хорошо** bu gün yaxşı işləyirəm (işim yaxşı gedir).

РАБОТЕНКА **ж** *дан.* bax **работишка**.

РАБОТИШКА **ж** *дан.* **работа** *söz. kiç.* xırda iş, balaca iş.

РАБОТКА **ж** **работа** *söz. kiç.*

РАБОТНИК **м** 1. işçi, qulluqçu; 2. *köhn.* fəhlə, muzdur.

РАБОТНИЦА **ж** 1. işçi (qulluqçu) qadın (qız); 2. *köhn.* fəhlə (muzdur) qadın (qız); ♦ **домашняя работница** qulluqçu (ev qulluqçusu).

РАБОТОДАТЕЛЬ **м** *iqт.* işverən, iş götürən, fəhlə tutan; sahibkar.

РАБОТОРГÓВЕЦ **м** qul alverçisi, qul alıb-satan.

РАБОТОРГÓВЛЯ **ж** *мн. нет* qul alveri, qul alıb-satma.

РАБОТОСПОСÓБНОСТЬ **ж** *мн. нет* 1. əmək qabiliyyəti (olma), işləmək qabiliyyəti, çalışmaq iqtidarı, iş bacarığı; 2. çalışqanlıq.

РАБОТОСПОСÓБНЫЙ *прил.* 1. əmək qabiliyyətli; çalışa bilən, iş bacaran; 2. çalışqan.

РАБОТЯГА **м** **и** **ж** *дан.* çalışqan adam, işlək adam.

РАБОТЯЩИЙ *прил.* çalışqan, işlək, işcil, səyli.

РАБОЧАЯ **ж** *дан.* fəhlə (əmələ) qadın (qız).

РАБОЧЕДÉЛЕЦ **м** (*siyasi, тар.*) raboçeye deloçu; raboçeye deloçuluq tərəfdarı (bax **рабочедельство**).

РАБОЧЕДÉЛЬСТВО **ср** (*siyasi, тар.*) raboçeye deloçuluq (*XX əsrin əvvəllərində Rusiya sosial-demokratiasında xırda cərəyan olub; adı "Рабочее дело" jurnalından götürülmüşdür*).

РАБОЧЕ-КРЕСТЬЯНСКИЙ *прил. тар.* fəhlə-kəndli -i[-ı]; **рабоче-крестьянская власть** fəhlə-kəndli hakimiyyəti.

РАБОЧИЙ I **м** fəhlə, əmələ.

РАБОЧИЙ II *прил.* 1. fəhlə -i[-ı]; **рабочий класс** fəhlə sinfi; 2. əməkçi, zəhmətkeş;

рабочий народ zəhmətkeş (əməkçi) xalq; 3. işlək, işləyən; **рабочие части машины** maşının işləyən hissələri; **рабочий скот** iş heyvanı; 4. iş -[i-]; **рабочий день** iş günü; **рабочий костюм** iş paltarı; **рабочие руки** fəhlə, işçi; **рабочая сила** (iqt. 1) işçi qüvvəsi; 2) bax **рабочие руки**; **рабочая неделя** iş həftəsi.

РАБСЕЛЬКОРОВСКИЙ *прил.* fəhlə-kəndli müxbiri -[i-].

РАБСЕЛЬКОРЫ *мн. (ед. рабселькор м)* fəhlə-kəndli müxbirləri.

РАБСКИ *нареч.* köləcəsinə, qulcasına, kölə kimi, qul kimi.

РАБСКИЙ *прил.* 1. qul (kölə) -[i-]; **рабский труд** qul (kölə) əməyi; 2. köləcəsinə; **рабское подражание** köləcəsinə təqlid; 3. *тас.* yaltaq, yaltaqcasına.

РАБСТВО *ср мн. нет* 1. köləlik, qulluq, əsarət; 2. *тар.* quldarlıq (*quruluşu*); 3. *тас.* itaət, tabelik.

РАБСТВОВАТЬ *несов. köhn.* bax **раболопствовать**.

РАБФАК *м* (рабочий факультет) *тар.* fəhlə fakültəsi.

РАБФАКОВЕЦ *м тар.* fəhlə fakültəsi tələbəsi.

РАБФАКОВКА *ж* fəhlə fakültəsi talibəsi (*tələbə qız*).

РАБФАКОВСКИЙ *прил.* fəhlə fakültəsi -[i-].

РАБЫНЯ *ж* 1. qul (kölə) qadın (qız); 2. kənz.

РАВВИН *м* ravvin (*yəhudi ruhanisi, xaxam*).

РАВВИНАТ *м мн. нет* ravvinlər məclisi, ravvinlər məhkəməsi (bax **раввин**).

РАВВИНСКИЙ *прил.* ravvin -[i-].

РАВЕЛИН *м* (*hərbi, köhn.*) istehkam, bürç, qala.

РАВЕДУК *м хüs.* ravenduk (*velkənlik qalın bez*).

РАВЕНСТВО *ср мн. нет* 1. bərabərlik; **равенство прав** hüquq bərabərliyi; 2. *riyaz.* bərabərlik; **знак равенства** bərabərlik işarəsi (=).

РАВНЕНИЕ *ср мн. нет* 1. bərabərləşdirmə, bərabərləşdirilmə; tənləşdirmə, tənləşdirilmə; 2. bərabərləşmə, tənləşmə; 3. tutuşdurma, tutuşdurulma; müqayisə etmə, müqayisə edilmə; müqayisə; 4. tən tutma,

tən tutulma; bir tutma, bir tutulma; 5. hamarlama, hamarlanma, hamarlaşma; düzləndirmə, düzləndirilmə, düzlənmə.

РАВНЁХОНЬКИЙ *прил. дан.* lap bərabər, lap düz, dümdüz.

РАВНИНА *ж* düzənlik, düzəngah, düzən, düz (*yer*).

РАВНИННИК *м idm.* düzən xizəkçisi.

РАВНИННЫЙ *прил. coğr.* düzən(lik); **равнинный ландшафт** düzənlik landşaft.

РАВНО 1. *нареч.* eyni dərəcədə, ...kimi; **равно** красивы горы и леса dağlar və meşələr eyni dərəcədə gözəldir; 2. *в знач. сказ.* bərabərdir; **три плюс два равно** **пяти** üç üstə gəl iki edər beş (bərabərdir beşə); 3. **союз** həmçinin, habelə, eləcə də; **киргичи, равно и многие другие строительные материалы, изготовляются местной промышленностью** kərpic, eləcə də başqa tikinti materialları yerli sənaye tərəfindən hazırlanır; **о всё равно** 1) hamısı birdir, fərqi yoxdur; 2) hər halda, hər necə olsa; **он всё равно придет** o hər halda gələsindir; 3) ...deməkdir, ...bərabərdir; **сказать так, всё равно, что отказаться** belə demək yox deməkdir (yox deməyə bərabərdir).

РАВНОБЕДРЕННИК *м riyaz.* bərabəryanlı üçbucaqlı.

РАВНОБЕДРЕННОСТЬ *ж мн. нет riyaz.* bərabəryanlılıq.

РАВНОБЕДРЕННЫЙ *прил. riyaz.* bərabəryanlı; **равнобедренный треугольник** bərabəryanlı üçbucaq.

РАВНОВЕЛИКИЙ *прил. riyaz., fiz.* müadil (*bir böyüklükdə olan, bir boyda olan*); **равновеликие фигуры** müadil fiqurlar.

РАВНОВЕСИЕ *ср мн. нет* tarazlıq, müvazinət; **вывести из равновесия** əsəbləşdirmək, hirsələndirmək, müvazinətdən (hövsələdən) çıxarmaq.

РАВНОВЕСНЫЙ *прил. fiz.* taraz, bir.

РАВНОВЕСОМЫЙ *прил. хüs.* birçəkili, bərabər çəkili, ağırlığı bir olan.

РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ *ж fiz.* əvəzləyici qüvvə; **равнодействующая сила** *fiz.* əvəzləyici qüvvə.

РАВНОДЕЙСТВУЮЩИЙ *прил. fiz.* əvəzləyici (*qüvvə*).

РАВНОДЕНСТВЕННЫЙ *прил. astr.* bərabərlik -[i-]; **равноденственная точка** bərabərlik nöqtəsi.

РАВНОДЕНСТВИЕ *ср astr.* gecə-gündüzün bərabərliyi.

РАВНОДУШИЕ *ср мн. нет* laqeydlilik, etinasızlıq, əhəmiyyət verməmə.

РАВНОДУШНО *нареч.* laqeyd(liklə), etinasız(lıqla); **равнодушно смотреть** laqeyd baxmaq.

РАВНОДУШНЫЙ *прил.* laqeyd, etinasız, maraqsız.

РАВНОЗНАЧАЩИЙ *прил.* 1. eyni əhəmiyyətə malik olan; 2. birqiymətli, eyniqiymətli, bərabər qiymətli.

РАВНОЗНАЧНОСТЬ *ж мн. нет* 1. eyni əhəmiyyətə malik olma; 2. eyni qiymətə malik olma, bərabər qiymətdə olma.

РАВНОЗНАЧНЫЙ *прил.* 1. eynimənalı, birmənalı, eyni mənası olan; **равнозначное выражение** eynimənalı ifadə; 2. *riyaz.* eyniqiymətli.

РАВНОМЕРНО *нареч.* 1. bir bərabərdə, bir ölçüdə, bir qərarda; 2. bərabər, müntəzəm.

РАВНОМЕРНОСТЬ *ж мн. нет* 1. bir bərabərdə olma, bir ölçüdə olma; bir qərarda olma; 2. müntəzəmlik, bərabərlik.

РАВНОМЕРНЫЙ *прил.* 1. eyni bərabərlikdə olan, bir bərabərdə (ölçüdə) olan; bir qərarda olan; 2. müntəzəm, bərabər.

РАВНОПЛЕЧИЙ *прил. fiz. tex.* bərabərqollu.

РАВНОПРАВИЕ *ср мн. нет* hüquq bərabərliyi, bərabər hüquq.

РАВНОПРАВНОСТЬ *ж* bərabər hüquqluluq.

РАВНОПРАВНЫЙ *прил.* bərabər hüquqlu.

РАВНОСИЛЬНЫЙ *прил.* 1. eynigüclü, qüvvəcə bərabər, bərabər qüvvəli, bərabərgüclü; 2. bərabər olan, ...demək olan; eyni, bir; **поражение, равносильное катастрофе** fəlakətə bərabər olan (fəlakət demək olan) məğlubiyyət.

РАВНОСТОРОННИЙ *прил. riyaz.* bərabərtərəfli.

РАВНОУГОЛЬНИК *м riyaz.* bərabər bucaqlı (*cisim*).

РАВНОУГОЛЬНЫЙ *прил. riyaz.* bərabər bucaqlı; **равноугольный многоугольник** bərabər bucaqlı çoxbucaq.

РАВНОУСКОРЕННЫЙ *прил. mex.* bərabərtəcilli, sürəti müntəzəm sürətdə artan.

РАВНОЦЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. qiymətcə bərabər olma, dəyərcə bərabər olma, eyni qiymətlik; birqiymətlik; 2. *тас.* eyni əhəmiyyətə (dəyərə, keyfiyyətə) malik olma.

РАВНОЦЕННЫЙ *прил.* 1. qiymətcə bərabər olan, dəyərcə bərabər olan, eyniqiymətli; birqiymətli; 2. *тас.* eyni əhəmiyyətə (dəyərə, keyfiyyətə) malik olan.

РАВНЫЙ *прил.* 1. tən, bərabər, eyni; **равные силы** bərabər qüvvələr; 2. tay; **он не имеет равных себе** onun tayı (bərabəri) yoxdur; **равным образом** həmçinin, habelə, eləcə də; **быть (стоять) на равной ноге** tayı olmaq, bərabəri olmaq.

РАВНЯТЬ *несов.* 1. tənləşdirmək, bərabərləşdirmək; 2. bərabər tutmaq, tay tutmaq.

РАВНЯТЬСЯ *несов.* 1. tənləşdirilmək, bərabərləşdirilmək; 2. bərabər tutulmaq, bir tutulmaq, tay tutulmaq; 3. tənləşmək, bərabərləşmək; 4. özünü tay tutmaq, özünü bərabər tutmaq; 5. bərabər olmaq; **трижды три равняется девяти** üç dəfə üç doqquza bərabərdir.

РАГУ *ср асп.* raqu (*xırda doğranmış ət və ya balıq qovurması*).

РАД *в знач. сказ.* - şadam, şaddir; 2. məmnuniyyətlə, həvəslə; **рад пойти, да некогда** məmnuniyyətlə gedərdim, amma vaxtim yoxdur; **рад не рад; хоть рад, хоть не рад** istər-istəməz; **и сам не рад** özüm də peşmanam; **рад-радешенек (рад-радехонек)** çox şadam; **рад стараться!** can-başla (hazıram!) qulluğunda (qulluğunuzda) hazıram! **чем богаты, тем и рады** bax **богатый**.

РАДА *ж rada* (1. müxtəlif dövrlərdə Ukraynada, Belarusda, Litvada və Polşada: xalq yığıncağı, xalq məclisi, habelə nümayəndələr şurası; 2. *тар.* Ukrayna və Belarusda: 1917-1919-cu illərdə yerli milli təşkilatlar).

РАДАР *м* bax **радиолокатор** və **радиолокация**.

РАДАРНЫЙ *прил.* radar -[i-]; **радарная станция** radar stansiyası.

РАДЕНИЕ *ср мн. нет köhn.* 1. kömək, himayə, qeydkeşlik, qayğıkeşlik, canfəşanlıq, çalışma, söy göstərmə, can yandırma; 2. bəzi təriqətlərdə: yüyürmə, atlıb düşmə,

hərnlənmə və s. şəklində keçirilən patoloji mahiyyətli dini ayin; haqqaya getmə.
РАДЕТЕЛЬ *м köhn.* himayəçi, kömək edən, canyandırان, qayğıkeş.
РАДЕТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* səyli, çalışqan, canyandırان.
РАДЕТЬ *несов. köhn.* 1. kömək etmək, himayə etmək, qeydkeşlik etmək, can yandırmaq; 2. bəzi təriqətlərdə: yüyürmək, atılıb-düşmək, hərnlənmək və s. şəklində dini ayin icra etmək; haqqaya getmək.
РАДЕХОНЕК, РАДЕШЕНЕК *дан.* çox şadırdır, çox şadam və s.
РАДЖА *м расе (Hindistanda: yerli feodal, hakim, knyaz).*
РАДИ *пред.* ...üçün, ...xatirinə, ...naminə; ...məqsədlə, ...görə; **О чего ради?** nə səbəbə? nə üçün? nəyə görə?
РАДИАЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* riyaz. radiallıq (radius istiqamətində olma).
РАДИАЛЬНЫЙ *прил.* riyaz. radial (radius istiqamətində olan).
РАДИАН *м riyaz.* radian (bucaq ölçüsü vahidi).
РАДИАНТ *м astr.* radiant (axan ulduzların görünən yollarının kəsişdiyi nöqtə).
РАДИАТОР *м tex.* radiator (1. motorlardakı (mühərriklərdəki) suyu soyudan cihaz; 2. binaları isitmək üçün boruşəkilli isidici qurğu; 3. fiz. şüa enerjisini udan və ya buraxan mərkəz).
РАДИАЦИОННЫЙ *прил.* radiasiya -i[-i].
РАДИАЦИЯ *м fiz.* radiasiya (1. Günəş şüası enerjisi; 2. şüalanma, şüa buraxma).
РАДИЕВЫЙ *прил. kim.* radium -i[-i]; **радиовое излучение** radium şüalanması.
РАДИЙ *м мн. нет kim.* radium (istilik və şüa enerjisi saça bilan kimyəvi element, metal).
РАДИКАЛ *I м* radikal (1. sol siyasi partiyalar tərəfdarı; 2. məc. köhn. qəti tədbir (hərəkət, baxış) tərəfdarı).
РАДИКАЛ II *м* radikal (1. riyaz. kök işarəsi (√); 2. kim. dəyişmədən bir kimyəvi birləşmədən başqasına keçən atomlar qrupu).
РАДИКАЛИЗМ *м мн. нет* 1. radikalizm (radikalların siyasi hərəkəti); 2. radikallıq (bax **радикал I** 2-ci mənada).
РАДИКАЛЬНИЧАТЬ *несов.* radikallıq etmək, radikalcasına hərəkət etmək (bax **радикал I** 2-ci mənada).

РАДИКАЛЬНО *нареч.* qəti (*surətdə*); **радикально действовать** qəti hərəkət etmək.
РАДИКАЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* radikallıq, qətilik.
РАДИКАЛЬНЫЙ *прил.* 1. radikal; **радикальная партия** radikal(lar) partiyası; 2. məc. qəti, kökündən; **радикальные меры** qəti tədbirlər; **радикальные изменения** köklü dəyişikliklər.
РАДИКУЛИТ *м мн. нет tib.* radikulit (hərəkət ilik əsəb köklərinin iltihabı).
РАДИО *ср нескл.* radio.
РАДИО... *I* radio- mürəkkəb sözlərin əvvəlində sözün "radioya" aid olduğunu bildirən birinci tərkib hissəsi, məs.: **радиоклуб, радиостанция.**
РАДИО... *II* radio- mürəkkəb sözlərin əvvəlində sözün "radiuma" aid olduğunu bildirən birinci tərkib hissəsi, məs.: **радиоактивность, радиоление.**
РАДИОАКТИВНОСТЬ *ж мн. нет kim., fiz.* radioaktivlik (bəzi kimyəvi elementlərin atom nüvələrinin öz-özünə şüalanması).
РАДИОАКТИВНЫЙ *прил. kim., fiz.* radioaktiv; radioaktivliyi olan.
РАДИОАППАРАТ *м* radio aparatı.
РАДИОАППАРАТУРА *ж мн. нет собир. tex.* radioaparatura; radio aparatları.
РАДИОБИОЛОГИЯ *ж* radiobiologiya.
РАДИОВЕЩАНИЕ *ср мн. нет* 1. radioveriliş radio yayımı; 2. radioveriliş idarələri şəbəkəsi.
РАДИОВЕЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* radioveriliş(lər) -i[-i]; **радиовещательная станция** radioverilişlər stansiyası.
РАДИОВОЗДЕЙСТВИЕ *ср мн. нет* xüs. radio ilə idarə etmək (gəmilərin, təyyarələrin və s. radio vasitəsilə idarə edilməsi).
РАДИОВОЛНА *ж fiz. tex.* radio dalğası.
РАДИОВЫШКА *ж xüs.* radio qülləsi; antenna.
РАДИОГАЗЕТА *ж* radio qəzeti.
РАДИОГРАММА *ж* radiogram (radio vasitəsilə verilən xəbər, məlumat).
РАДИОГРАФИЯ *ж мн. нет* xüs. radioqrafiya (rentgen şüaları vasitəsilə şəkil alma).
РАДИОЗВЯЗЬ *м дан.* radio oğrusu (öz radio aparatını şəbəkəyə verməyə bağlayan və radio üçün abunə haqqı zəhmətə şəxs).

РАДИОЗОНД *м xüs.* radiozond (havada olan hadisələri yazan radiolu aparat).
РАДИОКОМБАЙН *м* radiokombayn.
РАДИОКОММЕНТАТОР *м* radiokommentator, radio şərhçisi.
РАДИОКОНЦЕРТ *м* radiokonsert (radio ilə verilən konsert).
РАДИОЛА *ж* radiola (radio qəbul edən, elektropatefon və reproduktordan ibarət aparat).
РАДИОЛАМПА *ж* radio lampası.
РАДИОЛОГ *м xüs.* radioloq (radiologiya müəssisi).
РАДИОЛОГИЯ *ж мн. нет* xüs. radiologiya (radium və başqa radioaktiv maddələrin tətbiq və təsirindən bəhs edən elm).
РАДИОЛОКАТОР *м xüs.* radiolokator (uzaqdakı düşmən təyyarələrinin, gəmilərinin və s. yerini radio dalğaları vasitəsilə müəyyən edən aparatlar).
РАДИОЛОКАЦИОННЫЙ *прил. xüs.* radiolokasiya -i[-i]; **радиолокационная аппаратура** radiolokasiya aparatları.
РАДИОЛОКАЦИЯ *ж xüs.* radiolokasiya (hər cür hava şəraitində radio dalğaları vasitəsilə təyyarələrin, gəmilərin, atəş obyektlərinin və s. yerini müəyyən etmə).
РАДИОЛЮБИТЕЛЬ *м* radio həvəskarı, radio maraqlısı.
РАДИОЛЮБИТЕЛЬСКИЙ *прил.* radio həvəskarı -i[-i].
РАДИОЛЮБИТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* radio həvəskarlığı.
РАДИОМАЧТА *ж* radio qülləsi.
РАДИОМАЯК *м* radiomayak (gəmilərə və təyyarələrə signal verən radio stansiyası).
РАДИОМЕТР *м fiz.* radiometr (şüa enerjisini ölçən alət).
РАДИОМЕТРИЯ *ж мн. нет* radiometriya (1. fizikanın işıq enerjisini ölçmə üsullarından bəhs edən hissəsi; 2. sığuruların quruluşunu müəyyən etmək, radioaktiv sığur və suları axtarış tapmaq üçün radio dalğalarının tətbiqindən ibarət kəşfiyyat üsulu).
РАДИОНАВИГАЦИЯ *ж* radionaviqasiya (gəmilərin və təyyarələrin radiotexniki vasitələrlə idarə olunması).
РАДИОПЕЛЕНГАТОР *м xüs.* radiopelenqator (radiomaqnit dalğaları vasitəsilə istiqamət təyin edən cihaz).

РАДИОПЕЛЕНГАТОРНЫЙ *прил. xüs.* radiopelenqator -i[-i]; **радиопеленгаторная станция** radiopelenqator stansiyası.
РАДИОПЕЛЕНГОВАНИЕ *ср мн. нет* xüs. radio dalğaları vasitəsilə istiqamət təyin etmə.
РАДИОПЕРЕДАТЧИК *м* radioverici aparat.
РАДИОПЕРЕДАЧА *ж* radioveriliş.
РАДИОПЕРЕДВИЖКА *ж* səyyar radiostansiya.
РАДИОПЕРЕКЛЮЧКА *ж* radio vasitəsilə səsleşmə; radio vasitəsilə bir-birindən xəbər tutma (bir-birinə məlumat vermə).
РАДИОПОСТАНОВКА *ж* radio tamaşası.
РАДИОПРИЕМНИК *м* radioqəbuledici aparat.
РАДИОПРИЕМНЫЙ *прил.* radioqəbuledici; **радиоприемная станция** radioqəbuledici stansiya.
РАДИОРЕПОРТАЖ *ж* radioreportaj.
РАДИОРУБКА *ж* radio-rubka (gəmidə, təyyarədə radist və radio cihazlarının yerləşdiyi yer).
РАДИОСВЯЗЬ *ж мн. нет* radio ilə (vasitəsilə) əlaqə, radiorabitə.
РАДИОСЕТЬ *ж* 1. radiosəbəkə; 2. radio xətti.
РАДИОСИГНАЛ *м* radiosignal (radio ilə verilən və ya alınan signal).
РАДИОСЛУШАТЕЛЬ *м* radiodinləyici.
РАДИОСЛУШАТЕЛЬНИЦА *ж* radiodinləyici qadın (qız).
РАДИОСТАНЦИЯ *ж* radiostansiya, radio stansiyası.
РАДИОСТУДИЯ *ж* radiostudiya, radio studiyası.
РАДИОТЕАТР *м* radioteatr (radio ilə verilən üçün konsertlər və s. təşkil edən teatr).
РАДИОТЕЛЕГРАММА *ж* radioteleqram (bax **радиограмма**).
РАДИОТЕЛЕГРАФ *м мн. нет* radioteleqraf (1. simsiz teleqraf; 2. simsiz teleqraf idarəsi və ya stansiyası).
РАДИОТЕЛЕГРАФИРОВАНИЕ *ср мн. нет* radio ilə teleqram vermə (vurma).
РАДИОТЕЛЕГРАФИСТ *м* radioteleqrafçı.
РАДИОТЕЛЕГРАФИЯ *ж мн. нет* radioteleqrafiya, simsiz teleqraf.
РАДИОТЕЛЕГРАФНЫЙ *прил.* radioteleqraf -i[-i].

РАДИОТЕЛЕФОН *м* radiotelefon; simsiz telefon.

РАДИОТЕЛЕФОНІЯ *ж* radiotelefoniya.

РАДИОТЕЛЕФОННЫЙ *прил.* radiotelefon [-i-].

РАДИОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ *прил. tib.* radioterapevtik; radium ilə müalicə [-i-]; **радиотерапевтический кабинет** radium ilə müalicə kabinəsi.

РАДИОТЕРАПИЯ *ж* **мн. нет** *tib.* radioterapiya (radium və başqa radioaktiv maddələrlə müalicə).

РАДИОТЕХНИК *м* radiotexnik (radiotexnika mütəxəssisi).

РАДИОТЕХНИКА *ж* **мн. нет** radiotexnika (elektrotexnikanın radiodan bəhs edən şöbəsi).

РАДИОТЕХНИЧЕСКИЙ *прил.* radiotexniki; radiotexnika [-i-]; **радиотехническая мастерская** radiotexnika emalatxanası.

РАДИОТОНКА *ж* radionöqtəsi, radio yayımı.

РАДИОТРАНСЛЯЦИОННЫЙ *прил.* radiotranslyasiya [-i-]; radio yayımı [-i-]; **радиотрансляционная сеть** radiotranslyasiya şəbəkəsi.

РАДИОТРАНСЛЯЦИЯ *ж* radiotranslyasiya, radio yayımı.

РАДИОУЗЕЛ *м* radio qovşağı (radio verilişi idarəsi).

РАДИОУСТАНОВКА *ж* radioqovşaq, radio qurğusu.

РАДИОУСТАНОВЩИК *м* radio quran texnik.

РАДИОФИЗИКА *ж* radiofizika.

РАДИОФИКАЦИЯ *ж* **мн. нет** radiolaşdırma, radiolaşdırılma; radio çəkmə.

РАДИОФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* radiolaşdırılmış.

РАДИОФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* radiolaşdırmaq; radio çəkmək.

РАДИОФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* radiolaşdırılmaq; radio çəkilmək.

РАДИОФОН *м* xüs. radiofonik (radio verilişinin səs cəhətini nizamlaşdıran radio işçisi).

РАДИОФОНІЯ *ж* xüs. radiofoniya (1. bax radiotelefon; 2. radio verilişi texnikasının musiqinin keyfiyyəti məsələləri ilə məşğul olan sahəsi).

РАДИОХИМИЯ *ж* radiokimya.

РАДИОЦЕНТР *м* radiomərkəz, radio mərkəzi.

РАДИОЭЛЕКТРОНИКА *ж* radioelektronika.

РАДИОЭЛЕМЕНТ *м* radioaktiv element (bax радиоактивный).

РАДИРОВАТЬ *сов. и несов.* radio ilə xəbər vermək.

РАДИСТ *м* radist, radioçu, radiatorabitçi.

РАДИСТКА *ж* radist (radioçu) qadın (qız).

РАДИУС *м* 1. riyaz. radius (dairənin mərkəz nöqtəsi ilə çevrəsinin hər hansı bir nöqtəsinə birləşdirən düz xətt); 2. məc. sahə; 3. anat. mil sümüyü.

РАДИЦИРОВАНИЕ *сп* **мн. нет** riyaz. kök çıxartma.

РАДОВАТЬ *несов.* 1. sevindirmək, şadlandırmək, fərəhləndirmək, şad etmək; 2. məc. oxşamaq (göz, ruh və s.).

РАДОВАТЬСЯ *несов.* sevinmək, şadlanmaq, fərəhlənmək.

РАДОН *м* radon (radioaktiv kimyəvi element).

РАДОНЫИ *прил.* radon [-i-]; **радоновые ванны** radon vannaları.

РАДОСТНО *нареч.* sevinclə, şad, fərəhlə; sevincək, sevinə-sevinə.

РАДОСТНОСТЬ *ж* **мн. нет** sevinclilik, şadlıq, fərəhlilik.

РАДОСТНЫЙ *прил.* 1. şad, sevincli, fərəhli; **радостный день** fərəhli gün; 2. şad, sevindirici, fərəhləndirici; ürəkaçan; **радостная весть** şad xəbər; 3. sevincli, sevinc ifadə edən.

РАДОСТЬ *ж* 1. sevinc, fərəh, şadlıq; 2. nəşə, zövq; **радость жизни** həyatın nəşəsi; 3. обычно со сл. моя. əzizim, canım-ci-yörüm (müraciət); 4. с радостью sevinə-sevinə, məmnuniyyətlə, həvəslə; на радостях şənlikdə, şadlıqda; sevincdən, sevincliyindən, sağlığından; с какой радости *дан.* nə münasibətlə?

РАДУТА *ж* 1. göy qurşağı; qarınəmə örkəni; qövsi-qüzeh; 2. əlvan zolaq.

РАДУЖИНА *ж* anat. qüzehi qışa (gözü əlvan təbəqəsi).

РАДУЖКА *ж* bax радужный (радужная оболочка).

РАДУЖНИЦА *ж* 1. bax радужина; 2. zool. yağraquyən (qurd).

РАДУЖНЫЙ *прил.* 1. əlvan, rəngbəreng; 2. məc. sevindirici, ümidverici, xoş; **радужные надежды** sevindirici ümidlər; **радужные мечты** ümidverici xəyallar; 3. в знач. суц. радужная ж көhn. *дан.* yüzlük (çar vaxtında yüzmanatlıq kağız pul); 4. радужная оболочка (anat.) qüzehi qışa (gözü əlvan təbəqəsi); **видеть** (представлять) в радужном свете hər şeyi əl-əlvən görmək.

РАДУШИЕ *сп* **мн. нет** səmimilik, mehribanlıq, üzgüçülük.

РАДУШНО *нареч.* gülrüzlü, mehribanlıqla, səmimiyyətlə, güler üzlə.

РАДУШНЫЙ *прил.* səmimi, mehriban, üzgüçülük, xoşsəfət.

РАЕК *м* көhn. 1. rayok (keçmişdə: içərisində dəyişən şəkillərə baxmaq üçün iki şüşə gözü olan qutu); 2. tar. kukla teatrı; 3. көhn. ədəb. həcv; 4. teatrda: qalereya.

РАЕШНИК *м* көhn. 1. bax раек 1-ci mənadı; 2. teatr qalereyasında oturan tamaşaçı; 3. rayokda şəkil göstərən adam.

РАЕШНЫЙ *прил.* көhn. rayok [-i-].

РАЖ *м* **мн. нет** *дан.* qeyz, qəzəb, hiddət; 4. войти (прийти) в раж özündən çıxmaq, hirsəlmək.

РАЖИЙ *прил.* көhn. sağlam, möhkəm.

РАЗ I (мн. разы) 1. dəfə, kərrə; səfər; **несколько раз** bir neçə dəfə; **один раз** bir kərrə (dəfə); **в следующий раз** gələn səfər (dəfə); 2. **нескл.** bir; **раз, два, три** bir, iki, üç; 4. **раз на раз не приходится** həmişə eyni şey olmaz; **раз и навсегда** birdəfəlik, həmişəlik; **в самый раз** lap vaxtında; **как раз I** 1. münasib məqamda, məqamında, lap vaxtında; 2. lap üstündədir, ölçünə uyğundur (paltar, ayaqqabı və s.); **на этот раз** bu dəfəlik; **раз за разом** həmişə, fasiləsiz; **всякий раз** həmişə, hər dəfə; **раз от разу** təsadüfdən-təsadüfə, düşündə; **не раз** dəfələrlə, çox-çox; **раз-два и готово** gözünü yum-aç hazırdır; **раз, два и обчелся** vur tut...; cəmi-cümlətani...; iki cüt bir tək; **раз-другой** bir-iki dəfə; **раз плюнуть** su içmək kimi asandır.

РАЗ II нареч. bir dəfə, bir kərrə, bir gün, günlərin birində.

РАЗ III союз *дан.* əgər, hərgah, indi ki, bir halda ki, madam ki, -mi[-mi]; **раз они идут, пойду и я** madam ki, onlar gedirlər, mən də gedəcəyəm.

РАЗ IV м **мн. нет** *дан.* 1. sillo, şapalaq; **дать раза (кому-н.)** üzünə bir sillo çəkmək; 2. в знач. сказ. vurdu, ilişdirdi, çəkdi; **он его раз по спине кулаком** onun kürəyinə bir yumruq çəkdi.

РАЗАГИТИРОВАТЬ *сов. дан.* yola gətirmək.

РАЗАЛЕТЬСЯ *сов. дан.* allaşmaq, qıpqırmaq qızarmaq.

РАЗАССИГНОВАННЫЙ *прич. mal.* buraxılmış, təxsis olunmuş, ayrılmış (pul).

РАЗАССИГНОВАТЬ *сов. mal.* pul buraxmaq, təxsis etmək, pul ayırmaq.

РАЗАССИГНОВЫВАТЬ *несов.* bax разас-сигновать.

РАЗАССИГНОВЫВАТЬСЯ *несов.* buraxılmaq, təxsis olunmaq, ayrılmaq (pul).

РАЗАХАТЬСЯ *сов. дан.* ah çəkmək, ah çəkməyə başlamaq.

РАЗБАВИТЕЛЬ *м* *tex.* bax разжижитель.

РАЗБАВИТЬ *сов.* 1. durulaşdırmaq; qatmaq (su və s.); (su və s. ilə) qarışdırmaq; **разбавить спирт водой** spirtə su qatmaq; 2. məc. zəiflədirmək (məzmunca).

РАЗБАВИТЬСЯ *сов.* 1. durulaşmaq; 2. məc. zəifləşmək (məzmunca).

РАЗБАВКА *ж* **мн. нет** 1. durulaşdırma, durulaşdırılma; qatma, qatılma (su və s.) qarışdırma, qarışdırılma (su və s. ilə); 2. məc. zəiflədirmə, zəiflədirilmə (məzmunca).

РАЗБАВЛЕННЫЙ *прил.* 1. durulaşdırılmış; duru; qatılmış (su və s.); qarışdırılmış (su və s. ilə); 2. məc. zəiflədirilmiş.

РАЗБАВЛЯТЬ *несов.* bax разбавить.

РАЗБАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax разбавиться; 2. durulaşdırılmaq; qarışdırılmaq (su və s. ilə); 3. məc. zəiflədirilmək (məzmunca).

РАЗБАЗАРЕННЫЙ *прич. дан.* dağıdılmış, israf edilmiş, puça çıxardılmış; heçə-puça satılmış.

РАЗБАЗАРИВАНИЕ *сп* **мн. нет** dağıtma, israf etmə, puça çıxartma; dağıdılma, israf edilma, puça çıxardılma.

РАЗБАЗАРИВАТЬ *несов.* bax разбазарить.

РАЗБАЗАРИВАТЬСЯ *несов.* dağıdılmaq, israf edilmək, puça çıxardılmaq, heçə-puça satılmaq.

РАЗБАЗАРИТЬ *сов.* dağıtmaq, israf etmək, puça çıxartmaq; heçə-puça satmaq.

РАЗБАЛЛИВАТЬСЯ *несов.* bax **разболеться**.

РАЗБАЛОВАННЫЙ *прич. дан.* korlanmış, həddən artıq nəzlanmış, örköyünləşdirilmiş.

РАЗБАЛОВАТЬ *сов. дан.* korlamaq, həddən artıq nəzləmək, örköyünləşdirmək.

РАЗБАЛОВАТЬСЯ *сов.* bax **расшалиться**.

РАЗБАЛТЫВАТЬ I *несов.* bax **разболтать I**.

РАЗБАЛТЫВАТЬ II *несов.* bax **разболтать II**.

РАЗБАЛТЫВАТЬСЯ I *несов.* 1. bax **разболтаться I**; 2. qarışdırılmaq, çalınmaq, çalxalanmaq; 3. laxladılmaq, boşaldılmaq, yerindən oynadılmaq.

РАЗБАЛТЫВАТЬСЯ II *несов.* 1. bax **разболтаться II**; 2. *дан.* yayılmaq, deyilmək, açılmaq (*sirr və s.*).

РАЗБЕГ *м. мн. нет* 1. yüyürmə (*hoppanmaq üçün*); прыгать с разбега yüyürüb hoppanmaq; 2. *xüs. ara* (*arabada təkerin asan hərhlənməsi üçün oxda açıq qalan yer*); 3. *с разбега* (*разбега*) qaçaraq, yüyürərək.

РАЗБЕГАТЬСЯ *сов.* çoxlu və dayanmadan qaçışmağa başlamaq.

РАЗБЕГАТЬСЯ *несов.* bax **разбежаться**.

РАЗБЕЖАТЬСЯ *сов.* 1. qaçışda sürətini artırmaq, yüyürmək; 2. qaçaraq dağılışmaq; 3. *глаза разбежались* gözləri dörd oldu, çaşıb qaldı.

РАЗБЕЖКА *ж. мн. нет* bax **разбег** 1-ci mənada.

РАЗБЕРЕДИТЬ *сов.* bax **бередить**.

РАЗБЕРЕДИТЬСЯ *сов. дан.* əlləşdirilmək; təzələnmək (*yara*).

РАЗБЕРЕЖЕННЫЙ *прич. дан.* əlləşdirilmiş, təzələnməmiş (*yara*).

РАЗБИВАТЬ *несов.* bax **разбить**.

РАЗБИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разбиться**; 2. sındırılmaq; 3. salınmaq (*bağ*); 4. qurulmaq (*çadır*); 5. dağıdılmaq, parça-parça edilmək; 6. məğlub edilmək; darmadağın edilmək; 7. *матб.* aralanmaq, seyrəkləşdirilmək; 8. *дан.* xırdalanmaq (*pul*); 9. yığulmaq (*xəmir və s.*); 10. *дан.* kökdən salınmaq, kökdən düşmək (*musiqi aləti*).

РАЗБИВКА *ж* 1. sındırma, sındırılma; qırma, qırılma; 2. bölmə, bölünmə; 3. salma, salınma (*bağ*); 4. qurma, qurulma (*çadır*); 5. *матб.* sətirləri aralama; ayırma, seyrəkləşdirmə (*yığımdakı hərfləri, sözləri*); 6. *arx.* nişanlama (*tikintini*); 7. *в разбивку* 1) oradan-buradan, adda-budda; 2) ayrı-ayrı, tək-tək.

РАЗБИНТОВАННЫЙ *прич.* sarğısı açılmış, binti açılmış.

РАЗБИНТОВАТЬ *сов.* sarğısını açmaq, bintini açmaq.

РАЗБИНТОВАТЬСЯ *сов.* 1. öz sarğısını açmaq, yarasının bintini açmaq; 2. açılmaq (*sarğı, bint*); 3. sarğısı açılmaq, binti açılmaq.

РАЗБИНТОВЫВАТЬ *несов.* bax **разбинтовать**.

РАЗБИНТОВЫВАТЬСЯ *несов.* bax **разбинтоваться**.

РАЗБИРАТЕЛЬСТВО *ср. мн. нет* hüq. təhqiqat, istintaq, işə baxma (*baxılma*).

РАЗБИРАТЬ *несов.* 1. bax **разобрать**; 2. seçmək, araşdırmaq, ayırd etmək.

РАЗБИРАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разобраться**; 2. sökülmək; 3. alınmaq, alınıb qurtarmaq (*mal*); 4. qaydaya salınmaq, yerbəyer edilmək; 5. çeşidlərə ayrılmaq; 6. *матс.* araşdırılmaq, ayırd edilmək, tədqiq edilmək, öyrənilmək, müəyyən edilmək; 7. *грам.* təhlil edilmək (*cümlə*); 8. başa düşülmək, anlaşılmək, baş çıxarılmaq.

РАЗБИТИЕ *ср. мн. нет* 1. sındırma, sındırılma; qırma, qırılma; 2. bölmə, bölünmə; ayırma, ayrılma; 3. salma, salınma (*bağ*); 4. qurma, qurulma (*çadır*); 5. zədələmə, zədələnmə; əzmə, əzilme; 6. məğlub etmə (*edilmə*); darmadağın etmə (*edilmə*); 7. xırdalama, xırdalanma.

РАЗБИТНОЙ *прил. дан.* 1. cəld, zirək, diribaş; 2. sırtıq, ədəbsiz, təklifsiz.

РАЗБИТОСТЬ *ж. мн. нет* əzginlik, yorğunluq, zəiflik.

РАЗБИТЫЙ *прич. и прил.* 1. sındırılmış, qırılmış; sınıq, qırıq; 2. salınmış (*bağ*); 3. qurulmuş (*çadır*); 4. dağıdılmış; 5. şikəst edilmiş, zədələnməmiş, yaranlanmış; əzilmiş; 6. məğlub edilmiş, darmadağın edilmiş; 7. puç edilmiş, puça çıxardılmış; 8. *матс.*

yorğun, əzgin, üzgün, xəstə; 9. *остаться у разбитого корыта; вернуться к разбитому корыту* bax **корыто**.

РАЗБИТЬ *сов.* 1. sındırmaq; **разбить стакан** stəkanı sındırmaq; 2. qırmaq; **разбить око-вы** buxovları qırmaq; 3. bölmək, ayırmaq; **разбить поле на участки** tarları sahələrə ayırmaq; 4. salmaq; **разбить сад** bağ salmaq; 5. qurmaq; **разбить палатку** çadır qurmaq; 6. vurmaq, şikəst etmək; zədələmək, yaralamaq, əzmək; 7. məğlub etmək, darmadağın etmək; **разбить врага** düşməni darmadağın etmək; 8. *матс.* puç etmək, puça çıxartmaq, alt-üst etmək, dağıtmaq, pozmaq; **разбить надежды** ümidini puça çıxartmaq (*alt-üst etmək*); 9. *матб.* seyrəkləşdirmək, aralamaq (*sırfiləri*); 10. *дан.* yarmaq, kəsmək, soymaq; **воры разбили лавку** oğrular dükanı yarıdılar; 11. *дан.* xırdalamaq (*pul*); 12. ovmaq, yığurmaq (*xəmiri*); 13. *дан.* kökdən salmaq (*musiqi aləti*); 14. **лед разбит** bax **лёд**; **разбить сердце** bax **сердце**.

РАЗБИТЬСЯ *сов.* 1. sınımaq, qırılmaq; 2. bölünmək, ayrılmaq; **разбиться на отряды** dəstələrə ayrılmaq (*bölünmək*); 3. şikəst olmaq, yaranılmaq, əzilmək, zədələnmək; 4. *матс.* pozulmaq, dağılmaq, puça çıxmaq, alt-üst olmaq; **последняя надежда разбилась** son ümidi puça çıxdı; 5. **разбиться в лепешку** bax **лепешка**.

РАЗБЛАГОВЕСТИТЬ *сов.* bax **благовестить** 2-ci mənada.

РАЗБОГАТЕТЬ *сов.* 1. varlanmaq, dövlətlənmək, zənginləşmək; 2. *дан.* əldə etmək, almaq, malik olmaq.

РАЗБОЙ *м.* quldurluq, qarət, soyğunçuluq, soyğun, talan, çapqın, çəpovul.

РАЗБОЙНИК *м* 1. quldur, qaçaq, yolkəsən, çapqınçı, soyğunçu; 2. *матс.* yırtıcı, zalım; 3. *дан. zar.* nadinc, dəcəl, yaramaz (*uşaq*); 4. **разбойники пера** böhtançı qələm quldurları.

РАЗБОЙНИЦА *ж* 1. quldur (*qaçaq, yolkəsən, çapqınçı, soyğunçu*) qadın (*qız*); 2. *дан. zar.* nadinc (*dəcəl, yaramaz*) qız.

РАЗБОЙНИЧАТЬ *несов.* 1. quldurluq etmək, soyğunçuluq etmək, yol kəsmək; 2. *матс.*

zorakılıq etmək, zülm etmək, vəhşilik etmək.

РАЗБОЙНИЧЕСКИЙ *прил.* quldurcasına; **разбойническое нападение** quldurcasına basqın.

РАЗБОЙНИЧЕСТВО *ср. мн. нет* quldurluq, soyğunçuluq.

РАЗБОЙНИЧИЙ *прил.* quldur [-i/-]; **разбойничья шайка** quldur dəstəsi.

РАЗБОЙНЫЙ *прил.* quldur [-i/-]; soyğunçuluqla məşğul olan.

РАЗБОЛЕТЬСЯ *сов.* 1. bərk xəstələnmək; 2. bərk ağrımaq (*baş, diş*).

РАЗБОЛТАННОСТЬ *ж. мн. нет* intizam-sızlıq, nizamsızlıq, pozğunluq.

РАЗБОЛТАННЫЙ I *прич. и прил.* 1. qarışdırılmış, çalınmış, çalxalanmış; 2. laxladılmış, yerindən oynadılmış; 3. intizamsız, nizamsız, pozğun, pozulmuş.

РАЗБОЛТАННЫЙ II *прич.* ağızdan qaçırdılmış, deyilmiş, açılmış, yayılmış (*sirr*).

РАЗБОЛТАТЬ I *сов.* 1. qarışdırmaq, çalmaq, çalxalamaq; 2. laxlatmaq, boşaltmaq, yerindən oynatmaq.

РАЗБОЛТАТЬ II *сов.* ağızdan qaçırtmaq, demək, açmaq, yaymaq (*sirr*).

РАЗБОЛТАТЬСЯ I *сов.* 1. qarışmaq, çalınmaq, çalxalanmaq; 2. boşalmaq, laxlamaq, yerindən oynamaq; 3. intizamsızlaşmaq, intizamsız olmaq.

РАЗБОЛТАТЬСЯ II *сов.* ağzından qaçırtmaq, danışmaq, açmaq, yaymaq (*sirr*).

РАЗБОЛТОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* boltları boşaldılmış, boltları çıxardılmış.

РАЗБОЛТОВАТЬ *сов.* *xüs.* boltlarını boşaltmaq, boltlarını çıxartmaq.

РАЗБОЛТОВЫВАТЬ *несов.* bax **разболтовать**.

РАЗБОЛТОВЫВАТЬСЯ *несов.* *xüs.* boltları boşaldılmaq, boltları çıxardılmaq.

РАЗБОМБИТЬ *сов.* bombalamaq, bombardman edib dağıtmaq.

РАЗБОР *м* 1. sökmə, sökülme; 2. dağıtma, dağıdılma; 3. götürmə, götürülmə; 4. alma, alınma; alıb qurtarma, alınıb qurtarma; 5. qaydaya salma (*salınma*); yerbəyer etmə (*edilmə*); 6. çeşidlərə ayırma (*ayrılma*); 7. *xüs.* çeşid, növ, dərəcə; **мука второго разбора** ikinci növ un; 8. *матс.* araşdırma,

arəşdırılma; ayırd etmə (edilmə); təhqiq etmə (edilmə); müəyyən etmə (edilmə); baxma, baxılma; 9. tədqiqat, təhqiqat; 10. seçmə, seçilmə; 11. təhlil; **критический разбор** tənqidi təhlil; 12. *матб.* istifadə olunmuş nabor; **прийти к шапочному разбору** lap axırda, hamı dağılanda, hər şey qurtarandan sonra gəlmək.

РАЗБОРКА *ж. мн. нет* bax **разбор** 1-ci, 2-ci, 6-cı və 10-cu mənalarda.

РАЗБОРНЫЙ *прил.* sökülən, sökülə bilən, sökülüb quraşdırılan (*model, mebel və s.*).

РАЗБОРОНОВАННЫЙ *прич. к. т.* dırmaqlanmış, malalanmış.

РАЗБОРОВАТЬ *сов. к. т.* dırmaqlamaq, malalamaq.

РАЗБОРОВАТЬСЯ *несов. бax разборовать.*

РАЗБОРОНОВЫВАТЬСЯ *несов. к. т.* dırmaqlanmaq, malalanmaq.

РАЗБОРОЧНЫЙ *разборка* *сöz. сif.*

РАЗБОРЧИВО *нареч.* 1. aydın; *писать разборчиво* aydın yazmaq; 2. ehtiyatla, tələbkarlıqla, yaxşını yamandan seçərək.

РАЗБОРЧИВОСТЬ *ж. мн. нет* 1. ehtiyatlılıq, ciddiqlik, tələbkarlıq, yaxşını yamandan seçmə; 2. iradçılıq, müşküləpəndlik; 3. aydınlıq, asan oxunma (*xətt, yazı haqqında*).

РАЗБОРЧИВЫЙ *прил.* 1. ehtiyatlı, ciddi, tələbkar; 2. iradçı, müşküləpənd, çətin bəyənen; 3. aydın, asan oxunan (*xətt, yazı*).

РАЗБОРЩИК *ж. мн. хüs.* 1. sökən (*fəhlə*); 2. *матб.* şriftləri ayıran mürəttib.

РАЗБОРЩИЦА *ж.* 1. sökən fəhlə qadın (qız); 2. *матб.* şriftləri ayıran mürəttib qadın (qız).

РАЗБРАКОВАТЬ *сов.* saf-çürük etmək, çeşidlərə ayırmaq.

РАЗБРАКОВКА *ж.* saf-çürük etmə (edilmə), çeşidlərə ayırma (ayırılma).

РАЗБРАКОВЫВАТЬ *несов. бax разбраковать.*

РАЗБРАКОВЫВАТЬСЯ *несов.* saf-çürük edilmək, çeşidlərə ayrılmaq.

РАЗБРАНЕННЫЙ *прич.* 1. *дан.* söyülb biabır edilmiş, bərk danlanmış; 2. möhkəm tənqid olunmuş (*əsər, tamaşa və s.*).

РАЗБРАНИТЬ *сов.* 1. *дан.* söyüb biabır etmək, abırını almaq, bərk danlamaq; 2. möhkəm tənqid etmək (*əsəri, tamaşanı və s.*).

РАЗБРАНИТЬСЯ *сов. дан.* 1. bərk söyüşmək; 2. küsüşmək, dalaşmaq.

РАЗБРАСЫВАТЬ *несов. бax разбросать.*

РАЗБРАСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разбросаться**; 2. çox işdən uyarışmaq, hər işə əl atmaq; 3. atılmaq, dağıdılmaq, səpələnmək, töküşdürülmək; 4. *мәс.* sovurulmaq, boşla xərclənmək.

РАЗБРЕДАТЬСЯ *несов. бax разбрестись.*

РАЗБРЕСТИСЬ *сов.* 1. dağılışmaq; 2. *мәс.* dağılmaq (*fikir*).

РАЗБРОД *ж. мн. нет* 1. pozğunluq, pərişanlıq, nizamsızlıq; 2. ixtilaf, nifaq.

РАЗБРОНИРОВАННЫЙ *прич.* 1. zirehsizləşdirilmiş; 2. bronu ləğv edilmiş, bronndan çıxarılmış (*бax броня 4-cü mənada*).

РАЗБРОНИРОВАТЬ *несов.* 1. zirehsizləşdirmək, zirehini çıxartmaq; 2. bronu ləğv etmək, bronndan çıxartmaq (*бax броня 4-cü mənada*).

РАЗБРОС *ж. мн. нет* 1. atma, dağıtma, töküşdürmə; 2. səpələmə, sovurma.

РАЗБРОСАННОСТЬ *ж. мн. нет* dağınıqlıq.

РАЗБРОСАННЫЙ *прич. и прил.* 1. atılmış, dağıdılmış, töküşdürülmüş; 2. səpələnmüş; 3. *мәс.* havaya sovurulmuş (*pul*); 4. *мәс.* dağınıq (*fikir*).

РАЗБРОСАТЬ *сов.* 1. atmaq, dağıtmaq, töküşdürmək; 2. səpələmək; 3. *мәс.* havaya sovurmaq (*pulu*).

РАЗБРОСАТЬСЯ *сов.* 1. dağıtmaq; töküşdürmək, dövrəsinə tökmək (*şeylərini*); 2. bax **разметаться** I.

РАЗБРОСИТЬ *сов.* atmaq, töküşdürmək, səpələmək.

РАЗБРОСКА *ж. мн. нет* 1. atma, tökmə, töküşdürmə; 2. səpələmə.

РАЗБРОСНОЙ *прил. к. т.* səpələmə; **разбросной посев** səpələmə əkin.

РАЗБРОЗГАННЫЙ *прич.* səpəlmiş, çilənmiş, sıçradılmış.

РАЗБРОЗГАТЬ *сов.* çiləmək, səpmək, sıçratmaq (*сууу və s.*).

РАЗБРОЗГАТЬСЯ *сов.* sıçramaq, dağılmaq (*сууу və s.*).

РАЗБРОЗГИВАТЕЛЬ *м.* çiləyici (*qurğu*).

РАЗБРОЗГИВАТЬ *несов. бax разбрызгать.*

РАЗБРОЗГИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разбрызгаться**; 2. səpilmək, sıçradılmaq, dağıdılmaq (*сууу və s.*).

РАЗБЫЗНУТЬ *сов.* sıçratmaq (*суууу və s.*).

РАЗБЮЗЖАТЬСЯ *сов. дан.* deyilməyə başlamaq (*çox və uzun müddət*).

РАЗБУДИТЬ *сов.* oyatmaq, ayılmaq.

РАЗБУЖЕННЫЙ *прич.* oyadılmış.

РАЗБУРАВИТЬ *сов. хüs.* burğulayır genəltmək (*deşiyi*).

РАЗБУРАВЛЕННЫЙ *прич. хüs.* burğulanıb genəldilmiş (*deşik*).

РАЗБУРАВЛИВАТЬ *несов. бax разбурывать.*

РАЗБУРАВЛИВАТЬСЯ *несов.* burğulanıb genəldilmək (*deşik*).

РАЗБУРИВАТЬ *несов. бax разбурить.*

РАЗБУРИВАТЬСЯ *несов.* qazılmaq.

РАЗБУРИТЬ *сов.* qazımaq.

РАЗБУХАНИЕ *ср. мн. нет* şişmə, köpmə, qabarma.

РАЗБУХАТЬ *несов. бax разбухнуть.*

РАЗБУХНУТЬ *сов.* şişmək, köpmək, qabarmaq.

РАЗБУШЕВАТЬСЯ *сов.* 1. coşmaq, qızışmaq, şiddətlənmək; 2. *мәс. дан.* şuluqluğa başlamaq, dəlilik etmək, qalmaqla salmaq.

РАЗБУЯНИТЬСЯ *сов. дан.* şuluqluğa başlamaq, qalmaqla salmaq, dəlilik etmək.

РАЗВАНЖИЧАТЬСЯ *сов. дан.* lovğalanmağa başlamaq, iddia satmaq, özünü çəkmək, təşəxxüs satmaq, qudurmaq.

РАЗВАЛ *ж. мн. 1.* uçma, dağılma, sökülme; 2. *мәс.* pozulma, tam pozğunluq, süqut, bərbad olma, bərbadlıq; 3. xaraba (lıq), viranə (lik); 4. *köhn.* meydan (*köhnə şeylər satılan yer*); 5. *хüs.* uzununa mişarlanmış tirin yarısı; 6. *tex.* mailik (*təkərdə*).

РАЗВАЛЕННЫЙ *прич.* 1. uçurulmuş, dağıdılmış; 2. *мәс.* bərbad edilmiş, xaraba qoyulmuş, pozulmuş; 3. koma-koma tökülmüş.

РАЗВАЛЕЦ, РАЗВАЛЬЦА: с развальцем 1) sallana-sallana, yırğalana-yırğalana (*yerimək*); 2) tənbel-tənbel, tənbelcəsinə, könlüsüz (*işləmək*).

РАЗВАЛИВАТЬ I *несов. бax развалить.*

РАЗВАЛИВАТЬ II *несов. бax развальный.*

РАЗВАЛИВАТЬСЯ I *несов.* 1. bax **развалиться**; 2. uçurulmaq, dağıdılmaq; 3. *мәс.* bərbad edilmək, xaraba qoyulmaq, pozulmaq.

РАЗВАЛИВАТЬСЯ II *несов.* 1. dağıdılmaq, səpələnmək; 2. yayılmaq (*xəmir*).

РАЗВАЛИНА *ж. 1. только мн.* xaraba (lıq), viranə (lik); xarabaxana, xarabazarlıq; **развалины древнего города** qədim şəhərin xarabaları; 2. *мәс.* əlil, haldan düşmüş adam (*xəstəlikdən, qocalıqdan*).

РАЗВАЛИТЬ *сов.* 1. uçurmaq, yıxmaq, dağıtmaq; 2. *мәс.* bərbad etmək, xaraba qoymaq, pozmaq; 3. koma-koma tökmək.

РАЗВАЛИТЬСЯ *сов.* 1. uçmaq, yıxılmaq, dağılmaq; 2. *мәс.* bərbad olmaq, xaraba qalmaq; pozulmaq; 3. *дан.* sərilmək, səpələnmək, yayılmaq.

РАЗВАЛКА *ж. мн. нет* *дан.* uçurtma, uçurulma; yıxma, yıxılma; dağıtma, dağıdılma.

РАЗВАЛЦЕВАТЬ *сов. tex.* genəltmək (*borunun ağzını*).

РАЗВАЛЦОВАННЫЙ *прич. tex.* genəldilmiş.

РАЗВАЛЦОВКА *ж. мн. нет* genəltmə, genəldilmə (*borunun ağzı*).

РАЗВАЛЦОВЫВАТЬ *несов. бax развальцевать.*

РАЗВАЛЦОВЫВАТЬСЯ *несов. tex.* genəldilmək (*borunun ağzı*).

РАЗВАЛЯТЬ *сов.* 1. dağıtmaq, səpələmək; 2. yaymaq (*xəmiri*).

РАЗВАЛЯТЬСЯ *сов. дан.* tənbelləşmək; tənbel olub getmək, həvəsədən düşmək (*çox yatmaqdan, uzanmaqdan*).

РАЗВАРЕННЫЙ *прич.* həll biş (irilmiş).

РАЗВАРИВАТЬ *несов. бax разварить.*

РАЗВАРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **развариться**; 2. həll bişirilmək.

РАЗВАРИТЬ *сов.* həll (yaxşı) bişirmək və ya ötürmək.

РАЗВАРИТЬСЯ *сов.* həll (yaxşı) bişmək və ya ötmək.

РАЗВАРНОЙ *прил.* həll bişmiş.

РАЗВЕ част. и союз 1. məgər, yoxsa; bəs, görəsən; 2. yalnız, ancaq, bircə, təkcə; 3. *köhn.* hərəgah, əgər.

РАЗВЕВАТЬ *несов.* yelləmək, yelləndirmək, dalğalandırmaq.

РАЗВЕВАТЬСЯ *несов.* yellənmək, dalğalanmaq.

РАЗВЕДАННЫЙ *прич.* 1. öyrənilmiş, bilinmiş; 2. axtarılmış, araşdırılmış, tədqiq edilmiş.

РАЗВЕДАТЬ сов. 1. öyrənmək, soruşub bil-mək; kəşfiyyat aparmaq; 2. araşdırmaq, axtarmaq, tədqiq etmək.

РАЗВЕДАТЬСЯ сов. köhn. hesablaşmaq, qı-sas almaq, əvəzini çıxartmaq.

РАЗВЕДЕНИЕ ср мн. нет 1. ayırma, ay-rılma; aralama, aralanma; 2. boşama, bo-şanma; 3. həll etmək, həll edilmə; ərilmə, ərildimə; 4. durulaşdırma, durulaşdırılma, qatma, qatılma (*su və s.*); 5. becərmə, be-cərilmə; yetişdirmə, yetişdirilmə (*heyvan, bitki*); 6. törəməsinə, artmasına səbəb olma (*siçanın və s.*); 7. yandırma, yandırılma; qalama, qalanma (*ocaq*); od alma, od salınma (*samovara*).

РАЗВЕДЁННЫЙ прич. и прил. 1. yerbəyər edilmiş, aparılmış, qoyulmuş (*öz yerinə*); 2. ayrılmış, aralanmış; 3. boşanmış, boşadılmış; 4. həll edilmiş, ərildilmiş (*suda və s.*); 5. qatılmış, qarışdırılmış; durulaşdırıl-mış, sıyıqlaşdırılmış; 6. becərilmiş, yetiş-dirilmiş; 7. salınmış (*bağ*); 8. yandırılmış, qalanmış; od salınmış (*samovar*).

РАЗВЕДКА ж 1. kəşfiyyat, axtarış; 2. kəş-fiyyatçı dəstəsi, axtarış dəstəsi.

РАЗВЕДОЧНЫЙ прил. kəşfiyyat, axtarış -i[-i]; **разведочная партия** kəşfiyyat-axtarış dəstəsi.

РАЗВЕДЧИК м 1. kəşfiyyatçı; 2. casus; 3. (*hərbi*) kəşfiyyatçı təyyarə.

РАЗВЕДЧИЦА ж 1. kəşfiyyatçı qadın (*qız*); 2. casus qadın (*qız*).

РАЗВЕДЫВАНИЕ ср axtarma, araşdırma, öyrənmə, tədqiq etmə; kəşfiyyat aparma.

РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНЫЙ прил. kəşfiyyat (axtarış) -i[-i]; **разведывательный отряд** kəşfiyyat dəstəsi.

РАЗВЕДЫВАТЬ несов. bax **разведать**.

РАЗВЕДЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **разведать-ся**; 2. axtarılmaq, araşdırılmaq; 3. kəşfiy-yat-axtarış işləri aparılmaq, tədqiq edilmək (*ərazi*).

РАЗВЕЗЁННЫЙ прич. daşınmış, aparılmış, paylanmış (*miniklə*).

РАЗВЕЗТИ сов. 1. daşımaq, aparmaq, pay-lamaq (*miniklə*); 2. *безл.* yurulmaq, əldən düşmək; 3. *безл.* xarab olmaq (*vol*); 4. uzat-maq (*söhbəti, məruzəni*).

РАЗВЕИВАТЬ несов. sovurmaq, dağıtmaq (*külək*); 2. dağılmaq, məhv etmək (*qəti, sübhələri və s.*).

РАЗВЕИВАТЬСЯ несов. sovurulmaq, dağılmaq, dağıdılmaq.

РАЗВЕЧАННЫЙ прич. и прил. 1. taxt-tacdən məhrum edilmiş, taxtdan salınmış; 2. *мәс.* hörmətdən salınmış, etibardan sa-lınmış, işə edilmiş; gözədən salınmış; işə olmus, gözədən düşmüş, hörmətdən düşmüş.

РАЗВЕЧАТЬ сов. 1. taxt-tacdən məhrum etmək, taxtdan salmaq; 2. *мәс.* hörmət-dən salmaq, etibardan salmaq, işə etmək, gözədən salmaq.

РАЗВЕЧИВАТЬ несов. bax **развенчать**.

РАЗВЕЧИВАТЬСЯ несов. 1. taxt-tacdən məhrum edilmək, taxtdan salınmaq; 2. *мәс.* hörmətdən salınmaq, etibardan düşürül-mək, işə edilmək, gözədən salınmaq.

РАЗВЕРДИТЬ сов. bax **вередить**.

РАЗВЕРЗАТЬ несов. köhn. bax **разверзнуть**.

РАЗВЕРЗАТЬСЯ несов. köhn. bax **разверзнуться**.

РАЗВЕРЗНУТЬ сов. köhn. geniş açmaq, ara-lamaq (*yarıq və s.*).

РАЗВЕРЗНУТЬСЯ сов. köhn. geniş açılmaq, aralanmaq, yarılmaq (*yer və s.*); **разверз-лись хляби небесные** yağış şıxdırğı yağır.

РАЗВЕРНУТЫЙ 1. прич. açılmış; 2. *прил.* müfəssəl, ətraflı, geniş; **развернутые те-зисы** müfəssəl tezislər; 3. *прил.* cəbhə boyu; **развернутое наступление** cəbhə boyu hücum.

РАЗВЕРНУТЬ сов. 1. açmaq; **развернуть ковер** xalçanı açmaq; 2. *мәс.* genişləndir-mək, inkişaf etdirmək; **развернуть строи-тельство** inşaatı genişləndirmək; **развер-нуть свой талант** öz talantını (istedadını) inkişaf etdirmək; 3. (*hərbi*) cəbhə boyu düzmək; 4. çevirmək; **развернуть полк в бригаду** alayı briqadaya çevirmək; 5. *xüs.* döndərmək; **развернуть самолёт** təyya-rəni döndərmək.

РАЗВЕРНУТЬСЯ сов. 1. açılmaq; 2. *мәс.* genişlənmək, inkişaf etmək, irəliləmək, artmaq; 3. cəbhə boyu düzülmək; 4. çev-rilmək; **батальон развернулся в полк** tabur alaya çevrildi; 5. *xüs.* dönmək; 6. *дан.* qulaylanmaq.

РАЗВЕРСТАНЫЙ прич. 1. bölünmüş, bö-lüşdürülmüş, paylaşıdırılmış; 2. *мәтб.* ara-lanmış, sökülmiş, seyrəldilmiş (*yiğim*).

РАЗВЕРСТАТЬ сов. 1. bölmək, bölüşdürmək, paylaşdırmaq; 2. *мәтб.* aralamaq, naboru sökmək.

РАЗВЕРСТКА ж мн. нет 1. bölmə, bö-lüşdürmə, paylaşdırma; 2. *мәтб.* aralama, sökmə (*yiğim*); 3. *iq. tar.* sapalaq.

РАЗВЕРСТОЧНЫЙ прил. bölgü -i[-i]; **раз-вёрсточный список** bölgü siyahısı.

РАЗВЕРСТЫВАТЬ несов. bax **разверстать**.

РАЗВЕРСТЫВАТЬСЯ несов. bölünmək, paylaşdırılmaq.

РАЗВЕРСТЫЙ прич. köhn. geniş açılmış.

РАЗВЕРТЁТЬ сов. 1. burub açmaq, burub boşaltmaq; 2. burub genəltmək (*deşiyi*); 3. hərlətmək, hərlədib işə salmaq (*çarxı*).

РАЗВЕРТЁТЬСЯ сов. 1. burulmaqdan boşal-maq; 2. burulmaqdan genəlmək (*deşik*); 3. hərlənməyə başlamaq, hərlənmək.

РАЗВЕРТКА ж 1. açma, açılma; 2. burub açma, burub boşaltma, burub genəltmə; 3. *tex.*deşik genəldən alət; **развёртка кривой** *рйаз.* bax **эволюта**.

РАЗВЕРТЫВАНИЕ ср мн. нет 1. açma, açılma; 2. genişləndirmə, genişləndirilmə; inkişaf etdirmə, inkişaf etdirilmə; 3. (*hərbi*) cəbhə boyu düzmə (düzülmə); 4. döndər-mə, döndərilmə.

РАЗВЕРТЫВАТЬ несов. bax **развернуть**.

РАЗВЕРТЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **развер-нуться**; 2. genişləndirilmək, inkişaf etdi-rilmək; 3. döndərilmək.

РАЗВЕРТЫВАЮЩИЙся прич. 1. açılan; 2. genişlənən, inkişaf edən.

РАЗВЕРЧЕННЫЙ прич. 1. burulub açılmış, burulub boşaldılmış; 2. burulub genəldil-miş; 3. hərlədilmiş, hərlədilib işə salınmış (*çarxı*).

РАЗВЕРЧИВАТЬ несов. bax **развертеть**.

РАЗВЕРЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax **развер-теться**; 2. burulub açılmaq, burulub boşal-dılmaq; 3. burulub genəldilmək; 4. hərlədilmək, hərlədilib işə salınmaq (*çarxı*).

РАЗВЕС м 1. tərəzidə çəkib bölmə, tərəzidə çəkilib bölünmə; 2. *köhn.* çəki daşları; **в развес** tərəzidə çəkərək (*satmaq*).

РАЗВЕСЕЛИТЬ сов. şadlandırmaq, əyləndir-mək, güldürmək, ürayini açmaq.

РАЗВЕСЕЛИТЬСЯ сов. şadlanmaq, əylən-mək, ürayi açılmaq.

РАЗВЕСЁЛЫЙ прил. дан. çox şən, kefcil, əhlikəf.

РАЗВЕСЕЛЯТЬ несов. bax **развеселить**.

РАЗВЕСЕЛЯТЬСЯ несов. 1. bax **развесе-литься**; 2. şadlandırılmaq, əyləndirilmək.

РАЗВЕСИСТЫЙ прил. qollu-budaqlı (*ağac*).

РАЗВЕСИТЬ сов. 1. çəkmək (*tərəzidə*); 2. at-maq (*qol-budaq*); 3. asmaq, sərmək (*pal-tar*); **развесить уши** *мәс.* ağzını açib qulaq asmaq, maraqla qulaq asmaq (*cəfən-giyyata*).

РАЗВЕСИТЬСЯ сов. sallanmaq, asılmaq (*bu-daqdar, ağaclar*).

РАЗВЕСКА ж мн. нет 1. çəkmə, çəkilmə (*tərəzidə*); 2. asma, asılma.

РАЗВЕСНОЙ прил. çəki ilə satılan.

РАЗВЕСОЧНЫЙ прил. xüs. çəkib bölmə -i[-i]; **развесочный цех чайной фаб-рики** çay fabrikinin çəkib bölmə (çəki) şöbəsi.

РАЗВЕСТИ сов. 1. yerbəyər etmək, apar-maq; **развести детей по домам** uşaqları evlərinə aparmaq; 2. qoymaq; **развести часовых** növbətçiləri yerlərinə qoymaq; 3. aralamaq, ayırmaq; **развести спорщи-ков** dəyişənləri aralamaq; **судьба развела друзей** tale dostları bir-birindən ayırdı; 4. boşatmaq, boşatdırmaq; 5. həll etmək, ərilmək; **развести сахар в воде** şəkəri suda həll etmək (ərilmək); 6. durulaşdır-maq, sıyıqlaşdırmaq, qatmaq, qarışdırmaq; **развести спирт водой** spirtə su qatmaq; 7. becərmək, yetişdirmək; 8. salmaq (*bağ*); 9. yandırmaq, qalamaq (*ocaq, tonqal və s.*); **развести руками** heyrət etmək, hey-rətlənmək, təəccüblənmək.

РАЗВЕСТИСЬ сов. 1. boşanmaq, ayrılmaq; 2. ərilmək, həll olmaq; 3. törəmək, törəyib artmaq, çoxalmaq.

РАЗВЕСЧИК м xüs. malçəkən, tərəziçi.

РАЗВЕСЧНИЦА ж malçəkən (tərəziçi) qadın (*qız*).

РАЗВЕТВИТЬ сов. 1. qollar ayırmaq; 2. *мәс.* şöbələr açmaq.

264194.

РАЗВЕТВИТЬСЯ *сов.* 1. qollara ayrılmaq, şaxələnmək; 2. *тас.* şöbələrini açmaq, yayılmaq.

РАЗВЕТВЛЕНИЕ *ср* 1. qol ayırma, qollara ayrılma, şaxələnmə; qol-budaq; 2. ayır, yolaıyıcı; 3. qol-budaq; 4. sahə, şöbə, hissə.

РАЗВЕТВЛЕННЫЙ *прич.* 1. qollara ayrılmış, şaxələnmə; 2. şöbələrə ayrılmış, geniş yayılmış; **разветвленная сеть культурных учреждений** mədəni müəssisələrin geniş yayılmış şəbəkəsi.

РАЗВЕТВЛЯТЬ *несов.* bax **разветвить**.

РАЗВЕТВЛЯТЬСЯ *несов.* bax **разветвиться**.

РАЗВЕШАНИЙ *прич.* 1. asılmış (*şəkil*); 2. asılmış, sərilmiş (*paltar*).

РАЗВЕШАТЬ *сов.* 1. asmaq (*şəkil*); 2. asmaq, sərmək (*paltar*).

РАЗВЕШЕННЫЙ *прич.* çəkilmiş (*tərzidə*).

РАЗВЕШИВАТЬ *несов.* bax **развесить** və **развешать**.

РАЗВЕШИВАТЬСЯ *несов.* bax **развеситься**.

РАЗВЕЯТЬ *сов.* 1. sovurmaq; **ветром развеяло пыль** külək tozu sovurdu; 2. dağıtmaq; **ветер развеял облака** külək buludları dağıtdı; 3. yelləmək, yelləndirmək, dağalandırmaq; 4. *тас.* alt-üst etmək, yox etmək, məhv etmək, puça çıxarmaq, dağıtmaq.

РАЗВЕЯТЬСЯ *сов.* 1. sovurulmaq, dağılmaq; 2. *тас.* yox olmaq, dağılmaq (*dərd, qəm*); puç olmaq (*arzular, ümidlər*).

РАЗВИВАТЬ *I несов.* bax **развить I**.

РАЗВИВАТЬ II несов. bax **развить II.**

РАЗВИВАТЬСЯ I несов. bax **развиться I.**

РАЗВИВАТЬСЯ II несов. 1. bax **развиться II; 2. inkişaf etdirmək, yeniləşdirilmək.**

РАЗВИЗЖАТЬСЯ *сов. dan.* ciyiilti salmaq, viyilti salmaq, zingildəmək, bağırmaq.

РАЗВИЛИНА *ж* 1. haça; 2. haça budaq; 3. ayır, yolaıyıcı.

РАЗВИЛИСТЫЙ *прил.* haçalı, haça şəklində.

РАЗВИЛКА *ж*, **РАЗВИЛЮК** *м* bax **разветвление** 2-ci mənada.

РАЗВИНТИТЬ *сов.* 1. vintini açmaq; sökmək; 2. *тас. dan.* pozmaq, intizamsızlaşdırmaq.

РАЗВИНТИТЬСЯ *сов.* 1. vinti boşalmaq, vinti açılmaq; 2. *тас.* əsəbi olmaq; yorulmaq, üzülmək; 3. *тас.* pozulmaq, intizamdan düşmək; intizamsız olmaq.

РАЗВИНЧЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. pozulma, pozğunluq; 2. *тас.* əsəbilik; yorgunluq, üzgünlük; 3. *тас.* intizamsızlıq, pozğunluq.

РАЗВИНЧЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. vinti açılmış, sökülmiş; 2. *тас.* əsəbi; yorgun, üzgün; 3. *тас.* pozulmuş, pozğun, intizamsızlaşmış, intizamdan düşmüş; 4. qeyri-sabit.

РАЗВИНЧИВАТЬ *несов.* bax **развинтить**.

РАЗВИНЧИВАТЬСЯ *несов.* bax **развинтиться**.

РАЗВИСАТЬ *несов.* bax **развиснуть**.

РАЗВИСНУТЬ *сов. dan.* bax **развеситься** 1-ci mənada.

РАЗВИТИЕ *ср мн. нет* 1. inkişaf etmək, inkişaf etdirmə, inkişaf etdirilmə; 2. inkişaf, irəliləmə, tərəqqi; 3. (şüur, bilik, mədəniyyət) səviyyəsi.

РАЗВИТОЙ *прил.* 1. inkişaf etmiş; 2. yetişmiş, mədəni, bilikli, məlumatlı, gözüaçı; 3. yayılmış.

РАЗВИТЫЙ *бax развитый II*.

РАЗВИТЫЙ I *прич.* hörgüsü açılmış (*əşilmış, hörülmüş şey*).

РАЗВИТЫЙ II *прил.* inkişaf etmiş.

РАЗВИТЬ I *сов.* hörgüsünü açmaq (*əşilmə, hörülmüş şeyin*).

РАЗВИТЬ II *сов.* 1. inkişaf etdirmək, irəlilətmək; 2. gücləndirmək, artırmaq.

РАЗВИТЬСЯ I *сов.* hörgüsü açılmaq (*əşilmə, hörülmüş şey*).

РАЗВИТЬСЯ II *сов.* inkişaf etmək, irəliləmək, tərəqqi etmək; 2. güclənmək, artmaq, genişlənmək.

РАЗВЛЕКАТЕЛЬНЫЙ *прил.* əyləndirici, əyləncəli.

РАЗВЛЕКАТЬ *несов.* bax **развлечь**.

РАЗВЛЕКАТЬСЯ *несов.* 1. bax **развлечься**; 2. əyləndirilmək, fikri dağıdılmaq, məşğul edilmək.

РАЗВЛЕЧЕНИЕ *ср* 1. əyləndirmə, əyləndirilmə; 2. əyləncə.

РАЗВЛЕЧЕННЫЙ *прил.* 1. əyləndirilmiş; 2. könlü açılmış, fikri dağıdılmış; məşğul edilmiş, başı qarışdırılmış.

РАЗВЛЕЧЬ *сов.* 1. əyləndirmək; 2. könlünü açmaq, fikrini dağıtmaq; məşğul etmək, başını qarışdırmaq.

РАЗВЛЕЧЬСЯ *сов.* 1. əylənmək; 2. məşğul olmaq, fikrini dağıtmaq.

РАЗВÓД *м* 1. yerböyer etmə (edilmə); aparma, aparılma; 2. qoyma, qoyulma (*hərə öz yerinə*); 3. aralama, aralanma; ayırma, ayrılma; 4. boşama, boşanma, ayrılma; 5. becərmə, becərilmə; yetişdirmə, yetişdirilmə; 6. (*hərbi*) dəyişmə (*qarovulu, növbəçiləri*).

РАЗВОДИТЬ *несов.* bax **развести**; **бобы разводит** bax **боб**; **разводить** (*тянуть*) **канитель** 1) cəfəngiyat danışmaq, zəhlə tökmək; 2) bax **канитель**.

РАЗВОДИТЬСЯ *несов.* 1. bax **развестись**; 2. yerböyer edilmək, aparılmaq; 3. qoyulmaq (*hərə öz yerinə*); 4. ayrılmaq, aralanmaq; 5. boşadılmaq, boşandırılmaq; 6. həll edilmək, öridilmək; 7. durulaşdırılmaq, sıyıqlaşdırılmaq; qatılmaq, qarışdırılmaq (*su və s.*); 8. becərilmək, yetişdirilmək; 9. yandırılmaq, qalanmaq (*od, tonqal və s.*).

РАЗВÓДКА *ж* 1. ayırma, ayrılma; aralama, aralanma; 2. *tex.* mişar dişlərini aralayan alət, kəlbət; 3. çəkmə, dartma; görmə, görülmə.

РАЗВОДНОЙ, РАЗВÓДНЫЙ *прил.* 1. açan, aralayan (*алат*); 2. aralanan, açılan; **разводной мост** açılan körpü; 3. boşanma, ayrılma -i[-i]; **разводное свидетельство** boşanma (ayrılma) şəhadətnaməsi.

РАЗВÓДЫ *мн.* 1. naxış; **скатерть с разводами** naxışlı süfrə; 2. ləkə; **чернильные разводы** mürekkəbi ləkələri.

РАЗВÓДЬЕ *ср* 1. *мөш.* daşqın; 2. buzlar arasındakı su sahəsi.

РАЗВОДЯЩИЙ *м* (*hərbi*) dəyişdirən (*növbəçiləri postlara düzən və dəyişdirən əsgər*).

РАЗВОЕВАТЬСЯ *сов. dan.* şuluqluq salmaq, dava-qalmaqal salmaq; qızıqlmaq.

РАЗВÓЗ *м мн. нет* aparma, aparılma; daşıma, daşılma (*miniklə*).

РАЗВОЗИТЬ *несов.* bax **развезти**.

РАЗВОЗИТЬСЯ I несов. daşılmaq, aparılmaq, daşınıb paylanmaq (*miniklə*).

РАЗВОЗИТЬСЯ II *сов. dan.* səs-küy salmaq, atılıb düşmək.

РАЗВÓЗКА *ж dan.* 1. bax **развоз**; 2. mal daşıyan araba və ya maşın.

РАЗВОЗНОЙ *прил.* 1. səyyar, gəzəri; **развозная торговля** səyyar ticarət; 2. daşınıb satılan, gözdirilib satılan (*mal*).

РАЗВÓЗЧИК *м* səyyar satıcı, gəzər satıcı. **РАЗВÓЗЧИЦА** *ж* səyyar satıcı (gəzər satıcı) qadın (qız).

РАЗВÓЙ *м* 1. açma (*sarınmış şeyi*); 2. (sarğıdan) açılan material.

РАЗВОЛНОВАННЫЙ *прич. dan.* həyəcanlandırılmış.

РАЗВОЛНОВАТЬ *сов. dan.* həyəcanlandırmaq.

РАЗВОЛНОВАТЬСЯ *сов. dan.* həyəcanlanmaq.

РАЗВОЛИТЬСЯ *сов. dan.* fəryad etmək, nalə çəkmək.

РАЗВОРАЧИВАТЬ *несов.* 1. bax **разворотить** və **разворочать**; 2. bax **развёртывать**.

РАЗВОРАЧИВАТЬСЯ *несов.* bax **развёртываться**.

РАЗВОРАШИВАТЬ *несов. dan.* bax **разворошить**.

РАЗВОРАШИВАТЬСЯ *несов. dan.* 1. dağıdılmaq, yayılmaq, sərilmək; 2. eşəlmək, qurdalanmaq.

РАЗВОРКОВАТЬСЯ *сов. dan.* 1. çox və uzun müddət ötürməyə, quruluşlaşmağa başlamaq (*göyərçinlər*); 2. *тас.* şirin söhbətə qızıqlmaq.

РАЗВОРÓВАННЫЙ *прич. dan.* oğurlanmış (*hissə-hissə*), oğurlanıb axırına çıxılmış.

РАЗВОРОВАТЬ *сов. dan.* oğurlamaq (*hissə-hissə*), oğurlayıb axırına çıxmaq.

РАЗВОРÓВЫВАТЬ *несов. dan.* bax **разворовать**.

РАЗВОРÓВЫВАТЬСЯ *несов. dan.* oğurlanmaq (*hissə-hissə*), oğurlanıb axırına çıxılmaq.

РАЗВОРÓТ *м* 1. inkişaf etdirmə (etdirilmə), genişlənmə, genişləndirilmə; 2. *тас.* dönə, döndərmə, döndərilmə; dönüş; **разворот самолёта** təyyarəni döndərmə, təyyarənin dönüşü.

РАЗВОРОТИТЬ *сов. dan.* 1. sökmək, dağıtmaq; 2. sınıq-sınıq etmək, tikə-tikə etmək.

РАЗВОРОЧАТЬ *сов.* eşəlmək, töküb-töküşdürmək, qarışdırmaq.

РАЗВОРОЧАТЬСЯ *сов. dan.* o yan-bu yana çevrilmək.

РАЗВОРОЧЕННЫЙ *прич. dan.* 1. sökülmiş, dağı(dı)lmış; sökülüb dağıdılmış; 2. sınıq-sınıq edilmiş, tikə-tikə edilmiş.

РАЗВОРОШЕННЫЙ *прич.* **dan.** 1. dağıdılmış, qarışdırılmış, yayılmış, serilmiş; 2. *təc.* qurdalanmış, eşələnmiş.

РАЗВОРОШИТЬ *сов.* 1. dağıtmaq; qarışdırmaq, sərmək, yaymaq; **разворошить сено** otu yaymaq (*qurumaq üçün*); 2. *təc.* qurdalamaq, eşələmək (*olub keçənləri*).

РАЗВОРЧАТЬСЯ *сов.* **dan.** deyirmək, donquldanmaq (*ara vermədən*).

РАЗВРАТ *м.мн.* **нет** 1. əхлаqsızlıq 2. mə-nəvi pozğunluq.

РАЗВРАТИТЕЛЬ *м* yoldan çıxaran, pis yola aparan, əхлаqsızlaşdırən, pozucu.

РАЗВРАТИТЬ *сов.* 1. əхлаqını pozmaq, yoldan çıxartmaq, pis yola çəkmək; 2. mə-nə-viyyatını pozmaq.

РАЗВРАТИТЬСЯ *сов.* 1. əхлаqsız olmaq, əхлаqsızlaşmaq, yoldan çıxmaq, yolunu azmaq; 2. pozğunlaşmaq.

РАЗВРАТНИК *м* əхлаqsız, pozğun.

РАЗВРАТНИЦА *ж* əхлаqsız, pozğun qadın (*qız*).

РАЗВРАТНИЧАТЬ *несов.* əхлаqsızlıq etmək.

РАЗВРАТНОСТЬ *ж* əхлаqsızlıq, pozğunluq, əхлаq pozğunluğu.

РАЗВРАТНЫЙ *прил.* əхлаqsız, əхлаqı pozucu, pozğun.

РАЗВРАЩАТЬ *несов.* bax **развратить**.

РАЗВРАЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **развратиться**; 2. əхлаqı pozulmaq, yoldan çıxarılmmaq, pis yola çəkilmək.

РАЗВРАЩЕНИЕ *ср.мн.* **нет** 1. əхлаqını pozmaq, yoldan çıxartmaq, pis yola çəkmək; 2. əхлаqı pozulmaq, yoldan çıxmaq, yolunu azmaq; 3. pozğunlaşmaq, əхлаq pozğunluğu.

РАЗВРАЩЕННОСТЬ *ж.мн.* **нет** əхлаqsızlıq, əхлаq pozğunluğu; pozğunluq.

РАЗВРАЩЕННЫЙ *прил.* əхлаqsız, əхлаqı pozucu; pozğun.

РАЗВЫТЬСЯ *сов. dan.* aravermədən ulamağa başlamaq.

РАЗВЫЮЧЕННЫЙ *прич.* yükü götürülmüş, yükü boşaldılmış (*heyvan*).

РАЗВЫЮЧИВАТЬ *несов.* bax **развыючить**.

РАЗВЫЮЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **развыючиться**; 2. yükü götürülmək, yükü boşaldılmaq.

РАЗВЫЮЧИТЬ *сов.* yükünü götürmək, yükünü boşaltmaq.

РАЗВЫЮЧИТЬСЯ *сов.* yükdən azad olmaq.

РАЗВЯЗАННЫЙ *прил.* 1. açılmış; 2. *təc.* başlanmış.

РАЗВЯЗАТЬ *сов.* 1. açmaq; **развязать узел** düyünü açmaq; 2. *təc.* aydınlaşdırmaq, həll etmək (*çətin bir məsələni, mübahisəni*); 3. *təc.* azad etmək, əl-qolunu açmaq; 4. *təc.* başlamaq, törətmək; **развязать язык (языки)** 1) dilləndirmək, dilə gətirmək; 2) dili açılmaq, danışmağa başlamaq; **развязать руки** bax **развязать** 3-cü mənada; **развязать войну** müharibəni başlamaq.

РАЗВЯЗАТЬСЯ *сов.* 1. açılmaq; 2. *təc.* azad olmaq, yaxasını qurtarmaq; üzülüşmək; **язык развязался** dili açıldı, dilə gəldi.

РАЗВЯЗКА *ж* 1. açma, açılma; 2. *təc.* aydınlaşma, aydınlaşdırma, aydınlaşdırılma; 3. *təc.* başlama, başlanma; 4. *təc.* son, nəticə, xitam; 5. *ədəb.* düyünün açılması.

РАЗВЯЗНО *нареч.* çox sərbəst, sırtıcasına, həyasızcasına, təklifsizcəsinə, ədəbsizcəsinə, açıq-saçıq, heç şeydən çəkinmədən, utanmadan.

РАЗВЯЗНОСТЬ *ж.мн.* **нет** həddən artıq sərbəstlik, sırtıqlıq, həyasızlıq, ədəbsizlik, təklifsizlik; heç şeydən çəkinməmə, utanmama.

РАЗВЯЗНЫЙ *прил.* utanmaz, sırtıq, həyasız; təklifsiz, ədəbsiz.

РАЗВЯЗЫВАНИЕ *ср* 1. açma, açılma; 2. başlan(ıl)ma(sı) (*müharibənin*).

РАЗВЯЗЫВАТЬ *несов.* bax **развязать**.

РАЗВЯЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **развязаться**; 2. *təc.* aydınlaşdırılmaq, həll edilmək; 3. *təc.* azad edilmək, əli-ayağı açılmaq; 4. *təc.* başlamaq (*müharibə*).

РАЗГАДАННЫЙ *прич.* 1. tapılmış (*tapmaca*), yozulmuş, həll edilmiş; 2. anlaşılmış, başa düşülmüş, duyulmuş.

РАЗГАДАТЬ *сов.* 1. tapmaq (*tapmaca*), yozmaq, həll etmək; 2. anlamaq, başa düşmək, duymaq, bilmək, açmaq.

РАЗГАДКА *ж* 1. tapma, tapılma (*tapmaca*), yozma, yozulma, həll etmə, həll edilmə, 2. anlama, anlaşılmə; başa düşmə, başa düşülmə; duyma, duyulma; 3. cavab (*tapmacanın cavabı*).

РАЗГАДЧИК *м* tapan, yozan, həll edən (*tapmaca və s.*).

РАЗГАДЧИЦА *ж* tapan (yazan) qadın (qız) (tapmacanı).

РАЗГАДЫВАНИЕ *ср* tapma, yozma, həll etmə.

РАЗГАДЫВАТЬ *несов.* bax **разгадать**.

РАЗГАДЫВАТЬСЯ *несов.* 1. tapılmaq, yozulmaq; həll edilmək, 2. anlaşılmmaq, başa düşülmək, duyulmaq.

РАЗГАР *м.мн.* **нет** qızgın çağ (vaxt); **в самый разгар полевых работ** tarla işlərinin ən qızgın çağında (vaxtında).

РАЗГИБ *м* 1. düzəltmə, açma (*əyilmiş şeyi*); 2. büküşü düzəlmə yer.

РАЗГИБАНИЕ *ср* 1. düzəltmə; 2. açma.

РАЗГИБАТЬ *несов.* bax **разогнуть**.

РАЗГИБАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разогнуться**; 2. düzəldilmək (*büküş*); 3. açılmaq (*kitab*).

РАЗГИЛЬДЯЙ *м.дан.* fərsiz, səliqəsiz, səhlənkər, başısoyuq, tənbel.

РАЗГИЛЬДЯЙНИЧАТЬ *несов.* səhlənkərliq etmək, başısoyuqluq etmək, tənbellik etmək.

РАЗГИЛЬДЯЙСТВО *ср.мн.* **нет** fərsizlik, səliqəsizlik, səhlənkərliq, başısoyuqluq, tənbellik.

РАЗГЛАГОЛЬСТВОВАНИЕ *ср.дан.* boşboğazlıq, lağlağlıq, naqqallıq.

РАЗГЛАГОЛЬСТВОВАТЬ *несов. dan.* boşboğazlıq etmək, lağlağlıq etmək, naqqallıq etmək.

РАЗГЛАДИТЬ *сов.* 1. qırışıqları (bürüşükləri) düzəltmək (açmaq); hamarlamaq; 2. ütüləmək.

РАЗГЛАДИТЬСЯ *сов.* 1. qırışıqları (bürüşükləri) düzəlmək (açılmaq); hamarlanmaq; 2. ütülənmək.

РАЗГЛАЖЕННЫЙ *прич.* 1. qırışıqları (bürüşükləri) düzəlmiş (açılmış); hamarlanmış; 2. ütülənmiş.

РАЗГЛАЖИВАТЬ *несов.* bax **разгладить**.

РАЗГЛАЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **разгладиться**.

РАЗГЛАСИТЕЛЬ *м* xəbər yayan, şeyiə yayan; xəbərçi.

РАЗГЛАСИТЬ *сов.* 1. aləmə yaymaq, hamıya bildirmək, car çəkmək; 2. açmaq, açıb söyləmək (*sirri*).

РАЗГЛАСИТЬСЯ *сов.* 1. aləmə yayılmaq, hamıya məlum olmaq; 2. açılmaq (*sirr*).

РАЗГЛАШАТЬ *несов.* bax **разгласить**.

РАЗГЛАШАТЬСЯ *несов.* 1. yayılmaq (*xəbər*); 2. hamıya bildirilmək, hamıya məlum edilmək, açılmaq (*sirr*).

РАЗГЛАШЕНИЕ *ср.мн.* **нет** 1. yayma (*xəbəri*); 2. açma, hamıya bildirmə (*sirri*).

РАЗГЛАШЕННЫЙ *прич.* 1. yayılmış (*xəbər*); 2. açılmış (*sirr*).

РАЗГЛЯДЕТЬ *сов.* 1. görmək, seçmək; 2. *dan. təc.* anlamaq, başa düşmək, bilmək, sezmək.

РАЗГЛЯДЫВАТЬ *несов.* 1. diqqətlə baxmaq, diqqətlə gözdən keçirmək; 2. bax. **разглядеть**.

РАЗГЛЯДЫВАТЬСЯ *несов.* diqqətlə baxılmaq, diqqətlə gözdən keçirilmək.

РАЗГНЕВАННЫЙ *прич.* qəzəblənmiş, qeyzlənmiş, acıqlanmış, hirsələnmiş, qəzəbli, qeyzli, acıqlı, hirsli.

РАЗГНЕВАТЬ *сов.* qəzəbləndirmək, qeyzləndirmək, acıqlandırmaq, hirsəndirmək.

РАЗГНЕВАТЬСЯ *сов.* qəzəblənmək, qeyzlənmək, acıqlanmaq, hirsəlmək.

РАЗГНЕЗДИТЬСЯ *сов.* yuvalarda yerləşmək (*quşlar haqqında*).

РАЗГОВАРИВАТЬ *несов.* danışmaq, söhbət etmək.

РАЗГОВЕТЬСЯ *сов.* pəhrizi qurtarmaq.

РАЗГОВОР *м* 1. danışq, söhbət; 2. qeybət, dedi-qodu; **без (дальних, лишний) разговор** artıq uzatmadan, nağıl açmadan, vaxtı itirmədən; **и разговора (разговору) быть не может о чем** 1) heç söz ola bilməz; 2) öz-özünə aydındır.

РАЗГОВОРИТЬ *сов. dan.* 1. danışdırmaq, söylətmək; 2. əyləndirmək, başını qarışdırmaq (*söhbətlə*); 3. fikrindən (fikrini) ayındırmaq.

РАЗГОВОРИТЬСЯ *сов. dan.* 1. (baş) söhbətə qızımaq; 2. söhbətə başlamaq, söhbət açmaq.

РАЗГОВОРНИК *м* danışq kitabı (*başqa dili öyrənmək üçün dərslik*).

РАЗГОВОРНЫЙ *прил.* 1. danışq -[i]-[ı]; **разговорный язык** danışq dili; 2. müsahibə -[i]-[ı]; müsahibə şəklində gedən; **разговорный урок** müsahibə dərsi.

РАЗГОВОРЧИВОСТЬ *ж.мн.* **нет** danışqanlıq, söhbətçilik.

РАЗГОВОРЧИВЫЙ *прил.* danışqan, söhbət-cil, çoxdanışan.

РАЗГОВОРЧИК *м. дан.* boş söhbət, mənəsiz danışiq, cəfəngiyat.

РАЗГОВОРЩИК *м. дан.* boşboğaz, lağlağı, naqqal.

РАЗГОН *м. 1.* qovlama, qovlanma; pəron-pəron salma (salınma); *2.* qovma, qovulma, sürət vermə (verilmə); *3. тас.* ləğv etmə, ləğv edilmə; dağıtma, dağıdılma; *4.* yayma, yayılma; açma, açılma; *5.* bax **разбег** 1-ci mənada; *6. xüs.* ara, aralıq, məsafə; *7. xüs.* - ız, xışdək; *8.* в **разгоне** burada yoxdur, ezamiyyətədir, ...göndərilmişdir; **с разгона** (разгону) qaçaraq, yüyürərək.

РАЗГОНИСТЫЙ *прил. дан.* aralı, fasiləli, seyrək.

РАЗГОНКА *ж. мн. нет 1.* bax **разгон** 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü və 7-ci mənələrdə; *2. tex.* yastılama (*dəmiri*); *3. kim.* təkrar distillə, ikinci distillə.

РАЗГОННЫЙ *прил.* çarvadar -i[-i]; **разгонная лошадь** çarvadar atı.

РАЗГОНЯТЬ *несов.* bax **разогнать**.

РАЗГОНЯТЬСЯ *несов. 1.* bax **разогнаться**; *2.* qovulmaq, qovlanmaq; *3. тас.* ləğv edilmək, dağıdılmaq.

РАЗГОРАЖИВАТЬ *несов.* bax **разгородить**.

РАЗГОРАЖИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **разгородиться**; *2.* arası kəsilmək, divarla ayrılmaq.

РАЗГОРАТЬСЯ *несов.* bax **разгореться**.

РАЗГОРЕТЬСЯ *сов. 1.* alışmaq, alışıb yamaq; *2. тас.* qızışmaq, coşmaq, şiddətlənmək; *3. тас.* qızarmaq.

РАЗГОРОДИТЬ *сов.* bölmək, arasını kəsmək, divarla (çəpərlə, hasarla) ayırmaq; **разгородить комнату** otağın arasını kəsmək.

РАЗГОРОДИТЬСЯ *сов.* araya çəpər (hasar, divar) çəkib ayrılmaq.

РАЗГОРОЖЕННЫЙ *прич.* bölünmüş, arası kəsilmiş, divarla (hasarla, çəpərlə) ayrılmış.

РАЗГОРЯЧИТЬ *сов.* qızıdırmaq, hirsəndirmək, hiddətləndirmək, acıqlandırmaq.

РАЗГОРЯЧИТЬСЯ *сов.* qızışmaq, qızmaq, hirsənlənmək, hiddətlənmək, acıqlanmaq.

РАЗГРАБИТЬ *сов.* çapıb talamaq, qarət etmək, soymaq.

РАЗГРАБЛЕНИЕ *ср. мн. нет* talan, qarət; çapıb talama, qarət etmə, soyma.

РАЗГРАБЛЕННЫЙ *прич.* çapılıb-talanmış, qarət edilmiş, soyulmuş, talan edilmiş.

РАЗГРАНИЧЕНИЕ *ср. мн. нет 1.* ayırma, ayrılma, sərhəd çəkmə (çəkilmə); hədd qoyma (qoyulma); dürüst müəyyən etmə (edilmə); *2.* hədd, hüdud.

РАЗГРАНИЧЕННЫЙ *прич.* ayrılmış, sərhəd çəkilmiş, hədd qoyulmuş, dürüst müəyyən edilmiş.

РАЗГРАНИЧИВАНИЕ *ср.* sərhəd çəkmə, hədd qoyma; ayırma, bölmə.

РАЗГРАНИЧИВАТЬ *несов.* bax **разграничить**.

РАЗГРАНИЧИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **разграничиться**; *2.* sərhəd çəkmək, hədd qoyulmaq, dürüst müəyyən edilmək.

РАЗГРАНИЧИТЕЛЬНЫЙ *прил. 1.* ayırıcı, ayıran; *2.* sərhəd qoyan, sərhəd təyin edən.

РАЗГРАНИЧИТЬ *сов.* sərhəd çəkmək, hədd qoymaq; dürüst müəyyən etmək; ayırmaq, bölmək.

РАЗГРАНИЧИТЬСЯ *сов. 1.* bir-birindən ayrılmaq; *2.* dəqiq müəyyənəlmək.

РАЗГРАФИТЬ *сов.* bax **графить**.

РАЗГРАФЛЕННЫЙ *прич.* bax **графлённый**.

РАЗГРАФЛЯТЬ *несов.* bax **разграфить**.

РАЗГРАФЛЯТЬСЯ *несов.* cızıq çəkmək, cızıqlanmaq, cızılmaq, sütunlara bölünmək (*kağız*).

РАЗГРЕБАТЬ *несов.* bax **разгрести**.

РАЗГРЕБАТЬСЯ *несов.* dağılmaq, yayılmaq, səpələnmək, qazılmaq.

РАЗГРЕСТИ *сов.* dağıtmaq, yaymaq, səpələmək, qazılmaq.

РАЗГРИМИРОВАТЬ *сов.* qrimini silmək (*götürmək*).

РАЗГРИМИРОВАТЬСЯ *сов.* öz qrimini silmək (*çıxarmaq*).

РАЗГРОМ *м. мн. нет 1.* darmadağın etmə, darmadağın edilmə; tar-mar etmə, tar-mar edilmə; *2.* dağıtma, dağıdılma, yerlə yeksan etmə (edilmə); xarabaya döndərmə (*döndərilmə*); alt-üst etmə (edilmə); yuxıb dağıtma; *3. тас.* alt-üst (*vəziyyət*), qarmaqarışıqlıq.

РАЗГРОМИТЬ *сов.* dağıtmaq, darmadağın etmək, tar-mar etmək.

РАЗГРОМЛЕННЫЙ, РАЗГРОМЛЕННЫЙ *прич.* dağıdılmış, darmadağın edilmiş, tar-mar edilmiş, alt-üst edilmiş.

РАЗГРУЖАТЬ *несов.* bax **разгрузить**.

РАЗГРУЖАТЬСЯ *несов. 1.* bax **разгрузиться**; *2.* boşaldılmaq, yükü boşaldılmaq; *3. тас.* işi azaldılmaq, işi yüngülləşdirilmək.

РАЗГРУЖЕННЫЙ, РАЗГРУЖЕННЫЙ *прич. 1.* boşaldılmış, yükü boşaldılmış; *2. тас.* işi azaldılmış, işi yüngülləşdirilmiş.

РАЗГРУЗИТЬ *сов. 1.* boşaltmaq, yükünü boşaltmaq; *2. тас.* işini azaltmaq, işini yüngülləşdirmək.

РАЗГРУЗИТЬСЯ *сов. 1.* boşalmaq, yükü boşalmaq; *2. тас.* işi azaltmaq, işi yüngülləşmək.

РАЗГРУЗКА *ж. мн. нет 1.* boşalma, boşaltma, boşaldılma; yükü boşalma, yükü boşaldılma; *2. тас.* işi yüngülləşmə, işini yüngülləşdirmə, işi yüngülləşdirilmə.

РАЗГРУЗНОЙ *прил. xüs.* yükboşaldan.

РАЗГРУЗОЧНЫЙ *прил.* yükboşaltma -i[-i]; **разгрузочный пункт** yükboşaltma məntəqəsi.

РАЗГРУППИРОВАТЬ *сов.* qruplara bölmək (*düzmək, ayırmaq*).

РАЗГРУППИРОВАТЬСЯ *сов.* qruplara bölünmək (*düzülmək, ayrılmaq*).

РАЗГРЫЗАТЬ *несов.* bax **разгрызть**.

РАЗГРЫЗАТЬСЯ *несов. 1.* bax **разгрызться**; *2.* sindirilmək (*dişlə*).

РАЗГРЫЗЕННЫЙ *прич.* sindirilmiş (*dişlə*).

РАЗГРЫЗТЬ *сов. 1.* sindirmək, qırmaq (*dişlə*); *2.* gəlmək.

РАЗГРЫЗТЬСЯ *сов.* sınmaq, qırılmaq, parçalanmaq (*dişlə*).

РАЗГУЛ *м. мн. нет 1.* azgınlıq, qudurğanlıq, hərki-hərkillik; **разгул реакции** irticanın azgınlığı; *2.* eys-ışrət, öyyəşliq, sərxoşluq, kef.

РАЗГУЛИВАТЬ *несов. 1.* gəzinmək, veylənmək; *2. дан.* bax **разгулять**; *3.* tüğyan etmək (*külək*).

РАЗГУЛИВАТЬСЯ *несов. дан. 1.* bax **разгуляться**; *2.* dağıdılmaq (*qəm, qüssə*).

РАЗГУЛЬЕ *ср. мн. нет дан.* şadlıq, kef.

РАЗГУЛЬНЫЙ *прил. 1.* kefcil, öyyəş; *2. pozğun; вести разгульную жизнь* pozğun həyat keçirmək.

РАЗГУЛЯТЬ *сов. 1.* öyləndirməklə, ovundurmaqqla yuxusunu dağıtmaq, yatmağa qoymamaq (*uşağı*); *2.* dağıtmaq (*fikri, qüssəni*).

РАЗГУЛЯТЬСЯ *сов. 1.* açılışmaq, əl-qol açmaq; *2. дан.* eys-ışrətə qızışmaq; *3. дан.* yuxusu qaçmaq; *4.* açılmaq, aydınlaşmaq (*hava*).

РАЗДАБРИВАТЬ *несов.* bax **раздобрить** 1-ci mənada.

РАЗДАБРИВАТЬСЯ *несов.* bax **раздобриться**.

РАЗДАВАТЬ *несов.* bax **раздать I** və **II**.

РАЗДАВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **раздаться I** və **II**; *2.* paylanmaq; *3.* verilmək; *4. xüs.* genəldilmək.

РАЗДАВИТЬ *сов. 1.* əzmək, basıb əzmək; *2.* basmaq, basıb şikəst etmək; basıb sindirmək (*əzmək*); basıb öldürmək; *3. тас.* darmadağın etmək, məğlub etmək; *4. тас.* öldürmək, məhv etmək; **раздавить одним взглядом** bir baxış ilə öldürmək; *5. дан.* içmək (*icik*).

РАЗДАВЛЕННЫЙ *прич. 1.* əzilmiş, basılıb əzilmiş; *2.* basılmış; basılıb şikəst edilmiş, basılıb sindirilmiş (*əzilmiş*); basılıb öldürülmüş; ...altında qalmış (qalıb ölmüş); *3. тас.* darmadağın edilmiş, məğlub edilmiş; *4.* içilmiş (*icik*).

РАЗДАВЛИВАТЬ *несов.* bax **раздавить**.

РАЗДАВЛИВАТЬСЯ *несов. 1.* əzilmək, basılıb əzilmək; *2.* ...basılmaq; basılıb şikəst edilmək, basılıb sindirilmək (*əzilmək*); ...altında qalıb ölmək; *3.* darmadağın edilmək, məğlub edilmək; *4.* içilmək (*icik*).

РАЗДАВЛИВАНИЕ *ср. к. т.* südünü artırma.

РАЗДАВИТЬ *несов. к. т.* bax **раздонтить**.

РАЗДАВЛИВАТЬСЯ *несов. к. т. 1.* bax **раздонтиться**; *2.* südünü artırmaq (*sağmal heyvanın*).

РАЗДАВЛИВАТЬ *несов.* bax **раздолбить**.

РАЗДАВЛИВАТЬСЯ *несов.* deşiyi (oyuğu) genəldilmək.

РАЗДАРЕННЫЙ *прич.* paylanmış, bağışlanmış, peşkəş edilmiş; paylanıb qurtarmış.

РАЗДАРИВАТЬ *несов.* bax **раздарить**.

РАЗДАРИВАТЬСЯ *несов.* paylanmaq, bağışlanmaq, peşqəş edilmək; paylanıb qurtarmaq.

РАЗДАРИТЬ *сов.* paylamaq, bağışlamaq, peşqəş etmək; paylayıb qurtarmaq.

РАЗДАТОЧНЫЙ *прил.* paylama -i[-i]; **раздаточный пункт** paylama məntəqəsi.

РАЗДАТЧИК *м* paylaşdırıcı, paylayan.

РАЗДАТЧИЦА *ж* paylaşdırıcı (paylayan) qadın (qız).

РАЗДАТЬ I *сов.* 1. vermək; **раздать зарплату** maaş vermək; 2. paylamaq; **раздать деньги** pul paylamaq.

РАЗДАТЬ II *сов.* genəltmək; **раздать сапоги на колодке** çəkməni qəlibə vurub genəltmək.

РАЗДАТЬСЯ I *сов.* eşidilmək; **раздался выстрел** güllə səsi eşidildi; güllə açıldı.

РАЗДАТЬСЯ II *сов.* 1. aralanmaq; **толпа раздалась** camaat aralandı; 2. genəlmək; **сапоги раздались** çəkmə genəldi; 3. *zar.* şişmək, kökəlmək.

РАЗДАЧА *ж* 1. vermə, verilmə; 2. paylama, paylanma.

РАЗДВАИВАНИЕ *ср* haçalama, ikiyə bölmə, ikiyə ayırma.

РАЗДВАИВАТЬ *несов.* bax **раздвоить**.

РАЗДВАИВАТЬСЯ *несов.* bax **раздвоиться**.

РАЗДВИГАТЬ *несов.* bax **раздвигать**.

РАЗДВИГАТЬСЯ *несов.* bax **раздвинуться**.

РАЗДВИЖКА *ж* *мн. нет* aralama, aralanma; açma, açılma.

РАЗДВИЖНОЙ *прил.* aralanan, açılan, sıyıрма (*stol və s.*).

РАЗДВИНУТЬ *сов.* aralamaq, açmaq.

РАЗДВИНУТЬСЯ *сов.* aralanmaq, açılmaq.

РАЗДВОЕНИЕ *ср* 1. haçalanma, haçalama; aralama, aralanma; 2. ikiyə bölmə (bölmə); ikiyə ayırma (ayırma); ikilənmə, qoşalaşma; 3. haça.

РАЗДВОЕННОСТЬ *ж* *тас.* dağınıqlıq, pərkəndəlik.

РАЗДВОЕННЫЙ, РАЗДВОЁННЫЙ *прич.* *и* *прил.* 1. haçalanmış; ayrılmış, aralanmış; 2. ikiyə bölünmüş, ikiyə ayrılmiş, ikilənmiş.

РАЗДВОИТЬ *сов.* haçalamaq, aralamaq; ikiyə ayırmaq, ikiyə bölmək.

РАЗДВОИТЬСЯ *сов.* 1. haçalanmaq, aralanmaq; 2. ikiyə bölünmək, ikiyə ayrılmaq; ikilənmək.

РАЗДЕВАЛКА *ж* bax **раздевальня**.

РАЗДЕВАЛЬНЯ *ж* 1. soyunma otağı, paltar soyunulan yer; 2. paltar saxlanan otaq (*yer*).

РАЗДЕВАЛЬЩИК *м* paltarsaxlayan, paltarbaxan.

РАЗДЕВАЛЬЩИЦА *ж* paltarsaxlayan (paltarbaxan) qadın (qız).

РАЗДЕВАНИЕ *ср* soyun(dur)ma -i[-i].

РАЗДЕВАТЬ *несов.* bax **раздеть**.

РАЗДЕВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раздеться**; 2. soyundurulmaq.

РАЗДЕЛ I *м* bölmə, bölüşdürmə, bölgü; bölünmə, bölüşdürülmə; 2. bölmə, fəsil, hissə, qism (*kitabda, sənəddə və s.*); 3. ayır; **раздел реки** çayaуысы.

РАЗДЕЛАННЫЙ *прич.* qayrılmış, hazırlanmış.

РАЗДЕЛАТЬ *сов.* 1. qayırmaq, hazırlamaq; ...oxşatmaq; **разделат шкаф под орех** şkaфın taxtasını qoz ağacına oxşatmaq; 2. düzəltmək, yararlı hala salmaq; 3. genəltmək, böyütmək (*deşiyi*); 4. *тас. dan.* söyüb abırını vermək; 5. divan tutmaq, özışdirmək, cəzalandırmaq; 6. **под орех разделать** bax **орех**.

РАЗДЕЛАТЬСЯ *сов.* 1. qurtarmaq, bitirmək; **разделаться с долгами** borclardan qurtarmaq; 2. hesablaşmaq, əvəzini çıxmaq, öhdəsindən gəlmək, cəzasını vermək, göstərmək; **хорошо, я с ним разделаюсь** yaxşı, mən ona göstərərem (onun cəzasını verərəm).

РАЗДЕЛЕНИЕ *ср* 1. bölmə, bölünmə; bölgü; 2. ayırma, ayırma; 3. aralama, aralanma; parçalama, parçalanma.

РАЗДЕЛЁННЫЙ *прич.* 1. bölünmüş; 2. ayrılmış; 3. aralanmış, parçalanmış.

РАЗДЕЛИМЫЙ *прил.* bölünə bilən.

РАЗДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. bölücü, ayırıcı; **разделительная линия** bölücü (ayırıcı) xətt; 2. fərləndirici; 3. *грам.* bölüşdürmə -i[-i]; **разделительный союз** bölüşdürmə bağlayıcısı.

РАЗДЕЛИТЬ *сов.* 1. bölmək; 2. ayırmaq; 3. parçalamaq, aralamaq; 4. *тас.* həmfikir olmaq, bölüşək, şərik olmaq (*fikrə*); **разделить мнение докладчика** məruzəçinin fikrinə şərik çıxmaq.

РАЗДЕЛИТЬСЯ *сов.* 1. bölünmək; 2. ayrılmaq; 3. parçalanmaq, aralanmaq.

РАЗДЕЛКА *ж* 1. qayırma, qayırma; hazırlama, hazırlanma; 2. *xüs.* qoruyucu hörgü (*arəksmə və tavanı yangından qorumaq üçün baca yanlarını hörülən körpic qatı*).

РАЗДЕЛЫВАТЬ *несов.* 1. bax **разделять**; 2. oyun çıxartmaq, hoqqabazlıq etmək; yaramazlıq etmək.

РАЗДЕЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разделяться**; 2. qayrılmaq, hazırlanmaq; qayrılıb qurtarmaq, işlənilib hazırlanmaq; düzəldilmək; 3. genəldilmək.

РАЗДЕЛЬНО *нареч.* 1. ayrı-ayrı, əlahiddə, təkbaşına; 2. ayrı (*yazılmaq*); 3. aydın.

РАЗДЕЛЬНОЛЕПЕСТНЫЕ *мн. bot.* bölümlüləçəkililər.

РАЗДЕЛЬНОПОЛОСТЬ *ж* *мн. нет* *биол.* ayrı-ayrı cinsiyyətlik.

РАЗДЕЛЬНОПОЛЫЙ *прил. биол.* ayrı-ayrı cinsiyyətli.

РАЗДЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. ayrılıq, müstəqillik; 2. aydınlıq (*tələffüzdən*).

РАЗДЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. *hüq.* bölgü (ayırma) -i[-i]; **раздельный акт** bölgü aktı; 2. ayrı, müstəqil; **раздельное жительство** ayrı yaşama; 3. aydın; **раздельное произношение** aydın tələffüz.

РАЗДЕЛЯТЬ *несов.* bax **разделить** 2-ci, 4-cü mənələrdə.

РАЗДЕЛЯТЬСЯ *несов.* bax **разделиться**.

РАЗДЕРГАНЫЙ *прич.* 1. dartılıb aralanmış, çəkilib aralanmış; 2. yolaşdırılmış, didişdirilmiş, dartışdırılmış.

РАЗДЕРГАТЬ *сов.* 1. dartışdırmaq, dartıb cırmaq; 2. yolaşdırmaq, didişdirmək.

РАЗДЕРГИВАТЬ *несов.* bax **раздёргать**.

РАЗДЕРГИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раздёргаться**; 2. dartışdırılmaq; yolaşdırılmaq, didişdirilmək.

РАЗДЕРНУТЫЙ *прич.* dartılıb aralanmış, çəkilib aralanmış.

РАЗДЕРНУТЬ *сов.* dartıb aralamaq, çəkib aralamaq; **раздёрнуть занавески** pərdələri dartıb (çəkib) aralamaq.

РАЗДЕРНУТЬСЯ *сов.* dartılıb aralanmaq, çəkilib aralanmaq.

РАЗДЁТЫЙ *прич. и* *прил.* soyundurulmuş, soyunmuş; çıpaq, lüt.

РАЗДЁТЬ *сов.* 1. soyundurmaq; 2. *тас.* üstünü açmaq, üstündən götürmək (*yorğanı*).

РАЗДЁТЬСЯ *сов.* 1. soyunmaq; 2. *тас.* (öz) üstünü açmaq, üstündən atmaq (*yorğanı*).

РАЗДИРАТЕЛЬНЫЙ *прил.* ağrıdıcı, sıxıcı, didici, ürəksızladıcı, ürəkdelici.

РАЗДИРАТЬ *несов.* 1. bax **раздирать**; 2. *тас.* parçalamaq; dağıtmaq, nifaq salmaq, ədavət salmaq, ayırmaq; 3. *тас.* ağrıtmaq, əzab vermək, incitmək, parçalamaq; **крики больного раздирают душу** xəstənin fəryadı adamın ürəyini parçalayır.

РАЗДИРАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раздираться**; 2. parçalanmaq.

РАЗДИРАЮЩИЙ *прич.* 1. parçalayan, dağıdan, nifaq salan, ədavət salan; 2. parçalayan, didən, içərisini yeyən (gəmirən); **сомнения, раздирающие душу человека** insanın qəlbini dağıdan şübhələr; 3. *прил.* dəhşətli, ağrıdıcı, dözülməz, ürəksızladıcı, sarsıdıcı; **раздирающие сны** dəhşətli (ürəksızladıcı) səhnələr.

РАЗДОБРЕННЫЙ *прич.* 1. (ürəyi) yumşaldılmış, rəhmə götürülmüş, səxavətə getirilmiş; 2. yaxşılaşdırılmış.

РАЗДОБРЕТЬ *сов.* kökəlmək, yaxşılaşmaq.

РАЗДОБРИТЬ *сов.* 1. yumşaltmaq, rəhmə götürmək; səxavətə götürmək; 2. yaxşılaşdırmaq.

РАЗДОБРИТЬСЯ *сов.* səxavətə gəlmək, rəhmə gəlmək.

РАЗДОБРЯТЬ *несов.* bax **раздобрить** 2-ci mənədə.

РАЗДОБЫВАТЬ *несов.* bax **раздобыть**.

РАЗДОБЫВАТЬСЯ *несов.* tapılmaq, ələ keçirilmək, əldə edilmək (*çətinliklə*).

РАЗДОБЫТЬ *сов.* tapmaq, axtarıb tapmaq, ələ keçirmək, əldə etmək (*çətinliklə*).

РАЗДОНЕННЫЙ *прич.* *k. t.* sağımı artırılmış (*inək və s.*).

РАЗДОНУТЬ *сов.* *k. t.* sağımını artırmaq (*inəyin və s.*).

РАЗДОНУТЬСЯ *сов.* *k. t.* sağımı artmaq, südlənmək, südü artmaq (*inək və s.*).

РАЗДОН *м* *k. t.* sağımın, sağılan südün artması, südlənmə.

РАЗДОЛБИТЬ *сов.* (oyaraq) genəltmək.

РАЗДОЛБЕ *ср* *мн. нет* 1. genişlik; 2. bol-luq, firavanlıq; 3. *тас.* sərbəstlik, kef.

РАЗДÓЛЬНЫЙ *прил.* 1. geniş; 2. bol, fira-van; 3. səbəst.

РАЗДÓР *м* çəkişmə, ixtilaf, nifaq, dalaşma, ədavət; **сеять раздоры** araya ədavət salmaq; **яблоко раздора** bax яблоко.

РАЗДОСАДОВАННЫЙ *прич.* ovqatı təlx olmuş, diltxor olmuş; diltxor, pərt, məyus.

РАЗДОСАДОВАТЬ *сов.* ovqatını təlx etmək, diltxor etmək, pərt etmək, məyus etmək.

РАЗДОСАДОВАТЬСЯ *сов.* ovqatı təlx olmaq, diltxor olmaq, pərt olmaq, məyus olmaq.

РАЗДРАЖАТЬ *несов.* bax **раздражить**.

РАЗДРАЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раздражиться**; 2. acıqlandırılmaq, hirsəndirilmək, əsəbiləşdirilmək; 3. qıcıqlandırılmaq, təxərrüşə gətirilmək.

РАЗДРАЖАЮЩИЙ *прил.* 1. əsəbiləşdirici, əsəbiləşdirən; 2. *fiziol.* qıcıqlandırıcı.

РАЗДРАЖЕНИЕ *ср.* 1. acıqlanma, acıqlandırma; əsəbiləşmə, əsəbiləşdirmə, əsəbiləşdirilmə; 2. qıcıqlanma, qıcıqlandırma; 3. qıcıq, təxərrüş; 4. acıq, hirs.

РАЗДРАЖЕННО *нареч.* acıqlı-acıqlı, hirsli-hirsli; əsəbi halda.

РАЗДРАЖЕННОСТЬ *ж* əsəbilik, əsəbiyyət; əsəbi halda olma.

РАЗДРАЖЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. acıqlandırılmış, hirsəndirilmiş, əsəbiləşdirilmiş; 2. acıqlı, hirsli; 3. qıcıqlandırılmış, təxərrüşə gətirilmiş.

РАЗДРАЖИМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. tez acıqlanma, tez hirsənmə, tez əsəbiləşmə; 2. *fiziol.* qıcıqlanma qabiliyyəti; **раздражимость нерва** sinirin qıcıqlanma qabiliyyəti.

РАЗДРАЖИМЫЙ *прил.* 1. tez acıqlanan, tez hirsələnən; tez əsəbiləşən; 2. *fiziol.* tez qıcıqlanan.

РАЗДРАЖИТЕЛЬ *м* *fiziol.* qıcıqlandırıcı.

РАЗДРАЖИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. tez acıqlanma, tez hirsənmə; tündməcazlıq, əsəbilik; 2. *fiziol.* tez qıcıqlanma qabiliyyəti.

РАЗДРАЖИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. tez acıqlanan, tez hirsələnən, tündməcaz, əsəbi; 2. *fiziol.* qıcıqlandırıcı.

РАЗДРАЖИТЬ *сов.* 1. acıqlandırmaq, hirsəndirmək, əsəbiləşdirmək; 2. *fiziol.* qıcıqlandırmaq.

РАЗДРАЖИТЬСЯ *сов.* 1. acıqlanmaq, hirsənmək, əsəbiləşmək; 2. *fiziol.* qıcıqlanmaq.

РАЗДРАЗНИВАТЬ *несов. дан.* bax **раздразнить**.

РАЗДРАЗНИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. acıqlandırılmaq, hirsəndirilmək; 2. həvəyə gətirilmək, tamahsiləndirilmək, iştahlandırılmaq.

РАЗДРАЗНИТЬ *сов. дан.* 1. acıqlandırmaq, hirsəndirmək, sataşmaq, sürtüşmək; 2. *тас.* həvəyə gətirmək, tamaha salmaq, iştahlandırmaq.

РАЗДРАКОНИВАТЬ *несов.* bax **раздраконить**.

РАЗДРАКОНИТЬ *сов. дан.* abırını vermək.

РАЗДРОБИМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* xırdalana bilmə, parçalana bilmə, doğrana bilmə.

РАЗДРОБИМЫЙ *прил.* xırdalana bilən, parçalana bilən, doğrana bilən.

РАЗДРОБИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *хүс.* xırdalayan, parçalayan, doğrayan.

РАЗДРОБИТЬ *сов.* xırdalamaq, parçalamaq, doğramaq.

РАЗДРОБИТЬСЯ *сов.* xırdalanmaq, parçalanmaq, doğranmaq.

РАЗДРОБЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* xırdalama, xırdalanma; parçalama, parçalanma; doğrama, doğranma.

РАЗДРОБЛЕННОСТЬ, РАЗДРОБЛЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. xırdalanma, parçalanma, doğranma; qırıqlıq; 2. *тас.* dağınıqlıq, xırdalıq, kiçiklik.

РАЗДРОБЛЕННЫЙ, РАЗДРОБЛЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. xırdalanmış, parçalanmış, doğranmış; sınıq-sınıq; qırıq-qırıq; 2. əzil-miş; 3. *тас.* dağınıq, xırda, kiçik, ayır-ayır.

РАЗДРОБЛЯТЬ *несов.* bax **раздробить**.

РАЗДРОБЛЯТЬСЯ *несов.* bax **раздробиться**.

РАЗДРУЖИТЬ *сов. дан.* aralarını vurmaq, dostluqlarını pozmaq, küsüşdirmək.

РАЗДРУЖИТЬСЯ *сов. дан.* dostluğu pozmaq, araları dəymək, küsüşmək.

РАЗДУВАЛЬНЫЙ *прил.* *хүс.* üfürücü, yel-basan; **раздувальный мех** körük.

РАЗДУВАНИЕ *ср* 1. üfürmə, üfürüb alışdırma (odu); 2. körükləmə; 3. hava doldurma, köpdürmə.

РАЗДУВАТЬ *несов.* 1. bax **раздуть**; 2. yel-ləmək, dalğalandırmaq.

РАЗДУВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раздуться**; 2. hava ilə doldurulmaq; 3. körüklənmək; 4. köpdürülmək; 5. *тас.* şişirdilmək, bö-yüdülmək.

РАЗДУМАТЬ *сов.* fikrini dəyişmək, fikrin-dən daşınmaq, fikrindən vaz keçmək (öl çəkmək).

РАЗДУМАТЬСЯ *сов. дан.* fikirləşmək, fik-rini cəmləşdirmək, fikrə getmək, düşün-mək.

РАЗДУМЧИВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *дан.* 1. fi-kirlik, dalğınlıq; 2. müterəddilik.

РАЗДУМЧИВЫЙ *прил. дан.* 1. fikirli, dal-ğın; 2. müterəddid.

РАЗДУМЫВАТЬ *несов.* 1. bax **раздумать**; 2. düşünmək, fikirləşmək, götür-qoy et-mək; 3. tərəddüd etmək, qərarsızlıq gös-tərmək.

РАЗДУМЫВАТЬСЯ *несов.* bax **раздуматься**.

РАЗДУМЬЕ *ср* *мн.* *нет* 1. fikir; fikrə getmə, dalğınlıq; 2. tərəddüd, qərarsızlıq.

РАЗДУТИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. üfürmə, üfürülmə; 2. köpdürmə, köpdürülmə; 3. şişmə, köpmə; **раздутие живота** qarnın köpməsi.

РАЗДУТОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. şişkinlik; şişmə, köpmə; 2. *тас.* şişirdilmə, böyüdülmə, mü-baliğə.

РАЗДУТЫЙ *прич. и прил.* 1. üfürülmüş, üfürülüb alışdırılmış (*od, ocaq*); 2. körük-lənmə; 3. hava ilə doldurulmuş, köpdü-rülmüş; 4. *тас.* şişirdilmiş, böyüdülmüş, həddən artıq artırılmış; mübaliğəli.

РАЗДУТЬ *сов.* 1. üfürmək, üfürüb alışdırmaq (*odu*); 2. körükləmək; 3. hava doldurmaq; köpdürmək; 4. *тас.* şişirtmək; böyütmək; həddən artıq artırmaq; 5. *дан.* yel aparmaq, sovurmaq, dağıtmaq.

РАЗДУТЬСЯ *сов.* köpmək, şişmək.

РАЗДУШЕННЫЙ, РАЗДУШЕННЫЙ *прич. дан.* ətilənməmiş, ətir vurulmuş.

РАЗДУШИТЬ *сов. дан.* ətilənmək, ətir vur-maq, ətir səpmək.

РАЗДУШИТЬСЯ *сов. дан.* ətilənmək, ətir vurmaq (*özünə*).

РАЗЕВАТЬ *несов. дан.* bax **разинуть**.

РАЗЕВАТЬСЯ *несов. дан.* geniş açılmaq.

РАЗЖАЛОБИТЬ *сов.* ürəyini yumşaltmaq, rəhmə gətirmək.

РАЗЖАЛОБИТЬСЯ *сов. дан.* ürəyi yumşal-maq, rəhmə gəlmək, yazığı gəlmək.

РАЗЖАЛОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *кöhn.* vəzi-fəsini alçaltma, rütbəsinə alçaltma.

РАЗЖАЛОВАННЫЙ *прич. көhn.* 1. vəzi-fəsi alçaldılmış, rütbəsi alçaldılmış; 2. eti-bardan salınmış, gözədən salınmış.

РАЗЖАЛОВАТЬ *сов. көhn.* 1. vəzifəsini al-çaltmaq, rütbəsinə alçaltmaq; 2. etibardan salmaq, gözədən salmaq.

РАЗЖАТЫЙ *прич.* açılmış, aralanmış.

РАЗЖАТЬ *сов.* açmaq, aralamaq.

РАЗЖАТЬСЯ *сов.* açılmaq, aralanmaq.

РАЗЖЕВАННЫЙ *прич.* 1. çeynənmiş; 2. *тас.* başa salınmış, anladılmış; 3. *тас.* başa düşülmüş.

РАЗЖЕВАТЬ *сов.* 1. çeynəmək; 2. *тас.* başa salmaq, anlatmaq; **разжевать и в рот положить** bax **рот**.

РАЗЖЕВАТЬСЯ *сов.* çeynənmək.

РАЗЖЕВЫВАТЬ *несов.* bax **разжевать**.

РАЗЖЕВЫВАТЬСЯ *несов.* bax **разже-ваться**.

РАЗЖЕНИТЬСЯ *сов. көhn. дан.* boşamaq, ayrılmaq (*arvadından*).

РАЗЖЕЧЬ *сов.* 1. alışdırmaq, odlamaq, alov-landırmaq, yandırmaq; 2. bərk qızartmaq, bərk qızdırmaq (*dəmiri*); 3. *тас.* qızıqdır-maq, şiddətləndirmək.

РАЗЖЕЧЬСЯ *сов.* 1. alışmaq, odlanmaq, alovlanmaq, yannaq; 2. *тас.* qızısqmaq, şiddətlənmək.

РАЗЖИВА *ж* *мн.* *нет* *дан.* 1. qazanc, gəlir, fayda; 2. varlanma.

РАЗЖИВАТЬСЯ *несов. дан.* bax **раз-житься**.

РАЗЖИГ *м* *мн.* *нет* 1. alışdırma, odlama, alovlandırma, 1. yandırma; 2. bərk qızart-ma, bərk qızdırma; **разжиг угля** kömürü bərk qızartma.

РАЗЖИГАННИЕ *ср* 1. alışdırma, odlama, alovlandırma, yandırma; 2. bərk qızartma; 3. *тас.* qızıqdırma, şiddətləndirmə.

РАЗЖИГАТЬ *несов.* bax **разжечь**.

РАЗЖИГАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разжечься**; 2. alışdırılmaq, alovlandırılmaq, yandırıl-

maq; 3. bərk qızdırılmaq, bərk qızardılmaq;
4. *təc.* qızıqdırılmaq, şiddətləndirilmək.
РАЗЖИДИТЕЛЬ *m xüs.* sıyıqlaşdırıcı (*maye*),
durulaşdırıcı (*maye*).
РАЗЖИДИТЬ *сов.* sıyıqlaşdırmaq, durulaş-
dırmaq.
РАЗЖИДИТЬСЯ *сов.* sıyıqlaşmaq, durulaş-
maq.
РАЗЖИЖАТЬ *несов.* bax **разжидить**.
РАЗЖИЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разжидить-**
ся; 2. sıyıqlaşdırılmaq, durulaşdırılmaq.
РАЗЖИЖЕНИЕ *ср хüs.* sıyıqlaşdırma, sıyıq-
laşdırılma, sıyıqlaşma; durulaşdırma, duru-
laşdırılma, durulaşma.
РАЗЖИЖЕННЫЙ *прич.* sıyıqlaşdırılmış,
durulaşdırılmış.
РАЗЖИЖИТЕЛЬ *m* bax **разжидитель**.
РАЗЖИМАТЬ *несов.* bax **разжать**.
РАЗЖИМАТЬСЯ *несов.* bax **разжаться**.
РАЗЖИМНЫЙ *прил. хüs.* 1. açılan, aralan-
nan; 2. açan, aralayan.
РАЗЖИРЕЛОСТЬ *ж мн. нет* *дан.* köklük,
piy basma.
РАЗЖИРЕЛЫЙ *прил. дан.* kök, kökəlmiş,
piylənmiş, piy basmış.
РАЗЖИРЁТЬ *сов. дан.* kökəlmək, piylən-
mək, piy basmaq.
РАЗЖИТЬСЯ *сов. дан.* 1. varlanmaq, dövlətlənmək; 2. ələ keçirmək, əldə etmək, tapmaq.
РАЗЖУЖАТЬСЯ *сов. дан.* (viz-viz) vızıl-damaq.
РАЗЗАВОД: на **раззавод** (*дан.*) saxlamaq üçün, damazlıq üçün.
РАЗЗАДОРивать *несов. дан.* bax **раззадорить**.
РАЗЗАДОРиваться *несов. дан.* 1. bax **раззадориться**; 2. qızıqdırılmaq, həvəsləndirilmək, çaşa götürilmək.
РАЗЗАДОРить *сов. дан.* qızıqdırmaq, həvəsləndirmək, çaşa götürmək.
РАЗЗАДОРитьСя *сов. дан.* qızıqmaq, həvəslənmək, həvəşə gəlmək, çaşa gəlmək.
РАЗЗВАНивать *несов. дан.* bax **раззвонить**.
РАЗЗВОНить *сов. дан.* aləmə yaumaq, hamıya danışmaq, car çəkmək.
РАЗЗЕВАТЬСя *сов. дан.* 1. aramsız əsnəməyə başlamaq; 2. *təc.* maymaq-maymaq baxmaq, ağzını açıb göyə baxmaq.

РАЗЗНАКОМить *сов. дан.* aralarını vurmaq, dostluqlarını pozmaq.
РАЗЗНАКОМитьСя *сов. дан.* tanışlığı, dostluğu kəsmək, əlaqəni kəsmək; küsüşmək.
РАЗЗНАКОМЛЕННЫЙ *прич. дан.* araları vurulmuş, küsüşdürülmüş.
РАЗЗНАКОМЛИВАТЬ *несов. bax* **раззнакомить**.
РАЗЗНАКОМЛИВАТЬСя *несов. 1. bax* **раззнакомиться**; 2. araları vurulmaq, küsüşdürülmək.
РАЗЗОЛАЧИВАТЬ *несов. bax* **раззолотить**.
РАЗЗОЛАЧИВАТЬСя *несов.* qızıla tutulmaq, üzünə qızıl çəkmək; qızıl suyuna salınmaq, qızıl suyu verilmək.
РАЗЗОЛОТИТЬ *сов. дан.* qızıla tutmaq, üstünə qızıl çəkmək; qızıl suyuna çəkmək, qızıl suyu vermək.
РАЗЗОЛОЧЕННЫЙ *прич.* qızıla tutulmuş, üstünə qızıl çəkilmiş; qızıl suyuna salınmış, qızıl suyu verilmiş.
РАЗЗУДЕТЬСя *сов. дан.* 1. bərk göynəmək; ağrımağa başlamaq; 2. *təc.* həvəşə doğmaq, həvəşə gəlmək, qızıqmaq; 3. cingildəmək.
РАЗЗУДИТЬ *сов. дан.* gicişdirmək, qurdalamaq (*yaranı*).
РАЗЗЫВА *м и ж* *дан.* bax **разиня**.
РАЗИК *м раз I* və *П söz. kiç. və oxş.;* *ещё разик!* bir dəfə də!
РАЗИНУТЫЙ *прич.* açılmış, aralanmış (*ağız*).
РАЗИНУТЬ *сов.* açmaq, aralamaq (*ağızını*); *♦ разинув (разиня) рот I* diqqətsizliklə, başısoyuqluqla, səhlənkarlıqla; 2) təəccüblə, heyrətlə, ağzını açaraq.
РАЗИНЩИНА *ж мн. нет* *тар.* Razin hərəkəti, razinçilik (XVII əsrin ikinci yarısında Don kazakı Razinin başçılıq etdiyi rus kəndliləri və şəhər yoxsulları hərəkətinə verilən qeyri-elmi ad).
РАЗИНЯ *м и ж* *таймаq, ağzıaçıq*.
РАЗИТЕЛЬНО *нареч.* son dərəcə, olduqca, heyrət doğuracaq dərəcədə.
РАЗИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* təsirlilik, kəskinlik, qüvvətlilik; aydınlıq, inandırıcılıq.
РАЗИТЕЛЬНЫЙ *прил.* təsirli, kəskin, qüvvətli, apaydın, apaşkar; heyrət doğuracaq, son dərəcə inandırıcı, dəlili.

РАЗИТЬ I *несов.* 1. vurmaq, zərbə endirmək; 2. məğlub etmək; 3. amansızcasına tənqid etmək; 4. valeh etmək, heyran qoymaq, güclü təsir bağışlamaq, sarsıtmaq.
РАЗИТЬ II *несов. дан.* iy gəlmək, iy vurmaq.
РАЗЛАГАТЬ *несов.* bax **разложить** 5-ci və 6-cı mənələrdə.
РАЗЛАГАТЬСя *несов.* bax **разложиться** 4-cü, 5-ci və 6-cı mənələrdə.
РАЗЛАГАЮЩИЙ *прил.* pozucu; **разлагающее влияние** pozucu təsir.
РАЗЛАД *м мн. нет* 1. itilaf, ikitirəlik, nifaq; 2. pozğunluq, nizamsızlıq.
РАЗЛАДИТЬ *сов.* 1. korlamaq, xarab etmək; 2. pozmaq, dağıtmaq.
РАЗЛАДИТЬСя *сов.* 1. korlanmaq, xarab olmaq; 2. pozulmaq, dağılmaq; 3. kökdən düşmək (*musiqi aləti*).
РАЗЛАЖЕННОСТЬ *ж мн. нет* pozğunluq, pozulma.
РАЗЛАЖЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. korlanmış, xarab olmuş; 2. pozulmuş, dağılmış; 3. xarab, pozğun.
РАЗЛАЖИВАТЬ *несов.* 1. bax **разладить**.
РАЗЛАЖИВАТЬСя *несов.* 1. bax **разладиться**; 2. xarab edilmək; 3. pozulmaq, dağıdılmaq.
РАЗЛАКОМИТЬ *сов. дан.* dadızdırıb dadandırmaq, şirnikdirmək; **разлакомить конфетой** konfetə dadandırmaq.
РАЗЛАКОМИТЬСя *сов. дан.* dadıb dadanmaq, şirnikmək.
РАЗЛАМЫВАТЬ *несов. bax* **разломать**.
РАЗЛАМЫВАТЬСя *несов.* 1. bax **разломаться** və **разломиться**; 2. sındırılmaq, parça-parça edilmək, tikə-tikə edilmək; 3. dağıdılmaq, uçurulmaq.
РАЗЛАПИСТЫЙ *прил.* qollu-budaqlı; rişəli.
РАЗЛАПЫЙ *прил. хüs.* pəncəyəoxşar, rişəli.
РАЗЛАЯТЬСя *сов.* 1. daha bərkdən hürüşməyə başlamaq; 2. *təc.* söyüşməyə başlamaq.
РАЗЛЕЖАТЬСя *сов. дан.* qalxmağa ərinmək, durmaq istəməmək, tənbelləşmək (*bir yerdə uzanmaqdan*).
РАЗЛЕЖИВАТЬСя *несов. дан.* bax **разлежаться**.
РАЗЛЕЗАТЬСя *несов. дан.* bax **разлезться**.

РАЗЛЕЗТЬСя *сов. дан.* 1. sökülmək (*tikiş*); 2. süzülmək, dağılmaq, parçalanmaq (*parça*); 3. uçub dağılmaq, uçmaq.
РАЗЛЕНИВАТЬСя *несов. дан.* bax **разлениваться**.
РАЗЛЕНИТЬСя *сов. дан.* tənbelləşmək, tənbel olub getmək.
РАЗЛЕПИТЬ *сов. дан.* 1. qopartmaq, aralamaq (*yapışmış şeyi*); 2. yapışdırmaq (*hər tərəfə*).
РАЗЛЕПИТЬСя *сов. дан.* qopmaq, aralanmaq (*yapışmış şey*).
РАЗЛЕПЛЕННЫЙ *прич. дан.* 1. qopardılmış, aralanmış (*yapışmış şey*); 2. yapışdırılmış (*hər tərəfə*).
РАЗЛЕПЛЯТЬ *несов. дан.* bax **разлепить**.
РАЗЛЕПЛЯТЬСя *несов. дан.* 1. bax **разлепиться**; 2. qopardılmaq (*yapışmış şey*); 3. yapışdırılmaq (*hər tərəfə*).
РАЗЛЁТ *м мн. нет* *дан.* 1. uçub getmə, uçub dağılışma; 2. zor, təkan, sürət.
РАЗЛЁТАЙКА *ж дан.* bürüncək, plaş.
РАЗЛЕТАТЬСя *несов. 1. bax* **разлететься**; 2. *дан.* yellənmək (*ətək*).
РАЗЛЕТЕТСя *сов.* 1. uçub getmək, uçub dağılışmaq; *птицы разлетелись* quşlar uçub dağılışdılar; 2. *təc.* sınımaq, tikə-tikə olmaq, xıncım-xıncım olmaq; *стакан упал и разлетелся* vdrəbezni stəkan düşüb tikə-tikə oldu; 3. *təc.* boşə çıxmaq, puşa çıxmaq, alt-üst olmaq; *надежды разлетелись* ümidlər boşə çıxdı; 4. uça-uça (yü-yüə-yü-yüə, qaça-qaça) sürətini artırmaq.
РАЗЛЁЧЬСя *сов.* uzanmaq, yayxanmaq.
РАЗЛЫВ *м* 1. daşma, yayılma; 2. daşqın, səl; 3. tökmə, tökülmə; doldurma, doldurulma.
РАЗЛИВАННИЕ *ср* tökmə, tökülmə.
РАЗЛИВАННЫЙ *прил.* *разливанное море* *дан. zar.* 1) kef, eys-işrət, sərxoşluq, öyüşlük; 2) bol, bolluq (*rişəli*).
РАЗЛИВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *разливательная ложка* çömçə.
РАЗЛИВАТЬ *несов. bax* **разлить**.
РАЗЛИВАТЬСя *несов. 1. bax* **разлиться**; 2. *təc.* ötmək, şirin-şirin oxumaq, cəh-cəh vurmaq; *соловей разливается* bülbul cəh-cəh vurur; 3. *təc.* dilə basmaq, dilə tutmaq, dil tökmək; *♦ разливаться* *рекой* gözüün qorasını sıxmaq (*tökmək*).

РАЗЛИВКА *ж. мн. нет* tökmə, tökülmə; doldurma, doldurulma.

РАЗЛИВНОЙ прил. 1. mayetökən; **разливной аппарат** mayetökən aparat; 2. çəlləkədən tökülüb satılan; **разливное вино** boçka (çəllək) çaxır.

РАЗЛИВНОЙ прил. *xüs.* mayetökən; **разливочная машина** mayetökən maşın.

РАЗЛИВЩИК *м. хüs.* tökücü, tökən, dolduran (işçi).

РАЗЛИЗАТЬ *сов. дан.* yalayıb yaxmaq, yalayıb bulamaq.

РАЗЛИЗЫВАТЬ *несов. дан.* bax **разлизать**.

РАЗЛИЗЫВАТЬСЯ *несов. дан.* yalanıb yaxılmaq.

РАЗЛИМОНОВАТЬ *несов. бax* **разлимонить**.

РАЗЛИМОНОВАТЬСЯ *несов. бax* **разлимониться**.

РАЗЛИМОНИТЬ *сов. дан.* kefləndirmək, sərxoş etmək.

РАЗЛИМОНИТЬСЯ *сов. дан.* 1. keflənmək, sərxoş olmaq; 2. *тас.* erimək.

РАЗЛИНОВАННЫЙ прич. cızılmış, cızıq çəkilmiş; cızıqlı (kağız).

РАЗЛИНОВАТЬ *сов.* cızmaq, cızıq çəkmək (kağıza).

РАЗЛИНОВКА *ж. 1.* cızma, cızılma; cızıq çəkmə, cızıq çəkilmə; 2. cızıq.

РАЗЛИНОВЫВАТЬ *несов. бax* **разлиновать**.

РАЗЛИНОВЫВАТЬСЯ *несов. cızılmaq, cızıq çəkilmək.*

РАЗЛИПАТЬСЯ *несов. дан.* bax **разлипнуться**.

РАЗЛИПНУТЬСЯ *сов. дан.* qopmaq, aralanmaq (yarışmış şey).

РАЗЛИТИЕ *ср. мн. нет* 1. tökmə, tökülmə; 2. doldurma, doldurulma; 3. dağıtma, dağılma; dağıdılma; 4. daşma; 5. *тас.* yayılma.

РАЗЛИТЫЙ прич. 1. tökülmiş, doldurulmuş; 2. dağıdılmış; 3. *тас.* yayılmış.

РАЗЛИТЬ *сов.* 1. tökmək, doldurmaq; **разлить чай гостям** qonaqlara çay tökmək (süzmək); **разлить вино по бутылкам** şərabı butulkalara tökmək (doldurmaq); 2. dağıtmaq; **разлить воду по столу** suyu stolun üstünə dağıtmaq, calamaq; 3. axıtmaq; 4. basmaq, yayılmaq (su); 5. *тас.*

yarmaq, saçmaq; **солнце разлило свои лучи** günəş öz şüalarını hər tərəfə yaydı (saçdı); 6. *водой не разольёшь тас.* aralarından su keçmir (çox yaxın dostlar haqqında).

РАЗЛИТЬСЯ *сов.* 1. tökülmək, axmaq, dağılmaq; **вино разлилось по скатерти** şərab süfrəyə dağıldı; 2. daşmaq; **река разлилась** çay daşdı; 3. *тас.* yayılmaq.

РАЗЛИХОЙ прил. *köhn.* bax **лихой** II.

РАЗЛИЧАТЬ *несов. бax* **различить**.

РАЗЛИЧАТЬСЯ *несов.* 1. fərqlənmək, seçilmək, ayrılmaq; 2. fərqləndirilmək, ayırd edilmək.

РАЗЛИЧЕНИЕ *ср* seçmə, görə bilmə, fərqləndirmə.

РАЗЛИЧЕННЫЙ прич. 1. ayırd edilmiş, görülmüş, seçilmiş; 2. ayrılmış, fərqləndirilmiş.

РАЗЛИЧЕСТВОВАТЬ *несов. köhn.* bax **различаться** 1-ci mənada.

РАЗЛИЧИЕ *ср* fərq, təfəvüt, ayrılıq; 6 **без различия** fərqsiz, fərq qoymadan; **знаки различия** fərqlənmə nişanları.

РАЗЛИЧИТЕЛЬНЫЙ прил. fərqləndirici; **различительный признак** fərqləndirici əlamət.

РАЗЛИЧИТЬ *сов.* 1. seçmək, görə bilmə; **он не мог различить меня в темноте** o, qaranlıqda məni seçə bilmədi; 2. ayırd etmək, ayırmaq, fərqləndirmək.

РАЗЛИЧНЫЙ прил. cürbəcür, müxtəlif, ayrı-ayrı, başqa-başqa; **различные товары** müxtəlif mallar; **различные мнения** müxtəlif fikirlər.

РАЗЛОЖЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. ayırma, ayrılma (tərkib hissələrinə); parçalanma; 2. pozma, pozulma; dağıtma, dağılma; 3. çürümə, qoxuma (ət, meyit); 4. *тас.* mə-nəvi pozğunluq.

РАЗЛОЖЕННЫЙ прич. 1. düzülmüş, qoyulmuş, yerləşdirilmiş; 2. sərilmiş, salınmış, açılmış (süfrə və s.); 3. bölüşdürülmüş, paylanmış, paylaşdırılmış; 4. qalanmış, yandırılmış (od, ocaq); 5. parçalanmış, ayrılmış (tərkib hissələrinə); 6. *тас.* pozulmuş, mə-nəviyyatı pozulmuş.

РАЗЛОЖИВШИЙСЯ прич. pozğun, əxlaqsız, pozulmuş.

РАЗЛОЖИМОСТЬ *ж. мн. нет* tərkib hissələrinə ayrılma bilmə; **разложимость вещества** maddələrin öz tərkib hissələrinə ayrılma qabiliyyəti.

РАЗЛОЖИТЬ *сов.* 1. düzmək, qoymaq, yerləşdirmək, yerbəyər etmək; **разложить вещи** şeylərini düzmək (yerbəyər etmək); 2. sərmək, salmaq, açmaq; **разложить ковёр** xalça sərmək; 3. bölüşdürmək, paylaşdırmaq (gəliri, vergini və s.); 4. qalamaq, yandırmaq (od, ocaq); 5. ayırmaq (tərkib hissələrinə), parçalamaq; 6. *тас.* pozmaq, mə-nəviyyatını pozmaq, əxlaqını pozmaq; **разложить армию врага** düş-mən ordusuna pozğunluq salmaq.

РАЗЛОЖИТЬСЯ *сов.* 1. yerləşmək, yerbəyər olmaq; **все книги разложились на двух полках** bütün kitablar iki rəfdə yerləşdi; 2. düzmək, qoymaq, yerbəyər etmək, sahmanlamaq; **öz əşyalarını он разложил и начал работать** o, şeylərini yanına düzüb, işləməyə başladı; 3. sərilmək, açılmaq (süfrə və s.); 4. paylanmaq, bölünmək (gəlir, vergi və s.); 5. ayrılmaq, parçalanmaq (tərkib hissələrinə); 6. çürümək, qoxumaq (ət, meyit); 7. *тас.* pozulmaq, mə-nəviyyatı pozulmaq, əxlaqı pozulmaq; içindən pozulmaq.

РАЗЛОМ *м.* 1. sındırma, sınma; 2. bölünmə, parçalanma; 3. sınıq yeri.

РАЗЛОМАННЫЙ прич. 1. sındırılmış, parça-parça edilmiş, tikə-tikə edilmiş; 2. sökülmiş, dağıdılmış, uçurulmuş.

РАЗЛОМАТЬ *сов.* 1. sındırmaq, parça-parça etmək, tikə-tikə etmək; 2. parçalamaq, böl-mək; 3. sökmək, dağıtmaq, uçurmaq.

РАЗЛОМАТЬСЯ *сов.* 1. sınmaq, parça-parça olmaq, tikə-tikə olmaq; 2. sökülmək, dağılmaq, uçmaq; 3. *тас.* əzilib-büzülmək, əda satmaq, naz satmaq.

РАЗЛОМИТЬ *сов.* 1. parçalamaq, bölmək; 2. *безл.* ağırmaq, sızılmaq.

РАЗЛОМИТЬСЯ *сов.* sınmaq, bölünmək, parçalanmaq.

РАЗЛОМКА *ж. мн. нет* bax **разлом** 1-ci və 2-ci mənalarda.

РАЗЛОМЛЕННЫЙ прич. parçalanmış, bölünmüş.

РАЗЛОМЩИК *м.* sındıran, qıran (fəhlə).

РАЗЛУКА *ж. мн. нет* 1. ayrılıq, hicran; 2. ayrılma; **настал час разлуки** ayrılmaq vaxtı çatdı.

РАЗЛУЧАТЬ *несов. бax* **разлучить**.

РАЗЛУЧАТЬСЯ *несов. бax* **разлучиться**.

РАЗЛУЧЕНИЕ *ср. мн. нет* ayırma, ayrılma.

РАЗЛУЧЕННЫЙ прич. bir-birindən ayrılmış, ayrı salınmış.

РАЗЛУЧИТЬ *сов.* bir-birindən ayırmaq, ayrı salmaq.

РАЗЛУЧИТЬСЯ *сов.* ayrılmaq, ayrı düşmək.

РАЗЛУЧНИК *м. дан.* ayıran, ayrılıq salan, aranı pozan.

РАЗЛУЧНИЦА *ж. дан.* ayrılıq salan (ararı pozan) qadın (qız).

РАЗЛЮБИТЬ *сов.* məhəbbəti soyumaq, daha sevməmək, soyumaq.

РАЗЛЮБЛЕННЫЙ прич. daha sevimləyən, gözəndən düşmüş.

РАЗЛЮБЛЯТЬ *несов. бax* **разлюбить**.

РАЗЛЮЛИ; **разлюли малина** *дан.* firavanlıq (içində yaşama), bolluq (içində yaşama); gen-bolluq.

РАЗМАГНИТИТЬ *сов.* 1. fiz. maqnitləşdirmək; 2. *тас.* zəiflətmək, süstləşdirmək, həvəsdən salmaq, əl-ayağını soyutmaq.

РАЗМАГНИТИТЬСЯ *сов.* 1. fiz. maqnitləşmək; 2. *тас.* intizamsızlaşmaq, boşalmaq, süstləşmək, həvəsdən düşmək, əl-ayağını soyumaq.

РАЗМАГНИЧЕННЫЙ прич. 1. fiz. maqnit-sizləş(diril)miş; 2. *прил. тас.* başısoyuc, səhlənkər, intizamsız, həvəsdən düşmüş, boşalmış, süstləşmiş, əl-ayağını soyumuş.

РАЗМАГНИЧИВАТЬ *несов. бax* **размагнитить**.

РАЗМАГНИЧИВАТЬСЯ *несов. 1. бax* **размагнититься**; 2. maqnitləşdirilmək

РАЗМАЗАННЫЙ прич. 1. bulanmış, boyanmış; 2. *тас.* bəzənməmiş, şişirdilmiş (söz).

РАЗМАЗАТЬ *сов.* 1. bulamaq, bulaşdırmaq, yaxmaq, sürmək, batırmaq; 2. boyamaq; 3. *тас.* bəzəmək, şişirtmək, uzatmaq (söz, danışığı).

РАЗМАЗАТЬСЯ *сов.* yaxılmaq, yayılmaq; **грязь размазалась по всему полу** dşəmə başdan-başa palçığa batıbdır.

РАЗМАЗКА *ж. мн. нет* 1. yaxma, yaxılma; bulama, bulanma; batırma, batırılma; 2. boyama, boyadılma, boyanma.

РАЗМАЗНЯ ж 1. sıyq; 2. lıǵ, lıqqa; 3. м и ж тас. iradəsiz, key, ağzıboş.
РАЗМАЗЫВАТЬ несов. бах размазывать.
РАЗМАЗЫВАТЬСЯ несов. бах размазаться.
РАЗМАНИВАТЬ несов. дан. бах размазывать.
РАЗМАНИВАТЬСЯ несов. дан. бах размазаться.
РАЗМАЛЁВАННЫЙ прич. дан. pis boyanmış, kobud çekilmiş (şəkil).
РАЗМАЛЕВАТЬ сов. дан. pis boyamaq, kobud çekmək (şəkil).
РАЗМАЛЕВЫВАТЬ несов. дан. бах размазывать.
РАЗМАЛЕВЫВАТЬСЯ несов. дан. pis boyanmaq, kobud çekilmək (şəkil).
РАЗМАЛЫВАТЬ несов. бах размолоть.
РАЗМАЛЫВАТЬСЯ несов. 1. бах размолотиться; 2. üyüdülmək
РАЗМАРИВАТЬ несов. дан. бах разморить.
РАЗМАРИВАТЬСЯ несов. дан. 1. бах размориться; 2. öldən salınmaq, taqətdən salınmaq.
РАЗМАТЫВАТЬ несов. бах размотать 1.
РАЗМАТЫВАТЬСЯ несов. бах размотаться.
РАЗМАХ м мн. нет 1. qolaylanma; ударить с размаху qolaylanaraq vurmaq; 2. zərb, güc; удариться со всего размаху zərb ilə döymək; 3. av. təyyarə qanadlarının kənar nöqtələri arasındakı məsafə; 4. тас. vüsət, genişlik; размах строительства tikintinin (inşaat işlərinin) geniş vüsəti; получить большой размах geniş vüsət almaq, son dərəcə genişlənmək; 5. tex. amplituda; размах маятника fiz. rəqqasın amplitudası; 6. тас. firavanlıq, gen-bolluq, firavan həyat; 0 с размаха (размаху); со всего размаха (размаху) 1) qolaylanaraq; 2) qaçaraq, üyüürək.
РАЗМАХАТЬ сов. дан. tərptəmək, yelləmək, yırgalamaq.
РАЗМАХАТЬСЯ сов. дан. durmadan oynatmaq, tərptəmək, yellətmək, fırlatmaq (əllərini, yumruqlarını və s.).
РАЗМАХИВАТЬ несов. 1. əl-qol atmaq; 2. бах размахать.
РАЗМАХИВАТЬСЯ несов. бах размахиваться.

РАЗМАХНУТЬ сов. 1. geniş açmaq (qolu; qarını, pəncərəni və s.); qolaylamaq; 2. однокр. бах размахать.
РАЗМАХНУТЬСЯ сов. 1. qolaylanmaq; qaldırmaq (əli, qolu); 2. тас. səxavətə gəlmək, hərəkətə gəlmək, fəaliyyətə gəlmək.
РАЗМАЧИВАТЬ несов. бах размочить.
РАЗМАЧИВАТЬСЯ несов. 1. бах размочиться; 2. islədilmək
РАЗМАЧТОВАННЫЙ прич. дəniz. dor ağacı götürülmüş (gəmi).
РАЗМАЧТОВАТЬ сов. дəniz. dor ağacını götürmək (gəmidən).
РАЗМАЧТОВЫВАТЬ несов. бах размачтовать.
РАЗМАЧТОВЫВАТЬСЯ несов. дəniz. dor ağacı götürülmək (gəmidən).
РАЗМАШИСТО нареч. 1. geniş, gen-bol; размашисто жить gen-bol yaşamaq; 2. тас. səliqəsiz, yağın; размашисто писать səliqəsiz yazmaq.
РАЗМАШИСТОСТЬ ж мн. нет 1. genişlik; 2. тас. səliqəsizlik, yağınlıq.
РАЗМАШИСТЫЙ прич. 1. açıq, aralı; gen, iri; размашистый шаг iri addım; 2. geniş, gen-bol; 3. тас. yağın, səliqəsiz; bir qəddər başdansovma (xətt, imza, yazı).
РАЗМАЯННЫЙ прич. дан. yuxusu qaçırdılmış.
РАЗМАЯТЬ сов. дан. yuxusunu qaçırtmaq, qüssəsini dağıtmaq, dərxişməyə qoymamaq.
РАЗМАЯТЬСЯ сов. дан. yuxusu qaçmaq.
РАЗМЕЖЕВАНИЕ ср мн. нет 1. ayırma, ayrılma; 2. mərz çəkmə (çəkilmə), sərhəd çəkmə (çəkilmə); 3. hüdud qoyma (qoyulma).
РАЗМЕЖЕВАННЫЙ прич. 1. ayrılmış, bölünmüş; 2. mərz çəkilmiş, sərhəd çəkilmiş; 3. hüdud qoyulmuş.
РАЗМЕЖЕВАТЬ сов. 1. ayırmaq, bölmək, mərz çəkmək, sərhəd çəkmək; 2. hüdud qoymaq.
РАЗМЕЖЕВАТЬСЯ сов. 1. bölünmək, mərz çəkmək, sərhəd çəkmək; 2. hüdud qoyulmaq; 3. тас. ayrılmaq, əlaqəsini kəsmək, uzaqlaşmaq, əl çəkmək.
РАЗМЕЖЕВКА ж мн. нет бах размежевание.

РАЗМЕЖЕВЫВАТЬ несов. бах размежевать.
РАЗМЕЖЕВЫВАТЬСЯ несов. бах размежеваться.
РАЗМЕЛЬЧАТЬ несов. бах размельчить.
РАЗМЕЛЬЧАТЬСЯ несов. бах размельчиться.
РАЗМЕЛЬЧЕННЫЙ прич. xırdalanmış.
РАЗМЕЛЬЧИТЬ сов. xırdalamaq.
РАЗМЕЛЬЧИТЬСЯ сов. xırdalanmaq.
РАЗМЁН м мн. нет 1. xırdalama, xırdalanma (pul); 2. dəyişdirmə.
РАЗМЕНИВАТЬ несов. бах разменять.
РАЗМЕНИВАТЬСЯ несов. 1. бах разменяться; 2. xırdalanmaq (pul).
РАЗМЁННЫЙ прич. xırdalı; разменная монета xırdalı pul.
РАЗМЕНИЯННЫЙ прич. xırdalanmış (pul).
РАЗМЕНИТЬ сов. 1. xırdalamaq (pulu); 2. dəyişdirmək.
РАЗМЕНИТЬСЯ сов. 1. aralarında dəyişdirmək, mübadilə etmək; разменяться книгами bir-biri ilə kitab dəyişdirmək (mübadilə etmək); 2. тас. öz gücünü, qabiliyyətini boş şeylərə sərf etmək; xırdalı işlərlə məşğul olmaq.
РАЗМЁР м 1. ölçü, əndazə; размер костюма kostyumun ölçüsü; 2. böyüklük; размер комнаты otağın böyüklüyü; 3. miqdar; размер зарплаты əmək haqqının miqdarı; 4. miqyas, dərəcə; в широких размерах geniş miqyasda; 5. ədəb. mus. vəzn.
РАЗМЁРЕННО нареч. ahənglə, müntəzəm, ritmik, səlis; bir ölçüdə, bir vəznədə.
РАЗМЁРЕННОСТЬ ж мн. нет ölçü -i[-ı]; 2. ölçüsü olan müəyyən standart ölçülü məmulat və s.
РАЗМЁРЕННЫЙ прич. düzgün, ahəngli, səlis, müntəzəm, ritmli.
РАЗМЁРИТЬ сов. 1. ölçmək, ölçüsünü müəyyən etmək; размерить место стройки tikinti yerini ölçmək; 2. dərəcəsini müəyyən etmək; размерить силу удара zərbənin qüvvətini müəyyən etmək.
РАЗМЁРНОСТЬ ж мн. нет fiz. ölçü (bir kəmiyyətin ölçü vahidinin hansı əsas vahidlərdən əmələ gəldiyini göstərən ifadə).

РАЗМЁРНЫЙ прич. 1. ölçü -i[-ı]; 2. ölçüsü olan, müəyyən standart ölçülü (məmulat və s.).
РАЗМЕРЯТЬ несов. бах размерить.
РАЗМЕРЯТЬСЯ несов. ölçülmək, ölçüsü müəyyən edilmək.
РАЗМЕСИТЬ сов. 1. yoğurmaq; 2. qarışdırmaq.
РАЗМЕСИТЬСЯ сов. дан. yoğurulmaq.
РАЗМЕСТИ сов. 1. süpürmək, süpürüb təmizləmək; 2. kürekləyib təmizləmək (qarı və s.).
РАЗМЕСТИТЬ сов. 1. yerləşdirmək, yerbə yer etmək, yerlərində oturtmaq, yerlərinə qoymaq; qoymaq, düzmək; разместить пассажиров səmşinləri (yerlərində) oturtmaq; разместить книги по полкам kitabları rəflərə düzmək; 2. тас. yaymaq, abunə keçirmək; 3. bölüşdürmək, paylaşdırmaq (sifarişləri və s.).
РАЗМЕСТИТЬСЯ сов. yerləşmək, öz yerini tutmaq, öz yerində oturmaq.
РАЗМЁТ м 1. dağıtma, yayma, sərmə; 2. ayaqlarını aralı qoyma.
РАЗМЁТАННЫЙ прич. 1. sovurulmuş, dağıdılmış; 2. sərilmiş (ot).
РАЗМЕТАТЬ I несов. бах размести.
РАЗМЕТАТЬ II сов. 1. sovurmaq, dağıtmaq, atmaq; ветер разметал бумагу külək kağızları dağıtdı; 2. sərmək, yaymaq; разметать сено для просушки otu qurumaq üçün sərmək (yaymaq); 3. тас. pərən-pərən salmaq; 4. yerləşdirmək, uzatmaq.
РАЗМЕТАТЬСЯ I несов. 1. süpürülmək, süpürülmə təmizlənmək; 2. küreklənib təmizlənmək (qar).
РАЗМЕТАТЬСЯ II сов. 1. çapalamaq; 2. sərilmək; 3. sərələnmək, yayılmaq.
РАЗМЕТЕННЫЙ прич. 1. süpürülmüş, süpürülmə təmizlənmək; 2. küreklənib təmizlənmək.
РАЗМЕТНУТЬ сов. nişan qoymaq, nişan vurmaq.
РАЗМЕТКА ж 1. nişan qoyma (qoyulma), nişan vurma (vurulma); 2. nişan.
РАЗМЕТКА ж мн. нет бах размёт 1-ci mənad.

РАЗМЕТЧИК *м хüs.* nişanlayıcı, nişanvuran (*fəhlə*).

РАЗМЕТЧИЦА *ж хüs.* nişanlayıcı (nişanvuran) *fəhlə* qadın (qız).

РАЗМЕТЫВАТЬ *несов.* bax **разметать** II.

РАЗМЕТЫВАТЬСЯ *несов.* bax **разметаться** II.

РАЗМЕЧАТЬ *несов.* bax **разметить**.

РАЗМЕЧАТЬСЯ *несов.* nişan qoyulmaq, nişan vurulmaq.

РАЗМЕЧЕННЫЙ *прич.* nişan qoyulmuş, nişan vurulmuş.

РАЗМЕЧИВАТЬ *несов.* bax **размечать**.

РАЗМЕЧИВАТЬСЯ *несов.* bax **размечаться**.

РАЗМЕЧТАТЬСЯ *сов.* xəyala dalmaq, fikrə getmək, fikirləşmək, düşünmək.

РАЗМЕШАННЫЙ *прич.* qarışdırılıb əridilmiş, qarışdırılmış.

РАЗМЕШАТЬ *сов.* qarışdırıb əritmək, qarışdırmaq; **размешать сахар в чае** çayın qəndini qarışdırıb əritmək.

РАЗМЕШАТЬСЯ *сов.* qarışib ərimək.

РАЗМЕШЕННЫЙ *прич.* yoğurulmuş.

РАЗМЕШИВАТЬ I *несов.* bax **размесить**.

РАЗМЕШИВАТЬ II *несов.* bax **размешать**.

РАЗМЕШИВАТЬСЯ I *несов.* 1. bax **размеситься**; 2. yoğurulmaq.

РАЗМЁ ПИВАТЬСЯ II *несов.* 1. bax **размешаться**; 2. qarışdırılıb əridilmək, qarışdırılmaq.

РАЗМЕЩАТЬ *несов.* bax **разместить**.

РАЗМЕЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разместиться**; 2. yerləşdirilmək, yerbeyer edilmək.

РАЗМЕЩЕНИЕ *ср* 1. yerləşdirmə, düzmə; yerləşdirilmə, düzülmə; 2. yayı(ıl)ma, bölüşdür(ül)mə, paylaşdır(ıl)ma; 3. düzülüş, qoyuluş, yayılış.

РАЗМЕЩЁННЫЙ *прич.* 1. yerləşdirilmiş, düzülmüş; 2. yayılmış, bölüşdürülmüş, paylaşdırılmış.

РАЗМИНАТЬ *несов.* bax **размять**.

РАЗМИНАТЬСЯ *несов.* bax **размяться**.

РАЗМИНИРОВАНИЕ *ср* *нет* (*hərbi*) minalardan təmizləmə (təmizlənmə).

РАЗМИНИРОВАТЬ *сов.* (*hərbi*) minalardan təmizləmək.

РАЗМИНКА *ж* *нет* əl-qolun, bədənin açılışması üçün edilən hərəkətlər.

РАЗМИНУТЬСЯ *сов. dan.* 1. yolda sovuşmaq, ayrı düşmək, ayrılmaq, rast gəlmək; 2. aralanmaq, yol vermək (*bir-birinə*).

РАЗМНОЖАТЬ *несов.* bax **размножить**.

РАЗМНОЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **размножиться**; 2. çoxaldılmaq, artırmaq; 3. doğulub törənmək, törənib artırılmaq.

РАЗМНОЖЕНИЕ *ср* *нет* 1. çoxaltma, artırma; çoxalma, artma; 2. törəyib artma, doğub törəmə.

РАЗМНОЖЕННЫЙ *прич.* 1. çoxaldılmış, artırılmış; 2. törənib artırılmış.

РАЗМНОЖИТЬ *сов.* 1. çoxaltmaq, artırmaq; 2. doğub törətmək, törədib artırmaq.

РАЗМНОЖИТЬСЯ *сов.* çoxalma, artmaq; törəyib artmaq.

РАЗМОЗЖАТЬ *несов.* bax **размозжить**.

РАЗМОЗЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **размозжиться**; 2. xıncım-xıncım edilmək.

РАЗМОЗЖЁННЫЙ *прич.* xıncım-xıncım edilmiş, parçalanmış, bərk əzilmiş, bərk yaralanmış.

РАЗМОЗЖИТЬ *сов.* xıncım-xıncım etmək, parçalamaq, bərk əzmək, bərk yaralamaq.

РАЗМОЗЖИТЬСЯ *сов.* parçalanmaq, bərk əzilmək, bərk yaralanmaq.

РАЗМОИНА *ж* çuxur, oyuy, su oyuyğu.

РАЗМОКАТЬ *несов.* bax **размокнуть**.

РАЗМОКНУТЬ *сов.* sudan (rütubətdən) şişmək.

РАЗМОКРОПОГОДИТЬ *сов. dan.* bax **размокропogодиться**.

РАЗМОКРОПОГОДИТЬСЯ *сов. dan.* yağış-yağmur başlanmaq, yağmurlu, rütubətli hava başlanmaq, havalər xarab olmaq.

РАЗМОЛ *м* *нет* 1. üyütmə, üyüdülmə; 2. *k. t.* unun keyfiyyəti; **мука мелкого размола** narın üyüdülmüş un.

РАЗМОЛАЧИВАТЬ *несов.* bax **размолотить**.

РАЗМОЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* bax **размолотиться**.

РАЗМОЛВКА *ж* küsmə, incimə, aralar dəymə.

РАЗМОЛОТИТЬ *сов.* *хüs.* döyüb parçalamaq, əzmək (*dəni*).

РАЗМОЛОТИТЬСЯ *сов.* döyülüb parçalanmaq, əzilmək, üyünmək (*dən*).

РАЗМОЛОТЫЙ *прич.* 1. üyüdülmüş; 2. narın döyülmüş.

РАЗМОЛОТЬ *сов.* 1. üyütmək; 2. əzib toz halına salmaq.

РАЗМОЛОТЬСЯ *сов.* 1. üyüdülmək, narın döyülmək; 2. kütləşmək, qorşalma, yeyilmək, xarab olmaq (*dəyirman daşı və s.*); 3. *dan.* boşboğazlığa başlamaq, boşboğazlıq etmək, cəfəngiyyat danışmaq.

РАЗМОЛОЧЕННЫЙ *прич.* döyülüb parçalanmış, əzilmiş (*dən*).

РАЗМОЛЬЩИК *м* üyüdən, üyüdücü (*fəhlə*).

РАЗМОРАЖИВАТЬ *несов.* bax **разморозить**.

РАЗМОРОЖЁННЫЙ *прич.* *dan.* üzülmüş, əldən düşmüş (*istidən, bürküdən*).

РАЗМОРИТЬ *сов. dan.* üzümək, əldən salmaq (*istidən, bürküdən*).

РАЗМОРИТЬСЯ *сов. dan.* üzülmək, əldən düşmək (*istidən, bürküdən*).

РАЗМОРОЗИТЬ *сов.* donunu açmaq.

РАЗМОТАННЫЙ *прич.* açılmış (*yumaq və s.*).

РАЗМОТАТЬ I *сов.* açmaq (*yumağı və s.*).

РАЗМОТАТЬ II *сов. dan.* dağıtmaq, puç etmək.

РАЗМОТАТЬСЯ *сов.* açılmaq (*yumaq və s.*).

РАЗМОТКА *ж* 1. açma, açılma (*yumaq və s.*); 2. yumaq.

РАЗМОТЧИК *м* açan (*sarılmış, hörülmüş şeyləri açan fəhlə*).

РАЗМОТЧИЦА *ж* açan qadın (qız) (*sarılmış, hörülmüş şeyləri*).

РАЗМОЧАЛЕННЫЙ *прич.* *хüs.* tel halına salınmış, lif halına salınmış.

РАЗМОЧАЛИВАТЬ *несов.* bax **размочалить**.

РАЗМОЧАЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **размочалиться**; 2. tel halına salınmaq, lif halına salınmaq.

РАЗМОЧАЛИТЬ *сов.* *хüs.* tel halına salmaq, lif halına salmaq, tel-tel etmək, didmək.

РАЗМОЧАЛИТЬСЯ *сов.* *хüs.* tel halına (*düşmək*), lif halına düşmək; tel-tel olmaq, didilmək.

РАЗМОЧЁННЫЙ *прич.* islādılmış, islādılıb yumşaldılmış (*şişirdilmiş*); islanmış, islanıb yumşalmış (*şişmiş*).

РАЗМОЧИТЬ *сов.* islatmaq, islādılıb yumşaltmaq (*şişirtmək*).

РАЗМОЧИТЬСЯ *сов.* islanmaq, islanıb yumşalmaq (*şişmək*).

РАЗМОЧКА *ж* *нет* islatma, islādılıb yumşaltma (*şişirtmə*).

РАЗМУСОЛИВАТЬ *несов. dan.* bax **размусолить**.

РАЗМУСОЛИВАТЬСЯ *несов. dan.* 1. tüpür-cəyə bulanmaq; 2. *тəс.* uzadılmaq (*söhbət, danışq*).

РАЗМУСОЛИТЬ *сов. dan.* 1. tüpür-cəyə bulamaq; 2. *тəс.* uzatmaq, lüzumsuz təfəsilatla söyləmək, naqqallıq etmək.

РАЗМУЧИТЬ *сов. köhn.* çox incitmək, çox əzab vermək, üzmək, əldən salmaq.

РАЗМУЧИТЬСЯ *сов. köhn.* əldən düşmək, üzülmək, təqətdən düşmək.

РАЗМЫВ *м* 1. yuyub aparma, uçurtma; 2. oyuy, su yuyub apardığı yer.

РАЗМЫВАНИЕ *ср* *нет* 1. yuyub aparma, oyma, uçurtma; 2. *geol.* yuyulma (*suların sığurları yuyub dağıtması prosesi*).

РАЗМЫВАТЕЛЬ *м* *tex.* yuyucu (*qurğu*).

РАЗМЫВАТЬ *несов.* bax **размыть**.

РАЗМЫВАТЬСЯ *несов.* bax **размыться**.

РАЗМЫВЧАТЫЙ *прил.* su yuyub aparan, axar suların təsiri ilə dağılan.

РАЗМЫКАННЫЙ *прич.* *dan.* unudulmuş, dağıdılmış (*dərd, qüssə*).

РАЗМЫКАТЕЛЬ *м* *tex.* açıcı, ayırıcı; elektrik açarı.

РАЗМЫКАТЬ *сов. dan.* 1. unudurmaq, dağıtmaq (*fikri, qüssəni*); 2. sürüklənmək.

РАЗМЫКАТЬ *несов.* bax **размокнуть**.

РАЗМЫКАТЬСЯ *сов. dan.* unudulmaq, dağılmaq (*fikir, qüssə*).

РАЗМЫКАТЬСЯ *несов.* bax **размокнуться**.

РАЗМЫКИВАТЬ *несов.* bax **размыкать**.

РАЗМЫКИВАТЬСЯ *несов.* bax **размыкаться**.

РАЗМЫСЛИТЬ *сов. dan.* fikirləşmək, düşünmək, götür-qoy etmək.

РАЗМЫСЛИТЬСЯ *сов. dan.* fikrə dalmaq, düşünmək.

РАЗМЫТЫЙ *прич.* yuyulmuş, su yuyub dağıtmış; **размытый берег** su yuyub dağıtmış sahil.

РАЗМЫТЬ *сов.* yuyub aparmaq, uçurtmaq, dağıtmaq; **река размыла берега** çay sahilləri yuyub dağıtmışdır.

РАЗМЫТЬСЯ *сов.* oyulmaq, uşmaq, dağılmaq, genəlmək (*suyun, dalğının təsirlə*).
РАЗМЫЧКА *ж мн. нет* 1. *xüs.* açma, açılma; 2. *тас.* ayrılma, ayrı düşmə, əlaqə kəsilmə.
РАЗМЫШЛЕНИЕ *ср* 1. fikirləşmə, düşünmə; *дать время на размышление* fikirləşməyə vaxt vermək; 2. *обычно мн. ч.* düşünce, fikir; xəyalat; *погрузиться в размышления* fikrə dalmaq, fikrə qərq olmaq.
РАЗМЫШЛЯТЬ *несов.* 1. bax *размыслить*; 2. fikrə getmək, dərindən düşünmək.
РАЗМЯГЧАТЬ *несов.* bax *размягчить*.
РАЗМЯГЧАТЬСЯ *несов.* 1. bax *размягчиться*; 2. (*həqiqi və təcazi mənada*) yumşaldılmaq.
РАЗМЯГЧЕНИЕ *ср мн. нет* yumşaltma, yumşalma.
РАЗМЯГЧЕННЫЙ *прич.* yumşaldılmış.
РАЗМЯГЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yumşaldıcı, yumşaldan.
РАЗМЯГЧИТЬ *сов.* (*həqiqi və təcazi mənada*) yumşaltmaq.
РАЗМЯГЧИТЬСЯ *сов.* (*həqiqi və təcazi mənada*) yumşalmaq.
РАЗМЯКАТЬ *несов.* bax *мякнуть*.
РАЗМЯКНУТЬ *сов.* bax *мякнуть*.
РАЗМЯТЬ *сов.* 1. övkələmək, ovuşdurmaq; övkələyib yumşaltmaq; 2. yoğurmaq; 3. oynatmaq, tərpətmək (*açılışmaq, keyləşməyə qoymatmaq üçün əli, ayağı*).
РАЗМЯТЬСЯ *сов.* 1. ovuşdurulub yumşaltmaq; 2. yoğurulmaq; 3. açılmaq, açılışmaq (*keyləşmiş əl, ayaq*).
РАЗНАЙТОВИТЬ *сов.* *дәниз.* açmaq (*ipləri*).
РАЗНАЙТОВЛЕННЫЙ *прич.* *дәниз.* açılmış (*ipləri*).
РАЗНАЙТОВЛИВАТЬ *несов.* *дәниз.* bax *разнайтировать*.
РАЗНАРЯДКА *ж* bax *ряд* II 1-ci mənada.
РАЗНАШИВАТЬ I *несов.* bax *разносить* I.
РАЗНАШИВАТЬ II *несов.* *и многокр.* bax *разнести*.
РАЗНАШИВАТЬСЯ I *несов.* bax *разноситься* I.
РАЗНАШИВАТЬСЯ II *несов.* *и многокр.* bax *разноситься* II.
РАЗНЕЖИВАТЬ *несов.* bax *разнежить*.
РАЗНЕЖИВАТЬСЯ *несов.* bax *разнежиться*.

РАЗНЕЖИТЬ *сов.* *дан.* üreyini yumşaltmaq, şəfqət oymatmaq; kövrəltmək, təsirləndirmək, mütəəssir etmək.
РАЗНЕЖИТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. üreyi yumşaltmaq, kövrəlmək, üreyi nazikləşmək, təsirlənmək, mütəəssir olmaq; 2. nəşələnmək.
РАЗНЕЖНИЧАТЬСЯ *сов.* *дан.* həddindən artıq yumşalmaq, kövrəlmək, üreyi nazikləşmək, təsirlənmək, mütəəssir olmaq.
РАЗНЕМОГАТЬСЯ *несов.* *дан.* bax *разнемочься*.
РАЗНЕМОЧЬСЯ *сов.* *дан.* bərk kefsizləmək, azarlamaq.
РАЗНЕРВНИЧАТЬСЯ *сов.* *дан.* əsəbiləşmək, həyəcanlanmaq.
РАЗНЕСЕННЫЙ *прич.* 1. aparılıb paylanmış, aparılıb paylaşıdırılmış (*verilmiş*); 2. köçürülmüş, yazılmış, qeyd edilmiş; 3. *дан.* yayılmış (*xəbər*); 4. *тас.* dağıdılmış, parçalanmış, pərən-pərən salınmış, sovrulmuş.
РАЗНЕСТИ *сов.* 1. aparıb paylamaq, aparıb paylaşdırmaq, çatdırmaq; *разнести письма адресатам* məktubları sahiblərinə (*adresatlara*) çatdırmaq; 2. *xüs.* köçürmək, yazmaq, qeyd etmək; *разнести сведения на карточки* məlumatı kartochkalara köçürmək; 3. *тас.* yaymaq; *разнести слух* şayiə yaymaq; 4. *тас.* dağıtmaq, parçalamaq, tikə-tikə etmək, pərən-pərən salmaq; *ветер разнес тучи* külək buludları dağıtdı; *бура разнесла лодку в щепки* fırtına qayığı tikə-tikə etdi 5. *безл. тас.* şişmək; *щёку разнесло* yanağı şişmişdir; 6. *тас. дан.* söyüb danlamaq.
РАЗНЕСТИТЬСЯ *сов.* 1. yayılmaq; *весть быстро разнеслась* xəbər tez yayıldı 2. eşidilmək, gəlmək (*səs*).
РАЗНИЗАННЫЙ *прич.* sapdan çıxardılmış (*sapa düzülmüş şey*).
РАЗНИЗАТЬ *сов.* sapdan çıxartmaq (*sapa düzülmüş şeyi*).
РАЗНИЗАТЬСЯ *сов.* sapdan dağılmaq, sapdan çıxmaq (*sapa düzülmüş şey*).
РАЗНИЗЫВАТЬ *несов.* bax *разнизать*.
РАЗНИЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *разнизаться*; 2. sapdan çıxarılmaq (*sapa düzülmüş şey*).
РАЗНИМАТЬ *несов.* bax *разнять*.

РАЗНИМАТЬСЯ *несов.* bax *разнять*.
РАЗННТЬСЯ *несов.* fərqli olmaq, fərqlənmək, ayrılmaq, seçilmək (*bir-birindən*).
РАЗНИЦА *ж мн. нет* fərq, təfəvüt; *какая разница?* nə fərqi var? hamısı bir deyilmi?
РАЗНО *нареч.* müxtəlif, cür ayrı cür, başqa-başqa.
РАЗНО... *мүрəккəб sözlərin* "müxtəlif" mənasını verən birinci tərkib hissəsi, məs.: *разноплеменный, разнородный*.
РАЗНОБОЙ *м мн. нет* 1. uyğunsuzluq, ahəngsizlik, ayrılıq, ziddiyyət, müxtəliflik, qarışıqlıq; 2. *xüs.* sınıq, qırıq, qırıntı.
РАЗНОВЕС *м мн. нет* *собр.* xırda çəki daşları.
РАЗНОВЕСКА *ж.* **РАЗНОВЕСОК** *м* xırda çəki daşı.
РАЗНОВИДНОСТЬ *ж* növ müxtəlifliyi, əsas növün (*kategoriyanın*) dəyişmiş forması, variant; növ.
РАЗНОВИДНЫЙ *прил.* müxtəlif növlü, cürbəcür, müxtəlif.
РАЗНОВРЕМЕННО *нареч.* müxtəlif vaxtlarda.
РАЗНОВРЕМЕННОСТЬ *ж мн. нет* müxtəlif vaxtlarda olma, müxtəlif vaxtlara aid olma.
РАЗНОВРЕМЕННЫЙ *прил.* ayrı-ayrı vaxtlarda olan, müxtəlif vaxtlarda olan.
РАЗНОВЫСОКИЙ *прил.* *xüs.* müxtəlif ucalıqda olan, hündürlüyü bir (*eyni*) olmayan.
РАЗНОГЛАЗЫЙ *прил.* *дан.* 1. gözlərinin rəngi müxtəlif olan; 2. çəp, çəpgöz, çaşgöz.
РАЗНОГЛАСИЕ *ср* 1. *обычно мн. ч.* fikir ayrılığı, ixtilaf; 2. ahəngsizlik; 3. ziddiyyət; *в показаниях свидетелей имеется разногласие* şahidlərin ifadəsində ziddiyyət var.
РАЗНОГЛАСИТЬ *несов.* *köhn.* 1. başqa rəyde olmaq, razılaşmamaq; 2. zidd olmaq, düz gəlməmək.
РАЗНОГЛАСНЫЙ *прил.* *köhn.* 1. ahəngsiz; 2. ixtilafli, ziddiyyətli.
РАЗНОГОЛОСИЦА *ж мн. нет* *дан.* 1. ahəngsizlik (*səslərdə*); 2. *тас.* ixtilaf, fikir birliyinin olmaması.
РАЗНОГОЛОСЫЙ *прил.* 1. ahəngsiz (*səslər*); 2. müxtəlif səslə, cürbəcür səslə.

РАЗНОДОМНЫЕ *ср* *бот.* bax *двудомные*.
РАЗНОЖКА *ж* *идм.* ayaqlarını aralayıb hoppanma, sıçrama.
РАЗНОЗНАЧАЩИЙ bax *разнозначный*.
РАЗНОЗНАЧНЫЙ *прил.* başqa mənalı, ayrı mənalı, mənaca müxtəlif.
РАЗНОИМЕННЫЙ *прил.* 1. müxtəlifadlı; 2. *физ.* müxtəlifcinsli.
РАЗНОКАЛИБЕРНЫЙ *прил.* 1. *xüs.* müxtəlifkalibrli; *разнокалиберное оружие* müxtəlifkalibrli silah; 2. müxtəlifölçülü, müxtəlifhəcmli, müxtəlifformalı; *разнокалиберная посуда* müxtəlifhəcmli qab-qacaq; 3. *тас.* bax *разношерстный*.
РАЗНОЛИКИЙ *прил.* *köhn.* başqa sifətli, başqa surətli.
РАЗНОЛИСТНЫЙ, РАЗНОЛИСТЫЙ *прил.* *бот.* müxtəlifyarpaqlı.
РАЗНОМАСТНЫЙ *прил.* 1. müxtəlifrəngli (*atlar, kart kağızları*); 2. müxtəlifnövli, müxtəlifcinsli, müxtəlif.
РАЗНОМЫСЛИЕ *ср мн. нет* fikir ayrılığı, rəy ayrılığı, əqide ayrılığı, müxtəliffikirlilik.
РАЗНОМЫСЛЯЩИЙ *прил.* müxtəlif cür düşünən.
РАЗНООБРАЗИЕ *ср мн. нет* cürbəcürlük, müxtəliflik, başqa-başqalıq.
РАЗНООБРАЗИТЬ *несов.* cürbəcür etmək, müxtəlifləşdirmək.
РАЗНООБРАЗИТЬСЯ *несов.* cürbəcür olmaq, müxtəlifləşmək.
РАЗНООБРАЗНО *нареч.* cürbəcür, müxtəlif cür, başqa-başqa.
РАЗНООБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* bax *разнообразие*.
РАЗНООБРАЗНЫЙ *прил.* cürbəcür, müxtəlif, dürlü-dürlü, çeşidli.
РАЗНОПЛЕМЕННОСТЬ *ж мн. нет* müxtəlif tayfələrdən (*xalqlardan*) ibarət olma; milliyətçə müxtəliflik.
РАЗНОПЛЕМЕННЫЙ *прил.* 1. müxtəlif tayfəli, müxtəlif xalqlardan ibarət olan, müxtəlif xalqlara mənsub olan; 2. *к. т.* müxtəlif cinsli, müxtəlif cinslərdən ibarət olan.
РАЗНОРАБОЧНИЙ *м* ixtisasız fəhlə.

РАЗНОРЕЧИВЫЙ *прил.* ziddiyyətli, bir-birinə zidd, bir-birinə uymayan, bir-biri ilə düz gəlməyən, uyğunsuz.

РАЗНОРЕЧИЕ *ср köhn.* 1. fikir ayrılığı, rəy ayrılığı, ixtilaf; 2. ziddiyyət (*fikirdə, mənada*).

РАЗНОРЕЧИТЬ *несов. köhn.* sözləri düz gəlməmək, bir-birinə zidd danışmaq; söz birliyi (fikir birliyi) olmamaq.

РАЗНОРОДНЫЙ *прил.* müxtəlif cinsli, müxtəlif, cürbəcür.

РАЗНОС *м* 1. aparıb paylama, aparıb vermə, aparma; aparılıb paylanma, aparılıb verilmə, aparılma; **разнос пакетов** paketlərin aparılıb paylanması; 2. *xüs.* köçürmə, yazma, qeyd etmə, köçürülmə, yazılma; qeyd (edilmə); **разнос счетов** hesabların dəftərə köçürülməsi; 3. dağıtma, parçalama, pərən-pərən salma; 4. *təc. dan.* söyüb danlama, abırını vermə; şiddətli töhmət; 5. *təđ.* qazıq, karxana.

РАЗНОСИТЬ I *сов.* geyib genəltmək (*ayaqqabını*).

РАЗНОСИТЬ II *несов.* bax **разнести**.

РАЗНОСИТЬСЯ I *сов.* geyilib genəldilmək (*ayaqqabı*).

РАЗНОСИТЬСЯ II *несов.* 1. bax **разнести**; 2. aparılıb paylanmaq (paylaşdırılmaq, çatdırılmaq); 3. *xüs.* köçürülmək, yazılmaq, qeyd edilmək.

РАЗНОСКА *ж* bax **разнос** I-ci və 2-ci mənələrdə.

РАЗНОСКЛОНЯЕМЫЙ *прил. грам.* müxtəlif şəkildə hallanan, cürbəcür hallanan.

РАЗНОСЛОВНЫЙ *прил. ədəb. dilç.* müxtəlifhecalı; hecaları müxtəlif miqdarda olan.

РАЗНОСНЫЙ *прил.* 1. qeyd -if-; **разносная книга** qeyd dəftəri (*paylanan kağızların qeyd dəftəri*); 2. səyyar; **разносная торговля** səyyar ticarət (satış); 3. *dan.* biabıredici, rüsvayedic; **разносная рецензия** biabıredici rəsenziya.

РАЗНОСОД *м* 1. şoraba, həftəbecər; 2. xurş; 3. *dan.* **только** *мн.* ləzzətli (ləziz) yeməklər, zərif xörəklər.

РАЗНОСОСЛОВНЫЙ *прил. тар.* müxtəlif silkdən (zümrədən) olan.

РАЗНОСОСТАВНЫЙ *прил.* müxtəliftərkibli.

РАЗНОСПОРОВЫЕ *мн. (ед. разноспоровое ср)* *бот.* müxtəlifsporlular.

РАЗНОСПРЯГАЕМЫЙ *прил. грам.* müxtəlif şəkildə dəyişilən, təsərif olunan (*fel*).

РАЗНОСТНЫЙ *прил. ряз.* fərq -if-; **разностная прогрессия** fərq silsiləsi, ədədi silsilə

РАЗНОСТОРОННИЙ *прил.* 1. *рияз.* müxtəlif tərəfli; **разносторонний треугольник** müxtəlif tərəfli üçbucaq; 2. ətraflı, hərtərəfli, hərcəhətli; müxtəlifcəhətli; geniş; **разностороннее образование** hərtərəfli təhsil.

РАЗНОСТОРОННОСТЬ *ж мн. нет* 1. *рияз.* müxtəlif tərəflilik; 2. ətraflılıq, hərtərəflilik, hərcəhətlik, genişlik.

РАЗНОСТЬ *ж* 1. *рияз.* fərq; təfəvüt, qalıq; 2. müxtəliflik, başqa-başqa olma, bir-birinə oxşamama; **чаще** *мн. ч.* (müxtəlif) növlər; **разные разности** cürbəcür şeylər, müxtəlif-müxtəlif işlər.

РАЗНОСЧИК *ж* 1. paylayan; **разносчик** *книг* kitab paylayan; **разносчик** *газет* qəzet paylayan; 2. çərçi, səyyar satıcı, ayaqçı; 3. daşıyıcı, yayıcı; **разносчик инфекции** infeksiyanın daşıyıcısı (yayıyıcısı).

РАЗНОСЧИЦА *ж* 1. paylayan qadın (qız); 2. çərçi (səyyar satıcı, ayaqçı) qadın (qız); 3. *bax.* **разносчик** 3-mənadə.

РАЗНОТИПНОСТЬ *ж* müxtəlifliplilik, tipcə müxtəliflik.

РАЗНОТИПНЫЙ *прил.* müxtəlifliptli, tipcə müxtəlif.

РАЗНОТОННЫЙ *прил.* tonca, səscə müxtəlif, müxtəliftonlu (səsli).

РАЗНОТРАВНЫЙ *прил.* müxtəlifotlu, müxtəlif otlardan ibarət olan.

РАЗНОТРАВЬЕ *ср к. т.* müxtəlifotluq.

РАЗНОХАРАКТЕРНЫЙ *прил.* müxtəlifxasiyyətli, müxtəlifxarakterli.

РАЗНОЦВЕТНЫЙ *прил.* müxtəlifrəngli, rəngbərəng, əlvan, alabəzək, alaca.

РАЗНОЧИНЕЦ *м (мн. разночинцы) тар.* raznoçin (XIX əsrdə Rusiyada zadəganlara mənsub olmayan, qeyri şifirlərdən, silklərdən çıxmış olan ziya).

РАЗНОЧИННЫЙ *прил. тар.* raznoçin; **разночинная интеллигенция** raznoçin ziyalılar (bax **разночинец**).

РАЗНОЧТЕНИЕ *ср* *фил.* variant (*bir mətnin dəyişmiş şəkli, bir əsərin başqa cür ifadə olunmuş yeri*).

РАЗНОШЕННЫЙ *прич.* geyilib genəlmiş (*ayaqqabı*).

РАЗНОШЕРСТНЫЙ, РАЗНОШЕРСТЫЙ *прил.* 1. dərisi müxtəlifrəngli (*at*); 2. *təc.* tərkibcə müxtəlif, cürbəcür, qarışıq, təsadüfi; **разношерстная публика** tərkibcə müxtəlif camaat.

РАЗНОЯЗЫЧИЕ *ср мн. нет* müxtəlifdillilik, dil müxtəlifliyi.

РАЗНОЯЗЫЧНЫЙ *прил.* müxtəlifdilli, müxtəlif dillərdə danışan xalqlardan ibarət (*ölkə və s.*).

РАЗНУЗДАННОСТЬ *ж мн. нет* 1. azğınlıq; son dərəcə əxlaqsızlıq, pozğunluq; həyasızlıq; 2. hərki-hərkillik, özbaşınalıq.

РАЗНУЗДАННЫЙ 1. *прич.* yüyəni açılmış, başlı-başına buraxılmış; yüyənsiz, cilovsuz; 2. *прил. тəc.* azğın, son dərəcə əxlaqsız, pozğun.

РАЗНУЗДАТЬ *сов.* 1. yüyəni çıxartmaq; 2. başlı-başına buraxmaq.

РАЗНУЗДАТЬСЯ *сов.* 1. yüyəndən azad olmaq, yüyəndən çıxmaq; 2. *təc.* başı açılmaq, azğınlaşmaq, qudurmaq, azmaq.

РАЗНУЗДЫВАТЬ *несов.* bax **разнуздать**.

РАЗНУЗДЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разнуздаться**; 2. yüyəndən azad edilmək, yüyəni çıxarılmaq.

РАЗНЫЙ *прил.* 1. cürbəcür, müxtəlif; başqa-başqa, ayrı-ayrı; **разные мнения** başqa-başqa fikirlər; 2. hər cür, hər növ, növ-növ, dürlü-dürlü; **разный хлам** hər cür tullantı; 3. *в знач. суц.* **разное** *ср* cari məsələlər (*iclasda*).

РАЗНОУХАННЫЙ *прич. дан.* 1. iyindən bilmiş (tanınmış); 2. *təc.* xəlvətcə öyrənilmiş (bilinmiş).

РАЗНОУХАТЬ *сов. дан.* 1. iyindən bilmək (tanınmaq); 2. *təc.* xəlvətcə öyrənmək (bilmək).

РАЗНОУХИВАТЬ *несов. дан.* bax **разнухать**.

РАЗНОУХИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. iyindən tanınmaq (bilinmək); 2. *təc.* xəlvətcə öyrənilmək (bilinmək).

РАЗНЯТЫЙ *прич.* 1. *xüs.* sökülmüş; 2. ayrılmış, aralanmış.

РАЗНЯТЬ *сов.* 1. *xüs.* sökmək; **разнять** *машину* maşını sökmək; 2. ayırmaq, arala-

maq; **разнять** *дерущихся* dalaşanları aralamaq.

РАЗНЯТЬСЯ *сов.* 1. *xüs.* sökülmək; 2. ayrılmaq, aralanmaq.

РАЗОБИДЕТЬ *сов. дан.* bərk incitmək, xətirinə dəymək, qəlbini sındırmaq.

РАЗОБИДЕТЬСЯ *сов. дан.* bərk incimək, küsmək, qəlbini qırılmaq.

РАЗОБИЖАТЬ *несов. дан.* bax **разобидеть**.

РАЗОБИЖЕННЫЙ *прич. дан.* bərk incidilmiş (dil)miş, küs (dürül)miş, qəlbini qırılmış.

РАЗОБЛАЧАТЬ *несов.* bax **разоблачить**.

РАЗОБЛАЧАТЬСЯ *несов.* bax **разоблачиться**.

РАЗОБЛАЧЕНИЕ *ср* 1. üstünü açma, üstü açılma; aşkara çıxartma, aşkara çıxarılma; ifşa etmə, ifşa edilmə; 2. ifşa.

РАЗОБЛАЧЕННЫЙ *прич.* ifşa edilmiş, üstü açılmış, aşkara çıxardılmış.

РАЗОБЛАЧИТЕЛЬ *м* ifşaçı, ifşa edən.

РАЗОБЛАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* ifşaedic; **разоблачительная статья** ifşaedic məqalə.

РАЗОБЛАЧИТЬ *сов.* 1. *köhn.* soyundurmaq (*kilsə geyimini*); 2. *təc.* ifşa etmək, üstünü açmaq, aşkara çıxartmaq.

РАЗОБЛАЧИТЬСЯ *сов.* 1. *köhn.* soyunmaq (*kilsə geyimini*); 2. *təc.* ifşa edilmək, aşkara çıxardılmaq.

РАЗОБРАННЫЙ *прич.* 1. sökülmüş; 2. *matb.* dağıdılmış (*vıgım*); 3. bir-bir (hissə-hissə) götürülmüş; 4. tarac edilmiş, alınıb qurtarmış; 5. qaydaya salınmış, yerbəyər edilmiş, sahmana salınmış; 6. *təc.* baxılmış, araşdırılmış, ayırd edilmiş, müəyyən edilmiş, tədqiq edilmiş, aydınlaşdırılmış; 7. təhlil edilmiş; 8. *təc.* başa düşülmüş, anlaşılmış; tanınmış, seçilmiş (*xətt*).

РАЗОБРАТЬ *сов.* 1. sökmək; **разобрать** *машину* maşını sökmək; **разобрать** *дом* evi sökmək; 2. *matb.* dağıtmaq (*vıgım*); 3. almaq, alıb qurtarmaq; **покупатели разобрали весь товар** müştərilər malın hamısını aldılar; 4. qaydaya salmaq, sahmana salmaq, yerbəyər etmək; **разобрать все бумаги** bütün kağızları yerbəyər etmək; 5. *təc.* araşdırmaq, ayırd etmək, tədqiq etmək, öyrənmək, müəyyən etmək, aydınlaşdırmaq; 6. təhlil etmək; **разобрать** *книгу* kitabı təhlil etmək (tənqidi qiymət ver-

mək); **разобрать предложение** cümləni təhlil etmək; 7. *təc.* başa düşmək, anlamaq; seçmək; tanımaq, müəyyən etmək; **я не разобрал, что он говорил** onun dediklərini başa düşmədim; **подписать разобрать трудно** imzanı seçmək (müəyyən etmək) çətindir; **0 его разобрал сон** onu uyxu apardı; **его разобрало сомнение** onu şübhə götürdü; **вино быстро разобрало** çaxır tez təsir etdi (tutdu); **его разобрало** xəşir onun beyninə getmək düşdü; **не разбираи-поймешь (не разбери-бери)** anlaşılmaz şey, dolaşlıq şey, müəmma.

РАЗОБРАТЬСЯ сов. 1. sökülmək; 2. öz əşyalarını yerbəyer etmək, sahmanlamaq; 3. diqqətlə baxmaq, müəyyən etmək baş çıxartmaq, anlamaq, başa düşmək.

РАЗОБЩАТЬ несов. bax **разобщить**.

РАЗОБЩАТЬСЯ несов. bax **разобщиться**.

РАЗОБЩЕНИЕ ср мн. нет 1. bir-birindən ayırma (ayırılma); aralama, aralanma; əlaqəsini kəsmə, əlaqəsi kəsilmə; təcrid etmək (*xəstəni*); 2. əlaqəsizlik, rabitəsizlik.

РАЗОБЩЕННОСТЬ ж мн. нет ayrılıq, əlaqəsizlik, rabitəsizlik.

РАЗОБЩЕННЫЙ прич. и прил. 1. ayrılmış, aralanmış, əlaqəsi kəsilmiş; 2. (rabitəsi) qırılmış.

РАЗОБЩИТЕЛЬНЫЙ прил. ayıran, ayırıcı.

РАЗОБЩИТЬ сов. 1. bir-birindən ayırmaq, aralamaq, təcrid etmək (*xəstəni*); 2. *təc.* uzaqlaşdırmaq; 3. əlaqəsini kəsmək, rabitəsini qırmaq.

РАЗОБЩИТЬСЯ сов. 1. ayrılmaq, aralanmaq; 2. *təc.* uzaqlaşmaq; 3. əlaqəsi kəsilmək; 4. qırılmaq; **провода разошлись** məftillər qırıldı.

РАЗОВЫЙ прил. birdəfəlik; **разовый тираж газеты** qəzetin birdəfəlik tirajı.

РАЗОГНАННЫЙ прич. 1. qovulmuş, dağıdılmış, pərgən-pərgən salınmış; 2. *təc.* ləğv edilmiş, məhv edilmiş, yox edilmiş, aradan qaldırılmış.

РАЗОГНАТЬ сов. 1. qovmaq, dağıtmaq, pərgən-pərgən salmaq; **разогнать собак** itləri qovmaq; **ветер разогнал облака** külək buludları dağıtdı; 2. *təc.* ləğv etmək, məhv etmək, yox etmək, aradan qaldırmaq; 3. qovaraq sürətini artırmaq (*автомобилин və s.*);

4. *dan.* yaymaq, uzatmaq, doldurmaq, yerləşdirmək.

РАЗОГНАТЬСЯ сов. sürətini artırmaq.

РАЗОГНУТЫЙ прич. 1. düzəldilmiş (*ayrı şey*); 2. qatı açılmış (*kitab*).

РАЗОГНУТЬ сов. 1. düzəltmək (*ayrı şey*); 2. açmaq (*kitab*).

РАЗОГНУТЬСЯ сов. düzəlmək, düzlənmək (*ayrı şey*); (öz bükülmüş belini) düzəlmək.

РАЗОГОРЧАТЬ несов. *dan.* bax **разогорчить**.

РАЗОГОРЧЕННЫЙ прич. *dan.* məyus edilmiş, kədərləndirilmiş; məyus, kədərli.

РАЗОГОРЧИТЬ сов. *dan.* çox məyus etmək, çox kədərləndirmək.

РАЗОГОРЧИТЬСЯ сов. *dan.* çox qüssələnmək, çox məyus olmaq, çox kədərlənmək.

РАЗОГРЕВ м мн. нет qızdırma, qızdırılma; isitmə, isidilmə.

РАЗОГРЕВАТЬ несов. bax **разогреть**.

РАЗОГРЕВАТЬСЯ несов. 1. bax **разогреться**; 2. qızdırılmaq, isidilmək.

РАЗОГРЕТЫЙ прич. qızdırılmış, isidilmiş

РАЗОГРЕТЬ сов. 1. qızdırmaq, isitmək; 2. *təc.* könlünü almaq.

РАЗОГРЕТЬСЯ сов. 1. qızmaq; 2. qızışmaq, istilik hiss etmək.

РАЗОДЕВАТЬ несов. *dan.* bax **разодеть**.

РАЗОДЕВАТЬСЯ несов. *dan.* bax **разодеться**.

РАЗОДЕТЫЙ прич. *dan.* geyinib-kecinmiş, bəzənib-düzənmiş; qəşəng geyinmiş, şıq geyinmiş.

РАЗОДЕТЬ сов. *dan.* geyindirib-kecindirmək, qəşəng geyindirmək, bəzəyib-düzəndirmək.

РАЗОДЕТЬСЯ сов. *dan.* geyinmək, geyinib-kecinmək, bəzənmək, bəzənib-düzənmək, qəşəng geyinmək, şıq geyinmək; **0 разодеваться в пух и прах** geyinib-kecinmək.

РАЗОДОЛЖАТЬ несов. *dan.* bax **разодолжить**.

РАЗОДОЛЖЕННЫЙ прич. *dan.* heyrətə salınmış, pört edilmiş.

РАЗОДОЛЖИТЬ сов. *dan.* heyrətə salmaq, pört etmək.

РАЗОДРАННЫЙ прич. *dan.* 1. cırılmış, yırtılmış, tikə-tikə edilmiş, cırıq-cırıq edilmiş; 2. cırıq, yırtıq, dəşik-dəşik.

РАЗОДРАТЬ сов. *dan.* 1. cırmaq; 2. yırtmaq; dəsmək; cırıq-cırıq etmək, tikə-tikə etmək; dəşik-dəşik etmək, didmək.

РАЗОДРАТЬСЯ сов. *dan.* 1. cırılmaq; 2. yırtılmaq, cırıq-cırıq olmaq, tikə-tikə olmaq, dəşik-dəşik olmaq.

РАЗОЖЖЕННЫЙ прич. yandırılmış, alışdırılmış.

РАЗОЗЛЕННЫЙ прич. bərk hirsəndirilmiş, qəzəbləndirilmiş, acıqlandırılmış, cinləndirilmiş.

РАЗОЗЛИТЬ сов. bərk hirsəndirmək, acıqlandırmaq, cinləndirmək.

РАЗОЗЛИТЬСЯ сов. bərk hirsəlmək, qəzəblənmək, acıqlanmaq, cinlənmək.

РАЗОЙТИСЬ сов. 1. dağılmaq, dağılıb getmək, dağılışmaq, getmək; 2. çəkilmək, yox olmaq; 3. ərimək, əriyib getmək, həll olmaq; 4. satılıb qurtarmaq; 5. sərf edilib qurtarmaq, xərcənləndirib qurtarmaq (*pul və s.*); 6. ayrılmaq, şəxslənmək (*vol və s.*); 7. ayrılmaq (*xəbər, sayı*); 8. ayrılmaq, ayrı düşmək; sovuşmaq, bir-birinə rast gəlməmək, qarşılaşmamaq; 9. ayrılmaq (*arvadından, arından*); əlaqəni kəsmək; 10. *təc.* şərik olmamaq, razılaşmamaq, ayrılmaq (*fikir*); 11. aralanmaq; **половицы разошлись** döşəmənin taxtaları aralanmışdır; 12. sürətlənmək, sürətini artırmaq (*qatar və s.*); 13. *təc.* şiddətlənmək, güclənmək (*yağış*); 14. *təc.* coşmaq, qızışmaq, özündən çıxmaq.

РАЗОК м раз I söz. kiç. birçə dəfə, birçə kərə.

РАЗОЛГАТЬСЯ сов. *dan.* çox yalan danışmaq, həddindən artıq yalançılıq etmək.

РАЗОМ нареч. *dan.* 1. bir dəfədə, biroturuma, birəgizə; birədi; 2. birdən, birdən-birə, qəflətlən.

РАЗОМКНУТЫЙ прич. и прил. 1. açılmış, aralanmış; açıq, aralı; 2. seyrək.

РАЗОМКНУТЬ сов. 1. açmaq, aralamaq, 2. seyrəkləndirmək.

РАЗОМКНУТЬСЯ сов. 1. açılmaq, aralanmaq; 2. seyrəklənmək.

РАЗОМЛЕВАТЬ несов. *dan.* bax **разомлеть**.

РАЗОМЛЕТЬ сов. *dan.* əldən düşmək, üzül-
mək, ləms olmaq (*istidən*).

РАЗОНРАВИТЬСЯ сов. *dan.* gözündən düşmək, ürəyini vurmaq.

РАЗОПРЕВАТЬ несов. bax **разопресть**.

РАЗОПРЕЛЫЙ прил. *dan.* 1. əprimiş, çürümüş, 2. haldan düşmüş, üzülmüş (*tərdən*).

РАЗОПРЕТЬ сов. 1. əriyib şişmək, çürümək; 2. haldan düşmək, üzülmək (*tərdən*), istidən bişmək.

РАЗОР м təh. bax **разорение**.

РАЗОРАТЬСЯ сов. *dan.* bərk bağırmaq, çığır-bağır salmaq.

РАЗОРВАННЫЙ прич. и прил. 1. cırılmış, yırtılmış; parça-parça edilmiş (olmuş); tikə-tikə edilmiş (olmuş) cırıq-cırıq, yırtıq; 2. qırılmış; **разорванная цепь** qırılmış zəncir; 3. *təc.* qırıq, qırıq-kəsik; rabitəsiz; **разорванные фразы** qırıq-kəsik cümlələr (sözlər)

РАЗОРВАТЬ сов. 1. cırmaq, yırtmaq, parça-parça etmək, tikə-tikə etmək, **разорвать** məktubu cırmaq; 2. *təc.* qırmaq; **разорвать цепь рабства** əsarət zəncirini qırmaq; 3. dağıtmaq, parçalamaq, öldürmək; **волк разорвал овцу** qurd qoyunu parçaladı; 4. *təc.* kəsmək, üzmək, qırmaq (*əlaqəni*); 5. *bezl.* partlamaq; **котел разорвало паром** buğun şiddətindən qazan partladı; **0 разорвать на части** (*təc.*) tənqə götürmək, cana götürmək (döydürmək), rahat buraxmamaq; **чтоб тебя разорвало** (разорвало) səni görüm başın batsın; səni görüm partlayasan (parça-parça olasan, çatlayasan).

РАЗОРВАТЬСЯ сов. 1. cırılmaq, yırtılmaq, dağılmaq; parça-parça olmaq, tikə-tikə olmaq; 2. partlamaq; **0 я не могу разорваться** mən bu qədər işin öhdəsindən gələ bilmərəm, mən hansı işin öhdəsindən gəlim, mən hansınıza cavab verim; hansına əlim çatmı; **хоть разорвись!** ölsən də, qalsan da!

РАЗОРЕНИЕ ср мн. нет. 1. dağıtma, dağıdılma, xaraba qoyma (qoyulma), viran etmə (edilmə), talan etmə (edilmə); viranəlik, xarabalıq; 2. var-yoxdan çıxma (çıxarma), dilənçiliyinə düşmə (salma); iflas etmə, müflis olma (etmə); iflas; 3. səfəlet.

РАЗОРЁННЫЙ *прич.* 1. dağıdılmış, xaraba qoyulmuş, viran edilmiş, talan edilmiş; 2. var-yoxdan çıxarılmış, iflasa uğradılmış, dilənçi halına salınmış.

РАЗОРИТЕЛЬ *м* dağıdan, xaraba qoyan, viran edən, talan edən; var-yoxdan çıxaran.

РАЗОРЫТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* dağıdıcılıq.

РАЗОРЫТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. dağıdıcı, dağıdan, xaraba qoyan, viranedic, talanedic; 2. zərər verən, var-yoxdan çıxaran, iflasa səbəb olan.

РАЗОРЫТЬ *сов.* 1. dağıtmaq, xaraba qoymaq, viran etmək, talan etmək; 2. var-yoxdan çıxarmaq, iflasına səbəb olmaq.

РАЗОРЫТЬСЯ *сов.* 1. dağılmaq, xaraba qalmaq, viran olmaq, talan olmaq; 2. var-yoxdan çıxmaq, dilənçi halına düşmək.

РАЗОРУЖАТЬ *несов.* bax **разоружить**.

РАЗОРУЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разоружиться**; 2. silahsızlaşdırılmaq, türk-silah edilmək.

РАЗОРУЖЕНИЕ *ср мн. нет* 1. silahsızlaşdırma, silahsızlaşdırılma; silahını alma, türk-silah (edilmə); 2. silahsızlanma, türk-silah etmə; türk-silah.

РАЗОРУЖЕННЫЙ *прич.* silahsızlaşdırılmış, silahı alınmış, türk-silah edilmiş.

РАЗОРУЖИТЬ *сов.* silahsızlaşdırmaq, silahını almaq, türk-silah etmək.

РАЗОРУЖИТЬСЯ *сов.* 1. silahsızlaşmaq, silahsızlanmaq, silahını yerə qoymaq; türk-silah olmaq; 2. *тас.* susmaq, geri çəkilmək, mübarizədən əl çəkmək.

РАЗОРЯТЬ *несов.* bax **разорить**.

РАЗОРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **разориться**; 2. *тас.* səymək, özündən çıxmaq, coşmaq.

РАЗОСЛАННЫЙ *прич.* göndərilmiş, yollanmış.

РАЗОСЛАТЬ *сов.* göndərmək, yollamaq (*мүхтəlif yerlərə, ünvanlara*).

РАЗОСПАТЬСЯ *сов. дан.* bərk yuxuya getmək, çox yatmaq.

РАЗОСТЛАННЫЙ *прич.* sərilmiş, salınmış, döşənmiş, səril.

РАЗОСТЛАТЬ *сов.* 1. sərmək, salmaq, döşəmək; **разостлат ковёр** xalı döşəmək; 2. *тас.* (hər yana) uzatmaq, atmaq (*көк, qol-budaq*).

РАЗОСТЛАТЬСЯ *сов.* 1. sərilmək, salınmaq, döşənmək; 2. yayılmaq.

РАЗОТКАННЫЙ *прич.* *хүс.* hər tərəfi naxışlanmış, naxışla tikilmiş (bəzənmiş).

РАЗОТКАТЬ *сов. хүс.* hər tərəfini naxışlamaq, naxışla tikmək (bəzəmək).

РАЗОТКРОВЕННИЧАТЬСЯ *сов. дан.* ürəyini boşaltmağa başlamaq, ürəyini açmaq.

РАЗОХАТЬСЯ *сов. дан.* ah-uf etməyə başlamaq, ufuldamağa başlamaq.

РАЗОХОТИТЬ *сов. дан.* həvəsləndirmək, həvəyə gətirmək, həvəyə oyatmaq, maraqlandırmaq.

РАЗОХОТИТЬСЯ *сов. дан.* həvəslənmək, həvəyə gəlmək, maraqlanmaq.

РАЗОЧАРОВАНИЕ *ср* 1. ümidi kəsilmə, ümidi boş çıxma, məyus olma; ümitsizlik; 2. əli soyuma, həvəsdən düşmə.

РАЗОЧАРОВАННОСТЬ *ж мн. нет* 1. ümitsizlik, məyusluq; 2. əli soyuma.

РАЗОЧАРОВАННЫЙ *прич. и прил.* 1. ümidi boş çıxmış; məyus, ümitsiz; 2. əli soyumuş.

РАЗОЧАРОВАТЬ *сов.* 1. nəümid etmək, ümidini boş çıxartmaq, məyus etmək; 2. həvəsdən salmaq, əlini soyutmaq.

РАЗОЧАРОВАТЬСЯ *сов.* 1. ümidini kəsək, nəümid olmaq, məyus olmaq, ümidi boş çıxmaq; 2. əli soyumaq, həvəsdən düşmək.

РАЗОЧАРОВЫВАТЬ *несов.* bax **разочаровывать**.

РАЗОЧАРОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разочароваться**; 2. nəümid edilmək, məyus edilmək, ümidi boş çıxarılmış; 3. əli soyudulmaq, həvəsdən salınmaq.

РАЗРАБАТЫВАТЬ *несов.* bax **разрабатывать**.

РАЗРАБАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разрабатываться**; 2. işlənilib hazırlanmaq; 3. *geol.* işlənmək (*yataq və s.*); 4. becərilmək; 5. tədqiq edilmək (öyrənilmək).

РАЗРАБОТАННОСТЬ *ж мн. нет* işlənmə, hazırlanma; lazımcı işlənilib hazırlanma.

РАЗРАБОТАННЫЙ *прич. и прил.* 1. işlənmə, hazırlanmış, işlənilib hazırlanmış;

2. *тас.* işlənilib yaxşılaşdırılmış, təkmilləşdirilmiş; 3. *тас.* dərindən öyrənilmiş, tədqiq edilmiş; 4. işlənilib köhnəlmiş, işlənilib yeyilmiş.

РАЗРАБОТАТЬ *сов.* 1. işləmək, hazırlamaq, işləyib hazırlamaq; 2. *к. т.* becərmək; **земля разработана** torpaq becərilmişdir; 3. *тас.* işləyib yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirmək; 4. dərindən öyrənmək, tədqiq etmək; 5. *тас.* çıxarıb qurtarmaq, tükətmək; **приск разработан** mədən təkəddilmişdir.

РАЗРАБОТАТЬСЯ *сов.* 1. yaxşı və həvəslə işləməyə başlamaq; 2. normal işləməyə başlamaq (*механизmlər, bədən üzvləri*); işlənmək, köhnəlmək.

РАЗРАБОТКА *ж* 1. işləmə, hazırlama; işləyib hazırlama; **проект находится в процессе разработки** layihə işlənilib hazırlanmaqdadır; 2. *к. т.* becərmə, hazırlama; **разработка земли** torpağı becərmə; **разработка** гряд lək hazırlama; 3. *тас.* işləyib yaxşılaşdırma, təkmilləşdirmə; 4. *тас.* dərindən öyrənmə, tədqiq etmə; 5. *тас.* çıxartma, istehsal etmə, istehsal; **разработка угля** kömür çıxarma; **разработка торфа** torf istehsalı; 6. mədən çıxarma (qazma) üsulu; 7. mədən (və s.) çıxarılan yer, mədən.

РАЗРАВНИВАТЬ *несов.* bax **разровнять**.

РАЗРАВНИВАТЬСЯ *несов.* hamarlanmaq.

РАЗРАЖАТЬСЯ *несов.* bax **разразиться**.

РАЗРАЗИТЬ *сов. köhn.* yıxmaq, məhv etmək, vurmaq (*ildırım və s.*).

РАЗРАЗИТЬСЯ *сов.* qorpmək, başlanmaq; **гроза разразилась** tufan qorpu; **разразиться** громким смехом qəhqəhə ilə gülmək, qəhqəhə çəkmək; **разразиться** проклятием lənət yağdırmaq.

РАЗРАСТАНИЕ *ср мн. нет* böyümə, artma, çoxalma.

РАЗРАСТАТЬСЯ *несов.* bax **разрастись**.

РАЗРАСТИСЬ *сов.* artmaq, böyümək, çoxalmaq, qol-budaq atmaq, şaxələnmək.

РАЗРАСТИТЬ *сов.* becərmək, yetişdirmək.

РАЗРАЩАТЬ *несов.* bax **разрастить**.

РАЗРАЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. becərmə, yetişdirmə; becərilma, yetişdirilmə; 2. *tib.* böyümüş üzvi toxumlardan təzə əmələ gəlmiş şey.

РАЗРАЩЕННЫЙ *прич.* becərilmiş, yetişdirilmiş.

РАЗРЕВЕТЬСЯ *сов.* 1. böyümək, böyürüşmək (*mal-qara*); 2. *дан.* ağlamağa başlamaq, hönkür-hönkür ağlamaq.

РАЗРЕДИТЬ *сов.* 1. seyrəkləşdirmək, seyrəltmək; 2. kəsifliyi azaltmaq.

РАЗРЕДИТЬСЯ *сов.* 1. seyrəkləşmək, seyrəlmək; 2. kəsifliyi azalmaq.

РАЗРЕЖАТЬ *несов.* bax **разредить**.

РАЗРЕЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разредиться**; 2. seyrəkləndirilmək, seyrəldilmək; 3. kəsifliyi azaldılmaq.

РАЗРЕЖЕНИЕ *ср мн. нет* 1. seyrəkləndirmə, seyrəkləndirilmə, seyrəklənmə, seyrəlmə; 2. kəsifliyi azalma (azaldılma).

РАЗРЕЖЕННОСТЬ *ж мн. нет* seyrəklik.

РАЗРЕЖЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. seyrəklən(diril)miş; 2. seyrək.

РАЗРЕЗ *м* 1. kəsmə, kəsilmə; kəsim; 2. kəsik, yarıq, oyma, kəsilmiş yer; **в разрезе** *дан.* ...nötqeyi-nəzərindən.

РАЗРЕЗАЛЬНЫЙ *прил.* *хүс.* kəsici, kəsən; **разрезальный станок** kəsici dəzgah.

РАЗРЕЗАЛЬЩИК *м хүс.* kəsici.

РАЗРЕЗАНИЕ *ср мн. нет* 1. kəsmə, kəsilmə; yarma, yarılma; 2. biçmə, biçilmə; 3. doğrama, doğranma; 4. bölmə, bölünmə.

РАЗРЕЗАННЫЙ *прил.* 1. kəsilmiş, yarılmış; 2. doğranmış; 3. bölünmüş.

РАЗРЕЗАТЬ *сов.* 1. kəsmək, yarmaq; **разрезать** нарыб çibani yarmaq; 2. doğramaq; **разрезать** хлеб çörəyi doğramaq; 3. bölmək, **разрезать** землю torpağı bölmək.

РАЗРЕЗАТЬ *несов.* bax **разрезать**.

РАЗРЕЗАТЬСЯ *сов.* kəsilmək, doğranmaq, yarılmaq.

РАЗРЕЗАТЬСЯ *несов.* bax **разрезаться**.

РАЗРЕЗКА *ж мн. нет дан.* bax **разрез** 1-ci mənada.

РАЗРЕЗНОЙ *прил.* 1. bax **разрезальный**; 2. kəsikli, yarıqlı; kəsik, yarıq.

РАЗРЕЗЫВАТЬ *несов.* bax **разрезать**.

РАЗРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax **разрезаться**.

РАЗРЕКЛАМИРОВАННЫЙ *прич. дан.* geniş reklam edilməklə təriflənmiş.

РАЗРЕКЛАМИРОВАТЬ *сов. дан.* tərifləmək, tanıtmək, ələmə yaymaq; həddən artıq reklam (elan) vermək.

РАЗРЕШАТЬ *несов.* bax **разрешить**.

РАЗРЕШАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разрешиться**; 2. izin verilmək, icazə verilmək, rüsxət verilmək, ixtiyar verilmək, yol verilmək.

РАЗРЕШЕНИЕ *ср* 1. həll etmə, həll edilmə; 2. izin vermə (verilmə), icazə vermə (ve-

rimlə), rüsxət vermə (verilmə), yol vermə (verilmə), ixtiyar vermə (verilmə); 3. icazə, izin, rüsxət; с **вашего разрешения** icazənizlə; **без разрешения** icazəsiz, izinsiz; 4. icazənamə, rüsxətnamə; **о разрешении от бремени** doğma, azad olma.

РАЗРЕШЕННЫЙ прич. и прил. 1. izin verilmiş, icazə verilmiş, yol verilmiş, rüsxət verilmiş; 2. həll edilmiş.

РАЗРЕШИМЫЙ прич. həll edilə bilən, həlli mümkün olan.

РАЗРЕШИТЕЛЬНЫЙ прил. icazə (rüsxət) -i[-i]; **разрешительный документ** icazənamə, rüsxətnamə (icazə kağızı).

РАЗРЕШИТЬ сов. 1. icazə vermək, izin vermək, rüsxət vermək, yol vermək; 2. (müxtəlif mənalarda) həll etmək; 3. **пов. накл.** разрешите icazə verin, izin verin; **разрешите пройти** icazə verin keçim.

РАЗРЕШИТЬСЯ сов. 1. həll edilmək 2. bitmək, sona çatmaq, nəticələnmək, bitib getmək; 3. **köhn.** doğmaq; **о разрешиться от бремени köhn.** azad olmaq; doğmaq.

РАЗРИСОВАННЫЙ прич. 1. şəkillər çəkilmiş, şəkillərlə bəzənmiş, hər tərəfinə şəkil çəkilmiş; 2. **təc.** təsvir edilmiş, tərif edilmiş.

РАЗРИСОВАТЬ сов. 1. şəkillər çəkmək, şəkil ilə bəzəmək, hər tərəfinə şəkil çəkmək; 2. **təc.** təsvir etmək, tərif etmək; **мне так его разрисовали, что я отказался от встречи с ним** onu mənə elə təsvir etdilər ki, mən onunla görüşməkdən imtina etdim.

РАЗРИСОВКА ж мн. нет 1. şəkil çəkmə (çəkilmə), şəkillərlə bəzəmə, hər tərəfinə şəkil çəkmə (çəkilmə); 2. **təc.** təsvir etmə (edilmə), tərif etmə (edilmə).

РАЗРИСОВЫВАТЬ несов. bax **разрисовать**.

РАЗРИСОВЫВАТЬСЯ несов. 1. şəkil çəkmək, şəkillərlə bəzənmək, hər tərəfinə şəkil çəkmək; 2. **təc.** təsvir edilmək, tərif edilmək.

РАЗРОВНЕННЫЙ прич. hamarlanmış.

РАЗРОВНЯТЬ сов. hamarlaşmaq, düz etmək.

РАЗРОДИТЬСЯ сов. mäh. 1. törəyib artmaq, törəyib çoxalmaq; 2. doğmaq.

РАЗРОЗНЕННО нареч. tək-tək, ayrı-ayrı, pərakəndə, dağınıq halda, səpələnmiş halda.

РАЗРОЗНЕННОСТЬ ж мн. нет dağınıqlıq, pərakəndəlik, ayrılıq, ayrı-ayrı olma, vəhdətsizlik.

РАЗРОЗНЕННЫЙ прич. и прил. 1. dağınıq, pərakəndə, ayrı-ayrı, səpələnmiş, vəhdətsiz; 2. natamam.

РАЗРОЗНИВАТЬ несов. bax **разрознить**.

РАЗРОЗНИВАТЬСЯ несов. dan. 1. bax **разрозниться**; 2. ayrı salınmaq, pərakəndə hala salınmaq.

РАЗРОЗНИТЬ сов. ayırmaq, ayrı salmaq, dağınıq (pərakəndə) hala salmaq, natamam etmək, komplektini pozmaq.

РАЗРОЗНИТЬСЯ сов. ayrılmaq, бүтövlüyü pozulmaq; pərakəndə düşmək, komplekti pozulmaq, natamam hala düşmək.

РАЗРОНЯТЬ сов. dan. düşürmək, salmaq (əlindən).

РАЗРҮБ м 1. kəsmə, parçalama; 2. kəsik yeri, yarıq yeri.

РАЗРҮБАТЬ несов. bax **разрубить**.

РАЗРҮБАТЬСЯ несов. doğranmaq, parçalanmaq, çarılmaq, yarılmaq.

РАЗРҮБИТЬ сов. doğramaq, parçalammaq (ət); çarmaq, yarmaq.

РАЗРҮБКА ж мн. нет doğrama, parçalama, çarma, yarma; doğranma, parçalanma, çarılma, yarılma.

РАЗРҮБЛЕННЫЙ прич. doğranmış, parçalanmış; çarılmış, yarılmış.

РАЗРҮГАННЫЙ прич. dan. bax **разбраненный**.

РАЗРҮГАТЬ сов. dan. bax **разбранить**.

РАЗРҮГАТЬСЯ сов. dan. bax **разбраниться**.

РАЗРҮМЯНЕННЫЙ прич. 1. ənləklənmiş, ənlək sürtülmüş; ənləlik; 2. qızardılmış, qızarmış.

РАЗРҮМЯНИВАТЬ несов. bax **разрұмянить**.

РАЗРҮМЯНИВАТЬСЯ несов. 1. bax **разрұмяниться**; 2. qızardılmaq.

РАЗРҮМЯНИТЬ сов. 1. ənlək sürtmək; qızartmaq; мороз **разрұмянил его лицо** onun üzü şaxtadan qızarmışdır.

РАЗРҮМЯНИТЬСЯ сов. 1. ənləklənmək, ənlək sürtmək; 2. qızarmaq.

РАЗРҮХА ж мн. нет 1. xarabalıq, viranəlik, pozğunluq, bərbadlıq, bərbad vəziyyəti; 2. **köhn.** nifaq, ədavət.

РАЗРҮШАТЬ несов. bax **разрушить**.

РАЗРҮШАТЬСЯ несов. 1. bax **разрушиться**; 2. dağıdılmaq, xarab edilmək, viran edilmək, uçurulmaq; bərbad edilmək; yox edilmək, məhv edilmək.

РАЗРҮШЕНИЕ ср 1. dağıtma, uçurma, viran etmə, xarab etmə, yıxma; dağılma, uçma, yıxılma, viran olma, dağıdılma, uçurulma, xarab edilmə, viran edilmə; 2. pozma, pozulma; bərbad hala salma (salınma); 3. yox etmə (edilmə), məhv etmə (edilmə); 4. **обычно мн. ч.** **разрушения**; xaraba, xarabalıq, viranə, viranəlik.

РАЗРҮШЕННЫЙ прич. 1. dağı(dı)lmış, yıxılmış, uçulmuş, uçurdulmuş; xarab edilmiş; 2. pozulmuş, bərbad edilmiş, bərbad olmuş; 3. yox edilmiş, məhv edilmiş, alt-üst edilmiş (olmuş); boş çıxmış (ümid və s.).

РАЗРҮШИМЫЙ прил. dağıdıla bilən, yıxıla bilən, uçula bilən, pozula bilən.

РАЗРҮШИТЕЛЬ м dağıdan, xarab edən, pozan; təxribatçı.

РАЗРҮШИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет dağıdıcılıq, pozuculuq.

РАЗРҮШИТЕЛЬНЫЙ прил. dağıdıcı, pozucu, məhvedici; **разрушительная сила бомбы** bombanın dağıdıcı qüvvəsi.

РАЗРҮШИТЬ сов. 1. dağıtmaq, yıxmaq, uçurmaq, xarab etmək, viran etmək; 2. pozmaq, bərbad etmək; 3. yox etmək, puç etmək, məhv etmək; alt-üst etmək.

РАЗРҮШИТЬСЯ сов. 1. dağılmaq, yıxılmaq, uçmaq, xarab olmaq; 2. pozulmaq, bərbad olmaq; 3. yox olmaq, məhv olmaq, alt-üst olmaq, boş çıxmış (ümid və s.).

РАЗРҮЫВ м 1. kəsilmə, qırılma (əlaqə); üzülmə; 2. partlama, partlayış; **разрыв бомбы** bombanın partlaması; 3. yarıq, ara, qırıq; yarılmış yer; **разрыв линии фронта** səbhə xəttinin yarılmış yeri; 4. **təc.** uyğunsuzluq, rabitəsizlik; **разрыв между словом и делом** söz ilə işin düz gəlməməsi, söz ilə iş arasında uyğunsuzluq.

РАЗРҮЫВАТЬ I несов. bax **разорвать**.

РАЗРҮЫВАТЬ II несов. bax **разрыть**.

РАЗРҮЫВАТЬСЯ I несов. 1. bax **разорваться**; 2. parça-parça edilmək, tikə-tikə edilmək; 3. partladılmaq; **о душе (сердце)** **разрывается** adamın ürəyi partlayır; **раз-**

рывается на части özünü min yerə vurmaq.

РАЗРҮЫВАТЬСЯ II несов. qazılmaq, qazılıb açılmaq.

РАЗРҮЫВНОЙ прил. (hərbi) partlayan; **разрывная** пуля partlayan güllə

РАЗРҮЫДАТЬСЯ сов. hönkür-hönkür ağlamaq (ağlamağa başlamaq).

РАЗРҮИТЬ сов. 1. qazımaq, qazıb açmaq, qazıb çıxarmaq; 2. **təc.** eşələmək, qarışdırmaq.

РАЗРҮИЛЕНИЕ ср мн. нет yumşaltma, yumşaldılma (torpaq).

РАЗРҮИЛЕННЫЙ прич. yumşaldılmış (torpaq).

РАЗРҮИЛЕТЬ сов. bax **рыхлеть**.

РАЗРҮИЛИТЕЛЬ м xüs. yumşaldıcı alət (maşın).

РАЗРҮИЛИТЕЛЬНЫЙ прил. xüs. yumşaldıcı, yumşaldan; **разрыхлительная машина** yumşaldıcı maşın.

РАЗРҮИЛИТЬ сов. xüs. yumşaltmaq (torpağı).

РАЗРҮИЛИТЬСЯ сов. xüs. yumşalmaq (torpaq).

РАЗРҮИЛЯТЬ несов. xüs. bax **рыхлеть**.

РАЗРҮИЛЯТЬСЯ несов. xüs. 1. bax **разрыхлится**; 2. yumşaldılmaq.

РАЗРҮД I м 1. dərəcə, kateqoriya; **спортсмен первого разряда** birinci dərəcəli idmançı; 2. şöbə, fəsilə, qrup; **разряд растений bot.** bitki fəsiləsi; 3. sıra; **его нельзя причислить к разряду отличников** onu əlaçılar sırasına daxil etmək olmaz; 4. **riyaz.** mərtəbə; 5. **tar.** razryad (I Pyotr-dan qabaqki Rusiyaya: təyinat işləri ilə məşğul olan idarə).

РАЗРҮД II м boşaltma, boşaldılma, boşalma; **разряд ружья** tüfəngi boşaltma; **разряд батареи elek.** batareyanın boşalması.

РАЗРҮДИТЬ I сов. qəşəng geyindirmək, geyindirib-kecindirmək, bəzəndirmək.

РАЗРҮДИТЬ II сов. 1. xüs. boşaltmaq (tüfəngi, elektrik batareyasını); 2. **mətb.** bax **разбить** 9-cu mənada; **о разрядить атмосферу** **təc.** vəziyyətdəki gərginliyi zəiflətmək (azaltmaq).

РАЗРҮДИТЬСЯ I сов. geyinib-kecinmək, bəzənmək.

РАЗРЯДИТЬСЯ II *сов.* 1. *xüs.* boşalmaq (*tüfəng, elektrik batareyası*); 2. *təc.* gərginliyi azalmaq, sakitləşmək; **обстановка разрядилась** vəziyyətdə gərginlik azaldı.

РАЗРЯДКА ж I. *тəтб.* aravətmə; **разрядкой** *seyrək, aralı*; **набрать несколько слов разрядкой** bir neçə sözü aralı (*seyrək*) uigmaq; 2. boşaltma, boşaldılma (*tüfəng, elektrik batareyası*).

РАЗРЯДНИК I м *elektrik boşaldıcı (cihaz)*.

РАЗРЯДНИК II м *idm.* dərəcəli idmançı, dərəcəsi olan idmançı.

РАЗРЯДНЫЙ *прил. faz.* boşalma, yüksüzləşmə.

РАЗРЯЖАТЬ I *несов.* 1. *dan.* bax **разрядить** I; 2. geyindirib-keçirilmək, bəzəndirmək.

РАЗРЯЖАТЬ II *несов.* bax **разрядить** II.

РАЗРЯЖАТЬСЯ I *несов.* 1. *dan.* bax **разрядиться** I; 2. geyindirib-keçindirilmək, bəzəndirilmək.

РАЗРЯЖАТЬСЯ II *несов.* 1. bax **разрядиться** II; 2. boşaldılmaq (*tüfəng, elektrik batareyası*).

РАЗРЯЖЕННЫЙ *прич. dan.* geyindirilib-keçindirilmiş; geyinib-kecinmiş, bəzənmiş, bəzəndirilmiş.

РАЗРЯЖЕННЫЙ *прич.* boşaldılmış (*tüfəng*).

РАЗРЯЖИВАТЬ *несов. dan.* bax **разрядить** I.

РАЗРЯЖИВАТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax **разрядиться** I; 2. geyindirilib-keçindirilmək.

РАЗУБЕДИТЬ *сов.* fikrindən daşındırmaq (döndərmək, əl çəkdirmək).

РАЗУБЕДИТЬСЯ *сов.* rəyini dəyişmək, fikrindən daşınmaq, əl çəkmək.

РАЗУБЕЖДАТЬ *несов.* bax **разубедить**.

РАЗУБЕЖДАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разубедиться**; 2. fikrindən daşındırmaq.

РАЗУБЕЖДЕННЫЙ *прич.* fikrindən daşındırılmış.

РАЗУБИРАТЬ *несов. dan.* bax **разубрать**.

РАЗУБИРАТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax **разубраться**; 2. qəşəng bəzədilmək, qaydaya salınmaq, səliqəyə salınmaq; 3. qəşəng geyindirilmək, geyindirilib-keçindirilmək, bəzəndirilmək.

РАЗУБРАННЫЙ *прич. dan.* 1. qəşəng bəzədilmiş, bəzənmiş; qaydaya salınmış,

səliqəyə salınmış; 2. geyinib-kecinmiş, geyindirilib-keçindirilmiş, bəzəndirilmiş.

РАЗУБРАТЬ *сов. dan.* 1. qəşəng bəzəmək, səliqəyə salmaq, qaydaya salmaq (*otağı*); 2. geyindirib-keçindirmək, bəzəndirmək.

РАЗУБРАТЬСЯ *сов. dan.* qəşəng geyinmək, geyinib-kecinmək, bəzənmək.

РАЗУВАТЬ *несов.* bax **разуть**.

РАЗУВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разуться**; 2. çıxardılmaq (*ayaqqabısı*).

РАЗУВЕРЕНИЕ *сп* 1. inamını itirmə, daha inanmama, ümidini kəsmə; rəyini dəyişmə, fikrini dəyişmə; 2. fikrindən daşındırma, fikrindən döndərmə.

РАЗУВЕРЕННЫЙ *прич.* inamını itirmiş, ümidini kəsmiş, fikrindən döndərilmiş (dönmüş).

РАЗУВЕРИТЬ *сов.* fikrindən daşındırmaq (döndərmək).

РАЗУВЕРИТЬСЯ *сов.* inamını itirmək, rəyini dəyişmək, fikri dönmək, daha inanmamaq.

РАЗУВЕРЯТЬ *несов.* bax **разуберить**.

РАЗУВЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **разубериться**; 2. fikrindən daşındırılmaq, fikrindən döndərilmək.

РАЗУДАЛЫЙ *прил. folk.* igid, qoçaq, cəsur, dəliqanlı.

РАЗУЗНАВАТЬ *несов. dan.* bax **разузнать**.

РАЗУЗНАВАТЬСЯ *несов. dan.* bilinmək, öyrənilmək; soruşulub bilinmək.

РАЗУЗНАННЫЙ *прич. dan.* bilinmiş, öyrənilmiş.

РАЗУЗНАТЬ *сов. dan.* bilmək, öyrənmək; soruşub bilmək (öyrənmək); hərtərəfli öyrənmək.

РАЗУКОМПЛЕКТОВАНИЕ *сп* *нет* kompleksizləşdir(il)mə (bax **разукомплектовать**).

РАЗУКОМПЛЕКТОВАТЬ *сов. xüs.* kompleksizləşdirmək (*müəssisənin, mexanizmin və s. bir hissəsini çıxartmaqla və ya götürməklə onu işlənməz hala salmaq*).

РАЗУКРАСИТЬ *сов.* bəzəmək.

РАЗУКРАСИТЬСЯ *сов.* bəzənmək.

РАЗУКРАШАТЬ *несов.* bax **разукрасить**.

РАЗУКРАШАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разукраситься**; 2. bəzədilmək.

РАЗУКРАШЕННЫЙ *прич.* bəzədilmiş, bəzənmiş.

РАЗУКРАШИВАТЬ *несов.* bax **разукрасить**.

РАЗУКРАШИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разукраситься**; 2. bəzədilmək.

РАЗУКРУПНЕНИЕ *сп* xırdalama, kiçiltmə, parçalama, bölmə (*müəssisəni, rayonu və s.*); xırdalanma, kiçildilmə, parçalanma, bölünmə.

РАЗУКРУПНЕННЫЙ *прич.* xırdalanmış, kiçildilmiş; kiçik vahidlərə (hissələrə) bölünmüş (ayrılmış).

РАЗУКРУПНИТЬ *сов.* xırdalamaq, kiçiltmək, kiçik vahidlərə (hissələrə) bölmək (ayırmaq).

РАЗУКРУПНИТЬСЯ *сов.* xırdalanmaq, kiçilmək; kiçik vahidlərə (hissələrə) bölünmək (ayrılmaq).

РАЗУКРУПНЯТЬ *несов.* bax **разукрупнить**.

РАЗУКРУПНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **разукрупниться**; 2. kiçildilmək.

РАЗУМ м *нет* 1. ağıl, dərəkə, idrak; 2. *köhn.* məna, məzmun; *Ø* ум за разум зашел (заходит) у кого бax ум.

РАЗУМЕНИЕ *сп* *нет* 1. anlaq, dərəkə, qanacaq; 2. fikir, nöqtəyi-nəzər, anlayış; по моему разумению mənim fikrimə görə (fikrimcə).

РАЗУМЕТЬ *сов. köhn.* anlamaq, başa düşmək.

РАЗУМЕТЬСЯ *сов.* 1. anlaşılmək, başa düşülmək; ehtimal edilmək, nəzərdə tutulmaq; под этим выражением разумеется следующее bu sözdən aşağıdakılar başa düşülür; 2. *вв. сл.* разумеется, само собой разумеется əlbəttə, söz yox, şübhəsiz, təbii.

РАЗУМНИК м *dan.* ağıllı, ağıllı-kamallı.

РАЗУМНИЦА ж *dan.* ağıllı (ağıllı-kamallı) qadın (qız).

РАЗУМНО *нареч.* 1. ağıllı, düşünərək, ağıl ilə, məntiqlə; поступить разумно ağıllı hərəkət etmək; разумно ответить məntiqlə cavab vermək; 2. səmərəli (*surətdə*); разумно расхоловать рабочее время iş vaxtını səmərəli (*surətdə*) sərf etmək.

РАЗУМНОСТЬ ж *нет* 1. ağıllılıq, şüurluluq; məntiqlilik, ağılabatanlıq; разумность предложения təklifin məntiqliliyi; 2. səmərəlilik.

РАЗУМНЫЙ *прил.* 1. ağıllı, ağıl sahibi olan; 2. dərəkəli, şüurlu, qanacaq; 3. məntiqə uyğun, mənalı, ağılabatan; разумный поступок məntiqə uyğun hərəkət; 4. səmərəli; разумное развлечение səmərəli əyləncə.

РАЗУТЁШИТЬ *сов. dan.* təsəlli vermək, təskin etmək, təskinlik vermək, ovundurmaq, sakit etmək.

РАЗУТЫЙ *прич.* ayaqqabıları çıxardılmış, ayaqyalın, yalınayaq.

РАЗУТЬ *сов.* ayaqqabısını çıxartmaq, yalınayaq etmək.

РАЗУТЬСЯ *сов.* yalınayaq olmaq, (öz) ayaqqabısını çıxartmaq.

РАЗУТЮЖЕННЫЙ *прич. dan.* ütülənmiş.

РАЗУТЮЖИВАТЬ *несов.* bax **разутюжить**.

РАЗУТЮЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **разутюжиться**.

РАЗУТЮЖИТЬ *сов. dan.* ütüləmək.

РАЗУТЮЖИТЬСЯ *сов. dan.* ütülənmək.

РАЗУХАБИСТОСТЬ ж *нет* *дан.* 1. qoçaqlıq; 2. hərəkət, coşğunluq, şuxluq; 3. ədəbsizlik, təklifsizlik, kobudluq, sırtıqlıq.

РАЗУХАБИСТЫЙ *прил. dan.* 1. coşğun, hərəkətli, şux; 2. igid, qoçaq; 3. ədəbsiz, təklifsiz, kobud, sırtıq.

РАЗУЧЕННЫЙ *прич.* öyrənilmiş.

РАЗУЧИВАТЬ *несов.* bax **разучить**.

РАЗУЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разучиться**; 2. yaxşı öyrənilmək, əzbərlənmək.

РАЗУЧИТЬ *сов.* yaxşı öyrənmək, əzbərləmək; разучить роль rolu yaxşı öyrənmək.

РАЗУЧИТЬСЯ *сов.* unutmaq, yadından çıxartmaq, yadırgamaq; разучиться играть на рояле royal çalmağı yadından çıxartmaq.

РАЗЪЕДАТЬ *несов.* 1. bax **разъесть**; 2. *təc.* pozmaq, içərisindən dağıtmaq (yemək, gətmək).

РАЗЪЕДАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разъесться**; 2. *təc.* pozulmaq, içərisindən dağıdılmaq (yeyilmək, gəmirilmək).

РАЗЪЕДЕННЫЙ *прич.* yeyilmiş, pas yemiş, pas kəmiş; железо, разъеденное ржавчиной pas yemiş demir.

РАЗЪЕДИНЕНИЕ *сп* *нет* ayırma, ayrılma.

РАЗЪЕДИНЕННЫЙ *прич.* ayrılmış.

РАЗЪЕДИНИТЕЛЬ *m* *tex.* ayırıcı, kəsən, ayıran (*elektrik cərəyanını*).

РАЗЪЕДИНИТЬ *сов.* 1. ayırmaq, əlaqəsini kəsmək; 2. *tex.* kəsmək; **разъединить электрические провода** elektrik məftillərini kəsmək.

РАЗЪЕДИНИТЬСЯ *сов.* 1. ayrılmaq, əlaqəsi kəsilmək; 2. *tex.* kəsilmək.

РАЗЪЕДИНЯТЬ *несов.* bax **разъединить**.

РАЗЪЕДИНЯТЬСЯ *несов.* bax **разъединиться**.

РАЗЪЕЗД *m* 1. dağılıb getmə, dağılışma, dağılışıb getmə; **разъезд гостей** qonaqların dağılışıb getməsi; 2. *mn.* **разъезды** səfər, səyahət, yol; **провести месяц в разъездах** bir ay səfərdə olmaq; 3. (*hərbi*) **сүvari** kəşfiyyat dəstəsi, süvari mühafizə dəstəsi; 4. *d. y.* yolayrıcı; ayırım, haçalanma; 5. *d. y.* məntəqə (*kiçik stansiya*).

РАЗЪЕЗДИТЬ *сов.* yolu xarab etmək (*çox gediş-gəliş nəticəsində*).

РАЗЪЕЗДИТЬСЯ *сов. dan.* çox gedib-gəlmək, çox işləmək.

РАЗЪЕЗДНОЙ *прил.* 1. *d. y.* ayrılan, haçalan; **разъездной путь** ayrılan yol, iki tərəfə ayrılan yol; 2. yol -i[-i]; **разъездные расходы** yol xərci; 3. gəzici, səyyar; **разъездной агент** səyyar agent.

РАЗЪЕЗЖАТЬ *несов.* gəzib-dolaşmaq, səyahət etmək, səfərdə olmaq, gəzmək (*mi-niklə*).

РАЗЪЕЗЖАТЬСЯ *несов.* bax **разъехаться**.

РАЗЪЕЗЖЕННЫЙ *прич.* xarab edilmiş, xarab olmuş (*yol*).

РАЗЪЕЗЖИВАТЬ *несов.* bax **разъездить**.

РАЗЪЕЗЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разъезжаться**; 2. xarab edilmək (*yol*).

РАЗЪЕМ *m* *mn.* *нет* *tex.* sökmə, sökülme (*maşın və s.*).

РАЗЪЕМНЫЙ *прил.* sökülə bilən, detallarına ayrılabilən.

РАЗЪЕСТЬ *сов.* yemək, korrəlamək, xarab etmək (*pas, turşu və s.*); **ржавчина разъела железо** dəmiri pas yemişdir.

РАЗЪЕСТЬСЯ *сов. dan.* 1. çox yemək; 2. yeməkdən kökəlmək.

РАЗЪЕХАТЬСЯ *сов.* 1. dağılıb getmək, dağılışmaq, hərə bir yana getmək; 2. *dan.* ayrılmaq; **супруги разъехались** ər-arvad ayrıl-

dılar; 3. sovuşmaq, rahat getmək; bir-birilə toqquşmamaq; 4. bir-birinə rast gəlməmək (*yolda*); 5. üzülmək, dağılmaq (*paltar*).

РАЗЪЮЛИТЬСЯ *сов. dan.* həddindən artıq vurmuxmaq.

РАЗЪЯРЁННЫЙ *прич. и прил.* 1. qəzəblənmiş, hirsələnmiş, qızmış, azğınlaşmış, qudurmuş; 2. qəzəbli, qeyzli, azğın, quduz.

РАЗЪЯРИТЬ *сов.* qəzəbləndirmək, qeyzləndirmək, hirsəndirmək, acıqlandırmaq, qızıdırmaq.

РАЗЪЯРИТЬСЯ *сов.* qəzəblənmək, qeyzlənmək, hirsəlmək, acıqlanmaq, qızışmaq.

РАЗЪЯРЯТЬ *несов.* bax **разъярить**.

РАЗЪЯРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **разъяриться**; 2. qəzəbləndirilmək, qeyzləndirilmək, acıqlandırılmaq, qızıdırılmaq.

РАЗЪЯСНЕНИЕ *ср* 1. aydınlaşdırma, izah etmə; başa salma; aydınlaşdırılma, izah edilmə, başa salınma; 2. izah, izahat.

РАЗЪЯСНЁННЫЙ *прич.* aydınlaşdırılmış, izah edilmiş.

РАЗЪЯСНИВАТЬСЯ *несов. dan.* bax **разъясниться**.

РАЗЪЯСНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. aydınlaşdırıcı, izahedicisi; 2. izahat -i[-i]; **разъяснительная работа** izahat işi.

РАЗЪЯСНИТЬ *сов. безл. dan.* açılmaq, aydınlaşmaq (*hava*); **к вечеру разъяснило** axşama yaxın hava açıldı.

РАЗЪЯСНИТЬ *сов.* aydınlaşdırmaq, başa salmaq, izah etmək.

РАЗЪЯСНИТЬСЯ *сов. dan.* açılmaq, aydınlaşmaq (*hava*).

РАЗЪЯСНИТЬСЯ *сов.* aydınlaşmaq, aydın olmaq.

РАЗЪЯСНЯТЬ *несов.* bax **разъяснить**.

РАЗЪЯСНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **разъясниться**; 2. aydınlaşdırılmaq, izah edilmək, başa salınmaq.

РАЗЫГРАННЫЙ *прич.* 1. oynanılmış (*pyes*); 2. çalınmış (*musiqi əsəri*); 3. oynanılıb qurtarmış, başa çatdırılmış (*oyun*); 4. oynanılmış (*istiqlaz, lotereya və s.*); 5. *dan.* oynadılmış, lağa qoyulmuş, ələ salınmış, masqaraya qoyulmuş.

РАЗЫГРАТЬ *сов.* 1. oynamağa başlamaq (*pyes*); 2. çalmaq, çalıb döymək (*musiqi əsərini*); 3. oynayıb qurtarmaq, oyunu başa

çatdırmaq; 4. oynanılmaq (*istiqlaz, lotereya və s.*); 5. *dan.* ələ salmaq, oynatmaq, masqaraya qoymaq; **о разыграть дурака** *dan.* sarsaq iş görmək, gülünce vəziyyətə düşmək; **как по нотам разыграть** asanlıqla yerinə yetirmək.

РАЗЫГРАТЬСЯ *сов.* 1. oynamaq, oyuna qızışmaq; **дети разыгрались** uşaqlar oyuna qızışmışlar; 2. oynanmaq, çalınmaq, qızışmaq, özündən çıxmaq; 3. *məs.* qorumaq, qızışmaq, şiddətlənmək; **бура разыгралась** tufan qopdu; **бой разыгрался** под утро səhərə yaxın döyüş qızıxdı (*şiddətləndi*).

РАЗЫГРЫВАТЬ *несов.* bax **разыграть**.

РАЗЫГРЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разыграться**; 2. oynanmaq, çalınmaq.

РАЗЫМЧИВЫЙ *прил.* *köhn.*, *məh.* təsir edici, bərk təsir edən, təsirli.

РАЗЫСКАНИЕ *ср* 1. axtarılıb tapma; 2. tədqiqat, elmi əsər; **филологические разыскания** filoloji tədqiqat(lar).

РАЗЫСКАННЫЙ *прич.* axtarılıb tapılmış.

РАЗЫСКАТЬ *сов.* 1. axtarılıb tapmaq; 2. *köhn.* istintaq aparmaq, istintaq vasitəsilə müəyyən etmək, tapmaq.

РАЗЫСКАТЬСЯ *сов.* axtarılıb tapılmaq.

РАЗЫСКИВАТЬ *несов.* axtarmaq.

РАЗЫСКИВАТЬСЯ *несов.* axtarılmaq.

РАЙНА *ж* *məh.* qələmə (*ağac*).

РАЙНОВЫЙ *прил.* qələmə -i[-i]; **райновья роша** qələməlik (qələmə meşəsi).

РАЙ *m* *mn.* *нет* cənnət, behişt; **о земной рай**; **рай земной** cənnət, behişt.

РАЙ- *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* "rayon" mənasını ifadə edən itisar, *məs.*: райсовет, райотдел.

РАЙГАС *m* *bot.* qaramuq (*bitki*).

РАЙСПОЛКОМ *m* (**районный исполнительный комитет**) *tar.* rayon icraiyyə komitəsi.

РАЙКОВЫЙ *прил.* rayok -i[-i] (bax **раёк**).

РАЙКОМ *m* (**районный комитет**) *tar.* raykom, rayon komitəsi.

РАЙОН *m* 1. rayon; 2. sahə; **район наводнения** su basmış sahə, daşqın sahəsi.

РАЙОНИРОВАНИЕ *ср* *mn.* *нет* rayonlaşdırma, rayonlara ayırma; rayonlaşdırılma, rayonlara ayrılma.

РАЙОНИРОВАННЫЙ *прич.* rayonlaşdırılmış, rayonlara ayrılmış.

РАЙОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* rayonlaşdırmaq, rayonlara ayırmaq.

РАЙОНИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* rayonlaşdırılmaq, rayonlara ayrılmaq.

РАЙОННЫЙ *прил.* rayon -i[-i]; **районный центр** rayon mərkəzi.

РАЙСКИЙ *прил.* 1. cənnət (behişt) -i[-i]; 2. *məs.* xoşbəxt, rahat; **райская жизнь** xoşbəxt həyat; 3. *məs.* çox gözəl, çox qəşəng, məftunedici, valehedici; **у него райский голос** onun çox gözəl səsi vardır.

РАЙСОВЕТ *m* (**районный совет**) *tar.* raysovet, rayon soveti.

РАК *m* 1. *zool.* xərcəng; 2. *tib.* xərcəng xəstəliyi; **о я ему покажу, где раки зимуют** mən ona göstərəm, mən onun dərsini verərəm; **когда рак (на горе) свистнет** boynunun ardını görəndə, dəvənin quyuğu yerə dəyəndə; **как рак на мели** qanadsız quş kimi.

РАКАЛИЯ *ж* *köhn.* yaramaz, əclaf, alçaq (*söyüş*).

РАКЕЛЬ *ж* *mətb.* rakel (*kağızda düşməməli olan rəngi çap qalibinin üzərindən sıyırılan elastik lövhəcik-bıçaq*).

РАКЕТА *ж* 1. fişəng; **пускать ракеты** fişəng atmaq; **сигнальная ракета** signal fişəngi; 2. raket; **запуск космической ракеты** kosmik raketin buraxılması; **о ракете-носителе** daşıyıcı raket.

РАКЕТКА *ж* *idm.* raketka (*tennis və ya badminton topunu vurmaq üçün torlu kürəkcik*).

РАКЕТНИЦА *ж* fişəng atan tapanca.

РАКЕТНЫЙ *I* *прил.* fişəng -i[-i]; **ракетный сигнал** fişəng signalı.

РАКЕТНЫЙ *II* *прил.* *idm.* raketka; **ракетный чехол** raketka çexolu.

РАКЕТНЫЙ *III* *xüs.* bax **реактивный**. **РАКЕТОДРОМ** *m* raketodrom (*raketləri sınamaq və buraxmaq üçün xüsusi yer*).

РАКЕТОЧНЫЙ *bax* **ракетный** *II*.

РАКЕТЧИК *m* fişəng signalçısı, fişəngçi.

РАКЕТЧИЦА *ж* fişəng signalçısı (fişəngçi) qadın (qız).

РАКІТА *ж* *bot.* kecişöyüdü.

РАКІТНИК *m* 1. *bot.* nəfəsotu; 2. *соби́р.* nəfəsotu kolluğu.

РАКІТОВЫЙ *прил.* keçisöyüdü -i[-1]; **раkitовый куст** keçisöyüdü kolu.
РАКЛИСТ *м. хüs.* çarpçı (toxiculuq sənayesində: çap maşınında işləyən fəhlə).
РАКЛЯ *ж хüs.* raklya (toxuma naxış maşınlarında çap valının üstündəki rəngi silmək üçün xüsusi qurğu).
РАКОВИНА *ж 1.* balıqqulağı, ilbiz qabığı; *2.* çanaq, tas (su kəmərinə); *3.* xüs. qovuş, boşluq (tökmə metalda); *4.* məd. daşın içində başqa məsələli süxur; *о ушная раковина* qulaq seyvanı.
РАКОВИСТЫЙ *прил.* balıqqulağına bənzəyən.
РАКОВЫЙ *прил.* xərcəng -i[-1] **раковая шейка** xərcəng boynu.
РАКООБРАЗНЫЕ *мн. (ед. ракообразное ср) zool.* xərcəngkimilər.
РАКУРС *м* rakurs (1. rəss. rəssamlıqda: təsvir edilən şeyin ön plandan uzaq olan hissələrinin perspektivdə son dərəcə qısa şəkildə verilməsi); *2.* nöqtəyi-nəzər.
РАКУШЕЧНИК *м. мн. нет геол.* əhəng daşı.
РАКУШЕЧНЫЙ *прил.* balıqqulağı -i[-1]; *rakuşçny sloy* balıqqulağı layı (qatı).
РАКУШКА *ж* balıqqulağı, mərcanqulu.
РАЛО *ср тар.* xış (qədim Rusiyada).
РАМА *ж 1.* çərçivə, haşiyə; *2.* pəncərə; *3. tex.* rama; *лесопильная рама* ağacəsen dəzgah; *рама автомобиля* avtomobil raması.
РАМБУЛЬЕ *ср zool* rambulye (merinos qoyun cinsi).
РАМЕНА *ед. нет köhn.* çiyin.
РАМИ *нескл. bot.* rami (isti ölkələrdə bitən lifli bitki).
РАМКА *ж* çərçivə, haşiyə; *о держать себя в рамках (приличия)* ədəb-ərkanla dolanmaq.
РАМНЫЙ *прил.* çərçivə -i[-1].
РАМОЛІ *нескл. köhn. 1.* iflic; *2. тас* xərif, xəriflənmiş adam.
РАМОСЛІК *м köhn. 1.* iflic; *2. тас* xərif, xəriflənmiş adam.
РАМОТЭС *м хüs.* çərçivəçi, çərçivə ustası.
РАМОЧКА *ж рамка* (1-ci mənada) söz. kiç.
РАМОЧНИК *м* ramka ustası.
РАМОЧНЫЙ *прил.* ramka -i[-1]; **рамочный мастер** bax **рамочник**.

РАМПА *ж 1.* rampa (səhnəni işıqlandıran lampaları və s. cihazları tamaşaçılardan gizlədən uzun sipər); *2. тас.* teatr, səhnə; **его пьеса не увидела ramпы** onun əsəri səhnə üzü görmədi; *3. tex.* rampa (metropolitən qatarlarının yerin üzərindən yerin altına keçməsi üçün dəmir-beton tikinti).
РАНА *ж 1.* yara; **нанести рану** yaralamaq; *2. тас.* dərd, ruhi əzab; *о живая рана* bax **живой**.
РАНВЕРСМАН *м ав.* ranversman (yüksək uçuş üsullarından biri).
РАНГ *м рəs.* dərəcə, rütbə.
РАНГОВЫЙ *прил.* dərəcə (rütbə) -i[-1].
РАНГОУТ *м дəniz.* ranqout, dorlar (gəmi dirəkləri).
РАНГОУТНЫЙ *прил.* dəniz. ranqout (dor) -i[-1]; **рангоутное дерево** dor ağacı.
РАНДЕВУ *ср нескл. köhn. görüş.*
РАНЕВОЙ *прил.* yara -i[-1].
РАНЕЕ *нареч.* bax **раньше**.
РАНЕНИЕ *ср 1.* yaralama, yaranma; *2. yara.*
РАНЕННЫЙ *прич.* yaralanmış, yaralı; **боец, раненный осколком бомбы** bomba qəlpəsi ilə yaralanmış döyüşçü; **быть раненым** yaralanmaq.
РАНЕННЫЙ *прил. и в знач. суц.* yaralı; **раненные бойцы** yaralı döyüşçülər; **перевозка раненых** yaralıların daşınması.
РАНЕНЬКО *нареч. дан.* çox tez, lap tezdən, çox ertə, ertədən.
РАНЕТ, РЕНЕТ *м* ranet (alma növü).
РАНЕХОНЬКО *нареч. дан.* çox tez, çox tezdən.
РАНЕЦ *м (мн. ранцы)* çanta, arxa çantası.
РАНЖИР *м (hərbi)* boy sırası, boya görə sıraya düz(ül)mə; **по ранжиру 1)** boya görə, boylarına görə; *2)* əhəmiyyətinə görə, vacibliyinə görə, növbə ilə; **под один ранжир (подвести)** hamını bir arşınla ölçmək, hamını bir tutmaq.
РАНИМОСТЬ *ж* tez dəymə, tez toxunma (söz, hərəkət).
РАНИМЫЙ *прил. 1.* tez yaralanan (bədən üzvü); *2.* tez təsirlənən, tez sinən (sözdən, hərəkətdən).
РАНИТЬ *сов. и несов. 1.* yaralamaq; *2. тас.* yara vurmaq.

РАНКА *ж рана* (1-ci mənada) söz. kiç.
РАННИЙ *прил. 1.* vaxtından əvvəl, vaxtsız, həmişəkindən tez (gələn, giren, başlayan); **в этом году ранняя зима** bu il qış tez girdi; **ранняя смерть** vaxtsız ölüm; *2. к. т.* fəraş; **ранняя капуста** fəraş kələm; **ранний сев** fəraş səpin; *3.* tez, erkən; **ранний час** səhər tezdən, səhnəni erkən çağ; *4. тас.* ilk, ilk çağ -i[-1], ibtidai; **ранние рассказы** Л.Толстого L.Tolstoyun ilk hekayələri; *5.* tezdən qalxan, tezdən duran; *6.* yeteşən; **ранние сорта яблок** yeteşən alma növləri; *о ранняя птичка* hamıdan tez yuxudan duran adam, həmişə yuxudan tez duran adam; **из молодых, да ранний** gec gəlib, tez öyrənən adam.
РАНО *нареч. 1.* tez, tezdən; erkən, erkəndən; **рано утром** səhər tezdən; *2.* ...əvvəlinde (başında); **рано осенью** payızın əvvəlində; *3.* çox tez, lap uşaqlıqdan (cavanlıqdan); **читать научился рано** lap uşaqlıqdan oxumağı öyrənmişdir; *4.* vaxtından əvvəl, vaxtsız, çox tez; **рано начали сев** səpini çox tez başlamışlar; *5. в знач. сказ.* hələ tezdır, hələ vaxt var; *о рано или поздно* gec-tez, əvvəl-axır, axır bir gün; **раным-рано** sübh tezdən, əlaqədarlıqdan.
РАНОВАТО *нареч. дан. 1.* bir az tez; *2.* bir qədər vaxtsız, vaxtından qabaq.
РАНТ *м хüs.* rant; haşiyə, kənar, köbə.
РАНТОВОЙ, РАНТОВЫЙ *прил. хüs.* rantlı; haşiyəli, köbəli.
РАНТЬЕ *м нескл.* rantye (renta ilə yaşayan insan).
РАНЦЕВЫЙ *прил.* arxada gəzdirilən, arxaya taxılan, arxaya bağlanan; arxa -i[-1]; **ранцевая аппаратура** arxada gəzdirilən aparatura.
РАНЬ *ж мн. нет дан.* erkən, çağ, sübh; **что ты в такую рань поднялся?** niyə belə tezdən durmusan?
РАНЫШЕ *нареч. 1. срав. ст. к рано* (daha) tez, (daha) erkən; **не вернись раньше вечера** axşamdan tez qayıtmaram; **он встал рано, а я ещё раньше** o, tez durdu, amma mən ondan da tez durdum; *2.* qabaqca, əvvəlcə; **раньше выслушай, а потом говори** əvvəlcə qulaq as, sonra danış; *3.* keçmişdə, qabaqlar, əvvəllər; **здесь раньше**

жита наша семья keçmişdə burada bizim ailə yaşayırdı; *о раньше времени* bax **время**.
РАПА *ж хüs.* rapa (duzlu göllərin tərkibində çoxlu müxtəlif duzlar olan və müalicə üçün işlənən suyu).
РАПИРА *ж* rapira (məşq və idman qılıncı).
РАПНЫЙ *прил.* rapa -i[-1].
РАПОРТ *м* raport (yazılı və şifahi məlumat).
РАПОРТИЧКА *ж дан.* cədvəl, siyahı, hesabat, məlumat.
РАПОРТОВАТЬ сов. и несов. 1. raport vermək; *2.* bildirmək, məlumat vermək.
РАПОРТОВАТЬСЯ сов. и несов. 1. (hərbi) köhn. özü haqqında raport vermək; *2.* raport verilmək; *3.* bildirilmək, məlumat verilmək; *4.* özünü təqdim etmək.
РАПС *м* raps (toxumundan yağ çıxarılan ot bitki).
РАПСОВЫЙ *прил.* raps -i[-1].
РАПСОД *м тар.* rapsod (qədim Yunanıstanda: gəzərgi) xanəndə, dastançı).
РАПСОДИЯ *ж* rapsodiya (1. qədim yunanlarda: epik əsərdən – dastandan parçalar; *2.* xalq mahnıları, nağılları mövzusunda yazılan musiqi əsəri).
РАРИТЕТ *м* əntiqə şey, nadir şey.
РАС *м* ras (Həbəşistanda feodal knyaz).
РАСА *ж* irq.
РАСИЗМ *м мн. нет* irqçilik (insanlara bir gözlə baxmayan, bir irqi başqa irqdən üstün tutan, irqlər (xalqlar) arasında nifaq salan, elmə zidd, mürtəce faşist nəzəriyyəsi).
РАСИСТ *м* irqçi, irqçilik tərəfdarı (bax **расизм**).
РАСИСТСКИЙ *прил.* irqçi (lik) -i[-1]; **расистская политика** irqçilik siyasəti; **расистский взгляд** irqçi baxış.
РАСКАБАЛЕННЫЙ *прич.* azad edilmiş (köləlikdən, əsarətdən).
РАСКАБАЛИТЬ сов. azad etmək (zülmdən, əsarətdən, köləlikdən).
РАСКАБАЛИТЬСЯ сов. azad olmaq (əsarətdən, köləlikdən).
РАСКАБАЛЯТЬ несов. bax **раскабалить**.
РАСКАБАЛЯТЬСЯ несов. 1. bax **раскабалить**; *2.* azad edilmək (əsarətdən, köləlikdən).
РАСКАИВАТЬСЯ несов. bax **раскаяться**.

РАСКАЛЁННОСТЬ ж *мн. нет* bərk qızma (qızdırılma), bərk közərmə (közərdilmə); qızğınlıq, qızmış halda olma.

РАСКАЛЁННЫЙ 1. *прич.* bərk qızdırılmış (qızmış); bərk közərdilmiş (közərmış); 2. *прил.* qızğın, qızmar.

РАСКАЛИТЬ *сов.* bərk qızdırmaq, bərk közərtmək.

РАСКАЛИТЬСЯ *сов.* (bərk) qızmaq; *утюг раскалился* ütü bərk qızmışdır.

РАСКАЛЫВАТЬ *несов.* bax **расколоть**.

РАСКАЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расколоться**; 2. sindirilməq, parçalanmaq.

РАСКАЛЯКАТЬСЯ *сов. дан.* boşboğazlıq etmək; gəvəzəlik etmək; ağzı açılmaq, naq-qallığa başlamaq.

РАСКАЛЯТЬ *несов.* bax **раскалить**.

РАСКАЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **раскалиться**; 2. bərk qızdırılmaq, bərk közərdilmək.

РАСКАПЫВАНИЕ *ср* qazıma, qazıyıp çıxarma.

РАСКАПЫВАТЬ *несов.* bax **раскопать**.

РАСКАПЫВАТЬСЯ *несов.* 1. qazılmaq; 2. qazılıb tapılmaq (çıxardılmaq), qazılıb açılmaq; 3. *тас.* axtarılmaq, öyrənilib bilinmək; 4. *дан.* tapılmaq.

РАСКАРМИВАТЬ *несов.* bax **раскормить**.

РАСКАРМИВАТЬСЯ *несов.* yedirilib kökəldilmək.

РАСКАССИРОВАНИЙ *прич.* dağıdılmış, ləğv edilmiş.

РАСКАССИРОВАТЬ *сов.* dağıtmaq, ləğv etmək.

РАСКАТ м 1. асма (yığılmış və ya бүкүлмүş şeyi); 2. diyirlətmə (şarı və s.); 3. xüs. ütüləmə, vərdenələmə, hamarlama; 4. yayma, асма (xəmir kündəsini); 5. sürət, sürətlə getmə; 6. gurultu; **раскаты грома** göy gurultusu; 7. **раскаты смеха** qəhqəhə.

РАСКАТАННЫЙ *прич.* 1. açılmış (yığılmış və ya бүкүлмүş şey); 2. diyirlədilmiş; 3. xüs. ütülənmiş, vərdenələnmiş, hamarlanmış; 4. yayılmış, açılmış (xəmir kündəsi).

РАСКАТАТЬ *сов.* 1. асmaq (yığılmış və ya бүкүлмүş şeyi); **раскатать ковёр** xalını асmaq; 2. diyirlətmək, diyirlədib dağıtmaq; **раскатать шары** şarları diyirlədib (vurub) dağıtmaq; 3. xüs. ütüləmək, vərdenələmək, hamarlamaq; **раскатать до-**

рожки yolları vərdenələmək, hamarlamaq; 4. уaymaq, асmaq; lavaşalamaq; **раскатать тесто** xəmir kündəsini уaymaq.

РАСКАТАТЬСЯ *сов.* 1. açılmaq (bükülmüş və ya yığılmış şey); 2. yayılmaq, açılmaq (xəmir kündəsi); 3. çox görmək (minikdə).

РАСКАТИСТО *нареч.* 1. gurultu ilə, uğultu ilə; 2. qəhqəhə ilə; **раскатисто смеяться** qəhqəhə ilə gülmək.

РАСКАТИСТЫЙ *прил. дан.* 1. gurultulu, uğultulu; 2. qəhqəhəli; **раскатистый смех** qəhqəhə, qəhqəhəli gülüş.

РАСКАТИТЬ *сов.* 1. fırlandırmaq, hərləndirmək; fırladıb sürətini artırmaq (çarxın); 2. diyirlətmək (şarı və s.).

РАСКАТИТЬСЯ *сов.* 1. diyirlənib sürətlənmək (çarx); 2. diyirlənib dağılmaq (şalban, tirlər).

РАСКАТКА ж 1. асма, açılma (yığılmış və ya бүкүлмүş şey); 2. diyirlətmə, diyirlənmə; 3. xüs. ütüləmə, ütülənmə; vərdenələmə, vərdenələnmə; hamarlama, hamarlanma; 4. уayma, yayılma (xəmiri); lavaşalamaq; 5. vərdenə, oxlov.

РАСКАТЫВАНИЕ *ср мн. нет* bax **раскатка** 1-ci mənada.

РАСКАТЫВАТЬ *несов.* 1. bax **раскатать** və **раскатить**; 2. çox görmək (minikdə).

РАСКАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раскататься** və **раскатиться**; 2. açılmaq (bükülmüş şey); 3. diyirlənmək, diyirlənib dağıdılmaq (şar və s.); 4. xüs. ütülənmək, vərdenələnmək, hamarladılmaq; 5. yayılmaq, açılmaq, yastıladılmaq; lavaşalanmaq.

РАСКАЧАННЫЙ *прич.* 1. yırğalanmış, yelləndirilmiş, tərpədimiş; 2. laxladılmış; 3. *тас.* hərəkətə gətirilmiş.

РАСКАЧАТЬ *сов.* 1. yırğalamaq, yelləndirmək, tərpətmək; 2. laxlatmaq; **раскачать столб** dirəyi laxlatmaq; 3. *тас.* hərəkətə gətirmək, fəallaşdırmaq.

РАСКАЧАТЬСЯ *сов.* 1. yırğalanmaq, bərk yellənmək; tərpənmək; 2. laxlanmaq; 3. *тас.* hərəkətə gəlmək, fəallaşmaq.

РАСКАЧЕННЫЙ *прич.* diyirlədilmiş.

РАСКАЧИВАНИЕ *ср* yırğalama, yelləmə, tərpətmə; yırğalanma, yellənmə.

РАСКАЧИВАТЬ *несов.* bax **раскачать**.

РАСКАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раскачаться**; 2. sallanmaq, yan basa-basa yerimək; 3. yırğalanmaq, yelləndilmək; 4. laxladılmaq; 5. *тас.* hərəkətə gətirilmək, fəallaşdırılmaq.

РАСКАЧКА ж *дан.* 1. yırğalama, yırğalanma; yelləndirmə, yellənmə; tərpətmə; 2. laxlatma, laxlama, laxladılma; 3. *тас.* hərəkətə gətir(il)mə, hərəkətə gəlmə, fəallaşdır(il)ma.

РАСКАШИВАТЬ *несов.* bax **раскосить**.

РАСКАШИВАТЬСЯ *несов.* 1. dayaq vurulmaq, dəstəkləndirilmək, dəstək vurulmaq; 2. çəpələşdirilmək.

РАСКАШИЛИВАТЬСЯ *несов.* bax **раскашляться**.

РАСКАШЛЯТЬСЯ *сов.* bərk öskürməyə başlamaq; öskürmək.

РАСКАЯНИЕ *ср мн. нет* peşmanlıq, nədamət, tövbə; təəssüf.

РАСКАЯТЬСЯ *сов.* peşman olmaq, tövbə etmək; peşmançılıq çəkmək, təəssüf etmək.

РАСКВАРТИРОВАНИЕ *ср мн. нет* rəs. mənzillərə yerləşdirilmə; yerbəyer etmə (edilmə).

РАСКВАРТИРОВАНИЙ *прич.* rəs. mənzillərə yerləşdirilmə.

РАСКВАРТИРОВАТЬ *сов.* rəs. mənzillərə yerləşdirmək.

РАСКВАРТИРОВАТЬСЯ *сов.* rəs. mənzillərə yerləşmək.

РАСКВАРТИРОВАТЬ *несов.* bax **расквартировать**.

РАСКВАРТИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расквартироваться**; 2. mənzillərə yerləşdirilmək.

РАСКВАСИТЬ *сов. дан.* vurub əzmək, yaramaq, vurub qanatmaq; **расквасить нос** burnunu vurub əzmək (qanatmaq).

РАСКВАСЕННЫЙ *прич. дан.* vurulub əzilmiş, yaralanmış, qana boyadılmış.

РАСКВАСИВАТЬ *несов. дан.* bax **расквасить**.

РАСКВАСИВАТЬСЯ *несов. дан.* vurulub əzilmək, yaralanmaq, qana boyadılmaq.

РАСКВИТАТЬСЯ *сов.* 1. hesablaşmaq; əvəz-əvəz olmaq, haqq-hesab çəkiş qurtarmaq, haqq-hesabı çürütmək; üzülüşmək; 2. *тас.*

əvəzini çıxmaq, intiqam almaq, qisas almaq, hesablaşmaq.

РАСКИДАННЫЙ *прич.* bax **разбросанный**.

РАСКИДАТЬ *сов.* bax **разбросать**.

РАСКИДАТЬСЯ *сов.* bax **разбросаться**.

РАСКИДИСТЫЙ *прил.* qollu-budaqlı, şəxsi-budaqlı (ağac).

РАСКИДНОЙ *прил. xüs.* qatlama, qatlana bilən, açılıb-yığılan; **раскидной стол** açılıb-yığılan stol (masa).

РАСКИДЧИВЫЙ *прил. дан.* dağınıq, oradan-buradan, adda-budda.

РАСКИДЫВАТЬ *несов.* bax **раскидать** və **раскинуть**.

РАСКИДЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **разбросаться**; 2. uzanmaq, sərələnmək; 3. qatlanmaq, açılmaq, açılıb-yığılmaq; **этот стол раскидывается** bu stol açılıb-yığılır; 4. qurulmaq (çadır və s.).

РАСКИНУТЬ *сов.* 1. асmaq, узatmaq, aralamaq (əllərini, ayaqlarını); 2. sərmək; **раскинуть ковёр на полу** yera xalça sərmək; 3. qurmaq; **раскинуть палатку** çadır qurmaq; 4. уaymaq, genişləndirmək; **шире раскинуть сеть торговли** ticarət şəbəkəsini geniş yaymaq (genişləndirmək); 5. **раскинуть умом (мозгами)** başa düşmək, anlamaq, dərk etmək.

РАСКИНУТЬСЯ *сов.* 1. uzanmaq, sərələnmək, əl-ayağını uzatmaq; 2. *тас.* yerləşmək, yayılmaq.

РАСКИПЕТЬСЯ *сов. дан.* 1. qaynamaq, qaynayıb daşmaq; 2. *тас.* coşmaq, qızışmaq, özündən çıxmaq.

РАСКИПЯТИТЬСЯ *сов. дан.* coşmaq, hirs-lənmək, qızışmaq, özündən çıxmaq.

РАСКИСАТЬ *несов.* bax **раскиснуть**.

РАСКИСЛЫЙ *прил. дан.* süst, key; tənbel.

РАСКИСНУТЬ *сов.* 1. turşumaq, turşuyub qıcırmaq, qıcırıb qabarmaq. 2. *тас.* yorulmaq, üzülmək, haldan düşmək, keyləşmək, ləms olmaq.

РАСКЛАД м bölgü, təqsim, paylama; bölüşdürmə, paylaşdırma.

РАСКЛАДКА ж 1. qoyma, qoyulma (ayrı-ayrı yerlərə), yerbəyer etmə (edilmə); 2. düzmə, düzülmə (məzyən qayda ilə); 3. sərmə, sərilmə; асма, açılma (süfrə);

4. qurma, qurulma (*çarpayı*); 5. bölüşdürmə, bölüşdürülmə; paylaşdırma, paylaşdırılma; 6. bölgü üsulu, bölgü, sapalaq; 7. *mətb.* nisbət (*kitab səhifəsi kənarlarının bir-birinə olan nisbəti*).

РАСКЛАДНОЙ *прил.* 1. qatlıb-açılan, açılıb-bükülən, açılıb-yığılan; 2. sökülən, sökülüb-yığıla bilən.

РАСКЛАДОЧНЫЙ *прил.* bölgü -[i-]; **раскладочный список** bölgü siyahısı; **раскладочный сбор** əlavə vergi.

РАСКЛАДУШКА *ж. дан.* raskladuşka (*açı-lıq-bükülən çarpayı*).

РАСКЛАДЫВАТЬ *несов.* bax **разложить**.

РАСКЛАДЫВАТЬСЯ *несов.* bax **разложиться** 1-ci, 2-ci, 3-cü və 4-cü mənələrdə.

РАСКЛАНИВАТЬСЯ *несов.* bax **раскланяться**.

РАСКЛАНЯТЬСЯ *сов.* 1. salamlaşmaq; 2. *məc.* vidalaşmaq, həmişəlik ayrılmaq.

РАСКЛАСТЬ *сов. дан.* bax **разложить** 1-ci, 2-ci, 3-cü və 4-cü mənələrdə.

РАСКЛЕВАННЫЙ *прич.* dimdiklənmiş; dimdiklə qoparılmış (sındırılmış, dəlinmiş).

РАСКЛЕВАТЬ *сов.* 1. dimdikləmək, dimdiklə qopartmaq, sındırmaq, dəlmək; 2. *məc.* məhv etmək, tükünü dıdmək.

РАСКЛЕВЫВАТЬ *несов.* bax **расклевать**.

РАСКЛЕВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. dimdikləmək, dimdiklə qoparıdılmaq (sındırılmaq, dəlinmək); 2. *məc.* tükü didilmək, məhv edilmək.

РАСКЛЕЕННЫЙ *прич.* 1. qoparılmış, qopmuş; 2. (hər yerə) yapışdırılmış.

РАСКЛЕИВАТЬ *несов.* bax **расклеить**.

РАСКЛЕИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расклеиться**; 2. qoparıdılmaq; 3. (hər yerə) yapışdırılmaq.

РАСКЛЕИТЬ *сов.* 1. qopartmaq; 2. (hər yerə) yapışdırmaq.

РАСКЛЕИТЬСЯ *сов.* 1. qopmaq; 2. *məc.* baş tutmaq, boş çıxmaq, pozulmaq; **дело расклеилось** iş baş tutmadı; 3. *məc.* azarlamaq; keyləşmək; haldan düşmək, zəifləmək.

РАСКЛЕЙКА *ж. мн. нет.* 1. qopma, qopartma, qoparıdılma; 2. (hər yerə) yapışdırma, yapışdırılma.

РАСКЛЕЙЩИК *м.* elan yapışdırıcı, afişa yapışdırıcı.

РАСКЛЕЙЩИЦА *ж.* elan yapışdırıcı (afişa yapışdırıcı) qadın (qız).

РАСКЛЕПАННЫЙ *прич. хüs.* bəndləri sökülmüş, pərçimləri açılmış.

РАСКЛЕПАТЬ *сов. хüs.* bəndlərini sökmək, pərçimini açmaq.

РАСКЛЕПАТЬСЯ *сов. хüs.* bəndlərdən sökülmək, dağılmaq, pərçimi açılmaq.

РАСКЛЕПКА *ж. мн. нет.* *хüs.* bəndləri sökmə (sökülmə), pərçimini açma, pərçimi açılma.

РАСКЛЕПЫВАТЬ *несов.* *хüs.* bax **расклепать**.

РАСКЛЕПЫВАТЬСЯ *несов.* *хüs.* bax **расклепаться**.

РАСКЛИНЕННЫЙ *прич.* 1. pazı çıxardılmış; 2. paz qoyulub parçalanmış.

РАСКЛИНИВАТЬ *несов.* bax **расклинить**.

РАСКЛИНИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расклиниться**; 2. pazı çıxardılmaq; 3. pazla vurub parçalanmaq.

РАСКЛИНИТЬ *сов.* 1. pazı çıxartmaq; 2. paz vurub parçalamaq.

РАСКЛИНИТЬСЯ *сов.* pazdan parçalanmaq.

РАСКОВАННЫЙ *прич. и прил.* 1. nalı çıxardılmış; 2. nalsız (*at*); 3. buxovu çıxardılmış (*at*); 4. qandalsız (*dustaq*); 5. *хüs.* döyülüb yastılanmış (*dəmir*); 6. *məc.* sərbəst (*davranış, fikir və s.*).

РАСКОВАТЬ *сов.* 1. nalını çıxartmaq; 2. buxovunu çıxartmaq, qandalını çıxartmaq; 3. *хüs.* döyüb yastılatmaq (*dəmir*).

РАСКОВАТЬСЯ *сов.* 1. nalı düşmək, nalını itirmək; 2. qandalını çıxartmaq, buxovunu çıxartmaq, buxovdan azad olmaq.

РАСКОВКА *ж. мн. нет.* 1. nalını çıxartma; nalı çıxardılma; 2. qandalını çıxartma, qandalı çıxardılma; buxovdan azad etmə (*edilmə*); 3. *хüs.* döyüb yastılatma, döyülüb yastıladılma (*dəmir*).

РАСКОВЫВАТЬ *несов.* bax **расковать**.

РАСКОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расковаться**; 2. nalı çıxardılmaq; 3. qandalıdan (buxovdan) azad edilmək, qandalı (buxovu) çıxardılmaq; 4. *хüs.* döyülüb yastıladılmaq.

РАСКОВЫРИВАТЬ *несов.* bax **расковырять**.

РАСКОВЫРИВАТЬСЯ *несов.* 1. qazılmaq,deşilmək; 2. qurdalanmaq, qoparıdılmaq (*yara*).

РАСКОВЫРЯТЬ *сов.* 1. qazımaq,deşmək; 2. qurdalamaq, qopartmaq (*yararı*).

РАСКОКАННЫЙ *прич.* salınıb sındırılmış, düşürülüb sındırılmış.

РАСКОКАТЬ *сов. дан.* salıb sındırmaq, düşürüb sındırmaq.

РАСКОЛ *м.* 1. yarma, yarılma; parçalama, parçalanma; 2. (*siyasi*) təfriqə, ayrılma, ikitirəlik, nifaq; 3. *tar.* raskol (*XVII əsrin ortalarında Rusiyada bir sıra təriqətlərin əmələ gəlməsi ilə nəticələnən dini hərəkət*).

РАСКОЛАЧИВАТЬ *несов.* bax **расколотить**. **РАСКОЛАЧИВАТЬСЯ** *несов.* bax **расколотиться**.

РАСКОЛДОВАТЬ *сов.* tilsimini açmaq, ov-sununu açmaq.

РАСКОЛКА *ж. мн. нет.* 1. yarma, parçalama; yarılma, parçalanma; 2. doqrama, sındırma; doqranma, sındırılma.

РАСКОЛОТИТЬ *сов.* 1. vurub parçalamaq, sındırmaq, dağıtmaq; 2. *хüs.* döyəcləyib enlətmək (*gönü*); genəlmək (*çəkməni*); 3. açmaq (*mıxlanmış yeşiyi və s.*).

РАСКОЛОТИТЬСЯ *сов.* 1. parçalanmaq, dağılmaq (*yeşik*); 2. döyəclənib enliləşmək, uzanmaq (*gön*); genəlmək (*çəkmə*); 3. *дан.* qırılmaq, sınmaq.

РАСКОЛОТЫЙ *прич.* 1. yarılmış, sındırılmış, doqranmış; 2. *məc.* parçalanmış.

РАСКОЛОТЬ *сов.* 1. yarmaq, sındırmaq, doqramaq; 2. *məc.* parçalamaq, təfriqə salmaq, ikitirəlik salmaq.

РАСКОЛОТЬСЯ *сов.* 1. yarılmaq, sınmaq, doqranmaq; 2. *məc.* parçalanmaq, ikitirə olmaq, ayrılmaq.

РАСКОЛОЧЕННЫЙ *прич.* 1. parçalanmış, sındırılmış, dağıdılmış; 2. döyəclənib enliləndilmiş (*gön*); 3. enlənmiş, genəlmiş (*çəkmə*); 4. açılmış (*mıxlanmış yeşik və s.*).

РАСКОЛОШМАТИТЬ *сов. дан.* darıadağın etmək, bərk əzişdirmək.

РАСКОЛУПАТЬ *несов. дан.* bax **расколу-пывать**.

РАСКОЛУПЫВАТЬ *несов. дан.* didərək, eşərək genəlmək (*deşiyi və s.*).

РАСКОЛЫХАТЬ *сов.* 1. yelləmək, dalğalan-dırmaq, yırgalamaq; 2. *məc.* hərəkətə gətirmək, həyəcana gətirmək.

РАСКОЛЫХАТЬСЯ *сов.* 1. yellənmək, yırgalanmaq, dalğalanmaq; 2. *məc.* hərəkətə gəlmək, həyəcana gəlmək.

РАСКОЛЫХИВАТЬ *несов.* bax **расколы-хать**.

РАСКОЛЫХИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расколыхаться**; 2. yelləndirilmək, yırgalan-dırılmaq; 3. *məc.* hərəkətə gətirilmək, həyəcana gətirilmək.

РАСКОЛЬНИК *м.* 1. (*dini*) *tar.* raskolçu; raskol təriqətlərindən birinin üzvü (bax **раскол** 3-cü mənədə); 2. *məc.* (*siyasi*) təfriqəçi, təfriqə salan, nifaq salan, ikitirəlik salan, ayrılıq salan.

РАСКОЛЬНИЦА *ж.* 1. *dini, tar.* raskolçu (*raskol təriqətlərindən birinin üzvü*) qadın (qız); 2. *məc.* təfriqəçi (təfriqə salan, ikitirəlik salan) qadın.

РАСКОЛЬНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. (*dini*) raskolçuluq (bax **раскольник** 1-ci mənədə); 2. *məc.* (*siyasi*) təfriqəçi(lik) -[i-]; **раскольническая деятельность** təfriqəçilik fəaliyyəti.

РАСКОЛЬНИЧИЙ *прил. (dini)* bax **раскольнический** 1-ci mənədə.

РАСКОНОПАТИТЬ *сов. хüs.* kəpikəsini çıxartmaq; **расконопатить лодку** qayıqın kəpikəsini çıxartmaq.

РАСКОНОПАЧЕННЫЙ *прич. хüs.* kəpikəsi çıxardılmış.

РАСКОНОПАЧИВАТЬ *несов. хüs.* bax **расконопатить**.

РАСКОНОПАЧИВАТЬСЯ *несов. хüs.* kəpikəsi çıxardılmaq.

РАСКОНСЕРВИРОВАННЫЙ *прич. хüs.* yenidən işə salınmış; **расконсервированный завод** yenidən işə salınmış zavod.

РАСКОНСЕРВИРОВАТЬ *сов. хüs.* yenidən işə salmaq (*zavodu və s.*).

РАСКОПАННЫЙ *прич.* 1. qazılmış; 2. qazılıb açılmış, qazılıb tapılmış, qazılıb çıxardılmış; 3. *məc. дан.* meydana çıxardılmış, tapılmış.

РАСКОПАТЬ *сов.* 1. qazımaq; **раскопать землю** yer qazımaq; 2. qazıb açmaq; qazıb

tapmaq, qazıb çıxartmaq (*yer altından*); **археологи раскопали древние погребения** arxeoloqlar yerin altından qədim qəbirilər tapdılar; **3. тас. дан.** tapmaq, axtarıb tapmaq; **я раскопал в ящике стола старую фотографию** stolun uşeyindən köhnə şəkil tapdım; **4. тас.** bilmək, öyrənmək. **РАСКÓПКА ж 1.** qazıma, qazılma; **2. только мн.** раскопки qazıntı (işləri), hərfiyyat; **археологические раскопки** arxeoloji qazıntılar. **РАСКОРМИТЬ сов. дан.** kökəltmək. **РАСКÓРМЛЕННЫЙ прич. и прил.** kökəldilmiş, kök. **РАСКОРЧЕВАТЬ сов.** (ağacdan, kötükdən) təmizləmək. **РАСКОРЧЕВЫВАНИЕ ср. 1.** (ağac kötüyü) çıxarma; **2.** çıxarılma. **РАСКОРЧЕВЫВАТЬ несов. бax раскорчевать.** **РАСКОРЧЕВЫВАТЬСЯ несов.** (kötükdən, ağacdan) təmizlədilmək. **РАСКОРЯКА м и ж дан. 1.** ayaqlarını gen qoyan adam; **2. тас.** fərsiz, bacarıqsız adam, əlindən iş gəlməyən. **РАСКОРЯЧИВАТЬ несов. дан.** бax раскорячить. **РАСКОРЯЧИВАТЬСЯ несов. дан. 1.** бax раскорячиться; **2.** aralı qoymaq, gen qoyulmaq (*ayaqlar*). **РАСКОРЯЧИТЬ сов. дан.** gen qoymaq, aralı qoymaq (*ayaqlarını*). **РАСКОРЯЧИТЬСЯ сов. дан.** gen qoymaq, aralı qoymaq (*ayaqlarını*). **РАСКÓС м хüs.** çər vurulmuş dayaq (dirək). **РАСКÓСИТЬ сов. 1.** хüs. dayaq vurmaq (*çəpina*), dayaqlarla möhkəmlətmək, **2.** çərləşdirmək, çəp etmək (*gözü*). **РАСКÓСОСТЬ ж мн.** çəp çərgözlük, çerlik. **РАСКÓСЫЙ прил.** çəp, çeri, çərgöz, çərgöz. **РАСКÓШЕЛИВАТЬСЯ несов. дан.** бax раскошелиться. **РАСКÓШЕЛИТЬСЯ сов. дан.** səxavətə gəlmək, xərcləmək. **РАСКÓШЕННЫЙ прич. хüs. 1.** dayaq vurulmuş, dayaqlarla möhkəmlədilmiş; **2.** çərləşdirilmiş. **РАСКРАДЕННЫЙ прич. дан.** бүsbütün oğurlanmış, tamamilə oğurlanmış.

РАСКРАДЫВАТЬ несов. дан. бax раскрасть. **РАСКРАДЫВАТЬСЯ несов. дан.** бүs-bütün oğurlanmaq, tamamilə oğurlanmaq. **РАСКРАИВАТЬ несов. бax раскроить.** **РАСКРАИВАТЬСЯ несов. 1.** biçilib kəsilmək (*parça*); **2.** doğranmaq, parçalanmaq. **РАСКРАСАВЕЦ м дан.** adətən son dərəcə gözəl və yaraşlıq kişi və ya at haqqında deyilir. **РАСКРАСАВИЦА ж дан.** gözəllər gözəli, dünya gözəli. **РАСКРАСИТЬ сов. 1.** boyamaq, rəngləmək; **2.** əlvanlamaq. **РАСКРАСИТЬСЯ сов. 1.** boyanmaq, rənglənmək; **2.** əlvanlanmaq. **РАСКРАСКА ж мн. нет 1.** boya(n)ma, rənglə(n)mə; **2.** əlvanla(n)ma; **3.** naхış, gül, şəkil. **РАСКРАСНЕТЬСЯ сов.** qızarmaq. **РАСКРАСТЬ сов. дан.** hamısını oğurlamaq, tamamilə oğurlamaq, oğurlayıb axırına çıxmaq. **РАСКРАСЧИК м хüs.** rəngsaz, boyaqçı. **РАСКРАШЕННЫЙ прич. и прил. 1.** boyanmış, rənglənmiş; **2.** əlvan; **раскрашенные фонарики** əlvan fanarlar. **РАСКРАШИВАНИЕ ср мн. нет** boyama, rəngləmə, rənglərlə bəzəmə. **РАСКРАШИВАТЬ I несов. бax раскрасить.** **РАСКРАШИВАТЬ II несов. дан.** бax раскрошить. **РАСКРАШИВАТЬСЯ I несов. бax раскраситься.** **РАСКРАШИВАТЬСЯ II несов. дан.** бax раскрошиться. **РАСКРЕПИТЬ сов.** açmaq, aralamaq (*bəndləri*). **РАСКРЕПИТЬСЯ сов.** açılmaq, aralanmaq (*bəndlərdən*). **РАСКРЕПЛЕННЫЙ прич.** açılmış, aralanmış (*bəndlərdən*). **РАСКРЕПЛЯТЬ несов. бax раскрепить.** **РАСКРЕПЛЯТЬСЯ несов. бax раскрепиться.** **РАСКРЕПОСТИТЬ сов. 1. тар.** təhkimlilikdən azad etmək; **2. тас.** xilas etmək, azad etmək (*zülmdən, istismardan*).

РАСКРЕПОСТИТЬСЯ сов. 1. тар. təhkimlilikdən azad olmaq (qurtarmaq); **2. тас.** azad olmaq (*zülmdən, istismardan*). **РАСКРЕПОЩАТЬ несов. бax раскрепостить.** **РАСКРЕПОЩАТЬСЯ несов. 1.** бax раскрепоститься; **2. тар.** təhkimlilikdən azad edilmək; **3. тас.** azad edilmək (*köləlikdən, əsarətdən*). **РАСКРЕПОЩЕНИЕ ср мн. нет 1. тар.** təhkimlilikdən azad etmə (edilmə, olma); **2.** köləlikdən, əsarətdən azad etmə (edilmə). **РАСКРЕПОЩЕННЫЙ прич. 1. тар.** təhkimlilikdən azad edilmiş (olmuş); **2. тас.** azad edilmiş (*zülmdən, istismardan*). **РАСКРИТИКОВАННЫЙ прич.** şiddətlə tənqid edilmiş; tamamilə pislənmiş. **РАСКРИТИКОВАТЬ сов.** şiddətlə tənqid etmək; tamamilə pisləmək. **РАСКРИТИКОВЫВАТЬ несов. бax раскритиковать.** **РАСКРИЧАТЬСЯ сов. дан. 1.** çığır-bağır salmaq, bağırmaq; **2.** üstünə qışqırmaq, üzərinə çığırmaq. **РАСКРОЕННЫЙ прич. 1.** kəsilmiş, biçilmiş (*parça*); **2.** parçalanmış, yarılmış. **РАСКРОЙТЬ сов. 1.** biçib kəsmək, biçmək (*parçanı*); **2.** parçalamaq, yarmaq. **РАСКРОЙ М 1.** biçib kəsmə, biçilib kəsilmə (*parça*); biçmə, biçilmə; **2.** biçim, fəson. **РАСКРОЙКА ж 1.** biçib kəsmə, biçilib kəsilmə (*parça*); biçmə, biçilmə; **2.** biçim, fəson. **РАСКРОМСАТЬ сов. дан.** didib tökmək, parça-tikə etmək, kəsib korlamaq, parça-parça etmək. **РАСКРОШЕННЫЙ прич.** ovulmuş, ovxalanmış, doğranmış. **РАСКРОШИТЬ сов.** ovmaq, ovxalamaq, doğramaq (doğrayıb tökmək). **РАСКРОШИТЬСЯ сов.** ovulmaq, ovxalanmaq, doğranmaq. **РАСКРУТИТЬ сов.** açmaq (*eşməni, hörüyü*). **РАСКРУТИТЬСЯ сов.** açılmaq (*eşmə, hörük*). **РАСКРУЧЕННЫЙ прич.** açılmış (*eşmə, hörük*). **РАСКРУЧИВАТЬ несов. бax раскрутить.** **РАСКРУЧИВАТЬСЯ несов. бax раскрутиться.**

РАСКРЫВАТЬ несов. бax раскрыть. **РАСКРЫВАТЬСЯ несов. бax раскрыться.** **РАСКРЫТИЕ ср мн. нет 1.** açma, açılma; **2. тас.** üstünü açma, üstü açılma, ifşa etmə (edilmə), meydana çıxarılma; **раскрытие преступления** cinayətin üstünün açılması. **РАСКРЫТЫЙ прич. 1.** açılmış, açıq; **2. тас.** üstü açılmış, ifşa edilmiş, meydana çıxarılmış. **РАСКРЫТЬ сов. 1. (müxtəlif mənalarda)** açmaq; **2. тас.** üstünü açmaq, ifşa etmək, meydana çıxarmaq; **3. широко раскрыть глаза (рот) тас.** ağzı açılma, qalmaq, göz-ləri bərelə qalmaq (*təəssübədən*); **раскрыть чью игру** firladığını açmaq; **раскрыть свои карты** niyyətini açıb demək. **РАСКРЫТЬСЯ сов. 1.** öz üstünü açmaq; **2. (müxtəlif mənalarda)** açılmaq; **3. тас.** üstü açılmaq, meydana çıxmaq, aşkara çıxmaq, ayan olmaq, məlum olmaq. **РАСКУЛАХТАТЬСЯ сов. дан. 1.** qaqqıldamağa başlamaq, bərkdən qaqqıldamaq (*toyuyq*); **2. тас.** boş-boşuna bağırmaq, qışqırmaq. **РАСКУЛАЧЕННЫЙ прич. тар.** qolçomaqlıqdan salınmış. **РАСКУЛАЧЕНИЕ ср мн. нет тар.** qolçomaqlıqdan salma (salınma). **РАСКУЛАЧИВАТЬ несов. бax раскулачить.** **РАСКУЛАЧИВАТЬСЯ несов. тар.** qolçomaqlıqdan salınmaq. **РАСКУЛАЧИТЬ сов. тар.** qolçomaqlıqdan salmaq (*qolçomaqları bir sinif kimi ləğv etmək məqsədilə istehsal vasitələrindən və torpaqdan məhrum etmək*). **РАСКУПАТЬ несов. бax раскупить.** **РАСКУПАТЬСЯ I несов. (hissə-hissə)** alınıb qurtarmaq, satılıb qurtarmaq. **РАСКУПАТЬСЯ II сов. дан.** çimməyə qızışmaq, həddindən artıq çimmək. **РАСКУПИТЬ сов.** almaq, (hissə-hissə) alıb qurtarmaq. **РАСКУПЛЕННЫЙ прич. (hissə-hissə)** alınıb qurtarmış, satılıb qurtarmış. **РАСКУПОРЕННЫЙ прич.** ağzı açılmış, tıxacı çıxardılmış (*butulka və s.*). **РАСКУПОРИВАТЬ несов. бax раскупорить.**

РАСКУПОРИВАТЬСЯ *несов.* bax раскупориться.
РАСКУПОРИТЬ *сов.* ağzını açmaq, tıxacını çıxartmaq (*butulkanın və s.*).
РАСКУПОРИТЬСЯ *сов.* ağzı açılmaq, tıxacı çıxardılmaq (*butulkanın və s.*).
РАСКУПОРКА *ж мн. нет* ağzını açma, tıxacını çıxartma; ağzı açılma, tıxacı çıxarılma (*butulkanın və s.*).
РАСКУРАЖИТЬСЯ *сов.* *дан.* həyasızlıq etmək, biabırçılıq etmək, azgınlıq etmək.
РАСКУРЕННЫЙ *прич.* çökilmiş (*tütün, papiros*).
РАСКУРИВАТЬ *несов.* bax раскурить.
РАСКУРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax раскуриться; 2. çəkmək (*tütün, papiros*).
РАСКУРИТЬ *сов.* 1. çəkiб yandırmaq, sorub yandırmaq (*papirosu*); 2. çəkmək (*tütün, papiros*).
РАСКУРИТЬСЯ *сов.* 1. yanmaq (*papiros*); 2. çoxlu papiros çəkmək.
РАСКУРКА *ж дан.* 1. yandırma (*papirosu*); 2. papiros kağızı.
РАСКУСИТЬ *сов.* 1. dişlə sindirmək; 2. *тэс.* yaxşıca tanımaq, dişə vurmaq, sinayıb bələd olmaq.
РАСКУСЫВАТЬ *несов.* bax раскусить.
РАСКУСЫВАТЬСЯ *несов.* dişlə sindirilmək.
РАСКУТАННЫЙ *прич.* açılmış (*sarıqdan, bələkdən*).
РАСКУТАТЬ *сов.* açmaq (*sarığı, bələyi*).
РАСКУТАТЬСЯ *сов.* açılmaq (*sarıqdan, bələkdən*).
РАСКУТИТЬСЯ *сов.* 1. *дан.* içkiyə qızımaq, kefə uymaq; 2. *тэс.* bədxərcilik etmək, səxavətə gəlmək, çox pul xərcləmək.
РАСКУТЫВАТЬ *несов.* bax раскутывать.
РАСКУТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax раскутаться; 2. bürüncəyini soyunmaq, atmaq (*istidən və s.*).
РАСКУШЕННЫЙ *прич.* dişlə sindirilmiş, kəşilmiş.
РАСОВЫЙ *прил.* irq -i[-t]; irqi, irq cəhətdən, irqə görə.
РАСПАД *ж мн. нет* 1. dağılma, parçalanma, pozulma; pozğunluq, pozuluş, dağılış; 2. *тэс.* düşkünlük, tənəzzül, inqiraz, süqut.
РАСПАДАТЬСЯ *несов.* bax распасться.
РАСПАДЕНИЕ *ср мн. нет* dağılma, parçalanma, pozulma.

РАСПАДОК *ж тэх. дар дөрө.*
РАСПАЙВАТЬ *несов.* bax распаять.
РАСПАЙВАТЬСЯ *несов.* 1. bax распаяться; 2. lehimlənəlmək.
РАСПАЙКА *ж мн. нет* lehimini açma, lehimini açılma.
РАСПАКОВАННЫЙ *прич.* açılmış çıxarılmış (*qablaşdırılmış, bağlanmış şey*).
РАСПАКОВАТЬ *сов.* açmaq, çıxartmaq (*qablaşdırılmış, bağlanmış şeyi*).
РАСПАКОВАТЬСЯ *сов.* açılmaq, çıxarılmək (*qablaşdırılmış, bağlanmış şey*).
РАСПАКОВКА *ж* açma, çıxartma.
РАСПАКОВЫВАТЬ *несов.* bax распаковать.
РАСПАКОВЫВАТЬСЯ *несов.* bax распаковаться.
РАСПАЛЕННЫЙ *прич.* bərk qızmış, qızmar.
РАСПАЛЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax распалзаться.
РАСПАЛИТЬ *сов.* 1. bərk qızdırmaq; *солнце распалило камни* gün daşları bərk qızdırmışdır; 2. *тэс.* alışdırmaq, həyəcanlandırmək, qızıdırmaq, coşdurmaq.
РАСПАЛИТЬСЯ *сов.* 1. bərk qızmaq; *песок распалился на солнце* qum gündə bərk qızıbdır; 2. *тэс.* qızımaq, həyəcana gəlmək, coşmaq.
РАСПАЛУБИТЬ *сов. тэс.* (taxta) qəlibdən çıxartmaq.
РАСПАЛЯТЬ *несов.* bax распалить.
РАСПАЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax распалиться; 2. bərk qızdırılmaq; 3. *тэс.* qızıdırılmaq, həyəcana gətirilmək, coşdurulmaq.
РАСПАР *ж* 1. buğa vermə, buğa verib yumşaltma; buğa verilmə, buğa verilib yumşaldılma; 2. *тэд.* domna ocağının gen hissəsi.
РАСПАРЕННЫЙ *прич.* 1. buğa verilib yumşaldılmış; 2. *дан.* tərəl(dil)miş.
РАСПАРИВАТЬ *несов.* bax распарить.
РАСПАРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax распариться; 2. buğa verilib yumşaldılmaq; 3. tərəldilmək.
РАСПАРИТЬ *сов.* 1. buğa verib yumşaltmaq; 2. *дан.* tərəlmək (*buğdan, istidən*).
РАСПАРИТЬСЯ *сов.* 1. buğda yumşalmaq; 2. *дан.* tərəlmək (*buğdan, istidən*); 3. *дан.* özünü həddən artıq buğa vermək.
РАСПАРКА *ж мн. нет* buğa verib yumşaltma; buğa verilib yumşaldılma.

РАСПАРЫВАТЬ *несов.* bax распороть.
РАСПАРЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax распороться; 2. parçalanmaq, yırtılmaq, dağıdılmaq.
РАСПАСТЬСЯ *сов.* 1. dağılmaq, uçmaq; *стена распалась от землетрясения* zəlzələdən divar uçdu; 2. parçalanmaq; *камень распался* daş parçalandı; 3. tərkib hissələrinə ayrılmaq (bölünmək); 4. *тэс.* pozulmaq, tamamilə dağılmaq.
РАСПАТРОНИТЬ *сов. дан.* 1. açib dağıtmaq (*bağlamı, zərfi və s.*); 2. sökmək (*maşını, mexanizmi və s.*); 3. *тэс.* möhkəm tənqid etmək (*müəllifi, məqaləni və s.*).
РАСПАХАННЫЙ *прич.* şumlanmış.
РАСПАХАТЬ *сов.* şumlamaq.
РАСПАХИВАТЬ I *несов.* bax распахать.
РАСПАХИВАТЬ II *несов.* bax распахнуть.
РАСПАХИВАТЬСЯ I *несов.* şumlanmaq.
РАСПАХИВАТЬСЯ II *несов.* bax распахнуться.
РАСПАХНУТЫЙ *прич.* 1. açılmış; 2. taybatay açılmış (*qarı*).
РАСПАХНУТЬ *сов.* 1. açmaq; 2. taybatay açmaq (*qarını*).
РАСПАХНУТЬСЯ *сов.* 1. açılmaq; 2. taybatay açılmaq (*qarı*).
РАСПАШКА *ж мн. нет* 1. şumlama, şumlanma; 2. şum.
РАСПАШНОЙ I *прил. тэх.* şumlanası, şumlanmağa yararlı (*torpaq*).
РАСПАШНОЙ II *прил. köhn.* açıq, düyməsiz (*paltar*).
РАСПАШНОЙ III *прил.* ikikürekli, qoşakürekli (*avar*).
РАСПАШОНКА *ж* düyməsiz uşaq köynəyi.
РАСПАЯННЫЙ *прич.* lehimini ərmiş, lehimini açılmış.
РАСПАЯТЬ *сов.* lehimini ərismək, lehimini açmaq.
РАСПАЯТЬСЯ *сов.* lehimini ərismək, lehimini açılmaq.
РАСПЕВ *ж мус.* 1. oxuma məşqi; 2. oxuma tərzі; 3. hava.
РАСПЕВАТЬ *несов.* 1. bax распеть; 2. vaxtını oxumaqla keçirmək.
РАСПЕВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax распеться; 2. oxumaqla (*mahnı*).
РАСПЕКАНЦИЯ *ж köhn.* töhmət, şiddətli məzəmmət.

РАСПЕКАТЕЛЬСКИЙ *прил. köhn. дан.* töhmətləndirici.
РАСПЕКАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет köhn. дан.* töhmət etmə, məzəmmət etmə, danlama; ağır məzəmmət, danlaq.
РАСПЕКАТЬ *несов. дан.* bax распечь.
РАСПЕКАТЬСЯ *несов. дан.* töhmət edilmək, məzəmmət edilmək, danlanmaq; töhmətlənmək, məzəmmətlənmək.
РАСПЕЛЕНАТЬ *сов.* bələyini açmaq, qundağıni açmaq (*çağının*).
РАСПЕЛЕНАТЬСЯ *сов.* bələkdən çıxmaq, qundaqdan çıxmaq, bələyi açılmaq.
РАСПЕЛЕНУТЫЙ *прич.* bələyi açılmış, qundaqdan çıxarılmış (*çağa*).
РАСПЕЛЕНЫВАТЬ *несов.* bax распеленать.
РАСПЕЛЕНЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax распеленаться; 2. bələyi açılmaq, qundaqdan çıxarılmək.
РАСПЕРЕТЬ *сов. дан.* 1. basib partlatmaq, şişib çatlatmaq; *льдом расперло бочку* buz şişib boçkanı (çəlləyi) partlatdı; 2. *безл.* kökəlmək, şişmək.
РАСПЕРТЫЙ *прич.* 1. təzyiqdən partlamış, çatlamış; 2. kökəlmiş, şişmiş.
РАСПЕТУШИТЬСЯ *сов. дан.* xoruzlanmağa, özündən çıxmağa başlamaq.
РАСПЕТЫЙ *прич. хіс.* 1. oxunmuş (*mahnı*); 2. açılmış, yaxşılaşmış (*səs*).
РАСПЕТЬ *сов. мус.* 1. oxumaq, məşq etmək; 2. oxumaqla, məşqlə səsini açmaq, yaxşılatmaq.
РАСПЕТЬСЯ *сов. дан.* 1. (*mahnı*) oxumağa qızımaq; 2. səsi açılmaq.
РАСПЕЧАТАННЫЙ *прич.* 1. möhrü qoparılmış; 2. açılmış (*məktub*).
РАСПЕЧАТАТЬ *сов.* 1. möhrünü qopartmaq; 2. açmaq (*məktubu*); 3. *тэс. köhn.* biabır etmək, paxınnı açmaq, ifşa etmək, ayıbının üstünü açmaq.
РАСПЕЧАТАТЬСЯ *сов.* 1. möhrü qopmaq; 2. açılmaq (*məktub*).
РАСПЕЧАТЫВАТЬ *несов.* bax распечатать.
РАСПЕЧАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax распечататься; 2. möhrü qopardılmaq.
РАСПЕЧЕННЫЙ *прич. дан.* töhmətləndirilmiş, məzəmmətləndirilmiş, bərk danlanmış, abrı verilmiş.

РАСПЕЧЬ *сов. dan.* töhmət etmək, məzəmət etmək, bərk danlamaq, abırını vermək.
РАСПИВАНИЕ *ср dan.* içmə, içilmə.
РАСПИВАТЬ *несов. 1. dan.* bax **распить**; 2. vaxtını içməklə keçirmək (*uzun müddət və tələsmədən*).
РАСПИВАТЬСЯ *несов. dan.* içilmək (*birlikdə*).
РАСПИВОЧНЫЙ *прил. 1.* yerində içmək üçün; **распивоная продажа** yerində içmək üçün satış; 2. *в знач. суц.* **распивоная** ж şərabxana, meyxana.
РАСПИИ *м xüs. 1.* mişarla(n)ma, biçqıla(n)ma; 2. mişarlanmış yer, kəsik (*ağacda, taxtada və s.*).
РАСПИЛЕННЫЙ *прич.* mişarlanmış, biçqılanmış.
РАСПИЛИВАНИЕ *ср* mişarlama, biçqılama, mişarla kəsmə (kəsilmə).
РАСПИЛИВАТЬ *несов.* bax **распилить**.
РАСПИЛИВАТЬСЯ *несов.* bax **распилься**.
РАСПИЛИТЬ *сов.* mişarlamaq, biçqılamaq.
РАСПИЛИТЬСЯ *сов.* mişarlanmaq, biçqılanmaq.
РАСПИЛКА, РАСПИЛОВА *ж мн. нет* mişarla(n)ma, biçqıla(n)ma.
РАСПИЛОВОЧНЫЙ *прил. tex.* mişarlama-
 [i-]; **распиловочный** цех mişarlama sexi.
РАСПИЛОВЩИК *м xüs.* mişarçı, biçqıçı.
РАСПИНАТЬ *I несов.* bax **распять**.
РАСПИНАТЬ *II сов.* dan. təpiklə vurub dağutmaq, təpikləmək.
РАСПИНАТЬСЯ *несов. dan. 1.* çarxıxa çəkilmək; 2. *мәс.* minnət etmək, yalvarmaq.
РАСПИРАТЬ *несов.* bax **распереть**.
РАСПИСАНИЕ *ср* cədvəl; **расписание уроков** dərs cədvəli; **расписание поездов** qatarların hərəkət cədvəli.
РАСПИСАНИЙ *прич. 1.* yazılmış, köçürülmüş; 2. təqsim edilmiş, bölünmüş; 3. naxışlarla bəzənmiş, boyalarla şəkillər (naxışlar) çəkilmiş; 4. *мәс.* təsvir edilmiş (*mübaligə ilə*), şişirdilmiş, bəzədilmiş.
РАСПИСАТЬ *сов. 1.* yazmaq, köçürmək, qeyd etmək; **расписать цитаты из книг по карточкам** kitablardan kartçkalara sitatlar köçürmək (yazmaq); 2. təqsim etmək, bölmək, ayırmaq; **все дни расписаны – ни одного свободного** bütün günlər bölün-

müşdür – boş gün yoxdur; 3. naxışlarla bəzəmək, boyalarla şəkillər çəkmək; **расписать стены** divarlara boyalarla şəkillər çəkmək; 4. *мәс.* bəzəmək, təsvir etmək (*mübaligə ilə*), şişirtmək, üstünə qoymaq (artırmaq); **расписать происшествие** hadisəni mübaligəli surətdə təsvir etmək.
РАСПИСАТЬСЯ *сов. 1.* qol çəkmək, imzalamaq; 2. *мәс.* boynuna almaq; 3. *дан.* yazmağa qızıışmaq, 4. *дан.* zaqsda qeyd olunmaq, evlənmək.
РАСПИСКА *ж 1.* yazma, köçürmə, qeyd etmə; yazılma, köçürülmə, qeyd edilmə; 2. təqsim etmə (edilmə), bölmə (bölünmə), ayırma (ayırılma); 3. naxışlarla bəzəmə (bəzənmə), boyalarla şəkillər çəkmə (çəkilmə); 4. qəbz.
РАСПИСНОЙ *прил.* naxışlı, bəzəkli, şəkilli, güllü; **расписные стены** naxışlı divarlar.
РАСПИСЫВАТЬ *несов.* bax **расписать**.
РАСПИСЫВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **расписать**; 2. yazılmaq, köçürülmək, qeyd edilmək; 3. təqsim edilmək, bölünmək, ayrılmaq; 4. naxışlarla bəzədilmək, boyalarla şəkil çəkilmək.
РАСПИТЫЙ *прил. dan.* içilmiş (*birlikdə*).
РАСПИТЬ *сов. dan.* (adətən spirtli içki) içmək (*birlikdə*).
РАСПИХАНИЙ *прич. dan. 1.* itələnilib aralanmış; 2. dürtülmüş, qoyulmuş (*müxtəlif yerlərə*).
РАСПИХАТЬ *сов. dan. 1.* itələyib aralamaq; **распихать людей** adamları itələyib aralamaq; 2. dürtmək, qoymaq (*müxtəlif yerlərə*).
РАСПИХИВАТЬ *несов. dan.* bax **распихать**.
РАСПИХИВАТЬСЯ *несов. dan. 1.* itələnilib aralanmaq; 2. dürtülmək, qoyulmaq (*müxtəlif yerlərə*).
РАСПИХНУТЫЙ *прич. dan. 1.* itələnilib aralanmış; 2. dürtülmüş, qoyulmuş (*müxtəlif yerlərə*).
РАСПИХНУТЬ *сов. dan.* itələyib aralamaq.
РАСПЛАВИТЬ *сов.* əritmək (*metali və s.*).
РАСПЛАВИТЬСЯ *сов.* ərimək (*metal və s.*).
РАСПЛАВКА *ж xüs.* əritmə (*metali*).
РАСПЛАВЛЕННЫЙ *прил.* əridilmiş, ərgin (*metal və s.*).
РАСПЛАВЛЯТЬ *несов.* bax **расплавить**.
РАСПЛАВЛЯТЬСЯ *несов. 1.* bax **расплавиться**; 2. əridilmək (*metal və s.*).

РАСПЛАКАННЫЙ *прич.* gözü yaşlı, çox ağlamaqdan üzülmüş, ağlamaqdan gözləri qızarmış.
РАСПЛАКАТЬСЯ *сов.* ağlamağa başlamaq, ağlamaq; **расплакаться от досады** acığından ağlamaq.
РАСПЛАНИРОВАНИЙ *прич. 1.* planlaşdırılmış; 2. *xüs.* planı düzəldilmiş, planı tərtib edilmiş (*bina, tikinti*); 3. *xüs.* hamarlanmış, təmizlənmiş (*meydan, sahə*).
РАСПЛАНИРОВАТЬ *сов. 1.* planlaşdırmaq; **распланировать свою работу** öz işini planlaşdırmaq; 2. *xüs.* planını düzəltmək, planını tərtib etmək (*binanın, tikintinin*); 3. *xüs.* hamarlamaq, təmizləmək (*meydanı, sahəni*).
РАСПЛАНИРОВА *ж 1.* planlaşdırma, planlaşdırılma; 2. *xüs.* planını düzəltmə, planını tərtib etmə; planı düzəldilmə (tərtib edilmə); 3. *xüs.* hamarlama, təmizləmə; hamarlanma, təmizlənmə (*meydan, sahə*).
РАСПЛАНИРОВАТЬСЯ *несов.* bax **распланировать**.
РАСПЛАНИРОВАНЫ *прич. 1.* planlaşdırılmış; 2. *xüs.* planı düzəldilmiş, planı tərtib edilmək; 3. *xüs.* hamarlanmaq, təmizlənmək (*meydan, sahə*).
РАСПЛАСТАТЬ *сов. 1.* lay-lay kəsilmiş (doğranmış); 2. *tex.* yastılaşdırılmış; 3. *дан.* sərilmiş, geniş açılmış.
РАСПЛАСТАТЬСЯ *сов. 1.* lay-lay kəsmək (doğramaq); **распластать рыбу** balığı lay-lay kəsmək; 2. *tex.* yastılamaq (*metali*); 3. *дан.* sərmək, geniş açmaq.
РАСПЛАСТАТЬСЯ *сов.* sərilmək, sərələn-mək; **распластаться по земле** yerə sərələn-mək.
РАСПЛАСТОВАННЫЙ *прич.* lay-lay bölünmüş (ayrılmış), laybalay kəsilmiş. lay-lay doğranmış.
РАСПЛАСТОВАТЬ *сов.* lay-lay bölmək (doğramaq, ayırmaq).
РАСПЛАСТЫВАТЬ *несов.* bax **распластать**.
РАСПЛАСТЫВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **распластаться**; 2. lay-lay kəsilmək, laybalay kəsilmək (doğramaq, ayrılmaq); 3. yastılaşdırmaq.

РАСПЛАТА *ср мн. нет 1.* hesablaşma, hesab çəkmə; 2. ödəmə (*borcu*); 3. *мәс.* qisas alma; qisas, intiqam; 4. *мәс.* cəza.
РАСПЛАТИТЬСЯ *сов. 1.* hesablaşmaq, haqq-hesabı üzmək; 2. ödəmək (*borcu*); 3. *мәс.* intiqam almaq, qisas almaq, cəzasını vermək, əvəzini vermək; 4. *мәс.* cəzasını çəkmək, cavab vermək.
РАСПЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* bax **расплатиться**.
РАСПЛЕВАТЬСЯ *сов. dan. 1.* çox tüpürmək, daim tüpürmək; 2. *мәс.* küsüşmək, dalaşmaq, bütün əlaqələri kəsmək.
РАСПЛЕВЫВАТЬСЯ *несов. dan.* bax **расплеваваться**.
РАСПЛЕСКАНИЙ *прич.* sıçradılmış, ləpələndirilmiş.
РАСПЛЕСКАТЬ *сов.* sıçratmaq, ləpələndirmək, çalxalandırmaq tökmək.
РАСПЛЕСКАТЬСЯ *сов. dan. 1.* tökülmək, dağılmaq; çalxalanıb tökülmək (*su və s.*), çalxalanmaq (*vedrə və s.*); 2. *дан.* sıçramaq, ləpələnmək.
РАСПЛЕСКИВАТЬ *несов.* bax **расплескаться**.
РАСПЛЕСКИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **расплескаться**; 2. sıçradılmaq, ləpələndirilmək, çalxalanıb tökülmək.
РАСПЛЕСНУТЫЙ *прич.* bax **расплесканный**.
РАСПЛЕСНУТЬ *сов.* bax **расплескаться**.
РАСПЛЕСНУТЬСЯ *сов.* bax **расплескаться**.
РАСПЛЕСТИ *сов.* açmaq (*hörlülmüş şeyi*).
РАСПЛЕСТИСЯ *сов.* açılmaq (*hörlülmüş şeyi*).
РАСПЛЕТАТЬ *несов.* bax **расплести**.
РАСПЛЕТАТЬСЯ *несов.* bax **расплестись**.
РАСПЛЕТЕННЫЙ *прич.* açılmış (*hörlülmüş şeyi*).
РАСПЛЮД *м* törəyib artma, çoxalma; artım; nəsilvermə.
РАСПЛЮДИТЬ *сов.* artırmaq, törədib artırmaq, çoxaltmaq (*toyuq-cücəni, mal-qaranı*).
РАСПЛЮДИТЬСЯ *сов.* artmaq, doğub artmaq, törəyib artmaq (*toyuq-cücə, mal-qara*).
РАСПЛЮЖАТЬ *несов. köhn.* bax **расплодить**.
РАСПЛЮЖАТЬСЯ *несов. köhn.* bax **расплодиться**.

РАСПЛОЖЕННЫЙ *прич.* *köhn.* artırılmış, törəyib artmış, törəyib (törədilib) çoxalmış (çoxaldılmış).

РАСПЛЫВАТЬСЯ *несов.* *бах* *расплываться.* **РАСПЛЫВЧАТО** *нареч.* qeyri-müəyyən (*bir şəkildə*), yuğun.

РАСПЛЫВЧАТОСТЬ *ж* *мн.* *нет* qeyri-müəyyənlik, aydın olmama, yuğunluq.

РАСПЛЫВЧАТЫЙ *прил.* qeyri-müəyyən, aydın olmayan, dumanlı, yuğun.

РАСПЛЫВШИЙСЯ *прич.* *и* *прил.* *dan.* 1. yayılmış; 2. şişkin, yuğun, biçimsiz.

РАСПЛЫТЬСЯ *сов.* 1. yayılmaq; 2. şişmək, kökəlmək; 3. hər tərəfə üzmək (*suda*).

РАСПЛЮСНУТЫЙ *прич.* *бах* *расплюснутый.*

РАСПЛЮСНУТЬ *сов.* *бах* *расплющить.*

РАСПЛЮСНУТЬСЯ *сов.* *бах* *расплющиться.*

РАСПЛЮЩЕННЫЙ *прич.* 1. yastılanmış; 2. basılıb özilmiş.

РАСПЛЮЩИВАТЬ *несов.* *бах* *расплющить.*

РАСПЛЮЩИВАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* *расплющиться*; 2. yastılandırılmaq; 3. basılıb özilmək.

РАСПЛЮЩИТЬ *сов.* 1. yastılatmaq; 2. basıb əzmək.

РАСПЛЮЩИТЬСЯ *сов.* 1. yastılanmaq; 2. (*zərbə və ya təzyiq altında*) əzilmək.

РАСПЛЯСАТЬСЯ *сов.* *dan.* 1. oynamağa (rəqsə) qızıışmaq; 2. oynamağa başlamaq.

РАСПОГОДИТЬСЯ *сов.* *dan.* açılmaq, aydınlaşmaq (*hava*).

РАСПОДОБЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *dilç.* *бах* *диссимилиация.*

РАСПОДОБЛЯТЬСЯ *несов.* *dilç.* *бах* *диссимилироваться.*

РАСПОЗНАВАЕМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* tanına bilmə, duyula bilmə, təyin edilə bilmə.

РАСПОЗНАВАЕМЫЙ *прил.* tanına bilən, duyula bilən, təyin edilə bilən.

РАСПОЗНАВАНИЕ *ср* *мн.* *нет.* 1. tanıma, müəyyən etmə (edilmə); 2. *tib.* diaqnoz qoyma, təşxis etmə.

РАСПОЗНАВАТЬ *несов.* *бах* *распознавать.*

РАСПОЗНАВАТЬСЯ *несов.* *танınmaq, müəyyən edilmək, bilinmək, duyulmaq.*

РАСПОЗНАННЫЙ *прич.* tanınmış, müəyyən edilmiş, bilinmiş, duyulmuş.

РАСПОЗНАТЬ *сов.* tanımaq, müəyyən etmək, bilmək, öyrənmək; duymaq.

РАСПОЛАГАТЬ I *несов.* 1. sərəncamında olmaq, əlində olmaq, malik olmaq, olmaq; **располагать свободным временем** boş vaxtı olmaq; **располагаю двадцатью тысячами манатов** iyirmi min manat pulum vardır; 2. sərəncam vermək, rəftar etmək; 3. *köhn.* ...niyyətində olmaq, ...fikrində olmaq; **располагал поехать в район** rayona getmək fikrində idi(m); 4. əlverişli (uyğun) olmaq (gəlmək), imkan (şərait) yaratmaq; **трагизм ситуации не располагает к веселью** şəraitin faciəliliyi şadlanmağa uyğun deyil.

РАСПОЛАГАТЬ II *несов.* *бах* *расположить.*

РАСПОЛАГАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* *расположиться*; 2. qoyulmaq, yerləşdirilmək, yer-bəyer edilmək.

РАСПОЛАГАЮЩИЙ I *прич.* malik olan, əlində olan, imkanı olan; **страны, располагающие большими ресурсами** böyük ehtiyat qüvvələrinə malik olan ölkələr; 2. *прил.* cəzb edən, cazibədar, həsn-rəbət oyadan, xoş.

РАСПОЛЗАТЬСЯ *несов.* *бах* *расползтись.*

РАСПОЛЗТИСЬ *сов.* 1. dağılmaq, səpələnmək, yerimək, gəzişmək; sürünmək; 2. dağılışmaq; 3. *dan.* silinmək, itmək; silinib getmək, itib getmək; 4. *təc.* üzülmək, yırtılmaq, yıpranmaq, dağılmaq (*paltar*); 5. *təc.* pozulmaq; 6. aralanmaq.

РАСПОЛНЕТЬ *сов.* kökəlmək

РАСПОЛОЖЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. yerləşmə, yerləşdirmə, yerləşdirilmə; qoyma, qoyulma; düzmə, düzülmə; 2. düzülüş, tərtib, sahman; 3. vəziyyət, yerləşdiyi yer, mövqe; **расположение войск** qoşunların tutduğu mövqe; 4. rəğbət, təvəccöh, həsn-rəğbət; **чувствовать расположение (к кому-н.)** rəğbət bəsləmək; 5. həvəs, arzu; **нет расположения играть** oynamağa həvəsim yoxdur; 6. meyl, mailik; **расположение к болезни** xəstəliklərə meyl; **расположение духа** kef, əhval.

РАСПОЛОЖЕННЫЙ *прил.* 1. yerləş(diril)-miş, düzülmüş, qoyulmuş; 2. həsn-rəğbət göstərən, təvəccöhü olan, meyl göstərən, yaxşı münasibət göstərən; 3. meylli, meyli olan, həvəsi olan; **не расположен ехать** getmək fikrində deyiləm, getməyə meylim yoxdur.

РАСПОЛОЖИТЬ *сов.* 1. yerləşdirmək, yer-bəyer etmək, düzmək, qoymaq, sahmanlamaq; 2. bölüşdürmək, planlaşdırmaq (*vaxtını və s.*); 3. cəzb etmək, rəğbət doğurmaq, ...rəğbətini qazanmaq; **его трудолюбие расположило всех** o, öz zəhmətsevərliyi ilə hamının rəğbətini qazandı.

РАСПОЛОЖИТЬСЯ *сов.* 1. yerləşmək; **отряд расположился у леса** dəstə məşənin yanında yerləşdi; 2. yer-bəyer olmaq, yer tutmaq, oturmaq; **расположиться в вагоне** vagonda özünə yer tutmaq; 3. ...niyyətində olmaq, fikrində olmaq, hazırlanmaq; **расположиться идти в театр** teatra getməyə hazırlanmaq (hazırlaşmaq).

РАСПОЛОСОВАННЫЙ *прич.* *dan.* zolaq-zolaq kəsilmiş.

РАСПОЛОСОВАТЬ *сов.* *dan.* zolaq-zolaq kəsmək.

РАСПОЛОСОВЫВАТЬ *несов.* *dan.* *бах* *располосовать.*

РАСПОП *м* *köhn.* keşilikdən məhrum edilmiş keş.

РАСПОР *м* *tex.* aşırma qüvvəsi, təzyiq (*maşınlarda və qurğularda üfqi istiqamətdə yayılan təzyiq*).

РАСПОРКА I *ж* *tex.* dayaq, dirək.

РАСПОРКА II *ж* *мн.* *нет* sökmə, sökülmə (*tikiş*).

РАСПОРОТЫЙ *прич.* 1. sökülmüş; 2. yırtılmış, cırılmış, dağıdılmış; 3. parçalanmış.

РАСПОРОТЬ *сов.* 1. sökmək; **распороть платье** paltarı sökmək; 2. cırmaq, qopartmaq; **распороть рукав об гвоздь** paltarın qolunu nıxa ilədirib cırmaq (qopartmaq); 3. parçalamaq, yırtmaq, dağıtmaq; **волк располор брюхо овцы** canavar qoyunun qarnını yırtı.

РАСПОРОТЬСЯ *сов.* sökülmək (*tikiş*)

РАСПОРОЧНЫЙ *прил.* dayaqlıq; **распорочный брус** dayaqlıq tir.

РАСПОРЯДИТЕЛЬ *м* sərəncamçı, sərəncamverən, başçılıq edən, müdir.

РАСПОРЯДИТЕЛЬНИЦА *ж* sərəncamçı (sərəncamverən, başçılıq edən, müdir) qadın (qız).

РАСПОРЯДИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* bacarıq, sərəncamlılıq, idarəetmə bacarığı.

РАСПОРЯДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* bacarıqlı, iş-bacaran, işbilən, ağıllı, yaxşı təşkilatçı.

РАСПОРЯДИТЬСЯ *сов.* 1. əmr vermək, sərəncam vermək, göstəriş vermək, binagüzarlıq etmək; 2. qeydinə qalmaq, düzəltmək, təşkil etmək; **распорядиться работами** işləri təşkil etmək; 3. sərf etmək, işlətmək.

РАСПОРЯДОК *м* qayda, üsul, nizam; **правила внутреннего распорядка** daxili nizam qaydaları.

РАСПОРЯЖАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* *распорядиться*; 2. idarə etmək, dolandırmaq; 3. özünü (*ev sahibi*) və ya (*idarə rəisi*) kimi aparmaq.

РАСПОРЯЖЕНИЕ *ср* 1. əmr etmə; binagüzarlıq etmə; 2. sərəncam, əmr, binagüzarlıq.

РАСПОЯСАННЫЙ *прич.* qurşağı açılmış, kəməri açılmış, beli açılmış.

РАСПОЯСАТЬ *сов.* qurşağını açmaq, kəmərini açmaq, belini açmaq.

РАСПОЯСАТЬСЯ *сов.* 1. (öz) qurşağını açmaq, belini açmaq; 2. *təc.* qudurmaq, həyasızlaşmaq, azğınlaşmaq, əl-qol açmaq (*mənfi mənada*).

РАСПОЯСЫВАТЬ *несов.* *бах* *распоясать.*

РАСПОЯСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* *распоясаться*; 2. qurşağı açılmaq, kəməri açılmaq, beli açılmaq.

РАСПРАВА *ж* 1. divan tutma, qisas alma, hesablaşma; divan; **кровавая расправа** qanlı divan; 2. *köhn.* məhkəmə hökmünün yerinə yetirilməsi.

РАСПРАВИТЬ *сов.* 1. düzəltmək, hamaralamaq; 2. uzatmaq (*qollarını, ayaqlarını*); **♦ расправить крылья** 1) qanad açmaq; 2) *təc.* hərəkətə gəlmək, qeyrət göstərmək, özünü göstərmək.

РАСПРАВИТЬСЯ *сов.* 1. düzəlmək, hamarlanmaq; **складки расправились** qırıqlar düzəldi; 2. açılmaq (*qanad*); 3. divan tutmaq, hesablaşmaq, cəzalandırmaq.

РАСПРАВЛЕННЫЙ *прич.* düzəldilmiş, hamarlanmış.

РАСПРАВИТЬ *несов.* bax **расправить**.
РАСПРАВИТЬСЯ *несов.* 1. bax **расправиться**; 2. düzəldilmək, hamarlanmaq; 3. uzadılmaq (*qollar, ayaqlar*).
РАСПРЕДЕЛЕНИЕ *ср* 1. bölmə, bölüşdürmə, bölünmə, təqsim etmə (edilmə), paylama, paylanma; paylaşdırma, paylaşdırılma; 2. təqsim, bölgü; 3. təyinat.
РАСПРЕДЕЛЁННЫЙ *прич.* bölüşdürülmüş, bölünmüş, təqsim edilmiş; paylanmış.
РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬ *м* 1. bölücü, təqsimçi; bölüşdürən, paylaşdıran; 2. *tex.* tənzimçi (*motorlarda, maşınlarda buxar və qazın buraxılmasını nizama salan qurğu*).
РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* bölüşdürücü; **распределительный пункт** bölüşdürücü məntəqə.
РАСПРЕДЕЛИТЬ *сов.* 1. bölüşdürmək, bölmək, təqsim etmək, paylamaq; 2. təsnif etmək.
РАСПРЕДЕЛИТЬСЯ *сов.* 1. bölünmək, ayrılmaq; **студенты распределились по группам** tələbələr qruplara ayrıldılar; 2. *dan.* təyinat almaq.
РАСПРЕДЕЛЯТЬ *несов.* bax **распределить**.
РАСПРЕДЕЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **распределиться**; 2. bölüşdürülmək, təqsim edilmək.
РАСПРОБОВАТЬ *сов.* *dan.* dadına baxmaq, dadmaq.
РАСПРОДАВАТЬ *несов.* bax **распродать**.
РАСПРОДАВАТЬСЯ *несов.* satılmaq, satılıb qurtarmaq.
РАСПРОДАЖА *ж* *мн.* *нет* 1. satma, satılma; satib qurtarma, satılıb qurtarma; sathasat; 2. hərrac, satib sovmə.
РАСПРОДАЖНЫЙ *прил.* satlıq, satılmalı (*mal*).
РАСПРОДАНЫЙ *прич.* satılmış, satılıb qurtarmış.
РАСПРОДАТЬ *сов.* satmaq, satib qurtarmaq; satib-sovmaq.
РАСПРОПАГАНДИРОВАННЫЙ *прич.* təbliğ edilmiş, təbliğ edilib inandırılmış.
РАСПРОПАГАНДИРОВАТЬ *сов.* təbliğ etmək, təbliğ edib inandırmaq, təbliğat yolu ilə inandırmaq.
РАСПРОСТЕРЕТЬ *сов.* 1. (gen) açmaq; **распростереть крылья** qanadlarını açmaq;

2. uzatmaq (*əl-ayağını*); 3. *тас.* yaumaq; **распростереть своё влияние** öz təsirini yaumaq; **распростереть объятия** əğuşunu açmaq.
РАСПРОСТЕРЕТЬСЯ *сов.* 1. sərilmək, uzanmaq; **раненый распростёрся на земле** yaralı yerə sərilmişdi; 2. *тас.* yayılmaq, öz təsirini altına almaq; **его идеи распростёрлись на весь мир** onun ideyaları bütün dünyaya yayılmışdır.
РАСПРОСТЁРТЫЙ *прич. и прил.* 1. açılmış; 2. yayılmış, sərilmiş; səрили; **с распростёртыми объятиями (встретить, принять)** sevinclə, nəvazişlə, mehmannəvazlıqla (*qarşılamaq, qəbul etmək*).
РАСПРОСТИРАТЬ *несов.* bax **распростереть**.
РАСПРОСТИРАТЬСЯ *несов.* bax **распростереться**.
РАСПРОСТИТЬСЯ *сов.* vidalaşmaq, xudahafizləşmək, görüşüb ayrılmaq, əlvida etmək.
РАСПРОСТРАНЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. yayma, yayılma; intişar; **распространение знаний** bilikləri yayma; **получить большое распространение** geniş yayılma; 2. genişləndirmə, genişlənmə.
РАСПРОСТРАНЁННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* yayılma dərəcəsi; **распространённость этих видов растений очень велика** bitkilərin bu növləri son dərəcə geniş yayılmışdır.
РАСПРОСТРАНЁННЫЙ *прич. и прил.* 1. (çox) yayılmış, intişar tapmış; məşhur; 2. genişləndirilmiş; 3. adi, tez-tez təsadüf edilən; **распространённое предложение** (*gram.*) geniş cümlə.
РАСПРОСТРАНИТЕЛЬ *м* yayan, yayıcı, intişar etdirən.
РАСПРОСТРАНИТЕЛЬНИЦА *ж* yayan (yayıcı, intişar etdirən) qadın (qız).
РАСПРОСТРАНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* geniş; **распространительное толкование текста** mətnin geniş şərh.
РАСПРОСТРАНТЕЛЬСКИЙ *прил.* yayan, yayıcı, intişar etdirən.
РАСПРОСТРАНИТЬ *сов.* 1. yaumaq, intişar etdirmək; **распространить опыт передовиков** qabaqcılların təcrübəsini yaumaq; 2. genişləndirmək; **распространить своё**

влияние öz nüfuzunu genişləndirmək; 3. aid etmək, şamil etmək; **распространить закон на все субъекты** qanunu bütün subyektlərə aid etmək.
РАСПРОСТРАНИТЬСЯ *сов.* 1. yayılmaq; 2. genişlənmək, artmaq, böyümək; 3. *dan.* müfəssəl danışmaq, ətraflı danışmaq, uzatmaq.
РАСПРОСТРАНЯТЬ *несов.* bax **распространить**.
РАСПРОСТРАНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **распространиться**; 2. danışmaq, üzərində dayanmaq; **много распространяться об этом не следует** bu məsələ üzərində çox dayanmağa lüzum yoxdur; 3. genişləndirilmək.
РАСПРОЩАТЬСЯ *несов.* bax **распроститься**.
РАСПРЫГАТЬСЯ *сов.* *dan.* atılıb-düşməyə başlamaq.
РАСПРЫСКАННЫЙ *прич.* *dan.* çilənib qurtarmış, səpələnib qurtarmış, işlənib qurtarmış (*ətir*).
РАСПРЫСКАТЬ *сов.* çiləyib qurtarmaq, səpələyib qurtarmaq, işlədib qurtarmaq.
РАСПРЫСКИВАТЬ *несов.* bax **распрыскать**.
РАСПРЯ *ж* çəkişmə, nifaq, ədavət.
РАСПРЯГАТЬ *несов.* bax **распрячь**.
РАСПРЯГАТЬСЯ *несов.* 1. bax **распрячься**; 2. qoşqudan açılmaq, boyunduruqdan çıxardılmaq.
РАСПРЯЖЁННЫЙ *прич.* qoşqudan açılmış, boyunduruqdan çıxardılmış.
РАСПРЯЖКА *ж* *мн.* *нет* qoşqudan açma, qoşqudan açılma.
РАСПРЯМИТЬ *сов.* düzəltmək (*ayrı şeyi*).
РАСПРЯМИТЬСЯ *сов.* düzəlmək (*ayrı şey*).
РАСПРЯМЛЁННЫЙ *прич.* düzəldilmiş (*ayrı şey*).
РАСПРЯМЛЯТЬ *несов.* bax **распрямить**.
РАСПРЯМЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **распрявиться**; 2. düzəldilmək.
РАСПРЯЧЬ *сов.* qoşqudan açmaq, boyunduruğunu çıxartmaq.
РАСПРЯЧЬСЯ *сов.* qoşqudan açılmaq, boyunduruqdan çıxmaq.
РАСПУБЛИКОВАННЫЙ *прич.* köhn. elan edilmiş, dərc edilmiş.

РАСПУБЛИКОВАТЬ *сов.* köhn. elan etmək, dərc etmək.
РАСПУБЛИКОВЫВАТЬ *несов.* köhn. bax **распубликовать**.
РАСПУБЛИКОВЫВАТЬСЯ *несов.* köhn. elan edilmək, dərc edilmək.
РАСПУГАННЫЙ *прич.* *dan.* hürküdülmüş; hürküdülb dağıdılmış (*sürü*), hürküdülb qaçırılmış (*quş*).
РАСПУГАТЬ *сов.* *dan.* hürkütmək, hürküdülb dağıtmaq (*sürünü*), hürküdülb qaçırtmaq (*quşları*).
РАСПУГИВАТЬ *несов.* *dan.* bax **распутать**.
РАСПУГИВАТЬСЯ *несов.* *dan.* hürküdülmək; hürküdülb dağıdılmaq (*sürü*); hürküdülb qaçırılmaq (*quşlar*).
РАСПУГНУТЫЙ *прич.* *dan.* hürküdülmüş, hürküdülb dağıdılmış (*sürü*), hürküdülb qaçırılmış (*quş*).
РАСПУГНУТЬ *сов. и однокр.* *dan.* bax **распутать**.
РАСПУКОЛКА *ж* köhn. qönçə.
РАСПУСКАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. açılma (*çi-çək*); çiçək açma; 2. açma, genəltmə; genəldilmə; 3. boşaltma, boşaldılma; 4. ərimə, həll olma (*maye içərisində*); 5. yayma (*şayiə, xəbər*); 6. axıtma, axıdılma.
РАСПУСКАТЬ *несов.* bax **распустить**.
РАСПУСКАТЬСЯ *несов.* 1. bax **распуститься**; 2. buraxılmaq; 3. əridilmək, həll edilmək (*maye içərisində*); 4. yayılmaq (*şayiə, xəbər*).
РАСПУСТИТЬ *сов.* 1. buraxmaq; **распустить учеников на каникулы** şagirdləri tətilə buraxmaq; 2. ləğv etmək; **распустить комиссию** komissiyayı ləğv etmək; 3. *мәс* başlı-başına buraxmaq, intizamı zəiflətmək; 4. açmaq; **распустить паруса** yelkənləri açmaq; 5. boşaltmaq; **распустить пояс** kəməri boşaltmaq; 6. əritmək, həll etmək; **распустить краску в воде** boyanı suda əritmək; 7. yaumaq, buraxmaq; **распустить слухи** şayiə buraxmaq; 8. *dan.* axıtmaq.
РАСПУСТИТЬСЯ *сов.* 1. çiçək açmaq 2. açılmaq; 3. boşalmaq; 4. *мәс.* intizamsız olmaq, (daha) sözə qulaq asmamaq.
РАСПУТАННЫЙ *прич.* açılmış (*dolaşq şey*).

РАСПУТАТЬ *сов.* 1. açmaq; **распутать узел** düyünü açmaq; **распутать лошадь** atın buxovunu açmaq; 2. *тас.* aydınlaşdırmaq, həll etmək; **распутать сложный вопрос** müəkkəb məsələni aydınlaşdırmaq.

РАСПУТАТЬСЯ *сов.* 1. açılmaq; 2. *тас.* aydınlaşmaq, məlum olmaq; 3. azad olmaq, qurtarmaq (*borcdan*).

РАСПУТИЦА *ж ми. нет* yolların palçıqlı vaxtı.

РАСПУТНИК *м* əqləqsiz, pozğun.

РАСПУТНИЦА *ж* əqləqsiz (pozğun) qadın (qız).

РАСПУТНИЧАТЬ *несов.* əqləqsizlik etmək, pozğun həyat keçirtmək.

РАСПУТНОСТЬ *ж ми. нет* əqləqsizlik, pozğunluq.

РАСПУТНЫЙ *прил.* əqləqsiz, pozğun.

РАСПУТСТВО *ср ми. нет* əqləqsizlik, pozğunluq.

РАСПУТСТВОВАТЬ *несов.* **бах распутичь.**

РАСПУТЫВАТЬ *несов.* **бах распутать.**

РАСПУТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах распутаться;** 2. açılmaq; 3. *тас.* aydınlaşdırılmaq.

РАСПУТЫЕ *ср* yolayırıcı; ♦ **быть на распутии** iki yol arasında qalmaq, nə edəcəyini bilməmək.

РАСПУХАНИЕ *ср ми. нет* 1. şişmə; 2. *тас.* hədsiz böyümə, artma.

РАСПУХАТЬ *несов.* **бах распухнуть.**

РАСПУХЛЫЙ *прил.* şişkin, şişmiş.

РАСПУХНУТЬ *сов.* 1. şişmək; 2. *дан.* kölmək, yğunlamaq; 3. *тас.* hədsiz böyümək, artmaq.

РАСПУЧИВАТЬ *несов. дан.* **бах распуचितь.**

РАСПУЧИТЬ *сов. дан.* köpürtmək, şişirtmək.

РАСПУШИТЬ *сов.* **бах пушить** 1-ci və 3-cü mənalarda.

РАСПУШИТЬСЯ *сов.* tükünü qabartmaq.

РАСПУЩЕННОСТЬ *ж ми. нет* 1. intizamsızlıq, sırtıqlıq; 2. əqləqsizlik, pozğunluq.

РАСПУЩЕННЫЙ 1. *прич.* buraxılmış; *ученики, распущенные на каникулы* tətilə buraxılmış şagirdlər; 2. *прич.* ləğv edilmiş; **распушенная комиссия** ləğv edilmiş komissiya; 3. *прич.* açılmış; **распушенные знамена** açılmış bayraqlar; 4. *прил.*

intizamsız, ədəbsiz, sözbə baxmayan; **распушенные дети** intizamsız uşaqlar; 5. *прил.* əqləqsiz, pozğun; **распушенный человек** əqləqsiz adam.

РАСПЫЛАТЬСЯ *сов. дан.* 1. alovlanmaq, şöələnmək; 2. *тас.* qızarmaq (*rəngi*).

РАСПЫЛЕНИЕ *ср ми. нет* 1. *tex.* tozlandırma, tozlandırılma, tozlanma; 2. dağıtma, xırdalama, parçalama; dağıdılma, xırdalanma, parçalanma; dağılma, yayılma.

РАСПЫЛЕННОСТЬ *ж ми. нет* dağınıqlıq, dağınıq halda olma.

РАСПЫЛЕННЫЙ 1. *прич. tex.* tozlandırılmış; 2. *прил. тас.* dağınıq.

РАСПЫЛИТЕЛЬ *м tex.* püskürdücü, tozlandırıcı (*сihaz*).

РАСПЫЛИТЬ *сов.* 1. *tex.* tozlandırmaq; 2. *тас.* xırdalamaq, dağıtmaq, səpələmək, parçalamaq, yaymaq.

РАСПЫЛИТЬСЯ *сов.* 1. *tex.* toza dönmək; 2. *тас.* xırdalanmaq, dağılmaq, səpələnmək, parçalanmaq, yayılmaq.

РАСПЫЛЯТЬ *несов.* **бах распылить.**

РАСПЫЛЯТЬСЯ *несов.* 1. **бах распылиться;** 2. *tex.* tozlandırılmaq.

РАСПЯЛЕННЫЙ *прич.* gərilmiş, dartılıb uzadılmış (enlənmiş).

РАСПЯЛИВАТЬ *несов.* **бах распылить.**

РАСПЯЛИВАТЬСЯ *несов.* gərilmək, dartılıb uzadılmaq.

РАСПЯЛИТЬ *сов.* gərmək, dartıb uzatmaq.

РАСПЯЛКА *ж дан.* qəlib.

РАСПЯТИЕ *ср* 1. çarmıxa çəkmə; çarmıx; 2. (*дині*) xaç (*çarmıxa çəkilmiş İsanın şəkli olan xaç*).

РАСПЯТЫЙ *прич.* çarmıxa çəkilmiş.

РАСПЯТЬ *сов.* çarmıxa çəkmək (*qədim cəza üsulu*).

РАССАДА *ж ми. нет* *к. т.* şitil.

РАССАДИТЬ *сов.* 1. yerləşdirmək, öyləşdirmək, oturtmaq, yerbəyer etmək; 2. bir-birindən ayrı oturtmaq; 3. *к. т.* seyrəltmək, çıxarıb seyrək etmək (*bitkini*); 4. *дан.* yarmaq, sindirmək; 5. *дан.* yaralamaq.

РАССАДКА *ж ми. нет.* *к. т.* seyrəkləşdirilmə; seyrək ökmə (ökilmə), aralı ökmə (ökilmə).

РАССАДНИК 1. *к. т.* şitilik; 2. *тас.* ocaq, mənbə; **университет – рассадник просвещения** universitet maarif ocağıdır.

РАССАДНЫЙ *прил. к. т.* şitil -i[-ı].

РАССАДОСАЖАЛКА *ж к. т.* şitiləkən, şitil-sancan, şitilbasdıran (*alat*).

РАССАЖЕННЫЙ *прич.* 1. yerlərində oturdulmuş, öyləşdirilmiş, yerbəyer edilmiş; 2. ayrı-ayrı oturdulmuş; 3. *к. т.* seyrəldilmiş; seyrək ökilmiş (*bitki*).

РАССАЖИВАТЬ *несов.* **бах рассадить.**

РАССАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах рассесться** 1 və 2-ci mənalarda; 2. yerlərində oturdulmaq; 3. ayrı-ayrı oturdulmaq; 4. *к. т.* seyrəldilmək, seyrək ökilmək, seyrək basdırılmaq (*bitki*).

РАССАРИВАТЬ *несов.* **бах рассорить.**

РАССАРИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах рассориться;** 2. səpələndirilmək, dağıdılmaq.

РАССАСЫВАНИЕ *ср ми. нет* çəkilmə (sorulma), yatma (*şis*).

РАССАСЫВАТЬ *несов.* **бах рассосать.**

РАССАСЫВАТЬСЯ *несов.* **бах рассосаться.**

РАССВЕРЛЕННЫЙ *прич.* burğu ilə genəldilmiş (*deşik*).

РАССВЕРЛИВАТЬ *несов.* **бах рассверлить.**

РАССВЕРЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах рассверлиться;** 2. burğu ilə genəldilmək (*deşik*).

РАССВЕРЛИТЬ *сов.* burğu ilə genəltmək (*deşiyi*).

РАССВЕРЛИТЬСЯ *сов.* genəlmək (*burğu ilə*).

РАССВЕСТИ *сов.* işıqlanmaq, dan yeri ağarmaq, sübh açılmaq.

РАССВЕТ *м* 1. şəfəq; **на рассвете** dan yeri ağararkən, şəfəq sökülərkən, hava işıqlananda; 2. *тас.* başlanğıc, ilk çağ.

РАССВЕТАТЬ *несов.* **бах рассвести.**

РАССВЕТНЫЙ *прил.* şəfəq (dan) -i[-ı].

РАССВИРЕПЕЛЫЙ *прил. дан.* acıqlı, qəzəbli, qeyzli, amansız, azgın, qudurmuş.

РАССВИРЕПЕТЬ *сов.* acıqlanmaq, qəzəblənmək, qeyzə gəlmək, amansızlaşmaq, azgınlaşmaq, quduzlaşmaq, hiddətlənmək.

РАССВИСТЕТЬСЯ *сов. дан.* fit çalmaq, fiş-tinq çalmaq (*durmadan, dalbadal*).

РАССЕВ *м к. т.* 1. ökmə, ökilmə; 2. əkinin (səpinin) keyfiyyəti; 3. mexaniki ölək (xəlbir).

РАССЕВАЛЬЩИК *м хüs.* ələyici, xəlbir-ələyici, çeşidçi.

РАССЕВАЛЬЩИЦА *ж* ələyici (xəlbirələyici, çeşidçi) qadın (qız).

РАССЕВАТЬ *несов.* **бах рассеять** 1-ci mənadada.

РАССЕВАТЬСЯ *несов.* səpilmək.

РАССЕВЩИК *м* **бах рассевальщик.**

РАССЕВЩИЦА *ж* **бах рассевальщица.**

РАССЕДАТЬСЯ *несов.* **бах рассесться** 2-ci və 3-cü mənalarda.

РАССЕДАННЫЙ *прич.* yəhəri götürülmüş.

РАССЕДЛАТЬ *сов.* yəhərini götürmək; **расседлять коня** atın yəhərini götürmək.

РАССЕДЛАТЬСЯ *сов.* yəhərini (*üzərindən*) atmaq.

РАССЕДЛЫВАТЬ *несов.* **бах расседлать.**

РАССЕДЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах расседлаться;** 2. yəhəri götürülmək.

РАССЕИВАНИЕ *ср ми. нет* 1. səpmə, səpələmə, səpələnmə; saçma; 2. yauma, yayılma; 3. qovma, pəren-pəren salma (salınma); 4. *тас.* dağıtma, dağıdılma.

РАССЕИВАТЬ *несов.* **бах рассеять** 1-ci mənadadan başqa.

РАССЕИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бах рассеяться;** 2. dağıdılmaq.

РАССЕКАТЬ *несов.* **бах рассечь.**

РАССЕКАТЬСЯ *несов.* **бах рассечься.**

РАССЕКРЕТИТЬ *сов.* 1. məxfilikdən çıxartmaq, qeyri-gizli etmək; 2. məxfi işdən azad etmək.

РАССЕКРЕЧЕННЫЙ *прил.* 1. məxfilikdən çıxarılmış; 2. məxfi işdən azad edilmiş.

РАССЕКРЕЧИВАТЬ *несов.* **бах рассекретить.**

РАССЕКРЕЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. məxfilikdən çıxardılmaq; 2. məxfi işdən azad edilmək.

РАССЕЛЕНИЕ *ср ми. нет* yerləşdirilmə; müxtəlif yerlərdə sakin etmə (edilmə, olma), başqa-başqa yerləşdirmə (yerləşdirilmə, yerləşmə).

РАССЕЛИНА *ж* yarıq.

РАССЕЛИТЬ *сов. дан.* yerləşdirmək; müxtəlif yerlərdə sakin etmək, başqa-başqa yerlərdə yerləşdirmək.

РАССЕЛИТЬСЯ *сов. дан.* yerləşmək; müxtəlif yerlərdə sakin olmaq, başqa-başqa yerlərdə yerləşmək.

РАССЕЛЯТЬ *несов.* **бах расселить.**

РАССЕЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **расселиться**; 2. yerləşdirilmək, müxtəlif yerlərdə sakin edilmək, başqa-başqa yerlərdə yerləşdirilmək.

РАССЕРДИТЬ *сов.* hirsəndirmək, acıqlandırmaq.

РАССЕРДИТЬСЯ *сов.* hirsəlmək, acıqlanmaq.

РАССЕРЖЕННЫЙ *прич.* hirsəndirilmiş, acıqlandırılmış.

РАССЕРЧАТЬ *несов. dan.* bax **рассердиться**.

РАССЕЯТЬСЯ *сов.* 1. hərə öz yerində oturmaq; oturmaq; 2. yayxanmaq, yayılıb oturmaq, səpələnmək; **рассеяться на диване** divanın üstündə yayxanıb oturmaq (səpələnmək); 3. çökərək çatlamaq, yarımaq (*divar və s.*).

РАССЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. yarma, yarıma; şaqqalama, şaqqalanma; 2. bərk yaralama (yaralanma).

РАССЕЧЕННЫЙ *прич.* 1. yarılmış, şaqqalanmış, ikiyə bölünmüş; 2. bərk yaralanmış, çarplmış, çarpq.

РАССЕЧКА *ж мн. нет dan.* yarma, şaqqalama.

РАССЕЧЬ *сов.* 1. yarmaq, şaqqalamaq; ikiyə bölmək, parçalamaq; 2. bərk yaralamaq, çarmaq.

РАССЕЧЬСЯ *сов.* aralanmaq, bölünmək, parçalanmaq.

РАССЕЯНИЕ *ср* 1. dağılma, dağıtma, dağıdılma; 2. səpələnmə, səpələmə; saçma (*şüa, işıq*).

РАССЕЯННО *нареч.* huşsuz halda, dalgın halda, diqqətsiz, fikri dağınıq (*bir halda*); dalgın-dalgın; **рассеянно отвечать** fikri dağınıq bir halda cavab vermək.

РАССЕЯННОСТЬ *ж мн. нет* huşsuzluq, diqqətsizlik, fikri dağınıqlıq, unutqanlıq.

РАССЕЯННЫЙ 1. *прич.* dağıdılmış, dağılmış, pəren-pəren salınmış (olmuş); 2. *прил.* dağınıq, seyrək; 3. *прил.* diqqətsiz, dalgın, fikri dağınıq, huşsuz, unutqan.

РАССЕЯТЬ *сов.* 1. səpmək; **рассеять семена** toxum səpmək; 2. səpələmək; 3. *тас.* yerləşdirmək, yaymaq; 4. seyrəkləşdirmək; 5. qovmaq, pəren-pəren salmaq, qacırmaq; **рассеять вражескую кавалерию** düşməni

süvarisini pəren-pəren salmaq; 6. *тас.* aradan qaldırmaq; dağıtmaq; **рассеять горе** dərini dağıtmaq; **рассеять сомнения** şübhəni yox etmək.

РАССЕЯТЬСЯ *сов.* 1. dağılmaq, səpələnmək; 2. pəren-pəren olmaq; 3. *тас.* yox olmaq, aradan qalxmaq, dağılmaq; 4. *тас.* əylənmək, fikrini dağıtmaq.

РАССИДЕТЬСЯ *сов. dan.* çox oturmaq, oturmaq qalmaq.

РАССИЖИВАТЬСЯ *несов. dan.* bax **рассидеться**.

РАССИРОПИТЬСЯ *сов. dan.* üreyi yumşaltmaq, üreyi nazikləşmək, axıb getmək, təsirəlmək.

РАССКАЗ *м* 1. hekayə; 2. nəğil etmə (edilmə).

РАССКАЗАННЫЙ *прич.* nəğil edilmiş. söylənmiş, danışılmış.

РАССКАЗАТЬ *сов.* nəğil etmək, danışmaq, söyləmək.

РАССКАЗЕЦ *м dan.* bax **рассказчик**.

РАССКАЗИК *м рассказ* söz. kiç.

РАССКАЗЧИК *м* hekayəçi, nəğil edən.

РАССКАЗЧИЦА *ж* hekayəçi (nəğil edən) qadın (qız).

РАССКАЗЫВАТЬ *несов.* bax **рассказать**.

РАССКАЗЫВАТЬСЯ *несов.* nəğil edilmək, danışılmaq.

РАССКАКАТЬСЯ *сов.* 1. *dan.* bərk çarmaq (*atı*); 2. (atları) hərə bir yana çarpq dağılımaq.

РАССЛАБЕВАТЬ *несов. dan.* bax **расслабеть**.

РАССЛАБЕТЬ *сов. dan.* taqətdən düşmək, zəifləmək.

РАССЛАБИТЬ *сов.* taqətdən salmaq, zəiflətmək, üzmək.

РАССЛАБЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. taqətdən salma, zəiflətmə, üzmə; 2. taqətdən düşmə, zəifləmə, üzülmə.

РАССЛАБЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* zəiflik, qüvvətsizlik, gücsüzlük, taqətsizlik, üzgünlük.

РАССЛАБЛЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. taqətdən salınmış, gücdən salınmış, zəiflədilmiş; 2. taqətdən düşmüş, gücdən düşmüş, zəifləmiş; üzülmüş, üzgün, zəif.

РАССЛАБЛЯТЬ *несов.* bax **расслабить**.

РАССЛАБЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **расслабиться**; 2. zəiflədilmək, taqətdən salınmaq.

РАССЛАБНУТЬ *сов.* zəiflənmək, əldən düşmək, haldan düşmək, üzülmək, yorulmaq.

РАССЛАВИТЬ *сов. dan.* 1. həddindən artıq tərifləmək, göylərə qaldırmaq; 2. ələmə yaymaq, şayiə buraxmaq, ələmə car çəkmək.

РАССЛАВИТЬСЯ *сов. dan.* haqqında (*xəbər, şayiə*) yayılmaq.

РАССЛАВЛЕННЫЙ *прич. dan.* 1. həddindən artıq təriflənmiş, göylərə qaldırılmış; 2. haqqında ələmə (*xəbər, şayiə*) yayılmış.

РАССЛАВЛЯТЬ *несов.* bax **расслаивать**.

РАССЛАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. *köhn.* bax **расслаиваться**; 2. həddindən artıq təriflənmək, göylərə qaldırılmaq; 3. ələmə yayılmaq haqqında, şayiə buraxılmaq.

РАССЛАИВАНИЕ *ср* laylara ayırma (ayırılma), lay-lay etmə (edilmək), lay-lay olma.

РАССЛАИВАТЬ *несов.* bax **расслоить**.

РАССЛАИВАТЬСЯ *несов.* bax **расслоиться**.

РАССЛЕДОВАНИЕ *ср* 1. yoxlama, yoxlanma, araşdırma, araşdırılma; təhqiq etmə (edilmə); təhqiqat; 2. *hüq.* istintaq.

РАССЛЕДОВАННЫЙ *прич.* 1. yoxlanmış, araşdırılmış, təhqiq edilmiş; 2. *hüq.* istintaq edilmiş.

РАССЛЕДОВАТЬ *сов. и несом.* 1. yoxlamaq, araşdırmaq, öyrənmək, təhqiq etmə; 2. *hüq.* istintaq aparmaq.

РАССЛОЕНИЕ *ср мн. нет* 1. laylara ayırma (ayırılma); lay-lay (ayırma); 2. təbəqələrə ayırma (ayırılma), təbəqələnmə; 3. *тас.* təbəqələşmə, təbəqələşdirmə, təbəqələşdirilmə.

РАССЛОЕННЫЙ *прич.* 1. laylaşdırılmış, laylara ayrılmış, lay-lay ayrılmış. 2. *тас.* təbəqələrə ayrılmış, təbəqələnmə (təbəqələşdirilmiş).

РАССЛОИТЬ *сов.* 1. laylara ayırmaq; lay-lay etmək; 2. *тас.* təbəqələrə ayırmaq, təbəqələşdirmək.

РАССЛОИТЬСЯ *сов.* 1. laylara ayrılmaq, qat-qat olmaq; 2. *тас.* təbəqələrə ayrılmaq, təbəqələşmək.

РАССЛОЙКА *ж* 1. bax **расслоение**; 2. *geol.* lay, qat, təbəqə.

РАССЛУШАТЬ *сов. dan.* bax **расслышать**.

РАССЛУШАТЬ *сов.* yaxşı eşitmək.

РАССМАТРИВАНИЕ *ср* baxma, gözəndə keçirmə.

РАССМАТРИВАТЬ *несов.* 1. bax **рассмотреть**; 2. hesab etmək, qiymətləndirmək.

РАССМАТРИВАТЬСЯ *несов.* 1. baxılmaq, gözəndə keçirilmək; 2. müzakirəyə qoyulmaq, müzakirə edilmək, təhlil edilmək.

РАССМЕШИТЬ *сов.* güldürmək.

РАССМЕЯТЬСЯ *сов.* gülmək, gülüşmək.

РАССМОТРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. baxma; baxılma, gözəndə keçirmə (keçirilmə); 2. müzakirəyə qoyma (qoyulma).

РАССМОТРЕННЫЙ *прич.* 1. baxılmış. gözəndə keçirilmiş; 2. müzakirəyə qoyulmuş.

РАССМОТРЕТЬ *сов.* 1. baxmaq, gözəndə keçirmək; 2. görmək, seçmək; **в темноте мы с трудом рассмотрели дорогу** qaralıqda yolu çətin seçə bildik; 3. müzakirəyə qoymaq, müzakirə etmək.

РАССНАСТИТЬ *сов. daniz.* təchizatını çıxartmaq (*gəminin və s.*).

РАССНАСТКА *ж мн. нет daniz.* təchizatını çıxartma (*gəminin və s.*).

РАССНАЩЕННЫЙ *прич. daniz.* təchizatı çıxardılmış (*gəmi və s.*).

РАССНАЩИВАТЬ *несов. daniz.* bax **расснастить**.

РАССНАЩИВАТЬСЯ *несов. daniz.* təchizatı çıxardılmaq (*gəminin və s.*).

РАССОВАННЫЙ *прич. dan.* dürtülmüş, yerləşdirilmiş, qoyulmuş (*müxtəlif yerlərə*).

РАССОВАТЬ *сов. dan.* soxmaq, dürtmək, yerləşdirmək, qoymaq (*müxtəlif yerlərə*); **рассовать вещи по чмодам** şeyləri çəmadanlara dürtüldürmək.

РАССОВЫВАТЬ *несов. dan.* bax **рассовать**.

РАССОВЫВАТЬСЯ *несов. dan.* dürtüldürülmək, yerləşdirilmək, qoyulmaq (*müxtəlif yerlərə*).

РАССОЛ *м* 1. şoraba; 2. şor su, duzlu su, şoraba suyu.

РАССОЛЬНИК *І м ашр.* rassolnik (*şor xiyar şorabası*).

РАССОЛЬНИК *ІІ м хüs.* şor su quyusu (*duzlaqlarda*).

РАССОЛЬНЫЙ *прил.* şorabaya qoyulmuş.

РАССОРЕННЫЙ *прич. dan.* araları vurulmuş, araları dəymiş.

РАССОРЁННЫЙ *прич. dan* 1. hər yərə dağıdılmış, hər yərə tökülmüş; 2. *тас.* havaya sovurulmuş, puç edilmiş (*pul*).
РАССОРИВАТЬ *несов. bax рассорить.*
РАССОРИВАТЬСЯ *несов. 1. bax рассориться;* 2. araları vurulmaq, dalaşdırılmaq.
РАССОРИТЬ *сов. aralarını vurmaq, dalaşdırmaq, savaşıdırmaq.*
РАССОРИТЬ *сов. dan. 1. hər yərə tökmək, hər yərə dağıtmaq; 2. тас.* havaya sovurmaq, israf etmək, puç etmək (*pulunu*).
РАССОРИТЬСЯ *сов. küşüşmək, araları döymək, dalaşmaq.*
РАССОРИТЬСЯ *сов. dan. tökülmək, dağılmaq, səpələnmək.*
РАССОРТИРОВАННЫЙ *прич. хüs.* çeşidlərə ayrılmış, sortlara ayrılmış.
РАССОРТИРОВАТЬ *сов. хüs.* çeşidlərə ayırmaq, sortlara ayırmaq.
РАССОРТИРОВАТЬ *ж мн. нет хüs.* çeşidlərə ayırmaq (ayırmaq), sortlara ayırmaq (ayırmaq).
РАССОРТИРОВАНИЕ *сп* çeşidlərə ayırmaq (ayırmaq), sortlara ayırmaq (ayırmaq).
РАССОРТИРОВАТЬСЯ *несов. хüs.* bax рассортировать.
РАССОРТИРОВАТЬСЯ *несов. хüs.* çeşidlərə ayrılmaq, sortlara ayrılmaq.
РАССОСАТЬ *сов. çəkmək, əritmək. yatırmaq, yox etmək; компрессами рассосать опухоль* kompreslə şişi çəkmək.
РАССОСАТЬСЯ *сов. çəkilmək, ərimək, yatmaq, yox olmaq (şiş və s.).*
РАССОХА *ж тәһ. köhn. 1. ağac xış; 2. haça.*
РАССОХНУТЬСЯ *сов. qırıyub çatlamaq.*
РАССОШИСТЫЙ *прил. тәһ.* haçalı, haça, haçayaoxşar.
РАСПРАШИВАНИЕ *сп* soruşma, soruşub öyrənmə (bilmə), sorğu-sual etmə.
РАСПРАШИВАТЬ *несов. bax расспросить.*
РАСПРАШИВАТЬСЯ *несов. soruşulmaq, sorğu-sual edilmək.*
РАСПРОС *м 1. soruşma, soruşub öyrənmə; 2. sorğu-sual, sorğu.*
РАСПРОСИТЬ *сов. soruşmaq, sorğu-suala tutmaq, soruşub öyrənmək.*
РАСПРОШЕННЫЙ *прич. soruşulmuş; sorğu-sual edilmiş.*

РАССРЕДОТОЧЕНИЕ *сп мн. нет* (kiçik hissələrle) yerləşdirmə, yerləşdirilmə, səpələmə, yayma, topluluq halından çıxarma (*qoşunu, obyektləri və s.*).
РАССРЕДОТОЧЕННЫЙ *прич. (kiçik hissələrle) yerləşdirilmiş (qoşun).*
РАССРЕДОТОЧИВАТЬ *несов. (hərbi) bax рассредоточить.*
РАССРЕДОТОЧИВАТЬСЯ *несов. (hərbi); 1. bax рассредоточиться; 2. kiçik hissələrle yerləşdirilmək (geniş sahədə).*
РАССРЕДОТОЧИТЬ *сов. (kiçik hissələrle) yerləşdirmək; рассредоточить войска* qoşunları (kiçik hissələrle) yerləşdirmək, geniş sahəyə səpələmək, yaymaq.
РАССРЕДОТОЧИТЬСЯ *сов. (kiçik hissələrle) yerləşmək.*
РАССРÓЧЕННЫЙ *прич. müddətlərə bölünmüş, vaxtlara ayrılmış.*
РАССРÓЧИВАТЬ *несов. bax рассрочить.*
РАССРÓЧИВАТЬСЯ *несов. müddətlərə bölünmək, vaxtlara ayrılmaq (bir işin yerinə yetirilməsi və ya borcun ödənməsi).*
РАССРÓЧИТЬ *сов. müddətlərə bölmək, vaxtlara ayırmaq (bir işin yerinə yetirilməsini və ya borcun ödənməsini); möhlət vermək; рассрочить выплату долга* borcu hissə-hissə ödəmək üçün möhlət vermək.
РАССРÓЧКА *ж мн. нет* hissə-hissə ödəmə (ödənmə); möhlət; **в рассрочку** möhlətlə.
РАССТАВАННИЕ *сп* vidalaşaraq ayrılmaq, vidalaşmaq, ayrılmaq.
РАССТАВАТЬСЯ *несов. bax расстаться.*
РАССТАВИТЬ *сов. 1. yerbəyər etmək, yerləşdirmək, düzmək, qoymaq; расставить книги по полкам* kitabları rəflərə düzmək; 2. qurmaq; **расставить сеть** tor qurmaq; 3. açmaq, aralamaq. aralı qoymaq; 4. genəltmək, enlətmək; **расставить рукава у платья** paltarın qollarını genəltmək.
РАССТАВИТЬСЯ *сов. 1. yerbəyər olmaq, yerləşmək, düzülmək; 2. açılmaq, aralanmaq; 3. genəlmək, enlənmək.*
РАССТАВКА *ж мн. нет* genəltmə, enlətmə.
РАССТАВЛЕННЫЙ *прич. 1. yerbəyər edilmiş, yerləşdirilmiş, düzülmüş, qoyulmuş; 2. açılmış, aralanmış, aralı qoyulmuş; 3. genəldilmiş, enləndirilmiş.*
РАССТАВЛЯТЬ *несов. bax расставлять.*

РАССТАВЛЯТЬСЯ *несов. 1. bax расставиться; 2. yerbəyər edilmək. yerləşdirilmək; düzülmək, qoyulmaq; 3. açılmaq; aralandırılmaq; 4. genəldilmək, enləndirilmək.*
РАССТАНАВЛИВАТЬ *несов. bax расстановить.*
РАССТАНАВЛИВАТЬСЯ *несов. 1. bax расстановиться; 2. yerbəyər edilmək, yerləşdirilmək, düzülmək.*
РАССТАНОВИТЬ *сов. dan. bax расставить* 1-ci mənada.
РАССТАНОВИТЬСЯ *сов. dan. bax расставиться* 1-ci mənada.
РАССТАНОВКА *ж 1. yerbəyər etmə, yerləşdirmə, düzme, qoyma; yerbəyər edilmə, yerləşdirilmə, düzülmə, qoyulma; 2. qoyuluş, düzülmə, tərtib; 3. dan. qısa fasilə, ara; читать с расстановкой* qısa fasilələrlə oxumaq, dayana-dayana oxumaq.
РАССТАНОВЛЕННЫЙ *прич. yerbəyər edilmiş, yerləşdirilmiş, düzülmüş, qoyulmuş.*
РАССТАНОВЩИК *м* düzücü.
РАССТАТЬСЯ *сов. 1. ayrılmaq, tərək etmək, əlvida etmək, görüşüb ayrılmaq, vidalaşmaq; 2. əl çəkmək, tərgitmək, üzülüşmək.*
РАССТЕГÁЙ *м 1. qutab (açıq içli qutab); 2. köhn. qabağı açıq sarafan.*
РАССТЕГÁЙЧИК *м* расстегай *сөз. kiç.*
РАССТЕГАННЫЙ *прич. sırtınmış.*
РАССТЕГÁТЬ *сов. sırtmaq (yorgani).*
РАССТЕГИВАТЬ *I несов. bax расстегнуть.*
РАССТЕГИВАТЬ *II несов. bax расстегать.*
РАССТЕГИВАТЬСЯ *I несов. bax расстегнуться.*
РАССТЕГИВАТЬСЯ *II несов. sırtınmaq.*
РАССТЕГНУТЫЙ *прич. düyməsi açılmış, yaxası açılmış, ilməyi açılmış.*
РАССТЕГНУТЬ *сов. düyməsini açmaq, yaxasını açmaq, ilməyini açmaq.*
РАССТЕГНУТЬСЯ *сов. 1. düyməsini açmaq (öz paltarının); 2. düyməsi açılmaq, yaxası açılmaq, ilməyi açılmaq.*
РАССТЕЛЕННЫЙ *прич. dan. döşənməmiş, salınmış, sərilmiş.*
РАССТЕЛИТЬ *сов. dan. bax разостлать.*
РАССТЕЛИТЬСЯ *сов. dan. bax разостлаться.*
РАССТИЛ *м мн. нет* döşəmə, sərmə; döşənmə, sərilmə.

РАССТИЛÁТЬ *несов. bax разостлать.*
РАССТИЛÁТЬСЯ *несов. bax разостлаться.*
РАССТИЛКА *ж мн. нет* *дан. bax расстил.*
РАСТОЯНИЕ *сп* ara, məsafə, yol; **Ø** *держать кого-нибудь на почтительном расстоянии от себя* yaxın durmamaq, uzaqlaşmaq, yaxınına buraxmamaq, heç bir əlaqə saxlamamaq.
РАСТРАИВАТЬ *несов. bax расстроить.*
РАСТРАИВАТЬСЯ *несов. 1. bax расстроиться; 2. pozulmaq, xarab edilmək; 3. pərt edilmək, qanı qaraldılmaq; 4. kökdən salınmaq (musiqi aləti).*
РАСТРÉЛ *м 1. güllələmə, güllələnmə; gülləyə tutma (tutulma); gülləbaran; 2. güllələmə cəzası.*
РАСТРÉЛИВАТЬ *несов. bax расстрелять.*
РАСТРÉЛИВАТЬСЯ *несов. 1. güllələnmək; 2. gülləyə tutulmaq, gülləyə basılmaq.*
РАСТРЕЛЯНИЕ *сп köhn. bax расстрел.*
РАСТРЕЛЯННЫЙ *прич. güllələnmiş.*
РАСТРЕЛЯТЬ *сов. 1. güllələmək; 2. gülləyə basmaq, gülləyə tutmaq; 3. atmaq, sərf etmək (patronu); 4. silahın lüləsini genəltmək (tez-tez atmaq nəticəsində).*
РАСТРИГА *м (dini) rütbəindən salınmış ruhani.*
РАСТРИГÁТЬ *несов. bax расстричь.*
РАСТРИГÁТЬСЯ *несов. 1. bax расстричься; 2. ruhani rütbəindən məhrum edilmək; 3. qayçı ilə doğranmaq.*
РАСТРИЖЕНИЕ *сп мн. нет (dini) ruhani rütbəindən məhrum olma (etmə, edilmə).*
РАСТРИЖЕННЫЙ *прич. 1. (dini) ruhani rütbəindən məhrum edilmiş; 2. dan. qayçı ilə doğranmış.*
РАСТРИЧЬ *сов. 1. (dini) ruhani rütbəindən məhrum etmək; 2. dan. qayçı ilə doğranmaq.*
РАСТРИЧЬСЯ *сов. (dini) ruhanilikdən çıxmaq, əl çəkmək.*
РАСТРОЕННЫЙ *прич. и прил. 1. pozulmuş, xarab edilmiş, dağıdılmış, pozğunluq salınmış; 2. kökdən düşmüş (musiqi aləti); 3. тас. pərişan, kefi pozulmuş, pərt, dilxor, pəjmürdə.*
РАСТРОНТЬ *сов. 1. pozmaq, xarab etmək, dağıtmaq, şəţel qatmaq, pöl vurmaq; 2. kökdən salmaq (musiqi alətinə); 3. тас. pərt*

etmək, ovqatını təlx etmək, kefini pozmaq, qanını qaraltmaq.

РАССТРОИТЬСЯ сов. 1. pozulmaq, xarab olmaq, dağılmaq; 2. kökdən düşmək (*musiqi alati*); 3. pərt olmaq, ovqatı təlx olmaq, kefi pozulmaq, diltor olmaq, qanı qaraltmaq.

РАСТРОЙСТВО ср 1. pozma, pozulma; xarab etmə, xarab edilmə, xarab olma; dağıtma, dağılma; 2. kökdən düşmə, kökdən salma (*musiqi alətini*); 3. pozğunluq; pozuluş, nasazlıq; 4. məs. pərtlik, diltorluq, qanqaralıq.

РАСТУПАТЬСЯ несов. bax **раступиться**.

РАСТУПИТЬСЯ сов. 1. aralanmaq, aralanıb yol vermək; 2. *köhn.* yarılmaq, çatılmaq (*yer*).

РАССУДИТЕЛЬНО нареч. ağılla, mühakimə ilə, düşüncə ilə; **рассудительно поступить** ağılla hərəkət etmək.

РАССУДИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет düşüncəlilik, ağıllılıq, mühakiməlilik, idraklılıq; düşüncə, dərrakə, idrak, ağıl-fərasət.

РАССУДИТЕЛЬНЫЙ прил. düşüncəli, ağıllı, dərrakəli, mühakiməli, ehtiyatlı.

РАССУДИТЬ сов. 1. ayırd etmək, qərar çıxarmaq, hökm vermək; 2. ətraflı düşünmək, fikirləşmək.

РАССУДОК м мн. нет düşüncə, ağıl, idrak, dərrakə, ağıl-fərasət; mühakimə qabiliyyəti; **лишиться рассудка** ağılını itirmək, dəli olmaq; **вопреки рассудку** ağıla xilaf olaraq; **♦ быть в полном рассудке** ağılı başında olmaq.

РАССУДОЧНОСТЬ ж мн. нет ağıllılıq, şüurluluq, düşüncəlilik, dərrakəlilik.

РАССУДОЧНЫЙ прил. 1. düşüncəli, ağıllı, dərrakəli; 2. quru mühakimə nəticəsi olan; mücərrəd, abstrakt; 3. quru, hissiz.

РАССУЖДАТЬ несов. 1. düşünmək, fikirləşmək, mühakimə etmək; 2. danışmaq, fikir söyləmək.

РАССУЖДЕНИЕ ср 1. düşüncə, fikir, mühakimə; 2. *чаще мн.* mübahisə, danışq; **выполнить приказ без рассуждений** əmrə danışqsız yerinə yetirməli; 3. *köhn.* tədqiqat, elmi əsər; **♦ в рассуждении (кого, чего) köhn.** ...gəldikdə, ...gəlincə, ...cəhətdən.

РАССУЖЕННЫЙ прич. ayırd edilmiş, qərar çıxardılmış, hökm verilmiş.

РАССУЖИВАТЬ несов. bax **рассудить**.

РАССУПОНЕННЫЙ прич. *xüs.* qayıışı açılmış (*boyunduruq*).

РАССУПОНИВАТЬ несов. *xüs.* bax **раскупонить**.

РАССУПОНИВАТЬСЯ несов. *xüs.* bax **раскупониться**.

РАССУПОНИТЬ сов. *xüs.* açmaq (*boyunduruq qayıışı*).

РАССУПОНИТЬСЯ сов. *xüs.* açılmaq (*boyunduruq qayıışı*).

РАССУЧЕННЫЙ прич. 1. açılmış (*hörülmüş, eşilmiş şey*); 2. salınmış (*çirmək*).

РАССУЧИВАТЬ несов. bax **рассучить**.

РАССУЧИВАТЬСЯ несов. bax **рассучиться**.

РАССУЧИТЬ сов. 1. açmaq (*hörülmüş, eşilmiş şeyi*); 2. salmaq (*çirməyi*).

РАССУЧИТЬСЯ сов. 1. açılmaq (*hörülmüş, eşilmiş şey*); 2. salınmaq (*çirmək*).

РАССУЧКА ж мн. нет 1. açma (*hörülmüş, eşilmiş şeyi*); 2. salma (*çirməyi*).

РАССЧИТАННО нареч. qəsdən, təsadüfi olmayaraq.

РАССЧИТАННОСТЬ ж qəsdən edilmə, müəyyən məqsədlə edilmə.

РАССЧИТАННЫЙ прич. и прил. 1. hesablanmış, sayılmış; 2. nəzərə alınmış, nəzərdə tutulmuş; təxmin edilmiş; 3. işdən çıxarılmış, qulluqdan çıxarılmış, haqq-hesabı verilmiş; 4. qəsdən (edilən), təsadüfi olmayan; **рассчитанная грубость** qəsdən edilən kobudluq; 5. ...nəzərdə tutulan, ...üçün olan; **книга, рассчитанная на широкий круг читателей** geniş oxucu kütləsi üçün olan kitab.

РАССЧИТАТЬ сов. 1. hesablamaq, saymaq; 2. nəzərə almaq, nəzərdə tutmaq; 3. nəticəyə gəlmək, qərara gəlmək; 4. işdən çıxarmaq, qulluqdan çıxarmaq, haqq-hesabını vermək; 5. (*hərbi*) saydırmaq.

РАССЧИТАТЬСЯ сов. 1. hesablamaq, haqq-hesab çəkiş üzvlüşmək; 2. qısa almaq, öc almaq, hesablamaq; 3. (*hərbi*) saymaq.

РАССЧИТЫВАТЬ несов. 1. bax **рассчитывать**; 2. güvənmək, arxalanmaq, ümid olmaq, bel bağlamaq; **не рассчитывайте на него** ona ümid olmayın.

РАССЧИТЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **расчитаться**; 2. hesablanmaq, sayılmaq; 3. nəzərə alınmaq, nəzərdə tutulmaq; 4. cəzasını çəkmək, məsuliyyətini daşımaq, altını çəkmək.

РАССЫЛАТЬ несов. bax **разослать**.

РАССЫЛАТЬСЯ несов. göndərilmək yollanmaq (*müxtəlif yerlərə*).

РАССЫЛКА ж мн. нет göndərmə, göndərilmə; yollama, yollanma (*müxtəlif yerlərə*).

РАССЫЛОЧНЫЙ прил. göndərmə -i[-ı]; **рассылочный отдел почтамта** poçtun göndərmə şöbəsi.

РАССЫЛЬНЫЙ 1. прил. göndərmə -i[-ı]; göndərilən paketlər qeyd edilən (*dəftər və s.*); 2. *в знач. суц. м* kuryer, ayaqçı.

РАССЫПАЛЬЩИК м *xüs.* bax **рассыпщик**.

РАССЫПАЛЬЩИЦА ж *xüs.* bax **рассыпщица**.

РАССЫПАННЫЙ прич. 1. səpilmiş, səpələnmiş, dağı(dı)lmış, töküşdürülmüş; 2. tökülmüş.

РАССЫПАТЬ сов. 1. səpmək, səpələmək, dağıtmaq; töküşdürmək; yaymaq; **нечаянно рассыпать соль** duzu bilmədən dağıtmaq; **рассыпать сено для просушки** qurumaq üçün otu yaymaq; 2. töküb doldurmaq, tökmək; **рассыпать муку по мешкам** unu kisələrə tökmək; 3. (*hərbi*) səpələmək, səpələşdirmək; **рассыпать бойцов по полю** döyüşçüləri çöldə səpələşdirmək.

РАССЫПАТЬ несов. bax **рассыпать**.

РАССЫПАТЬСЯ сов. 1. dağılmaq; **картофель рассыпался** kartof dağıldı; 2. dağılışmaq, səpələnmək; **охотники рассыпались по лесу** ovçular meşəyə səpələndilər; 3. parçalanmaq, parça-parça olmaq; 4. dağılıb getmək, ləğv olmaq, dağılmaq, pozulmaq; **кружок рассыпался** dərmək dağıldı; **♦ рассыпаться прахом** məhv olmaq, heçə çıxmaq; **рассыпаться в похвалах** tərifə basmaq; **рассыпаться в трелях** səh-cəh vurmaq; **рассыпаться в звонком смехе** qəh-qəhə çəkmək. şaqqanaq çəkmək; **рассыпаться мелким бесом** bax **бес**.

РАССЫПАТЬСЯ несов. bax **рассыпаться**.

РАССЫПКА ж мн. нет 1. səpələmə, dağıtma; səpələnmə, dağılma; 2. tökmə, tökülmə; 3. *xüs.* çəkisi azalma.

РАССЫПНОЙ прил. 1. səpələnən, dənəli, dən-dən; 2. bir-bir satılan, tək-tək satılan; **рассыпные папиросы** tək-tək satılan *papiros*; **♦ рассыпной строй (hərbi)** silsilə xətti.

РАССЫПЧАТОСТЬ ж мн. нет kövrəklik, tez ovulma.

РАССЫПЧАТЫЙ прил. kövrək, tez ovulan.

РАССЫПЩИК м *xüs.* səpələyici (*fəhlə*).

РАССЫПЩИЦА ж səpələyici qadın (*qız*).

РАССЫХАТЬСЯ несов. bax **рассохнуться**.

РАСТАИВАТЬ несов. bax **растаять**.

РАСТАЛКИВАТЬ несов. *dan.* bax **растолкать**.

РАСТАЛКИВАТЬСЯ несов. *dan.* 1. aralanmaq, itələnilib aralanmaq; 2. silkələnilib oyaqlanmaq.

РАСТАПЛИВАТЬ несов. bax **растопить**.

РАСТАПЛИВАТЬСЯ несов. 1. bax **растопиться**; 2. qalanmaq, yandırılmaq (*ocaq*); 3. əridilmək (*yağ və s.*).

РАСТАПТЫВАТЬ несов. bax **растоптать**.

РАСТАПТЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **растоптаться**; 2. tapdalanmaq, ayaqlanmaq; 3. geyilib genəldilmək (*ayaqqabı*).

РАСТАСКАННЫЙ прич. 1. aparılmış (*hissə-hissə və müxtəlif vaxtlarda*); 2. *dan.* oğurlanmış, dağınıb aparılmış.

РАСТАСКАТЬ сов. 1. aparmaq (*hissə-hissə və müxtəlif vaxtlarda*); 2. *dan.* oğurlamaq, daşımaq, dağıyıp aparmaq.

РАСТАСКИВАТЬ несов. bax **растаскать** və **расташить**.

РАСТАСКИВАТЬСЯ несов. 1. aparılmaq (*hissə-hissə və müxtəlif vaxtlarda*); 2. *dan.* oğurlanmaq, dağınıb aparılmaq.

РАСТАСОВАННЫЙ прич. 1. qarışdırılmış (*qumar kağızı*); 2. *dan.* məs. yerləşdirilmiş, yerbəyər edilməsi.

РАСТАСОВАТЬ сов. 1. qarışdırmaq (*qumar kağızını*); 2. *dan.* məs. yerləşdirmək, yerbəyər etmək.

РАСТАСОВКА ж 1. qarışdırma (*qumar kağızını*); 2. *dan.* məs. yerləşdir(il)mə, yerbəyər etmə (edilmə).

РАСТАСÓВЫВАТЬ *несов.* bax **растасовать**.
РАСТАСÓВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. qarışdırılmaq (*qumar kağıdı*); 2. *dan. təs.* yerləşdirilmək, yerbəyər edilmək.

РАСТАЧИВАТЬ *несов.* bax **расточить** I
РАСТАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расточиться**; 2. yonulub genəldilmək (*deşik*).

РАСТАЩЕННЫЙ *прич.* 1. bax **растасканный**; 2. dartılıb genəldilmiş; 3. aralaşdırılmış; 4. *təs.* ayrı salınmış.

РАСТАЩИТЬ *сов.* 1. bax **растаскать**; 2. dartıb genəltmək, çəkib genəltmək; 3. aralaşdırmaq, aralamaq; 4. *təs.* ayırmaq, ayrı salmaq.

РАСТАЯТЬ *сов.* 1. ərimək, əriyib getmək; **снег растаял** qar əridi; 2. əritmək; 3. *təs.* yumşalmaq, mütəəssir olmaq; 4. *təs.* yox olub getmək, getdikcə azalmaq.

РАСТВОР I *м* 1. ara (*açılmış qayçı, pərgar, pəncərə və ya qapı arası*); 2. dükən gözü.

РАСТВОР II *м* 1. məhlul; 2. qatışıq.
РАСТВОРЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. əritmə, həll etmə; 2. əridilmə, həll edilmə; 3. ərimə, həll olma.

РАСТВОРЕННЫЙ *прич.* açılmış, aralanmış (*pəncərə, qapı və s.*).

РАСТВОРЕННЫЙ *прич.* 1. əridilmiş, həll edilmiş; 2. ərinmiş, həll olmuş; **соль растворена в воде** duz suda əridilmişdir.

РАСТВОРИМОСТЬ *ж* *мн.* **нет** ərimə qabiliyyəti, həll ola bilmə.

РАСТВОРИМЫЙ *прил.* *xüs.* əridilə bilən, həll edilə bilən.

РАСТВОРИТЕЛЬ *м* əridici, həlledici.

РАСТВОРИТЬ I *сов.* açma, aralama (*qapını və s.*).

РАСТВОРИТЬ II *сов.* 1. əritmək, həll etmək; 2. xəmir hazırlamaq.

РАСТВОРИТЬСЯ I *сов.* açılmaq, aralanmaq (*qapı və s.*).

РАСТВОРИТЬСЯ II *сов.* ərimək, həll olmaq.

РАСТВОРЩИК *м* *xüs.* qızıləridən, qızılı kimyəvi üsulla qumdan ayıran fəhlə (*qızıl mədənlərində*).

РАСТВОРЯЕМОСТЬ *ж* *мн.* **нет** bax **растворимость**.

РАСТВОРЯЛЬЩИК *м* *xüs.* məhlul hazırlayan fəhlə (*sabun istehsalında*).

РАСТВОРЯТЬ I *несов.* bax **растворить** I.

РАСТВОРЯТЬ II *несов.* bax **растворить** II.
РАСТВОРЯТЬСЯ I *несов.* 1. bax **раствориться** I; 2. açılmaq, aralanmaq (*qapı və s.*).

РАСТВОРЯТЬСЯ II *несов.* 1. bax **раствориться** II; 2. əridilmək, həll edilmək; 3. qatışdırılmaq.

РАСТЕКАТЬСЯ *несов.* 1. bax **растечься**; 2. *təs. dan.* uzunçuluq etmək, uzatmaq, naqqallıq etmək.

РАСТЕЛИВАТЬСЯ *несов.* bax **растелиться**.
РАСТЕЛИТЬСЯ *сов.* *məh. k. t.* balalamaq, buzovlamaq, doğmaq (*inək, maral və s.*).

РАСТЕНИЕ *ср* bitki; **многолетние растения** çoxillik bitkilər; **дикие растения** yabanı bitkilər; **культурные растения** mədəni (becərilən) bitkilər.

РАСТЕНИЕВОД *м* *xüs.* bitkiçi, bitkiçilik mütəəssisi.

РАСТЕНИЕВОДСТВО *ср* *мн.* **нет** *xüs.* bitkiçilik.

РАСТЕНИЕВОДЧЕСКИЙ *прил.* *xüs.* bitkiçilik -i[-ı].

РАСТЕПЛЕННЫЙ *прич.* *dan.* mütəəssir edilmiş.

РАСТЕПЛИТЬ *сов.* *dan.* mütəəssir etmək.

РАСТЕРЕБИТЬ *сов.* *dan.* 1. dartışdırmaq, qarışdırmaq, dağıtmaq (*saçı və s.*); 2. qurdalamaq, dırmaqlamaq (*yaramı*).

РАСТЕРЕТЬ *сов.* 1. ovxalamaq, əzmək, toz halına salmaq, döymək (*həvəngdə*); 2. sürtmək, yaxmaq; 3. ovmaq, ovuşdurmaq, masaj etmək; 4. **растереть в порошок** bax **порошок**.

РАСТЕРЕТЬСЯ *сов.* 1. ovxalanmaq, əzilmək, toz halına gəlmək; 2. öz bədənini sürtmək (ovuşdurmaq, masaj etmək).

РАСТЕРЗАННЫЙ *прич.* *и* *прил.* 1. parçalanmış; 2. cırılmış, tikə-tikə edilmiş; 3. *təs.* üzgün, iztirabl.

РАСТЕРЗАТЬ *сов.* 1. parçalamaq; 2. cırmaq, tikə-tikə etmək; 3. *təs.* mənəvi əzab vermək, üzmək, iztirab vermək, xırpalamaq.

РАСТЕРЗЫВАТЬ *несов.* bax **растерзать**.

РАСТЕРЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. parçalanmaq; 2. cırılmaq, tikə-tikə olmaq; 3. *təs.* mənəvi əzab verilmək, xırpalanmaq.

РАСТЕРИВАТЬ *несов.* bax **растерять**.

РАСТЕРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **растеряться**; 2. itirilmək.

РАСТЕРТЫЙ *прич.* 1. ovxalanmış, narınlanmış, toz halına salınmış; 2. sürtülmüş, yaxılmış (*dərman və s.*); 3. ovulmuş, ovuşdurulmuş, masaj edilmiş.

РАСТЕРЯННОСТЬ *ж* *мн.* **нет** qarışma, özünüitirmə, çaşma, çaşqınlıq.

РАСТЕРЯННЫЙ *прич.* *и* *прил.* 1. itirilmiş, itmiş; 2. özünü itirmiş, qarışmış, çaşmış, çaşqın.

РАСТЕРЯТЬ *сов.* tədricən itirmək, qeyb etmək (*çoxunu və ya hamısını*).

РАСТЕРЯТЬСЯ *сов.* 1. itmək, itib getmək (*çox şey və s.*); 2. özünü itirmək, qarışmaq, çaşmaq.

РАСТЕРЯХА *м* *и* *ж* *dan.* huşsuz, fikri dağınıq adam.

РАСТЕСАННЫЙ *прич.* içi yonulmuş, yonulub genəldilmiş (*deşik*).

РАСТЕСАТЬ *сов.* içini yonmaq, yonub genəltmək (*deşiyi*).

РАСТЕСАТЬСЯ *сов.* içi yonulmaq, yonulub genəlmək (*deşik*).

РАСТЕСКА *ж* *мн.* **нет** *xüs.* içini yonma, yonub genəltmə (*deşiyi*).

РАСТЕСЫВАТЬ *несов.* bax **растесать**.

РАСТЕСЫВАТЬСЯ *несов.* bax **растесаться**.

РАСТЕЧЬСЯ *сов.* 1. axmaq, axıb dağılmaq, axıb getmək; 2. yayılmaq (*mürəkkəb*); 3. *təs.* oynamaq, görünmək; **по его лицу растекалась улыбка** üzündə təbəssüm oynadı.

РАСТИ *несов.* 1. böyümək, boy atmaq; 2. çoxalmaq, artmaq; 3. inkişaf etmək, yüksəlmək; mükəmməlləşmək; 4. bitmək, yetişmək (*bitki*).

РАСТИРАНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. ovxalama, narınlaşdırma, toz halına salma; 2. sürtmə, sürtmə dərmanı; 3. ovma, ovuşdurma, masaj.

РАСТИРАТЬ *несов.* bax **растереть**.

РАСТИРАТЬСЯ *несов.* bax **растереться**.

РАСТИРКА *ж* 1. bax **растирание** I-ci mənadı; 2. ovxalayan, əzən (*alət*).

РАСТИРОЧНЫЙ *растирка* *söz. şif.*

РАСТИРЩИК *м* *xüs.* ovxalayan, sürtən, əzən (*işçi*).

РАСТИСКАННЫЙ *прич.* *dan.* soxulmuş, dürtülmüş (*müxtəlif yerlərə*).

РАСТИСКАТЬ *сов.* *dan.* soxmaq, dürtmək (*müxtəlif yerlərə*).

РАСТИСКИВАТЬ I *несов.* *dan.* bax **растискать**.

РАСТИСКИВАТЬ II *несов.* *dan.* bax **растиснуть**.

РАСТИСКИВАТЬСЯ I *несов.* *dan.* soxulmaq, dürtülmək (*müxtəlif yerlərə*).

РАТИСКИВАТЬСЯ II *несов.* *dan.* aralanmaq.

РАТИСНУТЫЙ *прич.* *dan.* aralanmış, aralı.

РАТИСНУТЬ *сов.* *dan.* aralamaq; açmaq; **растиснуть зубы** dişlərini aralamaq; **растиснуть сжатый кулак** yumruğunu açmaq.

РАСТИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** 1. bitki, nəbatat; yaşıllıq, göylük; 2. *tük* (*bədəndə*).

РАСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. bitki -i[-ı]; **растительный мир** bitki aləmi; 2. bitkidən çıxarılan, bitkidən hasil edilən; **растительное масло** bitki yağı; 3. böyümə -i[-ı]; **растительный процесс** böyümə prosesi; 4. **растительная жизнь** maraqsız həyat, heyvani həyat; **растительный орнамент** (*incəsən.*) bitki ornament (bitkiləri təsvir edən ornament).

РАСТИТЬ *несов.* 1. böyütmək, bəsləmək, becərmək; 2. yetişdirmək, tərbiyələndirmək.

РАСТИТЬСЯ *несов.* 1. böyütmək, bəsləmək, becərmək; 2. yetişdirmək, tərbiyələndirmək.

РАСТИВАТЬ *несов.* bax **растить**.

РАСТИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **раститься**; 2. zorlanmaq, qızlığı alınmaq.

РАСТЛЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. zorlama, qızlığını alma, bəkarətini alma, pozma; 2. *təs.* əxlaqını pozma; əxlaqı pozulma; 3. *təs.* pozma, pozulma.

РАСТЛЕННЫЙ *прич.* 1. zorlanmış, bəkarəti alınmış, pozulmuş; 2. *təs.* əxlaqı pozulmuş; 3. *təs.* pozğun, əxlaqı pozmuş, mənəviyyatı pozğun.

РАСТЛИТЕЛЬ *м* ...əxlaqını pozan, ...mənəviyyatını pozan.

РАСТЛИТЬ *сов.* 1. zorlamaq, qızlığını almaq; 2. *təs.* əxlaqını pozmaq, mənəviyyatını pozmaq.

РАСТЛИТЬСЯ *сов.* əxlaqı pozulmaq, əxlaqsızlamaq, (mənəviyyatı) pozulmaq.

РАСТОЛКАТЬ *сов.* *dan.* 1. itələyib aralamaq, itələyib yol açmaq; 2. silkələyib oyma (yatırı).

РАСТОЛКНУТЬ *сов.* *и* *однокр.* *dan.* bax **растолкать**.

РАСТОЛКОВАННЫЙ *прич.* anladılmış, başa salınmış, izah edilmiş.
РАСТОЛКОВАТЬ *сов.* anlatmaq, başa salmaq, izah etmək, şərh etmək.
РАСТОЛКОВАТЬСЯ *сов. дан.* söhbətə qızıqmaq.
РАСТОЛКОВЫВАТЬ *несов.* bax **растолковать**.
РАСТОЛКОВЫВАТЬСЯ *несов.* anlaşıdırılmaq, başa salınmaq, izah edilmək, şərh edilmək.
РАСТОЛÓЧЬ *сов.* döymək, narınlatmaq (*həvəngdə*).
РАСТОЛСТЕТЬ *сов.* çox kökəlmək, yoğunlaşmaq.
РАСТОЛЧЁННЫЙ *прич.* döyülmüş, narınlanmış (*həvəngdə*).
РАСТОПНУТЬ *сов.* 1. yandırmaq, qalamaq, alışdırmaq (*ocağı, sobanı*); 2. əritmək (*yağı və s.*).
РАСТОПНУТЬСЯ *сов.* 1. alışmaq, yanmaq (*soba və s.*); 2. ərimək (*yağ və s.*).
РАСТОПКА *ж. мн. нет* 1. qalama, yandırmaq; qalanma, yandırılma (*soba və s.*); 2. *соби́р.* alışq, alışqan, tilişkə, ocaqgözü.
РАСТОПНЕННЫЙ *прич.* 1. alışdırılmış, yandırılmış, qalanmış (*soba və s.*); 2. əridilmiş, ərinmiş (*yağ və s.*).
РАСТОПЛЯТЬ *несов.* bax **растопить**.
РАСТОПЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **растопиться**; 2. alışdırılmaq, qalanmaq, yandırılmaq 3. (*soba və s.*) əridilmək (*yağ və s.*).
РАСТОПОЧНЫЙ *прил.* ocaqgözü, alışq, alışqan.
РАСТОПТАННЫЙ *прич.* 1. tapdalınmış, ayaqlanmış, ayaq altında əzilmiş; 2. *дан.* geyilib genəlmiş (*ayaqqabı*).
РАСТОПТАТЬ *сов.* 1. tapdalamaq, ayaqlamaq, ayaq altında əzmək; 2. *дан.* geyib genəltmək (*ayaqqabını*).
РАСТОПТАТЬСЯ *сов. дан.* geyilməkdən genəlmək (*ayaqqabı*).
РАСТОПЫРЕННЫЙ *прич. дан.* aralanmış, ayrılmış, gərilmiş (*ayaq, barmaq*).
РАСТОПЫРИВАТЬ *несов. дан.* bax **растопырить**.
РАСТОПЫРИВАТЬСЯ *несов. дан.* bax **растопыриться**.

РАСТОПЫРИТЬ *сов. дан.* aralamaq, ayırmaq, gərmək (*ayağı, barmağı*); $\diamond$ **растопырить** *глаза* gözlerini bəzəltmək.
РАСТОПЫРИТЬСЯ *сов. дан.* 1. aralanmaq, ayrılmaq, gərilmək (*ayaq, barmaq*); 2. aralı qoymaq, gərmək (*ayağı*).
РАСТОРГАТЬ *несов.* bax **расторгнуть**.
РАСТОРГАТЬСЯ *несов.* pozulmaq, ləğv edilmək (*müqavilənamə*).
РАСТОРГНУТЫЙ *прич.* pozulmuş, ləğv edilmiş (*müqavilənamə*).
РАСТОРГНУТЬ *сов.* 1. pozmaq, ləğv etmək (*müqavilənaməni*); 2. *мэс.* kəsmək; **расторгнуть** *узы дружбы* dostluq əlaqəsini kəsmək; 3. *мэс.* qırıb atmaq; **расторгнуть оковы рабства** əsarət zəncirini qırıb atmaq.
РАСТОРГОВАННЫЙ *прил.* satılıb qurtarmış.
РАСТОРГОВАТЬ *сов. дан.* satıb qurtarmaq.
РАСТОРГОВАТЬСЯ *сов. дан.* 1. alveri qızıdırmaq, qızgın alver etmək; 2. satıb qurtarmaq; 3. *köhn.* qazanmaq, varlanmaq (*al-verdən*).
РАСТОРГОВЫВАТЬ *несов. дан.* bax **расторгать**.
РАСТОРГОВЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **расторгаться**; 2. satılıb qurtarmaq.
РАСТОРЖЕНИЕ *ср. мн. нет* *розма*, ləğv etmə (*müqaviləni*); *розма*, ləğv etmə (*müqavilə*); $\diamond$ **расторжение брака** boşanma, ayrılma (*ər-arvad*).
РАСТОРЖИМОСТЬ *ж. мн. нет* *розла билма*, ləğv edilə bilmə (*müqavilənamə*), ləğvi mümkün olma.
РАСТОРМОШЕННЫЙ *прич. дан.* 1. silkələnilib oyadılmış; 2. *мэс.* hərəkətə gətirilmiş.
РАСТОРМОШИТЬ *сов. дан.* 1. silkələyib oyatmaq, tərpədirib oyatmaq; 2. *мэс.* hərəkətə gətirmək, fəaliyyətə gətirmək.
РАСТОРОПНОСТЬ *ж. мн. нет* cəldlik, zərəklilik, diribəşliq, bacarıq.
РАСТОРОПНЫЙ *прил.* cəld, zərəklilik, bacarıqlı, əlli-ayaqlı.
РАСТОСКОВАТЬСЯ *сов. дан.* qüssələnmək, kədərlənmək, darıxmaq, xiffət etmək, qəribşəmək.

РАСТОЧАТЬ *несов.* 1. *köhn.* dağıtmaq, israf etmək, səmərəsiz sərf etmək, boş yerə sərf etmək (*xərcləmək*); 2. *мэс.* yağdırmaq, saçmaq; əsirgəməmək; **расточать** *хвалы* tərif yağdırmaq (*tərifə basmaq*).
РАСТОЧАТЬСЯ *несов.* dağıdılmaq, israf edilmək, səmərəsiz sərf edilmək, boş yerə xərclənmək.
РАСТОЧЕНИЕ *ср. мн. нет* dağıtma, israf etmə (*edilmə*), tələf etmə (*edilmə*), səmərəsiz sərf etmə (*edilmə*), boş yerə xərcləmə (*xərclənmə*).
РАСТОЧЕННЫЙ *прич.* 1. yonulmuş, yonulub genəldilmiş; 2. oyulmuş, yuyulmuş, uçurulmuş (*axar su ilə*).
РАСТОЧЁННЫЙ *прич.* dağıdılmış, israf edilmiş, bir yerə xərclənmiş (*sərf edilmiş*).
РАСТОЧИТЕЛЬ *м* israfçı, bədxərc.
РАСТОЧИТЕЛЬНИЦА *ж* israfçı (*bədxərc*) qadın (*qız*).
РАСТОЧИТЕЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* israfçılıq, bədxərcilik.
РАСТОЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* israfçılıq, bədxərc.
РАСТОЧИТЕЛЬСТВО *ср. мн. нет* israfçılıq, bədxərcilik.
РАСТОЧИТЬ I *сов.* 1. oymaq, yonmaq, yonub genəltmək; 2. yumaq, yuyub aparmaq, yuyub uçurtmaq (*su*).
РАСТОЧИТЬ II *сов.* bax **расточать**.
РАСТОЧИТЬСЯ *сов.* oyulmaq, yonulmaq, yonulub genəlmək.
РАСТОЧКА *ж. мн. нет* oyma, yonma, yonub genəltmək; oyulma, yonulma, yonulub genəldilmə.
РАСТОЧНИК *м* oyma dəzgahında işləyən fəhlə; oymacı.
РАСТОЧНЫЙ *прил.* yonma -[if-]ı; **расточный станок** oyma dəzgahı.
РАСТР *м полигр.* *растр* (*avtotipiya hazırlama işində tətbiq edilən torşəkilli optik cihaz*).
РАСТРА *ж. мн.* *растра* (*not kağızını cızıqlamaq üçün alət*).
РАСТРАВИТЬ *сов.* 1. irinlətmək, çirkənləndirmək, simləndirmək (*yararı*); 2. *мэс.* təzələmək; **растравить** *старое горе* köhnə dərdi təzələmək; 3. acıqlandırmaq, hirsəndirmək; sürüşmək, satmaq; 4. *xüs.* yeyindirmək, qabarıqlaşdırmaq (*kimyəvi üsulla*).

РАСТРАВИТЬСЯ *сов.* 1. irinləmək, çirkənlənmək, simlə(n)mək (*yara*); 2. *xüs.* qabarıqlaşmaq (*kimyəvi üsulla, turşu vasitəsilə*).
РАСТРАВЛЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. irinlətmə, irinlənmə; çirkənləndirmə, çirkənlənmə; simləmə, simlənmə; 2. *xüs.* yeyindirmə, qabarıqlaşdırma.
РАСТРАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. irinlənmiş, çirkənlənmiş, simləndirilmiş; 2. *мэс.* təzələnmə (*dərd*); 3. acıqlandırılmış (*it*); 4. *xüs.* yeyindirilmiş, qabarıqlaşdırılmış (*turşu vasitəsilə*).
РАСТРАВЛИВАТЬ *несов.* bax **растравить**.
РАСТРАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **растравиться**; 2. irinlənmək, çirkənləndirilmək, simləndirilmək (*yara*).
РАСТРАВЛЯТЬ *несов.* bax **растравить**.
РАСТРАВЛЯТЬСЯ *несов.* bax **растравиться**.
РАСТРАВЩИК *м* *xüs.* naxışkar, naxışçı (*to-xuculuqda*).
РАСТРАНЖИРЕННЫЙ *прич. дан.* puca çıxardılmış, puç edilmiş, israf edilmiş (*pul*).
РАСТРАНЖИРИВАТЬ *несов.* bax **растранжирить**.
РАСТРАНЖИРОВАТЬСЯ *несов.* bax **растранжириться**.
РАСТРАНЖИРИТЬ *сов.* bax **растранжирить**.
РАСТРАНЖИРИТЬСЯ *сов.* bax **растранжириться**.
РАСТРАТА *ж* 1. israf; 2. israfçılıq; 3. israf edilmiş pul (*mal*).
РАСТРАТИТЬ *сов.* 1. xərcləmək, sərf etmək; 2. israf etmək, dağıtmaq; 3. *мэс.* itirmək.
РАСТРАТЧИК *м* israfçı.
РАСТРАТЧИЦА *ж* israfçı qadın (*qız*).
РАСТРАЧЕННЫЙ *прич.* israf edilmiş.
РАСТРАЧИВАНИЕ *ср* 1. xərcləmə, sərf etmə; 2. israf etmə, dağıtma.
РАСТРАЧИВАТЬ *несов.* bax **растратить**.
РАСТРАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. xərclənmək, sərf edilmək; 2. israf edilmək.
РАСТРЕВОЖЕННЫЙ *прич. дан.* bərk narahat edilmiş, qorxuya salınmış, təşvişə salınmış, tələşə salınmış.
РАСТРЕВОЖИВАТЬ *несов. дан.* bax **растревоживать**.
РАСТРЕВОЖИВАТЬСЯ *несов. дан.* bax **растревожиться**.

РАСТРЕВОЖИТЬ *сов. dan.* bərk narahat etmək, qorxuya salmaq, təşvişə salmaq, təlaşa salmaq.

РАСТРЕВОЖИТЬСЯ *сов. dan.* bərk narahat olmaq, qorxuya düşmək, təşvişə düşmək, təlaşa düşmək.

РАСТРЕЗВОНЕННЫЙ *прич. dan.* aləmə yayılmış, ağızlara salınmış.

РАСТРЕЗВОНИТЬ *сов. dan.* aləmə yaymaq, car çəkmək, ağızlara salmaq.

РАСТРЕПА *м и ж dan.* səliqəsiz, pinti.

РАСТРЕПАННЫЙ *прил. 1.* dağılmış, əzilmiş (*paltar və s.*); *2.* pərişan, dağınıq (*saç*).

РАСТРЕПАТЬ *сов. 1.* dağıtmaq, əzmək (*paltarı*); *2.* qarışdırmaq (*saçı*); *3.* darayıb təmizləmək (*yunu*).

РАСТРЕПАТЬСЯ *сов. 1.* dağılmaq, əzilmək (*paltar*); *2.* qarışmaq (*saç*).

РАСТРЕПКА *м и ж dan.* bax **растрёпа**.

РАСТРЕПЫВАТЬ *несов. bax* **растрепать**.

РАСТРЕПЫВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **растрепаться**; *2.* dağıdılmaq, qarışdırılmaq.

РАСТРЕСКАТЬСЯ *сов.* çatlaq-çatlaq olmaq, çatlamaq.

РАСТРЕСКИВАТЬСЯ *несов. bax* **растрескаться**.

РАСТРОГАННЫЙ *1. прич.* mütəəssir olmuş; *2. прил.* həyəcanlı, təsirli.

РАСТРОГАТЬ *сов.* mütəəssir etmək, çox təsir etmək, toxunmaq, həyəcanlandırmaq.

РАСТРОГАТЬСЯ *сов.* təsirlənmək, mütəəssir olmaq; doluxsunmaq, acımaq.

РАСТРУБ *м xüs. 1.* ağzıgənlik, qıfa oxşarlıq; *2. bot.* yarpaqaltlığı borusu; *3. arxit.* boru biləziyi; *4. mus.* boru ağzı.

РАСТРУБИТЬ *сов. dan.* aləmə yaymaq, car çəkmək.

РАСТРУБНЫЙ *прил.* ağzıgən, qıf kimi.

РАСТРУСИТЬ *сов. 1.* silkələyib tökmək, səpələyib dağıtmaq (*apararkən, daşıyarkən*); *2.* sərmək, yaymaq.

РАСТРУСИТЬСЯ *сов. dan.* silkələyib tökülmək, dağılmaq, səpələnmək (*daşınarkən*).

РАСТРУСКА *ж мн. нет 1.* silkələyib tökmə, səpələmə, dağıtma; silkələyib tökülmə; səpələnmə, dağılma; *2.* sərmə, sərilmə; yayma, yayılma; *3. tic.* çəkisindən itirmə (*daşınarkən*).

РАСТРУШЕННЫЙ *прич. 1.* silkələyib tökülmüş, dağılmış, səpələnməmiş, *2.* sərilmiş, yayılmış (*ot və s.*).

РАСТРУШИВАТЬ *несов. bax* **раструсить**. **РАСТРУШИВАТЬСЯ** *несов. bax* **раструситься**.

РАСТРЯСАЛЬЩИК *м xüs.* tütün arıtlayan (*fəhlə*).

РАСТРЯСАЛЬЩИЦА *ж xüs.* tütün arıtlayan fəhlə qadın (*qız*).

РАСТРЯСАТЬ *несов. bax* **растряссти**.

РАСТРЯСЕННЫЙ *прич. 1.* sərilmiş, yayılmış (*ot və s.*); *2. dan.* silkələyib oyadılmış; *3.* silkələnməkdən yorulmuş, əzilmiş (*arabada*).

РАСТРЯСНОЙ *прил. tex.* sərən, yayan (*maşın*).

РАСТРЯСТИ *сов. 1.* sərmək, yaymaq; **растряссти сено для просушки** qurumaq üçün otu sərmək; *2.* silkələyib oyatmaq (*yatanı*); *3. безл.* silkələmək, silkələyib yorma, əzmək (*araba və s.*).

РАСТРЯСЫВАТЬ *несов. bax* **растряссти**.

РАСТРЯХАТЬ *несов. dan.* bax **растрясать**.

РАСТРЯХИВАТЬ *несов. dan.* bax **растряхнуть**.

РАСТРЯХНУТЫЙ *прич. dan.* silkələnməmiş, çırpılmış.

РАСТРЯХНУТЬ *сов. dan.* silkələmək, çırpmaq.

РАСТУШЕВАННЫЙ *прич. xüs.* tuşlanmış, tuş sürtülmüş.

РАСТУШЕВАТЬ *сов. xüs.* tuşlamaq, tuş sürtmək.

РАСТУШЕВКА *ж* tuşlama, tuş sürtmə

РАСТУШЕВЫВАНИЕ *ср* bax **растущёвка**.

РАСТУШЕВЫВАТЬ *несов. bax* **растущёвывать**.

РАСТУШЕВЫВАТЬСЯ *несов. xüs.* tuşlanmaq, tuş sürtülmək.

РАТУШКА, **РАТУШОВКА** *ж xüs. 1.* tuşlama, tuşlanma; tuş sürtmə (*sürtülmə*); *2.* tuş qələmi.

РАТУШЧИЙ *прич.* artan, böyüyən, inkişaf edən, irəli gedən.

РАТУКАТЬ *несов. dan. 1.* batırmaq, sancmaq (*bir neçə yerə*); *2.* dürtmək, soxmaq, necə gəldi qoymaq.

РАСТЮКОВАННЫЙ *прич.* açılmış (*bağlama, tay*).

РАСТЮКОВАТЬ *сов.* açmaq (*bağlamayı, tayı*).

РАСТЮКОВКА *ж мн. нет* açma (*bağlamayı, tayı*).

РАСТЮКОВЫВАТЬ *несов. bax* **растюковать**.

РАСТЮКОВЫВАТЬСЯ *несов.* açılmaq (*bağlama, tay*).

РАСТЯГИВАНИЕ *ср мн. нет 1.* dartıb uzatma, çəkib uzatma; *2.* dartma, çəkmə, gərmə; dartılma, çəkilmə, gərilmə; *3.* uzatma, uzadılma; *4.* sərmə, sərilmə.

РАСТЯГИВАТЬ *несов. bax* **растянуть**.

РАСТЯГИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **растянуться**; *2.* uzadılmaq.

РАСТЯЖЕНИЕ *ср 1.* bax **растягивание**; *2.* uzanma, uzadılma, gərilmə; *3. tib.* zədələnmə (*gərilmə və ya zərba nəticəsində*); **растяжение сухожилия** vətərin zədələnməsi (*sərpməsi*); *4.* çox uzadılmaqdan xərab olmaq.

РАСТЯЖИМОСТЬ *ж мн. нет* müxtəlif cür başa düşülə bilmə, müxtəlif mənə verilə bilmə; qeyri-müəyyənlik; elastiklik.

РАСТЯЖИМЫЙ *прил.* müxtəlif mənə verilə bilən, hər cür mənə verilə bilən; başqa cür başa düşülə bilən, müəyyən olmayan, elastik; **это понятие растяжимое** bu məfhumu istənilən mənə verilə bilər.

РАСТЯЖКА *ж мн. нет* çəkib uzatma, dartıb gənlətmə (*böyütmə*), qəlibə vurub böyütmə (*genəltmə*); çəkilib uzadılma, dartılıb uzadılma, qəlibə vurulub genəldilmə.

РАСТЯЖНОЙ *прил.* uzadıla bilən.

РАСТЯЖНОСТЬ *ж мн. нет* uzunluq.

РАСТЯНУТЫЙ *1. прич.* çəkilib uzadılmış, gərilmiş; *2. прил.* keyli uzun, uzun-uzadı.

РАСТЯНУТЬ *сов. 1.* çəkib uzatmaq; dartıb gərmək; *2.* çox uzatmaq; *3.* genəltmək; *4.* sərmək; *5.* əzmək, zədələmək.

РАСТЯНУТЬСЯ *сов. 1.* (*müxtəlif mənələrdə*) uzanmaq; *2.* genəlmək; *3. dan.* sərələnmək, sərilmək, tirlənmək.

РАСТЯПА *м и ж dan.* huşsuz, maymaq, bacarıqsız, fərsiz, ölüvay.

РАСФАСОВАННЫЙ *прич. xüs.* (*tərəzidə*) çəkilib бүkүlmüş (*mal*).

РАСФАСОВАТЬ *сов. xüs.* (*tərəzidə*) çəkib бүkүmək (*malı*).

РАСФАСОВКА *ж мн. нет xüs.* (*tərəzidə*) çəkib бүkүmə, (*tərəzidə*) çəkilib бүkүlmə (*mal*).

РАСФАСОВЩИК *м xüs.* malı çəkib бүkүən işçi.

РАСФАСОВЩИЦА *ж xüs.* malı çəkib бүkүən qadın (*qız*).

РАСФАСОВЫВАТЬ *несов. xüs.* bax **расфасовать**.

РАСФАСОВЫВАТЬСЯ *несов. xüs.* (*tərəzidə*) çəkilib бүkүlmək (*mal*).

РАСФОРМИРОВАНИЕ *ср* ləğv etmə (*edilmə*), buraxma (*buraxılma*), dağıtma (*dağıdılma*).

РАСФОРМИРОВАННЫЙ *прич.* ləğv edilmiş, buraxılmış, dağıdılmış.

РАСФОРМИРОВАТЬ *сов.* ləğv etmək, buraxmaq, dağıtmaq.

РАСФОРМИРОВАТЬСЯ *сов.* ləğv olmaq, buraxılmaq, dağılmaq.

РАСФОРМИРОВКА *ж мн. нет* ləğv etmə, ləğv edilmə; buraxma, buraxılma; dağıtma, dağıdılma.

РАСФОРМИРОВАТЬ *несов. bax* **расформировать**.

РАСФОРМИРОВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **расформироваться**; *2.* ləğv olunmaq, buraxılmaq, dağıdılmaq.

РАСФРАНТИТЬСЯ *сов. dan.* qəşəng geyinmək, şıq geyinmək, moda ilə geyinmək.

РАСФРАНЧЕННЫЙ *прич. dan.* qəşəng geyinmiş, şıq geyinmiş, moda ilə geyinmiş.

РАСФУФЫРЕННЫЙ *прич. dan.* çox şıq, lakin zövqsüz geyinmiş, bəzənməmiş.

РАСФУФЫРИТЬСЯ *сов. dan.* çox şıq, lakin zövqsüz geyinmək, bəzənmək.

РАСХАЖИВАТЬ *несов.* gəziş(n)mək.

РАСХАИВАТЬ *несов. dan.* bax **расхаять**.

РАСХАИВАТЬСЯ *несов. dan.* pislənmək, söyülmək, yamanlanmaq.

РАСХАЯННЫЙ *прич. dan.* pislənmiş, söyülmüş, yamanlanmış.

РАСХАЯТЬ *сов. dan.* pisləmək, söymək, yamanlamaq.

РАСХВАЛЕННЫЙ *прич.* çox tərəflənmiş, tərəfi göylərə qaldırılmış.

РАСХВАЛИВАТЬ *несов. bax* **расхвалить**.

РАСХВАЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **расхвалиться**; 2. çox tərəflənmək, tərəfi göylərə qaldırılmaq.

РАСХВАЛИТЬ *сов.* çox tərəflənmək; **расхвалить до небес** tərəfini göylərə qaldırmaq.

РАСХВАЛИТЬСЯ *сов.* özünü öymək, özünü tərəflənmək, öyünmək, gəpə basmaq.

РАСХВАРЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* bax **расхвораться**.

РАСХВАТАТЬСЯ *сов.* özünü tərəf etmək, lovğalanmaq, özünü öymək.

РАСХВАТАННЫЙ *прич.* *дан.* qarışdırılmış.

РАСХВАТАТЬ *сов.* *дан.* qarışdırmaq, əl üstü götürmək.

РАСХВАТИТЬ *сов.* *дан.* bax **расхватать**.

РАСХВАТЫВАТЬ *сов.* *дан.* bax **расхватывать**.

РАСХВАТЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* qarışdırılmaq, əl üstü götürülmək.

РАСХВАЧЕННЫЙ *прич.* *дан.* bax **расхваченный**.

РАСХВРАТЫВАТЬСЯ *сов.* *дан.* bərk naxoşlaşmaq, bərk xəstələnmək, bərk azarlaşmaq.

РАСХИТИТЕЛЬ *м* oğru, dağıdan, talan edən, talayan.

РАСХИТИТЕЛЬНИЦА *ж* oğru (dağıdan) qadın (qız).

РАСХИТИТЬ *сов.* oğurlamaq, dağıtmaq, talamaq.

РАСХИЩАТЬ *несов.* bax **расхищать**.

РАСХИЩАТЬСЯ *несов.* oğurlanmaq, talanmaq, dağıdılmaq.

РАСХИЩЕНИЕ *ср* 1. oğurlama, oğurlanma; dağıtma, dağıdılma; talama, talanma; 2. oğurluq.

РАСХИЩЕННЫЙ *прич.* oğurlanmış, talanmış, dağıdılmış.

РАСХЛИБАННЫЙ *прич.* *дан.* 1. yeyilmiş, hamısı yeyilmiş, tamam yeyilmiş; 2. *мәс.* aydınlaşdırılmış, həll edilmiş.

РАСХЛИБАТЬ *сов.* *дан.* 1. yemək, hamısını yemək, tamam yemək; 2. *мәс.* aydınlaşdırmaq, həll etmək (*мәсələni*), baş çıxarmaq.

РАСХЛИБЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **расхлебывать**.

РАСХЛИБЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. hamısı yeyilmək, tamam yeyilmək; 2. *мәс.* aydınlaşdırılmaq, həll edilmək (*мәсələ*).

РАСХЛЕСНУТЫЙ *прич.* *дан.* açılmış (*сарınımış şey*).

РАСХЛЕСНУТЬ *сов.* *дан.* açmaq (*сарınımış şeyi*).

РАСХЛЕСТАННЫЙ *прич.* *дан.* korlanmış, didilmiş, xarab olmuş (*qamçı və s.*).

РАСХЛЕСТАТЬ *сов.* *дан.* korlamaq, didmək, xarab etmək (*qamçıni və s.*).

РАСХЛЕСТАТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. korlanmaq, didilmək, xarab olmaq, parçalanmaq (*çox vurulmaqdan*); 2. çox qamçılamaq, çox şallaqlamaq.

РАСХЛЕСТНУТЫЙ *дан.* bax **расхлестнутый**.

РАСХЛЕСТНУТЬ bax **расхлестнуть**.

РАСХЛЕСТЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **расхлестнуть** və **расхлестать**.

РАСХЛЕСТЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax **расхлестаться**; 2. korlanmaq, didilmək, xarab edilmək (*çox vurulmaqdan*).

РАСХЛОПОТАТЬСЯ *сов.* *дан.* əlləşməyə başlamaq, əl-ayağa düşmək, vurnuxmaq.

РАСХЛЯБАННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. nizamsızlıq, pozğunluq, qeyri-mütəşəkkillik; 2. *мәс.* boşluq, zəiflik, intizamsızlıq.

РАСХЛЯБАННЫЙ *дан.* 1. *прич.* laxladılmış, boşaldılmış; 2. *прил.* *мәс.* pisləşmiş, xarablaşmış; nizamsız, pozğun, qeyri-mütəşəkkil; zəif, boş, intizamsız.

РАСХЛЯБАТЬ *сов.* *дан.* 1. laxlatmaq, boşaltmaq; 2. *мәс.* pozğunlaşdırmaq, pozmaq, zəiflətmək, dağıtmaq, pis vəziyyətə salmaq, pisləşdirmək, xarablaşdırmaq (*öz diqqətsizliyi, başsoyuluşu nəticəsində*).

РАСХЛЯБАТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. laxlamaq, boşaltmaq; 2. *мәс.* pozğunlaşmaq, pozulmaq, xarablaşmaq, pisləşmək; 3. *мәс.* intizamsız olmaq.

РАСХЛЯБЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **расхлебывать**.

РАСХЛЯБЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax **расхлебаться**; 2. laxladılmaq, boşaldılmaq; 3. *мәс.* pozğunlaşdırılmaq, pozulmaq, bərbad hala salınmaq, pisləşdirilmək, xarablaşdırılmaq.

РАСХНЫКАТЬСЯ *сов.* *дан.* inildəməyə başlamaq, zarılamağa başlamaq; inləmək, sızlamaq, ah-vay etmək.

РАСХОД *м* 1. xərc, çıxar, məharic, məsarif; 2. işlənmə, sərf edilmə (etmə), məsrəf, sərf, istehlak; **большой расход топлива** yana-

cağın çox işlənməsi (sərf edilməsi); 3. *tic. dan.* satış, tələb; **на этот товар большой расход** bu mala böyük tələb var; 4. *tex. ara* (*mexanizmlərin hərəkət edən hissələri arasındakı boşluq*); 5. **в расходе** yoxdur; **все люди в расходе** heç kəs yoxdur; **вывести (пустить, списать) в расход** *дан.* ləğv etmək, yox etmək, məhv etmək, gül-lələmək; **вести в расход** zərərgə salmaq, zərərgə vurmaq.

РАСХОДИТЬСЯ *ср* *сов.* *дан.* 1. yerimək, yeriməyə alışmaq; 2. tez-tez gözişmək; qızışmaq, şiddətlənmək, tuğyan etmək; **бура расходилась** tufan şiddətləndi; hirs-lən-mək, özündən çıxmaq, coşmaq.

РАСХОДИТЬСЯ *ср* *несов.* bax **разойтись**.

РАСХОДНЫЙ *прил.* çıxar (məharic) -[i-]; **расходный журнал** çıxar (məharic) dəf-təri.

РАСХОДОВАНИЕ *ср* xərcləmə (xərcələnmə), xərc etmə.

РАСХОДОВАТЬ *несов.* 1. xərcləmək, xərc etmək; 2. işlətmək, sərf etmək.

РАСХОДОВАТЬСЯ *несов.* 1. xərcə düşmək, pul xərcələmək; 2. xərcələnmək, xərc edil-mək (*pul*); 3. sərf edilmək, işlənmək.

РАСХОЖДЕНИЕ *ср* 1. ayrılma, aralanma; 2. ayrılıq, fikir ayrılığı, ziddiyyət, ixtilaf.

РАСХОЖИЙ *прил.* *дан.* 1. yaxşı satılan, tez satılan, işə gedən, rəvəc (*mal*); 2. gündəlik; **расхожая одежда** gündəlik paltar.

РАСХОЛЖИВАТЬ *несов.* bax **расхоло-дить**.

РАСХОЛЖИВАТЬСЯ *несов.* soyumaq, əl-qolu soyumaq, ruhdan düşmək.

РАСХОЛОДИТЬ *сов.* soyutmaq; 1. işləyən aqre-qatı dayandırmaq məqsədilə onun hərəkətini aşağı salmaq; 2. *мәс.* əl-qolunu soyutmaq, ruhdan salmaq.

РАСХОЛОЖЕННЫЙ *прич.* soyudulmuş; əl-qolu soyudulmuş, ruhdan salınmış.

РАСХОРОХОРИТЬСЯ *сов.* *дан.* kəkələnmək, xoruzlanmaq, kişilənmək, qızışmaq.

РАСХОТЕТЬ *сов.* *дан.* daha istəməmək, həvəsdən düşmək; **я расхотел спать** yuxum qaçdı.

РАСХОТЕТЬСЯ *сов.* *безл.* *дан.* qaçmaq, daha istənilməmək; **мне расхотелось есть** iştəhim küsdü.

РАСХОХОТАТЬСЯ *сов.* qəh-qəhə ilə gülmək, bərkdən gülmək, qaçqıldamaq.

РАСХРАБРИТЬСЯ *сов.* *дан.* cürətlənmək, ürək-lənmək, cəsarətlənmək.

РАСХРИСТАННЫЙ *прил.* *дан.* pis geyin-miş, pinti, saçları dağılmış.

РАСЦАРАПАННЫЙ *прич.* cırmaq-lanmış, cızılmış, cırmaq-cırmaq edilmiş.

РАСЦАРАПАТЬ *сов.* cırmaq-lamaq, cızmaq, cırmaq-cırmaq etmək.

РАСЦАРАПАТЬСЯ *сов.* 1. cırmaq-lanmaq, cızılmış, cırmaq-cırmaq edilmək; 2. *мәс.* *дан.* cırmaq-lamaq, dalaşmaq.

РАСЦАРАПЫВАТЬ *несов.* bax **расцара-пать**.

РАСЦАРАПЫВАТЬСЯ *несов.* bax **расцара-пать**.

РАСЦЕВЕСТИ *сов.* 1. çiçək açmaq, çiçək-lənmək, gül açmaq; 2. *мәс.* yaxşılaşmaq, sağlamlaşmaq; 3. *мәс.* artmaq, yüksəlmək, inkişaf etmək, tərəqqi etmək;

РАСЦЕВЕТ *м* 1. çiçək açma, çiçəklənmə; 2. *мәс.* artma, inkişaf, tərəqqi, yüksəliş.

РАСЦЕТАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. çiçəklənmə, çiçəkaçma; 2. *мәс.* artma, inkişaf etmə, tərəqqi etmə; 3. *мәс.* tərəqqi, inkişaf, yük-səliş.

РАСЦЕТАТЬ *несов.* bax **расцветить**.

РАСЦЕТИТЬ *сов.* *дан.* əlvan boyamaq; bə-zəmək (*əlvan rənglərlə, əlvan işıqlarla, əlvan bayraqlarla və s. ilə*).

РАСЦЕТИТЬСЯ *сов.* *дан.* əlvan boyanmaq, bəzənmək.

РАСЦЕТКА *ж* 1. əlvan bəzəmə (bəzənmə); bəzəmə, bəzənmə (*əlvan şeylərlə*); 2. rəng uyğunluğu, rəng, gül.

РАСЦВЕЧЕННЫЙ *прич.* əlvan bəzənmiş; bəzədilmiş, bəzənmiş (*rəngbərang şey-lərlə*).

РАСЦВЕЧИВАНИЕ *ср* əlvan boyama, bə-zəmə.

РАСЦВЕЧИВАТЬ *несов.* bax **расцветить**.

РАСЦВЕЧИВАТЬСЯ *несов.* əlvan bəzənil-mək; bəzənilmək (*əlvan şeylərlə*).

РАСЦЕЛОВАННЫЙ *прич.* öpülmüş.

РАСЦЕЛОВАТЬ *сов.* öpmək (*dalbadal, bərk*).

РАСЦЕЛОВАТЬСЯ *сов.* öpüşmək (*dalbadal, bərk*).

РАСЦЕЛÓВЫВАТЬ *несов.* bax расцеловать. **РАСЦЕЛÓВЫВАТЬСЯ** *несов.* 1. bax расцеловаться; 2. öpülmək (*dalbadal*). **РАСЦЕНЁННЫЙ** *прич.* qiymətləndirilmiş, qiymət qoyulmuş. **РАСЦЕНИВАТЬ** *несов.* bax расценить. **РАСЦЕНИВАТЬСЯ** *несов.* qiymətləndirilmək, qiymət qoyulmaq. **РАСЦЕНИТЬ** *сов.* qiymətləndirmək, qiymət qoymaq. **РАСЦЕНКА** *ж* 1. qiymətləndirmə, qiymətləndirilmə; qiymət qoyma, qiymət qoyulma; 2. qiymət, tarif. **РАСЦЕНОК** *м* *дан.* qiymət, nırx. **РАСЦЕНОЧНЫЙ** *прил.* qiymət -i[-ı]; qiymətqoyan; **расценочная комиссия** qiymət komissiyası, qiymətqoyan komissiya. **РАСЦЕНЩИК** *м* qiymət qoyan. **РАСЦЕНИТЬ** *несов.* bax расценить. **РАСЦЕПИТЬ** *сов.* ayırmaq, aralamaq, açmaq (*vaqonı və s.*). **РАСЦЕПИТЬСЯ** *сов.* ayrılmaq, aralanmaq, açılmaq (*vaqon və s.*). **РАСЦЕПЛЕННЫЙ** *прич.* ayrılmış, aralanmış, açılmış (*vaqon və s.*). **РАСЦЕПЛЯТЬ** *несов.* bax расцепить. **РАСЦЕПЛЯТЬСЯ** *несов.* bax расцепиться. **РАСЧÁЛЕННЫЙ** *прич.* *tex.* görülmüş. **РАСЧÁЛИВАТЬ** *несов.* *tex.* bax расчленивать. **РАСЧÁЛИВАТЬСЯ** *несов.* *tex.* görülmək. **РАСЧÁЛИТЬ** *сов.* *tex.* görmək. **РАСЧÁЛКА** *ж* *tex.* 1. görmə, görülmə; 2. polad məftil, buraz. **РАСЧЕКАНЕННЫЙ** *прич.* *tex.* 1. naxış basılmış (*metala*), zərb edilmiş; 2. döyülmüş, bərkidilmiş, pərçimlənmiş, qadaqlanmış. **РАСЧЕКАНИВАТЬ** *несов.* *tex.* bax расчеканить. **РАСЧЕКАНИВАТЬСЯ** *несов.* *tex.* 1. naxış basılmaq (*metala*), zərb edilmək; 2. döyülüb bərkidilmək, pərçim edilmək, qadaqlanmaq. **РАСЧЕКАНИТЬ** *сов.* *tex.* 1. naxış basmaq (*metala*), zərb etmək; 2. döyüb bərkitmək, pərçimləmək, qadaqlamaq. **РАСЧЕКАНКА** *ж* *мн. нет* *tex.* 1. naxış basma, naxış basılma (*metala*); 2. döyüb bərkitmə, döyülüb bərkidilmə, pərçimləmə, pərçimlənmə, qadaqlama, qadaqlanma. **РАСЧЕКАНЩИК** *м* *хüs.* qadaqçı.

РАСЧЁРКИВАТЬСЯ *несов.* bax расчеркаться. **РАСЧЕРКНУТЬСЯ** *сов.* *дан.* quyuqlu qol çəkmək. **РАСЧЕРТИТЬ** *сов.* cızmaq, cızıqlamaq. **РАСЧЕРЧЕННЫЙ** *прич.* cızıqlanmış, cızılmış, cızıqlar çəkilmiş. **РАСЧЕРЧИВАТЬ** *несов.* bax расчертить. **РАСЧЕРЧИВАТЬСЯ** *несов.* cızıqlanmaq cızılmaq, cızıqlar çəkilmək. **РАСЧЁСАННЫЙ** *прич.* 1. daranmış 2. qaşınmış, qaşınıb qopardılmış. **РАСЧЕСАТЬ** *сов.* 1. daramaq; 2. qaşırmaq, qaşırıb qopartmaq; **расчесать рану** yarayı qaşırıb qopartmaq; 3. *тас.* əzmək, əzişdirmək. **РАСЧЕСАТЬСЯ** *сов.* *дан.* 1. daranmaq, (öz) saçını daramaq; 2. qaşınmaq, qartdanmaq. **РАСЧЁСКА** *ж* 1. darama, daranma; 2. *дан.* daraq. **РАСЧЁСТЬ** *сов.* bax рассчитать 1 və 4-cü mənələrdə. **РАСЧЁСТЬСЯ** *сов.* bax рассчитаться 1 və 2-ci mənələrdə. **РАСЧЁСЫВАНИЕ** *ср* 1. darama; 2. qaşırmaq, qaşırıb qoparma. **РАСЧЁСЫВАТЬ** *несов.* bax расчесать. **РАСЧЁСЫВАТЬСЯ** *несов.* 1. bax расчесаться; 2. qaşınmaq, qaşınıb qopardılmaq. **РАСЧЁТ** *м* 1. hesablama, hesablanma; hesab; 2. hesablama; haqq-hesabı kəsmə; **расчёт с кредиторами** kreditorlarla hesablama; 3. haqq-hesab, haqq-hesabını vermə (işdən çıxartma); 4. *тас.* niyyət, qəsd, ehtimal, ümid, mülahizə, təxmin; plan; **по моим расчётам он уже приехал** mənim təxminimə görə o gəlmiş olar; **он ошибся в своих расчётах** onun ümidləri boş çıxdı; **поездка в город не входила в мои расчёты** şəhərə getmək mənim planımda yox idi, mən şəhərə getməyi nəzərdə tutmamışdım; 6. xeyir, fayda; **нет никакого расчёта ехать** getməyin heç bir xeyri yoxdur; 7. qənaət; **жить с расчётом** qənaətlə yaşamaq; 8. (*hərbi*) qrup, dəstə (*pulemyota, torpa qulluq edən əsgər qrupu*); **из расчёта** ...hesabı ilə, nəzərə alaraq; **за наличный расчёт** nağd, nağd olaraq; **в расчёте** (*на что-н.*) ...ümidilə; **хозяйственный расчёт** bax хозрасчёт; **в расчёте кто с**

кем haqq-hesabı çürütdük (*çürütdüm*); **безналичный расчёт** nağdsız haqq-hesab; **наличный расчёт** nağd haqq-hesab; **принять (взять) в расчёт кого-что** nəzərə almaq, hesaba almaq. **РАСЧЁТЛИВОСТЬ** *ж* *мн. нет* qənaətcilik, qənaətkarlıq, sərhəsablıq. **РАСЧЁТЛИВЫЙ** *прил.* 1. qənaətcil; 2. sərhəsab, öz xeyrini bilən, ehtiyatlı. **РАСЧЁТНЫЙ** *прил.* 1. hesab(lama) -i[-ı]; **расчётная таблица** hesab(lama) cədvəli; 2. haqq-hesab -i[-ı]; **расчётная книжка** haqq-hesab kitabçası. **РАСЧЁТЧИК** *м* *хüs.* texniki hesablama mütəxəssisi. **РАСЧЁТЧИЦА** *ж* texniki hesablama mütəxəssisi olan qadın (*qız*). **РАСЧИСЛЕННЫЙ** *прич.* *дан.* hesablanmış. **РАСЧЕХЛИТЬ** *сов.* çexolunu çıxarmaq, örtüyünü götürmək. **РАСЧЕХЛЯТЬ** *несов.* bax расчехлить. **РАСЧИСЛИТЬ** *сов.* *дан.* hesablamaq, hesablamağa əsasən bölüşdürmək. **РАСЧИСЛЯТЬ** *несов.* *дан.* bax расчислить. **РАСЧИСЛЯТЬСЯ** *несов.* *дан.* hesablanmaq, hesablamağa əsasən bölüşdürülmək. **РАСЧИСТИТЬ** *сов.* təmizləmək (*həyatı, yolu və s.*). **РАСЧИСТИТЬСЯ** *сов.* təmizlənmək. **РАСЧІСТКА** *ж* *мн. нет* təmizləmə, təmizlənmə. **РАСЧИХАТЬСЯ** *сов.* *дан.* asqırmaq, dalbadal (*və bərkədən*) asqırmaq. **РАСЧИХВОСТИТЬ** *сов.* *дан.* darmadağın etmək, amansız surətdə tənqid etmək. **РАСЧИХВОЩЕННЫЙ** *прич.* *дан.* darmadağın edilmiş, amansız surətdə tənqid edilmiş. **РАСЧИЩАТЬ** *несов.* bax расчистить. **РАСЧИЩАТЬСЯ** *несов.* bax расчиститься. **РАСЧИЩЕННЫЙ** *прил.* təmizlənmiş. **РАСЧЛЕНЕНИЕ** *ср* *мн. нет* ayırma, ayrılma; **төркиб** hissələrinə ayırma (*ayırma*); parçalama, parçalanma. **РАСЧЛЕНЁННЫЙ** *прич.* ayrılmış (*төркиб* hissələrinə); parçalanmış. **РАСЧЛЕНИТЬ** *сов.* ayırmaq (*төркиб* hissələrinə); parçalamaq. **РАСЧЛЕНЯТЬ** *несов.* bax расчленивать. **РАСЧЛЕНЯТЬСЯ** *несов.* ayrılmaq (*төркиб* hissələrinə); parçalanmaq.

РАСЧУВСТВОВАТЬСЯ *сов.* son dərəcə təsirlənmək, son dərəcə mütəəssir olmaq. **РАСЧУХАТЬ** *сов.* *дан.* 1. iyindən tanımaq, dadından bilmək; 2. *тас.* anlamaq, başa düşmək, duymaq, sezmək. **РАСПАЛИТЬСЯ** *сов.* 1. şuluqluq salmaq, nadinclik etmək, dəcəllik etmək; dəcəliyə (şuluqluğa) başlamaq; 2. *тас.* ağrımağa başlamaq (*bədən üzvü*). **РАСПАРКАТЬСЯ** *сов.* 1. *köhn.* ayaqlarını bir-birinə vuraraq təzim etmək; 2. *тас.* *дан.* yaltaqlanmaq, yaltaqlıq etmək. **РАСПАРКИВАТЬСЯ** *несов.* bax распаркаться. **РАСПАТАННОСТЬ** *ж* *мн. нет* pozğunluq; **распатанность нервов** əsəblərin pozğunluğu. **РАСПАТАННЫЙ** 1. *прич.* laxladılmış, boşaldılmış; 2. *прил.* *тас.* sarsımış, pozulmuş, korlanmış, zəifləmiş. **РАСПАТАТЬ** *сов.* 1. laxlatmaq, boşaltmaq; 2. *тас.* sarsıtmaq, pozmaq, xarab etmək, korlamaq, zəiflətmək; **распатавать здоровье** səhhətini pozmaq. **РАСПАТАТЬСЯ** *сов.* 1. laxlamaq, boşaltmaq; 2. *тас.* sarsımaq, pozulmaq, korlanmaq, zəifləmək (*əşəbləri, səhhəti*). **РАСПАТЫВАТЬ** *несов.* bax распатывать. **РАСПАТЫВАТЬСЯ** *несов.* 1. bax распатывать; 2. laxladılmaq, boşaldılmaq; 3. *тас.* sarsıdılmaq, zəiflədilmək (*əşəblər, səhhət*). **РАСПВЫРИВАТЬ** *несов.* *дан.* bax расшвырять. **РАСПВЫРИВАТЬСЯ** *несов.* *дан.* fırladılmaq, tullanımaq, atılmaq (*hər tərəfə*). **РАСПВЫРЯННЫЙ** *прич.* *дан.* fırladılmış, tullanmış, atılmış (*hər tərəfə*). **РАСПВЫРЯТЬ** *сов.* *дан.* fırlatmaq, tullamaq, atmaq (*hər tərəfə*). **РАСПШЕВЁЛЕННЫЙ** *прич.* 1. tərpədilmiş, qimildadılmış; 2. qurdalanmış; 3. *тас.* hərəkətə gətirilmiş, canlandırılmış. **РАСПШЕВЁЛИВАТЬ** *несов.* bax расшевелить. **РАСПШЕВЁЛИВАТЬСЯ** *несов.* 1. bax расшевелиться; 2. tərpədmək, qimildadılmaq; 3. *тас.* hərəkətə gətirilmək, canlandırılmaq. **РАСПШЕВЕЛИТЬ** *сов.* 1. tərpətmək, qimildatmaq; 2. qurdalamaq; 3. *тас.* hərəkətə gətirmək, canlandırmaq.

РАСШЕВЕЛИТЬСЯ *сов.* 1. tərpənmək, qı-mıldanmaq; 2. *təc.* hərəkətə gəlmək, fəal-laşmaq, aktivləşmək, canlanmaq.
РАСШИБАТЬ *несов.* bax расшибить.
РАСШИБАТЬСЯ *несов.* 1. bax расшибить-ся; 2. sındırılmaq.
РАСШИБИТЬ *сов.* 1. vurub əzmək, vurub zədələmək; 2. sındırmaq.
РАСШИБИТЬСЯ *сов.* əzilmək, dəyib əzil-mək, dəyib zədələnmək; ϕ **расшибиться** в лепёшку bax лепёшка.
РАСШИБЛЕННЫЙ *прич.* dəyib əzilmiş, zədələnmiş.
РАСШИ́ВА *ж* yelkənli gəmi.
РАСШИ́ВАНИЕ *ср* 1. sökmə (*tikişi*); 2. na-xış tikmə; çəki çəkmə.
РАСШИ́ВАТЬ *несов.* bax расшить.
РАСШИ́ВАТЬСЯ *несов.* bax расшиться.
РАСШИ́ВКА *ж* *мн.* *нет* 1. sökmə, sökül-mə; 2. *arx.* tikişbənd.
РАСШИ́ВНОЙ *прил.* naxışlı; **расшивное** полотенце naxışlı dəsmal (məhrəba).
РАСШИ́РЕНИЕ *ср* 1. genişlənmə, genişlən-dirmə, genişləndirilmə; yayma, yayılma; 2. genəlmə, genəltmə, genəldilmə; 3. gen tərəf (*bir şeydə*)
РАСШИ́РЕННО *нареч.* geniş.
РАСШИ́РЕННЫЙ 1. *прич.* genişlənmiş, ge-nişləndirilmiş; 2. *прил.* geniş; **расширен-ное** собрание geniş iclas.
РАСШИ́РИТЕЛЬНО *нареч.* sərbəst, istəni-lən kimi, qeyri-hərfi (*olaraq*).
РАСШИ́РИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. sərbəst, is-tənilən kimi, qeyri-hərfi; **расширительное** толкование текста mətnin sərbəst izahı; 2. genəldici (*qəlib*).
РАСШИ́РИТЬ *сов.* 1. genəltmək, enlətmək; **расширить** отверстие deşiyi genəltmək; 2. genişləndirmək, artırmaq; **расширить** школьную сеть məktəb şəbəkəsini geniş-ləndirmək.
РАСШИ́РИТЬСЯ *сов.* 1. genəlmək; 2. ge-nişlənmək, artırmaq.
РАСШИ́РЯЕМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. genəlmə qabiliyyəti; 2. genişlənmə qabiliyyəti.
РАСШИ́РЯТЬ *несов.* bax расширить.
РАСШИ́РЯТЬСЯ *несов.* 1. bax расширить-ся; 2. genəldilmək; 3. genişləndirilmək.

РАСШ́ИТЫЙ *прич.* 1. sökülmüş (*tikişi*); 2. naxışlı, çəkili, tikməli; **расшитая** ру-башка çəkili (naxışlı) köynək; 3. *tex.* ha-marlanmış.
РАСШ́ИТЬ *сов.* 1. sökmək (*tikişi*); 2. naxış tikmək; çəki çəkmək, tikmə tikmək; 3. *tex.* hamarlamaq.
РАСШ́ИТЬСЯ *сов.* sökül-mək (*tikişi*).
РАСШ́ИФОВАННЫЙ *прич.* 1. şifri açılmış; 2. *təc.* oxunmuş; 3. *təc.* izah edilmiş, şərh edilmiş; 4. *təc.* ifşa edilmiş, açılmış.
РАСШ́ИФОВАТЬ *сов.* 1. şifrini açmaq; 2. *təc.* oxumaq (*çətin oxunulan yazını*); 3. *təc.* izah etmək, şərh etmək; 4. *təc.* üstünü açmaq, ifşa etmək, duymaq, anla-maq, başa düşmək.
РАСШ́ИФОВКА *ж* *мн.* *нет* 1. şifrini açma, şifri açılma; 2. *təc.* oxuma, oxunma (*çətin oxunulan yazı*); 3. *təc.* izah etmə (edilmə), şərh etmə (edilmə); 4. *təc.* üstünü açma, ifşa etmə; duyma; anlama, başa düşmə.
РАСШ́ИФОВЩИК *ж* *мн.* şifraçan.
РАСШ́ИФОВЫВАНИЕ *ср* 1. şifrini açma; 2. şərh etmə.
РАСШ́ИФОВЫВАТЬ *несов.* bax расшиф-ровать.
РАСШ́ИФОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. şifri açıl-maq; 2. *təc.* oxunmaq (*çətin oxunulan yazı*); 3. *təc.* izah edilmək, şərh edilmək; 4. *təc.* üstü açılmaq, ifşa edilmək, duyul-maq, anlaşılmmaq, başa düşülmək.
РАСШ́ЛИХТОВАННЫЙ *прич.* xüs. yapış-qansızlaşdırılmış (*parça*).
РАСШ́ЛИХТОВАТЬ *сов.* xüs. yapışqansız-laşdırmaq (*parçanı*).
РАСШ́ЛИХТОВКА *ж* *мн.* *нет* xüs. yapış-qansızlaşdırma (*parçanı*).
РАСШ́ЛИХТОВЩИК *ж* *мн.* parçanı yapış-qandan təmizləyən fəhlə (*toxucu fabri-kində*).
РАСШ́ЛИХТОВЫВАТЬ *несов.* xüs. bax рас-шлихтовать.
РАСШ́ЛИХТОВЫВАТЬСЯ *несов.* xüs. yapış-qansızlaşdırılmaq (*parça*).
РАСШ́НУРОВАННЫЙ *прич.* qaytanı açıl-mış, qaytanı boşal(dı)lmış.
РАСШ́НУРОВАТЬ *сов.* qaytanını açmaq, qaytanını boşaltmaq.
РАСШ́НУРОВАТЬСЯ *сов.* qaytanı açılmaq, qaytanı boşaltmaq.

РАСШ́НУРОВКА *ж* *мн.* *нет* qaytanını açma, qaytanını boşaltma.
РАСШ́НУРОВЫВАТЬ *несов.* bax расшну-ровать.
РАСШ́НУРОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax рас-шнуроваться; 2. qaytanı boşaldılmaq.
РАСШ́НУМЕТЬСЯ *сов.* *дан.* səs-küy salmaq, qalmaqal salmaq.
РАСШ́УТИТЬСЯ *сов.* *дан.* zarafata (zarafat etməyə) başlamaq.
РАСШ́ЩЕБЕНЁННЫЙ *прич.* xüs. doğranmış, xırdalanmış, çinçıl edilmiş (*daş*).
РАСШ́ЩЕБЕНИВАТЬ *несов.* bax расщебени-ть.
РАСШ́ЩЕБЕНИТЬ *сов.* xüs. doğramaq, çinçıl etmək (*daşı*).
РАСШ́ЩЕБЕНКА *ж* *хüs.* 1. doğrama, çinçıl etmə (*daşı*); 2. çinçıl ilə doldurma (*bir şeyin arasını*); 3. xırda çinçıl.
РАСШ́ЩЕДРИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* bax рас-щедриться.
РАСШ́ЩЕДРИТЬСЯ *сов.* *дан.* səxavətlənmək, səxavətə gəlmək, əliaçıqlıq göstərmək.
РАСШ́ЩЕЛИНА *ж* 1. dar dərə; 2. yarıq, çat, çatdaq (*ağacda*).
РАСШ́ЩЕЛИТЬСЯ *сов.* *məh.* yarılmaq, çat-lamaq.
РАСШ́ЩЕЛКАТЬ *сов.* *дан.* bax расщёлкнуть.
РАСШ́ЩЕЛКАТЬСЯ *сов.* cəh-cəhə başlamaq (*quşlar*).
РАСШ́ЩЕЛКИВАТЬ *несов.* *дан.* bax рас-щёлкнуть.
РАСШ́ЩЕЛКИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* sındırıl-maq, parçalanmaq (*qoz və s.*).
РАСШ́ЩЕЛКНУТЫЙ *прич.* *дан.* sındırılmış, parçalanmış (*qoz və s.*).
РАСШ́ЩЕЛКНУТЬ *сов.* *дан.* sındırmaq, par-çalamaq (*qozu və s.*).
РАСШ́ЩЕМИТЬ *сов.* *дан.* açmaq, aralamaq (*kəlbətin, qayçı və s.*).
РАСШ́ЩЕМИТЬСЯ *несов.* *дан.* açılmaq, ara-lanmaq (*kəlbətin, qayçı və s.*).
РАСШ́ЩЕМИТЬ *несов.* *дан.* bax расщемить.
РАСШ́ЩЕМИТЬСЯ *несов.* *дан.* açılmaq, ara-lanmaq (*kəlbətin, qayçı və s.*).
РАСШ́ЩЕП *ж* *хüs.* 1. yarıq; 2. çatdaq.
РАСШ́ЩЕПАТЬ *сов.* *дан.* doğramaq, yarmaq, parçalamaq.
РАСШ́ЩЕПНУТЬ *сов.* 1. yarmaq; 2. parçala-maq; 3. *kim.* hissələrə ayırmaq (*kimyəvi reaksiya vasitəsilə*).

РАСШ́ЩЕПНУТЬСЯ *сов.* 1. yarılmaq; 2. parça-lanmaq; 3. *kim.* hissələrə ayrılmaq (*kim-yəvi reaksiya vasitəsilə*).
РАСШ́ЩЕПЛЕНИЕ *ср* 1. yarma, yarılma; 2. parçalama, parçalanma; 3. *kim.* hissələrə ayırma, hissələrə ayrılma (*kimyəvi reaksiya vasitəsilə*).
РАСШ́ЩЕПЛЁННЫЙ *прич.* 1. yarılmış, 2. par-çalanmış; 3. *kim.* hissələrə ayrılmış (*kim-yəvi reaksiya vasitəsilə*).
РАСШ́ЩЕПЛЯТЬ *несов.* bax расщепить.
РАСШ́ЩЕПЛЯТЬСЯ *несов.* bax расщепиться.
РАСШ́ЩИПАННЫЙ *прич.* didilmiş, yolun-muş, yolaşdırılmış; liflərə ayrılmış.
РАСШ́ЩИПАТЬ *сов.* didmək, yolmaq; liflərə ayırmaq.
РАСШ́ЩИПНИК *ж* *хüs.* didici, yolucu, liflərə ayıran (*tük emal edən istehsalatda*).
РАСШ́ЩИПЫВАТЬ *несов.* bax расщипать.
РАСШ́ЩИПЫВАТЬСЯ *несов.* didilmək, yo-luşdurulmaq; liflərə ayrılmaq.
РАТА́Й *ж* *qəd. folk.* əkinçi, cütcü.
РАТА́НИЯ *ж* *bot.* rataniya (*kol-bitki*).
РАТ́ИН *ж* *хüs.* *ратин* (*qıvrıclıq xovlu yun parça*).
РАТИ́НИРОВА́ЛЬНЫЙ *прил.* xüs. *ратинləş-dirici* (*parçanın xovunu qıvrıclıqlaşdırən*); **ратинировальный** станок *ратинləşdirici* dəzgah.
РАТИ́НИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* xüs. *ратин-ləşdirmə* (*parçanın xovunu qıvrıclıqlaş-dırma*).
РАТИ́НИРОВА́ННЫЙ *прич.* xüs. *ратинləşdi-rilmiş, qıvrıclıqlaşdırılmış* (*parçanın xovu*).
РАТИ́НИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* xüs. *ратин-ləşdirmək* (*parçanın xovunu qıvrıclıqlaş-dırmaq*).
РАТИ́НИРОВАТЬСЯ *сов.* *и* *несов.* xüs. *ra-tinləşdirilmək, qıvrıclıq edilmək* (*parçanın xovu*).
РАТИ́НОВЫЙ *прил.* *ратин*; *ратин*dən tikilmiş; **ратинное** пальто *ратин palto*.
РАТИ́ФИКАЦИО́ННЫЙ *прил.* təsdiq -[i]-[t].
РАТИ́ФИКА́ЦИЯ *ж* (*siyasi*) təsdiq; təsdiq etmə, təsdiq edilmə, ratifikasiya (*dövlətlər arasında bağlanan müqavilənin, paktın və s. ali hökumət orqanı tərəfindən təsdiq edilməsi*).
РАТИ́ФИЦИ́РОВАННЫЙ *прич.* (*siyasi*) təs-di-q edilmiş.

РАТИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. (siyasi)* təsdiq etmək.
РАТИФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. (siyasi)* təsdiq edilmək.
РАТМАН *м* ratman (isləhatdan (1861) əvvəlki Rusiyada şəhər bələdiyyə idarəsi üzvü).
РАТНИК *м* köhn. əsgər, döyüşçü;
РАТНЫЙ *прил. шair.* əsgəri, hərbi; döyüş -i[-i].
РАТОБОРЕЦ *м* köhn. əsgər, döyüşçü.
РАТОБОРСТВО *ср* köhn. vuruşma, dava, mübarizə, çarpışma, cəng.
РАТОБОРСТВОВАТЬ *несов. köhn.* vuruşmaq, döyüşmək, çarpışmaq, mübarizə aparmaq.
РАТОВАТЬ *несов. köhn.* mübarizə etmək, müdafiə etmək.
РАТУША *ж* ratuşa (1. şəhər idarəsi, bələdiyyə; 2. bələdiyyə binası).
РАТЬ *ж* köhn. 1. qoşun; 2. döyüş, vuruşma, dava, müharibə.
РАУНД *м* idm. raund (boksda: vuruşma müddəti).
РАУТ *м* köhn. raut (təntənəli ziyafət).
РАФИНАД *м* *мн. нет* parça qənd.
РАФИНАДНЫЙ *прил.* qənd -u[-ü]; **рафинадный** завод qənd zavodu.
РАФИНЕР *м* tex. rafinyor (kağız istehsalında oduncaq kütləsini təmizləyən və üyüdən maşın).
РАФИНЕРНЫЙ *прил. tex.* 1. təmizləmə (saflaşdırma) -i[-i]; **рафинёрный цех** təmizləmə (saflaşdırma) sexi; 2. təmizlənen, saflaşdırılan; təmizlənəcək, saflaşdırılacaq.
РАФИНЕРЩИК *м* xüs. rafinyorçu; rafinyor maşınlarına baxan işçi (bax **рафинёр**).
РАФИНИРОВАННОСТЬ *ж* *мн. нет* zəriflik, incəlik.
РАФИНИРОВАННЫЙ *прич. и прил. 1. xüs.* təmizlənməmiş, saflaşdırılmamış; 2. *мәс.* zərif, incə; **рафинированный вкус** incə zövq; 3. *мәс.* xalis, əsl.
РАФИНИРОВАТЬ *сов. и несов. xüs. 1. təmizləmək, saflaşdırmaq; рафинировать нефть* nefti saflaşdırmaq; 2. qənd halına salmaq, qəndə döndərmək.
РАФИНИРОВОЧНЫЙ *прил. tex.* saflaşdırma -i[-i]; **рафинировочная печь** saflaşdırma peçi.

РАФИНИРОВАЩИК *м* xüs. saflaşdırma ustası (mütəxəssisi).
РАФИЯ *ж* rafiya (1. isti ölkələrdə bitən palma cinsi; 2. bu palmanın yarpaqlarından hazırlanan lif).
РАХАТ-ЛУКЪМ *м* rahatlıqlıqum.
РАХИТ *м* tib. raxit (sümüklərin normal inkişaf etməməsindən ibarət uşaq xəstəliyi).
РАХИТИЗМ *м* *мн. нет* tib. raxitizm (raxit xəstəliyi əlamətləri).
РАХИТИК *м* tib. raxitli (raxit xəstəliyi olan uşaq).
РАХИТИЧЕСКИЙ *прил. tib. 1. raxitik; рахитическое состояние* raxitik vəziyyət; 2. bax **рахитичный**.
РАХИТИЧКА *ж* raxitli qız.
РАХИТИЧНЫЙ *прил. 1. tib.* raxitli, raxit; **рахитичные дети** raxitli (raxit) uşaqlar; 2. *мәс.* pozğun.
РАЦЕЯ *ж* dan. isteh. köhn. öyüd-nəsihət, nəsihətnamə.
РАЦИОН *м* rasion, pay, yem miqdarı (məy-yən müddət üçün verilən yemək və ya yem norması).
РАЦИОНАЛИЗАТОР *м* səmərələşdirici.
РАЦИОНАЛИЗАТОРСКИЙ *прил.* səmərələşdirmə, -i[-i]; səmərələşdirici; **рационализаторские мероприятия** səmərələşdirmə tədbirləri; **рационализаторские предложения** səmərələşdirici təklif.
РАЦИОНАЛИЗАТОРСТВО *ср* səmərələşdiricilik.
РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* səmərələşdir(ü)mə, yaxşılaşdır(ü)ma, təkmilləşdir(ü)mə.
РАЦИОНАЛИЗИРОВАННЫЙ *прил.* səmərələşdirilmiş, yaxşılaşdırılmış.
РАЦИОНАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* səmərələşdirmək, yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirmək.
РАЦИОНАЛИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* səmərələşdirilmək, yaxşılaşdırılmaq, təkmilləşdirilmək.
РАЦИОНАЛИЗМ *м* *мн. нет* rasionalizm (1. fəls. təfəkkürü duyğu qavrayışından ayıran və yanlış olaraq əqli yeganə idrak vasitəsi hesab edən idealist fəlsəfi cərəyan; 2. *мәс.* əql və idrak ilə iş görmə, öz işində, hərəkətində əqlə və idraka əsaslanma).

РАЦИОНАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* bax **рационализированный**.
РАЦИОНАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* bax **рационализировать**.
РАЦИОНАЛИЗОВАТЬСЯ *несов.* bax **рационализироваться**.
РАЦИОНАЛИСТ *м* fəls. rasionalist (rasionalizm tərəfdarı).
РАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил. 1. fəls.* rasionalizm -i[-i]; **рационалистические системы** rasionalizm məsələləri; 2. ağla (şüura, məntiqə) əsaslanan.
РАЦИОНАЛИСТИЧЕСТВО *ж* *мн. нет* rasionalistlik, ağla (şüura, məntiqə) əsaslanma.
РАЦИОНАЛИСТИЧНЫЙ *прил.* rasionalistik; ağla (şüura, məntiqə) əsaslanan.
РАЦИОНАЛИСТКА *ж* rasionalist qadın (qız).
РАЦИОНАЛЬНО *нареч.* səmərəli (surətdə).
РАЦИОНАЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. səmərəlilik; 2. ağla sığma, ağla müvafiq olma.
РАЦИОНАЛЬНЫЙ *прил. 1. rasionalizm* -i[-i]; **рациональная философия** rasionalizm fəlsəfəsi; 2. səmərəli; **рациональное использование средств** vəsaitdən səmərəli istifadə etmə; 3. ağıllı, məqsədə uyğun, ağılasığan, ağılabatan; 4. *riyaz.* rasion; **рациональная дробь** rasionl kəsr.
РАЦИОНИРОВАНИЕ *ср* rasyon (yemək norması) tətbiq etmə (edilmə).
РАЦИОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* rasion (yemək norması) tətbiq etmək.
РАЦИЯ *ж* xüs. radio stansiyası (səyyar).
РАЧЕНИЕ *ср* köhn. söy, cəhd, can yandırma, qeyrət.
РАЧИЙ *прил.* xərcəng -i[-i]; **рачий глаза** dombalan gözlər.
РАЧИТЕЛЬ *м* köhn. himayəçi, himayə edən, qayğıya qalan, qeydkeş.
РАЧИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* köhn. qeyrət, söy; çalışqanlıq; qənaətkarlıq.
РАЧИТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* qeyrətli, çalışqan, canyandıran; qənaətkar.
РАЧИШКА *м* kiçik xərcəng.
РАЧОК *м* rak söz. kiç.
РАШКУЛЬ *м* rəss. kömür карандаш.
РАШПИЛЬ *м* tex. törpü.
РАЩЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. böyütmə, becərmə, bəsləmə, yetişdirmə; böyüdülmə, becərilmə, bəslənmə, yetişdirilmə; 2. uzatma, uzadılma, uzanma (saç).

РАЩЕННЫЙ *прич. 1. böyüdülmüş, becərilmiş, bəslənməmiş, yetişdirilmiş; 2. uzadılmış (saç).*
РВАНУТЬ *сов. и однокр. 1. dartmaq; рвануть за ворот* yaxasından dartmaq; 2. birdən çəkmək, birdən götürülmək (at); 3. birdən qopmaq (başlamaq); **рванул ветер** birdən külək qopdu; 4. çırpışdırmaq, qopartmaq.
РВАНУТЬСЯ *сов.* birdən atılmaq, sıçramaq, götürülmək.
РВАНЫЙ *прил.* cırıq, yırtıq.
РВАНЬ *ж* *мн. нет* 1. dan. cır-cındır, cındır paltar, yırtıq ayaqqabı; 2. qırıntı; 3. *мәс.* yaramaz, alçaq, rəzil.
РВАНЬЕ *ср* *мн. нет* dan. 1. dartma, dartıb çıxartma; 2. qarma, qapıb alma; 3. qopartma, yolma; 4. *собира.* dan. cır-cındır paltar, yırtıq ayaqqabı.
РВАТЬ *несов. 1. dartmaq, çıxartmaq, dartıb* çıxartmaq, qopartmaq; **рвать зуб** dişini cıxartmaq; 2. qarmaq, qapıb almaq; **рвать из рук** əldən qarmaq; 3. dərmək, yolmaq; **рвать цветы** çiçək dərmək; 4. cırmaq, yırtmaq (paltarı); 5. partlatmaq; **рвать динамитом** dinamitlə partlatmaq; 6. *мәс.* kəsmək, qırmaq, üzmək (əlaqəni); 7. *безл.* çirk etmək, bərk ağırtmaq (yara); **рвать на себе волосы** qəmə batmaq; **рвать и метать** qəzəblənmək, hirsəlmək, özündən çıxmaq; **рвать на куски** parça-parça etmək; **рвать горло** (глотку) boğazını yırtmaq, böyütmək.
РВАТЬ *несов. безл.* qusmaq, öyümək, ürəyi bulanmaq.
РВАТЬСЯ *несов. 1. cırılmaq, yırtılmaq, üzülmək; 2. partlamaq; 3. qırılmaq, parçalanmaq; 4. can atmaq (döyüş və s.)* atılmaq.
РВАЧ *м* qənimətçi, pulaki, mənfəətpərəst, öz mənafeyini güdən.
РВАЧЕСКИЙ *прил.* qənimətçilik -i[-i].
РВАЧЕСТВО *ср* *мн. нет* qənimətçilik, pulakilik, mənfəətpərəstlik.
РВЕНИЕ *ср* *мн. нет* qeyrət, söy, cəhd, həvəs, şövq.
РВОТА *ж* *мн. нет* 1. qusma, öyümə; 2. qusuntu.
РВОТНОЕ *ср* tib. qusdurma dərmanı; qusdurucu.

РВОТНЫЙ прил. 1. qusma -i[-i]; **рвотные явления** qusma halları; 2. qusduran, qusdurucu.

РДЕНИЕ ср мн. нет *şair*. qızarma.

РДЕСТ м *bot*. süsünbülü.

РДЕТЬ несов. *şair*. qızarmaq; **рдеют знамёна** bayraqlar qızıqır.

РДЕТЬСЯ сов. bax **рдесть**.

РДЯНЫЙ прил. qırmızı, al.

РЕ ср нескл. *mus*. *re* (*musiqi qamması not-larından biri*).

РЕАБИЛИТАЦИЯ ж мн. нет bəraət; təmiz adını bəra etmək; təmizə çıxma, bəraət qazanma, hüququnu qaytarma; hüququ qaytarılma.

РЕАБИЛИТИРОВАННЫЙ прил. bəraət qazanmış, təmizə çıxmış, hüququ özünə qaytarılmış.

РЕАБИЛИТИРОВАТЬ сов. и несов. təmizə çıxartmaq, bəraət qazandırmaq, hüququnu özünə qaytarmaq.

РЕАБИЛИТИРОВАТЬСЯ сов. и несов. 1. təmizə çıxmaq, bəraət qazanmaq, təmiz adını bəra etmək; 2. təmizə çıxarılmaq, bəraət qazandırılmaq, hüququ özünə qaytarılmaq.

РЕАГЕНТ м *kim*. bax **реактив**.

РЕАГИРОВАНИЕ ср 1. reaksiya, təsirə cavab vermə, təsirlənmə (*orqanizmin xarici və ya daxili təxərrüşə cavabı*); **реагирование глаз на свет** gözün işığa qarşı reaksiyası; 2. *məc.* münasibət göstərmə, əlaqə göstərmə, baxma.

РЕАГИРОВАТЬ несов. 1. reaksiya etmək, cavab vermək (təsirə), əksüləmə göstərmək; təsirlənmək; 2. *məc.* baxmaq, yanaşmaq, öz münasibətini göstərmək, əlaqə göstərmək; **как реагируете на его слова?** onun sözlərinə necə baxırsınız?

РЕАКТИВ м *kim*. reaktiv (*başqa bir maddə ilə qarışdırıldıqda, müəyyən kimyəvi reaksiya əmələ gətirməklə, axtarılan maddənin mövcud olmasını zahirə çıxarmağa imkan verən maddə*).

РЕАКТИВИСТ xüs. reaktivçi (*reaktivlər hazırlayan laborant*).

РЕАКТИВНОСТЬ ж мн. нет *kim*. reaktivlik (*reaksiya əmələ gətirmə qabiliyyəti*).

РЕАКТИВНЫЙ прил. *kim., fiz.* reaktiv.

РЕАКТОЛОГИЧЕСКИЙ прил. *psixol.* reaktologiya -i[-i], reaktoloji; **реактологическое учение** reaktologiya nəzəriyyəsi.

РЕАКТОЛОГИЯ ж *psixol.* reaktologiya (*psixologiyada: insanın hərəkətlərini reaksiyalar məcmusu hesab edən nəzəriyyə*).

РЕАКТОР м *tex.* reaktor (*öz-özündən induksiya əmələ gətirən makara*).

РЕАКЦИОНЕР м irticaçı (*mürtəce siyasət tərəfdarı, irtica tərəfdarı, tərəqqi düşməni, cəhalətpərəst*).

РЕАКЦИОНЕРКА ж irticaçı qadın (*qız*).

РЕАКЦИОННОСТЬ ж мн. нет mürtəcəlik.

РЕАКЦИОННЫЙ прил. (*siyası*) mürtəcə, irticaçı.

РЕАКЦИЯ I ж reaksiya (1. bax **реагирование**; 2. *kəskin dəyişiklik, düşkünlük, zəiflik* (*yüksəlişdən, gərkinlikdən sonra*); 3. *kim. maddələr arasında kimyəvi münasibət*).

РЕАКЦИЯ II ж (*siyası*) irtica (*inqilab hərəkətinə və ümumiyyətlə hər cür tərəqqini boğmaq siyasəti*).

РЕАЛ I м *real* (*İspaniyada qədim gümüş pul*).

РЕАЛ II м *mətb.* *real* (*yığım kassaları və hazır yığım qranıların saxlandığı şkafl*).

РЕАЛИЗАЦИЯ ж мн. нет realizasiya; reallaşdırma, reallaşdırılma (1. *həyata keçirmə, həyata keçirilmə*; 2. *satma, satılma, satıb pula çevirmə, satılıb pula çevrilmə*; 3. *yaıma, yayılma*).

РЕАЛИЗИРОВАННЫЙ bax **реализованный**.

РЕАЛИЗИРОВАТЬ bax **реализовать**.

РЕАЛИЗИРОВАТЬСЯ bax **реализоваться**.

РЕАЛИЗМ м 1. realizm (*ədəbiyyat və incəsənətdə: obyektiv varlığı və onun tipik xüsusiyyətlərini düzgün təsvir etmək məqsədini daşıyan əsas cərəyan*); 2. *məc.* *reallıq* (*bir işi həyata keçirərkən bütün şəraiti aydın başa düşmə və nəzərə alma*).

РЕАЛИЗОВАННЫЙ прич. reallaşdırılmış (1. *həyata keçirilmiş*; 2. *satılmış, satılıb pula çevrilmiş*; 3. *yayılmış*).

РЕАЛИЗОВАТЬ сов. reallaşdırmaq (1. *həyata keçirmək*; 2. *satmaq, satıb pula çevirmək*).

РЕАЛИЗОВАТЬСЯ сов. 1. reallaşmaq (1. *həyata keçmək*; 2. *satılmaq, satılıb pula çevrilmək*); 2. reallaşdırılmaq (1. *həyata keçirilmək*; 2. *yayılmək*).

РЕАЛИЗУЕМЫЙ прич. и прил. 1. reallaşdırılan, həyata keçirilən; 2. satılan, satılıb pula çevrilən; 3. satıla bilən, satılıb pula çevrilə bilən; 4. həyata keçirilə bilən.

РЕАЛИСТ I м *realist* (1. *realizm tərəfdarı*; 2. *real düşünən adam*).

РЕАЛИСТ II м *realist* (*inqilabdan əvvəl: realını məktəbin şagirdi*).

РЕАЛИСТИЧЕСКИЙ прил. *realist* (1. *realizm prinsiplərinə əsaslanan*; **реалистическое направление** *realist cərəyan*; 2. *məc. real, həqiqi, praktiki*).

РЕАЛИСТИЧНОСТЬ ж мн. нет *reallıq*, tam praktiklik.

РЕАЛИСТИЧНЫЙ bax **реалистический** 2-ci mənada.

РЕАЛИСТКА ж *realist* qadın (*qız*).

РЕАЛЬНОСТЬ ж мн. нет 1. *reallıq*, gerçəklik, həqiqilik; 2. obyektiv varlıq, obyektiv fakt; həqiqət.

РЕАЛЬНЫЙ прил. *real* (1. *həqiqi, doğru, gerçək*; 2. *həyatı, həyata keçirilə bilən*; 3. *əməli, praktik, həqiqi şəraiti nəzərə alan*); 4. **реальная заработная плата** *real əmək haqqı* (*əmək haqqının əlverişli qüvvəsi*); **реальное училище** *realını məktəbi* (1917-ci il Oktabr inqilabından qabaq orta məktəb).

РЕБЕНОК м (*мн. ребята, дети*) uşaq, bala, körpə; **грудной ребенок** *südəmə uşaq*.

РЕБЕНОЧЕК м *ребёнок* *söz. kiç. və oxş.*

РЕБЕРНЫЙ прил. *anat.* qabırğa -i[-i]; **рёберные кости** qabırğa sümükləri.

РЕБОРДА ж *tex.* reborda (*reldən çıxatmaq üçün vaqon təkrarın kənarındakı çıxıntı*).

РЕБОРДНЫЙ прил. reborda -i[-i].

РЕБРАСТЫЙ прил. *dan.* bax **ребристый**.

РЕБРИСТЫЙ прил. 1. *məh.* qabırğalı, qabırğaları çıxmış; 2. *tin-tin, çıxıq, nahamar*; 3. *riyaz. tilli*.

РЕБРО ср (*мн. рёбра*) 1. qabırğa; 2. *riyaz. til*; 4. **поставить вопрос ребром** məsələni qəti şəkildə qoymaq; **пересчитать рёбра** qabırğalarını özışdirmək (*döymək, kətləmək*).

РЕБРЫШКО ср *ребро* *söz. kiç.* qabırğacıq.

РЕБУС м 1. rebus (*tapmaca, bilməce*); 2. *məc. müəmma*.

РЕБУСНЫЙ прил. rebus -i[-i].

РЕБЯТА собир. uşaqlar, oğlanlar.

РЕБЯТЁНОК м *məh.* bax **ребёнок**.

РЕБЯТИШКИ ед. нет *ребята* *söz. oxş.* *balaca uşaqlar, çolma-çocuq*.

РЕБЯТКИ ед. нет *ребята* *söz. kiç.*

РЕБЯТУШКИ ед. нет *ребята* *söz. oxş.*

РЕБЯЧЕСТВО ср мн. 1. uşaq -i[-i]; **ребяческий крик** uşaq çıxırtısı; 2. uşaq kimi, uşaqcasına, yüngül; **ребяческие выходки** uşaq hərəkətləri, uşaqlıq.

РЕБЯЧЕСТВО ср мн. *нет* uşaqlıq, yüngüllük; uşaq hərəkəti.

РЕБЯЧИЙ прил. *dan.* uşaq -i[-i]; **ребячий игрушки** uşaq oyuncaqları.

РЕБЯЧИТЬСЯ несов. *dan.* uşaqlıq etmək, uşaq olmaq, özünü uşaq kimi aparmaq, özünü yüngül aparmaq.

РЕБЯЧЛИВОСТЬ ж мн. *нет* *dan.* uşaqlıq, yüngüllük, qeyri-ciddilik.

РЕБЯЧЛИВЫЙ прил. *dan.* 1. uşaqlıq edən, özünü uşaq kimi aparan; uşaq, yüngül; **ребячливый нрав** uşaq xasiyyəti; 2. uşaqcasına, qeyri-ciddi.

РЕВ м *мн. нет* 1. bağırta, böyürtü; 2. *nəre*; 3. *hönkürtü*; 4. *məc.* *uğultu, gurultu*.

РЕВА м *и ж* *dan.* ağlağan, zır-zır (*uşaq*).

РЕВАКЦИНАЦИЯ ж *tib.* yenidən aşılama, təkrar aşılama, təkrar peyvənd (*bax вакцинация*).

РЕВАНШ м *revanş*, qisas, intiqam; *əvəz-əvəz, həyfini alma, əvəzini çıxma*.

РЕВАНШИЗМ м *revanşizm*; qisasçılıq siyasəti.

РЕВАНШИРОВАТЬ сов. и несов. qisas almaq, intiqam almaq, əvəzini çıxartmaq (*çıxmaq*), həyfini almaq.

РЕВАНШИСТ м qisasçı, intiqamçı, qisasçılıq siyasəti yeridən.

РЕВАНШИСТСКИЙ прил. qisasçı; qisasçılıq siyasətinə əsaslanan; **реваншистская политика** qisasçılıq siyasəti.

РЕВАНШНЫЙ прил. *revanş*; **реваншная схватка** *revanş güleşmə* (*yarışma*).

РЕВВОЕНСОВЕТ м (*революционный военный совет*) *tar.* inqilabi hərbi şura.

РЕВЕННЫЙ прил. *tib.* *rəvənd* -i[-i]; **ревенный порошок** *rəvənd tozu* (*işlətmə dərmanı*).

РЕВЕНЬ м *rəvənd* (1. *kökündən, dərman hazırlanan ot bitkisi*; 2. *bu bitkinin kökündən hazırlanan işlətmə dərmanı*).

РЕВЕРАНС м *köhn. reverans* (*əyləmək salam vermə üsulu*).

РЕВЕРБЕРАЦИЯ *ж* fiz. reverberasiya (*qapalı binada səs məşəyinin təsiri qurtarandan sonra davam edən səs*).

РЕВЕРС *м* revers (1. *xüs. metal pulun dəyəri yazılmış tərəfi*; 2. *xüs. medalın tərs üzü*; 3. *köhn. girov, zamanat*; 4. *tex. maşının geriye hərəkətinə imkan verən mexanizm*).

РЕВЕРСЕР *м* tex. reverser (*motorların hərəkətini dəyişmək üçün mexanizm*).

РЕВЕРСИ *ср* нескл. reversi (*qumar oyunlarından birinin adı*).

РЕВЕРСИВНЫЙ *прил. tex.* reversiv (*hər-lənmə və ya hərəkət istiqaməti dəyişdirilə bilən*).

РЕВЕРСИРОВАНИЕ *ср* *мн. нет* tex. hərəkət istiqamətini dəyişdirmə.

РЕВЕРСИЯ *ж* *мн. нет* reversiya (1. *hüq. əmlakı əvvəlki sahibinə qaytarma*; 2. *tex. maşının hərəkət istiqamətini dəyişmə, əksinə hərəkəti*; 3. *biol. bax атавизм*).

РЕВЕРСОР *бax* реверсер.

РЕВЕТЬ *несов.* 1. bağırmaq, nərildəmək, böyütmək; 2. anqırmaq; 3. qışqırmaq, cığırmaq; 4. ucaadan ağlamaq, höknürmək; 5. *тас.* uğuldamaq, guruldamaq; 6. *реветь белугой* *бax* белуга; *ревмя реветь*; *ревма реветь* *бax* ревмя.

РЕВИЗИОНИЗМ *м* *мн. нет* (siyasi) revizionizm, təftişçilik (*hər hansı bir qərarın, nəzəriyyənin və s.-nin yenidən gözdən keçirilməsini tələb etmə*).

РЕВИЗИОНИСТ *м* (siyasi) revizionist, təftişçi (*revizionizm tərəfdarı*).

РЕВИЗИОНИСТКА *ж* revizionist (təftişçi) qadın (qız).

РЕВИЗИОНИСТСКИЙ *прил. (siyasi)* revizionizm (təftişçilik) -i[-i]; **ревизионистская тактика** revizionizm (təftişçilik) taktikası.

РЕВИЗИОННЫЙ *прил.* təftiş; -i[-i]; **ревизионная комиссия** təftiş komissiyası.

РЕВИЗИЯ *ж* 1. təftiş etmə, təftiş edilmə; təftiş; 2. yoxlama, yoxlanılma; araşdırma, araşdırılma; yoxlanış; 3. *tar.* reviziya (*XVIII əsrdə və XIX əsrin birinci yarısında Rusiyada can vergisi qoymaq üçün aparılan siyahı*).

РЕВИЗОВАННЫЙ *прич.* 1. təftiş edilmiş; 2. yoxlanılmış, araşdırılmış.

РЕВИЗОВАТЬ *сов. и несов.* 1. təftiş etmək; 2. yoxlamaq, araşdırmaq.

РЕВИЗОВКА *ж* *köhn.* *бax* ревизия.

РЕВИЗОР *м* 1. müfəttiş; 2. revizor (*dəmir yolunda*).

РЕВИЗОРСКИЙ *прил.* müfəttiş -i[-i]; **ревизорские обязанности** müfəttiş vəzifəsi.

РЕВИЗСКИЙ *прил.* reviziya -i[-i] (*бax* ревизия 3-cü mənada).

РЕВКОМ *м* (революционный комитет) *тар.* inqilabi komite.

РЕВКОМОВСКИЙ *прил. тар.* inqilabi komite -i[-i].

РЕВМАТИЗМ *м* tib. revmatizm; *yel.*

РЕВМАТИК *м* tib. revmatik (*yel xəstəliyi olan adam*).

РЕВМАТИЧЕСКИЙ *tib.* revmatizm -i[-i]; *yel* -i[-i]; **ревматическая боль** *yel* ağrısı.

РЕВМАТИЧКА *ж* revmatik qadın (qız).

РЕВМЯ; **ревмя реветь** (*дан.*) şivən qoparmaq, höknürtü ilə ağlamaq.

РЕВНИВЕЦ *м* *дан.* qışqanc.

РЕВНИВИЦА *ж* *дан.* qışqanc qadın (qız).

РЕВНИВОСТЬ *ж* *мн. нет* qışqanclıq.

РЕВНИВЫЙ *прил.* qışqanc.

РЕВНИТЕЛЬ *м* *köhn.* müdafiəçi, qeyrətkeş, mübariz, qayğıkeş.

РЕВНИТЕЛЬНИЦА *ж* müdafiəçi (qeyrətkeş) qadın (qız).

РЕВНОВАТЬ *несов.* 1. qışqanmaq; 2. *köhn.* həsəd aparmaq, paxıllığını çəkmək; 3. *köhn.* ...qayğısını çəkmək, ...qeydinə qalmaq, ...fikrini çəkmək.

РЕВНОСТНО *нареч.* cəhdlə, səylə, qeyrətlə, qeyrətkeşliklə, canla-başla, candil ilə; **ревностно трудиться на благо Родины** Vətənin rifahı üçün (naminə) canla-başla çalışmaq.

РЕВНОСТНОСТЬ *ж* *мн. нет* çalışqanlıq, qeyrət, cəhd.

РЕВНОСТНЫЙ *прил.* çox çalışqan, qeyrətli, səyli, cəhd göstərən.

РЕВНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. qışqanclıq; 2. *köhn.* həsəd, paxıllıq; 3. *köhn.* çalışqanlıq, qeyrət, səy, cəhd.

РЕВОКАЦИЯ *ж* 1. *tic.* ləğv etmə (*əvvəl verilmiş əmrə və ya tapşırıqı*); 2. *dipl.* geri çağırma (*səfiri, elçini və ya rəsmi nümayəndəni*).

РЕВОЛЬВЕР *м* tapanca.

РЕВОЛЬВЕРНЫЙ *прил.* tapanca -i[-i]; 6 **револьверный станок** (*tex.*) revolver (tapanca) dəzgahı (*təkmilləşdirilmiş tokar dəzgahı*).

РЕВОЛЬВЕРЩИК *м* *xüs.* revolverçi (*revolver dəzgahında işləyən tokar*; *бax* револьверный).

РЕВОЛЮЦИОНЕР *м* inqilabçı.

РЕВОЛЮЦИОНЕРКА *ж* inqilabçı qadın (qız).

РЕВОЛЮЦИОНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* 1. inqilablaşdırılmış; 2. kökündən dəyişdirilmiş.

РЕВОЛЮЦИОНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. inqilablaşdırmaq; 2. kökündən dəyişdirmək.

РЕВОЛЮЦИОНИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. inqilablaşmaq; 2. kökündən dəyişmək; 3. inqilablaşdırılmək; 4. kökündən dəyişdirilmək.

РЕВОЛЮЦИОНИЗМ *м* *мн. нет* *бax* революционность.

РЕВОЛЮЦИОННО *нареч.* inqilabi; inqilabi ruhda olan; **революционно настроенные массы** inqilabi ruhda olan kütlələr.

РЕВОЛЮЦИОННОСТЬ *ж* *мн. нет* inqilabilik, inqilabi ruhda olma.

РЕВОЛЮЦИОННЫЙ *прил.* 1. inqilabi, inqilab -i[-i]; **революционный праздник** inqilabi bayram; 2. inqilabçı; **революционные войска** inqilabçı qoşunlar.

РЕВОЛЮЦИЯ *ж* inqilab (*həqiqi və məcazi mənada*).

РЕВТРИБУНАЛ *м* (революционный трибунал) *тар.* inqilabi tribunal.

РЕВУН *м* *дан.* 1. ağlağan, cığırğan (*uşaq*); 2. revun (*Cənubi Amerikada yaşayan meymun cinsi*); 3. *бax* сирена.

РЕВУНЬЯ *ж* ağlağan (*cığırğan*) qadın (qız).

РЕВУЮ *ср* нескл. revyuu (*bir neçə ayrı-ayrı səhnələrdən, epizodlardan və nömrələrdən ibarət teatr tamaşası*).

РЕГАЛИЯ *ж* *köhn.* 1. rəqaliya (*hökmdarlıq simvolu olan şey, məs.: taxt-tac, əsa və s.*); 2. *tar.* hüq. ancaq dövlətə məxsus inhisar hüququ; 3. *köhn.* orden, nişan.

РЕГАТА *ж* *идм.* qayıq yarışı.

РЕГБИ *ср* нескл. *идм.* reqbi (*futbol oyununun bir növü*).

РЕГБИСТ *м* *идм.* reqbist (*reqbi oyunçusu*).

РЕГЕЛЬ *м* *xüs.* dayaq, dayaq tiri.

РЕГЕНЕРАТ *м* *tex.* regenerat (*xassaları bərpa olunmuş işlənmiş material*).

РЕГЕНЕРАТИВНЫЙ *прил. tex.* 1. regenerasiya -i[-i]; bərpəedic; **регенеративная печь** regenerasiya sobası; 2. regenerativ; **регенеративный приёмник** regenerativ radio aparatı.

РЕГЕНЕРАТИВНЫЙ *прил. tex.* regenerat -i[-i]; **регенератный завод** regenerat zavodu.

РЕГЕНЕРАТОР *м* *tex.* generator (1. *bərpəedic*; 2. *qaz və ya başqa zavod sobalarında: bacadan çıxıb gedəcək istidən istifadə etmək üçün kamera*; 3. *istifadə edilmiş qızğın havanın istiliyini mühafizə etmək üçün cihaz*; 4. *rad. regenerativ radio aparatı*).

РЕГЕНЕРАТОРЩИК *м* *xüs.* generatorçu, regeneratorda işləyən fəhlə.

РЕГЕНЕРАЦИЯ *ж* *мн. нет* regenerasiya (1. *tex. regenerasiya sobasına girən hava və qazın qızdırılması*; 2. *zool. heyvanların itirmiş olduqları orqanları yenidən bərpa etmələri*; 3. *rad. radio aparatının müstəqil radio dalğaları saçması*).

РЕГЕНТ *м* 1. padşah naibi, səltənət naibi, hökumət naibi (*padşahı əvəz edən adam*); 2. regent (*kilsədə xor rəhbəri*).

РЕГЕНТОВАТЬ *несов.* *köhn.* xoru idarə etmək (*kilsədə*).

РЕГЕНТСКИЙ *прил.* hökumət naibi -i[-i].

РЕГЕНТСТВО *ср* *мн. нет* hökumət naibliyi (*бax* регент).

РЕГЕНТША *ж* padşah naibi (hökumət naibi) olan qadın.

РЕГИОНАЛЬНЫЙ *прил.* regional; məhəlli, yerli, bölgə -i[-i]; 6 **региональный договор**; **региональное соглашение**; **региональный пакт** məhəlli (regional) saziş (*müqavilə, pakt*) (*müəyyən ərazidə yerləşən dövlətlər qrupunu əhatə edən beynəlxalq müqavilə*); **региональное совещание** məhəlli (regional) müşavirə.

РЕГИСТР *м* 1. siyahı, cədvəl; qeyd dəftəri; 2. *mus.* registr (*səsin və ya musiqi alətinin ucalıq və qüvvət dərəcəsi*); 3. *mus.* registr (*musiqi alətlərində: səsin kücünü, tembrini dəyişdirən hissə*); 4. registr (*müxtəlif maşın və cihazlarda tənzim qurğusu*); 5. registr (*yazı maşınında dillərin sırası*).

sını itirməsilə əlaqədar olaraq kiçilməsi, quruluşca sadələşməsi; 3. kim. bir maddədən oksigenin çıxarılması və ya oksigenin hidrogenlə əvəz edilməsi; 4. tex. mühərrik-lər və başqa qurğu sistemlərində mayelərin və ya qazların təzyiqinin xüsusi cihazlar vasitəsilə azaldılması; 5. dilç. səsən qüvvə və ya uzunluq etibarilə zəifləməsi; 6. tib. bə-dəndən kəsilib rədd edilmiş sümük hissəsi-nin əvəzinə başqa sümük parçası qoyulması).

РЕДУЦИКАЦИЯ ж. dilç. qoşalaşma, təkrar-lanma (səs kökünün qoşalaşması, təkrar-lanması, məs.: az-az, tez-tez, bir-bir və i.a.).

РЕДУЦИЦИРОВАННЫЙ прил. dilç. təkrar, qoşalaşmış, qoşa; **редуцированные слова** təkrar (qoşa) sözlər, təkrarlar.

РЕДУТ м. редут (keçmiş vaxtlarda: kiçik is-tehkmə).

РЕДУЦИРОВАННЫЙ прил. и прил. 1. azal-dılmış, ixtisar edilmiş; 2. dilç. zəifləmiş; **редуцированный гласный звук** zəifləş-miş sait.

РЕДУЦИРОВАТЬ сов. и несов. 1. azaltmaq, ixtisar etmək; 2. xüs. reduksiya etmək (bax **редукция**); 3. dilç. zəiflədirmək.

РЕДУЦИРОВАТЬСЯ сов. и несов. 1. azalmaq, zəifləşmək; 2. xüs. reduksiya edil-mək (bax **редукция**); 3. azaldılmaq, ixtisar edilmək.

РЕДЧАЙШИЙ прев. ст. к редкий; 1. ən seyrək; 2. ən az, ən nadir, ən az tapılan, ən az təsadüf edilən; ən müstəsna.

РЕДЬКА ж. turp, ağ turp; **надоел хуже горькой редьки** lap zəhlə apardı, lap tən-gə gətirdi.

РЕДЮИТ м. (hərbi) iç istehkam (qala içəri-sindəki istehkam).

РЕЕСТР м. reyestr, siyahı, cədvəl.

РЕЕСТРИК м. dan реестр söz. kiç.

РЕЕСТРОВЫЙ прил. 1. reyestr -i[-i]; 2. si-yahıya alınmış, rəsmi siyahıda olan.

РЕЕЧКА ж. рейка söz. kiç.

РЕЕЧНЫЙ рейка söz. sıf.

РЕЖЕ сравн. ст. к редкий и редко 1. daha seyrək, daha aralı; 2. daha az; 3. asta, aram.

РЕЖИМ м. rejim (1. dövlət quruluşu, idarə üsulu; 2. qayda, üsul; 3. şərait, iş şəraiti, yaşayış şəraiti); **режим экономии** qə-naət üsulu.

РЕЖИССЁР м. rejissor.

РЕЖИССЁРСКИЙ прил. rejissor -i[-i]; re-jissorluq -i[-i]; **режиссёрские обязан-ности** rejissor vəzifəsi; **режиссёрское искусство** rejissorluq məharəti (sənəti).

РЕЖИССЁРСТВО ср. мн. net. rejissorluq.

РЕЖИССЁРСТВОВАТЬ несов. rejissorluq etmək.

РЕЖИССИРОВАННЫЙ прил. ...rejissorluğu ilə düzəldilmiş (tərtib edilmiş, hazırlanmış); **спектакль режиссирован известным режиссёром** tamaşaya məşhur rejissor rəh-bərlik (rejissorluq) etmişdir.

РЕЖИССИРОВАТЬ несов. 1. rejissorluq et-mək, rəhbərlik etmək (*tamaşaya*); 2. rejis-sor olmaq (*tamaşaya*).

РЕЖИССУРА ж. мн. нет 1. rejissorluq; 2. rejissor tərtibatı; 3. **собр.** rejissorlar.

РЕЖУЩИЙ прил. и прил. kəsici, kəsen; iti.

РЕЗАК м. 1. bıçaq, çaracaq, mətbəx bıçağı; 2. naxış bıçağı, naxış qələmi (*ağacda na-xış açmaq üçün*); 3. mala, malacəken (*mala-keş aləti*); 4. daş balta (*ibtidai dövrlərdə*); 5. sallaq, qəssab; 6. xüs. biçim ustası (*dərz*).

РЕЗАЛКА ж. дан. 1. bıçaq (*tərəvəz və s. kəs-mək, doğramaq üçün*); 2. bax **резальница**.

РЕЗАЛЬНЫЙ прил. bax **резальный**.

РЕЗАЛЬЩИК м. xüs. kəsici, doğrayıcı; **ре-зальщик стекла** şüşəkəsen; **резальщик фруктов** meyvədoğrayan (*konserv istehsa-lında*).

РЕЗАЛЬНИЦА ж. kəsici (doğrayıcı) qadın (qız).

РЕЗАНИЕ ср. мн. нет 1. kəsmə, kəsilmə; 2. doğrama, doğranma; 3. yarma, yanılma.

РЕЗАННЫЙ прил. 1. kəsilmiş; 2. doğran-mış; 3. yarılmış; 4. qazılmış, həkk edilmiş, oyulmuş (*bıçaqla taxta üzərində*).

РЕЗАНУТЬ однокр. дан. bax **резать** 1-ci, 5-ci, 6-cı və 8-ci mənalarda.

РЕЗАНЫЙ прил. 1. kəsik; 2. doğranmış; 3. kəsilmiş, yanından vurulmuş, çəpinə vu-rulmuş (*top, tennis oyununda*).

РЕЗАТЕЛЬНЫЙ прил. xüs. kəsmə -i[-i]; **резательный пех бумажной фабрики** kağız fabrikinin kəsmə sexi.

РЕЗАТЬ несов. 1. (müxtəlif mənalarda) kəs-mək; 2. doğramaq; 3. yarmaq; 4. xüs. qazı-maq, açmaq, həkk etmək, oymaq; **резать**

по металлу (дереву) metal (ağac) üzərində naxış açmaq; 5. sancmaq; **в желудке режет** mədəm sancır; 6. qamaşdırmaq; **яркий свет режет глаза** kəskin işıq gözləri qa-maşdırır; 7. məc. pis təsir etmək, incitmək; 8. yandan vurmaq, yan vurmaq, çəpinə vurmaq (*topu, şarı*); 9. *дан.* açıq demək, üzünə demək; **резать правду в глаза** həqiqəti açıq demək, gözünün içinə demək.

РЕЗАТЬСЯ сов. 1. (müxtəlif mənalarda) kə-silmək; 2. doğranmaq; 3. yarılmək; 4. qa-zılmaq, açılmaq, həkk edilmək, oyulmaq; 5. çıxmaq; **у ребенка зубы режутся** uşağın dişləri çıxır; 6. *дан.* qızışmaq, başı qızış-maq (*oyuna və s.*).

РЕЗАЧОК м. резак (1-ci və 2-ci mənalarda) söz. kiç.

РЕЗВИТЬСЯ сов. oynamaq, oynaqlaşmaq, gülüb-oynamaq.

РЕЗВОСТЬ ж. мн. нет 1. gümrəhlik, şuxluq, oynalıq; 2. itilik, cəldlik.

РЕЗВУНЬЯ ж. дан. şux, şən, oynaq (qız).

РЕЗВУШКА ж. дан. bax **резвуныя**.

РЕЗВЫЙ прил. 1. şux, oynaq, oynayan, güm-rah; 2. cəld, itiqacan; 3. məc. tezqavrayan, tez dərk edən, iti; **резвый ум** iti ağıl.

РЕЗЕДА ж. мн. нет bot. əspərek, məhəb-bət çiçəyi, quzuotu.

РЕЗЕДОВЫЙ прил. əspərek -i[-i]; **резе-довое масло** əspərek yağı.

РЕЗЕКСИЯ ж. tib. rezeksiya (bədənin xəstə-liyə tutulmuş və ya şikəst olmuş hissəsinin kəsilməsi).

РЕЗЕРВ м. 1. (müxtəlif mənalarda) ehtiyat; 2. (hərbi) ehtiyat hissəsi; **трудовые ре-зервы** ehtiyat əmək qüvvələri.

РЕЗЕРВАЖ м. мн. нет tex. rezervaj (*çini qabın şir vurulmayacaq yerlərini örtmək üçün xüsusi məhlul*).

РЕЗЕРВАТ м. qoruq yerlər (heyvan və bitkilərin hö-kumət tərəfindən qorunduğu yer).

РЕЗЕРВАЦИЯ ж. мн. нет 1. ehtiyat üçün saxlama (saxlanma), ehtiyatda saxlama (sax-lanma); 2. qoruq yerlər; 3. bəzi heyvan-ların, xüsusilə zərərverici həşəratın toplan-dığı yerlər; 4. rezervasiya (Şimali Ameri-kada, Cənubi Afrikada və Avstraliyada yerli tayfaların zorla yerləşdirildikləri pis əra-zilər).

РЕЗЕРВИРОВАНИЕ ср. ehtiyat saxlama, eh-tiyatda saxlama.

РЕЗЕРВИРОВАННЫЙ прил. ehtiyat üçün saxlanmış, ehtiyatda saxlanmış.

РЕЗЕРВИРОВАТЬ сов. и несов. ehtiyat üçün saxlamaq, ehtiyatda saxlamaq; **резерви-ровать своё мнение** sözünü sonraya sax-lamaq, fikrini sonraya saxlamaq.

РЕЗЕРВИРОВАТЬСЯ сов. и несов. ehtiyat üçün saxlanılmaq, ehtiyatda saxlanılmaq.

РЕЗЕРВИСТ м. (hərbi) ehtiyatda olan, ordu-dan ehtiyata buraxılmış şəxs.

РЕЗЕРВНЫЙ прил. ehtiyat -i[-i]; **резерв-ная часть** ehtiyat hissəsi; **резервный фонд** ehtiyat fondu.

РЕЗЕРВУАР м. rezervuar, çən (*maye və qaz üçün*).

РЕЗЕЦ м. (мн. **резцы**) 1. kəsər, kəsici; tiyə; 2. heykəltəraş qələmi, həkkək qələmi, qə-ləm; 3. kəsici diş, qabaq diş.

РЕЗЕЦИРОВАННЫЙ прил. tib. kəsilmiş (bax **резекция**).

РЕЗЕЦИРОВАТЬ сов. и несов. tib. kəsmək (bax **резекция**).

РЕЗИДЕНТ м. rezident (1. *dipl. elçidən bir rütbə aşağı diplomatik nümayəndə*; 2. *bir ölkənin həmişə xarici dövlətin müayyən bir hissəsində casusluq işlərinə gizli rəhbərlik edən şəxs*).

РЕЗИДЕНЦИЯ ж. rəs. iqamətgah (*hökumətin və hökumət başçısının olduğu yer*).

РЕЗИНА ж. мн. нет резин; **изделия из ре-зины** rezin məmulatları, rezindən qayrıl-mış şeylər.

РЕЗИНИТЬ несов. tex. rezinləşdirmək, rezin hopdurmaq, rezinli etmək.

РЕЗИНКА ж. 1. rezin, pozan; 2. rezin bağ, rezin qaytan, rezin ip.

РЕЗИННЫЙ прил. köhn. bax **резинный**.

РЕЗИНОВЫЙ прил. 1. rezin -i[-i]; **рези-новая промышленность** rezin sənayesi; 2. rezinləşmiş, rezinli; 3. məc. rezin kimi, elastiki, yaygın.

РЕЗИНЩИК м. xüs. rezinçi (*rezin sənayesi işçisi*).

РЕЗИНЩИЦА ж. xüs. bax **резинщик**.

РЕЗИНЬЯЦИЯ ж. tam itaət, boyun əymə.

РЕЗКА ж. kəsmə, doğrama; kəsilmə, doğ-ranma.

РЕКЛАМІРОВАНИЕ *ср* reklam vasitəsilə elan etmə (edilmə), bildirmə (bildirilmə).
РЕКЛАМІРОВАННЫЙ *прич.* 1. reklam vasitəsilə elan edilmiş, bildirilmiş; 2. *мәс.* həddindən artıq təriflənmiş; 3. *tic.* reklamasiya verilmiş (bax **рекламация**).

РЕКЛАМИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. reklam vasitəsilə elan etmək; 2. *мәс.* həddindən artıq tərifləmək; 3. *tic.* reklamasiya vermək (bax **рекламация**).

РЕКЛАМИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. reklam vasitəsilə elan edilmək; 2. *мәс.* həddindən artıq təriflənmək; 3. *tic.* reklamasiya verilmək (bax **рекламация**).

РЕКЛАМИСТ *м* reklamçı (1. *хüs.* reklam düzəldən, reklam tərtibçisi; 2. *özünü, öz işini* tərifləyən adam).

РЕКЛАМИСТКА *ж* reklamçı qadın (qız).

РЕКЛАМНЫЙ *прил.* reklam -i[-ı]; **рекламное бюро** reklam (elan) bürosu.

РЕКЛАМОДАТЕЛЬ *м* reklamverən, elanverən (*idara, şəxs*).

РЕКОГНОСЦИРОВАННЫЙ *прич.* 1. kəşfiyyat yolu ilə yoxlanmış; 2. *geod.* qabaqcadan yoxlanmış.

РЕКОГНОСЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. (*hərbi*) kəşfiyyat aparmaq, kəşfiyyat yolu ilə yoxlamaq (öyrənmək, araşdırmaq); 2. *geod.* qabaqcadan yoxlamaq (*planı götürüləcək yeri*).

РЕКОГНОСЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. (*hərbi*) kəşfiyyat aparılmaq, kəşfiyyat yolu ilə yoxlanmaq (öyrənilmək, araşdırılmaq); 2. *geod.* qabaqcadan yoxlanılmaq (*planı götürüləcək yer*).

РЕКОГНОСЦИРОВАКА *ж* 1. (*hərbi*) kəşfiyyat aparma, kəşfiyyat yolu ilə yoxlama (öyrənmə, araşdırma); 2. (*hərbi*) kəşfiyyat; 3. *geod.* qabaqcadan yoxla(n)ma (*planı götürüləcək yer*).

РЕКОГНОСЦИРОВОЧНЫЙ *прил.* 1. (*hərbi*) kəşfiyyat -u[-ü]; **рекогносцировочный полёт** kəşfiyyat uçuşu; 2. *тәcrübə* -i[-ı], **рекогносцировочный посев** (*к. т.*) *тәcrübə* əkini.

РЕКОМЕНДАТЕЛЬНЫЙ *прил.* məsləhət görülmə, tövsiyə edilən; **рекомендательный список литературы** tövsiyə edilən ədəbiyyat siyahısı; **рекомендательное письмо** zəmanət məktubu.

РЕКОМЕНДАЦИЯ *ж* 1. zəmanət vermə (verilmə); tövsiyə etmə (edilmə); 2. zəmanət, tövsiyə, məsləhət, yaxşı rəy.

РЕКОМЕНДОВАННЫЙ *прич. и прил.* 1. tövsiyə edilmiş, məsləhət görülmüş; 2. zəmanət verilmiş; 3. tərif edilmiş, bəyənilmiş; yaxşı rəy verilmiş; 4. *köhn.* təqdim edilmiş.

РЕКОМЕНДОВАТЬ *сов. и несов.* 1. zəmanət vermək; 2. tövsiyə etmək, məsləhət görmək; yaxşı rəy vermək; 3. təqdim etmək.

РЕКОМЕНДОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. tövsiyə edilmək, məsləhət görülmək; 2. *köhn.* özünü təqdim etmək, tanışlıq vermək.

РЕКОНВЕРСИЯ *ж* *хüs.* əvvəlki halına (vəziyyətə, şəraitə) salınma; **реконверсия промышленности** sənayenin dinc şəraitə uyğunlaşdırılması.

РЕКОНСТРУИРОВАНИЕ *ср* yenidən qurma (qurulma), yenidən təşkil etmə (edilmə).

РЕКОНСТРУИРОВАННЫЙ *прич.* yenidən qurulmuş, yenidən təşkil edilmiş.

РЕКОНСТРУИРОВАТЬ *сов. и несов.* yenidən qurmaq, yenidən təşkil etmək.

РЕКОНСТРУИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* yenidən qurulmaq, yenidən təşkil edilmək.

РЕКОНСТРУКТИВНЫЙ *прил.* yenidən qurma -u[-ü]; **реконструктивный период** yenidənqurma dövrü.

РЕКОНСТРУКЦИЯ *ж* *мн. нет* yenidənqurma (qurulma); yenidən təşkil etmə (edilmə).

РЕКОРД *м* rekord (*yarışda və ya işdə əldə edilən ən yüksək nailiyyət*); **побить рекорд** rekord qazanmaq.

РЕКОРДИЗМ *м* *мн. нет* rekordçuluq.

РЕКОРДИСТ *ж* rekordçu (1. *rekordçuluğa uyan idmançı*; 2. *rekord qazanmış idmançı (təyyarəçi və s.)*; 3. *məhsuldarlıq cəhətdən rekord qazanmış heyvan*).

РЕКОРДИСТКА *ж* rekordçu qadın (qız).

РЕКОРДИСТСКИЙ *прил.* rekordist (rekordizm) -i[-ı].

РЕКОРДНО *нареч.* *ən; закончить работу в рекордно краткий срок* işi *ən qısa müddətdə* qurtarmaq.

РЕКОРДНЫЙ *прил.* rekord, *ən yüksək, ən artıq, ən böyük; рекордная добыча нефти* *ən yüksək neft hasilatı*.

РЕКОРДСМЕН *м* rekordsmen, rekordçu (*rekord qazanan idmançı və s.*).

РЕКОРДСМЕНКА *ж* rekordsmen (rekordçu) qadın (qız).

РЕКОРДСМЕНСКИЙ *прил.* *идм.* rekordçu (rekordçuluq) -i[-ı].

РЕКОРДСМЕНСТВО *ср* *мн. нет* *идм.* rekordsmenlik, rekordçuluq.

РЕКРЕАТИВНЫЙ *прил.* *хüs.* əyləncə -i[-ı]; əyləncəli.

РЕКРЕАЦИОННЫЙ *прил.* *köhn.* tənəffüs -i[-ı]; **рекреационный зал** tənəffüs zalı.

РЕКРЕАЦИЯ *ж* *köhn.* tənəffüs (*məktəbdə dərslər arasında*).

РЕКРУТ *м* *тар.* əsgər (1705-1874-cü illər Rusiyada: *əsgərliyə çağırılan şəxs*).

РЕКРУТИРОВАННЫЙ *прич.* 1. əsgərliyə alınmış; 2. cəlb edilmiş, toplanmış.

РЕКРУТИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *тар.* əsgər aparmaq, əsgərliyə almaq; 2. cəlb etmək, toplamaq; **рекрутировать сторонников** tərəfdar toplamaq.

РЕКРУТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. *тар.* əsgər aparılmaq, əsgərliyə alınmaq; 2. cəlb edilmək, toplanmaq.

РЕКРУТКА *ж* *тар.* əsgər aparılmış şəxsin arvadı.

РЕКРУТСКИЙ *прил.* *тар.* əsgər -i[-ı]; **рекрутский набор** əsgər toplanışı, əsgər toplama.

РЕКРУТСТВО *ср* *тар.* əsgərlik.

РЕКРУТЧИНА *ж* *мн. нет* *тар.* əsgəri mükölləfiyyət (*köhnə Rusiyada*).

РЕКТИФИКАТ *м* *tex.* təmizlənmiş spirt, saf spirt.

РЕКТИФИКАТОР *м* *tex.* rektifikator (*təmizləşdirici cihaz, saflaşdırıcı cihaz*).

РЕКТИФИКАЦИОННЫЙ *прил.* saflaşdırılma, (təmizlə(n)mə) -i[-ı].

РЕКТИФИКАЦИЯ *ж* *мн. нет* 1. *tex.* saflaşdırılma, təmizlə(n)mə; 2. *riyaz.* rektifikasiya (*ayrı xəttin uzunluğunu hesablama*); 3. *kim.* rektifikasiya (*ikinci dəfə distillə yolu ilə maye qatışığın tərkib hissələrinə ayrılması prosesi*).

РЕКТИФИКОВАННЫЙ *прич.* bax **ректифицированный**.

РЕКТИФИКОВАТЬ *сов. и несов. tex. kim.* bax **ректифицировать**.

РЕКТИФИКОВАТЬСЯ *сов. и несов.* bax **ректифицироваться**.

РЕКТИФИЦИРОВАННЫЙ *прич. tex. kim.* saflaşdırılmış, təmizlənmiş.

РЕКТИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. tex. kim.* saflaşdırmaq, təmizləmək.

РЕКТИФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. tex. kim.* saflaşdırılmaq, təmizlənmək.

РЕКТОР *м* (*мн. ректоры*) rektor (*universitet və ya başqa ali məktəb müdiri*).

РЕКТОРАТ *м* rektorat, rektorluq.

РЕКТОРСКИЙ *прил.* rektor -i[-ı]; **ректорский кабинет** rektor kabineti.

РЕКТОРСТВО *ср* *мн. нет* rektorluq; rektor vəzifəsi.

РЕКТОРСТВОВАТЬ *сов. и несов.* rektorluq etmək.

РЕКУПЕРАТОР *м* *tex.* rekuperator, rekupe-rasiya cihazı (bax **рекуперация**).

РЕКУПЕРАТОРЩИК *м* *хüs.* rekuperatorçu (*rekuperator cihazına xidmət edən fəhlə*).

РЕКУПЕРАЦИЯ *ж* *мн. нет* *tex.* rekuperasiya (1. *texnoloji proseslərdə sərf edilmiş maddələrin yenidən bərpa edilməsi*; 2. *tullantıların sənayedə istifadə edilməsi*).

РЕЛЕ *ср* *нескл. физ., tex.* rele (cihazları, maşınları elektrik dövrəsinə qoşan qurğu).

РЕЛЕЙНЫЙ *прил. физ., tex.* rele -i[-ı].

РЕЛИГИОЗНОСТЬ *ж* *мн. нет* dindarlıq, möminlik.

РЕЛИГИОЗНЫЙ *прил.* 1. dini; **религиозные предрассудки** dini xurafat; 2. dindar, dinçi; **религиозный человек** dindar adam.

РЕЛИГИЯ *ж* din.

РЕЛИКВИЯ *ж* 1. (*dini*) müqəddəs sayılan şeylər; təbərrük, tutuya; 2. *мәс.* yadigar, əmanət, əziz xatirə.

РЕЛИКТ *м* qalıq (*çox qədim dövrlərin qalığı olan şey, hadisə, orqanizm*).

РЕЛИКТОВЫЙ *прил.* *çox qədim dövrlərdən qalma, çox qədim*.

РЕЛЬЕФ *м* 1. qabarıq; 2. *coğr. geol.* relyef (*yer səthinin quruluşu*).

РЕЛЬЕФНО *нареч.* qabarıq (*şəkildə*), aydın (*surətdə*), bariz (*surətdə*), əyani (*surətdə*).

РЕЛЬЕФНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. qabarlıqlıq; 2. *мәс.* aydınlıq, açıqlıq, əyanilik.

РЕЛЬЕФНЫЙ *прил.* 1. qabarıq; 2. *мәс.* aydın, açıq, əyani.

РЕЛЬС *м* *tex.* rels; вагон сошёл с рельсов (вагон relsdən çıxdı; $\diamond$ поставить на рельсы (чезо) qaydaya salmaq, işə salmaq, yoluna qoymaq; на рельсы (стать, перейти, перевести) ...yoluna düşmək (keçmək, salmaq).
РЕЛЬСОВЫЙ *прил.* 1. rels -i[-ı]; **рельсовый стык** rels bitiyişi; 2. relsli; **рельсовый путь** relsli yol (demir yol).
РЕЛЬСОПРОКАТНЫЙ *прил.* xüs. relsqayıran; **рельсопрокатный завод** relsqayıran zavod.
РЕЛЬСОПРОКАТЧИК *м* xüs. rels prokatçısı (rels dəzgahında işləyən fəhlə).
РЕЛЯТИВИЗМ *м* *мн.* *нет* fəls. relyativizm (guya bütün biliklərin nisbi olduğuna görə, varlığın obyektiv surətdə dərk oluna bilməsini inkar edən fəlsəfi nəzəriyyə).
РЕЛЯТИВИСТ *м* fəls. relyativist (relyativizm tərəfdarı).
РЕЛЯТИВИСТИЧЕСКИЙ *прил.* fəls. relyativizm -i[-ı]; relyativist -i[-ı].
РЕЛЯТИВИСТИЧНЫЙ *прил.* fəls. bax релятивистический.
РЕЛЯТИВИСТСКИЙ *прил.* fəls. relyativist -i[-ı]; relyativistcəsinə.
РЕЛЯТИВНЫЙ *прил.* nisbi.
РЕЛЯЦИЯ *ж* köhn. məlumat (hərbi əməliyyatların gedişi haqqında komandanlığa verilən yazılı məlumat).
РЕМАРКА *ж* 1. köhn. qeyd; 2. teatr. remarka (pyesin mətninə müəllifin verdiyi izahat).
РЕМЕДИУМ *м* *mal.* remedium (qızıl və ya gümüş pulun vəznində və ya əyyarında qanunən yol verilən azlıq-çoxluq).
РЕМЕЗ *м* *zool.* pəsnək quşu.
РЕМЕННЫЙ *прил.* qayış -i[-ı]; **ременные вожжи** qayış cilov.
РЕМЕНЧАТЫЙ *прил.* bax ременный.
РЕМЕНЬ *м* (мн. ремни) qayış, kəmər, toqqa.
РЕМЕСЛЕННИК *м* 1. peşəkar, sənətkar; əsnaf; 2. sənət məktəbi şagirdi; 3. məc. pinəçi, kustar (yaradıcılıq təşəbbüsü olmayan sənətkar).
РЕМЕСЛЕННИЦА *ж* 1. peşəkar (sənətkar, əsnaf) qadın (qız); 2. sənət məktəbi talibəsi.
РЕМЕСЛЕННИЧАТЬ *несов.* 1. peşəkarlıq etmək, sənətkarlıq etmək; 2. məc. şablon üzrə işləmək, təşəbbüs göstərmək, pinəçilik etmək, kustarçılıqla məşğul olmaq.

РЕМЕСЛЕННИЧЕСКИЙ *прил.* kustarcasına, şablonla işlənmiş (yazılmış, yaradılmış), yaradıcılıq təşəbbüsündən məhrum (kitab, əsər və s.).
РЕМЕСЛЕННИЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. peşəkarlıq, sənətkarlıq; 2. məc. kustarçılıq, şablonçuluq, yaradıcılıq təşəbbüsündən məhrumluq; şablon iş.
РЕМЕСЛЕННЫЙ *прил.* 1. sənət -i[-ı]; **ремесленное училище** sənət məktəbi; 2. kustar -i[-ı], zövqsüz, kobud, qaba; **это ремесленная работа** bu kustar işidir; 3. məc. şablon, kustarcasına; **ремесленное отношение к живописи** rəssamlığa kustarcasına münasibət.
РЕМЕСЛО *ср* (мн. ремёсла) 1. sənət, peşə; 2. məc. məşğələ, iş; 3. -çilik, -çılıq, -lik, -lıq şəkilçiləri ilə ifadə olunur; **сапожное ремесло** çəkməçilik; **переплётное ремесло** cildçilik; **слесарное ремесло** çiləngərlik; **портновское ремесло** dərzilik.
РЕМЕСШЕЧНИК *м* xüs. qayışçı, qayış ustası.
РЕМЕШКОВЫЙ *прил.* kəmərcik -i[-ı].
РЕМЕШНИК *м* bax ремешечник.
РЕМЕШОК *м* **ремень** söz. kiç. balaca qayış, ensiz qayış, qayış parçası; kəmərcik, toq-qacıq.
РЕМИЗ *м* **ремиз** (1. bəzi kart oyunlarında, təyin olunmuş miqdardan əskik kağız götürmə və bu çatmayan kağızlara görə cərimə; 2. bax **ремиза** 1-ci mənada; 3. qılnc təlimində; xəbərdarlıq zərbəsi; 4. *mal.* barat vekseli vasitəsilə pulun ödənilməsi; 5. ovç. köhn. ov quşlarının, ov heyvanlarının gizləndiyi kolluq yer).
РЕМИЗА *ж* 1. *tex.* remiza (toxucu dəzgahının bir hissəsinin adı); 2. *чаще* *мн.* qırıntı (parça qırıntıları).
РЕМИЗИТЬ *несов.* xüs. uduzmağa məcbur etmək (bax **ремиз** 1-ci mənada).
РЕМИЗИТЬСЯ *несов.* xüs. uduzmaq, bax-talamaq (bax **ремиз** 1-ci mənada).
РЕМИЗКА *ж* bax **ремиза** 1-ci mənada.
РЕМИЗНИК *м* xüs. remiza dəzgahında işləyən fəhlə (bax **ремиза** 1-ci mənada).
РЕМИЗНИЦА *ж* remiza dəzgahında işləyən fəhlə qadın.
РЕМИЛИТАРИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* yenidən hərbiləşdirmə, yenidən hərbiləşdirilmə.

РЕМИЛИТАРИЗИРОВАННЫЙ *прич.* yenidən hərbiləşdirilmiş (bax **ремилитаризация**).
РЕМИЛИТАРИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* yenidən hərbiləşdirmək, yenidən ordu, hərbi sənaye, istehkamlar yaratmaq.
РЕМИЛИТАРИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* yenidən hərbiləşdirilmək.
РЕМИЛИТАРИЗОВАННЫЙ bax **ремилитаризованный**.
РЕМИЛИТАРИЗОВАТЬ bax **ремилитаризовать**.
РЕМИЛИТАРИЗОВАТЬСЯ bax **ремилитаризоваться**.
РЕМИНГТОН *м* köhn. remington (yazı maşını növü).
РЕМИНГТОНИСТ *м* köhn. dəft. makinaçı (yazı maşınında yazan).
РЕМИНГТОНИСТКА *ж* köhn. dəft. makinaçı qadın (qız).
РЕМИНИСЦЕНЦИЯ *ж* 1. dumanlı xatirə, qeyri-şüuri xatirə; 2. reminissensiya (şeydə, musiqidə başqa əsərin izi, təsiri).
РЕМНЕЛЕПЕСТНИК *м* *bot.* qayışləçək.
РЕМНЕЦ *м* *zool.* qayışqurd, liquli (balıq və su quşlarının qarnında yastı qurd).
РЕМНЕЦВЕТНИК *м* *bot.* öksəotu.
РЕМНЕЦВЕТНЫЕ *мн.* (ед. **ремнецветное** *ср*) *bot.* bağamurc fəsiləsi.
РЕМОНТ *м* 1. təmir; qayırma, düzəltmə; 2. (hərbi) orduda tələf olmuş atların yerinin doldurulması; 3. *k. t.* cavan heyvanlar yetişdirmə yolu ilə sürünün müntəzəm surətdə artırılması.
РЕМОНТЕР *м* hərbi köhn. remontçu (qoşun üçün at alan hərbi qulluqçu).
РЕМОНТИРОВАНИЕ *ср* 1. təmir etmə, düzəltmə, qayırma; 2. hərbi köhn. yeri doldurulma (tələf olmuş atların).
РЕМОНТИРОВАННЫЙ *прич.* təmir edilmiş, düzəldilmiş, qayırılmış.
РЕМОНТИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. təmir etmək, düzəltmək, qayırmaq; 2. hərbi köhn. yerini doldurmaq (tələf olmuş atların).
РЕМОНТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. təmir edilmək, düzəldilmək, qayırılmaq; 2. (hərbi) köhn. yeri doldurulmaq (tələf olmuş atların).
РЕМОНТИРОВКА *ж* *мн.* *нет* təmir etmə, təmir edilmə; təmir.

РЕМОНТНИК *м* xüs. təmirçi, təmir fəhləsi, təmir ustası.
РЕМОНТНЫЙ *ремонт* söz. *sif.*
РЕНАТА *ж* *мн.* *нет* *math.* renata (*matbə* hərflərindən birinin adı).
РЕНАТУРАЛИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *ras.* vətəndaşlıq hüququnu bərpa etmə.
РЕНАТУРАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* *ras.* vətəndaşlıq hüququ bərpa edilməş.
РЕНАТУРАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* *ras.* vətəndaşlıq hüququnu bərpa etmək.
РЕНАТУРАЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* *ras.* vətəndaşlıq hüququ bərpa olmaq (edilmək).
РЕНЕГАТ *м* xain, dönük, mürtəd.
РЕНЕГАТКА *ж* xain (dönük, mürtəd) qadın (qız).
РЕНЕГАТСКИЙ *прил.* xain (dönük).
РЕНЕГАТСТВО *ср* *мн.* *нет* xainlik, dönüklük, mürtədlik.
РЕНЕГАТСТВОВАТЬ *несов.* xain çıxmaq, xainlik etmək, dönüklük etmək.
РЕНЕССАНС *м* *мн.* *нет* renessans (bax **возрождение II**).
РЕНЕТ *м* *мн.* *нет* bax **панет**.
РЕНКЛОД *м* *мн.* *нет* renklod (gavalı növ-lərindən biri).
РЕНОМЕ *ср* *нескл.* ad, şöhrət.
РЕНОНС *м* xüs. renons (qumar oyununda: lazımlı olan kartın oyunçunun əlində olması).
РЕНТА *ж* *iqi. mal.* renta (sahibinin fəaliyyəti tələb olunmadan kapital, əmlak və ya torpaqdan alınan gəlir).
РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *iqi.* gəlirlilik, qoyulan xərci çıxarma.
РЕНТАБЕЛЬНЫЙ *прил.* *iqi.* gəlirli, qazancılı, səmərəli, qoyulan xərci çıxardan.
РЕНТГЕН *м* *tib.* rentgen (1. *rentgen şüaları* (bax **рентгенов**); 2. *rentgen şüaları keçirmə*; işıq salma; 3. *rentgen aparatu*).
РЕНТГЕНИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* rentgenizasiya (1. *ışıq salma* (salınma); 2. *rentgen şüaları ilə müalicə*).
РЕНТГЕНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* *tib.* 1. rentgendən keçirilmiş, rentgenə salınmış; işıq salınmış; 2. rentgenlə müalicə edilmiş.
РЕНТГЕНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* *tib.* 1. rentgendən keçirmək, işıq salmaq; 2. rentgenlə müalicə etmək.

РЕНТЕНИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. tib.*
1. rentgəndən keçirilmək, işığa salınmaq;
2. rentgenlə müalicə edilmək.
РЕНТЭНОВ: **рентгеновы лучи** rentgen şüaları (*qeyri-şəffaf cisimlərdən keçə bilən qısa elektromagnit dalğalarından ibarət gözəgörünməz şüalar*).
РЕНТЭНОВСКИЙ *прил.* rentgen -i[-i]; **рентгеновский кабинет** rentgen otağı.
РЕНТЭНОГРАММА *ж tib., fiz.* rentgenoqram (*rentgen şüaları vasitəsilə fotoqraf lövhəsində alınmış şəkil*).
РЕНТЭНОГРАФИЧЕСКИЙ *прил. tib., fiz.* rentgenoqrafik; **рентгенография** -i[-i]; **рентгенографический анализ** rentgenoqrafik analiz (*bax рентгенография*).
РЕНТЭНОГРАФИЯ *ж tib., fiz.* rentgenoqrafiya (*rentgen şüaları vasitəsilə qeyri-şəffaf şeylərin daxili quruluşunun şəklini alma*).
РЕНТЭНОДИАГНОСТИКА *ж tib.* rentgenoloji; **рентгенодиагностика** (*canlı toxumalarda və orqanlarda əmələ gələn dəyişikliklərin rentgen şüaları vasitəsilə müəyyən edilməsi*).
РЕНТЭНОЛОГ *м tib.* rentgenoloq (*rentgenologiya və rentgen şüaları ilə müalicə mütəxəssisi*).
РЕНТЭНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* rentgenoloji; **рентгенология** -u[-ü]; **рентгенологический институт** rentgenologiya institutu.
РЕНТЭНОЛОГИЯ *ж мн. нет tib.* rentgenologiya (*rentgen şüaları və onların müalicə məqsədilə tətbiqi üsullarından bəhs edən elm*).
РЕНТЭНОСКОПИЧЕСКИЙ *прил. tib., fiz.* rentgenoskopik; **рентгеноскопия** -i[-i]; **рентгеноскопический кабинет** rentgenoskopiya kabineti.
РЕНТЭНОСКОПИЯ *ж мн. нет tib., fiz.* rentgenoskopiya (*rentgen şüaları vasitəsilə müayinə etmə*).
РЕНТЭНОТЕРАПИЯ *ж tib.* rentgenoterapiya (*rentgen şüaları ilə müalicə*).
РЕНТНЫЙ *прил. mal., iqt.* renta -i[-i]; **рентный доход** renta gəliri.
РЕОМЕР *м мн. нет* reomür (*80 dərəcəyə bölünmüş termometr*).

РЕОРГАНИЗАЦИОННЫЙ *прил.* yenidən təşkil etmə (qurma) -u[-ü]; **реорганизационный период** yenidən təşkil etmə (yenidənqurma) dövrü.
РЕОРГАНИЗАЦИЯ *ж* yenidən təşkil etmə (edilmə), yenidənqurma (qurulma).
РЕОРГАНИЗОВАННЫЙ *прич.* yenidən təşkil edilmiş, yenidən qurulmuş.
РЕОРГАНИЗОВАТЬ *сов. и несов.* yenidən təşkil etmək, yenidən qurmaq.
РЕОРГАНИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* yenidən təşkil edilmək, yenidən qurulmaq.
РЕОРГАНИЗОВЫВАТЬ *несов.* bax реорганизовывать.
РЕОРГАНИЗОВЫВАТЬСЯ *несов.* bax реорганизоваться.
РЕОСТАТ *м fiz.* reostat (*elektrik cərəyanının şiddətini və onun gərginliyini nizama salan cihaz*).
РЕПА *ж* şalgam; **дешевле пареной репы** çox ucuz: **проще пареной репы** asandır, asan işdir.
РЕПАЦИОННЫЙ *прил.* (siyası) təminat -i[-i].
РЕПАЦИЯ *ж* (siyası) təminat (*mühərribə də məğlub olan tərəfin qalib tərəfə verdiyi mühərribə xərci*).
РЕПАТРИАНТ *м* repatriant (*əsirlikdən, mühacirədən və s. vətəninə qayıtmış adam*).
РЕПАТРИАНТКА *ж* repatriant qadın (qız).
РЕПАТРИАЦИЯ *ж мн. нет* repatriasiya, vətənə qaytarılma (*hərbi əsirlərin, qaçqınların, mühacirlərin və b. öz vətəninə qaytarılması*).
РЕПАТРИРОВАННЫЙ *прич.* vətəninə qaytarılmış (*bax репатриация*).
РЕПАТРИРОВАТЬ *сов. и несов.* vətəninə qaytarmaq (*bax репатриация*).
РЕПАТРИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. vətəninə qayıtmaq; 2. vətəninə qaytarılmaq.
РЕПЕЕК *м xüs.* məhmiz çıxacağı (*süvarilərin məhmizlərində ulduzaoxşar çıxacağı*).
РЕПЕЙ *м* bax репейник.
РЕПЕЙНИК *м bot.* 1. ayırpəncəsi; qızılyarpaq; 2. ayırpəncəsi çiçəyi.
РЕПЕЙНЫЙ *прил.* ayırpəncəsi -i[-i]; **репейное масло** xüs. ayırpəncəsi yağı.
РЕПЕР *м geod.* reper (*yer səthi nöqtələrinin nisbi uralığını təyin etmə işində işlədilan nişan*).

РЕПЕРТУАР *м мн. нет* repertuar (*1. hər hansı bir teatrda tamaşaya qoyulan əsərlərin məcmusu; 2. bir aktyorun ifa etdiyi rolların, müğənninin oxuduğu və çalğıçının çaldığı havaların məcmusu*).
РЕПЕРТУАРНЫЙ *прил.* repertuar -i[-i].
РЕПЕТИР *м tex.* repetir (*cib saatında zəng vuran mexanizm*).
РЕПЕТИРОВАННЫЙ *прич.* repetisiya edilmiş, məşq edilmiş, təkrar edilmiş, öyrənilmiş (*rol*).
РЕПЕТИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. repetisiya etmək, məşq etmək, təkrar etmək, öyrənmək (*pyesi, rolu*); 2. zəif oxuyan şagirdə kömək etmək.
РЕПЕТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* repetisiya edilmək, məşq edilmək, təkrar edilmək; öyrənilmək (*pyes, rol*).
РЕПЕТИТОР *м* repetitor, məşqçi, öyrədən (*şagirdi evdə hazırlayan müəllim*).
РЕПЕТИТОРСКИЙ *прил.* repetitor -i[-i].
РЕПЕТИТОРСТВО *ср мн. нет* repetitorluq (*bax репетитор*).
РЕПЕТИТОРСТВО *сов. и несов.* repetitorluq etmək, evdə şagird hazırlamaq.
РЕПЕТИТОРША *ж dan.* repetitor (məşqçi, öyrədən) qadın (qız).
РЕПЕТИЦИОННЫЙ *прил.* repetisiya (məşq) -i[-i]; **репетиционный зал** repetisiya (məşq) zalı.
РЕПЕТИЦИЯ *ж* 1. repetisiya, məşq; məşq etmə, təkrar etmə, öyrənmə; 2. köhn. zəng (*cib saatında*); **генеральная репетиция** axırıncı məşq; son məşq.
РЕПЕТИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. təkrarlanmış, təkrar edilmiş (*signal*).
РЕПЕТИРОВАТЬ *сов. и несов.* xüs. təkrarlamaq, təkrar etmək (*signal*).
РЕПЕТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* xüs. təkrarlanmaq, təkrar edilmək (*signal*).
РЕПИНА *ж dan.* bir baş şalgam.
РЕПИЦА *ж anat.* büzdüm, irtmək.
РЕПКА *ж репа* söz. kç.
РЕПЛИКА *ж* replika (*1. etiraz, yerdən deyilən söz, yerdən söz atma, atmaca; 2. pyesin gedışində danışan aktyorun cümləsinin son sözləri; 3. musiqi frazasının başqa pərdədə və ya başqa səslə təkrar edilməsi*).

РЕПЛИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. replika atmaq; söz atmaq, atmaca atmaq; 2. cümlənin son sözlərini demək (*aktyor frazasında*); 3. mus. təkrarlamaq (*musiqi frazasını başqa pərdədə və ya başqa səslə*).
РЕПНЫЙ *прил.* şalgam -i[-i].
РЕПНЯК *м мн. нет* şalgam yarpağı.
РЕПОВНИК *м bot.* bax сурепница.
РЕПОВЫЙ *прил.* şalgam -i[-i]; **реповый сок** şalgam şirəsi.
РЕПОЗИЦИЯ *ж мн. нет tib.* yerinə salma (*çıxmış süməyü*).
РЕПОЛОВ *м zool.* birəbitdən quşu, kətan quşu.
РЕПОРТ *м* report (*1. bax транспорт; 2. məzənnənin qalxmasında mənfəətdən olan möhtəkirin birja sazişini qəsdən uzatması*).
РЕПОРТАЖ *м мн. нет* reportaj (*1. yerli hadisələr haqqında məlumat; 2. reportyorluq, müxbirlik*).
РЕПОРТЕР *м* müxbir, reportyor (*gündəlik yerli xəbərlər toplayan qəzet işçisi*).
РЕПОРТЕРСКИЙ *прил.* reportyor -i[-i].
РЕПОРТЕРСТВО *ср мн. нет* müxbirlik, reportyorluq.
РЕПОРТЕРСТВОВАТЬ *сов. и несов.* müxbirlik etmək, reportajla məşğul olmaq.
РЕПОРТЕРША *ж dan.* müxbir (reportyor) qadın (qız).
РЕПРЕЗЕНТАНТ *м* nümayəndə.
РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ *ж мн. нет* nümayəndəlik.
РЕПРЕЗЕНТИРОВАННЫЙ *прич.* təmsil edilmiş.
РЕПРЕЗЕНТИРОВАТЬ *сов. и несов.* təmsil etmək.
РЕПРЕЗЕНТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* təmsil edilmək.
РЕПРЕЗЕНТОВАННЫЙ *бax репрезентированный*.
РЕПРЕЗЕНТОВАТЬ *бax репрезентировать*.
РЕПРЕЗЕНТОВАТЬСЯ *бax репрезентироваться*.
РЕПРЕССАЛИИ *мн.* (siyası) təzyiq tədbirləri (*qeyri-qanuni hərəkətlərinə cavab olaraq bir dövlətin başqa dövlətin özünə və onun vətəndaşlarına qarşı tətbiq etdiyi təzyiq tədbirləri*).

РЕПРЕССИВНОСТЬ ж *мн. нет* cəza; cəza üçün tətbiq edilmə.

РЕПРЕССИВНЫЙ *прил.* cəza -i[-i]; **репрессивные меры** cəza tədbirləri.

РЕПРЕССИРОВАННЫЙ *прич.* cəzalandırılmış.

РЕПРЕССИРОВАТЬ *сов. и несов.* cəzalandırmaq.

РЕПРЕССИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* cəzalanmaq, cəzalandırılmaq.

РЕПРЕССИЯ ж cəza tədbirləri, cəza.

РЕПРИЗ *м.*, **РЕПРИЗА** ж *repriz* (1. atın öz əvvəlki yerinə düşməsi; 2. musiqi pyesinin əsas mövzusunun təkrar edilməsi və bu təkrarı bildirən not işarəsi; 3. oynanılmış əsərin yenidən səhnəyə qoyulması).

РЕПРИМАНД *м* köhn. məzəmmət, təhmət.

РЕПРОДУКТИВНЫЙ *прил.* *psixol.* reproduksiya -i[-i]; **репродуктивный процесс** reproduktiv proses.

РЕПРОДУКТОР *м* *rad.* reproduktor (ucadan çıxan radio cihazı).

РЕПРОДУКЦИОННЫЙ *прил.* reproduksiya -i[-i].

РЕПРОДУКЦИЯ ж reproduksiya (1. *mətb.* fotoqrafiya, klşe və s. üsulu ilə bir şəkildən surət çıxarmaq; 2. bu üsul ilə surəti çıxardılmış şəkil; 3. *psixol.* yadda saxlanmış bir şeyin bərpası).

РЕПРОДУЦИРОВАНИЕ *ср* surətini çıxartma.

РЕПРОДУЦИРОВАННЫЙ *прич.* 1. *mətb.* surəti çıxardılmış; 2. *psixol.* bərpa edilmiş, təkrarlanmış, yenidən hasil edilmiş (yadda saxlanmış şey).

РЕПРОДУЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *mətb.* surətini çıxartmaq; 2. *psixol.* bərpa etmək, təkrarlamaq, yenidən hasil etmək (yadda saxlanmış şeyi).

РЕПРОДУЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. *mətb.* surəti çıxartmaq; 2. *psixol.* bərpa edilmək, təkrarlanmaq, yenidən hasil edilmək (yadda saxlanan şey).

РЕПС ж *мн. нет* *reps* (parça növü).

РЕПСОВЫЙ *прил.* *reps*; *reps*dən tikilmiş; **репсовая сорочка** *reps* köynək.

РЕПТИЛИЯ ж 1. *zool.* sürünən heyvan; 2. *məc.* *nifr.* satqın (adam, mətbuat haqqında).

РЕПТИЛЬНЫЙ *прил.* *nifr.* satqın; **рептильная пресса** satqın mətbuat.

РЕПУТАЦИЯ ж *etibar*, *ad*, *şöhrət*.

РЕПЧАТЫЙ *прил.* şalgamaoxşar, basıq-girdə, basıq-yumru; şalgam kimi.

РЕСКОНТРО *ср нескл.* *bux.* reskontro (xüsusi şəxslərin hesabını yazmaq üçün mühəsibat dəftəri).

РЕСКРИПТ *м* *reskript* (1. *qədim Romada*: *imperatora təqdim edilmiş məsləhətə onun verdiyi qanun qüvvəsində olan cavabı*; 2. *padşahın öz təbəələrinə təşəkkür üçün yazdığı məktub*).

РЕСНИЧАТЫЙ *прил.* *zool.* bax **ресниччатый**.

РЕСНИЦА ж *kirpik*.

РЕСНИЧКА ж *ресница* *söz. kiç.* *kirpikcik*.

РЕСНИЧНЫЙ *прил.* *kirpikcik* -i[-i]; *kirpikcikli*.

РЕСПЕКТ, **РЕШПЕКТ** *м* köhn. hörmət, ehtiram; *о держать в уважении* (respekте) *кого-что* köhn. özünə hörmət elətdirmək, qorxmağa məcbur etmək.

РЕСПЕКТАБЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* köhn. hörmətlilik, ləyaqət, *etibar*.

РЕСПЕКТАБЕЛЬНЫЙ *прил.* köhn. hörmətli, ləyaqətli, mötəbər.

РЕСПИРАТОР *м* *xüs.* respirator (ağzı və nəfəs borularını zəhərli qazlardan və tozdan qoruyan cihaz).

РЕСПИРАТОРНЫЙ *прил.* *respirator* -i[-i].

РЕСПИРАЦИЯ ж *мн. нет* *tib.* tənəffüs, nəfəs alma.

РЕСПУБЛИКА ж *respublika*; *о демократической республике* demokratik *respublika*; *Азербайджанская Республика* Azərbaycan Respublikası.

РЕСПУБЛИКАНЕЦ *м* *respublikaçı* (*respublika quruluşu tərəfdarı*).

РЕСПУБЛИКАНКА ж *respublikaçı qadın* (qız).

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ *прил.* *respublika* -i[-i]; **республиканские учреждения** *respublika idarələri*.

РЕССОРА ж *yay*, *resor* (*arabada, avtomobilə, vaqonda*); **коляска на рессорах** *yaylı araba*.

РЕССОРНЫЙ *прил.* *yay* (*resor*) -i[-i]; *yaylı*.

РЕССОРЩИК *м* *xüs.* *resorçu*, *resor* (*yay*) *ustası*.

РЕСТАВРАТОР *м* 1. bərpaçı (*bədi əsərləri, memarlıq abidələrini və s. incəsənət əsərlərini bərpa edən mütəxəssis*); 2. *restavator* (*devrilmiş köhnə siyasi quruluşu bərpa etmək tərəfdarı*).

РЕСТАВРАТОРСКИЙ *прил.* *restavatorçuluq* -i[-i]; **реставраторские попытки** (*devrilmiş siyasi quruluşu*) bərpa etmək cəhdləri.

РЕСТАВРАТОРСТВО *ср* *мн. нет* *xüs.* bərpaçılıq (*incəsənət abidələrini bərpa etmə*).

РЕСТАВРАЦИОННЫЙ *прил.* *xüs.* bərpa -i[-i]; **реставрационная мастерская** bərpa emalatxanası.

РЕСТАВРАЦИЯ ж 1. *xüs.* bərpa, bərpa etmə (*edilmə*), əvvəlki şəklinə salma (*incəsənət əsərini*); 2. bərpa, bərpa etmə, bərpa edilmə (*devrilmiş siyasi quruluş*).

РЕСТАВРИРОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* bərpa edilmiş, əvvəlki şəklinə salınmış.

РЕСТАВРИРОВАТЬ *сов. и несов.* *xüs.* bərpa etmək, əvvəlki şəklinə salmaq.

РЕСТАВРИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* *xüs.* bərpa edilmək, əvvəlki şəklinə salınmaq.

РЕСТИТУЦИЯ ж *мн. нет* *restitusiya* (1. *hüq.* *pozulmuş hüququ bərpa etmə və zərərlərini ödəmə*; 2. *biol.* *orqanizmin itirdiyi hissəni yenidən bərpa etmə qabiliyyəti*).

РЕСТОРАН *м* *restoran*, *aşxana*.

РЕСТОРАННЫЙ *прил.* *restoran* (*aşxana*) -i[-i]; **ресторанный обед** *restoran xörəyi*.

РЕСТОРАНЩИК *м* köhn. *restorançı*, *restoran sahibi*, *aşxanacı*.

РЕСТОРАТОР *м* *restorator*, *restoran sahibi*.

РЕСТОРАЦИЯ ж köhn. bax **ресторан**.

РЕСУРС *м* 1. *чаще* *мн.* *vəsait*, *ehtiyat*, *mənbə*; *vəsait mənbəyi*, *varidat mənbəyi*; 2. *vasitə*, *çarə*, *ələc*; **испробовать последний ресурс** *son vasitəyə (çarəyə) əl atmaq*.

РЕТИВОЕ *ср* *folk.* *ürək*, *qəlb*.

РЕТИВОСТЬ ж *мн. нет* *çalışqanlıq*, *hünər*, *qeyrət*, *cəhd*.

РЕТИВЫЙ *прил.* 1. *hünərli*, *çalışqan*, *qeyrətli*, *söylü*; *zirək*; 2. *qızgın*, *coşğun*, *harın* (*at*).

РЕТИНА ж *anat.* *tor qişa* (*gözdə*).

РЕТИНИТ *м* *tib.* *tor qişa iltihabı*.

РЕТИРАД *м* bax **ретирада**.

РЕТИРАДА ж köhn. 1. (*hərbi*) *qalada geri çekilmək üçün istehkam*; 2. (*hərbi*) *geri çekilmə*; 3. *ayaqyolu*.

РЕТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. köhn. *geri çekilmək*; 2. *dan.* *gözdən itmək*, *gizlənmək*, *əkilmək*, *yox olmaq*.

РЕТОРСИЯ ж *мн. нет* *retorsiya* (*bir dövlət iqtisadi mənafehinin başqa dövlət tərəfindən pozulmasına cavab olaraq, həmin dövlət tərəfindən görülən tədbirlər*).

РЕТОРТА ж *kim. tex.* *retorta* (*distillə cihazı*).

РЕТОРТНЫЙ *прил.* *retorta* -i[-i].

РЕТРАНСЛИРОВАТЬ *сов. и несов.* *retranslyasiya* etmək.

РЕТРАНСЛИРОВАТЬСЯ *несов.* *retranslyasiya* edilmək.

РЕТРАНСЛЯЦИОННЫЙ *прил.* *retranslyasiya* -i[-i].

РЕТРАНСЛЯЦИЯ ж *retranslyasiya*.

РЕТРАНШЕМЕНТ *м* *hərbi*, köhn. *müdafiə xəttinin arxasında olan istehkam*.

РЕТРОГРАД *м* köhn. *cəhalətpərəst*, köhnəpərəst, *tərəqqi düşməni*, *irticaçı*.

РЕТРОГРАДКА ж köhn. *cəhalətpərəst* (köhnəpərəst, *tərəqqi düşməni*, *irticaçı*) *qadın* (qız).

РЕТРОГРАДНЫЙ *прил.* köhn. *mürtəce*, *cəhalətpərəst*, *köhnəpərəst*, *geridə qalmış*.

РЕТРОГРАДСТВО *ср* *cəhalətpərəstlik*, *köhnəpərəstlik*, *mürtəcelik*, *ifrat gerilik*.

РЕТРОСПЕКТИВНЫЙ *прил.* *keçmişə aid*, *keçmişə təsvir edən*, *keçmişə çevrilmiş*.

РЕТРОСПЕКЦИЯ ж *мн. нет* *keçmişə mü-raciət etmə*, *keçmişdən bəhs etmə*, *keçmişə nəzər*.

РЕТУШЕВКА ж *мн. нет* *xüs.* *retuş*, *retuş etmə*, *tuşla düzəltmə* (*fotoqrafiya neqativlərini və ya şəkillərini*).

РЕТУШЕР *м* *xüs.* *retuşçu*, *retuş edən* (bax **ретушёвка**).

РЕТУШИРОВАНИЕ *ср* *retuşlama*, *retuşla düzəltmə*.

РЕТУШИРОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* *retuş edilmiş*, *tuşla düzəldilmiş* (*fotoqraf neqativləri və ya şəkilləri*).

РЕТУШИРОВАТЬ *сов. и несов.* *xüs.* *retuş etmək*, *tuşla düzəltmək* (*fotoqrafiya neqativlərini və ya şəkillərini*).

РЕТУШИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* xüs. retuş edilmək, tuşla düzəldilmək (*fotografiya neqativləri və ya şəkilləri*).
РЕТУШЬ *ж. мн. нет* retuş (*fotografiya neqativləri və ya şəkillərinin tuşla düzəldilməsi*).
РЕФАКЦИЯ *ж. тв. гүзәш.*
РЕФЕРАТ *м* referat (1. məruzə; 2. kitabın, məqalənin və s. qısa şərh).
РЕФЕРАТИВНЫЙ *прил.* referat -i[-i].
РЕФЕРАТНЫЙ *прил.* referat -i[-i].
РЕФЕРЕНДУМ *м* referendum (çox mühüm dövlət məsələsini həll etmək üçün səsə qoyma, xalqın rəyini öyrənmə).
РЕФЕРЕНТ *м* xüs. referent (1. referat oxuyan, məruzəçi; 2. müəyyən məsələlər üzrə məruzəçi və konsultant olan işçi).
РЕФЕРЕНЦИЯ *ж. көһн.* 1. rəy, xarakteristika, xasiyyətname; 2. tic. referensiya (bir firmanın, idarənin və s. ödəmə qabiliyyətini təsdiq edən şəhadətnamə, vəsiqə).
РЕФЕРИ *м. нескл. idm.* hakim, münsif (yarışlarda).
РЕФЕРИРОВАННЫЙ *прич.* xülasə edilmiş.
РЕФЕРИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. referat oxumaq, məruzə etmək, xülasə etmək, məzmununu şərh etmək (*kitabın, məqalənin*); 2. idm. hakimlik etmək, münsif olmaq (*yarışlarda*).
РЕФЕРИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* xülasə edilmək.
РЕФЛЕКС *м* refleks (1. fiziol. canlı orqanizmin xarici təsirə qarşı əsəb reaksiyası; 2. xarici təsir nəticəsində əmələ gələn avtomatik, qeyri-şüuri hərəkət, 3. məc. inikas, natiqə, reaksiya; 4. rəss. parlaq bir şeyin rəng çalarlıqlarının başqa, yanaşı şeyin kölgəli tərəfindəki əksi).
РЕФЛЕКСИВНЫЙ *бax рефлективный.*
РЕФЛЕКСИЯ *ж. мн. нет* refleksiya (1. fiz. işığın bir şey üzərində əks etməsi; 2. psixol. öz təəssüratını təhlil etmə, düşüniş).
РЕФЛЕКСНЫЙ *прил.* xüs. refleks -i[-i].
РЕФЛЕКСОЛОГ *м* xüs. refleksoloq (*refleksologiya mütəxəssisi*).
РЕФЛЕКСОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. refleksologiya -i[-i], refleksoloji.
РЕФЛЕКСОЛОГИЯ *ж. мн. нет* xüs. refleksologiya (*reflekslərdən bəhs edən elm*).
РЕФЛЕКТИВНОСТЬ *ж. мн. нет* refleksivlik, qeyri-ixtiyarilik.

РЕФЛЕКТИВНЫЙ *прил.* refleksiv; qeyri-ixtiyari, qeyri-şüuri, qeyri-iradi.
РЕФЛЕКТИРОВАТЬ *несов.* 1. xüs. (reflekslə) cavab vermək; 2. dərinlən düşünmək, fikrən təhlil etmək.
РЕФЛЕКТОМЕТР *м* fiz. reflektometr (*ışığın sinmə əmsalını ölçən cihaz*).
РЕФЛЕКТОР *м* reflektor (1. astr. çökük aynalı teleskop; 2. fiz. şüaları əks etdirən cihaz).
РЕФЛЕКТОРНЫЙ *прил.* fiz., astr. reflektorlu; **рефлекторный** *телескоп* reflektorlu teleskop.
РЕФЛЕКТОРНЫЙ *прил.* fiziol. 1. reflektor, refleks -i[-i]; 2. bax **рефлективный**.
РЕФОРМА *ж* islahat; **денежная реформа** pul islahatı; **произвести засельную реформу** torpaq islahatını həyata keçirmək.
РЕФОРМАТОР *м* 1. islahatçı; 2. tar. reformator (*reformasiya xadimi*).
РЕФОРМАТОРСКИЙ *прил.* islahatçı (lıq) -i[-i].
РЕФОРМАТСКИЙ *прил.* tar. reformasiya -i[-i]; **реформатские войны** reformasiya müharibələri.
РЕФОРМАТСТВО *ср. мн. нет* reformatlıq (*reformat məzhəbi*).
РЕФОРМАЦИЯ *ж. мн. нет* tar. reformasiya (XVI əsrdə Qərbi Avropada: katolik kilsəsinə və Papa hakimiyyətinə qarşı dini mübarizə şəklində cərəyan edən feodalizmə qarşı ictimai-siyasi hərəkət).
РЕФОРМИЗМ *м* (siyasi) reformizm (*fəhlə hərəkətində: inqilabi, sinfi, siyasi mübarizəni inkar edən və ictimai islahatlarla kifayətlənməyə çağıran cərəyan*).
РЕФОРМИРОВАНИЕ *ср* islah etmə (edilmə), dəyişdirmə (dəyişdirilmə).
РЕФОРМИРОВАННЫЙ *прич.* islah edilmiş, (islahat yolu ilə) dəyişdirilmiş.
РЕФОРМИРОВАТЬ *сов. и несов.* islah etmək, (islahat yolu ilə) dəyişdirmək.
РЕФОРМИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. dəyişmək; 2. islah edilmək, (islahat yolu ilə) dəyişdirilmək.
РЕФОРМИСТ *м* (siyasi) reformist (*reformizm tərəfdarı*).
РЕФОРМИСТКА *ж* (siyasi) reformist qadın.
РЕФОРМИСТСКИЙ *прил.* reformist (reformizm) -i[-i]; **реформистские взгляды** reformist baxışlar.

РЕФРАКТОМЕТР *м* fiz. refraktometr (*müxtəlif cisimlərdə şüaların sinmə dərəcəsinə müəyyən edən cihaz*).
РЕФРАКТОР *м* astr. refraktor (*göy cisimlərini müşahidə etmək üçün linzalı teleskop*).
РЕФРАКТОРНЫЙ *прил.* astr. refraktor -i[-i].
РЕФРАКЦИОННЫЙ *прил.* fiz. refraksiya -i[-i].
РЕФРАКЦИЯ *ж* fiz. refraksiya (*ışık şüalarının sinməsi*).
РЕФРЕН *м* ədəb. nəqərat.
РЕФРИЖЕРАТОР *м* tex. refrijerator (1. soyuducu maşının aşağı temperatur əmələ gətirən hissəsi; 2. buxanalı vaqon, buxanalı paroxod).
РЕФРИЖЕРАТОРНЫЙ *прил.* buxanası olan, buxanalı; **рефрижераторный вагон** buxanalı vaqon.
РЕХНУТЬСЯ *сов. дан.* dəli olmaq.
РЕЦЕНЗЕНТ *м* resenzent, resenziya yazan.
РЕЦЕНЗЕНТСКИЙ *прил.* resenzent(lik) -i[-i].
РЕЦЕНЗИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* resenziya vermə (verilmə), resenziya yazma (yazılma); **отдать статью на рецензирование** məqaləni resenziyaya vermək.
РЕЦЕНЗИРОВАННЫЙ *прич.* haqqında resenziya yazılmış (*əsər*).
РЕЦЕНЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* resenziya yazmaq (*bir əsər, tamaşa və s. haqqında tənqidi rəy yazmaq*).
РЕЦЕНЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* resenziya edilmək, resenziyadan keçmək.
РЕЦЕНЗИЯ *ж* resenziya (*bir əsər, tamaşa və s. haqqında yazılmış tənqidi rəy*).
РЕЦЕПТ *м* 1. resept, nüsxə; 2. məc. üsul, yol, qayda.
РЕЦЕПТАР *м* reseptçi, nüsxəbənd (*aptekdə resept qəbul edən işçi*).
РЕЦЕПТНЫЙ *прил.* resept -i[-i].
РЕЦЕПТОР *м* fiziol. reseptor (*həssas sinir toxumalarının qıcıqlanmanı qavrayan ucları*).
РЕЦЕПТУРА *ж. мн. нет* tib. reseptura (*resepti düzgün yazma və dərman hazırlama üsullarının məcmusu*).
РЕЦЕПТУРНЫЙ *прил.* tib. resept(ura) -i[-i]; **рецептурная книга** resept kitabı.

РЕЦЕПЦИЯ *ж. мн. нет* xüs. mənimsənmə (*başqa ictimai mühitdə və ya dövrdə törəmiş bəzi siyasi-ictimai, hüquqi, mədəni və s. üsulların hər hansı bir cəmiyyət tərəfindən qəbul edilib mənimsənməsi*).
РЕЦИДИВ *м* 1. təkrar etmə, yenidən baş vermə, yenidən törəmə; 2. tib. qayıtma (*xəstəlik*); 3. hüq. təkrar cinayət, residiv.
РЕЦИДИВИСТ *м* hüq. residivist (*dəfələrlə cinayət edən adam*).
РЕЦИДИВИСТКА *ж* hüq. residivist qadın (*qız*).
РЕЦИПИЕНТ *м* resipiyent (1. kim. qaz və maye saxlamaq üçün qab; 2. tib. qan və ya özgənin orqanı köçürülən adam).
РЕЦИПИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. mənimsən(il)miş (*bax рецепция*).
РЕЦИПИРОВАТЬ *сов. и несов.* xüs. mənimsəmək (*bax рецепция*).
РЕЦИПИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* xüs. mənimsənmək (*bax рецепция*).
РЕЦИТАЦИЯ *ж. мн. нет* ucadan oxuma, deklamasiya.
РЕЦИТИРОВАННЫЙ *прич.* ucadan oxunmuş, təntənə ilə oxunmuş.
РЕЦИТИРОВАТЬ *сов. и несов.* ucadan oxumaq, təntənə ilə oxumaq.
РЕЦИТИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* ucadan oxunmaq, təntənə ilə oxunmaq.
РЕЧЕВОЙ *прил.* danışq (nitq) -i[-i]; **речевые навыки** danışq vərdisləri, nitq vərdisləri.
РЕЧЕНИЕ *ср. фил.* köhn. ifadə, kəlam, ibarə, sabit söz birləşməsi, obrazlı ifadə.
РЕЧЕННЫЙ *прич. көһн.* deyilmiş, yuxarıda göstərilmiş, həmin, məzkur.
РЕЧЕНЬКА *ж* *речка* söz. oxş.
РЕЧИВОСТЬ *ж. мн. нет* köhn. 1. uzunçu-luq, danışqanlıq; 2. dilavərlik.
РЕЧИВЫЙ *прил. көһн.* 1. uzunçu, danışqan; 2. dilavər, dillli.
РЕЧИСТОСТЬ *ж. мн. нет* köhn. 1. dillilik, dilavərlik; 2. danışqanlıq, naqqallıq.
РЕЧИСТЫЙ *прил.* 1. bəlağətli danışqan, dillli, dilavər; 2. çoxdanışqan, danışqan, naqqal.
РЕЧИТАТИВ *м* mus. rəçitativ (*vokal musiqi əsərinin tərkibinə daxil olan danışq; mahnı arasındakı danışq*).
РЕЧИТАТИВНЫЙ *прил.* mus. rəçitativ -i[-i].

РЕЧКА ж kiçik çay.

РЕЧНИК м хüs. çay nəqliyyatı işçisi.

РЕЧНОЙ прил. çay -i[-i]; **речной пароход** çay paroxodu.

РЕЧОНКА ж balaca çay, kiçik çay.

РЕЧУШКА ж dan. bax **реченька**.

РЕЧУШКА ж река, **речка** söz. oxş. kiçik, dayaz çay.

РЕЧЬ ж 1. (müxtəlif mənalarda) nitq; **развитие речи** nitqin inkişafı; **выступить с речью** nitq söyləmək; 2. dil, üslub (dərəcə); **устная речь** şifahi dil (nitq); **речь ребенка** uşaq dili; 3. tələffüz, tələffüz xüsusiyyəti; **отчётливая речь** aydın tələffüz; 4. söhbət, danışq, söz; **о чём идёт речь?** söhbət nə barədədir? **предмет речи** bəhs (söhbət) mövzusu, mövzu; **о прямой речи** (qram.) vasitəsilə nitq; **косвенная речь** (qram.) vasitəli nitq; **части речи** (qram.) nitq hissələri; **вести речь** (разговор) к чему bax вести.

РЕШАТЬ несов. bax **решить** I.

РЕШАТЬСЯ несов. bax **решиться**.

РЕШАЮЩИЙ прич. и прил. 1. həlledici, həll edən; 2. əsas, ən mühüm, başlıca.

РЕШЕНИЕ ср 1. həll etmə (edilmə), cavab tapma (tapılma); həll; **решение вопроса** məsələnin həlli (həll edilməsi); 2. cavab, məsələnin cavabı; 3. qərar, nəticə; **прийти к окончательному решению** qəti qərara salmaq; 4. hökm; **судебное решение** məhkəmənin hökmü.

РЕШЁННЫЙ прич. и прил. 1. həll edilmiş, cavabı tapılmış (məsələ); 2. qət edilmiş, qərara alınmış; qəti.

РЕШЁТИНА ж хüs. pərdi taxtası.

РЕШЕТИТЬ несов. хüs. 1. pərdiləmək, pərdi taxtası vurmaq (dama); 2. bax **изрешечивать**.

РЕШЁТКА ж 1. qəfəs; 2. şəbəkə, barmaq-lıq, məhəccər; 3. (müxtəlif mənalarda) tor; 4. hörmə, hasar, çəpər; **о за решётку посадить** həbsxanaya (həbsə, qazamata) salmaq; **за решёткой сидеть** həbsxanada (həbsdə, qazamatda) oturmaq.

РЕШЁТНИК I м собир. хüs. pərdi taxtaları, atma.

РЕШЁТНИК II м хüs. xəlbirçi, xəlbir ustası.

РЕШЁТНЫЙ прил. 1. xəlbir (şadara) -i[-i]; 2. köhn. xəlbirdən keçirilmiş, ələnmiş.

РЕШЕТО ср (мн. **решёта**) xəlbir, şadara; **о решето воду носить** тас. xəlbirlə su daşımaq (səmərsiz işlə təşğul olmaq); **голова как решето** huşsuz; **чудеса в решете** əcaib şey.

РЕШЁТЧАТЫЙ прил. 1. qəfəs şəklində, şəbəkəli; hörmə; **решётчатая ограда** hörmə çəpər; 2. qəfəslı, məhəccərli.

РЕШИМОСТЬ ж мн. нет əzm, qətiyyət, cəsarət, qeyrət.

РЕШИТЕЛЬ м köhn. həll edən.

РЕШИТЕЛЬНО нареч. 1. cəsarətlə, əzmlə, mətanətlə; qətiyyətli; **действовать решительно** cəsarətlə hərəkət etmək; 2. qəti (surətdə); **решительно потребовать** qəti (surətdə) tələb etmək; 3. qətiyyətlə, heç; **я решительно ничего не знаю** mən qətiyyətlə heç bir şey bilmirəm; 4. istisnasız (olaraq); **должны явиться решительно все** istisnasız olaraq hamı gəlməlidir; 5. tamamilə, şübhəsiz; **я решительно изнемог от жары** istidən tamamilə üzəldüm.

РЕШИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет I. qətiyyət, əzm, möhkəmlilik, səbat; 2. qətilik; 3. bax **решимость**.

РЕШИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. cəsarətli, ürəkli, əzmlı, səbatlı, qərarından dönməz; 2. qəti; **решительный ответ** qəti cavab.

РЕШИТЬ I сов. 1. həll etmək, cavabını tapmaq (məsələnin); 2. qərara gəlmək, qət etmək; 3. qərar çıxarmaq, hökm çıxarmaq; **о решено и подписано** həll olundu, vəs-salam.

РЕШИТЬ II несов. köhn. açmaq (düymü).

РЕШИТЬСЯ сов. 1. həll edilmək; 2. qərara gəlmək, qərar vermək, kəsdirmək; **решиться на отъезд** getmək qərarına gəlmək; 3. cürət etmək, cəsarət etmək; 4. dan. itirmək, məhrum olmaq; **ума решился** ağılı itirdi, ağı azdı; **о решиться жизни** dan. ölmək.

РЕШКА ж dan. köhn. reşka (metal pulun gerb olmayan arxa üzü); **о орел и решка** bax **орлянка**.

РЕШПЕКТ bax **респект**.

РЕЭВАКУАЦИОННЫЙ прил. geri köçürmə -i[-i].

РЕЭВАКУАЦИЯ ж мн. нет geri köçürmə (köçürülmə); **geri daşıma** (daşınma); əvvəlki yerinə köçürmə (köçürülmə).

РЕЭВАКУИРОВАННЫЙ прич. geri köçürülmüş, geri daşınmış; əvvəlki yerinə köçürülmüş (daşınmış).

РЕЭВАКУИРОВАТЬ сов. и несов. geri köçürmək, geri daşımaq, əvvəlki yerinə köçürmək (daşımaq).

РЕЭВАКУИРОВАТЬСЯ сов. и несов. 1. geri köçmək, geri daşınmaq, əvvəlki yerinə qa-yıtmaq; 2. geri köçürülmək (daşılmaq), əvvəlki yerinə köçürülmək (daşılmaq).

РЕЭКСПОРТ м мн. нет iqt. geri(yə) ixrac (xaricdən gətirilmiş malların yenidən xaricə göndərilməsi).

РЕЭМИГРАНТ м mühacirətdən (Vətənə) qa-yıtmış adam.

РЕЭМИГРАЦИЯ ж мн. нет mühacirətdən qayıtma.

РЕЭМИГРИРОВАТЬ сов. и несов. müha-cirətdən qayıtmaq.

РЕЯ ж bax **рей**.

РЕЯТЬ несов. 1. uçmaq, havada süzmək (quş); 2. yavaş-yavaş dalğalanmaq, yellənmək (bayraq).

РЖА ж мн. нет köhn. pas; paslılıq.

РЖАВЕТЬ несов. paslanmaq, pas atmaq, pas kəsmək.

РЖАВИТЬ несов. paslandırmaq.

РЖАВЛЕНИЕ ср мн. нет paslanma, pas atma; pas.

РЖАВОСТЬ ж мн. нет pas; paslılıq.

РЖАВЧИНА ж мн. нет 1. pas; 2. bot. pas xəstəliyi; 3. boz ləkə (müxtəlif şeylərin üzündə).

РЖАВЧИННИК м bot. pas göbələyi (bitkilərdə parazit qurd).

РЖАВЧИННЫЕ мн. (ед. ржавчинное ср) bot. pas göbələkləri (qrupu).

РЖАВЫЙ прил. 1. paslı, paslanmış; pas at-mış; 2. qırmızı-qonur (rəng).

РЖАНИЕ ср мн. нет 1. kişnəmə; 2. тас. at kimi kişnəmə, qaqqıldama (gülmə).

РЖАНИЩЕ ср к. т. biçilmiş çovdar tarlası.

РЖАНКА ж bot. rjanka (1. çovdarla buğda-nın hibridləşməsindən alınan taxıl bitkisi; 2. zool. kürən cüllüt, çovdarçı).

РЖАНКОВЫЕ ср (ед. ржанковое ср) zool. çovdarçikimilər (çaydaş quşlar dəstələrin-dən birinin adı).

РЖАНОЙ прил. çovdar -i[-i]; **ржаной хлеб** çovdar çörəyi.

РЖАТЬ несов. 1. kişnəmək; 2. тас. at kimi kişnəmək, qaqqıldamaq (gülmək).

РЖИЩЕ ср к. т. bax **ржанище**.

РИАЛ м rial (franda pul vahidi).

РИГА ж mərak.

РИТЕЛЬ м tex. 1. dirək, tir; 2. sürgü (qıfılda).

РИГОРИЗМ м мн. нет təəssüb, həddindən artıq qeyrətkeşlik, mütəəssiblik; həddindən artıq ciddilik (axlaq məsələlərində).

РИГОРИСТ м təəssübçü; həddindən artıq tələbkər, ciddi (adam).

РИГОРИСТИЧНЫЙ прил. çox mütəəssib.

РИДИКУЛЬ м köhn. ridikül (qadın əl çan-tası).

РИЗА ж 1. cübbə (ibadət zamanı ruhanilərin geydiyi üst paltar); 2. tar. xələt (zərli-qı-zıllı şah paltarı); 3. köhn. paltar, geyim; **о до положении риз напиться** (napить) ağılı itirincəyə qədər içmək (içirtmək), bərk keşlənmək (keşləndirmək), lülqənber olmaq (etmək); **разодрать на себе ризы** yasa batmaq.

РИЗАЛИТ м memar. rizalit (binanın irəli çıxan hissəsi).

РИЗНИЦА ж keşik cübbələrinin saxlandığı yer (kilsədə).

РИЗОИДЫ мн. (ед. ризонд м) biol. rizoidlər (sporlu bitkilərin kökü əvəz edən tükəoxşar törəmələri).

РИК м tar. (районный исполнительный комитет) RİK (rayon icraiyyə komitəsi).

РИКОШЕТ м мн. нет rikoşet, səkdirmə (uçan cismin güllənin və s.) dəyib yana sıç-raması, sapması, çovması).

РИКОШЕТИРОВАТЬ несов. səkdirmək, də-yib geri qayıtmaq, sapmaq, yana sıçramaq, çovmaq (uçan cisim).

РИКОШЕТИТЬ несов. dan. bax **рикоше-тировать**.

РИКОШЕТНЫЙ прил. rikoşet -i[-i].

РИКША м rikşa (Yaponiyada və Uzaq Şərqi bəzi ölkələrində ikitəkərli arabaya qoşulub minik daşıyan adam).

РИМЛЯНИН м (мн. римляне) romalı.

РИМЛЯНКА ж romalı qadın (qız).

РИМСКИЙ *прил.* Roma -i[-i]; **римская архитектура** Roma arxitekturası (memarlığ); **римское право** qədim Roma dövləti qanunları; **римские цифры** rum rəqəmləri (I, II, III, IV, V və i.a.); **Римская церковь** Roma (katolik) kilsəsi.

РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКИЙ *бах католический.*

РИНГ *м* *идм.* ring (boks meydançası).

РИНК *м* *идм.* **бах скетинг-ринг.**

РИНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* rinologiya -i[-i]; rinoloji.

РИНОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* rinologiya (təbb elminin burun xəstəliklərindən bəhs edən şöbəsi).

РИНОПЛАСТИКА *ж* *мн.* *нет* *tib.* rinoplastika (burun nöqsanının cərrahiyyə yolu ilə düzəldilməsi).

РИНОПЛАСТИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* rinoplastika -i[-i]; **ринопластическая операция** rinoplastika operasiyası (əməliyyatı).

РИНОСКОП *м* *tib.* rinoskop (burnun içini müayinə etmək üçün güzgü).

РИНУТЬ *сов.* köhn. atmaq, yönəltmək.

РИНУТЬСЯ *сов.* atılmaq, cummaq, hücum etmək, həmlə etmək; çapıb getmək.

РИС *м* *мн.* *нет* düyü, çeltik.

РИСБЕРМА *ж* *tex.* risberma (hidrotexniki qurğu).

РИСК *м* *мн.* *нет* risk (1. təhlükə, qorxu, xə-tər; 2. cürət, cəsarət, təvəkkül; 3. tic. zərər, ziyan); **на свой риск** (на свой страх и риск) **действовать** məsuliyyəti (cavab-dehliyi) öz öhdəsinə götürmək iş görmək.

РИСКА *ж* *tex.* hədd, xətt (hazırlanan detalın işlənməli olan yerini göstərmək üçün).

РИСКНУТЬ *сов.* cəsarət etmək, ürək eləmək.

РИСКОВАННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* qorxululuq, təhlükəlilik, xəterlilik.

РИСКОВАННЫЙ *прил.* 1. qorxulu, təhlükəli, xəterli, xətalı; **рискованное пред-приятие** xəterli iş; 2. *тас.* ikimənalı; **рискованное выражение** ikimənalı ifadə.

РИСКОВАТЬ *несов.* 1. risk etmək, təhlükədən qorxmayaaraq hərəkət etmək, qorxulu işə girişmək; 2. təhlükə altına qoymaq; **рисковать своим здоровьем** səhhatini təhlükəyə salmaq.

РИСКОВОЙ *прил.* *tic.* risk əsasında icra edilən, təsadüf ümidi ilə edilən; **рисковая**

сделка təsadüf ümidi ilə bağlanan saziş (sövdələşmə).

РИСКОВЫЙ *прил.* 1. *бах* **рискованный;** 2. çox cəsarətli.

РИСЛИНГ *м* risling (1. üzüm növü; 2. ağ şərab növü).

РИСОВАЛЬНЫЙ *прил.* rəsm -i[-i]; **рисовальные принадлежности** rəsm ləvazimatı.

РИСОВАЛЬЩИК *м* 1. rəssam-qrafik; 2. həvəskar rəssam, nəqqaş.

РИСОВАЛЬЩИЦА *ж* *бах* **рисовальщик.**

РИСОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. şəkil çəkmə, rəsm çəkmə; 2. *тас.* təsvir etmə; 3. rəsm; **учитель рисования** rəsm müəllimi.

РИСОВАННЫЙ *прич.* 1. çəkilmiş (şəkil); 2. *тас.* təsvir edilmiş (sözlə).

РИСОВАТЬ *несов.* 1. çəkmək (şəkil); 2. təsvir etmək; **писатель прекрасно рисует труд и быт крестьян** yazıçı kəndlilərin əmək və həyatını gözəl təsvir edir.

РИСОВАТЬСЯ *несов.* 1. çəkilmək (şəkil); 2. görünmək; **вдали рисовались крыши домов** uzaqdan evlərin damları görünürdü; 3. *тас.* özünü özib-büzmək, özünü süni aparmaq, özünü yaxşı nəzərə verməyə çalışmaq.

РИСОВКА *ж* *мн.* *нет* özünü süni aparma, özünə qarşı diqqət cəlb etməyə çalışma, əzilib-büzülmə.

РИСОВОД *м* çeltikçi, düyüçü.

РИСОВОДСТВО *ср* *к* *т.* çeltikçilik.

РИСОВОДЧЕСКИЙ *прил.* *к* *т.* çeltikçilik -i[-i].

РИСОВЫЙ *прил.* düyü (çeltik) -i[-i]; **рисовый суп** düyü şorbası; **рисовое поле** çeltik tarlası.

РИСОСЯНИЕ *ср* *к* *т.* çeltikçilik, çeltik əkmə.

РИСТАЛИЩЕ *ср* (мн. **ристалища**) *köhn.* 1. yarış meydanı, cıdır meydanı; 2. yarış; **конские ристалища** at yarışları.

РИСТАНИЕ *ср* *köhn.* qaçışma yarış, at yarış; cıdır.

РИСУНОК *м* (мн. **рисунки**) 1. şəkil, rəsm; **рисунком углем** kömürlə çəkilmiş şəkil; 2. *тас.* çevrə, kontur; 3. *расс.* şəkildə cizgi elementləri.

РИСУНОЧНЫЙ *прил.* şəkil (rəsm) -i[-i].

РИСУНЧАТЫЙ *прил.* şəkilli, naşışlı (parça).

РИТАРДАНДО *ср* *нескл.* *mus.* ritardando (əsas tempin tədricən azalması).

РИТЕНУТО *ср* *нескл.* *mus.* ritenuto (əsas tempin ritardandoya nisbətən daha tədricən azalması).

РИТМ *м* ritm, vəzn, ahəng.

РИТМИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* ritmləşdir(il)mə, vəznləşdir(il)mə; ahəngləşdir(il)mə.

РИТМИЗИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* ritmləşdirmək, ahəngləşdirmək.

РИТМИЗОВАННЫЙ *прич.* ritmləşdirilmiş, vəznləşdirilmiş, ahəngləşdirilmiş.

РИТМИЗОВАТЬ *бах.* **ритмизировать.**

РИТМИКА *ж* ritmika (1. vəzn; 2. vəzn nəzəriyyəsi; 3. musiqi müşayiətilə edilən ritmik hərəkətlər).

РИТМИЧЕСКИЙ *прил.* ritmik; ritmli, vəznli, ahəngli, ahəngdar.

РИТМИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* ritmlilik; vəznlilik, ahənglilik, ahəngdarlıq.

РИТМИЧНЫЙ *прил.* ritmli; vəznli, ahəngli, ahəngdar.

РИТМОПЛАСТИКА *ж* xüs. ritmoplastika (bədənin hər tərəfli düzgün inkişafı üçün idman məşğələləri sistemi).

РИТМОПЛАСТИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. ritmoplastika -i[-i]; **ритмопластическая гимнастика** ritmoplastika gimnastikası.

РИТОР *м* 1. *тар.* ritor (qədim Yunanıstanda: bəlağət müəllimi); 2. *тас.* natiq.

РИТОРИЗМ *ж* *бах* **риторичность.**

РИТОРИКА *ж* *мн.* *нет* 1. ritorika; bəlağət elmi, bəyan; 2. *тас.* sözcülük.

РИТОРИЧЕСКИЙ *прил.* ritorik; **риторический вопрос** ritorik sual (sual şəklində təsdiqdən ibarət natiqlik üsullarından biri).

РИТОРИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* təmtəraqlılıq, gözəllik (üslubda); bəlağət.

РИТОРИЧНЫЙ *прил.* təmtəraqlı, gözəl, bəlağətli; **риторичный стиль** təmtəraqlı üslub.

РИТОРСКИЙ *прил.* *köhn.* natiqlik -i[-i]; **риторский приём** natiqlik üsulu.

РИТОРСТВО *ср* *мн.* *нет* *köhn.* natiqlik, təmtəraqlı danışma məharəti.

РИТОРСТВОВАТЬ *несов.* *köhn.* təmtəraqlı danışmaq.

РИТУАЛ *м* ayin, mərasim.

РИТУАЛЬНЫЙ *прил.* dini mərasimə aid, dini mərasimlə əlaqədar olan; **ритуальное жертвоприношение** qurbankəsmə, qurbanlıq.

РИТУРНЕЛЬ *м* *и* *ж* 1. nəqərat (nəğmələrdə təkrar edilən hissə); 2. *mus.* riturnel (rəqsin müqəddiməsi).

РИФ *м* *согр.* rif (sualtı qayalar).

РИФ *м* *дənizç.* rif (gəmi yelkənində: ip keçirilən halqa, ilmə).

РИФИТЬ *несов.* *дənizç.* rifləmək (rif vasitəsilə gəmi yelkənlərini yığıdırmaq).

РИФЛЕНИЕ *ср* *tex.* rifləmə, kələ-kötür etmə, çoturlaşma, çoturlaşdırma.

РИФЛЁНЫЙ *прил.* *дəniz.* yığılmış (yelkən).

РИФЛЁНЫЙ *прил.* *tex.* riflənmiş, kələ-kötür, çotur.

РИФЛИ *мн.* *tex.* kələ-kötür (səth üstündə).

РИФМА *ж* *ədəb.* qafiyə; **рифмальная рифма** *бах* **глагольный.**

РИФМАЧ *м* *дан.* qafiyəbaz, qafiyəpərdaz.

РИФМАЧЕСТВО *ср* *дан.* qafiyəbazlıq, qafiyəpərdazlıq.

РИФМОВАННЫЙ *прич.* qafiyəli, qafiyəyə salınmış.

РИФМОВАТЬ *несов.* 1. həmqafiyə olmaq, cinas olmaq, uyumaq, həmahəng olmaq; 2. qafiyələndirmək, qafiyəyə salmaq; 3. qafiyə tapmaq, şer yazmaq.

РИФМОВАТЬСЯ *несов.* 1. *бах* **рифмовать** 1-ci mənada; 2. qafiyələnmək.

РИФМОВКА *ж* *ədəb.* qafiyələnmə; qafiyə üsulu, qafiyə.

РИФМОПЛЁТ *м* *дан.* *бах* **рифмач.**

РИФМОПЛЁТСТВО *ср* *мн.* *нет* *дан.* qafiyəbazlıq, qafiyəçilik, qafiyəpərdazlıq.

РИХТОВАЛЬНЫЙ *прил.* düzəldirmə (hamarlamə) -i[-i]; düzəldirici, hamarlayıcı.

РИХТОВАННЫЙ *прич.* *tex.* düzəldilmiş, hamarlanmış (ayrı şey).

РИХТОВАТЬ *несов.* *tex.* düzəldirmək, hamarlammaq (ayrı şey).

РИХТОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* düzəldilmək, hamarlanmaq (ayrı şey).

РИХТОВКА *ж* *мн.* *нет* *tex.* düzəltmə, hamarlama (ayrı şey).

РИЦИН *м.*, **РИЦИНКА** *ж* *bot.* gənəgərçək (bitki).

РИЦИНОВЫЙ *прил.* gənəgərçək -i[-i]; **рициновое масло** gənəgərçək yağı.

РИШЕЛЬЕ *ср* *нескл.* rişelye (naxışlı tikis).

РОБА *ж* 1. *köhn.* paltar; 2. *xüs.* iş paltarı.

РОББЕР *м* robber (bəzi kart oyunlarında: bitmiş oyun dövrəsi).

РОБЕТЬ *несов.* qorxmaq, çəkinmək, ağciyərlik göstərmək, qorxaqlıq göstərmək, ürək eləməmək, cəsarət eləməmək.

РОБИНЗОНАДА *ж* robinzonada (1. *ədab. sərgüzaştli səyahətləri təsvir edən ədəbi əsər süjeti*; 2. *bir-birindən tamamilə təcrid olunmuş fərdi təsərrüfatı insan cəmiyyəti inkişafının çıxış nöqtəsi hesab edən iqtisadi nəzəriyyələrə K.Marksın istehza ilə verdiyi ad*).

РÓБКИЙ *прил.* qorxaq, ürəksiz, cəsarətsiz, ağciyər; *о не робкого десятка* bax *десяток*.

РÓБОСТЬ *ж* *мн. нет* qorxaqlıq, ürəksizlik, cəsarətsizlik, ağciyərlilik.

РÓБОТ *м* robot (*mürəkkəb işləri görərək insan hərəkətləri təsiri bağışlayan avtomat*).

РОБРОН *м* robron (*krinolinli qədim qadın paltarı*).

РОВ *м* (*мн. рвы*) xəndək, çuxur.

РОВЕСНИК *м* yaşıd, yaşdaş, həmyaş, həmyaşd, həmsinn.

РОВЕСНИЦА *ж* yaşıd (yaşdaş, həmyaş, həmyaşd, həmsinn) qadın (qız).

РÓВИК *м* 1. *ров* *сöz. kiç.*; 2. (*hərbi*) ayaq yolu (*səngərlərin dalında*).

РОВНЁХОНЬКИЙ *прил. dan.* dümdüz, çox düz (*yol*).

РОВНЁХОНЬКО, РОВНЁШЕНЬКО *нареч. dan.* 1. dümdüz, düz, düzəcə; 2. qətiyyətlə, heç; *он ровнёхонько ничего не понял* o, qətiyyətlə heç bir şey anlamadı.

РОВНИТЕЛЬ *м* *tex.* düzləşdirici, hamarlaşdırıcı.

РÓВНИЦА *ж* *tex.* iplik (*zəif əyilmiş iplik*).

РÓВНИЧНЫЙ *прил. tex.* iplik -[i-], *ровничная машина* iplik maşını (bax *банк-брос*).

РÓВНО *нареч.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) düz; *дорога шла ровно* yol düz gedirdi; *ровно в 5 часов* düz saat 5-də (5 tamamda); 2. müntəzəm, rahat; *ровно дышать* müntəzəm (rahat) nəfəs almaq; 3. qətiyyətlə; *он ровно ничего не понял* o, qətiyyətlə heç bir şey başa düşmədi; 4. lap, ...kimi; *он поступает ровно ребенок* o lap uşaq kimi hərəkət edir; 5. *тəс.* dəyərsən, görək ki; *я ровно его где-то видел* mən onu, dəyərsən, harada isə (haradasa) görmüşəm.

РÓВНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. hamarlıq, düzlük; 2. rəvanlıq, müntəzəmlik; 3. *тəс.* sakitlik, yumşaqlıq.

РОВНЫЙ *прил.* 1. düz, hamar; *ровная дорога* düz yol; *ровная доска* hamar taxta; 2. rəvan, müntəzəm; *ровный стиль* rəvan üslub; *ровный шаг* müntəzəm addım; 3. *тəс.* sakit, yumşaq; *ровная погода* sakit hava, yumşaq hava; 4. *dan.* bərabər; *ровные части* bərabər hissələr; *о ровным счётом ничего* qətiyyətlə heç nə; *он ровным счётом ничего не знает* o, qətiyyətlə heç bir şey bilmir; *не ровен час он придет* birdən o gələr.

РÓВНЯ, РОВНЯ *м и ж* *dan.* tay, bərabər; *tay-tuş, cur.*

РОВНЯТЬ *несов.* düzəltmək, hamarlaşmaq.

РОВНЯТЬСЯ *несов.* 1. düzəldil(mə)k, hamarlaşdırıl(mə)k; 2. *тəс.* bərabərləşmək, tənəşmək.

РОГ *м* (*мн. рога*) 1. buynuz; 2. kərənay, şeypur; 3. şiş, ur; *о обломать (сломать, сломить) рога тəс.* sındırmaq, burununu ovmaq, tabe etmək; *брать быка за рога* qəti hərəkət etmək, əsas məsələnin həllindən uyarışmaq; *наставить мужу рога köhn.* əri aldatmaq, ərinə xəyanət etmək; *в бараний рог согнуть (скрутить) бax бараний; как из рога изобилия* çox bol, su kimi; *к черту (чертям) на рога*; cəhənnəmə dərəsinə, Allahu-əkbərin qurtaran yerinə (*çox uzağa*); *у черта на рогах* bax *черт*.

РОГÁЛИК *м* roqalik (*buynuz şəklində bulka*).

РОГÁЛЬ *м* *тəх.* 1. bax *рогач* 2-ci mənada; 2. dəstə (sap) (*xışda, cüddə*).

РОГÁСТЫЙ *прил.* iribuynuzlu, iribuynuz.

РОГÁТЕТЬ *несов. тəх.* buynuz çıxartmaq.

РОГÁТИК *м* *dan.* 1. buynuzlu cücü; 2. buynuzlu balaca heyvan.

РОГÁТИНА *ж* ov nizəsi (*ayı ovlamaq üçün*).

РОГÁТКА *ж* 1. çəpər; 2. sapand, quşatan; 3. *тəс.* maneə, əngəl; *ставить рогатки (кому-, чему-н.)* maneə olmaq, maneə törətmək, əngəl törətmək.

РОГÁТЫЙ *прил.* 1. buynuzlu; 2. buynuzaoxşar, buynuzşəkilli, buynuz kimi; 3. *köhn.* dəyys, qurumsaq (*arvadı tərəfindən aldadılan*); *о рогатый скот* qaramal.

РОГÁЧ *м* *zool.* qayçıllı cücü; 2. buynuzlu erkək heyvan (*maral, buğa və i.a.*); 3. *тəх.* tutğac (*kürədən, ocaqdan qab çıxartmaq üçün alat*); 4. *köhn., тəх.* bax *рогоносец*.

РОГОВЫДНЫЙ *прил.* buynuzaoxşar, buynuzabənzər; buynuz kimi.

РОГОВЫ́К *м* 1. *miner.* bax *кератит II*; 2. *bot.* qəənfəl növü.

РОГОВЫ́НА *ж* *xüs.* buynuz yırtığı, buynuz cırığı (*heyvan dərisində*).

РОГОВЫ́ЦА *ж* 1. *anat.* buynuz təbəqə (*gözdə*); 2. *zool.* qəni təbəqə.

РОГОВО́Й *прил.* buynuz -[i-]; *о роговая оболочка (anat.)* bax *роговица*; *роговой камень (miner.)* bax *роговик* 1-ci mənada; *роговая обманка miner.* buynuzdaşı (*horiblend*).

РОГÓЖА *ж* həsir, qarpaq.

РОГÓЖИНА *ж* həsir parçası, qarpaq parçası.

РОГÓЖКА *ж* 1. *рогожа* *söz. kiç.*; 2. ağ qalın kətan parça (*tuflı üzü, şalvar və s. üçün*); *о из кульки в рогожку* qaş qayıran (qayırdığı) yerdə göz çıxartmaq.

РОГÓЖНЫЙ *прил.* həsir; *рогожный куль* həsir kisə, həsir torba.

РОГÓЗ *м* *мн. нет* *bot.* suqamışı.

РОГÓЗЫЙ *прил.* suqamışı -[i-].

РОГÓЗЫБ *м* *zool.* narval (*həm qəlmə, həm də ciyərlərilə nəfəs alan böyük balıq*).

РОГОНÓСЕЦ *м* *köhn.* dəyys, qurumsaq (*arvadı tərəfindən aldadılan*).

РОГУ́ЛИНА *ж* *dan.* bax *рогуля*.

РОГУ́ЛЬКА *ж* *dan.* 1. bax *рогуля*; 2. buynuz qoğal (bulka).

РОГУ́ЛЬНИК *м* *bot.* suqozu, sucövüzü.

РОГУ́ЛЯ *ж* *dan., xüs.* buynuzaoxşar şey, haça şey.

РОД 1. qəbilə (*ibtidai cəmiyyətdə*); 2. nəsil; *старинный род* qədim nəsil; *из рода в род* nəsilədən nəsilə; 3. soy (*elmi təsnifatda*); 4. növ, cür, qism, qəbil, çeşid; *троллейбус – род городского транспорта* trolleybus şəhər nəqliyyatı növlərindən biridir; *всякого рода товары* hər cür mallar; 5. üsul, qayda, tərz; 6. *köhn.* səpgi, üslub; 7. *qram.* cins; *о родом* mənşəcə, əslən (*bir şəxsin haralı və hansı millətdən olduğunu göstərir*); *этот мальчик родом из Баку* bu oğlan (əslən) Bakılıdır; *он родом азерб.*

байджанец onun əslİ azərbaycanlıdır; *без роду и племени* yeri-yurdu, əslİ-nəşəbi naməlum; *ни роду, ни племени* tək, qohum-aqrəbasız, kimsəsiz; *род войск (род оружия)* qoşun növü, hərbi ixtisas; *род людской (человеческий) род* insanlar, bəşəriyyət, bəşər övladı; *на роду написано* alında yazılmışdır, taleyində var imiş, bəxti belə imiş; *ему от роду 20 лет* onun 20 yaşı vardır; *такого рода* belədir, bu cür, belə; *такого рода дела* belə işlər, bu cür işlər; *в этом (таком) роде* təxminən belə, buna oxşar; *он что-то в этом роде* söylədi (dedi); *в некотором роде* müəyyən dərəcədə, bir qədər; *в своём роде* özünə görə, müəyyən nöqtəyi-nəzərdən; *своего рода* bir növ; *лёгкие в речевом аппарате* *служат* *своего рода* *механи, подающими воздух* ciyərlər danışqı cihazına hava verən bir növ körük vəzifəsini görür; *женский род (пол)* qadınlar, arvad tayfası; *мужской (мужеский) род (пол)* kişilər, kişi tayfası. **РÓДИВЫ́Й** *прил. kim., tex.* rodium -[i-]. **РÓДИЙ** *м* *kim., tex.* rodium (*platan qrupundan olub, dəqiq alat və mexanizm hissələri qayırmaq üçün işlədilən gümüş rəngli metal*).

РОДИ́ЛЬНИЦА *ж* *тəх.* bax *роженница*.

РОДИ́ЛЬНЫЙ *прил.* doğum -[i-]; *родильный дом* doğum evi.

РОДИ́МЕНЬКИЙ *прил. родимый* *söz. kiç.*; *мой родименький очаг* mənim doğma (əziz) yurdum.

РОДИ́МЕЦ *м* *тəх.* bax *родимчик*.

РОДИ́МЧИК *м* *dan.* keçmə (*uşaqlarda və hamilə qadınlarda ürəkkeçmə xəstəliyi*).

РОДИ́МЫЙ *прил.* 1. doğma, əziz; 2. əzizim (*müraciət*); *родимая матушка* anacan, əziz atam; *родимый батюшка* atacan, əziz atam; *сыннок родимый* oğulcan, oğulcuğum; *о родимое пятно* 1) xal; 2) *тəс.* qalıq (mənfİ əlamət, nişanə).

РÓДИНА *ж* vətən, yurd.

РÓДИНКА *ж* xal.

РОДИ́НЫ *ед. нет* *köhn.* 1. uşağın anadan-olma bayramı; 2. bax *роды*.

РОДИ́ТЕЛИ *ед. нет* 1. ata-ana, valideyn; 2. ata-baba, dedə-baba.

РОДИТЕЛЬ *м* *köhn*. ata.
РОДИТЕЛЬНИЦА *ж* *köhn*. ana.
РОДИТЕЛЬНЫЙ *падеж* (*грам.*) yiyelik hal.
РОДИТЕЛЬСКИЙ *прил.* 1. ата-ана (valideyn) -i[-i]; **родительская любовь** ата-ана məhəbbəti; **родительский совет** valideyn şurası; 2. ата-baba (dədə-baba) -i[-i]; **родительские обычаи** ата-baba adətləri.
РОДИТЬ *сов. и несов.* 1. doğmaq; 2. *тас.* yaratmaq, törətmək, doğurmaq, hasil etmək; 3. məhsul vermək; **каменистая почва мало родит** daşlıq yer az məhsul verir; **в чѣм мать родила** çıl-çılpaq, lüt, lüt-üryan, lüt anadangəlmə.
РОДИТСЯ *сов. и несов.* 1. doğulmaq, anadan olmaq; 2. törənmək, doğmaq, əmələ gəlmək, meydana gəlmək; 3. bitmək; **прежде здесь мало родилась пшеница** burada əvvəllər buğda az bitirdi; **родился (родилась) в рубашке (в сорочке)** xoşbəxt doğulmuşdur; **родиться под счастливой звездой** bəxti gətirmək, xoşbəxt olmaq.
РОДИЧ *м* 1. *тар.* qəbilə üzvü; 2. *дан.* qohum.
РОДНЕНЬКИЙ *прил.* родной *söz. kiç.*
РОДНИК *м* 1. bulaq, qaynaq, çeşmə; 2. *тас.* mənşə, başlangıç, mənbə; 3. *чаще мн.* xüs. süd damarı (*heyvanlarda*).
РОДНИКОВЫЙ *прил.* bulaq -i[-i]; **родниковая вода** bulaq suyu.
РОДНИТЬ *несов.* 1. qohumlaşdırmaq, dostlaşdırmaq; 2. bənzətmək, oxşatmaq; 3. yaxınlaşdırmaq.
РОДНИТЬСЯ *несов.* 1. qohumlaşmaq; 2. yaxınlaşmaq; 3. bənzətmək, oxşatmaq.
РОДНИЧОК I *м* anat. ömgək.
РОДНИЧОК II *м* родник *söz. kiç.*
РОДНОЙ *прил.* 1. doğma; **родной брат** doğma qardaş; 2. *в знач. суц.* родные *мн.* qohumlar, qohum-əqrəba, qohum-qardaş; 3. əzizim (*müraciət*); **родной язык** ana dili; **родной край** Ana yurdu.
РОДНЯ *ж* *мн. нет* 1. *собир.* qohum-qardaş, qohum-əqrəba, qohumlar; 2. qohum; **он мне родня** o, mənim qohumumdur.
РОДОВИТОСТЬ *ж* *мн. нет* *köhn*. əsillilik, zadəganlıq, aristokratlıq, əsilzadəlik, kübarlıq, nəcəbat.

РОДОВИТЫЙ *прил.* *köhn*. zadəgan, əsilzadə, kübar, aristokrat, əsilli, nəcəbatlı.
РОДОВИЧ *м* *köhn*. məh. bir nəsildən (soydan) olan; nəsiltaş.
РОДОВОЙ I *прил.* 1. ата-baba -i[-i]; **родовое поместье** ата-baba mülkü; 2. qəbilə -i[-i]; **родовое общество** qəbilə cəmiyyəti; 3. *xüs.* soy -i[-i]; **родовые признаки** soy əlamətləri; 4. *грам.* cins -i[-i]; **родовые окончания существительных** isimlərin cins sonluqları.
РОДОВОЙ II *прил.* doğum -i[-i]; **родовые боли** doğum sancısı.
РОДОВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* bax **родильный**.
РОДОВСПОМОЖЕНИЕ *ср* hamilələrə tibbi yardım (*doğuş vaxtı*).
РОДОДЕНДРОВЫЙ *прил.* *bot.* rododendron -i[-i].
РОДОДЕНДРОН *м* *bot.* rododendron (*dağ yerlərində bitən gözəl çiçəklili kol-bitki*).
РОДОНАЧАЛЬНИК *м* 1. ulubaba, əcdad, soybaşı; 2. *тас.* bani, müəssis.
РОДОНАЧАЛЬНИЦА *ж* *бах* **родоначальник**.
РОДОНИТ *м* rodonit (*çəhrayı rəngli bərk mineral*).
РОДОСЛОВЕЦ *м* *ədəb. тар.* nəsil kitabı.
РОДОСЛОВИЕ *ср* şəcərə, nəsil şəcərəsi, nəsil qolları siyahısı, nəsil tarixi.
РОДОСЛОВНАЯ *ж* *бах* **родословие**.
РОДОСЛОВНЫЙ *прил.* nəsil -i[-i]; **родословная книга** nəsil kitabı; **родословное дерево** nəsil şəcərəsi.
РОДСТВЕННИК *м* qohum.
РОДСТВЕННИЦА *ж* qohum qadın (*qız*).
РОДСТВЕННОСТЬ *ж* qohumluq, yaxınlıq.
РОДСТВЕННЫЙ *прил.* 1. qohumluq -i[-i]; **родственные связи** qohumluq əlaqəsi; 2. *тас.* qohum, bir-birinə yaxın (*mənşəcə, məzmunca, əlamətlərə və s. görə*); əlaqədar; **родственные науки** bir-birinə yaxın elmlər, əlaqədar elmlər; **родственные языки** qohum dillər; 3. *тас.* səmimi, mehriban; **родственное отношение (к кому-н.)** səmimi münasibət.
РОДСТВО *ср* *мн. нет* 1. qohumluq; 2. *собир. дан.* qohumlar, qohum-əqrəba; 3. qohumluq hissi; 4. *тас.* yaxınlıq, oxşarlıq, nisbət.

РОДЫ *ед. нет* doğma, doğum, doğuş.
РОЕВНЯ *ж* *xüs.* arı səbəti.
РОЕВОЙ *прил.* beçə -i[-i].
РОЕК *м* *рой* *söz. kiç.*
РОЕНИЕ *ср* *мн. нет* *xüs.* beçələmə, beçəvermə (*arılarda*).
РОЖА I *ж* 1. *дан.* üz, sifət, sir-sifət; 2. *дан.* idbar.
РОЖА II *ж* *tib.* qızıl yel (*yoluxucu dəri xəstəliyi*).
РОЖАТЬ *несов. дан.* bax **рождать**.
РОЖДАЕМОСТЬ *ж* *мн. нет* doğum sayı.
РОЖДАТЬ *несов. бах* **родить**.
РОЖДАТЬСЯ *несов. бах* **родиться**.
РОЖДЕНИЕ *ср* 1. doğma, doğulma, doğuluş; 2. anadan olma günü, anadan olma bayramı; 3. *тас.* yaranıma; **от рождения** anadangəlmə; **слепой от рождения** anadangəlmə kor.
РОЖДЕННИК *м* *дан.* anadan olan günü bayram edilən adam.
РОЖДЕННИЦА *ж* *дан.* anadan olan günü bayram edilən qadın (*qız*).
РОЖДЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. doğulmuş, anadan olmuş; 2. yaradılmış, yaranmış, törədilmiş, törənmiş.
РОЖДЕСТВЕНСКИЙ *прил.* (*dini*) milad -i[-i].
РОЖДЕСТВО *ср* *мн. нет* (*dini*) milad günü (*xristianlarda: peyğəmbər İsanın anadan olması gününün bayramı*).
РОЖЕНИЦА *ж* zahı (*təzəcə doğmuş qadın*).
РОЖЕЧНИК *м* *mus.* kərənaucalan.
РОЖИСТЫЙ *прил.* *tib.* qızılıyel -i[-i].
РОЖИЦА *ж* *рожа I* (1-ci mənada) *söz. kiç. və oxş.*
РОЖОК *м* 1. (*мн. рожки*) *por* *söz. kiç.*; 2. (*мн. рожки*) *mus.* sümsü; **пастуший рожок** çoban sümsüsü; 3. (*мн. рожки*) qulaq borusu (*səsi gücləndirmək üçün karların qulaqlarına qoyduqları boru*); 4. (*мн. рожки*) əmzik şüşəsi; 5. (*мн. рожки*) dabançəkən, dabangeydirən; **остались рожки да ножки** axır-uxurudur.
РОЖОН *м* *köhn*. maili paya; **лезть (идти) на рожон** qorxulu işə girişmək; **какого рожна (надо, не достаёт)** daha nə lazımdır? neyi çatdırır? **против рожна (переть, идти)** boş əl ilə çıxmaq (*ciddi qüvvəyə*

qarşı); **на какой рожон?** nə üçün?, nədən ötrü?, niyə?
РОЖОЧЕК *м* *рожок* *söz. kiç.*
РОЖЬ *ж* (*мн. ржи*) çovdar.
РОЗА *ж* 1. qızılgül; 2. qızılgül naxışı.
РОЗАН *м* *дан.* qızılgül (*çiçək*).
РОЗАНИЛІН *м* *kim., tex.* rozanilin (*qırmızı boya*).
РОЗАНИЛІНОВЫЙ *прил.* *kim., tex.* rozanilin.
РОЗАНЧИК *м* 1. *розан* *söz. kiç. və oxş.*; 2. rozan (*kənarları içəri qatlanmış girdə bulka*).
РОЗАРІЙ *м* qızılgül bağçası, gülüstən; qızılgül şitiliyi.
РОЗБИТЬ *ж* *мн. нет* *собир.* *xüs.* qırıq, kəsik, pərakəndə, natamam (*şey*); 1. *köhn.* xırda çəki daşları.
РОЗВАЛЬ *ж* *мн. нет* *собир. дан.* uçulmuş (*dağılmış*) şeylər yığını; töküntü.
РОЗВАЛЬНИ *ед. нет* *кирəş, xizək (alçaq, enli və oturacaqsız)*.
РОЗГА *ж* 1. çubuq, şüvül; 2. *только мн. köhn.* çubuqlama, çubuq cəzası.
РОЗГОВЕНЬЕ *ср* *мн. нет* (*dini*) 1. pəhrizdən çıxma; 2. pəhrizdən sonra birinci ət yeyilən gün (*xristianlarda*).
РОЗДАННЫЙ *прич.* paylanmış, paylaşıldırılmış.
РОЗДЫХ *м* *мн. нет* *дан.* dincəlmə, qısa tənəffüs, yorğunluğunu alma, nəfəsini dərmə, istirahət.
РОЗЕЙН *м* *мн. нет* *kim.* rozein (*boyaq maddəsi*).
РОЗЕОЛА *ж* *tib.* rozeola (*dəriddə yoluxucu xəstəlik əlaməti olan qırmızı ləkə*).
РОЗЕТКА *ж* rozetka (1. *qadın paltarlarına, ayaqqabılarına və s. tikilən gülşəkilli bəzək*; 2. *arxıt. xonça*; 3. *əriyan şamın təkilməsi üçün şama keçirilən dairəci*; 4. *güləoxşar müxtəlif ev və bəzək şeyləri*; 5. *mürəbbə nəlbəkisi*; 6. *tex. divarda elektrik açarı altına vurulan dəravi lövhəci*; 7. *qıfşəkilli elektrik lampası qalpağı (abajur)*; 8. *köhn. döşə vurmaq üçün orden bantı*).
РОЗЕТТА *ж* *arxıt.* bax **розетка** 2-ci mənada.
РОЗЖИГ *м* alıxdırma, odlandırma, alovlandırma, yandırma.

РÓЗЛИВ *м* tökmə (*qablara*).
РОЗМАРИН *м* rozmarin (1. *bot. yarpaq və çiçəyindən atırlı yağ hasil edilən cənub bitkisi*; 2. *alma növü, rozmarin alması*).
РОЗМАРИННЫЙ прил. bax **розмариновый**.
РОЗМАРИНОВЫЙ прил. rozmarin -i[-1]; **розмариновое масло** rozmarin yağı.
РÓЗНИТЬ *несов. дан.* 1. ayırmaq, ayrı salmaq; 2. pozmaq, dağıtmaq (*komplekti*).
РÓЗНИЦА *ж* *мн. нет* *tic.* xırda satış, pərakəndə satış; *в розницу (продавать, покупать)* pərakəndə, tək-tək (*satmaq, almaq*).
РÓЗНИЧНЫЙ прил. *tic.* xırda, pərakəndə; **розничная продажа** xırda (pərakəndə) satış.
РÓЗНО *нареч. дан.* ayrı, ayrılıqda.
РОЗНЬ *ж* *мн. нет* 1. düşməncilik, ədavət, ziddiyyət; 2. *в знач. сказ. дан.* fərq vardır, fərqlidir; **человек человеку рознь** adam-dan adama fərq var.
РОЗОВАТЫЙ прил. açıq-çəhrayı.
РОЗОВЕТЬ *несов.* qızarmaq, qıpqırması olmaq, çəhrayı olmaq.
РОЗОВИК *м* *miner.* çəhrayı kvars, çəhrayı şpat.
РОЗОВОЛИЦЫЙ прил. çəhrayısifət.
РОЗОВОЩЕКИЙ прил. çəhrayıyanaq(lı), alyanaq(lı).
РÓЗОВЫЙ прил. 1. qızılgül -i[-1]; **розовый куст** qızılgül kolu; 2. qızılgüləndən hazırlanmış; **розовое варенье** qızılgül (gül) mü-rəbbəsi; 3. çəhrayı, qızılgül rəngli, gülü; **розовое платье** çəhrayı paltar; 4. *мәс.* gözəl, xoş, şirin; **розовые мечты** gözəl arzular, şirin xüylər; *о сквозь розовые очки смотреть (видеть все в розовом свете)* ideallaşdırmaq, hər şeyi yaxşı görmək, nöqsanları görməmək.
РОЗОЦВЕТНЫЕ *мн. bot.* gülçiçəklilər fəsiləsi.
РÓЗОЧКА *ж* 1. *роза* *söz. kiç.*; 2. kiçik briliyant.
РОЗЫГРЫШ *м* 1. oynama, oynanma, oyunu başa vurma, oyunu tamamlama; 2. *idm.* heç-heçə (baş-başa) qurtarmış oyun; 3. *дан.* zarafatla dolama, ələsalma.
РОЗЫГРЫШНЫЙ розыгрыш *söz. sif.*

РÓЗЫСК *м* 1. axtarış, axtarma; 2. *hüq.* istintaq etmə, ilk istintaq (tədqiqat); sübut, dəlil toplama; *о уголовного розыск* (polisin) cinayət axtarışı şöbəsi.
РОЗЫСКНОЙ прил. axtarış (axtarma) -i[-1].
РОЙСТЫЙ прил. *к. т.* çox beçə verən, çox beçələyən.
РОЙТЬ *несов. к. т.* dəstəyə yığmaq, dəstəyə toplamaq, dəstələmək (*arı ailəsini*).
РОЙТЬСЯ *несов.* 1. dəstə ilə yığılmaq, dəstə ilə toplanmaq; 2. *к. т.* beçə vermək, beçələmək (*arılar*); 3. dəstə-dəstə uçmaq, sürü ilə uçmaq, havada qaynaşmaq; 4. *мәс.* doğmaq, bir-birinin ardınca törmək, qaynaşmaq.
РОЙ *м* (*мн. рои*) 1. dəstə, yığın, qatar, sürü; 2. *к. т.* arı beçəsi; 3. *мәс.* silsilə.
РОЙНИК *м.*, **РОЙНИЦА** *ж* *к. т.* torba (*qacan arıları tutmaq üçün*).
РОК *м* *мн. нет* *köhn.* tale, alın yazısı, qə-dər, fəlak.
РОКАДА *ж* (*hərbi*) səbhə boyu yol.
РОКАДНЫЙ (*hərbi*) **рокада** *söz. sif.*
РОКАЙЛЬ *ж* *нескл.* rokayl (*qaya parçaları, baliqçulağı şəklində ornament*).
РОКИРОВАННЫЙ прил. *шахм.* rokirovka edilmiş.
РОКИРОВАТЬ *сов. и несов. шахм.* bax **рокироваться**.
РОКИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. шахм.* rokirovka etmək (qala qurmaq).
РОКИРÓВКА *ж* rokirovka (*шахмат oyununda: top ilə şahın yerini dəyişdirmə*), qalaqurma.
РОКОВОЙ прил. 1. *köhn.* nəhs, pis, bədbəxt, faciəli, fəlakətli, bədbəxtlik gətirən, nəticəsi pis olan, məşum; 2. (*dini*) talenin yazdığı, qədərənmiş, qaçılmaz; 3. *köhn.* həlledici, qəti, son; **роковые минуты** həlledici (son) dəqiqələr.
РОКОКО *м* *и ср* *нескл.* *архит.* *сәнәт.* rokoko (XVII–XVIII əsrlərdə *arxitektura və bəzək üslubu*).
РÓКОТ *м* *мн. нет* uğultu, gurultu, guvultu.
РОКОТАНИЕ *ср* uğuldama, guruldama, uğultu, gurultu.
РОКОТАТЬ *несов.* uğuldamaq, guruldamaq, guvuldamaq.
РОКОЧУЩИЙ *прич. и прил.* uğuldayan, guruldayan, guvuldayan; uğultulu, gurultulu.

РОКФÓР *м* *мн. нет* rokfor (*qoyun pendiri növü*).
РОЛ *м* *xüs.* 1. silindr, val, vərdənə; 2. lülə (*kağız və s.*).
РОЛЕВОЙ *xüs.* bax **рольный**.
РОЛИК *м* 1. *рол* *söz. kiç.*; 2. diyircək, təkercik, çarx (*ağır şeylərin hərəkət etdirilməsi üçün onların ayaq hissələrinə bənd edilmiş kiçik çarx*); **кровать на роликах** diyircəkli çarpayı; 3. *tex.* rolik, fincan; 4. *tex.* mağara; 5. *только мн. idm.* rolik, ayaq diyircəyi.
РОЛИКОВЫЙ прил. *tex.* diyircəkli.
РÓЛЛЕР *м* bax **самокат** 2-ci mənada.
РÓЛЬ *ж* 1. *роль*; 2. *мәс.* əhəmiyyət; 3. vəzifə; *о войти в роль* rolə girmək; **выйти из роли** roldan çıxmaq.
РОЛЬГАНГ *м* *tex.* rolqanq (*diyircəkli transportor*).
РÓЛЬНЫЙ прил. *tex.* lülə, lülə şəklində; **рольная бумага** lülə kağız.
РÓЛЬНЯ *ж* *xüs.* vərdənə sexi (*kağız fabrikində*).
РОМ *м* *мн. нет* rom (tünd içki növü).
РОМАН *м* roman (1. böyük bədii əsər; 2. *дан.* eşq macərası, eşqbazlıq).
РОМАНЕЯ *ж* romaneya (*qədim Rusiyada: xaricdən gətirilən əla çaxır*).
РОМАНИЗАЦИЯ *м* *тар.* romanlaşma (*qədim Roma mədəniyyətinin və latın dilinin qədim Roma imperiyası hakimiyyəti altına düşmüş xalqlar tərəfindən mənimsənilməsi*).
РОМАНИЗИРОВАННЫЙ *прич. тар.* romanlaşmış, romanlaşdırılmış (bax **романизация**).
РОМАНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов. тар.* romanlaşdırmaq (bax **романизация**).
РОМАНИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. тар.* 1. romanlaşmaq, Roma mədəniyyətini mənimsəmək; 2. romanlaşdırılmaq.
РОМАНИЗМ *м* *dilç.* romanizm (*başqa dillərdə təsadüf edilən roman dillərinə məxsus ifadə və təkrirlər*).
РОМАНИЗОВАННЫЙ bax **романизированный**.
РОМАНИЗОВАТЬ bax **романизировать**.
РОМАНИЗОВАТЬСЯ bax **романизироваться**.

РОМАНИСТ *м* 1. romançı (*roman yazan yazıçı*); 2. romanist (*roman filologiyası mütəxəssisi*).
РОМАНИСТИКА *ж* *мн. нет* romanistika (*roman filologiyası*).
РОМАНИСТИЧЕСКИЙ *прил.* romanistika -i[-1].
РОМАНИСТКА *ж* romançı qadın (qız).
РОМАНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. roman -i[-1]; 2. romana oxşar (*hadisə*); 3. *мәс.* aşiqanə sevgi (eşq) -i[-1]; **романическая история** sevgi macərası.
РОМАННЫЙ *прил.* *ədəb.* roman -i[-1].
РОМАНС *м* *mus.* romans (*likir məzmunlu kiçik vokal əsər*).
РОМАНСКИЙ *прил.* roman -i[-1] (*tarixən qədim Roma ilə bağlı olan xalqların mədəniyyət və dilinə aid olan*); **романские языки** *dilç.* roman dilləri (*fransız, italyan, provansal, ispan, portugal, rumın dilləri*).
РОМАНСНЫЙ *прил.* *mus.* romans -i[-1]; **романсный стиль** romans üslubu.
РОМАНТИЗИРОВАННЫЙ *прич.* romantikləşdirilmiş, ideallaşdırılmış.
РОМАНТИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* romantikləşdirmək, ideallaşdırmaq, hissiyyətə tabe etmək.
РОМАНТИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* romantikləşdirilmək, ideallaşdırılmaq.
РОМАНТИЗМ *м* *мн. нет* romantizm (1. XIX əsrin birinci rübündə *ədəbiyyat və incəsənətdə: keçmişə idealizə edən, həyatdan uzaqlaşan, şəxsiyyət və hissiyyəti öz yarıdıcılığı üçün əsas qəbul edən cərəyan*; 2. *ədəbiyyat və incəsənətdə: insanın yüksək mövqeyini parlaq surətlərlə göstərməyə çalışan optimist cərəyan*; *тар.* **революционный романтизм** inqilabi romantizm; **романтизм** Г.Джавида Н.Савидин romantizmi; 3. *хəyalpərəstlik, hissiyyətə qapılma, seyrçilik*).
РОМАНТИК *м* romantik (1. *romantizm tərəfdarı*; 2. *хəyalpərəst*).
РОМАНТИКА *ж* *мн. нет* romantika (*insanı ucaldan ideya və hissləri ifadə edən hər hansı bir şey*).
РОМАНИЧЕСКИ *нареч.* romantik, romantikcəsinə, xəyalpərəstliklə.

РОМАНТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. romantizm -i[-1]; **романтическая школа** romantizm məktəbi; 2. xəyalpərəst, seyrçi, romantik; **романтическое настроение** romantik əhvali-ruhiyyə; 3. bax **романический** 3-cü mənada.

РОМАНТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* romantiklik, xəyalpərəstlik, seyrçilik.

РОМАНТИЧНЫЙ *прил.* romantik; xəyalpərəst, seyrçi, dalgın.

РОМАШКА *м. bot.* çobanyastığı, ağkırpik, mollabaşı.

РОМАШКОВЫЙ *прил.* xüs. çobanyastığı (ağkırpik) -i[-1].

РОМБ *м* romb (1. *riyaz. tərəfləri bərabər olan çər paraleloqram*; 2. *rombşəkilli nişan, paxlaşmışkilli fiqur*).

РОМБИЧЕСКИЙ *прил.* 1. romb -i[-1]; 2. rombşəkilli, paxlaşmışkilli.

РОМБОВИДНЫЙ *прил.* rombabənzər, romba oxşayan.

РОМБОВЫЙ *бax ромбический.*

РОМБОИД *м* *riyaz.* romboïd; paraleloqram.

РОМБОИДАЛЬНЫЙ *прил.* *riyaz., miner.* romboïdşəkilli, romboïdlərdən ibarət olan.

РОМБОИДНЫЙ *прил.* *riyaz.* romboïd -i[-1].

РОМБОЭДР *м* *riyaz., miner.* romboedr (bütün tərəfləri romb olan paralelepiped).

РОМОВЫЙ *прил.* 1. rom -i[-1]; **ромовый вкус** rom dadı; 2. romlu; **ромовые конфеты** romlu konfet.

РОМШТЕКС *м асп.* romşteks (qızardılmış mal əti).

РОНДО *ср нескл.* rondo (1. *ədəb. müəyyən üsulda eyni misraların təkrar olunduğu şer forması*; 2. *xüs. yumrulaşmış yazı və ya çər hücrəti*; 3. *ucu küll qələm*; 4. *əsas mövzusu tez-tez təkrarlanan instrumental musiqi əsəri*).

РОНЖА *ж zool.* ziğ-ziğ (meşə quşu).

РОНЯТЬ *несов.* 1. salmaq, əldən salmaq, düşürmək (*yerə*); 2. vurub yıxmaq, vurub düşürmək; 3. aşağı salmaq (*başını*); 4. tökmək; **ронять оперение** tükünü tökmək; **ронять листву** yarpaqlarını tökmək; 5. axıtmaq damcı-damcı tökmək; 6. *məc.* yavaş-yavaş söyləmək, asta-asta demək (*söz*); 7. *məc.* alçaltmaq, etibardan salmaq, hörmətdən salmaq, nüfuzdan salmaq; itirmək; **ронять свой авторитет** özünü etibardan

salmaq (öz etibarını itirmək); **ронять слёзы** ağlamaq, gözyaşı axıtmaq.

РОПАК *м* dik duran buz qayası (*Şimal dənizlərində*).

РОПОТ *м мн. нет* 1. narazılıq, şikayət; deyinmə, donquldanma; 2. *məc.* uğultu.

РОПОТЛИВЫЙ *прил.* çox deyinən, deyinən.

РОПОТНЫЙ *прил.* 1. uğultulu; 2. anlaşılmaz, aydın olmayan.

РОПТАНИЕ *ср мн. нет* narazılıq etmə, şikayətlənmə, deyinmə, mirtıldanma.

РОПТАТЬ *несов.* narazılıq etmək, şikayətlənmək, deyinmək, mirtıldanmaq.

РОСА *м (мн. росы)* şəh, şəbənəm, jale; **медвяная (медовая) роса** qurd jirosi (*bitki xəstəliyi*); **до росы** erkən, alaqaaranlıqdan, xoruz banlamazdan (banlamamış); **мучнистая роса** *мн. мучнистый.*

РОСИНАНТ *м isteh. yabı* (*Servantesin romanında Don Kixotun atının adından*).

РОСИНКА *ж* şəh damcısı; **о маковой росинки (ни росинки) во рту не было** dilinə (dilimə) heç bir şey dəyməmişdir, heç bir şey yeməmişdir (yeməmişəm).

РОСИСТЫЙ *прил.* şəhli, şəhlə örtülü, şəh basmış.

РОСИТЬ *несов. безл.* 1. şəh düşmək; 2. çi-səmək (yağış).

РОСИТЬСЯ *несов.* şəhlənmək, şəhlə örtülmək, qırovlanmaq.

РОСИЧКА *ж bot.* yabanı darı, çöl darısı.

РОСКОШЕСТВО *ср* 1. cah-calal sevmə; dəbdəbəpərəstlik, təmtəraqpərəstlik, zinətə, qəşəngliyə, incəliyə, zərifliyə meyl; 2. təmtəraq, dəbdəbə; naz-nemət, firavanlıq; 3. israfçılıq, artıqlıq.

РОСКОШЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. cah-calalla yaşamaq; naz-nemət içində yaşamaq, zinət içində yaşamaq; 2. israfçılıq etmək.

РОСКОШНИК *м köhn.* 1. cah-calal sevən adam, təmtəraq sevən adam, dəbdəbə sevən adam, naz-nemət sevən adam, dəbdəbəpərəst; 2. israfçı.

РОСКОШНИЧАТЬ *бax роскошествовать.*

РОСКОШНО *нареч.* çox qəşəng, çox gözəl; təmtəraqlı, dəbdəbəli.

РОСКОШНЫЙ *прил.* 1. çox qəşəng, çox gözəl, möhtəşəm, təmtəraqlı, təntənəli, dəbdəbəli, cah-calallı; dəstgahlı; **роскош-**

ный дом qəşəng ev; **роскошный обед** təntənəli ziyafət; 2. israfçı, çox bahalı.

РОСКОШЬ *ж мн. нет* 1. cah-calal, təmtəraq, dəbdəbə, zinət; 2. israfçılıq, israf; **ну, это уж роскошь!** bu artıqdır! (israfdır!); 3. bolluq, təbii sərvət; **о позволить (себе) роскошь (сделать) что** israfçılıq etmək.

РОСЛОСТЬ *ж* ucaboyluluq, boy-buxunluluq; yekəpərlik.

РОСЛЫЙ *прил.* uca, ucaboy, boylu-buxunlu; yekə, yekəpər, gövdəli.

РОСНИК *м bot.* bax манжетка II.

РОСНИЦА *ж bot.* bax **росянка.**

РОСНОЙ *бax росный I.*

РОСНЫЙ I *прил.* **росный ладан** buxur (ətirli bitki qatram).

РОСНИЙ II *прил.* şəhli.

РОСОМАХА *ж zool.* Sibir porsuğu.

РОСОМАШИЙ *прил.* 1. Sibir porsuğu -i[-1]; 2. Sibir porsuğu dərisindən hazırlanmış.

РОСОМЕР *м meteor.* şəhölçən (*düşən şəhin miqdarını ölçmək üçün cihaz*).

РОСПИСЬ *ж* 1. siyahi, cədvəl; 2. **собир.** rəss. divar naxış; 3. *dan.* imza.

РОСПИЛЬ *ж мн. нет* xüs. 1. ağacları sal bağlamadan axıtma (*çayla*); 2. **собир.** bu qayda ilə axıdılan ağaclar.

РОСПУСК *м мн. нет* 1. buraxma, buraxılma; **роспуск учащихся на каникулы** şagirdləri tətillə buraxma; 2. bağlama, bağlanma; ləğv etmə, ləğv edilmə; 3. xüs. boş toxuma, seyrək toxuma; 4. xüs. bax **роспиль.**

РОСПУСКИ *ед. нет* məh. şalban daşıyan kirşə (araba).

РОСС *м köhn. şair.* rus.

РОССИЙСКИЙ *прил.* Rusiya -i[-1]; **Российская Федерация** Rusiya Federasiyası.

РОССИЯНИН *ж (мн. россияне)* rus.

РОССИЯНКА *ж* *бax россиянин.*

РОССКАЗНИ *ед. нет* uydurma, yalan-palan, nağıl, cəfəngiyat.

РОССЫПНЫЙ *прил.* xüs. **россыпь** *söz. sif.*

РОССЫПЬ *ж* 1. dağınıq, səpinti; 2. səpmə, dağıtma; 3. boşaltma, boşaldılma (*dən*); 4. *чаще мн. мэд.* filizli torpaq layı, mədən; **золотые россыпи** qızıl mədəni; 5. *məc.* bolluq, xəzinə.

РОСТ *м мн. нет* 1. böyümə, boy atma; **время роста растений** bitkilərin boy atma dövrü; 2. boy, boy-buxun, qamət; **выстроиться по росту** boy sırası ilə durmaq (*düzülmək*); **одного роста** bir boyda; 3. *məc.* artma, böyümə, güclənmə, möhkəmlənmə; 4. *məc.* inkişaf (etmə), təkmilləşmə; inkişaf, yüksəliş; 5. *köhn.* müamilə, faiz, sələm; artım; **о во весь рост I**) boyu bərabəri, bütün qamətilə; 2) *məc.* tamamilə, bütün-lüklə, bütün mənasilə, kəskinliyi ilə; **в рост (отдавать, пускать)** sələmlə, faizlə (vermək), müamiləyə vermək; **пойти (тро-нуться) в рост** boy atmaq, böyümək (bitki).

РОСТБИФ *м асп.* rostbif (*mal ətidən qızartma*).

РОСТЕПЕЛЬ *ж məh.* bax оттепель.

РОСТКОВЫЙ *bot.* росток *söz. sif.*

РОСТОВОЙ *прил.* 1. boy atma (böyümə) -i[-1]; **ростовые процессы** boyatma prosesı; 2. bitkilərin böyüməsinə (boy atmasına) kömək edən; boy -i[-1]; **ростовые вещества** boy maddələri.

РОСТОВЩИК *м* sələmçi, müamiləçi (*faizlə borc pul verən*).

РОСТОВЩИЦА *ж* sələmçi (müamiləçi) qadın (qız).

РОСТОВЩИЧЕСКИЙ *прил.* sələmçi -i[-1]; **ростовщический капитал** sələm kapitalı (*sələmdən hasil olan kapital*).

РОСТОВЩИЧЕСТВО *ср мн. нет* sələmçilik, müamiləçilik.

РОСТОВЩИЧИН *прил.* sələmçi -i[-1].

РОСТОК *м (мн. ростки)* 1. cücərti, zoğ; 2. *bot.* qələm; 3. *məc.* ilk addım, (ilk) ələmət.

РОСТОМЕР *м* xüs. boyölçən.

РОСТР *м tar.* rostr, gəmi məhmızı (*qədim Roma gəmilərinin metallə örtülmüş burnu*).

РОСТРА *ж* rostra (*qədim Roma gəmilərinin heyvan başına bənzər burun hissəsində olan arxitektura bəzəyi*).

РОСТРАЛЬНЫЙ *прил.* arxit. rostralı; **ростральные колонны** rostralı sütunlar.

РОСТРЫ *ед. нет* dəniz. rostra (*gəminin borta-nda: üstünə qayqları yerləşdirmək və avarları yığmaq üçün tirlər*).

РОСЧЕРК *м* quyuq (*imzada, hərfdə*); **подпись с росчерком** quyuqlu imza; **о одним**

росчерком пера (решать, сделать) tez, o saat, göz açib-yumunca, bir anda, bir qələmə, irəlisini-gərisini düşünmədən.

РОСЧИСТЬ ж *мәһ.* əkin əkmək üçün ağac-lardan təmizlənmiş yer (*meşədə*).

РОСЯНКА ж *bot.* şəhçəyi.

РОСЯНОЙ, РОСЯНЫЙ прил. 1. şəh -i[-i]; *росяная капля* şəh damcısı; 2. səhli.

РОТ м (*мн. рты*) аğıз; *полоскать рот* ağızını yaxalamaq; *мимо рта* (прошло, пролетело) əldən çıxdı, yeyə bilmədik, yemək mümkün olmadı; *в рот* *нейдѣт* doymuşam, çox toxam; *в рот не возьмѣшь* dadsızdır, yemək mümkün deyil, ağza alınası deyil; *разинуть рот* heyrətlənmək, ağız açılı qalmaq; *не смеет рта разинуть* ağızını açma bilməmək, bir söz deməyə cəsarət etməmək, çıxırını çıxara bilməmək; *во весь рот* var səslə, lap bərkdən (bağırmaq); *хлопот полон рот* iş başdan aşındır, işdən göz açmaq mümkün deyil; *разжевать и в рот положить* çeynəyib ağızına qoymaq (*lap yaxşı başa salmaq*); *зажать (заткнуть) рот* (кому-н.) ağızını yummaq, ağızını açmağa qoymamaq; *смотреть в рот* (кому-н.) ağızına baxmaq, maraqla qulaq asmaq; *не брать в рот* (чезо-н.) ağızına vurmamaq, dilinə vurmamaq (*yeməmək, içməmək*); *раскрыть (открыть) рот* 1) ağızını açmaq (*bir şey söyləmək üçün*); 2) ağız açılı qalmaq (*heyərlənmək*); *набрать воды в рот* bax вода; *класть в рот кому* bax класть; *в рот не брать ничего* ağızına heç bir şey almamaq.

РОТА ж *rota, bölük* (*batalyon tərkibinə daxil olan hərbi hissə bölgüsü*).

РОТАТОР м *tex.* rotator (*surət, sənəd, cizgi və s. çap etmək üçün valh aparat*).

РОТАТОРНЫЙ прил. *xüs.* rotator -i[-i].

РОТАЦИЗМ м *rotasizm* ("r" hərfini düzgün tələffüz edə bilməmə).

РОТАЦИОННЫЙ прил. *ротационная машина* (*mətb.*) *rotasiya maşını* (çap maşını).

РОТАЦИЯ м *бах ротационный*.

РОТИК м *dan.* *рот* söz. *kiç.* ağızcıq.

РОТИШКО м *dan.* *бах ротик*.

РОТИЩЕ м böyük ağız, yekə ağız.

РОТМИСТР м *tar.* *rotmistr* (*çar ordusunda: atlı qoşun hissəsində və jandarmeriyada kapitana bərabər zabıt rütbəsi*).

РОТНЫЙ прил. (*hərbi*) *rota* (*bölük*) -i[-i]; *ротный командир* *rota komandiri, bölük komandiri*.

РОТОВОЙ прил. аğıз -u[-ü]; *ротовая полость* ağız boşluğu.

РОТОЗЕЙ м *dan.* *maymaq, ağzıaçıq, diq-qətsiz, huşsuz*.

РОТОЗЕЙКА ж *dan.* *maymaq (ağzıaçıq, diq-qətsiz, huşsuz) qadın (qız)*.

РОТОЗЕЙНИЧАТЬ *несов. dan.* *maymaqlıq etmək, diqqətsizlik göstərmək, huşsuz olmaq*.

РОТОЗЕЙСТВО *ср. мн. нет dan.* *maymaqlıq, huşsuzluq, diqqətsizlik*.

РОТОК м *dan.* *рот* söz. *kiç.* ağızcıq.

РОТОНДА ж *rotonda* (1. *arx.* *girdə və ya yarımğirdə qübbəli kiçik bina*; 2. *qolsuz, isti üst qadın paltarı*).

РОТОР м *rotor* (1. *tex.* *maşınlarda fırlanan hissə, val*; 2. *dəniz. gəminin külək gücü ilə hərəkətə gəlməsi üçün gəmidə fırlanan boruşəkilli qurğu*).

РОТОРНЫЙ прил. 1. *tex.* *rotor -i[-i]*; 2. *dəniz. rotorlu*; *роторное судно* rotorlu gəmi.

РОХЛЯ м и ж *dan.* *key, ləng, ağırtaşənən (adam), ölüvay (adam)*.

РОЩА ж 1. (*balaca*) *meşə, ağaclıq*; 2. *çox vaxt sözün axırına (-lik), (-lıq) əkilçiləri gətirilməklə ifadə olunur*; *дубовая роща* palıdlıq; *сосновая роща* şamlıq; *вишневая роща* albalılıq.

РОЩИЦА ж *роща* söz. *kiç.* *meşəcik*.

РОЯЛИЗМ м *мн. нет* (*siyasi*) *royalizm, padşahpərəstlik, monarxizm*.

РОЯЛИСТ м (*siyasi*) *royalist, padşahpərəst, monarxist*.

РОЯЛИСТКА ж *royalist* (*padşahpərəst, monarxist*) *qadın (qız)*.

РОЯЛИСТСКИЙ прил. (*siyasi*) *royalizm* (*royalist*) -i[-i]; *роялистские взгляды* *royalist baxışları*.

РОЯЛЬ м и ж *mus. royal*.

РОЯЛЬНЫЙ прил. *royal* -i[-i].

РТУТИТЬ *несов. xüs.* *бах нартучивать*.

РТУТНЫЙ прил. 1. *civə -i[-i]*; *ртутные соединения* *kim. civə birləşmələri*, *ртутный столбик* *civə sütunu*; 2. *civəli*; *ртутный термометр* *civəli termometr*.

РТУТЬ ж *мн. нет kim. civə*; *г* *гремячая ртуть* *бах гремучий*.

РУБАКА м *yaxşı qılinc vuran, qoçaq, igid*.

РУБАНОК м (*мн. рубанки*) *təndə*.

РУБАНУТЬ *сов. dan.* *бах рубить*.

РУБАХА ж *dan.* *köynək*; *г* *рубаха парень* *üzügüllər, sadədil, ürəyiəciq adam*.

РУБАШЕЧКА ж *рубашка* söz. *kiç.*

РУБАШЕЧНЫЙ прил. 1. *köynək -i[-i]*, *рубашечная пуговица* *köynək düyməsi*; 2. *köynəklilik*; *рубашечная ткань* *köynəklilik parça*.

РУБАШКА ж 1. *köynək*; *нательная рубашка* *alt köynək*; 2. *xüs. təng (dəridə)*; *рубашка собаки* *itin rəngi*; 3. *astar, tərs üz (qumar kağızlarında)*; 4. *mətb. sarğı, üzülük (cildin üzərinə qatlanan kağız)*; 5. *qabıq (soğanda, dəndə və s.)*; *г* *родиться в рубашке* *xoşbəxt doğulmaq, anadan xoşbəxt olmaq*; *оставить в одной рубашке* *lüt olmaq (var-yoxdan çıxarmaq)*; *остаться в одной рубашке* *lüt qalmaq*.

РУБАШОНКА ж *рубашка* söz. *kiç.*

РУБЕЖ м 1. *sərhəd*; 2. *məc. hüdud*; 3. *mən-təqə, sahə, zona*.

РУБЕЛЬ м (*мн. рубели*) *xüs.* 1. *toxac*; 2. *tir (arabaya yüklənmiş otu basmaq üçün)*, *basdı*.

РУБЕРОЙД м *tex.* *ruberoyd* (*xüsusi mədələr hopdurulmuş kartondan hazırlanan izolyasiya və ya örtü materialı*).

РУБЕРОЙДНЫЙ *бах рубероидовый*.

РУБЕРОЙДОВЫЙ *tex.* *ruberoyd -i[-i]*.

РУБЕЦ м (*мн. рубцы*) 1. *yara yeri (dəridə)*;

2. *biçaq yeri, kəsik yeri; kərtik, çörtik, yarık, çarık, kəsik*; 3. *kənar, qıraq*; 4. *tikiş yeri, sırıq (paltarda)*; 5. *anat. işkənbə, birinci mədə (gövsəyəən heyvanlarda)*; 6. *heyvan qarından bişirilən yemək*.

РУБИДИЙ м *kim. rubidium* (*kimyəvi element - yumşaq metal*).

РУБИКОН м: *перейти Рубикон* *qəti addım atmaq, qəti hərəkət etmək*.

РУБИЛО *ср. arxeol.* *əmək aləti (ibtidai insanlarda)*.

РУБИЛЬНИК м *tex.* *rubilnik* (*güclü elektrik cərəyanını kəsən açar*).

РУБИН м *yaqut (giyməli daş)*; *кольцо с рубином* *yaqut qarışlı üzük*.

РУБИНОВЫЙ прил. 1. *yaqut -i[-i]*; *yaqutdan qayırılmış; рубиновые серьги* *yaqut sırğa*; 2. *tünd qırmızı*.

РУБИТЬ *несов.* 1. *kəsmək, yarmaq, doğramaq, çarmaq*; *рубить дерево* *ağac kəsmək*; *рубить дрова* *odun doğramaq (yarmaq)*; *рубить капусту* *kələm doğramaq*; *рубить саблей* *qılıncla çarmaq*; 2. *tikmək (ağacdan, tirdən, taxtadan ev və s.)*; *рубить избу* *ağacdan ev tikmək*.

РУБИТЬСЯ *несов.* *vuruşmaq, çarışmaq (qılıncla, xəncərlə)*.

РУБИЩЕ *ср. мн. нет* *cındır paltar*.

РУБКА I ж *мн. нет* 1. *kəsmə, yarma, doğrama, çarma*; 2. *tikmə, qurma (ağacdan, tirdən, taxtadan ev və s.)*.

РУБКА II ж *daxma, budka*.

РУБЛЁВИК м *köhn.* *бах рублёвка*.

РУБЛЁВКА ж *dan.* 1. *köhn. manatlıq*; 2. *rubl-luq*.

РУБЛЁВЫЙ прил. 1. *köhn. birmanatlıq*; *рублёвый билет* *birmanatlıq билет*; 2. *birrubl-luq*.

РУБЛЕННЫЙ прич. 1. *kəsilmiş, yarılmış, doğranmış, çapılmış*; 2. *tikilmiş (ağacdan, taxtadan ev və s.)*.

РУБЛЕННЫЙ прил. 1. *döyülmüş*; *рубленое мясо* *döyülmüş et*; 2. *doğranmış*; *рубленая капуста* *doğranmış kələm*; 3. *ağacdan (tirdən) qayırılmış (tikilmiş, quruluş)*; *рубленая изба* *tirlərdən tikilmiş ev, ağac ev*.

РУБЛИК м *dan.* *рубль* söz. *kiç.*

РУБЛИШКО м *dan.* *рубль* söz. *kiç.*

РУБЛЬ м 1. *köhn. manat*; 2. *köhn. manatlıq*; 3. *rubl*; 4. *rublluq* *г* *не рублём, ак дублём* *xoşla olmasa, zorla*; *длинные рубль* *бах длинный*; *бить рублем* *pulla cəzalandırmaq*.

РУБНУТЬ *однокр. dan.* *бах рубить* 1-ci mə-nada.

РУБРИКА ж 1. *sərlövəhə, fəsil*; 2. *rubrika; sütun, qrafə*.

РУБРИКАЦИЯ ж *мн. нет* 1. *fəsilərə bölmə (bölünmə)*; 2. *sütunlara bölmə (bölünmə)*.

РУБЦЕВАНИЕ *ср. мн. нет* *bitişmə, sağalma, yaxşı olma (vara)*.

РУБЦЕВАТЫЙ прил. *dan.* 1. *yara yeri ilə dolu*; 2. *kəsik-kəsik, çarık-çarık*.

РУБЦЕВА́ТЬСЯ *несов.* bitişmək, sağalmağa başlamaq (*yara*).

РУБЧАТЫЙ *прил.* 1. bax **рубцеватый**; 2. diyiir-diyyir qabarıqlı (*parça*).

РУБЧИК *м* 1. **рубец** *söz. kiç.* 2. qabarıq zolaq (*parçada*).

РУТА́НЬ *ж* *мн.* *нет* söyüş.

РУГА́ТЕЛЬ *м* *дан.* söyüşsöyən, söyüşcül, söyüşkən.

РУГА́ТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. söyüş -i[-i]; **ругательное письмо** söyüş məktubu; 2. kəskin tənqidli; təhqiredici.

РУГА́ТЕЛЬСКИ *нареч.* **ругательно** *ругать* (*дан.*) bərk söymək.

РУГА́ТЕЛЬСТВО *ср* söyüş.

РУГА́ТЬ *несов.* 1. söymək; 2. danlamaq, abırlamaq, abırını almaq.

РУГА́ТЬСЯ *несов.* 1. söyüş söymək; 2. söyüşmək.

РУГНУ́ТЬ *сов. и однокр. дан.* bax **ругать**. **РУГНУ́ТЬСЯ** *сов. и однокр. дан.* bax **ругаться** 1-ci mənad.

РУГНЯ́, **РУГОТНЯ́** *ж* *мн.* *нет дан.* söyüş.

РУДА́ I *ж* (*мн.* **руды**) filiz, külçə, xam mədən.

РУДА́ II *ж* *köhn.* qan.

РУДИМЕНТ *м* rudiment (1. *biol.* bədənə inkişaf etməmiş ibtidai orqan, məs., büzüm, kor bağırsağ; 2. *мәс.* qalıq; yox olmuş bir hadisənin qalığı).

РУДИМЕНТА́РНЫЙ *прил.* rudimentar; ibtidai şəkildə olan, inkişaf etməmiş; **рудиментарные органы** *biol.* rudimentar orqanlar.

РУДНИ́К *м* mədən, mədən ocağı (*yeraltı mədən tikintiləri*); **медные рудники** mis mədənləri.

РУДНИКОВЫ́Й, **РУДНИ́ЧНЫЙ** *прил.* mədən -i[-i]; **рудниковый газ** mədən qazı.

РУ́ДНЫЙ *прил.* mədən (filiz) -i[-i]; **рудное месторождение** mədən yatağı; **рудные жилы** filiz damarları.

РУ́ДО-ЖЕ́ЛТЫЙ *прил.* sarı-qırmızı.

РУДОЗНА́ТЕЦ *м* *köhn.* filiz taniyan, mədən işlərini yaxşı bilən adam.

РУДО́Й, **РУ́ДЫЙ** *прил.* *мәһ.* 1. qırmızı; 2. kürən.

РУДОКО́П *м* *köhn.* mədən fəhləsi, qazmaçı.

РУДОКО́ПНЫЙ *прил.* qazma -i[-i]; qazmaçılıq -i[-i]; **рудопокопный инструмент** qazma aləti; **рудопокопное дело** qazmaçılıq.

РУДОНО́СНЫЙ *прил.* filizli, filiz yatağı olan (*yer*).

РУДОПОДЪЁМНЫЙ *прил.* filiz qaldıran (*çıxarılan filizi şaxtadan yer üstünə qaldıran*).

РУДОПРОМЫ́ВОЧНЫЙ *прил.* filizyuuyan.

РУДОУПРАВЛÉНИЕ *ср* mədən idarəsi.

РУДЯ́К *м* *xüs.* qayalı lay, bərkimşil filizli lay (*torpaqda*).

РУЖЕЙНИ́К *м* 1. tufəngsaz, tufəng ustası; 2. tufəng sexi fəhləsi (*silah zavodunda*).

РУЖЕЙНЫ́Й *прил.* tufəng -i[-i]; **ружейный патрон** tufəng patronu; **ружейный выстрел** tufəng atəşi (tufəngdən atəş); tufəng səsi.

РУЖЬЁ́ *ср* (*мн.* **ружья**) tufəng; **в ружьи** *стать* (*harbi*) sıraya düzülmək; **призвать под ружье** hərbi qulluğa çağırmaq; əsgərliyə çağırmaq; **быть** (*стоять*) **под ружьем** 1) döyüşə hazır olmaq; 2) hərbi qulluqda olmaq.

РУЖЬЙШКО́ *ср* *дан.* **ружье** *söz. kiç.*

РУЙНА́ *ж* 1. *чаще мн.* руины xaraba, viranə, xarabalıq, xarabazarlıq; 2. *köhn. м и ж* *мәс.* lap qocalmış, əldən düşmüş (adam).

РУКА́ *ж* 1. əl; 2. qol; 3. *мәс.* xətt; **это моя рука** bu mənim xəttim deyil; 4. *мәс.* qol, imza; **руку приложить** qol çəkmək (qoymaq); imza etmək (atmaq); 5. *мәс.* adam, köməkçi, tərəfdar, havadar; 6. tərəf (atmaq), yan; **на правой руке** sağ tərəfdə (yanda); 7. növ, sort; **мука первой руки** birinci növ (sort) un; **в руках** **держать** əldə saxlamaq; **вернуться** с пустыми **руками** əliboş qayıtmaq; **взять** (**брать**) **себя** в **руки** özünü ələ almaq; **голой рукой** не тронь! ehtiyatlı ol!; **дать** по **рукам** tövbələtmə vermək; **держать** **руку** (**чью**) tərəf saxlamaq, müdafiə etmək, havadar olmaq; **живой рукой** cəld, tez, əlüstü; **из рук** **вон** (плохо) çox pis, çox bərbad, heç nəyə yaramaz vəziyyətdə (keyfiyyətdə); **из первых рук** (узнать) ilk mənbədən (bilmək, öyrənmək); **ломать** **руки** *мәс.* çox pərişan olmaq, çox məyus olmaq; **мастер** на **все** **руки** hər işi bacarı, əlindən hər iş gəlir; **махнуть** **рукой** əl çəkmək, fikir verməmək, əlini üzmək; **набить** **руку** öyrənmək, ustalaşmaq; **на руках** qucaqda; **на руку** (**кому**) ...xeyrinədir, ...əlvərişlidir; mənfəətinədir, xeyirlidir, sərfəlidir; **это**

эму на **руку** bu onun xeyrinədir; **на руку** нечист əliyənidir, oğrudur, düz adam deyil; **на скорую руку** tez, tələsik, atüstü; **не покладая рук** dayanmadan, əlini yanına salmadan; həvəslə, ürəklə; **не положить** **рук** əl çəkmək, əldən verməmək, rahat olmaq (*bir şeyi əldə etməyincə*); **не рука** (**кому**) yaramır, əl vermir; **не с руки** (**кому**) yaxşı deyil, eyibdir, yaraşmaz; **носить** на **руках** göz üstə saxlamaq, əzizləmək; **обеими руками** **схватиться** (**за что**) ikiəlli yarışmaq, dördəlli yarışmaq; **под рукой** lap yaxında, əlinin altında; **под руку** ити (*с кем*) qol-qola getmək; **под руку** **говорить** (**кому**) əlinin üstündə danışmaq, mane olmaq; **по рукам** **бить** (**ударять**) *köhn.* sövdəni kəsmək, sazişə gəlmək; **по рукам** **ходить** əldən-ələ gəzmək; **подать** (**протянуть**) **руку** **помощи** yardım əlini uzatmaq; **по руке** ələ yatan; **надо выбрать** **топор** по **руке** ələ yatan balta seçmək lazımdır; **рука** **об** **руку** ələ, birgə; **рука** **руку** **моет** əli-əli yuyar; **руки** **прочь** **от..!** ...əlini çək!; **сидеть** **слож** **руки** boş oturmaq, heç bir işlə məşğul olmamaq, əlini ağdan qaraya vurmaq; **рукой** **подать** **рук** lap yaxında(dır); **сон** в **руку** yuxu doğruya (aşkara) çıxdı (çin oldu); **свобода** **рук** hərəkət azadlığı, istədiyi kimi hərəkət etmə; **с рук** **сбыть** (спустить) başdan elemək, canını qurtarmaq, yaxasını qurtarmaq; **связать** **руки** (**кому-н.**) əl-qolunu bağlamaq; **с рук** **сойти** cəzasız qalmaq, yaxasını qurtarmaq; **с руками** **оторвать** qamarlamaq, qapışdırmaq; **умыть** **руки** kənara çəkilmək, boyun qapışdırmaq, yaxasını qırağa çəkmək, məsuliyyəti öhdəsindən atmaq; **золотые** **руки** у **кого** əlləri qızıldır; **легкая** **рука** у **кого** əli yüngüldür; **руки** **отвалились** yorulub əldən düşmüşəm; **правая** **рука** **чья** ...sağ əlidir; **сильная** **рука** у **кого** **где** adamı (himayədarı) var; **тяжелая** **рука** у **кого** əli ağırdır; **широкой** **рукой** *köhn.* genbolluqla; **щедрую** **рукой** əliaçıqlıqla, səxavətlə; **с руки** **кому** rahatdır, qolaydır; **с руками** **и ногами**; **с руками**, **ногами** 1) məmnuniyyətlə; 2) bütövlüklə, tamamilə; **руки** **вверх!** əllər yuxarı! **руки** **по швам!** farağat! (*komanda*); **руки** **не до-**

ходят əlim çatmır, vaxtım yoxdur; **дать** **руку** на отсечение başını vermək; **рука** **не дрогнет** у **кого** (сделать) **что** əli titrəməz; **руками** **и ногами** **отбиваться** (отмахиваться) razılaşmaq, müqavimət göstərmək; qəti olaraq imtina etmək; **на руки** **получить** əlbəəl almaq; **греть** **руки** bax **греть**; **держать** **руку** **чью** tərəfini saxlamaq; **запустить** **руку** bax **запустить** 1; **иметь** **руку** **где** adamı olmaq; **марать** (**пачкать**) **руки** özünü əngələ salmaq; **чиркин** (yaramaz) işə əl bulaşdırmaq; **нагреть** **руки** bax **нагреть**; **наложить** на **себя** **руки** bax **наложить**; **обломать** **руки** о **кого** əzişdirmək, döymək; **поднять** **руку** на **кого-что** ...üstünə əl qaldırmaq; **развязать** **руки** **кому** bax **развязать**; **дать** **волю** **рукам** bax **воля**; **брать** (**взять**) **голыми** **руками** bax **голый**; **развести** **руками** bax **развести**; **взять** в **руки** **кого** ələ almaq; **играть** в **четыре** **руки** (на **рояле**) ikilikdə çalmaq, qoşa çalmaq (royalda); **валиться** из **рук** bax **валиться**; **играть** на **руку** **кому** bax **играть**; **отбиться** от **рук** bax **отбиться**; **бить** (**ударять**) по **рукам** sövdə kəsmək; **из рук** в **руки**; **с рук** на **руки** (передать, перейти) əlbəəl (vermək), əldən ələ (keçmək); **на широкую** **руку** bax **широкий**; **скорый** на **руку** əldən iti, əldən zirək; **на руках** **чьих** **умереть** qucağında ölmək; **дело** **рук** **чьих** ...işidir; ...əli var; **обеими** **руками** **подписаться** под **чем** ikiəlli qol çəkmək; razı olmaq.

РУКА́В *м* (*мн.* **рукава**) 1. qol (*paltarda*); 2. *coğr.* qol (*çayda*); 3. *tex.* xortum, şlanq; **пожарный** **рукав** yangın şlanqı (xortumu).

РУКАВИ́ЦА *ж* təkbarmaq əlcək, əllik; **держать** **кого** в **ежовых** **рукавицах** bax **ежовый**.

РУКАВИ́ЧКА *ж* **рукавица** *söz. kiç.*

РУКАВИ́ЧНИК *м* əlcəkçi, əlcək ustası.

РУКА́ВНЫЙ **рукав** *söz. sif.*

РУКА́ВЧИК *м* 1. *дан.* **рукав** *söz. kiç.*; 2. manjet.

РУКА́СТЫЙ *прил. дан.* 1. uzunqollu, qolu uzun, yوغان qollu; 2. *мәс.* əliuzun, əli-əyri (*oğru*).

РУКОБЫ́ТЬЕ *ср* *köhn.* əl-ələ vurma, sövdəni kəsmə.

РУКОБЛҮДИЕ *ср мн. нет* бəх онанизм.
РУКОВОД *м дан.* rəhbər; **руковод** *кружка* dəmək rəhbəri.
РУКОВОДИТЕЛЬ *м* rəhbər, başçı.
РУКОВОДИТЕЛЬНИЦА *ж* rəhbər (başçı) qadın (qız).
РУКОВОДИТЕЛЬСКИЙ *прил.* rəhbər (başçı) -i[-i].
РУКОВОДИТЬ *несов.* 1. rəhbərlik etmək, başçılıq etmək; 2. idarə etmək.
РУКОВОДИТЬСЯ *несов.* əldə rəhbər tutmaq, əsaslanmaq, əməl etmək.
РУКОВОДСТВО *ср 1.* rəhbərlik etmə, başçılıq etmə; 2. əldə rəhbər tutma, əsaslanma; 3. rəhbərlik, başçılıq; 4. dərslük; **руководство по химии** kimyadan dərslük; 5. *собр.* rəhbərlər, rəhbərlik (edənlər).
РУКОВОДСТВОВАТЬСЯ *несов.* bəх **руководиться**.
РУКОВОДЯЩИЙ *прич. и прил.* rəhbərlik edən, başçılıq edən; rəhbərlik edici, göstəriş verici; yol göstərici; rəhbər; **руководящий орган** rəhbər orqan.
РУКОДЕЛИЕ *ср 1.* əl işi; 2. tikmə; **выставка рукоделий** tikmə (əl işləri) sərgisi.
РУКОДЕЛЬНИЦА *ж* tikməçi.
РУКОДЕЛЬНИЧАТЬ *несов.* tikməçiliklə məşğul olmaq.
РУКОДЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. əl işi (tikmə) -i[-i]; **рукодельный кружок** əl işi dəməyi; 2. əldə toxunma, əl ilə toxunmuş, əl ilə tikilmiş; **рукодельные кружева** əldə toxunma krujeva (tor).
РУКОКРЫЛЫЕ *мн. (ед. рукокрылое ср)* *zool.* gecə quşları, şəbpərələr, yarasalar.
РУКОМОЙНИК *м* ölüzyuyan.
РУКОПАШНАЯ *ж дан.* əlbəyaxa vuruşma.
РУКОПАШНЫЙ *прил.* **рукопашный бой** əlbəyaxa vuruşma (döyüş).
РУКОПИСНЫЙ *прил.* 1. əlyazması -i[-i]; **рукописный отдел музея** muzeyin əlyazmaları şöbəsi; 2. əl ilə yazılmış.
РУКОПИСЬ *ж 1.* əlyazısı, əlyazması; 2. əl ilə yazılmış sənəd; 3. mətbəə orijinalı.
РУКОПШЕСКАНИЕ *ср* əl çalma, alqışlama, alqış.
РУКОПШЕСКАТЬ *несов.* əl çalmaq, alqışlamaq.
РУКОПОЖАТИЕ *ср* əl sıxma, əl vermə.

РУКОПРИКЛАДСТВО *ср мн. нет 1. köhn.* qol çəkmə, qol qoyma; imza, qol (keçmişdə: məhkəmənin hökmü altında və ya başqa sənəddə); 2. *дан.* vurma (əl ilə).
РУКОЯТКА, РУКОЯТЬ *ж* dəstə, sap, qulp; tutacaq.
РУЛАДА *ж mus.* rulada (melodiyanın mahiranə surətdə ifa edilən hissəsi); zəngülə.
РУЛЕВОЙ *прил.* 1. sükan -i[-i]; **рулевое колесо** sükan çarxı; 2. *в знач. суц.* рулевой *м* sükançı.
РУЛЁЖКА *ж мн. нет дан.* bəх **руление** II.
РУЛЁНИЕ I *ср мн. нет хüs.* sükanı çevirmə, sükanı döndərmə.
РУЛЁНИЕ II *ср мн. нет ав.* 1. yerdə sürmə (təyyarəni); 2. yerdə getmə (təyyarə).
РУЛЁТ *м rulet (1. асп. dolmaya oxşar xətrək; 2. lay-lay xəmirədən hazırlanan içli, şirin çörək; 3. sütiyü çıxardılmış bud əti).*
РУЛЁТКА *ж ruletka (1. хüs. uzunluq ölçü lenti; 2. ruletka oyunu və bu oyunda işlədilan qurğu).*
РУЛИТЬ I *несов.* sükanı çevirmək, sükanı döndərmək.
РУЛИТЬ II *несов. ав.* 1. yerdə sürmək (təyyarəni); 2. yerdə getmək (təyyarə).
РУЛОН *м* rulon (lülə şəklində bükülmüş, sarıtmış müştəbə, kağız və s.).
РУЛОННЫЙ *прил.* rulon, rulon şəklində (olan); **рулонная бумага** rulon kağız.
РУЛЬ *м (həqiqi və məcazi mənada)* sükan; **без руля и без ветрил** aydın istiqamət və məqsəd olmadan.
РУМБ *м дəniz.* rumb (kompasın 32 bölgüsündən biri).
РУМБА *ж* rumba (rəqs).
РУМБОВЫЙ *прил.* дəniz. rumb -i[-i]; **румбовое деление** rumb bölgüsü.
РУМПЕЛЬ *м дəniz.* rumpel (sükanı çevirmək üçün qol).
РУМЫН *м (мн. румыны)* rumın (xalq).
РУМЫНКА *ж* rumın qadını (qızı).
РУМЫНСКИЙ *прил.* rumın (Rumıniya) -i[-i]; **румынский язык** rumın dili; **Румынская Народная Республика** Rumıniya Xalq Respublikası.
РУМЯНА *ед. нет* önlük.
РУМЯНЕЦ *м* qırmızıqlı, qızartı, allıq.
РУМЯНИТЬ *несов.* 1. qızartmaq; 2. qırmızılaşdırmaq; 3. önlük sürtmək (üzünə).

РУМЯНИТЬСЯ *несов.* 1. qızarmaq; 2. qırmızılaşmaq; 3. üzünə önlük sürtmək.
РУМЯНКА *ж bot.* qızartı otu.
РУМЯНОСТЬ *ж мн. нет* qırmızılıq, allıq.
РУМЯНЫЙ *прил.* 1. qırmızı, al, çəhrayı; 2. alyanaq.
РУНДУК *м köhn.* ərzaq sandığı.
РУНДУЧНЫЙ *прил.* ərzaq sandığı -i[-i].
РУНИСТЫЙ *прил. köhn.* sixtyunlu, bolyunlu (qoyun).
РУНИЧЕСКИЙ *прил. filol.* runa -i[-i] **руническое письмо** runa yazısı (bəх **руны** I -ci mənada).
РУННЫЙ *прил.* balıq sürüsü -i[-i].
РУНО I *ср (мн. руна)* qoyun yunu; **золотое руно** yunan əsətinə: qoyunun qızıl dərisi.
РУНО II *ср (мн. руна и руны)* balıq sürüsü, balıq karvani.
РУНЫ *мн. (ед. руна ж)* *filol.* runalar (1. skandinaviyalıların daşlar və başqa şeylər üzərində qalmış qədim yazıları; 2. karelinlərin qədim xalq mahnıları).
РУПИЯ *ж rupi (Hindistanda, İndoneziyada, Pakistanda və b. pul vahidi).*
РУПОР *м 1.* rupor (səs gücləndirən boru); 2. *мәс.* uayıcı, intişarçı, çarçı.
РУСАК I *м zool.* boz dovşan.
РУСАК II *м дан.* rus.
РУСАЛИИ *ед. нет* rusaliya (qədim slavyanlarda: ölüləri yada salma bayramı).
РУСАЛКА *ж* su pərisi (əfsanələrdə).
РУСАЛОЧНЫЙ *прил.* su pərisi -i[-i]; **русалочьи глаза** yaşıl (canalıcı) gözlər (baxış).
РУСАЛОЧКА *ж русалка* söz. kiç. və oxş. su pəriciyi.
РУСАЧЬИ *прил.* boz dovşan -i[-i].
РУСАЧИНА *м овч.* iri (boz) dovşan.
РУСАЧНИК *м овч.* dovşan ovçusu, dovşan ovu həvəskarı.
РУСАЧОК *м русак* söz. kiç. boz dovşancıq.
РУСЕТЬ I *несов.* ruslaşmaq.
**РУСЕТЬ II *несов.* (saçları) qumrallaşmaq, açıq-sabalıdı olmaq.
РУСИЗМ *м dilç.* rusizm (bir dildə rus dilinə məxsus qaydada qurulmuş və ya rus dilindən alınmış söz, ifadə).
РУСИН *м* rusin (Qalisiya və Karpətdə yaşayan ukraynalı).**

РУСИНКА *ж* rusin qadın (qız).
РУСИНСКИЙ *прил.* rusin -i[-i].
РУСИСТ *м filol.* rusist (rus filologiyası mü-təxəssisi).
РУСИСТИКА *ж* rusistika; rus filologiyası.
РУСИСТСКИЙ *прил. filol.* rusist.
РУСИФИКАТОР *м (siyasi) köhn.* ruslaşdır-
 ran, ruslaşdırıcı, ruslaşdırma siyasəti yeridən adam (bəх **русификаторство**).
РУСИФИКАТОРСКИЙ *прил. (siyasi) köhn.* ruslaşdırma -i[-i]; **русификаторская политика** ruslaşdırma siyasəti.
РУСИФИКАТОРСТВО *ср (siyasi) köhn.* ruslaşdırma siyasəti (bəх **русификация**).
РУСИФИКАЦИЯ *ж мн. нет (siyasi) köhn.* ruslaşdırma (çar Rusiyasında və Sovet imperiyasında: azlıqda qalan millətlərin və xalqların yerli milli mədəniyyətlərini boğmaq, onları assimilyasiya etmək məqsədilə rus dilini və pravoslav dinini onların arasında zorla yaymaq siyasəti).
РУСИФИЦИРОВАННЫЙ *прич. (siyasi) köhn.* ruslaşdırılmış (bəх **русификация**).
РУСИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. (siyasi) köhn.* ruslaşdırmaq (bəх **русификация**).
РУСИФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. (siyasi) köhn.* 1. ruslaşmaq; 2. ruslaşdırılmaq (bəх **русификация**).
РУСЛО *ср 1.* çay yatağı; çaylaq, mərcə; 2. *мәс.* yol, istiqamət.
РУСЛОВЫЙ, РУСЛОВОЙ *прил.* mərcə -i[-i].
РУСЛООЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил. tex.* çay yatağını təmizləyən, çay dibini təmizləyən (maşın).
РУСОБОРОДЫЙ *прил.* xurmayı saqqallı.
РУСОВОЛОСЫЙ *прил.* xurmayı saçlı.
РУСОГОЛОВЫЙ *бəх русоволосый.*
РУСОКУДРЫЙ *бəх русоволосый.*
РУСОФИЛ *м* rusofil, ruspərəst.
РУСОФИЛЬСТВО *ср* ruspərəstlik.
РУСОФОБ *м* rusofob, rusları sevməyən adam.
РУСОФОБСТВО *ср* rusları, ruslara aid heç bir şeyi sevməmə.
РУССКАЯ *ж I.* bəх **русский I**; 2. rus xalq rəqsi.
РУССКИЙ I *м (мн. русский)* rus.
РУССКИЙ II *прил.* 1. rus -i[-i]; **русский народ** rus xalqı; 2. Rusiya -i[-i]; **русская история** Rusiya tarixi; **русское масло** ərınmış yağ.

РУССОЙЗМ *м.мн. нет тар.* russoizizm (XVIII əsr fransız mütafəkkiri Jan-Jak Russonun ictimai və pedaqoji görüşləri).
РУССОЙСТ *м тар.* russoçu (russoizm tərəfdarı, Russo nəzəriyyəsi tərəfdarı).
РУСТ *м архит.* yonulmamış daş.
РУСТИКА *ж архит.* rustika (binaya monuməntallıq vermək üçün divarlarını yonulmamış daşla hörmə).
РУСТОВАННЫЙ прич. *архит.* yonulmamış daşla hörlmüş.
РУСТОВАТЬ *несов. архит.* yonulmamış daşla hörmək.
РУСТОВКА *ж мн. нет архит.* yonulmamış daşla hörmə, çıxıntılı hörgü.
РУСЫЙ *прил.* 1. xurmayı, açıq-şabalıdı (saç, tük); 2. xurmayı saçlı, açıq-şabalıdı saçlı (adam, baş).
РҮТА *ж bot.* sədəfotu.
РУТЕНИЕВЫЙ *прил. kim.* rutenium -i[-i].
РУТЕНИЙ *м мн. нет kim.* rutenium (kimyəvi element, gec əriyən boz-rəngli metal).
РУТИНА *ж* köhnəpərəstlik, köhnəlik, mühafizəkarlıq; ətalət.
РУТИНЕР *м* köhnəpərəst, köhnəlik tərəfdarı, mühafizəkar.
РУТИНЕРКА *ж* köhnəpərəst (köhnəlik tərəfdarı, mühafizəkar) qadın (qız).
РУТИНЕРСКИЙ *прил.* köhnəpərəst (mühafizəkar) -i[-i].
РУТИНЕРСТВО *ср мн. нет* köhnəpərəstlik, köhnəlik tərəfdarlığı, mühafizəkarlıq.
РУТИННОСТЬ *ж мн. нет* atillik, hərəkətsizlik, kütlük, qabiliyyətsizlik, köhnəlikdən əl çəkməmə.
РУТИННЫЙ *прил.* 1. atil, hərəkətsiz, tənbəl, mühafizəkar, küt, qabiliyyətsiz; 2. mühafizəkarcasına; **рутинное отношение к делу** işə mühafizəkarcasına yanaşma.
РУТОВЫЙ *прил.* sədəfotu -i[-i]; **рутовое масло** üzərlik yağı.
РУХЛЯДЬ *ж мн. нет собир. дан.* köhnə şey-şüy, cır-cındır, köhnə-kürüş.
РУХЛЯК *м геол.* bax мергель.
РУХНУТЬ *сов.* 1. uçmaq, yuxılmaq; 2. məc. devrilmək, məhv olmaq, yox olmaq, dağılmaq, pıça çıxmaq, alt-üst olmaq.
РУХНУТЬСЯ *сов.* bax рухнуть.
РУЧАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* zəmanət, zəminlik.

РУЧАТЬСЯ *сов.* zəmin olmaq.
РУЧЕЁК *м ручей* söz. kiç.
РУЧЕЙ *м (мн. ручьи)* 1. kiçik çay; 2. məc. axın, sel; **кровь лилась ручьем** qan sel kimi axırdı.
РУЧЕНЬКА *ж рука* (1-ci mənada) söz. oxş. əlciyəz.
РУЧЬИЩА *ж* yekə əl, iri əl.
РУЧКА *ж 1. рука* (1-ci mənada) söz. kiç.; 2. dəstə, qulp, sap; 3. qələm; **автоматическая ручка** avtomat qələm; **до ручки** (дойти, довести) *дан.* axırına çıxmaq; **под ручку** (идти с кем-н.) qol-qola (getmək); **подойти к ручке** köhn. əlini öpmək.
РУЧНИК I *м хüs.* 1. usta, əl işləri ustası; 2. çəkiç.
РУЧНИК II *м хüs.* rəngsaz kisti (fırçası).
РУЧНИСТ *м* əldən satıcı (aptekdə reseptsiz dərman və s. satan xidmətçi).
РУЧНИЩА *ж* əldən satıcı qadın (qız).
РУЧНОЙ *прил.* 1. əl -i[-i]; **ручная работа** əl işi; 2. qol -i[-i]; **ручные часы** qol saati; 3. ələ öyrədilmiş, əhliləşdirilmiş, alışıdırılmış (heyvan); 4. məc. müti, tabe olan (adam); **о ручная продажа** 1) əldən satış; 2) aptekdə reseptsiz dərman satışı.
РУЧОНКА *ж рука* (1-ci mənada) söz. oxş. **РУЧЬЕВОЙ** *прил.* kiçik çay -i[-i].
РУШЕНИЕ *ср мн. нет хüs.* qabıqdan çıxartma, döymə (dəni).
РУШИЛЬНЫЙ *прил.* dəndöyən: **рушильная машина** dəndöyən maşın.
РУШИТЬ *несов.* 1. uçurtmaq, yuxmaq; 2. məc. məhv etmək, pozmaq, dağıtmaq, alt-üst etmək; 3. qabıqdan çıxartmaq, döymək (çəltiyi və s.).
РУШИТЬСЯ *несов.* 1. uçmaq, yuxılmaq; 2. məc. məhv olmaq, dağılmaq, bərbad olmaq, alt-üst olmaq; 3. məc. uçurulmaq; 4. məhv edilmək, dağıdılmaq, bərbad edilmək, alt-üst edilmək; 5. qabıqdan çıxardılmaq, döyülmək (çəltik və s.).
РЫБА *ж 1. балық; 2. məc.* soyuqqanlı, key, hissiz, soyuq (adam); **в мутной воде рыбу ловить** bax мутный; **как рыба в воде** azad, sərbəst; **ни рыба, ни мясо** nə tufəngə çaxmaqdır, nə dümbəyə toxmaq; **как рыба об лёд биться** çıxılmaz vəziyyətə düşmək.
РЫБАК *м* balıqçı.

РЫБАЛИТЬ *несов. məh.* balıq tutmaq.
РЫБАЛКА *ж 1. балық тутма, балық ову; 2. дан. м и ж* balıqçı.
РЫБАРЬ *м köhn.* bax **рыбак**.
РЫБАЦКИЙ *прил.* 1. balıqçı -i[-i]; **рыбачья лодка** balıqçı qayığı; 2. balıqçılıq -u[-ü]; **рыбачья артель** balıqçılıq arteli.
РЫБАЧЕСТВО *ср* balıqçılıq.
РЫБАЧИЙ *бax* **рыбачий**.
РЫБАЧИТЬ *несов. дан.* balıqçılıq etmək, balıq tutmaqla məşğul olmaq.
РЫБАЧКА *ж* balıqçı qadın.
РЫБЕЦ *м zool.* qarəsöl (sazan fasilasından balıq).
РЫБЕШКА *ж дан. рыба* söz. kiç.
РЫБИЙ *прил.* 1. balıq -i[-i]; **рыбий жир** balıq yağı; 2. məc. ölgün, süst, hissiz, ruhsuz.
РЫБИНА *ж дан.* bir dənə (iri) balıq.
РЫБИНКА *ж* **рыбина** söz. kiç.
РЫБИЦА *ж рыба* (1-ci mənada) söz. oxş. balıqçıqaz.
РЫБИЩА *ж дан.* yekə balıq.
РЫБКА *ж рыба* (1-ci mənada) söz. kiç.
РЫБНИК *м 1. балықчы мütəxəssisi; 2. балық* vətəgəsi fəhləsi; 3. balıqsatan, balıq satıcısı.
РЫБНИЦА *ж хüs., məh.* 1. balıq anbarı (tutulmuş balıqların töküldüyü yer); 2. balıq ovlayan gəmi.
РЫБНЫЙ *прил.* 1. balıq -i[-i]; **рыбный магазин** balıq mağazası; 2. balıqlı, balığı bol olan; **рыбное озеро** balıqlı (balığı bol) göl.
РЫБОВОД *м* balıqyetidirmə (balıqçılıq) mütəxəssisi.
РЫБОВОДНЫЙ *прил.* balıqyetidirmə -i[-i]; **рыбоводная лаборатория** balıqyetidirmə laboratoriyası.
РЫБОВОДСТВО *ср мн. нет* balıqçılıq, balıqyetidirmə (bir təsərrüfat sahəsi kimi göllərdə süni surətdə balıqyetidirmə).
РЫБОВОДЧЕСКИЙ *прил.* balıqyetidirmə (balıqçılıq) -i[-i]; **рыбоводческое хозяйство** balıqyetidirmə təsərrüfatı; **рыбоводческие курсы** balıqçılıq kursu.
РЫБОЗАВОД *м* balıq zavodu (balıq konservi hazırlayan, balıqduzlayan zavod).
РЫБОКОМБИНАТ *м* balıq kombinatı.
РЫБОКОНСЕРВНЫЙ *прил.* balıq konservi -i[-i]; **рыбоконсервный комбинат** balıq konservi kombinatı.

РЫБОКОПТИЛЬНЫЙ *прил. хüs.* balıq hisə verilən (yer, bina, qurğu) balıqhisləmə, balıqqurutma -i[-i].
РЫБОКОПТИЛЬНЯ *ж* balıq hisə verilən (balıq qurudulan) sex və s.
РЫБОКОПТИЛЬЩИК *м* balıq hisə verən (qurudan) fəhle.
РЫБОЛОВ *м* balıqçı, balıqtutan, torçu.
РЫБоловецкий *прил.* balıqçı -i[-i], **рыболовецкая артель** balıqçı arteli.
РЫБоловный *прил.* 1. balıq ovu -i[-i]; **рыболовные принадлежности** balıq ovu ləvazimatı; 2. balıqçılıq -u[-ü]; **рыболовный район** balıqçılıq rayonu.
РЫБОЛОВСТВО *ср мн. нет* balıqçılıq, balıq ovu.
РЫБОНАСОС *м хüs.* balıq nasosu (tutulmuş balığı gəmidən kənara çıxaran mexaniki qurğu).
РЫБОПОДЪЁМ *м* bax **рыбоход**.
РЫБОПОДЪЁМНИК *м* balıq yolu (bəndlərdə balıqların keçməsi üçün düzəldilən mürəkkəb qurğu).
РЫБОПОДЪЁМНЫЙ *прил. хüs.* balıq keçidi -i[-i]; **рыбоподъемные сооружения** balıq keçidi qurğuları (balıqların çay bəndlərindən keçməsi üçün xüsusi keçid, yol).
РЫБОПРИЁМНЫЙ *прил. хüs.* balıq təhvil alan; **рыбоприёмный пункт** balıq təhvil alan məntəqə.
РЫБОПРОДУКТЫ *ед. нет* balıq məhsulları.
РЫБОПРОМЫСЛОВЫЙ *прил. хüs.* balıqçılıq -i[-i]; **рыбопромысловая артель** balıqçılıq arteli.
РЫБОПРОМЫШЛЕННИК *м köhn.* vətəgəçi, balıq vətəgələri sahibi, balıq sənayesi sahibi.
РЫБОПРОМЫШЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* balıq sənayesi.
РЫБОПРОМЫШЛЕННЫЙ *прил.* 1. balıq sənayesi -i[-i]; **рыбопромышленная техника** balıq sənayesi texnikası; 2. balıqçılıq -u[-ü]; **рыбопромышленный совхоз** balıqçılıq sovxozu.
РЫБОРАЗВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* bax **рыбоводство**.
РЫБОРАЗВОДНЯ *ж хüs.* balıq yetidirilən yer.
РЫБОТОРГОВЕЦ *м (мн. рыботорговцы) köhn.* balıq alverçisi (ticarətçisi).

РЫБОТОРГОВЛЯ ж *мн. нет* balıq alveri (ticarəti).
РЫБОХОД м *xüs.* balıq keçidi, balıq yolu (balıqların keçməsi üçün çay bəndlərində düzəldilən xüsusi keçid, yol).
РЫБОХОДНЫЙ прил. *xüs.* balıq keçidi -[i-].
РЫБОЙДНЫЙ прил. balıqyeyən, balıqdan; **рыбоядные животные** balıqyeyən heyvanlar.
РЫБОЗОМ м balıq təsərrüfatı.
РЫБОЧОНКА ж *дан.* xırda balıq.
РЫВÓК м (*мн. рывки*) 1. dartınma, dartma; silkinmə; 2. *мәс.* sıçrayış, sıçrama.
РЫПАНЬЕ *ср* gəyirmə.
РЫПАТЬ *несов.* gəyirmək.
РЫПНУТЬ *сов. и однокр.* bax **рыгать**.
РЫГОТА ж *мн. нет* *дан.* gəyirmə, gəyirti.
РЫДАЛЕЦ м *истех.* zar-zar ağlayan, yas saxlayan.
РЫДАЛЬЩИЦА м *мәһ.* bax **плакальщица**.
РЫДАНИЕ *ср* zar-zar ağlama, hönkür-hönkür ağlama; hönkürtü, hiçqırıq; **о рыданиях** подступили к горлу bax **горло**.
РЫДАТЬ *несов.* zar-zar ağlamaq, hönkür-hönkür ağlamaq, hiçqıraqaraq ağlamaq.
РЫДАЮЩИЙ прил. и прил. *и прил.* zar-zar ağlayan, hönkür-hönkür ağlayan.
РЫДВАН м 1. *köhn.* böyük karet (*keçmiş zamanda*); 2. *zar.* furqon, öküz arabası (çox köhnə və ya dəbdən düşmüş maşın haqqında).
РЫЖЕБОРОДЫЙ прил. qırmızısaqqal.
РЫЖЕВОЛОСЫЙ прил. kürən, kürənsaç.
РЫЖЕЙ м *бот.* bax **рыжик** 2-ci mənada.
РЫЖЕТЬ *несов.* 1. kürənləşmək, qırmızıya çalmaq; 2. bozarmaq.
РЫЖЕУСЫЙ прил. boz biğli.
РЫЖЕ-ЧАЛЫЙ прил. *xüs.* çal (*at*).
РЫЖЕШЕРСТЫЙ прил. sarı-qırmızı.
РЫЖИЙ прил. 1. kürən, sarı-qırmızı, sarı; 2. bozarmış.
РЫЖИК м 1. *бот.* sarı göbələk; 2. *бот.* yağ-çiçəyi, köhrən ot; 3. sarı, sarış (*sarı tüklü pişiyə, itə və s. verilən ad*).
РЫЖИКОВЫЙ прил. yağçiçəyi -[i-].
РЫЖИЧЕК м **рыжик** (1-ci mənada) *söz. kiç.*
РЫЖУХА м sarı, kürən (*sarı inayə verilən ad*).
РЫК ж 1. nəriltili, nəre; **львиный рык** şir nəriltilisi; 2. *мәс.* ucadan bağırma, qışqırma; söyüş.
РЫКАНИЕ *ср* nərildəmə, nəre çəkmə.

РЫКАТЬ *несов.* 1. nərildəmək, nəre çəkmək; 2. ucadan bağırmaq, qışqırmaq, söymək.
РЫКНУТЬ *сов.* bax **рыкать**.
РЫЛО *ср* 1. sifət (*heyvanlarda*); 2. donuz burnu; 3. *дан.* sir-sifət, surət, üz-göz; **о ни уха, ни рыла** (не смыслишь) heç bir şey qanmamaq; **рылом не вышел** 1) çirkin-dir; 2) yaraşmır, yaramır.
РЫЛОВОРÓТ м idbar, öntər, çirkin.
РЫЛЫЦЕ *ср* 1. **рыло** (1-ci mənada) *söz. kiç.*; 2. *бот.* dişicik ağzı; 3. *мәһ.* lülək (*çaynikdə və s.*); **о рыльце в пуху** əlbirdir, əli vardır (*cinayətdə*).
РЫМ м *данiz.* halqa (*gəmini bağlamaq üçün körpüyə və ya sahil səddinə bərkidilən halqa*).
РЫНДА I м *тар.* mühafizə nəfəri (*qədimdə rus çarlarının saray keşikçisi*).
РЫНДА II ж: **рынду бить** (*данiz.*) günorta zəngi çalmaq (*gəmilərdə*).
РЫНОК м (*мн. рынки*) 1. bazar; **колхозный рынок** kolxoz bazarı; 2. *iqт.* bazar; **борьба за мировые рынки** dünya bazarları uğrunda mübarizə.
РЫНОЧНЫЙ прил. 1. bazar -[i-]; **рыночная площадь** bazar meydanı; 2. bazarı; **рыночное пальто** bazarı palto.
РЫПАТЬСЯ *несов. дан.* işə qarışmaq, dinc oturmamaq, sakit oturmamaq.
РЫСАК м rısak, löhrəm *at*.
РЫСЭНОК м (*мн. рысята*) *zool.* vaşaq balası, yazıpişiyi.
РЫСИЙ прил. 1. vaşaq -[i-]; **рысий мех** vaşaq derisi; 2. *мәс.* iti, uzağıgören; **рысьи глаза** iti göz.
РЫСИСТОСТЬ ж *мн. нет* löhrəmlik (*atda*).
РЫСИСТЫЙ прил. löhrəm, löhrəm yerişli, yortma yerişli (*at*).
РЫСИТЬ *несов.* löhrəm yerimək, löhrəmləmək, yerimək, yortmaq (*at*).
РЫСИХА ж dişi vaşaq.
РЫСКАНИЕ *ср* vurmuxma, dolaşma, gəzişmə, özünü ora-bura vurma.
РЫСКАТЬ *несов.* 1. vurmuxmaq, dolaşmaq, gəzişmək, özünü ora-bura vurmaq (*bir şey axtararaq*); **по степи рыщут волки** çöldə canavarlar gəzişir; 2. axtarmaq; görmək, araşdırmaq; **рыскать по карманам** ciblərini axtarmaq; 3. *данiz.* axınla üzmək, manevr etmək (*gəmi*).

РЫСКЛИВОСТЬ ж *мн. нет* 1. ovç. zirəklik, yeyinlik, diribaşlıq, cəldlik (*ov itlərində*); 2. *данiz.* gəminin sükana baxmaması.
РЫСКЛИВЫЙ прил. 1. ovç. zirək, yeyin, diribaş, cəld (*ov iti haqqında*); 2. *данiz.* sükana baxmayan (*gəmi*).
РЫСКНУТЬ *сов. и однокр.* *данiz.* bax **рыскать** 3-cü mənada.
РЫСКОВОЙ прил.: **рысковой якорь** *данiz.* manevr lövbəri (*gəminin manevr zamanı istifadə etdiyi kiçik lövbər*).
РЫСЦА: **рысцой нареч.** löhrəm, yerişlə, yortma; **лошади бежали рысцой** atlar yortma qaçırdılar.
РЫСЬ I ж 1. löhrəm yerişlə, yeriş, yortma yeriş; 2. *мәс.* zirəklik, cəldlik, diribaşlıq; **о на рысях** bax **рысью**.
РЫСЬ II ж *zool.* vaşaq, yazıpişiyi.
РЫСЬЮ нареч. löhrəm yerişlə, yortma, yorta-yorta.
РЫТВИНА ж təkər yeri, təkər izi, oyum, oyuk, çuxur (*yolda təkərin əmələ gətirdiyi çala-çuxur*).
РЫТЫЙ прил. и прил. 1. qazılmış, qazıq; 2. eşələnmiş, əlləşdirilmiş, qurdalanmış, töküşdürülmüş; 3. *köhn.* xovlu; **рытый бархат** *köhn.* xovlu məxmər.
РЫТЬ *несов.* 1. qazırmaq; 2. *мәс.* eşələmək, əlləşdirmək, qurdalamaq, töküşdürmək; **о рыть яму кому** ...quyu qazırmaq.
РЫТЬЕ *ср* *мн. нет* qazırma, qazılma, qazıntı.
РЫТЬСЯ *несов.* 1. qurdalanmaq, eşələnmək; 2. *мәс.* axtarmaq, araşdırmaq, əlləşdirmək; 3. qazılmaq; **о рыться в грязном белье** bax **грязный**.
РЫХЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* k. t. kötmənləmə, toxalama, yumşaltma, (*torpağı*).
РЫХЛЕТЬ *несов.* 1. yumşalmaq; 2. *мәс.* boşalmaq, lətləşmək.
РЫХЛИТЕЛЬ м k. t. torpaqyumşaldan (*alət*); toxa, kötmən.
РЫХЛИТЬ *несов.* toxalamaq, kötmənləmək, yumşaltmaq (*torpağı*).
РЫХЛОСТЬ ж *мн. нет* 1. yumşaqılıq (*torpaqda*); 2. boşluq, lətlilik.
РЫХЛЫЙ прил. 1. yumşaq; boş (*torpaq və s.*); 2. *мәс.* boş, lət.
РЫХЛЯК м 1. *мәһ.* boş daş, ovxalanan daş; 2. *мәс.* zəif, cansız, sısqı (*adam*).

РЫЦАРСКИЙ прил. 1. rıtsar -[i-]; cəngəvərlik -[i-]; **рыцарские романы** *ədəb.* rıtsar (cəngəvərlik) romanları; 2. *мәс.* alicənəb(casina), mərd(casina); **рыцарский поступок** alicənəb (mərd) hərəkət.
РЫЦАРСТВО *ср* *мн. нет* 1. *сөбүр. тар.* rıtsarlar (*Qərbi Avropada: feodalizm dövründə hərbi-zadəgan təbəqəsi*); 2. rıtsarlıq (*rıtsar adı*); 3. *мәс.* alicənəblik, comərdlik, mərdlik, fədakarlıq.
РЫЦАРСТВОВАТЬ *несов. köhn.* 1. rıtsarlıq etmək, rıtsar kimi yaşamaq; 2. rıtsar kimi hərəkət etmək, comərdlik göstərmək, alicənəblik göstərmək.
РЫЦАРЬ м rıtsar (1. *тар. Qərbi Avropada feodalizm dövründə: hərbi-zadəgan təbəqəsinə mənsub olan şəxs, cəngəvər*; 2. *мәс.* alicənəb, comərd, mərd, fədakar (adam); **о рыцари** большой дороги (*истех.*) quldurlar, soyğunçular, yolkəsənlər; **рыцарь печального образа** Don Kixot (*Servantesin romanının qəhrəmanı*); **рыцарь без страха и упрека** mərd adam, comərd adam, fədakar adam).
РЫЧАГ м 1. *tex. ling.* qol, manivela; **поднять рычагом** lingle qaldırmaq; 2. *мәс.* vasitə; **грамотность – рычаг культуры** savad mədəniyyət vasitəsidir.
РЫЧАЖНЫЙ прил. ling (manivela) -[i-].
РЫЧАЖОК м *tex.* **рычаг** (1-ci mənada) *söz. kiç.*
РЫЧАНИЕ *ср* 1. bağırma, nərildəmə; 2. bağır, nəriltili; nəre; 3. mırıltı.
РЫЧАТЬ *несов.* 1. bağırmaq, nərildəmək; 2. mırıldamaq; 3. qışqırmaq.
РЬЯНО нареч. çox həvəslə, cəhdlə, qızgın (*surətdə*); **рьяно взяться за дело** çox həvəslə işə girişmək.
РЬЯНОСТЬ ж *мн. нет* böyük həvəs, qeyrət, səy, cəhd, qızgınlıq.
РЬЯНЫЙ прил. qeyrətli, çox səyli, çox çalışqan, çox həvəslı, qızgın.
РЭКЕТ м reket, şantaj, hədə-qorxu və zorakılıqla pul tələb etmə (*böyük məbləğdə*).
РЭКЕТИР м reketir, reketçi (*rekətlə məşğul olan adam*).
РЮКЗАК м dal çantası, arxa çantası.
РЮМКА м qədəh, piyalə.
РЮМОЧКА ж *рюмка* *söz. kiç.*; **о любить рюмочку** *дан.* içki sevmək, içki ilə arası

olmaq; **талия рюмочкой (в рюмочку)** *dan. incəbel.*
РЮМОЧНЫЙ прил. qədəh (piyalə) -i[-i].
РЮХА ж bax **городки 1.**
РЮШ м köhn. büzme haşiye (*nazik parça-dan*).
РЮШКА ж рюха *söz. kiç.*
РЯБЕТЬ несов. 1. çopurlaşmaq; 2. çil-çil olmaq, çillənmək, alalanmaq; 3. zərif-zərif dalğalanmaq, ləpələnmək (*su*).
РЯБИЗНА ж ala-bulalıq, çillik, çil-çil olma.
РЯБИНА I ж bot. üvəz, quşarmudu (*ağacı və meyvəsi*).
РЯБИНА II ж 1. çopurluq, çiçək yeri; 2. ləkə, xal, bənək.
РЯБИНКА I ж *dan. рябина I söz. kiç.*
РЯБИНКА II ж *рябина II söz. kiç.*; 1. azca çopurluq; 2. narın ləkə.
РЯБИННИК I м üvəzlik, üvəz meşəsi.
РЯБИННИК II м zool. çilcə.
РЯБИННЫЙ прил. üvəz (quşarmudu) -i[-i].
РЯБИНОВКА ж üvəz arağı.
РЯБИНОВЫЙ прил. 1. bax **рябинный**; 2. tutqun qırmızı.
РЯБИТЬ несов. 1. çopurlaşdırmaq; 2. zərif-zərif dalğalandırmaq, ləpələndirmək, qınsdırmaq; 3. *безл.* alacalanmaq, ala-bula çalmaq, pər-pər çalmaq; 4. **рябит в глазах** gözlerim alacalanır (pər-pər çalır).
РЯБОЙ прил. 1. çopur; 2. çil; 3. ala-bula, xallı, bənəkli.
РЯБЧИК I м zool. qarabağır (*quş*).
РЯБЧИК II м bot. lələvər otu (*zanbaq fəsiləsindən alabazək çiçəklili bitki*).
РЯБЧИКОВЫЙ прил. qarabağır -i[-i].
РЯБЬ ж *мн. нет 1.* zərif dalğa, ləpə, qırış (*suyun üzündə*); 2. ala-bula görmə, pər-pər çalma, alacalanma (*göz*).
РЯВКАТЬ несов. *dan.* bağırmaq, qışqırmaq.
РЯВКНУТЬ однокр. bax **рявкать**.
РЯД м (мн. ряды) 1. sıra, cərgə, səf; 2. qatar; 3. bir sıra, bir çox; **ряд вопросов** bir sıra məsələ; 4. rastabazar, dükənlər, mağazalar sırası; **оношней ряд** səbzəvat dükənləri (bazarı); 5. **из ряда вон (выходящий)** fəvqələdə, qeyri-adi, bambaşqa, çox nadir.
РЯДЯ ж *tar.* sazış, bağlaşma, müqavilə.
РЯДИТЬ I несов. köhn. ...paltarı geydirmək, ...şəklinə salmaq; **рядить шумом** təlxək paltarı geydirmək.

РЯДИТЬ II несов. köhn. 1. qayda qoymaq, nizam qoymaq, idarə etmək; 2. tutmaq, kirlətmək; 3. **судить и рядить** bax **судить**.
РЯДИТЬСЯ köhn. I несов. 1. bəzəmək, geyinib-gecirmək, bəzənib düzənmək; 2. maskarad paltarı geymək.
РЯДИТЬСЯ II несов. köhn., *məh.* 1. düzəlişmək, yollaşmaq, sövdələşmək, şərtləşmək; 2. öhdəsinə götürmək, işə girmək, ...girmək; **рядиться в дворники** dalan-darlığa girmək.
РЯДОМ нареч. bax **рядом**.
РЯДНО ср (мн. рядна) məh. giş.
РЯДНЫЙ прил. köhn. 1. bağlaşma (müqavilə) -i[-i]; 2. *в знач. суц.* **рядная ж** *tar.* müqavilənamə.
РЯДОВИК м adi işçi.
РЯДОВОЙ прил. 1. adi; sırası; **рядовой работник** adi işçi; 2. *в знач. суц.* (*hərbi*) sırası əsgər; 3. *k. t.* cərgəli; **рядовой посев** cərgəli əkin.
РЯДОК м 1. ряд (1-ci mənada) *söz. kiç.*; 2. *tar.* rastabazar.
РЯДОМ нареч. 1. yan-yana, yanaşı; **сидеть рядом** yan-yana oturmaq; 2. çox yaxın, lap yaxında, ...yaxınında, ...yaxınlığında, ...yanında, ...qonşuluğunda; **живу рядом с театром** teatrın yaxınlığında (yanında) yaşayıram; 3. **сплошь и (да) рядом** tez-tez; demək olar həmişə.
РЯДЧИК м köhn. podratçı.
РЯДЫШКОМ нареч. *dan.* bax **рядом**.
РЯЖ м xüs. dayaq (*körpüdə, bənd və ya sahil divarında*).
РЯЖЕННЫЙ прич. bəzəndirilmiş, geyindirilmiş (*özün üçün adi olmayan paltara*).
РЯЖЕНЫЙ прил. maskarad paltarı geymiş; 4. **суженый-ряженный** bax **суженый**.
РЯЖЕНЬЕ ср *мн. нет* maskarad paltarı geymə (geyinmə).
РЯПУШКА ж zool. çil qızılbalıq.
РЯСА ж keşiş cübbəsi, əbə.
РЯСКА ж bot. sugülü, lemna.
РЯСКОВЫЕ мн. (ед. рясковое ср) bot. sugülü (lemnalar) fəsiləsi.
РЯСКОВЫЙ прил. sugülü -i[-i].
РЯСТ ж bax **охлатка** 2-ci mənada.
РЯШКА ж 1. məh. dolça, vedrə (*taxtadan*); 2. *dan.* sir-sifət, ağız-burun.

Сс

С (СО) пред. 1. ("haradan?" sualına) -dan (-dən); üstündən, üzərindən; **упасть с крыши** damdan yixılmaq; **встать с места** yerindən durmaq; **письмо с родины** vətəndən məktub; **убрать посуду со стола** qab-qacağı stolun üstündən götürmək (yığışdırmaq); 2. (*bir şeyin başladığı məqamı göstərdikdə*) -dan(-dən); с детства uşaqlıqdan; с самого утра səhər tezdən; с первых же дней lap birinci gündən (ilk günlərdən); 3. ("kimdən?", "nədən?" sualına) -dan(-dən); **урожай с гектара** hər hektardan alınan məhsul; **получить с кого-н. деньги** birindən pul almaq; 4. ("nəyə əsasən?" sualına) ...ilə, -la(-lə); с разрешения директора direktorun icazəsi ilə; с вашего согласия sizin razılığınızla; 5. (*səbəb bildirdikdə*) -dan(-dən); **сказать со злости** acıqdan söyləmək; с перепуту qorxudan; с горя dərddən; 6. ...qədər, ...yaxın, ...kimi, -dək, təxminən; **прожил в деревне с месяц** bir aya qədər kənddə yaşadım; с неделю bir həftəyə-dək; с минуты bir dəqiqəyə kimi; 7. (*bir şeyin böyüklüyünü, bərabərliyini göstərdikdə*) ...boyda, ...böyüklükdə, oşxar; **ростом с меня** mən boyda; **мальчик с пальчик** barmaq boyda uşaq, cırdan uşaq; с булавочную головку sancağın başı böyüklükdə; 8. (*birgəlik, rabitə, yanaşılıq bildirdikdə*) ...ilə, -la(-lə); **отец с сыном** ata ilə oğul (atabala); **я виделся с приятелем** mən dostumla görüşdüm; **взять с собою** özü ilə götürmək; 9. (*bir şeyin varlığını, bir şeyin nəyə malik olduğunu göstərdikdə*) -lı(-lı), -lu(-lü); **платок с бахромой** saçaqlı örpək; **чай с лимоном** limonlu çay; **шкаф с зеркалом** güzgülü şkaflı; 10. (*bir şeyin vasitəsilə*) ilə, -la(-lə); **ухать с утрем** поездом səhər qatırı ilə getmək; **послать с курьером** kuryerlə göndərmək; 11. (*işin hansı şəraitdə cərayan etdiyini göstərdikdə*) -la(-lə); **слушать с улыбкой** təbəssümlə dinləmək (gülümsəyə-

gülümsəyə dinləmək); **читать с удовольствием** məmnuniyyətlə oxumaq; **найти с трудом** çətinliklə tapmaq; 12. ...münasibətilə, ...görə; **поздравить с наградой** mükafat almaq münasibətilə təbrik etmək; 13. -ca(-cə) **şəkilçisi ilə ifadə olunur**; с годами **взгляды** меняются illər keçdikcə görüşlər (baxışlarda) də dəyişir; с возрастом **характер** исправился yaşa dolduqca xasiyyəti də düzəldi; 14. *bəzi hallarda tərcümə olunmur*; **уйти ни с чем** əliboş getmək; **у него плохо с сердцем** onun ürəyi yaxşı deyil; 15. -a[-ə], -u[-ü] **şəkilçiləri ilə ifadə olunur**; что с ним стало? ona nə oldu?
СААДАК м bax **сагайдак**.
СААМИ, СААМЫ мн. (ед. саам м, саамка ж) saamlar (*əsasən Rusiyada Kola yarımadasında yaşayan şimal xalqı, ləparlar*).
СААМСКИЙ прил. saam -i[-i]; **саамский язык** saam dili.
САБАЙОН м asp. sabayon (*qəndlə çalınmış yumurta sarısından, çaxır və ədviyyatdan hazırlanan xörək şirəsi*).
САБАН м köhn. *k. t.* saban (ikitetərli ibtidai kotan).
САБЕИЗМ м *мн. нет tar.* sabeizm (islamiyyətdən əvvəl bəzi ərəb qəbilələrində aya, ulduzlara sitayiş etməkdən ibarət din).
САБЕЛЬКА ж *dan.* сабля *söz. kiç. və oxş.*
САБЕЛЬНИК м bot. məh. gördəvər.
САБЕЛЬНЫЙ прил. qılnc -i[-i]; **сабельные ножны** qılnc qını.
САБЕЛЬЩИК м qılncqayıran, qılnc ustası.
САБЗА ж səbzə (*kişmiş*).
САБЛЕВИДНЫЙ прил. qılncşəkilli, qılncsaoxşar, qılncvari.
САБЛЕОБРАЗНЫЙ bax **саблевидный**.
САБЛЯ ж 1. qılnc; 2. *мәс. только мн.* сабли süvari(lər).
САБО м taxta başmaq.
САБОТАЖ м *мн. нет* sabotaj (*qəsdən işləməmə və ya işi pozmaq yolu ilə işə mane olma*).
САБОТАЖНИК м sabotajçı, sabotaj edən, sabotajla məşğul olan.
САБОТАЖНИЦА ж sabotajçı qadın (qız).
САБОТАЖНИЧАТЬ несов. *dan.* bax **саботировать**.

САБОТАЖНИЧЕСКИЙ *прил.* sabotaj -i[-1]; **саботажнические действия** sabotaj hərəkətləri; **саботажнические тенденции** sabotaj meyilləri.

САБОТАЖНИЧЕСТВО *ср мн. нет* sabotaj, sabotajlıq.

САБОТИРОВАНИЕ *ср мн. нет* sabotaj etmə, sabotajla məşğul olma, sabotaj yolu ilə işi pozma.

САБОТИРОВАННЫЙ *прич.* sabotajla pozulmuş (iş).

САБОТИРОВАТЬ *сов. и несев.* sabotaj etmək, sabotaj düzəltmək; ləngitmək, maneə olmaq (işə).

САБОТИРОВАТЬСЯ *сов. и несев.* sabotaj yolu ilə ləngidilmək, maneçilik göstərilmək, pozulmaq (iş).

САБУР *м хüs.* sabur, əzəvay.

САБУРОВЫЙ *прил.* sabur -i[-1]; saburdan hazırlanmış; **сабуровые пиллоли** sabur həbi, saburdan hazırlanmış həb.

САВАН *м* 1. kəfən; 2. məc. örtük (buz, qar və s.).

САВАННА *ж coğr.* savanna (seyrək ağacları və kolluqları olan düzənlik).

САВРАС *м* 1. səmənd at; 2. at; $\diamond$ **пустить савраса без узды** nəzarətsiz buraxmaq, başlı-başına buraxmaq; **саврас без узды (безудый саврас)** əhlikəf, kəfcil, əyuaş.

САВРАСКА *ж dan.* 1. bax **саврас**; 2. səmənd (səmənd atlara verilən ad).

САВРАСЫЙ *прил.* səmənd (at).

САГА *ж* saqa (qədim Skandinaviya əfsanəsi, dastanı).

САГАЙДАК *м tar.* 1. kaman qabı; 2. ox-yaq.

САГИБ *м köhn.* sahib, ağa.

САГИТИРОВАННЫЙ *прич.* təhrik edilmiş, yola gətirilmiş, təşviq edilmiş.

САГИТИРОВАТЬ *сов.* təhrik etmək, yola gətirmək, təşviq etmək.

САГИТАЛЬНЫЙ *прил.* anat. sagittal (bədənə ortadan uzununa sağa və sola bölən xətt).

САГО *ср нескл.* bot. saqo (1. bəzi palma ağaclarının özəyindən alınan nişəstə dənəsi; 2. kartof unundan hazırlanan saqo surrogatı).

САГОВНИК *м bot.* saqo bitkisi.

САГОВНИКОВЫЕ *мн. (ед. саговниковое ср) bot.* bax **саговые**.

САГОВНИКОВЫЙ *прил.* bot. saqo -i[-1]; **саговниковые** saqo bitkiləri fəsiləsi.

САГОВЫЕ *мн. (ед. саговое ср) bot.* saqo fəsiləsi, saqo bitkiləri.

САГОВЫЙ *прил.* 1. saqo -i[-1]; **саговая крупна** saqo yarması; 2. saqodan hazırlanmış, saqo yarmasından bişirilmiş; 3. nişəstə verən bəzi palma ağaclarının adlarının tərkib hissəsi; **саговые пальмы** saqo palmaları.

САД *м (мн. сады)* 1. bağ; 2. *только мн.* məh. bostan; $\diamond$ **детский сад** uşaq bağçası; **зимний сад** evdə canlı bitki və ağaclarla bəzənmiş böyük otaq.

САДАНУТЬ *сов. dan.* vurmaq, ilişdirmək.

САДИЗМ *м мн. нет* sadizm (1. tib. başqasına əziyyət verməklə öz şəhvani hisslərini təmin etməkdən ibarət tənəşil pozğunluğu; 2. məc. başqasına əziyyət verməkdən həzz alma).

САДИК *м сад söz. kiç.* bağça.

САДИСТ *м* sadist (1. sadizmə tutulmuş adam; 2. məc. başqasına əziyyət verməkdən həzz alan adam; vəhşi).

САДИСТКА *ж* sadist qadın (qız).

САДИСТСКИЙ *прил.* sadist -i[-1]; sadist-cəsinə; vəhşicəsinə (qətl və s.).

САДИТЬ *г несев.* köhn. bax **сажать**.

САДИТЬ *г несев.* 1. çox cəld hərəkəti ifadə etmək üçün işlənilir: **мальчишка так и садит по дорожке** uşaq yol ilə elə qaçır ki...; **садить пулю за пулей в мишень** gülləni hədəfə dalbadal vurmaq; 2. bəd qoxu vermək, pis iyəlmək.

САДИТЬСЯ *г несев.* bax **сесть**.

САДИТЬСЯ *г köhn.* *несев.* əkilmək.

САДИЧЕСКИЙ *бax садистский.*

САДКА *ж* 1. ökmə, əkilmə; 2. ocağa qoyma, ocağa qoyulma; 3. ocağa qoyulmuş şey; 4. enmə, qonma; 5. gödəlmə, yığılma (parça); 6. quşu buraxaraq göydə tüfənglə vurmaqdan ibarət ovçu yarış.

САДКИЙ *прил.* xüs. məh. 1. çökən; 2. yığılan, gödələn.

САДКОВЫЙ *прил.* 1. xüsusi binalarda yetişdirilmiş (heyvan); 2. qəfəsdə saxlanan; **садковые птицы** qəfəsdə saxlanan quşlar.

САДНЕТЬ *несев. dan.* göynəmək, acışmaq.

САДНИТЬ *несев.* 1. göynəmək, acışmaq (dəri və s.); 2. iztirab vermək (qəlb).

САДОВЛАДЕЛЕЦ *м (мн. садовладельцы)* bağ sahibi, bağçı olan.

САДОВНИК *м* bağban.

САДОВНИЦА *ж* bağban qadın (qız).

САДОВНИЧАТЬ *несев. dan.* bağbanlıq etmək, bağbanlıqla məşğul olmaq.

САДОВНИЧЕСКИЙ *прил.* bağban -i[-1].

САДОВНИЧЕСТВО *ср* bağbanlıq, bağçılıq.

САДОВНИЧИЙ *бax садовнический.*

САДОВОД *м* bağçı, bağçılıq mütəxəssisi.

САДОВОДСТВО *ср* 1. bağçılıq; 2. bağçılıq təsərrüfatı; 3. bağçılıq elmi.

САДОВОДЧЕСКИЙ *прил.* bağçılıq -i[-1]; **садоводческое хозяйство** bağçılıq təsərrüfatı.

САДОВО-ОГОРОДНЫЙ *прил.* bağ-bostan -i[-1]; **садово-огородные культуры** bağ-bostan bitkiləri.

САДОВО-ПАРКОВЫЙ *прил.* bağ-park -i[-1]; **садово-парковое хозяйство** bağ-park təsərrüfatı.

САДОВЫЙ *прил.* bağ -i[-1]; bağda bitən; **садовые растения** bağ bitkiləri; $\diamond$ **голова садовая** maymaq, küt, korazehin, fərsiz.

САДОЗАЩИТНЫЙ *прил.* bağları qoruma -i[-1]; **садозащитные полосы** bağları qoruma zolaqları.

САДОД *м* 1. heyvan yetişdirilən yer (qəfəs, hovuz və s.); 2. diri baliq saxlamaq üçün xüsusi çay gəmis; 3. tələ, quyu (heyvan ovlamaq üçün).

САДОМЕЛИНОРАЦИЯ *ж мн. нет* xüs. bağ meliorasiyası.

САДОРАЗВЕДЕНИЕ *ср* bağsalma.

САДОСТРОИТЕЛЬСТВО *ср* bağsalma, bağları planlaşdırma nəzəriyyə və üsulları.

САЁК *м* 1. cavan maral buynuzu; 2. cavan maral.

САЕПЁК *м хüs.* bax **саечник**.

САЕЧКА *ж dan.* *сайка söz. kiç.*

САЕЧНИК *м хüs.* sayka (bulka) bişirən.

САЕЧНЫЙ *прил.* sayka -i[-1]; **саечная форма** sayka qəlibi.

САЖ *м məh.* donuz pəyəsi.

САЖА *ж* his, qurum, dudu; $\diamond$ **дела – как сажа бела** işlər yaxşı deyil, işlər çox pisdır.

САЖАЛКА *ж* kartof ökən və şitil köçürən maşın.

САЖАЛЬНЫЙ *прил.* ökən, ökici; **сажальная машина** ökici maşın.

САЖАЛЬЩИК *м* bitki ökən, ağac basdıran. **САЖАННЫЙ** *прич.* 1. əkilmiş (bitki); 2. oturdulmuş, əyləşdirilmiş; 3. yerləşdirilmiş, mindirilmiş, buraxılmış (hovuza, gölməşə); 3. salınmış (qəfəsə, məhəbə).

САЖАТЬ *несев.* 1. ökmək; **сажать цветы** çiçək (gül) ökmək; 2. oturtmaq, əyləşdirmək; **сажать гостей** qonaqları oturtmaq; 3. mindirmək; **сажать в вагон** vagona mindirmək; 4. salmaq, yerləşdirmək, buraxmaq; **сажать птицу в клетку** quşu qəfəsə salmaq; **сажать в тюрьму** həbsxanaya salmaq (dustaq etmək); **сажать рыбу в пруд** baliğı hovuza buraxmaq (artıb törəmək üçün); 5. ocağa qoymaq, yarmaq (bişmək üçün); **сажать хлеба в печь** tənəyə çörək yarmaq.

САЖАТЬСЯ *несев.* 1. əkilmək; 2. oturdulmaq, əyləşdirilmək; 3. mindirilmək; 4. yerləşdirilmək, buraxılmaq, salınmaq; 5. ocağa qoyulmaq, yarılmaq (bişmək üçün).

САЖЕНЕЦ *м (мн. саженцы) к. т.* ting(ə), şitil, qələm.

САЖЕННЫЙ *прич.* bax **сажанный**.

САЖЕНЦЕВЫЙ *прил. к. т.* ting -i[-1].

САЖЕНЬ *прил.* 1. ökmək; **саженные деревья** ökmə ağaclar; 2. artıb törəmək üçün yetişdirilən (baliq, heyvan).

САЖЕНЬ, **САЖЕНЬ** *ж (мн. сажени)* 1. sajin (3 arşına və ya 2,134 metrə bərabər uzunluq ölçüsü); 2. ...sajın; **три сажени дров** üç sajin odun; $\diamond$ **косая сажень в плечах** bax **косой I**.

САЖИВАТЬ *многокр. dan.* bax **садить I**; **сажать**.

САЖИВАТЬСЯ *многокр. dan.* bax **садиться II**; **сажаться**.

САЖОНКА *ж* 1. saçən söz. kiç.; 2. мн. qol atma üsulu (üzgüçülükdə).

САЖОННЫЙ *прил. köhn.* 1. sajinliq, bir sajin ölçüsündə olan; 2. məc. yekə, iri, zıpqı, uzundraz.

САЗ *м* saz (musiqi aləti).

САЗАН *м zool.* sazan, çəkibalıq.

САЗАНДАР *м* sazanda, çalğıçı.

САЗАННИЙ *прил.* sazan -i[-1].

САЗАНИНА *ж мн. нет* sazan eti, çəkibalıq eti.

САЙБ *м* бах сағиб.

САЙГА *ж* *zool.* 1. диşi sayqak; 2. *бах. сайрак.* **САЙГАК** *м* *zool.* sayqak (*antilop qrupına mənsub ceyranaoxşar heyvan*).

САЙДА *ж* sayda (*treska fəsiləsindən şimal dəniz balığı*).

САЙДАК *м* бах сағайдак.

САЙКА *ж* sayka (*girdə buğda çörəyi*).

САЙРА *ж* *zool.* sayra (*Sakit okean balığı*).

САК *м* 1. çanta, kisə; 2. (*hərbi*) köhn. sak (*güllədən qorunmaq üçün içinə torpaq doldurulmuş kisə*); 3. köhn. sak (*gen və uzun qadın paltosu*); 4. *бах. сачок.*

САКВА *ж* çanta (*dən tökmək üçün; süvari-lərdə*).

САКВОЯЖ *м* sakvoyaj (*yol çantası*).

САККОМПАНИРОВАТЬ *сов. dan.* müşayiət etmək, birlikdə çalmaq.

САКЛЯ *ж* daxma (*Qafqaz dağlıklarının kənd evi*).

САКРАЛЬНЫЙ *прил.* dini mahiyyətdə olan, mərasimi.

САКРАМЕНТАЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* müqəddəslik, əzizlik.

САКРАМЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* müqəddəs, ön əziz, ön qiymətli.

САКСАУЛ *м* *bot.* saksaul (*Orta Asiyanın şoran və qumsal səhralarında bitən yarpaqsız kiçik ağac*).

САКСАУЛОВЫЙ *прил.* saksaul -i[-i].

САКСАУЛЬНИК *м* saksaul meşəsi.

САКСАУЛЬНЫЙ *прил.* saksaul -i[-i]; **саксаульные заросли** saksaul kolluğu.

САКСОНСКИЙ *прил.* Saksoniya -i[-i]; **саксонский фарфор** Saksoniya farforu (*çinisi*).

САКСОФОН *м* *mus.* saksafon (*səsi klarnet səsinə oxşar musiqi aləti*).

САКСЫ *мн. (ед. сакс м)* sakslar (*Şimal-Qərbi Avropada və Britaniyada yaşamış qədim german qəbiləsi*).

САЛАЗКИ *ед. нет* 1. kirşə; 2. bəzi maşın və mexanizmlərin kirşəyooxşar sürüşən hissəsi; 3. *məh.* çənə.

САЛАЗОЧНЫЙ *прил.* kirşə -i[-i].

САЛАКА, **САЛАКУШКА** *ж* *zool.* salaka (*balıq*).

САЛАМАНДРА *ж* salamandr, səməndər (*1. zool. həm suda, həm quruda yaşayan bəzi*

quyruqlu heyvanların adı; 2. orta əsr əfsanələrində: odda yaşayan və odu təcəssüm etdirən "ruh").

САЛАМАНДРОВЫЙ *прил.* 1. salamandr (səməndər) -i[-i]; 2. *в знач. суц.* **саламандровые** *zool.* salamandr kimilər.

САЛАМАТА *ж* *мн. нет* quymaq, xəşil.

САЛАТ *м* 1. kahı; 2. salat (*pomidor, xiyar, soğan, yumurta, göy və sairədən hazırlanan soyuq yemək*).

САЛАТНИК *м*, **САЛАТНИЦА** *ж* salat qabı.

САЛАТНЫЙ *прил.* 1. salat -i[-i]; 2. açıq-yaşıl (*rəng*).

САЛАЧНЫЙ *прил.* salaka balığı -i[-i].

САЛЁП *м* səhləb (*dərman otu*).

САЛИНГ *м* dəniz çərçivə (*dor ağacının yuxarı ucunda qoyulur*).

САЛИТЬ *несов.* 1. yağlamaq, piyləmək, yağ çəkmək, piy sürtmək; 2. *dan.* ləkələmək, çirkləndirmək.

САЛИТЬСЯ *несов.* 1. yağlanmaq, piylənmək, yağ batmaq, piyə bulanmaq; 2. *dan.* ləkələnmək, çirklənmək (*yağlı şeydən*); 3. əli dəymək, toxunmaq (*topaldıçaq oyununda*).

САЛИЦИЛКА *ж* *мн. нет* *dan. kim.* natrium-salisil.

САЛИЦИЛОВЫЙ *прил. kim., tib.* salisil -u[-ü]; **салициловая кислота** salisil turşusu.

САЛКИ *ж* qaçdı-tutdu (*uşaq oyunu*).

САЛО *І* *ср* *мн. нет* 1. piy, yağ, iç yağ; **курдючное сало** quyruq yağı; 2. suyun üzünü örtən zərif buz iynələri; 3. buz pərdəsi, buz parçası.

САЛО *II* *ср* *мн. нет* məhəllə (*topaldıçaq oyununda*).

САЛОВАР *м* xüs. piyəridən (*fəhlə*).

САЛОЛ *м* *tib.* salol (*dərman*).

САЛОЛИН *м* xüs. salolin (*sabun istehsalında işlədilan süni piylərə verilən ad*).

САЛОМАС *м* xüs. *бах. салонин.*

САЛОН *м* salon (*1. zal, qonaq otağı; 2. köhn. kübarlar cəmiyyəti, onların yığınaq yeri; 3. köhn. qonaq otağı; 4. şəkil sərgisi; 5. avtobusun, trolleybusun və s. içi, 6. салон-вагон d. y. bir yarısında kupe, o biri yarısında sərnəşinlər üçün ümumi yer olan vaqon*).

САЛОННЫЙ *прил.* 1. salon -i[-i]; 2. yüngül, boş, səthi; qeyri-ciddi söhbət və s. **САЛЮП** *м* köhn. salop (*1. gen qadın paltosu; 2. zar., dan. ləbbada, cübbə*).

САЛЮПНИЦА *ж* köhn. 1. köhnə paltar (*salop*) geyinmiş qadın; 2. *məc.* xəbərci, qey-bətçi, dedi-qoduçu (*qadın*).

САЛОТОН *м* xüs. piyəridən (*fəhlə*).

САЛОТОПЕННЫЙ *прил.* xüs. piyəridən; **салотопенный завод** piyəridən zavod.

САЛОТОПЛЕНИЕ *ср* piyəritmə; yağəritmə.

САЛОТОПНЫЙ *бах. салотопенный.*

САЛОТОПНЯ *ж* xüs. piyəridən müəssisə, piyəridən sex.

САЛТЫК: на свой салтык *dan., köhn.* özü bildiyi kimi, özü istədiyi kimi.

САЛФЕТКА *ж* 1. salfet, xəmək dəsmalı; əl-silən; 2. kiçik süfrə.

САЛФЕТОЧКА *ж* салфетка *söz. kiç.*

САЛФЕТОЧНЫЙ *прил.* salfet -i[-i]; salfetlik, dəsmallıq; **салфеточное полотно** salfetlik (dəsmallıq) kətan.

САЛЬВАРСАН *м* *мн. нет* *tib.* salvarsan (*sifilis, malyariya və başqa xəstəlikləri müalicə etmək üçün dərman*).

САЛЬДИРОВАННЫЙ *прич. бух.* saldosu təyin edilmiş, qalığı çıxardılmış.

САЛЬДИРОВАТЬ *сов. и несов. бух.* saldo-sunu təyin etmək, qalığını çıxartmaq.

САЛЬДИРОВАТЬСЯ *сов. и несов. бух.* saldosu təyin edilmək, qalığı çıxarılmaq.

САЛЬДО *ср* *бух.* saldo, qalıq (*gəlir və çıxar (debit və kredit) yekunları arasındakı fərq*).

САЛЬДОВЫЙ *прил. бух.* saldo (qalıq) -i[-i].

САЛЬЗ *м* *geol.* salz (*palçıq püskürən kiçik vulkan*).

САЛЬНИК *м* 1. anat. piylik; 2. *əşp.* piylikdən bişirilmiş yemək; 3. *tex.* kipekəc.

САЛЬНИКОВЫЙ *сальник* *söz. sıf.*

САЛЬНОСТЬ *ж* 1. hərzəlik, ədəbsizlik, utanmazlıq; 2. ədəbsiz söz (ifadə); **говорить сальности** ədəbsiz sözlər danışmaq.

САЛЬНЫЙ *І* *прил.* 1. piy -i[-i]; piydən qayırılmış; **сальная свеча** piy şamı; 2. piyli, yağlı, kirlə, piyə batmış, yağ batmış; 6 **сальные железы** anat. piy vəziləri.

САЛЬНЫЙ *II* *прил.* hərzə, ədəbsiz; **сальный анекдот** ədəbsiz lətifə.

САЛЫТО, **САЛЫТО-МОРТАЛЕ** *ср* *нескл.*

1. salto-mortal, mayallaq (*havada mayallaq vurma*); 2. *məc.* xəətəri iş, qorxulu iş.

САЛТОМОРТАЛИСТ *м* saltomortalçı (*havada mayallaq vuran akrobat*).

САЛЮТ *м* salyut, salam atəşi (*atəş açmaq, fişəng atmaq, bayraq qaldırır endirmək və s. rəsmi işarələrlə icra edilən hərbi salam*).

САЛЮТОВАТЬ *сов. и несов.* salyut etmək, salamlamaq.

САЛЯМИ *м* *нескл.* salyami (*bərk kolbasa növü*).

САМ, **САМА**, **САМО** *мест. (мн. самн)* özü; **я сам** (mən) özüm; **ты сам** (sən) özün; **он сам** (o) özü; 6 **сам** (*сама, само*) *собой* öz-özünə, öz başına; **само-собой** *разумеется* *бах. разумеется; сам* не свой özündə deyil, özümdə deyiləm; **сам по себе** özü, öz başına, müstəqil olaraq; **сам большой** *бах. большой; сами с усами* başqalarından pis deyilik; (**и**) **сам** не рад *бах. рад; сам себе голова* (*хозяин, господин*) özü öz ağasıdır; **сам** (*сама, само*) **за себя** *говорит* sübut, dəlil lazım deyil.

САМ... *məh.* bəzi dəyişməyən mürəkkəb si-fətlərin birinci hissəsi olub, aşağıdakı mə-nalarda işlənir: 1) əkilən miqdardan bir qədər artıq; **урожай сам-пять** əkiləndən beş dəfə artıq məhsul; 2) danışanın özü ilə birlikdə; **сам-три** özü ilə birlikdə üç nəfər.

САМАН *м* 1. samanlı kərpic, çiy kərpic; 2. saman.

САМАНКА *ж* *dan.* çiy kərpicdən tikilmiş ev (bina).

САМАННЫЙ, **САМАНОВЫЙ** *прил.* saman -i[-i], samanlı (çiy) kərpicdən tikilmiş.

САМБИСТ *м* *идм.* samboçu.

САМБО *1. ср. нескл.* sambo (*hindu ilə zən-cidən törəmiş nəsil*).

САМБО *ср. нескл. idm.* sambo (*güleş növü*).

САМБУК *м* 1. *bot.* *бах. бузина*; 2. *бах. сам-бука.*

САМБУКА *ж* *tar.* sambuka (*1. qədim Şərq-də: üçbucaqlı simli musiqi aləti; 2. qədim yunan və romalılarda: mühasirəyə alınan şəhərin divarına müdafiə bürcündən atılan körpü*).

САМ-ДЕВЯТ *прил.* 1. doqquz qat, birə doqquz, doqquz dəfə artıq; 2. özü ilə birlikdə doqquz nəfər; **он сам-девят** onun ailəsi özü ilə birlikdə doqquz nəfərdir.

САМ-ДРУГ *прил.* ikilikdə.

САМЕЦ *м* erkək.

САМКА *ж* dişi; maya.

САМО... *бәzi mürəkkəb sözlərin birinci tərkib hissəsi olub, aşağıdakı mənalara ifadə edir:* 1) özünü..., öz-özünü...; **самовосхваление** özünü tərifləmə; **самовоспитание** öz-özünü tərbiyələndirmə (özünütərbiyə); **самокритика** özünütənqid; 2) öz-özünə..., özü; **самоупечение** öz-özünə tozlanma; **самовозгорание** öz-özünə alışma (yanma); **самопишущий** özüyazan, öz-özünə yazan; 3) öz: **самовольно** özbaşına; **самодетельный кружок** özfəaliyyət dərnəyi.

САМОАНАЛИЗ *м* **нет** özünütəhlil, öz-özünü (öz hərəkət və təəssüratını) təhlil etmə.

САМОБИЧЕВАНІЕ *ср* 1. özünü incitmə, özünə əziyyət vermə; 2. *тəс.* öz təqsirini duyaraq peşman olma, vicdan əzabı çəkmə.

САМОБИЧУЮЩИЙ *прил.* özünü təqsirləndirən, peşmançılıq çəkən, vicdan əzabı çəkən.

САМОБРАНКА *ж*: **скатерть-самобранка** (*folk*) Süleyman peyğəmbərin "süfrəsi" (*nağıllarda*).

САМОБРАННЫЙ *прил.*: **самобранная скатерть** (*folk*) bax **самобранка**.

САМОБРОСКА *ж* *к. т.* taxılı biçib tullayan məşin.

САМОБЫТНОСТЬ *ж* **нет** orijinallıq, oxşarı olmamazlıq, bənzəri olmama, xüsusiyyət, özünə məxsusluq.

САМОБЫТНЫЙ *прил.* özünəməxsus, orijinal, başqalarına oxşamayan, bənzəri olmayan, özünə xas.

САМОВАР *м* samovar; **сидеть за самоваром** çay içmək; **поставить самовар** samovar qoymaq.

САМОВАРНИЧАТЬ *несов. дан.* samovar başında çay içmək.

САМОВАРНЫЙ *прил.* samovar -[i-].

САМОВАРЧИК *м* **самовар** *сөз. кіç.* balaca samovar.

САМОВЛАСТІЕ *ср* **нет** *köhn.* mütləqiyyət, qeyri-məhdud hakimiyyət, istibdad.

САМОВЛАСТІТЕЛЬ *м* *köhn.* hakimi-mütləq, müstəbid.

САМОВЛАСТІТЕЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* hökmdar, hakimi-mütləq.

САМОВЛАСТНО *нареч.* özbaşına, müstəbidsinə.

САМОВЛАСТНОСТЬ *ж* **нет** 1. müstəbidlik, hökmdarlıq, hakimi-mütləqlik; 2. özbaşınalıq, öz bildiyini etmə.

САМОВЛАСТНЫЙ *прил.* müstəbid, özbaşına, öz bildiyini edən.

САМОВЛОБЛЕННОСТЬ *ж* öz-özünə vurulma, özünəvurgunluq.

САМОВЛОБЛЕННЫЙ *прил.* özünə vurulmuş, özünəvurgun.

САМОВНУШЕНИЕ *ср* **нет** özünü inan-dırma, özünə təlqin etmə.

САМОВОЗБУЖДЕНИЕ *ср* **нет** *физ.* öz-özünə induksiyanma.

САМОВОЗВЕЛИЧЕНИЕ *ср* özünüşişirtmə, öz-özünü şişirtmə, özündən bədgüman olma.

САМОВОЗГОРАЕМОСТЬ *ж* **нет** *xüs.* öz-özünə yanma qabiliyyəti, öz-özünə alışma qabiliyyəti.

САМОВОЗГОРАНИЕ *ср* **нет** öz-özünə yanma, öz-özünə odlanma (alışma).

САМОВОЗГОРАТЬСЯ *несов. xüs.* öz-özünə odlanmaq (alışmaq).

САМОВОЗГОРЕТЬСЯ *сов. xüs.* öz-özünə odlanmaq (alışmaq).

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* özbaşınalıq, başlı-başınalıq, hərki-hərkillik, itaətsizlik.

САМОВОЛІЕ *ср* **нет** *köhn.* bax **самоволие**.

САМОВОСПІТАНІЕ *ср* **нет** *өзүнү-*tərbiyə, өз-özünü tərbiyələndirmə.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОВОСПІТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* өз-özünü tərbiyələndirmə -[i-], **самовоспитательная работа** өз-özünü tərbiyələndirmə işi.

САМОДЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. əldəqayrılma, əldə qayrılmış; əldəqayırma; 2. *тəс.* uydurma, qondarma.

САМОДЕЛЬЩИНА *ж* **нет** *дан.* əldə qayrılma şey (şeylər).

САМОДЕРЖАВІЕ *ср* **нет** (*siyasi*) mütləqiyyət, istibdad.

САМОДЕРЖАВНЫЙ *прил.* (*siyasi*) mütləqiyyətə əsaslanan; **самодержавная власть** mütləqiyyət hakimiyyəti.

САМОДЕРЖЕЦ *м* *köhn.* hökmdar, padşah.

САМОДЕРЖИЦА *ж* *köhn.* hökmdar, padşah (qadın).

САМОДЕЯТЕЛЬНОСТЬ *ж* **нет** 1. şəxsi fəaliyyət, özfəaliyyət, fəaliyyət, təşəbbüs; **проявить самодетельность** fəaliyyət (təşəbbüs) göstərmək; 2. özfəaliyyət dərnəyinin təması, konserti və s.

САМОДЕЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* özfəaliyyət (həvəskarlar) -[i-]; **самодетельный кружок** özfəaliyyət dərnəyi.

САМОДИЙСКИЙ *прил.* samodi -[i-]; **самодийские языки** samodi dilləri.

САМОДИЙЦЫ *мн.* samodiler (*bir sıra qohum şimal xalqlarının (nenesların, selkupların və b.) ümumi adı*).

САМОДИСЦИПЛИНА *ж* **нет** şəxsi intizam, özünüidare qabiliyyəti.

САМОДОВОЛІЮЩИЙ *прил.* müstəqil; özlüyündə əhəmiyyəti olan, mənası olan.

САМОДОВОЛЬНО *нареч.* özündən razı halda, məğrur-məğrur; **самодовольно улыбнуться** özündən razı halda gülümsəmək.

САМОДОВОЛЬНОСТЬ *прил.* özündən məmnun, özünübəyənən, özündən razı olan, öz nöqsanını görməyən, özünü başqalarından yuxarı tutan, məğrur.

САМОДОВОЛЬСТВІЕ *köhn.* bax **самодовольство**.

САМОДОВОЛЬСТВО *ср* **нет** özünübəyənəmə, təkəbbür, məğrurluq, özündən razılıq, özündən məmnunluq.

САМОДУР *м* tərs, kəc, dəli, öz bildiyini edən, yekəbaş.

САМОДУРНИЧАТЬ *несов. дан.* bax **самодурствовать**.

САМОДУРСТВО *ср* tərslik, kəclik, dəlilik; yekəbaşlıq, başlı-başınalıq.

САМОДУРСТВОВАТЬ *несов.* tərslik etmək, kəclik etmək, öz bildiyini etmək, başlı-başnalıq etmək, yekəbaşlıq etmək.

САМОЁД *м* (мн. **самоеды**) neneslərin keçmiş adı (bax **ненец**).

САМОЁДКА *ж* bax **самоед**.

САМОЁДСКИЙ *прил.* samoyed -i[-i] (bax **ненецкий**).

САМОЗАБВЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. özünü, öz mənafeyini unutmama; özünü fəda etmə; fədakarlıq; 2. həyəcan, vəcd, özünü unutmama.

САМОЗАБВЕННО *нареч.* fədakarcasına.

САМОЗАБВЕННОСТЬ *ж* fədakarlıq.

САМОЗАБВЕННЫЙ *прил.* fədakar.

САМОЗАГОТОВКА *ж* özü üçün tədarük; kö-nüllü tədarük.

САМОЗАГРУЖАЮЩИЙСЯ *прич.* öz-özünə yüklənən.

САМОЗАКАЛИВАНИЕ *ср* *хüs.* öz-özünə bərkimə qabiliyyəti (*metallarda*).

САМОЗАКАЛИВАТЬСЯ *несов.* *хüs.* öz-özünə bərkimək (*metal*).

САМОЗАКАЛКА *ж* *хüs.* bax **самозакаливание**.

САМОЗАПИСЫВАЮЩИЙ *прич.* öz-özünə yazan; avtomatik yazan, özü yazan.

САМОЗАРОЖДЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** öz-özünə törəmə.

САМОЗАРЯДНЫЙ *прил.* avtomat, avtomatik dolan, öz-özünə dolan; **самозарядный револьвер** öz-özünə dolan tapanca.

САМОЗАТЯЖИВАЕМОСТЬ *ж* *хüs.* öz-özünə itilənmə, qabiliyyəti.

САМОЗАЩИТА *ж* *мн.* **нет** özünü qoruma, özünü müdafiə.

САМОЗВАНЕЦ *м* fırılдаqçı, yalançı (*başqasının adını mənimsəyən*).

САМОЗВАННЫЙ *прил.* fırılдаqçı, yalançı, saxta.

САМОЗВАНСТВО *ср* *мн.* **нет** fırılдаqçılıq, yalançılıq, özünü başqasının yerinə təhvil vermə, başqasının adını mənimsəmə.

САМОИЗЛЕЧЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** öz-özünü sağaltma, öz-özünə sağlama.

САМОИЗЛУЧЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** *физ.* öz-özünə şüalanma, işıq saçma.

САМОИНДУКЦИЯ *ж* *физ.* avtoinduksiya.

САМОИСПЫТАНИЕ *ср* öz-özünü sınaq; öz gücünü yoxlama (sınaq).

САМОИСТРЕБЛЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** bir-birini (və ya öz-özlərini) qırma.

САМОИСТЯЗАННИЕ *ср* öz-özünə əzab vermə, özünə işkəncə vermə.

САМОКАЛ *м.*, **САМОКАЛКА** *ж* *хüs.* öz-özünə bərkiyən polad.

САМОКАЛЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** *биол.* özünü şikəst etmə (*heyvanların öz bədənələrinə zərər yetirmədən, müdafiə məqsədilə bəzi üzvlərini atma qabiliyyəti*).

САМОКАТ *м* 1. *köhn.* (*hərbi*) velosiped; 2. *sanka* (*uşaqların bir ayaqla sürdükleri diyircəkli araba*).

САМОКАТНЫЙ *прил.* *köhn.* (*hərbi*) velosipedçi -i[-i]; **самокатный батальон** velosipedçilər) batalyonu.

САМОКАТОМ *нареч.* öz-özünə diyirlənərək.

САМОКАТЧИК *м* *köhn.* velosipedçi.

САМОКЛАД *м* *toxic.* xana (*toxiculuq aləti*).

САМОКЛАДЧИК *м* *toxic.* xanaçı (*toxicu fabrikində*).

САМОКОНТРОЛЬ *м* *мн.* **нет** öz-özünə nəzarət, öz üzərində nəzarət, özünü nəzarət.

САМОКРИТИКА *ж* *мн.* **нет** özünü tənqid, öz nöqsanlarını tənqid etmə.

САМОКРИТИЧЕСКИЙ *прил.* özünü tənqid şəklində (ruhunda) olan, özünü tənqid, öz nöqsanlarını tənqid əsasında (qurulan); tənqidi; **самокритический доклад** özünü tənqid əsasında qurulmuş məruzə.

САМОКРИТИЧНО *нареч.* tənqidi, özünü tənqid şəklində (ruhunda), özünü (öz nöqsanlarını) tənqid edərək.

САМОКРИТИЧНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** özünü tənqid ruhunda olma.

САМОКРИТИЧНЫЙ *прил.* 1. öz nöqsanlarına tənqidi yanaşan; 2. özünü tənqid ruhunda, özünü tənqid qaydası ilə olan.

САМОКРЮТКА I *ж* *дан.* eşmə papiros.

САМОКРЮТКА II *ж* *köhn.* 1. qoşulub qaçmış qız; 2. ata-anadan gizli evlənmə.

САМОЛЕТ *м* təyyarə; *ковёр-самолёт* uçan xalça (*nağıllarda*).

САМОЛЁТНЫЙ *прил.* təyyarə -i[-i].

САМОЛЁТОВОЖДЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** *ав.* təyyarəçilik, təyyarəsürmə sənəti.

САМОЛЁТО-ВЫЛЕТ *м* *ав.* təyyarənin bir uçuşu.

САМОЛЁТОСТРОЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. təyyarəqayırma, təyyarə istehsalı; 2. təyyarə-qayırma elmi.

САМОЛЁТОСТРОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* təyyarəqayıran, təyyarə -u[-ü]; **самолётостроительный завод** təyyarəqayıran zavod, təyyarə zavodu.

САМОЛІЧНО *нареч.* şəxsən, şəxsən özü, bilavasitə.

САМОЛІЧНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** *köhn.* şəxsən iştirak, şəxsən olma.

САМОЛІЧНЫЙ *прил.* şəxsi, şəxsən, bilavasitə; **самолічные наблюдения** şəxsən özü tərəfindən aparılan (şəxsi) müşahidələr.

САМОЛÓВ *м* *овс.* 1. öz-özünə bağlanan tələ; 2. *əkmə tor* (*balıq toru*).

САМОЛÓВНЫЙ *прил.* öz-özünə bağlanan; **самолóвный капкан** öz-özünə bağlanan tələ.

САМОЛÚЧИЙ *прил.* *дан.* əla, ən yaxşı.

САМОЛЮБ *дан.* bax **самолубец**.

САМОЛЮБЕЦ *м* *дан.* xudbin.

САМОЛЮБИВЫЙ *прил.* özünü çox sevən, xudbin, mütəəbbir.

САМОЛЮБИЕ *ср* *мн.* **нет** heysiyyət, mənlilik, şəxsiyyət, şərəf, izzəti-nəfis.

САМОЛЮБОВАНИЕ *ср* özünü bəyənmə, özünün özündən xoşu gəlmə, özündən bədgüman olma.

САМОМАЛÉЙШИЙ *прил.* *дан.* ən az, ən kiçik, cüzi.

САМОМНÉНИЕ *ср* *мн.* **нет** lovgalıq, iddia, təəbbür, özündən bədgümanlıq, özü haqqında yüksək fikirdə olma.

САМОНАБЛЮДЕНИЕ *ср* *психол.* özünü müşahidə (bax **интроспекция**).

САМОНАВЕДЕНИЕ *ср* avtomatik tuşlama (tuşlanma).

САМОНАВОДЯЩИЙСЯ *прич.* avtomatik (öz-özünə) tuşlanan; **самонаводящийся снаряд** avtomatik tuşlanan mərməri.

САМОНАДЕЯННОСТЬ *ж* *мн.* **нет** özünə-güvənmə (öz gücünə arxayın olma), özünə qürrələnmə; lovgalıq, kibr, saymazlıq.

САМОНАДЕЯННЫЙ *прил.* özünə güvənən, özünə qürrələnən; lovgə, kibrli, saymaz.

САМОНАЗВАННЕ *ср* bir xalqın öz-özünə verdiyi ad; **мари** – **самоназвание чере-**

мисов çeremislər özlərini mari adlandı-rırlar.

САМОНАКЛАД *м* *матб.* çap maşınında: ka-ğızı avtomatik surətdə maşına verən me-xanizm.

САМОНОВÉЙШИЙ *прил.* *дан.* ən təzə, ən yeni, ən axırıncı.

САМОНРАВНЫЙ *köhn.* *дан.* bax **своенравный**.

САМОНУЖНЕЙШИЙ *прил.* *дан.* ən vacib, ən lazımlı.

САМООВИНÉНИЕ *ср* özünü ittiham, özünü təqsirləndirmə.

САМООБЛАДÁНИЕ *ср* *мн.* **нет** səbr, dö-züm, soyuqqanlıq, iradə, özünü saxlama, özünü itirməmə.

САМООБЛИЧЕНИЕ *ср* özünü ifşa, öz-özünü ifşa etmə.

САМООБЛОЖЕНИЕ *ср* könüllü vergi, öz-özünə vergi qoyma.

САМООБМАН *м* *мн.* **нет** özünü aldatma, xəmə xəyal, xülya.

САМООБОГАЩЕНИЕ *ср* varlanma.

САМООБОЖАНИЕ *ср* *мн.* **нет** həddindən artıq özünü sevmə, özünə valeh olma, özünə heyranlıq.

САМООБОЛЩАТЬСЯ *несов.* aldanmaq, tamaha düşmək.

САМООБОЛЩЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** öz-özünü aldatma, xəyalə qapılma, xəyal; **пустое самообольщение** boş (xəmə) xəyal.

САМОБОРОНА *ж* *мн.* **нет** özünü müdafiə, özünü qoruma, qorunma.

САМООБРАЗОВАНИЕ *ср* *мн.* **нет** öz-özünə təhsil alma, şəxsi təhsil, öz biliyini artırma, özünü təhsil.

САМООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* öz-özünə təhsil -i[-i], özünü təhsil -i[-i].

САМООБСЛУЖИВАНИЕ *ср* *мн.* **нет** öz-özünə qulluq etmə, öz-özünə baxma, özünə-xidmət.

САМООБУЧЕНИЕ bax **самообразование**.

САМООГРАНИЧЕНИЕ *ср* özünü sıxışdırma, qənaət etmə, öz tələbatını məhdudlaşdırma.

САМООКАПИВАНИЕ *ср* (*hərbi*) səngərlənmə, səngər qazıb gizlənmə.

САМООКУПАЕМОСТЬ *ж* *мн.* **нет** *iqtl.* öz xərcini ödəmə, öz xərcini çıxartma, özünü doğrultma.

САМООКУПАТЬСЯ *несов. iqt.* bax **самоокупиться**.
САМООКУПИТЬСЯ *сов. iqt.* (öz) xərcini çıxartmaq, özünü doğrultmaq.
САМООПЛОДОТВОРЕНИЕ *ср мн. нет биол.* öz-özünə mayalanma, özündən dövlənmə (iki cinsiyyətli orqanizmlərdə: erkəkiyin dişiciyi dövləndirməsi).
САМООПРАВДАНИЕ *ср* özünə haqq qazandırma, özünə bəraət qazandırma, özünü təmizə çıxarma.
САМООПРЕДЕЛЕНИЕ *ср мн. нет (siyasi)* təyini-müqəddərat, öz müqəddəratını təyin etmə, müstəqil yaşamağa başlama; **право наций на самоопределение** millətlərin öz müqəddəratını təyin etmə hüququ.
САМООПРЕДЕЛИТЬСЯ *сов.* öz müqəddəratını təyin etmək; həyatda, cəmiyyətdə öz yerini təyin etmək, müstəqil yaşamağa başlamaq.
САМООПРЕДЕЛЯТЬСЯ *несов.* bax **самоопределяться**.
САМООПРОКИДЫВАЮЩИЙСЯ *прил. xüs.* öz-özünə çevrilən, avtomatik çevrilən, avtomatik boşalan (vaqon və s.).
САМООПЫЛЕНИЕ *ср мн. нет bot.* öz-özünə tozlanma.
САМООПЫЛИТЕЛЬ *м bot.* öz-özünə tozlanan bitki.
САМООПЫЛИТЬСЯ *несов. bot.* öz-özünə tozlanma.
САМООСАДКА *ж* öz-özünə çökmə (duz), təbii çökmə.
САМООСВОБОЖДЕНИЕ *ср* özünü azad etmə, özünüxilas.
САМООСТАНОВ *м tex.* avtomatik tormoz.
САМООСУЖДЕНИЕ *ср* özünü qınama, özünü məzəmmət etmə, öz hərəkətlərindən pəşman olma.
САМООТВЕРЖЕНИЕ *ср мн. нет 1.* fədakarlıq; cəndan keçmə; *2. köhn.* bax **самоотречение**.
САМООТВЕРЖЕННО *нареч.* fədakarlıqla, fədakarcasına, cəndan keçərək.
САМООТВЕРЖЕННОСТЬ *ж мн. нет bax самоотвержение*.
САМООТВЕРЖЕННЫЙ *прил.* fədakar, fədakarcasına (edilan).

САМОТВОД *м* öz namizədliyini (geri) götürmə, öz namizədliyinin verilməsini etiraz etmə.
САМООТРАВЛЕНИЕ *ср xüs.* daxili zəhərlənmə, orqanizmin öz-özünə zəhərlənməsi.
САМООТРЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* fədakarlıq, varından-yoxundan keçmə, özünü hər şeydən məhrum etmə.
САМООТРЕШЕННОСТЬ *ж* özünü unutma, özünü düşünmə, öz mənafeyini nəzərə almama.
САМООТЧЕТ *м* öz işi (və s.) haqqında hesabat.
САМООХРАНА *ж мн. нет* özünüqoruma, özünümühafizə.
САМООЦЕНКА *ж* öz-özünə qiymət vermə, özünün müsbət və mənfi cəhətlərini qiymətləndirmə.
САМООЧЕВИДНЫЙ *прил.* öz-özünə məlum olan (aydın olan); aydın, aşkar, bəlli.
САМООЧИЩАТЬСЯ *несов.* 1. öz-özünə təmizlənmək (su, torpaq); 2. özünü, öz sıralarını təmizləmək.
САМООЧИЩЕНИЕ *ср 1.* öz-özünə təmizlənmə; 2. özünü, öz sıralarını təmizləmə.
САМООЩУЩЕНИЕ *ср мн. нет bax самоочувствие*.
САМОПАЛ *м 1. köhn.* fitilli tüfəng; 2. *isteh.* dayandoldurum.
САМОПАЛЬНИК *м тар.* fitilli tüfənglə silahllanmış döyüşçü.
САМОПИСКА *ж дан.* avtomat qələm.
САМОПИШУЩИЙ *прил.* öz-özünə yazan, avtomatik yazan; *ф самопишущая ручка; самопишущее перо* avtomatik qələm.
САМОПЛАВКИЙ *прил. tex.* tez əriyən, asan əriyən.
САМОПЛАВОМ *нареч. дан.* 1. axınla; 2. yedəksiz, öz-özünə.
САМОПОДАВАТЕЛЬ *м tex.* avtomatik verici.
САМОПОДГОТОВКА *ж* öz-özünə hazırlaşma, müstəqil hazırlaşma.
САМОПОЖЕРТВООВАНИЕ *ср* özünüfəda, fədakarlıq, özünü qurban vermə, cəndan-malından keçmə.
САМОПОЗНАНИЕ *ср мн. нет fəls.* özünüdərk, özünü dərk etmə.
САМОПОМОЩЬ *ж мн. нет* özünə ilk (tibbi) yardım.

САМОПРЕСС *м* buxar ütüsü (*toxucu fabrikində*).
САМОПРИЧИННЫЙ *прил.* öz-özünə törəyən, səbəbsiz, xarici səbəblərdən asılı olmayan.
САМОПРОВЕРКА *ж* özünüyoxlama.
САМОПРОИЗВОЛЬНО *нареч.* öz-özünə, özbaşına, qeyri-iradi.
САМОПРОИЗВОЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* öz-özünə törəmə, qeyri-iradilik, xarici təsirlərdən asılı olmama.
САМОПРОИЗВОЛЬНЫЙ *прил.* öz-özünə törəyən, qeyri-iradi, bixəttiər, xarici təsirlərdən asılı olmayan, daxili səbəblərdən törəyən; *ф самопроизвольное зарождение биол.* bax **самозарождение**.
САМОПРЯЖИЛЬНИЦА *ж xüs.* ayaq cəhrəsində işləyən qadın.
САМОПРЯЖКА *ж* ayaq cəhrəsi -i(-i).
САМОПРЯЛОЧНЫЙ *прил.* ayaq cəhrəsi.
САМОПУСК *м tex.* motoru işə salan mexanizm.
САМОРАЗВИВАЮЩИЙСЯ *прич.* öz-özünə inkişaf edən.
САМОРАЗВИТИЕ *ср мн. нет 1.* öz biliyini inkişaf etdirmə, öz fiziki qüvvəsini inkişaf etdirmə; 2. *fəls.* daxili səbəblərdən törəyən inkişaf.
САМОРАЗГРУЖАЮЩИЙСЯ *прил. tex.* avtomatik boşalan, öz-özünə boşalan, özünə boşalan.
САМОРАЗГРУЗЧИК *м* öz-özünə boşaldan (*mexanizm*).
САМОРАЗЛОЖЕНИЕ *ср мн. нет kim.* özünüifşa, öz-özünə parçalanma (*tərkib hissələrində*), öz-özünə dağılma, öz-özünə pozulma.
САМОРАЗОБЛАЧЕНИЕ *ср мн. нет* öz-özünü ifşa etmə, özünüifşa.
САМОРАСПАД *м fiz.* öz-özünə dağılma.
САМОРАСЧЕТ *м* (verəcəyini) özü hesablama.
САМОРЕГИСТРИРУЮЩИЙ *прил. tex.* avtomatik qeyd edən; **саморегистрирующий сейсмический прибор** zəlzələni avtomatik qeyd edən cihaz.
САМОРЕКЛАМА *ж мн. нет* özünüreklam, özünü tərifləmə, özünü şöhrətləndirmə.
САМОРОДКОВЫЙ *прил.* xüs. təbii, təbii halda tapılan, saf halda tapılan.

САМОРОДНЫЙ *прил.* 1. saf, xalis, təbii halda tapılan (*metal*); 2. *мәс.* təbii, fitri; öz-özünə yetişmiş; **самородный талант** fitri istedad (qabiliyyət).
САМОРОДОК *м 1.* külçə, təbii halda tapılan saf mədən; 2. *мәс.* fitri istedad, öz-özünə yetişmiş adam; **изобретатель-самородок** öz-özünə istedadlı yetişmiş ixtiraçı.
САМОРОДНЫЙ *прил. xüs.* külçə şəklində olan, külçə halında olan.
САМОСАД *м мн. нет мәс.* özü əkmə tənbəki.
САМОСАДКА *ж мн. нет 1.* şoran duzu, göllərdə təbii halda çökən duz; 2. bax. **самосад**.
САМОСАДОЧНЫЙ *прил.* 1. şoran -i[-i]; **самосадочная соль** şoran duzu; 2. duzlu, şor; **самосадочные озёра** duzlu göllər.
САМОСБРОСКА *ж к. t.* taxılı biçib tullayan maşın.
САМОСВАЛ *м tex.* özünəboşaldan (*yükünü avtomatik boşaldan avtomobil*).
САМОСЁВ *м мн. нет к. t.* tökülmüş taxılın öz-özünə bitməsi.
САМОСЁВКА *ж к. t.* bax **самосей**.
САМОСЁДКА *ж мәс.* kürt toyuq.
САМОСЕЙ *м., САМОСЕЙКА* *ж к. t.* başa qadın əmələ gələn taxıl (*bitki*).
САМОСИЛЬНО *нареч. дан.* öz qüvvəsi ilə.
САМОСИЛЬНЫЙ *прил. дан.* müstəqil, sərbəst.
САМОСКІДКА *ж к. t.* bax **самосброска**.
САМОСМАЗ *м tex.* avtomatik yağlayıcı (*сигнал*).
САМОСМАЗКА *ж мн. нет tex.* avtomatik yağlama, avtomatik yağlanma.
САМОСМАЗОЧНЫЙ *прил. tex.* avtomatik yağlayıcısı olan.
САМОСМАЗЫВАЮЩИЙСЯ *прич.* **самосмазывающийся подшипник** *tex.* öz-özünə (avtomatik) yağlanan podşipnik.
САМОСНАБЖАЕМОСТЬ *ж bax самоснабжение*.
САМОСНАБЖЕНИЕ *ср мн. нет* özünü təchiz (təmin) etmə.
САМОСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ *ср мн. нет* özünü təkmilləşdirmə, öz qabiliyyətini, bacarığını inkişaf etdirmə.
САМОСОГРЕВАНИЕ *ср мн. нет* öz-özündən qızışma (qızma).

САМОСОЖЖЕНИЕ *ср* özünüyandırma, özünü oda atıb yandırma (*dini mövhumat üzündən və ya haqsızlığa etiraz əlaməti olaraq*)).

САМОСОЖИГАТЕЛЬ *м тар.* özünü yandıran, özünü oda atıb yandıran adam.

САМОСОЗЕРЦАНИЕ *ср* öz daxili aləminə qarılma, xəyala dalma.

САМОСОЗНАНИЕ *ср мн. нет* özünüdərk; şüur, anlaq **национальное самосознание** milli özünüdərk.

САМОСОХРАНЕНИЕ *ср мн. нет* özünü qoruma, özünü mühafizə etmə, özünü saxlama.

САМОСПЛАВ *м хüs.* ağac və şalbanların çay ilə axıdılması.

САМОСТЕРИЛЬНОСТЬ *ж мн. нет биол.* öz-özünə meyvəsizləşmə.

САМОСТЕРИЛЬНЫЙ *прил. bot.* öz-özünə meyvəsizləşmiş.

САМОСТІЙНИК *м тар.* (siyasi) samostiy-nost tərəfdarı olan Ukrayna millətçisi (bax **самостийность**).

САМОСТІЙНОСТЬ *ж мн. нет тар.* (siyasi) samostiy-nost (*Ukraynada milli istiqlaliyyət uğrunda millətçilik hərəkəti*).

САМОСТІЙНИЙ *прил.* müstəqil, asılı olmayan.

САМОСТІЛ *м tex.* avtomatik surətdə torf kərpici döşəyən maşın.

САМОСТОЯТЕЛЬНО *нареч.* müstəqil (*surətdə*), özbaşına.

САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет 1.* istiqlaliyyət, müstəqillik, sərbəstlik, asılı olmama; **2.** təşəbbüskarlıq, qətiyyət.

САМОСТОЯТЕЛЬНЫЙ *прил. 1.* müstəqil, sərbəst, asılı olmayan; **2.** qətiyyətli, təşəbbüslü.

САМОСТРАХОВКА *ж* özünü bədbəxt hadisədən qoruma (sığortalama).

САМОСТРЕЛ *м 1. тар.* qundaqlı ox-yay; **2. isteh.** dayandoldurum (tüfəng); **3. nifr.** özünü qəsdən yaralayan əsgər.

САМОСТРЕЛЬНЫЙ *прил. 1.* qundaqlı ox-yay -[i-]; **2.** avtomat, avtomatik; **самострельное ружьё** avtomat tüfəng.

САМОСУД *м* məhkəməsiz cəzalandırma, yərinde özbaşına cəzalandırma, müqəssirə hökumətdən xəbərsiz divan tutma (*daş-qalaq etmə, linc və s.*).

САМОТАСКА *ж tex.* konveyer.

САМОТЁК *м мн. нет 1.* özbaşına axın, öz-özünə axma, özbaşına axma; **2. тас.** işin özbaşına, plansız, qeyri-mütəşəkkil getməsi.

САМОТЁКОМ *нареч. 1.* özbaşına, öz-özünə, başlı-başına; **2. тас.** qeyri-mütəşəkkil (*surətdə*).

САМОТЁЧНЫЙ *прил.* öz-özünə, özbaşına, başlı-başına, axınla gedən.

САМОТКАНИНА, САМОТКАНКА *ж мн. нет таш.* evdə toxunma parça (paltar).

САМОТКАНЬИЙ *прил. дан.* evdə toxunma, evdə toxunmuş.

САМОТОРМОЖЕНИЕ *ср мн. нет tex.* öz-özünə (avtomatik) tormozlanma.

САМОТОЧКА *ж дан. tex.* avtomatik yonucu dəzgah.

САМОТРЯС *м tex.* bax **соломотряс**.

САМОУБИЙСТВЕННЫЙ *прил.* təhlükəli, xətərli, fəlakətli, qorxulu (*özü üçün*).

САМОУБИЙСТВО *ср* özünüöldürmə; intihar; **покончить жизнь самоубийством** özünü öldürmək (intihar etmək).

САМОУБИЙЦА *м и ж* özünü öldürən, intihar edən.

САМОУВАЖЕНИЕ *ср мн. нет* özünə-hörmət, özünə hörmət etmə; mənlilik, heysiyyət.

САМОУВЕРЕННО *нареч. 1.* özünə qürrələ-nərək, özünə arxayın olaraq, özünə güvənərək; lovğa-lovğa; **2.** cəsarətlə, cürətlə, ürəklə, inamla.

САМОУВЕРЕННОСТЬ *ж мн. нет 1.* özünə qürrələnmə, özünə çox güvənmə, özünə çox inanma, özünə arxayın olma; lovğalıq; **2.** özünəinam; cəsarət, cürət.

САМОУВЕРЕННЫЙ *прил. 1.* özünə qürrələ-nən, özünə güvənən, özünə çox inanan, özünə arxayın olan; lovğa; **2.** qətiyyətli, cəsarətli, cürətli, inamlı.

САМОУЛУЧЕНИЕ *ср* özünəqarılma, dəlğnliq, fikrə dalma; fikrə qorq olma.

САМОУЛУЧЕННОСТЬ *ж мн. нет* dəlğnliq, fikrə-xəyala dalma, fikrə qorq olma.

САМОУЛУЧЕННЫЙ *прил.* dəlğn, fikrə-xəyala dalmış, fikrə qorq olmuş.

САМОУДОВЛЕТВОРЕНИЕ *ср* özü-özündən razı olma, məmnunluq.

САМОУМАЛЕНИЕ *ср* özünükiçiltmə, öz əhəmiyyətini, öz məziyyətini azaltma, heçə çıxarma.

САМОУНИЖЕНИЕ, САМОУНИЧИЖЕНИЕ *ср мн. нет* özünüəlcəltmə, öz şəxsiyyətini, öz qabiliyyətini kiçiltmə.

САМОУНИЧТОЖЕНИЕ *ср мн. нет* özünüməhv, özünü öldürmə, özünü həlak etmə, özünü məhv etmə.

САМОУПЛОТНЕНИЕ *ср* öz mənzilini sıxlaşdırma, öz mənzilinin bir hissəsini könüllü olaraq başqasına vermə.

САМОУПЛОТНИТЬСЯ *сов.* öz mənzilini sıxlaşdırmaq, öz mənzil sahəsinin bir hissəsini könüllü olaraq başqasına vermək.

САМОУПЛОТНЯТЬСЯ *несов.* bax **самоуплотниться**.

САМОУПРАВЕЦ *м дан.* özbaşınalıq edən, qanuna riayət etməyən, özbaşına hökm verən, öz bildiyini edən, azğın.

САМОУПРАВЛЕНИЕ *ср 1.* özünüidarə; **2.** muxtariyyət.

САМОУПРАВЛЯТЬСЯ *несов.* muxtariyyəti olmaq.

САМОУПРАВЛЯЮЩИЙСЯ *прич.* öz-özünü idarə edən, muxtar.

САМОУПРАВНИЧАТЬ *дан.* bax **самоуправствовать**.

САМОУПРАВНЫЙ *прил.* başlı-başına, özbaşına hərəkət edən, qanuna riayət etməyən, öz bildiyini edən, azğın.

САМОУПРАВСТВО *ср* özbaşınalıq, hərki-hərkillik, başlı-başınalıq, qanuna riayət etməmə, azğınliq.

САМОУПРАВСТВОВАТЬ *несов. дан.* özbaşınalıq etmək, başlı-başınalıq etmək, hərki-hərkillik etmək, qanuna riayət etməmək, azğınliq etmək.

САМОУСЛАЖДЕНИЕ *ср* özünə zövq vermə.

САМОУСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ *ср мн. нет* bax **самоусовершенствование**.

САМОУСПОКАИВАТЬСЯ *несов.* bax **самоуспокоиться**.

САМОУСПОКОЕНИЕ *ср мн. нет* bax **самоуспокоенность**.

САМОУСПОКОЕННОСТЬ *ж мн. нет* xatircəmlilik, laqeydlik, qayğısızlıq, arxayınçılıq.

САМОУСПОКОИТЬСЯ *сов.* xatircəml olmaq, arxayınlaşmaq.

САМОУСТРАНЕНИЕ *ср мн. нет* çəkilmə, özünü kənara çəkmə, öz işlərini başlıbaşına buraxma.

САМОУСТРАНЯТЬСЯ *сов.* çəkilmək, özünü kənara çəkmək, işi başlı-başına buraxmaq.

САМОУСТРАНЯТЬСЯ *несов.* bax **самоустраниться**.

САМОУТВЕРЖДЕНИЕ *ср мн. нет фəл.* özünütəsdiq (*subyektin öz şəxsiyyətini, onun dəyərini, yaradıcılıq fəaliyyətini və şüurunun təsdiq etməsi*).

САМОУТВЕРЖАТЬСЯ *несов.* öz-özünə təsəlli vermək, öz-özünü arxayın etmək.

САМОУТЕШЕНИЕ *ср мн. нет* öz-özünə təsəlli vermə, öz-özünü arxayın etmə.

САМОУЧИТЕЛЬ *м* (öz-özünə təhsil almaq üçün dərs kitabı).

САМОУЧКА *м и ж* öz-özünə öyrənmiş, özü öyrənmiş adam.

САМОУЧКОЙ *нареч. дан.* öz-özünə, müstəqil olaraq, məktəbsiz (*bilik əldə etmək, öyrənmək*).

САМОХВАЛ *м дан.* lovğa, gopçu, özünü öyən.

САМОХВАЛКА *ж дан.* gopçu qadın (qız).

САМОХВАЛЬСТВО *ср мн. нет дан.* lovğalıq, gopçuluq, özünüöymə.

САМОХВАЛЬСТВОВАТЬ *несов. дан.* lovğalanmaq, özünü öymək, gopçuluq etmək.

САМОХОД I *м tex.* avtomatik hərəkət edən (*dəzgahın avtomatik hərəkət edən hissəsi*).

САМОХОД II *м., САМОХОДКА* *ж* (*hərbi*) özüyeriyən top, motorlu top.

САМОХОДНЫЙ *прил.* özüyeriyən, avtomatik hərəkət edən; **самоходный комбайн** özüyeriyən kombayn.

САМОХОДОМ *нареч. 1.* mexaniki; **2.** öz-özünə, öz mühərrikinin qüvvəsi ilə.

САМОХОДЧИК *м* (*hərbi*) motorlu topa xidmət edən əsgər.

САМОЦВЕТ *м* əlvan daş.

САМОЦВЕТНЫЙ *прил.* əlvan, şəffaf, parlaq (*daş*).

САМОЦЕЛЬ *ж* (əsas) məqsəd.

САМОЧЕРПКА *ж tex. дан.* avtomatik çalov.

САМОЧІННО *нареч.* özbaşına, başlıbaşına, qanunsuz (*olaraq*).

САМОЧИННОСТЬ ж *мн. нет* başlı-başnalıq, özbaşnalıq, hərki-hərkillik, qanunsuzluq.

САМОЧИННЫЙ *прил.* qanunsuz, icazəsiz; özbaşına edilən; **самочинные действия** özbaşına hərəkətlər.

САМОЧИНСТВО *ср* qanunsuz iş (hərəkət); özbaşnalıq, başlı-başnalıq, hərki-hərkillik.

САМОЧИНСТВОВАТЬ *несов.* qanunsuz iş görmək, özbaşnalıq etmək, hərki-hərkillik etmək,

САМОЧКА ж *самка* söz. *киç.* və *охс.*

САМОУДВСТВИЕ *ср мн. нет* kef, hal, əhval.

САМ-ПЯТ *прил. тәһ.* 1. birə-beş, beş qat artıq; 2. beş, özü ilə beş.

САМ-СЕМ *прил. тәһ.* 1. birə-yeddi, yeddi qat artıq; 2. yeddi, özü ilə yeddi.

САМ-ТРЕТЕЙ *прил. тәһ.* 1. birə-üç, üç qat artıq; 2. üç, özü ilə üç.

САМУМ *м* səmum, səmum yeli (*Afrika səhralarında və Ərəbistanda asən quru və isti yel*).

САМУРАЙ *м* samuray (1. *feodal Yaponiyada: imtiyazlı hərbi-zadəgan silkinə mənsub adam*; 2. *dan. yapon hərbiçisi*).

САМУРАЙСКИЙ *прил.* samuray -i[-1].

САМ-ЧЕТВЕРТ *прил. тәһ.* 1. birə-dörd, dörd qat artıq; 2. dörd, özü ilə dörd

САМ-ШЕСТ *прил. тәһ.* 1. birə-altı, altı qat; 2. altı, özü ilə altı.

САМШИТ *м мн. нет* bot. şümşad, şümşad ağacı.

САМШИТОВЫЙ *прил.* 1. şümşad -i[-1]; **самшитовая роща** şümşad meşəsi; 2. şümşaddan qayrılmış; **самшитовые изделия** şümşaddan qayrılmış şeylər.

САМЫЙ *мест.* 1. özü; это он самый и есть elə özüdür ki, var; 2. həmin, bu; в этом самом месте həmin bu yerdə; 3. ən, lap; самый лучший товар ən yaxşı mal; в самом центре города şəhərin lap mərkəzində; у самого моря dənizin lap kənarında; самое большее ən çoxu; самое меньшее ən azı; 4. в самом деле həqiqətən(də) doğrudan(da); на самом деле 1. həqiqətən, doğrudan da; 2. əslində (işə).

САН *м* (yüksək) mənsəb, yüksək rütbə.

САН... *mürəkkəb sözlərin birinci tərkib hissəsi olub "sanitariya", "səhiyyə" mənasını*

ifadə edir, məs.: санврач sanitar həkimi; **санбатальон** səhiyyə batalyonu.

САНАТОРИЙ *м* sanatoriya.

САНАТОРНИК *м дан.* sanatoriyada müalicə olunan adam.

САНАТОРНИЦА ж *дан.* sanatoriyada müalicə oluna qadın.

САНАТОРНО-КУРОРТНЫЙ *прил.* sanatoriya-kurort -i[-1]; **санаторно-курортная комиссия** sanatoriya-kurort komissiyası.

САНАТОРНЫЙ *прил.* sanatoriya -i[-1]; **санаторный режим** sanatoriya rejimi

САНАТОРСКИЙ *прил.* sanatoriya -i[-1]; **санаторское здание** sanatoriya binası.

САНАЦИЯ ж *мн. нет* sanasiya (1. sağlamaşdırma; 2. *təc.* yaxşılaşdırma, qaydaya salma).

САНБАТ *м* (санитарный батальон) sanitar batalyonu.

САНВРАЧ *м* (санитарный врач) sanitar həkimi.

САНГВИН *м.*, **САНГВИНА** ж *rəss.* sanqvin (1. *qırmızı rəngli yumşaq karandaş*; 2. *bu karandaşla çəkilən şəkil*).

САНГВИНИК *м* diri, diribəş, şən, qanıqaynar, nəşəli (*adam*).

САНГВИНИЧЕСКИЙ *прил.* diri, şən, nəşəli sanqvinik.

САНГВИНИЧКА ж *бax* сангвиник.

САНДАЛ *м мн. нет* səndəl (1. *bot. səndəl ağacı*; 2. *səndəl ağacının oduncağından alınan şəffaf maddə*; 3. *spirt və ya efir vasitəsilə müxtəlif ağacların oduncağından alınan boyaq*).

САНДАЛЕТЫ *мн.* sandalet, səndəl (*ayaqqabı*).

САНДАЛИИ *мн. (ед. сандалия ж)* səndəl (*ayaqqabı*).

САНДАЛИТЬ *несов.* səndəlləmək, səndəllə boyamaq (*bax* сандал 3-cü mənada).

САНДАЛИТЬСЯ *несов.* səndəllənmək, səndəllə boyanmaq (*bax* сандал 3-cü mənada).

САНДАЛОВЫЙ *прил.* səndəl -i[-1]; **сандальное дерево** səndəl ağacı.

САНДАЛЬНЫЙ I *бax* сандаловый.

САНДАЛЬНЫЙ II *прил.* səndəl -i[-1].

САНДАРАК *м мн. нет* səndərək (*Afrika bitən səndərək ağacından hasil edilən ətirli qatran*).

САНДАРАКОВЫЙ *прил.* səndərək -i[-1]; səndərəkdan hazırlanan; **сандараковый лак** səndərək lakı.

САНДАРАЧНЫЙ *прил.* səndərək -i[-1].

САНДВИЧ *м* sandviç (1. *yağ-çörək, pendir-çörək, kolbasa-çörək və s.*; 2. *canlı reklam*).

САНДЖАК *м* sancaq (*Türkiyədə inzibati-ərazi bölgüsü, nahiyyə*).

САНДОМЫРКА ж *мн. нет* *к. т.* sandomirka (*payızlıq buğda növü*).

САНДРУЖИНА ж *санитар* drujinası.

САНДРУЖИННИК *м* (санитарный дружинник) sanitar drujinaçısı.

САНДРУЖИНИЦА ж *санитар* drujinaçısı qadın (*qız*).

САНИ *ед. нет* kirşə, xizək; 0 не в свои **сани** *сесть* tutduğu mövqeyə layiq olmaq.

САНИСТРУКТОР *м* sanitar təlimatçısı.

САНИРОВАНИЕ *ср* *tib.* sağlamaşdırma, sağlamaşdırılma.

САНИРОВАННЫЙ *прич.* 1. *xüs.* sağlamaşdırılmış; 2. *təc.* yaxşılaşdırılmış, qaydaya salınmış.

САНИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *xüs.* sağlamaşdırmaq; 2. *təc.* yaxşılaşdırmaq, qaydaya salmaq.

САНИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. *xüs.* sağlamaşdırılmaq; 2. *təc.* yaxşılaşdırılmaq, qaydaya salınmaq.

САНИТАР *м* sanitar (1. *xəstəxanada kiçik tibb işçisi*; 2. *qoşunda yaralı daşıyan əsgər*).

САНИТАРИЯ ж *мн. нет* *tib.* sanitariya (*əhalinin sağlamlığını və təmizliyini qoruma tədbirləri*).

САНИТАРКА I ж xəstə baxıcısı; sanitar qadın (*qız*).

САНИТАРКА II ж *дан.* sanitar maşını.

САНИТАРНЫЙ *прил.* 1. sanitar -i[-1]; səhiyyəçi; **санитарный врач** sanitar həkimi; 2. təmiz, səhiyyə tələblərinə uyğun.

САНКИ *ед. нет* 1. *бax* сани; 2. *əl* kirşəsi, kiçik kirşə.

САНКЦИОНИРОВАНИЕ *ср мн. нет* sanksiya vermə, icazə vermə (verilmə), təsdiq etmə (edilmə).

САНКЦИОНИРОВАННЫЙ *прич.* icazəli, icazə verilmiş, təsdiq edilmiş; sanksiyalı.

САНКЦИОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* icazə (sanksiya) vermək, təsdiq etmək.

САНКЦИОНИРОВАТЬСЯ *несов.* icazə (sanksiya) verilmək, təsdiq edilmək.

САНКЦИЯ ж 1. icazə, təsdiq; 2. *təc.* bəyənmə; 3. *hüq.* sanksiya (*bir müqavilə və ya qanunun yerinə yetirilməsini təmin edən şərt*); 4. *мн.* санкция tədbir (*beynəlxalq hüquqda: öz təəhhüd və müqavilələrini pozan dövlətə qarşı görülən tədbirlər*).

САНКЮЛОТ *м* sankülöt (1789-cu il Fransa inqilabı zamanı inqilabçılara, respublikaçılara verilən ad).

САНОЙ *бax* санный.

САНЫЙ *прил.* xizək (kirşə) -u[-ü]; **санный путь** xizək (kirşə) yolu.

САНОВИТОСТЬ ж *мн. нет* köhn. 1. əsil-nəşəlilik, əsilzadəlik; 2. yüksək mənsəb (rütbə) sahibi olma.

САНОВИТЫЙ *прил. köhn.* 1. əsil-nəşəbli, əsilzadə; 2. yüksək mənsəbli, yüksək rütbə sahibi olar; 3. *təc.* möhtərəm, hörmətli, abırli.

САНОВНИК *м köhn.* əyan, yüksək mənsəb sahibi.

САНОВНИЦА ж əyan arvadı.

САНОВНОСТЬ ж iddia, təşəxxüs, qürrə.

САНОВНЫЙ *прил. köhn.* *бax* сановитый 2-ci mənada.

САНОЧКИ *ед. нет* санки söz. *киç.* və *охс.*

САНОЧНИК *köhn.* *бax* откатчик.

САНОЧНЫЙ *прил.* kirşə (xizək) -i[-1].

САНПРОПУСКНИК *м* sanitar-profilaktika məntəqəsi.

САНПРОСВЕТ *м* sanitar maarifi.

САНСКРИТ *м* dilç. sanskrit; sanskrit dili (*qədim hindlilərin ədəbi dili*).

САНСКРИТОЛОГ *м* dilç. sanskritoloq, sanskritşunas (*sanskrit dili mütəxəssisi*).

САНСКРИТОЛОГИЯ ж sanskritologiya, sanskritşunaslıq (*sanskrit dili ilə məşğul olan elm*).

САНСКРИТСКИЙ *прил. dilç.* sanskrit -i[-1]; sanskrit dilində yazılmış; **санскритские тексты** sanskrit yazıları, sanskrit dilində yazılmış yazılar.

САНТАЛ *м* *бax* сандал.

САНТАЛОВЫЙ *прил.* *бax* сандаловый.

САНТЕХНИКА ж sanitariya texnikası.

САНТЕХНИЧЕСКИЙ *прил.* santexniki.

САНТИГРАММ *м* santiqram (*qramun yüzə biri*).

САНТИМ *м* santim (*Fransada: frankın yüz-də birinə bərabər xırda pul*).
САНТИМЕНТЫ *бax* сентименты.
САНТИМЕТР *м* santimetr (**1.** *metrin yüz-də biri (uzunluq ölçüsü); 2. üzərində bu ölçüdə bölgülər çəkilmiş xətkəş və ya lent*).
САНТИМЕТРОВЫЙ *прил.* santimetr -i[-i]; santimetrlük; **сантиметровая лента** *бax* сантиметр 2-ci mənada.
САНТОНИН *м* *мн.* *нет* *tib.* santonin (*gurd dərmanı*).
САНТОНИННЫЙ, САНТОНИНОВЫЙ *прил.* *tib.* santonin -i[-i]; **сantonинные лепёшки** santonin həbləri.
САНУЗЕЛ *м* sanitariya qovşağı.
САНЧАСТЬ *ж* (*санитарная часть*) səhiyyə hissəsi (*qoşunlarda, zavodlarda*).
САП **I** *м* *bayt.* manqo, saqqo (*birdırnaqlı heyvanlarda yoluxucu xəstəlik*).
САП **II** *м* *məd.* küllüng.
САП **III** *м* *dan.* fisiltı, fisildama.
САПА *ж* səngər, xəndək; **тихой сапой** gizlin, gizlicə, xəlvətcə, ələltundən.
САПАЖУ *м* *нескл.* *zool.* sapaju (*Cənubi Amerika meşələrində dəstə ilə yaşayan meymun cinsi*).
САПЁР *м* (*hərbi*) istehkamçı (*tikinti hissələrində qulluq edən hərbi xidmətçi*).
САПЁРНЫЙ *прил.* (*hərbi*) istehkamçı; **сапёрный батальон** istehkamçı taburu).
САПКА *ж* toxaciq.
САПНОЙ, САПНЫЙ *прил.* *bayt.* **1.** manqo (*saqqo*) -i[-i]; **сапные заболевания** manqo xəstəlikləri; **2. в знач. суц. (-ая, -ое) dan.** manqolu, manqo (*saqqo*) xəstəliyinə tutulmuş (*heyvan, adətən at*).
САПОГ *м* (*мн. ч.* сапоги) çəkmə; **валяные сапоги** keçə çəkmə(lər); **два сапога – пара** ikisi də bir yuvanın quşudur, birbirindən geri qalmaz.
САПОГОВАЛЯЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* keçə çəkmə -i[-i]; **сапоговаляльная промышленность** keçə çəkmə sənayesi.
САПОЖИЩИ *мн.* (*ед. ч.* сапожище) *dan.* yekə çəkmə.
САПОЖНИК **I** *м* çəkməçi; **2. тас.** pinəçi, bacarıqsız, əlindən iş gəlməz (*gəlməyən*) peşə sahib.
САПОЖНИЧАТЬ *несов.* çəkməçilik etmək.

САПОЖНИЧЕСТВО *ср* çəkməçilik.
САПОЖНЫЙ *прил.* **1.** çəkmə -i[-i], **сапожная мазь** çəkmə yağı; **2.** çəkməçi -i[-i]; **сапожная артель** çəkməçi arteli; **сапожное ремесло** çəkməçilik.
САПОЖОК *м* (*мн.* сапожки) **1.** сапог *söz.* *kiç.*; **2.** çəkmə (*qadınlar və uşaqlar üçün*); **в сапожках ходит köhn.** bahadır, tapılır.
САПОНАТ *м* *xüs.* sabun daşı, gilabı.
САПОНИН *м* *xüs.* saponin (*bəzi bitkilərdə olan və suda sabun kimi köpük verən maddə*).
САПРОГЕННЫЙ *прил.* *bakt.* çürümə törədən; **сапрогенные микробы** çürümə törədən mikroblar.
САПРОПЕЛЕВЫЙ *прил.* *xüs.* sapropel -i[-i].
САПРОПЕЛИТ *м* *xüs.* sapropelit (*sapropel-dən əmələ gəlmiş süxur*).
САПРОПЕЛИТОВЫЙ *прил.* *xüs.* sapropelit -i[-i].
САПРОПЕЛЬ *м* *xüs.* sapropel (**1.** *bataqlıqların və göllərin dibində heyvan və bitki çürüntülərindən əmələ gələn lilli çöküntü; 2. belə çöküntülərdən əmələ gələn yanacaq maddəsi*).
САПРОФИТНЫЙ *прил.* *biol.* saprofit.
САПРОФИТЫ *мн.* *biol.* saprofitlər (*çürümüş heyvan və bitki qalıqlarının üzvi maddələri ilə qidalanan bitki orqanizmləri*).
САПСАН *м* *zool.* laçın, şahin.
САПФІР *м* göy yaqut, sapfir.
САПФІРНЫЙ *прил.* **1.** göy yaqutdan (*sapfirdən*) qayrılmış; **2.** göy yaqutlu, sapfirlı.
САПФІРОВЫЙ *бax* сапфирный.
САРАБАНДА *ж* sarabanda (**1.** *İspaniya xalq rəqsi; 2. mus. bu rəqsin havası*).
САРАЙШКО *м* *бax* сараюшко.
САРАЙ *м* anbar; dam, mərək, samanlıq; **янтай; сарай для соломы** samanlıq; **сарай для дров** odunluq, odun anbarı.
САРАЙНЫЙ *прил.* *сарай* -i[-i].
САРАЙЧИК *м* сарай *söz.* *kiç.*
САРАНЧА *ж* *мн.* *нет* çəyirtkə.
САРАНЧОВЫЕ *мн.* çəyirtkəkimilər; *zool.* çəyirtkə fəsiləsi.
САРАНЧОВЫЙ *прил.* çəyirtkə -i[-i].
САРАНЧУК *м* çəyirtкə sürfəsi.
САРАФАН *м* sarafan (*qolsuz üst qadın pal-tarı*).

САРАФАННИЦА *ж* *məh.* sarafan geyən (*kəndlilə qadını*).
САРАФАННЫЙ *прил.* **1.** sarafan -i[-i]; **2.** sarafanlıq; **сарафанная материя** sarafanlıq parça.
САРАФАНЧИК *м* сарафан *söz.* *kiç.* və *oxş.*
САРАЦИНСКИЙ *прил.* *tar.* sarasin -i[-i]; **сарацинское (сарацинское) пшено** köhn. düyü.
САРАЦИНЫ, САРАЧИНЫ *мн.* (*ед. сарацин, сарацинка* *ж*) *tar.* sarasinlər (*orta əsrdə qərblilərin Afrika müsəlmanlarına verdiyi ad*).
САРАЮШКО *м* *dan.* (*kiçik*) anbar.
САРДАР *м* *бax* сердар.
САРДЕЛЬКА **I** *ж* sardelka (*yoğun sosiska*).
САРДЕЛЬКА **II** *ж* *zool.* sardelka (*xırda balıq*).
САРДИНА, САРДИНКА *ж* *zool.* sardina (*siyənək fəsiləsindən xırda balıq*).
САРДИНОВЫЙ *прил.* sardina -i[-i].
САРДИНОЧНЫЙ *прил.* sardina -i[-i].
САРДОНИКС *м* *miner.* sardoniks (*qiymətli daş*).
САРДОНИЧЕСКИЙ *прил.* *acı, istehzalı, riş-xəndli; сардонический взгляд* istehzalı baxış.
САРЖА *ж* sarja (*astarlıq parça*).
САРЖЕВЫЙ *прил.* sarja -i[-i]; sarjadan (*tikilmiş*); **саржевая подкладка** sarja astar.
САРКАЗМ *м* sarkazım (*acı istehza, kinayə, acı gülüş*).
САРКАНЕННЫЙ *прич.* *məh.* kəməndlə tutulmuş, kəməndə salınmış.
САРКАНИТЬ *сов.* *məh.* kəməndlə tutmaq, kəməndə salmaq.
САРКАСТИЧЕСКИЙ *прил.* istehzalı, riş-xəndli, kinayəli, *acı; саркастическая улыбка* istehzalı təbəssüm.
САРКАСТИЧНЫЙ *прил.* istehzalı, *acı, kinayəli*.
САРКОМА *ж* *tib.* sarkoma (*bitişdirici toxumanın bədxassəli şişi*).
САРКОМАТОЗНЫЙ *прил.* *tib.* sarkomalı, sarkoma -i[-i].
САРКОФАГ *м* sarkofaq (*daş tabut, sərdaba, məqbərə*).
САРМАТСКИЙ *прил.* *tar.* sarmat -i[-i]; **сарматские племена** sarmat qəbilələri.

САРМАТЫ *мн.* (*ед. сармат* *м*, *сарматка* *ж*) *tar.* sarmatlar (*miladdan 2-3 əsr əvvəl Qara dəniz sahili çöllərində yaşamış tayfa*).
САРПИНКА *ж* sarpinka (*nazik pambıq parça*).
САРПИНКОВЫЙ *прил.* sarpinka -i[-i], sarpinkadan tikilmiş.
САРПИНОТКАЦКИЙ *прил.* sarpinka toxuyan.
САРПИНОЧНИК *м* sarpinkaçı; sarpinka toxuyan (*fəhlə*).
САРЫЧ *м* *zool.* sar.
САРЫЧА *ж* *məh.* *бax* сарыч.
САТАНА *м* *мн.* *нет* **1.** şeytan, iblis; **2. ж** *zool.* satana (*saqqallı meymun cinsi*).
САТАНЁТ *несов.* *dan.* cinlənmək, bərk hirsəlmək.
САТАНИЗМ *м* *мн.* *нет* satanizm (**1.** *şeytanparəstlik, iblisə sitayiş; 2. тас.* *tar.* *romantiklərdə və dekadentlərdə: şəra baş əymə*).
САТАНИНСКИЙ *прил.* **1.** şeytan (*iblis*) -i[-i]; **2. тас.** dəhşətli, qorxunc, **3.** şeytani, iblisəno.
САТАНИЧЕСКИЙ *бax* сатанинский.
САТЕЛИТ **I** *astr.* peyk; **2. тас.** ələlti, tərəfdar.
САТИН *м* satin (*parça*).
САТИНЁТ *м* satinet (*satinin nazik növü*).
САТИНЁТОВЫЙ *прил.* satinet; satinətdən tikilmiş; **сатиновое платье** satinet (*satinətdən tikilmiş*) paltar.
САТИНИРОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* parladılmış, pardaqlanmış, işıldadılmış.
САТИНИРОВАТЬ *сов. и несов.* *xüs.* parlatmaq, pardaqlatmaq, işıldatmaq.
САТИНИРОВАТЬСЯ *несов.* *xüs.* parladılmaq, pardaqlanmaq, işıldadılmaq.
САТИНИРОВАЩИЙ *м* parladıcı, pardaqqçı (*fəhlə*).
САТИНОВЫЙ *прил.* satin, satindən tikilmiş; **сатиновая рубашка** satin köynək.
САТИР *м* satir (**1.** *yunan əsətilərində: şərab və kefalları Vaxın əvvəllik yoldaşı; 2. тас.* *əxlaqsız, şəhvətparəst; 3. zool.* *iri kəpənək növü; 4. zool.* *başında buynuzaoxşar iki çıxıntısı olan quş*).
САТИРА *ж* *ədəb.* **1.** satira, məzhəkə, həcv; **2. тас.** istehza, masqara.

САТИРИАЗ (ИС) *м. мн. нет tib.* satiriaz (*kişilərdə xəstəlik dərəcəsinə çatən ehtiras, şəhvət*).

САТИРИК *м. ədəb.* satirik, satiranəvis, satirayazan, məzhəkəçi, məzhəkə yazan, həcv yazan.

САТИРИЧЕСКИЙ *прил. ədəb.* 1. satira -i[-i]; **сатирический стиль** satira üslubu; 2. satirik; **сатирическое произведение** satirik əsər.

САТИРИЧНОСТЬ *ж* satiriklik.

САТИРИЧНЫЙ *прил.* satira -i[-i]; satirik.

САТИСФАКЦИЯ *ж мн. нет köhn.* satisfaksiya (*feodal-zadəgan məişətində təhqir olunmuş şəxsin izzəti-nəfsini təmin etmək üçün onunla duələ çıxma*); **требовать сатисфакции** *köhn.* duələ çağırmaq; **дать сатисфакцию** *köhn.* duəli qəbul etmək, duələ çıxmağa razı olmaq.

САТРАП *м. 1. tar.* satrap (*qədim İranda: vali, hakim*); 2. *məc.* zalım, qəddar, müstəbid.

САТРАПИЯ *ж tar.* satraplıq (*satrapın ixtiyarında olan yerlər; bax satrap* 1-ci mənad).

САТУРАТОР *м tex.* saturator (*saturasiya cihazı*).

САТУРАТОРНЫЙ *прил.* saturator -i[-i].

САТУРАЦИОННЫЙ *прил.* saturasiya -i[-i].

САТУРАЦИЯ *ж мн. нет tex.* saturasiya (1. *mayeni qazla doldurma*; 2. *şəkər səmayesində: şəkər şirəsindəki əhəngi rədd etmə*).

САТУРН *м Saturn* (1. *qədim Roma əsətilərində: mövsüm və məhsuldarlıq allahı*; 2. *astr.* Günəş sisteminin altıncı planeti; 3. *orta əsr kimyagərhlərində: qurğuşun*).

САТУРНАЛИЙ *мн. (əd. сатурналия ж)* saturnaliya (1. *Saturn bayramı; qədim Romada Saturnun şərəfinə düzəldilən şənlik*; 2. *məc.* eys-ışrət, kef məclisi).

САТУРНИЗМ *м мн. нет tib.* saturnizm (*qurğuşunla zəhərlənmə*).

САФЛОР *м bot.* saflor (*cənubda bitən ot bitki və ondan hasil edilən boya*).

САФЬАН *м tumac (dar).*

САФЬАННЫЙ *прил.* tumac -i[-i].

САФЬАНОВЫЙ *прил.* tumac; tumacdən tikilmiş; **сафьяновые сапожки** tumac çəkmə(lər).

САХАР *м şəkər, qənd; Ø сахар-медович* yaltaq; **чай да сахар!** nuş olsun!

САХАРЕЦ *м qənd parçası, şəkər.*

САХАРИМЕТР *м xüs.* saxarimetr (*məhlulda olan şəkərin faizini təyin edən cihaz*).

САХАРИМЕТРИЯ *ж* saxarimetriya (*məhlullarda şəkərin miqdarının və keyfiyyətinin müəyyən edilməsi*).

САХАРИН *м мн. нет* saxarin (*şəkər surroqatı*).

САХАРИНОВЫЙ *прил.* 1. saxarin -i[-i]; **сахариновый порошок** saxarin tozu; 2. saxarinli.

САХАРИНЩИК *м xüs.* saxarınçı (*saxarin hazırlayan, saxarin istehsalı fəhləsi*).

САХАРИСТОСТЬ *ж мн. нет* şəkərlilik, tərkibindəki şəkərin dərəcəsi.

САХАРИСТЫЙ *прил.* 1. şirin; 2. şəkərli, tərkibində şəkər olan.

САХАРИТЬ *несов.* şəkər qatmaq, qənd səpmək, şirni vurmaq.

САХАРИТЬСЯ *несов.* xarlanmaq, şəkərlənmək.

САХАРНИК *м dan.* şəkər sənayesi işçisi.

САХАРНИЦА *ж* qənddan, şəkərdən, qəndqabı.

САХАРНЫЙ *прил.* 1. qənd (şəkər) -i[-i]; **сахарный завод** (qənd) şəkər zavodu; 2. şəkərli; 3. *məc.* şirin; 4. qənd kimi (şirin).

САХАРОВАР *м xüs.* şəkər istehsalı mütəxəssisi.

САХАРОВАРЕНИЕ *ср мн. нет xüs.* şəkər istehsalı, qənd bişirmə, şəkər bişirmə.

САХАРОВАРЕННЫЙ *прил.* şəkər istehsal edən.

САХАРОВАРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. qənd bişirilən, şəkər bişirilən; **сахароварительный котёл** qənd qazanı, şəkər bişirilən qazan.

САХАРОВАРНЫЙ *прил.* xüs. şəkər istehsalı -i[-i]; **сахароварное дело** (qənd) şəkər bişirmə işi, şəkər istehsalı.

САХАРОВАРНЯ *ж dan.* kiçik şəkər zavodu, qənd zavodu.

САХАРОЗА *ж kim.* saxaroza (*bütkilərin tərkibində olan şəkər: qamış şəkəri, çuğundur şəkəri*).

САХАРОЗАВОД *м* şəkər (qənd) zavodu.

САХАРОЗАВОДСКИЙ *прил.* xüs. şəkər zavodu -i[-i].

САХАРОЗАВОДЧИК *м* şəkər (qənd) zavodu sahibi.

САХАРОК *м* qənd parçası, şəkər.

САХАРОМЕТР *бax* **сахариметр.**

САХАРОНОС *м xüs.* şəkərli bitki, şəkər verən bitki.

САХАРОНОСНЫЙ *прил.* xüs. şəkərli, şəkərvəren (*bitki*).

САЧИТЬ *несов. dan.* əl toru ilə tutmaq (*balıq*).

САЧОК *м (мн. сачки)* əl toru (*uçan cücüləri və balıq tutmaq üçün*).

САШЕ *ср нескл.* şaşə (1. *ətir iyi vermək üçün paltarların arasına qoyulan ətirəlməmiş və ya ətirəldirilmiş kisəcik*; 2. *əl yuyulqlarını, gəcə köynəklərini qoymaq üçün naxışlı kisəcik*).

СБАВИТЬ *сов.* 1. əskiltmək, azaltmaq, çıxmaq, üstündən götürmək; 2. endirmək, aşağı salmaq (*qiyməti*); 3. gödəltmək, qısaltmaq; 4. əskilmək (*çəkiddə*); arıqlamaq, zəifləmək.

СБАВИТЬСЯ *сов. dan.* **бax** **убавиться.**

СБАВКА *ж dan.* 1. əskiltmə, azaltma, çıxma, üstündən götürmə; 2. endirmə, aşağı salma (*qiyməti*), güzəşt; 3. gödəltmə, qısaltma; 4. əskilmə (*çəkiddə*), arıqlamaq, zəifləmə.

СБАВЛЕННЫЙ *прич. dan.* əskildilmiş, azaldılmış, üstündən götürülmüş, endirilmiş.

СБАВЛЯТЬ *несов.* **бax** **сбавить.**

СБАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. **бax** **сбавиться;** 2. əskildilmək, azaldılmaq, çıxılmaq, üstündən götürülmək; 3. endirilmək, aşağı salınmaq (*qiymət*); 4. gödəldilmək, qısalılmaq.

СБАГРИТЬ *сов. dan.* rədd etmək, başından eləmək.

СБАЛАНСИРОВАННЫЙ *прич. бух.* 1. balanslı vurulmuş; 2. tarazlaşdırılmış.

СБАЛАНСИРОВАТЬ *сов. müh.* balansını vurmaq; 2. tarazlıq yaratmaq, tarazlaşdırmaq.

СБАЛТЫВАТЬ *несов. müh.* **бax** **сболтывать.**

СБАЛТЫВАТЬСЯ *несов. dan.* çalxalanaraq qarışdırılmaq.

СБАЛЧИВАТЬ *несов.* **бax** **сболтнуть.**

СБАЛЧИВАТЬСЯ *несов.* boltlanmaq, boltla bərkidilmək.

СБЕГ *м 1.* enmə, qaçaraq enmə, cəld düşmə; 2. xəlvətcə qaçma, əskilmə; 3. daşma, axıb tökülmə; 4. novça, su yolu.

СБЕГАТЬ *сов. dan.* getmək, qaçmaq, tez dəyib qayıtmaq; **сбегать быстро за врачом!** tez həkimin dalınca get! (qaç!)

СБЕГАТЬ *несов.* 1. **бax** **сбежать;** 2. **enmək.**

СБЕГАТЬСЯ *несов.* **бax** **сбежаться.**

СБЕЖАТЬ *сов.* 1. **enmək**, qaçaraq **enmək**, yenin düşmək; 2. **axmaq**, tökülmək (*su və s.*); 3. xəlvəti qaçmaq, əskilmək, itmək, yox olmaq; 4. rəngi getmək, solmaq, ağarmaq; 5. daşmaq, axıb tökülmək.

СБЕЖАТЬСЯ *сов.* yüyürüşüb toplaşmaq, yüyürüşüb gəlmək, axışıb gəlmək.

СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* əmanət -i[-i]; **сберегательная касса** əmanət kassası; Ø **сберегательное лечение** *tib.* amputasiyasız müalicə.

СБЕРЕГАТЬ *несов.* **бax** **сберечь.**

СБЕРЕГАТЬСЯ *несов.* 1. **бax** **сберечься;** 2. saxlanılmaq; qorunmaq; 3. yığılmaq, toplanılmaq.

СБЕРЕЖЕНИЕ *ср 1.* saxlama, saxlanma; mühafizə etmə, mühafizə edilmə; qoruma, qorunma; 2. qənaət edib yığma, toplama; qənaət etmə; 3. *мн.* **сбережения** qənaət edilib yığılmış pul; qənaət.

СБЕРЕЖЕННЫЙ *прич.* 1. saxlanmış, mühafizə edilmiş, qorunmuş; 2. yığılmış, qənaət edilmiş.

СБЕРЕЧЬ *сов.* 1. saxlamaq, mühafizə etmək, qorumaq; 2. yığmaq, qənaət etmək, qənaət edib saxlamaq.

СБЕРЕЧЬСЯ *сов.* qalmaq, saxlanmaq, bütöv qalmaq, toxunulmamaq, əl dəyməmək.

СБЕРКАССА *ж (сберегательная касса)* əmanət kassası.

СБЕРКНИЖКА *ж (сберегательная книжка)* əmanət kitabçası.

СБЕСИТЬСЯ *сов. dan.* **бax** **взбеситься.**

СБИВАТЬ *несов.* **бax** **сбить.**

СБИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бax** **сбиться;** 2. oxşamaq, bənzəmək; 3. vurulub yixılmaq; 4. vurulub sındırılmaq; 5. ağrı qaytarılmaq, kütləşdirilmək (*balta və s.*); 6. öylmək (*ayaqqabı və s.*); 7. vurulub çıxarılmaq, qaytarılmaq; **сбиваться с позиции** mövqeyindən vurulub çıxarılmaq; 8. azdırılmaq, yoldan çıxardılmaq; çəşdirilmək; 9. *məc.* çevrilmək, dəyişdirilmək (*söz, söhbət*); 10. endirilmək, aşağı salınmaq, sındırılmaq

(*qiyət*); 11. qabağı alınmaq; 12. quraşdırılmaq, mıxlanmaq; 13. toplanmaq, cəmlənmək; 14. çalınmaq (*yağ, yumurta*).

СБИЙКА ж мн. *нет* дан. 1. vurub salma, vurub çıxarma, vurub sındırma; 2. vurub ağzını qaytarma (əymə), kütləşdirmə (*baltanı və s.*); 3. əymə (*ayaqqabını və s.*); 4. quraşdırma, calama, mıxlama; 5. çalma (*yağ, yumurta və s.*); 6. təşkil etmə, yaratma (*qrup, dəstə, truppə və s.*); 7. yığma, toplama (bir yerə).

СБИВЧИВО нареч. qarışıq, dolaşmış, çəş-baş; karıxmış halda.

СБИВЧИВОСТЬ ж мн. *нет* qarışıqlıq, dolaşlıq, çəş-başlıq; bir-birinə ziddlik; karıxma, çəşma.

СБИВЧИВЫЙ прил. qarışıq, dolaşmış, çəş-baş, karıxdırıcı, bir-birinə zidd (*cavab, izah və s.*).

СБИР м 1. tar. sbir (*inkvizisiyanın aşağı dərəcəli xidmətçisi*); 2. polis nəfəri (*İtaliya-da*); 3. *тэс.* polis agentı, xəfiyyə, casus.

СБИРАТЬ несов. дан. bax **собирать**.

СБИРАТЬСЯ несов. дан. bax **собираться**.

СБИТЕНЩИК м köhn. bal şərbəti satan.

СБИТЕНЬ м мн. *нет* köhn. bal şərbəti (*bal-dan hazırlanan ədviyyəli, isti içki*).

СБИТЫЙ прич. 1. vurulub salınmış; 2. vurulub çıxardılmış, vurulub sındırılmış; 3. ağzı qaytarılmış, ağzı qayıtılmış, kütləşdirilmiş, küt (*baltı və s.*); 4. əyilmiş (*ayaqqabı*); 5. vurulub çıxardılmış (*mövqeyindən*); yerindən qovulmuş; 6. azdırılmış, yoldan çıxarılmış; 7. çəşdirilmiş, karıxdırılmış; 8. en-dirilmiş, sındırılmış (*qiyət*); 9. quraşdırılmış, mıxlanmış, calanmış; qayrılmış; 10. yığılmış, toplanmış, cəmlənmiş; 11. çalınmış (*yağ, yumurta və s.*).

СБИТЬ сов. 1. vurub salmaq; 2. vurub sındırmaq; 3. ağzını qaytarmaq, kütləşdirmək (*baltanı və s.*); 4. əymək (*ayaqqabını*); 5. vurub çıxartmaq, yerindən qovmaq; **сбить противника с позиции** düşməni mövqeyindən vurub çıxartmaq; 6. azdırmaq, yoldan çıxartmaq; 7. çəşdirmək, karıxdırmaq; 8. *тэс.* çevirmək, dəyişdirmək (*sözü, söhbəti*); 9. salmaq, endirmək, sındırmaq (*qiyət*); 10. quraşdırmaq, calamaq; qayırmaq (*yeşik və s.*); 11. yığmaq,

toplamaq, cəmləmək, təşkil etmək, yaratmaq (*qrup və s.*); 12. çalmaq (*yağ, yumurta və s.*); **сбить спесь** (гонор, форс) *с* **кого** bütünü ovmaq; **сбить с панталыку** bax **панталык** 1-ci mənada; **сбить с пути** düz yoldan sapdırmaq (çıxarmaq); **сбить с толку** çəşdirmək.

СБИТЬСЯ сов. 1. əyilmək, yerindən çıxmaq; 2. ağzı qayıtmaq, kütləşmək (*baltı və s.*); 3. əyilmək (*ayaqqabı dabanı*); 4. yığılmaq (*döşək yunu və s.*); 5. azmaq, yolu itirmək, yoldan çıxmaq; 6. *тэс.* çəşmaq, karıxmaq; 7. toplaşmaq, yığışmaq, cəmləşmək; 8. çalınmaq (*yağ, yumurta və s.*); 9. yerini itirmək; **сбиться с ног** ayaqdan düşmək, taqətdən düşmək (*gəzməkdən*); **сбиться с ног** addımını çəşdirmək; **сбиться с панталыку** bax **панталык** 2-ci mənada; **сбиться с пути** yolunu azmaq, pis yola düşmək; **сбиться с толку** bax **толк** I.

СБЛИЖАТЬ несов. bax **сближить**.

СБЛИЖАТЬСЯ несов. 1. bax **сближаться**;

2. yaxınlaşdırılmaq; 3. *тэс.* dostlaşdırılmaq.

СБЛИЖЕНИЕ ср 1. yaxınlaşdırma, yaxınlaşdırılma, yaxınlaşma; 2. *тэс.* dostlaşdırma, dostlaşdırılma, dostlaşma; 3. yaxınlıq.

СБЛИЖЕННОСТЬ ж yaxınlıq, arası olma, bir-birinə yaxın olma.

СБЛИЖЕННЫЙ прич. 1. yaxınlaşdırılmış; yaxın; 2. *тэс.* dostlaşdırılmış.

СБЛИЗИТЬ сов. 1. yaxınlaşdırmaq; 2. *тэс.* dostlaşdırmaq.

СБЛИЗИТЬСЯ сов. 1. yaxınlaşmaq; 2. *тэс.* dostlaşmaq.

СБЛОКИРОВАТЬ сов. *хүс.* birləşdirmək, quraşdırmaq (*bir qurğunun hissələrini*).

СБЛОКИРОВАТЬСЯ I сов. quraşdırılmaq, birləşdirilmək; birləşmək.

СБЛОКИРОВАТЬСЯ II сов. blok düzəltmək, bloka girmək, ittifaq bağlamaq.

СБОИНА ж мн. *нет* собир. *тэс.* puçal, cecə.

СБОИТЬ несов. yerini itirmək, yeridən çıxmaq (*at*).

СБОЙ м *хүс.* 1. kölləpaça, başayaq; içalat; 2. xəzil; 3. atın öz yerini çəşdirməsi (*çəparkən*); 4. tərənib yerini dəyişmə (*nişangah və s. haqqında*); dayanma, ara vermə, durma, fasilə (*mühərrikdə, ürayın fəaliyyətində və s.*).

СБОЙКА ж *тэс.* yol, yeraltı yol (*мэдэн-лэрдэ*).

СБОЙНА ж мн. *нет* bax **сбоина**.

СБОКУ нареч. 1. yandan, böyükdən; yan tərəfdən; 2. yanda, böyükdə, yan tərəfdə; **сбоку припека** bax **припека**.

СБОЛТАННЫЙ прич. дан. 1. çalxalanmış; 2. çalxalanıb qarışdırılmış.

СБОЛТАТЬ сов. 1. çalxalamaq; 2. çalxalayıb qarışdırmaq (*mayeləri*).

СБОЛТИТЬ сов. *тэс.* boltlamaq, boltla bərkitmək.

СБОЛТНУТЬ I сов. дан. bax **сболтнуть**.

СБОЛТНУТЬ II сов. дан. ağzından qaçırmək, demək.

СБОЛЧЕННЫЙ прич. *тэс.* boltlanmış, boltla bərkidilmiş.

СБОЛЧИВАТЬ несов. *тэс.* bax **сболтать**.

СБОЛЧИВАТЬСЯ несов. *тэс.* boltlanmaq, boltla bərkidilmək.

СБОНДИТЬ сов. дан. oğurlamaq, çırpışdırmaq.

СБОР м 1. yığma, toplama; yığılma, toplanma; yığım; **сбор урожая** məhsul yığımı; 2. toplanan pul, toplanmış pul; 3. rüsum, vergi; **таможенный сбор** gömrük rüsumu (vergi); 4. toplanış; **лагерный сбор** lager toplanış; 5. (*hərbi*) toplanma signalı; 6. *только мн.* **сборы** hazırlıq, hazırlaşma, yığışma (*yola*); **сбор** hamı(sı) cəmdir.

СБОРИЩЕ ср yığnaq, yığıncaq, mərəkə.

СБОРКА ж 1. quraşdırma, quraşdırılma, montaj; 2. büzmə (*paltar*).

СБОРНИК м 1. məcmuə; 2. *хүс.* çən, rezervuar; **сборник нефти** neft çəni.

СБОРНОСТЬ ж tikintidə ayrı-ayrı hazır hissələri, blokları quraşdırma üsulunun təbiiyi.

СБОРНЫЙ прил. 1. yığma; **сборная команда** yığma komanda; 2. quraşdırma; qırma; **сборный механизм** quraşdırma mexanizmi; 3. toplanma, toplanış; **сборный пункт** toplanış (toplanma) məntəqəsi; **сборная изба** icma evi (*inq. əv. rus kəndlərində*).

СБОРОЧКА ж büzməci.

СБОРОЧНЫЙ прил. *хүс.* yığma -i(-ı), quraşdırma (montaj) -i[-ı]; **сборочный цех** quraşdırma (yığma) sexi.

СБОРЧАТЫЙ прил. büzməli; **сборчатое платье** büzməli paltar.

СБОРЩИК м 1. toplayan, toplayıcı, yığıcı, yığan; **сборщик членских взносов** üzvlük haqqı toplayan (yığan); 2. quraşdırıcı, quraşdırma, montajçı.

СБОРЩИЦА ж toplayıcı (toplayan, yığıcı, yığan) qadın (qız).

СБРАЖИВАТЬ несов. *хүс.* qıçqırtmaq.

СБРАЖИВАТЬСЯ несов. *хүс.* 1. qıçqırtmaq; 2. qıçqırdılmaq.

СБРАСЫВАТЕЛЬ м tullayıcı, atıcı.

СБРАСЫВАТЬ несов. bax **сбросить** və **сбросать**.

СБРАСЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **сброситься**; 2. əskildilmək, çıxılmaq, üstündən götürülmək; 3. satışa buraxılmaq (çoxlu); 4. *тэс.* yıxılmaq, devrilmək.

СБРЕДАТЬ несов. *тэс.* bax **сбрести**.

СБРЕДАТЬСЯ несов. дан. bax **сбрестись**.

СБРЕДИТЬ сов. 1. дан. sayıqlamaq; 2. *тэс.* uydurmaq, yalan söyləmək.

СБРЕСТИ сов. *тэс.* kənara çəkilmək, getmək.

СБРЕСТИСЬ сов. дан. yığışmaq, toplaşmaq (*yavaş-yavaş, az-az*).

СБРЕХАТЬ несов. дан. bax **сбрехнуть**.

СБРЕХНУТЬ сов. дан. yalan (yalandan) demək, yalan (yalandan) söyləmək.

СБРИВАТЬ несов. bax **сбрить**.

СБРИВАТЬСЯ несов. qırılmaq.

СБРИКЕТИРОВАТЬ сов. briketləmək.

СБРИТЫЙ прич. qırılmış, qırıq.

СБРИТЬ сов. qırmaq.

СБРОД м мн. *нет* собир. *nifr.* tör-töküntü, zir-zibil (*pozğun, cinayətkar, cəmiyyətə zidd adamlar*).

СБРОДИТЬ сов. acımaq, qıçqırmaq.

СБРОДНЫЙ прил. дан. təsadüfi olaraq birləşmiş (yığılmış, toplanmış).

СБРОС м 1. atma, tullama; atılma, tullanma; 2. azaltma, əskiltmə, çıxma; azaldılma, əskildilmə, çıxılma; 3. bazara çıxarma (çıxarılma), satışa buraxma (buraxılma) (*mal və s.*); 4. *geol.* sürüşmə, çökmə; çöküntü.

СБРОСАННЫЙ прич. дан. bax **сброшенный**.

СБРОСАТЬ несов. дан. bax **сбросить**.

СБРÓСИТЬ сов. 1. atmaq, tullamaq (*aşağı*); salmaq, düşürmək; 2. soyunmaq, çıxartmaq (*paltarı*); 3. bax **сбавить** 1-ci mənadə; 4. (*qiymətli kağızları, səhmləri*) bazara çıxartmaq, satışa buraxmaq (*böyük məbləğ-də*); 5. *məc.* uixmaq, devirmək, məhv etmək; 6. çıxmaq (*hesab çötkəsində*); 7. tökmək (yarpağını); 8. azaltmaq, aşağı salmaq (*sürəti, hərələri və s.*); **сбросить жирок (жир)** arıqlamaq; **сбросить маску** bax **маска**; **сбросить с плеч** başından eləmək; **сбросить со счетов (со счета)** hesablaşmaq, hesaba almaq, saytmaq.

СБРÓСИТЬСЯ сов. atılmaq, tullanmaq (*aşağı*).

СБРÓСЖИ ж. мн. нет bax **сброс** 1-ci, 2-ci və 3-cü mənəlarda.

СБРÓШЕННЫЙ прич. 1. atılmış, tullanmış (*aşağı*); 2. çıxardılmış (*paltar*); 3. azaldılmış, əskildilmiş, üstündən götürülmüş, çıxılmış; 4. bazara çıxarılma, satışa buraxılmış (*böyük miqdarda səhm*); 5. *məc.* uixılmış, devrilmiş, məhv edilmiş.

СБРÓШНОРОВА́ННЫЙ bax **брошюрованный**.

СБРÓШНОВА́ТЬ сов. bax **брошюровать**.

СБРУ́ЙНЫЙ прич. qoşqu -i[-i], yəhər-qayı -i[-i].

СБРУ́Я ж. мн. нет собир. qoşqu, qoşqu ləvazimatı, yəhər-qayı.

СБРЫ́ЗГ м. хüs. çileyici, səpici.

СБРЫ́ЗГИВАНИЕ ср çiləmə, səpmə.

СБРЫ́ЗГИВАТЬ несов. дан. бax брызнуть.

СБРЫ́ЗГИВАТЬСЯ несов. çilənmək, səpilmək.

СБРЫ́ЗНУТЫЙ прич. дан. çilənmiş, səpilmiş.

СБРЫ́ЗНУТЬ сов. дан. çiləmək, səpmək.

СБЫ́ВАТЬ несов. бax сбыть.

СБЫ́ВАТЬСЯ несов. 1. bax **сбыться**; 2. satılmaq; 3. rədd edilmək, başdan edilmək.

СБЫ́ТОЧНОСТЬ ж. köhn. mümkün olma, həyata keçmə imkanı, reallıq.

СБЫ́Т м. мн. нет иqt., tic. satış; **рынки сбыта** satış bazarları; **эти товары имеют хороший сбыт** bu mallar yaxşı satılır (bu malların müştərisi çoxdur).

СБЫ́ТОВОЙ прич. иqt., tic. satış, -i[-i]; **сбытовые организации** satıcı təşkilatlar.

СБЫ́ТОЧНЫЙ прич.: **сбыточное** ли это дело? mümkün olan şeydirmi? bu iş mümkündürmü?

СБЫ́ТЧИК м. дан. (gizlin və ya qadağan olunmuş) mal satan, oğurluq mal satan.

СБЫ́ТЬ сов. 1. satmaq; 2. *дан.* rədd etmək, başdan eləmək; 3. çəkmək, azaltmaq, düşmək; **вода в реке сбыла** çayda su azalmışdır, çayın suyu çəkilmişdir (*düşmüşdür*); **сбыть с рук** başından eləmək.

СБЫ́ТЬСЯ сов. 1. çin olmaq, baş tutmaq, həyata keçmək; **gerçəkləşmək**; **мечты сбылись** arzusunə çatdı (arzuları çin oldu); 2. *köhn.* olmaq, baş vermək, başına gəlmək; **что с ним случится?** onun başına nə kələcək? (ona nə olacaq?).

СВА́ДЕБКА ж. **свадьба** *söz. oxş.*

СВА́ДЕБНЫЙ прич. toy -i[-i]; **свадебная церемония** toy mərasimi.

СВА́ДЬБА ж. toy; **справить свадьбу** toy eləmək; **до свадьбы заживёт** (*дан. zar.*) böyüyəndə yadından çıxar; **золотая свадьба** evliliyin 50 illiyi; **серебряная свадьба** evliliyin 25 illiyi.

СВАЕБО́ЕЦ м. dirəkvuran, payavuran (*fəhlə*).

СВА́ЙКА ж. 1. mix çalma oyunu (*rus xalq oyunu*); 2. bu oyunda işlədilen mix; 3. *məh.* qarmaq, mix.

СВА́ЙНИК м. zool. girdə qurd (*onurğalı heyvanların bədənələrinin müxtəlif yerlərində olan parazit qurd*).

СВА́ЙНЫЙ прич. dirəklər üstündə qurulmuş (tikilmiş); **свайная постройка** (suda) dirəklər (payalar) üstündə qurulmuş tikili.

СВАЛ м. дан. bax **свалка** 1-ci mənəda.

СВА́ЛЕННЫЙ прич. 1. yerə tökülmüş; 2. tökülb-töküşdürülmüş; nizamsız halda tökülmüş, üst-üstə tökülmüş; 3. çevrilmiş, yıxılmış, endirilmiş; 4. üzərinə atılmış (*məsuliyyət, təqsir*).

СВА́ЛИВАТЬ I несов. бax свалить I.

СВА́ЛИВАТЬ II несов. бax свалить II.

СВА́ЛИВАТЬСЯ I несов. 1. bax **свалиться I**; 2. atılmaq (*aşağı*), endirilmək; 3. tökülmək; tökülb-töküşdürülmək; 4. başqasının üzərinə atılmaq (*təqsir*).

СВА́ЛИВАТЬСЯ II несов. дан. бax свалиться II.

СВА́ЛИТЬ I сов. 1. atmaq (*aşağı*); **свалить снег с крыши** damın qarını atmaq; 2. tök-

mək, yığmaq, töküb-töküşdürmək; **свалить дрова в кучу** odunu üst-üstə qalamaq; 3. yıxmaq, devirmək; 4. *дан. məh.* qırıb tökmək, tələf etmək, məhv etmək (*azar*); 5. başqasının üzərinə atmaq (*təqsiri, məsuliyyəti*); **свалить лес** meşəni qırmaq; **свалить с большой головы на здоровую** bax **большой**; **свалить с ног** yıxmaq; **свалить с плеч** bax **сбросить**.

СВА́ЛИТЬ II сов. дан. azaltmaq, zəifləmək, düşmək (isti və s.).

СВА́ЛИТЬСЯ I сов. 1. yıxılmaq, düşmək; 2. *məc.* xəstələnmək, yorğan-döşəyə düşmək; 3. *məc.* üstünə düşmək, yük olmaq; 4. *дан.* üz vermək; **свалился неожиданная беда** gözlənilməz bir bəla üz verdi; 5. *dəniz.* toqquşmaq (*gəmilər*); **как (будто, точно) с неба свалился** elə bil göydən düşübdür; **свалился с плеч 1** çiyindən düşmək (*paltar*); 2. *məc.* köhnəlmək, tökülmək (*paltar*); **гора с плеч свалилась** bax **гора**.

СВА́ЛИТЬСЯ II сов. дан. getmək, uzaqlaşmaq (bulud).

СВА́ЛКА ж. 1. atma, atılma; yerə tökmə, yerə tökülmə; 2. töküb-töküşdürmə, tökülb-töküşdürülmə, nizamsız halda tökmə; 3. zibillik; zibil tökülən yer, zibilxana; 4. *məc.* yığın, topa, nizamsız halda tökülmüş şeylər; 5. vuruşma, dava-dalaş, qarışıqlıq, vurh-vur.

СВА́ЛОЧНЫЙ прич. zibillik -i[-i]; zibil tökülən; **свалочное место** zibil tökülən yer, zibillik.

СВА́ЛЬНЫЙ bax **свалочный**.

СВА́ЛЬЦЕВА́ТЬ сов. tex. yaymaq, yastılmaq.

СВА́ЛЬЩИК м. yığan fəhlə.

СВА́ЛЯННЫЙ прич. 1. yoğurulmuş; 2. basılmış (*keçə*); 3. başdansovma edilmiş.

СВА́ЛЯТЬ сов. 1. yoğurmaq; 2. basmaq (*keçə*); 3. başdansovma etmək (*işi*); **свалить дурака** bax **дурак**.

СВА́ЛЯТЬСЯ сов. 1. basılmaq (*keçə*); 2. *дан.* pırlaşmaq, dolaşıq düşmək, kilə düşmək.

СВАН м. (мн. сваны) svan (*Gürcüstanın qərb hissəsində – Svanetiya-da yaşayan xalq*).

СВА́НСКИЙ прич. svan -i[-i]; **сванский диалект грузинского языка** gürcü dilinin svan dialekti.

СВА́РА ж. дан. söyüşmə, qalmaqal, dalaşma.

СВА́РГА́НЕННЫЙ прич. дан. başdansovma edilmiş.

СВА́РГА́НИТЬ сов. дан. başdansovma etmək.

СВА́РЕНИЕ ср: **сварение желудка** *köhn.* həzm etmək, həzm.

СВА́РЕННЫЙ прич. 1. bişirilmiş; 2. *tex.* qaynaq edilmiş.

СВА́РИВАЕМОСТЬ ж. мн. нет tex. qaynağa gəlmə qabiliyyəti, qaynaq olma qabiliyyəti (*metalda*).

СВА́РИВАНИЕ ср tex. qaynaq etmək (edilmə).

СВА́РИВАТЬ несов. бax сварить 2-ci mənəda.

СВА́РИВАТЬСЯ несов. 1. bax **свариться** 3-cü mənəda; 2. *tex.* qaynaq edilmək.

СВА́РИТЬ сов. 1. bişirmək; 2. *tex.* qaynaq etmək; **каши (пива) не сварить с кем** dil tapmaq mümkün deyil (olmur).

СВА́РИТЬСЯ сов. 1. bişmək; 2. həzm olmaq, həzmə getmək; 3. *tex.* qaynaq olub bitişmək.

СВА́РКА ж. tex. qaynaq.

СВА́РЛІВЕ́Ц м. deyingən (*adam*), öcəşkən (*adam*), dalaşqan (*adam*), cəncəl (*adam*).

СВА́РЛІВІ́ЦА ж. deyingən qadın (*qız*).

СВА́РЛІВО́СТЬ ж. мн. нет deyingenlik, davakarlıq, dalaşqanlıq, öcəşkənlik.

СВА́РЛІВЫ́Й прич. deyingən, davakar, dalaşqan, cəncəl, öcəşkən.

СВА́РНО́Й прич. tex. 1. bax **сварочный** 1-ci mənəda; 2. qaynaq olunmuş.

СВА́РОЧНЫЙ прич. tex. 1. qaynaq -i[-i]; **сварочный цех** qaynaq sexi; 2. bax **сварочный** 2-ci mənəda.

СВА́РЩИ́К м. хüs. qaynaqçı, qənaq ustası.

СВА́РЩИ́ЦА ж. хüs. qaynaqçı (qadın (*qız*)).

СВА́СТИ́КА ж. svastika (1. *ucları düzbucaq şəklində əyilmiş xaçşəkilli ən qədim dini nişan*; 2. *bu şəkilə olan fəşist nişanı*).

СВАТ м. 1. elçi; 2. quda; **ни сват, ни брат** özgə, yad.

СВАТА́НЬЕ ср мн. нет дан. bax **сватовство** (1-ci mənəda).

СВА́ТАТЬ несов. 1. elçi göndərmək (*düşmək*), istəmək (*qız*); **сватать дочь соседа** qonşunun qızına elçi düşmək (qonşunun qızını istəmək; 2. (kimə kimlə) evlənməyi təklif etmək **за него сватают** вдову она

dul qadınla evlənməyi təklif edirlər; **3. dan. zar.** təklif etmək, boynuna sarımağa çalışmaq (*bir vəziyyəti və s.*).

СВѢТАТЫСЯ несов. elçi göndərmək, qız istəmək.

СВѢТОВСТВО ср. мн. нет elçilik, elçi göndərmə, qız istəmə; **2.** qudalıq (qudaların qo-humluğu).

СВѢТУШКА м. тәһ. свѣт söz. oxş.

СВѢТЯ ж. тәһ. бax свѣт 2-ci mənada.

СВѢХА ж. бax свѣт 1-ci mənada.

СВѢЯ ж. paya, dirək.

СВЕВѢТЬ несов. бax свѣять.

СВЕВѢТЬСЯ несов. бax свѣиваться.

СВЕДѢТЬ сов. көһн. öyrənmək, bilmək, xəbər tutmaq.

СВЕДѢТЬСЯ сов. көһн. bir-birini yaxından öyrənmək, tanımaq; bələd olmaq, şərtləşmək, sözləşmək.

СВЕДѢНЕЦ м. көһн. köçürülmüş; öz yerindən zorla başqa yerə köçürülmüş adam.

СВЕДЕНИЕ ср. 1. məlumat, xəbər; **2. только мн.** bilik, məlumat; **3.** **к вашему сведению** məlumatınız olsun ki..., öz olsun ki...

СВЕДЕНИЕ ср. мн. нет 1. endir(il)mə, düşür(ül)mə; **2.** apar(ıl)ma; **3.** görüsdür(ül)mə, dostlaşdır(ıl)ma; **4.** birləşdir(ıl)mə, yaxınlaşdır(ıl)ma, qovuşdur(ul)ma, bənd etmə (edilmə), uc-uca bağla(n)ma; **5.** yekun vurma (vurulma); **6.** ...şəklinə salma (salınma); **7.** ...çatdır(ıl)ma, məhdudlaşdır(ıl)ma, ixtisar etmə (edilmə); **8.** çevirmə, döncərmə; **9.** münəcər etmə, ibarət etmə; **сведе-ние серьёзного дела к шутке** ciddi məsələni zarafata çevirmə; **9.** başqa tərəfə yönəltmə (yönəldilmə) (*söz, söhbət*); **10.** təmizlə(n)mə, yox etmə (edilmə), aparma, çıxarma (*ləkəni və s.*); **11.** keçirmə, köçürmə (*şəkli və s.*); **12.** qic olma, qic.

СВЕДЕННЫЙ прич. 1. endirilmiş, düşürdül-müş; **2.** aparılmış, götürülmüş; **3.** görüsdür-ülmüş, dostlaşdırılmış; **4.** birləşdirilmiş, yaxınlaşdırılmış, qovuşdurulmuş, bənd edil-miş, uc-uca götürülmüş; **5.** yekunu vurulmuş; **6.** endirilmiş, ... çatdırılmış, məhdudlaşdır-ılmış; **расходы, сведённые к минимуму** minimuma çatdırılmış (endirilmiş) xərclər; **7.** ...çevrilmiş, ...döndərilmiş, başqa tərəfə yönəldilmiş; **8.** münəcər edilmiş, ibarət

edilmiş; **9.** təmizlənmiş, aparılmış (*ləkə və s.*); **10.** qic olmuş; **11. көһн.** bax **свод-ный** 2-ci mənada.

СВЕДУШИЙ прич. məlumatlı, bilikli, təcür-bəli, xəbərdar, baxəbər, işbilən, işdən başı çıxan, bələd, şəriştəli.

СВЕЖАТИНА ж. мн. нет тәһ. təzə ot.

СВЕЖЕВЪЛЫЩИК м. хüs. malsoyan, malın icalatını qıxardan fəhlə.

СВЕЖЕВАННИЕ ср. dərisini soyma və icalat-ın çıxartma.

СВЕЖЕВАННЫЙ прич. хüs. soyulmuş, ica-latı çıxardılmış (*kəsilmiş heyvan, balıq*).

СВЕЖЕВѢТЬ несов. хüs. soymaq, icalatını çıxartmaq (*kəsilən malın, balığın*).

СВЕЖЕВѢТЬСЯ несов. хüs. soyulmaq, icalatı çıxardılmaq (*kəsilən heyvanın, ba-lığın*).

СВЕЖЕВСКОПАННЫЙ прич. təzə(cə) qa-zılmış (*yer*).

СВЕЖЕВЫБЕЛЕННЫЙ прич. təzə(cə) ağardılmış.

СВЕЖЕВЫБРИТЫЙ прич. üzünü təzəcə qıxdırmış, təzəcə qırxılmış.

СВЕЖЕВЫКРАШЕННЫЙ прич. təzə(cə) rənglənmiş (*boyanmış*).

СВЕЖЕВЫПОВЛЕННЫЙ прич. təzə(cə) tutulmuş (*balıq*).

СВЕЖЕВЫМЫТЫЙ прич. təzə(cə) yuyul-muş.

СВЕЖЕВЬЕ ср. мн. нет тәһ. хüs. bax **свежье**.

СВЕЖЕЗАМОРОЖЕННЫЙ прич. təzə(cə) dondurulmuş (*balıq, meyvə və s.*).

СВЕЖЕИСПЕЧЕННЫЙ прич. 1. təzə(cə) bişmiş, təzə(cə) bişirilmiş; **2. тәс.** təzə çix-miş, təzə(cə) qurtarmış; **свежеиспечён-ный врач** təzə(cə) (qurtarmış) həkim.

СВЕЖЕМОРОЖЕННЫЙ прич. bax **свежеза-мороженный**.

СВЕЖЕНЬКИЙ прич. свежий söz. kiç. və oxş. təptəzə, təzəcə.

СВЕЖЕПРОСОЛЬНЫЙ прич. təzə duzlan-mış, duzunu hələ yeməmiş.

СВЕЖЕСТЬ ж. мн. нет 1. təzəlik, yenilik; **2.** tərəvət; **3.** sərinlik, sərin hava, sərin və təmiz hava; **4. тәс.** duruluq, saflıq, təmizlik, aydınlıq; **5.** **не первой свежести 1)** köhnəlmiş, nimdəş; **2.)** yaşa dolmuş, ahıl-lamış.

СВЕЖЕТЬ несов. 1. sərinləşmək, soyuqlaş-maq; **2. тәс.** qıvraqlaşmaq, qızarmaq (*sifət*).

СВЕЖИЙ прич. 1. təzə, tər; **свежее мясо** təzə ot; **свежий огурец** tər xiyar; **2.** sərin, soyuq; **свежий ветер** sərin külək; **3. дəniz.** güclü, şiddətli; **свежая волна** şiddətli dal-ğa; **4. təmiz;** **свежий воздух** təmiz hava; **5. sağlam;** **у него свежий вид** onun sağlam görünüşü var; **6. на свежую голову** təmiz (ayıq) başla, açıq eynlə; **на свежую память** yaddan çıxmamışkən; **вывести на свежую (чистую) воду** ifşa etmək.

СВЕЖИНА ж. мн. нет тәһ. təzə ot (balıq).

СВЕЖО нареч. 1. təzə; **2.** sağlam; **3. в знач. сказ.** sərin, soyuqdur; **по ночам свежо** gecələr soyuq olur.

СВЕЖЬЕ ср. мн. нет собир. тәһ. хüs. təzə məhsul.

СВЕЗЕННЫЙ прич. 1. götürülmüş, aparılmış, daşınmış (*miniklə*); **2.** düşürülmüş, salın-mış (*miniklə*).

СВЕЗТИ сов. 1. götürmək, aparmaq, daşımaq (*miniklə*); **2.** düşürmək (*miniklə*).

СВЕЗТИСЬ сов. dan. sürüşmək, sürüşüb düşmək.

СВЕИВАТЬ несов. бax свѣять.

СВЕИВАТЬСЯ несов. 1. sovrulmaq; **2.** düşürülmək, salınmaq, qoparılmaq (*vel ilə*).

СВЕКЛА ж. мн. нет çuğundur, pazı.

СВЕКЛОВИЦА ж. мн. нет şəkər çuğunduru.

СВЕКЛОВИЧНЫЙ прич. şəkər çuğunduru -i[-i].

СВЕКЛОВОД м. хüs. çuğundurçu, çuğundur-çuluq mütxəssisi.

СВЕКЛОВОДСТВО ср. мн. нет хüs. çuğundurçuluq, çuğundur yetiştirmə.

СВЕКЛОВОДЧЕСКИЙ прич. çuğundurçu-luq -u[-ü]; **свекловодческий совхоз** çuğundurçuluq sovxozu.

СВЕКЛОКОМБАЙН м. к. т. çuğundur kom-baynı.

СВЕКЛОКОПАТЕЛЬ м. к. т. çuğundurçıxar-dan (maşın).

СВЕКЛОМОЙКА ж. к. т. çuğunduryuyan (maşın).

СВЕКЛОПОДЪЕМНИК м. к. т. çuğundur çıxardıb yığan maşın.

СВЕКЛОРЕЗКА ж. к. т. çuğundurdoğrayan (maşın).

СВЕКЛОСАХАРНЫЙ прич. şəkər çuğun-duru -i[-i]; **свеклосахарное производ-ство** şəkər çuğunduru istehsalı.

СВЕКЛОСЕЮЩИЙ прич. к. т. çuğundurə-kən, çuğunduryetişdirən; **свеклосеющие районы** çuğundurəkən rayonlar, çuğundur rayonları.

СВЕКЛОСЕЯНИЕ ср. мн. нет çuğundur əkmə.

СВЕКЛОСОВХОЗ м. к. т. çuğundur sovxozu.

СВЕКЛОУБОРКА ж. мн. нет к. т. çuğundur yığımı.

СВЕКЛОУБОРОЧНЫЙ прич. к. т. 1. çuğun-duryığan; **свеклоуборочная машина** çuğunduryığan maşın; **2.** çuğundur yığımı -i[-i]; **свеклоуборочная кампания** çuğundur yığımı kampaniyası.

СВЕКОВАТЬ сов. бax вековать.

СВЕКОЛЬНИК ж. 1. çuğundur şorbasi; **2.** çuğundurun gövdəsi və yarpağı.

СВЕКОЛЬНЫЙ прич. çuğundur -i[-i]; **све-кольный борщ** çuğundur borşu.

СВЕКОР м. qayınata (ərin atası).

СВЕКРОВКА ж. бax свекровь.

СВЕКРОВЬ ж. qayınana (ərin anası).

СВЕЛИКОДУШНИЧАТЬ сов. dan. бax ве-ликодушничать.

СВЕРБЕЖ м. мн. нет dan. acışma, gicişmə.

СВЕРБЕТЬ несов. dan. gicişmək, acışmaq.

СВЕРГАТЬ несов. бax свергнуть.

СВЕРГАТЬСЯ несов. 1. көһн. bax **сверг-нуться**; **2.** endirilmək, aşırılmaq; **3. тәс.** devrilmək.

СВЕРГНУТЫЙ прич. 1. endirilmiş, aşırılmış, salınmış, yıxılmış; **2. тәс.** devrilmiş.

СВЕРГНУТЬ сов. 1. endirmək, aşırmaq, salmaq, yixmaq; **2. тәс.** devirmək; **сверг-нуть монархию** monarxiyanı devirmək; **3.** **свергнуть бремя (иго, оковы) чего ...** əsarətdən (zülmündən) azad olmaq (qurtulmaq).

СВЕРГНУТЬСЯ сов. көһн. aşmaq, yıxılmaq, düşmək.

СВЕРЕННЫЙ прич. tutuşdurulmuş, yoxlan-mış; tutuşdurulub yoxlanmış.

СВЕРЖЕНИЕ ср. мн. нет devirmə (devril-mə), endirmə (endirilmə); **свержение са-модержавия** mütləqiyyətin devrilməsi.

СВЕРЖЕННЫЙ прич. көһн. bax **свергну-тый**.

СВЕРЗИТЬ *сов. dan.* salmaq, düşürmək, aşağı atmaq.

СВЕРЗИТЬСЯ *сов. dan.* yıxılmaq, aşmaq, başı aşağı gəlmək.

СВЕРИТЬ *сов.* tutuşdurmaq, yoxlamaq; tutuşdurub yoxlamaq.

СВЕРИТЬСЯ *сов.* yoxlamaq, baxmaq (*məlumət almaq üçün, tutuşdurmaq üçün*); **свериться со словарём** lüğətə baxıb yoxlamaq.

СВЕРКА **ж** 1. tutuşdurma, tutuşdurulma, tutuşdurub yoxlama; 2. *mətb.* axırncı təshih, axırncı yoxlama.

СВЕРКАНИЕ *ср мн. нет* 1. parıldama, işildama, şəfəq vermə (saçma), çaxma; **сверкание молнии** ildırım çaxması; bərq vurması; 2. parıltı, ışıltı, şəfəq; bərq; **сверкание бриллианта** brilyant parıltısı.

СВЕРКАТЬ *несов.* parıldamaq, işildamaq, şəfəq vermək (saçmaq); bərq vurmaq, çaxmaq (ildırım).

СВЕРКАЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. parlayan, parlaq; 2. *məc.* gözqamaşdırıcı.

СВЕРКНУТЬ *однокр.* 1. bax **сверкать**; 2. *məc.* birdən xətirə gəlmək, yada düşmək; **сверкнуть глазами** gözlerini ağartmaq.

СВЕРЛЕНИЕ *ср мн. нет* deşmə (deşilmə), dəlmə (dəlinmə), burğula(n)ma, burğu ilə deşmə (deşilmə).

СВЕРЛЕННЫЙ *прил.* deşilmiş, dəlinmiş (*burğu ilə*), burğulanmış.

СВЕРЛИЛЫ *мн. (ед. сверлило ср) zool.* oduncaq böcəkləri, oduncaq böcəkləri fəsiləsi.

СВЕРЛИЛЬНЫЙ *прил. tex.* dəlmə -i[-i]; dəlikaçan; **сверлильный станок** dəlmə dəzgahı, dəlikaçan dəzgah.

СВЕРЛИЛЬЩИК *м* deşici, dəlici usta.

СВЕРЛИТЬ *несов.* 1. deşmək, dəlmək (*burğu ilə*); 2. yemək, oymaq (*çücü haqqında*); 3. *məc.* göynətmək, ağrıtmək, incitmək; **безл.** göynətmək, ağrımaq, sızıldamaq; 4. *məc.* deşmək; **эта мысль сверлит мой мозг** bu fikir beynimi deşir.

СВЕРЛИТЬСЯ *несов.* deşilmək, dəlinmək (*burğu ilə*).

СВЕРЛО *ср (мн. сверла)* 1. burğu, matqab; 2. iynə, neştər (*çücülərdə*).

СВЕРЛОВКА **ж мн. нет** *tex. dan.* bax **сверление**.

СВЕРЛОВОЙ *прил.* burğu (matqab) -i[-i]; **сверловая ручка** burğu (matqab) dəstəyi

СВЕРЛОВЧНЫЙ *прил. tex.* bax **сверлильный**.

СВЕРЛОВЩИК *м хüs.* dəlici, deşici, dəlikaçan (fəhlə).

СВЕРЛОВЩИЦА **ж хüs.** bax **сверловщик**.

СВЕРЛЯЩИЙ *прич. и прил.* 1. deşən, deşici; 2. *məc.* kəskin, bərk (*ağrı*).

СВЕРНУТЫЙ *прич.* 1. bürmələnməmiş, bükülmüş; 2. yığılmış, bükülmüş (*bitki yarpaqları*); 3. eşilmiş; 4. *məc.* məhdudlaşdırılmış, yığışdırılmış, sıxlaşdırılmış, ixtisar edilmiş, azaldılmış.

СВЕРНУТЬ *сов.* 1. bürmələmək, bükmək, yumrulamaq; 2. yığılmaq, büzülmək (*bitki yarpaqları haqqında*); 3. eşmək (*papiros*); 4. *məc.* məhdudlaşdırmaq, sıxlaşdırmaq, ixtisar etmək, azaltmaq, yığışdırmaq; **свернуть штаты** ştatları azaltmaq; 5. dönmək, qayıtmaq, burulmaq; 6. *məc.* döndərmək, qayıtmaq; 7. *dan.* burub korlamaq, burub xarab etmək; **свернуть голову (шею)** *кому* 1) boynunu qırmaq; 2) öldürmək; **свернуть голову (шею) себе** məhv olmaq, şikəst olmaq.

СВЕРНУТЬСЯ *сов.* 1. burulmaq, bükülmək; 2. qıvrılmaq, qıvrılıb yatmaq, yumrulanıb yatmaq; 3. çürümək (*süd*); 4. qəlizləşmək, pıxtalaşmaq, laxtalanmaq (*qan*); 5. *məc.* sıxılmaq, sıxlaşmaq; 6. *məc.* məhdudlaşmaq, yığışmaq, işini dayandırmaq; azaltmaq; **производство свернулось** istehsal azalmışdır; 7. *dan.* burulmaqdan xarab olmaq, korlanmaq; 8. *dan.* yıxılmaq, çevrilmək.

СВЕРСТАНЫЙ *прич.* 1. *mətb.* səhifələnməmiş, səhifə şəklində bağlanmış; 2. *köhn. məh.* hamarlanmış.

СВЕРСТАТЬ *сов.* 1. *mətb.* səhifələmək, səhifələr şəklində bağlamaq; 2. *köhn. məh.* hamarlamaq.

СВЕРСТАТЬСЯ *сов. köhn. məh.* hamarlanmaq, hamar olmaq.

СВЕРСТКА **ж** 1. *mətb.* səhifələmə, səhifələnmə, səhifə şəklində bağla(n)ma; 2. *köhn. məh.* hamarlama, hamarlanma.

СВЕРСТНИК *м* yaşıd, həmyaş(d).

СВЕРСТНИЦА *ж* yaşıd (həmyaş) qadın (qız).

СВЕРСТНИЧЕК *м* сверстник *сöz. oxş.*

СВЕРСТНИЧЕСТВО *ср мн. нет* yaşıdlıq, həmyaşlıq, həmyaşıdlıq.

СВЕРСТЫВАТЬ *несов.* bax **сверстать**.

СВЕРСТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *mətb.* səhifələnmək; 2. bax **сверстаться**.

СВЕРТЁТЬ *сов. dan.* 1. eşmək; 2. burub korlamaq, burub xarab etmək; 3. burub çıxartmaq.

СВЕРТЁТЬСЯ *сов. dan.* burulub korlanmaq, çox burulmaqdan xarab olmaq.

СВЕРТКА *ж* eşmə, burma.

СВЕРТОК *м* 1. bağlama, bağlı, boğça, düyünçə; 2. *məh.* döngə (*volda*).

СВЕРТОЧЕК *м* **сверток** *söz. kiç.*

СВЕРТЫВАЕМОСТЬ *ж* pıxtalaşma, laxtalanma qabiliyyəti (*qanın*).

СВЕРТЫВАНИЕ *ср мн. нет* 1. bürmələmə, bükmə, yumrulamaq; 2. yığılmaq; 3. eşmə, eşilmə; 4. *məc.* məhdudlaşdırılma, sıxlaşdırılma, yığışdırılma, ixtisar etmə (edilmə), azaltma, azal(dıl)ma; 5. dönmə, qayıtma, burulma; 6. burub korlama, burub xarab etmək; 7. çürümə (*süd*); 8. pıxtalaşma, qəlizləşmə, laxtalanma (*qan*); 9. (*hərbi*) sıxlaşma.

СВЕРТЫВАТЬ *несов.* bax **свернуть** və **свертеть**.

СВЕРТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **свернуть**; 2. bax **свертеться**; 3. bürmələnmək, bükülmək, yumrulanmaq; 4. yığılmaq (*yarpaq*); 5. eşilmək; 6. *məc.* məhdudlaşdırılmaq, sıxlaşdırılmaq, ixtisar edilmək, azaldılmaq; 7. burulub korlanmaq, burulub xarab edilmək.

СВЕРХ *пред.* 1. üstündən, üzərindən; **сверх пальто он надел плаш** paltonun üstündən plaş geymişdir; 2. artıq, kənar, xaric; **сверх сил** qüvvədən xaric; **сверх плана** plandan xaric; 3. əlavə, başqa, savay; **сверх заработной платы получить премию** əmək haqqından əlavə mükafat almaq; **сверх того** ondan başqa, ondan əlavə, üstəlik; 4. baxmayaraq, əksinə, ziddinə; **сверх ожидания** gözlənilməyənə baxmayaraq (rəğmənnə), gözlənilənə əksinə.

СВЕРХ... *mürəkkəb sözlərin* "olduqca, ən, lap, ən əla, xaric, artıq, üstəlik" *mənalarında işlənən birinci tərkib hissəsi, məs.:* **сверхмощный** ən (çox) qüvvətli; **сверх-**

штатный ştatdan xaric; **сверхприбыль** üstəlik mənfəət, əlavə gəlir.

СВЕРХВЫСОТНЫЙ *прил.* (sub)stratosfer -u[-ü]; **сверхвысотный полёт** stratosfer (substratosfer) uçuşu.

СВЕРХИГАНТ *м* (çox) nəhəng maşın (*və s.*).

СВЕРХДАЛЬНИЙ *прил.* 1. çox uzaq (*məsələ*); 2. bax **сверхдальнобойный**; **сверхдальная ракета** qitələrarası raket.

СВЕРХДАЛЬНОБОЙНЫЙ *прил.* çox uzaq-vuran.

СВЕРХДРЕДНОУТ *м* (*hərbi*) *dəniz.* böyük dreadnought, güclü dreadnought.

СВЕРХЗВУКОВОЙ *прил.* sədən sürətli.

СВЕРХКОМПЛЕКТ *м мн. нет* komplekt-dən artıq, normadan artıq (*şey, adam və s.*).

СВЕРХКОМПЛЕКТНЫЙ *прил.* komplekt-dən artıq, normadan artıq.

СВЕРХЛИМИТНЫЙ *прил.* limitdən artıq.

СВЕРХМАГИСТРАЛЬ *ж d. y.* qüvvətli (*yük döviyyəsi yüksək olan*) magistral.

СВЕРХМЕРНЫЙ *прил.* ölçüdən artıq, həddən artıq.

СВЕРХМЕТКИЙ *прил.* olduqca sərrast, olduqca dəqiq, son dərəcə düz; olduqca düz vuran, əla (*nışançı*).

СВЕРХМОЩНЫЙ *прил. tex.* çox qüvvətli, çox güclü; **сверхмощный паровоз** çox güclü parovoz.

СВЕРХПЛАНОВЫЙ *прил.* plandan xaric, plandan artıq.

СВЕРХПРИБЫЛЬ *ж iqt.* üstəlik qazanc, həddindən artıq qazanc, üstəlik mənfəət.

СВЕРХРАПНИЙ *прил. k. t* fəraşqabağı; **сверхранный посев** fəraşqabağı əkin.

СВЕРХСВЕТОВОЙ *прил.* işıqdan sürətli.

СВЕРХСКОРОСТНОЙ *прил.* çox sürətli, son dərəcə sürətli.

СВЕРХСМЕТНЫЙ *прил. iqt. mal.* smetadan əlavə, smetadan kənar.

СВЕРХСРОЧНИК *м* bax **сверхсрочнослужащий**.

СВЕРХСРОЧНОСЛУЖАЩИЙ (*hərbi*) *kö-nüllü* olaraq müddətindən artıq xidmətdə qalan hərbi qulluqçu.

СВЕРХСРОЧНЫЙ *прил.* 1. qoyulmuş müddətindən artıq; **сверхсрочная военная служба** müddətindən artıq hərbi qulluq; 2. müddətindən artıq hərbi qulluqda qalan; 3. son dərəcə, təcili, təcildə.

СВЕРХУ нареч. 1. yuxarıdan; вода падает **сверху** su yuxarıdan tökülür; 2. üzdən, üstdən, üstündən, üzərindən; **масло испортилось только сверху** yağ ancaq üzdən xarab olmuşdur; 3. üzdə, üstdə; 4. *тас.* yuxarıdan, rəhbər orqanlardan; **распоряжение получено сверху** sərəncam yuxarıdan (rəhbər orqanlardan) alınmışdır; **сверху до низу** 1) yuxarıdan aşağı (yadək); 2) *тас.* tərədən dirnağacan, tamamilə, 3) *тас.* hər yerdən, başdan-baş; **смотреть (глядеть) сверху вниз (на кого)** yuxarıdan baxmaq, xör baxmaq, saytmaq.

СВЕРХУРОЧНО нареч. iş vaxtından artıq; **работать сверхурочно** iş vaxtından artıq işləmək.

СВЕРХУРОЧНЫЙ прил. 1. iş vaxtından artıq davam edən; **сверхурочная работа** iş vaxtından artıq davam edən iş; 2. *в знач. суш. только мн.* **сверхурочные** iş vaxtından artıq görülən iş haqqı.

СВЕРХЧЕЛОВЕК м fövqəlbəşər.

СВЕРХЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ прил. insan qüvvəsi xaricində (olan), fövqəlbəşəri.

СВЕРХЧУВСТВЕННЫЙ прил. hissən qavranılmaz, hissən dərkəilməz, hissən duyulmaz materiya və s.

СВЕРХЧУВСТВЕННОСТЬ ж *мн. нет* həddən artıq həssaslıq.

СВЕРХЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ прил. həddən artıq həssas, çox həssas.

СВЕРХШАТНЫЙ прил. ştatdankənar, ştatdanxaric, ştatdanartıq.

СВЕРХЪЕСТЕСТВЕННОСТЬ ж *мн. нет* fövqəltəbiiilik, qeyri-təbiiilik, xariqlədəlik.

СВЕРХЪЕСТЕСТВЕННЫЙ прил. 1. fövqəltəbii, qeyri-təbii, xariqlədə; 2. *дан.* qəribə, təəccüblü, əntiqə, olmazın, misilsiz, (misli) görünməmiş.

СВЕРЧАТЬ *несов. таш.* cırılmaq (cırırmaq haqqında).

СВЕРЧЕННЫЙ прич. 1. eşilmiş, 2. burulub korlanmış, çox burulmaqdan xarab edilmiş; 3. burulub çıxardılmış.

СВЕРЧОК м *зоол.* sisəy.

СВЕРШАТЬ *несов. köhn.* bax **свершить**.

СВЕРШАТЬСЯ *несов. köhn.* 1. bax **свершиться**; 2. edilmək, yerinə yetirilmək.

СВЕРШЕНИЕ ср 1. *мн. нет* yerinə yetmə, əmələ gəlmə, həyata keçmə; 2. *обычно мн.* **свершения** xariqlələr.

СВЕРШЕННЫЙ прич. *köhn.* 1. edilmiş; 2. yerinə yetirilmiş.

СВЕРШИТЕЛЬ м *köhn.* edən, həyata keçirən, icra edən, vücuda gətirən.

СВЕРШИТЬ *сов. köhn.* bax **совершить** 1-ci və 3-cü mənələrdə.

СВЕРШИТЬСЯ *сов.* bax **совершиться**.

СВЕРШИК м *xüs.* tutuşduran, tutuşdurub yoxlayan (işçi).

СВЕРЯТЬ *несов.* bax **сверить**.

СВЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **свериться**; 2. tutuşdurulmaq, tutuşdurulub yoxlanmaq.

СВЕС м *xüs.* çıxıntı, zeh, qıraq, kənar.

СВЕСИТЬ *сов.* 1. sallatmaq, sallamaq; 2. *xüs.* talvar vurmaq; 3. çəkmək (tərəzidə).

СВЕСИТЬСЯ *сов.* 1. asılmaq, sallanmaq; 2. özünü çəkmək, özünü çəkdirmək (tərəzidə).

СВЕСТИ *сов.* 1. aparmaq, götürmək; **свести детей в школу** uşaqları məktəbə aparmaq;

2. endirmək, düşürmək; **свести ребёнка с лестницы** uşağı pilləkəndən düşürmək;

3. toplamaq, yığmaq, cəmləmək; **свести всех в зал** hamını zala toplamaq;

4. birləşdirmək; **свести отряды в полк** dəstələri birləşdirib alay düzəltmək;

5. görüldürmək, dostlaşdırmaq, əlaqə yaratmaq;

6. birləşdirmək, calamaq, bənd etmək, çatmaq, yaxınlaşdırmaq, uc-uca gətirmək;

7. kənara çəkmək, yayındırmaq; **свести лошадь с дороги** atı yoldan kənara çəkmək;

8. çıxartmaq, təmizləmək, yox etmək (ləkəni və s.); 9. çatdırmaq (endirmək),

ixtisar etmək, azaltmaq, məhdudlaşdırmaq; **свести расходы к минимуму** xərcləri minimuma çatdırmaq (endirmək);

10. izah etmək; 11. çevirmək, döndərmək; ...kimi göstərmək, ...kimi qələmə vermək; **свести серьёзный вопрос к шутке** ciddi bir məsələni zarafata çevirmək;

свести происшествие к случайному стечению обстоятельств hadisəni adi bir təsadüf kimi göstərməyə çalışmaq;

12. müncər etmək; 13. köçürmək; **свести рисунок на кальку** şəkli kalkaya köçürmək;

14. qıç etmək, əymək; **свести концы с концами**

güc-bəla ilə (birtəhər) keçinmək (dolanmaq); **свести с ума** dəli etmək, ağlını başından almaq; **свести лес** *таш.* meşəni qırmaq; **свести дружбу** dostlaşmaq; **свести счёты (с кем-либо)** hesablaşmaq, haqq-hesabı çürütmək; əvəzini çıxmaq; **свести на нет** bax **нет**; **свести в могилу** bax **могила**; **свести в гроб** axırına çıxmaq, öldürmək; **свести к нулю** məhv etmək, heçə çıxarmaq; **свести с пьедестала (высоты) кого-что** mənsəbdən salmaq, etibardan salmaq.

СВЕСТИСЬ *сов.* 1. keçmək, düşmək (şəkil, naxış və s.); 2. ...çatmaq, ...enmək, azalmaq; **расходы свелись к минимуму** xərclər minimuma enmişdir; 3. müncər olmaq; 4. ...çevrilmək; **серьёзный разговор свёл на болтовню** ciddi söhbət boşboğazlığa çevrildi; **свестись на нет** 1) yox olmaq; 2) əhəmiyyətini itirmək.

СВЕТ I м 1. işıq, nur; 2. işıq mənbəyi (*lampa, şat və s.*); 3. **зажечь свет** işığı yandırmaq; **подойти к свету** işığa yaxınlaşmaq; **на свету** işıqda; 3. səhər, səhə, səhə, dan yeri; 4. *тас.* aydınlıq, ağ gün; **с чуть свет** dan yeri ağaranda; səhə açılır-açılmaz; **ни свет, ни заря** dan yeri söküləməmiş, aləqəranlıqdan; **чем свет** səhə tezdən; **до свету** gün çıxmamış; **в два света** üst-üstə iki işıq pəncərəsi olan; **в свете (чего)** ...nöqtəyi-nəzərindən, nəzərə alaraq; **в свете современного международного положения** indiki beynəlxalq vəziyyət nöqtəyi-nəzərindən; **пролить (бросить) свет (на что-н.)** *тас.* aydınlaşdırmaq, işıqlandırmaq, izah etmək; **в свете каком (видеть, представить, описать)** ...şəkildə (görmək, göstərmək, təsvir etmək); **свет очей (моих)** gözümün nuru (ışığı); **не взвидеть света** bax **взвидеть**; **не видеть света (вольного)** bax **видеть**; **смотреть (рассматривать) на свет что** işığa tutub baxmaq.

СВЕТ II м *мн. нет* 1. dünya, ələm, kainat; 2. *köhn.* aristokratlar, əyanlar, ağalar; **с белый свет** dünya, ələm, cəhan; **весь свет** bütün ələm, bütün dünya, hamı; **выпустить (издать) в свет** nəşr etmək, çap etdirmək; **на край света** dünyanın o başına; **нет на**

свете ölmüşdür; **ни за что на свете** heç bir vaxt, qətiyyən, əsla, heç bir vəchlə; **отправить на тот свет** o dünyaya göndərmək (öldürmək); **отправиться на тот свет** ölmək; **произвести на свет** törətmək, doğmaq, dünyaya gətirmək, yaratmaq; **тот свет** o dünya, axirət; **явиться (появиться) на свет, увидеть свет** 1) dünyaya gəlmək, doğulmaq; 2) *тас.* işıq üzünə görmək, mətbuatda çap olunmaq; **жить со света (кого)** məhv etmək, yer üzündən götürmək; (*ругать*) **на чём свет стоит** ağzına gələni demək, söyüb biabır etmək; **божий свет** dünya, ələm; **не близкий (близок, ближний) свет** yaxın deyil, uzaqdır; **новый свет** yeni dünya (Amerika); **старый свет** köhnə dünya (Avropa, Asiya, Afrika); **света преставление** bax **светопреставление**; (**никто ничто**) **на свете** qətiyyən, tamamilə heç bir şey (heç kəs); **на свет не глядел бы** bax **глядеть**; **свет не производил** belə şey dünyaya gəlməyib.

СВЕТАТЬ *несов. безл.* dan yeri söküləmək, dan yeri ağarmaq, işıqlanmaq, səhə açılmaq, səhə açılmaq.

СВЕТЕЛКА ж *köhn.* evin yuxarı hissəsində kiçik otaq.

СВЕТЕЦ м *köhn.* çıraq yeri; çıraq altı, çıraq. **СВЕТИК** м gözümün nuru (ışığı)! a canım-gözüm! (navazişlə deyilir).

СВЕТИЛЕНКА ж *дан.* bax **светильня**.

СВЕТИЛО ср 1. *astr.* göy cismi; 2. *тас.* parlaq ulduz, məşəl, böyük xadim, böyük sənətkar (ustad), böyük sima; **с восходящее светило** bax **восходящий**; **светило дня**; **дневное светило** Günəş; **светило ночи**; **ночное светило** Ay; **светила ночи**; **ночные светила** ulduzlar.

СВЕТИЛЬНИК м 1. çıraq; 2. işıq; 3. *тас.* şair, məşəl, nur, zəka.

СВЕТИЛЬНЫЙ прил. işıq -i[-ı]; **светильный газ** işıq qazı.

СВЕТИЛЬНЯ ж fitil, piltə.

СВЕТИМОСТЬ ж *astr.* işıqlılıq.

СВЕТИТЬ *несов.* 1. işıq vermək, işıq saçmaq, nur saçmaq, parlamaq; 2. işıqlandırmaq.

СВЕТИТЬСЯ *несов.* 1. işıq vermək, işıq saçmaq, parlamaq, nur saçmaq; 2. görünmək

(ışıq və ya ışıqlı şeylər haqqında); 3. *məc.* görünmək, hiss olunmaq, duyulmaq, sezilmək; 4. *məc.* ifadə etmək.

СВЕТЛЕЙШИЙ *прил. köhn. прев. ст. к светлый* ən (çox) ışıqlı; *о светлейший князь* (inq. әв.) şöhrətli knyaz (çar Rusiyasında ən yüksək knyaz rütbəsi).

СВЕТЛЕНЬКИЙ *прил. 1.* ışıqlı; *светленькая комната* ışıqlı otaq; *2.* açıq; *светленькое платье* açıq (rəngli) paltar.

СВЕТЛЕТЬ *несов. 1.* ışıqlaşmaq, aydınlaşmaq; *2. məc.* şənləşmək, açılmaq.

СВЕТЛЕТЬСЯ *несов. məc.* bax *светиться* 1-ci və 2-ci mənələrdə.

СВЕТЛИТЬ *несов. dan.* ışılatmaq, parılatmaq, açmaq.

СВЕТЛИЦА *ж köhn.* qonaq otağı.

СВЕТЛО 1. *нареч.* ışıqlı, parlaq bir surətdə, parlayaraq; *лампа горит достаточно светло* lampaya yaxşı yanır (yaxşı ışıq verir); *2. безл. в знач. сказ.* ışıqdır; *на улице еще светло* bayır hələ ışıqdır.

СВЕТЛО... *mürəkkəb sözlərin "açıq" mənəsində işləyən birinci tərkib hissəsi, məc.: светло-зелёный* (açıq-yaşıl), *светло-синий* (açıq-sürməyi).

СВЕТОБОРОДЫЙ *прил.* açıqrəngli saqqalı olan.

СВЕТОВАННЫЙ *прич. xüs.* cilalanmış, parladılmış, ışıldadılmış.

СВЕТОВАТЬ *несов. xüs.* cilalamaq, parlatmaq, ışılatmaq.

СВЕТОВАТЬСЯ *несов. xüs.* cilalanmaq, parladılmaq, ışıldadılmaq.

СВЕТОВОЛОСЫЙ *прил.* açıqsacılı.

СВЕТОГЛАЗЫЙ *прил.* gözlərinin rəngi açıq olan.

СВЕТОГОЛОВЫЙ *прил.* açıqrəngli saçları olan, sarıbaş.

СВЕТОГРУДЫЙ *прил.* açıqrəngli sinəsi olan (qışlar).

СВЕТОКРЫШЫЙ *прил.* açıqrəngli qanadları olan.

СВЕТОКУДРЫЙ *прил.* açıqsacılı.

СВЕТОЛИКИЙ *прил.* bax *светлолицый*.

СВЕТОЛИСТЫЙ *прил.* açıqrəngli yarpaqları olan.

СВЕТОЛИЦЫЙ *прил.* ağüzlü, üzünün rəngi ağ.

СВЕТЛООККИЙ *прил.* bax *светлоглазый*.

СВЕТЛООКРАШЕННЫЙ açıq rəngə boyanmış.

СВЕТЛОСТЬ *ж 1.* köhn. ışıqlıq; *2.* parlaqlıq; *3.* açıqlıq (rəngdə).

СВЕТЛОТА *ж* bax *светлынь*.

СВЕТЛЫЙ *прил. 1.* ışıqlı; *светлая комната* ışıqlı otaq; *2.* aydın, parlaq; *светлый день* aydın gün; *3.* duru, şəffaf, saf; *светлый ручей* duru çeşmə, *светлое стекло* şəffaf şüşə; *4.* açıq, açıq rəngli; *светлое платье* açıq rəngli paltar; *5. məc.* xoş, şən, şad; *светлые воспоминания* xoş xatirələr; *о светлая личность* təmiz adam, ləkəsiz adam, parlaq sima; *светлый шрифт* mətəb. açıq şrift (*hürafat*); *светлой (блаженной, незабвенной) памяти* rəhmətlik.

СВЕТЛЫНЬ *ж мн. нет дан.* aydınlıq, ayın aydınlığı, aydın gecə.

СВЕТЛЯК *м zool.* ışıldaquş.

СВЕТЛЯЧОК *м zool.* bax *светляк*.

СВЕТОБОЯЗНЬ *ж мн. нет tib.* ışıqdan-qorxma (*xəstəlik*).

СВЕТОВОЙ *прил.* ışıq -[i-]; *световые волны* ışıq dalğaları.

СВЕТОЗАРНОСТЬ *ж* nursaçma, parlaqlıq, ziyadarlıq, nurluluq.

СВЕТОЗАРНЫЙ *прил. şair. 1.* nursaçan, parlaq, parlayan, nurlu, ziyasaçan; *2. məc.* sevincli, sevincle dolu, xoşbəxt (*həyat*).

СВЕТОИЗЛУЧЕНИЕ *ср мн. нет* ışıqsaçma, nur saçma.

СВЕТОКОПИРОВАЛЬНЫЙ *прил.* işığahəssas kopyalar (surətlər) çıxaran (*maşın*).

СВЕТОКОПИРОВАНИЕ *ср мн. нет* işığahəssas kağız üzərində çertyojun surətini çıxarma.

СВЕТОКОПИРОВКА *ж* bax *светокопирование*.

СВЕТОКОПИЯ *ж xüs.* çertyojun həssas kağız üzərində surəti.

СВЕТОЛЕЧЕБНИЦА *ж tib.* ışıq müalicəxanası.

СВЕТОЛЕЧЕБНЫЙ *прил. tib.* ışıq müalicəsi -[i-]; *светолечебный кабинет* ışıq müalicəsi otağı.

СВЕТОЛЕЧЕНИЕ *ср мн. нет tib.* ışıq müalicəsi, işıqla müalicə.

СВЕТОЛОБ *м bot.* ışıqsevən bitki.

СВЕТОЛЮБИВЫЙ *прил. bot.* ışıqsevən (*bitki haqqında*).

СВЕТОЛЮБИЕ *ср bot.* ışıqsevmə.

СВЕТОМАСКИРОВКА *ж мн. нет xüs.* işığı maskalama, işığı gizlətmə.

СВЕТОМАСКИРОВОЧНЫЙ *прил. xüs.* işığı maskalama (işığı gizlətmə) -[i-]; *светомаскировочные способы* işığı maskalama, işığı gizlətmə üsulları.

СВЕТОМЕТРИЧЕСКИЙ *светометрия söz. sıf.*

СВЕТОМЕТРИЯ *ж мн. нет* top atəşinin işığı ilə düşmənin batareyalarının yerini təyin etmə.

СВЕТОНЕПРОНИЦАЕМОСТЬ *ж* işıqkeçirməmə, ışıqkeçməmə.

СВЕТОНЕПРОНИЦАЕМЫЙ *прил.* işıqkeçirməyən, ışıqkeçməyən.

СВЕТОНОСНЫЙ *прил. köhn. şair.* ışıqsaçan.

СВЕТОПИСНЫЙ *прил. köhn.* fotoqrafiya -[i-].

СВЕТОПИСЬ *ж мн. нет köhn.* fotoqrafiya.

СВЕТОПРЕСТАВЛЕНИЕ *ср мн. нет 1. (dini)* qiyamət, məhşər, axirət (*günü*); *2. məc.* qarışıqlıq, hərc-mərclik, mərəkə.

СВЕТОРАССЕЯНИЕ *ср мн. нет fiz.* bax *дисперсия*.

СВЕТОСИГНАЛ *м* ışıq signalı.

СВЕТОСИГНАЛИЗАЦИЯ *ж мн. нет* işıq signalizasiyası.

СВЕТОСИГНАЛЬНЫЙ *прил.* işıq signalı -[i-]; *светосигнальные приборы* işıq signalı cihazları.

СВЕТОСИЛА *ж fiz.* işıq gücü (*ışıq mənbəyinin verdiyi şəklin aydınlıq dərəcəsi*).

СВЕТОСИЛЬНЫЙ *прил.: светосильный объектив opt.* çox küclü (*həssas*) obyektiv.

СВЕТОСЛАВ *м xüs.* qaranlıqda ışıq verən maddə.

СВЕТОСТОЙКИЙ *прил. kim.* işığadavamlı (*boyalar haqqında*).

СВЕТОСТОЙКОСТЬ *ж мн. нет kim.* işığadavamlılıq.

СВЕТОТЕНЕВОЙ *светотень söz. sıf.*

СВЕТОТЕНЬ *ж rəss.* rəsmdə ışıq və kölgə.

СВЕТОТЕХНИКА *ж мн. нет xüs.* işıq texnikası (*texnikanın işığın alınması və tətbiq edilməsi üsullarından bəhs edən sahəsi*).

СВЕТОТЕХНИЧЕСКИЙ *прил.* işıq texnikası -[i-].

СВЕТОФИЛЬТР *м fiz.* işıq filtri (*içərisindən keçən müəyyən rəngli işıq şüalarını udmaq üçün rəngli şüşə*).

СВЕТОФОР *м xüs.* işıqfor (*müxtəlif rəngli şüşələri olan signal fənəri*).

СВЕТОФОРНЫЙ *прил.* işıqfor -[i-].

СВЕТОЧ *м məşəl* (*həqiqi və məcazi mənada*).

СВЕТОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет fot.* işığahəssaslıq.

СВЕТОЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ *прил. fot.* işığahəssas (*fotoqrafiya kağızı, plyonkası haqqında*).

СВЕТСКИЙ *прил. köhn. 1.* aristokrat, kübar, kübar dairələrinə mənsub; *2. məc.* tərbiyəli, kübar cəmiyyətin ədəb və adətlərinə müvafiq; *3.* dünyəvi, dini olmayan.

СВЕТСКОСТЬ *ж мн. нет köhn.* aristokratlıq, kübarlıq.

СВЕТАЩИЙСЯ *прич.* qaranlıqda ışıq saçan, parlayan, ışıq verən.

СВЕЧА *ж şam; о игра не стоит свеч* bax *игра*.

СВЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* işıqlanma, parıldama, işıqsaçma qabiliyyəti.

СВЕЧЕРЕТЬ *сов. безл.* axşam olmaq, qaranlıqlaşmaq, qaranlıq çökmək, qaranlıq düşmək, qas qarmalmaq.

СВЕЧКА *ж şam; küçük (tibbi) şam.*

СВЕЧНИК *м xüs.* şamçı.

СВЕЧНОЙ *прил.* şam -[i-]; *свечной завод* şam zavodu.

СВЕШАННЫЙ *прич.* çəkilmiş (*tərəzidə*).

СВЕШАТЬ *сов. dan.* çəkmək (*tərəzidə*).

СВЕШАТЬСЯ *сов. dan.* özünü çəkmək, özünü çəkdirmək (*tərəzidə*).

СВЕШЕННЫЙ *прич. 1.* salladılmış, sallanmış; asılmış; *2.* çatılmış.

СВЕШИВАТЬ *несов. bax свесить* 1-ci və 2-ci mənələrdə.

СВЕШИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax *свеситься* 1-ci mənədə; *2.* salladılmaq; *3.* asılmaq; *4.* çatılmaq.

СВЕЯННЫЙ *прич.* salınmış, qopardılmış, səpələnmiş (*külək zərbəsilə*).

СВЕЯТЬ *сов. 1.* salmaq, qopartmaq, düşürmək, dağıtmaq, səpələmək (*külək*); *ветром сваяло бумагу со стола* külək stolun üstündən kağızları səpələdi (dağıtdı); *2.* bir yerə yığmaq, toplamaq (*qarı və s.*); *3. məc.* dağıtmaq, qovmaq (*quşları, kədəri və s.*).

СВИВАЛЬНИК *м* bələkbağı, qundaqbağı.
СВИВАЛЬНЫЙ *прил.* bələkbağlıq; bələkbağı -i[-i].
СВИВАТЬ *несов.* 1. bax **свить**; 2. sarımaq, bələmək (*uşağı*).
СВИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **свиться**; 2. eşilmək; 3. bürmələnmək, bələnmək.
СВИДАНИЕ *ср* görüş; $\diamond$ до свидания (до скорого свидания!) hələlik! sağ olun! xudahafiz!
СВИДЕТЕЛЬ *м* şahid; $\diamond$ быть (служить) живым свидетелем чего canlı şahidi olmaq; призвать (пригласить, взять) кого в свидетели şahid çəkmək.
СВИДЕТЕЛЬНИЦА *ж* şahid qadın (qız).
СВИДЕТЕЛЬСКАЯ *ж* şahid otağı (*məhkəmədə*).
СВИДЕТЕЛЬСКИЙ *прил.* şahid -i[-i]; **свидетельские показания** şahid ifadəsi (ifadələri).
СВИДЕТЕЛЬСТВО *ср* 1. şəhadət; 2. şəhadətnamə, vəsiqə; 3. sübut, dəlil.
СВИДЕТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов.* 1. şəhadət vermək, şahidlik etmək; ifadə vermək; 2. sübut etmək, göstərmək; təsdiq etmək; 4. yoxlamaq, müayinə etmək; $\diamond$ **свидетельствовать почтение** *köhn.* ehtiramını izhar etmək, hörmətini bildirmək.
СВИДЕТЕЛЬСТВОВАТЬСЯ *несов.* 1. şəhadət verilmək; 2. təsdiq edilmək; 3. yoxlanılmaq, müayinə edilmək; 4. *köhn.* şahid göstərmək, şahid çəkmək, əsaslanmaq, isnad etmək.
СВИДЕТЬСЯ *сов. дан.* görüşmək.
СВИЗИРОВАТЬ *сов.* tuşlamaq (*optik cihazı*).
СВИЛЕВАТЫЙ *бax* косослойный.
СВИЛИВАТЬ *несов. дан.* bax **свилянуть**.
СВИЛЬ *ж* *мн. нет* xüs. 1. bax косослой; 2. damar (*şüşədə*).
СВИЛЬНУТЬ *сов. дан.* yana sıçramaq, cəld aradan çıxmaq, yayınmaq.
СВИНАРКА *ж* *к. т.* donuzabaxan qadın (qız).
СВИНАРНИК *м* *к. т.* donuz damı (*ham də natəmiz, çirkli otaq haqqında*).
СВИНАРНЫЙ *прил. к. т.* 1. donuz damı -i[-i]; **свинарная закуска** donuz damı; 2. donuzçuluq -i[-i]; **свинарное хозяйство** donuzçuluq təsərrüfatı.
СВИНАРНЯ *ж* *к. т.* bax **свинарник**.

СВИНАРЬ *м* *к. т.* donuzabaxan, donuzsaxlayan.
СВИНЕЦ *м* *мн. нет* 1. qurğuşun; 2. *тас.* güllə; 3. *тас.* tutqun işiq; $\diamond$ **свинец на душе (на сердце)** у кого ürəyində qubar var; **лечь свином на душу (на сердце)** ürəyində qubar eləmək.
СВИНИНА *ж* *мн. нет* donuz eti.
СВИНИНКА *ж* *дан.* свинина *сöz. kiç.*
СВИНКА *ж* 1. свинья *сöz. kiç. və oxş.*; 2. *tib.* parotit, xanazır (*xəstəlik*); 3. bax **чушка** II; 4. bax **рюха**; $\diamond$ морская свинка (*zool.*) hind donuzu.
СВИНОВОЁЦ, СВИНОВОЙ *м* xüs. sallaq, donuzkəson.
СВИНОВОД *м* donuzçu; donuzçuluq mütəxəssisi.
СВИНОВОДСТВО *ср* *мн. нет* donuzçuluq.
СВИНОВОДЧЕСКИЙ *прил.* donuzçuluq -u[-ü]; **свиноводческое хозяйство** donuzçuluq təsərrüfatı.
СВИНОЙ *прил.* 1. donuz -i[-i]; **свиное сало** donuz piyi; 2. donuz ətinədən bişirilmiş.
СВИНОКОПЧЕНОСТИ *мн. хüs.* donuz ətinədən qaxax, məmulat.
СВИНОМАТКА *ж* *к. т.* anac donuz; balavərən donuz.
СВИНОМАТОЧНЫЙ *прил. к. т.* anac donuz -n[-i].
СВИНОМОЛОДНЯК *м* *сбир. к. т.* donuz balaları.
СВИНООТКОРМ *м* *к. т.* donuzları kökəltmə.
СВИНООТКОРМОЧНЫЙ **свинооткорм** *сöz. sif.*
СВИНОПАС *м* *köhn.* donuzotaran, donuz çobanı.
СВИНОВХОЗ *м* *к. т.* (свиноводческий совхоз) donuzçuluq sovxozu.
СВИНОВАРНЫЙ *прил.* satlıq donuz yetişdirmə -i[-i].
СВИНОФЕРМА *ж* (свиноводческая ферма) *к. т.* donuzçuluq ferması.
СВИНСКИЙ *прил.* 1. donuz kimi, hisli-paslı, çirkli, kirli, murdar (*şərait, görkəm və s.*); 2. əclaf, nacins, nankor, alçaq, yaramaz (*hərəkət, davranış*).
СВИНСТВО *ср* *дан.* 1. əclaflıq, alçaqlıq, nacinslik, yaramazlıq, nankorluq; 2. çirkinlik, kirlilik, natəmizlik, murdarlıq.

СВИНТИТЬ *сов.* 1. vintləmək, vintləyib bərkitmək, vintləyib bağlamaq; 2. burub açmaq (*vinti*); 3. burub korlamaq, çox burumaqdan xarab etmək (*vinti*).
СВИНТИТЬСЯ *сов.* burulub korlanmaq, çox burulmaqdan xarab olmaq (*vint və s.*)
СВИНТУС *м* *дан. зар. köhn.* yaramaz.
СВИНУХА, СВИНУШКА *ж* *мәh.* svinuşka (*acı göbələk*).
СВИНУШНИК, СВИНЮШНИК *м* *мәh.* bax **свинарник**.
СВИНЦЕВАНИЕ *ср* xüs. qurğuşunlama, üzünə qurğuşun çəkmək.
СВИНЦЕВАТЬ *несов. тex.* qurğuşunlamaq, üzünə qurğuşun çəkmək.
СВИНЦЕВАТЬСЯ *несов. тex.* qurğuşunlanmaq, üzünə qurğuşun çəkilmək.
СВИНЦОВАННЫЙ *прич. тex.* qurğuşunlanmış, üzünə qurğuşun çəkilmiş.
СВИНЦОВОСТЬ *ж* 1. qurğuşun rəngində olma, tutqunluq; 2. *тас.* ağırlıq, cansıxıcılıq.
СВИНЦОВЫЙ *прил.* 1. qurğuşun -i[-i], **свинцовая пуля** qurğuşun güllə; 2. *тас.* qara, tutqun; **свинцовые тучи** qara (tutqun) buludlar; 3. qurğuşun kimi ağır; $\diamond$ **свинцовый блеск** *kim.* qalenit.
СВИНЧАК *м* *мн. нет* *miner.* qalenit.
СВИНЧАТКА *ж* 1. *дан.* qurğuşunlu aşiq; 2. xüs. qurğuşun qursalı balıq toru; 3. ucu qurğuşunlu qamçı.
СВИНЧЕННЫЙ *прич.* 1. vintlənmiş, vintlənib bərkidilmiş, vintlənib bağlanmış; 2. burulub açılmış (*vint*); 3. burulub korlanmış, burulmaqdan xarab olmuş (*vint*).
СВИНЧИВАТЬ *несов.* bax **свинтить**.
СВИНЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **свинтить**; 2. vintlənmək, vintlənib bərkidilmək, vintlənib bağlanmaq; 3. burulub açılmaq (*vint*).
СВИНЬ *ж* 1. donuz; 2. *тас.* pinti; 3. *тас. дан.* əclaf, nankor, yaramaz, nacins; 4. (*hərbi*) *köhn.* paz şəklində yürüş (*düşmənin cəbhəsini yarmaq üçün*); $\diamond$ **подложить свинью** əclaflıq etmək, nacinslik etmək, alçaqlıq etmək, quyu qazımaq; **метать бисер перед свиньями** bax **бисер**.
СВИНЯЧИЙ *прил. дан.* 1. donuz -u[-ü]; **свиньячье рыло** donuz burnu; 2. *тас.*

murdar; **свиньячье поведение** murdar hərəkət.
СВИНЯЧИТЬ *несов.* çirkəndirmək, zibilləmək, kirləndirmək, murdarlamaq, bulamaq.
СВИРЁЛЬ *ж* 1. sümsü, tütək, ney; 2. *тас.* torəno.
СВИРЁЛЬНЫЙ *прил.* sümsü (*tütək, ney*) -i[-i].
СВИРЁЛЬЩИК *м* sümsüçalan, tütəkçalan.
СВИРЕПЕТЬ *несов.* 1. qəddarlaşmaq, zalımlaşmaq, yirticiləşmək, vəhşiləşmək, sərtləşmək, azğınləşmək; 2. qeyzlənmək, qəzəblənmək, hirsənlənmək, coşmaq, hiddətlənmək; 3. şiddətlənmək, bərkimək (*tufan, fırtına və s.*).
СВИРЕПО *нареч.* 1. sərt, vəhşicəsinə, qəddarcasına; 2. acıqla, qeyzlə, qəzəblə, hiddətlə.
СВИРЕПОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. qəddarlıq, zalımlıq, yirticilik, vəhşilik, sərtlik, mərhəmətsizlik, azğınlıq; 2. qeyz, qəzəb, hirs, hiddət; 3. şiddət, coşqunluq, tüğyan.
СВИРЕПСТВО *ср* *мн. нет* *köhn.* bax **сви́репость** 2-ci mənada.
СВИРЕПСТВОВАТЬ *несов.* 1. qəddarlıq etmək, zalımlıq etmək, yirticilik etmək, vəhşilik etmək; 2. *тас.* şiddət etmək, coşmaq, qızmaq, azğınləşmək, tüğyan etmək, fəğan etmək.
СВИРЁПЫЙ *прил.* 1. qəddar, zalım, yirtici, vəhşi, çox sərt, mərhəmətsiz; 2. qeyzli, qəzəbli, hirsli, hiddətli; 3. şiddətli, coşğun, azgın.
СВИРИСТЁЛКА *ж* *мәh.* 1. tütək; 2. bax **свиристель**.
СВИРИСТЕЛЬ *м* *zool.* ardıcquşu.
СВИРИСТЕТЬ *несов. мәh.* cırlılmaq.
СВІРОК *м* *zool. мәh.* bax **гуппан**.
СВИСАТЬ *несов.* sallanmaq.
СВІСЛЫЙ *прил. мәh.* sallaq, sallanmış.
СВІСНУТЬ I *сов.* bax **свисать**.
СВІСНУТЬ II *сов.* bax **свиснуть**.
СВИСТ *м* 1. fit, fiştıraq; fit (fiştıraq) səsi; müşquruq, müşqurtu; 2. vıyılı, vızılı; **свист ветра** küləyin vıyılması; **свист пуль** gül-lələrin vızılması.
СВИСТАТЬ *несов.* bax **свистеть**.
СВИСТЁЛКА *ж* *дан.* bax **свистулька**.

СВИСТЕТЬ *несов.* 1. fit çalmaq, fiştiriq çalmaq; 2. vıyıldamaq, vızıldamaq (*külək, güllə*); $\diamond$ в кармане свистит cibimdə siçan oynayı, qəpiyə güllə atır(ам), pulun yoxdur; **свистеть в кулак** pulsuz qalmaq, ehtiyac içində olmaq.

СВИСТНУТЬ *сов. дан.* 1. bax **свистеть**; 2. ilişdirmək, çəkmək, vurmaq; 3. oğurlamaq, çırpışdırmaq; $\diamond$ когда рак (на горе) свистнет dəvənin quyuğu yerə dəyəndə, yaşıl ayın başında.

СВИСТОК *м (мн. свистки)* fit, fiştiriq.

СВИСТОШЛЯСКА *ж мн. нет дан.* vur-çatlaşın, vurhavur, azğınlıq, həngamə, qıyamət.

СВИСТУЛЬКА *ж дан.* 1. fit, fiştiriq; 2. fit-çalan oyuncaq.

СВИСТУН *м дан.* 1. fitçalan, fit çalmağı se-vən, yaxşı fit çalan; 2. *zool.* fitçi; 3. *мәс. köhn.* avara, veyil, müftəxor, havayıyeyən.

СВИСТУНОК *м дан.* свистун *сөз. кіч.* və oxş.

СВИСТУНЬЯ *ж* bax свистун 1-ci mənada.

СВИСТУХА *ж мәс.* çöldrəyi.

СВИСТЯЩИЙ *прич. и прил.* 1. fit verən, fit çalan, fiştiriq çalan; 2. *грам.* fişitli; **свистящие согласные** fişitli samitlər.

СВИТА I *ж свита, məiyyət (böyük bir şəxsin müşayiətçiləri).*

СВИТА II *ж геол.* dəstə, lay dəstəsi.

СВИТА III *ж свита (ukraynalıların uzun üst paltarı).*

СВИТЕР *м свитер (toxunma yun köynək).*

СВИТКА *ж* bax свита III.

СВИТОК *м* 1. lülə halında бүkүlmüş kağız və s.; 2. *мәс.* silsilə, zəncir.

СВИТСКИЙ *прил.* svita (məiyyət) -[i-]; svitada olan (bax свита I); свитский офицер *köhn.* svita (məiyyət) zabiti.

СВИТЫЙ *прич.* 1. eşilmiş; 2. бүrmələnmüş, lülələnmüş, lülə şəklində бүkүlmüş; 3. tikilmiş, hörülmüş (yuvu).

СВИТЬ *сов.* 1. eşmək; 2. бүrmələnmək, lülələnmək, lülə şəklində бүkүmək; 3. qayırmaq, qurmaq, tikmək, hörmək (yuvu); $\diamond$ свить себе гнездо bax гнездо.

СВИТЬСЯ *сов.* burulmaq, qırılmaq.

СВИХНУТЫЙ *прич. дан.* çıxardılmış, bur-xudulmuş; çıxmış, burxulmuş.

СВИХНУТЬ *сов.* 1. çıxartmaq, burxutmaq; 2. bax свихнуться; $\diamond$ свихнуть с ума bax свихнуться 1-ci mənada; **свихнуть себе шею** müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq, məhv olmaq.

СВИХНУТЬСЯ *сов.* 1. dəli olmaq, başına hava gəlmək; 2. *мәс.* yolundan çıxmaq, yolunu azmaq; $\diamond$ свихнуться с ума *köhn.* bax свихнуться 1-ci mənada.

СВИЩ *м* 1. deşik, dəlik, zədə; 2. *xüs.* boş-luq, qovuq (*tökmə metalda*); 3. *tib.* fistul (*dərin irinli yara*); 4. *мәс.* veyil, avara, yelbeyin.

СВИЩЕВАТЫЙ *прил.* 1. deşikli, dəlikli; 2. *xüs.* boşluğu olan (*tökmə metal*).

СВИЯЗЬ *ж zool.* marka (*vəhşi ördək*).

СВОБОДА *ж* azadlıq, hüriyyət, sərbəstlik; $\diamond$ на свободе azad vaxtda, boş vaxtda; **свобода рук** sərbəstlik; **выпустить на свободу** buraxmaq, azad etmək.

СВОБОДНО *нареч.* 1. azad, azad surətdə; sərbəst, sərbəst surətdə, sərbəstcə; 2. açıq, açıq-açığına; 3. asan, asanca; 4. gen-bol, rahat.

СВОБОДНОРОЖДЕННЫЙ *прил. тар.* atası anası kölə (qul) olmayan (*quldarlıq, təh-kimçilik dövrlərində*).

СВОБОДНЫЙ *прил.* 1. azad, sərbəst, hürr; 2. asan; 3. boş, bekar; **в свободное время** boş vaxtda; **свободное место** boş yer; **я свободен только по вечерам** ancaq ax-şamlar bekaram (boşam); 4. gen-bol, geniş, gen (*paltar*); 5. təklifsiz, təklifsizcəsinə; **слишком свободное поведение** artıq dərəcədə təklifsizlik; 6. lazımsız, görəksiz, artıq; **нет ли у тебя свободных денег?** artıq pulun varmı (yoxdurmu?); $\diamond$ свободная профессия sərbəst peşə (*keçmişdə yazıçı, həkim, vəkil kimi peşə sahiblərinə verilən ad*); **свободный художник** inqilabdan əvvəlki Rusiyada: 1) sərbəst rəs-sam (*rəssamlıq akademiyasını kiçik gü-müş medalla bitirmiş şəxslərə verilən ad*); 2) sərbəst musiqiçi (*ali musiqi təhsili gör-müş musiqiçiyə verilən ad*).

СВОБОДОЛЮБЕЦ *м* azadlıqsevən, azadlıq uğrunda mübariz.

СВОБОДОЛЮБИВЫЙ *прил.* azadlıqsevər, azadlıqsevən, hüriyyətsevən, hüriyyət-pərvər.

СВОБОДОЛЮБИЕ *ср мн. нет* azadlıqsev-mə, hüriyyətsevərlik, hüriyyət-pərvərlik.

СВОБОДОМЫСЛИЕ *ср мн. нет* azadfi-kirlik, sərbəstfikirlik, sərbəst düşünmə.

СВОБОДОМЫСЛЯЩИЙ *прил.* 1. azadfi-kirli, sərbəstfikirli, sərbəstdüşünən; 2. *köhn.* dini danan, din əhkamını rədd edən; liberal.

СВОД I *м* 1. bax сведение; 2. məcəllə, külliyyat, toplu; **свод законов** qanun külliyya-tı; 3. *arxiv.* tağtavan, qübbə; $\diamond$ небесный свод göy qübbəsi.

СВОДИТЬ I *сов.* aparıb gətirmək.

СВОДИТЬ II *несов.* bax свести; $\diamond$ глаз не сводить gözünü çəkməmək, gözlerini zil-ləyib baxmaq; **едва (кое-как, еле) сводить концы с концами** çətinliklə dolan-maq, birtəhər dolanmaq.

СВОДИТЬСЯ *несов.* 1. bax свестись.

СВОДКА *ж* 1. məlumat, məlumat vərəqəsi; 2. *matb.* svodka (*axırncı yoxlama, tutuş-durub yoxlama*).

СВОДНИК *м дан.* nifr. vasitəçi, aradüzəldən, oğraş.

СВОДНИЦА *ж дан.* nifr. vasitəçi (aradüz-zəldən) qadın (qız).

СВОДНИЧАТЬ *несов. дан.* nifr. vasitəçilik etmək, ara düzəltmək, oğraşlıq etmək.

СВОДНИЧЕСКИЙ *прил. дан.* vasitəçilik (oğraşlıq) -[i-].

СВОДНИЧЕСТВО *ср мн. нет дан.* vasitəçilik, aradüzəltmə, oğraşlıq.

СВОДНОЙ *прил.* 1. uc-uca çatıla bilən, baş-başa gələn; 2. köçürmə, basma; **сводные картинки** köçürmə şəkillər; 3. köçürül-müş (*şəkil*).

СВОДНЫЙ *прил.* 1. toplu, mürekkəb, müx-təlif yerlərdən yığılmış (toplanmış), qarış-ıq; ümumi; **сводный батальон** (*hərbi*) toplu tabur; **сводная афиша бакинских театров** Bakı teatrlarının ümumi afişası; 2. ögey; **сводный брат** ögey qardaş.

СВОДНЯ *ж дан.* bax сводница.

СВОДЧАТЫЙ *прил.* tağlı.

СВОДЧИК I *м matb.* svodkaçı; svodka dü-zəldən mürtətib (bax сводка 2-ci mənada); 2. *köhn.* vasitəçi, dəllal, aradüzəldən.

СВОЕВЛАСТИЕ *ср мн. нет köhn.* bax свое-волие.

СВОЕВЛАСТНЫЙ *köhn.* bax своевольный.

СВОЕВÓЛИЕ *ср мн. нет* özbaşınalıq.

СВОЕВÓЛЬНИК *м* özbaşına hərəkət edən adam, kefi istədiyi kimi hərəkət edən adam, öz bildiyini edən adam.

СВОЕВÓЛЬНИЦА *ж* özbaşınalıq edən qadın (qız).

СВОЕВÓЛЬНИЧАТЬ *несов. дан.* özbaşınalıq etmək, kefi istədiyi kimi hərəkət etmək, öz bildiyini etmək.

СВОЕВÓЛЬНОСТЬ *ж* özbaşınalıq.

СВОЕВÓЛЬНЫЙ *прил.* özbaşına hərəkət edən, kefi istədiyi kimi hərəkət edən, öz bildiyini edən.

СВОЕВÓЛЬСТВО *ср* bax своеволие.

СВОЕВРЕМЕННО *нареч.* (öz) vaxtında.

СВОЕВРЕМЕННОСТЬ *ж мн. нет* vaxtlı-vaxtında olma.

СВОЕВРЕМЕННЫЙ *прил.* vaxtında, vaxtında olan; **современный приход на работу** vaxtında işə gəlmə; **современная помощь** vaxtında göstərilən yardım.

СВОЕКОРЫСТИЕ *ср мн. нет* öz mənfəə-tini güdmə, mənfəətpərəstlik.

СВОЕКОРЫСТОСТЬ *ж мн. нет* öz mənfəə-tini güdmə, mənfəətpərəstlik.

СВОЕКОРЫСТНЫЙ *прил.* öz mənfəə-tini güdən, mənfəətpərəst.

СВОЕКОШТНЫЙ *прил. köhn.* öz hesabına oxuyan, dövlət xərcinə oxumayan (*taləbə*).

СВОЕНРАВНИЕ *ср мн. нет* inad, inadçılıq, tərslik, öz bildiyini etmə, şıltaqlıq.

СВОЕНРАВНОСТЬ *ж мн. нет* bax свое-нравие.

СВОЕНРАВНЫЙ *прил.* inad, inadçıl, tərs, öz bildiyini edən, şıltaq.

СВОЕОБРАЗИЕ *ср мн. нет* özünəməx-susluq, xüsusiyyət, orijinallıq.

СВОЕОБРАЗНО *нареч.* özünəməxsus bir şəkildə, xüsusi şəkildə, orijinal şəkildə.

СВОЕОБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* bax свое-образие.

СВОЕОБРАЗНЫЙ *прил.* özünəməxsus, xü-susi, xüsusiyyət təşkil edən, başqalarından fərqli olan, orijinal.

СВОЕОБЫЧНЕ bax своеобразие.

СВОЕОБЫЧНОСТЬ *ж* bax своеобычие.

СВОЕОБЫЧНЫЙ *köhn.* 1. bax своенрав-ный; 2. bax своеобразный.

СВОЕРУЧНЫЙ *köhn.* bax собственноруч-ный.

СВОЗ *м. мн. нет* aparma (aparılma), götürmə (götürilmə), daşıma (daşınma); **на своз** daşınmalı, daşınmaq üçün.

СВОЗИТЬ I сов. aparmaq, aparıb götürmək (*miniklə*).

СВОЗИТЬ II несов. bax *свезти*.

СВОЗИТЬСЯ I несов. *dan.* bax *свезтись*.

СВОЗИТЬСЯ II несов. 1. aparılmaq, götürilmək, aparılıb götürilmək (*miniklə*); 2. daşımaq, daşınıb yığılmaq.

СВОЗКА ж. мн. нет *dan.* bax *свюз*.

СВОЗЧИК м. daşıyan, yükdaşıyan (*at-araba ilə*).

СВОЙ, СВОЯ, СВОЁ мест. (мн. свои)

1. öz; **любите свою родину** öz vətəninizi sevin; 2. özünü, özününkü; 3. xüsusi, özünəməxsus; **в этой музыке есть своя прелесть** bu musiqinin özünəməxsus (öz) gözəlliyi var; 4. *сущ. свои мн.* özününkülər, özümüzünkülər, öz yaxın adamları(mız); 5. *сущ. своё ср. мн. нет* öz (*fikri, məqsədi, sözü, haqqı və s.*); **добиться своего** öz məqsədinə nail olmaq; **он своего не упустит** o, öz haqqını əldən verən deyil; **стоять на своём** öz fikrinin üstündə dayanmaq; **он кричать (вопить) не своим голосом** bərk çıxırmaq, vəhşi kimi bağırmaq; **называть вещи своими именами** həqiqəti açıq söyləmək; **по-своему** 1) özü bildiyi kimi; 2) özüne görə; **не в своём уме (быть)** ağılı başında olmamaq; **в своём роде** müəyyən nöqteyi-nəzərdən; özlüyündə, bir növ; **своей смертью умереть** öz əsəli ilə ölmək; **на своих на двоих зар.** pıyada, ayaqla; **свой брат** bax *брат*; **своей особой** şəxsən, özü; **в свою очередь** öz növbəsindən; **знать свое место** öz yerini bilmək; **сказать свое слово** öz sözünü demək, özünü göstərmək; **остаться при своих** nə udmaq, nə uduzmaq; mayası əlində qalmaq; **не в свои сани сесть** bax *сани*; **своего (нашего, одного) поля ягода** öz tayıdır; **своих не узнаешь (не узнает)** adı da yadından çıxar (adını da yadından çıxarar).

СВОЙЛАЧИВАНИЕ ср. мн. нет *tex.* keçələşmə (*maşında kağızın əmələ gəlməsi prosesi*).

СВОЙЛАЧИВАТЬСЯ несов. *tex.* keçələşmək (*maşında kağızın əmələ gəlməsi prosesi*).

СВОЙСКИ нареч. köhn. dan. bax *посвойски*.

СВОЙСКИЙ прил. köhn. dan. 1. öz, xüsusi; **это ваше своё дело** bu sizin öz işinizdir, bu sizin xüsusi işinizdir; 2. sadə, ünsiyyətli (*adam*); 3. evdə (*əl ilə*) hazırlanmış.

СВОЙСТВЕННИК м. qohum, quda.

СВОЙСТВЕННИЦА ж. bax *свойственник*.

СВОЙСТВЕННЫЙ прил. xas, məxsus, səciyyəvi, xas olan.

СВОЙСТВО ср. xüsusiyyət; xassə, sifət.

СВОЙСТВО ср. мн. нет qohumluq, qudalıq.

СВОЛАКИВАТЬ несов. *dan.* bax *сволочь* və *сволочить*.

СВОЛАКИВАТЬСЯ несов. *dan.* 1. bax *сволочиться*; 2. çəkilmək, çəkilib salınmaq; sürüdülmək; sürüdülib götürilmək; 3. oğurlanmaq, çirpışdırılmaq.

СВОЛОЧЕННЫЙ прич. dan. 1. çəkilmiş, çəkilib salınmış; sürüdülmüş, sürüdülib götürülmüş; 2. oğurlanmış, çirpışdırılmış.

СВОЛОЧИТЬ сов. тәх. bax *сволочь*.

СВОЛОЧНОЙ прил. əclaf, alçaq (*söyüş*).

СВОЛОЧЬ ж. 1. rəzil, əclaf, alçaq, yaramaz, ədna (*adam*); 2. *собир.* həşərat; zir-zibil.

СВОЛОЧЬ сов. dan. 1. çəkmək, çəkib salmaq; sürütmək, sürüyüb götürmək, çəkə-çəkə götürmək, sürüyüb salmaq, sürüyüb düşürmək; 2. çəkib yığmaq, sürüyüb yığmaq; 3. oğurlamaq, çirpışdırmaq, aparmaq.

СВОЛОЧЬСЯ сов. dan. 1. sürünüb düşmək; 2. yığışmaq, toplaşmaq.

СВОРА ж. 1. məraz, xalta (*ov tazılarının boynuna salınan ip, qayış*); 2. mərazə vurulmuş bir və ya iki cüt tazi; 3. *собир.* it sürüsü, köpek sürüsü; 4. *nifr. məc.* dəstə, sürü, guruh, yığın.

СВОРАЧИВАТЬ несов. 1. bax *своротить*; 2. bax *свернуть*.

СВОРАЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax *своротиться* və *свернуться*; 2. bax *свёртываться* 1-ci mənada; 3. çevrilmək, yerindən tərpətilmək, dəbərdilmək; 4. döndərilmək; 5. çıxardılmaq, burxudılmaq; 6. burulub sıdırılmaq.

СВОРИТЬ несов. ovç. mərazləmək, məraz vurmaq, xalta vurmaq (*itə*).

СВОРОВАННЫЙ прич. dan. oğurlanmış, oğurluq (oğurluq yolu ilə əldə edilmiş).

СВОРОВАТЬ сов. dan. oğurlamaq.

СВОРОТ м. dan. döngə (*yolda*).

СВОРОТИТЬ сов. dan. 1. çevirmək, yerindən tərpətmək, dəbərtmək; 2. döndərmək, yana çəkmək, başqa tərəfə çəkmək; 3. dönmək; 4. salmaq, düşürmək, endirmək, atmaq (*aşağı*); 5. çıxartmaq, burxutmaq, sıdırmaq; **о гору своротить (сдвинуть)** dağı dağ üstünə qoymaq; **своротить с ума** ağılı başından çıxmaq.

СВОРОТИТЬСЯ сов. dan. bax *свернуться* 8-ci mənada.

СВОРОЧЕННЫЙ прич. 1. çevrilmiş, yerindən tərpətilmiş, dəbərdilmiş; 2. döndərilmiş; 3. çıxardılmış, burxudulmuş, burxulmuş.

СВОЯК м. 1. bacanaq; 2. *тәх.* qohum, yaxın adam.

СВОЯЧЕНИЦА ж. baldız (*arvadın bacısı*).

СВЫКАТЬСЯ несов. bax *свыкнуться*.

СВЫКНУТЬСЯ сов. 1. bəyərşmək, alışmaq, bəyərşmək (*acı tale ilə və s.*); adət etmək, isinişmək; 2. dözmək.

СВЫСОКА нареч. 1. lovgə-lovgə, təkəbbürlə, təşəxxüslə, saymazlıqla, xor; **смотреть свысока** xor (*yuxarıdan aşağı*) baxmaq; 2. yuxarıdan, yüksəkdən.

СВЫЧАЙ: свычан и обычан dan. adət, dəb, vərdiş, dədə-baba qaydası.

СВЫЧКА ж. тәх. bax *свычай*.

СВЫШЕ 1. нареч. yuxarıdan; **по предписанию выше** yuxarıdan gələn əmrə görə; 2. *пред.* ...xaricində, ...artıq, ...çox; **это выше моих сил** bu mənim qüvvəm xaricindədir; **пришло выше двенадцати человек** iyirmidən artıq adam gəlmişdir; 3. *нареч.* (*dini*) yuxarıdan, allahdan, göydən.

СВЯЗАННОСТЬ ж. мн. нет 1. bağlılıq, əlaqədarlıq, əlaqəlilik, rabitə, 2. *мәс.* asılılıq; qeyri-sərbəstlik.

СВЯЗАННЫЙ прич. и прил. 1. bağlanmış, sarınmış; bağli; 2. *мәс.* əlaqələndirilmiş, əlaqədar edilmiş; əlaqədar, əlaqəli, rabitəli; 3. qeyri-sərbəst, əl-qolu bağli (bağlanmış); 4. toxunmuş, hörülmüş.

СВЯЗАТЬ сов. 1. bağlamaq, sarımaq; 2. *мәс.* əlaqələndirmək, əlaqədar etmək; 3. *мәс.* quraşdırmaq, bir-birinə bağlamaq (calamaq); 4. *мәс.* əl-qolunu bağlamaq; 5. to-

xumaq; **связать чулки** corab toxumaq; **связать язык кому** dilini bağlamaq (*sərbəst danışmağa imkan verməmək və ya susdurmaq*); **связать концы с концами** bax *свести* (*свести концы с концами*); **не мочь (не уметь) связать двух слов** iki sözü bir-birinə bağlaya bilməmək.

СВЯЗАТЬСЯ сов. 1. bağlanmaq; 2. əlaqəyə girmək, əlaqə düzəltmək; 3. baş qoşmaq; qoşulmaq; **связаться с дурными людьми** pis adamlara qoşulmaq.

СВЯЗИСТ м. rabitəçi, rabitə işçisi.

СВЯЗИСТКА ж. rabitəçi (rabitə işçisi) qadın (qız).

СВЯЗКА ж. 1. bağlama, bağlanma; 2. bağli, dəstə; 3. *anat., bot.* bağ, bənd; 4. *gram.* köməkçi fel; **о голосовых связках** *anat.* səs bağları (telləri).

СВЯЗНИК м. bot. bağlayıcı (*erkəkiyin tozluq hissələrini birləşdirən qismi*).

СВЯЗНО нареч. səlis, rəvan, rabitəli, məntiqli, düzgün.

СВЯЗНОЙ 1. прил. rabitə, əlaqə -[i-]; 2. *в знач. суц.* (*harbi*) rabitəçi, rabitə əsgəri (*nəfəri*).

СВЯЗНОСТЬ ж. мн. нет səlislik, düzgünlük, məntiqilik, bitililik.

СВЯЗНЫЙ прил. səlis, düzgün, məntiqli, rabitəli (*ifadə*).

СВЯЗОЧНЫЙ прил. anat. bağ (bənd) -[i-].

СВЯЗУЮЩИЙ прич. 1. bağlayıcı; 2. *мәс.* əlaqələndirən; 3. birləşdirici.

СВЯЗЫВАТЬ несов. bax *связать*.

СВЯЗЫВАТЬСЯ несов. 1. bax *связаться*; 2. *мәс.* əlaqələndirilmək, əlaqədar edilmək; 3. *мәс.* əl-qolu bağlanmaq.

СВЯЗЬ ж. 1. əlaqə, rabitə; 2. münasibət, təalluq; 3. *только мн.* **связи** yaxınlıq, dostluq, (əlaqələri); yaxın tanışlıq (münasibət); 4. *tex.* bənd; 5. *мәс.* bağ, tel; 6. rabitə idarəsi; **работники связи** rabitə işçiləri; 7. *cinsi əlaqə*; **в связи с чем-либо** ...əlaqədar olaraq, ...münasibətilə, ...səbəbilə, ...üzündən; **в связи с этим** bununla əlaqədar olaraq, bu münasibətlə, buna görə, bu səbəbdən.

СВЯСЛО ср. тәх. dərz bağı (*bəndəm*).

СВЯТЕЙШЕСТВО ср. *ero* (vəşə, ix) *святийство* (*dini*) zati-müqəddəsləri

(pravoslav patriarxları və Roma papalarının titulu).

СВЯТЕЙШИЙ прил. (dini) əqdəs, müqəddəs (pravoslav patriarxları və sinodun, həmçinin Roma papalarının titulu).

СВЯТИЛИЩЕ ср 1. köhn. məbəd, ibadətqah; **2. təс.** müqəddəs yer.

СВЯТИТЕЛЬ м (dini) müqəddəs (arxiyereylərə verilən təntənəli ad).

СВЯТИТЬ несов. (dini) müqəddəsləndirmək, təqdis etmək; günahlardan təmizləmək.

СВЯТКИ ед. нет (dini) milad bayramı günləri (xristianlarda milad günündən xaçurana qədər bayram günləri).

СВЯТО нареч. müqəddəs tutaraq; hörmətlə, möhkəm surətdə, göz bəbəyi kimi; **свято хранить память погибших** həlak olanların xatirəsini hörmətlə yadda saxlamaq; **свято хранить тайну** sirri möhkəm saxlamaq.

СВЯТОЙ прил. 1. müqəddəs, pak; **2. суц. святой м** (dini) övliya, pır; **3. təс.** ən əziz, ən sevimli, ən qiymətli; **о святой неделе** pasxa bayramı (xristianlarda); **святой святых 1)** ən məxfi; **2)** ən əziz, ən istekli; **святым духом (узнать)** bax дух; **как бог свят** vallah, Allah haqqı; **хоть святых вон выноси** Allah göstərməsin, üzünü görmə.

СВЯТОСТЬ ж мн. нет 1. (dini) müqəddəslilik, qüdsiyyət; **2. (dini)** övliyalıq; **3. (dini)** paklıq, mübarəklik; **4. təс.** sarsılmazlıq.

СВЯТОТАТЕЦ м (dini) kafir, küfr edən, məlun, laməzhəb, münkir.

СВЯТОТАТСТВЕННЫЙ прил. münkircəsinə, kafircəsinə edilən (çıxış, nitq və s.).

СВЯТОТАТСТВО ср мн. нет 1. (dini) küfr, kafirlik, münkirlik; **2. köhn.** müqəddəs sayılan bir şeyi təhqir etmə, ələ salma.

СВЯТОТАТСТВОВАТЬ несов. 1. (dini) küfr etmək, küfr danışmaq; **2. köhn.** müqəddəs sayılan bir şeyi təhqir etmək, ələ salmaq.

СВЯТОЧНЫЙ (dini) святки сөз. сиф.

СВЯТОША м и ж köhn. 1. dindar, mömin; **2. riyakar, yalançı mömin.**

СВЯТОШЕСТВО ср мн. нет köhn. 1. dindarlıq, möminlik; **2. riyakarlıq, riyə.**

СВЯТЫЕ ед. нет (dini) övliyaların və dini bayramların siyahısı, dini təqvim.

СВЯТЫНЯ ж 1. müqəddəs şey, ən əziz şey; qüdsiyyət; **2. (dini)** tutya; **3. (dini)** müqəddəs yer, ziyarətqah.

СВЯЩЕННИК ж keşiş.

СВЯЩЕННИЧЕСКИЙ прил. keşiş -i[-ı].

СВЯЩЕННИЧЕСТВО ср keşiş rütbəsi; keşişlik.

СВЯЩЕННОДЕЙСТВИЕ ср 1. (dini) ibadət, dini ayin; **2. təс.** isteh. təntənə ilə icra etmə (bir işi), dəbdəbə.

СВЯЩЕННОДЕЙСТВОВАТЬ несов.

1. (dini) ibadət etmək, dini ayin icra etmək; **2. təс.** isteh. təntənə ilə icra etmək (bir işi).

СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЬ м ruhani, din xadimi.

СВЯЩЕННЫЙ прил. 1. (müxtəlif mənalarda) müqəddəs; **защита Отечества есть священный долг каждого гражданина** Vətəni müdafiə etmək hər bir vətəndaşın müqəddəs borcudur; **2.** dinlə əlaqədar olan; **3. təс.** ən əziz, ən sevimli; ən yüksək, ən möhtərəm, ülv.

СВЯЩЕНСТВО ср мн. нет 1. müqəddəslilik; **2.** keşişlik, ruhanilik; **3. собир.** keşişlər, ruhanilər.

СВЯЩЕНСТВОВАТЬ несов. (dini) keşişlik etmək.

СГАСНУТЬ сов. dan. sönmək, keçmək.

СГАСШИЙ прич. sönmüş, keçmiş (işiq).

СГИБ м 1. əymə (əyilmə), qatlama (qatlanma), bükmə (bükülmə); **2.** bükük, büküş, qıvrım; dirək.

СГИБАНИЕ ср əymə, qatlama, bükmə.

СГИБАТЕЛЬ м anat. bükücü muskul, bükücü əzələ.

СГИБАТЬ несов. bax согнуть.

СГИБАТЬСЯ несов. bax согнуться.

СГИБНУТЬ сов. dan. məh. məhv olmaq, tələf olmaq, puç olmaq.

СГИНУТЬ сов. dan. itmək, yox olmaq.

СГЛАДИТЬ сов. 1. hamarlamaq, hamarlayıb düzəltmək; **2. təс.** yumşaltmaq, azaltmaq, zəiflətmək, yox etmək, aradan qaldırmaq, silmək, çıxartmaq; **3. təс.** səlisləşdirmək, düzəltmək (üslubu); **о сгладить острые углы** yumşaltmaq (ziddiyyətləri və s.).

СГЛАДИТЬСЯ сов. 1. hamarlanmaq, düzəlmək; **2. təс.** yox olmaq, aradan qalxmaq,

silinmək, yumşalmaq, keçmək; keçib getmək, yox olub getmək, silinib getmək.

СГЛАДЫВАТЬ несов. dan. bax сгладить.

СГЛАДЫВАТЬСЯ несов. dan. gəmirilmək, gəmirilib yeyilmək.

СГЛАЖЕННЫЙ прич. 1. hamarlanmış, hamarlanıb düzəldilmiş; **2. təс.** yumşaldılmış, azaldılmış; yox edilmiş, aradan qaldırılmış, silinmiş (ziddiyyətlər və s.); **3. təс.** səlisləşdirilmiş, düzəldilmiş (üslub).

СГЛАЖИВАТЬ несов. bax сгладить.

СГЛАЖИВАТЬСЯ несов. bax сгладиться.

СГЛАЗ м мн. нет dan. göz, nəzər, bədnəzər; gözdeymə, nəzərə gəlmə; **бояться сглаза** göz dəymədən qorxmaq.

СГЛАЗИТЬ сов. dan. gözə gətirmək, nəzərə gətirmək.

СГЛОДАННЫЙ прич. dan. gəmirilmiş, gəmirilib yeyilmiş.

СГЛОДАТЬ сов. dan. gəmirmək, gəmirib yemək.

СГЛУПА нареч. səfəhlikdən, sarsaqlıqdan, axmaqlıqdan, ağılsızlıqdan.

СГЛУПИТЬ сов. dan. bax глупить.

СГНАИВАТЬ несов. bax сгноить.

СГНАИВАТЬСЯ несов. 1. irinlədilmək; **2.** çürüdülmək.

СГНЕСТИ сов. məh. sıxmaq, basmaq.

СГНЕТАТЬ несов. məh. bax сгнести.

СГНЕТЕННЫЙ прич. məh. sıxılmış, basılmış.

СГНИВАТЬ несов. bax сгнить.

СГНИТЬ сов. bax гнить.

СГНОЕННЫЙ прич. 1. irinlədilmiş; **2.** çürüdülmüş.

СГНОИТЬ сов. bax гноить.

СГОВАРИВАТЬ несов. məh. bax сговорить.

СГОВАРИВАТЬСЯ несов. bax сговориться.

СГОВОР м 1. sözləşmə, razılaşma, dilbir olma, əlbir olma, uzlaşma, sövdələşmə; saziş, razılıq, əlbirlik; **2. köhn.** nişanlama (nişanlanma), ad etmə (ad edilmə), adaxlama (adaxlanma); nişan.

СГОВОРЁННОСТЬ ж мн. нет razılıq, uzlaşma, dilbirlik.

СГОВОРИТЬ сов. 1. köhn. nişanlamaq, adlamaq (ad etmək), adaxlamaq; **2.** yola gətirmək, razılığını almaq.

СГОВОРИТЬСЯ сов. 1. şərtləşmək, sözləşmək, razılaşmaq, dilbir olmaq, uzlaşmaq, əlbir olmaq; **2.** razılığa gəlmək.

СГОВОРНЫЙ köhn. сговор (2-ci mənada) söz. sif.

СГОВОРЧИВОСТЬ ж мн. нет yola gəlmə, üzviyalıq, tez razılaşma, güzəştə getmə.

СГОВОРЧИВЫЙ прил. sözəyatan, üzviyola, sözqanan, sözbəxan, tez razılaşan, güzəştə gedən, yola gələn.

СГОН м мн. нет 1. qovma (qovulma); **2.** sürmə (sürülmə); **3. xüs.** çayla axıtma (axıdılma) (ağac, odun); **4.** yox etmə, yox edilmə, təmizləmə (təmizlənmə) (ləkə və s.); **5.** qovub bir yerə yığma; **6. xüs.** aşağı düşmə, yatma (suyun səviyyəsi).

СГОНКА ж мн. нет bax сгон.

СГОННЫЙ прил. 1. сгон söz. sif.; **2.** müxtəlif yerlərdən sürülüb gətirilmiş; **3.** çayla axıdılacaq; **сгонный лес** çayla axıdılacaq ağac.

СГОНЩИК м 1. xüs. salçı, sal axıdan, çayla ağac axıdan işçi; **2.** naxırçı; malqara sürən.

СГОНЯТЬ несов. bax сгонять.

СГОНЯТЬСЯ несов. 1. qovulmaq, sürülmək (mal-qara); **2.** çayla axıdılmaq (ağac); **3.** təmizlənmək (ləkə); **4.** qovulub bir yerə yığılmaq.

СГОРАЕМОСТЬ ж мн. нет xüs. yanma qabiliyyəti, alışıma qabiliyyəti.

СГОРАЕМЫЙ прил. 1. yanan, yana bilən; **2.** çürüyən, çürüyə bilən.

СГОРАНИЕ ср 1. yanma; **2.** çürümə, ərimə; **о двигателе внутреннего сгорания** tex. daxili yanma mühərriki.

СГОРАТЬ несов. bax сгореть.

СГОРБИТЬ сов. belini donqarlatmaq, belini bükmək.

СГОРБИТЬСЯ сов. donqarlaşmaq, donqar olmaq, belini bükülmək.

СГОРБЛЕННЫЙ прич. и прил. 1. belini donqarlaşmış, belini bükülmüş, belibükük; **2.** donqar, qozbel.

СГОРЕТЬ сов. 1. yanmaq; **2.** yanmaq, yandırılmaq, sərf edilmək; **за зиму сгорело три кубометра дров** qış ərzində üç kubmetr odun yandırılmışdır; **3.** çürümək, ərimək; **о сгореть со стыда** utanıb yerə girmək, xəcalətindən yerə girmək; **сгореть до тла** yanıb kül olmaq, tamamilə yanmaq.

СГОРЯЧА нареч. qızışaraq, hirsənərək, acıqdan, hirsdən; **сгоряча** накричать hirsənərək (hirsindən) çıxırmaq.

СГОТОВИТЬ *сов. dan.* 1. bişirmək (*xörək*); 2. hazırlamaq, düzəltmək, tədarük etmək.

СГОТОВЛЕННЫЙ *прич. dan.* 1. bişirilmiş (*xörək*); 2. hazırlanmış, düzəldilmiş, tədarük edilmiş.

СГРАБИТЬ *сов. тәһ. bax* **грабить II**.

СГРАБЛЕННЫЙ *прич. тәһ. 1.* dırmaqlanmış; 2. kürünmüş, kürünüb yığılmış.

СГРЕБАТЬ *несов. bax* **сгresti**.

СГРЕБАТЬСЯ I *несов. 1. bax* **сгrestись I**; 2. dırmaqlanmaq; dırmaqlanıb yığılmaq; şanalanmaq, şanalanıb yığılmaq; 3. kürünmək; kürünüb atılmaq, kürünüb yığılmaq; 4. qamarlanmaq.

СГРЕБАТЬСЯ II *несов. bax* **сгrestись II**.

СГРЕБЕННЫЙ *прич. 1.* dırmaqlanmış, dırmaqlanıb yığılmış, şanalanıb yığılmış; 2. kürünmüş, kürünüb yığılmış, kürünüb atılmış; 3. *dan.* qamarlanmış.

СГРЕСТИ *сов. 1.* dırmaqlamaq, dırmaqlayıb yığmaq; 2. kürümək; kürüyüb yığmaq; kürüyüb atmaq; 3. *dan.* qamarlamaq.

СГРЕСТИСЬ I *сов. dan.* kürünüb yığılmaq.

СГРЕСТИСЬ II *сов. idm.* hamı birdən, bir vaxtda avar çəkməyə başlamaq.

СГРИМАСНИЧАТЬ *сов. dan.* ağız-burun əymək.

СГРУБИТЬ *сов. dan.* bax **нагрубить**.

СГРУДИТЬ *сов. dan.* yığmaq, toplamaq.

СГРУДИТЬСЯ *сов. dan.* yığışmaq, toplaşmaq.

СГРУЖАТЬ *несов. bax* **сгрузить**.

СГРУЖАТЬСЯ I *несов.* boşaldılmaq.

СГРУЖАТЬСЯ II *несов. dan.* bax **сгружаться**.

СГРУЖЕННЫЙ, СГРУЖЕННЫЙ *прич. бо-*şaldılmış.

СГРУЖИВАТЬ *несов. bax* **сгрудить**.

СГРУЖИВАТЬСЯ *несов. bax* **сгрудиться**.

СГРУЗИТЬ *сов.* boşaltmaq (*yükü*).

СГРУЗИТЬСЯ *сов.* öz yükünü boşaltmaq, yükü ilə birlikdə düşmək (*qatardan, gəmidən*).

СГРУЗКА *ж. мн. нет* boşaltma, boşaldılma.

СГРУППИРОВАННЫЙ *прич.* qruplaşdırılmış, qruplara bölünmüş, qruplara ayrılmiş.

СГРУППИРОВАТЬ *сов. 1.* qruplaşdırmaq, qruplara bölmək, qruplara ayırmaq; 2. yığmaq, bir yerdə cəmləşdirmək.

СГРУППИРОВАТЬСЯ I *сов.* qruplaşmaq, dəstə-dəstə yığışmaq, toplaşmaq, qrup-

lara ayrılmaq; 2. yığışmaq, bir yerdə cəmləşmək.

СГРУППИРОВАТЬ *несов. bax* **сгруппировать**.

СГРУППИРОВАТЬСЯ *несов.* qruplaşdırılmaq, qruplara bölünmək (ayrılmaq).

СГРЫЗАТЬ *несов. dan.* bax **сгрызть**.

СГРЫЗАТЬСЯ *несов. dan. 1.* çırtlanmaq; 2. (sındırılıb) yeyilmək.

СГРЫЗЕННЫЙ *прич. dan. 1.* çırtlanmış; 2. (sındırılıb) yeyilmiş.

СГРЫЗТЬ *сов. dan. 1.* çırtlamaq (*tum*); 2. (sındırıb) yemək (*findıq, qoz*).

СГУБИТЬ *сов. dan.* məhv etmək, tələf etmək, bədbəxt etmək, başını yemək.

СГУБЛЕННЫЙ *прич.* məhv edilmiş, tələf edilmiş, bədbəxt edilmiş.

СГУСТИТЕЛЬ *ж. тек.* qatılaşdırıcı, qəlizləşdirici (*сiһaz, maddə*).

СГУСТИТЬ *сов. 1.* qatılaşdırmaq, qəlizləşdirmək; 2. sıxlaşdırmaq; 3. *тәс.* gərginləşdirmək, ağırlaşdırmaq; 4. **сгустить краски** şişirtmək, mübaliğə etmək, ifratçılıq etmək; **сгустить атмосферу** vəziyyəti gərginləşdirmək, gərgin vəziyyət yaratmaq.

СГУСТИТЬСЯ *сов. 1.* qatılmaq, qəlizləşmək, laxtalanmaq; 2. sıxlaşmaq; 3. *тәс.* gərginləşmək, ağırlaşmaq; 4. **атмосфера сгустилась** vəziyyət gərginləşmişdir, **тучи сгустились над кем-чем** bax **туча**.

СГУСТОК *ж* laxta, pıxtı; **сгусток крови** qan laxtası.

СГУЩАЕМОСТЬ *ж. мн. нет* *хәс.* laxtalaşma qabiliyyəti, qəlizləşmə qabiliyyəti, qatılma qabiliyyəti.

СГУЩАТЬ *несов. bax* **сгустить**.

СГУЩАТЬСЯ *несов. 1.* bax **сгуститься**; 2. qatılmaq, qəlizləşdirmək; 3. sıxlaşdırılmaq; 4. *тәс.* gərginləşdirmək, ağırlaşdırılmaq.

СГУЩЕНИЕ *ср. мн. нет 1.* qatılma qatılma, qatılma; 2. qatılma, qatılma; 3. *тәс.* gərginləşmə, gərginləşdirmə, gərginləşdirmə; ağırlaşma, ağırlaşdırma, ağırlaşdırılma.

СГУЩЕНКА *ж. dan.* qatılaşdırılmış süd.

СГУЩЕННОСТЬ *ж. 1.* qəlizlik, qatılıq sıxlığı (*əһali*).

СТУЩЕННЫЙ *прич. и прил. 1.* qatılaşdırılmış; qəlizləşdirilmiş; qatı, qəliz; laxtalandırılmış; laxta; 2. *тәс.* gərginləşdirilmiş; ağırlaşdırılmış; gərgin, ağır.

СДАБРИВАТЬ *несов. bax* **сдобрить**.

СДАБРИВАТЬСЯ *несов.* yaxşılaşdırılmaq, dada götürilmək; qatılmaq (*dada gəlmək üçün*), dada gəlmək (*xörək*).

СДАВАНИЕ *ср* geri çəkmə, geri basma, həsləmə.

СДАВАТЬ *несов. bax* **сдать** 1-ci və 8-ci mənalarda.

СДАВАТЬСЯ I *несов. 1.* bax **сдаться I**; 2. təhvil verilmək; 3. icarəyə verilmək, kirayə verilmək; 4. qaytarılmaq, artığı verilmək, artığı qaytarılmaq; 5. paylanmaq (*qumar kağızı*); 6. verilmək (*imtahan*); 7. geri çəkilmək, geri basılmaq; 8. təslim edilmək.

СДАВАТЬСЯ II *несов. безл. dan.* gəlmək; **мне сдаётся что...** mənə elə gəlir ki...

СДАВИТЬ *сов.* sıxmaq, sıxışdırmaq, basmaq, əzmək.

СДАВЛЕННЫЙ I *прич.* sıxılmış, basılmış, əzilmiş; 2. *прил.* boğuc (*sas*).

СДАВЛИВАТЬ *несов. bax* **сдавить**.

СДАВЛИВАТЬСЯ *несов.* sıxılmaq, basılmaq, əzilmək.

СДАВОЧНЫЙ *прил. тек.* sıxıcı, basıcı, pressəyici.

СДАИВАТЬ *несов. bax dan.* **сдointь**.

СДАИВАТЬСЯ *несов.* sağılmaq.

СДАННЫЙ *прич. 1.* təhvil verilmiş; 2. icarəyə verilmiş, kirayə verilmiş; 3. qaytarılmış, artığı verilmiş, artığı qaytarılmış; 4. paylanmış (*qumar kağızı*); 5. təslim edilmiş; 6. əldən verilmiş; 7. verilmiş, tapşırılmış; **сданные на хранение вещи** saxlanmaq üçün verilmiş şeylər.

СДАТОЧНЫЙ I *прил.* təhvil -i[-i]; **сдаточная квитанция** təhvil qəbzi; 2. *в знач. суц. köhn.* əsgərliyə verilmiş şəxs.

СДАТЧИК *ж* təhvilverən.

СДАТЧИЦА *ж* təhvilverən qadın (qız).

СДАТЬ *сов. 1.* təhvil vermək; 2. icarəyə vermək, kirayə vermək; 3. qaytarmaq; artığını vermək, artığını qaytarmaq; 4. paylamaq (*qumar kağızlarını*); 5. təslim etmək; **сдать крепость** qalanı təslim etmək; 6. vermək; **сдать вещи на хранение** şeyləri saxlamağa vermək; 7. əldən vermək;

сдать первенство birinciliyi əldən vermək; 8. imtahan vermək (müsbət qiymət almaq); **сдать историю** tarixdən imtahan vermək; 9. zəifləmək, arqlamaq; **он сдал после болезни** o, xəstəlikdən sonra zəifləmişdir; 10. xarab olmaq, korlanmaq; **мотор сдал** motor xarab oldu; 11. qocalmaq, düşmək; **он очень сдал за последнее время** o, axır zamanlar xeyli düşmüşdür (qocalmışdır); 12. tabe olmaq; 13. təslim olmaq, geri çəkilmək, geri basmaq, həsləmək; 14. *dan.* zərbəyə zərbə ilə cavab vermək; 15. geriləmək (*sürəti, tempi*) aşağı salmaq (*işdə, yarışda, qaçışda və s.*); 16. **сдать оружие** təslim olmaq; **сдать в архив** bax **архив**.

СДАТЬСЯ I *сов. dan. 1.* təslim olmaq; 2. aldanmaq; **сдаться на слова** sözə (dilə) aldanmaq; 3. güzəştə getmək, güzəşt etmək; 4. geri çəkilmək (*çətinliklər qarşısında*); 5. yumşalmaq, yola gəlmək.

СДАТЬСЯ II *сов. безл. dan.* bax **сдаваться II**.

СДАЧА *ж. 1.* təhvil vermə (verilmə); təhvil; 2. icarəyə vermə (verilmə); kirayə vermə (verilmə); 3. qaytarma, qaytarılma; pulun artığını vermə (qaytarma), artığı verilmə (qaytarılma); 4. artığı, qalanı (*pulun*); 5. paylama, paylanma (*qumar kağızı*); 6. təslim etmə (edilmə); 7. əldən vermə (verilmə); 8. vermə, verilmə; 9. tabe olma, təslim olma; təslim; 10. geri çəkilmə, həsləmə; 11. **дать сдачи (кому)** cavabını vermək, zərbəyə zərbə ilə cavab vermək.

СДАИВАТЬ *несов. bax* **сдointь**.

СДАИВАТЬСЯ *несов. bax* **сдointься**.

СДВИГ *ж. 1.* yerindən tərpətmə (tərpədilmə), yerindən oynatma (oynadılma); başqa yerə çəkmə (çəkilmə); 2. *тәс.* dəyişiklik, təəqqi, irəliləmə, irəliləyiş; dönüş, hərəkət; **большой сдвиг в науке** elmdə böyük təəqqi; **сдвиг в работе** işdə dəyişiklik (*irəliləmə, təəqqi*); 3. çatma, çatılma (*qas*); 4. *geol.* horizontal yerdəyişmə.

СДВИГАТЬ *несов. bax* **сдвинуть**.

СДВИГАТЬСЯ *несов. 1.* bax **сдвинуться**; 2. dəbərdilmək, yerindən oynadılmaq, yeri dəyişdirilmək; çəkilib yaxınlaşdırılmaq (yapışdırılmaq, yanaşdırılmaq).

СДВИЖКА *ж* *дан.* сдвиг 1 və 2-ci mənalarda.

СДВИЖНОЙ *прил.* dəbərdilə bilən, köçürülə bilən.

СДВИНУТЫЙ *прич.* 1. dəbərdilmiş, yerini dəyişdirilmiş; 2. çəkilib yaxınlaşdırılmış (yapışdırılmış), bir-birinə yapışdırılmış; 3. çatılmış (*qaşlar*).

СДВИНУТЬ *сов.* 1. dəbərtmək, yerindən oynatmaq; yerini dəyişdirmək; 2. çəkib atmaq, çəkib salmaq; 3. çəkib yaxınlaşdırmaq (yapışdırmaq), bir-birinə yanaşdırmaq; 4. çatmaq (*qaşlarını*); $\diamond$ **сдвинуть с места** hərəkət vermək, hərəkəti gətirmək, yerindən təpətmək; **гору сдвинуть (своротить)** dağı dağ üstə qoymaq.

СДВИНУТЬСЯ *сов.* 1. tərpənmək, yerindən oynamaq, dəbərtmək; 2. çatılmaq (*qaşlar*); $\diamond$ **сдвинуться с места** *тəс.* hərəkət etmək, tərpənmək.

СДВОЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* qoşalıq, cütlük.

СДВОЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. qoşalanmış, ikilənmiş, cütlənmiş, ikiqat edilmiş; qoşa, cüt, ikiqat; 2. *k. t.* ikinci dəfə şumlanmış (*ver*); 3. (*hərbi*) ikicərgə düzülmüş.

СДВОИТЬ *сов.* 1. qoşalamaq, cütləmək, ikiqat etmək; 2. *k. t.* ikinci dəfə şumatmaq; 3. (*hərbi*) ikicərgə düzmək, ikicərgə etmək.

СДВОИТЬСЯ *сов.* 1. qoşalanmaq, ikiqat olmaq; 2. iki görünmək, qoşa görünmək.

СДВОЙКА *ж* *дан.* 1. qoşalama, qoşalanma; cütlemə, cütlenmə; ikiqat etmə, ikiqat edilmə, ikiqat olma; 2. *k. t.* ikinci dəfə şumlama (şumlanma); 3. (*hərbi*) ikicərgə düzülmə.

СДЕВАТЬ *несов. дан.* bax **сдеть**.

СДЕЛАННЫЙ *прич.* 1. edilmiş, görülmüş (*iş*); 2. qayırılmış, hazırlanmış, düzəldilmiş; 3. yaradılmış, tərtib edilmiş, yazılmış (*əsər*).

СДЕЛАТЬ *сов.* 1. etmək; 2. görmək (*iş*), yerinə yetirmək; 3. qayırmaq, hazırlamaq; düzəltmək, istehsal etmək; 4. qət etmək; **поезд сделал в час шестьдесят километров** qatar bir saatda altmış kilometr yol qət etdi (getdi); 5. *дан.* həll etmək; **сделать задачу** məsələni həll etmək; 6. *дан.* tikdirmək; **сделать себе костюм в мастерской** dərzixanada özünə kostyum tikdirmək; $\diamond$ **сделать вывод** nəticə çıxar-

maq; **сделай (те) милость** 1) zəhmət olmasa, xahiş edirəm; 2) buyurun; **сделай-те одолжение** bax одолжение; **дело сделано** olan olub, keçən keçib.

СДЕЛАТЬСЯ *сов.* 1. olmaq, əmələ gəlmək; 2. baş vermək; 3. hazırlanmaq, düzəldilmək.

СДЕЛКА *ж* 1. saziş, razılaşma; sövdə, sövdələşmə, alver; 2. sözləşmə, dilbir olma; $\diamond$ **сделка с совестью** öz vicdanını satma.

СДЕЛОЧНЫЙ *сделка* (1-ci mənada) *сөз. сif.*

СДЕЛЬНО *нареч.* işəməzd; **работать сдельно** işəməzd işləmək.

СДЕЛЬНО-ПРОГРЕССИВНЫЙ *прил.* işəməzd-proqressiv; **сдельно-прогрессивная оплата труда** zəhmət haqqının işəməzd-proqressiv üsul ilə ödənilməsi.

СДЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* işəməzd üsulu ilə iş, işəməzd üsulu.

СДЕЛЬНЫЙ *прил.* işəməzd; **сдельная работа** işəməzd qaydası ilə iş.

СДЕЛЬЩИК *м* işəməzdçü, işəməzd üsulu ilə işləyən fəhlə (*işçi*).

СДЕЛЬЩИНА *ж* *мн. нет* işəməzdçü, işəməzd üsulu.

СДЕЛЬЩИЦА *ж* işəməzdçü (işəməzd üsulu ilə işləyən fəhlə) qadın (qız).

СДЕРГИВАТЬ *несов.* bax **сдернуть**.

СДЕРГИВАТЬСЯ *несов.* dartılmaq, çəkilmək, çəkilib götürülmək.

СДЕРЖАННО *нареч.* təmkinlə, səbrlə, özünü saxlayaraq; nəfsini saxlayaraq, təvazö-lə, ehtiyatla.

СДЕРЖАННОСТЬ *ж* *мн. нет* təmkinlilik, səbirlilik, özünü saxlaya bilmə, nəfsini saxlaya bilmə, təmkin, səbir, təvazö, etidal.

СДЕРЖАННЫЙ *прил.* təmkinli, səbirlə, özünü saxlaya bilən, nəfsini saxlaya bilən, təvazö-lü, ehtiyatlı.

СДЕРЖАТЬ *сов.* 1. dayandırmaq, qabağını almaq; 2. *тəс.* saxlamaq, gizlətmək; $\diamond$ **сдержать слово** sözünün üstündə durmaq, vədəinə əməl etmək; **сдержать себя** bax **сдержаться**.

СДЕРЖАТЬСЯ *сов.* səbir etmək, özünü saxlamaq, nəfsini saxlamaq.

СДЕРЖИВАТЬ *несов.* bax **сдержать**.

СДЕРЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **сдержаться**; 2. zəiflədilmək, dayandırılmaq, saxlan-

maq, qabağı alınmaq; 3. əməl edilmək, yerinə yetirilmək (*vəд, söz, and*).

СДЕРНУТЫЙ *прич.* dartılmış, çəkilmiş; çəkilib (dartılıb) götürülmüş.

СДЕРНУТЬ *сов.* dartmaq, çəkmək; çəkib (dartıb) götürmək.

СДЕТЫЙ *прич. дан.* çıxardılmış (*paltar və s.*).

СДЕТЬ *сов. дан.* çıxartmaq (*paltarı və s.*).

СДИРАТЬ *несов. дан.* bax **содрать**.

СДИРАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **содраться**; 2. qopardılmaq.

СДИРКА *ж* *мн. нет* soyma, soyulma.

СДИРОЧНЫЙ *прил.* xüs. soyucu, soyan; **сдибочный инструмент** soyucu alət.

СДИРЩИК *м* xüs. soyucu, soyan (*fəhlə*).

СДОБА *ж* *мн. нет* 1. xəmirə qatılan yağ (*süd*); yağlı xəmir; 2. **собир.** yağlı çörəklər.

СДОБИТЬ *несов. дан.* yağ (*süd və s.*) qatmaq (*xəmirə*).

СДОБНЫЙ *прил.* 1. yağlı, şirili; 2. *тəс. зар. дан.* kök, dolu, əndamlı, totuq, otli-canlı, kopuş.

СДОБРЕННЫЙ *прич.* qatılmış, dada gətirilmiş; aşqar vurulmuş, aşqar qatılmış, ədviiyə vurulmuş; **тесто, одобренное сахаром** şəkər qatılmış xəmir.

СДОБРИТЬ *сов.* qatmaq, dada gətirmək, aşqar vurmaq, aşqar qatmaq, ədviiyə vurmaq; **сдобрить борщ сметаной** borşa xama qatmaq.

СДОБРОВАТЬ *сов.:* не одобровать (*кому, чему*) *дан.* yaxasını qurtara bilməyəcək, canını qurtara bilməyəcək, alırı pis qurtaracaq, cəzasını çəkəcək, alını çəkəcək.

СДОЕННЫЙ *прич.* sağılmış.

СДОИТЬ *сов. тəс.* sağmaq.

СДОЙ *м* *тəс.* ağız, maya.

СДОИНЫЙ *прил. тəс.* ağız -u[-ü]; **сдойное молоко** ağız südü.

СДОХНУТЬ *сов. дан.* bax **издохнуть**.

СДОХШИЙ *прич. дан.* gəbərmiş, murdar olmuş, ölmüş, ölü.

СДРЕЙФИТЬ *сов. дан.* bax **дрейфить**.

СДРЕЙФОВАТЬ *несов.* 1. bax **дрейфовать** 1-ci və 2-ci mənələrdə; 2. bax **дрейфить**.

СДРУЖАТЬСЯ *несов.* bax **сдружиться**.

СДРУЖЕННЫЙ *прич.* dostlaşdırılmış.

СДРУЖИТЬ *сов.* dostlaşdırmaq, dost etmək, yaxınlaşdırmaq.

СДРУЖИТЬСЯ *сов.* dostlaşmaq, dost olmaq, yaxınlaşmaq.

СДУВАТЬ *несов.* bax **сдуть**.

СДУВАТЬСЯ *несов.* üfürülmək.

СДУНУТЬ *однокр.* bax **сдуть** 1-ci mənada.

СДУРЁТЬ *сов. дан.* ağılı itirmək, gicləşmək.

СДУРИТЬ *сов. дан.* axmaqlıq etmək, səfehlik etmək, sarsaqlıq etmək, yüngül hərəkət etmək.

СДУРУ *нареч. дан.* axmaqlıqdan, səfehlikdən, sarsaqlıqdan, düşüncəsizlikdən.

СДУТЫЙ *прич.* 1. üfürülmüş; 2. *тəс. дан.* üzü köçürülmüş, baxılıb yazılmış.

СДУТЬ *сов.* 1. üfürmək; **сдуть пепел с пapiросы** papirosun külünü üfürmək; 2. boşalmaq, buraxmaq (*təkrar, top*); 3. *дан.* başqasından köçürmək (*yazını*); $\diamond$ **точно (словно, как) ветром сдуло** yoxa çıxdı; əsər-əlamət qalmadı.

СДЫХАТЬ *несов. дан.* bax **сдохнуть**.

СЁ *мест. köhn. бу; поговорить о том о сём* ordan-burdan danışmaq; $\diamond$ **ни с того ни с сего** əsassız olaraq, heç bir səbəb olmadan.

СЕАНС *м* seans (1. *bir işin arasıkəsilmədən icra olunduğu müddət, vaxt*; 2. *kinoteatrda filmi bir neçə nümayişindən biri*).

СЕБЕ *I част. дан.* özü üçün; öz-özünə; **он сидит себе и поёт** o, özü üçün oturub oxuyur; $\diamond$ **ничего себе** yaman deyil, bəd deyil, babatdır; **так себе** elə belə, babat, orta, bir növ.

СЕБЕ *II мест. 1. özünə; представить себе* təəvvür etmək; 2. *özü üçün, öz qarşısına; поставить себе определённую цель* öz qarşısına müəyyən məqsəd qoymaq; 3. *özü; о себе* özü haqqında, özü barəsində; $\diamond$ **к себе 1)** (öz) yanına, özünə tərəf; **вызвать к себе** yanına çağırtdırmaq; 2) evimizə, evə; **иду к себе** evimizə gedirəm; **по себе** öz qüvvəsinə görə, öz bacarığına görə; **не по себе** özündə deyil, kefi yoxdur, halı yaxşı deyil; **сам по себе 1)** özbaşına, özü; 2) özlüyündə; **себе на уме** ağılı başındadır, biddir, işini biləndir, hərifdir.

СЕБЕДОВЛЕЮЩИЙ *köhn.* bax **самодовлеющий**.

СЕБЕСТОЙМОСТЬ *ж* *мн. нет* iqt. maya dəyəri.

СЕБЯ *мест.* 1. özünü, özümlü; 2. **собою** si-fətdən, üzdən; **хороша собою** üzdən (si-fətdən) gözəldir; **брать (взять) на себя** üzərinə götürmək; **с собой** dalında, arxasında; **выходить из себя** özündən çıxmaq, hirsənlənmək; **прийти в себя** özüne gəlmək; **у себя** öz evində, öz otağında, öz yerində; **от себя** 1) özündən; 2) öz adından; **про себя (читать)** yavaşcadan, as-tadan, ürəyində (oxumaq); **сам (сама, само) собою** öz-özüne; **само собою** **разумеется** əlbəttə, şübhəsiz, özlüyündə aydındır; **каждый отвечает за себя** hər kəs özü üçün cavabdehdir; **(быть) вне себя** bax **вне**; **сам (сама, само) за себя** **говорит** bax **сам**; **довлеть себе** bax **довлеть**; **брать (взять) себя в руки** bax **рука**; **углубиться в себя** fikrə dalmaq.

СЕБЯЛЮБ *дан.* bax **себялюб**.

СЕБЯЛЮБЕЦ *м көһн.* xudbin, eqoist, ancaq özüni sevən adam.

СЕБЯЛЮБИВЫЙ *прил.* xudbin, eqoist, ancaq özüni sevən.

СЕБЯЛЮБИЕ *ср мн. нет* xudbinlik, eqo-izm, ancaq özüni sevmə.

СЕВ *м мн. нет* əkin, səpin.

СЕВАЛКА *ж мäh.* toxum torbası, toxum çantası.

СЕВАЛЬНИК *м мäh.* bax **севалка**.

СЕВАЛЬЩИК *м мäh.* bax **севец**.

СÉВЕР *м мн. нет* şimal, şimal tərəf; **к се-веру от города** şəhərdən şimala (tərəf); **народы Севера** Şimal xalqları; **Крайний Север** Arktika.

СÉВЕРНЫЙ *прил.* 1. şimal; **северное на-правление** şimal istiqaməti; 2. şimali; **Се-верная Америка** Şimali Amerika; **се-верное (полярное) сияние** bax **сияние**.

СЕВЕРОАТЛАНТИЧЕСКИЙ *прил.* Şimali-Atlantik(a).

СÉВЕРО-ВОСТОК *м мн. нет* şimal-şərq.

СÉВЕРО-ВОСТОЧНЫЙ *прил.* şimal-şərq -i[-i]; **северо-восточный ветер** şimal-şərq küləyi.

СÉВЕРО-ЗАПАД *м мн. нет* şimal-qərb.

СЕВЕРО-ЗАПАДНЫЙ *прил.* şimal-qərb(i) -i[-i]; **северо-западные области** şimal-qərb vilayətləri.

СЕВЕРОКАВКАЗСКИЙ *прил.* Şimali Qafqaz -i[-i]; **северокавказские курор-ты** Şimali Qafqaz kurortları.

СЕВЕРОМОРЭК *м* şimal dənizçisi (Şimal dənizləri donanması işçisi).

СЕВЕРОМОРСКИЙ *прил.* 1. Şimal dəniz yolları -i[-i]; **североморское управление** Şimal dəniz yolları idarəsi; 2. Şimal dəniz donanması -i[-i]; **североморские корабли** Şimal dəniz donanması gəmiləri.

СЕВЕРЯНИН *м (мн. северяне)* şimalı, şimalda yaşayan.

СЕВЕРЯНКА *ж* şimalı (şimalda yaşayan) qadın (qız).

СЕВЁЦ *м мäh.* toxumsəpən (əkinçi).

СЕВÓК *м мäh.* bir ovuc toxum (əl səpini za-tanı hər dəfə ovuculanıb səpilən toxum).

СЕВООБОРОТ *м к. т.* növbəli əkin.

СЕВОСМЁН *м к. т.* əkin növbəsi.

СЕВРЮГА *ж zool.* uzunburun (balıq).

СЕВРЮЖИЙ *прил.* 1. uzunburun balıq -u[-ü]; **севрюжья икра** uzunburun balıq kürüsü; 2. uzunburun balıq ətidən hazır-lanmış.

СЕВРЮЖИНА *ж мн. нет* uzunburun balı-ğın əti.

СЕВРЮЖКА *ж дан.* 1. bax **севрюга**; 2. bax **севрюжина**.

СЕГИДІЛҮЯ *ж* segidilya (ispan xalq rəqsi və bu rəqsin musiqisi).

СЕГМЕНТ *м* seqment (1. *riyaz.* vətər ilə qövs arasında qalan dairə parçası; 2. *riyaz.* kürənin kəsən müstəvi ilə ayrılmış hissəsi; 3. *biol.* buğum (bəzi heyvanlarda)).

СЕГМЕНТАРНЫЙ *прил.* zool., anat. seq-ment -i[-i].

СЕГМЕНТАЦИОННЫЙ *прил.* zool. seq-mentasiya -i[-i].

СЕГМЕНТАЦИЯ *ж мн. нет* *biol.* seqmen-tasiya (1. *bəzi orqanizmlərin* buğumlar şək-lində olması; 2. *yumurtanın bölünməsi; embrion inkişafının başlanğıcı*).

СЕГМЕНТНЫЙ *прил.* seqment -i[-i].

СЕГОДНЯ *нареч.* 1. bu gün, bugünkü gün; 2. *тəс.* indi; **до на сегодня** bu günlük, bu gün üçün; **не сегодня-завтра** bugün-sa-bah, lap yaxınlarda, lap tez; **сегодня утром** bu sabah; **сегодня вечером** bu axşam.

СЕГОДНЯШНИЙ *прил.* bugünkü; **сегод-няшняя газета** bugünkü qəzet; **с сегод-няшнего дня** bu gündən (etibarən), bu gündən başlayaraq.

СЕГОЛЕТКА *ж хüs.* kiçik balıq (bir yaşa qədər).

СЕГРЕГАЦИОННЫЙ *прил.* ayırıcı, ayrılmış; **сегрегасија** -i[-i].

СЕГРЕГАЦИЯ *ж мн. нет* (siyasi) segrega-siya, ayırma (əvvəllər ABŞ-da: milli mən-subiyyətə və dərindən rənginə görə irqi ayrı-seçkilik).

СЕДАЛИЩЕ *ср* 1. anat. oturmaq, yan; 2. *köhn.* kürsü, taxt.

СЕДАЛИЩНЫЙ *прил.* anat. oturmaq -i[-i]; **седалищный нерв** oturmaq siniri.

СЕДЁЛКА *ж* yastıq, qaldaq yastığı (yəhərdə).

СЕДЁЛОЧНЫЙ, СЕДЁЛОЧНЫЙ седёлка *сöz. sıf.*

СЕДЁЛЬНИК *м* sərrac, yəhərqayıran (usta).

СЕДЁЛЬНЫЙ *прил.* yəhər -i[-i].

СЕДЬЛЬЦЕ *ср* **седло** *сöz. kiç.* və oxş.

СЕДЬЛЧАТЫЙ *прил.* yəhərəoxşar, yə-hərşəkilli.

СЕДЬЛЬЩИК bax **седельник**.

СЕДЕНЬКИЙ *прил.* **седой** *сöz. kiç.* və oxş.

СЕДЬТЬ несов. çağırmaq, saçı ağartmaq.

СЕДИНА *ж (мн. седины)* ağ tük, ağ saç, çal saç, ağarmış (çallaşmış) saç; **до дожить до седины** qocalmaq (qocalanadək yaşa-maq).

СЕДИНКА *ж дан.* ağ tük, çal saç.

СЕДЛАНИЕ *ср* yəhərlə(n)mə.

СЕДЛАТЬ несов. yəhərləmək.

СЕДЛАТЬСЯ несов. yəhərlənmək.

СЕДИСТЫЙ *прил.* beli çuxur (at).

СЕДЛО *ср (мн. сёдла)* 1. yəhər; 2. bax **седловина** 2-ci mənada; **до выжить (вышибить) из седла кого** ruhdan salmaq; **идет как (к) корове седло**; **сидит как на ко-рове седло** heç tutmur, gülünə görünür (geyim haqqında), yaraşmır; **(ходить) под седлом** minilmək (at).

СЕДЛОВАТЫЙ *прил.* 1. bax **седлистый**; 2. yəhərvarı.

СЕДЛОВИДНЫЙ *прил.* yəhərşəkilli, yəhər formalı.

СЕДЛОВИНА *ж* 1. bel çuxuru (heyvanlarda); 2. *coğr.* gözdek, dağ çökək, dağın төpə-sindəki çökək.

СЕДЛОВКА *ж* yəhərləmə, yəhərlənmə.

СЕДЛООБРАЗНЫЙ *прил.* yəhərə oxşayan, yəhərşəkilli, yəhər kimi.

СЕДЬЛИШКО *ср* **седло** *сöz. kiç.* yəhərcik.

СЕДМІЦА *ж көһн.* həftə (Paxsadan əvvəlki).

СЕДОБОРОДЫЙ *прил.* çalsaqqal, ağsaqqal.

СЕДОБРОВЫЙ *прил.* saçları ağarmış.

СЕДОВАТЫЙ *прил.* bir qədər çallaşmış, çaltəhər, bozuntul-ağ.

СЕДОВЛАСЫЙ bax **седоволосый**.

СЕДОВОЛОСЫЙ *прил.* çalsaq, ağsaç, saçı ağarmış.

СЕДОЙ *прил.* 1. ağ, çal; **седые волосы** çal saç; 2. saçı ağarmış, tükü ağarmış, saçı çal-lamış; 3. *тəс.* boz, bozuntul-ağ (duman, dalğa); **до седых волос (дожить)** qo-calmaq, saç-saqqalı ağaranadək yaşamaq; **седая старина** çox qədim əyyam, çox qə-dim dövr, uzaq keçmiş.

СЕДОК *м* 1. səmişin; 2. atlı, süvari.

СЕДОУСЫЙ *прил.* bıqları ağarmış, çalığı.

СЕДЬМОЙ 1. *числ.* yeddinci; **седьмой ряд** yeddinci sıra; **четверть седьмого** yeddiyə on beş dəqiqə işləyib; **ему пошёл седь-мой десяток** o, yeddinci onilliyə qədəm qoyub (altmış bir yaşa girib); 2. *в знач. сущ.* **седьмая** *ж* yeddiddə bir; **до до седьмого (десятого) пота (пота) (работать, трудиться)** əldən düşənə qədər (işləmək); **на седьмом небе быть (чувствовать себя)** özüni göyün yeddinci qatında hiss etmək; **седьмая вода на киселе** eşşəyim (eş-şəyinin) qurd dayısı (çox uzaq qohum haq-qında).

СЕЖА *ж* tor kisə (balıq tutmaq üçün)

СЕЗАМ *м bot.* küncüt.

СЕЗАМОВЫЙ *прил.* küncüt -i[-i]; **сезамо-вое масло** küncüt yağı.

СЕЗОН *м* 1. mövsüm, fəsil; 2. vaxt; **до бар-хатный сезон** bax **бархатный**; **мертвый сезон** bax **мертвый**.

СЕЗОННИК *м* mövsüm işçisi.

СЕЗОННОСТЬ *ж мн. нет* mövsüm(i)lük, mövsümə uyğunluq.

СЕЗОННЫЙ *прил.* 1. mövsüm -i[-i] **сезон-ные работы** mövsüm işləri; 2. mövsüm-lük, mövsümi.

СЕЙД *м* seyid.

СЕЙ (СІЯ, СІЕ) *мест. көһн.* bu, həmin; **на сей раз** bu dəfəlik; **до сию минуту**

(секунду) bu dəqiqə, bu saat; по сю пору köhn. bu vaxta qədər, bu zamana qədər; при сём рас. bununla, bununla bərabər; то-сё; то да сё; (и) то и сё бax тот; ни с того ни с сего бax тот.

СЕЙМ м seym (bəzi dövlətlərdə: qanunverici məclis, parlament).

СЕЙМОВЫЙ прил. seym -i[-1].

СЕЙНЕР м xüs. seyner (torla təchiz olunmuş balıqçı gəmisi).

СЕЙНЕРНЫЙ прил. seyner -i[-1].

СЕЙСМИЧЕСКИЙ прил. geol. seysmik; сейсмические явления seysmik hadisələr (zəlzələ və s.).

СЕЙСМИЧНОСТЬ ж seysmiklik.

СЕЙСМОГРАММА ж geol. xüs. seysmoqram (zəlzələni göstərən yazı).

СЕЙСМОГРАФ м xüs. seysmoqraf (yer səthinin titrəyişini (zəlzələni) avtomatik surətdə qeyd edən aparat).

СЕЙСМОГРАФИЧЕСКИЙ прил. xüs. seysmoqraf(iya) -i[-1], seysmoqrafik.

СЕЙСМОГРАФИЯ ж мн. нет geol. seysmoqrafiya (1. yer qabığının titrəyişinin seysmoqraf vasitəsilə qeyd olunması; 2. bax сейсмология).

СЕЙСМОЛОГ м seysmoloq (zəlzələ mütəxəssisi).

СЕЙСМОЛОГИЧЕСКИЙ прил. geol. seysmologiya -i[-1]; seysmoloji; сейсмологические исследования seysmoloji tədqiqatlar.

СЕЙСМОЛОГИЯ ж мн. нет geol. seysmologiya (geologiyanın yer qabığının titrəyişindən bəhs edən şöbəsi).

СЕЙСМОМЕТР м geol. seysmometr (yer tərpənməsini müşahidə etmək üçün cihaz).

СЕЙСМОМЕТРИЧЕСКИЙ прил. geol. seysmometriya -i[-1]; seysmometrik; сейсмометрические наблюдения seysmometrik müşahidələr.

СЕЙСМОМЕТРИЯ ж geol. seysmometriya (yer tərpənməsini (zəlzələni) öyrənən elm).

СЕЙСМОСТОЙКИЙ прил. zəlzələyədavamlı.

СЕЙСМОСТОЙКОСТЬ ж мн. нет zəlzələyə (qarşı) davamlılıq.

СЕЙФ м seyf (1. yarımayan şkaф, dəmir kassa; 2. bankda qiymətli şeylərin saxlandığı yer).

СЕЙЧАС нареч. 1. bu saat; indi, indicə; 2. hazırda; 3. o saat, dərhal, təxirsiz.

СÉКАНС м riyaz. sekans (bucağın trigonometrik funksiyası).

СЕКÁРЬ м bax сакар 4-cü mənada.

СЕКÁТОР м к. т. bağban qayçısı.

СЕКÁЧ м 1. tex. dəmirkəsən çəkil; 2. çapaq, dəhrə; 3. ovç. erkək (vəhşi heyvanlarda); 4. xüs. torfdoğrayan (maşın, fəhlə).

СЕКВЕНЦИЯ ж mus. sekvensiya (hər hansı bir motivin, qalxan ya enən qammanın müxtəlif pillələrində təkrarı).

СЕКВЕСТР м sekvestr (1. hüq. hər hansı bir mülk və malın dövlət mənafeyinə olaraq zəbt olunması və ya ondan istifadə olunmasının məhdudlaşdırılması; 2. tib. hər hansı bir orqanda (xüsusilə sümükdə) ölmüş hissə).

СЕКВЕСТРАЦИЯ ж мн. нет. 1. hüq. sekvestr qoyma (bax секвестр 1-ci mənada); 2. tib. sekvestr əmələ gəlmə (orqanda (xüsusilə sümükdə) müəyyən hissənin ölməsi).

СЕКВЕСТРИРОВАННЫЙ бax секвестранный.

СЕКВЕСТРИРОВАТЬ бax секвестровать. СЕКВЕСТРИРОВАТЬСЯ бax секвестроваться.

СЕКВЕСТРОВАНИЕ ср. hüq. sekvestr qoyma. СЕКВЕСТРОВАННЫЙ прич. hüq. sekvestr qoyulmuş (bax секвестр 1-ci mənada).

СЕКВЕСТРОВАТЬ сов. и несов. hüq. sekvestr qoymaq (bax секвестр 1-ci mənada).

СЕКВЕСТРОВАТЬСЯ несов. hüq. sekvestr qoyulmaq (bax секвестр 1-ci mənada).

СЕКВÓЯ ж bot. sekvoyya (Şimali Amerikada bitən çox böyük ağac).

СЕКÍРА ж köhn. 1. balta, nacaq; 2. təbərzin. СЕКÓМЫЙ прич. doğranan, çapılan, kəsilən, yonulan.

СЕКРЕТ I м 1. sirt; məxfi iş, gizli iş, xəlvəti iş; выдать секрет sirt vermək (açmaq); держать в секрете gizli saxlamaq; делать секрет из чего-н. bir şeyi sirt halına salmaq; сказать по секрету xəlvəti demək; 2. (hərbi) pusqu; 3. секрет (texnizmdə gizli qurğu); замок с секретом sekretli qfıl; 4. секрет полишинеля бax полишинель.

СЕКРЕТ II м секрет (1. fiziol. vəzi hüceyrələrinin hazırladığı şirə; 2. geol. süxurların məsələlərini dolduran maddə kütləsi).

СЕКРЕТАРИАТ м 1. katiblik; 2. katibliyin işçiləri.

СЕКРЕТАРИТЬ несов. дан. бax секретарствовать.

СЕКРЕТАРСКИЙ прил. katib(lik) -i[-1]; секретарская должность katib(lik) vəzifəsi.

СЕКРЕТАРСТВО ср. мн. нет katiblik (katib vəzifəsi).

СЕКРЕТАРСТВОВАТЬ несов. katiblik etmək.

СЕКРЕТАРША ж katibə.

СЕКРЕТАРЬ м katib; 0 государственный секретарь dövlət katibi (ABŞ-da xarici işlər naziri); губернский секретарь; коллежский секретарь inq. əv. Rusiyada: quberniya katibi; kollej katibi.

СЕКРЕТЕР м sekreter (yazı stolu növü).

СЕКРЕТІН м fiziol. sekretin (mədəaltı vəzinin şirə ifraz etməsinə səbəb olan hormon).

СЕКРЕТКА ж дан. sekretka (qıraqları yaşıdırılmış konvertsiz göndərilən poçt kağızı).

СЕКРЕТНИЧАТЬ несов. дан. 1. gizli saxlamaq (fikrini, işini); 2. pıçıldamaq, pıç-pıç danışmaq, gizli danışmaq (başqalarının yanında).

СЕКРЕТНО нареч. 1. gizli (olaraq), məxfi; сообщить секретно gizli. xəbər vermək; 2. в знач. сказ. məxfidir; совершенно секретно tamamilə məxfidir.

СЕКРЕТНОСТЬ ж мн. нет gizlilik, məxfilik.

СЕКРЕТНЫЙ прил. gizli, məxfi.

СЕКРЕТОРНЫЙ прил. fiziol. sekresiya -i[-1]; секреторные нервы sekresiya sinirləri.

СЕКРЕЦИЯ ж fiziol. sekresiya (vəzilərin orqanizmin fizioloji fəaliyyətinə lazım olan maddələr hazırlayıb ifraz etməsi prosesi).

СЕКСАГОНАЛЬНЫЙ прил. riyaz. altıbucaqlı, altıbucaq.

СÉКСТА ж mus. seksta (1. diatonik qammanın altıncı pərdəsi; 2. diatonik qammanın birinci pərdəsi ilə altıncı pərdəsi arasında fasilə).

СЕКСТАН, СЕКСТАНТ м astr. geod. sekstant (geodeziya və astronomiya müşahidələrində işlədilan bucaqölçən alət).

СЕКСТЕТ м mus. sekstet (altı musiqi aləti və ya altı səs üçün yazılmış əsər).

СЕКСТИЛЬОН м sekstilyon (bir vahidlə 21 sıfırdan ibarət rəqəm).

СÉКСТОВЫЙ прил. mus. seksta -i[-1].

СЕКСУАЛИЗМ м мн. нет seksualizm (cinsiyyət hissəsinin artıqlığı).

СЕКСУАЛЬНОСТЬ ж мн. нет seksuallik, cinsiyyət, şəhvaniyyət.

СЕКСУАЛЬНЫЙ прил. seksual, cinsi, şəhvani.

СÉКТА ж 1. (dini) sekta, təriqət, məzhəb; 2. məc. sekta (kütlədən ayrılmış bir ovuc adam).

СЕКТАНТ м sektant (1. təriqətçi; 2. məc. sektantlığa meylli olan, dəstəbaz).

СЕКТАНТКА ж sektant qadın (qız).

СЕКТАНТСКИЙ прил. sektant (təriqətçi) -i[-1].

СЕКТАНТСТВО ср. мн. нет 1. sektantlıq, təriqətçilik; 2. собир. sektantlar, təriqətçilər; 3. məc. sektantlıq, dəstəbazlıq, cəmiyyətdən ayrılma.

СЕКТОР м 1. riyaz. sektor; 2. bölmə, şöbə, sahə.

СЕКТОРАЛЬНЫЙ бax секторный.

СÉКТОРНЫЙ прил. sektor -i[-1].

СÉКТОРСКИЙ прил. sektor -i[-1].

СЕКУЛЯРИЗАЦИОННЫЙ прил. müsadirə -i[-1].

СЕКУЛЯРИЗАЦИЯ ж мн. нет 1. hüq. müsadirə (kilsə və monastır əmlakının dövlət tərəfindən müsadirə edilməsi); 2. dünyəviləşdirilmə.

СЕКУЛЯРИЗОВАННЫЙ прич. 1. hüq. müsadirə olunmuş; 2. dünyəviləşdirilmiş.

СЕКУЛЯРИЗОВАТЬ сов. и несов. 1. hüq. müsadirə etmək; 2. dünyəviləşdirmək.

СЕКУЛЯРИЗОВАТЬСЯ несов. 1. hüq. müsadirə edilmək; 2. dünyəriləşmək, dünyəviləşdirilmək.

СЕКУЛЯРИЗОВАННЫЙ бax секуляризованный.

СЕКУЛЯРИЗОВАТЬ бax секуляризовать.

СЕКУЛЯРИЗОВАТЬСЯ бax секуляризоваться.

СЕКУНДА ж 1. saniyə; 2. məc. an, ləhzə; 3. mus. sekunda (*diatonik qammanın yənaş duran iki notası arasında interval*); 4. mus. ikinci; **скрипка секунда** ikinci skripka.

СЕКУНДАНТ м sekundant (1. köhn. *duel şahidi*; 2. idm. *boksda, şahmatda və s.: yarış zamanı idmançıya xidmət edən adam*).

СЕКУНДАНТСКИЙ прил. sekundant -i[-i].
СЕКУНДАНТСТВОВАТЬ несов. sekundantlıq etmək; köhn. *duel şahidi olmaq*.

СЕКУНД-МАЙОР м tar. sekund-mayor (XVIII əsrdə rus ordusunda: *kapitan rüt-bəsindən sonra gələn zabıt rütbası*).

СЕКУНДНЫЙ прил. saniyə -i[-i]; **секундная** стрелка saniyə əqrəbi.

СЕКУНДОМЕР м xüs. saniyəölçən (*saniyənin 0,1-ni göstərən saat*).

СЕКУНДОМЕТРИСТ м idm. sekundomerçi (*yarıqlarda saniyəölçənlə vaxtı hesablayan şəxs*).

СЕКУЩАЯ ж riyaz. kəsən (*xətt*).

СЕКУЩИЙ прич. kəsən, yaran, çapan.

СЕКЦИОНАЛЬНЫЙ прил. tex. seksiya (bölmə) -i[-i].

СЕКЦИОННЫЙ I прил. seksiya (bölmə) -i[-i]; **секционное заседание** seksiya (bölmə) iclası.

СЕКЦИОННЫЙ II прил. tib. yarma -i[-i]; ♦ **секционный зал** tib. meyit, yanlan otaq.

СЕКЦИЯ I ж seksiya, bölmə.

СЕКЦИЯ II ж tib. yarma, yarılmə.

СЕЛАДОН м köhn. arvadbaz, şörgöz (*adətən yaşlı kişi haqqında*).

СЕЛАДОННИЧАТЬ несов. dan. köhn. arvad-bazlıq etmək, arvadların dalına düşmək.

СЕЛЕВОЙ прил. sel -i[-i]; **селевые потоки** sel axını.

СЕЛЕДИЩА ж dan. iri siyənək (*balıq*).

СЕЛЕДКА ж siyənək (*balıq*).

СЕЛЕДОЧКА ж селедка söz. kiç.

СЕЛЕДОЧНИЦА ж dan. siyənək nimçəsi (*siyənək qoymaq üçün uzunsov qab*).

СЕЛЕДОЧНЫЙ прил. 1. siyənək -i[-i]; **селедочный запах** siyənək iyi; 2. siyənək iyi verən, balıq iyi verən; siyənəkli, balıqlı.

СЕЛЕЗЕННЫЙ прил. yaşılbaş -i[-i], erkək ördək -i(-i).

СЕЛЕЗЕНКА ж anat. dalaq.

СЕЛЕЗЕНОЧНЫЙ прил. anat. dalaq -i[-i].

СЕЛЕЗЕНЬ м yaşılbaş, erkək ördək.

СЕЛЕЗНЕВЫЙ прил. yaşılbaş -i[-i].

СЕЛЕКТИВНОСТЬ ж xüs. seçmə qabiliyyəti.

СЕЛЕКТОР м селектор (*dəmir yolunda, böyük idarələrdə eyni zamanda bir neçə abonentlə danışmağa imkan verən aparat*).

СЕЛЕКТОРНЫЙ прил. селектор -i[-i].

СЕЛЕКЦИОНЕР м xüs. seleksioner, seleksiyaçı (*seleksiya müəxəssisi*).

СЕЛЕКЦИОННЫЙ прил. k. t. 1. seleksiya -i[-i]; **селекционная станция** seleksiya stansiyası; 2. seleksiya nəticəsində yaxşılaşdırılmış (əldə edilmiş).

СЕЛЕКЦИЯ ж мн. нет k. t. seleksiya (*seçmə, süni arıtma və s. yolu ilə bitki növlərinin və ya heyvan cinslərinin yaxşılaşdırılması*).

СЕЛЕН м мн. нет kim. selen (*kimyəvi element*).

СЕЛЕНИЕ ср көнд.

СЕЛЕНИСТЫЙ прил. kim. selenid; *tərkibində selen olan; селенистый водород* hidrogen-selenid.

СЕЛЕНИТ м selenit (1. *miner. qızılaçalar, sarı rəngli, yarı şəffaf gips*; 2. *fantastik romanlarda: Ayda yaşayan xəyali adam; Ay sakini*).

СЕЛЕНИТОВЫЙ прил. miner. selenit -i[-i]; **селенитовые залежи** selenit yataqları.

СЕЛЕНОВЫЙ прил. kim. selen -u[-ü]; **селеновая кислота** selen turşusu.

СЕЛЕНОГРАФИЧЕСКИЙ прил. astr. sele-noqrafiya -i[-i].

СЕЛЕНОГРАФИЯ ж мн. нет selenoqrafiya (*astronomiyanın Ay bəhsi*).

СЕЛЕНИЩЕ ср селение söz. kiç.

СЕЛИТЕБНЫЙ прил. tikinti üçün ayrılmış, tikilən (*sahə, yer*).

СЕЛИТРА ж мн. нет kim. şora.

СЕЛИТРОВАННЫЙ прил. kim., tex. şoralanmış (*şora almaq və ya tərkibinə şora daxil etmək üçün kimyəvi üsulla işlənmiş*).

СЕЛИТРОВАРЫЙ прил. tex. şora hazırlayan, şora emal edən; **селитроварный завод** şora zavodu.

СЕЛИТРОВАРЫЯ ж tex. şora sexi, şora zavodu.

СЕЛИТРОВАТЬ несов. tex., kim. şoralamaq (*şora almaq və ya bir maddənin tərkibinə şora daxil etmək üçün kimyəvi üsulla işləmək*).

СЕЛИТРОВЫЙ прил. şora -i[-i].

СЕЛИТРОРОД м мн. нет köhn. azot.

СЕЛИТРИНИЦА ж мн. нет собир. tex. kimyəvi parçalanma yolu ilə şora alınacaq üzvi tullantılar.

СЕЛИТРИНКА ж мн. нет 1. k. t. şoralı torpaq; 2. bit. şora ot.

СЕЛИТРИННЫЙ прил. xüs. şora -u[-ü]; **селитряный завод** şora zavodu.

СЕЛИТЬ несов. məskunlaşdırmaq, yerləşdirmək, köçürmək, sakin etmək, oturtmaq. **СЕЛИТЬБА** ж məskun yerlərdə bağ, yol, tikililər və s. ilə tutulmuş sahə.

СЕЛИТЬСЯ несов. 1. məskunlaşmaq, yerləşmək, sakin olmaq, köçmək; 2. məskunlaşdırmaq yerləşdirilmək, köçürülmək, sakin edilmək.

СЕЛИШКО ср dan. kiçik көнд.

СЕЛИЩЕ ср 1. köhn. arxeol. көнд yeri, көнд olmuş yer; 2. iri көнд.

СЕЛО ср (мн. сёла) көнд, iri көнд; ♦ **ни к селу, ни к городу** tamamilə yersiz, münasibətsiz.

СЕЛЬ... mürəkkəb sözlərin əvvəlində "көнд" mənasını bildirən birinci tərkib hissəsi, məs.: **сельмаг** (көнд mağazası), **селькор** (көнд müxbiri).

СЕЛЬБИЩЕ ср köhn. bax селитьба.

СЕЛЬБИЩЕ ср köhn. bax селище 1-ci mə-nada.

СЕЛЬВАСЫ ед. нет. coğr. selvaslar (*Cənubi Amerikada Amazonka çayı boyunda yerləşən rütubətli tropik meşələr*).

СЕЛЬДЕВЫЕ мн. (ед. сельдевое ср) zool. siyənək fəsiləsi (siyənəkkimilər).

СЕЛЬДЕРЕЙ м мн. нет bot. kərəviz.

СЕЛЬДЕРЕЙНЫЙ прил. kərəviz -u[-ü]; **сельдерейный корень** kərəviz kökü.

СЕЛЬДЖУКИ мн. (ед. сельджук м) tar. səlcuqlar (*qədim türk xalqlarından biri*).

СЕЛЬДЖУКСКИЙ прил. səlcuq -i[-i].

СЕЛЬДЬ м (мн. сельди) siyənək (*balıq*); ♦ **как сельди в бочке** bir-birinin başında, çox sıx.

СЕЛДЯНОЙ прил. siyənək -i[-i]; **сельдяной промысел** siyənək vətəgəsi.

СЕЛЬКОР м (сельский корреспондент) көнд müxbiri.

СЕЛЬКОРКА ж dan. (сельская корреспондентка) көнд müxbiri (qadın, qız).

СЕЛЬКОРОВСКИЙ прил. көнд müxbiri -u[-ü]; **сельковорская заметка** көнд müxbiri məktubu.

СЕЛЬКОРСТВО ср мн. нет dan. көнд müxbirliyi.

СЕЛЬКУП м (мн. селькупы) selkup (*ostyak-samoyedlərin keçmiş adı*).

СЕЛЬКУПКА ж selkup qadın (qız).

СЕЛЬКУПСКИЙ прил. selkup -i[-i]; **селькупский язык** selkup dili.

СЕЛЬМАГ м (сельский магазин) көнд mağazası.

СЕЛЬПО ср нескл. (сельское потребительское общество) 1. көнд istehlak cəmiyyəti; 2. көнд istehlak kooperativi mağazası.

СЕЛЬСКИЙ прил. көнд -i[-i]; **сельский учитель** көнд müəllimi.

СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЙ прил. көнд təsərrüfatı -i[-i]; **сельскохозяйственная выставка** көнд təsərrüfatı sərgisi.

СЕЛЬСОВЕТ м (сельский совет) tar. көнд soveti.

СЕЛЬСОВЕТСКИЙ прил. tar. көнд soveti -i[-i]; **сельсоветский работник** көнд sqveti işçisi.

СЕЛЬСОВЕТЧИК м dan. көнд soveti işçisi.

СЕЛЬТЕРСКАЯ ж bax сельтерский.

СЕЛЬТЕРСКИЙ прил.: сельтерская вода selter suyu, mədən suyu.

СЕЛЬФАКТОР м tex. selfaktor (bax мюль).

СЕЛЬФАКТОРЩИК м xüs. selfaktorçu (*selfaktorda işləyən fəhlə*).

СЕЛЬХОЗ... mürəkkəb sözlərin "көнд təsərrüfatı" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: **сельхозартель** tar. (көнд təsərrüfatı arteli).

СЕЛЬПО ср 1. село söz. kiç.; 2. inq. əv.: mülkədar malikanəsi olan balaca көнд.

СЕЛЬЧАНИН м (мн. сельчане) көндçi; dan. көндli, көнд sakini.

СЕЛЯНИН м (мн. селяне) köhn. көндli, rəncbər.

СЕЛЯНКА I ж köhn. көндli (rəncbər) qadın (qız).

СЕЛЯНКА II ж köhn. asp. selyanka (1. *balıq və ya mal ətindən bişirilən qatı və əd-*

vıyvalı şorba; 2. pörtülmüş turş kələmlə ət və ya balıqdan hazırlanmış yemək).

СЕЛЯНОЧНЫЙ прил. köhn. asp. selyanka -i[-i].

СЕЛЯНСКИЙ мәһ. bax крестьянский.

СЕЛЯНСТВО ср мн. нет мәһ. bax крестьянство.

СЕМ, СЕМ-КА част. мәһ. qoy, qoy bir, gəl bir; сём, попробую и это qoy bir bunu da sinayım.

СЕМ- mürəkkəb sözlərin əvvəlində "toxum, toxumlıq" mənasında olan ixtisar, məs.: **семфонд** (toxumluq fond); **семсудла** (borc toxum).

СЕМАНТИКА ж мн. нет дилç. semantika (1. bax семасиология; 2. мәна).

СЕМАНТИЧЕСКИЙ прил. дилç. semantik, mənası; **семантический анализ слова** sözün semantik (mənası) təhlili.

СЕМАСИОЛОГ ж дилç. semasioloq (semasiologiya mütəxəssisi, semasiologiya ilə məşğul olan dillçi).

СЕМАСИОЛОГИЧЕСКИЙ прил. дилç. semasiologiya -i[-i], semasioloji.

СЕМАСИОЛОГИЯ ж мн. нет дилç. semasiologiya (dillçiliyin sözlərin, ifadələrin məna-larından və onların dəyişməsinə bəhs edən şöbəsi).

СЕМАФОР м семафор (dirək və yaxud dor ağacının başında signal qurğusu); **железнодорожный семафор** dəmiryol semaforu.

СЕМАФОРИТЬ несов. хüs., дәнiz. bax син-нализировать.

СЕМАФОРНЫЙ прил. семафор -i[-i]; **семафорный столб** семафор dirəyi.

СЕМАФОРЩИК м хüs. семафорçu.

СЕМГА ж zool. somğa (balıq).

СЕМЕЙКА ж дан. семья söz. kiç.

СЕМЕЙНЫЙ прил. 1. evli, ailəli; 2. ailə -i[-i]; **семейная жизнь** ailə həyatı; 3. ailəlik, ailəvi; 4. bax семейственный.

СЕМЕЙСТВЕННОСТЬ ж мн. нет 1. ailə-sini sevmə, ailə həyatını sevmə; evdarlıq, evcanlılıq; 2. qohumbazlıq, ailəpərəstlik, aşnabazlıq; dostbazlıq.

СЕМЕЙСТВЕННЫЙ прил. 1. köhn. bax семейный 2-ci mənadı; 2. дан. ailəsini se-vən, ailə həyatını sevmə; ailəpərəst, evdar,

evcanlı; 3. дан. gizli (xəlvəti) görülen, qo-humbazlıqla (dostbazlıqla) görülen (iş və s.).

СЕМЕЙСТВО ср 1. ailə; 2. biol. fəsilə (bitki və heyvan sistematikasında: quruluşca bir-birinə oxşar və mənşəcə bir-birinə ya-xın bir neçə növ qrupu).

СЕМЕНИСТЫЙ прил. хüs. toxumlu, çox toxum verən.

СЕМЕНИТЬ несов. səkmək, xırda-xırda ye-rimək, kiçik addımlarla, tez-tez yerimək.

СЕМЕНИТЬСЯ несов. хüs. toxumlamaq, ye-tişmək, tum bağlamaq.

СЕМЕННИК м toxumluq (1. k. t. toxumluq bitki; 2. k. t. toxumluq bitki əkilmiş yer; 3. bot. meyvənin toxum olan hissəsi; 4. biol. xaya, yuturtalıq).

СЕМЕННИКОВЫЙ прил. toxumluq; **семенниковые растения** toxumluq bitkilər.

СЕМЕННОЙ прил. 1. toxum (toxumluq) -u[-ü]; **семенной фонд** toxum fondu; 2. toxumçuluq -u[-ü]; **семенное хозяйство** toxumçuluq təsərrüfatı.

СЕМЕНОВЕДЕНИЕ ср мн. нет хüs. toxum-şünaslıq.

СЕМЕНОВЕСТИЛИЩЕ ср bot. bax се-мьевестилище.

СЕМЕНОВОД м хüs. toxumçu (toxumçuluq mütəxəssisi).

СЕМЕНОВОДСТВО ср мн. нет k. t. toxum-çuluq.

СЕМЕНОВОДЧЕСКИЙ прил. k. t. toxum-çuluq -i[-i]; **семеноводческое хозяйство** toxumçuluq təsərrüfatı.

СЕМЕНОДОЛЬНЫЙ бax семядольный.

СЕМЕНОДОЛЯ ж бax семядоля.

СЕМЕНОНОСНЫЙ, СЕМЕНОСНЫЙ прил. bot. toxumlu, toxumverən.

СЕМЕНОРУШКА ж хüs. toxumu qabıqdan çıxaran ding (maşın və s.).

СЕМЕНОСУШИЛКА м хüs. toxum quru-ducusu, toxum qurudulan yer.

СЕМЕНОХРАНИЛИЩЕ ср toxum anbarı.

СЕМЕРЫК м 1. yeddilik; 2. yeddi at (bir qoşquda).

СЕМЕРЫЧНЫЙ прил. yeddilik; **семеричная доска** yeddilik taxta.

СЕМЕРКА ж 1. yeddi (rəqəm); yeddilik (kart kağızı); 2. 7 №-li tramvay, trolleybus, av-tobus və s.; 3. дан. yeddi nəfərdən ibarət dəstə, qrup.

СЕМЕРНОЙ прил. дан. yeddi dəfə artıq (çox).

СЕМЕРО числ. собир. 1. yeddi; yeddi nə-fər; **семеро детей** yeddi uşaq; 2. yeddi cüt; **не семеро по лавкам у кого** külfət bas-mayıb.

СЕМЕСТР м semestr, yarımillik (ali mək-təblərdə dərs ilinin yarısı).

СЕМЕСТРОВЫЙ прил. yarımillik, semestr -i[-i]; **семестровые зачёты** yarımillik yoxlamalar.

СЕМЕЧКО ср (мн. семечки) 1. toxum, tum; 2. только мн. семечки günəbaxan tumu, tum; **грызть семечки** tum çirtləmək.

СЕМЕЧКОВЫЙ прил. 1. toxum (tum) -i[-i]; **семечковая шелуха** toxum (tum) qabığı; 2. toxumlu, tumlu; **семечковые плоды** to-xumlu (tumlu) meyvələr.

СЕМЕЮШКА ж дан. семья söz. oxş. ailə-cik.

СЕМЖИНА ж мн. нет мәһ. somğa öti (bax сёмга).

СЕМЖИЩА ж дан. iri somğa (bax сёмга).

СЕМЗЕРНО ср мн. нет (семенное зерно) k. t. toxumluq dən, toxum.

СЕМИ... mürəkkəb sözlərin əvvəlində "yed-di" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: **семидневный** (yeddigünlük); **семи-значный** (yeddirəqəmli).

СЕМИАРШИНЫЙ прил. köhn. yeddiar-şınlıq, yeddi arşın uzunluğunda.

СЕМИБАШЕННЫЙ прил. yeddibürclü, yeddipəli.

СЕМИБОРЬЕ ср мн. нет idm. yeddinöv-çülük, yeddi cür idman oyunundan ibarət yarış.

СЕМИБОЯРЩИНА ж мн. нет köhn. hərə-mərclik, qarışıqlıq, özbaşınalıq.

СЕМИВЕРСТНЫЙ прил. yeddiverstlik.

СЕМИГЛАВЫЙ прил. 1. yeddibaşlı, yeddi-baş; 2. yeddigünbəzli, yeddigübbəli.

СЕМИГРАННИЙ м һənd. yeddiüzlü cisim.

СЕМИГРАННЫЙ прил. һənd. yeddiüzlü.

СЕМИДЕСЯТИЛЕТНИЕ ср 1. yetmişillik dövr; 2. yetmişillik (ildönümü).

СЕМИДЕСЯТИЛЕТНИЙ прил. 1. yetmiş-illik; 2. yetmişyaşlı, yetmiş yaşında.

СЕМИДЕСЯТИПЯТИЛЕТНИЕ ср 1. yetmiş beş illik; 2. yetmiş beş yaş (ildönümü).

СЕМИДЕСЯТИПЯТИЛЕТНИЙ прил. 1. yet-miş beş illik; 2. yetmiş beş yaşlı, yetmiş beş yaşında.

СЕМИДЕСЯТНИК м тар. yetmişinci illərin (XIX əsr) ictimai xadimi (Rusiya-da).

СЕМИДЕСЯТЫЙ числ. yetmişinci.

СЕМИДНЕВКА ж yeddigünlük.

СЕМИДНЕВНЫЙ прил. yeddigünlük.

СЕМИЖИЛЬНЫЙ прил. дан. qayışbaldır, canbərək, güclü, dözümlü.

СЕМИЗВЕЗДИЕ ср astr. yeddiqardaş (ul-duz).

СЕМИКЛАССНИК м yeddinci sinif şagirdi.

СЕМИКЛАССНИЦА ж yeddinci sinif şa-girdi (qız).

СЕМИКЛАССНЫЙ прил. 1. yeddisinifli; **семиклассная школа** yeddisinifli mək-təb; 2. yeddisiniflik, yeddi sinif -i[-i]; **се-миклассное образование** yeddisiniflik təhsil.

СЕМИКОПЕЕЧНЫЙ прил. yeddiqəpiklik.

СЕМИКРАТНЫЙ прил. 1. yeddiqat; 2. yed-di dəfə artıq, yeddi qat artıq.

СЕМИЛЕТНИЕ ср 1. yeddiillik dövr; 2. yed-diillik.

СЕМИЛЕТКА I ж тар. yeddiillik məktəb.

СЕМИЛЕТКА II ж bax семилеток.

СЕМИЛЕТНИЙ прил. 1. yeddiillik; 2. yeddi yaşlı, yeddi yaşında.

СЕМИЛЕТОК м., **СЕМИЛЕТКА** ж yeddi-yaşlı uşaq.

СЕМИЛИНЕЙКА ж yeddilik lampa.

СЕМИЛИНЕЙНЫЙ прил. yeddilik -i[-i]; **семилинейная лампа** yeddilik lampa (ke-rosin lampası).

СЕМИМЕСЯЧНЫЙ прил. yeddiaylıq.

СЕМИМЕТРОВЫЙ прил. yeddimetrik.

СЕМИМИЛЬНЫЙ прил. yeddimillik; **семи-мильное расстояние** yeddimillik məsa-fə; **не семимильными шагами (идти)** iri addımlarla, div addımları ilə, çox iti, çox sürətlə, çox cəld (yerimək).

СЕМИНАР м seminar (1. ali məktəblərdə: müəllimin rəhbərliyi altında qrupla keçirilən əməli məşğələ; 2. xüsusi hazırlıq, ixti-sası artırmaq üçün keçirilən qrup məşğə-ləsi, dərək).

СЕМИНАРИЙ м köhn. bax семинар.

СЕМИНАРИСТ м 1. seminariya tələbəsi; 2. seminariya qurtarmış adam.

СЕМІНА́РІЯ ж *seminariya* (*keçmişdə və indi: bəzi xüsusi orta məktəblərin adı*).

СЕМІНА́РСКИЙ *прил.* 1. seminar -i[-1]; **семинарские занятия** seminar məşğələləri; 2. *seminariya* -i[-1]; **семинарское образование** *seminariya* təhsili.

СЕМІНЕДЕ́ЛЬНЫЙ *прил.* yeddihəftəlik.
СЕМІО́ТИКА ж *мн. нет* *tib. semiotika* (1. xəstəliklərin əlamətlərindən bəhs edən elm; 2. dilçilikdə: işarələr və işarə sistemləri haqqında elm).

СЕМІПА́ЛЫЙ *прил.* yeddibarmaq, yeddibarmaqlı.

СЕМІПО́ЛЬЕ *ср мн. нет* *k. t. yedditarlalı əkin*.

СЕМІПО́ЛЬНЫЙ *прил. k. t. yedditarlalı; семипольная система хозяйства* yedditarlalı təsərrüfat üsulu.

СЕМІПУДОВЫЙ *прил.* yeddipudluq, yeddi pud gələn.

СЕМІРУБЛЕ́ВЫЙ *прил.* 1. *tar. yeddimanatlıq*; 2. yeddirubluq.

СЕМІСАЖЕ́ННЫЙ, СЕМІСАЖЕ́ННЫЙ *прич. köhn. yeddisajenlik*.

СЕМІСЛО́ЙНЫЙ *прил.* yeddiqat, yeddiqatlı.

СЕМІСОТЛЕТ́НИЙ *прил.* yeddi yüz illik.

СЕМІСО́ТЫЙ *прил.* yeddiyüzüncü.

СЕМІСТРУ́ННЫЙ *прил.* yeddisimli, yeddiçelli.

СЕМІТИ́ЗМ *м мн. нет* *dilç. semitizm* (semit dillərinə uyğun tərzdə qurulmuş və ya onlardan götürülmüş söz, ifadə).

СЕМІТИ́ЧЕСКИЙ *прил. dilç. semit* -i[-1]; **семитические языки** semit dilləri.

СЕМІТО́ЛОГ *м* *filol. semitoloq (semitologiya mütəxəssisi, semit dilləri mütəxəssisi)*.

СЕМІТО́ЛОГИЧЕСКИЙ *прил. filol. semitoloji; семитологические исследования* semitoloji tədqiqatlar.

СЕМІТО́ЛОГИЯ ж *мн. нет* *filol. semitologiya* (semit dilləri və mədəniyyətini öyrənən elmlərin ümumi adı).

СЕМІТСКИЙ *бax семитический*.

СЕМІТЫ *мн. (ед. семит м, семитка ж)* semitlər (indiki ərəblərin, suriyalıların, yəhudilərin, həbəşlərin və s.-nin mənsub olduğu Cənub-qərbi Asiya və Şimali Afrikanın dilcə bir-birinə yaxın olan xalqlar qrupu).

СЕМІТЫ́СЯЧНЫЙ *прил.* 1. yeddimininci; 2. yeddiminlik.

СЕМІУГО́ЛЬНИК *м* *riyaz. yeddibucaqlı cisim*.

СЕМІУГО́ЛЬНЫЙ *прил.* yeddibucaqlı, yeddiguşəli.

СЕМІФУНТОВЫЙ *прил. köhn. yedigirvönkəlik, yeddi girvönkə gələn*.

СЕМІЦВЕТ́НЫЙ *прил.* yeddirəngli.

СЕМІЧАСОВО́Й *прил.* 1. yeddisaatlıq; 2. saat yeddidi gedən (*qatar*), saat yeddiyə təyin olunmuş.

СЕМІЭ́ТАЖНЫЙ *прил.* yeddimərtəbəli, yeddiqatlı.

СЕМІЯРУСНЫЙ *прил.* yeddiyaruslu.

СЕМ-КА *бax сём*.

СЕМНА́ДЦАТИЛЕТ́НИЙ *прил.* 1. on yeddi illik; 2. on yeddi yaşlı (yaşında).

СЕМНА́ДЦАТЫЙ *числ. on yeddinci*.

СЕМНА́ДЦАТЬ *числ. on yeddi*.

СЕМПЕ́ЛЬ *м köhn. sempel (bəzi kart oyunlarında karta qoyulan pul)*.

СЕМССУ́ДА ж (семенная ссуда) *k. t. borc toxum*.

СЕМУЖИ́Й *прил. somğa* -i[-1]; somğa bahlığı otindən.

СЕМУЖКА ж *dan. сёмга* söz. kiç.

СЕМФОН́Д *м (семенной фонд) k. t. toxumluq fond, toxum fondu*.

СЕМЬ *числ. yeddi; ♦ за семь верст киселя хлебать* əbəş yerə özünə yol etmək; **за семью замками** *бax замок; книга за семью печатями* müəmma, düyünlü şey, anlaşılmaz şey; **семи пядей во лбу** *бax пядь; семь потов согнать* *бax пот; семь пятниц на неделе* *бax пятница*.

СЕМЬДЕ́СЯТ *числ. yetmiş*.

СЕМЬСО́Т *числ. yeddi yüz*.

СЕМЬЮ *нареч. yeddi dəfə, yeddi kərrə*.

СЕМЬЯ ж (*мн. семьи*) 1. ailə, külfət; 2. *zool. fəsilə*.

СЕМЬЯ́НИН *м* 1. evdar, ailəsinə sevən, evcanlı (adam); 2. *köhn. evli, ailə sahibi*.

СЕМЯ *ср (мн. семена)* 1. *bot. toxum, tum*; 2. *biol. sperma, məni*; 3. *мәс. mənbə, səbək, kök*.

СЕМЯВМЕСТИ́ЛИЩЕ *ср bot. toxumluq*.

СЕМЯВХО́Д *bot. tozcuq yolu*.

СЕМЯДО́ЛЬНЫЙ *прил. bot. ləpəli*.

СЕМЯДО́ЛЯ ж *bot. ləpə*.

СЕМЯИЗВЕРЖЕ́НИЕ *ср fiziol. toxum axıtma, sperma axıtma, məni axıtma*.

СЕМЯИЗЛИ́ЯНИЕ *ср fiziol. bax семязвержение*.

СЕМЯ́НКА ж *bot. toxumca*.

СЕМЯНО́ЖКА ж *bot. yumurtacıq ayağı*.

СЕМЯПО́ЧКА ж *bot. yumurtacıq*.

СЕМЯПРОВО́Д *м anat. toxum borusu, sperma yolu, məni yolu*.

СЕН *м sen (Yaponiyada xırda pul)*.

СЕНА́Т *м сенат* (1. *qədim Romada: dövlət şurası, dövlət idarəsinin baş orqanı*; 2. *çar Rusiyasında: ali məhkəmə və inzibati idarə*; 3. *ABŞ, Fransa və bəzi başqa dövlətlərdə qanunverici yuxarı palata*).

СЕНА́ТОР *м senator (senat üzvü)*.

СЕНА́ТОРСКИЙ *прил. senator* -i[-1]; **сенаторские обязанности** *senatorluq vəzifəsi*.

СЕНА́ТОРСТВО *ср мн. нет* *senatorluq (senator vəzifəsi)*.

СЕНА́ТОРША ж *dan. senator* arvadı.

СЕНА́ТСКИЙ *прил. сенат* -i[-1] **сенатская комиссия** *senat komissiyası*.

СЕНБЕРНА́Р *м senbernar* iti (uzuntüklü iri it cinsi).

СЭ́Н *ед. нет* *dəhliz*.

СЕНЬСТЫ́Й *прил. köhn. kölgəli, kölgə salan*.

СЕННИ́К *м* 1. ot döşək (içinə ot və ya haşəm doldurulmuş döşək); 2. *məh. samanlıq*.

СЕННИ́ЦА ж *məh. bax сенник* 2-ci mənada.

СЕННО́Й I *прил. ot* -i[-1]; **сенной сарай** *ot anbarı, samanlıq*.

СЕННО́Й II *прил. dəhliz* -i[-1]; ♦ *сенная девушка* *kənz, qulluqçu (təhkimçilik dövründə)*.

СЭ́НО *ср мн. нет* *ot, quru ot*; ♦ (как) **собака на сене** *бax собака*.

СЕНОВА́Л *м* *samanlıq*.

СЕНОВОЛОКУ́ША ж *samandaşıyan, samanyuğan (maşın)*.

СЕНОВОРОШЕ́НИЕ *ср мн. нет* *k. t. qurumaq üçün sərilmiş otu çevirmə, dağıtma*.

СЕНОВОРОШИ́ЛКА ж *k. t. otçeviren maşın*.

СЕНОГНО́Й *м* *məh. çalın vaxtı yağışlı hava*.

СЕНОЕ́Д *м* *zool. otuyəyən böcək*.

СЕНОЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил. ot hazırlığı (tədarükü) -i[-1]; сенозаготовительная кампания* *ot tədarükü kampaniyası*.

СЕНОЗАГОТОВКИ *мн. (ед. сенозаготовка ж)* *ot tədarükü, quru ot hazırlığı*.

СЕНОЗАГОТОВО́ЧНЫЙ *бax сенозаготовительный*.

СЕНОКОПНИ́ТЕЛЬ *м k. t. otıyğan maşın, qotmanvuran (bulunyıyğan) maşın (qurğu)*.

СЕНОКО́С *м* 1. *ot çalını*; 2. *ot çalınan vaxt*; 3. *ot çalınan yer*; 4. *biçənək*.

СЕНОКО́СЕЦ *м* 1. *dan. сенокос* (4-cü mənada) *söz. kiç. və oxş*; 2. *otbiçən, çalınçı (adam)*.

СЕНОКОСЫ́ЛКА ж *k. t. бax косылка*.

СЕНОКО́СНЫЙ *прил.* 1. *ot çalını* -i[-1]; **сенокосное время** *ot çalını vaxtı, biçin vaxtı*; 2. *biçənək* -i[-1]; **сенокосные угодья** *biçənək yerləri (sahələri)*.

СЕНОКОШЕ́НИЕ *ср мн. нет* *k. t. бax сенокос* 1-ci mənada.

СЕНОНАГРУ́ЗЧИК *м k. t. otıyğan (otyükləyən) maşın*.

СЕНОПОДЪЕ́МНИК *м k. t. otqaldıran maşın*.

СЕНОСОБИРА́ТЕЛЬ *м k. t. otıyğan maşın (taya vurmaq üçün)*.

СЕНОСТА́В *м* *məh.* 1. *ot yığımı*; 2. *ot yığılan vaxt*.

СЕНОСУШИ́ЛКА ж *k. t. otqurudan (maşın)*.

СЕНОТА́СКА ж *k. t. otdaşıyan maşın*.

СЕНОУБО́РКА ж *мн. нет* *k. t. ot yığma, ot yığımı*.

СЕНОУБО́РОЧНЫЙ *прил. k. t. ot yığımı -i[-1]; сеноуборочная кампания* *ot yığımı kampaniyası*.

СЕНОФУРА́Ж *м* *нет* *ot*; *heyvanlar üçün tədarük edilən ot*.

СЕНОФУРА́ЖНЫЙ *прил. k. t. ot* -i[-1].

СЕНОХРА́НИЛИЩЕ *ср* *ot anbarı, samanlıq*.

СЕНСАЦИО́ННОСТЬ ж *мн. нет* *gurultululuq, həyəcanlılıq, fəvqəladəlik*; *gurultu qaldırma, həyəcan qaldırma, çox böyük təsir oyatma məqsədini güdmə*.

СЕНСАЦИО́ННЫЙ *прил. sensasiyalı, gurultulu, fəvqəladə, sensasiyaya səbəb olan*.

СЕНСА́ЦИЯ ж *sensasiya* (1. *çox güclü təsir, gurultu, həyəcan*; 2. *çox böyük təsir oyadan hadisə, xəbər; gurultulu hadisə, xəbər*).

СЕНСИБИЛИЗАТОР *м* xüs. sensibilizator (sensibilizasiyaya səbəb olan vasitə).

СЕНСИБИЛИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* sensibilizasiya (1. fiziol. bir təsirə qarşı orqanizmin, onun hüceyrə və toxumalarının həssaslığının artması; 2. foto plastinkalarının bəzi işıq şüalarına qarşı həssaslığının artması; 3. poliqr. çap qəlibləri hazırlanacaq metal lövhəciklərinin səthinin kimyəvi üsulla işlənməsi).

СЕН-СИМОНИЗМ *м* *мн.* *нет* tar. sen-simonizm (XIX əsr fransız utopist-sosialisti Sen-Simonun nəzəriyyəsi).

СЕН-СИМОНИСТ *м* tar. sen-simonist (sen-simonizm tərəfdarı).

СЕНСОРНЫЙ *прил.* psix., fiziol. sensor -i(-i), hiss edən, hissedici, sezici.

СЕНСУАЛИЗМ *м* *мн.* *нет* fəls. sensualizm (idrakin yeganə mənbəyi duyğular olduğunu iddia edən fəlsəfi cərəyan).

СЕНСУАЛИСТ *м* fəls. sensualist (sensualizm tərəfdarı).

СЕНСУАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* fəls. sensualizm -i[-i], sensualist -i[-i].

СЕНСУАЛИСТИЧНЫЙ *прил.* sensualizm ruhlu, sensualist məsləklili.

СЕНСУАЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* fəls. sensualılıq, subyektiv hissə (duyguya) əsaslanma.

СЕНСУАЛЬНЫЙ *прил.* fəls. sensual, hissi; subyektiv hissə (duyguya) əsaslanan.

СЕНТЕНЦИОЗНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* nəsihət-tamizlik, ibrətamizlik.

СЕНТЕНЦИОЗНЫЙ *прил.* nəsihətli, ibrətli.

СЕНТЕНЦИЯ *ж* hikmət, nəsihət, aforizm.

СЕНТИМЕНТАЛИЗМ *м* *мн.* *нет* sentimentalizm (1. XVIII əsrin axırlarında və XIX əsrin əvvəllərində Avropa ədəbiyyatında bir cərəyan; 2. həddindən artıq həssaslıq, hissilik, hissə qapılma).

СЕНТИМЕНТАЛИСТ *м* ədəb. sentimentalist (sentimentalizm tərəfdarı olan yazıçı).

СЕНТИМЕНТАЛЬНИЧАТЬ *несов.* *дан.* 1. həddindən artıq həssaslıq göstərmək; incəlik göstərmək; 2. məc. həddindən artıq mülayim rəftar etmək, yumşaqılıq göstərmək.

СЕНТИМЕНТАЛЬНОСТЬ *ж*, sentimentalılıq, həssaslıq, nazikürəklik, incəqəlbilik.

СЕНТИМЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* 1. sentimental, həssas, nazikürəkli, incəqəlbli, çox zərif; 2. ədəb. sentimental; **сентиментальный роман** sentimental roman; 3. ədəb. sentimentalizm -i[-i]; **сентиментальное направление** sentimentalizm cərəyanı.

СЕНТИМЕНТАЛЬЩИНА *ж* *мн.* *нет* *дан.* sentimental hərəkətlər, sentimental söhbətlər.

СЕНТИМЕНТЫ: **разводить сентименты** yersiz incəlik göstərmək, yersiz həssaslıq göstərmək.

СЕНТЯБРЬ *м* *мн.* *нет* sentyabr, sentyabr ayı; **смотреть сентябрём** qasqabağını sallamaq, tutulmaq.

СЕНТЯБРСКИЙ *прил.* sentyabr -i[-i]; **сентябрьские дни** sentyabr günləri.

СЕНЦО *ср* *мн.* *нет* сено söz. oxş.

СЕНЦЫ *ед.* *нет* 1. сени söz. kiç. və oxş.; 2. kiçik dəhliz.

СЕНЬ *ж* köhn. şair; 1. örtük, kölgə, sayə; **под сенью деревьев** ağacların kölgəsi altında; 2. məc. yurd, yer; **родная сень** doğma yer (yurd); **под сенью 1** ... himayəsi altında; 2) ...kölgəsində, sayəsində.

СЕНЬОР *м* senyor (1. feodalizm cəmiyyətində: öz mülkündə hökmdar olan torpaq sahibi; 2. İspaniyada: ağa, cənab).

СЕНЬОРЕН-КОНВЕНТ *м* ağsaqqallar şurası (parlamentlərdə: fraksiya liderləri şurası).

СЕНЬОРИАЛЬНЫЙ *прил.* senyor(luq) -i(-i).

СЕНЬОРИТА *ж* senyorita (İspaniyada: cavan qız).

СЕНЬОРИЯ *ж* tar. senyorluq (senyorun ixtiyarında olan yerlər).

СЕПАРАТИВНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* (siyasi) separativlik (ayrılmağa çalışma), separatizmə meyillilik.

СЕПАРАТИВНЫЙ *прил.* (siyasi) separatizm -i[-i]; **сепаративные тенденции** separatizm (ayrılma) meyilləri.

СЕПАРАТИЗМ *ср* *мн.* *нет* (siyasi) separatizm (1. ayrılmağa çalışma; 2. azlıqda qalan və millətlərin yaxud bir əyalətin dövlətdən ayrılaraq müstəqil dövlət qurmağa çalışması).

СЕПАРАТИСТ *м* (siyasi) separatist, separatçı (separatizm tərəfdarı, ayrılma tərəfdarı).

СЕПАРАТИСТСКИЙ *прил.* (siyasi) separatçı (separatizm) -i[-i].

СЕПАРАТНИЧАТЬ *несов.* (siyasi) ayrılmağa çalışmaq, ayrılmağa meyl göstərmək.

СЕПАРАТНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* (siyasi) separatlıq, ayrılıq.

СЕПАРАТНЫЙ *прил.* (siyasi) separat, ayrı, təkbaşına, birtərəfli, fərdi, ayrıca (ayrılan, bağlanan və s.); **сепаратный мир** separat (birtərəfli) sülh.

СЕПАРАТОР *м* tex. separator (1. bir maddəni başqasından və maddənin hissələrini bir-birindən ayırmaq və ya maddəni qatışığından təmizləmək üçün maşın və ya cihaz; 2. k. t. üzli süddən qaymağı ayıran cihaz).

СЕПАРАТОРНЫЙ *прил.* 1. separator -i[-i]; 2. ayırma (təmizləmə) -i[-i].

СЕПАРАТОРЩИК *м* tex. k. t. separatorçu (separatorlarda işləyən).

СЕПАРАТОРЩИЦА *ж* tex. k. t. separatorçu qadın (qız).

СЕПАРАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* xüs. bax сепарирование.

СЕПАРИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* xüs. ayırma, təmizləmə.

СЕПАРИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. ayrılmış, təmizlənmiş (süd və s.).

СЕПАРИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* xüs. ayırmaq, təmizləmək (süd və s.).

СЕПАРИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. ayrılmaq, təmizlənmək.

СЕПИЯ *ж* sepiya (1. zool. içərisində darçını boyay maddəsi olan dəniz molyusku; 2. tünd-darçını boyay və ya tuş; 3. bu boyayla çəkilmiş şəkil və ya darçını foto).

СЕПСИС *м* *мн.* *нет* tib. sepsis (qana düşmüş xəstəliklərdəki mikroorqanizmlərlə bütün bədənə zərərçatması).

СЕПТАККОРД *м* mus. septakkord (əsas ton, tersiya, kvinta və septimadan ibarət dörd-səsli akkord).

СЕПТЕТ *м* mus. septet (1. yeddi nəfərin oxuması və ya yeddi musiqi aləti üçün yazılmış musiqi əsəri; 2. sobir. belə musiqi əsərini ifa edən çalğıçılar dəstəsi).

СЕПТИКТАНК *м* xüs. septiktank (kanalizasiya sularını təmizləmək üçün xüsusi hovuz).

СЕПТИМА *ж* mus. septima (1. diatonik qammanın yeddinci pərdəsi; 2. diatonik qammanın birinci və yeddinci pərdələr arasındakı fasilə).

СЕПТИЦЕМИЯ *ж* *мн.* *нет* tib. bax сепсис.

СЕПТИЧЕСКИЙ *прил.* tib. septik, irinli.

СЕРА *ж* *мн.* *нет* 1. kükürd; 2. qulaq çirki.

СЕРАДЕЛЛА *ж* seradella (paxlılalar fəsiləsindən ot bitki).

СЕРАЛЬ *м* köhn. 1. saray; 2. hərəmxana.

СЕРАСКІР *м* tar. sərəskər (köhnə Türkiyədə: baş komandan, sonralar – hərbiyyə naziri).

СЕРАФИМ *м* serafim (xristianlarda altıqadlı mələk).

СЕРБ *м* (мн. сербы) serb (cənubi slavyan xalqlarından biri).

СЕРБИЯНИН *м* (мн. сербияне) köhn. serb.

СЕРБИЯНКА I *ж* köhn. serb qadın (qız).

СЕРБИЯНКА II *ж* serbiyanka (rus xalq rəqsi).

СЕРБКА *ж* serb qadın (qız).

СЕРБОХОРВАТСКИЙ *прил.*: **сербохорватский язык** serb-xorvat dili (serblərlə xorvatların vahid dili).

СЕРБСКИЙ *прил.* serb -i[-i]; **сербский язык** serb dili.

СЕРВАНТ *м* servant (qab-qacaq bufeti, kiçik bufet).

СЕРВЕР *м* idm. topverən (tennisdə və bir sıra başqa oyunlarda: topu vurub oyununu başlayan oyunçu).

СЕРВИЗ *м* serviz (xörək və ya çay üçün qab-qacaq komplekti).

СЕРВИЗНЫЙ *прил.* serviz -i[-i].

СЕРВИЛИЗМ *м* *мн.* *нет* nifr. yaltaqlıq, lakeylik.

СЕРВИЛЬНЫЙ *прил.* yaltaq.

СЕРВИРОВАННЫЙ *прич.* düzəldilmiş, hazırlanmış, qab-qacaq düzəldilmiş (süfrə).

СЕРВИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* idm. top vermək, topu vurub oyunu başlamaq (tennis, voleybol və s. oyunlarda).

СЕРВИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* süfrəni düzəltmək, hazırlamaq, düzmək (qab-qacağı, içməyi və s. süfrəyə düzmək).

СЕРВИРОВАТЬСЯ *несов.* düzəldilmək, hazırlanmaq (süfrə).

СЕРВИРОВКА I *ж* *мн.* *нет* 1. süfrəni düzəltmə, hazırlama, düzmə (qab-qacağı, yemək-içməyi); 2. süfrə; 3. serviz qab-qacağı.

СЕРВИРОВАКА *ж* **мн.** *нет* *идм.* top vermə, top verib oyunu başlama (*tennis, volleyball və s. oyunlarda*).

СЕРВИС *м* **1.** xidmət, xidmət göstərmə; **2.** *идм.* top vermə, topu vurub oyunu başlama.

СЕРВИТУТ *м* **мн.** *нет* *һүқ.* servitut (**1.** *мүлк* *һүқүда:* başqasının mal və мүлкүндән мүәyyəһ дәһсәдә istifadə etmək *һүқүқу*; **2.** *birisinin öz xüsusi mal və мүлкүндән istifadə etmək һүқүқунун мүәyyəһ дәһсәдә мәһдудlaşdırılması*; **3.** *bir dövlətin hər hansı bir ərazi üzərindəki hakimiyyətinin başqa bir dövlət xeyrinə мәһдудlaşdırılması*).

СЕРДАР, САРДАР *м* sərdar (*bəzi müsəlman ölkələrində: ali baş komandan*).

СЕРДЕЧКО *ср* (*мн.* *сердечки*) *сердце* *сөз.* *kiç.* və *oxş.* ürəkci; *о* *губы* *сердечком* *püstə* *dodaq.*

СЕРДЕЧНИК *м* **1.** *bot.* ürəkotu, çöltərəsi; **2.** *tex.* mil, ox; **3.** nüvə, özək; **4.** *dan.* ürək həkimi (*ürək xəstəlikləri mütəxəssisi*); **5.** *dan.* ürəyi xəstə adam.

СЕРДЕЧНИЦА *ж* *дан.* ürəyi xəstə qadın.

СЕРДЕЧНО *нареч.* səmimiyyət, həərət, ürək, qəlb, mehribanlıq.

СЕРДЕЧНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* səmimilik, mehribanlıq, istiqanlıq.

СЕРДЕЧНЫЙ *прил.* **1.** *anat* *ürək* *-[i-]*; *сердечные болезни* *ürək xəstəlikləri*; **2.** *ürək* *-u[-ü]*; səmimi, sədaqətli, mehriban, istiqanlı; *сердечный друг* *ürək dostu*, səmimi dost; **3.** *köhn. dan.* aşiqanə, məhəbbət *-[i-]*; *сердечные письма* *aşiqanə məktublar*; **4.** *в знач. суц.* *sevgili*; **5.** *yazıq, ağır, zavallı.*

СЕРДЕШНЫЙ (-АЯ) *прил.* *в знач. суц.* *дан.* **1.** sevimli adam; sevgili; **2.** *yazıq, bənəva, ağır.*

СЕРДИТКА *ж* *дан.* tündxasiyyət (*qız, qadın*).

СЕРДИТО *нареч.* hirsli, acıqla, hirsli (*halda*), acıqlı (*halda*).

СЕРДИТОСТЬ *ж* **мн.** *нет* acıqlılıq, hirslilik. **СЕРДИТЫЙ** *прил.* **1.** hirsli, acıqlı, qeyzli, tündxasiyyət; **2.** *тас.* qorxunc, dəhşətli; **3.** *тас.* tünd, bərk, acı, ağrı yandıran; *сердитый перец* *tünd (acı) bibər*; **4.** *тас.* şiddətli, kəskin; *сердитый мороз* *şid-*

dətli (*kəskin*) *şaxta*; *о* *дешево и сердито* *əlverişli*; həm ucuz, həm yaxşı; *под сердитую руку* (*сказать, сделать*) *qanının qara vaxtında, hirsli vaxtında* (*demək, etmək*).

СЕРДИТЬ *несов.* acıqlandırmaq, hirsəndirmək, cinləndirmək, qəzəbləndirmək, qeyzləndirmək.

СЕРДИТЬСЯ *несов.* acıqlanmaq, hirsənmək, cinlənmək, qəzəblənmək, qeyzlənmək.

СЕРДОБОЛНИЕ *ср* **мн.** *нет* *köhn.* rəhm-dillik, naziküreklik, şəfqət.

СЕРДОБОЛЬНИЧАТЬ *несов.* yersiz rəhm-dillik (*naziküreklik*) göstərmək.

СЕРДОБОЛЬНОСТЬ *ж* *дан.* şəfqət, rıqqət, naziküreklik.

СЕРДОБОЛЬНЫЙ *прил.* *дан.* rəhm-dil, nazikürek, ürəyinazik, şəfqətli.

СЕРДОЛІК *м* əqiq (*qırmızı və narıncı rəngli qiymətli daş*).

СЕРДОЛИКОВЫЙ *прил.* əqiq *-[i-]*; əqiqdən qayrılmış.

СЕРДЦЕ *ср* (*мн.* *сердца*) **1.** *ürək*, **2.** *qəlb*; *könül*; **3.** *тас.* mərkəz; *о* *брать за сердце* *həyəcanlandırmaq*; *избраница сердца* *məhbubə, sevgili, yar*; *иметь (держать) сердце (на кого)* (*birindən*) *acığı* *olmaq*; *от чистого сердца* *səmimi qəlb* *bdən*; *отлегло от сердца* *ürəyi(m)* *rahat* *oldu*; *покорить сердце (чье)* *qəlbinə hakim* *olmaq*, *məftun* *etmək*; *положа руку на сердце* *səmimiyyət*, *acıq* *ükrəklə*, *acıq* *-acığınə*; *по сердцу* *ürəyindən*, *xoşuna* *gəlir*, *ürəyinə* *yatır*; *принять близко к сердцу* *çox əhəmiyyət vermək*, *çox müəssir* *olmaq*, *ürəyinə* *salmaq*; *сердце не лежит (к кому, к чему)* *ürəyimə (ürəyinə)* *yatmır*; *скрепя сердце* *bəx skrepintə*; *сложить в (своем) сердце* *yadında saxlamaq*, *yaddan çıxartmaq*; *сорвать сердце (на ком, на чьем)* *acığını tökmək*, *acığını almaq*, *hayfını (heyfini)* *çıxmaq*; *с сердцем* (*сказать*) *acıqla*, *hirsli*, *qeyzli*; *əşəbi* *halda* (*demək*); *сердце мое!* *canım* *-ciyərim!*; *сердце упало (ёкнуло)* *ürəyim düşdü*; *сердце не на месте* *ürəyim yerində deyil*; *в глубине сердца* (*души*); *qəlb* *bdən* *dərinliklərində*, *ürəyində*; *до глубины сердца* (*души*); *от глубины сердца*

(*души*) *son dərəcə*; *ürəyində*; *ürəyindən*; *от полноты сердца* (*души, чувств*) *məhəbbətindən*, *istədiyindən*; *с замиранием сердца* *ürəyi əsə-əsə*; *с легким сердцем* *tərəddüd etmədən*, *fikirləşmədən*; *с открытым (чистым) сердцем* *acıq ükrəklə*, *səmimiyyət*; *с тяжелым сердцем* *bəx təyşəli*; *всем сердцем* *acıq ükrəklə*, *səmimi qəlb*; *порок сердца* *bəx porok*; *сердце* *зыграло* *bəx зыграть*; *сердце кровью обливается* *bəx кровь*; *пронзить сердце* *bəx пронзить*; *разбить сердце* *чье* *bədxəst* *etmək*; *болеть сердце (душой)* *bəx болеть*; *1. читать в сердцах (в душе)* *bəx читать*; *на сердце кошки скребут*, *скребёт на сердце* *bəx скрести*.

СЕРДЦЕБИЕНИЕ *ср* *tib.* *ürək döyünmə(s)*, *ürək çırpıntısı*.

СЕРДЦЕВЭД *м* *köhn.* psixoloq, adam tanıyan, insan qəlbini bilən, qəlbşünas.

СЕРДЦЕВЕДЕЦ *м* *köhn.* *bəx сердцевед.*

СЕРДЦЕВИКА *ж* *zool.* *dəniz molyusku* (*uzun, qıvrım ayağı olan, ürəyəoxşar molyusku*).

СЕРДЕВИДНЫЙ *прил.* *ürəyəoxşar*, *ürək-şəkilli*.

СЕРДЦЕВИНА *ж* **1.** *özək*; **2.** *тас.* *məğz*, *iç*; **3.** *тас.* *mərkəz*, *əsas*.

СЕРДЦЕВИННЫЙ *прил.* *özək* *-[i-]*.

СЕРДЦЕЕД *м* *din. zar.* *qadınları özünə məftun* *edən kişi*.

СЕРДЦЕЕДКА *ж* *дан. zar.* *dilbər, dilruba*, *afət* (*kişiləri özünə məftun* *edən qadın*).

СЕРДЦЕЦИПАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *дан.* *təşirli*, *həyəcanlandırıcı*, *yaniqlı*.

СЕРДЧИШКО *ср* *дан. zar.* *сердце* *сөз.* *kiç.*; *ürəkci*.

СЕРДЮК *м* *tar.* *serdyuk* (*keçmiş Ukrayna-da: piyada kazak polku nəfəri*).

СЕРДЯГА *м* *и* *ж* *дан. məh.* *yazıq, ağır, zavallı* (*müraciət*).

СЕРЕБРЕНИЕ *ср* **мн.** *нет* *gümüşləmə*, *gümüşlənmə*; *gümüş suyu vermə* (*verilmə*); *gümüşə tutma*, *gümüşə tutulma*.

СЕРЕБРЕНИК *м* **1.** *bəx сребреник*; **2.** *köhn.* *zərgər, savadçı*; **3.** *дан.* *pulpərəst*.

СЕРЕБРЕННЫЙ *прил.* *gümüşlənmiş*, *gümüş suyu verilmiş*, *gümüşə tutulmuş*.

СЕРЕБРЭНЫЙ *прил.* *bəx посеребрённый*.

СЕРЕБРИСТОСТЬ *ж* **мн.** *нет* **1.** *gümüş kimi parlaqlıq*, *gümüşəçalarlıq*; **2.** *gümüş parlı-tısı*; **3.** *melodiklik*, *ahəngdarlıq* (*səsda*).

СЕРЕБРИСТЫЙ *прил.* **1.** *gümüş kimi parlaqlıq*, *gümüşü*; **2.** *çal*, *ağarmış* (*sac*); **3.** *melodik*, *ahəngdar* (*səs*); **4.** *miner*, *kim*. *gümüşlü*, *gümüş qatışıqlı* *olan*, *tərkibində gümüş* *olan*; *о* *серебристый тополь* *bot. ağcaqovaq*.

СЕРЕБРИТЬ *несов.* *gümüşləmək*, *gümüş suyu vermək*, *gümüşə tutmaq*.

СЕРЕБРИТЬСЯ *несов.* **1.** *gümüş kimi parlaqlıq*; **2.** *ağarmaq* (*görünmək mənasında*); **3.** *тас.* *çallanmaq* (*sac*); **4.** *gümüşlənmək*, *gümüş suyu çəkilmək*, *gümüşə tutulmaq*.

СЕРЕБРО *ср* **мн.** *нет* **1.** *gümüş*; **2.** *соби́р.* *gümüş şeylər*, *gümüş qablar*; *столовое серебро* *gümüş qab-qacaq*; **3.** *gümüş parlı-tısı*; **4.** *соби́р.* *xırda* (*gümüş*) *pul*; *о* *гребсти лопатой серебро* *pulu başından aşmaq*, *pulu xəzəl kimi* (*çox*) *olmaq*.

СЕРЕБРОНОСНЫЙ *прил.* *geol.* *gümüşlü*, *tərkibində gümüş* *olan*.

СЕРЕБРОПЛАВИЛЬНЫЙ *прил.* *tex.* *gümüşəridən*; *сереброплавильная печь* *gümüşəridən pəç* (*soba*).

СЕРЕБРЯНИК *köhn.* *bəx сребреник* *2-ci məna*.

СЕРЕБРЯНКА *ж* **1.** *məh.* *gümüşü yarpaqlı bitkilərə verilən ad*; **2.** *k. t.* *serebryanka* (*taxorka növü*).

СЕРЕБРЯНЫЙ *прил.* **1.** *gümüş*; *серебряная ложка* *gümüş qaşığı*; **2.** *тас.* *gümüşü*, *gümüş rəngli*, *gümüş kimi parlaqlıq* (*ağ*); *серебряный снег* *gümüş qar*; **3.** *тас.* *melodik*, *ahəngdar* (*səs*); *о* *серебряная свадьба* *evlilik həyatının iyirmi beş illiyi*; *серебряный блеск* (*miner.*) *tərkibində kükdürlü gümüş* *olan filiz*.

СЕРЕДА *ж* *дан.* *bəx среда* *II*.

СЕРЕДИ, **СЕРЕДЬ** *köhn. dan.* *bəx среди*.

СЕРЕДИНА *ж* **мн.** *нет* **1.** *orta*, *ortalıq*; *середина дня* *günorta*; **2.** *iç*; *о* *держаться середины* (*знать середину*) *həddindən artıq ehtiyatlı olmaq*, *ifratçılıqdan imtina etmək*, *orta bir xətt götürmək*; *середина на половине* *bəx серединка*.

СЕРЕДИНКА *ж* **мн.** *нет* *середина* *сөз. kiç.*; *серединка картофелины* *stignli kar-*

tofun içi çürümüşdür; $\diamond$ **серединка** на половину (на половине, на половинке, на половинку) nə ondandır, nə bundan; nə pis, nə yaxşı; ortabab.

СЕРЕДИННЫЙ прил. 1. orta, ortalıq; **серединное** окно orta pəncərə; 2. *тас.* yarım-çiq, güzəştli.

СЕРЕДКА ж *дан.* 1. iç; 2. bax **середина**; $\diamond$ **середка** на половинку orta, miyanə, babat.

СЕРЕДНЯК м 1. *тар.* ortabab, ortabab kəndli; 2. orta qabiliyyətli adam.

СЕРЕДНЯЦКИЙ прил. ortabab -i[-i]

СЕРЕДНЯЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* *собр.* *тар.* ortabablar, ortabab kəndlilər.

СЕРЕДНЯЧКА ж ortabab kəndli qadın (qız).

СЕРЕДНЯЧОК м *дан.* **средняк** söz. kiç. və oxş.

СЕРЕДЬ *пред.* *мә.* bax **середь**.

СЕРЕЖКА ж 1. sırğa, tana, 2. salxım; 3. hal-qa (yüyəndə).

СЕРЕЖКОЦВЕТНЫЕ *мн.* (*ед.* **сережко-цветное** *ср*) *бот.* sırğaçiçəklilər.

СЕРЕНАДА ж serenada (1. *Qərbi Avropada* orta *asr* *trubadur* *poeziyasında*: *təbrik nəğməsi*; 2. *qədim İtaliyada* və *İspaniyada*: *məşuqənin pəncərəsi önündə gitaranın müşayiətilə oxunan nəğmə*; 3. *mus.* *bu üslubda yazılmış musiqi əsəri*).

СЕРЕНЬКИЙ 1. *серый* söz. kiç. və oxş. 2. *тас.* *ən* *adi*, maraqsız.

СЕРЕТЬ *несов.* 1. bozarmaq; 2. *тас.* solmaq, cırılmaq; 3. görünmək (*boz şey haqqında*).

СЕРЕТЬСЯ *несов.* *дан.* bax **сереть** 3-cü mənada.

СЕРЖАНТ м *serjant* (*orduda* və *milisdə* *kiçik komandir adlarından biri*); çavuş.

СЕРЖАНТСКИЙ прил. *serjant* -i[-i]; çavuş -i[-i].

СЕРИЙНОСТЬ ж *мн.* *нет* *seriyalıq*; *seriyalarla* buraxılma, *seriyalarla* (müəyyən standart üzrə) istehsal edilmə.

СЕРИЙНЫЙ прил. *seriyalı*, *seriyalarla* buraxılan, *seriyalarla* (*müəyyən standart üzrə*) istehsal olunan.

СЕРИСТОСТЬ ж *мн.* *нет* *kim.* *kükürlülük*.

СЕРИСТЫЙ прил. *kim.* *kükürlü*, *tərkibində* *kükürd* olan.

СЕРИТЬ *несов.* *xüs.* *kükürləmək*, *kükürd məhluluna* salmaq.

СЕРИЯ ж *seriya* (1. *bir-birinə eynilə oxşar* və ya *ümumi əlamətə malik olan şeylərin ardıcıl sırası*; 2. *sıra, silsilə*; 3. *dan.* *bir çox, bir sıra, xəyli*).

СЕРКА м и ж., **СЕРКО** *ср* boz at, boz it, boz pişik.

СЕРМЯГА ж 1. qaba mahud; 2. *sermyaqa* (*qaba mahuddan tikilmiş kaftan, çıxax*).

СЕРМЯЖИНА ж *мн.* *нет* bax **сермяга** 1-ci mənada.

СЕРМЯЖКА *дан.* bax **сермяга** 2-ci mənada.

СЕРМЯЖНИК м *köhn.* *sermyaqa* *geyən* adam, *çuxalı* kəndli.

СЕРМЯЖНЫЙ прил. 1. *sermyaqa* -i[-i]; 2. *тас.* *köhn.* kəndli.

СЕРНА ж *zool.* *dağkeçisi*, *köpgər*.

СЕРНИК м *köhn.* *məh.* *kükürlü kibrit*.

СЕРНИСТЫЙ прил. *kim.* *sulfid*; **сернистый калий** *kalium-sulfid*.

СЕРНОВАТИСТЫЙ прил. *kim.* *tiosulfat* -u[-ü]; **серноватистая кислота** *tiosulfat turşusu*.

СЕРНЫЙ прил. *kim.* 1. *kükürd* -i[-i]; **серные** *соединения* *kükürd birləşmələri*; 2. *sulfat* -u[-ü]; **серная кислота** *sulfat turşusu*.

СЕРОВОДОРОД м *мн.* *нет* *kim.* *hidrogen-sulfid*.

СЕРОВОДОРОДНЫЙ прил. *kim.* *hidrogen-sulfidli*; **сероводородная вода** *hidrogen-sulfidli su*.

СЕРОГЛАЗЫЙ прил. *alagöz*.

СЕРОЗЕМ м *boz torpaq*.

СЕРОЗЕМНЫЙ прил. *boz torpaq(lı)*.

СЕРОЗНЫЙ прил. *anat.*, *fiziol.* *seroz*, *zərdab*; **серозная жидкость** *zərdab maye*; $\diamond$ **серозная оболочка** *anat.* *seroz qişa*.

СЕРОЛОГИЯ ж *мн.* *нет* *fiziol.* *serologiya* (*qan zərdabı haqqında elm*).

СЕРСТЬ ж *мн.* *нет* 1. *тас.* *marasızlıq*, *adilik*, *solğunluq*; 2. *тас.* *mədəniyyətsizlik*, *avamlıq*, *cahillik*.

СЕРОТЕРАПИЯ ж *мн.* *нет* *tib.* *seroterapiya* (*xəstəliklərin serumla (qan zərdab ilə) müalicəsi*).

СЕРОУГЛЕРОД м *мн.* *нет* *kim.* *karbon-sulfid*.

СЕРОУГЛЕРОДНЫЙ прил. *karbon-sulfid* -i[-i].

СЕРП м *oraq*; **лунный серп** *hilal*, *aypara*.

СЕРПАНТИН м *мн.* *нет* *serpantin* (*rəng-bəreng uzun kağız lent*).

СЕРПАНТИННЫЙ прил. *serpantinli*.

СЕРПАНТИНОВЫЙ прил. *serpantin*

СЕРПЕНТИН м *miner.* *məd.* *serpentin* (*tünd-yaşıl və ya sarı-yaşıl rəngli daş*).

СЕРПОВИДНЫЙ прил. *orağaoxşar*, *orağşəkilli*, *hilal* (*ay*).

СЕРПОВИЩЕ *ср* *oraq dəstəsi*.

СЕРПУХА ж *bot.* *qıf səbət*.

СЕРПЯНКА ж *sərpinqə* (*seyrək toxunmuş pambıq parça*).

СЕРПЯНКОВЫЙ прил. *sərpinqədən* *tikil-miş*, *sərpinqə*.

СЕРСО *ср* *нескл.* *idm.* *serso* (1. *xüsusi ağac-la atılıb-tutulan çənbər oyunu*, 2. *bu oyunun çənbər və ağacları*).

СЕРТИФИКАТ м *sertifikat* (1. *vəsiqə, şəhadətnamə*; 2. *mal, dövlət orqanlarının borc müalicə iltizamnaməsi*; 3. *bəzi dövlət istiqrazları biletinin adı*).

СЕРУМ м *мн.* *нет* *fiziol.* *serum* (*qan ya limfa zərdabı*).

СЕРЧАТЬ *несов.* *дан.* bax **сердиться**.

СЕРЫЙ прил. 1. *boz*, *boz rəngli*; 2. *rəngsiz*, *bozarmış*, *solğun*; 3. *тас.* *marasız*, *ən* *adi*; **серое** *существование* *marasız həyat*; 4. *тас.* *köhn.* *mədəniyyətsiz*, *elmsiz*, *avam*, *cahil*; **серый человек** *mədəniyyətsiz adam*; 5. *тас.* *tutqun (hava)*; 6. *в знач. суц.* *qurd, canavar*.

СЕРЫГÁ ж (*мн.* **серьги**) 1. sırğa, tana; 2. *tex.* *asqı* (*halqavarı birləşdirici detal*).

СЕРЬЕЗНОСТЬ *несов.* *дан.* *yersiz ciddiyyət göstərmək*, *özünü ciddi göstərməyə çalışmaq*, *özünü çəkmək*.

СЕРЬЕЗНО *нареч.* 1. *ciddi*, *ciddi olaraq*, *ciddi surətdə*, *ciddiyyətə*; 2. *в знач. вв.* *сд.* *dan.* *doğrudan*, *haqiqətən*, *zarafatsız*.

СЕРЬЕЗНОСТЬ ж *мн.* *нет* *ciddilik*, *ciddiyyət*; *təmkin* (*lililik*).

СЕРЬЕЗНЫЙ прил. 1. *ciddi*, *ağır*; 2. *təmkinli*.

СЕССИОННЫЙ прил. *sessiya* -i[-i].

СЕССИЯ ж *sessiya* (*müəyyən vaxtlarda, dövrə surətdə keçirilən məşğələ, iclas və s.*).

СЕСТЕРЦИЙ м., **СЕСТЕРЦИЯ** ж *тар.* *sestersiya* (*qədim Romada xırd pul*).

СЕСТРА́ ж (*мн.* **сестры**) *bacı*; $\diamond$ **медицинская сестра** *tibb bacısı*; **сестра милосердия** *şəfqət bacısı*; **двоюродная сестра** *əmi qızı* (*dayı qızı*, *xala qızı*, *bibi qızı*); **ваша сестра** *sizlər*, *sən* və *sizin* *kimilər*, *siz qadın-qızlar*; **наша сестра** *biz*, *bizlər*, *mən* və *mənim* *kimilər*, *biz qadın-qızlar*; **молочная сестра** *süd bacısı*; **названная сестра** *bax* *названный*; **сводная сестра** *ögey bacı*; **троюродная сестра** *bax* *троюродный*; **сестра-хозяйка** *təsərrüfat bacısı* (*xəstəxanalarda, sanatoriyalarda və s.* -də).

СЕСТРЕНКА ж *сестра* söz. kiç. və oxş. *kiçik bacı*.

СЕСТРИН прил. *bacı* -i[-i]; *bacının*; **сестрин сын** *bacı oğlu*, *bacının oğlu*.

СЕСТРИНСКИЙ *сестра* söz. *sif.*

СЕСТРИЦА ж 1. *сестра* söz. kiç. və oxş. *bacıqız*; 2. *дан.* *bacı!* (*müraciət*).

СЕСТРИЧКА ж 1. *сестрица* söz. kiç. və oxş.; 2. *rus* *xalq* *nağıllarında* və *təmsillərində*: *tülkünlən* *ləqəbi*.

СЕСТЬ *сов.* 1. *oturmaq*, *əyləşmək*; 2. *minmək*; **сесть в машину** *maşına minmək*; 3. *batmaq* (*günəş haqqında*); 4. *enmək*, *düşmək*; 5. *qonmaq*; *enmək*; **птица села на дерево** *quş ağaca qondu*; **самолёт села на аэродром** *təyyarə aerodroma endi*; 6. *çökmək*, *yatmaq*; **фундамент села** *özül çökdü* (*yatdı*); 7. *yığılmaq*, *gödəlmək*; **после стирки рубашка села** *yuyulduqdan sonra köynək yığıldı*, *kiçildi*; 8. *başlamaq*, *girişmək*; **сесть за книжку** *kitab oxumağa başlamaq*; **сесть работать** *işə girişmək*; $\diamond$ **сесть в калашу** *bax* *калоши*; **сесть в лужу** *bax* *лужа*; **сесть за решетку** *bax* *решетка* (*за решеткой сидеть*); **сесть на голову кому** *başında* *oturmaq*, *başına çıxmaq*; **сесть на короточки** *sallağı* *oturmaq*; *çəmbəlmək*, **сесть на мель** 1) *saya* *oturmaq* (*gəmi, qayıq*); 2) *çətin vəziyyətə düşmək*; **сесть на скамью подсудимых** *müttəhimlər kürsüsündə əyləşmək*, *məhkəməyə düşmək*; **сесть на царство** *köhn.* *padşah olmaq*; **сесть на шею кому** *yük olmaq*, *boyunəti olmaq*; **сесть на яича** *kürt yatmaq*; *ни* *стать*, *ни* *сесть* *не умеет* *özünü* *apara* *bilmir*.

СЕТЕВОЙ прил. tor -i[-1]; **сетевые подводные заграждения** sualtı tor maneələri.

СЕТЕВЯЗАЛЬНЫЙ прил. tortoxuyan.

СЕТЕПОДЪЕМНЫЙ прил. torqaldıran, toru sudan çıxaran.

СЕТКА I ж 1. (müxtəlif mənalarda) tor; 2. tor köynək, tor zənbil; 3. bax **растр**; 4. *coğr.* şəbəkə; 5. cədvəl, sxem; **тарифная сетка** tarif cədvəli.

СЕТКА II ж zool. tor (gövşəyən heyvanlarda: mədənin dörd hissəsindən ikincisi).

СЕТНОЙ, СЕТНОЙ прил. bax **сетевой**.

СЕТОВАНИЕ ср 1. şikayətlənmə, gileyəlmə; 2. heysilənmə, təəssüf etmə; 3. şikayət, giley.

СЕТОВАТЬ несов. 1. şikayətlənmək; gileyəlmək; 2. heysilənmək, təəssüf etmək.

СЕТОЧКА ж сетка I (1-ci mənadada) söz. kiç.

СЕТОЧНЫЙ прил. tor -i[-1]; torlu.

СЕТТЕР м setter (tula cinsi).

СЕТЧАТКА ж anat. bax **рети́на**.

СЕТЧАТОКРЫШЬЕ мн. (ed. **сетчатокрылое ср**) *zool.* torqanadlılar (torqanadlı cücülər).

СЕТЧАТЫЙ прил. toraoxşar, torşəkilli, tor kimi; tor-tor; **сетчатая оболочка** bax **сетчатка**.

СЕТЬ ж (мн. сети) 1. tor; **рыболовная сеть** balıq toru; 2. şəbəkə; **железнодорожная сеть** dəmir yol şəbəkəsi; 3. *məc.* tor, tələ, duzaq; **расставлять (кому-н.) сети** birinə tor (tələ) qurmaq; **попасть в сети** tora (tələyə) düşmək.

СЕЧА ж qəd. vuruşma, döyüş, cəng, müharibə; **кровавая сеча** qanlı vuruşma.

СЕЧЕВИК м Zaporozhye Seçi kazakı.

СЕЧЕНИЕ ср 1. çərpa, çəpirləmə, doğrama, doğranma; yarma, yarıma; 2. yonma, yonulma; 3. döymə, döyülmə; qamçılama, qamçılanma; 4. kəsik, kəsim; **кесарево (кесарское) сечение** bax **кесарев**.

СЕЧЕННЫЙ прич. 1. çəpirlmiş, doğranmış, yarılmış, kəsilmiş; 2. yonulmuş; 3. döyülmüş, qamçılanmış.

СЕЧЕНЫЙ прил. yonulmuş.

СЕЧКА ж 1. bax **сечение** 1-ci və 2-ci mənalarda; 2. çarасаq; 3. navala (heyvan yemi); 4. yarma; 5. iri qırma, çəpəra.

СЕЧЬ I несов. 1. çərpaq, doğramaq, yarmaq; 2. yonmaq; 3. döymək, qamçılamaq; 4. döyücləmək, tıqqılatmaq (yağış).

СЕЧЬ II ж мн. нет тар. seç (1. Ukraynada XVI-XVII əsrlərdə Zaporozhye kazakları icmasının adı; 2. həmin icmanın olduğu yer: Zaporozhye).

СЕЧЬСЯ несов. 1. köhn. çarpışmaq, vuruşmaq, döyüşmək, müharibə etmək; 2. qırılmaq, tökülmək (saç); 3. süzülmək, üzülmək, köhnəlmək (parça); 4. çəpirləmək, doğranmaq, yarılmmaq; 5. yonulmaq; 6. döyülmək, qamçılanmaq.

СЕЮЩИЙ прич. əkən, səpən.

СЕЯЛКА ж к. т. toxumsəpən (maşın), səpici maşın.

СЕЯЛОЧНЫЙ прил. toxumsəpən -i[-1].

СЕЯЛЬЩИК м toxumsəpən (işçi).

СЕЯЛЬЩИЦА ж toxumsəpən qadın (qız).

СЕЯНЕЦ м (мн. сеянцы) к. т. toxmacar (toxumdan cücərən bitki).

СЕЯНИЕ ср мн. нет 1. səpmə, səpilmə; əkmə, əkilmə; 2. bakt. yetişdirmə, yetişdirilmə (mikroorqanizm); 3. *məc.* yauma, ya-yılma; intişar etdirmə, intişar etdirilmə; intişar; 4. səpələmə, səpələnmə; tökmə, tökülmə.

СЕЯНКА ж мн. нет xüs. narın (əlan, ...)

un, ağ un, kərəksiz un.

СЕЯННЫЙ прич. 1. səpilmış, əkilmiş; bakt. yetişdirilmiş (mikroorqanizm); 2. *məc.* ya-yılmış, intişar etdirilmiş; 3. *məc.* səpələnmış, tökülmüş.

СЕЯНЫЙ прил. narın ələnmış undan bişirilmiş.

СЕЯТЕЛЬ м köhn. 1. səpən, əkən, səpici; 2. *məc.* yayan, intişar etdirən, yayıcı; **сеять знаний** bilik yayan.

СЕЯТЬ несов. 1. səpmək, əkmək; 2. bakt. yetişdirmək (mikroorqanizm); 3. *məc.* yauma, intişar etdirmək; **сеять знания** bilik yaumaq; **сеять панику** vahimə salmaq; 4. səpələmək, tökmək; 5. ələmək; **сеять муку** un ələmək.

СЕЯТЬСЯ несов. 1. səpilmək, əkilmək; 2. bakt. yetişdirilmək (mikroorqanizm); 3. *məc.* ya-yılmaq, intişar etdirilmək; 4. *məc.* səpələnmək, tökülmək.

СЖАДНИЧАТЬ сов. dan. bax **пожадничать**.

СЖАЛИТЬСЯ сов. yazığı gəlmək, rəhmi gəlmək, ürəyi yanmaq, halına acımaq.

СЖАРЕННЫЙ прич. qızardılmış, qovrulmuş.

СЖАРИТЬ сов. dan. qızartmaq, qovurmaq.

СЖАРИТЬСЯ сов. 1. qızarmaq, qovrulmaq; 2. *məc.* üzülmək, əldən düşmək (istidən).

СЖАТИЕ ср 1. sıxma, sıxılma; 2. yumma, yumulma.

СЖАТО нареч. qısa, müxtəsər, yığcam (surətdə).

СЖАТОСТЬ ж мн. нет qısalıq, müxtəsərlik, yığcamlıq.

СЖАТЫЙ I прич. и прил. 1. sıxılmış; **сжатый воздух** sıxılmış hava; 2. yumulmuş; yumulu; **сжатый кулак** düyülmüş yumruq; 3. qısaldılmış, ixtisar edilmiş; 4. qısa, müxtəsər, yığcam.

СЖАТЫЙ II прич. и прил. biçilmiş; **сжатая пшеница** biçilmiş buğda.

СЖАТЬ I сов. 1. sıxmaq, qısqmaq; 2. yummaq; 3. *məc.* qısaltmaq, ixtisar etmək.

СЖАТЬ II сов. biçmək, biçib qurtarmaq.

СЖАТЬСЯ сов. 1. sıxılmaq; 2. yumulmaq; 3. yığılmaq, büzüşmək.

СЖЕВАНЫЙ прич. dan. çeynənmiş, yeyilmiş.

СЖЕВАТЬ сов. dan. çeynəmək, yemək.

СЖЕВАТЬСЯ сов. dan. çeynənmək, yeyilmək.

СЖЕЧЬ сов. yandırmaq.

СЖЕЧЬСЯ сов. 1. özünü yandırmaq; 2. yanmaq, bədənini gündə yandırmaq; **сжечься на солнце** gün altında yanmaq.

СЖИВАТЬ несов. dan. bax **сжить**.

СЖИВАТЬСЯ I несов. bax. **сжиться**.

СЖИВАТЬСЯ II несов. dan. sixışdırılmaq qovulmaq; rədd edilmək.

СЖИГАНИЕ ср yandır(ıl)ma.

СЖИГАТЬ несов. bax **сжечь**; **сжигать свои корабли** bax **корабль**.

СЖИГАТЬСЯ несов. 1. bax **сжечься**; 2. yandırılmaq.

СЖИДИТЬ сов. xüs. durulaşdırmaq, mayeləşdirmək.

СЖИДИТЬСЯ сов. xüs. durulaşmaq, mayeləşmək.

СЖИЖАТЬ несов. tex. durulaşdırmaq, mayeləşdirmək.

СЖИЖАТЬСЯ несов. tex. 1. durulaşmaq, mayeləşmək; 2. durulaşdırılmaq, mayeləşdirilmək.

СЖИЖЕНИЕ ср мн. нет tex. durulaşma, durulaşdırma, durulaşdırılmaq; mayeləşmə, mayeləşdirmə, mayeləşdirilmə.

СЖИЖЕННЫЙ прич. tex. durulaşdırılmış, mayeləşdirilmiş.

СЖИМ м tex. 1. sıxma, sıxılma; 2. sıxıcı, sıxac.

СЖИМАЕМОСТЬ ж мн. нет xüs. sıxılma qabiliyyəti, sıxlaşma qabiliyyəti.

СЖИМАНИЕ ср sıxma, qısma.

СЖИМАТЬ несов. bax **сжать I**.

СЖИМАТЬСЯ несов. 1. bax **сжаться**; 2. sıxılmaq, qısılmaq; yumulmaq; 3. *məc.* qı-sıldılmaq, ixtisar edilmək.

СЖИНАТЬ несов. biçmək.

СЖИНАТЬСЯ несов. biçilmək.

СЖИРАТЬ несов. bax **сожрать**.

СЖИРАТЬСЯ несов. vulq. yeyilmək, aşırılmaq.

СЖИТЫЙ прич. dan. sıxışdırılmış, sıxışdırılıb çıxardılmış; qovulmuş.

СЖИТЬ сов. dan. sıxışdırmaq, sıxışdırıb çıxarmaq, qovmaq; **сжить со света** gün verib işiq verməmək, incitmək, əziyyət vermək, cana doydurmaq.

СЖИТЬСЯ сов. 1. bir-birinə bütəşmək, bə-lədləşmək, isinişmək, mehr salmaq, dostlaşmaq; 2. *məc.* adət etmək, vərdis etmək, alışmaq.

СЖУЛЬНИЧАТЬ сов. dan. bax **жульничать**.

СЗАДИ I нареч. daldan, dal tərəfdən; arxadan, geridən; 2. **пред.** dalda, dal tərəfdə; daldında, dal tərəfində, geri yanında.

СЗЫВАТЬ несов. köhn. bax-созвать 1-ci mənadada.

СЗЫВАТЬСЯ несов. köhn. çağırılmaq.

СИ ср mus. si (musiqi qamması notlarından biri).

СИАМСКИЙ прил. **сиамские близнецы** 1. siam əkizləri, (bitişik) əkizlər; 2. *məc.* ayrılmaz dostlar.

СИБАРИТ м sibirat (naz-nemətə, işləməməyə və həmişə özünə baxmağa vərdis etmiş adam, nazpərvərdə).

СИБАРИТКА ж sibirat qadın (qız).

СИБАРИТНИЧАТЬ несов. dan. bax **сибаритствовать**.

СИБАРИТСКИЙ прил. sibarit -i[-i]; **сибаритские** замашки sibarit ədələri.
СИБАРИТСТВО ср мн. нет sibaritlik, nazpərvərdəlik.
СИБАРИТСТВОВАТЬ несов. sibaritlik etmək, sibarit həyatı keçirmək.
СИБИЛЯНТ м dilç. sibilyant (öndil frikativ samiti – s, z, ş, j səsləri).
СИБИЛЯНТНЫЙ прил. dilç. sibilyant; **сбилянтный** звук sibilyant səs.
СИБИРЕЯЗВЕННЫЙ прил. tib. bayt. qarayara -i[-i]; **сибиреязвенная** палочка qarayara mikrobu (çöpü).
СИБИРКА ж 1. köhn. sibirka (büzməli qısa kaftan – qədim rus üst paltarı); 2. dan. qarayara.
СИБИРНЫЙ прил. köhn. dan. çox ağır, əziyyətli.
СИБИРСКИЙ прил. Sibir -i[-i]; **сибирские** леса Sibir meşələri; **сибирская** язва tib. bayt. qarayara; **сибирская** кошка; **сибирский** кот Sibir pişiyi.
СИБИРЯК м sibirli, Sibirə doğulmuş adam.
СИБИРЯЧКА ж sibirli (Sibirə doğulmuş) qadın (qız).
СИБЕРКИЙ прил. məh. soyuq, rütubətli (hava, külək).
СИБЕТЬ несов. çağlaşmaq, bozarmaq, ağarmaq.
СИВКА ж, **СИВКО** м 1. boz at, çal at; 2. bax ржанка 2-ci mənada.
СИВОБОРОДЫЙ прил. dan. bozsəqqal, çalsəqqal.
СИВОГРІВЫЙ прил. boz yallı.
СИВОДУШКА ж zool. bozdöş tülkü.
СИВОДУШЧАТЫЙ прил. məh. xüs. 1. bozdöş (tülkü); 2. bozdöş (tülkü) dərisindən tikilmiş.
СИВОЛАП м dan. köhn. yöndəmsiz adam, kobud adam, qaba adam, ayı (kobud mənasında).
СИВОЛАПОСТЬ ж мн. нет köhn. yöndəmsizlik; kobudluq.
СИВОЛАПЫЙ прил. dan. köhn. yöndəmsiz, kobud, qaba.
СИВОРОНКА ж zool. göycəqarğa.
СИВОУСЫЙ прил. dan. bozbüğ(ü).
СИВУХА ж məh. təmizlənməmiş araq.
СИВУЧ м zool. sivuç (uzunqulaq) suiti.

СИВУЧИЙ прил. suiti -i[-i].
СИВУШНЫЙ прил. təmizlənməmiş araq -i[-i].
СИВЫЙ прил. 1. çal, boz; 2. ağ, ağarmış; çal, çağlaşmış; **врет как сивый мерин** bax мерин.
СИГ м zool. alabalıq.
СИГАНУТЬ однокр. dan. bax сигать.
СИГАРА ж siqar.
СИГАРЕТА ж siqaret (1. kiçik və nazik siqar; 2. müstəksüs papiros).
СИГАРЕТКА ж сигарета söz. kiç.
СИГАРЕТНЫЙ прил. siqaret -i[-i]; **сигаретная** коробка siqaret qutusu.
СИГАРКА ж dan. bax сигара.
СИГАРНЫЙ прил. siqar -i[-i]; **сигарная** фабрика siqar fabriki.
СИГАРООБРАЗНЫЙ прил. siqaraoxşar, siqarşəkilli, siqarabənzər.
СИГАРОЧНИК м xüs. siqarçı, siqar ustası.
СИГАРОЧНИЦА ж 1. xüs. siqarçı qadın (qız); 2. siqar qutusu.
СИГАТЬ несов. dan. tullanmaq, atılmaq, siqramaq.
СИГМА ж siqma (riyaziyyatda: yekun göstəran Σ hərfi).
СИГНАЛ м signal (1. işarə; 2. məc. xəbərdarlıq, məlumat).
СИГНАЛИЗАТОР м tex., signalizator (signalizasiya cihazı).
СИГНАЛИЗАЦИОННЫЙ прил. signalizasiya -i[-i].
СИГНАЛИЗАЦИЯ ж мн. нет 1. signal vermə, signal verilmə; 2. tex. signalizasiya (signal aparatı, signal verən aparat); 3. tex. signalizasiya (siqnallar sistemi məcmusu); 4. məc. xəbərdarlıq; xəbərdar etmə (edilmə).
СИГНАЛИЗИРОВАННЫЙ прич. (vaxtında) xəbər verilmiş, məlumat verilmiş, xəbərdarlıq edilmiş.
СИГНАЛИЗИРОВАТЬ сов. и несов. 1. siqnal vermək, işarə vermək; 2. məc. xəbər vermək, məlumat vermək, xəbərdar etmək.
СИГНАЛИЗИРОВАТЬСЯ несов. xəbər verilmək, məlumat verilmək, vaxtında xəbərdar edilmək.
СИГНАЛИЗОВАННЫЙ bax сигнализированный.

СИГНАЛИЗОВАТЬ bax сигнализировать.
СИГНАЛИК м dan. сигнал söz. kiç.
СИГНАЛИСТ м signalçı, signalverən.
СИГНАЛИТЬ несов. bax сигнализировать 1-ci mənada.
СИГНАЛЬНЫЙ прил. signal -i[-i], **сигнальный** фонарь signal fənəri; **сигнальный** экземпляр signal nüsxəsi.
СИГНАЛЬЧИК м dan. сигнал söz. kiç.
СИГНАЛЬЩИК м signalçı, signalverən.
СИГНАРАНТ м xüs. siqnarant (resepti siqnaturaya köçürən aptek işçisi; bax сигнатура 2-ci mənada).
СИГНАРАНТКА ж xüs. siqnarant qadın (qız).
СИГНАТУРА ж xüs. siqnatura (1. reseptdə dərmanların işlədilmə qaydaları haqqında göstəriş; 2. dərman şüəsi və ya qutusuna yapışdırılan reseptin surəti; 3. mətb. kitabı düzgün səhifələmək üçün hər çap vərəqinin birinci və üçüncü səhifəsinin alt tərəfində qoyulan rəqəm).
СИГНАТУРКА ж siqnatura (2-ci və 3-cü mənalarda) söz. kiç.
СИГНАТУРНЫЙ прил. xüs. siqnatura -i[-i].
СИГНАТУРЩИК м xüs. bax сигнарант.
СИГНАТУРЩИЦА ж xüs. bax сигнарантка.
СИГОВИНА ж мн. нет dan. alabalıq öti.
СИГОВЫЙ прил. alabalıq -i[-i]; **сиговая** икра alabalıq kürüsü.
СИДЕЛЕЦ м (мн. сидельцы) köhn. pirkeşik, satıcı (dükanda).
СИДЕЛКА ж xəstə baxıcısı (qadın).
СИДЕНИЕ ср oturma, əyləşmə.
СИДЕНЬ м dan. götürüm, atıl, tənbel; **сиднем** сидеть dan. 1) hərəkətsiz qalmaq, oturmaq qalmaq, gəzə bilməmək; 2) xanənişin olmaq, evdən bayıra çıxmamaq.
СИДЕНЬЕ ср oturmaq; oturlan yer.
СИДЕРАЦИЯ ж мн. нет k. t. siderasiya, göy gübrə (bəzi göy bitkiləri çevirməklə gübrələmə üsulu).
СИДЕРИТ м miner. siderit (mühüm dəmir filizlərindən biri).
СИДЕТЬ I несов. 1. oturmaq (oturmaq vəziyyətə olmaq), əyləşmək; 2. olmaq, qalmaq, vaxt keçirmək; **я сидел месяц в деревне** mən bir ay kənddə oldum; 3. durmaq, gəlmək; **костюм сидит на нём хорошо** kostyum əyninə yaxşı gəlir; **сидеть на**

яйцах kürt yatmaq; **сидеть у моря**, **ждать погоды** Allahdan buyruq-ağzıma quuruq, ağzını açib göyə baxmaq; **сидеть барин** bax барин; **сидеть (засесть)** гвоздем bax гвоздь I; **сидеть в девках** qız qalmaq (qarıyıb qalmaq); **сидеть в долгах по уши (по горло)** boğazacan borc içində olmaq; **сидеть в печенках у кого** zəhləsini aparmaq; **сидеть как именинник** bax именинник; **сидеть как на иголках** bax иголка; **сидеть (как рак)** на мели bax мель; **сидеть на бобах** bax боб; **сидеть на корточках** bax корточка; **сидеть (быть, жить)** на шее у кого yük olmaq, boyunəti olmaq; **сидеть на царстве (на престоле)** padşahlıq etmək; **сидеть по-турецки** bardaş qurub oturmaq; **сидеть сложа руки** bax сложить; **вот где сидит кто-то** boğazacan uğub məni.

СИДЕТЬ II несов. məh. çəkmək (araq, qatran və s.).

СИДЕТЬСЯ несов. безл.: **мне не сидится дома** evdə oturma bilmir(əm), evdə oturmağa qərar(m) gəlmir; **ему не сидится на месте** o, yerində oturma bilmir, o, yerində qərar tuta bilmir.

СИДМЯ нареч: сидмя сидеть bax сидень (сиднем сидеть).

СИДОРОВ: **драть (лупить)** как Сидорову козу bax коза.

СИДР м sidr (alma şərabı).

СИДРОВЫЙ прил. sidr -i[-i].

СИДЯЧИЙ прил. 1. oturan, oturmış; **в сидячем положении** oturmış vəziyyətdə; 2. oturaq; **сидячий образ жизни** oturaq həyat tərz; 3. oturmaq üçün olan, oturmalı, oturlan; **сидячие места** oturmaq üçün yerlər; **сидячие животные** zool. oturaq heyvanlar.

СИЕ мест. köhn. bax сей.

СИЕНА ж мн. нет rass. siyena (tünd-sarı boyaq).

СИЕНИТ м miner. siyenit (granitəoxşar, dənəvar, bərk süxur).

СИЕНИТОВЫЙ прил. siyenit, siyenitli, siyenitdən hazırlanmış.

СИЕНСКИЙ прил.: сиенская земля rass. bax сiena.

СИЖЕННЫЙ *прич.* *мәһ.* çəkilmiş (*araq, qatran və s.*).
СИЖИВАТЬ *многокр.* *дан.* bax *сидеть* I 1-ci və 2-ci mənalarda.
СИЖОК *м* *сиг* *сөз.* *күч.*
СИЗАРЬ *м* 1. *zool.* çölgüyөрçini; 2. göy göyөрçin.
СИЗЕТЬ *несов.* göyөрмөк.
СИЗИНА *ж* *дан.* tünd-göylük, göyümtraqlıq.
СИЗИФОВ: *сизифов труд* (*сизифова работа*) sizif əməyi, sizif işi (*yorucu və səmərəsiz iş*).
СИЗОВОРОНКА *ж* *zool.* *мәһ.* bax *сиворонка*.
СИЗОКРЫЛЫЙ *прил.* göyqanad, göy qanadlı.
СІЗІЙІ *прил.* tünd-göy, göm-göy; göyümtraq, kəlağayı (*rəng*).
СИЗЯК *м* göy göyөрçin.
СИКАТЬ *несов.* 1. *дан.* axitmaq; 2. *мәһ.* işəmək (*uşaqlar haqqında*).
СИКАТИВ *м* *tex.* sikkativ (*tez quruması üçün lak, əlif yağı və yağlı boyalara qatılan maddə*).
СИКОЗ, СИКОЗИС *м* *tib.* sikoz (*bədənin tük olan hissələrində kiçik irinliklərdən ibarət dəri xəstəliyi*).
СИКОМОР *м* *bot.* 1. firon ənciri (*tut fəsiləsindən bərk oduncaqlı və əncirəoxşar yeməli meyvəsi olan ağac*); 2. sikomor (*platan ağacının bir növü*).
СИКОФАНТ *м* 1. xəbərci, böhtançı, iftiraçı; 2. *zool.* sikofant (*yaşıl rəngli böcək*).
СИКУРС *ж* (*hərbi*) *qəd.* yardım, kömək.
СИЛА *ж* 1. (*müxtəlif mənalarda*) qüvvə, qüvvət, güc şiddət; *сила тока* cərəyan şiddəti; 2. zor; 3. iqtidar, qüdrət; 4. gərginlik, gərginlik dərəcəsi; təsir, məna, mahiyyət; 5. *только мн.* qüvvələr (*qoşunlar*); *вооруженные силы*, silahlı qüvvələr; *дан.* çoxlu, külli miqdər; *народу там сила* orada camaatın sayı-hesabı yoxdur; 6. *взять силу* şiddətlənmək, şiddət etmək, artmaq; *войти в силу* qüvvəyə minmək, məcburi olmaq; *в силу (чего)* ... üzündən, ... səbəbindən, ... görə; *изо всех сил* var gücü ilə; *лошадиная сила* bax *лошадиный*; *от силы* ən çox, olsa-olsa; *по силе возможности* mümkün qədər, imkan daxilində;

лində; под силу güc çatır; *рабочая сила* işçi qüvvəsi, fəhlə; *сил нет* çox, son dərəcə, lap; *силоу* *вещей* şəraitdən asılı olaraq; *через силу* güclə, zorla; *силоу в (от, до)...* miqdarında, cəmisində...; *отряд силоу в пятьсот человек* sayı beş yüz nəfərdən ibarət olan dəstə; *в силу köhn.* *дан.* güc-bəla ilə, zorla; *в меру сил; по мере сил* gücü çatdıqca, bacardıqca (*bacardığı qədər*); *с силой* (*говорить, петь, играть*) ruh yüksəkliyi ilə, hissələ (*dənəşmə, oxumaq, çalmaq*); *всеми силами* var qüvvə ilə; *не жалея сил* (*работать, трудиться*) canfəşanlıqla, gücünü əsirgəmədən (*işləmək, çalışmaq*); *нечистая сила* cin, şeyatin; *забрать силу* nüfuz qazanmaq; *пробовать силы в чем* gücünü sınamaq; (*быть*) *в силах* (*в силе*) ...iqtidarında olmaq; *вступить в (законную) силу* bax *вступить*; *выбиться из сил* bax *выбиться*; *выше чьих сил* ...qüvvəsi (*qüvvəm*) xaricindədir.
СИЛАЧ *м* pəhləvan; çox qüvvətli adam.
СИЛАЧКА *ж* pəhləvan qadın (*qız*).
СИЛЕНКА *ж* *сила* (1-ci mənadə) *сөз.* *күч.* güc, qüvvə.
СИЛИКАЛЬЦИТ *м* *xüs.* silikalsit (*titkinti materialı*).
СИЛИКАТ *м* silikat (1. *miner., kim.* *tərkibində silisium birləşmələri olan mineralların adı*; 2. *silikattan qayrılmış məmulatın ümumi adı*; *şüşə, çini, sement, kərpic və s.*).
СИЛИКАТИЗАЦИЯ *ж* *tex.* silikatlaşdırma.
СИЛИКАТИРОВАНИЕ *ср* bax *силикатизация*.
СИЛИКАТИРОВАННЫЙ *прич.* *tex.* silikatlaşdırılmış.
СИЛИКАТИРОВАТЬ *сов. и несов.* *tex.* silikatlaşdırmaq.
СИЛИКАТИРОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* silikatlaşdırılmaq.
СИЛИКАТНЫЙ *прил.* *miner., kim., tex.* silikat -i[-t]; *силикатная промышленность* silikat sənayesi.
СИЛИКАТОВЫЙ *прил.* silikat -i[-t].
СИЛИКАТЧИК *м* *xüs.* silikatçı (*silikat sənayesi işçisi*).
СИЛИКАТЫ *мн.* *kim. miner.* silikatlər.

СИЛИКОЗ *м* *tib.* silikoz (*mədən fəhlələri-nin peşə xəstəliyi*).
СИЛИТЬСЯ *несов.* *дан.* çalışmaq, əlləşmək, səy etmək, gücənmək.
СИЛИЩИЙ *м* *мн.* *нет* *miner. kim.* silisium (*bax кремний*).
СИЛИЩКА *ж* *дан.* bax *силёнка*.
СИЛИЩА *ж* *мн.* *нет* *дан.* bax *сила* 1-ci mənadə.
СИЛКОВЫЙ *прил.* cələ -i[-t]; cələ ilə tutulmuş.
СИЛКОМ *нареч.* *дан.* bax *силой*.
СИЛЛАБИЧЕСКИЙ *прил.* sillabik, hecai (1. *ədəb.* *heca* *vəzninə əsaslanmış, heca vəznilə yazılmış*; 2. *filol.* *işarələri (hərfləri), səsləri deyil, ayrı-ayrı hecaları ifadə edən*).
СИЛЛАБО-ТОНИЧЕСКИЙ *прил.* *ədəb.* sillabo-tonik (*hecainın sayına və vurğuya əsaslanan*).
СИЛЛОГИЗМ *м* *fəls.* sillogizm (*formal məntiqdə: məntiqi nəticə, məntiqi xülasə, qiyas*).
СИЛЛОГИСТИКА *ж* *мн.* *нет* *fəls.* sillogistika (1. *formal məntiqdə: sillogizmlər haqqında nəzəriyyə*; 2. *məc.* *həyatı, praktiki əhəmiyyəti olmayan ümumi mühakimələr*).
СИЛЛОГИСТИЧЕСКИЙ *прил.* *fəls.* sillogistik -i[-t]; sillogistik.
СИЛЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* sillogistik -i[-t].
СИЛОВИК *м* *xüs.* *дан.* 1. qüvvət, enerji qurğuları işçisi (*mütəxəssisi*); 2. güc nazirliyinin rəhbəri.
СИЛОВОЙ *прил.* 1. güc, qüvvət -i[-t]; *силовое поле* *физ.* qüvvə sahəsi; *силовые министерства* güc nazirlikləri (*müdafiə nazirliyi və b*); 2. ... qüvvəsindən (*enerjisindən*) istifadə edən; *силовая станция* elektrik qüvvəsindən istifadə edən stansiya.
СИЛОЙ, СИЛОЮ *нареч.* güclə, zorla, darta-darta; *çəmək-çəmək* (*gətirmək, aparmaq*).
СИЛОМ *м* cələ, tələ, duzaq.
СИЛОМЕР *м* gücölçən (*cihaz*).
СИЛОН *м* silon (*sintetik sap və bu sapdan toxunma parça*).
СИЛОНОВЫЙ *прил.* silondan toxunmuş.
СИЛОС *м* *k. t.* silos (1. *bitkilərin qıçırma yolu ilə konservləşdirilmiş yaşıl hissələ-*

rindən ibarət heyvan yemi; 2. *bu yemi hazırlayıb saxlamaq üçün qurğu*: quyu, qüllə və s.).
СИЛОСНЫЙ *прил.* *k. t.* 1. silos -i[-t]; *силозная яма* silos quyusu; *силозные корма* silos yemlər; 2. silosluq; *силозные культуры* silosluq bitkilər.
СИЛОСОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *k. t.* silosla(şdır)ma, silos hazırlama.
СИЛОСОВАННЫЙ *прич.* *k. t.* siloslanmış, siloslaşdırılmış.
СИЛОСОВАТЬ *несов.* *k. t.* silosla(şdır)maq.
СИЛОСОВАТЬСЯ *несов.* *k. t.* siloslanmaq, siloslaşdırılmaq.
СИЛОСОРЁЗКА *ж* *k. t.* silosdoğrayan (*maşın*).
СИЛОСОРЁЗНЫЙ *прил.* silosdoğrayan.
СИЛОСОУБОРОЧНЫЙ *прил.* silosyığan, siloslama -i[-t].
СИЛОСОХРАНИЛИЩЕ *ср* silos anbarı.
СИЛОЧЕК *м* *дан.* *силок* *сөз.* *күч.*
СИЛОЮ bax *силой*.
СИЛУР *м* *geol.* bax *силурийский*.
СИЛУРИЙСКИЙ *прил.*: *силурийский период*, *силурийская система* *geol.* silur dövrü, silur sistemi (*Yerin tarixində paleozoy erasının üçüncü dövrü*).
СИЛУШКА *ж* *сила* *сөз.* *ош.*
СИЛУЭТ *м* siluet (1. *kölgə şəklində rəsm*; 2. *məc.* *qaraltı; qaranlıqda, dumanda kölgə kimi görünən şey*).
СИЛУЭТИСТ *м* *xüs.* *силуэтчи* (*siluet rəsəsamı*).
СИЛУЭТКА *ж* *köhn.* bax *силуэт*.
СИЛУЭТНОСТЬ *ж* siluetlik.
СИЛУЭТНЫЙ *прил.* siluet; *силуэтный портрет* siluet portret (*şəkil*).
СИЛЬНО *нареч.* 1. bərk, güclü, şiddətli; zərbə ilə; 2. son dərəcə, olduqca, çox, əsaslı surətdə.
СИЛЬНОДЕЙСТВУЮЩИЙ *прил.* *xüs.* bərk təsir edən, çox təsirli, çox güclü; *сильнодействующее лекарство* çox güclü dərman.
СИЛЬНОТОЧНЫЙ *прил.* *физ. tex.* güclü cərəyanlı.
СИЛЬНЫЙ *прил.* 1. güclü, qüvvətli, zorlu, zor; 2. güc aparan, fiziki qüvvə tələb edən; 3. çox əsaslı, inandırıcı, çox tutarlı;

сильные доводы çox əsaslı (tutarlı) dəlillər; **4. bərk, şiddətli; сильный дождь** şiddətli yağış; **5. сильный пол** kişilər; **сильные слова (выражения)** söyüş, təhqiramiz sözlər (ifadələr); **сильные мира сего** böyük adamlar, başçılar; **иметь сильную руку** gədə adamı olmaq.

СИЛЬФИДА ж **1.** hava pərisi (*əfsanələrdə*); **2. məc. köhn., şair.** nəzən, incəbel; **3. только мн. сульфиды** zool. silfidlər (*leş, peyin, molyuskalar və s. ilə qidalanan böcəklər fəsiləsi*).

СИБИОЗ м **biol.** сибноз (iki orqanizmin bir-birindən istifadə edərək müştərək yaşaması).

СИБИОНТ м **biol.** simbiot (*simbioz vəziyyətində yaşayan orqanizmlərdən hər biri; bax сибноз*).

СИМВОЛ м **1.** simvol, rəmz, işarə, əlamət; **голубь – символ мира** göyərçin sülh simvoludur (rəمزidir); **2. kim.** simvol (*hərifi işarə*).

СИМВОЛИЗАЦИЯ ж **мн. нет** simvollaşdırma (*simvollarla göstərmə*); rəمزləşdirmə.

СИМВОЛИЗИРОВАННЫЙ прил. simvollaşdırılmış (*simvollarla göstərilmiş*); rəمزləşdirilmiş.

СИМВОЛИЗИРОВАТЬ сов. и несов. **1.** simvollaşdırmaq (*simvollarla göstərmək*); **2. təmsil etmək, bir şeyin simvolu olmaq.**

СИМВОЛИЗИРОВАТЬСЯ несов. **1.** simvollaşdırılmaq (*simvollarla göstərilmək*); rəمزləşdirilmək; **2. təmsil edilmək.**

СИМВОЛИЗМ м **мн. нет** символизм (**1.** 19-cu əsrin sonları – XX əsrin əvvəllərində Avropa və rus ədəbiyyatı və incəsənətində: ifrat fərdiyyətçiliyi və mistisizmi ifadə edən cərəyan; **2. köhn. символика**).

СИМБОЛИКА ж **мн. нет** символика (**1.** simvolik mənə; **2. собир.** simvollar).

СИМВОЛИСТ м *ədəb. sənət.* символист (*simvolizm tərəfdarı olan yazıçı və ya rəssam*; bax **символизм** 1-ci mənədə).

СИМВОЛИСТИКА ж simvolistika (*simvollar*).

СИМВОЛИСТИЧЕСКИЙ прил. *ədəb., sənət.* simvolistik –[i-]; **символистическое направление** simvolizm cərəyanı.

СИМВОЛИСТИЧНОСТЬ ж **мн. нет** simvolistiklik, simvolizm mahiyyətində olma.

СИМВОЛИСТИЧНЫЙ прил. *ədəb., sənət.* simvolistik, simvolizm mahiyyətli.

СИМВОЛИСТСКИЙ бax символистический.

СИМВОЛИЧЕСКИЙ прил. simvolik; rəمزi; **символическое изображение** simvolik təsvir.

СИМВОЛИЧНОСТЬ ж **мн. нет** simvoliklik; rəمزilik.

СИМВОЛИЧНЫЙ бax символический.

СИММЕНТАЛ м simmental heyvan.

СИММЕНТАЛКА ж simmental inək.

СИММЕНТАЛЬСКИЙ прил. k. t. simmental –[i-]; **симментальский скот** simmental qaramalı (isveçrə cinsi).

СИММЕТРИЧЕСКИЙ бax симметричный.

СИММЕТРИЧНОСТЬ ж **мн. нет** simmetriklik, mütənasiblik.

СИММЕТРИЧНЫЙ прил. simmetrik, simmetriyalı, mütənasib.

СИММЕТРИЯ ж **мн. нет** simmetriya (*uyğunluq, oxşayış, mütənasiblik, ahəng*).

СИМОНИЯ ж **мн. нет** tar. simoniya (*orta əsrlərdə: qazanc məqsədilə dini vəzifələrin Roma papaları tərəfindən alınıb-satılması üsulu*).

СИМПАТИЗИРОВАТЬ несов. **1.** rəğbət bəsləmək, məhəbbət yetirmək, meyl göstərmək, xoşu gəlmək, xoşlamaq; **2. uyğun gəlmək.**

СИМПАТИЧЕСКИЙ прил. **1. tib.** simpatik (*simmetrik və yanaşı yerdə əmələ gələn*); **симпатические боли** simpatik ağrılar; **2. tib.** simpatik (*xəstədə mənəvi yüngüllük və yaxşı təsir oyadan dərman və s.*); **3. köhn.** bax **симпатичный**; **4. симпатические чернила** simpatik mürekkəb (*gözlə görünməyən rəngsiz mürekkəb*); **görünməyən mürekkəb**; **симпатическая нервная система** (*anat., fiziol.*) simpatik sinir sistemi (*sinir sisteminin təəffüsü, həzmi, qan dövranını nizama salan şöbəsi*).

СИМПАТИЧНОСТЬ ж qanışirlik, sevimlilik, suyuşirlik.

СИМПАТИЧНЫЙ прил. qanışirin, suyuşirin, sevimli, mələhətli, cazibəli, duzlu.

СИМПАТИЯ ж simpatiya (**1. tib.** bədən bir yerində əmələ gələn dəyişikliklərin bi-

lavirus təsiri altında başqa bir yerində əmələ gələn dəyişiklik; **2. rəğbət, meyl, cazibə**; **3. məc. dan.** sevgili, canan).

СИМПАТЯ г **м и ж** dan. sevimli adam, suyuşirin adam, qanışirin adam, duzlu adam.

СИМПОЗИУМ м simpozium (*beynəlxalq (adətən elmi) müşavirə*).

СИМПРОВИЗИРОВАННЫЙ бax импровизированный.

СИМПРОВИЗИРОВАТЬ сов. бax импровизировать.

СИМПТОМ м əlamət, symptom.

СИМПТОМАТИКА ж **мн. нет** tib. simptomatika (*xəstəliklərin əlamətlərindən bəhs edən elm*).

СИМПТОМАТИЧЕСКИЙ прил. simptomatik (**1. tib.** xəstəliyin əsas səbəbini deyil, onun zahiri əlamətlərini yox edən; **2. bir şeyin xarici əlamətini təşkil edən**; **3. nümunəvi, əlamətdar**).

СИМПТОМАТИЧНЫЙ бax симптоматический 3-cü mənədə.

СИМПТОМАТОЛОГИЯ ж **мн. нет** tib. бax симптоматика.

СИМУЛИРОВАНИЕ ср **мн. нет** бax симуляция.

СИМУЛИРОВАННЫЙ прич. yalandan edilmiş, yalandan oxşadılmış (*bir şeyə*), ...kimi qələmə verilmiş.

СИМУЛИРОВАТЬ сов. и несов. yalandan eləmək, yalandan özünü oxşatmaq, ... kimi göstərmək, ... kimi qələmə vermək; **симулировать глухоту** (yalandan) özünü karlığa vurmaq.

СИМУЛИРОВАТЬСЯ несов. yalandan edil-mək, ...kimi qələmə verilmək (göstəril-mək).

СИМУЛЯНТ м simulyant (*simulyasiya edən adam*); hiyləgər, riyakar.

СИМУЛЯНТКА ж simulyant qadın (qız).

СИМУЛЯНТСКИЙ прил. simulyant –[i-].

СИМУЛЯЦИЯ ж simulyasiya (*yalandan etmə, yalandan düzəltmə, yalandan özünü ...oxşatma*); ...kimi qələmə vermə (göstərmə); **симуляция болезни** (yalandan) özünü xəstə göstərmə, özünü xəstəliyə vurma (xəstə qələmə vermə).

СИМФОНЕТТА, СИМФОНЬЕТТА ж simfoniyyetta (*kiçik simfoniya*).

СИМФОНИЗАЦИЯ ж **mus.** simfonikləşdir(іл)mə (*simfonik orkestr üçün uyğunlaşdır(ıl)ma*).

СИМФОНИЗМ м **мн. нет** mus. simfonizm (*simfoniya sənətkarlığı, simfoniya üslubu*).

СИМФОНИСТ м **mus.** simfonist (*simfoniya müəllifi, simfoniya yazan bəstəkar*).

СИМФОНИЧЕСКИЙ прил. **mus.** simfonik, simfoniya –[i-]; **симфонический концерт** simfonik konsert.

СИМФОНИЯ ж simfoniya (**1. orkestr üçün yazılmış böyük musiqi əsəri**, **2. məc. ahəng, tərənə**).

СИНАГОГА ж sinaqoq (*yəhudi məbədi*).

СИНАГОГАЛЬНЫЙ прил. sinaqoq –[i-].

СИНАП м sinab (*alma növü*).

СИНГАРМОНИЗМ м **мн. нет** dilç. sinharmonizm, ahəng qanunu.

СИНГАРМОНИЧЕСКИЙ прил. dilç. sinharmonik, ahəngə (ahəng qanununa) uyğun.

СИНДЕСМОЛОГИЧЕСКИЙ прил. sindesmologiya –[i-]; sindesmoloji.

СИНДЕСМОЛОГИЯ ж **мн. нет** anat. sindesmologiya (*anatomiyanın oynaqalar bəhşi*).

СИНДЕТИКОН м sindetikon (*yapışqan növi*).

СИНДИК м **1.** vəkil, advokat (*qədim Yunanıstanda*); **2. müməssil.**

СИНДИКАЛИЗМ м **мн. нет** sindikalizm (*fəhlə hərəkətində: yalnız həmkarlar ittifaqları (sindikatlər) çərçivəsində iqtisadi mübarizəni qəbul edən cərəyan*).

СИНДИКАЛИСТ м sindikalist (*sindikalizm tərəfdarı*).

СИНДИКАЛИСТКА ж sindikalist qadın (qız).

СИНДИКАЛИСТСКИЙ прил. sindikalizm (sindikalist) –[i-]; **синдикалистские профсоюзы** sindikalist həmkarlar ittifaqları.

СИНДИКАЛЬНЫЙ прил. sindikat –[i-].

СИНДИКАТ м sindikat (**1. iqt. satış bazarlarına hakim olmaq və ifrat mənfəət götürmək üçün sahibkarların inhisarçı birləşmə formalarından biri**; **2. bəzi ölkələrdə: həmkarlar ittifaqlarının adı**).

СИНДИКАТНЫЙ прил. sindikat –[i-].

СИНДИЦИРОВАНИЕ ср sindikatlaşdır(ıl)ma.

СИНДИЦИРОВАННЫЙ *прич.* iqt. sindikatlaşdırılmış, sindikatlar şəklində birləşdirilmiş (bax **синдикат** 1-ci mənada).

СИНДИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* iqt. sindikatlaşdırmaq, sindikatlar şəklində birləşdirmək (bax **синдикат** 1-ci mənada).

СИНДИЦИРОВАТЬСЯ *несов.* iqt. 1. sindikatlaşmaq, sindikat olmaq; 2. sindikatlaşdırılmaq, sindikatlar şəklində birləşdirilmək.

СИНДРОМ *м* tib. sindrom (1. hər hansı bir xəstəlik üçün səciyyəvi olan əlamətlər; 2. eyni səbəblə əsaslandırılan müxtəlif mənfə hallar kompleksi); **Афганский синдром** Əfqanıstan sindromu.

СИНЕВА *ж* 1. göylük; 2. göy rəng; 3. məh. bax **синяк** 1-ci mənada; 4. ağac çürüyü (ağac oduncağının qaralmasına və çürüməsinə səbəb olan xəstəlik).

СИНЕВАТЫЙ *прил.* göyümtül.

СИНЕГЛАЗЫЙ *прил.* göy göz.

СИНЕДРИОН *м* sinedrion (1. qədim İsraildə ali hökumət idarəsi; 2. köhn. məclis, şura, divan).

СИНЕКДОХА *ж* ədəb. sinekdoxa (cəm əvəzinə tək, xüsusi əvəzinə ümumi və yaxud əksinə sözlər işlətməkdən ibarət stilistik üsul, məs.: "müdafiə müqəssirə bəraət verilməsinə tələb edir" – cümləsində "müdafiə" sözü "müdafiəçi" sözünün əvəzində işlənməlidir).

СИНЕКУРА *ж* köhn. yaxşı maaşlı yüngül vəzifə.

СИНЕЛЕВЫЙ *хüs.* bax **синельный**.

СИНЕЛЬ *м* *хüs.* sinel (qotaz, saçaq və s. qayıрмаq üçün təxtmə qayıtan).

СИНЕЛЬКА *ж* bax **синель**.

СИНЕЛЬНЫЙ *прил.* sinel -i[-ı].

СИНЕМАСКОП *м* sinemaskop (geniş ekranlı kino sistemlərindən biri).

СИНЕМАТОГРАФ *м* köhn. bax **кинематограф**.

СИНЕМАТОГРАФИЧЕСКИЙ *көһн.* bax **кинематографический**.

СИНЕНИЕ *ср* göy rəngə boyama.

СИНЕННЫЙ *прич.* 1. göyərdilmiş, göy rəngə boyadılmış; 2. lillənmiş.

СИНЕНЫЙ *прил.* lilli, lillənmiş.

СИНЕНЬКАЯ *ж* köhn. dan. beşlik, göy beşlik (inq. əv. beş manatlıq kağız pul).

СИНЕНЬКИЙ *дан.* синий söz. kiç.

СИНЕРАМА *ж* sinerama (geniş ekranlı kino sistemlərindən biri).

СИНЕРОД *м* *мн.* nem kim. bax **циан**.

СИНЕРОДИСТЫЙ, СИНЕРОДНЫЙ *ким.* bax **цианистый**.

СИНЕТЬ *несов.* 1. göyermək; **синеть от холода** soyuqdan göyermək; 2. göyermək, görünmək (göy şey haqqında).

СИНЕТЬСЯ *несов.* *дан.* bax **синеть** 2-ci mənada.

СИНЕЦ *м* zool. göy balıq.

СИННИЙ *прил.* 1. köy; 2. göyermiş; **синие от холода руки** soyuqdan göyermiş əllər; 0 **синий мундир** (inq. əv. *дан.*) jandarm; **синий чулок** köhn. nifr. qadınlıqdan məhrum, yalnız elm aludəsi olan pedant qadın; (**ни**) **синь пороха** (нет, не останется) heç şey, heç bir şey (yoxdur, qalmayıb).

СИНИЛЬНЫЙ I *прил.* *хüs.* boyaqçı, boya -i[-ı].

СИНИЛЬНЫЙ II *прил.* *синильная кислота* kim. sianid turşusu.

СИНИТЬ *несов.* 1. göyertmək, göy rəngə boyamaq; 2. lilləmək, lil vurmaq.

СИНИЦА *ж* zool. atıqşu.

СИНИЧКА *ж* 1. синица söz. kiç. və oxş; 2. zool. göy atıqşu.

СИНКЛИНАЛЬ *ж* geol. sinklinal (Yer qabığı qatlarının qabarıq tərəfi aşağı olan qırışı).

СИНКЛИНАЛЬНЫЙ *прил.* sinklinal.

СИНКЛИТ *м* 1. tar. sinklit (qədim Yunanıstanda: əyanlar məclisi); 2. məc. zar. məclis, iclas, yığıncaq.

СИНКОПА *ж* sinkop (1. mus. vəznin müntəzəm gedişini pozan ritmik fiqur; 2. dilç. sözün ortasında səsin itməsi; 3. tib. ürək fəaliyyətinin birdən zəifləməsi nəticəsində ətlə gələn dərin bayqınlıq).

СИНКОПИРОВАННЫЙ *прич.* mus. dilç. sinkop edilmiş (bax **синкопа** 1-ci və 2-ci mənalarda).

СИНКОПИРОВАТЬ *сов. и несов.* mus. dilç. sinkop etmək (bax 1-ci və 2-ci mənalarda).

СИНКОПИРОВАТЬСЯ *несов.* mus. dilç. sinkop edilmək (bax **синкопа** 1-ci və 2-ci mənalarda).

СИНКОПИЧЕСКИЙ *прил.* mus. dilç. sinkop -i[-ı], sinkopik.

СИНКРЕТИЗМ *м* *мн.* *нет* sinkretizm (1. bir şeyin inkişafının ilk mərhələsi üçün səciyyəvi olan ayrılmazlıq, qovuşqluq; 2. fəls. bir-birləşməyən ziddiyyətli görüşlərin birləşdirilməsi; eklektizmin bir növü).

СИНКРЕТИСТ *м* sinkretist (sinkretizm tərəfdarı; bax **синкретизм** 2-ci mənada).

СИНКРЕТИЧЕСКИЙ *прил.* sinkretizm -i[-ı]; sinkretik; **синкретическая философия** sinkretizm fəlsəfəsi.

СИНКРЕТИЧНЫЙ bax **синкретический**. **СИНОВИАЛЬНЫЙ** *прил.* anat. sinovial, sinoviya -i[-ı].

СИНОВИЯ *ж* *мн.* *нет* anat. sinoviya (oyunlaqlarda olan özlü şaffaf maye).

СИНОД *м* sinod (1. tar. pravoslav məzhəbinin baş idarəsi; 2. protestant kilsəsində: ruhanilər məclisi).

СИНОДАЛЬНЫЙ *прил.* köhn., rəs. sinod -i[-ı].

СИНДИЧЕСКИЙ *прил.* astr. sinodik; **синдический месяц** sinodik ay (Ayın eyni adlı iki səfəsi arasındakı dövr).

СИНОДСКИЙ köhn. bax **синодальный**.

СИНОЛОГ *м* *хüs.* çinşünas (Çin dili və ədəbiyyatı mütəxəssisi).

СИНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *хüs.* çinşünaslıq -i[-ı]; **синологическая литература** çinşünaslığa dair ədəbiyyat.

СИНОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* *хüs.* çinşünaslıq (Çini, Çin dilini və ədəbiyyatını tədqiq edən elmlərin məcmusu).

СИНОНИМ *м* dilç. sinonim (həmməna, yaxud mənaça bir-birinə yaxın olan söz, məs.: qoçaq, igid, qəhrəman).

СИНОНИМИКА *ж* *мн.* *нет* dilç. sinonimika (1. leksikologiyanın sinonimlər bəhsi; 2. bir dilə məxsus sinonimlər).

СИНОНИМИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. sinonim(ik); **синонимические выражения** sinonim(ik) ifadələr.

СИНОНИМИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* dilç. sinonimlik.

СИНОНИМИЧНЫЙ bax **синонимический**.

СИНОНИМИЯ *ж* dilç. sinonimiya (1. bax **синонимика**; 2. ədəb. sinonimlərin yanışı və ya bir-birinə yaxın işlədilməsindən ibarət bəlağət üsulu).

СИНOPSIS *м* filol. synopsis (bir məsələyə dair məqalələr, materiallar məcmuəsi).

СИНОПТИК *м* *хüs.* sinoptik (sinoptik xəritələr əsasında havanın proqnozunu verən mütəxəssis, meteoroloq).

СИНОПТИКА *ж* *мн.* *нет* *хüs.* meteor. sinoptika (sinoptik məlumat, xəritələr tərtibi). **СИНОПТИЧЕСКИЙ** *прил.* *хüs.* meteor. sinoptik (bax **синоптика**); **синоптические таблицы** sinoptik cədvəllər; **синоптическая карта** sinoptik xəritə.

СИНТАГМА *м* dilç. sintagma (1. təyinedici elementlə təyin olunan elementin birləşməsindən ibarət söz və söz hissələri birləşməsi; məs., rusçada **везущий воду** – **водовоз**; 2. söz və ya söz qrupu).

СИНТАГМАТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. sintagmatik; **синтагматическое сочетание слов** sözlərin sintagmatik birləşməsi.

СИНТАКСИС *м* *мн.* *нет* dilç. sintaksis (grammatikanın cümlələrdən və cümlə daxilində sözlərin birləşdirilməsi üsullarından bəhs edən şöbəsi).

СИНТАКСИЧЕСКИЙ, СИНТАКТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. sintaksis -i[-ı], sintaktik; **синтаксический анализ** (разбор) sintaktik təhlil.

СИНТЕЗ *м* *мн.* *нет* sintez (1. təhlil prosesində hasil olmuş ayrı-ayrı ünsürlər arasındakı əlaqəni müəyyən etmə və onlardan ümumi nəticə çıxarma üsulu; 2. nəticə, xülasə; 3. Hegelin idealist dialektikasında: inkişafın əvvəlki pillələrinin ziddiyyətlərini həll edən yüksək pillə; 4. kim. daha sadə kimyəvi birləşmələrdən mürəkkəb birləşmələr və ya bilavasitə elementlərdən birləşmələr alınması; 5. ümumiləşdirmə, birləşdirmə; 6. tərkib).

СИНТЕЗИРОВАНИЕ *ср* sintezləmə, ümumiləşdirilmə.

СИНТЕЗИРОВАННЫЙ *прич.* sintezləşdirilmiş, ümumiləşdirilmiş, birləşdirilmiş.

СИНТЕЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* sintezləşdirmək, ümumiləşdirmək, birləşdirmək.

СИНТЕЗИРОВАТЬСЯ *несов.* sintezləşdirilmək, ümumiləşdirilmək, birləşdirilmək.

СИНТЕТИК *м* sintezçi; sintez üsulundan istifadə edən adam.

СИНТЕТИКА *ж* *мн.* *нет* fəls. sintetika (1. fəls. sintezlə nəticələnən tədqiq və mü-

hakimə üsulu; 2. sintetik materiallar və ya onlardan hazırlanmış məmulatlar).

СИНТЕТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. sintezə əsaslanan; sintez –u[-ü]; **синтетический способ** sintez üsulu; 2. kim. sintetik; sintez nəticəsində alınan; süni; **синтетический каучук** sintetik kauçuk; 3. dilç. sintetik (cümlədə sözlərin qrammatik əlaqəsi onların öz formaları ilə ifadə olunan); **синтетические языки** sintetik dillər.

СИНТОМИЦЫН *м* sintomisin (dərman).

СИНУС *І* *м* riyaz. sinus (trigonometrik funksiya).

СИНУС *II* *м* anat. sinus (bədəndə müxtəlif boşluqlara, çuxurlara və qapalı kanallara verilən ad).

СИНУСОИДА *ж* riyaz. sinusoida (ali riyaziyyatda: bucaqın dəyişməsinə asılı olaraq sinusda əmələ gələn dəyişiklikləri grafik surətdə göstərən dalğavari əyri xətt).

СИНУСОИДАЛЬНЫЙ *прил.* riyaz. sinusoidal; **синусоидальная кривая** sinusoidal əyri.

СИНХРОНИЗАТОР *м* tex. sinxronizator (sinxronizm yaradan mexanizm; bax sinxronizm).

СИНХРОНИЗАЦИОННЫЙ *прил.* tex. sinxronlaşdırma -i[-i].

СИНХРОНИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* xüs. sinxronizasiya, sinxronlaşdırma (dövri surətdə dəyişən iki və ya bir neçə hadisənin vaxta uyğunlaşdırılması, onların başlanıb qurtarmasının bir vaxta salınması, onların dəyişməsində tam müvazilik yaradılması).

СИНХРОНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. sinxronlaşdırılmış, uyğunlaşdırılmış, bir vaxta salınmış (bax sinxronизация).

СИНХРОНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* xüs. sinxronlaşdırmaq (dövri surətdə dəyişən iki və ya bir neçə hadisəni sinxronizmə uyğunlaşdırmaq, bir vaxta salmaq, onların dəyişməsində tam müvazilik yaratmaq).

СИНХРОНИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. sinxronlaşdırılmaq, sinxronlaşmaq (bax sinxronизация).

СИНХРОНИЗМ *м* *мн.* *нет* xüs. sinxronizm (bir və ya bir neçə hadisənin və ya prosesin vaxt etibarilə tam uyğunluğu, onların hərəkətləri arasında tam müvazilik).

СИНХРОНИСТИЧЕСКИЙ xüs. bax sinxronический.

СИНХРОНИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. sinxronik; eyni zamanda olan.

СИНХРОНИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* xüs. sinxroniklik; eyni zamanda olma.

СИНХРОНИЧНЫЙ bax sinxronический. **СИНХРОНИЯ** *ж* *мн.* *нет* xüs. sinxroniya (1. bax sinxronизм; 2. dilç. müəyyən bir dövrdə dil hadisələrinin yanaşı olaraq mövcud olması).

СИНХРОННОСТЬ *ж* bax sinxronизм.

СИНХРОННЫЙ *прил.* xüs. sinxron olan, sinxronizmi olan, sinxronizm yaradan; zamanca üst-üstə düşən (bax sinxronизм); **синхронный перевод** sinxron tərcümə.

СИНХРОТРОН *м* sinxrotron (atom nüvəsi fizikası tədqiqatı üçün qurğu növü).

СИНХРОФАЗОТРОН *м* sinxrofazotron (atom nüvəsi fizikası tədqiqatı üçün qurğu növü).

СИНХРОЦИКЛОТРОН *м* sinxrosiklotron (atom nüvəsi fizikası tədqiqatı üçün qurğu növü).

СИНЬ *ж* *мн.* *нет* 1. bax синева 1-ci mənadə; 2. köhn. göy boyaq; 3. məd. göyüm-tül filiz.

СИНЬКА *ж* 1. lil; 2. xüs. göy kağız (cizki kağızı).

СИНЬОР *м* cənab, ağa (İtaliyada).

СИНЬОРА *ж* xanım (İtaliyada).

СИНЬОРИНА *ж* xanım qız (İtaliyada).

СИНЮХА *ж* 1. tib. göyermə, göylük (dəridə); 2. bot. göycəciçək.

СИНЮХОВЫЕ *мн.* (ед. синюховое *ср*) bot. göycəciçək fəsiləsi.

СИНЮШНОСТЬ *ж* tib. göyermə, göylük (dəridə).

СИНЮШНЫЙ *прил.* tib. göy, göyermiş

СИНЯК *м* 1. göy, qançır (bədəndə); 2. ovç. göy tülkü balası.

СИОНИЗМ *м* *мн.* *нет* (siyasi) sionizm (yəhudi milli özünüdərkli dirçəltmək məqsədi daşıyan ictimai hərəkəti).

СИОНИСТ *м* (siyasi) sionist (sionizm tərəfdarı).

СИОНИСТКА *ж* sionist qadın (qız).

СИОНИСТСКИЙ *прил.* (siyasi) sionizm (sionist) -i[-i].

СИП *м* dan. 1. bax сипота; 2. boğucq səs, xırıltılı səs, tutqun səs; 3. zool. Asiya kərəkəsi.

СИПАЙ *м* tar. sipahi (1. Britaniya imperiyasının bəzi müstəmləkələrində: yerli əhəlidən düzəldilən müstəmləkə qoşunları; 2. keçmişdə Türkiyə soqlanlarının zadəganlardan ibarət süvarisi).

СИПЕЛКА *ж* məh. tütək.

СИПЕНЫЕ *ср* 1. xırıldama; fisıldama; 2. xırıltı, fisiltı; 3. cızıltı.

СИПЕТЬ *несов.* 1. xırıldamaq; fisıldamaq; 2. cızıldamaq; **самовар сипит** samovar cızıldayır; 3. acıqlı (hirsli) danışmaq; hirs-lənmək; 4. acışmaq, göynəmək, qurumaq (boğaz).

СИПЛОСТЬ *ж* *мн.* *нет* boğucqluq, tutqunluq, xırıltı (səsə).

СИПЛЫЙ *прил.* boğucq, tutqun, xırıltılı, fisiltılı (səs).

СИПНУТЬ *несов.* xırıldamaq, batmaq (səs).

СИПОВАТОСТЬ *ж* boğucqluq, xırıltı.

СИПОВАТЫЙ *прил.* bir az boğucq, bir az tutqun, bir az xırıltılı, bir az batmış (səs).

СИПОВКА *ж* məh. düdük, tütək.

СИПОТА *ж* *мн.* *нет* xırıltı (boğazda).

СИРЕНА *ж* sirena (1. qədim yunan əsətilərində: dəniz pərisi; 2. məc. afət, nazarin; 3. zool. siren; 4. fiz. müxtəlif tonlarda səs hasil edən və səs titrəyişlərini ölçən cihaz; 5. yüksək səsli və uğultulu fit, signal düdüyü).

СИРЕНЕВЫЙ *прил.* 1. yasəmən -u[-ü]; **сиреневый куст** yasəmən kolu; 2. yasəmən, yasəmən rəngli.

СИРЕНЬ *ж* *мн.* *нет* bot. yasəmən.

СІРЕЧЬ *част.* köhn. yəni, başqa sözlə.

СІРІЕЦ *м* (мн. сирійцы) suriyalı.

СІРІЙКА *ж* suriyalı qadın (qız).

СІРІЙСКИЙ *прил.* Suriya -i[-i]; **сирійское правительство** Suriya hökuməti.

СІРИН *м* 1. sirin (qədim rus əfsanələrində: qadın surətində əfsanəvi quş); 2. zool. yarpalaq (quş).

СІРОККО *м* coğr. sirocco (Şimali Amerikada və Cənubi Avropada əsən isti quru külək).

СІРОП *м* sirop, meyvə şərbəti, şirə.

СІРОПНЫЙ *прил.* sirop -i[-i].

СІРОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. köhn. yetimlik; kimsəsizlik; 2. məc. acizlik, yazıqlıq, bədbəxtlik.

СИРОТА *м* и *ж* yetim; ♦ **казанский (казанская) сирота** özünü yazıq, bədbəxt göstərməyə çalışan adam; **крутлый сирота** ata-anası.

СИРОТЭТЬ *несов.* 1. yetim qalmaq; 2. məc. kimsəsiz qalmaq, boş qalmaq.

СИРОТИНА, **СИРОТИНКА** *м* и *ж* dan. bax сиротинушка.

СИРОТИНУШКА *м* и *ж* сирота söz. kiç. və oxş. yetimciyəz.

СИРОТКА *м* и *ж* сирота söz. kiç. və oxş. yetimciyəz.

СИРОТЛИВО *нареч.* yalqız, qərib-qərib, qəmgin-qəmgin, yazıq-yazıq, yetim kimi.

СИРОТЛИВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* kimsəsizlik, təklik, yalqızlıq, yazıqlıq, miskinlik.

СИРОТЛИВЫЙ *прил.* kimsəsiz, tək, yalqız; həzin, qəmgin, yetim kimi, misgin.

СИРОТСКИЙ *прил.* yetim -i[-i]; **сиротский дом** yetimxana; ♦ **сиротская зима** mülayim qış.

СИРОТСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. yetimlik; 2. məc. kimsəsizlik, təklik.

СИРОТСТВОВАТЬ bax сиротеть 2-ci mənadə.

СІРЫЙ *прил.* 1. köhn. yetim, kimsəsiz; 2. məc. kimsəsiz, boş qalmış; 3. məc. aciz, yazıq, məzlum, fəqir, bədbəxt, zavallı.

СИСТЕМА *ж* sistem (1. qayda, üsul, nizam; 2. hər hansı bir nəzəriyyənin əsasını təşkil edən prinsiplər, məslək; 3. ictimai quruluş forması; 4. təşkilat forması; 5. texniki quruluş, konstruksiya; 6. geol. bir geoloji dövrə aid olan yer qabığı qatları; 7. təsnifat; 8. bir vahid təşkil edən müəssisələr, idarələr, təşkilatlar).

СИСТЕМАТИЗАТОР *м* sistemləşdirici, sistemə salan.

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* sistemləşdir(il)mə, sistemə salma (salınma), qaydaya salma (salınma), nizama salma (salınma).

СИСТЕМАТИЗИРОВАНИЕ *ср* sistemləşdir(il)mə, sistemə salma (salınma), nizama salma (salınma).

СИСТЕМАТИЗИРОВАННЫЙ *прич.* sistemləşdirilmiş, sistemə salınmış, nizama salınmış; sistemli, muntəzəm.

СИСТЕМАТИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* sistemləşdirmək, sistemə salmaq, nizama salmaq.

СИСТЕМАТИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. sistemə düşmək, nizama düşmək; 2. sistemləşdirilmək, sistemə salınmaq, nizama salınmaq.

СИСТЕМАТИК *м хüs.* sistematik (*sistematika mütəxəssisi*).

СИСТЕМАТИКА *ж хüs.* sistematika, təsnifat.

СИСТЕМАТИЧЕСКИ *нареч.* sistematik, müntəzəm (surətdə), ardıcıl surətdə; daim, həmişə; **систематически заниматься музыкой** musiqi ilə müntəzəm məşğul olmaq.

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. sistematik, sistemli; müntəzəm, ardıcıl, daimi; 2. *biol.* sistematika -i[-i]; **систематические категории** sistematika kateqoriyaları.

СИСТЕМАТИЧНОСТЬ *ж мн. нег.* 1. sistemlilik, müntəzəmlik; 2. qayda, üsul, nizam, sistem, ardıcılıq.

СИСТЕМАТИЧНЫЙ *прил.* 1. bax **систематический**; 2. sistemli, müəyyən sistemə riayət edən, səliqəli, ardıcıl.

СИСТЕРНА *ж* bax **цистерна**.

СИСТОЛА *ж мн. нег.* *fiziol.* sistola (ürək əzələlərinin müntəzəm surətdə sıxılması).

СИСЬКА, СИСЯ *ж дан.* döş giləsi, məmə.

СИТЕЦ *м* çit.

СИТЕЧКО *ср дан.* сито söz. kiç.

СИТНИК *м дан.* köhn. bax **ситный** 3-cü mənada.

СИТНИК *п м bot.* ciğ (*alaqotu*).

СИТНИКОВЫЕ *мн. (ед. ситниковое ср) bot.* ciğ fəsiləsi.

СИТНИЧЕК *ж ситник* **1** söz. kiç.

СИТНЫЙ *прил. köhn.* 1. ələnmiş; **ситная мука** ələnmiş un; 2. ələnmiş undan bişirilmiş; 3. *в знач. суц.* *дан.* ağ çörək (*ələnmiş undan bişirilmiş çörək*).

СИТО *ср* ələк.

СИТОВЕЙКА *ж* *tex* yarmatəmizləyən maşın.

СИТОВИДНЫЙ *прил.* ələyəoxşar, ələkşəkilli, ələк kimi.

СИТОВИНА *ж* oduncaq xəstəliyi.

СИТОВЫЙ *прил.* ələк -i[-i].

СИТОЧНЫЙ *хüs.* bax **ситовый**.

СИТРО *ср нескл.* sitro (*spirtsiz içki*).

СИТУАЦИОННЫЙ *прил. geod.* yerin relyefini göstərən.

СИТУАЦИЯ *ж* 1. vəziyyət, şərait, hadisələrin gedişi; 2. *geod.* situasiya (*xəritədə və yaxud planda şərti işarələrlə təsvir edilən su sahələrinin, çayların, meşələrin, dağların və s. məcmusu*).

СИТЦЕ *ср сито* söz. kiç.

СИТЦЕВЫЙ *прил.* çit; **ситцевое платье** çit paltar.

СИТЦЕКРАСИЛЬНЫЙ *прил. tex.* çitboyayan; **ситцекрасильный цех** çitboyayan sex.

СИТЦЕНАБИВНОЙ *прил. tex.* çitə gül (naxış) vuran; **ситценабивная фабрика** çitə gül (naxış) vuran fabrik.

СИТЦЕПЕЧАТАНИЕ *ср мн. нег.* *tex.* çitə gül (naxış) vurma.

СИТЦЕПЕЧАТНИК *м* çitə gül (naxış) vuran fəhlə.

СИТЦЕПЕЧАТНЫЙ *прил.* çitə gül (naxış) vuran.

СИТЧИК *м дан.* çit.

СИФИЛИДОЛОГ *м хüs.* sifilidoloq (*sifilidologiya mütəxəssisi*).

СИФИЛИДОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* sifilidologiya -i[-i].

СИФИЛИДОЛОГИЯ *ж мн. нег.* *tib.* sifilidologiya (*tibbin sifilisi və onunla mübarizə üsullarını öyrənən sahəsi*).

СИФИЛИДЫ *ед. нег.* *tib.* sifilidlər (*dəriddə sifilis səpgisi*).

СИФИЛИС *м мн. нег.* *tib.* sifilis (*yoluxucu zöhrəvi xəstəlik*).

СИФИЛИТИК *м* sifilisli xəstə (*sifilis xəstəliyinə tutulmuş adam*).

СИФИЛИТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. sifilis -i[-i]; 2. sifilisli.

СИФОН *м хüs.* sifon (1. *mayeni müxtəlif səviyyədə duran bir qabdan digərinə axıtmaq üçün boru*; 2. *qazlı sular üçün bu cür borusu olan qab*; 3. *zool.* bəzi molyuskalarda borucuğa oxşar üzv; 4. *tex.* parovoz ocağında hava cərəyanını gücləndirmək üçün cihaz).

СИФОННЫЙ *прил. fiz., tex.* sifon -i[-i]; sifonlu.

СИЯ *мест.* bax сей.

СИЯНИЕ *ср мн. нег.* 1. şəfəq, işıq, parıltı; şöle, nur; 2. şəfəqlənmə, nur saçma; 3. halə; 4. *мәс.* parlaqlıq, gözəllik, cəlal; şəşə; 5. *северное (полярное) сияние* şimal şəfəqi; **в сиянии славы** şöhrətinin ən yüksək zirvəsində.

СИЯТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* səadətli, ali, səadətmeəb, aliəhzət (*indi istehza üçün deyilir*).

СИЯТЕЛЬСТВО *ср köhn.* səadətli, cənab ali; əlahəzrət (*keçmişdə knyazların, qrafların titulu*).

СИЯТЬ *несов.* 1. şəfəqlənmək, şəfəq açmaq, işıq saçmaq; 2. *мәс.* parıldamaq; 3. *мәс.* üzü gülmək, sevinmək, gül kimi açmaq; **сиять радостью** nəşə saçmaq.

СИЯЮЩИЙ *прил.* 1. parlaq, şəfəqli; 2. *мәс.* nəşəsaçan, sevincsaçan, gül kimi açan, fərhənak.

СКАБИОЗА *ж bot.* skabioza (*ot bitki*).

СКАБЛИВАТЬ *несов. дан.* bax **скоблить**.

СКАБРЁЗНОСТЬ *ж* 1. ədəbsizlik, nalayiqlik; 2. ədəbsiz söz, nalayiq söz; qəbahət.

СКАБРЁЗНЫЙ *прил.* ədəbsiz, nalayiq, qəbahətli (*söz, ifadə, lətifə və s.*).

СКАВЕРЗИТЬ *сов. дан.* bax **каверзить**.

СКАЖЕННЫЙ *прил. мәш. дөлі.*

КАЗ *м* qissə, rəvayət, dastan; 5. **во тебе и весь сказ** bu mənim qəti sözümdür, vəssalam, şüdtamam; söhbət qurtardı.

КАЗАНЬ *ср* hekayə, rəvayət, nəğil, əfsanə, dastan.

КАЗАННЫЙ *прич.* deyilmiş, söylənmiş; 5. **сказано – сделано** 1) deyildi-bitdi; 2) nəcə deyilmişdi, elə də oldu; **между нами будь сказано** söz aramızda qalsın, öz aramızdır...

КАЗАНУТЬ *сов. дан.* demək, söyləmək (*yersiz, namünasib söz*).

КАЗАТЬ *сов.* 1. demək, söyləmək; 2. *köhn.* danışmaq, nəğil etmək; 3. etiraz etmək; 4. *köhn.* əmr etmək, sərəncam vermək; 5. *в. с. л.* **скажем** məsələn, məsəl üçün, tutaq ki; 6. *пов. накл.* **скажи(те)** gör(ün) nə...; **скажите, какой молодец!** görün nə qəcaqdır! 5. **как сказать** nə bilim, bilmirəm; **по правде сказать** (правду сказать) doğrusu; doğrusunu desək; **так сказать** deməli (ki), demək (ki); **чтобы не сказать** daha doğrusu; **короче сказать**

(говоря) bax **короче**; **ничего не скажешь** buna heç bir söz ola bilməz; **ну сказал!** amma dedin ha!; **лучше (вернее, проще)** **сказать** daha doğrusu; **чтобы не сказать** daha doğrusu; **вообще сказать** (говоря) bax **вообще**; (да) **и то сказать** bax то; **кстати сказать** bax **кстати** i-ci mənada; **легко сказать** bax **легко**; **ничего сказать** 1) həqiqətən, həqiqətdə; 2) deməli sözüüm yoxdur; **словом сказать** bax **словом**; **к слову сказать** sözgəlişi demək; **с позволения сказать** bax **позволение**; **сказать свое слово** bax **свой**; **сказать по чести** bax **честь** 1; **боюсь сказать** bax **бояться**; **бабушка** **надвое** **сказала** bax **бабушка**.

СКАЗАТЬСЯ *сов.* 1. *дан.* demək, xəbər vermək, məlum etmək; **уйти не сказавшись** xəbər vermədən getmək; 2. *öz barəsində məlumat vermək* (*adətən yalandan*); **сказаться** **большим** xəstə olduğunu bildirmək; 3. *özünü təqdim etmək*; 4. *təsir etmək, özünü göstərmək*; **переутомление** **сказалось** **на его работе** həddən artıq yorğunluq onun işinə təsir etdi; 5. *çıxmaq, alınmaq*; **хорошая фраза** **сказалась** yaxşı cümlə çıxdı; 6. *дан.* deyilmək (*söz, ifadə*).

СКАЗЫТЕЛЬ *м* nəğilçi, nəğil söyləyən hekayəçi, dastançı.

СКАЗЫТЕЛЬНИЦА *ж* nəğilçi (nəğil söyləyən, hekayəçi, dastançı) qadın (qız).

СКАЗКА *ж* 1. nəğil; 2. *обычно мн. ч.* **сказки**; yalan, uydurma, əfsanə; 3. *тар.* siyahı; 4. *köhn.* ifadə, məlumat; 5. *möcüzə*; 6. **сказка про белого бычка** köhnə nəğil, köhnə söhbətlər, min dəfə eşidilmiş şeylər; **бабы сказки** bax **бабий**; **стать (сделать)** **сказкой** **чего** dillər əzbəri olmaq.

СКАЗОВЫЙ *прил. ədəb.* qissə (rəvayət) -i[-i].

СКАЗОЧНИК *м* hekayəçi, nəğilçi, nəğil danışan, nəğil söyləyən.

СКАЗОЧНИЦА *ж* hekayəçi (nəğilçi, nəğil danışan, nəğil söyləyən) qadın (qız).

СКАЗОЧНОСТЬ *ж* əfsanəvilik; nəğilvarlıq.

СКАЗОЧНЫЙ *прил.* 1. nəğil -i[-i]; **сказочный сюжет** nəğil süjeti; 2. *мәс.* xəyali, əfsanəvi; 3. *мәс.* möcüzəvi, qəribə, misli görünməmiş, fəvqəladə, xariqəladə.

СКАЗУЕМОЕ *ср* 1. *грам.* xəbər; 2. *fəls.* bax **предикат** 1-ci mənada.
СКАЗУЕМОСТЫЙ *прил. dilç.* xəbərlik, xəbər bildirən; **сказуемое значение слова** sözün xəbərlik mənası.
СКАЗУЕМОСТЬ *ж мн. нет* *дилç.* xəbərlik; **категория сказуемости** xəbərlik kateqoriyası.
СКАЗУЕМЫЙ *прил.* неудобь **сказуемый** bax **неудобь**.
СКАЗЫВАТЬ *несов. дан. köhn.* söyləmək, danışmaq, nəğil etmək.
СКАЗЫВАТЬСЯ *несов. бax* **сказаться**.
СКАК *м:* на скаку; на всем (полном) скаку dördəyərək, dördnələ, çəpəyə.
СКАКАЛКА *ж* *ip* (ipətdi oyununu üçün).
СКАКАЛЬНЫЙ *бax* **скакательный**.
СКАКАНИЕ *ср мн. нет* 1. atılma, hopranma, sıçrama; 2. çəpma, bərk getmə; 3. *тас.* oynama.
СКАКАТЕЛЬНЫЙ *прил.* sarpa -i[-i]; **скакательный сустав** anat. sarpa oynaqı.
СКАКАТЬ *несов.* 1. atılmaq, hopranmaq, sıçramaq, tullanmaq; 2. çəpmaq, çəpəyə getmək, səyirtmək, bərk sürmək; 3. at yarışında iştirak etmək; 4. *дан.* sürətlə qalxmaq (təzyiq, hərəkət, qiymət).
СКАКНУТЬ *однокр. дан.* bax **скакать** 1-ci və 4-cü mənələrdə.
СКАКОВОЙ *прил.* cıdır -i[-i]; çəpər, qəçəğən; **скаковая лошадь** cıdır atı, çəpər (qəçəğən) atı.
СКАКУН *м* 1. qəçəğən, çəpəğən, bərk qəçən at; 2. *дан.* bir yerdə qərar tutmayan uşaq, nadincə uşaq; 3. *zool.* qəçəğən (böcək); 4. *zool.* xərcəngəoxşar heyvan; 5. *ovç.* maya (göyərçin).
СКАКУНОК *м* 1. **скакун** (1-ci mənədə) *сöz. kiç. və oxş.* 2. horpanan oynuçaq.
СКАКУНЧИК *м zool.* horpanan hörmüçək.
СКАКУНЬЯ *ж дан.* bax **скакун** 2-ci mənədə.
СКАЛ *м tex.* bax **скалка** 2-ci mənədə.
СКАЛА *ж* 1. *köhn.* bax **шкала**; 2. *mus.* musiqi qamması.
СКАЛА *ж (мн. скалы)* qaya.
СКАЛАМБУРИТЬ *сов. дан.* bax **каламбурить**.
СКАЛДЫРНИК *м тәһ.* bax **скалдыжник**.

СКАЛДЫРНИЧАТЬ *несов. тәһ.* bax **скалдыжничать**.
СКАЛДЫРНИЧЕСТВО *ср мн. нет* *köhn.* bax **скалдыжничество**.
СКАЛЫСТОСТЬ *ж мн. нет* qayalıqlıq, qayalıq.
СКАЛЫСТЫЙ *прил.* qayalıq, qayalı; **скалыстый берег** qayalıq (qayalı) sahil.
СКАЛИТЬ *несов. скалить зубы* 1) dişlərini ağartmaq (vırtıcı heyvanlar); 2) *тас. дан.* gülmək, hırlılmaq.
СКАЛИТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **скалить зубы**; 2. dişlərini qıçırmaq.
СКАЛКА *ж* 1. vərdəne; 2. oxlov; 3. val (toxucu dəzgahında).
СКАЛОЗУБ *м köhn.* bax **зубоскал**.
СКАЛОЗУБСТВО *ср мн. нет* *köhn.* bax **зубоскальство**.
СКАЛОЗУБЫЕ *мн. (ед. скалозубое) zool.* dimdikburunlular, dimdikburun balıqlar.
СКАЛОЛАЗ *м* qayalara dırmaşan idmançı.
СКАЛОЛАЗАНИЕ *ср* qayalara dırmaşma (idman növü).
СКАЛОЧКА *ж скалка söz. kiç.*
СКАЛОЧНИК *м хіс.* sarıyıcı (toxiculuqda: hazırlanan parçanı vala sarıyan fəhlə).
СКАЛЫВАЛЬЩИК *м хіс.* çəpən, yaran, sındıran.
СКАЛЫВАНИЕ *ср* qəlpələndirmə, qorparma.
СКАЛЫВАТЬ *несов. бax* **сколоть**.
СКАЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **сколоться**; 2. yarılmək, çəpəlmək, sındırılmaq, qorparılmaq; 3. sancıqlanmaq.
СКАЛЬД *м skald (qədim Skandinaviyada: şair-xanənda).*
СКАЛЬКИРОВАННЫЙ *хіс.* bax **калькированный**.
СКАЛЬКИРОВАТЬ *сов. хіс.* bax **калькировать**.
СКАЛЬКУЛИРОВАТЬ *сов. tic.* bax **калькулировать**.
СКАЛЬНЫЙ *прил.* хіс qayalıq, daşlıq, -i[-i] qayalıqdan ibarət olan; **скальный грунт** daşlıq torpağı.
СКАЛЬП *м* tükü ilə birlikdə soyulmuş baş dərisi.
СКАЛЬПЕЛЬ *м tib.* cərrah bıçağı, neşter.
СКАЛЬПИРОВАНИЕ *ср* başının dərisini soyma.

СКАЛЬПИРОВАННЫЙ *прич.* başının dərisi soyulmuş.
СКАЛЬПИРОВАТЬ *сов. и несов.* başının dərisini soymaq.
СКАЛЬЩИК *м хіс.* qaya işlərində işləyən fəhlə.
СКАМЕЕЧКА *ж скамейка söz. kiç.*
СКАМЕЕЧНЫЙ *прил.* skamyə -i[-i].
СКАМЕЙКА *ж* skamyə.
СКАМОНИЙ *м мн. нет* skamoniya (1. *bot.* sarmaşlıq fəsiləsindən bitki; 2. *bu bitkinin kökündən alınan qatran).*
СКАМЬЯ *м (мн. скамьи)* bax **скамейка**; **на школьной скамье** məktəbdə oxuyan vaxtlarda; **попасть на скамью подсудимых** məhkəməyə düşmək; **со школьной скамьи** məktəbi qurtaran kimi; məktəbdə oxuyan dövrən; **школьная скамья** məktəb dövrü, məktəb; **скамья подсудимых** müqəssirlər (müttəhimlər) kürsüsü.
СКАНДАЛ *м* qalmaqal, dava; qovğa, mərəkə, vurhəşir, cəncəl; rüsvayçılıq, biabırçılıq.
СКАНДАЛЕЗНЫЙ *köhn.* bax **скандальный**.
СКАНДАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* rüsvay edilmiş, biabır edilmiş.
СКАНДАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* rüsvay etmək, biabır etmək.
СКАНДАЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* biabır olmaq (edilmək), rüsvay olmaq (edilmək).
СКАНДАЛИЗОВАННЫЙ bax **скандализованный**.
СКАНДАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* bax **скандализировать**.
СКАНДАЛИЗОВАТЬСЯ bax **скандализоваться**.
СКАНДАЛИСТ *м* davakar, qalmaqalçı, cəncəl adam.
СКАНДАЛИСТКА *ж* davakar (qalmaqalçı, cəncəl) qadın (qız).
СКАНДАЛИТЬ *несов.* 1. qalmaqal salmaq, dava salmaq, qovğa salmaq, cəncəl salmaq; 2. *köhn.* rüsvay etmək, biabır etmək.
СКАНДАЛИТЬСЯ *несов. дан.* 1. özünü davaya (qalmaqala, cəncələ) salmaq; 2. biabır olmaq; rüsvay olmaq; pis vəziyyətdə qalmaq.
СКАНДАЛЬНИЧАТЬ *несов. дан.* bax **скандалить** 1-ci mənədə.

СКАНДАЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* biabırçılıq, rüsvayçılıq, cəncəllik.
СКАНДАЛЬНЫЙ *прил.* 1. qalmaqalçı, davakar, cəncəl; **скандальное дело** cəncəl iş; 2. biabırçı, rüsvayçı; **скандальное поведение** biabırçı hərəkət (davranış).
СКАНДАЛЬНИК *м дан.* **скандал söz. kiç.
СКАНДИЕВЫЙ *прил. kim.* skandium -i[-i]; **скандиевые соединения** skandium birləşmələri.
СКАНДИЙ *м мн. нет* kim. skandium (aztapılan kimyəvi element).
СКАНДИНАВСКИЙ *прил.* Skandinaviya (skandinav) -i[-i]; **Скандинавский полуостров** Skandinaviya yarımadası; **скандинавские языки** Skandinaviya dilləri.
СКАНДИНАВЫ *мн. (ед. скандинав м, скандинавка ж)* skandinaviyalılar (Skandinaviya yarımadası əhalisi: işveçlər, norveçlər, danimarkalılar və islandiyalılar).
СКАНДИРОВАНИЕ *ср мн. нет* *ədəb.* aydın intonasiya ilə oxunmuş, təqti etmə (şeri).
СКАНДИРОВАННЫЙ *прич.* 1. *ədəb.* aydın və intonasiya ilə oxunmuş, təqti edilmiş (şeri); 2. heca-heca və ucadan deyilmiş.
СКАНДИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *ədəb.* aydın və intonasiya ilə oxumaq, təqti etmək (şeri); 2. heca-heca və qışqıraraq demək (çox adam).
СКАНДИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. *ədəb.* aydın və intonasiya ilə oxunmaq, təqti edilmək (şeri); 2. heca-heca və ucadan deyilmək.
СКАНДИРОВКА *ж мн. нет* *ədəb.* bax **скандирование**.
СКАНДОВАТЬ bax **скандировать**.
СКАНДОВКА bax **скандировка**.
СКАНЫЙ *тәһ.* bax **филигранный** 1-ci mənədə.
СКАНЬ *ж мн. нет* *тәһ.* bax **сканье** 2-ci mənədə.
СКАНЬЕ, СКАНЬЕ *ср мн. нет* *тәһ.* 1. eşmə, eşilmə, öyirmə, öyülmə; hörmə, hörülmə; 2. eşilmiş iplik; 3. bax **филигрань**.
СКАПАННЫЙ *прил. дан.* damcılalıb qurtarmış, damcı-damcı tökülüb qurtarmış.
СКАПАТЬ *сов. дан.* damcılalıb qurtarmaq, damcı-damcı töküb qurtarmaq.
СКАПЛИВАТЬ *несов.* bax **скопить** 1.**

СКАШИВАТЬСЯ *несов.* bax **скопиться** I.
СКАПОЛИТ *м* *miner.* skapolit (*vulkanik süxurlarda təsadüf edilən rəngsiz və ya tutqun rəngli mineral*).
СКАПОЛИТОВЫЙ *прил.* *miner.* skapolit -i[-i].
СКАПОТИРОВАТЬ *сов. av.* kapotu, burnu yere dəymək (*təyyarənin*).
СКАПУТИТЬСЯ *сов. dan.* məhv olmaq, ölmək.
СКАПЫВАТЬ I *несов. dan.* bax **скапать**.
СКАПЫВАТЬ II *несов. bax* **скопать**.
СКАПЫВАТЬСЯ I *несов. dan.* damcıladılıb qurtarmaq, damcı-damcı tökülüb qurtarmaq.
СКАПЫВАТЬСЯ II *несов. qazılıb* hamarlanmaq, qazılıb düzəldilmək.
СКАРАБЕЙ *м* skarabey (1. *zool.* peyin qurdu; 2. *qədim misirlilərdə: pul və ya daş üzərində qazılmış və ya gildən qayrılmış müqəddəs böcək şəklində*).
СКАРБ *м.м.* *нет собир. dan.* müxəlləfat, şey, ev şeyləri.
СКАРБНИК *м. tar.* xəzinədar (*qədim Ukraynada*).
СКАРБНИЦА *ж. tar.* xəzinə (*qədim Ukraynada*).
СКАРБНИЧИЙ *м. tar.* bax **скарбник**.
СКАРБОВЫЙ *прил. tar.* təsərrüfat-maliyyə -i[-i].
СКАРЕД *м., СКАРЕДА* *м* *и ж. dan.* simic, xəsis, acgöz, tamahkar (*adam*).
СКАРЕДНИК *м. təh.* bax **скарел**.
СКАРЕДНИЦА *ж. təh.* simic (xəsis) qadın (qız).
СКАРЕДНИЧАТЬ *несов. dan.* simiclik etmək, xəsislik etmək, acgözlük etmək, tamahkarlıq etmək.
СКАРЕДНОСТЬ *ж.м.* *нет* *dan.* simiclik, xəsislik, acgözlük, tamahkarlıq.
СКАРЕДНЫЙ *прил. dan.* simic, xəsis, acgöz, tamahkar.
СКАРИФИКАТОР *м* skarifikator (1. *k. t.* skarifikasiya aləti; bax **skarifikasiya**; 2. *tib.* qan almaq üçün alət).
СКАРИФИКАЦИОННЫЙ *прил.* skarifikasiya -i[-i].
СКАРИФИКАЦИЯ *ж.м.* *нет* 1. *k. t.* skarifikasiya (bitki köklərinə hava dəymək

üçün torpağı skarifikatorla becərmə); 2. *tib.* çərtmə, qan alma.
СКАРИФИЦИРОВАННЫЙ *прич. 1. k. t.* skarifikatorla becərilmiş (bax **skarifikasiya**); 2. *tib.* qan alınmış.
СКАРИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несом. 1. k. t.* skarifikatorla becərmək (bax **skarifikasiya** 1-ci mənada); 2. *tib.* çərtmək, qan almaq.
СКАРИФИЦИРОВАТЬСЯ *несом. 1. k. t.* skarifikatorla becərilmək (bax **skarifikasiya** 1-ci mənada); 2. *tib.* çərtilmək, qan alınmaq.
СКАРЛАТИНА *ж. tib.* skarlatin (*əksəriyyətlə uşaqları tutan yoluxucu xəstəlik*).
СКАРЛАТИННЫЙ *прил. tib.* skarlatin -i[-i]; **скарлатинная прививка** skarlatin peyvəndi.
СКАРЛАТИНОЗНЫЙ *прил. tib.* skarlatin -i[-i]; **скарлатинозная сыпь** skarlatin səpgisi.
СКАРМЛИВАНИЕ *ср.м.* *нет* yedirtmə, yedirilmə, yedirilib qurtarma (*yem*).
СКАРМЛИВАТЬ *несом. bax* **скормить**.
СКАРМЛИВАТЬСЯ *несом. işlənilib* qurtarmaq, verilib qurtarmaq, yedirilib qurtarmaq (*yem*).
СКАРПЕЛЬ *м. xüs.* daşyonan balta.
СКАТ I *м* 1. eniş, meyl; 2. yamac, dağın döşü.
СКАТ II *м. xüs.* çarx, təkər (*oxa keçirilmiş çarxlar*); 3. *о колесный скат д.у.* qoşa təkər komplekti.
СКАТ III *м. zool.* skat (*sivri quyruqlu, yastı bədənli iri yırtıcı balıq*).
СКАТАННЫЙ *прич. 1.* yumrulanmış, lülələnmiş, lülə kimi bükülmüş; 2. *məh.* basılmış, hazırlanmış (*keçə*).
СКАТАТЬ *сов. 1.* bürmələmək, lülələmək, lülə kimi bükmək; yumrulamaq; 2. *məh.* basmaq, hazırlamaq (*keçə və s.*); 3. *dan.* çaparaq getmək, qaçmaq.
СКАТАТЬСЯ *сов. bürmələnmək, lülələnmək, lülə kimi bükülmək, burulmaq, qıvrılmaq.*
СКАТЕРКА, СКАТЕРТКА *ж. dan.* kiçik süfrə, dəstərxan.
СКАТЕРНИК *м. xüs.* süfrə (dəstərxan) toxuyan (*usta*).

СКАТЕРТНИЦА *ж. xüs.* süfrə (*dəstərxan*) toxuyan qadın (qız).
СКАТЕРТНЫЙ *прил.* süfrə (*dəstərxan*) -i[-i].
СКАТЕРТЬ *ж. (мн. скатерти) 1.* süfrə, dəstərxan; 2. *məc.* düzəngah, düzənlik; 3. *о скатертью дорога (кому)* bax *дорога*; **скатерть-самобранка** bax *самобранка*; **скатерть самобранная** bax *самобранная*.
СКАТИТЬ I *сов. (aşağı)* gillətmək, diyirlətmək, yuvarlatmaq, yumbalatmaq, üzəşəşi buraxmaq.
СКАТИТЬ II *сов. dan.* yumaq, suya çəkmək, üstündən su axıtmaq.
СКАТИТЬСЯ I *сов. 1.* üzəşəşi gillənmək (diyirlənmək); diyirlənib düşmək, enmək, üzəşəşi gəlmək; 2. *məc.* yuvarlanmaq; **скатиться к консерватизму в политике** siyasətdə mühafizəkarlığa (doğru) yuvarlanmaq.
СКАТИТЬСЯ II *сов. dan.* (öz) üstünə su tökmək.
СКАТКА I *ж. 1.* bürmələmə, bürmələnmə, lülələmə, lülə kimi bükmə; yumrulama, 2. basma, basılma; basma yolu ilə hazırlama (*keçə və s.*); 3. (*hərbi*) lülələnilib çiyindən asılan şinəl.
СКАТКА II *ж.м.* *нет* gillətmə, gillənilmə; diyirlətmə, diyirlənilmə; yuvarlatma, yuvarladılma; yumbalatma; üzəşəşi buraxma (buraxılma).
СКАТНЫЙ I *прил.* iri, girdə və hamar (*mürvari haqqında*).
СКАТНЫЙ II *прил. xüs.* çarx (təkər) -i[-i].
СКАТЫВАНИЕ *ср.м.* *нет* 1. bax **скатка I** 1 və 2-ci mənələrdə; 2. bax **скатка II**; 3. *məc.* yuvarlanma.
СКАТЫВАТЬ I *несом. bax* **скатать**.
СКАТЫВАТЬ II *несом. bax* **скатить I**.
СКАТЫВАТЬСЯ I *несом. 1.* bax **скататься**; 2. basılmaq, basma yolu ilə hazırlanmaq (*keçə və s.*).
СКАТЫВАТЬСЯ II *несом. 1.* bax **скатиться I**; 2. gillənilmək, diyirlənilmək, yuvarladılmaq, yumbaladılmaq, üzəşəşi buraxılmaq.
СКАТЫШ *м. dan.* yumrulanmış şey, lülələnilmiş şey, lülə şəklində bükülmüş şey; lülə.

СКАТЬ *несом. 1. məh.* eşmək, öyirmək, hörmək; 2. *xüs.* hörmə yolu ilə hazırlamaq.
СКАУТ *м* bax **бойскаут**.
СКАУТИЗМ *м.м.* *нет* bax **бойскаутизм**.
СКАУТСКИЙ *прил.* skaut -i[-i]; **скаутские организации** skaut təşkilatları.
СКАФАНДР *м. xüs.* skafandr (1. *dalğic paltarı*; 2. *stratonavi paltarı*).
СКАЧАННЫЙ *прич. xüs.* çəkilmiş, boşaldılmış (*maye, hava və s.*).
СКАЧАТЬ *сов. xüs.* çəkmək, boşaltmaq (*mayeni, havanı və s.*).
СКАЧЕННЫЙ I *прич. dan.* gillənilmiş, diyirlənilmiş, yuvarladılmış, yumbaladılmış, üzəşəşi buraxılmış.
СКАЧЕННЫЙ II *прич. dan.* yuyulmuş, suya çəkilmiş.
СКАЧИВАТЬ I *несом. dan.* bax **скатить I**.
СКАЧИВАТЬ II *несом. xüs.* bax **скачать**.
СКАЧИВАТЬСЯ I *несом. dan. 1.* bax **скатиться II**; 2. yuyulmaq, suya çəkilmək.
СКАЧИВАТЬСЯ II *несом. xüs.* çəkilmək, boşaldılmaq (*maye, hava və s.*).
СКАЧКА *ж. 1.* atılma, hoppanma, sıçrama; 2. çarma, çaparaq getmə, çaparaq sürmə.
СКАЧКИ *м. idm.* cıdır, at çarışması, at yarışması.
СКАЧКООБРАЗНО *нареч.* sıçrayışvari, sıçrayışlı.
СКАЧКООБРАЗНОСТЬ *ж.м.* *нет* sıçrayışvarlıq, sıçrayışlı olma, sıçrayışlar şəklində olma, sıçrayışlılıq.
СКАЧКООБРАЗНЫЙ *прил.* sıçrayışvari, sıçrayışlı, sıçrayışlar şəklində (*olan*).
СКАЧОК *м. (мн. скачки) 1.* sıçrayış, sıçrama, atlanış, atlanma; 2. sıçrayış, inkişafda əsaslı dönüş.
СКАШИВАНИЕ I *ср* biçmə, çalma.
СКАШИВАНИЕ II *ср* öyilmə.
СКАШИВАТЬ I *несом. bax* **скосить I**.
СКАШИВАТЬ II *несом. bax* **косить I** 1-ci mənada.
СКАШИВАТЬСЯ I *несом. 1.* bax **коситься I**; 2. *məc.* qırılmaq, məhv edilmək, tələf edilmək.
СКАШИВАТЬСЯ II *несом. bax* **скоситься**.
СКАЩИВАТЬ *несом. dan.* bax **скосить**.
СКАЩИВАТЬСЯ *несом. dan.* azaldılmaq, çıxılmaq.

СКВАЖИНА ж 1. deşik, dəlik, yarıq; **замочная скважина** açar yeri; 2. xüs. quyu, buruq quyu; **нефтяная скважина** neft quyu; 3. məsəmə, boşluq.

СКВАЖИННЫЙ прил. xüs. quyu -i(-ı); quyuqazan; **скважинный снаряд** quyuqazan alət.

СКВАЖИСТОСТЬ ж мн. *нет* **физ. геол.** bax **скважность**.

СКВАЖИСТЫЙ прил. **физ. геол.** məsəməli, deşik-deşik, boşluqlu.

СКВАЖНОСТЬ ж мн. *нет* **физ. геол.** məsəməlilik.

СКВАЖНЫЙ физ. геол. bax **скважистый**.

СКВАЙР м skvayr (1. İngiltərədə zadəgan titulu; 2. İngiltərədə və ABŞ-da hakimlərin və yerli vəzifəli şəxslərin titulu).

СКВАЛЫГА м и ж *дан.* simic, xəsis, acgöz adam.

СКВАЛЫЖИТЬ *несов. дан.* bax **свалыжничать**.

СКВАЛЫЖНИЦА ж *дан.* simic (xəsis) qadın (qız).

СКВАЛЫЖНИК м *дан.* bax **свалыга**.

СКВАЛЫЖНИЧАТЬ *несов. дан.* simiclik etmək, xəsislik etmək, acgözlük etmək.

СКВАЛЫЖНИЧЕСКИЙ прил. *дан.* simic, xəsis -i(-ı).

СКВАЛЫЖНИЧЕСТВО *ср мн. нет дан.* simiclik, xəsislik, acgözlük.

СКВАЛЫЖНЫЙ прил. *дан.* simic, xəsis, acgöz.

СКВАСИТЬ *сов.* turşutmaq, qıcqırtmaq, acıtmaq.

СКВАСИТЬСЯ *сов.* turşumaq, qıcqırmaq, acımaq.

СКВАТТЕР м skvatter (1. ABŞ-da, Kanadada, Avstraliyada və Yeni Zelandiyada kolonizasiya zamanı boş yerlərə yiyələnmiş kolonizator; 2. Avstraliyada: öz sürüləri üçün yer icarə edən maldar).

СКВАШЕННЫЙ прич. turşudulmuş, qıcqırılmış, acıdılmış.

СКВАШИВАТЬ *несов.* bax **сवासить**.

СКВАШИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **сवासиться**; 2. turşudulmaq, qıcqırılmaq.

СКВЕР м бағса, şəhər bağçası.

СКВЕРИК м сквер söz. kiç.

СКВЕРНА ж мн. *нет* köhn. ayıb, nöqsan, rəzalət; iyrənc şey, murdar hərəkət.

СКВЕРНАВЕЦ м *дан.* pis adam, murdar adam, nacin.

СКВЕРНАВКА ж *дан.* ağzıpərtöv (söyüş-cül) qadın (qız).

СКВЕРНЕТЬ *несов. дан.* pisləşmək, daha da korlanmaq, xarablaşmaq.

СКВЕРНИТЬ *несов. köhn.* bax **осквернить**.

СКВЕРНО 1. *нареч.* pis, yaman, murdar, iyrənc, nalayiq; **скверно поступить** pis (nalayiq) iş görmək, pis (nalayiq) hərəkət etmək; 2. *безл. в знач. сказ. дан.* pisdir, xarabdır; **мне скверно** əhvalım xarabdır, özümü pis hiss edirəm.

СКВЕРНОСЛОВ м ağzıpərtöv, hərzədanışan, ağziyava, həyasız, söyüşcül.

СКВЕРНОСЛОВЕЦ м bax **сквернослов**.

СКВЕРНОСЛОВИЕ *ср мн. нет* hərzə, hədyan, söyüş, nalayiq sözlər.

СКВЕРНОСЛОВИТЬ *несов.* hərzə danışmaq, hədyan demək, ağzıpərtöv danışmaq, ağzına gələni danışmaq, ağzını təmiz saxlamamaq, söyüş söymək.

СКВЕРНОСЛОВКА ж *дан.* bax **сквернослов**.

СКВЕРНОСТЬ ж *дан.* 1. iyrənclik, nalayiqlik, yaramazlıq (*pis hərəkət və s. haqqında*); 2. alçaqlıq, rəzalət.

СКВЕРНЫЙ прил. pis, yaman, bərbad, murdar, iyrənc, nalayiq, yaramaz.

СКВИТАННЫЙ прич. *дан.* 1. kivitlənmiş, ödənməmiş, qaytarılmamış; 2. əvəzi çıxarılmış, əvəz-əvəz edilmiş.

СКВИТАТЬ *сов. дан.* 1. ödəmək, qaytarmaq; 2. əvəzini çıxmaq, əvəz-əvəz etmək, heyfini çıxmaq, hesablamaq; 3. **сквитать мяч** cavab topu vurmaq (*qol*); **сквитать счет** hesabı bərabərləşdirmək.

СКВИТАТЬСЯ *сов. дан.* 1. hesablamaq, kivitləşmək; 2. üzlüşmək; 3. heyfini çıxartmaq, əvəzini çıxartmaq.

СКВИТЫВАТЬ *несов. дан.* bax **сквитать**.

СКВИТЫВАТЬСЯ *несов. дан.* bax **сквитаться**.

СКВОЗИСТЫЙ *мә.* bax **сважистый**.

СКВОЗИТЬ *несов.* 1. *безл.* yel çəkmək, iki tərəfdən yel vurmaq, vurub keçmək, cərəyan etmək (*hava, yel*); 2. işıq buraxmaq, işıq keçmək, sızmaq, gəlmək, görünmək; **через щель сквозит свет** deşikdən işıq

sızır (ışıq gəlir); 3. bir tərəfdən o biri tərəfi görünmək; 4. *мә.* sezilmək, duyulmaq, hiss edilmək; **в его словах сквозит ирония** onun sözlərində istehza hiss olunur.

СКВОЗИТЬСЯ *несов. дан.* bax **свзозить**.

СКВОЗНОЙ прил. 1. iki tərəfi açıq, iki tərəfə çıxan; 2. birbaşa gedən; **сквозной поезд** birbaşa gedən qatar; 3. *мә.* hərtərəfli, hərcəhətli, işin hər cəhətini qavrayan; 4. *сейрек*; 5. **сквозной ветер** bax **свзозняк** 2-ci mənada.

СКВОЗНЯК м 1. yelçəkən; 2. vurub keçən yel, cərəyan edən yel, hava cərəyanı, otaqda bir-birinin qarşısında olan açıq yerlərdən gəlib keçən kəskin hava (yel).

СКВОЗЬ 1. *пред.* ...ortasından, ...arasından, ...içərisindən ...içindən; **смотреть сквозь дверную щель** qapının arasından baxmaq; 2. *нареч. дан.* bax **насквозь**; 3. **сквозь призму чего** **смотреть** bax **призма**; **сквозь сон**; **как (будто, точно) сквозь сон** bax **сон**; **смотреть на кого-что** **сквозь розовые очки** bax **розовый**; **смотреть (глядеть) на что** **сквозь пальцы** bax **палец**.

СКВОРЕЦ м (*мн.* **сворцы**) sığırçın.

СКВОРЕЧИЙ прил. *дан.* sığırçын -i[-ı].

СКВОРЕЧНИК м 1. sığırçын yuvası, sığırçын qutusu; 2. *дан.* sığırçынbaz, sığırçын saxlayan.

СКВОРЕЧНИЦА ж bax **своречник** 1-ci mənada.

СКВОРЕЧНЫЙ прил. 1. sığırçын yuvası -i[-ı]; 2. sığırçын -u[-ü].

СКВОРЕЧНЯ ж bax **своречник** 1-ci mənada.

СКВОРКА ж *мә.* 1. diş sığırçын; 2. **сворец** söz. kiç. və oxş.

СКВОРУШКА м **сворец** söz. kiç. və oxş. sığırçынçığaz.

СКВОРЦОВЫЙ прил. sığırçын -i[-ı].

СКВОРЧАТЬ *несов. дан.* cızıldamaq (*yağda qızardarkən*).

СКВОРЧИНЫЙ прил. *дан.* sığırçын -i[-ı].

СКВОРЧОНОК м (*мн.* **сворчата**) sığırçын balası.

СКЕЛЕТ м 1. anat. skelet; 2. *мә.* çox arıq, quru, bir dəri bir sümük; 3. *мә.* əsas, özlü, gövdə, qəfəse; 4. *мә.* taslaq.

СКЕЛЕТНЫЙ прил. skelet -i[-ı].

СКЕЛЕТОН м *идм.* dağ xizəyi (*buzlu dağlardan sürüşmək üçün sükanlız xizək*).

СКЕПСИС м *мн. нет* bax **скептицизм** 2-ci mənada.

СКЕПТИК м 1. *фәлс.* skeptik (*skeptisizm tərəfdarı*); 2. şökkak; hər şeydən şübhələnən adam, hər şeyə şübhə ilə baxan adam.

СКЕПТИЦИЗМ м *мн. нет* 1. *фәлс.* skeptisizm (*obyektiv varlığın insan tərəfindən dərk edilə bilməsini inkar edən idealist fəlsəfi cərəyan*); 2. şökkaklıq; hər şeyə şökk etmə, hər şeyə şübhə ilə baxma.

СКЕПТИЧЕСКИ *нареч.* şübhə ilə, şökk-şübhə ilə.

СКЕПТИЧЕСКИЙ прил. 1. *фәлс.* skeptisizm (1-ci mənada) -i[-ı]; **скептическая философия** skeptisizm fəlsəfəsi; 2. *скеп-тик, şübhəli, şökk-şübhə ilə baxan (fikir, münasibət, düşüncə, adam və s.)*.

СКЕПТИЧНОСТЬ ж *мн. нет* bax **скептицизм** 2-ci mənada.

СКЕПТИЧНЫЙ bax **скептический** 2-ci mənada.

СКЕРЦИОЗНЫЙ прил. *mus. skertso* -i[-ı].

СКЕРЦО *ср. mus. skertso* (*cəld çalınan kiçik musiqi əsəri*).

СКЕТИНГ-РИНГ м *идм.* sketing-ring (*düyrəkcəli konki sürmək üçün hamar asfalt döşənmiş meydança*).

СКЕТЧ м 1. sketç (*estrada üçün yazılmış kiçik məzhəkə - pyes*); 2. *ədəb. rəss. qara, eskiz, taslaq*.

СКИДАЛЬЩИК м *k. t.* taxılтан (*taxılbiçən maşının platformasından taxılı yerə atan işçi*).

СКИДАННЫЙ прич. *дан.* 1. (atılıb) yığılmış; 2. atılmış, tullanmış (*aşacağı*).

СКИДАТЬ 1 *сов. дан.* 1. (atılıb) yığmaq; 2. atmaq, tullamaq (*aşacağı*).

СКИДАТЬ II *несов. дан.* bax **скидывать**.

СКИДАТЬСЯ *несов. дан.* bax **скидываться**.

СКИДКА ж güzəşt, endirim.

СКИДНОЙ прил. açılan, götürülüb qoyula bilən.

СКИДОЧКА ж **скидка** söz. kiç. kiçik (cüzü) güzəşt, balaca güzəşt.

СКИДЫВАТЬ *несов.* bax **скинуть**.

СКИДЫВАТЬСЯ *несов.* 1. atılmaq, tullamaq; 2. *дан.* çıxardılmaq (*paltar və s.*);

3. azaldılmaq, əskildilmək, çıxılmaq, gü-zəşt edilmək.

СКИНСОВАТЬ сов. дан. 1. səhv vurmaq (*bilyard şarını*); 2. *təc.* səhv etmək, ya-nılmaq, korlamaq.

СКИННІЯ ж əyyar məbəd (*qədim yəhudi-lərdə*).

СКИНУТЫЙ прич. 1. atılmış, tullanmış (*aşağı*); 2. *дан.* çıxardılmış, soyunulmuş (*paltar və s.*); 3. *дан.* azaldılmış, əskildil-miş, çıxılmış, güzəşt edilmiş.

СКИНУТЬ сов. 1. atmaq, tullamaq (*aşağı*); 2. *дан.* çıxartmaq, soyunmaq (*paltarı və s.*); 3. *дан.* azaltmaq, əskiltmək, çıxmaq, gü-zəşt etmək; **СКИНУТЬ (сбросить, снять) со счета (счетов) кого-что** hesablaşma-maq, saya salmamaq, saymamaq.

СКИП м tex. skip (1. *mədənlərdə və s.* — *də avtomatik surətdə yüklənilib-boşalan böyük dəmir yemiş*; 2. *qaldırıcı maşınlarda çarx-lı vaqon*).

СКИПАТЬСЯ несов. bax **скипеться**.

СКИПЕТР м 1. *tar.* hökmdar əsası; 2. *təc.* *köhn.* hakimiyyət, səltənət; **СКИПЕТРОМ (быть, находиться)** hakimiyyəti al-tında (olmaq).

СКИПЕТЬСЯ сов. xüs. yumrulaşmaq, bərkimək (*qaynadılıqda, əridildikdə*).

СКИПИДАР м skipidar (*terpentin yağı*).

СКИПИДАРИТЬСЯ несов. дан. 1. (öz) bə-dəninə skipidar sürtmək; 2. *təc. zar.* hirs-lənmək, coşmaq, özündən çıxmaq.

СКИПИДАРНЫЙ прич. skipidar —[i-]; **ски-пидарный запах** skipidar iyi.

СКИПОВОЙ прич. tex. mэд. skip —[i-].

СКИРД м., СКИРДА ж (мн. скирды) k. t. (uzunsov) taya, ilanyalı.

СКИРДОВАЛЬНЫЙ прич. tayavuran (*qur-gu*).

СКИРДОВАЛЬЩИК м k. t. tayavuran, ta-yaqouan.

СКИРДОВАЛЬЩИЦА ж tayavuran (taya-qouan) qadın (qız).

СКИРДОВАНИЕ ср мн. нет k. t. taya(ya) vurma, taya(ya) qouma.

СКИРДОВАТЬ несов. k. t. taya(ya) vurmaq, taya(ya) qoumaq.

СКИРДОВАТЬСЯ несов. k. t. taya(ya) vu-rulmaq, taya(ya) qoyulmaq.

СКИРДОВКА ж дан. taya(ya) vurma, ta-ya(ya) qouma.

СКИРДОПРАВ м k. t. tayavuran, tayaçı, taya-tutan.

СКИСАТЬ несов. bax **скиснуть**.

СКИСАТЬСЯ несов. turşumaq, qıcırmaq, acımaq.

СКИСНУТЬ сов. 1. bax **скиснуться**; 2. *təc. дан.* qəmgin olmaq, pərt olmaq, məyus olmaq, keyləsmək, süstləsmək, ruhdan düş-mək; 3. *təc.* daha işləməmək, xarab olmaq (*maşın, mexanizm və s.*).

СКИСНУТЬСЯ сов. дан. turşumaq, qıcır-maq, acımaq.

СКИТ м köhn. sovməə, monastir.

СКИТАЛЕЦ м cəlayi-vəton, sərsəri, sər-gərdan, dərbəder, avara, yurdsuz (*adam*).

СКИТАЛИЦА ж cəlayi-vəton (dərbəder, avara, yurdsuz) qadın (qız).

СКИТАЛЬЧЕСКИЙ прич. sərsəri, sərgerdan, dərbəder; **скитальческая жизнь** sər-səri həyatı.

СКИТАЛЬЧЕСТВО ср мн. нет sərsərilik, sərgerdanlıq, dərbəderlik; sərsəri həyatı.

СКИТАНИЕ ср dərbəder gəzmə, sərgerdan gəzmə, sərsərilik etmə.

СКИТАТЬСЯ несов. dərbəder gəzmək, sər-sərilik etmək, sərgerdan gəzmək, sərsəri həyatı keçirmək; avara dolaşmaq; dolaş-maq.

СКИТНИК м köhn. (dini) sovməədə yaşa-yan rəhib (təriqətçi).

СКИТНИЦА ж köhn. (dini) sovməənişin, rəhibə.

СКИТНИЧЕСКИЙ прич. (dini) rəhib —[i-]; **скитническая жизнь** rəhib həyatı.

СКИТСКИЙ прич. (dini) sovməə (*monas-tır*) —[i-].

СКИФ тэс., idm. skif (yüngül idman qayığı).

СКИФСКИЙ прич. 1. *tar.* skif —[i-]; **скиф-ские кочевки** skif köçbələri; 2. *təc.* vəhşi, yirtici, sərt, şiddətli.

СКИФЫ мн. (ед. скиф) tar. skiflər (*era-mızdan bir neçə əsr əvvəl Qara dənizin şimal sahilində yaşamış xalqların ümumi adı*).

СКИФИРОВАТЬ сов. и несов. rəss. etüdü-nü çəkmək, qarasını çəkmək.

СКЛАД І м (мн. склады) 1. anbar; 2. yığın, qalaq.

СКЛАД І м мн. нет 1. xarakter, xasiyyət, xüsusiyyət; *tarz, üsul*; **склад жизни** həyat tərz; 2. məntiqi əlaqə, ardıcılıq, məna, rabitə; **ни складу, ни ладу** sözünün nə başı var, nə axırı.

СКЛАД ІІ м (мн. склады): читать по складам heca ilə oxumaq, höccələyərek oxumaq.

СКЛАДАЛЬНЫЙ прич. xüs. malyığma (qab-laşdırma) —[i-].

СКЛАДАЛЬЩИК м xüs. malyığan fəhlə, tay-vuran fəhlə.

СКЛАДАЛЬЩИЦА ж xüs. bax **складаль-щик**.

СКЛАДАТЬ несов. дан. bax **складывать**.

СКЛАДЕНКИ ед. нет köhn. складень söz. kiç.

СКЛАДЕННЫЙ дан. bax **сложенный**.

СКЛАДЕНЬ м 1. qatlama, qatlanan, bükü-lən (*sey, əyya*); **аршин-складень** qatlama arşın; 2. qatlanan ikona.

СКЛАДИРОВАНИЕ ср мн. нет xüs. anbara yığma (yığılma), anbara vurma (vurulma).

СКЛАДИРОВАНЫЙ прич. anbara yığıl-mış, anbara vurulmuş.

СКЛАДИРОВАТЬ сов. и несов. xüs. anbara yığmaq, anbara vurmaq.

СКЛАДИРОВАТЬСЯ несов. xüs. anbara yığılmaq, anbara vurulmaq.

СКЛАДКА І ж 1. bükük, büküş, büzmə, qır-çın, qat; 2. qırış (*dəridə və s.*).

СКЛАДКА ІІ ж дан. bax **склад ІІ** —ci mə-nada.

СКЛАДНО нареч. yaxşı, müntəzəm, düzgün, rabitəli, səlis, rəvan.

СКЛАДНОЙ прич. bükülən, qatlanan qat-lama; **складной стол** qatlama stol.

СКЛАДНОСТЬ ж мн. нет дан. 1. boy-bu-xunluluq, qədd-qamətlik, tən-dürüstlük, sərrastlıq; 2. düzgünlük, səlislik, rəvanlıq; rabitə, ahəng; 3. *дан.* yaxşılıq, qəşənglik.

СКЛАДНЫЙ прич. 1. boy-buxunlu, qədd-qamətli, tən-dürüst, sərrast; 2. üzüyola, yumşaq, mülayim, xoşxasiyyət; 3. mün-təzəm, düzgün, rabitəli, səlis, rəvan (*nitq və s.*); 4. *дан.* yaxşı, rahat, qəşəng (*paltar, ayaqqabı*).

СКЛАДОЧКА ж дан. складка söz. kiç.

СКЛАДОЧНЫЙ І прич. anbar —[i-]; anbar-lıq; **складочное помещение** anbar binası.

СКЛАДОЧНЫЙ ІІ прич. yığma (alışma) —[i-]; şərikli.

СКЛАДСКОЙ бax складочный І.

СКЛАДЧАТОСТЬ ж мн. нет 1. büküş, büz-mə, qırçın, büküşlülük, büzməlilik, qırçın-lılıq; 2. qırış; qırışlılıq.

СКЛАДЧАТЫЙ прич. 1. büküklü, büküşlü, büzməli, büzmə-büzmə, qırçınlı; 2. qırış-qırış.

СКЛАДЧИК м 1. anbardar, anbarçı; 2. *дан.* hamaş, şərik, ortaqlı.

СКЛАДЧИНА ж hamaşlıq, şərikli(li)k, or-taqlıq.

СКЛАДЧИННЫЙ прич. дан. hamaş, şə-rikli, ortaqlı.

СКЛАДЧИЦА ж anbardar qadın.

СКЛАДЫВАНИЕ ср мн. нет 1. yığma, yığılma; qalama, qalanma, üst-üste yığma (yığılma); 2. cəmləmə, cəmlənmə; top-lama, toplanma; yekun vurma (vurulma); 3. quraşdırma, quraşdırılma; 4. təşəkkül tapma, əmələ gəlmə, ...şəklinə düşmə, ...kimi formalaşma; **исторический про-цесс складывания наций** millətlərin tarixi təşəkkül prosesi; 5. boşaltma, boşaldılma (*yük*); 6. qatlama, qatlanma; bükmə, bükülmə.

СКЛАДЫВАТЬ несов. bax **сложить** 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü, 5-ci, 6-cı və 8-ci məna-larda.

СКЛАДЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **сложит-ся**; 2. yığılmaq, qalanmaq; 3. toplanmaq, cəmlənmək, yekunu vurulmaq; 4. quraş-dırılmaq; 5. düzülmək, qoşulmaq, düzəl-dilmək (*şeyr, mahnı*); 6. boşaldılmaq (*yük*); 7. qatlanmaq, bükülmək.

СКЛЕВАННЫЙ прич. дан. yeyilmiş, dim-diklənib yeyilmiş.

СКЛЕВАТЬ сов. дан. yemək, dimdikləyib yemək.

СКЛЕВЫВАТЬ несов. дан. bax **склевать**.

СКЛЕВЫВАТЬСЯ несов. дан. yeyilmək, dimdiklənib yeyilmək.

СКЛЕЕННЫЙ прич. 1. yapışdırılmış, bitiş-dirilmiş; 2. *təc. дан.* düzəldilmiş, bərpə edilmiş (*əlaqələr, münasibətlər və s.*).

СКЛЕИВАТЬ несов. bax **склеить**.

СКЛЕИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **склеиться**; 2. yapışdırılmaq, bitişdirilmək; 3. *təc. dan.* düzəldilmək, bərpa edilmək (*əlaqələr və s.*).

СКЛЕИТЬ *сов.* 1. yapışdırmaq, bitişdirmək; 2. *təc. dan.* düzəltmək, bərpa etmək (*əlaqələri və s.*).

СКЛЕИТЬСЯ *сов.* 1. yapışmaq; 2. *dan.* düzəlmək, bərpa olmaq (*əlaqələr və s.*).

СКЛЕЙКА *ж* 1. yapışdırma, yapışdırılma; 2. yapışan yer, yapışdırılmış yer.

СКЛЕЙЩИК *м* *xüs.* yapışdırıcı, yapışdırıcı.

СКЛЕП *м* 1. sərdəbə; 2. *tar.* zirzəmi.

СКЛЕП *м* *нет* *xüs.* bax **склепка** 1-ci mənad.

СКЛЕПАЛЬЩИК *м* *xüs.* pərçimçi, pərçim ustası.

СКЛЕПАННЫЙ *прич.* *xüs.* pərçimlənmiş, pərçim vurulmuş.

СКЛЕПАТЬ *сов.* *xüs.* pərçimləmək, pərçim vurmaq.

СКЛЕПАТЬСЯ *сов.* *xüs.* pərçimlənmək, yapışmaq (*pərçimlə*).

СКЛЕПКА *ж* *xüs.* 1. pərçimləmə, pərçimlənmə; 2. pərçim yeri, pərçimlənmiş yer; pərçim.

СКЛЕПНЫЙ *прил.* sərdəbə -i[-i].

СКЛЕПОК *м* *xüs.* sınığı pərçimlənmiş şey.

СКЛЕПОЧНЫЙ *прил.* *xüs.* pərçim(ləmə) -i[-i].

СКЛЕПЩИК *м* *xüs.* bax **склепальщик**.

СКЛЕПЫВАТЬ *несов.* *xüs.* bax **склепать**.

СКЛЕПЫВАТЬСЯ *несов.* *xüs.* bax **склепаться**.

СКЛЕРА *ж* *anat.* sklera (göz almasının qeyri-şəffaf xarici qışası).

СКЛЕРАЛЬНЫЙ *прил.* *anat.* sklera -i[-i]; **склеральный мешок** sklera kişəsi.

СКЛЕРОДЕРМА, СКЛЕРОДЕРМИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* skleroderma (*dərinin get-gədə yıqılmasından və sərtləşməsindən ibarət xəstəlik*).

СКЛЕРОЗ *м* *tib.* skleroz (*bədənin müxtəlif orqanlarının toxumalarının bərkilib kobudlaşmasından ibarət xəstəlik prosesi*).

СКЛЕРОЗНЫЙ *прил.* *tib.* 1. skleroz -i[-i]; **склерозный процесс** skleroz prosesi; 2. sklerozlu, sklerozu olan.

СКЛЕРОМА *ж* *tib.* skleroma (*dərinin bərkiməsi, codlaşması*).

СКЛЕРОМЕТР *м* *xüs.* sklerometr (*bərkilik və sərtlik dərəcəsini müəyyən edən müxtəlif cihazların adı*).

СКЛЕРОТИК *м* *tib.* *dan.* sklerozlu xəstə.

СКЛЕРОТИКА *ж* bax **склера**.

СКЛЕРОТИННИЯ *ж* *bot.* sklerotiniya (*kisəli göbələk və onun törədiyi bitki*).

СКЛЕРОТИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* skleroz -i[-i]; **склеротическое явление** skleroz hadisəsi.

СКЛЕРОТИЧКА *ж* *tib.* *dan.* sklerozlu qadın (qız).

СКЛИЗКИЙ *прил.* *dan.* 1. bax **ослизлый**; 2. bax **скользкий**.

СКЛИЗНУТЬ *сов.* *dan.* qııldamaq.

СКЛИЗОК *м* *xüs.* buzov dərisi (*ölü doğulmuş buzovun dərisi*).

СКЛИКАТЬ *сов.* *dan.* səsləyib bir yerə toplamaq.

СКЛИКАТЬ *несов.* bax **скликать**.

СКЛИКАТЬСЯ *несов.* *dan.* haylaşmaq, səsləşmək.

СКЛИКИВАТЬ *несов.* *dan.* bax **скликать**.

СКЛОКА *ж* 1. daləşmə, höcətləşmə; 2. intriqa, çəkişmə, didişmə, dedi-qodu, bir-birinin ayağından çəkmə.

СКЛОН *м* eniş, yamac, dağın döşü; **на склоне лет (жизни, дней)** qoca yaşlarında, qocalana yaxın; **склон неба** bax **небосклон**.

СКЛОНЕНИЕ *ср* 1. əymə, əyilmə; endirmə, enmə; aşağı salma, aşağı sallama; 2. *fiz., astr.* meyl, meyillənmə, inhiraf; 3. *gram.* hallanma, hallandırma; **магнитное склонение**; **склонение магнитной стрелки** *fiz.* maqnit meyli.

СКЛОНЕННЫЙ *прич.* əyilmiş, endirilmiş, aşağı salınmış.

СКЛОНИТЬ *сов.* 1. əymək, endirmək, aşağı salmaq; 2. *təc.* razı etmək, inandırmaq; təsir altına salmaq; meyilləndirmək, sövq etmək; **склонить на свою сторону** öz tərəfinə çəkmək; **склонить к побегу** qaçmağa sövq etmək; **склонить взор (взгляд)** *köhn.* 1) gözlerini aşağı dikmək; 2) baxmaq, nəzər salmaq; **склонить голову** 1) diz çökmək, məğlub olduğunu qəbul etmək; tabe olmaq, boyun vermək; 2) ehtiram və itaiyəti əlaməti olaraq baş

əymək; **склонить колени перед кем** diz çökmək; **склонить слух** *köhn.* qulaq asmaq.

СКЛОНИТЬСЯ *сов.* 1. əyilmək, sallanmaq, enmək; 2. *təc.* razı olmaq, razılıq göstərmək, meyl göstərmək.

СКЛОННОСТЬ *ж* 1. həvəs, meyl, təmayül, arzu, qabiliyyət; 2. *təc. dan.* təəşşüq.

СКЛОННЫЙ *прил.* həvəsli, meyilli, mail; **я склонен думать, что...** mən bu fikirdəyəm ki...

СКЛОНЯЕМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *gram.* hallanma qabiliyyəti, hallana bilmə.

СКЛОНЯЕМЫЙ *прил.* *gram.* hallanan, hallalara salına bilən, hallana bilən; **склоняемые части речи** hallara salına bilən (hallanan) nitq hissələri.

СКЛОНЯТЬ *несов.* 1. bax **склонить** 1-ci mənad; 2. təhrik etmək; 3. *gram.* hallandırmaq, hallara salmaq; **склонять на все лады (по всем падежам)** hallandırmaq, hər yerdə adını çəkmək, hər yerdə haqqında danışmaq (*mənfi cəhətdən*).

СКЛОНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **склониться**; 2. *gram.* hallanmaq, hallara düşmək; hallandırılmaq; 3. əyilmək, aşağı salınmaq; 4. *təc.* təsir altına salınmaq, təhrik edilmək, yoldan çıxardılmaq, tovlanmaq.

СКЛОЧЕННЫЙ *прич.* *təh.* qarışdırılmış, pırtladırılmış, dolaşdırılmış, kilə salınmış; qarışıq, pırtlaşıq, dolaşıq, kilə (*saç*).

СКЛОЧИТЬ *сов.* *təh.* qarışdırmaq, pırtladırmaq, dolaşdırmaq, kilə salmaq (*saçı*).

СКЛОЧНИК *м* *dan.* intriqaçı, aravuran, araqarışdırıcı aravuruşdurucu, fəsadçı, fitnəkar, dedi-qoduçu.

СКЛОЧНИЦА *ж* *dan.* intriqaçı (aravuruşdurucu, aravuran, araqarışdırıcı, fəsadçı, fitnəkar) qadın (qız).

СКЛОЧНИЧАТЬ *несов.* *dan.* intriqa salmaq, aravuruşdurmaq, dedi-qodu salmaq, fitnə salmaq, aravurmaq, araqarışdırmaq.

СКЛОЧНИЧЕСКИЙ *прил.* *dan.* intriqaçı (*xəşiyət*).

СКЛОЧНИЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* *dan.* intriqaçılıq, fitnə-fəsad, dedi-qodu, intriqa.

СКЛОЧНЫЙ *прил.* *dan.* intriqaçı, aravuruşdurucu, aravuran; **склочный человек** intriqaçı (aravuruşdurucu) adam.

СКЛОНИТЬ *однокр.* *dan.* bax **склевать**.

СКЛЯНИЦА *ж* bax **склянка** 1-ci mənad.

СКЛЯНИЩА *ж* *dan.* iri şüşə (*qab*).

СКЛЯНКА *ж* 1. şüşə, şüşə qab; 2. qum saati (*gəmilərdə*); 3. *gəmilərdə*: yarım saat (*vaxt*); **бить склянки** *dəniz.* yarım saati vurmaq.

СКЛЯНОЧКА *ж* **склянка** 1-ci mənad *söz. kiç.*

СКЛЯНОЧНЫЙ **склянка** *söz. sıf.*

СКОБА *ж* (*мн.* **скобы**) 1. qulp, dəstə; 2. *tex.* dəmir bənd, pərçim, çənbər; 3. toxmaq, çax-çax (*qarını döymək üçün*); 4. bax **скобка** I 2-ci mənad.

СКОБЕЛЬ *м* siyırğa.

СКОБЕЛЬНЫЙ *прил.* siyırğa -i[-i].

СКОБЕЛЬЩИК *м* *xüs.* siyırğa ilə işləyən xarrat.

СКОБЕНИТЬ *сов.* *təh.* əymək, bükmək, burmaq.

СКОБЕНИТЬСЯ *сов.* *təh.* əyilmək, bükülmək, burulmaq.

СКОБИТЬ *несов.* çənbər vurmaq, çənbərlə bərkitmək, çənbərləmək.

СКОБКА I *ж* 1. **скоба** (1-ci, 2-ci və 3-cü mənalarda) *söz. kiç.*; 2. mōtörizə, qōvs; **в скобках (будь сказано, говоря)** *sözgəlişi*, yeri gəlmişkən; **вынести за скобки** bax **вынести**.

СКОБКА II *ж* *skobka* (*dəyirmi saçvurma üsulu*).

СКОБЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* qasıma, qasınma; qazıma, qazınma; sıyırma, sıyırılma; yonma, yonulma.

СКОБЛЕНКА *ж* *asp.* qovurma (*xırda doğranmış ətdən*).

СКОБЛЕННЫЙ *прич.* qasınmış, qazınmış, sıyırılmış, yonulmuş.

СКОБЛЕНОЧНЫЙ *прил.* *asp.* qovurmaliq; **скобленочное мясо** qovurmaliq ət.

СКОБЛЕНЬИЙ *прил.* *dan.* 1. bax **скобленый**; 2. *təc. zar.* qırılmış, qırışq.

СКОБЛИЛЬЩИК *м* *xüs.* qasıyıcı, yonucu.

СКОБЛИТЬ *несов.* 1. qasımaq, qazımaq, sıyımaq, yonmaq; 2. *təc. zar.* qırmaq, qazınmaq, sıyırılmaq, yonulmaq; 2. *təc. zar.* qırılmaq; 3. *təc. zar.* üzünü qırmaq.

СКОБЛЮШКА *ж* *дан.* kağızda qaşınmış yer.
СКОБОВЩИК *м* *xüs.* dəmir şeylər ustası.
СКОБОЧКА *ж* *дан.* **скобка** *сөз. кіч.*
СКОБОЧНЫЙ скоба *вə скобка* *сөз. сиф.*
СКОБЯНОЙ прил. dəmir məmulatı -i[-i];
скобяная лавка dəmir məmulatı dükanı.
СКОВ *ж* *tex.* bitişik, tikiş, bitişən yer, tikiş yeri (*dəmirdə*).
СКОВАННОСТЬ *ж* *мн. нет* əl-qolu bağlı olma, bağlılıq, səbəstlikdən məhrum olma.
СКОВАННЫЙ прич. 1. hazırlanmış, qayrılmış (*döymə vasitəsilə dəmirdən*); 2. döyüüb bərkidilmiş (bitişdirilmiş); 3. *тəс.* birləşdirilmiş, yaxınlaşdırılmış; 4. *тəс.* buxovlanmış, zəncirlənmiş, qandallanmış, əl-ayağı bağlanmış, bir yerə bənd edilmiş; 5. donmuş, buzla örtülmüş, buz bağlanmış.
СКОВАТЬ сов. 1. döymək, döyüb hazırlamaq, qayırmaq, hazırlamaq (*döymə vasitəsilə dəmirdən şey qayırmaq*); **сковать подковы** nal qayırmaq; 2. *tex.* döyüb bərkitmək, döyüb bitişdirmək (*iki dəmir parçasını*); 3. *тəс.* birləşdirmək, yaxınlaşdırmaq, 4. buxovlamaq, zəncirləmək, qandalalamaq, 5. *тəс.* bağlamaq, əl-ayağını bağlamaq, əl-qolunu bağlamaq; 6. *тəс.* buzla örtmək, dondurmaq; **мороз сковал реку** şaxtadan çay donmuşdur.
СКОВАТЬСЯ сов. 1. *tex.* bitişmək, yapışmaq, bərkimək (*döyülməklə*); **болты хорошо сковались** boltlar yaxşı bitişmişdir; 2. donmaq, buzla örtülmək.
СКОВКА *ж* *tex.* 1. döyüb bərkitmə (bitişdirmə); döyüüb bərkidilmə (bitişdirilmə); 2. *бax* **сков**.
СКОВНОЙ прил. *tex.* döyüüb bərkidilmiş, döyüüb bitişdirilmiş.
СКОВОРОДА *ж* (*мн. сковороды*) 1. tava; 2. *tex.* əridici sobadan tullantıları buraxmaq üçün çıqun boru; 3. *тəтб.* hürufat yuyulan qutu.
СКОВОРОДЕНЬ *м* *бax* **сковородник** 2-ci mənada.
СКОВОРОДИТЬ несов. дүлг. geydirmək, taxta və ya dirəkləri bir-birinə geydirib bənd etmək.
СКОВОРОДКА *ж* *дан.* *бax* **сковорода** 1-ci mənada.

СКОВОРОДНИК *м* 1. tava götürən qarmaq; 2. bənd (*taxtaları, tirləri bir-birinə bənd etmək üçün*).
СКОВОРОДНЫЙ прил. tava -i[-i], **сковородная рукоятка** tava qulpu.
СКОВОРОДНЯ *ж* *дүлг.* *бax* **сковородник** 2-ci mənada.
СКОВОРОДОЧКА *ж* **сковородка** *сөз. кіч.*
СКОВЩИК *м* *xüs.* döyüb bərkidən, döyüb bitişdirən (*dəmiri*).
СКОВЫВАТЬ несов. бax **сковать**.
СКОВЫВАТЬСЯ несов. 1. *бax* **сковаться**; 2. döyülmək; qayrılmaq, hazırlanmaq (*döymə vasitəsilə dəmirdən*); 3. döyüüb bərkidilmək, döyüüb bitişdirilmək; 4. *тəс.* buxovlanmaq, zəncirlənmək, əl-ayağı bağlanmaq, əl-qolu bağlanmaq.
СКОВЫРИВАТЬ несов. дан. *бax* **сковырнуть**.
СКОВЫРИВАТЬСЯ несов. дан. 1. qopardılmaq; 2. itələnilib salınmaq, aşırılmaq, çevrilmək.
СКОВЫРНУТЬ сов. дан. 1. qopartmaq; 2. itələyib salmaq, uixmaq, aşırmaq, çevirmək.
СКОВЫРНУТЬСЯ сов. дан. yıxılmaq, aşmaq, çevrilmək.
СКОВЫРЯННЫЙ прич. дан. 1. qopardılmış; 2. itələnilib salınmış, yıxılmış, aşırılmış, çevrilmiş.
СКОВЫРЯТЬ сов. дан. *бax* **сковырнуть**.
СКОК *І* *мн. нет* çarpma, çarpış; *в* *во все* **скок** dördnala çaparaq.
СКОК II *в знач. сказ. дан.* atıldı, hoppandı, sıçradı.
СКОЛ *м* *tex.* 1. *бax* **сколка**; 2. qorpuq yeri, qorpuq.
СКОЛАЗИВАНИЕ *ср* *мн. нет* quraşdırma, qayırma, qondarma, düzəltmə, təşkil etmə, yaratma; quraşdırılma, qayırılma, düzəldilmə, təşkil edilmə, yaradılma.
СКОЛАЗИВАТЬ несов. бax **сколотить**.
СКОЛАЗИВАТЬСЯ несов. 1. *бax* **сколотиться**; 2. quraşdırılmaq, qayırılmaq, qondarılmaq; 3. *тəс.* düzəldilmək, təşkil edilmək, yaradılmaq; 4. *тəс.* yığılmaq, toplanmaq; 5. vurulub çıxardılmaq.
СКОЛЕЧКО *дан.* *бax* **сколько**.

СКОЛКА *ж* *мн. нет* 1. qəlpələndirmə, qəlpələndirilmə; qopartma, qopardılma (*balta ilə, kürəklə*); 2. sancaqlama, sancaqlanma; ilişdirmə, bənd etmə (edilmə); 3. çıxarma, açma; sancağı çıxartma; 4. *xüs.* sancaqla naxış açma (açılma).
СКОЛОК *м* 1. qəlpə, qorpuq; 2. döymə naxış, sancaqla vurulmuş naxış; 3. *тəс.* surət, oxşar.
СКОЛОПЕНДРА *ж* *zool.* skolopendra (*çoxayaqlılar sinfindən kiçik zəhərli heyvan*).
СКОЛОТИТЬ сов. 1. vurub bitişdirmək, calamaq; 2. quraşdırmaq, qayırmaq, düzəltmək; **сколотить из досок ящик** taxtadan yeşik qayırmaq; 3. *тəс. дан.* düzəltmək, təşkil etmək, yaratmaq; **сколотить блоки** bloklar düzəltmək; 4. *тəс. дан.* uığmaq, toplamaq; **сколотить небольшую сумму денег** bir az pul toplamaq; 5. *дан.* vurub çıxartmaq, aralamaq.
СКОЛОТИТЬСЯ сов. дан. 1. bitişmək, yapışmaq, calanmaq; **доски пола хорошо сколотились**, döşəmənin taxtaları bir-birinə yaxşı bitişib; 2. çıxmaq (*zərbə nəticəsində*); 3. *дан. тəс.* toplanmaq, yığılmaq, düzəlmək (təşkil olunmaq).
СКОЛОТЫЙ прич. 1. vurulub qəlpələndirilmiş; 2. çapılmış, qopardılmış; çapılıb qopardılmış; 3. sancaqlanmış, sancaqla ilişdirilmiş (bənd edilmiş); 4. sancağı çıxardılmış.
СКОЛОТЬ сов. 1. qəlpələndirmək; 2. qopartmaq; **сколоть ломом лёд с тротуара** səkinin buzunu linglə qopartmaq; 3. sancaqlamaq, sancaqla ilişdirmək (bənd etmək); 4. sancaqla çıxartmaq; 5. *xüs.* naxış döymək, sancaqla naxış açmaq.
СКОЛОТЬСЯ сов. 1. qəlpələnmək, qopmaq; 2. sancaqlanmaq, ilişmək.
СКОЛОЧЕННЫЙ прич. 1. vurulub bitişdirilmiş, calanmış; 2. quraşdırılmış, qondarılmış, qayrılmış; 3. *тəс.* düzəldilmiş, təşkil edilmiş, yaradılmış; 4. *тəс.* yığılmış, toplanmış; 5. *тəс.* vurulub çıxardılmış.
СКОЛУПАТЬ несов. дан. *бax* **сколупнуть**.
СКОЛУПНУТЫЙ прич. дан. qopardılmış.
СКОЛУПНУТЬ сов. дан. qopartmaq (*adətən dırnaqla*).
СКОЛУПЫВАТЬ несов. дан. *бax* **сколупнуть**.

СКОЛУПЫВАТЬСЯ несов. дан. qopardılmaq (*yara, yapışqan və s.*).
СКОЛЬ нареч. köhn. nə qədər, necə; **сколь красивы горы!** dağlar nə qədər gözəldir!
СКОЛЬЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. sürüşmə; 2. *тəс.* süzmə, axıb getmə, süzüb getmə (*şua, kölgə, baxış*).
СКОЛЬЗИТЬ несов. 1. sürüşmək; 2. sürüşüb çıxmaq (düşmək); 3. *тəс.* süzmək, axıb getmək, süzüb getmək; *в* **скользить на крыло** yan vermək, yana əyilmək (*tay-yarə*); **скользить по поверхности** *бax* **поверхность**.
СКОЛЬЗКИЙ прил. 1. sürüşkən; 2. *тəс.* etibarsız, dəyanətsiz, şübhəli, xəbərlə, xətalı; qərarlı, səbətsiz; 3. *тəс.* zirək, diribaş, bəc, işin içindən asanlıqla çıxma bilən; 4. şübhəli, incə, ikimənalı; **скользящий вопрос** incə məsələ.
СКОЛЬЗНУТЬ однокр. 1. *бax* **скользить** 1-ci mənadan başqa; 2. *тəс. дан.* sürüşmək, əklmək (*xəlvəti və tez*), çıxmaq.
СКОЛЬЗЯЩИЙ прич. и прил. 1. sürüş(k)ən; 2. *тəс.* süzən, axıb gedən, süzüb gedən; 3. *тəс.* qərarlı, dəyişən, dəyişkən, qeyri-sabit.
СКОЛЬКО нареч. 1. neçə, nə qədər; **сколько ему лет?** onun neçə yaşı var?; **сколько я ни старался, не смог решить задачу** nə qədər çalışdımsa, məsələni həll edə bilmədim; 2. neçəyə; **сколько стоит?** neçəyədir? 3. ... qədər; **можешь есть, сколько хочешь** istədiyin qədər yeyə bilərsən; 4. nə qədər ki, o qədər, ...qədər; **сколько мне известно...** nə qədər ki, mənə məlumdur...; **он столько же знает, сколько и вы** o da sizin qədər bilir; *в* **сколько душе угодно** ürəyi (ürəyin, ürəyim) istədiyi qədər; **сколько лет, сколько зим (не выдился)** gör neçə vaxtdır görüşmürük!
СКОЛЬКО-НИБУДЬ нареч. bir qədər, bir az, az-çox.
СКОЛЬКО-ТО мест. nə qədərsə, filan qədər, bir qədər.
СКОЛЬ-НИБУДЬ нареч. дан. köhn. *бax* **сколько-нибудь**.
СКОМАНДОВАННЫЙ прич. komanda edilmiş; verilmiş (*komanda, hökm*).

СКОМАНДОВАТЬ *сов.* komanda vermək, əmr vermək, komanda etmək, hökm etmək, ...komandası vermək.

СКОМБИНИРОВАННЫЙ *бах комбинированный.*

СКОМБИНИРОВАТЬ *бах комбинировать.*
СКОМКАННЫЙ *прич.* 1. əzilmiş, büzüldürülmüş, yumrulmuş; 2. *тас.* başdansovma edilmiş, qısaldılıb korlanmış.

СКОМКАТЬ *сов.* 1. əzmək, büzüsdürmək, yumrulmaq; 2. *тас.* başdansovma etmək, qısaldıb korlamaq; **скомкать доклад** məruzəni qısaldıb korlamaq.

СКОМКАТЬСЯ *сов.* əzilmək, büzüsmək, yumrulmaq.

СКОМКИВАТЬ *несов. бах скомкать.*

СКОМКИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. *бах скомкаться;* 2. *тас.* başdansovma edilmək, qısaldılıb korlanmaq.

СКОМОРОХ *м* 1. qədim Rusiyada: təlxək, oyunbaz, yalançı pəhləvan; 2. *тас.* hoqqabaz, masqaraçı.

СКОМОРОШЕСКИЙ *прил.* təlxək (oyunbaz) -i[-i].

СКОМОРОШЕСТВО *ср мн. нет* 1. təlxəklik, oyunbazlıq; 2. *тас.* hoqqabazlıq, masqaraçılıq.

СКОМОРОШЕСТВОВАТЬ *несов.* təlxəklik etmək, oyunbazlıq etmək; hoqqabazlıq etmək, adam güldürmək.

СКОМОРОШИЙ *прил.* təlxək (oyunbaz) -i[-i].

СКОМОРОШНИЧАТЬ *несов. дан.* təlxəklik etmək, oyunbazlıq etmək, hoqqabazlıq etmək, adam güldürmək.

СКОМПЕНСИРОВАННЫЙ *бах компенсированный.*

СКОМПЕНСИРОВАТЬ *сов.* *бах компенсировать* 2-ci mənad.

СКОМПИЛИРОВАННЫЙ *прич.* kompilyasiya edilmiş, oradan-buradan götürülüb quraşdırılmış (*бах компиляция*).

СКОМПИЛИРОВАТЬ *сов.* *бах компилировать.*

СКОМПЛЕКТОВАННЫЙ *бах комплектованный.*

СКОМПЛЕКТОВАТЬ *сов.* *бах комплектовать.*

СКОМПОНОВАННЫЙ *бах компонованный.*

СКОМПОНОВАТЬ *сов.* *бах компоновать.*
СКОМПРОМЕТИРОВАННЫЙ *прич.* etibardan salınmış, nüfuzdan salınmış, gözədən salınmış, rüsvay edilmiş, ləkələnmiş, ləkəli.

СКОМПРОМЕТИРОВАТЬ *сов.* *бах компрометировать.*

СКОМПРОМЕТИРОВАТЬСЯ *сов.* *бах компрометироваться.*

СКОНДЕНСИРОВАТЬ *сов.* *бах конденсировать.*

СКОНДЕНСИРОВАТЬСЯ *сов.* *бах конденсироваться.*

СКОНСТРУИРОВАННЫЙ *прич.* düzəldilmiş, qurulmuş, təşkil edilmiş, təsis edilmiş, yaradılmış.

СКОНСТРУИРОВАТЬ *сов.* *бах конструировать.*

СКОНТО *ср нескл. tic. skonto (vaxtından əvvəl və ya nağd pulla ödənildiyinə görə, hesab məbləğindən edilən güzəşt).*

СКОНФУЖЕННОСТЬ *ж* utanma, sıxılma, pərtlik.

СКОНФУЖЕННЫЙ *нареч.* utandırılmış, pərt edilmiş; tutulmuş, pərt olmuş; pərt.

СКОНФУЗИТЬ *сов.* *бах конфузить.*

СКОНФУЗИТЬСЯ *сов.* *бах конфузиться.*

СКОНЦЕНТРИРОВАННЫЙ *бах концентрированный.*

СКОНЦЕНТРИРОВАТЬ *сов.* *бах концентрировать.*

СКОНЦЕНТРИРОВАТЬСЯ *сов.* *бах концентрироваться.*

СКОНЧАНИЕ *ср мн. нет köhn.* 1. son, axır, nəhayət; 2. *мә.* ölüm, vəfat; 3. *до скончания века köhn.* qiyamətəcən, həmişəlik, əbədi.

СКОНЧАТЬ *сов. дан. köhn.* *бах окончить.*

СКОНЧАТЬСЯ *сов.* ölmək, vəfat etmək, keçinmək.

СКООПЕРИРОВАТЬ *сов.* 1. birləşdirmək; 2. kooperativləşdirmək, kooperasiyaya cəlb etmək.

СКООПЕРИРОВАТЬСЯ *сов.* 1. birləşmək; 2. kooperativləşmək.

СКООРДИНИРОВАТЬ *сов.* uyğunlaşdırmaq, uzlaşdırmaq, əlaqələndirmək.

СКОП *м* 1. *бах скопление;* 2. *только мн. скопы хüs.* ehtiyat; 3. *tex.* kağızqayıran

maşından axan suların yığılan lif; 4. *всем скопом* hamı bir yerdə, birlikdə, elliklə, hamılıqla.

СКОПА *ж зоол.* çayqaranquşu.

СКОПАНЫЙ *прич.* bellənib hamarlanmış, bellənib düzəldilmiş.

СКОПАТЬ *сов.* belləyib hamarlamaq, belləyib düzəltmək.

СКОПЕЦ *м* 1. xacə, xədim, axta (*adam*); 2. *тас.* soyuqqanlı adam, hissis adam.

СКОПИДОМ *м дан. simic, xəsis.*

СКОПИДОМКА *ж дан. simic (xəsis) qadın (qız).*

СКОПИДОМНИЧАТЬ *несов. дан. simiclik etmək, xəsislik etmək, qiymamaq, ifrat dərəcədə qənaətkarlıq etmək.*

СКОПИДОМСТВО *ср мн. нет дан. simiclik, xəsislik.*

СКОПИДОМСТВОВАТЬ *дан. бах скопидомничать.*

СКОПИРОВАННЫЙ *бах копированный.*

СКОПИРОВАТЬ *сов.* *бах копировать.*

СКОПИТЬ *ср.* 1. yığmaq, toplamaq; 2. yığb saxlamaq, qənaət edib saxlamaq (*pul sərəf*).

СКОПИТЬ *II несов.* axtalamaq.

СКОПИТЬСЯ *I сов.* 1. yığışmaq, toplaşmaq, doluşmaq; 2. yığılmaq (*pul, məktub və s.*).

СКОПИТЬСЯ *II несов.* axtalanmaq, axta edilmək.

СКОПИЩЕ *ср* guruh, dəstə, qələbəlik, yığnaq, yığm.

СКОПЛЕНИЕ *ср* 1. yığışma, toplaşma; 2. yığma, toplama; yığılma, toplanma;

3. yığm, yığıntı, bir yerdə yığılmış çoxlu adam (çoxlu şey).

СКОПЛЕННЫЙ *прил.* yığılmış, toplanmış; yığılıb saxlanmış, qənaət edilib saxlanmış.

СКОПЛЯТЬ *несов.* *бах скопить* **I.**

СКОПЛЯТЬСЯ *несов.* *бах скопиться* **I.**

СКОПНИТЬ *сов.* qotmanlamaq, bulunlamaq (*otu, kövsəni və s.*).

СКОПОМ *нареч. дан.* hamılıqla, elliklə, (hamı) bir yerdə, toplu halda.

СКОПЧЕСКИЙ *прил.* xədim -i[-i].

СКОПЧЕСТВО *ср мн. нет köhn.* xədimlik.

СКОПЫТИТЬ *сов. мә.* dırnaq oynagını zədələmək (*atın*).

СКОПЫТИТЬСЯ *сов. мә.* 1. dırnaq oynagı zədələnmək, axsamağa başlamaq (*at*);

2. *тас. дан.* xəstələnmək; 3. *дан.* işi pozulmaq, mövqeyini itirmək, bəxti gətirməmək.

СКОРА *ж мн. нет собир. köhn.* xam dəri, gön.

СКОРЕБЕТЬ *несов.* qəmlənmək, kədərlənmək, qəm etmək, qüssələnmək, dərd çəkmək; özünə dərd eləmək, acımaq.

СКОРЕБНО *нареч.* həzin-həzin, qəmgin-qəmgin, kədərli; **скорбно посмотреть** həzin-həzin baxmaq.

СКОРЕБНОСТЬ *ж* qəmlilik, qüssəlilik, kədərlik.

СКОРЕБНЫЙ *прил.* 1. həzin, qəmli, kədərli, ələmli, qüssəli, dərdli; 2. *köhn. мә.* xəstə, zəif.

СКОРЕБУТ *м tib.* *бах цинга.*

СКОРЕБУТНЫЙ *прил. tib.* *бах цинготный.*

СКОРЬ *ж (мн. скорби)* 1. qəm, qüssə, kədər, ələm, hüzn; acı; 2. müsibət, dərd, fəlakət, bədbəxtlik; 3. *köhn. мә.* xəstəlik, ağrı, əzab, iztirab; 4. *мировая скорь* *бах мировой I.*

СКОРЕЕ *I. слав. ст. к скорый и скоро* daha tez, daha cəld; 2. *нареч.* tez, cəld; tez ol!; 3. *нареч.* ...çox, daha çox, daha doğrusu; *он скорее похож на мать, чем на отца* o, atasından çox anasına oxşayır; 4. -sa(-sə) *şərt şəkilçiləri ilə ifadə olunur;* *я скорее обращусь к вам, чем к нему* mən ondansa, sizə müraciət edərdim; *мы скорее умрем, чем сойдемся* biz ölərik, amma təslim olmaıq; 5. *скорее всего* çox ehtimal, daha doğrusu, yəqin ki.

СКОРЕЖЕННЫЙ *прич.* 1. əzilmiş, bükülmüş, büzüsdürülmüş, qatlanmış; 2. əyilmiş, qıvrılmış.

СКОРЕЖИТЬ *сов.* *бах корёжить.*

СКОРЕЖИТЬСЯ *сов.* *бах корёжиться.*

СКОРЕНЬКИЙ *дан. скорый söz. kiç. və oxş.*

СКОРЕНЬКО *нареч. скоро söz. kiç. və oxş.*

СКОРЕХОНЬКИЙ, **СКОРЕШЕНЬКИЙ** *дан.*

скорый söz. kiç. və oxş.

СКОРЛУПА *ж (мн. скорлупы) I.* qabıq (*qoz, yumurta və s. -də*); 2. *тас.* qın; 3. *не выходить из своей скорлупы* öz qımından çıxmaq.

СКОРЛУПКА *ж скорлупа söz. kiç.*

СКОРЛУПАТЫЙ *прил.* qabıqlı.

СКОРМ *м. к. t.* yedirdilmə, sərf edilmə (*yem-lətmə*)

СКОРМИТЬ *сов.* yedirtmək, vermək, sərf etmək (*yemi*).

СКОРМЛЕННЫЙ *прич.* yedirdilmiş, verilmiş, sərf edilmiş (*yem*).

СКОРНЯЖИТЬ *несов. хüs.* 1. xəz qayırmaq; 2. xəzcilik etmək, kürkcülüklə məşğul olmaq.

СКОРНЯЖНИЧАТЬ *несов.* bax **скорняжить** 2-ci mənada.

СКОРНЯЖИЧЕСТВО *ср* xəzcilik, dəriçilik; kürkcülük.

СКОРНЯЖНЫЙ *прил.* xəzcilik (kürkcülük) -[i]-[i]; **скорняжное** *дело* xəzcilik.

СКОРНЯК *м. хüs.* xəzçi, dəriçi; kürcü.

СКОРНЯЧЕСТВО *ср мн. нет хüs.* xəzcilik, dəriçilik, kürkcülük.

СКОРНЯЧИТЬ bax **скорняжить**.

СКОРНЯЧКА *ж* xəzçi (dəriçi, kürcü) qadın (qız).

СКОРО *нареч.* 1. tez, cəld, dərhal, iti, sürətlə; 2. tezliklə, tezlikcə, çox keçməmiş, yaxınlarda, indicə, bu saat; **о** **как скоро** bax **как**; **коль скоро** bax **коли**.

СКОРОБИТЬ *сов. dan.* çox əymək, çox qabartmaq.

СКОРОБИТЬСЯ *сов. dan.* çox əyilmək, çox qabarmaq.

СКОРОБЛЕННЫЙ *прич. dan.* çox əyilmiş, çox qabardılmış.

СКОРОВАРКА *ж* tezbişirən (*ağzı germetik bağlanan qazan və s.*).

СКОРОВОРКА *ж* 1. cəld (çox yeyin) danışma, iti danışma; **говорить скороговоркой** çox yeyin danışmaq; 2. yeyin-yeyin danışan adam; 3. yanılmac.

СКОРОДА *ж (мн. скороды), к. т. мäh.* mala.

СКОРОДИТЬ *несов. мäh.* malalamaq.

СКОРОДИТЬСЯ *несов. мäh.* malalanmaq.

СКОРОДУМ *м. dan.* fərasətli, iti zehinli, hazırcavab (*adam*).

СКОРОЛЕТКА *м. zool.* zəhərli həşəratı qıran itücan iri milçək.

СКОРОМИТЬСЯ *несов. (dini)* pəhrizi pozmaq, pəhrizi pozan yeməklər yemək.

СКОРОМНИК *м. köhn.* 1. (*dini*) pəhrizi pozan (*adam*); 2. *мәс.* ədəbsiz, tərbiyəsiz.

СКОРОМНИЧАТЬ *несов. dan.* bax **скоромиться**.

СКОРОМНЫЙ *прил.* 1. (*dini*) pəhrizi pozan (*yemək*); 2. *мәс.* hərzə, ədəbsiz, tərbiyəsiz.

СКОРОМОРОЗИЛКА *ж* tezdondurucu (*aparət*).

СКОРОМОРОЗИЛЬНЫЙ *прил. хüs.* tez dondurucu, tezdonduran; **скороморозные аппараты** tezdondurucu aparatlar.

СКОРОПАЛИТЕЛЬНО *нареч. dan.* tələsik, cəld, tez-tələsik, düşünmədən, fikirləşmədən.

СКОРОПАЛИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет dan.* tələsiklik, cəldlik; tezlik, sürətilik.

СКОРОПАЛИТЕЛЬНЫЙ *прил. dan.* həddindən artıq tələsik, tez-tələsik (*edilən, görülmə və s.*), düşünüləmiş.

СКОРОПАШКА *ж к. т.* çoxgəvahlı kultivator.

СКОРОПЕЧАТНЫЙ *прил. köhn. mətəb.* silindrik təzyiqlə çap edən; **скоропечатная машина** silindrik təzyiqlə çap edən maşın.

СКОРОПЕЧАТНЯ *ж köhn. mətəb.* silindrik təzyiqlə çap maşınları olan mətbəə.

СКОРОПИСНЫЙ *прил. filol.* əl ilə kursiv şəklində yazılmış.

СКОРОПИСЬ *ж мн. нет* 1. kursiv şəklində əlyazısı; 2. *köhn.* stenoqrafiya.

СКОРОПЛОДНОСТЬ *ж bot.* tez meyvə vermə (tez bar gətirmə) qabiliyyəti.

СКОРОПЛОДНЫЙ *прил. bot.* tez meyvə verən, tez bar gətirən.

СКОРОПОДЪЕМНОСТЬ *ж мн. нет av.* cəld qalxma qabiliyyəti, qalxma sürəti (*təyyarədə*).

СКОРОПОРТАЩИЙСЯ *прил.* tez korlanan, tez xarab olan, tez çürüyən (*yeyinti məhsulları*).

СКОРОПОСТИЖНО *нареч.* birdən, qəflətən, naghəhan, ansız, gözlənilmədən.

СКОРОПОСТИЖНОСТЬ *ж мн. нет* ansızlıq, birdən-birə olma, qəflətən olma (*ölüm*).

СКОРОПОСТИЖНЫЙ *прил.* ansızın, qəflətən, qəfil, birdən, gözlənilmədən (*ölüm*).

СКОРОПРЕХОДЯЩИЙ *прил.* tezkeçən, sürəksiz, müvəqqəti, beşgünlük.

СКОРОСПЕЛКА *ж dan.* 1. tezyetişən (tez-dəyən) meyvə; 2. *мәс.* kin. çox tez ortaya

çıxmış adam, çox tez səhnəyə atılmış adam, lazımcına hazırlığı olmayan, xam, təcrübəsiz adam.

СКОРОСПЕЛОСТЬ *ж мн. нет* 1. tez yetişmə, tez dəymə; 2. *мәс.* tələsiklik, başdansıduluq.

СКОРОСПЕЛЫЙ *прил.* 1. tezdəyən (*meyvə*), tezböyüyən (*heyvan*); 2. *мәс.* kin. vaxtından tez, hazırlıqsız səhnəyə atılan, lazımcına hazırlığı olmayan, xam, təcrübəsiz (*adam*); 3. *мәс.* düşünüləmiş, tələsik, bişməmiş, başdansıvma (*edilən və s.*).

СКОРОСТЕМЕР *м* sürətölçən (*hərəkətin sürətini ölçən cihaz*).

СКОРОСТНИК *м* sürətçi (*çox sürətli iş üsulları tətbii edən işçi; çox sürətli uçurlar ustası olan təyyarəçi*).

СКОРОСТНОЙ *прил.* 1. sürət -[i]-[i]; **скоростная единица** sürət vahidi; 2. sürətli, böyük sürətlə işləyən.

СКОРОСТРЕЛКА *ж dan.* köhn. avtomat top.

СКОРОСТРЕЛЬНОСТЬ *ж* tezatma qabiliyyəti (*topda*).

СКОРОСТРЕЛЬНЫЙ *прил.* (*hərbi*) avtomat, tezatan, tezaçılan.

СКОРОСТЬ *ж* sürət; tezlik, itilik (*sürətdə*); **о в скорости** tezliklə, yaxın zamanda.

СКОРОСНИВАТЕЛЬ *м dəft.* kağıztikən parpa.

СКОРОТАТЬ *сов. dan.* bax **коротать**.

СКОРОТЕЛЬНЫЙ *прил. к. т.* tez balalayan, tez bala verən, tez doğan (*inək*).

СКОРОТЕЧНОСТЬ *ж мн. нет köhn.* tez ötmə, tez keçmə, ötüb keçmə; qısalıq, gödəklik, sürəksizlik.

СКОРОТЕЧНЫЙ *прил. köhn.* tezötən, tezkeçən, qısa, gödək; **о скоротечная чашотка** çox tez inkişaf edən vərem.

СКОРОХОД *м* 1. itigeden, itiyeyən, ayaqdan iti adam; 2. *keçmişdə*: miniklə gedən ağasını piyada müşayiət edən nökr, qasid; **о сапоги-скороходы** sehrli çəkmə (*nağillarda*).

СКОРОХОДНЫЙ *прил.* itigeden; **скороходный велосипед** itigeden velosiped.

СКОРОПХОД *м zool.* əqrəb.

СКОРПИОННИЙ *прил.* əqrəb -[i]-[i], **скорпионий яд** əqrəb zəhəri.

СКОРРЕКТИРОВАТЬ *сов.* bax **корректировать**.

СКОРЧЕННЫЙ *прич.* 1. qıc edilmiş, qıc olmuş, qır-qıc olmuş; qıc; 2. qırıqdırılmış; büzülmüş, qıvrılmış.

СКОРЧИТЬ *сов.* bax **корчить**.

СКОРЧИТЬСЯ *сов.* bax **корчаться**.

СКОРЫЙ *прил.* 1. sürətli, sürət -[i]-[i]; **скорый поезд** sürətli qatar, sürət qatarı; 2. təcili; **скорая помощь** təcili yardım; 3. yeyin, iti, tələsik; **идти скорым шагом** yeyin (*addımlarla*) yerimək; 4. *мәс.* tələsən, səbirsiz; **какой ты скорый!** nə səbirsiz adamsan! 5. yaxın, yovuc, tez; **в скором времени** yaxın zamanda, yaxında tezliklə; **о на скорую руку** çox tez, çox tələsik, başdansıvma, atüstü; **скорый (скор)** *на ногу* ayaqdan iti; **скорый (скор)** *на руку* əldən zirək (iti).

СКОС *І мн. нет к. т.* biçin, çalın; biçmə, çalma; biçilmə, çalınma.

СКОС *II м* 1. çəplik, ayrılik; 2. əymə, çəpləşdirmə; əyilmə, çəpləşmə; 3. *мәһ.* yamac, eniş, dağın döşü.

СКОСИТЬ *I сов.* biçmək, çalmaq.

СКОСИТЬ *II сов.* çəpləşdirmək, əymək.

СКОСИТЬСЯ *сов.* 1. əyilmək, çəp durmaq, çəpləşmək, çəpləşmə; 2. çəp baxmaq, çəpinə (çəpəki) baxmaq.

СКОСОБОЧИТЬ *сов. dan.* yana əymək, yana yatırmaq.

СКОСОК *м* 1. çəpinə kəsilmiş paz; 2. çəpinə kəsilmiş xışək.

СКОСТИТЬ *сов. dan.* azaltmaq, əskiltmək, çıxmaq (*adətən qiyməti, pulu və s.*).

СКОТ *м только ед.* 1. *соби́р.* mal-qara, mal; **крупный рогатый скот** qaramal; 2. *мәс. dan.* nifr. heyvan, qanmaz, əclaf (*söyüş*).

СКОТИНА *ж dan.* bax **скот**.

СКОТИННИЙ *прил. мäh.* mal-qara -[i]-[i].

СКОТИНКА, СКОТИНУШКА *ж dan.* **скотина** (1-ci mənada) *söz. oxş.*

СКОТНИК *м* malabaxan, mal-qaraya baxan. **СКОТНИЦА** *ж* mala (mal-qaraya) baxan qadın (qız).

СКОТНЫЙ *прил.* mal-qara -[i]-[i]; **скотный двор** mal-qara saxlanılan yer, ağır, paraq.

СКОТОБОЕЦ *м хüs.* sallaq, malkəsən, sallaqxana fəhləsi.

СКОТОБОЙНЫЙ *прил.* sallaqxana -[i]-[i]; **скотобойный рабочий** sallaqxana fəhləsi.

СКОТОВОЙНЯ ж сallaqxana.
СКОТОВОД м maldar, maldarlıq mütəxəssisi.
СКОТОВОДНИЧАТЬ несов. maldarlıqla məşğul olmaq.
СКОТОВОДНЫЙ бax скотоводческий.
СКОТОВОДСТВО ср мн. нет maldarlıq.
СКОТОВОДСКИЙ прил. 1. maldar(lıq) -i[-ı]; maldarlıqla məşğul olan; **скотоводческое хозяйство** maldarlıq təsərrüfatı; **скотоводческие племена** maldarlıqla məşğul olan (maldar) tayfalar
СКОТОВАГОТОВКИ мн, (ед. скотозаготовка ж) mal-qara tədarükü, mal-qara öti tədarükü.
СКОТОКРАДСТВО ср мн. нет hüq. mal-qara oğurluğu.
СКОТОЛЕЧЬНИЦА ж köhn. mal-qara müalicəxanası.
СКОТОЛЕЧЬНЫЙ прил. köhn. mal-qara müalicə edən.
СКОТОЛОЖЕЦ м heyvanla cinsi əlaqədə olan adam.
СКОТОЛОЖСТВО ср мн. нет heyvanla cinsi əlaqə.
СКОТОМОГИЛЬНИК м xüs. mal qəbiristanı.
СКОТОПОДОБИЕ ср мн. нет köhn. heyvanlıq, qabalıq.
СКОТОПОДОБНЫЙ прил. heyvan xasiyyətli, qaba, qanmaz.
СКОТОПРИГОННЫЙ прил. mal qara yığılan, mal-qara təhvil edilən, mal-qara satılan; **скотопригонный пункт** mal-qara təhvili məntəqəsi; **скотопригонная дорога** paxır yolu.
СКОТОПРИЁМНЫЙ прил. mal-qara qəbul edən.
СКОТОПРОГОН м mal-qara sürülən yer
СКОТОПРОГОННЫЙ прил. mal-qara sürülən.
СКОТОПРОМЫШЛЕННИК м köhn. maldar, çodar (mal-qara alveri ilə məşğul olan adam).
СКОТОПРОМЫШЛЕННОСТЬ ж мн. нет maldarlıq, çodarlıq.
СКОТОПРОМЫШЛЕННЫЙ прил. maldarlıq (çodarlıq) -i[-ı].

СКОТСКИЙ прил. 1. köhn. mal-qara -i[-ı]; 2. тас. qaba, kobud, alçaq, heyvancasına, heyvani; **скотский поступок** heyvancasına hərəkət.
СКОТСТВО ср мн. нет дан. qabalıq, heyvanlıq, əcləflıq, alçaqlıq.
СКОТОСЫРЬЕ ср xüs. kəsilmək üçün ayrılmış heyvan (mal).
СКОТОТОРГОВЕЦ м çodar (mal-qara al-verçisi).
СКОТОУБОЙНЫЙ прил. sallaqxana -i[-ı].
СКОШЁВКА ж üzəngi qayışı.
СКОШЕННЫЙ прич. biçilmiş, çalınmış (ot).
СКОШЕННЫЙ прич. дан. çəpləndirilmiş, çəp edilmiş, öyilmiş.
СКОШЕННЫЙ прич. дан. azaldılmış, çıxılmış, əskildilmiş.
СКРАДЕННЫЙ прич. gizlədilmiş, üstü örtülmüş.
СКРАДЫВАТЬ несов. 1. gizlətmək, üstünü örtmək; 2. тас. səsini almaq, azaltmaq, alçaltmaq.
СКРАДЫВАТЬСЯ несов. 1. бax скрасться; 2. тас. gizlədilmək, üstü örtülmək.
СКРАП м мн. нет тек. scrap (təkrar əridiləcək metal qalıqları).
СКРАСИТЬ сов. bəzəmək, gözəlləndirmək; eybini örtmək, üstünü malalamaq, nəzərə çarpmaz hala salmaq.
СКРАСИТЬСЯ сов. bəzənmək, gözəllənmək; üstü malalanmaq, nəzərə çarpmaz hala gəlmək.
СКРАСТЬ I сов. бax скрадывать.
СКРАСТЬ II сов. köhn. дан. бax украсть.
СКРАСТЬСЯ сов. görünməmək, bilinməmək, az nəzərə çarpmaq.
СКРАШЕННЫЙ прич. bəzənmiş, boyanmış, ayıbı örtülmüş.
СКРАШИВАТЬ несов. бax скрасить.
СКРАШИВАТЬСЯ I несов. бax скраситься.
СКРАШИВАТЬСЯ II несов. бax скрошиться.
СКРЕБЕНЬ м zool. tikanbaşlılar (onurğalı heyvanların bəğrəqlərində olan parazit qurd).
СКРЕБКА ж мн. нет дан. qasıma, qasınma.
СКРЕБЛО ср (мн. скребла) xüs. бax скребок 1-ci mənadə.
СКРЕБНИЦА ж qaşov.

СКРЕБÓК м (мн. скребки) 1. ərsin; 2. kü-rəkçik; 3. rəngsaz malası; 4. тек. zindan.
СКРЕЖЕТ м мн. нет qıcırtı; **скрежет зубный** diş qıcırtısı (qəzəbdən və s.); **с скрежетом зубным** бax зубной.
СКРЕЖЕТАТЬ несов. 1. qıcırdatmaq; **скрежетать зубами** dişlərini qıcırdatmaq; 2. dişlərini qıcırdada-qıcırdada danışmaq.
СКРЕПА ж 1. bəndləmə, bəndlənmə; 2. möhkəmlətmə, möhkəmləndirmə, bərkitmə; 3. təsdiq edilmə; təsdiq; 4. imzalama, imzalanma, imza.
СКРЕПЕР м тек. skreper (1. müxtəlif torpaq işlərində təbiiq olunan bıçaqlı maşın; 2. məd. şaxtada qazılmış filizi vaqonətlərə tərəf kürümək və s. üçün dəmir çalov).
СКРЕПЕРИСТ м xüs. skreperçi, skreperdə işləyən fəhlə.
СКРЕПЕРНЫЙ прил. тек. skreper -i[-ı]; **скреперные работы** skreper işləri.
СКРЕПИТЬ сов. 1. bəndləmək, bitişdirmək, bağlamaq; 2. möhkəmlətmək, bərkitmək; 3. təsdiq etmək; (imzası ilə, möhürlə); imzalamaq; **скрепить сердце** canını dişinə tutaraq, həvəssiz, könülsüz, istəməyərək.
СКРЕПИТЬСЯ сов. 1. bir-birinə yapışmaq, bitişmək, bəndlənmək; 2. köhn. canını dişinə tutmaq.
СКРЕПКА ж qısqac, sancaq.
СКРЕПЛЕНИЕ ср 1. bəndləmə, bənd etmə, bitişdirmə, bağlamaq; 2. möhkəmlətmə, bərkitmə; bərkidilmə; 3. təsdiq etmə (edilmə); imzalama, imzalanma; 4. тек. bənd; **рельсовые скрепления** rels bəndləri.
СКРЕПЛЕННЫЙ прич. 1. bənd edilmiş, bitişdirilmiş, bağlanmış; 2. тас. möhkəmləndilmiş, bərkidilmiş; 3. təsdiq edilmiş, imzalanmış.
СКРЕПЛЯТЬ несов. бax скрепить.
СКРЕПЛЯТЬСЯ несов. 1. бax скрепиться 1-ci mənadə; 2. bənd edilmək, bitişdirilmək, bağlanmaq; 3. möhkəmləndirmək, bərkidilmək; 4. təsdiq edilmək, imzalanmaq.
СКРЕСТИ несов. 1. qasımaq, qazımaq, 2. sürtmək, təmizləmək, sürtüb təmizləmək; 3. cırmaq (sıcan, pişik və s.); **с на сердце скребёт; на душе (на сердце) кошки скребут** ürəyi(m) yerində deyil.

СКРЕСТИТЬ несов. xırtılatmaq, cırmaq-lamaq, qasımaq, qazımaq (sıcan, pişik).
СКРЕСТИТЬ сов. 1. çarpazlamaq, çarpazlaşdırmaq, qovuşdurmaq; 2. дан. cızmaq, pozmaq, üstündən xəç çəkmək; 3. тас. qarşı qoymaq; 4. тас. cütləşdirmək; **с скреstitь мечи (шпаги)** mübahisəyə girişmək; **скреstitь взгляды (взоры)** bir-birinə əciqlı baxmaq.
СКРЕСТИТЬСЯ сов. 1. çarpaz düşmək; 2. тас. toqquşmaq, tərs gəlmək; (baxışlar, maraqlar və s.) 3. xüs. cütləşmə nəticəsində bir-birinə qarışmaq (heyvan, bitki); 4. тас. dilç. çarpazlaşmaq.
СКРЕЩЕНИЕ ср 1. çarpazlaşdırma, çarpazlaşdırılma; çarpazlaşma; 2. xüs. cütləşdirmə, cütləşdirilmə, cütləşmə; 3. toqquşma, kəsişmə, bir-birini kəsmə, bir-birini qət etmə; **скрещение интересов** maraqların toqquşması; **скрещение дорог** yolların kəsişdiyi yer; 4. kəsişmə nöqtəsi, çarpaz yeri, qovuşuq yeri.
СКРЕЩЕННЫЙ прич. 1. çarpazlanmış, çarpazlaşdırılmış; 2. тас. cütləşdirilmiş (heyvan).
СКРЕЩИВАЕМОСТЬ ж biol. cütləşdirmə nəticəsində döl alma imkanı.
СКРЕЩИВАНИЕ ср мн. нет бax скрешение (4-cü mənadən başqa).
СКРЕЩИВАТЬ несов. бax скреstitь.
СКРЕЩИВАТЬСЯ несов. 1. бax скреstitься; 2. çarpazlaşdırılmaq.
СКРИВИТЬ сов. дан. бax кривить.
СКРИВИТЬСЯ сов. дан. бax кривиться.
СКРИВЛЕННЫЙ прич. дан. əyilmiş, əyri.
СКРИЖАЛЬ ж köhn. 1. lövhə (üzərində yazı olan lövhə); 2. тас. şair. sarsılmaz əsas; 3. vəsiyyəet.
СКРИП I м cığıltı, cırıltı, xışıltı, qıcırtı; **с скрипом (делать) что-то** can çəke-çəke (ələmək).
СКРИП II в знач. сказ. cırıldadı.
СКРИПАЧ м скрипкач, скрипкаçalan.
СКРИПАЧКА ж скрипкачи (скрипкаçалан) qadın (qız).
СКРИПЕНИЕ ср мн. нет 1. cırıldama, xışıldama, qıcırdama, xırçıldama; 2. бax скрип I.
СКРИПЕТЬ несов. 1. xışıldamaq, qıcırdamaq, cırıldamaq, xırçıldamaq; 2. cırıldatmaq,

qıcırdatmaq; 3. *təc.* sürünmək, birtəhər keçinmək; 4. *dan.* donquldanmaq, sizildəmaq, daim şikayətlənmək.

СКРИПИЧНЫЙ *прил. mus.* skripka -i[-1]; **скрипичный концерт** skripka konserti; **скрипичный ключ** *mus.* skripka açarı, sol açarı.

СКРИПКА *ж mus.* skripka; **первая скрипка** bir işdə əsas rol oynayan adam; **играть первую скрипку** *бах* **играть**.

СКРИПНУТЬ *однокр. бах скрипеть*.

СКРИПУН *м 1. dan.* cır-cır cırlıdayan; 2. *zool.* qıjqıj; 3. *zool.* axsasız yumşaq sümüklü balıq.

СКРИПУНЯ *ж dan.* **бах скрипун** 1-ci mənada.

СКРИПУЧИЙ *прил. dan.* cırlıdayan, xışıldayan.

КРИСТАЛЛИЗОВАТЬСЯ *сов.* kristallaşmaq, büllurlaşmaq.

КРОЕННЫЙ *бах кроенный*.

КРОИТЬ *сов. бах кроить*.

СКРОМНЕШЬКИЙ *прил. скромный* *сөз. oxş. və kiç.*

СКРОМНИК *м dan.* təvazökar adam, sadə adam, sakit adam, şikəstənəfs, dinc adam, utancaq adam.

СКРОМНИЦА *ж* təvazökar qadın (qız).

СКРОМНИЧАТЬ *несов.* təvazö göstərmək, təvazökarlıq etmək; utancaqlıq göstərmək.

СКРОМНО *нареч.* təvazö ilə; təvazökarlıqla; qənaətkarlıqla; sadə, adi; **скромно одеваться** sadə geyinmək.

СКРОМНОСТЬ *ж мн. нет 1.* təvazö, təvazökarlıq; 2. sakitlik, utancaqlıq, sadəlik; 3. *təc.* kiçiklik, cüzilik.

СКРОМНЫЙ *прил. 1.* təvazökar; 2. utancaq, ədəbli, sakit, dinc, sadə; 3. *təc.* xırda, cüzi, az, kiçik.

СКРОПАННЫЙ *прич. dan. 1.* başdansovma edilmiş, bacarıqsız görülmüş (*iş*); 2. cizma-qara edilmiş (*yazı*).

СКРОПАТЬ *сов. бах кропать*.

СКРОФУЛЁЗ *м мн. нет tib.* xanazır (*uşaq xəstəliyi*).

КРОШЕННОСТЬ *ж* qorma, qorub düşmə, qırıqlıq, zədəlilik, zədə.

КРОШИТЬСЯ *сов.* qormaq, qorub düşmək, zədələnmək.

СКРУББЕР *м tex.* skrubber (*qaz təmizləyən cihaz*).

СКРУГЛЕННЫЙ *бах закруглённый*.

СКРУГЛИТЬ *сов. бах закруглить*.

СКРУГЛИТЬСЯ *сов. dan.* girdələşmək, yumrulaşmaq.

СКРУГЛЯТЬ *несов. бах закруглять*.

СКРУГЛЯТЬСЯ *несов. бах закругляться*.

СКРУПУЛ *м xüs.* skrupul (*keçmişdə: 1,25 qrama bərabər aptek çəkisi vahidi*).

СКРУПУЛЕЗНО *нареч.* son dərəcə dəqiq, dürüst, incədən-incə.

СКРУПУЛЕЗНОСТЬ *ж мн. нет* son dərəcə dəqiq, dəqiqlik, dürüstlük.

СКРУПУЛЕЗНЫЙ *прил.* son dərəcə dəqiq, dürüst; incədən-incə; **скрупүлөзний анализ** son dərəcə dəqiq təhlil.

СКРУТИТЬ *сов. 1.* eşmək, öyirmək, eşib hazırlamaq; 2. *dan.* sarımaq, bərk bağlamaq; 3. *təc. dan.* tabe etmək, mum etmək, burmaq; 4. *təc. dan.* üzümək, taqətdən salmaq, öldən salmaq; **скрутить (согнуть) в бараний рог** *бах бараний*.

СКРУТИТЬСЯ *сов.* burulmaq, eşilmək, öyülmək.

СКРУТКА *ж dan. 1.* eşmə, öyirmə; 2. eşmə papiros.

СКРУЧЕННЫЙ *прич. 1.* eşilmiş, öyürmüş, eşilib hazırlanmış; 2. *dan.* sarınmış, bərk bağlanmış; 3. *təc. dan.* üzülmüş, taqətdən salınmış, öldən salınmış; üzgün.

СКРУЧИВАНИЕ *ср 1.* eşmə, öyirmə; 2. sarıma, bağlama.

СКРУЧИВАТЬ *несов. бах скрутить*.

СКРУЧИВАТЬСЯ *несов. 1.* **бах скрутиться**; 2. sarınmaq, bərk bağlanmaq; 3. *təc. dan.* tabe edilmək, mum edilmək, burulmaq; 4. *təc. dan.* taqətdən salınmaq, öldən salınmaq.

СКРЫВАТЬ *несов. бах скрыть*.

СКРЫВАТЬСЯ *несов. 1.* **бах скрыться**; 2. gizlədilmək.

СКРЫНЯ *ж тәб. 1.* mücrü, qutu; 2. dəhnə; 3. su qabı, parç.

СКРЫТИЕ *ср* gizlətmə.

СКРЫТНИК *м dan.* sirt verməyən adam, öz fikirlərini, niyyətlərini, duyğularını gizli saxlayan adam.

СКРЫТНИЧАТЬ *несов. dan.* sirt verməmək, öz fikir, niyyət və duyğularını gizli saxlamaq.

СКРЫТНОСТЬ *ж мн. нет* sirtverməzlik, öz fikir, niyyət və duyğularını gizli saxlama.

СКРЫТНЫЙ *прил.* sirt verməyən, öz fikir, niyyət və duyğularını gizli saxlayan, dili qatında.

СКРЫТЫЙ 1. *прич.* gizlədilmiş; 2. *прил.* gizli, gizlin.

СКРЫТЬ *сов.* gizlətmək, gizləmək, gizli saxlamaq; bildirməmək.

СКРЫТЬСЯ *сов. 1.* gizlənmək; 2. qaçmaq, itmək, qaçıb gizlənmək; yox olmaq, gözədən itmək.

СКРЮЧЕННЫЙ *прич. 1.* çəng olmuş; qic olmuş; 2. öyülmüş; 3. ilişdirilmiş (*qarmaq*).

СКРЮЧИВАТЬ *несов. бах скрючить*.

СКРЮЧИВАТЬСЯ *несов. 1.* **бах скрючиться**; 2. öyülmək; 3. ilişdirilmək (*qarmaq*).

СКРЮЧИТЬ *сов. 1.* qic etmək, çəng etmək; 2. öymək; 3. qarmağını ilişdirmək.

СКРЮЧИТЬСЯ *сов. 1.* qic olmaq, çəng olmaq; 2. öyülmək.

СКРЯГА *м и ж nifr.* xəsis, simic, zıqqı.

СКРЯЖНИЧАТЬ *несов. dan.* xəsislik etmək, simiclik etmək.

СКРЯЖНИЧЕСТВО *ср мн. нет dan.* xəsislik, simiclik, zıqqılıq.

СКУДЁЛЬ *ж qəd. 1.* gil, gil palçıq; 2. saxsı qab.

СКУДЁЛЬНЫЙ *прил. qəd. 1.* saxsı; 2. *təc.* davamsız, fani, zəif; **о сосуд скудельный** *köhn. ölü can, müqəvvə, canazar.*

СКУДЁТЬ *несов.* yoxsullaşmaq, kasıblaşmaq, azalmaq, zəifləşmək.

СКУДНЁТЬ *бах скудеть*.

СКУДНО *нареч.* kasıb, zəif, çox sadə; çox az, az-maz.

СКУДНОСТЬ *бах скудость*.

СКУДНЫЙ *прил.* kasıb, yoxsul; az, zəif, cüzi.

СКУДО *ср нескл.* skudo (*İtaliyada: gümüş pul*).

СКУДОМЫСЛЕНЕ *ср мн. нет dan.* **бах скудоумие**.

СКУДОСТЬ *ж мн. нет* kasıblıq, yoxsulluq, azlıq; zəiflik.

СКУДОУМИЕ *ср мн. нет dan.* kəməğıllıq, ağıl naqisliyi, ağıl seyrəkliyi, ağıldan kasıblıq.

СКУДОУМНЫЙ *прил. dan.* kəməğıl, ağıl naqis, ağıldan kasıb, ağıldan seyrək.

СКУКА *ж мн. нет 1.* sıxıntı, ürək sıxıntısı, darıxma, üzüntü; 2. *dan.* maraqsızlıq, süstlük; **на вечеринке была страшная скука** qonaqlıq çox süst keçdi.

СКУКСИТЬСЯ *сов. dan.* **бах күкситься**.

КУЛА *ж 1. anat.* almasıq sümüyü; 2. alt çıxıntı (*gəmidə, qlisserdə, hidroplanda və s.*).

КУЛАСТЫЙ *прил. dan.* almasıq sümük-ləri çox irəli çıxmış; enlisifət, irisifət.

КУЛЕЖ *м мн. нет dan.* inildəmə, ağlayıb sızlama, şikayətlənmə.

КУЛИЛА *м и ж dan.* inildəyən, ağlayıb-sızlayan, daim sızıldayan (*şikayətlənən*) adam.

КУЛИСТЫЙ *dan.* **бах скуластый**.

КУЛИТЬ *несов. 1.* zingildəmək (*ir*); 2. *təc.* inildəmək (*yazıq-yazıq ağlamaq*), ağlayıb sızlamaq, şikayətlənmək.

КУЛОВОЙ *прил. anat.* almasıq sümüyü -i[-1].

КУЛЬПТОР *м* heykəltəraş.

КУЛЬПТОРСКИЙ *прил.* heykəltəraş -i[-1].

КУЛЬПТОРША *ж dan.* qadın heykəltəraş.

КУЛЬПТУРА *ж 1.* heykəltəraşlıq; 2. heykəltəraşlıq əsəri, heykəl(lər).

КУЛЬПТУРНОСТЬ *ж* heykəl üçün uyğunluq.

КУЛЬПТУРНЫЙ *прил. 1.* heykəltəraşlıq -i[-1]; **кульптурная работа** heykəltəraşlıq əsəri; 2. *təc.* qabarıq.

СКУМБРИЕВЫЙ *прил.* skumbriya -i[-1].

СКУМБРИЯ *ж мн. нет zool.* skumbriya (*balığı*).

СКУНС *м skuns (1. qəhvəyi və ya qara rəngli qiymətli xəzi olan kiçik heyvan; 2. bu heyvanın xəzi).*

СКУНСОВЫЙ *прил.* skuns; skuns dərisindən tikilmiş.

СКУПАТЬ *несов. бах скупить*.

СКУПАТЬСЯ *несов. (satın) alınmaq, alınıb yığılmaq, hamısı alınmaq.*

СКУПЕРДАЙ *м dan.* çox xəsis adam, çox simic adam; zıqqı.

СКУПЕЦ *м xəsis (adam), simic (adam).*

СКУПИТЬ сов. (satın) almaq, alıb yığmaq, hamısını almaq.

СКУПИТЬСЯ несов. xəsislik etmək, simiclik etmək, əsirgəmək.

СКУПКА ж. мн. нет (satın) alma, alınma; alıb yığma, alınıb yığılma, hamısını alma.

СКУПЛЕННЫЙ прич. (satın) alınmış, alınıb yığılmış, hamısı alınmış.

СКУПНОЙ прич. 1. satınalma -i[-i]; **скупной пункт** satınalma məntəqəsi; 2. satın alınmış; **скупной товар** satın alınmış mal.

СКУПО нареч. 1. həddindən artıq qənaətlə; **скупно тратить деньги** pulu həddindən artıq qənaətlə xərcəlmək; 2. *т.э.* çox zəif, çox az; **солнце скупно греет** günəş çox zəif qızdırır.

СКУПОЙ прич. *дан.* 1. xəsis, simic, dargöz; 2. *т.э.* çox az, çox cüzi, çox kiçik, çox əhəmiyyətsiz, çox kasıb, dəyərsiz; 3. *т.э.* qısa, yığcam (*nitq, məktub və s.*).

СКУПОСТЬ ж. мн. нет 1. xəsislik, simiclik; dargəzlük; 2. *т.э.* azlıq, cüzilik, kasıblıq, əhəmiyyətsizlik.

СКУПОЧНЫЙ прич. satınalma -i[-i]; **скупочный пункт** satınalma məntəqəsi.

СКУПЩИК м möhtəkir (*baha qiymətə satmaq üçün mal alıb yığan adam*).

СКУПЩИНА ж skupsina (*Yugoslaviyada dövlət hakimiyyətinin ali seçkiləri orqanı*).

СКУПЩИЦА ж möhtəkir qadın (qız).

СКУСИТЬ сов. *дан.* dişlə qopartmaq, dişləyib qopartmaq, dişlə dartmaq.

СКУСЫВАТЬ несов. *дан.* bax **скусить**.

СКУСЫВАТЬСЯ несов. *дан.* dişlə qopardılmaq, dişlənilib qopardılmaq, dişlə darılmaq.

СКУТЕР м idm. skuter (*asma motorlu idman qayığı*).

СКУТЕРИСТ м skuterist (*skuter idmançısı*).

СКУФЕЙКА ж köhn. **скуфья** söz kiç.

СКУФЬЯ ж köhn. 1. təsək, araqçın; 2. ucu şiş keşiş parağı.

СКУЧАТЬ несов. 1. darıxmaq, xiffət etmək; **скучать по сыну** oğlu üçün darıxmaq, 2. ürgəyi sıxılmaq, canı sıxılmaq, sıxılmaq, bezmək.

СКУЧАЮЩИЙ прич. 1. darıxan, xiffət edən; 2. *в знач. прич.* hüznü, kədərli, həzin, məlul.

СКУЧЕННО нареч. çox sıx.

СКУЧЕННОСТЬ ж. мн. нет sıxlıq; tınlıq; **скученность населения** əhali sıxlığı.

СКУЧЕННЫЙ прич. 1. yığılmış, toplanmış, tıqlanmış; 2. sıx.

СКУЧИВАТЬ несов. *дан.* bax **скупить**.

СКУЧИВАТЬСЯ несов. bax **скупиться**.

СКУЧИТЬ несов. *дан.* 1. inildəmək, ah-vay etmək, ağlayıb-sıtqamaq; 2. ulamaq (*it*).

СКУЧИТЬ сов. *дан.* yığmaq, toplamaq, tıqlamaq, yerləşdirmək (*kiçik bir yerə*).

СКУЧИТЬСЯ сов. *дан.* yığılmaq, toplanmaq, tıqlanmaq; yığışmaq, toplaşmaq, yerləşmək (*kiçik bir yerə*).

СКУЧИЩА ж. мн. нет *дан.* bax **сукка**.

СКУЧИВЫЙ прич. *дан.* 1. darıxan; 2. ulayan (*it*).

СКУЧНЕТЬ несов. *дан.* sevincini itirmək, kədər ifadə etmək, süstləşmək, pərtləşmək.

СКУЧНО нареч. 1. darıxdırıcı, cansız, ürəksiz, maraqsız, pərt bir halda; **скупно сидеть** pərt bir halda oturmaq; 2. *в знач. сказ.* *безл.* darıxır(ам), ürgəyi(m) sıxılır; **мне здесь скупно** mən burada darıxıram, burada ürgəyi sıxılır (darıxır).

СКУЧНЫЙ прич. 1. məhzun, pərt, tutqun; **он сегодня очень скупен** o, bu gün çox pərtidir; **скупные глаза** məhzun gözlər; 2. darıxdırıcı, usandırıcı, ürəksiz, cansız, maraqsız; **скупная книга** maraqsız (darıxdırıcı) kitab.

СКУШАННЫЙ прич. *дан.* yeyilmiş

СКУШАТЬ сов. 1. *дан.* yemək; 2. *т.э.* *дан.* udmaq (*təhqiri, acı sözü və s.*).

СКУШЕННЫЙ прич. *дан.* dişlə qopardılmış.

СЛАБЕНЬКИЙ *дан.* **слабый** söz kiç. *в.ə.ə.*

СЛАБЕТЬ несов. zəifləmək, zəifləşmək, gücdən düşmək.

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБИНА ж. мн. нет *дан.* 1. boş yer, sallaq yer; **выбирать слабинку** ipin boş (sallaq) yerini çəki bərkətmək; **дать слабинку** boş qoymaq, boşaltmaq (*ip*); 2. zəif yer (*bir şeyin zəif, davamsız yeri*).

СЛАБНУТЬ несов. *дан.* 1. bax **слабеть**; 2. boşaltmaq (*bədən üzvləri*).

СЛАБО нареч. zəif.

СЛАБОВОЛИЕ ср. мн. нет iradəsizlik, iradə zəifliyi.

СЛАБОВОЛЬНЫЙ прич. iradəsiz, zəif iradəli, iradəsi zəif.

СЛАБОГОЛОВЫЙ прич. köhn. *дан.* gic, səfeh, ağıldankəm, başboş.

СЛАБОГРУДОСТЬ ж. мн. нет ciyərlərin zəif olması, ciyər zəifliyi.

СЛАБОГРУДЫЙ прич. ciyər(lər)i zəif.

СЛАБОДУШИЕ ср. мн. нет ürəksizlik, qeyrətsizlik, zəiflik, boşluq.

СЛАБОДУШНЫЙ прич. ürəksiz, qeyrətsiz, zəif, boş.

СЛАБОНЕРВНЫЙ прич. əsəbi, əsəbləri zəif.

СЛАБОРАЗВИТЫЙ прич. zəif inkişaf etmiş, az inkişaf etmiş.

СЛАБОСИЛИЕ ср. мн. нет (səhhətə) zəiflik, gücsüzlük, təqətsizlik.

СЛАБОСИЛЬНЫЙ прич. (səhhətə) zəif, gücsüz, təqətsiz.

СЛАБОСТЬ ж. 1. zəiflik; 2. gücsüzlük, cansızlıq, təqətsizlik; 2. *т.э.* *дан.* meyl, təməy, adət, azar; **театр – его слабость** teatr onun azarıdır.

СЛАБОТОЧНИК м *елек. дан.* zəif cərəyan texnikası mütəxəssisi.

СЛАБОТОЧНЫЙ прич. zəif cərəyan texnikası -i[-i]; **слаботочная промышленность** zəif cərəyan texnikası sənayesi.

СЛАБОУЗДЫЙ прич. *х.и.с.* ağzı zəif, dəhne sevməyən (*ar*).

СЛАБОУМНЕ ср. мн. нет ağır zəifliyi, kəməğillik.

СЛАБОУМНЫЙ прич. ağır zəif, kəməğil.

СЛАБОХАРАКТЕРНОСТЬ ж. мн. нет ağzıboşluq, zəiflik, iradəsizlik.

СЛАБОХАРАКТЕРНЫЙ прич. ağırboş, zəif xasiyyətli, zəif iradəli, iradəsiz.

СЛАБЫЙ прич. 1. (*müxtəlif mənalarda*) zəif; 2. gücsüz, qüvvətsiz; 3. boş, açıq; **слабый табак** boş tütün; **слабый чай** açıq çay, rəngsiz çay; 4. sısq, cansız, cılız; 5. boş, tarım çəkilməmiş (bağlanmamış), sallaq, 6. *слабая струна (струнка), слабая ступна, слабое место* zəif cəhət, nöqsanlı cəhət; **слабый пол** qadınlar; **слабый на язык** ağırboş, çərgənci.

СЛАВА ср. мн. нет 1. şəraf, şan; **орден Славы** Şəraf ordeni; 2. ad, şöhrət; **хорошая слава** yaxşı ad; **достигнуть славы** şöhrət qazanmaq; 3. *дан.* sayıa, xəbər, şöhbət, danışq; **об этом идёт слава по всему городу** bu xüsusda bütün şəhərdə şöhbət gedir (bütün şəhər bu xüsusda danışır); 4. köhn. mədhiyyə, qəsidə, tərifnamə; 5. *nida mənasında* **слава! eşq olsun! слава героям Севастополя!** Sevastopol qəhrəmanlarına eşq olsun! 6. köhn. əzəmət, həşmət, cəlal; 7. **на славу** çox gözəl, son dərəcə yaxşı, əla; **во славу кого-чего** ...şərəfinə, şəninə; **петь славу кому-чему** mədh etmək; **увенчать славою** şöhrətləndirmək; **только (одна) слава, что...** ancaq adı var.

СЛАВЕНСКИЙ *qəd.* bax **славянский**.

СЛАВИЛЬНЫЙ прич. mübarəkbadlıq -i[-i]; şöhrətləndirici, mədhedici.

СЛАВИЛЬЩИК м köhn. mədhiyyəçi, qəsidəçi, məddah.

СЛАВИРОВАТЬ сов. bax **лавировать** 2-ci mənad.

СЛАВИСТ м slavist (*slavyan filologiyası mütəxəssisi*).

СЛАВИСТИКА ж. мн. нет *фил.* bax **славяноведение**.

СЛАВИСТИЧЕСКИЙ прич. *фил.* slavistika -i[-i].

СЛАВИСТСКИЙ прич. *фил.* bax **славистический**.

СЛАВИТЬ несов. 1. şöhrətləndirmək, şərafətləndirmək; 2. tərif etmək, tərifnamə oxumaq, mədh etmək, mədhnamə oxumaq; vəsf etmək; 3. *дан.* biabır etmək, bədnam etmək, rüsvay etmək.

СЛАВИТЬСЯ несов. 1. şöhrətlənmək, məşhur olmaq; **город славится своими садами** şəhər öz bağları ilə məşhurdur; 2. şöhrətləndirilmək, şərafətləndirilmək; 3. tərif edilmək, mədh edilmək.

СЛАВКА ж *зоол.* silviya quşu.

СЛАВЛЕНИЕ ср. мн. нет 1. şöhrətləndirmə, şöhrətləndirilmə; şərafətləndirmə, şərafətləndirilmə; 2. tərif etmə (edilmə), mədh etmə (edilmə); mədhnamə oxuma (oxunma); 3. *дан.* biabır (rüsvay) etmə, biabır (rüsvay) edilmə.

СЛАВНЕНЬКИЙ *прил. dan.* bax **славный** 3-cü mənada.

СЛАВНО *нареч.* çox qəşəng, çox gözəl; **славно поёт** çox gözəl oxuyur.

СЛАВНЫЙ *прил. 1.* şanlı, şöhrətli, şərəfli; **славные сыны нашей Родины** Vətənimizin şanlı oğulları; **2.** məşhur, adlı-sanlı, tanınmış; **3.** gözəl, qəşəng, xoş, xoşagənlən, sevimli, çox yaxşı; **славная погода** qəşəng hava; **4. обычно кр.ф.** məşhurdur; **город своими парками и садами** şəhər öz bağları və parkları ilə məşhurdur.

СЛАВОЛЮБИВЫЙ *прил. köhn.* şöhrətpərəst, şan sevdən, şan-şöhrət sevdən.

СЛАВОЛЮБИЕ *ср мн. нет köhn.* şöhrətpərəstlik, şan-şöhrət sevmə.

СЛАВОСЛЮБИЕ *ср 1.* mədh, səna; mədhiyyə; **2.** həddindən artıq tərif etmə, hədsiz tərif.

СЛАВОСЛОВИТЬ *несов.* həddindən artıq mədh etmək, tərif etmək, tərifləmək.

СЛАВУШКА *ж мн. нет 1.* слава (2-ci mənada) *сөз. кіç.*; **2. dan.** pis ad, pis şöhrət.

СЛАВЯНЕ *мн. (ед. славянин м)* slavyanlar, slavyan xalqları.

СЛАВЯНИЗАЦИЯ *ж мн. нет* slavyanlaşdırma, slavyanlaşdırılma, slavyanlaşma.

СЛАВЯНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* slavyanlaşdırılmış.

СЛАВЯНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* slavyanlaşdırmaq.

СЛАВЯНИЗИРОВАТЬСЯ *несов. 1.* slavyanlaşmaq; **2.** slavyanlaşdırılmaq.

СЛАВЯНИЗМ *м дилç.* slavyanizm (1. hər hansı bir slavyan dilindən qeyri-slavyan dilinə keçmiş söz və ya ifadə; **2. qədim slavyan dilindən rus dilinə keçmiş söz və ya ifadə).**

СЛАВЯНИН *м* slavyan.

СЛАВЯНКА *ж* slavyan qadın (qız).

СЛАВЯНОВЕД *м* slavyanşünas.

СЛАВЯНОВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* slavyanşünaslıq (slavyan xalqları, onların tarixi, dilləri, ədəbiyyatları haqqındakı elmlərin məcmusu).

СЛАВЯНОВЕДЧЕСКИЙ *прил.* slavyanşünaslıq -i[-i]; **славяноведческие исследования** slavyanşünaslıq tədqiqatları.

СЛАВЯНОФІЛ *м тар.* slavyanpərəst (slavyanpərəstlik tərəfdarı; bax **славянофильство**).

СЛАВЯНОФІЛЬСКИЙ *прил. тар.* slavyanpərəst(lik) -i[-i].

СЛАВЯНОФІЛЬСТВО *ср мн. нет тар.* slavyanpərəstlik (XIX əsrin ortalarında Rusiyada meydana çıxmış və Rusiya üçün ayrıca inkişaf yolu ideyasını irəli sürmüş cərəyan).

СЛАВЯНОФІЛЬСТВОВАТЬ *несов.* slavyanpərəst olmaq, slavyanpərəstlik siyasəti yeritmək.

СЛАВЯНОФІБ *ж* slavyanofob (slavyanları sevməyən adam, slavyanlıq düşməni).

СЛАВЯНОФІБСКИЙ *прил.* slavyanofob -i[-i].

СЛАВЯНОФІБСТВО *ср мн. нет* slavyanları sevməmə, slavyanlara qarşı ədavət, slavyanlara düşmən gözü ilə baxma.

СЛАВЯНСКИЙ *прил.* slavyan -i[-i]; **славянские языки** slavyan dilləri.

СЛАВЯНСТВО *ср мн. нет 1.* *субпр.* slavyan xalqları; **2. köhn. slavyanlıq.**

СЛАВЯНЩИНА *ж мн. нет köhn. 1.* bax **славянизм** 2-ci mənada; **2.** slavyan əllələri, slavyan torpaqları, slavyan ölkələri; **3.** slavyan dilləri, slavyan məişəti, slavyan dəb və adətləri, slavyanlara aid olan hər şey, slavyanlıq.

СЛАГАЕМОЕ *ср 1.* riyaz. toplanan, cəmlənən; **2.** tərkib hissəsi.

СЛАГАТЬ *несов.* bax **сложить** 5-ci və 6-cı mənələrdə.

СЛАГАТЬСЯ *несов. 1.* bax **сложиться** 2-ci mənada; **2.** ibarət olmaq; **3.** düzülmaq, qoşulmaq, düzəldilmək; **4.** boşaldılmaq, götürülmək (yük); **5.** öhdəsindən götürülmək, üzərindən götürülmək.

СЛАД *м: Ø сладу нет (с кем, чем) dan.* bacarmaq mümkün deyil, öhdəsindən gəlmək olmur.

СЛАДЕНЬКИЙ *сладкий* *сөз. кіç. və oxş. 1.* şirincə; **2. məc.** dadlıca, ləzzətlicə.

СЛАДИТЬ *сов. dan. 1.* qayırmaq, hazırlamaq, düzəltmək, qurmaq; **2.** bir-birinə uyğunlaşdırmaq, əlaqələndirmək, nizama salmaq; **3.** bacarmaq, öhdəsindən gəlmək, yola getmək, rəftar etməyi bacarmaq.

СЛАДИТЬСЯ *сов. dan.* düzəlmək, qaydaya düşmək, yoluna düşmək.

СЛАДКИЙ *прил. 1.* (mixtəlif mənələrdə) şirin; **2. məc.** dadlı, ləzzətli; **3. məc.** xoş, oxşayıcı, nəvazişli; zərif, incə, lətif; **4. məc.** riyakar, yaltaq; süni.

СЛАДКО *нареч. 1.* şirin, şirin-şirin; **2.** dadlı, ləzzətli; ləzzətlə; **3. məc.** xoş, yaxşı.

СЛАДКОВАТЫЙ *прил.* şirintəhər, şirinhal, şirinsov.

СЛАДКОГЛАСИЕ *ср мн. нет köhn.* incəlik, zəriflik, lətəfət (səsdə).

СЛАДКОГЛАСНЫЙ *прил. köhn.* incəsəslı, zərifəsəslı; incətelli; məlahətli, lətif (səs).

СЛАДКОЕЖКА *м и ж dan.* bax **сластёна**.

СЛАДКОЗВУЧИЕ *ср мн. нет köhn.* xoşavazlıq, incəsəslilik, zərifəsəslilik; incəlik, məlahət, lətəfət (səsdə).

СЛАДКОЗВУЧНОСТЬ *ж* xoşavazlıq, incəlik, məlahət (səsdə).

СЛАДКОЗВУЧНЫЙ *прил. köhn.* xoşavaz, xoşəsəslı, zərifəsəslı, incəsəslı, məlahətli (səs).

СЛАДКОРЕЧИВЫЙ *прил. köhn.* şirindil, aldil, şirindilli, şirindanısan.

СЛАДОСТНЫЙ *прил.* şirin, dadlı, ləzzətli.

СЛАДОСТРАСТИЕ *ср мн. нет* şəhvət, ehtiras.

СЛАДОСТРАСТНИК *м köhn.* şəhvətpərəst, şəhvət düşküni.

СЛАДОСТРАСТНИЦА *ж köhn.* şəhvətpərəst (şəhvət düşküni) qadın.

СЛАДОСТРАСТНОСТЬ *ж мн. нет* şəhvətpərəstlik, şəhvətlilik; ehtiras(hıq).

СЛАДОСТРАСТНЫЙ *прил. 1.* şəhvətpərəst, şəhvətli, ehtiraslı; **2. məc.** nəşəli, ləzzətli, şirin.

СЛАДОСТЬ *ж 1.* dadlılıq, ləzzətlilik; **2. məc.** zəriflik, incəlik, məlahət(lilik); **3. məc.** riyakarlıq, yaltaqlıq; **4.** şirinlik, dad, ləzzət; nəşə, zövq; **5. только мн.** **сладости** şimi, şimiyyat; **восточные сладости** Şərq şirniyyatı.

СЛАДЧАЙШИЙ *прев. ст. к сладкий; 1.* çox (ən) şirin; **2.** ən (çox) dadlı, ən (çox) ləzzətli; **3. məc.** ən (çox) zərif.

СЛАЖЕННОСТЬ *ж мн. нет dan.* uyğunluq, ahəng(darlıq), müntəzəmlik, uzlaşma; tərtib, nizam, qayda, sahman; **полная**

слаженность в работе цехов sexlərin işində tam uyğunluq, ahəng.

СЛАЖЕННЫЙ *прич. и прил. 1.* qayrılmış, hazırlanmış, düzəldilmiş; **2.** uyğun, sahmanlı, müntəzəm, tərtibli; müntəzəm gədən, yoluna salınmış, uzlaşdırılmış, sahmanlanmış, ahəngdar.

СЛАЖИВАТЬ *несов. dan.* bax **сладить** 1-ci mənada.

СЛАЖИВАТЬСЯ *несов. dan. 1.* bax **сладиться**; **2.** qayrılmaq, hazırlanmaq, düzəldilmək.

СЛАЗИТЬ *сов. dan. 1.* çıxıb düşmək; **сладить на крышу** dama çıxıb düşmək; **2.** düşüb çıxmaq; **сладить в погреб** zirzəmiyə düşüb çıxmaq.

СЛАЛОМ *м мн. нет idm.* slalom (manələri dəf edə-ədə ayaq xizəyi ilə dağdan enməkdən ibarət idman yarışı).

СЛАЛОМІСТ *м idm.* slalomçu (idmançı).

СЛАЛОМНЫЙ *прил. idm.* slalom -i[-i]; **сладомные лыжи** slalom xizəyi.

СЛАЛОМЩИК *м idm.* slalomçu (slalom idmanı ustası olan xizəkçi; bax **слалом**).

СЛАМЫВАТЬ *несов.* bax **сломить и сломать**.

СЛАМЫВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **сломиться, сломаться**; **2.** sındırılmaq, qırılmaq; **3. məc.** gücdən salınmaq, zəiflədilmək, iqtidarı qırılmaq, müqaviməti qırılmaq, sarsıdılmaq.

СЛАНЕЦ *м (мн. сланцы) geol.* şist (laylay quruluşlu süxur).

СЛАНЦЕВАНИЕ *прил. geol.* şistləşmə.

СЛАНЦЕВАТОСТЬ *ж мн. нет geol.* şistlilik; şistvarlıq.

СЛАНЦЕВАТЫЙ *прил. geol.* şistvari, şistəoxşar.

СЛАНЦЕВЫЙ *прил.* şist -i[-i] **сланцевая промышленность** şist sənayesi.

СЛАНЬ *ж 1. məh.* taxta döşəmə (gamidə); **2. xüs. məh. döşənək (bataqlıq yerlərdən keçmək üçün).**

СЛАСТЕНА *м и ж dan.* şirmisevən.

СЛАСТИТЬ *несов.* şimi vurmaq, şimi qatmaq, şirin etmək.

СЛАСТИТЬСЯ *несов.* şimi vurulmaq, şimi qatılmaq, şirin edilmək.

СЛАСТОЛЮБЕЦ *м köhn.* şəhvətpərəst adam.

СЛАСТОЛЮБИВЫЙ *прил. köhn.* şəhvətpərəst, şəhvət düşküni.

СЛАСТОЛЮБИЕ *ср мн. нет köhn.* şəhvət-pərəstlik, şəhvət.

СЛАСТЬ *ж 1. только мн. сласти* şirni, şirniyyat; *2. тас. дан.* xoş şey, kef verən şey, zövq verən şey, nəşə verən şey; **что за сласть гулять под дождём** yağış altında gəzmək nə xoş şey imiş.

СЛАТЬ *несов.* göndərmək, yollamaq.

СЛАТЬСЯ *несов. köhn.* 1. *бax cсылаться I;* 2. göndərilmək, yollanmaq.

СЛАЩАВО *нареч.* şit-şit, yaltaq-yaltaq; **слащаво смеяться** şit-şit gülmək.

СЛАЩАВОСТЬ *ж мн. нет 1.* bir az şirəlik, şirəhəllik; *2. тас.* şitlik.

СЛАЩАВЫЙ *прил.* 1. şirəntəhər, şirənhəl, ürək bulandıracaq dərəcədə şirən; *2. тас.* şit, duzsuz.

СЛАЩЕ *срав. ст. к сладкий и сладко;* 1. daha şirən; *слаще мёду* baldan şirən; *2. тас.* daha dadlı, daha ləzzətli.

СЛАЩЕННЫЙ *прич.* şirni vurulmuş, şirni qatılmış.

СЛАЩЕНЫЙ *прил.* dan. şirnilik, şirən.

СЛЁВА *нареч.* 1. soldan, sol tərəfdən, sol yandan; *2. solda, sol* tərəfdə.

СЛЕГА *ж (мн. слег)* körən, tir.

СЛЕГКА *нареч.* 1. yavaşca, yüngülcə, yüngülvən, üsulluca, astaca; *2. bir qədər, bir az, azacıq;* 3. ötrə, üzdən, səthi, qismən.

СЛЕД *I м (мн. следы)* 1. ləpir, iz; *тас.* iz, əsər, əlamət, nişanə; **следы преступления** cinayətin izləri; **следа нет (чего-н.)** əsər-əlamət (nişanə) yoxdur; *2. дан.* pəncə (ayaqda); *о по свежим следам* *бax горячий (по горячим следам); след (следом) в след; в один след* bir-birinin dalınca, bir-birinin ardınca; **без следа (пройти, исчезнуть)** tamamilə, izsiz (keçib getmək, itib getmək); **замести след (следы)** *bax замести; найти (обнаружить) след (следы); напасть на чей след* izinə düşmək; **путать следы** izi azdırmaq; **идти по чьим следам** 1) ...izi ilə getmək; ... ardınca getmək; 2) ...yolu ilə getmək; **(и) след простыл (пропал)** izi-tozu da qalmayıb.

СЛЕД II м: не след *дан.* yaramaz, lazım deyil; **след ли, что за след, какой след** *дан.* olarmı, yarmı, layiqdirmi, yaraşarmı.

СЛЕДИТЬ *несов.* 1. *baxmaq, təqib etmək, izləmək; следить за полётом самолёта* təyyarənin uçuşuna *baxmaq; следить за ежедневной печатью* gündəlik mətbuatı izləmək; *2. тас.* diqqətlə dinləmək, diqqətlə *baxmaq, diqqət yetirmək;* 3. göz yetirmək, *baxmaq, fikir vermək, göz qoymaq, nəzarət etmək; следить за ребёнком* uşağa göz yetirmək (*nəzarət etmək*); **следить за собой** özünə fikir vermək (*baxmaq*); 4. güdmək, izləmək; *pusmaq;* 5. *дан.* iz buraxmaq, ləkələmək, batırmaq, bulamaq.

СЛЕДОВАНИЕ *ср мн. нет 1.* dalınca getmə, ardınca getmə, təqib etmə; 2. getmə, hərəkət etmə; **во время следования поезда** qatar yol getdiyi zaman; *3. тас.* əməl etmə, riayət etmə, gözləmə; **следование моде** modaya riayət etmə.

СЛЕДОВАТЕЛЬ *м* müstəntiq; *köhn.* silistçi.

СЛЕДОВАТЕЛЬНО *союз* 1. buna görə də, beləliklə, nəticə etibarilə, bu səbəbdən; 2. deməli (ki), demək (ki).

СЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ *прил.* müstəntiqi [-i].

СЛЕДОВАТЬ *несов.* 1. dalınca getmək, ardınca getmək, təqib etmək; 2. ardınca gəlmək, dalınca gəlmək; **за весной следует лето** yazın ardınca yay gəlir; 3. getmək, hərəkət etmək; **поезд следует в Астору** qatar Astaraya gedir; *4. тас.* əməl etmək, riayət etmək; **гözləmək; следовать советам врача** həkimin məsləhətlərinə əməl etmək; **следовать правилам** qayda-qanuna riayət etmək; *5. безл.* lazım olmaq, vacib olmaq, **работу следует закончить в срок** işi vaxtında qurtarmaq lazımdır; *6. безл.* çatası olmaq, çatmaq, verilməli olmaq, **сколько с меня следует?** məndən nə qədər çatacaq? nə qədər verməliyəm? **по ведомости вам следует пятьсот тысяч манатов** cədvəl üzrə sizə beş yüz min manat çatasıdır; 7. nəticə çıxmaq, irəli gəlmək, ...çıxmaq; **отсюда следует, что...** buradan bu (belə bir) nəticə çıxır ki...; *о как следует* lazımcına, lazımi qədər, lazımi kimi, əməlli-başlı.

СЛЕДОМ *нареч.* dalınca, ardınca, izincə, arxasınca, arxa(sın)dan.

СЛЕДОПЫТ *м* izçi, ləpirçi, kəşfiyyatçı, iztaniyan.

СЛЕДСТВЕННО *köhn.* *bax следовательно.*

СЛЕДСТВЕННЫЙ *прил.* hüq. istintaq [-i]; **следственные органы** istintaq orqanları.

СЛЕДСТВИЕ *ср* 1. nəticə; 2. hüq. istintaq; *о быть (находиться) под следствием* istintaq altında olmaq.

СЛЕДУЕМЫЙ *прил.* 1. çatası, çatmalı olan, çatacaq; **следуемые мне деньги** mənə çatacaq pul, mənə çatası pul; *2. в знач. суц.* **следуемое** *ср мн. нет* çatacaq, çatası (pul və s.).

СЛЕДУЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. dalınca gedən, ardınca gedən, təqib edən; 2. gedən, hərəkət edən; *köhn.* avtobus, **следующий на вокзал** vağzala gedən avtobus; 3. dalınca gələn, ardınca gələn; **следующий за мной человек** dalıncı (məndən sonra) gələn adam; *4. тас.* riayət edən, əməl edən; **гözləyən;** 5. növbəti, gələn, gələcək, sonrakı, ertəsi; *о biri, о birisi; в следующую неделю* gələn həftə; **на следующий день** ertəsi gün; *6. в знач. мест.* **аşağıdakı, aşağıda** göstərilən, bu, belə bir; **получено телеграмма следующего содержания** bu məzmununda bir teleqram alınmışdır; *7. в знач. суц.* **следующее** *ср мн. нет* aşağıdakılar, bu, bunlar; **необходимо сделать следующее** aşağıdakıları etmək lazımdır, aşağıdakı işləri görmək lazımdır; **кто следующий?** növbə kimindir?

СЛЕЖАТЬСЯ *сов.* yarıpmmaq, yatmaq (*çox, qalmaqdan*).

СЛЕЖИВАТЬСЯ *несов.* *bax слежаться.*

СЛЕЖКА *ж мн. нет* güdmə, pusma, təqib etmə, izləmə; təqib, casusluq.

СЛЕЗА *ж (мн. слёзы)* 1. göz yaşı; 2. bir damla göz yaşı; *3. только мн. слёзы* ağlama, göz yaşı tökmək; **довести до слёз** ağlatmaq, *4. тас. дан.* rəhm, insaf, şəfqət, *5. тас.* damla, qətrə; *о пролить (пустить) слезу, ağlamaq (ağlamağa başlamaq); сквозь слёзы* gözü yaşlı, ağlaya-ağlaya; **крокодилы слёзы** *bax крокодилов; глотать слёзы* *bax глотать; осушить слёзы кому* təsəlli vermək; **(быть) в слезах** gözü yaşlı olmaq, ağlamaq; **утопать**

в слезах qan-yaş tökmək; **слёзы кипят** göz yaşı boğur; **слёзы подступили к горлу** *bax горло.*

СЛЕЗАТЬ *несов.* *bax слезть.*

СЛЕЗИНКА *ж слеза (2-й mənada) söz. kiç. və oxş.* bir damlacıq göz yaşı.

СЛЕЗИТЬСЯ *несов.* gözləri yaşarmaq, gözləri dolmaq, ağlamsınmaq, doluxsunmaq.

СЛЁЗКА *ж 1. слеза söz. kiç. və oxş.; 2. damla, damcı.*

СЛЕЗЛИВОСТЬ *ж мн. нет* ağlağanlıq.

СЛЕЗЛИВЫЙ *прил.* 1. ağlağan, çox ağlayan, gözyaşlı; 2. ağlar; **слезливый голос** ağlar səsi.

СЛЕЗНИК *м 1.* *bax слезница* 1-ci mənada; *2. anat.* yaş kisəsi (*gözdə*).

СЛЕЗНИЦА *ж 1. tar. qədim romalılarda:* vaxtilə ölü üçün ağlamış qohumların guya göz yaşları saxlanılan qab; *2. köhn. isteh.* göz yaşları, xahiş, iltimas, yalvarış.

СЛЁЗНО *нареч.* ağlaya-ağlaya, yalvara-yalvara, yazıq-yazıq, ağlayaraq, göz yaşları ilə, ah-zarla.

СЛЁЗНЫЙ *прил.* 1. anat. göz yaşı [-i]; **слёзные железы** göz yaşı vəziləri; *2. тас. дан.* ağlar, həzin, kədərli, ələmli, iniltili; **слёзный голос** ağlar səsi.

СЛЕЗОТДЕЛЕНИЕ *ср мн. нет* *bax слезотечение.*

СЛЕЗОТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* fiziol. göz yaşı ifraz edən.

СЛЕЗОТЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* fiziol. göz yaşı axması, gözlərin sulanması.

СЛЕЗОТОЧАЩИЙ *bax слезоточивый* 2-ci mənada.

СЛЕЗОТОЧИВОСТЬ *ж мн. нет 1.* yaşarma, sulanma; *2. göz yaşı axıtma, gözləri yaşarma;* 3. göz yaşardıcılıq (*qaz və s. haqqında*).

СЛЕЗОТОЧИВЫЙ *прил.* 1. yaşaran, sulanan (*göz*); *2. göz yaşardıcı, göz yaşardan, gözden yaşı axıdan; слезоточивый газ* göz yaşardıcı qaz.

СЛЕЗОТОЧИТЬ *несов.* yaşarmaq, sulanmaq (*göz*).

СЛЕЗТЬ *сов.* 1. düşmək; 2. soyulmaq, qormaq, getmək; **кожа слезла** dərisi soyuldu; **краска слезла** rəngi getdi.

СЛЕПЕНЬ *м zool.* göyün (göyöyün), bədənək (*cücü*).

СЛЕПЕНЬКИЙ *dan.* слепой *söz.* kiç.
СЛЕПЕЦ *м (мн. слепцы)* kor.
СЛЕПИТЬ *I несов.* 1. bax oслеплять; 2. qamaşdırmaq (gözləri).
СЛЕПИТЬ *II сов.* bax лепить 1-ci mənada.
СЛЕПИТЬ *III сов.* 1. yarışdırmaq; 2. yarışdırıb qayıрмаq, hazırlamaq (yarışdırmaq-la); **слепить конверт** konvert qayıрмаq.
СЛЕПИТЬСЯ *I несов.* qamaşmaq (göz).
СЛЕПИТЬСЯ *II несов.* yarışmaq.
СЛЕПЕННЫЙ *I прич.* qayırılmış, yapılmış.
СЛЕПЕННЫЙ *II прич.* 1. yarışdırılmış; 2. (yarışdırılıb) qayırılmış, hazırlanmış.
СЛЕПЛИВАТЬ *несов.* bax слепить *III*.
СЛЕПЛИВАТЬСЯ *несов.* yarışmaq; 2. yarışdırılmaq.
СЛЕПЛЯТЬ *несов.* bax слепить *III*.
СЛЕПЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax слепиться *II*; 2. yarışdırılmaq; 3. (yarışdırılıb) qayırılmaq, hazırlanmaq.
СЛЕПНУТЬ *несов.* kor olmaq, gözü tutulmaq.
СЛЕПО *нареч.* kor-koranə, korcasına, soruşmadan, bilmədən, gözübağlı; **слепо верить** (кому-н.) kor-koranə inanmaq.
СЛЕПОЙ *прил.* 1. kor; слепой человек kor adam; 2. *в знач. суц.* kor; школа для слепых korlar məktəbi; 3. *тас.* kor-koranə, düşünmədən (*edilən, görülən*); слепое подражание kor-koranə təqlid; 4. *тас.* təsadüfi, kortəbii; жертва слепого случая təsadüfi hadisə qurbanı; 5. *тас.* avam, cahil; 6. qarışıq, tutqun, çətin seçilən; 7. baxmadan, görmədən (*edilən, görülən* *və s.*); слепой метод писания на пишущей машинке yazı maşınında baxmadan yazma üsulu; **слепая кишка** (*anat.*) kor bağırsaq; **слепой полёт** *ав.* qaralıqda uçuş, dumanlı havada uçuş; **слепой дождь** qurd yağışı; **слепая курица** korus.
СЛЕПОК *м (мн. слепки)* surət (*heykəl, model və s. surəti*).
СЛЕПОРОЖДЕННЫЙ *прил.* anadangəlmə kor, anadan kor doğulmuş.
СЛЕПОТА *ж мн. нет* 1. korluq; 2. *тас.* avamlıq, cahillik, nadanlıq; **цветовая слепота** *tib.* bax дальтонизм; **снежная**

слепота bax снежница 1-ci mənada, **куриная слепота** bax куриный.
СЛЕПУН *м zool.* kor ilan (*torpaq altında yaşayan xırdağızlı ilan*).
СЛЕПЫШ *м zool.* kor siçan.
СЛЕСАРИТЬ *несов. dan.* çilingərlik etmək.
СЛЕСАРИНИЧАТЬ *несов. dan.* bax слесарить.
СЛЕСАРНЫЙ *прил.* çilingər -i[-i]; çilingərlik -i[-i]; слесарные инструменты çilingör(lik) alətləri.
СЛЕСАРНЯ *ж dan.* çilingər-xana.
СЛЕСАРСКИЙ *прил.* çilingər -i[-i].
СЛЕСАРСТВО *ср мн. нет dan.* çilingərlik.
СЛЕСАРЬ *м (мн. слесари и слесаря)* çilingör.
СЛЕТ *I м* 1. uçub gəlmə, uçuşub gəlmə, uçub qonma (*quşlar*); 2. axışib gəlmə, yığışma, toplaşma; 3. uçub gəlmiş quş dəstəsi; 4. yığıncaq, toplanış.
СЛЕТ *II м* 1. enmə, düşmə; 2. uçma, uçub getmə.
СЛЕТАННОСТЬ *ж мн. нет ав.* birgə uçma vərdişi, toplu halda uçma məharəti.
СЛЕТАТЬ *I сов.* 1. uçmaq (gedib-qayıtmaq); **слетать в Нахчыван** Naхçıvana uçmaq, təyyarə ilə Naхçıvana gedib-qayıtmaq; 2. *dan.* dəymək, baş çəkmək, baş vurmaq, tez dəyib qayıtmaq; **слетать на одной ноге куда, к кому** qaçaraq (cumaraq, çaparaq) getmək.
СЛЕТАТЬ *II несов.* bax слететь.
СЛЕТАТЬСЯ *I сов. ав.* birgə uçuşa alışmaq, toplu halda uçmaq vərdişi qazanmaq.
СЛЕТАТЬСЯ *II несов.* bax слетаться.
СЛЕТЕТЬ *сов.* 1. enmək, düşmək; uçub... qonmaq; **голубь слетел с крыши на землю** göyərçin damdan uçub yerə qondu; 2. uçmaq, uçub getmək; 3. *dan.* uyxılmaq, başaşağı gəlmək; 4. *тас.* çökmək; 5. *тас.* yox olmaq, itmək; 6. *тас.* *dan.* qulluqdan çıxarılmaq, bayıra atılmaq.
СЛЕТЕТЬСЯ *сов.* 1. uçub gəlmək, uçuşub gəlmək (*müxtəlif yerlərdən*); 2. *тас.* axışmaq, yığışmaq, toplaşmaq.
СЛЁТОК *м (мн. слётки)* 1. pərvaz quş, təzə qanadlanmış quş; 2. *тас.* köhn. bax **выскачка**.
СЛЕЧЬ *сов.* 1. *dan.* yorğan-döşəyə düşmək; 2. *məh.* uzanmaq, yerə sərilmək.

СЛИБЕРАЛЬНИЧАТЬ *сов.* bax либеральничать.
СЛИВ *м* 1. tökmə, tökülme; boşaltma, boşaldılma; 2. süzmə, süzülme; 3. qatma, qatışdırma, qatılma, qarışdırılma; 4. xüs. navalça, nov, axar.
СЛИВА *ж* 1. gavalı; 2. gavalı ağacı.
СЛИВАНИЕ *ср мн. нет* bax слив 1-ci, 2-ci və 3-cü mənalarda.
СЛИВАТЬ *несов.* bax слить.
СЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax слиться; 2. qovuşmaq, axıb birləşmək; 3. tökülme, boşaldılma; 4. süzülme; 5. qatılmaq, qarışdırılmaq.
СЛИВКИ *ед. нет* 1. qaymaq; 2. *тас.* bir şeyin ən yaxşı, ən seçilmiş hissəsi, qaymağı, gülü; **сливки** qaymağını yığmaq.
СЛИВКООТДЕЛИТЕЛЬ *м xüs.* separator (*süddən qaymaq ayıran cihaz*).
СЛИВКООТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. qaymaqayırıcı; **сливкоотделительный аппарат** qaymaqayırıcı aparat.
СЛИВНОЙ *прил.* xüs. qarışıq, qarışdırılmış, müxtəlif qablardan tökülme; **сливной молочный пункт** süd qəbul edən məntəqə; **сливная яма** çirkab quyusu.
СЛИВНЫЙ *köhn.* bax сливовый.
СЛИВНЯК *м məh.* 1. gavalılıq, gavalı bağı; 2. bax сливянка.
СЛИВОВЫЙ *прил.* gavalı -i[-i]; **сливовое варенье** gavalı mürəbbəsi.
СЛИВОЧНИК *м* qaymaq qabı.
СЛИВОЧНЫЙ *прил.* 1. qaymaq -i[-i]; **сливочный вкус** qaymaq dadı; 2. qaymaqlı, qaymaqdan hazırlanmış; **сливочное мороженое** qaymaqlı dondurma; **сливочное масло** kərə yağı.
СЛИВЯНКА *ж* gavalı likörü.
СЛИЗАННЫЙ *прич.* yalanmış, yalanıb təmizlənmiş, yalanıb yeyilmiş.
СЛИЗАТЬ *сов.* yalamaq; yalayıb təmizləmək; **будто корова языком слизала** bax слизнуть.
СЛИЗЕВИК *м bot.* selik bitkisi (*hüceyrələri selikli maddə ifraz edən ibtidai bitki*).
СЛИЗЕВОЙ *прил.* selik -i[-i]; selik ifraz edən, selikli.
СЛИЗЕНЬ *м zool.* çıpaq ilbiz (*molyusk*).

СЛИЗЕТЕЧЕНИЕ *ср мн. нет bot.* selikaxma, selik ifrazı.
СЛИЗИСТЫЙ *прил.* selikli; **слизистая оболочка** (*anat.*) selikli qışa.
СЛИЗКИЙ *прил. məh.* 1. sürüşkən; 2. seliklə örtülü.
СЛИЗНУТЫЙ *прич.* 1. yalanmış, yalanıb təmizlənmiş; 2. *тас.* *dan.* çırpışdırılmış, oğurlanmış.
СЛИЗНУТЬ *сов.* 1. yalamaq, yalayıb təmizləmək; 2. *тас.* *dan.* çırpışdırmaq, oğurlamaq; **будто корова языком слизнула; как языком слизнула** bir parça əppək oldu, itdi.
СЛИЗНЯК *I м* 1. *zool.* bax моллюск; 2. *тас.* *dan.* iradəsiz adam, vecsiz adam.
СЛИЗНЯК *II м arxit.* divar karnizinin ortası.
СЛИЗОВЫЙ bax слизистый.
СЛИЗЫВАТЬ *несов.* bax слизать.
СЛИЗЫВАТЬСЯ *несов.* yalanmaq, yalanıb, təmizlənmək.
СЛИЗЬ *ж мн. нет* selik.
СЛИМОНИТЬ *сов. dan.* çırpışdırmaq, oğurlamaq.
СЛИНЯТЫЙ *прил. dan.* bozarmış, rəngi getmiş, solmuş.
СЛИНЯТЬ *сов.* 1. *dan.* solmaq, bozarmaq, ağarmaq; 2. tüləmək; tökülme, çıxmaq (*dəri, tük*).
СЛИП *м daniz.* slip (1. *gəmiləri qaldırır kənarə çəkmək üçün qurğu; balina ovlayan gəmidə; ovlanmış balinaları yuxarı götürəyər qaldırmaq üçün maili körpü*).
СЛИПАНИЕ *ср мн. нет* 1. yarışma; 2. örtülmə, yumulma (*göz*).
СЛИПАТЬ *несов. dan.* tutmaq, örtmək, açılmağa qoymamaq (*gözləri*).
СЛИПАТЬСЯ *несов.* 1. yarışmaq; 2. *тас.* yumulmaq, örtülmək (*gözləri*); **глаза слипаются** gözləri yumulur (yuxusu gəlir).
СЛИПНУТЬСЯ *сов.* bax слипаться.
СЛИТКОВЫЙ *прил.* külçə halında olan.
СЛИТНО *нареч.* bir yerde, bitişik, qovuşuq.
СЛИТНОСТЬ *ж мн. нет* bitişiklik, qovuşuqluq, ayrılmazlıq.
СЛИТНЫЙ *прил.* bitişik, qovuşuq; **слитное предложение** *gram.* qovuşuq cümle.
СЛИТОК *м (мн. слитки)* külçə.
СЛИТОЧНЫЙ *прил.* külçə -i[-i].

СЛИТЫЙ прич. 1. tökülmüş, boşaldılmış, 2. süzülüş, üzü alınmış (*südüün və s.*); 3. tökülüb qatılmış, qarışdırılmış; 4. *тас.* birləşdirilmiş, bitişdirilmiş.

СЛИТЬ сов. 1. tökmək, boşaltmaq, 2. süzmək; üzünü almaq (ayırmaq); **слить сливки с молока** südüün qaymağını ayırmaq; 3. qatmaq, qarışdırmaq (*bir qaba tökərək*); 4. *тас.* birləşdirmək, bitişdirmək; **слить два завода** iki zavodu birləşdirmək.

СЛИТЬСЯ сов. 1. qarışmaq, qovuşmaq, birləşmək; 2. *тас.* qaynaşmaq-qarışmaq.

СЛИЧАТЬ несов. бах сличить.

СЛИЧАТЬСЯ несов. tutuşdurulmaq, müqayisə edilmək, tutuşdurulub yoxlanmaq.

СЛИЧЕНИЕ ср мн. нет 1. tutuşdurma, tutuşdurulma; tutuşdurub yoxlama, tutuşdurulub yoxlanma; müqayisə etmə, müqayisə edilmə; 2. müqayisə.

СЛИЧЕННЫЙ прич. tutuşdurulmuş, müqayisə edilmiş, tutuşdurulub yoxlanmış.

СЛИЧИТЕЛЬНЫЙ прил. хüs. müqayisə (yoxlama) -[i]-[i]; **сличительная ведомость** müqayisə cədvəli; yoxlama cədvəli.

СЛИЧИТЬ сов. tutuşdurmaq, müqayisə etmək, tutuşdurub yoxlamaq.

СЛИШКОМ нареч. çox, hədd(in)dən artıq, olduqca, dedikcə; **слишком дорого** çox bəla(dır); **о́ это уж слишком!** bu ləpə ağ oldu! **не слишком о** qədər də (yox); **он не слишком умён о**, o qədər də ağıllı deyil.

СЛИЯНИЕ ср мн. нет 1. qarışdırma, qarışdırılma, qarışma; birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; qovuşma; 2. su qovuşan yer, qovuşaq; **место слияния двух рек** iki çayın qovuşduğu yer; **на слиянии рек строится гидроэлектростанция** çayların qovuşmasında hidrostantsiya tikilir.

СЛОБОДА ж (мн. **слободы**) 1. qəsəbə; kənd, böyük kənd; 2. *köhn.* şəhər ətrafı, şəhər kənarı, bəyir şəhər.

СЛОБОДКА ж **слобода** söz. kiç.

СЛОБОДСКОЙ прил. qəsəbə -[i]-[i]; **слободское население** qəsəbə əhalisi.

СЛОБОДЧАНИН бах **слобожанин**.

СЛОБОДЧАНКА бах **слобожанка**.

СЛОБОЖАНИН м qəsəbədə yaşayan, qəsəbə əhli (sakini).

СЛОБОЖАНКА ж qəsəbədə yaşayan (qəsəbə sakini) qadın (qız).

СЛОВАК м **slovak**; (мн. **словаки**) (*Slovakianın əsas əhalisini təşkil edən slavyan xalqlarından biri*).

СЛОВАРИК м **словарь** söz. kiç. lüğətçə.

СЛОВАРНИК м *dan.* lüğətçi; lüğət tərtibçisi, lüğət redaktoru, leksikoqraf.

СЛОВАРНЫЙ прил. lüğət -[i]-[i]; **словарный состав языка** dilin lüğət tərkibi.

СЛОВАРЬ м 1. lüğət; толковый словарь izahlı lüğət; 2. leksika (*bir dildə olan və ya bir yazıcının işlətdiyi sözlərin məcmusu*); **изучить словарь** Физули Füzulinin leksikasını öyrənmək.

СЛОВАЦКИЙ прил. **slovak** -[i]-[i]; **словацкий язык** **slovak** dili.

СЛОВАЧКА ж **slovak** qadın (qız).

СЛОВЕНЕ мн. slavyanlar (*slavyan xalqlarının köhnə adı*).

СЛОВЕНЕЦ м **sloven**; (мн. **словенцы**) (*Sloveniyanın əsas əhalisini təşkil edən xalq*).

СЛОВЕНКА ж **sloven** qadın (qız).

СЛОВЕНСКИЙ прил. **sloven** -[i]-[i]; **словенский язык** **sloven** dili.

СЛОВЕСНИК м 1. filoloq (*filologiya təhsili almış şəxs*); 2. orta məktəbdə dil və ədəbiyyat müəllimi; 3. *köhn.* filologiya fakültəsi tələbəsi.

СЛОВЕСНИЦА ж *dan.* бах **словесник**.

СЛОВЕСНО нареч. dilcavabı, şifahi (surətdə).

СЛОВЕСНОСТЬ ж мн. нет 1. (bədi) ədəbiyyat; 2. *köhn.* filologiya elmləri (*dilşünaslıq, üslubiyyat, ədəbiyyatşünaslıq və s.*); 3. *dan.* boş söhbət, söz, danışmaq; 4. *köhn.* (*hərbi*) nizamnamə dərsi (*məşğələsi*).

СЛОВЕСНЫЙ прил. 1. şifahi, dilcavabı; **словесный приказ** şifahi əmr; 2. *köhn.* filologiya -[i]-[i].

СЛОВЕЧКО ср **слово** I (1-ci və 3-cü mənələrdə) *söz. kiç. və oxş.*; bir kəlmə, bir söz; **о заклинать словечко бах заклинать; замолвить словечко бах замолвить**.

СЛОВИНЕЦ м (мн. **словинцы**) **slovin** (*Qərbi slavyan xalqlarından biri*).

СЛОВИНКА ж **slovin** qadın (qız).

СЛОВИНСКИЙ прил. **slovin** -[i]-[i]; **словинский язык** **slovin** dili.

СЛОВИТЬ сов. *dan.* tutmaq; yaxalamaq.

СЛОВЕННЫЙ прич. *dan.* tutulmuş; yaxalanmış.

СЛОВНИК м *xüs.* sözlük (*lüğət üçün əlifba sırasında düzülmüş sözlər siyahısı*).

СЛОВНО союз 1. ...kimi; **плывёт, словно** утка ördək kimi üzür; 2. sanki, elə bil, guya ki, deyəsən; **словно кто стучит?** deyəsən, qapını döyən var?

СЛОВО I ср (мн. **слова**) 1. söz, kəlmə; 2. *только* *ed. dil*; **любить родное слово** ana dilini sevmək; 3. danışma, nitq; **дар слова** danışma qabiliyyəti; 4. söz; **свобода слова** söz azadlığı; **взять слово** söz almaq; **предоставить слово** söz vermək; 5. *только* *мн.* boş danışmaq, boş söhbət, laf; **это одни слова** bu, quru söhbətdir; 6. hekayə, rəvayət, dastan; **“Слово о полку Игореве”** “İqor polku haqqında dastan”; 7. fikir, qərar, hökm; **сказать веское слово** öz qəti fikrini söyləmək; 8. vəd, söz; **дать слово** vəd etmək, söz vermək; **о к слову** **сказать** sözgəlişi etmək, yeri gəlmişkən demək; **на словах** 1) sözdə, dil-cavabı, şifahi; 2) dildə, ağzda; **одним словом** **бах** **словом**; **с чужих слов** başqalarının dilindən; **слов нет** əlbəttə, şübhəsiz, rəziyam, sözlüm yoxdur; **сöz yox ki...**; **слово в слово** hərfiyyən, eynən sözbəsöz; **не лезть за словом в карман** **бах** **карман**; **по последнему слову техники** texnikanın son nailiyyəti əsasında; **крылатые слова** **бах** **крылатый**; **честное слово** **бах** **честный**; **слово в слово** hərfi-hərfinə (dübbədüz) **слово за слово** kəlmə-kəlmə; **тədricən**; **по словам чьим** ...dediyinə görə; ...sözlünə görə, ... yazdığına görə; **со слов чьих** 1) ...sözlərinə görə; 2) əzbərdən, kitabsız; **в двух (кратких, коротких, нескольких) словах** bir-iki kəlmə ilə; **qısaca, müxtəssərcə**; **к слову** **прийтись** sözgəlişi; (yerində) deyilmək; **от слова до слова**; **başdan-baş**; **başdan-ayağa** **acan**; **от слова к слову** söz sözü çəkər, **с первого слова** bir dəfəyə; **birinci sözdən** (kəlmədən); **игра слов** **бах** **игра**; **только слово, что...** ancaq adı var; **бросать слова на ветер** **бах** **ветер**; **глотать слова** **бах** **глотать**; **замолвить слово** **бах** **замолвить**; **сказать пару теплых слов** **бах** **теплый**; **сказать свое слово** **бах** **свой**; **тратить слова** **понапрасну** (попусту,

зря) **bihudə** danışmaq, havayı danışmaq; **играть словами** **бах** **играть**; **словом** **сказать** **бах** **словом**; **играть на слове** (словах) **кого** **сөздə** tutmaq; **быть господином (хозяином) своего слова** (своему слову) **öz sözlünün ağası** (sahibi) olmaq; **не говоря худого (дурного) слова** **бах** **говорить**; **не добиться слова** **bir kəlmə də** qorarda bilməmək; **не мочь** (не уметь) **связать двух слов** **iki sözü** (kəlməni) **bir-birinə bağlaya** bilməmək; **не находить слов для чего**; **слов не хватает** söz tapmaq olmur.

СЛОВО II ср 1. rus əlifbasında “С” hərfinin qədim adı; 2. *qəd.* hərflər, yazı işarəsi.

СЛОВОБЛҮДНЕ, СЛОВОБЛҮДСТВО ср мн. нет boş danışmaq, laqırtı, boşboğazlıq, lafçılıq, ibarəbazlıq.

СЛОВОИЗВЕРЖЕНИЕ ср boşboğazlıq, çərrəncilik, naqqallıq.

СЛОВОИЗВІТІЕ ср мн. нет *köhn.* söz güləşdirmə, ibarəbazlıq.

СЛОВОИЗЛІЯНИЕ ср üreyini boşaltma.

СЛОВОИЗМЕНЕНИЕ ср мн. нет *dilç.* sözlərin dəyişməsi, sözdəyişmə; **формы словоизменения** sözlərin dəyişmə formaları.

СЛОВОЛІТЕЦ м **hürufəttökən**, **hərflökən** (işçi, usta).

СЛОВОЛІТНЫЙ прил. *poliqr.* **hərflökən**; **словолитный цех** **hərflökən** sex.

СЛОВОЛІТНЯ ж *poliqr.* **hərflökən** emalat-xana (sex, müəssisə).

СЛОВОЛІТЧИК м *xüs.* **hərflökən** fəhlə.

СЛОВОМ *вв. сл.* bir sözlə, xülasə, müxtəssər, sözlün qısaı, əlqəraz.

СЛОВООБРАЗОВАНИЕ ср мн. нет *dilç.* sözdüzəltmə; **способы словообразования** sözdüzəltmə üsulları.

СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ прил. *dilç.* sözdüzəldici; **словообразовательный суффикс** sözdüzəldici şəkilçi.

СЛОВООХОТЛИВОСТЬ ж мн. нет danış-qanlıq, söhbətcilik.

СЛОВООХОТЛИВЫЙ прил. danışqan, söhbətcil, danışmağa həvəsli.

СЛОВОПРЕНИЕ ср *köhn.* mübahisə, sözləşmə, bəhs, bəhsləşmə.

СЛОВОПРОИЗВОДНЫЙ прил. *dilç.* 1. sözdüzəltmə -[i]-[i]; 2. sözdüzəldici (*kök* söz-

СЛУЖАНКА ж 1. qarabaş, ev qulluqçusu; 2. *тас.* köməkçi rol oynayan, köməkçi.
СЛУЖАЩИЙ 1. *прич. и прил.* xidmət edən, qulluq edən, işləyən; 2. *в знач. суц.* xidmətçi; qulluqçu.
СЛУЖБА ж 1. xidmət etmə, qulluq etmə; 2. xidmət, qulluq; 3. iş, vəzifə; qulluq yeri, idarə; он пошёл на службу о, işə getmişdir; 4. *xüs.* xidmət; служба связи rabitə xidməti; 5. *только мн. köhn.* köməkçi tikililər; 6. (*dini*) ibadət, ibadət etmə; 7. *дослужить службу (кому)* xidmət göstərmək; *поставить что на службу чему* ...xidmətinə vermək; *не в службу, а в дружбу* qulluq olmasın..., lütfən.
СЛУЖБИСТ м *дан. köhn.* xırдаçı, rəsmiyyətçi (*öz vəzifəsində*).
СЛУЖБИШКА ж *дан.* служба (2-ci və 3-cü mənalar) *söz. kiç.*
СЛУЖЕБНИК м *dua kitabı (xristianlarda).*
СЛУЖЕБНЫЙ *прил.* 1. xidmət -[i-] xidməti; *служебный долг* xidməti vəzifə; 2. iş -[i-]; *служебное время* iş vaxtı; 3. *тас.* köməkçi, ikinci dərəcəli; 4. *грам.* köməkçi; *служебные слова* köməkçi sözlər (*bağlayıcılar, söz önləri, ədatlar*).
СЛУЖЕНИЕ *ср мн. нет* 1. xidmət etmə, qulluq etmə; xidmət, qulluq, *служение народу* xalqa xidmət; 2. (*dini*) ibadət etmə; ibadət.
СЛУЖИВСКИЙ *мәһ.* bax *служивый* 1-ci mənada.
СЛУЖИВЫЙ *көһн.* 1. *прил.* qulluq (xidmət, vəzifə) -[i-]; 2. *в знач. суц.* əsgər, hərbi qulluqçu.
СЛУЖИЛЫЙ *прил. тар.* xidmətdə olmuş, hərbi qulluqda olmuş; xidmətçi (*XIV-XVIII əsrin əvvəlində Rusiyada*).
СЛУЖИТЕЛЬ м 1. *көһн.* qulluqçu, xidmətçi, nökr; 2. xadim; *служитель науки* elm xadimi; *служитель культа* ruhani, din xadimi; *канцелярский служитель* dəftərxana xidmətçisi; *служитель Фемиды* бax *Фемида*.
СЛУЖИТЕЛЬНИЦА ж bax *служитель* 1-ci mənada.
СЛУЖИТЕЛЬСКИЙ *прил. көһн.* qulluqçu (xidmətçi) -[i-].
СЛУЖИТЬ *несов.* 1. xidmət etmək, qulluq etmək; 2. *тас.* işləmək; vəzifə ifa etmək;

служить секретарём katib vəzifəsində işləmək; 3. *тас.* səbəb olmaq, bəis olmaq; 4. -dir(-dır) *xəbər şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; *служба в армии* *служит школой мужества* orduda xidmət igidlik məktəbidir; 5. olmaq; *служить примером* nümunə (örnək) olmaq; 6. yaramaq, lazım olmaq, ...vəzifəsini görmək; *эта комната служит нам кухней* bu otaq bizim üçün mətbəx vəzifəsini görür; 7. (*dini*) ibadət etmək; 8. şöngümək, dal ayaqları üstə oturmaq (*it və bəzi başqa heyvanlar haqqında*).
СЛУЖИТЬСЯ *несов.* ibadət edilmək.
СЛУЖКА м *худдам*; monastir xidmətçisi; *кеşiş* xidmətçisi; *синагога* xidmətçisi.
СЛУКАВИТЬ *сов.* bax *лукавить*.
СЛУПИТЬ *сов.* bax *лупить* 1-ci mənada.
СЛУПИТЬСЯ *сов.* bax *лупиться*.
СЛУШИЛЕННЫЙ *прич.* soyulmuş, qoparılmış.
СЛУШИВАТЬ *несов.* bax *слушать*.
СЛУШИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *слушаться*; 2. soyulmaq, qoparılmaq.
СЛУХ м 1. eşitmə; eşitmə qabiliyyəti, qulaq; *ухо – орган слуха* qulaq eşitmə orqanıdır; *у него острый слух* onun qulağı itidir; 2. musiqini düzgün qavrama qabiliyyəti; *играть на слух* notsuz çalmaq, əzbər çalmaq, hafizə ilə çalmaq; *абсолютный слух* kamil eşitmə qabiliyyəti; 3. *тас.* xəbər, şayiə, səs; *пустить слух* şayiə buraxmaq; *ни слуху, ни духу* nə xəbər var, nə ətər; *обратиться в слух* diqqətlə qulaq asmaq; *на слух* qulaq asaraq, qulağı ilə...
СЛУХАЧ м *xüs.* 1. radio siqnalını qulağı ilə tutan (adam); 2. radio xətti ilə düşmənin danışqlarına qulaq asan.
СЛУХОВОЙ *прил.* eşitmə -[i-]; *слуховой орган* eşitmə orqanı; *слуховое окно* dam pəncərəsi, bəca; *слуховой рожок* qulaq borusu (*ağır eşidənlər üçün*).
СЛУЧАЕМ *вв. сл.* bax *случайно* 2-ci mənada.
СЛУЧАЙ м 1. hadisə, macəra, sərgüzəşt, qəza; qəziyyə, vəqə, əhvalat; *несчастный случай* bədbəxt hadisə; *со мной произошёл странный случай* başıma qəribə bir əhvalat (hadisə) gəlib; 2. təsadüf; *успех работы не может зависеть от случая* işin müvəffəqiyyəti təsadüfdən asılı ola

bilməz; *от случая к случаю* təsadüfdən təsadüfə (arabir, bəzən); *счастливый случай* xoş təsadüf; 8. fürsət, vaxt, imkan; *унустить случай* fürsəti əldən qaçırmmaq; *при случае* *заходи к нам* vaxt tapanda bizə gəl; *мне представился случай* *поговорить с ним* onunla danışmağa imkan tapdim (onunla danışmaq mənə müəssər oldu); 4. dəfə, səfər; *отложим беседу до другого случая* söhbəti gələn dəfəyə qoysaq; 5. hal; *в отдельных случаях* ayrı-ayrı hallarda (bəzən); *во всяком случае* hər halda; *в случае чего* hərgah, əgər, ...təqdirdə; (-sa, -sə) *şəkilçiləri ilə də ifadə olunur*; *в случае чего, сообщи мне* bir şey olarsa, mənə xəbər ver; *в случае надобности* lazım gələrsə; *на случай* 1) ehtiyatən, ehtiyat üçün, hər ehtimala qarşı; *на случай холода* *захватить пальто* ehtiyat üçün paltonu özünə götür; 2) birdən, təsadüfən, qəfil-dən; *на худой случай* bəd ayaqda, bədəbəddə; *при случае* yeri düşəndə, yeri gələndə, imkan olanda; *по случаю* 1) ...münasibətilə, ...görə; (-dan, -dən) *şəkilçiləri ilə də ifadə olunur*; *по случаю праздника* bayram münasibətilə; *не поехали по случаю* *дождя* yağış olduğuna görə getmədik (getmədilər); 2) təsadüfi olaraq; *купить по случаю* təsadüfi olaraq almaq; *в противном случае* əks təqdirdə; *ни в коем случае* əsla, qətiyyətlə, heç bir vəchlə, heç vaxt; *в случае* əgər işdir...; *в крайнем случае* bax *крайний*; *в таком (том) случае* belə olduqda, belə halda, belə olan halda (təqdirdə); *в (том) случае, если* elə olsa, əgər, onda...; *на всякий случай* bax *всякий*; *на всякий пожарный случай* hər ehtimala qarşı; *на первый случай* başlangıç üçün; *игра случая* bax *игра*.
СЛУЧАЙНО *нареч.* 1. təsadüfi olaraq, təsadüfən, ittifaqən, təsadüfi; bilmədən; 2. sözləşib; *не случайно* əsassız deyil, səbəbsiz deyil, təsadüfi deyil, səbəbi var, qəsdən.
СЛУЧАЙНОСТЬ ж 1. təsadüflilik, təsadüfi olma; 2. təsadüfi vəziyyət, təsadüf; *помешала случайность* təsadüf mane oldu.
СЛУЧАЙНЫЙ *прил.* təsadüfi, gözənilməyən.

СЛУЧАТЬ *несов.* bax *случить*.
СЛУЧАТЬСЯ I *несов.* bax *случиться* I.
СЛУЧАТЬСЯ II *несов.* 1. bax *случиться* II; 2. *xüs.* cütləşdirmək (*heyvanlar haqqında*); 3. *овç.* bir yerə yığmaq, bir yerə toplamaq (*itlər*).
СЛУЧЕННЫЙ *прил. xüs.* cütləşdirilmiş (*heyvanlar*).
СЛУЧИВШИЙСЯ *прич.* 1. baş vermiş, üz vermiş; 2. *в знач. суц.* hadisə, qəza.
СЛУЧИТЬ *сов.* 1. *xüs.* cütləşdirmək (*heyvanları*); 2. *овç.* bir yerə yığmaq, bir yerə toplamaq (*itləri*).
СЛУЧИТЬСЯ I *сов.* 1. baş vermək, üz vermək, olmaq, vəqə olmaq, *случилась беда* fəlakət baş veribdir; *что случилось* nə olub?; *случиться с кем-нибудь* başına gəlmək; 2. *безл. дан.* qismət olmaq, nəisib olmaq; *ему не случилось побывать там* orada olmaq ona qismət olmadı; 3. *дан.* təsadüfən meydana çıxmaq, aydın olmaq, bilinmək, aşkar olmaq, məlum olmaq.
СЛУЧИТЬСЯ II *сов.* *xüs.* cütləşmək (*heyvanlar*).
СЛУЧКА ж *мн. нет* *xüs.* cütləşdirmə, cütləşdirilmə, cütləşmə (*heyvanlar*).
СЛУЧНИК м *xüs.* heyvanları cütləşdirmə mütəxəssisi.
СЛУЧНОЙ *прил.* cütləşdirmə -[i-]; *случной пункт* cütləşdirmə məntəqəsi; *случной жеребец* aygır.
СЛУШАНИЕ *ср мн. нет* 1. dinləmə, dinlənilmə, qulaq asma; 2. işə baxma, işə baxılma (*məhkəmədə*).
СЛУШАННЫЙ *прич.* 1. dinlən(ilmiş), qulaq asılmış; 2. baxılmış (iş); 3. keçilmiş (*kurs, fənn*).
СЛУШАТЕЛЬ м 1. dinləyici, dinləyən, qulaq asan; 2. müdavim, tələbə; *слушатель военной академии* hərbi akademiya müdavimi.
СЛУШАТЕЛЬНИЦА ж 1. dinləyici qadın (*qız*); 2. tələbə, müdavim qız (*qadın*).
СЛУШАТЕЛЬСКИЙ *прил.* 1. dinləyici (dinləyən) -[i-]; 2. müdavim (tələbə) -[i-].
СЛУШАТЬ *несов.* 1. dinləmək, qulaq asmaq; 2. işə baxmaq (*məhkəmədə*); 3. keçmək, dərsmək; *слушать высшую математику* ali riyaziyyat keçmək; 4. qulaq

asmaq, fikir vermək; 5. *пов. накл. слушай* [te]! bura bax[in]! bax! (*bəzən cüm-lənin axırına "ha" nidası əlavə olunur*); *слушай, не ходи туда!* bax, oraya get-mə, ha!

СЛУШАТЬСЯ *несов.* 1. sözə baxmaq, sözə əməl etmək, sözə qulaq asmaq, tabe olmaq; 2. dinlənilmək, qulaq asılmaq; 3. (işə) baxılmaq (*məhkəmədə*).

СЛУШОК *м. дан. слух* (3-cü mənada) *сöz. kiç.*

СЛЫТЬ *несов. дан. ...* kimi tanınmaq, məşhur olmaq, *слыть специалистом* bir mütə-xəssis kimi tanınmaq.

СЛЫХАННЫЙ: *слыхано ли дело?* (*köhn.*) harada görülmüş (görünmüş) ki ..., harada eşidilmiş ki..., belə şey olarmı ki..., bu da iş-dir?; *где это слыхано?* harada görünüb ki?..

СЛЫХАТЬ *несов.* 1. bax *слышать*; 2. *в знач. вв. сл. дан. görünür, deyəsən; у него, слышать, дела хороши* onun işləri, gö-rünür, yaxşıdır (pis deyil); 3. *в знач. сказ. безл.* eşidilir; *ничего не слышно* heç bir şey eşidilmir; *что слышать у вас?* sizin tərəflərdə nə xəbər var?

СЛЫХИВАТЬ *многокр.* çox eşitmək, də-fələrlə eşitmək, tez-tez eşitmək.

СЛЫХОМ: *слыхом не слышать* (*о ком, чём*) *дан.* heç bir xəbər yoxdur, xəbər-ətər yoxdur; *он слыхом не слышал о та-ких вещах* bu kimi şeylərdən onun heç xəbəri yoxdur; *о нём и слыхом не слы-хают* ondan heç bir xəbər-ətər yoxdur.

СЛЫШАННЫЙ *прич.* 1. eşidilmiş; 2. *мәс.* bilinmiş; 3. duyulmuş, hiss edilmiş.

СЛЫШАТЬ *несов.* 1. eşitmək; 2. *мәс. дан. duymaq, hiss etmək; он не слышит ноги (бежать)* yorulmaq bilmədən, yorğunluq hiss etmədən, bərk, cəld (*qacmaq*); *слы-шите (слышите)* eşidirsən, bax; *слы-шите, приходи вовремя!* bax, vaxtında gəl, ha!

СЛЫШАТЬСЯ *несов.* 1. eşidilmək, səs gəlmək; 2. duyulmaq, hiss edilmək; 3. *мәс.* xəyalə gəlmək, gözə görünmək, təsəvvür edilmək.

СЛЫШИМОСТЬ *ж. мн. нет* 1. eşidilmə dərəcəsi, eşidilmə; 2. eşidilmə imkanı, eşit-mə imkanı.

СЛЫШНО 1. *безл. в знач. сказ.* eşidilir, eşitmək olur, eşitmək mümkündür; *отсю-да хорошо слышно* buradan yaxşı eşidi-lir; 2. *безл. в знач. сказ. дан.* xəbər var, məlumat var; *что у вас слышно нового?* sizin tərəflərdə nə kimi təzə xəbər var?; 3. *в знач. вв. сл. дан.* deyirlər, deyəsən, deyildiyinə görə, görə ki, görünür; *скоро, слышно, открывается выстав-ка* deyəsən, sərgi bu yaxınlarda açılacaq.

СЛЫШНЫЙ *прил.* eşidilən, eşidilə bilən.

СЛЫШЬ *вв. сл. дан.* 1. bax! bəri bax! qulaq as!; *слышь, не обманывай меня!* bax, məni aldatma, ha!; 2. görə ki, deyəsən, görünür, yaqın ki.

СЛЮБИТЬСЯ *сов. дан.* 1. sevimək, bir-birini sevmək; 2. bax *полюбитьсЯ*.

СЛЮБИТЬСЯ *несов. дан.* bax *слюбитсЯ*.

СЛЮДА *ж. (мн. слюды) хūs. мика, slyuda.*

СЛЮДИСТЫЙ *прил. минер. mikalı, төрки-биндә мика (slyuda) olan.*

СЛЮДОВЫЙ *хūs. бax слюдяной.*

СЛЮДЯНОЙ *прил.* 1. мика (*slyuda*) -i[-i]; 2. mikadan (*slyudadan*) qayrılmış.

СЛЮНА *ж.* ağız suyu, tüpürcək, selik; *он глотать слюну* acliq hiss etmək, acmaq.

СЛЮНИ *мн. бax слюна; он глотать слюни* bax слюна; *распустить слюни* 1) zarıl-damaq, ağlamaq; 2) təsirlənmək, rıqçətə gəlmək.

СЛЮНИТЬ *несов.* tüpürcəkləmək, seliyə bulamaq.

СЛЮНИТЬСЯ *несов. дан.* 1. ağız suyuna batmaq, seliyə bulanmaq, tüpürcəyə bulan-maq; 2. tüpürcəklənmək, seliklənmək.

СЛЮНКА *ж.* bax слюна; *он слюнки текут* ağız suyu axır; *глотать слюнки* bax слюни.

СЛЮННЫЙ *прил.* tüpürcək -i[-i]; *слю-ные железы* anat. tüpürcək vəziləri.

СЛЮНООТДЕЛЕНИЕ *ср. мн. нет* *fiziol.* 1. ağız suyu (tüpürcək) buraxma, ağız su-lanması; 2. ağız suyu, tüpürcək.

СЛЮНООТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил. fiziol.* tüpürcək ifraz edən.

СЛЮНОТЕЧЕНИЕ *ср. мн. нет* ağız sulan-ması, ağız suyunun axması.

СЛЮНТЯЙ *м.* 1. daim ağız suyu axan (*adam*); 2. *мәс. дан.* iradəsiz (*adam*), vec-siz (*adam*).

СЛЮНТЯЙСТВО *ср. дан.* iradəsizlik.

СЛЮНЯВИТЬ *дан.* bax *слюнить*.

СЛЮНЯВИТЬСЯ *дан.* bax *слюниться*.

СЛЮНЯВКА *ж. дан.* 1. *зар. döşlük (uşaq-larda)*; 2. ağız suyu axan uşaq.

СЛЮНЯВЧИК *м. дан.* döşlük (*südəmər uşaqlar üçün*).

СЛЮНЯВЫЙ *прил. дан.* ağız suyu axan.

СЛЯБ *м. tex. slyab (polad lövhəsi).*

СЛЯБИНГ *м. tex. slyabinq (nazik polad təbəqələr hazırlamaq üçün yayma dəzgahı).*

СЛЯБИНГОВЫЙ *прил. tex. slyabinq -i[-i].*

СЛЯКОТНО *безл. в знач. сказ. дан.* pal-çıqdır, çamırdır; *на дворе слякотно* ba-yır palçıqdır (çamırdır).

СЛЯКОТНЫЙ *прил. дан.* palçıqlı, çamırlı.

СЛЯКОТЬ *ж. мн. нет* 1. palçıq, çamır; 2. nəmişlik; yağmurlu, rütubətli hava.

СЛЯМЗИТЬ *сов. дан. vulg. бax лямзить.*

СЛЯПАННЫЙ *прил. дан.* yapılmış, qayrıl-mış.

СЛЯПАТЬ *сов. дан.* yapmaq, qayırmaq.

СМАЗАННЫЙ *прич.* 1. sürtülmüş, çəkilmiş; 2. yağlanmış; 3. pozulmuş; 4. *мәс. дан.* üstü malalanmış.

СМАЗАТЬ *сов.* 1. sürtmək, çəkmək; 2. yağ-lamaq; 3. *мәс. дан. köhn. ağzını yağlamaq (rüşvət vermək)*; 4. yaymaq, pozmaq; 5. *мәс. дан.* üstünü malalamaq (*məsələn*); 6. *мәс. дан.* bərk ilişdirmək (çəkmək, vur-maq).

СМАЗАТЬСЯ *сов.* 1. *дан.* sürtmək, çəkmək (*öz boğazına, öz yarasına*); 2. yayılmaq, pozulmaq.

СМАЗКА *ж.* 1. sürtmə, çəkmə; sürtülmə, çə-kilmə; 2. yağlama, yağlanma; 3. yay(ıl)ma, poz(ul)ma; 4. *хūs. sürtkü, yağ, sürtkü yağı.*

СМАЗЛИВОСТЬ *ж. мн. нет* qanışirlik (su-yuşirlik), qəşənglik, göyçəklik, yaraşıq-lılıq.

СМАЗЛИВЫЙ *прил. дан.* qanışirin (suyu-şirin), qəşəng, göyçək, yaraşıqlı.

СМАЗНОЙ *прил. хūs. qatranlanmış, piy sür-tülmüş, piy yedirilmiş (gön, dəri).*

СМАЗОЧНОЕ *ср. хūs. бax смазка* 4-cü mənada.

СМАЗОЧНЫЙ *прил. хūs. sürtkü -i[-i]* *сма-зочное масло* sürtkü yağı.

СМАЗЧИК *м. хūs. yağlayan, yağlayıcı (fəhlə).*

СМАЗЧИЦА *ж. хūs. yağlayan (yağladıcı) qadın (qız).*

СМАЗЫВАНИЕ *ср.* 1. *бax смазка* 1-ci, 2-ci və 4-cü mənalarda; 2. *мәс. дан.* üstünü malalama, üstü malalanma, ört-basdır etmə (edilmə); *смазывание недостатков* nöq-sanların üstünü örtmə (malalama).

СМАЗЫВАТЬ *несов. бax смазывать.*

СМАЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *дан.* bax *сма-заться*; 2. sürtülmək, çəkilmək; 3. yağ-lanmaq; 4. *мәс. дан. köhn. rüşvət verilmək*; 5. *pozulmaq*; 6. *мәс. дан.* üstü malalan-maq, ört-basdır edilmək.

СМАЗЬ *ж. хūs. бax смазка* 4-cü mənada.

СМАИВАТЬ *несов. бax смаять.*

СМАИВАТЬСЯ *несов. мәш. бax смаяться.*

СМАК *м. мн. нет* *дан.* 1. dad, ləzzət, iştah; *есть со смаком* iştaha ilə (ləzzətlə) yemək; 2. zövq, nəşə; 3. məğz, mahiyyət, sözün canı; *понять весь смак рассказа* səhbetin canını başa düşmək.

СМАКЛЕРИТЬ *сов. дан. бax маклерить.*

СМАКОВАННЫЙ *прич. дан.* 1. ləzzətlə ye-yilmiş (içilmiş); iştaha ilə yeyilmiş (içil-miş); 2. dadılmış, tamına baxılmış.

СМАКОВАТЬ *несов. дан.* 1. ləzzətlə yemək (içmək), iştaha ilə yemək (içmək); 2. *мәш. dadmaq, tamına baxmaq*; 3. *мәс. дан.* həzz almaq, zövq almaq, ləzzət almaq.

СМАКОВАТЬСЯ *несов.* 1. ləzzətlə yeyilmək (içilmək); iştaha ilə yeyilmək (içilmək); 2. dadılmaq, tamına baxılmaq.

СМАЛЕЦ *м. мәш. eridilmiş piy.*

СМАЛОДУШЕСТВОВАТЬ *сов. бax мало-душествовать.*

СМАЛОДУШНИЧАТЬ *несов. бax малодуш-ничать.*

СМАЛУ *нареч. дан.* uşalıqdan, uşaq yaş-larından, kiçiklikdən.

СМАЛЫВАТЬ *несов. дан. бax малоты* 1-ci mənada.

СМАЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *дан.* bax *смо-латься*; 2. üyüdülmək.

СМАЛТА *ж. мн. нет* *хūs. smalta* (1. *nünd-göy rəngli boyaq*; 2. *mozaika işlərində işlə-dilən rəngbərang süni daşlar və ya şüşələr*).

СМАНЕВРИРОВАТЬ *несов. бax маневри-ровать.*

СМАНЕННЫЙ, СМАНЁННЫЙ *прич. дан.*
1. aldadılıb getirilmiş, tovlanıb getirilmiş;
aldadılmış, tovlanmış; 2. aldadılıb aparıl-
mış, tovlanıb aparılmış.
СМАНИВАТЬ *несов. дан. бax сманить.*
СМАНИВАТЬСЯ *несов. дан.* aldadılıb gə-
tirilmək (çağırılmaq, aparılmaq); aldadıl-
maq, tovlanmaq.
СМАНИТЬ *сов. дан. 1.* aldadıb gətirmək,
tovlayıb çağırmaq; aldatmaq, tovlamaq;
2. aldadıb aparmaq, tovlayıb aparmaq;
3. tələyə salmaq.
СМАРАГД *м köhn. zümrüd.*
СМАРАГДОВЫЙ *прил. köhn. zümrüd, züm-
rüddən qayrılmış.*
СМАРАННЫЙ *прич. дан. silinmiş, pozul-
muş (yazı).*
СМАРАТЬ *сов. дан. silmək, pozmaq (yazı).*
СМАРИВАТЬ *несов. дан. бax сморить.*
СМАРИВАТЬСЯ *несов. дан. бax смориться.*
СМАРЫВАТЬ *несов. дан. бax смарать.*
СМАРЫВАТЬСЯ *несов. дан. silinmək, po-
zulmaq (yazı).*
СМАСТАЧИТЬ *сов. дан. бax смастерить.*
СМАСТЕРЁННЫЙ *прич. дан. düzəldilmiş,
qayrılmış.*
СМАСТЕРИТЬ *сов. дан. düzəltmək, qayır-
maq.*
СМАТРИВАТЬ *многокр. дан. бax смотреть.*
СМАТЫВАТЬ *несов. бax смотать.*
СМАТЫВАТЬСЯ *несов. бax смотаться.*
СМАХАТЬ *сов. дан. qaçmaq, cəld deyib
qayıtmaq, deyib gəlmək.*
СМАХИВАТЬ *несов. 1. бax смыхнуть;
2. дан. bir qədər oxşamaq, bənzətmək; он
сильно смыхивает на своего деда о, өз
babasına çox oxşayır.*
СМАХИВАТЬСЯ *несов. 1. çırpılmaq, çırp-
ılıb təmizlənmək; 2. vurulub salınmaq;
3. qovulmaq; 4. тас. devrilmək.*
СМАХНУТЫЙ *прич. 1. çırpılmış, çırpılıb
təmizlənməmiş; 2. vurulub salınmış; 3. qovul-
muş; 4. тас. devrilmiş.*
СМАХНУТЬ *сов. 1. çırpmaq, çırpıb təmizlə-
mək; 2. vurub salmaq, toxunub düşürmək;
3. qovmaq; 4. тас. devirmək, yıxmaq.*
СМАЧИВАЕМОСТЬ *ж хüs. rütubətlənmə
qabiliyyəti, rütubəti saxlama qabiliyyəti.*
СМАЧИВАТЬ *несов. бax смочить.*

СМАЧИВАТЬСЯ *несов. 1. бax смочиться
2. isladılmaq.*
СМАЧНО *нареч. дан. ləzzətlə, nəşə ilə, zövq
ilə, şövq ilə; смачно жевать ləzzətlə çey-
nəmək.*
СМАЧНОСТЬ *ж мн. нет дан. 1. ləzzətli-
lik, dadlılıq; 2. тас. duzluluq, şirinlik.*
СМАЧНЫЙ *прил. дан. 1. ləzzətli, dadlı;
2. тас. duzlu, şirin, nəşəli.*
СМАЯННЫЙ *прич. тәh. üzülmüş, əldən
salınmış; üzgün, yorğun, əldən düşmüş.*
СМАЯТЬ *сов. тәh. yormaq, üzmək, əldən
salmaq.*
СМАЯТЬСЯ *сов. тәh. yorulmaq, üzülmək,
əldən düşmək.*
СМЕЖАТЬ *несов. бax смежить.*
СМЕЖАТЬСЯ *несов. бax смежиться.*
СМЕЖЁННЫЙ *прич. yumulmuş, qaranmış
(göz).*
СМЕЖИТЬ *сов. yummaq, qaramaq (gözlə-
rini).*
СМЕЖИТЬСЯ *сов. yumulmaq, qaranmaq
(gözləri).*
СМЕЖНИК *м 1. qonşu, həmmərz, həmçə-
pər; 2. başqa istehsalat üçün hissələr, de-
tallar hazırlayan müəssisə; заводы-смеж-
ники bir-birilə bağlı olan zavodlar.*
СМЕЖНОСТЬ *ж мн. нет 1. qonşuluq,
həmmərzlik, həmhüdüdlük, yanaşılıq,
bitişiklik; bir-birinin içindən keçmə (otaq-
lar); 2. bilavasitə yaxınlıq, əlaqədarlıq;
əlaqə, təmas.*
СМЕЖНЫЙ *прил. 1. qonşu, həmmərz,
həmhüdüdlük, yanaşılıq, bitişik; 2. тас.
sıx əlaqədar, bir-birinə çox yaxın; смеж-
ные углы riyaz. qonşu bucaqlar.*
СМЕКАЛИСТЫЙ *прил. дан. fərasətli, ze-
hinli, fəhmli, tez başa düşən, dərəkəli,
zirek.*
СМЕКАЛКА *ж мн. нет fərasət, zəhin, dər-
rəkə, fəhm.*
СМЕКАТЬ *несов. дан. anlamaq, başa düş-
mək, duymaq.*
СМЕКНУТЬ *однокр. дан. бax смекать.*
СМЕЛЁТЬ *несов. cürətlənmək, ürəklənmək,
daha cəsarətli olmaq.*
СМЕЛО *нареч. 1. cürətlə, cəsarətlə; 2. дан.
asanlıqla, rahatcasına, rahat; здесь смело
разместятся двадцать человек burada
rahat iyirmi adam yerləşər.*

СМЕЛОСТЬ *ж мн. нет 1. cürət, cəsarət;
igidlik, qəçaqlıq, ciyərlilik, ürəkliklik;
2. ürək, hünər, qeyrət... сме́л (взять) на
себя смелость (сделать что) cəsarət et-
mək.*
СМЕЛЫЙ *прил. cürətli, cəsarətli, ürəkli,
qəçaq.*
СМЕЛЬЧАК *м дан. qəçaq, igid, cəsur, də-
liqanlı.*
СМЕНА *м 1. dəyişdirmə, dəyişmə, dəyişdi-
rilmə; əvəz etmə, əvəz edilmə, əvəz olun-
ma; 2. növbə, iş növbəsi; работать в но-
чую смену gəcə növbəsində işləmək;
3. əvəz; готовить себе смену özünə əvəz
hazırlamaq; 4. dəyişək; сме́на (кому,
чему) 1) əvəz etmək üçün; на смену
старикам приходит молодежь qocaları
cavanlar əvəz edir; 2) тас. əvəzinə, yerinə,
ardınca.*
СМЕНЁННЫЙ *прич. dəyişilmiş, dəyişdi-
rilmiş, əvəz edilmiş.*
СМЕНИВАТЬ *несов. дан. бax сменить.*
СМЕНИВАТЬСЯ *несов. дан. бax смениться.*
СМЕНИТЬ *сов. 1. dəyişdirmək, dəyişmək;
2. əvəz etmək; сме́нить гнев на ми-
лость бax гнев.*
СМЕНИТЬСЯ *сов. 1. dəyişilmək; 2. əvəz
olunmaq (əvəzlənmək).*
СМЕНИК *м növbədə işləyən; yeni növ-
bətçi.*
СМЕНИЦА *ж бax сменник.*
СМЕННОСТЬ *ж мн. нет növbə; növbə
üzrə görülmə, edilmə; növbəlilik.*
СМЕННЫЙ *прил. 1. növbə -i[-i]; 2. növ-
bəli; сменная работа növbəli iş; 3. də-
yişdirilə bilən (təkrar, detal və s.).*
СМЕНОВЕХОВЕЦ *м (мн. сменовеховцы)
тар. (siyasi) smenovexçi (XX əsrin 20-ci
illərində rus mühacirlərinin "Yeni iqtisadi
siyasəti" kapitalizmin bərpası sayıb Sovet
hakimiyyətini qəbul etməyə meyl göstərən
hissəsi).*
СМЕНОВЕХОВСКИЙ *прил. тар. (siyasi)
smenovexçi(lik) -i[-i].*
СМЕНОВЕХОВСТВО *ср мн. нет тар.
(siyasi) smenovexçilik, smenovexçi ideo-
logiyası (bax сменовеховец).*
СМЕННИК *м 1. бax сменник; 2. (teatr.)
bax дублёр.*

СМЕНЩИЦА *ж бax сменщик.*
СМЕНЯЕМОСТЬ *ж мн. нет dəyişmə, də-
yişilmə; dəyişmə qabiliyyəti, dəyişilə bil-
mə, dəyişilmə imkanı.*
СМЕНЯЕМЫЙ *прил. 1. dəyişdirilən, də-
yişilən; 2. əvəz olunan; 3. dəyişilə bilən,
əvəz edilə bilən.*
СМЕНЯННЫЙ *прич. дан. dəyişdirilmiş,
mübadilə edilmiş.*
СМЕНЯТЬ *I сов. дан. dəyişdirmək, müba-
dilə etmək.*
СМЕНЯТЬ II *несов. бax сменить.*
СМЕНЯТЬСЯ *несов. и сов. 1. бax сме-
ниться; 2. dəyişdirilmək; 3. əvəz edilmək;
4. дан. (öz aralarında) dəyişmək, müba-
dilə etmək.*
СМЕРД *м тар. 1. rəncbər, əkinçi (qədim
Rusiyada); 2. rəyyət.*
СМЕРДЕТЬ *несов. köhn. iylənmək, qoxu-
maq, iy vermək, üfunət vermək.*
СМЕРДЯЩИЙ *прил. köhn. iyli, üfunətli,
iyverən.*
СМЕРЕННЫЙ *прич. ölçülmüş.*
СМЕРЗАННИЕ *ср мн. нет donub yarışma
(bir-birinə).*
СМЕРЗАТЬ *несов. бax смёрзнуть.*
СМЕРЗАТЬСЯ *несов. бax смёрзнуться.*
СМЕРЗЛЫЙ *прил. donmuş, donub yarış-
mış (bir-birinə).*
СМЕРЗНУТЬ *сов. 1. donmaq, bərk üşümək;
2. бax смёрзнуться.*
СМЕРЗНУТЬСЯ *сов. donub yarışmaq (bir-
birinə).*
СМЕРИТЬ *сов. дан. ölçmək; сме́рить
взглядом (глазами) altdan yuxarı
baxmaq, başdan-aşağı süzmək.*
СМЕРИТЬСЯ *сов. дан. 1. öz boyunu ölç-
mək; 2. yoxlamaq, sınamaq; смериться
силами bir-birinin gücünü sınamaq.*
СМЕРКА *ж мн. нет дан. ölçmə, ölçülmə.*
СМЕРКАТЬ *несов. бax смеркнуть.*
СМЕРКАТЬСЯ *несов. безл. бax смерк-
нуться.*
СМЕРКНУТЬ *сов. бax меркнуть.*
СМЕРКНУТЬСЯ *сов. безл. qaranlıq düşmək,
qaş qaralmaq, qaranlıqlaşmaq, toran qo-
vuşmaq.*
СМЕРОК *м дан. хüs. ölçü.*
СМЕРТЕЛЬНО *нареч. 1. ölümcül halda;
ölüm dərəcəsində, ölümcül (yaralanmış*

və s.); 2. son dərəcə, hədsiz dərəcədə; **смертельно устал** son dərəcə yoruldu(m). **СМЕРТЕЛЬНОСТЬ** *ж мн. нет* 1. öldürücülük, ölümcüllük; 2. məhvedicilik, mühliklik; ölüm təhlükəsi; 3. *тас.* şiddət, ifratlıq.

СМЕРТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. öldürücü, ölümcül, məhvedici, mühlik, ölümlə nəticələnən; 2. *тас.* son dərəcə şiddətli, olmazın; 3. amansız, qəddar, bərk; 4. **смертельный враг** qatı düşmən.

СМЕРТНИК *ж дан.* **смерть** (1-ci mənada) *сөз. кіч.*

СМЕРТНИК *ж* ölmə məhkum adam.

СМЕРТНИЧЕСТВО *ср мн. нет* ölüm cəzasına məhkumluq, ölmə məhkumluq.

СМЕРТНОСТЬ *ж мн. нет* ölüm, ölüm miqdarı, ölənlərin sayı, ölüm faizi.

СМЕРТНАЯ *казнь* ölüm cəzası; 2. ölməyə məhkum, fani; 3. *в знач. суш.* adam; **простой смертный** adi adam; 4. **бax смертоносный**; 5. **бax смертельный** 2-ci mənada; 6. **смертный случай** ölüm hadisəsi, ölüm; **на смертном одре** ölüm yatağında; **смертный час** əsəl; **смертный враг** *бax смертельный*; **смертный грех** çox ağır günah, bağışlanmaz günah; **дурен как смертный грех** *бax грех*.

СМЕРТНОСТЬ *ж мн. нет* öldürücülük, məhvedicilik, ölüm saçma.

СМЕРТНОСНЫЙ *прил.* öldürücü, məhvedici, mühlik, ölümsaçan.

СМЕРТОУБИЙСТВЕННЫЙ *прил. köhn.* qətl ilə (ölümlə) nəticələnən.

СМЕРТОУБИЙСТВО *ср köhn.* ölüm, qətl; qətl ilə nəticələnən dava.

СМЕРТЬ *ж* 1. ölüm, vəfat; əsəl; **скоропостижная смерть** gözlənilməz (qəfil) ölüm; 2. *в знач. нареч. дан.* çox, son dərəcə; **смерть как хочется пить** susuzluqdan ölmə; 3. **до смерти** son dərəcə, bərk; **устал до смерти** son dərəcə (bərk) yorulmuşam; **как смерть** (бледный) ölü kimi, sapsarı; (он) **при смерти** ölüm həlindədir, can üstündədir; **гражданская смерть** *бax гражданский*; **черная смерть** vəba; **найти смерть** (могилу, конец) ölmək, məhv olmaq; **казнить смертью**

edam etmək; **пасть смертью храбрых** qəhrəmanlıqla (qəhrəman kimi) həlak olmaq; **умереть не своей смертью** öz əsəli ilə ölməmək; **смотреть (глядеть) смерти в глаза** ölümlə üz-üzə gəlmək (durmaq); **вопрос жизни или смерти** *бax жизнь*; **как смерть победит** meyit kimi ağartmaq, ağartmaq; **ағармақ, ағармақ, просто смерть; смерть да и только** dərd-bəladır.

СМЕРЧ *ж* qasırğa, burğan.

СМЕРЧЕВОЙ *прил.* qasırğa -i[-i].

СМЕРЩИК *ж хüs.* ölçən, ölçücü (fəhlə).

СМЕРЩИЦА *ж хüs.* ölçən fəhlə qadın (qız).

СМЕРЯТЬ *сов. дан.* **бax смерить.**

СМЕРЯТЬСЯ *сов. дан.* **бax смериться.**

СМЕСИЛЬНЫЙ *тек.* **бax смесительный.**

СМЕСИТЕЛЬ *м тек.* 1. xəlitə hazırlayan maşın; 2. qarışdırıcı cihaz.

СМЕСИТЕЛЬНЫЙ *прил. тек.* xəlitə hazırlayan; qarışdırıcı; **смесительная машина** xəlitə hazırlayan maşın.

СМЕСИТЬ *г. сов.* **бax месить.**

СМЕСИТЬ *г. сов. köhn.* **бax смешать.**

СМЕСИТЬСЯ *г. сов. дан.* **yoğurulmaq, yoğurulub hazır olmaq (xəmir).**

СМЕСИТЬСЯ *г. сов. köhn.* **бax смешаться.**

СМЕСКА *ж мн. нет* хüs. qatışıq.

СМЕСТИ *сов.* 1. süpürmək, süpürüb atmaq, süpürüb təmizləmək; 2. süpürüb yığmaq; 3. *тас.* məhv etmək, yox etmək, aradan qaldırmaq, **смести с лица земли (кого-л.)** yer üzündən silmək.

СМЕСТИТЬСЯ *сов.* 1. süpürmək, süpürülüb atılmaq, təmizlənmək; 2. *тас.* yox olmaq, aradan qalxmaq.

СМЕСТИТЬ *сов.* 1. kənar etmək, götürmək, çıxartmaq (vəzifəsindən); 2. yerini dəyişdirmək; 3. *тас.* (nisbətini) pozmaq, təhrif etmək, mənasını dəyişmək.

СМЕСТИТЬСЯ *сов.* 1. yerini dəyişmək; 2. *тас.* öz istiqamətini dəyişmək, (öz) şəklini dəyişmək, (öz) mənasını dəyişmək.

СМЕСЬ *ж* qarışıq, qatışıq, xəlitə.

СМЕТА *г ж* smeta (nəzərdə tutulan xərclərin cədvəli); 3. **сметы нет** sayı-hesabı yoxdur.

СМЕТА *г ж köhn.* anlaq, fərasət, dərrakə, fəhm, düşüncə.

СМЕТАНА *ж мн. нет* xama.

СМЕТАНИК *ж* xama qabı.

СМЕТАНИЦА *ж дан.* **бax сметанник.**

СМЕТАННЫЙ *г прич.* köklənmiş, kök atılmış, sırtlanmış.

СМЕТАННЫЙ *г прич.* 1. yığılmış, vurulmuş (tayağa və s.); 2. kürülmüş, atılmış.

СМЕТАННЫЙ *прил.* xama -i[-i], xamadan hazırlanmış.

СМЕТАТЬ *г. несов.* **бax смести.**

СМЕТАТЬ *г. сов.* köklmək, kök atmaq, sırtmaq; 4. **сметать на живую нитку** 1) kök atmaq, bəndləmək (tikişdə); 2) tez-tələsik iş görmək, atüstü etmək.

СМЕТАТЬ *г. сов.* 1. yığmaq, vurmaq (tayağa və s.); 2. kürümək, atmaq.

СМЕТАТЬСЯ *несов.* 1. **бax сместись**; 2. süpürülmək, süpürülüb təmizlənmək, süpürülüb atılmaq; 3. süpürülüb yığılmaq; 4. *тас.* ləğv edilmək, aradan qaldırılmaq.

СМЕТЕНИЕ *ср мн. нет* 1. süpürmə, süpürülmə; süpürüb təmizləmə, süpürülüb təmizlənmə; süpürüb atma, süpürülüb atılma; 2. süpürüb yığma, süpürülüb yığılma; 3. *тас.* məhv etmək (edilmə), aradan qaldırılma.

СМЕТЕННЫЙ *прич.* 1. süpürülmüş, süpürülüb təmizlənmüş, süpürülüb atılmış; 2. süpürülüb yığılmış; 3. *тас.* məhv edilmə, aradan qaldırılmış.

СМЕТИТЬ *сов. köhn. дан.* 1. görmək, diqqət etmək; 2. başa düşmək, anlamaq.

СМЕТКА *г ж мн. нет дан.* dərrakə, fərasət, fəhm, zəhin.

СМЕТКА *г ж* 1. süpürmə; 2. хüs. şotka (süpürmək üçün).

СМЕТКА *г ж* 1. kökatma (tikiş); 2. kök atmaq üçün sap.

СМЕТКА *г ж овч.* kənara sıçrama.

СМЕТКИ *ед. нет таш.* 1. süpürüntü; 2. zibil.

СМЕТЛИВОСТЬ *ж мн. нет* tez anlama (tez dərk etmə) qabiliyyəti, zəhinlilik, fəhmlik; fərasət, dərrakə, fəhm, zəka, zəhin.

СМЕТЛИВЫЙ *прил.* tez anlayan, tez dərk edən, tez başa düşən, fərasətli, fəhmli, zəkali, zəhinli.

СМЕТНУТЬ *однокр. таш.* **бax сметать** III 2-ci mənada.

СМЕТНЫЙ *прил.* smeta -i[-i]; smetada nəzərdə tutulmuş, smeta üzrə (ayrılmış); **сметные ассигнования** smeta üzrə təxsisat.

СМЕТЧИК *ж дан.* smetaçı (smeta tərtibçisi); **инженер-сметчик** smetaçı mühəndis.

СМЕТЫВАТЬ *г. несов.* **бax сметать** II.

СМЕТЫВАТЬ *г. несов.* **бax сметать** III.

СМЕТЫВАТЬСЯ *г. несов.* **бax сметаться.**

СМЕТЫВАТЬСЯ *г. несов.* 1. yığılmaq, vurulmaq (taya və s.); 2. kürülmək, atılmaq.

СМЕТЬ *несов.* 1. cürət etmək, ürəklənmək, cəsarət etmək; 2. ixtiyar olmaq, haqqı olmaq; **не смеешь этого делать** bunu etməyə ixtiyarın yoxdur; **ты не смеешь так говорить** belə deməyə haqqın yoxdur; 3. **не смеет дохнуть** *бax дохнуть*; **не смеет рта разинуть** (открыть, раскрыть) *бax рот*.

СМЕХ *ж мн. нет* gülüş, qəhqəbə; **разразиться смехом** qəhqəbə ilə gülmək; 4. **без смеху** zarafatsız, ciddi; **в смех** gülmək üçün, zarafatla; **и смех, и грех**; (и) **смех и горе** həm gülməlidir, həm ağlamalı; **поднять на смех** lağa (araya, məsarəyə) qoymaq, ələ salmaq; **покатиться со смеху** gülməkdən qəşş etmək; **смеха ради** gülmək üçün, zarafat üçün; **смеху подобно** gülüncüdür, mənasızdır; **курам на смех** *бax курица*; **смехом зарafatla**; **не до смеха (смеху)** *кому* gülmək vaxtı deyil; (как) **на (на) смех** ələ bil ələ salır; **смех да и только, просто (прямо) смех** lap gülməlidir.

СМЕХОТА *ж мн. нет дан.* gülməli şey, gülməli şey; 5. **смехота да и только** *бax смех*.

СМЕХОТВОРНОСТЬ *ж мн. нет* gülüncülük, gülməlilik.

СМЕХОТВОРНЫЙ *прил.* gülüncü, gülməli.

СМЕХОТИЩА *ж мн. нет дан.* **бax смехота.**

СМЕШАННОСТЬ *ж* qarışıq olma, qatışıq olma.

СМЕШАННЫЙ *прич. и прил.* 1. qarışdırılmış, qarışdırılmış, qatılmış, qatılıq; **вино, смешанное с водой** su qatılmış şərab; 2. *тас.* qarışıq salınmış, dolaşıq salınmış; 3. dəyişik salınmış, dolaşıq salınmış, dolaşıq düşmüş, çaş-baş salınmış; 4. qarışıq, qatışıq, müxtəlif; 5. *тас.* müxtəlif ünsürlərdən (və s.) ibarət olan.

СМЕШАТЬ сов. 1. qarışdırmaq, qatmaq; 2. *təc.* qarışiq salmaq, dolaşıq salmaq; 3. öyr salmaq, çaş-baş salmaq, səhv salmaq; 4. *köhn.* pört etmək, çaşdırmaq, karıxdırmaq; 5. *smeshat' chy karty* ... planlarını pozmaq; *smeshat' s gryaz'yu* böhtan atmaq, qara uaxmaq, ləkələmək.

СМЕШАТЬСЯ сов. 1. qarışmaq, qatışmaq; 2. *təc.* dəyişik düşmək, dolaşıq düşmək; 3. *köhn.* pört olmaq, çaşmaq, tutulmaq

СМЕШЕНИЕ ср мн. нет 1. qarışdırma, qarışdırılma; qatma, qatılma; 2. qarışma; 3. *təc.* qarışiq salma, qarışiq salınma; 4. dəyişik salma, səhv salma, dolaşıq salma; 5. *təc.* tay-dəyişik düşmə, dolaşıq düşmə; 6. qarışiq; qatışiq; 7. bax *смесь*.

СМЕШЕННЫЙ прич. yoğunurmuş.

СМЕШИВАЕМОСТЬ ж хüs. qarışma qabiliyyəti.

СМЕШИВАТЕЛЬ м qarışdırıcı cihaz.

СМЕШИВАТЬ несов. bax *смешать*.

СМЕШИВАТЬСЯ несов. 1. bax *смешаться*; 2. qarışdırılmaq, qatılmaq; 3. qarışiq salınmaq, dolaşıq salınmaq; tay-dəyişik salınmaq, səhv salınmaq.

СМЕШИНКА ж дан. təbəssüm əlaməti (*göz-də*); 5. *smeshinka v rot popala komu* gül-məkdən uğunub getdi.

СМЕШИТЬ несов. güldürmək.

СМЕШЛИВОСТЬ ж мн. нет güləyənlik.

СМЕШЛИВЫЙ прич. güləyən.

СМЕШНО 1. нареч. gülməli, gülməli şəkildə, məzəli, gülünc; *смешно рассказывать* gülməli (məzəli) danışmaq; 2. *v знач. сказ.* gülməlidir, gülüncdür; *мне смешно* gül-məyim gəlir; *смешно говорить об этом* bu barədə danışmaq gülüncdür.

СМЕШНОЙ прич. 1. gülməli, məzəli; 2. gülünc; 5. *до смешного* son dərəcə.

СМЕШОК м дан. gülüş.

СМЕЩАТЬ несов. bax *сместить*.

СМЕЩАТЬСЯ несов. 1. bax *сместиться*; 2. kənar edilmək, vəzifəsindən götürülmək, işdən çıxardılmaq; 3. yeri dəyişdirilmək.

СМЕЩЕНИЕ ср 1. kənar etmə (edilmə), vəzifəsindən götürmə (götürülmə), işdən çıxartma (çıxardılma); 2. yerini dəyişdirmə, yeri dəyişdirilmə, yerini dəyişmə.

СМЕЩЕННЫЙ прич. 1. kənar edilmiş, vəzifəsindən götürülmüş, işdən çıxardılmış; 2. yeri dəyişdirilmiş.

СМЕЯТЬСЯ несов. 1. gülmək; 2. ələ salmaq, araya qoymaq; 3. *дан.* zarafat etmək; 5. *smeyatsya poslednim sevinmaye* haqqı olmaq (*üstün gəlmək, qalib çıxmaq*).

СМЯГЧИВАТЬ несов. bax *смягчить*.

СМЯГЧИВАТЬСЯ несов. *дан.* bax *смягчаться*.

СМЯГЧИТЬ сов. *дан.* 1. göz qırmaq; 2. *təc.* göz vurmaq, göz eləmək; 5. *не смягчить (сказать, ответить)* göz qırpmadan, tutulmadan, çaşmadan, uzun fikirləşmədən (*demək, cavab qaytarmaq*).

СМЯГЧИТЬСЯ сов. gözleşmək, himləşmək, bir-birinə göz eləmək.

СМЯГЧИТЬСЯ, СМЯГЧИТЬСЯ сов. *köhn.* acımaq, rəhmi gəlmək, yazığı gəlmək.

СМИНАТЬ несов. bax *смять*.

СМИНАТЬСЯ несов. 1. bax *смяться*; 2. özış-dirilmək, büzüşdürülmək; 3. yunşaldılmaq.

СМИРЕНА м и ж дан. bax *смиреник (смиреница)*.

СМИРЕНИЕ ср мн. нет sadəlik, təvəzökarlıq, başısağılıq, təvəzö; itaət.

СМИРЕННИК м дан. sakit, dinc, sadə, təvəzölü, başısağı, fağır (*adam*).

СМИРЕННИЧАТЬ несов. *дан.* özünü fağır göstərmək, özünü sadə göstərmək.

СМИРЕННО нареч. *дан.* itaətkarlıqla, fağır-fağır, başısağı, dinc.

СМИРЕННОМУДРИЕ ср *isteh. köhn.* müdriklik.

СМИРЕННОМУДРЫЙ прич. *isteh. köhn.* müdrik.

СМИРЕННОСТЬ ж мн. нет mütilik, fağır-lıq, sadəlik, başısağılıq.

СМИРЕННЫЙ прич. müti, sakit, fağır, başısağı, sadə, itaətli.

СМИРЕННЫЙ прич. köhn. 1. tabe edilmiş; 2. sakitləşdirilmiş, sakit edilmiş, yatırılmış, boğulmuş (*hiss*).

СМИРЕНСТВО ср мн. нет köhn. bax *смирение*.

СМИРИТЕЛЬ м itaət altına alan, sakitləş-dirən, sakit edən, yatırdan, boğan.

СМИРИТЕЛЬНЫЙ прич. sakitləşdirici, sakitedic; 5. *смирительная рубашка* dəli

köynəyi (*coşğun dəlilərə geydirilən xüsusi paltar*).

СМИРИТЬ сов. 1. ram etmək, itaətə gətirmək, sakit etmək; 2. yatırımaq, azaltmaq (*həyəcanını, qəzəbini və s.*).

СМИРИТЬСЯ сов. tabe olmaq, itaət etmək, sakit olmaq, boyun əymək.

СМИРНА ж мн. нет köhn. İzmir xümkü, ətirli qatran.

СМИРНЕТЬ несов. *дан.* sakit olmaq, özünü sakit aparmaq.

СМИРНО 1. нареч. dinc, sakit; farağat; sakit-sakit, dincməz-söyləməz, dincliklə; 2. farağat! (*hərbi komanda*).

СМИРНЫЙ прич. dinc, sakit.

СМИРЯТЬ несов. bax *смирить*.

СМИРЯТЬСЯ несов. 1. bax *смириться*; 2. ram edilmək, itaətə gətirilmək, tabe edilmək, sakit edilmək; 3. yatırılmaq (*həyəcan və s.*).

СМОЛА нареч. köhn. bax *смолоду*.

СМОДЕЛИРОВАТЬ сов. modelini hazırlamaq.

СМОКАТЬ несов. *дан.* bax *смокнуть*.

СМОКВА ж 1. əncir; 2. əncir ağacı.

СМОКИНГ м smoking (*xüsusi biçimli, döşü-açıq qara pencek*).

СМОКНУТЬ сов. *дан.* islanmaq, yaş olmaq.

СМОКОВНИЦА ж əncir ağacı.

СМОЛА ж qatran.

СМОЛАЧИВАТЬ несов. bax *молотить*.

СМОЛАЧИВАТЬСЯ несов. bax *молотиться*.

СМОЛЕВАТЫЙ прич. *xüs.* qatranlı, bir qə-dər qatranlı.

СМОЛЕВКА ж 1. *bot.* qoyunqulağı; 2. *zool.* qatran böcəyi (*ağaclara zərər verən kiçik böcək*).

СМОЛЕВОЙ прич. 1. qatran -i[-i]; *смоле-вой запах* qatran iyi; 2. qatranlı, qatranlanmış; *смолевой канат* qatranlı (qatranlanmış) ip (kəndir, kanat).

СМОЛЕНА ср мн. нет qatranlama, qatranlanma, qatran hopdurma (hopdurulma).

СМОЛЕННЫЙ прич. qatranlanmış.

СМОЛЁНЫЙ прич. qatran sürülmüş, qatran hopdurulmuş, qatran çəkilmiş, qatranlanmış.

СМОЛЯНЫЙ прич. tex. qatranlama -i[-i]; *смоляные приспособления* qatranlama alətləri.

СМОЛЫЩИК м хüs. qatrançəkən (*fəhlə*). **СМОЛЫСТОСТЬ ж мн. нет** qatranlılıq, qatranlılıq dərəcəsi.

СМОЛЫСТЫЙ прич. 1. qatranlı; 2. qatran iyi verən.

СМОЛІТЬ несов. qatranlamaq, qatran çəkmək (hopdurmaq).

СМОЛІТЬСЯ несов. qatranlanmaq, qatran çəkilmək (hopdurulmaq).

СМОЛКА I ж мн. нет дан. bax *смоление*.

СМОЛКА II ж мн. нет тәһ. üyütmə, üyüdülmə.

СМОЛКА III ж 1. *дан.* *смола söz. kiç. və oxş.*; 2. xümkü, ətirli qatran.

СМОЛКАТЬ несов. bax *смолкнуть*.

СМОЛКНУТЬ сов. susmaq, sakit olmaq, səsinə kəsmək.

СМОЛОВАР м хüs. bax *смолокур*.

СМОЛОВАРЕННЫЙ хüs. bax *смолокуренный*.

СМОЛОВАРНЯ ж хüs. bax *смолокурня*.

СМОЛОГОН м хüs. bax *смолокур*.

СМОЛОГОННЫЙ прич. qatrançəkən.

СМОЛОДУ нареч. cavanlıqdan, gənclikdən, cavan yaşından, gənc yaşından.

СМОЛОКУР м хüs. qatrançəkən (*usta*).

СМОЛОКУРЕНИЕ ср мн. нет хüs. qatran-çəkmə (*ünəyarpaq ağaclardan qatran çəkmə işi*).

СМОЛОКУРЕННЫЙ хüs. qatran -i[-i], qatrançəkmə -i[-i]; *смолокуренное производство* qatran istehsalı.

СМОЛОКУРНЯ ж qatran karxanası, qatran çəkilən yer.

СМОЛОТИТЬ сов. döymək (*taxıl*).

СМОЛОТЫЙ прич. дан. üyüdülmüş (*taxıl*).

СМОЛОТЬ сов. üyütmək.

СМОЛОТЬСЯ сов. üyünmək.

СМОЛОЧЕННЫЙ прич. döyülmüş (*taxıl*).

СМОЛЧАТЬ сов. *дан.* susmaq, kirmək, dinc-məmək, danışmamaq, cavab verməmək, ağzını yummaq.

СМОЛЬ ж: чёрный, как смоль qarqara, kömür kimi, şəvə kimi.

СМОЛЬЕ ср дан. qatranlı ağac (*çir-çirli*).

СМОЛЬНЫЙ köhn. bax *смоляной*.

СМОЛЯК м хüs. qatranlı mamır torfu.

СМОЛЯНИСТЫЙ прич. qatranlı, qatran iyi verən.

СМОЛЯНОЙ прил. 1. qatran -i[-i]; смоляной запах qatran iyi; 2. qatranlı; 3. qatranlanmış.

СМОНТИРОВАННЫЙ хüs. бax монтированный.

СМОНТИРОВАТЬ сов. хüs. бax монтировать.

СМОГНУТЬ сов.: (и) глазом не сморгнуть *dan.* çəkinməmək, utanmamaq.

СМОРЁННЫЙ прич. *dan.* əldən salınmış, əldən düşmüş, üzülmüş.

СМОРИТЬ сов. *dan.* əldən salmaq, taqətdən salmaq, üzmək.

СМОРИТЬСЯ сов. *dan.* əldən düşmək, taqətdən düşmək, üzülmək.

СМОРКАНИЕ ср мн. нет burnunu silmə.

СМОРКАТЬ несов.: сморкать нос burnunu silmək (*finxıraraq*).

СМОРКАТЬСЯ несов. burnunu silmək (*finxıraraq*).

СМОРКНУТЬ однокр. бax сморкать.

СМОРКНУТЬСЯ однокр. бax сморкаться.

СМОРОДИНА ж мн. нет qarağat (*kolu və meyvəsi*).

СМОРОДИНКА ж *dan.* 1. смородина söz. kiç. və oxş.; 2. qarağat gilləsi.

СМОРОДИННИК ж qarağatlıq, qarağat kolluğu.

СМОРОДИННЫЙ прил. qarağat -i[-i], смородиное варенье qarağat mürəbbəsi.

СМОРОДИНОВКА ж *dan.* qarağat arağı, qarağat likörü.

СМОРОДИНОВЫЙ бax смородиновый.

СМОРОЗИТЬ сов. *dan.* sarsaqlamaq, axmaq söz demək, gic-gic danışmaq.

СМОРЧКОВЫЙ прил. quzugöbələyi -i[-i].

СМОРЧОК м 1. bot. quzugöbələyi; 2. тас. *dan.* kiçik, cılız, gücsüz adam.

СМОЩЕННЫЙ прич. и прил. 1. уılmış, бүзүлмүш, бүзүсүмүш, қırıшmış; 2. қırıшқılı, қırıшқılı, қırıшmış.

СМОЩИВАТЬ несов. бax сморщить.

СМОЩИВАТЬСЯ несов. бax сморщиться.

СМОЩИТЬ сов. бax морщить.

СМОЩИТЬСЯ несов. бax морщиться.

СМОТАННЫЙ прич. 1. sarınmış, dolanmış; 2. açılmış (*kələf, yumaq*).

СМОТАТЬ сов. 1. sarımaq, dolamaq; 2. açmaq (*kələfi, yumağı*); 3. 0 смотать (свои) удочки тас. qaçmaq, əkilmək.

СМОТАТЬСЯ сов. 1. sarınmaq, dolanmaq; 2. açılmaq (*kələf, yumaq; sarığı və s.*); 3. тас. *dan.* yox olmaq, itmək, qaçmaq, götürülmək, əkilmək.

СМОТКА ж мн. нет *dan.* 1. sarıma, sarınma; dolama, dolanma (*ip və s.*); 2. асма, асма (*kələf, yumaq və s.*).

СМОТМ м 1. (мн. смотры) baxış, baxma, gözdən keçirmə; 2. (мн. смотры) тас. keçid rəsmi, nümayiş.

СМОТРЕННЫЙ прич. 1. gözdən keçirilmiş; 2. tamaşa edilmiş; 3. baxılmış, müayinə edilmiş, yoxlanmış.

СМОТРЕТЬ несов. 1. baxmaq, gözdən keçirmək; 2. axtarmaq; 3. tamaşa etmək, seyr etmək; 4. müayinə etmək, yoxlamaq; 5. nəzarət etmək, nəzər yetirmək, göz olmaq, izləmək; 6. dayanıb durmaq, məəttəl qalmaq; 7. тас. görünmək; ты смотришь молодцом sən lap cavan görünürsən; 8. çıxmaq, baxmaq; окна его комнаты смотрят в сад onun otağının pəncərələri bağa çıxır (baxır); 9. ibrət götürmək, nümunə götürmək, baxmaq; смотрите на передовиков, учитесь у них qabaqcıllardan nümunə götürün, onlardan öyrənin; 10. baxıb görmək; смотрю (я), неправильно вы поступили baxıb görürəm ki, siz düzgün hərəkət etməmişsiniz; 11. пов. накл. смотри (те) bax, bax gör; baxın, görün; смотри, чтобы всё было в порядке bax, hər şey yerində olsun; смотри какой храбрый! bax gör, nə qoçaqdır! смотрите, что они выдумали baxın görün, nə uydurmuşlar; 12. fikir vermək, əhəmiyyət vermək, baxmaq; ты не смотри на него sən ona fikir vermə (baxma); 13. ikinci şəxs formasında; смотришь (bir də) baxıb görürsən; смотришь и день прошёл bir də baxıb görürsən gün gəlib keçdi; 0 смотреть сквозь пальцы barmaqarası baxmaq; смотреть в глаза (кому) yalıtqlanmaq; смотреть в глаза (чему) 1) soyuqqanlılıq göstərmək, əzm(karlıq) göstərmək, qətiyyət göstərmək, qorxmamaq, göz önündə tutmaq (*təhlükəni*); 2) смотреть в глаза смерти ölümünü gözünün altına almaq; 2) göz önünə almaq, hesablaşmaq, düzgün qiymətləndirmək;

dirmək; смотреть в глаза событиям hadisələri düzgün qiymətləndirmək; того и смотри (того и гляди) бax гядєть; смотреть большими глазами təəccüblə baxmaq, təəccübdən gözləri açılı qalmaq; смотреть во все глаза gözü dörd olmaq; смотреть в гроб (в могилу) bir ayağı gorda, bir ayağı yerdə olmaq; смотреть в зубы (кому) ...ağına baxmaq, ...sözü ilə oturub-durmaq; смотреть в корень məsələnin (işin) künhünə (məğzinə, kökünə) varmaq; смотреть (глядеть) в лес gözü ... yerdə olmaq; смотреть в лицо чему ... qorxmamaq, mərdəsinə... qarşılamaq; смотреть (глядеть) в оба глаза бax гядєть; смотреть в рот кому бax рот; смотреть из чьих рук ...əlinə baxmaq, asılı olmaq; смотреть на кого сверху вниз ...yuxarıdan aşağı baxmaq, xər baxmaq; смотреть на кого снизу вверх hörmət etmək; смотреть на что чьими глазами бax глаза; смотреть не на что baxmalı bir şey yoxdur; смотреть с надеждой на кого-то ümid bəsləmək, bel bağlamaq; смотреть сквозь розовые очки на кого-то бax розовый; смотреть прямо (смело) в глаза чему бax глаз; смотреть правде в глаза (лицо) həqiqəti göz önündə tutmaq; смотря как; смотря где; смотря когда; смотря какой baxır necə; yerinə baxır, baxır nə vaxt; смотря по чему ...baxaraq; ...dan asılı olaraq; глаза бы мои не смотрели на кого-то бax глаз; как (будто, словно) в воду смотрел bax вода.

СМОТРЕТЬСЯ несов. 1. özüne baxmaq (*aynada*); 2. baxılmaq, tamaşa edilmək; 3. müayinə edilmək, yoxlanmaq.

СМОТРИНЫ ед. нет köhn. qızgördü (*xalq evlənmə adət*).

СМОТРИТЕЛЬ м gözətçi, nəzarətçi, baxıcı.

СМОТРИТЕЛЬНИЦА ж gözətçi (nəzarətçi, baxıcı) qadın (qız).

СМОТРИТЕЛЬСКИЙ прил. nəzarət(çi) -i[-i]

СМОТРИТЕЛЬША ж köhn. nəzarətçi arvadı, baxıcı arvadı.

СМОТРОВОЙ, СМОТРОВЫЙ прил. 1. baxış -u[-ü] смотровой день baxış günü;

2. deşik, göz yeri; смотровая шель в танке tankda göz yeri.

СМОТРОК м таш. baxan, nəzarət edən, müşahidəçi.

СМОТРЯ деен прич. ...baxaraq, ...görə, ...uyğun olaraq, ...asılı olaraq, müvafiq olaraq; действовать смотря по обстоятельствам şəraitdən asılı olaraq (şəraitə görə) hərəkət etmək.

СМОТЧИК м хüs. dolayan, sarıyan (*fəhlə*).

СМОЧЕННЫЙ прич. bir az isladılmış, nəm edilmiş.

СМОЧИТЬ сов. bir az islatmaq, nəm etmək; 0 смочить горло (глотку) boğazını islatmaq (*bir az içmək*).

СМОЧИТЬСЯ сов. *dan.* islanmaq, nəmlənmək.

СМОЧЬ сов. bacara bilmək, edə bilmək, ...bilmək; никто не сможет сломить нашу волю iradəmizi heç kəs qıra bilməz.

СМОШЕННИЧАТЬ сов. *dan.* бax мошеничаць.

СМРАД м мн. нет üfunət, pis iy, pis qoxu.

СМРАДНОСТЬ ж мн. нет 1. üfunət, pis iy; 2. köhn. тас. iyrənclik, mənfurluq.

СМРАДНЫЙ прил. 1. üfunətli, pis qoxulu; 2. köhn. тас. iyrənc, mənfur, murdar.

СМУГЛЕТЬ несов. qaralmaq.

СМУГЛОЛИЦЫЙ прил. qarabəniz, qarayğız, qarashın, qarabuğdayı, əsmər.

СМУГЛОСТЬ ж мн. нет qaralıq, qarabuğdayılıq, əsmərlik.

СМУГЛОТЕЛЬНЫЙ прил. qarabuğdayı bədənli

СМУГЛЫЙ прил. qara, qarabuğdayı, əsmər.

СМУГЛЯК м *dan.* qarabuğdayı kişi (oğlan).

СМУГЛЯНКА ж *dan.* qarabəniz, qarayğız, qarashın, qarabuğdayı, əsmər (*qadın, qız*).

СМУДРИТЬ сов. *dan.* əlləməlik etmək, mənasız danışmaq, hoqqa çıxartmaq.

СМУДРОВАТЬ сов. *dan.* бax смудрить.

СМУРЫЙ прил. məh. tünd-boz, tünd-qonur.

СМУТА ж 1. qiyam, qarışıqlıq, qarğışıqlıq, iğtiş, hərə-mərclik, şuluqluq; 2. nifaq, fitnə; сеять смуту nifaq salmaq; 3. iğtişaş dövrü; hərə-mərclik dövrü.

СМУТИТЬ сов. 1. pərt etmək, utandırmaq, 2. həyəcana salmaq, təşviş salmaq; 3. köhn. iğtişaş salmaq, qarışıqlıq törətmək, qarğışıqlıq salmaq, hərə-mərclik salmaq, şuluqluq salmaq.

СМУТІТЬСЯ *сов.* pərt olmaq, tutulmaq, utanmaq, çaşmaq, kərxmaq.

СМУТНО *нареч.* qarışıq, tutqun, dumanlı, aydın olmayaraq, mübhəm bir surətdə.

СМУТНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. qarışıqlıq, qarışalıq; hərə-mərclik, şuluqluq; 2. *тас.* tutqunluq, aydın olmama.

СМУТНЫЙ *прил.* 1. iğtişaş (qarışıqlıq, hərə-mərclik) -u[-ü]; **смутное время** iğtişaş dövrü; 2. *тас.* qarışıq, tutqun, dumanlı, qeyri-müəyyən, anlaşılmaz, mübhəm; 3. *тас.* iztirablı, səksəkəli, həyəcanlı.

СМУТЬЯН *м* iğtişaşçı, qarışıqlıq salan, araqarışdırən, fitnə salan, fitnəkar, fəsadçı.

СМУТЬЯНИТЬ *несов. дан.* şuluqluq salmaq, iğtişaş salmaq, qarışıqlıq törətmək, hərə-mərclik salmaq, ara qarışdırmaq.

СМУТЬЯНКА *ж* iğtişaşçı, qarışıqlıq salan, araqarışdırən, fitnəsalan (fitnəkar) qadın (qız).

СМУШЕК *м, хіс.* **СМУШКА** *ж* (körpə) quzu dərisi.

СМУШКОВЫЙ *прил. хіс.* 1. quzu dərisindən tikilmiş; 2. dərilik quzu verən (*qoyun*).

СМУЩАТЬ *несов. бax смутить.*

СМУЩАТЬСЯ *несов.* 1. *бax смутиться;* 2. pərt edilmək, çaşdırılmaq, utandırılmaq; 3. həyəcana salınmaq, təşvişə salınmaq.

СМУЩЕНИЕ *ср. мн. нет* utanma, sızılma, çaşma, kərxma; həyəcan, pərtlik, xəcalət.

СМУЩЕННОСТЬ *ж* 1. pərtlik, utanma, kərxma; 2. həyəcanlılıq.

СМУЩЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. pərt edilmiş, utandırılmış, kərxdirlmiş; 2. həyəcana salınmış, təşvişə salınmış; 3. həyəcanlı, iztirablı.

СМУВ *м хіс.* 1. yuma, yuyulma, yuyub aparma; 2. *бакт.* laboratoriya üsulu ilə alınmış bakteriya olan maye.

СМУВАЛЬНЫЙ *хіс.* *бax смывной* 2-ci mə-nada.

СМУВАТЬ *несов. бax смыть.*

СМУВАТЬСЯ *несов.* 1. *бax смыться;* 2. yuyulmaq, yuyulub təmizlənmək; 3. *тас.* silinmək.

СМУВКА *ж. мн. нет* *хіс.* yuma, yuyulma; yuyub təmizləmə, yuyulub təmizlənmə.

СМУВНОЙ *прил.* 1. yuyulan; 2. yumaq üçün işlənən (*qazan, çən*).

СМЫВОЧНЫЙ *хіс.* *бax смывной* 2-ci mə-nada.

СМЫВЩИК *м хіс.* yuyan, yuyucu, filiz-yuyan fəhlə.

СМЫК *м* 1. sıxlaşdırma, sıxlaşdırılma, sıxlaşma; qovuşdurma, qovuşdurulma, qovuşma; birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; çatma, çatılma; 2. qovuşuq yeri.

СМЫКАТЬ *несов. бax сомкнуть.*

СМЫКАТЬСЯ *несов.* 1. *бax сомкнуться;* 2. sıxlaşdırılmaq, qovuşdurulmaq, birləşdirilmək, çatılmaq; 3. yumulmaq, örtülmək (*göz*).

СМЫЛИВАТЬ *несов. бax смылить.*

СМЫЛИВАТЬСЯ *несов. бax смылиться.*

СМЫЛИТЬ *сов. дан.* işlətmək, işlədib qurtarmaq (*sabunu*).

СМЫЛИТЬСЯ *сов.* işlədilmək, işlənib qurtarmaq (*sabun*).

СМЫЛКИ *ед. нет дан.* sabun tikəsi, işlənməmiş sabun.

СМЫСЛ *м* 1. məna; 2. məqsəd, əsas; xeyir, fayda; 3. ağıl, düşüncə; **здравый смысл** sağlam düşüncə; **в полном смысле слова там** mənası ilə, tamamilə; **в смысле (чего)** ...cəhətdən, mənada; **нет смысла** mənası yoxdur; **в каком смысле** nə mənada; **по смыслу** mənasına.

СМЫСЛИТЬ *несов. дан.* anlamaq, bilmək, başa düşmək, başı çıxmaq; **в смыслить** **толк** başı çıxmaq; **ни бельмеса не смыслить** (не знать, не понимать) *бax бельмес; ни уха, ни рыла не смыслить* *бax рыло*.

СМЫСЛОВОЙ *прил.* məna -i[-ı]; **смысловые оттенки слова** sözün məna çalarları (incelikləri).

СМЫТЫЙ *прич.* 1. yuyulmuş, yuyulub təmizlənməmiş; 2. su aparmış, yuyulub aparılmış (*su ilə*); 3. *тас.* *вулқ.* çirpəşdirilmiş, oğurlanmış; 4. (*hərbi*) qırılmış, məhv edilmiş.

СМЫТЬ *сов.* 1. yumaq, yuyub təmizləmək (*ləkəni və s.*); 2. *тас.* silmək, özünü təmizə çıxartmaq, **смыть с себя пятно** üstündən ləkəni silmək; 3. yuyub aparmaq (*su*); 4. *безл.* axın (*su*) aparmaq; **водой смыло лодку** qayıqı su apardı; 5. *тас.* *вулқ.* çirpəşdirmək, oğurlamaq; 6. (*hərbi*) qırmaq,

məhv etmək; **в как (водой) смыло** yoxa çıxdı, elə bil suya batdı.

СМЫТЬСЯ *сов.* 1. yuyulmaq, yuyulub getmək, yuyulub təmizlənmək (*ləkə və s.*); 2. *тас.* *вулқ.* əkilmək, yox olmaq.

СМЫЧКА *ж* 1. çatıq, qovşaq; qovuşuq yeri; 2. *тас.* əlaqə, rabitə, ittifaq, birləşmə.

СМЫЧКОВЫЙ *прил. тас.* yayla çalınan (*musiqi aləti*).

СМЫЧКОВЫЙ *прил. овс.* mərəz -i[-ı].

СМЫЧНЫЙ *прил. дилч.* partlayan; **смычные согласные** partlayan samitlər.

СМЫЧОК *м* 1. *тас.* yay, kaman (*skripka və s.*) yayı; 2. *хіс.* pambiqatan yay.

СМЫЧОК *прил. овс.* 1. mərəz; 2. *тас.* mərəzə vurulmuş bir cüt tula (tazi).

СМЫШЛЕННОСТЬ *ж. мн. нет* fərasət (lilik), fəhm (lilik), dərtakə (lilik), anlaq (lhlq), gözüaqlıqlıq.

СМЫШЛЕННЫЙ *прил.* fərasətli, fəhmli, dərtakəli, anlaqlı, zəki.

СМЫШЛЯТЬ *несов. дан.* fikirləşib axtarmaq, düşünmək.

СМЯГЧАТЬ *несов. бax смягчить.*

СМЯГЧАТЬСЯ *несов.* 1. *бax смягчиться;* 2. (*müxtəlif mənalarda*) yumşaldılmaq; 3. *тас.* yüngülləşdirilmək.

СМЯГЧАЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. yumşaldan, yumşaldıcı; 2. *тас.* yüngülləşdirici, azaldıcı.

СМЯГЧЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yumşaltma, yumşaldılma, yumşalma; 2. *тас.* yüngülləşdirmə, yüngülləşdirilmə, yüngülləşmə.

СМЯГЧЕННОСТЬ *ж* 1. yumşal (dıl)ma; 2. *тас.* yumşaqlyq, rəhm.

СМЯГЧЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yumşaldılmış; 2. *тас.* yüngülləşdirilmiş, yumşaldılmış; rəhmə gəlmiş, üreyi yumşalmış.

СМЯГЧИТЕЛЬ *м хіс.* yumşaldıcı maddə.

СМЯГЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yumşaldıcı.

СМЯГЧИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yumşaltmaq; 2. *тас.* yüngülləşdirmək.

СМЯГЧИТЬСЯ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) yumşalmaq; 2. *тас.* yüngülləşmək.

СМЯКАТЬ *несов. дан.* *бax смякнуть.*

СМЯКНУТЬ *сов. дан.* 1. yumşalmaq; 2. *тас.* əldən düşmək, boşalmaq.

СНЯТИЕ *ср* 1. çaxnaşma, vəlvələ, həyəcan; 2. iztirab, təlaş, təşviş; 3. *köhn.* *бax смута.*

СНЯТЕННОСТЬ *ж. мн. нет* *köhn.* həyəcan, həyəcanlı hal; iztirab, təlaş.

СНЯТЕННЫЙ *прил. köhn.* həyəcanlı.

СНЯТЫЙ *прич.* 1. əzilmiş, əzişdirilmiş, büzüşdürülmüş; 2. yumşaldılmış; 3. *тас.* pozğun salınmış, pozulmuş; 4. *тас.* sindirilmiş, qırılmış (*müqavimət*).

СНЯТЬ *сов.* 1. əzmək, əzişdirmək; büzüşdürmək; 2. yumşaltmaq; 3. *тас.* pozğunluq salmaq, pozmaq; 4. *тас.* sindirmək, qırmaq (*müqavimət*).

СНЯТЬСЯ *сов.* əzilmək.

СНАБДИТЬ *сов.* 1. təchiz etmək, təmin etmək; 2. vermək; əlavə etmək, artırmək; **снабдить книгу примечаниями** kitaba qeydlər vermək.

СНАБДИТЬСЯ *сов. дан.* təchiz edilmək, təmin edilmək; verilmək.

СНАБЖАТЬ *несов. бax снабдить.*

СНАБЖАТЬСЯ *несов.* təchiz edilmək, təmin edilmək; verilmək.

СНАБЖАЮЩИЙ *прич. и прил.* təchiz (təmin) edən.

СНАБЖЕНЕЦ *м* təchizatçı, təchizat işçisi.

СНАБЖЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. təchiz etmə (edilmə); təmin etmə (edilmə); 2. təchizat, ləvazimat; **органы снабжения** təchizat idarələri (orqanları).

СНАБЖЕННЫЙ *прич.* 1. təchiz olunmuş, təmin edilmiş; 2. verilmiş, əlavə edilmiş, artırılmış.

СНАБЖЕНЧЕСКИЙ *прил.* təchizat -i[-ı]; **снабженческие органы** təchizat orqanları.

СНАДОБЬЕ *ср. дан.* 1. dərman, dava, davacat, dava-dərman; 2. *köhn.* ədviyyə.

СНАЙПЕР *м (hərbi)* snayper (*mahir atıcı, sərrast nişançı*).

СНАЙПЕРСКИЙ *прил.* snayper(lik) -i[-ı]; **снайперские курсы** snayper(lik) kursu.

СНАЙПЕРСТВО *ср* snayperlik.

СНАЙПИНГ *м. мн. нет (hərbi)* snayping; snayper atışı, sərrast atış.

СНАРУЖИ *нареч.* bayırdan, eşikdən, dışarıdan; bayır tərəfdən; üzdən.

СНАРЯД *м* 1. mərmi, güllə; артиллерийский снаряд top gülləsi; 2. alət; гимнастические снаряды idman alətləri; 3. tex. maşın, cihaz, aparat; землесосный снаряд torpaqsoran maşın; 4. köhn. alətlər komplekti; рыболовный снаряд balıqçılıq alətləri komplekti.

СНАРЯДИТЬ *сов.* təchiz etmək, (yola, səfərə) hazırlamaq.

СНАРЯДИТЬСЯ *сов. dan.* tədarük görmək, ehtiyat görmək, hazırlan(ş)maq (səfərə və s.).

СНАРЯДНЫЙ *прил.* 1. mərmi -i[-i], снарядный завод mərmi zavodu; 2. *идм.* alətlərlə icra edilən; снарядная гимнастика alətlərlə icra edilən gimnastika.

СНАРЯДОВЫЙ *идм.* bax снарядный 2-ci mənada.

СНАРЯЖАТЬ *несов.* bax снаряжить.

СНАРЯЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax снарядиться; 2. təchiz edilmək, tədarük edilmək, hazırlan(ş)maq.

СНАРЯЖЕНИЕ *ср* 1. təchiz etmə, təchiz edilmə; 2. tədarük etmə, tədarük edilmə; hazırlama, hazırlanma; 3. təchizat, ləvazimat.

СНАРЯЖЕННЫЙ *прил.* təchiz edilmiş, hazırlanmış.

СНАСТІТЬ *несов. dan.* bax оснащать.

СНАСТІТЬСЯ *несов. dan.* bax оснащаться.

СНАСТЬ *ж* 1. *собр.* təchizat, avadanlıq, ləvazimat, vəsait; cihazlar, alətlər; 2. *мн.* снасти gəmi ipləri (kəndirləri, kanatları və s.).

СНАЧАЛА *нареч.* 1. öncə, əvvəlcə, qabaqca, əvvəl, qabaq; 2. başdan, əvvəldən, təzədən, yenidən.

СНАШИВАТЬ I *несов. dan.* bax сносить III.

СНАШИВАТЬ II *несов. dan.* bax сносить I.

СНАШИВАТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax сноситься I; 2. yırtılmaq, dağılmaq, köhnəlmək.

СНЕГ *м* (*мн.* снега) qar; ♦ как снег на голову qəfildən, birdən, gözlənilmədən, an-sızın; прошлогодний снег lazım olmayan bir şey, artıq şey, lüzumsuz şey.

СНЕГІРЬ *м* *зоол.* qarquşu.

СНЕГОБОРЬБА *ж* *мн.* *нет* xüs. qar basqını ilə mübarizə.

СНЕГОВАЛ *м* xüs. qarın ağırlığından ağacların kökündən çıxması.

СНЕГОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* xüs. bax снегозадержание.

СНЕГОВОЙ *прил.* 1. qar -i[-i]; снеговой покров qar örtüyü; 2. qarlı; снеговые горы qarlı dağlar.

СНЕГОЗАДЕРЖАНИЕ *ср* *мн.* *нет* xüs. qarın süni surətdə tarlada saxlanması.

СНЕГОЗАДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ *прил.* qarı saxlayan, qarı saxlama -i[-i]; снегозадержательные меры qarı tarlada saxlama tədbirləri.

СНЕГОЗАДЕРЖИВАЮЩИЙ *прич.* qarın qarşısını alan; qaryığan.

СНЕГОЗАНОС *м* qar basqını.

СНЕГОЗАЩИТА *ж* *мн.* *нет* qardan qorunma, qardan qoruma.

СНЕГОЗАЩИТНЫЙ *прил.* qardan qorunma -i[-i]; qardan qoruyan, qarın qabağını saxlayan; снегозащитные щиты qarın qabağını kəsən sipərlər.

СНЕГОЛОМ *м* *мн.* *нет* *собр.* məh. qardan sınımış cavan ağaclar, qələmlər.

СНЕГОМЕР *м* qarölçən (qarın sıxlığını ölçən cihaz).

СНЕГОМЕРНЫЙ *прил.* qarın sıxlığını ölçən.

СНЕГООБРАЗНЫЙ *прил.* qaraoxşar, qarabənzər.

СНЕГООЧИСТИТЕЛЬ *м* xüs. qartəmizləyən maşın.

СНЕГООЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. qartəmizləyən; снегоочистительный плуг qartəmizləyən kotan.

СНЕГООЧИСТКА *ж* *мн.* *нет* xüs. yolu qardan təmizləmə.

СНЕГОПАД *м* *мн.* *нет* bərk qar yağma, bərk qar düşmə; qar.

СНЕГОПАХ *м* *к* *т.* qarçevirən (tarlada qarın tez əriməsi üçün qarı çevirən alət).

СНЕГОПАХАНИЕ *ср* qarlı tarları şumlama.

СНЕГОПОДОБНЫЙ *прил.* qar kimi, qaraoxşar.

СНЕГОТАЯЛКА *ж* xüs. qarəridən (qurğu).

СНЕГОТАЯНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. qarın əriməsi; 2. qar əritmə.

СНЕГОУБОРКА *ж* *мн.* *нет* qar təmizləmə.

СНЕГОУБОРОЧНЫЙ *прил.* xüs. qartəmizləyən; снегоуборочная машина qartəmizləyən maşın.

СНЕГОУБОРЩИК *м* qartəmizləyən (fəhlə).

СНЕГОХОД *м* xüs. bax азросани.

СНЕГУРКА *ж* *дан.* bax снегурочка.

СНЕГУРОЧКА *ж* 1. qar gəlini (rus nağıllarında: qardan olduğu üçün yazda ərimiş gözəl qız surəti), qar qız; 2. *зоол.* qış quşu.

СНЕГУРОЧКИ *только* *мн.* *идм.* sneuroçka (ayaq xəziyi).

СНЕДАЕМЫЙ *прич.* boğulan, qovrulan, yanan, partlayan, əzab çəkən; **снедаемый** *злой* acığындан (hirsindən) boğulan (qovrulan).

СНЕДАТЬ *несов.* əzab vermək, incitmək, yemək, boğmaq, qovurmaq, yandırmaq, içini yemək, öldürmək (məcazi mənada); **зависть** его **снедает** raxıllığından ölür.

СНЕДНЫЙ *прил.* məh. köhn. yeməli, yeyilən.

СНЕДЬ *ж* *мн.* *нет* məh. köhn. yemək, yeyəcək, yeməli şey.

СНЕЖИНА *ж* *дан.* qar dənəsi.

СНЕЖИНКА *ж* qar dənəciyi.

СНЕЖИСТЫЙ *прил.* məh. qarlı.

СНЕЖИТЬ *несов. məh.* 1. qar tökmək, qarla örtmək; 2. *безл.* qarlamaq, qar yağmaq; **то** **ложит**, **то** **снежит** gah yağış yağır, gah qar.

СНЕЖИЦА *ж* 1. *тиб.* qar korluğu, qara baxa bilməmə; 2. *məh.* qar suyu; 3. *məh.* qar suyu yığılan yer.

СНЕЖНО *в знач. сказ. dan.* qardır, bol qar var; *в лесу* **снежно** meşədə bol qar var.

СНЕЖНЫЙ *прил.* 1. qar -i[-i]; **снежные** **заносы** qar basması; 2. qarlı; **снежный** **ветер** qarlı külək; 3. qarla örtülü; qar basmış; **снежная** **дорога** qar basmış yol; 4. qar kimi; ♦ **снежная** **слепота** bax **снежница** 1-ci mənada; **снежный** **плуг** bax **снегопах**.

СНЕЖОК *м* *мн.* *нет* 1. *только* *ед.* **снег** *сöz. kiç. və oxş.;* 2. (*мн.* **снежки**) qarğıl-ləsi, qartopu; **играть** **в** **снежки** qartopu oynamaq.

СНЕЖУРА *ж* *мн.* *нет* məh. sulu qar.

СНЕЖЕННЫЙ *прич.* 1. aparılmış; 2. düşürülmüş (yuxarıdan aşağıya); 3. dağılmış, sökülmiş, uçur(d)ulmuş, yıxılmış, qoparılmış; 4. vurulmuş, üzülmüş; 5. keçirilmiş, altına (aşağısına) yazılmış (yazı, qeyd); 6. yığılmış, toplanmış (bir yerə).

СНЕСТИ *сов.* 1. aparmaq; 2. düşürmək (yuxarıdan aşağıya); 3. dağıtmaq, sökmək, yıxmaq, uçur(t)maq; **снести** **старый** **дом** köhnə evi sökmək; 4. qopartmaq; 5. vurmaq, üzmək; 6. keçirmək, altına yazmaq; 7. yığmaq, toplamak (bir yerə); 8. *мәс.* dözmək, davam gətirmək (dərdə və s.), udmaq (təhqiri və s.); **снести** **яйцо** yumurtlamaq.

СНЕСТИСЬ *сов.* 1. əlaqəyə girmək, əlaqə saxlamaq, rabitə düzəltmək, yazışmaq; 2. yumurtlamaq.

СНЕТКОВЫЙ *прил.* *снеток* -i[-i].

СНЕТОК *м* (*мн.* **снетки**) *снеток* (şimal göllərində yaşayan balıq növü).

СНЕТОЧЕК *м* *дан.* **снеток** *söz. kiç. və oxş.*

СНЕТОЧНЫЙ bax **снетковый**.

СНИЖАТЬ *несов.* bax снизить.

СНИЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **снизиться**; 2. aşağı salınmaq, endirilmək, yandırmaq; 3. *мәс.* azaldılmaq, əksildilmək; 4. *мәс.* kiçildilmək (vəzifədə).

СНИЖЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. aşağı salma, aşağı salınma, aşağı düşmə; endirmə, endirilmə, enmə; 2. *мәс.* azaltma, azaldılma, azalma; əksiltmə, əksildilmə, əksilmə; 3. *мәс.* kiçiltmə, kiçildilmə; alçalma, alçaldılma (vəzifə və s.).

СНИЖЕННЫЙ *прич.* 1. aşağı salınmış, endirilmiş; 2. *мәс.* azaldılmış, əksildilmiş; 3. *мәс.* kiçildilmiş, alçaldılmış (vəzifə və s.).

СНИЗАННЫЙ *прич.* düzülmüş (sapa və s.).

СНИЗАТЬ *сов.* *дан.* düzmək (sapa və s.).

СНИЗАТЬСЯ *сов.* düzülmək (sapa).

СНИЗИТЬ *сов.* 1. aşağı salmaq, endirmək; 2. *мәс.* azaltmaq, əksiltmək; 3. *мәс.* kiçiltmək, alçalmaq (vəzifəsinə və s.); ♦ **снизить** (сбавить, понизить) **тон** bax **тон**.

СНИЗИТЬСЯ *сов.* 1. aşağı enmək, enmək, yatmaq; 2. *мәс.* azalmaq, əksilmək; 3. *мәс.* alçalmaq.

СНИЗОЙТИ *сов.* 1. köhn. aşağı düşmək, tənəzzül etmək; 2. *kin.* mərhəmət etmək, iltifat göstərmək.

СНИЗУ *нареч.* 1. aşağıdan, altıdan; aşağı (alt) tərəfdən; 2. *мәс.* kütlə tərəfindən, kütlənin təşəbbüsü ilə, aşağıdan; ♦ **снизу** **вверх** **смотреть** **на** *кого* hörmət bəsləmək, si-tayişlə baxmaq.

СНИЗЫВАТЬ *несов.* bax snizaty. **СНИЗЫВАТЬСЯ** *несов.* bax snizatsya. **СНИКАТЬ** *несов. dan.* bax sniknuty. **СНИКНУТЬ** *сов. dan.* 1. бүрүсмөк, өлүшкөмөк, sallanmaq; 2. *тас.* tutulmaq, əhvalı pozulmaq. **СНИМАТЬ** *несов.* bax snyat; $\diamond$ **снимать** *пенки* bax *пенка* 1; **снимать сливки bax *сливки*. **СНИМАТЬСЯ** *несов.* 1. bax *сняться*; 2. (*müxtəlif mənalarda*) götürülmək; 3. soyun(dur)ulmaq, çıxardılmaq; 4. qaldırılmaq; 5. vurulmaq, üzülmək, kəsilmək (*baş*); 6. yığılmaq, toplanmaq, dərilmək, biçilmək (*məhsul*); 7. *тас.* aradan götürülmək, ləğv edilmək; 8. *тас.* çıxardılmaq; 9. *тас.* kənar edilmək, məhrum edilmək; 10. *dan.* bölünmək, kəsilmək (*qumar kağızı*); 11. çəkilmək, şəkli çəkilmək (*foto ilə*); 12. tutulmaq, icarəyə götürülmək, kirə edilmək, kirələnmək; 13. dindirilmə yolu ilə (*ifadə*) alınmaq. **СНИМКА** *ж xüs.* ləkəaparan rezin. **СНИМКИ** *ед. нет* *мәһ.* qaymaq, üz (*süddə*). **СНИМОК** *м (мн. снимки)* şəkil, əks, surət. **СНИМОЧНЫЙ** *прил. xüs.* şəkil (əks) -i[-i]. **СНИМЩИК** *м dan.* 1. yığan, toplayan, dərən, biçən; 2. şəkilçəkən, fotoqraf; 3. *тас.* ki-rəçi, icarəçi. **СНИМЩИЦА** *ж dan.* yığan, toplayan, dərən, (biçən) qadın (qız). **СНИСКАННЫЙ** *köhn.* qazanılmış, tapılmış, əldə edilmiş (*söhrət, hörmət və s.*). **СНИСКАТЬ** *сов.* qazanmaq, tapmaq, əldə etmək; **снискать** *доверие народа* xalqın etimadını qazanmaq. **СНИСКИВАТЬ** *несов. köhn.* bax **снискать**. **СНИСКИВАТЬСЯ** *несов.* qazanılmaq, tapılmaq, əldə edilmək (*söhrət, hörmət və s.*). **СНИСХОДИТЕЛЬНО** *нареч.* 1. yumşaq, iltifatla, mərhəmətlə, güzəştə; 2. yuxarıdan aşağı, təkəbbürlə, iddia ilə, lovğa-lovğa, böyük-böyük. **СНИСХОДИТЕЛЬНОСТЬ** *ж мн. нет* 1. yumşaqlıq, iltifat, rəhmədilik, mərhəmət; güzəştə getmə; 2. təkəbbürlülük. **СНИСХОДИТЕЛЬНЫЙ** *прил.* 1. mərhəmətli, iltifatlı, yumşaq; 2. mütəkəbbir, təkəbbürlü.**

СНИСХОДИТЬ *несов.* bax snizoyti. **СНИСХОЖДЕНИЕ** *ср мн. нет* 1. mərhəmət, iltifat; 2. güzəşt; 3. yumşaqlıq. **СНИТЬСЯ** *несов.* yuxuda görmək, yuxusuna gəlmək, yuxusuna girmək; $\diamond$ **и (во сне)** *не снилось* heç yatanda da yuxusuna girməzdi. **СНОБ** *м snob* (*aristokrat cəmiyyətinin zövq və ədalarını kor-koranə təqlid etməyə çalışan və digər hər şeyə xor baxan adam*). **СНОБИЗМ** *м мн. нет* snobizm (*özünü aristokratlara oxşatmağa çalışma*). **СНОВА** *нареч.* yenidən, təzədən, başdan, təkrar, bir də, bir daha, yenə, yenə də; $\diamond$ **снова-здорово** təzədən, yenə də (*təssüf və narazılıq bildirir*). **СНОВАЛКА** *ж toxic.* 1. çillə dəzgahı, çillə maşını; 2. bax **сновальщик**. **СНОВАЛЬНЫЙ** *прил. toxic.* çillə -i[-i]; **сновальный станок** çillə dəzgahı. **СНОВАЛЬЩИК** *м toxic.* çillə hazırlayan (*fəhlə*). **СНОВАЛЬЩИЦА** *ж toxic.* çillə hazırlayan qadın (qız). **СНОВАНИЕ** *ср мн. нет* *toxic.* çillə hazırlama. **СНОВАТЬ** *несов.* 1. *toxic.* çillə hazırlamaq; 2. *тас.* vurmuxmaq, gedib-gəlmək. **СНОВАТЬСЯ** *несов.* 1. *toxic.* hazırlanmaq (*çillə*); 2. bax **сновать** 2-ci mənədə. **СНОВИДЕНИЕ** *ср* yuxu, yuxugörmə, rəya; yuxuya gələn şey. **СНОВКА** *ж мн. нет* *xüs.* 1. bax **снование**; 2. çillənin hazırlanmış hissəsi. **СНОГШИБАТЕЛЬНОСТЬ** *ж мн. нет* *dan.* təəccüblülük, qəribəlik, sarsıdıcılıq, fəvqəladəlik. **СНОГШИБАТЕЛЬНЫЙ** *прил.* son dərəcə təəccüblü, heyrət doğuran, qəribə, sarsıdıcı, fəvqəladə. **СНОП** *м* 1. dərz; 2. *тас.* topa; **сноп искр** qığılcım topası; $\diamond$ **как сноп повалиться** (*упасть*) tay kimi yuxılmaq. **СНОПИК** *м dan.* **сноп** söz. *киç. və oxş.* **СНОПОВКА** *ж мн. нет* *к. т.* dərz bağlama. **СНОПОВЫЙ** *прил. к. т.* dərз -i[-i]. **СНОПОВЯЗ** *м к. т. мәһ.* dərzbağlayan. **СНОПОВЯЗКА** *ж к. т.* dərzbağlayan maşın.

СНОПОВЯЗАЛЬНЫЙ *прил. к. т.* dərzbağlayan; **сноповязальная машина** dərzbağlayan maşın. **СНОПОВЯЗАЛЬЩИК** *м к. т.* dərzbağlayan (*işçi*). **СНОПОАГРУЗЧИК** *м к. т.* dərzyükləyən. **СНОПООБРАЗНЫЙ** *прил.* dərzəoxşar, dərzşəkilli, dərз şəklində (*olan*). **СНОПОПОДАВАТЕЛЬ** *м к. т.* dərзverən mexanizm (*taxıldöyən maşınlarda*). **СНОПОСУШИЛКА** *ж к. т.* dərзqurudan (*ci-haz, qurğu və s.*). **СНОРОВИСТЬ** *прил. dan.* təcürbəli, bacarıqlı, məharətli. **СНОРОВИТЬ** *сов. мәһ.* dəymək, düşmək. **СНОРОВКА** *ж мн. нет* bacarıq, məharət, səriştə, təcürbə, vərdis. **СНОС** *І м мн. нет* 1. aparma, aparılmaq; yuxarıdan aşağıya (*düşürmə*); 2. dağıtmaq, dağıdılmaq; sökmə, sökülme; yuxma, yuxılmaq; 3. qopartmaq, qopardılmaq; 4. vurma, vurulmaq; üzme, üzülmə (*baş*); 5. köçürmə, köçürülmə; aşağıya yazmaq; 6. yığmaq, yığılmaq; toplama, toplanma. **СНОС** *II м* **сносу** *нет* yirtılmaq bilmir (*möhkəm paltar, ayaqqabı haqqında*); **не знать** *сносу* köhnəlməmək, yirtılmamaq. **СНОС** *III м:* $\diamond$ **на сносах** azad olmağına (*doğmağına*) az qalmışdır (*hamilə qadın haqqında*). **СНОСИТЬ** *I сов. dan.* bax **износить**. **СНОСИТЬ** *II сов. dan.* aparmaq, aparıb götürmək; $\diamond$ **не сносить головы** (*кому*) salamat qurtara bilməyəcək, canını qurtara bilməyəcək, altını çəkəcəkdir. **СНОСИТЬ** *III несов.* bax **снести**. **СНОСИТЬСЯ** *I сов.* bax **износиться** 1-ci mənədə. **СНОСИТЬСЯ** *II несов.* 1. bax **снести** 1-ci mənədə; 2. aparılmaq, düşürülmək (*yuxarıdan aşağıya*); 3. dağıdılmaq, uçur(d)ulmaq, sökülme; 4. qopardılmaq; sındırılmaq; 5. vurulmaq, üzülmək; 6. aşağıya yazılmaq, aşağıya köçürülmək; 7. yığılmaq, toplanmaq (*gətirilərək, daşılaraq*). **СНОСКА** *ж* 1. bax **снос** I 1-ci, 5-ci, 6-cı mənələrdə; 2. *xüs.* haşiyə (*səhifənin aşağısında, xətt altında yazılan mətn, qeyd, izahat*). **СНОСНО** *нареч.* babat, orta, birtəhər, elə-belə.

СНОСНЫЙ *прил.* 1. *dan.* dözülə bilən, keçirilə bilən; 2. babat, miyanə. **СНОСЧИК** *м* aparan, daşıyan (*fəhlə*). **СНОТВОРНОСТЬ** *ж мн. нет* 1. yuxu gətiricilik, yatırıclıq, yuxuladıcılıq; 2. *тас.* dərxdırıcılıq. **СНОТВОРНЫЙ** *прил.* 1. yuxu gətirən, yuxu gətirici, yatırdan, yatırdıcı, yuxuladıcı; **снотворный порошок** yuxu dərmanı; 2. *тас.* dərxdırıcı, cansıxıcı. **СНОТОЛКОВАТЕЛЬ** *м köhn.* 1. yuxu yozan (*adam*); 2. bax **сонник**. **СНОТОЛКОВАТЕЛЬНЫЙ** *прил. köhn.* yuxuyozan. **СНОХА** *ж (мн. снохи)* gəlin (*ərinin atasına nisbətən*). **СНОХАЧ** *м мәһ.* öz gəlini ilə yaşayan, intim əlaqədə olan qayınata. **СНОШЕНИЕ** *ср* 1. əlaqə, münasibət; 2. cinsi əlaqə. **СНОШЕННЫЙ** *I прил. dan.* bax **наношенный** 1-ci mənədə. **СНОШЕННЫЙ** *II прил. dan.* aparılmış, aparılıb qaytarılmış. **СНУЛЫЙ** *прил.* ölümcül (*balıq haqqında*). **СНЫТЬ** *ж bot.* mələkotu. **СНЫЧ** *м xüs.* dil (*qılıda*). **СНЮХАТЬСЯ** *сов. dan.* 1. iyləşmək (*itlər haqqında*); 2. *тас.* xəlvəti sözləşmək, əlbir olmaq, əlaqəyə girmək, düzəlişmək. **СНЮХИВАТЬСЯ** *несов. dan.* bax **снохаться**. **СНЯТИЕ** *ср мн. нет* 1. götürmə, qaldırmaq; götürülmə, qaldırılmaq; 2. qovmaq, qovulmaq; 3. ləğv etmə (*edilmə*), bərtərəf etmə (*edilmə*); 4. *тас.* məhrum etmə (*edilmə*), azad etmə (*edilmə*); götürmə, götürülmə (*işdən*); 5. *тас.* aradan qaldırılmaq, aradan qalxma (*ziddiyət*); 6. hazırlama, hazırlanma; çıxarma, çıxardılmaq (*surət*); 7. alma, alınmaq; çəkmə, çəkilmə (*səkil*); 8. *xüs.* ifadə alma (*alınma*), (*dindirmə yolu ilə*); 9. tutmaq, tutulmaq; icarəyə götürmə (*götürülmə*); kirə etmə (*edilmə*), kirələnmə; 10. yığmaq, yığılmaq (*məhsul*). **СНЯТОЙ** *прил.:* **снятое молоко** üzsüz süd, üzü yığılmış süd. **СНЯТЫЙ** *прил.* 1. götürülmüş, çıxardılmış; 2. qaldırılmış; 3. vurulmuş, üzülmüş; 4. qo-

vulmuş, yerini (postunu) tərk etməyə məcbur edilmis, aradan götürülmüş; 5. yığılmış, toplanmış, dərilmiş, biçilmiş (*məhsul*); 6. *məc.* çıxardılmış, azad edilmiş, götürülmüş (*işdən*); 7. şəkli çəkilmiş, fotosu alınmış; 8. tutulmuş, icarəyə götürülmüş, kirələnmis; 9. alınmış (*ifadə*).

СНЯТЬ сов. 1. (*müxtəlif mənalarda*) götürmək; 2. çıxartmaq; 3. soyunmaq; 4. *məc.* pıç etmək, məhv etmək, tələf etmək; 5. qaldırmaq; 6. vurmaq, üzmək, kəsmək; 7. dəyişmək; **снять караул** qarovulu dəyişmək; 8. qovmaq; qaçmağa (*yerini, postunu tərk etməyə*) məcbur etmək; əsir tutmaq; 9. yığmaq, toplamaq, dərmək, biçmək (*meyva, taxıl*); 10. *məc.* aradan qaldırmaq, ləğv etmək, bərtərəf etmək; 11. *məc.* çıxartmaq, geri almaq, geri götürmək; 12. *məc.* azad etmək, çıxartmaq, götürmək (*işdən*); 13. bölmək, kəsmək (*kartı*); 14. şəklini çəkmək, fotosunu almaq; 15. tutmaq, icarəyə götürmək, kirələmək; 16. ölçüsünü götürmək; 17. *hüq.* (dindir-məklə) (ifadə) almaq (*müqəssirdən, şəhiddən*); **○ снять голову с кого 1)** *məc.* başını üzmək (*bərk cəzalandırmaq mənasında*); 2) pis vəziyyətə qoymaq; **снять вопрос (показания)** istintaq etmək; **снять мерку с кого** ölçüsünü götürmək; **снять покров (покровы) с кого** üstünü aşmaq, faş etmək; **снять (сбросить, скинуть) со счета (со счетов) кого-что** hesablaşmamaq; hesaba almamaq; **как рукой сняло что** elə bil əl ilə götürüldü (*ağrı haqqında*).

СНЯТЬСЯ сов. 1. qormaq, ayrılmaq; 2. açılmaq, götürülmək; 3. getmək, yola düşmək; **отряд снялся** dəstə yola düşdü; **сняться с мели** saydan qalxmaq; **сняться с якоря** lövbərini qaldırmaq, yola düşmək; 4. *dan.* şəklini çəkdirmək; 5. çəkilmək (*filmdə, rolda*); 6. çıxmaq (*uçotdan, qeydiyatdan*).

СО bax c.

СОАВТОР м həmmüəllif, ortaqlı əsər yazan müəlliflərdən biri; şərik müəllif.

СОАВТОРСТВО ср мн. нет həmmüəlliflik, ortaqlı əsər yazma, şərikli müəlliflik, müştərik müəlliflik.

СОАРЕНДА ж мн. нет ortaqlı kirə, şərikli icarə.

СОАРЕНДАТОР м ortaqlı kirəçi, icarədar şərikli.

СОБАКА ж it, körək; **○ вот где собака зарыта** əsil mətləb budur, iş məhz belədir; **как собак нерезаных (кого-н.)** it ilxısı, körək sürüsü kimi; **собака собакой** it kimi, pis (*растар*); **собак вешать (на кого-н.)** söymək, təqsirləndirmək; **собаку съел (на чьм-н.)** cəkini də bilir, bəkini də, böyük təcrübə qazanmışdır; (**как**) **собака на сене** nə özü yeyir, nə başqasına verir; özü yeməz, özgəyə də verməz; **как кошка с собакой (живут)** it-pişik kimi (*dolanırlar*); **каждая (всякая) собака** hər yoldan ötən; **гонять собак (лодыря)** bax **гонять**; с собаками не сыщешь кого tapmaq mümkün deyil.

СОБАКОВЕД м itçilik (elmi) mütəxəssisi. **СОБАКОВЕДЕНИЕ ср мн. нет** xüs. it yetişdirmə və onlardan istifadə üsullarından bəhs edən elm.

СОБАКОВОД м itçi, itçilik mütəxəssisi. **СОБАКОВОДСТВО ср 1.** itçilik, it yetişdirmə; 2. itçilik təsərrüfatı.

СОБАКООБРАЗНЫЙ прил. zool. itəoxşar. **СОБАЧАТА ед. нет** *məh.* it balaları, küçüklər.

СОБАЧЕЙ м köhn. bax **собачник** 1-ci mənad.

СОБАЧЕНЬКА ж *собака* söz. oxş. itciyəz.

СОБАЧИЙ прил. it -i[-ı]; **собачий лай** it hümrəsi; **○ собачий холод** bərk soyuq; **собачья нога (ножка)** bax **козий (козья ножка)**; **собачий нюх у кого на что** it kimi iy bilir.

СОБАЧИНА ж мн. нет *məh.* it eti.

СОБАЧИТЬ несов. vulg. söymək.

СОБАЧИТЬСЯ несов. dan. söyüşmək.

СОБАЧКА ж 1. *собака* söz. *kiç. və oxş.* it-ciyəz; 2. *tətik (silahda)*; 3. *tex.* dilçə; 4. *xüs. pazıcı.*

СОБАЧЛИВЫЙ прил. dan. söyüşçü, söyüşən, söyüşkən, heyvərə.

СОБАЧНИК м dan. 1. itbaz; 2. it satan, it al-verçisi.

СОБАЧНИЦА ж itbaz qadın (*qız*).

СОБАЧОНКА ж *собачка* söz. *kiç. və oxş.*

СОБЕЗЪЯНИЧАТЬ bax **обезьяничать**. **СОБЕС м köhn.** (*социальное обеспечение*) ictimai təminat (idarəsi).

СОБЕСЕДНИК м həmsöhbət, müsahib, söhbət yoldaşı.

СОБЕСЕДНИЦА ж həmsöhbət (müsahib, söhbət yoldaşı) qadın (*qız*).

СОБЕСЕДОВАНИЕ ср müsahibə, söhbət. **СОБИРАНИЕ ср мн. нет** toplama, toplanma; yığma, yığılma.

СОБИРАТЕЛЬ м toplayan, yığan, toplayıcı, kolleksioner.

СОБИРАТЕЛЬНИЦА ж toplayan (yığan, toplayıcı, kolleksiyaçı) qadın (*qız*).

СОБИРАТЕЛЬНО нареч. bir yerdə, toplu, ümumiləşdirilmiş halda (*sürətdə*).

СОБИРАТЕЛЬНЫЙ прил. 1. *qram.* toplu; **собираательные имена существительные** toplu isimlər; 2. *xüs.* toplanmış, ümumiləşdirilmiş, ayrı-ayrı hissələrdən yığılmış (*düzəlmis*); 3. toplayıcı (*linza*).

СОБИРАТЕЛЬСТВО ср мн. нет 1. toplama işi, kolleksiyaçılıq; 2. meyvə və s. yığmaq və xırda heyvan ovlamaq yolu ilə həyat sürmə (*ibtidai cəmiyyətdə*).

СОБИРАТЬ несов. bax **собрать**.

СОБИРАТЬСЯ несов. 1. bax **собраться**; 2. quraşdırılmaq; 3. yığılmaq, toplanmaq (*məhsul və s.*).

СОБКОР м (собственный корреспондент) xüsusi müxbir.

СОБЛАГОВОЛИТЬ сов. köhn. kin. mərhəmət etmək, lütf etmək, razılıq göstərmək.

СОБЛАГОВОЛЯТЬ несов. köhn. kin. bax **соблаговолить**.

СОБЛАЗН м 1. cazibə, şimikdirici şey, başdan çıxaran şey; **вести (кого-н.) в соблазн** yoldan çıxarmaq, başdan çıxarmaq; 2. azma, yoldan çıxma, günaha batma, günah.

СОБЛАЗНЕННЫЙ прич. 1. azdırılmış, aldadılmış, toplanmış, yoldan çıxardılmış, başdan çıxardılmış; 2. şimikdirilmiş, həvəsləndirilmiş, tamahsılandırılmış.

СОБЛАЗНИТЕЛЬ м azdırıyan, aldadıyan, toplayan, yoldan çıxardan, başdan çıxardan; tamaha salan, aludə edən.

СОБЛАЗНИТЕЛЬНИЦА ж azdırıyan (aldadıyan, toplayan, yoldan çıxardan, başdan çıxardan) qadın (*qız*).

СОБЛАЗНИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет cazibədarlıq, cazibə, ehtiras oyandırma, həvəse gətirmə, qızıqdırma.

СОБЛАЗНИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. azdırıcı, aldadıcı, toplayan, yoldan çıxardan, başdan çıxardan; 2. şimikdirici, tamahsılandırıcı, həvəsləndirici; 3. cazibəli, cazibəedici, ehtiras oyadan.

СОБЛАЗНИТЬ сов. 1. azdırmaq, aldatmaq, tovlamaq, yoldan çıxartmaq, başdan çıxartmaq, şimikdirmək; 2. həvəsləndirmək, aludə etmək, həvəse oyatmaq, tamahsılandırmaq; 3. aldadıb namusuna toxunmaq (*qızın, qadının*).

СОБЛАЗНИТЬСЯ сов. 1. azmaq, aldanmaq, yoldan çıxmaq, başdan çıxmaq, tamahsılanmaq; 2. həvəslənmək.

СОБЛАЗНЯТЬ несов. bax **соблазнить**. **СОБЛАЗНЯТЬСЯ несов. 1.** bax **соблазнить**; 2. azdırılmaq, aldadılmaq, tovlanmaq, yoldan çıxardılmaq, başdan çıxardılmaq.

СОБЛЮДАТЬ несов. bax **соблюсти**. **СОБЛЮДАТЬСЯ несов.** riayət edilmək, əməl olunmaq, yerinə yetirilmək, gözlənmək.

СОБЛЮДЕНИЕ ср мн. нет riayət etmə, riayət edilmə, əməl etmə, əməl olunma; yerinə yetirmə, yerinə yetirilmə; gözləmə, gözlənmə (*intizam, qayda-qanun və s. haqqında*).

СОБЛЮДЕННЫЙ прич. riayət edilmiş, əməl olunmuş, yerinə yetirilmiş.

СОБЛОСТИ сов. riayət etmək, əməl etmək, yerinə yetirmək, gözləmək.

СОБОЛЕВОД м xüs. samur yetişdirən mü-təxəssis.

СОБОЛЕВОДСТВО ср мн. нет xüs. samur yetişdirmə.

СОБОЛЕВОДЧЕСКИЙ прил. xüs. samur yetişdirən; **соболеводческое хозяйство** samur yetişdirən təsərrüfat.

СОБОЛЕВЫЙ прил. 1. samur -i[-ı]; **соболевый лов** samur ovu; 2. samur xəzindən (*tikilmiş*); **соболевый воротник** samur xəzindən yaxalıq.

СОБОЛЕЗНОВАНИЕ ср başsağlığı vermə; başsağlığı, təziyə.

СОБОЛЕЗНОВАТЬ несов. 1. başsağlığı vermək; 2. birinin dərdinə (kədərinə) şərik olmaq, acımaq.

СОБОЛЁК *м* **соболь** *söz. kiç. və oxş.*
СОБОЛЁНОК *м* (*мн. соболята*) samur balası.
СОБОЛІЙ *прил.* 1. samur *-i[-i]*; **соболий** *мех* samur xəzi; 2. samur xəzindən (*tikil-miş*).
СОБОЛІНІЙ *прил.* 1. bax **соболий**; 2. *тас.* məxmər kimi, ipək kimi; sıx və parlaq.
СОБОЛЬ *м* (*мн. соболи и соболя*) 1. *zool.* samur; 2. samur xəzi.
СОБОЛЮШКА *ж* diş samur.
СОБОЛЯТНИК *м* 1. samur ovçusu; 2. samur təsərrüfatı işçisi.
СОБОР *м* 1. məclis, qurultay, yığıncaq (*qədimdə*); 2. baş kilə, cəmə.
СОБОРНЫЙ 1. **собор** *söz sif.*; 2. *köhn.* ümumi, ellik.
СОБОРОВАНИЕ *ср* (*дині*) xəstənin və ya cançəkən adamın bədəninə "müqəddəs" yağı sürtmə ayini (*pravoslavlarda*).
СОБОРОВАТЬ *сов. и несов.* (*дині*) yağı sürtmə ayini(ni) icra etmək (*bax соборование*).
СОБОРЯНИН *м* (*мн. соборяне*) din xadimi, kilə xadimi (*keşiş, dyakon, dyaçok*).
СОБРАНИЕ *ср* 1. yığıncaq, iclas; 2. məclis; **законодательное собрание** qanunverici məclis; 3. cəmiyyət; **блестящее собрание** gözəl bir cəmiyyət; 4. toplu, külliyyat, məcmu; **собрание законов** qanunlar külliyyatı; 5. kolleksiya, toplu; **собрание редких книг** nadir kitablar kolleksiyası.
СОБРАННОСТЬ *ж* *мн. нет* var gücünü toplamaq; intizam.
СОБРАННЫЙ *прич.* 1. yığılmış, toplanmış; 2. dərilmış (*meyvə*); 3. quraşdırılmış (*taşın və s.*); 4. hazırlanmış; cəmləşdirilmiş, cəmləmiş; toplu; 5. *прил.* intizamlı, səliqəli, daxilən hazır.
СОБРАТ *м* (*мн. братья*) yoldaş, sənət yoldaşı, peşə yoldaşı (*bəzən -daş, -həm şəkildələri ilə ifadə olunur*); **собрать по оружию** silah yoldaşı (silahdaş); **собрать по профессии** sənət yoldaşı, həmsənət.
СОБРАТЬ *сов.* 1. yığmaq, toplamaq; 2. dər-mək (*meyvə*); 3. quraşdırmaq (*taşını*); 4. hazırlamaq; **собрать вещи в дорогу** yol şeylərini hazırlamaq; 5. cəmləşdirmək (*fikrini, gücünü, iradəsini*); 6. *xüs.* qırıq-qırış etmək, bürmək, qırılmaq.

СОБРАТЬСЯ *сов.* 1. (bir yerə) yığılmaq, toplaşmaq, cəmləşmək; 2. hazırlanmaq; **собраться в гости** qonaqlığa hazırlanmaq; 3. qərarlaşmaq, qərara almaq, qət etmək, ...fikrinə gəlmək; **собраться уехать** getməyi qərara almaq; 4. cəmləşdirmək, toplamaq; **собраться с мыслями** fikrini toplamaq; 5. **собраться с духом** cürətlənmək, ürəklənmək, qeyrətə gəlmək; **собраться в комок** bürüzmək, yığışmaq; **собрались (сгустились) тучи над кем** ...başının üstünə qara buludlar almışdır (*fələkət gözələnir*).
СОБСТВЕННИК *м* xüsusiyyətçi, mülkiyyətçi, bir şeyin sahibi; yiyə, sahibkar.
СОБСТВЕННИЦА *ж* bax **собственник**.
СОБСТВЕННИЧЕСКИЙ *прил.* xüsusiyyətçilik *-i[-i]*; **собственническая психология** xüsusiyyətçilik psixologiyası.
СОБСТВЕННО 1. *ав. сл.* həqiqət(də), doğrusu, əslində, əslinə baxılırsa; **он, собственно, прав** əslinə baxılırsa, o haqlıdır; 2. *част.* məhz, sözün həqiqi mənasında, özü; **Волжскую систему составляют собственно Волга и ее притоки** Volqa sistemini Volqa'nın özü və onun qolları təşkil edir.
СОБСТВЕННОЛІЧНО *нареч.* *köhn.* şəxsən özü.
СОБСТВЕННОРУЧНО *нареч.* 1. öz əlilə; 2. öz dəst-xəttilə, şəxsən.
СОБСТВЕННОРУЧНЫЙ *прил.* şəxsən yazılmış, öz əlilə yazılmış, öz dəst-xəttilə yazılmış.
СОБСТВЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. mülkiyyət, mal-mülk, xüsusi mülkiyyət; **государственная собственность** dövlət mülkiyyəti; 2. sahiblik, yiyəlik; xüsusiyyət.
СОБСТВЕННЫЙ *прил.* 1. xüsusi; 2. öz-özünün, şəxsən özünün, şəxsi; **видеть собственными глазами** öz gözü ilə görmək; 3. əsl, həqiqi, hərfi; **собственный смысл слова** sözün həqiqi mənası; 4. **имя собственное** *грам.* xüsusi isim; **чувство собственного достоинства** mənlilik (*hissi*); **собственной персоной** şəxsən özü; **называть вещи собственными именами** bax **имя**; **вариться в собственном соку** bax **вариться**; **жить на собственном**

счёт öz hesabına yaşamaq; **стоять на собственных ногах** müstəqil olmaq, yeri möhkəm olmaq.
СОБУТЫЛЬНИК *м* *дан.* həmpiyalə, içki yoldaşı, kefi yoldaşı.
СОБЫТИЕ *ср* hadisə, vəqie; qəziyyə.
СОБЫТИЙНОСТЬ *ж* *мн. нет* *ədəb.* hadisələrə dolu olma, faktlarla dolu olma.
СОБЫТИЙНЫЙ *прил.* *ədəb.* hadisələrə dolu, faktlarla dolu.
СОБЫТИЩЕ *ср* *дан.* **событие** *söz. kiç.* kiçik hadisə, əhəmiyyətsiz hadisə (*əhvalat*).
СОВ... *mürəkkəb sözlərin "sovet" mənasında olan birinci tərkib hissəsi.*
СОВА *ж* (*мн. совы*) *zool.* bayquş.
СОВАТЬ *несов.* 1. *дан.* soxmaq, dürtmək, quymaq; 2. *дан.* vermək (*saymazyana, laqeyd, xəlvəti*); 3. **совать свой нос** (*куда-н.*) bax **нос**; **совать голову в петлю** öz əli ilə özünə quyu qazımaq, özü-özünü təhlükəyə atmaq; **совать под нос кому** qabağına atmaq (*kobudcasına*).
СОВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. soxulmaq, özünü soxmaq, dürtülmək; 2. qarışmaq, özünü soxmaq (*başqasının işinə*); 3. *тас.* əl çəkmək, yarışmaq, tənqə gətirmək, qəmiş olmaq; 4. **совать с носом** (*со своим носом*) burnunu soxmaq (*başqasının işinə*).
СОВДП *м* (**совет депутатов**) *тар.* deputatlar soveti.
СОВЕНОК *м* (*мн. совята*) bayquş balası.
СОВЕРЕН *м* *sovereign* (*İngiltərədə: bir funt sterlingə bərabər qızıl pul*).
СОВЕРШАТЬ *несов.* bax **совершить**.
СОВЕРШАТЬСЯ *несов.* 1. bax **совершиться**; 2. edilmək; törədilmək (*cinayət və s.*), göstərilmək (*hünər və s.*).
СОВЕРШЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. etmək, edilmə; törədilmə; göstərilimə; 2. tamamlama, tamamlanma; qurtarma, bitirmə; 3. yerinə yetirmə; başa çatdırma, başa çatdırılma.
СОВЕРШЕННО *нареч.* 1. bəsbütün, tamamilə; qətiyyə, heç; 2. mükəmməl surətdə, çox gözəl.
СОВЕРШЕННОЛЕТІЕ *ср* *мн. нет* həddibülüğ; **достигнуть совершеннолетия** həddibülüğa çatmaq.
СОВЕРШЕННОЛЕТНИЙ *прил.* həddibülüğa çatmış, özünü tanımış.

СОВЕРШЕННЫЙ 1. *прил.* 1. kamil, mükəmməl, əla, nöqsansız, eyibsiz; 2. tam şübhəsiz, qəti; **совершенная правда** şübhəsiz həqiqət; 3. lap, bəsbütün, tamamilə; 4. **с совершенным почтением** *köhn.* kamali-əhtiramla.
СОВЕРШЕННЫЙ 2. *прил.*: **совершенный вид** *грам.* bitmiş tərz; **совершенный вид глагола** felin bitmiş tərz.
СОВЕРШЕННЫЙ *прич.* 1. edilmiş, görülmüş, icra olunmuş; törədilmiş, göstərilmiş; 2. qurtarılmış, qurtarılmış; bitirilmiş, bitmiş; başa çatdırılmış.
СОВЕРШЕНСТВО *ср* 1. mükəmməllik, kamillik; **в совершенстве** mükəmməl surətdə; 2. ideal, məziyyət.
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ *ср* *мн. нет* təkmilləşdirmə, mükəmməlləşdirmə; təkmilləşdirilmə, mükəmməlləşdirilmə; mükəmməlləşmə; yaxşılaşdırma, yaxşılaşdırılma, yaxşılaşma.
СОВЕРШЕНСТВОВАТЬ *несов.* təkmilləşdirmək, yaxşılaşdırmaq.
СОВЕРШЕНСТВОВАТЬСЯ *несов.* 1. təkmilləşmək, mükəmməlləşmək, yaxşılaşmaq; 2. mükəmməlləşdirilmək, yaxşılaşdırılmaq.
СОВЕРШИТЕЛЬ *ж* 1. edən, törədən; **совершитель преступления** cinayət edən (*törədən*); 2. göstərən; **совершитель подвига** şücaət göstərən.
СОВЕРШИТЬ *сов.* 1. etmək; törətmək; **совершить ошибку** səhv etmək; 2. göstərmək; **совершить подвиг** şücaət göstərmək; 3. tamamlamaq, bitirmək, qurtarmaq, başa çatdırmaq; 4. icra etmək (*дині ayin*).
СОВЕРШИТЬСЯ *сов.* 1. olmaq, əmələ gəlmək, baş vermək; **совершилось важное событие** mühüm bir hadisə baş vermişdir; 2. qurtarmaq, bitmək, tamamlamaq, axıra çatmaq (*ayin, mərasim*).
СОВЕСТИТЬ *несов.* *köhn.* utandırmaq, ab-rını vermək.
СОВЕСТИТЬСЯ *несов.* həya etmək, xəcalət çəkmək, utanmaq; vicdanı yol verməmək, insafı rəva görməmək.
СОВЕСТЛИВОСТЬ *ж* *мн. нет* vicdanlılıq, insaflılıq, ədalət(lilik); abır, həya.

СОВЕСТЛИВЫЙ *прил.* vicdanlı, insaflı, ədalətli, təmiz; abırılı, həyalı.

СОВЕСТНО *в знач. сказ. дан.* ayıbdır; **не совестно ли вам?** utanmırsınız mı? ayıb deyilmi sizə? **мне за вас совестно** sizin yerinizə mən utanıram.

СОВЕСТНЫЙ *прил. köhn.* 1. bax **совестливый**; 2. ədalət -[i-]; **совестный суд тар.** ədalət məhkəməsi; 3. ədalətli; **совестный судья** ədalətli hakim.

СОВЕСТЬ *ж мн. нет* 1. vicdan, insaf, ədalət, mürvvət; 2. abır, həya; **о на совесть** ürkə, vicdanla, insafla; **работать на совесть** ürkə (vicdanla) işləmək; **угрызения совести** vicdan əzabı; **свобода совести** vicdan azadlığı; **сделка с совестью** bax **сделка**; **без зазрения совести** bax **зазрение**; **для очистки совести** bax **очистка**; **не за страх, а за совесть (делать) что** vicdanla, insafla (etmək); **по чистой совести (поступать, жить)** insafla, ədalətlə (*hərəkət etmək; yaşamaq*); **по совести говоря** vicdanla desək, haqqı desək; **дüzünü desək**; **со спокойной совестью** tamamilə rahat, vicdan rahatlığı ilə; **идти (поступать) против (своей) совести (öz) vicdanının əksinə iş görmək**; **лежит на совести чьей** günahı (təqsiri) üzündən; **примириться со своей совестью** vicdan əzabından qurtarmaq.

СОВЕТ *1 м* 1. məsləhət, məşvərət; **дать совет** məsləhət vermək; 2. şura (iclas, müşavirə); **учёный совет** institutun elmi şurası; **родительский совет** valideyn şurası; **Совет обороны тар.** Müdafiə şurası; 3. *köhn.* dostluq, razılıq, mehribanlıq; **жить в совете** mehriban yaşamaq; **о совет да (и) любовь (вам)** xoşbəxt olasıınız (*evlə-nənlərə xeyir-dua*).

СОВЕТ *П м тар.* совет (1. *fəhlə sinfinin dik-turasını həyata keçirən dövlət orqanı, sosializm cəmiyyətinin siyasi təşkilat forması*); **Верховный Совет СССР SSRI** Ali Soveti; **Совет депутатов трудящихся** Zəhmətkeş deputatları Soveti; 2. (*müxtəlif kollegial orqanların adı*; **Совет Министров** Nazirlər Soveti).

СОВЕТИЗАЦИЯ *ж мн. нет* sovetləşmə, sovetləşdirmə, sovetləşdirilmə.

СОВЕТИЗИРОВАННЫЙ *прич.* sovetləş-dirilmiş.

СОВЕТИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* sovetləş-dirmək.

СОВЕТИЗИРОВАТЬСЯ 1. *сов. и несов.* so- vetləşmək; 2. *несов.* sovetləşdirilmək.

СОВЕТНИК *м* 1. məsləhətçi, məşvərətçi; 2. *rəs.* müşavir (*bəzi rütbələrin adı*); **советник посольства** səfərət müşaviri; **государственный советник юстиции** Dövlət ədliyyə müşaviri.

СОВЕТНИЦА *ж* məsləhətçi qadın (qız).

СОВЕТОВАТЬ *несов.* məsləhət görmək, tövsiyə etmək.

СОВЕТОВАТЬСЯ *несов.* məsləhətləşmək, məsləhət almaq, soruşmaq, genəşmək.

СОВЕТОДАТЕЛЬ *м* *hiq.* məsləhət verən, məsləhətçi.

СОВЕТСКИЙ *прил. тар.* sovet -[i-].

СОВЕТЧИК *м* məsləhətçi, məsləhət verən; məşvərətçi.

СОВЕТЬ *несов. дан.* keyləşmək, süstləşmək.

СОВЕЩАНИЕ *ср* 1. müşavirə; 2. məsləhətləşmə, məsləhət, müzakirə.

СОВЕЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* məsləhətçi, məşvərətçi; **совещательный голос** məşvərətçi səs.

СОВЕЩАТЬСЯ *несов.* 1. müşavirə etmək; 2. məsləhətləşmək, bir yerdə müzakirə etmək.

СОВИК *м* *məh.* sovik (*Şimal xalqlarında: papağı və bəzən də əlcəkləri üstünə tikili olan kürk*).

СОВИНОВНОСТЬ *ж мн. нет* *hiq.* cinayət iştirakçısı olma, cinayət şərikliyi, cinayətdə əli olma.

СОВИНОВНЫЙ *прил. hiq.* cinayət yoldaşı olan, cinayət şərikli olan, cinayətdə iştirak edən, cinayətdə əli olan.

СОВИНФОРМБЮРО *ср нескл. тар.* (Советское информационное бюро) Sovet məlumat bürosu.

СОВИНЫЙ *прил.* bayquş -[i-]; **совиное гнездо** bayquş yuvası.

СОВКА *ж* *зоол.* 1. bayquş; 2. sovka (*ırtılları kənd təsərrüfatı bitkilərinə ziyan verən gecə kəpənəyi*).

СОВКИЙ *прил.* 1. *məh.* hər şeyə soxulan, hər şeyə burnunu soxan, hər işə qarışan; 2. *xüs.* cəld, oynaq (*at*).

СОВКОВЫЙ *прил.* çalovşəkilli (*bəl və s.*). **СОВКОСТЬ** *ж мн. нет* *xüs.* cəldlik, oynaqlıq (*atlarda*).

СОВЛАДАТЬ *сов. дан.* bacarmaq, öhdəsindən gəlmək; **о совладать с собой** özünü ələ almaq, özünü saxlamaq, mətanət göstərmək.

СОВЛАДЕЛЕЦ *м* şərik, ortağ.

СОВЛАДЕЛИЦА *ж* şərik (ortağ) qadın (qız) (*nəyə kim ilə*).

СОВЛАДЕНИЕ *ср мн. нет* şəriklik etmək, şərikli sahib olma, ortağ olma; şərakət, şəriklik, ortaqlıq.

СОВЛАДЕТЬ 1 *сов. məh.* bax **совладать**.

СОВЛАДЕТЬ 2 *несов. köhn.* şəriklik etmək, şərikli sahib olma, ortağ olma, şərik olmaq.

СОВЛАДЫЧЕСТВО *ср мн. нет* *köhn.* şərikli ağalıq, şərikli hökmdarlıq, birlikdə ağalıq etmək, birlikdə hökmlənmə.

СОВЛЕКАТЬ *несов. köhn.* bax **совлечь**.

СОВЛЕКАТЬСЯ *несов. köhn.* 1. bax **совлечься**; 2. çıxardılmaq.

СОВЛЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* *köhn.* çıxartma, çıxardılma; açma, açılma; götürmə, götürülmə.

СОВЛЕЧЕННЫЙ *прич. köhn.* çıxardılmış, açılmış, götürülmüş.

СОВЛЕЧЬ *сов. köhn.* çıxartmaq, açmaq, götürmək; **о совлечь с пути** bax **сбить**.

СОВЛЕЧЬСЯ *сов. köhn.* çıxmaq, açılmaq, götürülmək.

СОВМЕСТИМОСТЬ *ж мн. нет* 1. uyğunlaşa bilmə, birləşə bilmə; 2. bir yerdə ola bilmə, bir araya sığa bilmə, bir araya yerləşə bilmə; 3. uyğunluq, uyuşmaqlıq; **о совместимости крови** *biol.* qan uyğunluğu.

СОВМЕСТИМЫЙ *прил.* 1. uyğunlaşa bilən, birləşə bilən, uyğun; 2. bir yerdə ola bilən, bir araya sığa bilən.

СОВМЕСТИТЕЛЬ *м* əvəzçi; bir neçə vəzifəni birdən daşıyan şəxs, eyni zamanda bir neçə yerdə qulluq edən şəxs.

СОВМЕСТИТЕЛЬНИЦА *ж* əvəzçi qadın (qız).

СОВМЕСТИТЕЛЬНЫЙ *köhn.* bax **совместимый**.

СОВМЕСТИТЕЛЬСКИЙ *прил.* əvəzçi -[i-]; əvəzçilik -[i-].

СОВМЕСТИТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* əvəzçilik; eyni zamanda bir neçə vəzifə aparma, eyni zamanda bir neçə yerdə qulluq etmə (*işləmə*).

СОВМЕСТИТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов.* əvəzçilik etmək; eyni zamanda bir neçə vəzifə daşımaq, eyni zamanda bir neçə yerdə qulluq etmək (*işləmək*).

СОВМЕСТИТЬ *сов.* uyğunlaşdırmaq, birləşdirmək; özündə birləşdirmək, təmsil etmək; ehtixə etmək.

СОВМЕСТИТЬСЯ *сов.* 1. bir-birilə düz gəlmək, uyğun gəlmək; 2. eyni zamanda bir yerdə mövcud olmaq; 3. *riyaz.* üst-üstə düşmək.

СОВМЕСТИНИК *м köhn.* bax **соперник**.

СОВМЕСТИНИЦА *ж köhn.* bax **соперница**.

СОВМЕСТИНО *нареч.* birgə, bir yerdə, birlikdə.

СОВМЕСТИНОСТЬ *ж мн. нет* 1. birgə aparılma, bir yerdə görülmə; 2. birgəlik, ümumilik, kollektivlik.

СОВМЕСТИНЫЙ *прил.* 1. birgə aparılan, bir yerdə görülən; 2. birgə, ümumi, kollektiv, müştərek, şərikli (müəssisə və s.); 4. *gram.* müştərek (*növ*).

СОВМЕЩАТЬ *несов.* 1. bax **совместить**; 2. eyni zamanda bir neçə vəzifə daşımaq, eyni zamanda bir neçə yerdə qulluq etmək (*işləmək*).

СОВМЕЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **совместить**; 2. uyğunlaşdırılmaq, birləşdirilmək; 3. bir araya yerləşdirilmək, bir araya sığışdırılmaq.

СОВМЕЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. uyğunlaşdırma, uyğunlaşdırılma; birləşdirmə, birləşdirilmə; 2. bir araya sığışdırma (sığışdırılma); 3. eyni zamanda bir yerdə olma; 4. eyni zamanda bir neçə vəzifə daşıma, eyni zamanda bir neçə yerdə qulluq etmə (*işləmə*).

СОВМЕЩЕННЫЙ *прич.* 1. uyğunlaşdırılmış, birləşdirilmiş; 2. bir araya yerləşdirilmiş, bir araya sığışdırılmış.

СОВНАРКОМ *м тар.* (Совет народных комиссаров) Xalq Komissarları Soveti.

СОВНАРХОЗ *м тар.* (Совет народного хозяйства) Xalq Təsərrüfatı Şurası.

СОВОК *м (мн. совки)* 1. çalov; 2. xəkəndaz.

СОВОКУПІТЬ *сов.* birləşdirmək.

СОВОКУПІТЬСЯ *сов.* 1. yığılmaq, toplanmaq; birləşmək; 2. razılaşmaq, dilbir olmaq, sözləşmək; 3. cinsi əlaqədə olmaq.

СОВОКУПЛЕНИЕ *ср* 1. birləşmə, toplama, yığılma; birləşdirmə, birləşdirilmə; 2. razılaşma, dilbir olma, sözləşmə; 3. cinsi əlaqədə olma; cinsi əlaqə.

СОВОКУПЛЕННЫЙ *прич.* birləşdirilmiş.

СОВОКУПЛЯТЬ *несов.* bax **совокупить**.

СОВОКУПЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **совокупиться**; 2. birləşdirilmək.

СОВОКУПНО *нареч.* bir yerdə, birgə.

СОВОКУПНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* cəm, yekun, məcmu.

СОВОКУПНЫЙ *прил.* birgə, birləşmiş, ümumi, müştərk.

СОВОЧЕК *м* (*мн.* *совочки*) *совок* *сöz.* *kiç.* və *oxş.* kürekcə.

СОВПАДАТЬ *несов.* bax **совпасть**.

СОВПАДЕНИЕ *ср* 1. təsadüf; 2. təsadüf etmə, bir vaxta düşmə, bir vaxtda olma; 3. bir-birinə uyğun gəlmə, uyğun olma, düz gəlmə; mütabiqət; 4. *riyaz.* üst-üstə düşmə, bir-birinin üstünə düşmə.

СОВПАТШКОЛА *ж* *тар.* (советско-партийная школа) sovet-partiya məktəbi.

СОВПАСТЬ *сов.* 1. təsadüf etmək, bir vaxta düşmək, bir vaxtda olmaq; 2. bir-birinə uyğun gəlmək, uyğun olmaq, düz gəlmək; tən gəlmək; 3. *riyaz.* üst-üstə düşmək, bir-birinin üstünə düşmək.

СОВРАБОТНИК *м* *тар.* (советский работник) sovet işçisi.

СОВРАНЫЙ *прич.* *дан.* yalan deyilmiş, yalan söylənmiş; yalan, uydurma.

СОВРАТИТЕЛЬ *м* yoldan çıxaran, azdıran, tovlayan, başdan çıxaran, pis yola çəkən, pozucu.

СОВРАТИТЕЛЬНИЦА *ж* yoldan çıxaran (azdıran, başdan çıxaran) qadın (qız).

СОВРАТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yoldan çıxaran (çıxara bilən), azdıran, başdan çıxaran, pis yola çəkən, pozucu.

СОВРАТИТЬ *сов.* yoldan çıxartmaq, azdırmaq, tovlamaq, başdan çıxartmaq; pis yola çəkmək, pozmaq (*qadınları, qızları*); $\diamond$ **совратить с пути** (истинного) bax **совратить**.

СОВРАТИТЬСЯ *сов.* yolundan çıxmaq, azmaq, başdan çıxmaq, tovlanmaq, pis yola

getmək (düşmək), pozulmaq; $\diamond$ **совратиться с пути** (истинного) bax **совратиться**.

СОВРАТЬ *сов.* *дан.* yalan demək, yalan danışmaq.

СОВРАЩАТЬ *несов.* bax **совратить**.

СОВРАЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **совратить**; 2. yoldan çıxardılmaq, azdırılmaq, başdan çıxardılmaq; pis yola çəkilmək (*qadınlar, qızlar*).

СОВРАЩЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* yoldan çıxartma, yoldan çıxardılma, yoldan çıxma; azdırma, azdırılma, azma; başdan çıxardılma, başdan çıxartma, başdan çıxma; pis yola düşmə; pis yola çəkilmə (salınma).

СОВРАЩЕННЫЙ *прич.* yoldan çıxardılmış, yolundan azdırılmış, tovlanmış, başdan çıxardılmış, pis yola çəkilmiş (salınmış).

СОВРЕМЕННОК *м* həməsr, müasir, bir dövrün adamı, bir əsrin adamı.

СОВРЕМЕННОЦА *ж* həməsr (müasir) qadın (qız).

СОВРЕМЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. müasirlik, zamanəyə uyğunluq; 2. təzəlik, yenilik; 3. hal-hazır, indiki zaman; müasir dövr (*zəmanəmiz*).

СОВРЕМЕННЫЙ *прил.* 1. həməsr, müasir; **современные** М.А.Сабиру поэты М.Ə.Сабирин müasiri olan şairlər; 2. müasir, çağdaş (*elm, ədəbiyyat; dövr və s.*), zamanəyə uyğun, indiki, hazırkı; 3. təzə, yeni.

СОВСЕМ *нареч.* 1. ləp, tamam, tamamilə, bəsbütün; **стало совсем темно** hava ləp qaraldı; **совсем готов** tamamilə hazırdır; 2. heç, qəti, əsla, qətiyyən, bilmərrə; **я его совсем не знаю** mən onu heç (qətiyyən) tanımıram.

СОВХОЗ *м* *тар.* (советское хозяйство) sovxoz (sovet təsərrüfatı).

СОВХОЗНЫЙ *тар.* *прил.* sovxoz -i[-ı]; **совхозные поля** sovxoz tarlaları.

СОГБЕННЫЙ *прил.* belı bükülmüş, belibükük; **согбенный старец** belı bükülmüş qoca.

СОГЛАСИЕ *ср* 1. razılıq, icazə; **дать согласие** razılıq vermək; 2. həmrəylik, həmfikirlik, fikir birliyi, uzlaşma; saziş, yekdillik, dostluq; 3. uyğunluq, ahəng; $\diamond$ в

согласии (*с чем*) ...müvafiq olaraq, ...uyğun olaraq.

СОГЛАСИТЕЛЬНЫЙ *прил.* saziş -i[-ı]; uzlaşdırıcı, bəridirici; **согласительная комиссия** saziş komissiyası, bəridirici komissiya.

СОГЛАСИТЬ *сов.* 1. bəridirmək, uzlaşdırmaq; 2. razılaşdırmaq, razılığını almaq, razı etmək.

СОГЛАСИТЬСЯ *сов.* 1. razı olmaq, razılaşmaq, razılıq vermək; 2. *дан.* etiraf etmək, boynuna almaq; 3. sözləşmək, şərtləşmək, vədələşmək.

СОГЛАСНО 1. *нареч.* mehribanlıqla, yekdilliklə, dostcasına, dostluqla, səmimiyyətlə, əlbirliklə; **жить согласно** dostcasına yaşamaq; 2. *нареч.* bərsəslə, birağzdan; **петь согласно** birağzdan oxumaq; 3. *пред.* ...müvafiq olaraq, ...uyğun olaraq; ...görə, ...əsasən; **согласно с законом** qanuna uyğun olaraq; **согласно предписанию** əmrə görə, əmrə əsasən.

СОГЛАСНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. ahəng; 2. mehribanlıq, səmimiyyət, həmrəylik, yekdillik; $\diamond$ в **согласность с чем** köhn. bax **согласие** (*в согласии*).

СОГЛАСНЫЙ I *прил.* 1. razı; **согласен на все условия** bütün şərtlərə razıyam; 2. mütabiq, müvafiq, uyğun; **копия согласна подлиннику** surəti əslinə mütabiqdir; 3. ahəngli, həmahəng; 4. mehriban, səmimi, həmrəy, yekdil.

СОГЛАСНЫЙ II *дилç.* 1. *прил.* samit; 2. *в знач. суц.* samit səs.

СОГЛАСОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. uyğunlaşdırma, uyğunlaşdırılma; 2. razılaşdırma, razılaşdırılma; 3. *qram.* uzlaşdırma, uzlaşdırılma, uzlaşma.

СОГЛАСОВАННО *нареч.* yekdilliklə, həmrəyliklə, uzlaşdıraraq, birgə.

СОГЛАСОВАННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* yekdillik, uyğunluq, müvafiqlik, birlik, uzlaşma.

СОГЛАСОВАННЫЙ *прич.* *и* *прил.* 1. uyğunlaşdırılmış; uzlaşdırılmış; 2. razılaşdırılmış; 3. yekdil, uyğun, birgə.

СОГЛАСОВАТЬ *несов.* 1. uyğunlaşdırmaq; 2. razılaşdırmaq; 3. *qram.* uzlaşdırmaq.

СОГЛАСОВАТЬСЯ *несов.* 1. uyğun gəlmək, düz gəlmək; tutmaq; **это постановление**

не согласуется с прежними bu qərar əvvəlki qərarlarla düz gəlmir; 2. *qram.* uzlaşmaq.

СОГЛАСОВЫВАТЬ *несов.* bax **согласовать**. **СОГЛАСОВЫВАТЬСЯ** *несов.* 1. uyğunlaşdırılmaq; 2. razılaşdırılmaq; 3. *qram.* uzlaşdırılmaq.

СОГЛАШАТЕЛЬ *м* (siyasi) sazişçi.

СОГЛАШАТЕЛЬСКИЙ *прил.* (siyasi) sazişçilik -i[-ı]; **соглашательская политика** sazişçilik siyasəti.

СОГЛАШАТЕЛЬСТВО *ср* *мн.* *нет* (siyasi) sazişçilik, sazişçilik siyasəti.

СОГЛАШАТЬ *несов.* bax **согласить**.

СОГЛАШАТЬСЯ *несов.* bax **согласиться**. **СОГЛАШЕНИЕ** *ср* 1. razılaşma, uzlaşma; razılıq; **прийти в соглашение** razılığa gəlmək, uzlaşmaq; 2. saziş, müqavilə.

СОГЛАШЕННЫЙ *прич.* 1. bəridirilmiş, uzlaşdırılmış; 2. razılaşdırılmış, razılığa alınmış, razı edilmiş.

СОГЛЯДАТАЙ *м* köhn. casus, xəfiyyə.

СОГЛЯДАТАЙСТВО *ср* köhn. casusluq, şpionluq.

СОГНАННЫЙ *прич.* 1. qovulmuş; 2. *xüs.* axıdılmış (*su ilə, çayla*); 3. təmizlənmə, aparmaq, çıxarmaq (*ləkəni və s.*); 4. bir yerə qovub yığmaq, sürüb bir yerə yığmaq, toplamaq; $\diamond$ **согнать все** özünü ariqlatmaq, ariqlatmaq; **согнать семь потов** bax **пот**; **согнать со света** axırına çıxmaq, öldürmək.

СОГНУТЫЙ *прич.* *и* *прил.* 1. əyilmiş, qatlanmış, bükülmüş, bükük; 2. belibükük.

СОГНУТЬ *сов.* 1. əymək, qatlamaq, bükmək; 2. belini bükmək; 3. *mac.* qırmaq, sindirmək; $\diamond$ **согнуть в бараний рог** bax **бараний**; **согнуть в дугу** (в три дуги) bax **дуга**; **согнуть в три погибели** tabe etmək, mum etmək; **согнуть голову перед кем** baş əymək, əyilmək, qabağında diz çökmək.

СОГНУТЬСЯ *сов.* 1. əyilmək, qatlanmaq, bükülmək; 2. belı bükülmək; 3. belini bükmək; $\diamond$ **согнуться в дугу** (три дуги); **согнуться в три погибели** 1) əyilmək; 2) tabe olmaq, mum olmaq (muma dönmək).

СОГРАЖДАННИЙ *м* (мн. *сограждане*) həmvətən, vətəndaş.
СОГРАЖДАНКА *ж* *köhn.* həmvətən (vətəndaş) qadın (qız).
СОГРЕВАНИЕ *ср* *мн. нет* qızdırma, qızdırılma; isitmə, isidilmə; istilətmə, istiləndirmə, isindirmə, isindirilmə; qızma, istilənmə.
СОГРЕВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* qızdırıcı, istilədici, isindirici; **согревательный прибор** qızdırıcı cihaz.
СОГРЕВАТЬ *несов.* bax *согреть*.
СОГРЕВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *согреться*; 2. qızdırılmaq, isindirilmək, istiləndirilmək.
СОГРЕВАЮЩИЙ *прич. и прил.* qızdırıcı, isidici; qızdırın; *о* *согревающий компресс* isidici (qızdırıcı) kompres.
СОГРЕТЫЙ *прич.* qızdırılmış, isindirilmiş, istiləndirilmiş.
СОГРЕТЬ *сов.* qızdırmaq, isindirmək, istiləndirmək.
СОГРЕТЬСЯ *сов.* qızmaq, qızımaq, isinmək, istilənmək; qızınmaq.
СОГРЕШАТЬ *несов.* *köhn.* bax *грешить*.
СОГРЕШЕНИЕ *ср* *köhn.* günah; günaha batma, günah işləmə.
СОГРЕШИТЬ *сов.* bax *грешить*.
СОДА *ж* *мн. нет* soda; *о* *каустическая сода* *kim.* kaustik soda; *питьевая сода* çay sodası.
СОДЕЙСТВИЕ *ср* kömək, yardım; **оказать содействие** kömək etmək; **при содействии...** köməyi ilə, yardımı ilə.
СОДЕЙСТВОВАТЕЛЬ *м* *köhn.* kömək edən, yardım edən.
СОДЕЙСТВОВАТЬ *сов.* 1. kömək etmək, yardım etmək; 2. səbəb olmaq, amil olmaq.
СОДЕРЖАНИЕ *ср* *мн. нет* 1. saxlama, saxlanma; **содержание дома в чистоте** evi təmiz saxlama; 2. təminat, pul, vəsait; **денежное содержание** pul təminatı; 3. maaz, məvacib; 4. məzmun; mahiyyət, məna; **содержание письма** məktubun məzmunu; 5. mündəricat, fəhrüst; **содержание книги** kitabın mündəricatı; 6. miqdar, tərkib; **содержание сахара в свёкле** çuğundurun tərkibində şəkərin miqdarı; **содержание сплава** ərintinin tərkibi; *о* *жить (быть, находиться) на содержании у кого* *köhn.* aşnasının hesabına yaşamaq.

СОДЕРЖАНКА *ж* *köhn.* aşna, məşuqə.
СОДЕРЖАТЕЛЬ *м* *köhn.* 1. sahib, yiyə, saxlayan; 2. aşna saxlayan, aşnası olan (*adam*); oynaş.
СОДЕРЖАТЕЛЬНИЦА *ж* *köhn.* bax *содержатель*.
СОДЕРЖАТЕЛЬНО *нареч.* dolğun, maraqlı (*bir surətdə*).
СОДЕРЖАТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* məzmunluluq, mənalılıq, dolğunluq, maraqlılıq.
СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ *прил.* məzmunlu, mənalı, dolğun, maraqlı.
СОДЕРЖАТЬ *несов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) saxlamaq; 2. bəsləmək, dolandırmaq; **содержать свою семью** öz ailəsini bəsləmək (dolandırmaq); 3. olmaq, daxilində olmaq, tərkibində olmaq, ehtiva etmək; **книга содержит в себе много интересного** kitabda çoxlu maraqlı şeylər vardır; **лекарство содержит опий** dərmanın tərkibində tiyək var.
СОДЕРЖАТЬСЯ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) saxlanmaq; 2. bəslənmək; 3. olmaq, tərkibində olmaq, içində olmaq; **в свёкле содержится много сахара** çuğundurun tərkibində çoxlu şəkər var.
СОДЕРЖИМОЕ *ср* *мн. нет* ...içindəki, ...içində olan şey; **вылить содержимое бочки** çəlləyin içindəkini tökmək (boşaltmaq); **содержимое шкафа** şkafin içində olan şeylər, şkafin içindəkilər.
СОДЕРЖИМОСТЬ *ж* *мн. нет* tutum, sığım.
СОДЕЯННЫЙ *köhn.* bax *совершённый*.
СОДЕЯТЬ *сов.* *köhn.* bax *совершить* 1-ci mənadə.
СОДЕЯТЬСЯ *сов.* *köhn.* bax *совершаться* 2-ci mənadə.
СОДОВАР *м* *xüs.* soda istehsalı mütxəssisi.
СОДОВАРИНИЕ *ср* *мн. нет* *xüs.* soda istehsalı.
СОДОВЫЙ *прил.* 1. soda -u[-ü]; **содовый раствор** soda məhlulu; 2. sodalı; **содовая вода** sodalı su.
СОДОКЛАД *м* əlavə məruzə, ikinci məruzə.
СОДОКЛАДЧИК *м* əlavə məruzəçi, ikinci məruzəçi, həmməruzəçi.

СОДОЛЖНИК *м* *hüq.* borc şəriki, borc ortağı.
СОДОМ *м* *мн. нет* *dan.* hay-küy, səs-küy, qalmaqal, qılu-qal, çıxır-bağır, şuluqluq; *о* *Содом и гоморра* 1) bərk hay-küy, bərk səs-küy, mərkə; 2) əxlaqsızlıq, əxlaq pozğunluğu, azgınlıq.
СОДОМИЗМ *м* *мн. нет* *köhn.* sodomizm (*sodomiya* meyl; bax *содомия*).
СОДОМИТ *м* *tib. köhn.* sodomit, sodomiya düşgünü (bax *содомия* 1-ci mənadə).
СОДОМИТКА *ж* *tib. köhn.* bax *содомит*.
СОДОМИТЬ *несов.* *köhn.* hay-küy salmaq, səs-küy salmaq, çıxır-bağır salmaq; mərkə qopartmaq, söyüşmək.
СОДОМИЯ *ж* *мн. нет* *köhn.* 1. sodomiya (*heyvanla cinsi əlaqə*); 2. bax *педерастия*.
СОДОМСКИЙ *прил.* *köhn.* əxlaqsız, həyasız, azgın, pozğun.
СОДРАННЫЙ *прич.* *dan.* qopardılmış, soyulmuş; sıyrılmış.
СОДРАТЬ *сов.* qopartmaq, soymaq, sıyırtmaq; *о* *содрать шкуру (две шкуры, по две шкуры) с кого* dərisini soymaq.
СОДРАТЬСЯ *сов.* *dan.* qopmaq, soyulmaq; sıyrılmaq.
СОДРОГАНИЕ *ср* 1. *köhn.* diksinmə, səksənmə; 2. *mac.* titrəmə, ürpərmə, ürpəşmə; sarsıma; 3. titrəyiş, lərzə.
СОДРОГАТЬ *несов.* titrətmək, ürpərtmək, ürpəşdirmək.
СОДРОГАТЬСЯ *несов.* bax *содрогнуться*.
СОДРОГНУТЬСЯ *сов.* 1. *köhn.* diksinmək, səksənmək, sarsımaq; 2. *mac.* titrəmək, ürpərmək, ürpəşmək.
СОДРУЖЕСТВО *ср* 1. dostluq, yekdillik, həmrəylik; 2. birlik **Содружество Независимых Государств (СНГ)** Müstəqil Dövlətlər Birliyi (MDB).
СОЕВЫЙ *прил.* 1. соя -i[-ı]; **соевые посевы** soya əkinləri; 2. soyadan hazırlanmış, soyalı.
СОЕДИНЕНИЕ *ср* 1. birləşdirmə, birləşdirilmə; 2. (*müxtəlif mənalarda*) birləşmə; 3. bitişən yer, bitişik, qovuşuq, düyün; 4. *astr.* tuşlama.
СОЕДИНЁННЫЙ *прич. и прил.* 1. birləşdirilmiş; 2. bitişdirilmiş; 3. bağlanmış; 4. birləşmiş, müttəfiq.

СОЕДИНИМОСТЬ *ж* *мн. нет* birləşə (birləşdirilə) bilmə, bitişə (bitişdirilə) bilmə; birləşmə qabiliyyəti, bitişmə qabiliyyəti.
СОЕДИНИМЫЙ *прил.* birləşə bilən, bitişə bilən, birləşdirilə bilən, bitişdirilə bilən.
СОЕДИНИТЕЛЬ *м* *tex.* birləşdirici, bitişdirici; bağ, bənd.
СОЕДИНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* birləşdirici, bitişdirici; **соединительная ткань** *biol.* birləşdirici toxuma.
СОЕДИНИТЬ *сов.* 1. birləşdirmək; 2. bitişdirmək; 3. bağlamaq.
СОЕДИНИТЬСЯ *сов.* 1. birləşmək; 2. bitişmək; 3. bağlanmaq; 4. əlaqəyə girmək (*telefonla*).
СОЕДИНЯТЬ *несов.* bax *соединить*.
СОЕДИНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax *соединиться*; 2. birləşdirilmək; 3. bitişdirilmək; 4. bağlanmaq.
СОЖАЛЕНИЕ *ср* 1. təəssüf, heyfslənmə; 2. peşman olma, peşman(çı)lıq; 3. yazığı gəlmə, acıma, ürəyi yanma, heyfslənmə; rəhm, mərhəmət; *о* *к (крайнему, великому, глубокому) сожалению* çox təəssüf ki, təəssüflər olsun ki, heyf ki.
СОЖАЛЁТЬ *сов.* 1. təəssüf etmək, heyfslənmək; 2. peşman olmaq; 3. yazığı gəlmək, rəhmi gəlmək, acımaq.
СОЖЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* yandırma, yandırılma.
СОЖЖЁННЫЙ *прич.* yandırılmış.
СОЖИТЕЛЬ *м* 1. bir yerdə yaşayan, bir otaqda yaşayan, otaq yoldaşı; 2. *köhn.* aşna, oynaş, məşuq (*kişi*); 3. *köhn.* ər.
СОЖИТЕЛЬНИЦА *ж* 1. bir yerdə (bir otaqda) yaşayan, otaq yoldaşı qadın (qız); 2. aşna, oynaş, məşuqə.
СОЖИТЕЛЬНОСТЬ *ср* *мн. нет* 1. birgə yaşamaq; 2. cinsi əlaqədə olma, nikahsız yaşama.
СОЖИТЕЛЬНОСТЬ *несов.* 1. birgə yaşama; 2. cinsi əlaqədə olmaq, nikahsız yaşamaq.
СОЖИТИЕ *ср* *мн. нет* *köhn.* bax *сожительство*.
СОЖМУРЕННЫЙ *прил.* qıyılmış (*göz*).
СОЖМУРИТЬ *сов.* bax *жмурить*.
СОЖРАННЫЙ *прич.* *dan.* yeyilmiş, aşırılmış.
СОЖРАТЬ *сов.* *dan.* yemək, aşırmaq, tux(a)maq.

СОЗВАННІВАЎСЯ *несов. dan. bax созво- няться.*

СОЗВАННЫЙ *прич.* 1. çağırılmış, dövət olunmuş; 2. təşkil edilmiş, düzəldilmiş, toplanmış.

СОЗВАТЬ *сов.* 1. çağırmaq, dövət etmək; 2. təşkil etmək, düzəltmək, toplamaq, çağırmaq (*qurultay* və s.).

СОЗВЕЗДИЕ *ср astr. bürc (ulduzlar topası).*

СОЗВОНИТЬСЯ *сов. dan. zəngləşmək, telefonlaşmaq.*

СОЗВУЧІЕ *ср* ahəng, həmahənglik, həməvazlıq, səs uyğunluğu.

СОЗВУЧНОСТЬ *ж* həməvazlıq, həmahənglik.

СОЗВУЧНЫЙ *прил.* 1. *köhn.* ahəngdar, həməvaz; 2. *тас.* həmahəng, uyğun, səsleşən; *произведение, созвучное эпохе* zəmanəyə uyğun əsər.

СОЗДАВАТЬ *несов. bax создать.*

СОЗДАВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *создаться*; 2. yaradılmaq, qurulmaq; vücudə gətirilmək.

СОЗДАНИЕ *ср* 1. yaratma, yaradılma, yaranma; qurma, qurulma, vücudə gətirmə (gətirilmə); 2. yaradılış, yaranmış, törəmiş; 3. əsər, icad; *лучшие создания художника* rəssamın ən yaxşı əsərləri; 4. *dan.* xilqət, məxluq, vücud, can, insan.

СОЗДАННЫЙ *прич.* yaradılmış, vücudə gətirilmiş, qurulmuş.

СОЗДАТЕЛЬ *м* 1. yaradan, yaradıcı; qurucu, törədən; 2. (*dini*) *köhn.* Allah, xaliq, Tanrı, Yaradan; *о Создателе!* İlahi! Ay Allah! Tanrı(m)!

СОЗДАТЕЛЬНИЦА *ж* yaradan (yaradıcı) qadın (qız).

СОЗДАТЬ *сов.* 1. yaratmaq, vücudə gətirmək, törətmək; 2. qurmaq, təşkil etmək, hazırlamaq; *о создать себе кумир* pərəstiş etmək, allah bilmək, tapınmaq.

СОЗДАТЬСЯ *сов.* yaranmaq, törəmək, doğmaq, vücudə gəlmək, meydana gəlmək.

СОЗЕРЦАЕМОСТЬ *ж мн. нет fals.* müşahidə oluna bilmə, seyr edilə bilmə.

СОЗЕРЦАНИЕ *ср мн. нет* 1. tamaşa etmə, seyr etmə, seyrə dalma; 2. tamaşa, seyr; 3. dalğınlıq, düşüncə.

СОЗЕРЦАТЕЛЬ *м* 1. müşahidə edən, müşahidəçi, seyr edən; 2. passiv tamaşaçı, seyrçi, xəyalçı.

СОЗЕРЦАТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* xəyalçılıq, xəyalpərəstlik, seyrçilik, passiv tamaşa ilə kifayətlənmə; passivlik, fəaliyyətsizlik.

СОЗЕРЦАТЕЛЬНЫЙ *прил.* tamaşaçı, seyrçi, xəyalpərəst, xəyalçı, passiv, fəaliyyətsiz.

СОЗЕРЦАТЬ *несов.* 1. tamaşa etmək, seyr etmək, baxmaq; 2. görmək, anlamaq, dərk etmək.

СОЗЕРЦАТЬСЯ *несов.* 1. tamaşa edilmək, seyr edilmək, baxılmaq; 2. görünmək, düşünülmək, dərk edilmək.

СОЗИДАНИЕ *ср мн. нет* yaratma, yaradıcılıq, quruculuq.

СОЗИДАТЕЛЬ *м tant.* yaradıcı, qurucu.

СОЗИДАТЕЛЬНЫЙ *прил.* yaradıcı, qurucu; *созидательный труд* yaradıcı əmək.

СОЗИДАТЬ *несов. tant.* qurmaq, yaratmaq (*mənəvi dəyərlər* və s.).

СОЗИДАТЬСЯ *несов. tant.* bax qurulmaq, yaradılmaq.

СОЗНАВАТЬ *несов.* 1. bax *сознать*; 2. dərk etmək, başa düşmək, bilmək; *о сознавать себя* huşu (ağlı) başında olmaq.

СОЗНАВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *сознаться*; 2. dərk olunmaq, başa düşülmək, düşünülmək.

СОЗНАНИЕ *ср мн. нет* 1. şüur, düşüncə, idrak; *общественное сознание* ictimai şüur; 2. bilmə, başa düşmə, anlama, qanma, hiss etmə, duyma; 3. etiraf etmə, boynuna alma; etiraf; 4. fikir, hiss; *о прийти в сознание* ayılmaq, özünə gəlmək; *потерять сознание* özündən getmək, bayılmaq; *до потери сознания (делать)* əldən düşənə qədər (huşunu itirənədək); *жить в сознании чьём* yaddan çıxmaq, xatirədən silinməmək.

СОЗНАННЫЙ *прич.* bilinmiş, düşünölmüş, başa düşölmüş, hiss edilmiş, duyulmuş, dərk edilmiş.

СОЗНАТЕЛЬНО *нареч.* qəsdən, bilərək, bilə-bilə, qərəzlə, şüurlu olaraq.

СОЗНАТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. qəsdən olma, qəsdən edilmə; 2. şüurluluq, düşüncəlilik, qanacaqılıq; 3. şüur, düşüncə, qanacaq.

СОЗНАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. şüurlu, düşüncəli, anlaqlı, qanacaqılı; 2. qəsdən, qəsdən olan, qəsdən edilən, bilə-bilə edilən.

СОЗНАТЬ *сов.* bilmək, başa düşmək, anlamaq, qanmaq, hiss etmək, duymaq.

СОЗНАТЬСЯ *сов.* etiraf etmək, boynuna almaq; *о нельзя не сознаться...* *надо сознаться...* etiraf etmək lazımdır ki...

СОЗОРИЧАТЬ *сов. dan. bax озорничать.*

СОЗРЕВАНИЕ *ср мн. нет* 1. yetişmə, dəymə (*meyvə*); 2. *тас.* yetkinləşmə, kamilləşmə, təkmilləşmə, kamala yetişmə, kamillik.

СОЗРЕВАТЬ *несов. bax созреть.*

СОЗРЕЛЫЙ *прил. köhn.* yetişmiş, dəymiş.

СОЗРЕТЬ *сов.* 1. yetişmək, dəymək (*meyvə*); 2. *тас.* yetkinləşmək, kamilləşmək, təkmilləşmək, kamala yetişmək.

СОЗЫВ *м мн. нет* 1. çağırma, çağırılma; dövət etmə, dövət edilmə, dövət; 2. çağırış (*qurultay, konfrans* və s. *haqqında*).

СОЗЫВАТЬ *несов. bax созывать.*

СОЗЫВАТЬСЯ *несов.* çağırılmaq.

СОИЗВОЛЕНИЕ *ср мн. нет köhn., kin.* 1. buyurma, lütf etmə; 2. lütf, mərhəmət, iltifat.

СОИЗВОЛИТЬ *сов. köhn., kin.* 1. buyurmaq, arzu etmək, lütf etmək, iltifat etmək, mərhəmət etmək; lazım bilmək, layiq görmək; 2. izin vermək, icazə vermək.

СОИЗВОЛЯТЬ *несов. bax соизволить.*

СОИЗДАТЕЛЬ *м* nəşriyyat şərikli, nəşriyyat ortağı, ortaqlı əsər nəşr edən, həmnəşir.

СОИЗМЕРИМОСТЬ *ж мн. нет* 1. *riyaz.* ortaqlı ölçülülük; 2. müqayisə oluna bilmə.

СОИЗМЕРИМЫЙ *прил.* 1. *riyaz.* ortaqlı ölçülü; 2. *тас.* müqayisə oluna bilən.

СОИЗМЕРИТЬ *сов.* tutuşduraraq ölçmək.

СОИЗМЕРЯТЬ *несов. bax соизмерить.*

СОИЗМЕРЯТЬСЯ *несов.* tutuşdurularaq ölçülmək.

СОИМЕННИК *м köhn.* adaş.

СОИМЕННИЦА *ж köhn.* adaş qadın (qız).

СОИМЕННЫЙ *прил. köhn.* adaş.

СОИСКАНИЕ *ср мн. нет* 1. müəyyən qiymət (*elmi dərəcə* və s.) almaq üçün öz əsərini bir yerdə təqdim etmə; *диссертация на соискание ученой степени* elmi dərəcə almaq üçün təqdim edilən dissertasiya; 2. *köhn.* müsabiqə, yarış.

СОИСКАТЕЛЬ *м* dərəcə (*ünvan, mükafat* və s.) almaq üçün öz əsərini (işini) təqdim edən adam; iddiaçı.

СОИСКАТЕЛЬНИЦА *ж* dərəcə (*ünvan, mükafat*) almaq məqsədi ilə əsər (iş) təqdim edən (iddiaçı) qadın (qız).

СОИСКАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* 1. *köhn.* müsabiqə, konkurs, yarış; 2. *xüs.* iddiaçılıq.

СОИТИЕ *ср köhn.* cinsi əlaqə.

СОЙКА *ж zool.* zığ-zığ (*quş*).

СОЙМА *м xüs.* soyma (*birdorlu, göyərtali* yük gəmis).

СОЙТИ *сов.* 1. enmək, düşmək; *сойти с вагона* vaqondan düşmək; 2. *тас.* çökmək, düşmək; *ночь сошла* qaranlıq çökdü (*düşdü*); 3. çıxmaq; *сойти с дороги* yoldan çıxmaq; 4. qorpmak, soyulmaq; *кожа сошла с пальца* barmağımın dərisi soyuldu; 5. getmək, solmaq, qaçmaq (*rəng* və s.); *румянец сошел с лица* üzünün qırmızılığı getdi; 6. *dan.* oxşamaq, bənzəmək; 7. *безл. dan.* keçmək, keçib getmək, düşməmək, baş tutmaq, yaramaq; *сойдет и так* belə də keçib gedər; *о сойти с ума* dəli olmaq; *сойти в могилу* ölmək; *сойти на нет* bax *нет*; *сойти с (своего) пути* öz yolundan çıxmaq; *сойти со сцены* 1. səhnədən çökmək (*aktyor*); 2. səhnədən düşmək (*pyes*).

СОЙТИСЬ *сов.* 1. rastlaşmaq, qarşılaşmaq, rast gəlmək, üz-üzə gəlmək, qarşı-qarşıya çıxmaq; 2. yığışmaq, topaşmaq, cəmləşmək; 3. tutuşmaq; 4. *тас.* tapışmaq, dostlaşmaq, yaxınlaşmaq; 5. yaşamaq (*qadınla kişi*); 6. baş-baş gəlmək, uc-uca gəlmək, çatmaq, gəlmək; *так потолстел, что пояс не сошелся* o qədər kökəlib ki, qayış belinə gəlmir; 7. *тас.* bir-birilə düz gəlmək, uymaq, tutmaq; *показания свидетелей сошлись* şahidlərin ifadəsi bir-birilə düz gəldi; 8. *тас.* eyni zamanda olmaq, bir vaxtda baş vermək; 9. *dan.* düzəlmək, baş tutmaq (*iş*).

СОК *м* şirə, su; **ФРУКТОВЫЙ СОК** meyvə şirəsi; **ЖЕЛУДОЧНЫЙ СОК** mədə şirəsi; **ЛИМОННЫЙ СОК** limon suyu (şirəsi); *о вариться в собственном соку* öz qınından bayıra çıxmaq, qapanıb qalmaq; **В СОКУ**; **САМОМ** (полном) соку ömrünün ən gözəl

çağında; **высосать** (сосать, жать) (все) **соки** sıxıb suyunu çıxartmaq, üzmək, əldən salmaq, taqətdən salmaq; **соком выйти** çətinliklə əldə edilmək.

СОКВАРТИРАНТ *м* mənzil yoldaşı, mənzil şəriki, bir mənzildə yaşayan.

СОКОВАРКА *ж* xüs. aşı məhlulu qazanı.

СОКОВЫЖИМАЛКА *ж* şirəçixardan, şirə-sıxan (cihaz, alət).

СОКОВЫЙ *прил.* xüs. 1. şirə -i[-i]; 2. şirəli, şirədən hazırlanmış.

СОКОДВИЖЕНИЕ *ср* bitkilərdə şirənin yer dəyişməsi.

СОКОЛ *м* şahin, qızılqış, tərən; **го́л** *как сокол* lüt, yoxsul; **смотреть соколом** özünü şahin kimi tutmaq.

СОКОЛ П (*мн.* соколы) 1. *тар.* zəncirlə hərəkətə gətirilən iri və ağır ling; divardeşən; 2. *архит.* qanad.

СОКОЛЁНОК *м* (*мн.* соколята) şahin balası, tərən balası.

СОКОЛЁЦ *м* bax соколок 1-ci və 2-ci mənalarda.

СОКОЛИЙ *кöhn.* bax соколиный.

СОКОЛИК *м* сокол 1 söz. kiç. və oxş.

СОКОЛИНЫЕ *ед. нет зool.* şahin fəsiləsi, tərən fəsiləsi.

СОКОЛИНЫЙ *прил.* 1. tərən -i[-i]; **соколиное гнездо** tərən yuvası; 2. *мәс.* şahin kimi, özəmətli, gözəl, aydın; şahin baxışlı.

СОКОЛИХА *ж* diş şahin, diş tərən.

СОКОЛИЦА *şair.* bax соколица.

СОКОЛОК *м* *мәһ.* 1. damar (atın qabaq ağağında); 2. öbə, batıq (şəhadət barmağı ilə baş barmaq arasında); 3. mala (bənna aləti).

СОКОЛООБРАЗНЫЕ *ед. нет зool.* şahin-kimilər, tərənkimilər (vırtıcı quşlar dəstəsi).

СОКОЛЬНИК *м* 1. şahin ovçusu, qızılqış ovçusu (şahinin, qızılqışın köməyi ilə ov edən); 2. *qədim Rusiyada:* quşağası (alıcı quşlara baxan saray xadimi).

СОКОЛЬНИЧЬИЙ *м* *тар.* qədim Rusiyada: şahin ovunu idarə edən boyar.

СОКОЛЯТНИК *м* *кöhn.* şahin saxlayan, qızılqış saxlayan, tərən saxlayan; quşbaz.

СОКОУЖИМАЛКА *ж* şirəçixan, şirəçixaran (cihaz, alət).

СОКРАТИМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. *riyaz.* ixtisars edilə bilmə; 2. *fiziol.* qısalma qabiliyyəti, yığılma qabiliyyəti.

СОКРАТИМЫЙ *прил.* *riyaz.* ixtisars edilə bilən.

СОКРАТИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *fiziol.* bax сократимость 2-ci mənada.

СОКРАТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. ixtisars edən, ixtisara səbəb olan, qısalan; 2. *biol.* yığıla bilən, qısala bilən.

СОКРАТИТЬ *сов.* 1. ixtisars etmək, ixtisara salmaq; 2. azaltmaq, əksiltmək, gödəltmək, qısaltmaq; 3. *мәс. дан.* əl-qolunu bağlamaq, susdurmaq.

СОКРАТИТЬСЯ *сов.* 1. qısalmaq, azaltmaq, gödəlmək, əksilmək; 2. ixtisars olunmaq, ixtisara düşmək; 3. *дан. мәс.* özünü sıxmaq, özünü yığışdırmaq, susmaq; 4. *fiziol.* yığılmaq.

СОКРАЩАТЬ *несов.* bax сократить.

СОКРАЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax сократить-ся; 2. ixtisars edilmək, ixtisara salınmaq; 3. əksildilmək, azaldılmaq, gödəldilmək, qısalılmaq, kiçildilmək.

СОКРАЩЕНИЕ *ср* 1. ixtisars etmək, ixtisars edilmə, ixtisars olunma; ixtisara salma, ixtisara salınma, ixtisara düşmə; 2. ixtisars; 3. əksiltmə, əksildilmə, əksilmə; azaltma, azaldılma, azalma; gödəltmə, gödəldilmə, gödəlmə; qısaltma, qısalılma, qısalma; kiçiltmə, kiçildilmə, kiçilmə; 4. *fiziol.* yığılma.

СОКРАЩЕННО *нареч.* ixtisarla, müxtəsər, gödək, qısaca.

СОКРАЩЕННЫЙ *прил.* 1. ixtisars edilmiş (olmuş), ixtisara salınmış (düşmüş); 2. əksildilmiş, azaldılmış, gödəldilmiş, qısalılmış; 3. müxtəsər, gödək, qısa.

СОКРЕДИТОР *м* *мн.* *нет* *мал., tic.* ortağ kreditor, kreditor şəriki.

СОКРОВЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* gizlilik, məhrəmlik.

СОКРОВЕННЫЙ *прил.* 1. gizli, məxfi, gizli saxlanan, gizli tutulan, məhrəm; 2. müqəddəs (arzular, hisslər və s.).

СОКРОВОЩЕ *ср* 1. daş-qaş, cavahirət, pul, sərvət, xəzinə; 2. *мәс.* ən əziz, ən qiymətli şey (adam); **о́ни за какие сокровища** heç bir vəchlə, heç vaxt, qətiyyənlə, əsla.

СОКРОВОЩНИЦА *ж* xəzinə (haqiqi və məcazi mənada).

СОКРУШАТЬ *несов.* bax сокрушить.

СОКРУШАТЬСЯ *несов.* 1. kədərlənmək, qüssələnmək; xiffət çəkmək; 2. devrilmək.

СОКРУШЕНИЕ *ср* 1. məhv etmə, məhv edilmə; yox etmə, yox edilmə; 2. devirmə, devrilme; 3. qəm, qüssə, kədər.

СОКРУШЕННО *нареч.* kədərlə.

СОКРУШЕННЫЙ 1. *прич.* məhv edilmiş, yox edilmiş, yıxılmış, devrilmiş; 2. *прил.* qəmli, qüssəli, kədərli.

СОКРУШИТЕЛЬ *м* məhv edən, dağıdan, yıxan, devirən, sarsıdan.

СОКРУШИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* məhv-edicilik, dağıdıcılıq, sarsıdıcılıq.

СОКРУШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* məhvədici, dağıdıcı, sarsıdıcı.

СОКРУШИТЬ *сов.* 1. məhv etmək, yox etmək, dağıtmaq, darmadağın etmək; sarsıtmaq; 2. devirmə; 3. qəmləndirmək, dərdləndirmək, kədərləndirmək.

СОКРЫТИЕ *ср* *мн.* *нет* *рас.* gizlətmə; gizlədilmə.

СОКРЫТЫЙ *прич. и прил. көһн.* 1. gizlədilmiş; 2. gizlənmiş; 3. gizli, məxfi.

СОКРЫТЬ *сов.* *кöhn.* gizlətmək, gizli saxlamaq.

СОКРЫТЬСЯ *сов.* *кöhn.* gizlənmək.

СОКУРСНИК *м* bir kursda oxuyan, kurs yoldaşı, həmkurs.

СОЛГАТЬ *сов.* bax лгать 1-ci mənada.

СОЛДАТ *м* 1. əsgər; 2. *zool.* atlı qarışqa; **о́ в солдаты** (брать, идти) əsgərliyə (almaq, getmək); **в солдатах** (быть, служить) əsgərlikdə (olmaq); hərbi qulluqda olmaq.

СОЛДАТИК *м* 1. солдат (1-ci mənada) söz. oxş.; 2. əsgər, əsgərcik (oyuncaq əsgər).

СОЛДАТКА *ж* *кöhn.* əsgər arvadı.

СОЛДАТНЯ *ж* *мн.* *нет* *соби́р.* *nifr.* sol-datlar (əsgər adını ləkələyən əsgərlər).

СОЛДАТСКИЙ *прил.* əsgəri, əsgər -i[-i]; **солдатская шинель** əsgər şineli; **о́ солдатское сукно** şinellik mahud.

СОЛДАТСТВО *ср* *мн.* *нет* *кöhn.* 1. bax солдатчина 2-ci mənada; 2. *соби́р.* əsgərlər.

СОЛДАТУШКИ *ед. нет* *дан. көһн.* əsgərlər.

СОЛДАТЧИНА *ж* *мн.* *нет* *кöhn.* 1. əsgər yığılma, əsgər toplanışı; 2. əsgərlik, əsgərlik xidməti.

СОЛДАТЬЕ *ср* *мн.* *нет* *соби́р. дан. көһн.* bax солдаты.

СОЛДАФОН *м* *nifr.* kobud, qaba, tərbisəsiz (hərbi adam).

СОЛДАФОНСКИЙ *прил.* *nifr.* kobud, qaba, kobudcasına, qabacasına.

СОЛДАФОНСТВО *ср* *мн.* *нет* *nifr.* kobudluq, qabalıq, tərbisəsizlik.

СОЛЕВА́Р *м* xüs. duzcu, duz istehsalı işçisi.

СОЛЕВАРЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *xüs.* duzçuluq, duz istehsalı.

СОЛЕВАРЕННЫЙ, СОЛЕВАРНЫЙ *прил.* duz -u[-ü]; **солеваренный завод** duz zavodu.

СОЛЕВАРНИЦА *ж* xüs. bax солеварня.

СОЛЕВАРНЫЙ *xüs.* bax солеваренный.

СОЛЕВАРНЯ *ж* xüs. duzxana, duz karxanası, duz istehsalı müəssisəsi.

СОЛЕВОЙ *прил.* *xüs.* duz -i[-i]; **солевые пятна** duz ləkəsi.

СОЛЕВЫНОСЛИВЫЙ *прил.* *bot.* şoranlığa davamlı.

СОЛЕДОБЫВАНИЕ *ср* duz çıxarma, duz istehsalı.

СОЛЕДОБЫВАЮЩИЙ *прич. и прил.* duzçıxarma -i[-i].

СОЛЕЛОМНЯ *ж* xüs. duz mədəni, duz karxanası.

СОЛЕЛОБЫВЫЙ *прил.* *bot.* duzlu, şoran torpaqlarda yaxşı bitən.

СОЛЕМЕР *м* suyun duzluluğunu ölçən cihaz.

СОЛЕНИЕ *ср* duzlama, duza qoyma.

СОЛЕННЫЙ *прич.* duzlanmış, duzlu.

СОЛЕНОИД *м* fiz. solenoid (maqnit sahəsi yaratmaq üçün içərisində elektrik cərəyanı keçirilən spiral məftil).

СОЛЁНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* duzluluq, şorluq.

СОЛЁНЫЙ *прил.* 1. duzlu; 2. şor; 3. duza qoyulmuş, şoraba; 4. *мәс.* qaba, kobud, ədəbsiz; **солёное слово** ədəbsiz söz.

СОЛЁНЬЕ *ср* şoraba.

СОЛЕПРОМЫШЛЕННИК *м* *кöhn.* duz mədəni sahibi.

СОЛЕПРОМЫШЛЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* duz sənayesi.

СОЛЕПРОМЫШЛЕННЫЙ *прил.* duz sənayesi -i[-i].

СОЛЕРАЗРАБОТКИ *мн.* duz mədəni.

СОЛЕСОС *м* xüs. duz kombaynı.

СОЛЕСТОЙКИЙ *прил. bot.* duzlu, şoran tor-paqda biten.

СОЛЕЦИЗМ *м әдәб. дилч.* sintaktik səhv, әдәби дилдә yanlışlıқ.

СОЛЕЯ *ж православ килсәсіндә:* ikonastasin qabağındaki hündür yer.

СОЛИДАРИЗАЦИЯ *ж мн. нет* һәмрәй olma, һәмфикир olma.

СОЛИДАРИЗИРОВАТЬСЯ, СОЛИДАРИЗОВАТЬСЯ *сов. и несов.* һәмрәй olmaq, һәмфикир olmaq; һәмрәйлини bildirmək.

СОЛИДАРНО *нареч.* һәмрәйликлә, өлбирликлә, birge.

СОЛИДАРНОСТЬ *ж мн. нет* 1. һәмрәйлик, һәмфикирлик; 2. birge məsuliyyət.

СОЛИДАРНЫЙ *прил. I.* һәмрәй, һәмфикир; 2. birge məsuliyyət əsasında qurulmuş.

СОЛИДНИЧАТЬ *несов. дан.* özünü ciddi (ağır) göstərməyə çalışmaq, özünü çəkmək, təşəxxüs satmaq.

СОЛИДНО *нареч.* 1. ciddi, ağır, təmkinli; **солидно вести себя** özünü ciddi (ağır) aparmaq; 2. ağıllı-başlı, әмәлли-başlı, sanballı, yaxşı, möhkəm.

СОЛИДНОСТЬ *ж мн. нет* 1. əsaslılıq, möhkəmlilik, davamlılıq; 2. mötəbərlik; 3. *тәс.* ciddilik, ağırlıq, təmkin(lilik); 4. *дан.* ağıllıq, yaşlılıq; 5. böyüklük, çoxluq.

СОЛИДНЫЙ *прил. I.* əsaslı, möhkəm, davamlı, yekə, iri, gövdəli; 2. mötəbər, abırlı, hörmətli, görkəmli; sanballı; 3. təmkinli, vüqarlı, ciddi, ağır; 4. *дан.* ahlı, yaşlı; 5. *дан.* böyük, mühüm, çoxlu.

СОЛИДОЛ *м хūs.* solidol (sürtkü yağı).

СОЛИЛЬНЫЙ *прил. хūs.* duzlama -i[-i]; **солильный пех** duzlama sexi.

СОЛИЛЬЩИК *м хūs.* duzlayan, duzlayıcı (fəhlə).

СОЛИПСИЗМ *м мн. нет фәлс.* solipsizm (ancaq şəxsi şüuru yeganə gerçəklik hesab edən və obyektiv varlığı danan ifrat subyektiv idealizm).

СОЛИПСИСТ *м фәлс.* solipsist (solipsizm tərəfdarı).

СОЛИПСИЧЕСКИЙ *прил. фәлс.* solipsizm -i[-i]; **солипсическая философия** solipsizm fəlsəfəsi.

СОЛИРОВАТЬ *сов. и несов. mus.* solo çalmaq, solo oxumaq.

СОЛИСТ *м* solist (nömrəsini tak ifa edən artist).

СОЛИСТКА *ж* solist qadın (qız).

СОЛИТЕР *м I.* miner. soliter (iri brilyant); 2. *bot.* təkəğac.

СОЛИТЕР *м zool.* solityor (insan və heyvan bədənində parazit halında yaşayan yastı qurd).

СОЛИТЬ *несов.* 1. duzlamaq, duzurmaq, duz qatmaq; 2. duza qoymaq, şoraba etmək.

СОЛИТЬСЯ *несов.* 1. duzlanmaq, duz qatılmaq; 2. duza qoyulmaq.

СОЛКА *ж мн. нет хūs.* duzlama, duzlanma; duza qoyma, duza qoyulma.

СОЛКИЙ *прил.* şor, şorluğı yaxşı olan.

СОЛЮКС *м* solluks (işıqla müalicə üçün güclü elektrik lampası).

СОЛНЕЧНО 1. *нареч.* şən, şad; 2. *безл. в знач. сказ.* gündür, günəşlidir, günəşdir.

СОЛНЕЧНОСТЬ *ж мн. нет* günəş işığı, işıq.

СОЛНЕЧНЫЙ *прил. I.* günəş (gün) -i[-i]; **солнечная система** Günəş sistemi; **солнечные ванны** günəş vannaları; **солнечное затмение** gün (Günəş) tutulması; 2. günəşli, işıqlı; **солнечный день** günəşli gün; 3. *тәс.* şən, şad, fərhəli; 4. **солнечное сплетение** anat. günəş kələfi; **солнечный удар** gün vurməsi; **солнечный зайчик** (заяц) bax зайчик 2-cı mənada; **солнечные пятна** günəş ləkələri; **солнечные часы** günəş saati.

СОЛНЦЕ *ср мн. нет* Günəş, gün; 4. **горное солнце** хūs. kvars lampası; **до солнца** gün çıxanaдәк, işıqlananaдәк, işıqlan(ş)mamış.

СОЛНЕЦЕВОРОТ *м дан.* bax солнцестояние.

СОЛНЕЦЕЗАЩИТНЫЙ *прил.* gündən qorunma -i[-i].

СОЛНЕЦЕПЁК *м мн. нет* gün dəyən yer, günəş qızdıran yer, günün altı; **стоять на солнцепёке** günün altında dayanmaq.

СОЛНЕЦЕСТОЯНИЕ *ср astr.* gündönümü (Günəşin göy ekvatorunun ən uzaq ekliptika nöqtəsindən keçməsi vaxtı; bu hadisə ildə iki dəfə olur: yayda iyunun 22-də və qışda dekabrın 22-də).

СОЛНЫШКО *ср дан. I.* **солнце** söz. oxş.; 2. kölgəliyə düşən gün, günəş ləkəsi.

СОЛО solo (1. *ср нескл.* bir musiqi aləti və ya bir səs üçün yazılmış musiqi əsəri; 2. *ср*

нескл. bir nəfər tərəfindən ifa edilən rəqs; 3. *нареч.* tək, təkbaşına; **играть соло** tək çalmaq).

СОЛОВЕЙ *м (мн. соловьи)* bülbül; 4. **петь (заливаться)** соловьем bülbül kimi ötmək (cəh-cəh vurmaq).

СОЛОВЕЙКО *м соловей söz. oxş.*

СОЛОВЕТЬ *несов. дан. I.* xumarlanmaq, axmaq (göz); yuxu tökülmək (gözlərindən); 2. *тәс.* süstləşmək, süstəlmək, keyləşmək.

СОЛОВКА *ж тәһ.* dişi bülbül.

СОЛОВУШКА *м соловей söz. oxş.* bülbül-ciyəz.

СОЛОВЫЙ I *прил. хūs.* səmənd, açıq-sarı (at).

СОЛОВЫЙ II *прил. дан. I.* tutqun, xumar (göz); 2. yuxulu, yorğun, süst.

СОЛОВЬЁНОК *м (мн. соловята)* bülbül balası.

СОЛОВЬИНЫЙ *прил.* bülbül -i[-i]; **соловьиные трели** bülbül cəh-cəhi.

СОЛОВЬИХА *ж* bax соловка.

СОЛОД *м* səməni, maya.

СОЛОДЁЛЫЙ *прил. дан.* səməniləşmiş.

СОЛОДЁТЬ *несов. тәһ.* səməniləşmək, qıcqırmaq.

СОЛОДИЛЬНЫЙ *прил. хūs.* 1. səməniləşmə (qıcqırma); -i[-i]; **солодильный процесс** səməniləşmə prosesi; 2. səməniləşdirici, qıcqırdıcı.

СОЛОДИЛЬНЯ *ж хūs.* səməni hazırlanan bina.

СОЛОДИТЬ *несов. хūs.* 1. səməni qoymaq; 2. qıcqırtmaq.

СОЛОДИТЬСЯ *несов. хūs.* 1. səməni qoyulmaq (cücərdilmək); 2. qıcqırdılmaq.

СОЛОДКА *ж мн. нет bot.* biyan, biyan kökü.

СОЛОДКОВЫЙ *прил. bot.* biyan -u[-ü]; **солодковый корень** biyan kökü.

СОЛОДОВЕННЫЙ *прил. хūs.* səməni hazırlayan, maya hazırlayan.

СОЛОДОВНЯ *ж хūs.* bax солодильня.

СОЛОДОВЫЙ *прил. хūs.* səməni -i[-i]; **солодовый сахар** səməni şəkəri.

СОЛОЖЕНИЕ *ср мн. нет хūs.* 1. səməni qoyma (qoyulma) cücərdilmə; 2. mayalama, qıcqırtma.

СОЛОЖЁНЫЙ *прил. хūs.* mayalanmış, qıcqırdılmış.

СОЛОМА *ж мн. нет* küləş, saman.

СОЛОМЕННИК *м тәһ.* küləş döşək.

СОЛОМЕННЫЙ *прил. I.* küləş -i[-i]; **соломенный цвет** küləş rəngi (saman rəngi); 2. küləş (küləşdən qayrılmış, küləş doldurulmuş döşək və s.); 3. küləşlə örtülmüş (dam); 4. həsir; **соломенная шляпа** həsir paraq (şlyapa); 4. **соломенные ноги (ножки)** nazik və ariq qıçlar; **соломенная вдова** zar. müvəqqəti olaraq bir yerə gedib ərindən ayrı yaşayan qadın.

СОЛОМИНА *ж* küləş çörü, saman çörü, çör.

СОЛОМИНКА *ж соломина söz. kiç.*; 4. **хвататься за соломинку** saman çöründən yarışmaq.

СОЛОМИСТЫЙ *прил. хūs.* çoxlu küləş (saman) verən; samanlı, küləşli.

СОЛОМИТ *м мн. нет хūs.* solomit (preslənmiş küləşdən ibarət tikinti materialı).

СОЛОМКА *ж I. дан.* солома söz. kiç. və oxş.; 2. pirem, nazik yonqar; 3. kibrit çörü; 4. çubuq konfet.

СОЛОМОВОЛОКУША *ж* küləşyığan maşın.

СОЛОМОКРУТКА *ж tex.* küləşdən ipəşən maşın.

СОЛОМОПОДАВАТЕЛЬ *м k. t.* küləş verən (taxıldöyən maşında: tayaya küləş vermək üçün mexanizm).

СОЛОМОПОДЪЁМНИК *м k. t.* küləşatan (taxıldöyən maşında küləşi atmaq və hündür tayalara vurmaq üçün mexanizm).

СОЛОМОРЕЗКА *ж k. t., tex.* küləşdoğrayan maşın.

СОЛОМОТРАС *м k. t.* küləşayıran (taxıldöyən maşının küləşi dən və püfədən ayıran hissəsi).

СОЛОНЕЦ *м I. тәһ.* bax солончак; 2. *geol.* duzlaq, şoran; 3. *тәһ.* şor sulu göl.

СОЛОНИНА *ж мн. нет* duzlanmış ət, qaxac ət.

СОЛОНИННЫЙ *прил.* duzlanmış ətdən bişirilmiş.

СОЛОНИЦА *дан.* bax солонка.

СОЛОНКА *ж* duzqabı, nəməkdən.

СОЛОНО *нареч. дан. I.* duzlu, şor; 2. *тәс.* qaba, kobud, ədəbsiz; 3. *безл. в знач. сказ.* şordur, şor dadır; **во рту солоно** ağızım şor dadır; 4. **не солоно хлебавши** əliboş, damaq qalaraq; **вернулись не солоно**

хлебавши əliboş qayıtdılar, damaq qaldılar; **солоно прийти́сь** (*кому, чему*) *dan.* 1) işi bəd götürmək, işi pis götürmək; 2) xoşa getməmək, zəhləsi getmək.
СОЛОНОВАТЫЙ прил. *dan.* şortəhər, şor.
СОЛОНЦЕВАТОСТЬ ж şoranlıq.
СОЛОНЦЕВАТЫЙ прил. şoran (*torpaq*).
СОЛОНЦОВЫЙ прил. duzlaq (şoran) -i[-i].
СОЛОНЧАК м şoran, şorəkət, şoranlıq.
СОЛОНЧАКОВЫЙ прил. şoran; **солончаковые растения** şoran bitkiləri.
СОЛОЩИЙ прил. *məh.* acgöz, qarınqulu, çoxuyəən.
СОЛЬ I ж 1. duz; 2. *məc. dan.* duz; **анекдот без соли** duzsuz anekdot; 3. *мн.* соли *kim.* duzlar; **о соль земли** bir cəmiyyətin və ya ictimai qrupun ən görkəmli nümayəndələri; **аттическая соль** tizfəhmlik, nüktə, nüktəli söz; **хлеб-соль; хлеб да соль** bax **хлеб; водить хлеб-соль с кем** bax **хлеб; много (пуд, кул) соли съест с кем** uzun müddət bir yerdə yaşamaq, dostluq etmək; bir-birini çoxdan və yaxşı tanımaq.
СОЛЬ II ср нескл. *mus.* sol (*diatonik qatmanın beşinci notu*).
СОЛЬ III ж zool. sol (*enli və yastı dəniz balığı*).
СОЛЬДО ср нескл. soldo (*İtaliyada mis pul*).
СОЛЬНЫЙ прил. *mus.* solo -i[-i]; **сольный номер** solo nömrəsi.
СОЛЬФЕДЖИО, СОЛЬФЕДЖО ср нескл. *mus.* solfegio (*çalğısız olaraq notla sözsüz oxumaqdan ibarət məşq*).
СОЛЬФЕДЖИРОВАТЬ несов. *mus.* solfegio oxumaq.
СОЛЬФЕДЖИРОВАТЬСЯ несов. *mus.* solfegio oxunmaq.
СОЛЬЦА ж мн. *нет dan.* bax **соль I** 1-ci mənada.
СОЛЯНКА I ж bot. şoran ot.
СОЛЯНКА II ж bax **селянка II**.
СОЛЯНОЙ прил. duz -i[-i]; **соляные пласты** duz layları; **о соляная кислота** *kim.* xlorid turşusu.
СОЛЯНОКИСЛЫЙ прил. *kim.* xlorid; **соляно-кислый хлорид** natrium-xlorid.
СОЛЯР м dan. solyar yağı.
СОЛЯРКА ж dan. solyar yağı.
СОЛЯРИЗАЦИЯ ж мн. *нет* solyarizasiya (1. *tib.* günəş şüaları ilə müalicə; 2. *foto*

plastinkası və ya şəklinin işıq qarşısında çox saxlanması və bunun nəticəsində onun zəif qaralması).
СОЛЯРИЙ м xüs. solyarium (*günəş vannası qəbul etmək üçün meydança*).
СОЛЯРНЫЙ прил. solyarium -i[-i].
СОЛЯРОВЫЙ прил. *tex.* solyar -i[-i]; **соляровое масло** solyar yağı (*neft distilləsinə alınan yağ*).
СОМ м zool. naqqa (*balıq*).
СОМАТИЧЕСКИЙ прил. *xüs.* somatik; bədən -i[-i]; **соматические болезни** somatik xəstəliklər, bədən xəstəlikləri.
СОМАТОЛОГИЯ ж somatologiya (*tibbin insan bədəninin ölçüsünü və tənəsübünü öyrədən sahəsi*).
СОМБЕРЕО ср нескл. sombrero (*meksikalılarda: kənarı enli şlyapa*).
СОМЁНОК м (мн. сомята) dan. cavan naqqa, kiçik naqqa.
СОМІНА м и ж dan. iri naqqa, yekə naqqa, zorba naqqa.
СОМКНУТОСТЬ ж мн. *нет* sıxlıq, qovuşuqluq, bütövlük.
СОМКНУТЫЙ прич. и прил. 1. sıxlaşdırılmış; 2. birləşdirilmiş, qapadılmış; 3. qapanmış, yumulmuş, örtülmüş; 4. qapalı, sıx.
СОМКНУТЬ сов. 1. sıxlaşdırmaq; 2. birləşdirmək, qapamaq; 3. yummaq, örtmək (*gözü*); **о не сомкнуть глаз** gözünü yumtmaq, gözünə yuxu gəlməmək; **сомкнуть ряды** sıralarını sıxlaşdırmaq, birləşdirmək.
СОМКНУТЬСЯ сов. 1. sıxlaşmaq; 2. birləşmək, qapanmaq; 3. yumulmaq, örtülmək (*göz*).
СОМНАМБУЛ м, СОМНАМБУЛА ж tib. somnambul (*yuxuda gəzən adam, somnambulizmə tutulmuş adam*).
СОМНАМБУЛИЗМ м мн. *нет tib.* somnambulizm (*geyri-şüur olaraq yuxuda gəzmə*).
СОМНАМБУЛИЧЕСКИЙ прил. *tib.* somnambulizm -i[-i].
СОМНЕВАТЬСЯ несов. şübhə etmək, şübhələnmək; **о не сомневаться (сомневаетесь)** şübhə etmə (etməyin), narahat olma (olmayın).
СОМНЕНИЕ ср 1. şübhə, şökk; 2. çətinlik (*bir məsələnin həllində*); **о без (всякого)**

сомнения, вне всякого сомнения əlbəttə, şübhəsiz; **брать (взять) под сомнение что** şübhə etmək, şübhə altına almaq; **не подлежит сомнению** şübhəsizdir, şübhə ola bilməz.
СОМНИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. *нет 1.* şübhəlilik; 2. *məc.* ikimənalılıq.
СОМНИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. şübhəli; 2. *məc.* ikimənalı, şübhə doğuran.
СОМНОЖИТЕЛЬ м riyaz. vuruq (*bir neçə vuruqdan biri*).
СОМОВИЙ прил. naqqa -i[-i].
СОМОВИНА ж мн. *нет* naqqa əti.
СОМОВЫЙ прил. naqqa balığı -i[-i].
СОМОН прил. *xüs.* sarı-çəhrayı, çəhraymtıl-sarı.
СОМЧАТЬ сов. *dan.* çaparaq aparmaq.
СОН м (мн. сны) 1. yuxu; **меня клонит ко сну** yuxum gəlir, məni yuxu tutur; **во сне** yuxuda; **без сна** yuxusuz; 2. rəya; 3. *məc.* xəyal, xülya; **о спать сном могильным; заснуть вечным сном, погрузиться в вечный сон** əbədi olaraq gözlerini yummaq (*ölmək*); **сквозь сон; что сей сон значит?** bu nə deməkdir? bunu necə başa düşək? **ни сном, ни духом не зная (не ведая)** heç bir şey bilməmək (*görməmək*); **qətiyyən günahı olmamaq; со сна** təzəcə yuxudan durmuşkən; **сна ни в одном глазу нет** qətiyyən yuxum gəlmir; **летаргический сон** bax **летаргический; приятного сна** yuxun(uz) şirin olsun! **как во сне (ходить, жить)** yuxulu kimi (*gəzmək, yaşamaq*); **на сон грядущий** bax **грядущий; как (точно, будто) сквозь сон (помнить, представлять)** yuxu kimi (*yadına gəlmək, xatırlamaq*); **спать (заснуть, уснуть) мертвым сном** ölü kimi yatmaq; **bərk yatmaq; спать сном праведника (праведных) ölü kimi yatmaq; и во сне не снилось** bax **сниться. СОНАНИМАТЕЛЬ м** hüq. kirə şəriki, icarə ortağı.
СОНАСЛЕДНИК м hüq. ortağ vərsə, miras şəriki.
СОНАСЛЕДНИЦА ж hüq. ortağ vərsə (*miras şəriki*) olan qadın (*qız*).
СОНАСЛЕДОВАТЬ несов. hüq. ortaqlı varis olmaq, miras şərik olmaq.

СОНАТА ж mus. sonata (*müxtəlif temp və xarakterdə olan üç və ya dörd hissədən ibarət instrumental musiqi əsəri*).
СОНАТИНА ж mus. sonatina (*kiçik sonata, yüngül sonata*).
СОНАТНЫЙ прил. *mus.* sonata -i[-i]; **сонатная форма** sonata forması.
СОНЕТ м ədəb. sonet (*iki mürəbbə və iki müəddədən ibarət olan on dörd misralı şeir*).
СОНЕТА ж köhn. zəng (*keçmişdə ağa evlərində: qulluqçunu çağırmaq üçün zəng*).
СОНЕТНЫЙ прил. ədəb. sonet -i[-i]; **сонетная композиция** sonet kompozisiyası.
СОНИКА нареч. köhn. birdən, birinci əldən (*udmaq və ya uduzmaq*).
СОНЛИВЕЦ м yuxucul adam, yatağan.
СОНЛИВЦА ж yuxucul (*yatağan*) qadın (*qız*).
СОНЛИВОСТЬ ж мн. *нет* yuxuculluq, süstlük, daim mürgülemə; kəsalet.
СОНЛИВЫЙ прил. yuxucul, yatağan, süst, daim mürgüleyən.
СОНМ м köhn. kütlə, yığın, xalq, qələbəlik, dəstə, guruh; *saysız-hesabsız; о причислить к сонму...* ...sırasına daxil etmək.
СОНМИЩЕ ср köhn. bax **сонм**.
СОННИК м köhn. yuxu kitabı, yuxuları yozan kitab.
СОННО нареч. yuxulu-yuxulu.
СОННЫЙ прил. 1. yuxulu; **в сонном состоянии** yuxulu halda; 2. yatmış; **разбудить сонных детей** yatmış uşaqları yuxudan ayılmaq; 3. yuxu -i[-i]; yuxu gətirən, yuxuladan, yuxuladıcı, yatırdan; **сонные капли** yuxu dərmanı; 4. *məc.* kəsalet basmış, yarı ayıq-yarı yuxulu, süst; **о сонная артерия** anat. yuxu arteriyası; **сонная болезнь** *tib.* yuxu xəstəliyi; **как сонная муха** ölüvay adamdır.
СОНОМЕТР м xüs. sonometr (*simların titreyişi qanunlarını təyin etmək üçün cihaz*).
СОНОРНЫЙ прил. dilç. sonor; **сопородные звуки** sonor səslər (*mas.: l, m, n, r*).
СОНУЛЯ м и ж dan. bax **соня** 1-ci mənada.
СОНЬ ж dan. yuxu (*yuxulu vəziyyət*).
СОНЯ м и ж dan. 1. yuxucul adam, yatağan adam; 2. *məc.* süst, key, iradəsiz, passiv adam; 3. *zool.* süleysin (*dələyə oxşar heyvan*).

СООБРАЖАТЬ *несов.* 1. bax **сообразить**; 2. düşünmək, dərk edə bilmək, başa düşə bilmək.

СООБРАЖАТЬСЯ *несов. köhn.* uyğunlaşmaq.

СООБРАЖЕНИЕ *ср* 1. fikirləşmə, düşünmə, ölcüb-biçmə, götür-qoy etmə; 2. düşüncə, fərasət, fəhm; 3. *обычно* **мн.** **соображения** fikir, mülahizə; 4. **принять в соображение** nəzərə almaq.

СОБРАЗИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* fərasət(lilik), zəka(lılıq); fəhmlilik, ayıqlıq, zirklik, tez başa düşmə.

СОБРАЗИТЕЛЬНЫЙ *прил.* fərasətli, anlaqlı, düşüncəli, zəkaltı, fəhmlı, ayıq, zirək, tez başa düşən.

СОБРАЗИТЬ *сов.* 1. fikirləşmək, düşünmək, ölcüb-biçmək, götür-qoy etmək; 2. başa düşmək, dərk etmək, düşünmək, anlamaq, bilmək.

СОБРАЗИТЬСЯ *сов. köhn.* bax **сообразоваться**.

СОБРАЗНО *нареч.* uyğun *(olaraq)*, ...müvafiq *(olaraq)*, ...görə.

СОБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* uyğunluq, müvafıqlıq, münasiblik.

СОБРАЗНЫЙ *прил.* uyğun, müvafiq, münasib; 4. **ни с чем не сообразный** mənəsiz, anlaşılmaz.

СОБРАЗОВАННЫЙ *прич.* uyğunlaşdırılmış, müvafıqləşdirilmiş; uyğun, müvafiq.

СОБРАЗОВАТЬ *сов. и несом.* uyğunlaşdırmaq, müvafıqləşdirmək, ölcüb-biçmək.

СОБРАЗОВАТЬСЯ *сов. и несом.* uyğunlaşmaq.

СОБРАЗОВЫВАТЬ *несом.* bax **сообразовать**.

СОБРАЗОВЫВАТЬСЯ *несом.* 1. bax **сообразоваться**; 2. uyğunlaşdırılmaq.

СОБЩА *нареч.* birgə, birlikdə, bir yerdə, əlbir *(olaraq)*.

СОБЩАТЬ *несом.* bax **сообщить**.

СОБЩАТЬСЯ *несом.* 1. bax **сообщиться**; 2. birləşmək, bitişmək, bağlanmaq, qovuşmaq; 3. əlaqə saxlamaq; 4. xəbər vermək, məlum edilmək, bildirilmək; 5. keçirilmək, yoluxdurulmaq *(xəstəlik)*.

СОБЩЕНИЕ *ср* 1. bildirmə, bildirilmə; xəbər vermə, xəbər verilmə; məlumat

vermə, məlumat verilmə; 2. xəbər, məlumat; 3. rabitə, əlaqə, nəqliyyat *(vasitəsi)*; 4. yol; 5. **ход (ходы)** **сообщения** bax **ход**.

СООБЩЕННЫЙ *прич.* 1. bildirilmiş, xəbər verilmiş, məlum edilmiş; 2. verilmiş.

СООБЩЕСТВО *ср* 1. cəmiyyət; birlik; 2. *бот.* qrup; 3. **в сообществе (с кем)** ...birlikdə, ...bir yerdə.

СООБЩИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* *köhn.* söhbətçilik, ürgəyiçilik.

СООБЩИТЕЛЬНЫЙ *прич.* *köhn.* söhbətçil, ürgəyiçil.

СООБЩИТЬ *сов.* 1. bildirmək, xəbər vermək, məlum etmək, elan etmək; 2. vermək, etmək; **сообщить** **железу магнитные свойства** dəmirə maqnit xassəsi vermək (dəmiri maqnitləndirmək); 3. sirayət etdirmək, keçirmək, yoluxdurmaq *(xəstəliyi)*.

СООБЩИТЬСЯ *сов.* keçmək, sirayət etmək, yoluxmaq.

СООБЩНИК *м* cinayət yoldaşı; yoldaş, şərik, ortağ.

СООБЩНИЦА *ж* cinayət yoldaşı (qadın, qız); yoldaş, şərik, ortağ (qadın, qız).

СООБЩНИЧЕСКИЙ *прил.* cinayət şərikliyi -i[-i].

СООБЩНИЧЕСТВО *ср мн. нет* əlbirlik, əli olma, iştirak etmə *(cinayətdə)*.

СООПЕКУН *м* *hüs.* ikinci qəyyum, başqası ilə bərabər qəyyumluq edən şəxs.

СООРУДИТЬ *сов.* 1. bina etmək, tikmək, qurmaq; 2. *дан.* düzəltmək, hazırlamaq; 3. *тэс. дан. kin.* qondarmaq, uydurmaq, quraşdırmaq.

СООРУЖАТЬ *несом.* bax **соорудить**.

СООРУЖАТЬСЯ *несом.* 1. bina edilmək, tikilmək, qurulmaq; 2. düzəldilmək, hazırlanmaq.

СООРУЖЕНИЕ *ср* 1. bina etmə, bina edilmə; tikmə, tikilmə; qurma, qurulma; 2. bina, qurğu, tikili, tikinti, inşaat.

СООРУЖЕННЫЙ *прич.* 1. bina edilmiş, tikilmiş, qurulmuş; 2. *дан.* düzəldilmiş, hazırlanmış.

СООТВЕТСТВЕННО *нареч.* 1. ...müvafiq *(olaraq)*, ...uyğun *(olaraq)*; 2. ...müvafiq surətdə, ...asılı olaraq, ...görə; **действовать** **соответственно приказу** əmrə müvafiq hərəkət etmək.

СООТВЕТСТВЕННЫЙ *köhn.* bax **соответствующий**.

СООТВЕТСТВИЕ *ср* uyğunluq, müvafıqlıq, müvafıqlıq; bərabərlik; **полное соответствие интересов** mənafelərin tam uyğunluğu; 4. **в соответствии с чем** ...müvafiq (uyğun) olaraq; **в соответствии с законом** qanuna uyğun olaraq.

СООТВЕТСТВОВАТЬ *несом.* uyğun olmaq, müvafiq olmaq, münasib olmaq; uymaq, düz gəlmək.

СООТВЕТСТВУЮЩИЙ 1. *прич.* uyğun gələn, uyğun olan, müvafiq olan, düz gələn, uyan; 2. *прил.* uyğun, müvafiq, müvafiq, münasib.

СООТВЕТЧИК *м* *hüs.* ikinci cavabdeh, başqası ilə birlikdə cavabdeh olan.

СООТВЕТЧИЦА *ж* *hüs.* bax **соответчик**.

СООТЕЧЕСТВЕННИК *м* vətəndaş, yurddaş, həmvətən; həmsəhəri, həmyerli.

СООТЕЧЕСТВЕННИЦА *ж* vətəndaş (yurddaş, həmvətən, həmsəhəri, həmyerli) qadın (qız).

СООТНЕСЕННЫЙ *прич.* 1. əlaqələndirilmiş; 2. müqayisə edilmiş.

СООТНЕСТИ *сов.* 1. əlaqələndirmək, aralarında əlaqə yaratmaq; 2. müqayisə etmək.

СООТНЕСТИСЬ *сов.* əlaqələndirilmək, aralarında əlaqə yaradılmaq, bir-birilə tutuşdurulmaq.

СООТНОСИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* nisbət, əlaqə; nisbət olma, əlaqəsi olma; müvafıqlıq.

СООТНОСИТЕЛЬНЫЙ *прил.* münasibəti olan, nisbəti olan, əlaqəsi olan, əlaqəli; müvafiq.

СООТНОСИТЬ *несом.* bax **соотнести**.

СООТНОСИТЬСЯ *несом.* 1. münasibəti olmaq, nisbəti olmaq, əlaqəsi olmaq; 2. əlaqələndirilmək, aralarında əlaqə yaradılmaq.

СООТНОШЕНИЕ *ср* (qarşıtlıqlı) münasibət; əlaqə, nisbət.

СООТЧИН *м* *köhn.* bax **соотечественник**.

СОПЕЛКА *ж* *тэх.* tütək.

СОПЕЛЬ *ж* 1. *тэх.* bax **сопелька**; 2. *хüs.* körük borusu.

СОПЕЛЬНИК *м* *тэх.* tütəkçalan.

СОПЕНЕ *ср мн. нет* 1. fisildama; 2. fisilti.

СОПЕРЕЖИВАТЬ *несом.* başqasının dərdinə şərik olmaq (halına acımaq).

СОПЕРНИК *м* rəqib.

СОПЕРНИЦА *ж* rəqibə.

СОПЕРНИЧАТЬ *несом.* rəqabət etmək (aparmaq).

СОПЕРНИЧЕСКИЙ *прил.* rəqabət -i[-i].

СОПЕРНИЧЕСТВО *ср мн. нет* rəqabət.

СОПЕТЬ *несом.* 1. fisildamaq; 2. *тэх. köhn.* tütək çalmaq.

СОПКА *ж* 1. təpə, təpəlik, kiçik dağ; 2. yarıdağ, kiçik vulkan, sönmüş vulkan *(Uzaq Şərqdə)*.

СОПЛЕМЕННИК *м* həmqəbilə, həmtayfa.

СОПЛЕМЕНИЦА *ж* həmqəbilə (həmtayfa) qadın (qız).

СОПЛЕМЕННЫЙ *прил.* həmqəbilə, həmtayfa, bir qəbilədən (tayfadan) olan.

СОПЛИ *мн. (ед. сопля ж)* fırtıq, selik.

СОПЛИВЕЦ *м* *дан.* 1. burnufırtıqlı; 2. *isteh.* uşaq.

СОПЛИВИЦА *ж* *дан.* burnufırtıqlı qadın (qız).

СОПЛИВЫЙ *прил. дан.* 1. burnufırtıqlı, həmişə burnu axan; 2. *isteh.* uşaq, çox cavan.

СОПЛО, **СОПЛО** *ср (мн. сопла)* *тэх.* ucluq.

СОПЛОДИЕ *ср мн. нет* *бот.* həmaş meyvə.

СОПЛЯК *м* *nifr.* 1. burnufırtıqlı uşaq; 2. *isteh.* uşaq, təcrübəsiz; 3. yaramaz, dəyərsiz, vəciz.

СОПОДЧИНЕНИЕ *ср мн. нет* 1. tabe etmə *(eyni zamanda bir neçə şeyi)*; 2. bərabər tabelik; 3. *грам.* bir və ya bir neçə budaq cümlənin əsas cümləyə tabe olması (həmtabelik).

СОПОДЧИНЕННЫЙ *прич.* 1. tabe edilmiş *(bir şeyə)*; 2. həmtabe.

СОПОДЧИНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *грам.* tabeli.

СОПОДЧИНИТЬ *сов.* tabe etmək *(ümumi bir şeyə)*.

СОПОДЧИНЯТЬ *несом.* bax **соподчинить**.

СОПОДЧИНЯТЬСЯ *несом.* tabe edilmək.

СОПОСТАВИМОСТЬ *ж мн. нет* tutuşdurula bilmə, müqayisə edilmə, müqayisəyə gəlmə, qarşılaşdırıla bilmə.

СОПОСТАВИМЫЙ *прил.* tutuşdurula bilən, müqayisə edilə bilən, müqayisəyə gələn, qarşılaşdırıla bilən.

СОПОСТАВИТЬ *сов.* tutuşdurmaq, müqayisə etmək, qarşılaşdırmaq.

СОПОСТАВИТЬСЯ *сов.* tutuşdurulmaq, müqayisə edilmək, qarşılaşdırılmaq.

СОПОСТАВЛЕНИЕ *ср* tutuşdurma, tutuşdurulma, qarşılaşdırma; müqayisə etmə, müqayisə edilmə; qarşılaşdırılma; müqayisə.

СОПОСТАВЛЕННЫЙ *прич.* tutuşdurulmuş, müqayisə edilmiş, qarşılaşdırılmış.

СОПОСТАВЛЯТЬ *несов.* bax **сопоставить**.

СОПОСТАВЛЯТЬСЯ *несов.* tutuşdurulmaq, müqayisə edilmək; qarşılaşdırılmaq.

СОПОСТАНОВЩИК *м* ikinci quruluşçu, ikinci tərtibatçı (*teatrda, kinoda*).

СОПОЧНЫЙ *прил.* tərə(lik) -i[-ı].

СОПРАВИТЕЛЬ *м* hakimiyyət şəriki.

СОПРАННЫЙ *прил.* *mus.* soprano -i[-ı].

СОПРАНО *ср* *нескл.* *mus.* soprano (1. *ən zil qadın səsi*; 2. *bu cür səsi olan qadın*).

СОПРАНОВЫЙ *mus.* bax **сопранный**.

СОПРЕВАТЬ *несов.* bax **сопеть**.

СОПРЕДЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* həməmərzlik, həmhüddudluq (səmsərhədlilik), yanaşılıq, qonşuluq; bir-birinə yaxınlıq.

СОПРЕДЕЛЬНЫЙ *прил.* həməmərz, həmhüddud (həmsərhəd), yanaşı, qonşu; bir-birinə yaxın; **сопредельные страны** həmhüddud (həmsərhəd) ölkələr; **сопредельные понятия** bir-birinə yaxın məfhumlar.

СОПРЕДСЕДАТЕЛЬ *м* həmsədr; **Сопредседатели Минской группы ОБСЕ АТЭТ**-in Minsk qrupunun həmsədrləri.

СОПРЁЛЫЙ *прил.* *dan.* çürümüş (*ritubətdən*).

СОПРЁТЬ *сов.* bax **претъ** 1-ci mənad.

СОПРИКАСАТЬСЯ *несов.* 1. yanaşı olmaq, bitişik olmaq, bir-birinə qonşu olmaq; 2. *тас.* bir-birilə əlaqəsi olmaq, rabitəsi olmaq, münasibəti olmaq; bağlı olmaq; 3. bir-birinə dəymək, toxunmaq, təmas etmək; 4. *тас.* təmasda olmaq, işi olmaq.

СОПРИКОСНОВЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. bitişiklik, yanaşılıq, qonşuluq; 2. toxunma, toqquşma; təmas; 3. *тас.* əlaqə, rabitə, münasibət, yaxınlıq; 4. *точка соприкосновения* təmas nöqtəsi.

СОПРИКОСНОВЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *көһн.* 1. təmas, toxunma, toqquşma; 2. *тас.* əlaqəsi olma, rabitəsi olma, münasibəti olma, yaxınlığı olma; əlaqə, rabitə, münasibət, yaxınlıq.

СОПРИКОСНОВЕННЫЙ *прил.* təmas edən, əlaqəsi olan, rabitəsi olan, münasibəti olan, yaxınlığı olan.

СОПРИКОСНУТЬСЯ *однокр.* bax **соприкасаться** 3-cü və 4-cü mənalarda.

СОПРИЧАСТНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *көһн.* əlaqəsi olma, əli olma; şəriklik, ortaqlıq, iştirak (*cinayətdə, pis işdə*).

СОПРИЧАСТНЫЙ *прил.* *көһн.* əlaqəsi olan, əli olan, iştirak edən; şərik, ortaqlıq (*cinayətdə, pis işdə*).

СОПРИЧЕСТЬ *сов.* *көһн.* bax **сопричислить**.

СОПРИЧИСЛЕННЫЙ *прич.* *көһн.* daxil edilmiş.

СОПРИЧИСЛИТЬ *сов.* *көһн.* daxil etmək.

СОПРИЧИСЛЯТЬ *несов.* *көһн.* bax **сопричислить**.

СОПРИЧИСЛЯТЬСЯ *несов.* *көһн.* daxil edilmək.

СОПРИЧИТАТЬ *несов.* *көһн.* bax **сопричесть**.

СОПРИЧИТАТЬСЯ *несов.* *көһн.* bax **сопричисляться**.

СОПРИЧТЕННЫЙ *прич.* *көһн.* bax **сопричисленный**.

СОПРОВОДИТЕЛЬ *м* ötürən, yola salan, yəninca gedən, birgə gedən, bərabər gedən, müşayiət edən; müşayiətiçi.

СОПРОВОДИТЕЛЬНИЦА *ж* müşayiətiçi qadın (qız).

СОПРОВОДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yəninca gedən, bərabər gedən, yəninca qoşulan, yəninca göndərilən, bərabər göndərilən; qoşma, əlavə; **сопроводительное письмо** *dəft.* qoşma məktub.

СОПРОВОДИТЬ bax **сопровождать** 2-ci və 3-cü mənalarda.

СОПРОВОЖДАТЬ *несов.* 1. ötürmək, yola salmaq, yəninca getmək, müşayiət etmək; 2. yanaşı getmək, birgə getmək, bərabər getmək; 3. *тас.* əyni zamanda icra etmək; *эйн* zamanda olmaq (baş vermək, cəryan etmək); **успех сопровождает все его выступления** onun bütün çıxışları müvəffəqiyyətlə keçir; 4. *dəft.* əlavə etmək, qoşmaq, bərabər göndərmək.

СОПРОВОЖДАТЬСЯ *несов.* 1. ötürülmək, yola salınmaq, müşayiət edilmək; 2. *эйн* zamanda icra edilmək, *эйн* zamanda olmaq (baş vermək), bərabər olmaq, birləşmək; **подъем народного хозяйства**

сопровождается *ростом благосостояния трудящихся* xalq təsərrüfatının inkişafı ilə yanaşı olaraq zəhmətkeşlərin rifahı da artır; 3. *тас.* əlavə olunmaq; 4. *тас.* nəticələnmək, səbəb olmaq.

СОПРОВОЖДАЮЩИЙ *прич.* 1. müşayiət edən, yola salan, ötürən; 2. *в знач. суш.* müşayiətiçi.

СОПРОВОЖДЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. ötürmə, yola salma (salınma), yəninca getmə, müşayiət etmə (edilmə); müşayiət; 2. *mus.* akkompанемент; 3. *в сопровождении (кого, чего)* ...birlikdə, ...bərabər, ...müşayiəti ilə; *в сопровождении друзей* dostların müşayiəti ilə.

СОПРОМАТ *м* (сопротивление материалов) *dan.* materiallar müqaviməti (*fənn adı*).

СОПРОТИВЛЕНИЕ *м* müqavimətçi, müqavimət göstərən, qarşı duran (*mənfə mənada*).

СОПРОТИВЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* müqavimət, qarşı durma; 4. **сопротивление материалов** materiallar müqaviməti (1. *materialların formalarının dəyişdirilməsinə müqavimət göstərməsi*; 2. *deformasiya hadisələrindən və tikintiləri hesablamada üsullarından bəhs edən elm*); **пойти по линии наименьшего сопротивления** ən asan yolla getmək.

СОПРОТИВЛЯЕМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* müqavimət qabiliyyəti, müqavimət dərəcəsi, müqavimət gücü, müqavimət.

СОПРОТИВЛЯТЬСЯ *несов.* müqavimət göstərmək, müqavimət etmək, qarşı durmaq.

СОПРЯГАТЬ *несов.* qoşmaq, birləşdirmək, bir-birinə bağlamaq.

СОПРЯГАТЬСЯ *несов.* qoşulmaq, birləşdirilmək, bir-birinə bağlanmaq.

СОПРЯЖЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* qoşma, qoşulma; birləşdirmə, birləşdirilmə, bir-birinə bağlama (bağlanma); bağlılıq.

СОПРЯЖЕННОСТЬ *ж* *tex.* qoşulma, birləşdirilmə.

СОПРЯЖЕННЫЙ *прич.* bir-birinə bağlanmış; bağlı; əlaqədar; **это сопряжено с затруднениями** bu çətinliklərlə bağlıdır.

СОПРЯЧЬ *сов.* *көһн.* bax **сопрягать**.

СОПЪН *м* *dan.* fis-fis, daim burnu fisiləyan (*adam*).

СОПЪНЬЯ *ж* *dan.* fis-fis (daim burnu fisiləyan) qadın (qız).

СОПУТСТВОВАТЬ *несов.* 1. yol yoldaşı olmaq, bərabər getmək, müşayiət etmək, yəninca getmək; *həmrəh olmaq*, ...yanaşı getmək; 2. *эйн* zamanda baş vermək (cəryan etmək), təqib etmək; olmaq; **этой болезни сопутствует высокая температура** bu xəstəlik zamanı yüksək hərarət olur.

СОПУТСТВУЮЩИЙ *прич.* 1. yanaşı gedən, yəninca gedən, ...bərabər gedən, müşayiət edən; yol yoldaşlığı edən, həmrəh; 2. yanaşı, bərabər, əlaqədar, əlavə; 3. qeyri-əsas, köməkçi (*hallar və s.*).

СОР *м* *мн.* *нет* zibil, zir-zibil, süpürüntü; 4. **вынести сор из избы** evin sirrini vermək.

СОРАЗМЕРЕНИЕ *ср* uyğunlaşdır(ıl)ma, tarazlaşdır(ıl)ma, bir əndazəyə salma (salınma).

СОРАЗМЕРЕННЫЙ *прич.* uyğunlaşdırılmış, tarazlaşdırılmış, bir əndazəyə salınmış; uyğun, taraz.

СОРАЗМЕРНО *нареч.* uyğun olaraq, müvafiq olaraq.

СОРАЗМЕРИТЬ *сов.* uyğunlaşdırmaq, tarazlaşdırmaq, bir əndazəyə salmaq, aralarında uyğunluq yaratmaq.

СОРАЗМЕРНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* uyğunluq, mütənasiblik, bir əndazədə olma, tarazlıq.

СОРАЗМЕРНЫЙ *прил.* uyğun, mütənasib, bir əndazədə olan, bir əndazəli, taraz.

СОРАЗМЕРИТЬ *несов.* bax **соразмерить**.

СОРАЗМЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. uyğunlaşdırılmaq, tarazlaşdırılmaq, bir əndazəyə salınmaq; 2. düz gəlmək, uyğun gəlmək, taraz gəlmək.

СОРАТНИК *м* *tənt.* silahdaş, mübarizə yoldaşı, arxadaş.

СОРАТНИЦА *ж* *tənt.* silahdaş (arxadaş) qadın (qız).

СОРВАНЕЦ *м* (*мн.* **сорванцы**) *dan.* decol, nadine, şuluqçu (uşaq).

СОРВАННЫЙ *прич.* 1. qoparılmış; 2. dərilmiş, üzülmüş; 3. pozulmuş, dağılmış (*iş və s.*).

СОРВАТЬ *сов.* 1. qopartmaq; 2. dərmək, üz-mək; 3. pozmaq, dağıtmaq, müvəffəqiyyə-

СОСАТЬСЯ *несов.* sorulmaq; əmilmək.
СОСВАТАННЫЙ *прич.* 1. adaxlanmış, nişanlanmış; 2. *тас. дан.* məsləhət görülmüş, tövsiyə edilmiş.
СОСВАТАТЬ *сов.* bax **сватать**.
СОСЁД *м (мн. соседи)* qonşu.
СОСЁДИТЬ *несов. дан.* qonşu olmaq, qonşuluq etmək.
СОСЁДКА *ж* qonşu qadın (qız).
СОСЁДНИЙ *прил.* qonşu, qonşudakı; **соседний дом** qonşu ev.
СОСЁДСКИЙ *прил.* qonşunun, qonşu -i[-i]; **соседские ребята** qonşu(nun) uşaqları.
СОСЁДСТВО *ср мн. нет* 1. qonşuluq; 2. *собр.* köhn. qonşular.
СОСЁДУШКА *м и ж* **сосед** *сöz. kiç. və oxş.* qonşucığaz.
СОСЕНКА, СОСЁНКА *ж* **сосна** *сöz. kiç. və oxş.*; $\diamond$ с **бору да с сосенки** hər yerdən bir az, oradan, buradan.
СОСЁЦ *бax сосок*.
СОСЫСКА *ж* sosiska.
СОСЫСОЧНЫЙ *прил.* 1. sosiska -i[-i]; 2. *суц.* **сосисочная** *ж* sosisakaxana.
СОСКА *ж* əmzik.
СОСКАБЛИВАТЬ *несов.* **бax соскоблить**.
СОСКАБЛИВАТЬСЯ *несов.* **бax соскоблится**.
СОСКАКИВАТЬ *несов.* **бax соскочить**.
СОСКАЛЬЗЫВАТЬ *несов.* **бax соскользнуть**.
СОСКОБЛЕННЫЙ *прич.* qaşınmış, qazınmış, qaşınıb təmizlənmiş, qazınıb təmizlənmiş.
СОСКОБЛИТЬ *сов.* qasımaq, qazımaq, qaşıyib təmizləmək, qazıyib təmizləmək.
СОСКОБЛИТЬСЯ *сов.* qaşınmaq, qazınmaq; qaşınıb təmizlənmək, qazınıb təmizlənmək.
СОСКОВИДНЫЙ *прил.* xüs. məməyəoxşar, məməşəkilli.
СОСКОВЫЙ *прил.* anat. məməşəkilli.
СОСКОК *м idm.* sıçrama, atılma, tullanma.
СОСКОЛЬЗНУТЬ *сов.* 1. sürüşmək, sürüşüb düşmək, sürüşüb yuxılmaq, sürüşüb çıxmaq; 2. *тас.* çıxmaq, sarpaq; **соскользнуть с правильного пути** düz yoldan çıxmaq (sarpaq).
СОСКОЧИТЬ *сов.* 1. sıçramaq, atılmaq, tullanmaq, sıçrayıb düşmək (enmək); 2. (ye-

rindən) çıxmaq; 3. *тас.* keçmək, yox olub getmək, yoxalmaq.
СОСКРЕБАТЬ *несов. дан.* **бax соскрести**.
СОСКРЕБАТЬСЯ *несов.* qaşınmaq, qazınmaq, qaşınıb (qazınıb) təmizlənmək.
СОСКРЕБЁННЫЙ *прич. дан.* 1. qaşınmış, qazınmış, qaşınıb təmizlənmiş, qazınıb təmizlənmiş; 2. kürənməmiş, kürənilib təmizlənmiş, kürənilib atılmış.
СОСКРЕБЫВАТЬ *несов. дан.* **бax соскрести**.
СОСКРЕБЫВАТЬСЯ *несов.* 1. qaşınmaq, qazınmaq; qaşınıb təmizlənmək, qazınıb təmizlənmək; 2. kürənmək, kürənilib təmizlənmək, kürənilib atılmaq.
СОСКРЕСТИ *сов. дан.* 1. qasımaq, qazımaq, qaşıyib təmizləmək, qazıyib təmizləmək; 2. kürəmək, kürəyib təmizləmək.
СОСКУЧИТЬСЯ *сов.* darıxmaq, canı sıxılmaq, üreyi sıxılmaq.
СОСЛАГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* **солагательное наклонение** *gram.* *felin* lazım (arzu, şert) forması.
СОСЛАННЫЙ 1. *прич.* sürülmüş, sürgün edilmiş; 2. *в знач. суц.* sürgün, sürgündə olan.
СОСЛАТЬ *сов.* sürmək, sürgün etmək, sürgünə göndərmək.
СОСЛАТЬСЯ *сов.* 1. isnad etmək, əsaslanmaq, istinad etmək, müraciət etmək, göstərmək; 2. bəhanə gətirmək, ...bəhanə etmək; **он сослался на болезнь и не пришёл** o, xəstəliyini bəhanə edib gəlmədi.
СОСЛЕПА, СОСЛЕПУ *нареч. дан.* korluqdan, korluğundan, görmədiyindən, görmədiyi üçün.
СОСЛОВИЕ *ср* silk, təbəqə, zümrə.
СОСЛОВНОСТЬ *ж мн. нет köhn* 1. bir silkə mənsubiyyət (mənsubluq); 2. silk bölgüsü prinsipi.
СОСЛОВНЫЙ *прил.* silk -u[-ü]; **сословное деление** silk bölgüsü; $\diamond$ **сословная монархия** silkli monarxiya.
СОСЛУЖИВЕЦ *м* iş yoldaşı, xidmət yoldaşı, əməkdaş, bir yerdə qulluq elən.
СОСЛУЖИВЦА *ж* iş yoldaşı (xidmət yoldaşı, əməkdaş, bir yerdə qulluq edən) qadın (qız).

СОСЛУЖИТЬ *сов.* $\diamond$ **сослужить службу (кому)** 1. xidmət göstərmək, qulluq göstərmək, yarımaq; 2. fayda vermək, xeyir gətirmək.
СОСНА *ж (мн. сосны)* *bot.* şam, şam ağacı; $\diamond$ **заблудиться в трёх соснах** ən adi bir vəziyyətdən çıxış yolu tapa bilməmək, çaşıb qalmaq, özünü itirmək.
СОСНОВЫЕ *ср мн. нет* *bot.* şam fəsiləsi.
СОСНОВЫЙ *прил.* 1. şam -i[-i]; **сосновый лес (бор)** şam meşəsi, şamlıq; **сосновая смола** şam ağacı qatranı; 2. şam ağacından qayrılmış.
СОСНУТЬ *сов. дан.* yuxulamaq, yatmaq (*bir az*).
СОСНЯК *м* *собр.* 1. şamlıq, şam meşəsi; 2. şam tirləri (taxtaları).
СОСОК *м (мн. соски)* 1. məmə, əmcək, döş gilişi; 2. anat. məməcik.
СОСЧЕК *м* **сосок** *сöz. kiç.* məməcik.
СОСОЧКА *ж* **соска** *сöz. kiç. və oxş.*
СОСОЧНЫЙ *прил.* məmə -i[-i].
СОСРЕДОТОЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. bir yerə toplama, bir yerə yığma (cəmləmə, cəmləşdirmə); 2. bir yerə toplanma, bir yerə yığılma (cəmlənmə, cəmləşdirilmə).
СОСРЕДОТОЧЕННО *нареч.* fikrini bir yerə cəmləşdirərək, dalgın halda, dalgın-dalgın.
СОСРЕДОТОЧЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. bir yerə toplanma, bir yerə cəmlənmə; topluluq; 2. dalgınlıq.
СОСРЕДОТОЧЕННЫЙ 1. *прич.* bir yerə toplanmış, bir yerə yığılmış (cəmlənmiş); mərkəzləşdirilmiş; 2. *прил.* gərgin, dalgın; $\diamond$ **сосредоточенное молчание** tam sükut; **сосредоточенный огонь** bir nöqtədə mərkəzləşdirilmiş atəş.
СОСРЕДОТОЧИВАТЬ *несов.* **бax сосредоточить**.
СОСРЕДОТОЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. **бax сосредоточиться**; 2. bir yerə toplanmaq, bir yerə yığılmaq, bir yerə cəmləşdirilmək; mərkəzləşdirilmək.
СОСРЕДОТОЧИЕ *ср* mərkəz, yığnaq, şeylərin toplanmış yer.
СОСРЕДОТОЧИТЬ *сов.* bir yerə toplamaq, bir yerə yığmaq, bir yerə cəmləşdirmək; mərkəzləşdirmək.
СОСРЕДОТОЧИТЬСЯ *сов.* 1. bir yerə toplanmaq, bir yerə yığılmaq, bir yerə cəmlənmək; 2. fikrini toplamaq, fikrini cəmləşdirmək; **дай мне сосредоточиться** qoy bir fikrimi toplayım (cəmləşdirim).
СОСТАВ *м* 1. **тәрбиб; состав воздуха** havanın tərkibi; **словарный состав языка** dilin lüğət tərkibi; 2. heyət; **командный состав** komanda heyəti; 3. *д. у.* düzüm; 4. *д. у.* qatar; $\diamond$ **в составе (чего)** ...ibarət; **комиссия в составе трёх человек** üç nəfərdən ibarət komissiya; **состав преступления (hüq.)** cinayət tərkibi; **личный состав** şəxsi tərkib; **персональный состав** şəxsi heyət; **подвижной состав** *бax подвижной*.
СОСТАВИТЕЛЬ *м* 1. **тәрбибçi, müəllif, düzəldən**; 2. **тәрбибçi, düzücü; составитель поездов** (*д. у.*) qatar tərbiбçişi.
СОСТАВИТЕЛЬНИЦА *ж* **тәрбибçi** (müəllif) qadın (qız).
СОСТАВИТЕЛЬСКИЙ *прил.* **тәрбибçi -i[-i]; составительский гонорар** **тәрбибçi qonorarı**.
СОСТАВИТЬ 1. *сов.* 1. düzəltmək, quraşdırmaq; 2. **тәрбиб etmək, təlif etmək**; 3. **qurmaq, təşkil etmək, yaratmaq; составить хор** **хор** təşkil etmək; **составить библиотечку** **özü üçün kitabxana yaratmaq**; 4. **yanaşdırmaq, bir-birinə yapışdırmaq; составить два стола** **iki stolu bir-birinə yapışdırmaq**; 5. **qazanmaq, öldə etmək; составить себе имя** **ad qazanmaq**; 6. **ibarət olmaq; весь долг составил сто тысяч манатов** bütün borc yüz min manatdan ibarət olaçaqdır; $\diamond$ **составить (сделать) выгодную партию** **бax партия II; составить партию (в карты, шахматы, шашки)** **бax партия II 4-cü mənada**.
СОСТАВИТЬ II *сов.* **qoymaq, yerə qoymaq, yerə endirmək (düşürmək)**.
СОСТАВИТЬСЯ *сов.* **düzəlmək, əmələ gəlmək; yaranmaq**.
СОСТАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. **düzəltmə, düzəldilmə; quraşdırma, quraşdırılma**; 2. **тәрбиб etmə (edilmə), təlif etmə (edilmə)**; 3. **тәрбиб, təlif**; 4. **düzmə, düzülmə; qurma, qurulma**.
СОСТАВЛЕННЫЙ 1. *прич.* 1. **düzəldilmiş, quraşdırılmış**; 2. **тәрбиб edilmiş, təlif edil-**

miş; 3. düzölmüş, qurulmuş; təşkil edilmiş, yaradılmış.
СОСТАВЛЕННЫЙ *II прич.* qoyulmuş (aşağı), yerə qoyulmuş, yerə düşürülmüş.
СОСТАВЛЯТЬ I несов. bax **составить I**.
СОСТАВЛЯТЬ II несов. bax **составить II**.
СОСТАВЛЯТЬСЯ I несов. 1. bax **составиться**; 2. düzəldilmək, quraşdırılmaq 3. tərtib edilmək, təlif edilmək; 4. düzölmək, qurulmaq; təşkil edilmək, yaradılmaq.
СОСТАВЛЯТЬСЯ II несов. qoyulmaq (aşağı), yerə qoyulmaq, yerə endirilmək (düşürülmək).
СОСТАВНОЙ прич. 1. qurma, düzəldilmiş, quraşdırılmış; **составная лестница** qurma nərdivan; 2. mürekkəb, qatışıq; 3. tərkib [i-ı]; **составная часть чего-либо** bir şeyin tərkib hissəsi; 4. **составное сказуемое** *gram.* mürekkəb xəbər.
СОСТАРЕТЬСЯ köhn. bax **состариться**.
СОСТАРИТЬ сов. qocaltmaq.
СОСТАРИТЬСЯ сов. qocalmaq.
СОСТЕГАННЫЙ прич. 1. tikilmiş (bir-birinə); 2. bənd edilmiş, bağlanmış.
СОСТЕГАТЬ сов. 1. tikmək (bir-birinə); 2. bənd etmək, bağlamaq.
СОСТЕГИВАТЬ I несов. bax **состегать**.
СОСТЕГИВАТЬ II несов. *dan.* bax **состегнуть**.
СОСТЕГИВАТЬСЯ I несов. 1. tikilmək (bir-birinə); 2. bənd edilmək, bağlanmaq.
СОСТЕГИВАТЬСЯ II несов. *dan.* açılmaq (*düymə və s.*).
СОСТЕГНУТЫЙ прич. *dan.* açılmış (*düymə və s.*).
СОСТЕГНУТЬ сов. *dan.* açmaq (*düyməni və s.*).
СОСТРИГАТЕЛЬНЫЙ прич. *dan.* yuyulmuş, yuyulub təmizlənmiş (*çirk, ləkə*).
СОСТРИГАТЬ сов. *dan.* yumaq, yuyub təmizləmək (*çirk, ləkəni*).
СОСТРИГАТЬСЯ сов. *dan.* yuyulmaq, yuyulub təmizlənmək; getmək (*çirk, ləkə*).
СОСТРИГИВАТЬ несов. *dan.* bax **состригать**.
СОСТРИГИВАТЬСЯ несов. *dan.* bax **состригаться**.
СОСТОЯНИЕ *ср* 1. *rəs.* olma; **состояние на службе** qulluqda olma; 2. vəziyyət; durum; (*durumu*); **состояние погоды** havanın və-

ziyyəti (durumu); 3. hal, əhval; **больной в тяжёлом состоянии** xəstə ağır haldadır; 4. *köhn.* ictimai vəziyyət, ad; **люди разного состояния** ictimai vəziyyətləri müxtəlif olan adamlar; 5. var, dövlət, mal; **человек с состоянием** varlı adam; 6. **быть в состоянии** imkan olmaq, iqtidarı olmaq.
СОСТОЯНИИ *ср* *dan.* **состояние** (2-ci, 3-cü və 5-ci mənalar) *söz. kiç. və oxş.*
СОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* 1. əsaslılıq, tutarlılıq, doğruluq, mötəbərlik; **состоятельность доводов** dəlillərin əsaslılığı; 2. *köhn.* varlılıq, var; 3. ödəmə qabiliyyəti.
СОСТОЯТЕЛЬНЫЙ прич. 1. əsaslı, tutarlı, sübutlu, doğru, mötəbər; 2. dövlətli, varlı, varlı-hallı.
СОСТОЯТЬ несов. 1. ibarət olmaq; 2. olmaq; **стоять на иждивении чьем-н.** birinin öhdəsində olmaq.
СОСТОЯТЬСЯ сов. olmaq, baş tutmaq; **заседание состоится в среду** iclas çərçənbə günü olacaqdır; **совещание не состоялось** müşavirə baş tutmadı.
СОСТРАГИВАТЬ несов. bax **сострагивать**.
СОСТРАГИВАТЬСЯ несов. bax **сострагиваться**.
СОСТРАДАНИЕ *ср* *мн. нет* rəhm, şəfqət, mərhəmət, yazığı gəlmə, ürəyi yanma, canı yanma, acıma, canıyananlıq.
СОСТРАДАТЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* rəhm, şəfqət, ürəyi yanma, canı yanma, rəhm-dillik.
СОСТРАДАТЕЛЬНЫЙ прич. rəhmli, rəhm-dil, şəfqətli, ürəyi yanan, canı yanan, baş-qasının halına acıyan.
СОСТРАДАТЬ сов. *köhn.* rəhmi gəlmək, şəfqət göstərmək, ürəyi yanmaq, canı yanmaq, acımaq.
СОСТРАЧИВАТЬ несов. bax **сострочить**.
СОСТРИГАТЬ несов. bax **состричь**.
СОСТРИГАТЬСЯ несов. qırılmaq.
СОСТРИЖЕННЫЙ прич. qırılmış, qırışmış.
СОСТРИТЬ сов. bax **острить II**.
СОСТРИЧЬ сов. qırılmaq, qırxdırmaq, vurmaq, vurdurmaq (*saçını*).
СОСТРОГАННЫЙ прич. yonulmuş, rəndələnmiş; yonulub təmizlənmiş, rəndələnib təmizlənmiş.

СОСТРОГАТЬ сов. yonmaq, rəndələmək; yonub təmizləmək, rəndələyib təmizləmək.
СОСТРОГАТЬСЯ сов. yonulmaq, rəndələnmək; yonulub təmizlənmək, rəndələnib təmizlənmək.
СОСТРОГНУТЫЙ *dan.* bax **состроганный**.
СОСТРОГНУТЬ *dan.* bax **сострогать**.
СОСТРОГЕННЫЙ bax **построенный**.
СОСТРОИТЬ сов. *dan.* 1. bax **построить** 1-ci mənada; 2. əymək (*ağız-burun*).
СОСТРОЧИТЬ сов. tikmək, birbaşa tikmək, baxyalamaq.
СОСТРУГАННЫЙ bax **состроганный**.
СОСТРУГАТЬ bax **сострогать**.
СОСТРУГАТЬСЯ bax **сострогаться**.
СОСТРУГИВАТЬ несов. bax **состругать**.
СОСТРУГИВАТЬСЯ несов. bax **состругаться**.
СОСТРУЖЕННЫЙ bax **состроганный**.
СОСТРУЖИВАТЬ несов. bax **сострогать**.
СОСТРУЖИВАТЬСЯ несов. bax **сострогаться**.
СОСТРУЖИТЬ bax **сострогать**.
СОСТРУЖЕННЫЙ прич. *ovç.* ağzı qayıqla bağlanmış (*tutulmuş heyvan*).
СОСТРУНИВАТЬ несов. *ovç.* bax **струнить**.
СОСТРУНИВАТЬСЯ несов. *ovç.* bax **струнить**.
СОСТРУНИТЬ сов. *ovç.* bax **струнить**.
СОСТРЯПАННЫЙ *dan.* bax **стряпанный**.
СОСТРЯПАТЬ сов. *dan.* bax **стряпать**.
СОСТЯЗАНИЕ *ср* 1. yarış. müsabiqə; 2. bəhşləşmə, mübahisə; çəkişmə (*məhkəmə*).
СОСТЯЗАТЕЛЬ м *köhn.* yarış iştirakçısı.
СОСТЯЗАТЕЛЬНЫЙ прич. *hüq.* mübahisəli, münaqişəli; 6 **состязательный судебный процесс** *hüq.* məhkəmədə çəkişmə prosesi.
СОСТЯЗАТЬСЯ несов. 1. yarışmaq; 2. *hüq.* bəhşləşmək, mübahisə etmək, çəkişmək (*məhkəmədə*).
СОСУД м 1. qab; 2. *biol., anat.* damar; **кровеносный сосуд** qan damarı; 3. *bot.* boru (cuq); **сосуды пористые** məsaməli borular; 6 **сосуд скудельный** bax **скудельный**.

СОСУДИСТЫЙ прич. *biol., anat.* 1. damarlı; 2. *bot.* borulu.
СОСУЛЕЧКА ж *dan.* **сосулька** (1-ci və 2-ci mənalar) *söz. kiç. və oxş.*
СОСУЛЬКА ж 1. buz lüləsi, buz salxımı, sırsıra; sallaq buz; 2. *məc.* yaramaz, cılız, sısqı (*adam*).
СОСУН м 1. südəmər (*heyvan balası ya uşaq*); 2. *tex.* sorucu (*cihaz*).
СОСУНОК м *dan.* 1. **сосун** *söz. oxş. və kiç.*; 2. *məc.* uşaq, təcrübəsiz
СОСУНЧИК м bax **сосун**.
СОСУЩЕСТВОВАНИЕ *ср* *мн. нет* bir yerdə yaşama, eyni zamanda mövcud olma, eyni zamanda yaşama, yan-yana yaşama, yanaşı yaşama.
СОСУЩЕСТВОВАТЬ несов. bir yerdə yaşamaq, eyni zamanda mövcud olmaq, eyni zamanda yaşamaq, yan-yana yaşamaq, yanaşı yaşamaq.
СОСУЩИЙ I прич. soran, əmət; 2. *прил.* *xüs.* sorucu, əmici; **сосущие инфузории** *zool.* sorucu infuzoriyalar.
СОСЦЕВИДНЫЙ прич. *xüs.* məməyəoxşar, məməşəkilli.
СОСЦЫ мн. (*ед.* **сосец** *м*) bax **сосок**.
СОСЧИТАННЫЙ bax **считанный I**.
СОСЧИТАТЬ сов. bax **считать I** 1-ci mənada.
СОСЧИТАТЬСЯ сов. bax **рассчитаться** 1-ci və 2-ci mənalar.
СОСЧИТЫВАТЬ несов. bax **считать I** 1-ci mənada.
СОСЧИТЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **сосчитаться**; 2. hesablanmaq, sayılmaq.
СОТ bax **соты**.
СОТВОРЕНИЕ *ср* *мн. нет* ya atma, yaradılma, yaranma, yaranış, yaradılış; törətmə, törədilmə, törənmə, törənmiş, törənış.
СОТВОРЕННЫЙ прич. yaradılmış, törədilmiş.
СОТВОРИТЬ сов. bax **творить I**; 6 **сотворить себе кумир** Allah bilmək.
СОТВОРИТЬСЯ сов. bax **твориться I**.
СОТВОРЧЕСТВО *ср* *мн. нет* müstəfəq yaradıcılıq, birgə yaradıcılıq, ortaqlı yaradıcılıq.
СОТЕ *ср* *нескл.* *sote* (*xörək adı*).
СОТЕЙНИК м tava.

СОТЕНКА *ж* *dan.* **сотня** (1-ci və 2-ci mənalarda) *söz. kiç.*

СОТЕННАЯ *ж* *dan.* yüzlük, yüzmanatlıq (*pul*).

СОТЕННЫЙ *прил.* 1. yüzlük; **сотенные веса** (*xüs.*) yüzlük tərəzi; 2. *dan.* yüzmanatlıq; **сотенная бумага** yüzmanatlıq kağız *pul*; 3. *tar.* *сотня* -i[-i]; **сотенная голова** yüzlük başcısı (*бах* **сотня** 4-cü mənada).

СОТЕРН *м* *sotern* (*ağ çaxır növü*).

СОТКА *ж* *dan.* yüzdə bir.

СОТКАННЫЙ *прич.* toxunmuş.

СОТКАТЬ *сов.* toxumaq.

СОТКНУТЫЙ *прич.* baş-baş çatılmış.

СОТКНУТЬ *сов.* *бах* **стыкать**.

СОТНИК *м* *tar.* yüzbaşı, *sotnik* (*çar Rusiyası ordusunda zabıt rütbəsi*).

СОТНИЧИХА *ж* *köhn.* yüzbaşı arvadı.

СОТНЯ *ж* 1. yüz, yüz dənə; 2. *dan.* yüz manat, yüzlük; 3. *чаще* *мн.* **сотни** yüzlərə (yüzlərə); **сотни голосов** yüzlərcə səs; 4. *tar.* *сотня*, bəlik (*keçmişdə yüz nəfərdən ibarət alay hissəsi*); 5. *tar.* *сотня* (*Moskva dövlətində: sənətkarların, alverçilərin, müəssisə sahiblərinin şəxsiyyəti*); 6. **черные** *сотни* *бах* **черный**.

СОТНЯГА *ж* *dan.* **сотня** (2-ci mənada) *söz. oxş.*

СОТНЯЖКА *ж* *dan.* **сотняга** *söz. kiç.*

СОТОВАРИЩ *м* *köhn.* məsləkdəş, yoldaş, şərik, ortağ.

СОТОВАРИЩЕСТВО *ср* *мн.* *нет* *köhn.* *бах* **товарищество** 1-ci mənada.

СОТОВИДНЫЙ *прил.* *xüs.* şanşəkilli, şana-oxşar, ağı şanına oxşayan.

СОТОВЫЙ *прил.* 1. şan -i[-i]; **сотовый мёд** şan balı; 2. *xüs.* *бах* **сотовидный**.

СОТРАПЕЗНИК *м* *köhn.* həmsüfrə, yemək yoldaşı, bir yerdə yeyib-içən, kef yoldaşı.

СОТРАПЕЗНИЧАТЬ *несов.* *köhn.* bir yerdə yeyib-içmək, bir yerdə kef etmək.

СОТРУДНИК *м* 1. əməkdaş, iş yoldaşı, köməkçi; **работать без сотрудников** köməkçisiz işləmək; 2. işçi; **научный сотрудник** elmi işçi.

СОТРУДНИЦА *ж* əməkdaş qadın (*qız*).

СОТРУДНИЧАТЬ *несов.* 1. əməkdaşlıq etmək, bir yerdə işləmək; 2. işləmək, iştirak etmək.

СОТРУДНИЧЕСКИЙ *прил.* əməkdaşlıq -i[-i].

СОТРУДНИЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. əməkdaşlıq; əməkdaşlıq etmək, bir yerdə işləmək; 2. işləmək.

СОТРАСЯТЬ *несов.* *бах* **сотрясти**.

СОТРАСЯТЬСЯ *несов.* 1. *бах* **сотрястись**; 2. sarsılmaq, titrədimək, əsdirilmək; 3. *тас.* həyəcanlandırılmaq.

СОТРАСЕНИЕ *ср* 1. sarsıtma, sarsıdılma, sarsıma; titrətmə, titrədilmə, titrəmə; silkələmə, silkələnmə; əsdirmə, əsmə; 2. *тас.* həyəcanlandırma, həyəcana salma, həyəcana salınma, həyəcana düşmə; 3. *тас.* sarsıntı, həyəcan; 4. **сотрясение мозга** beynin sarsıntısı, beynin sarsınması (silkələnməsi).

СОТРАСЕННЫЙ *прич.* 1. sarsıdılmış, titrədilmiş, silkələnmiş, əsdirilmiş; 2. *тас.* həyəcana salınmış.

СОТРАСТИ *сов.* 1. sarsıtmaq, titrətmək, silkələmək, əsdirmək; 2. *тас.* həyəcanlandırmmaq, həyəcana salmaq.

СОТРАСТЫСЬ *сов.* 1. sarsımaq, titrəmək, silkələnmək, əsmək, 2. *тас.* həyəcanlandırmmaq.

СОТСКИЙ *м* *inq.* *ав.* yüzbaşı.

СОТЫ *ед.* *нет* şan, ağı şanı.

СОТЫЙ *числ.* yüzüncü.

СОУЗНИК *м* *köhn.* həbs yoldaşı, dustaqxana yoldaşı.

СОУЗНИЦА *ж* *köhn.* həbs (dustaqxana) yoldaşı (*qadın*).

СОУМЫШЛЕННИК *м* *köhn.* sui-qəsd yoldaşı, sui-qəsdə əli olan, cinayət yoldaşı (*şərik*).

СОУМЫШЛЕННИЦА *ж* *köhn.* sui-qəsd yoldaşı (sui-qəsdə əli olan, cinayət yoldaşı) (*qadın, qız*).

СОУМЫШЛЕННЫЙ *прил.* *köhn.* bir neçə bədaşkar tərəfindən bir yerdə düşünülmüş.

СОУС *м* 1. sous (*xörək şirəsi*); 2. *расс.* sous (*şəkil çəkmək üçün su ilə grafit və yaxud şistdən hazırlanan boya kütləsi*); 3. *тас.* *dan.* don, pərdə, maska; 4. **ни под каким соусом** qətiyyə, əsla; **под разными (всякими) соусами** müxtəlif adlarla (*mahiyyəti gizlədərək*).

СОУСНИК *м*, **СОУСНИЦА** *ж* sous qabı.

СОУСНЫЙ *прил.* sous -i[-i].

СОУЧАСТВОВАТЬ *несов.* iştirak etmək, əli olmaq, əlbir olmaq (*pis işdə, cinayətdə*).

СОУЧАСТИЕ *ср* *мн.* *нет* iştirak etmək, əli olmaq, əlbir olmaq, iştirak (*pis işdə, cinayətdə*).

СОУЧАСТНИК *м* iştirak edən, əli olan, əlbir olan; yoldaş, şərik (*pis işdə, cinayətdə*).

СОУЧАСТНИЦА *ж* birgə iştirak edən (əli olan, əlbir olan) qadın (*qız*).

СОУЧЕНИК *м* *köhn.* məktəb yoldaşı, dərş yoldaşı, bir məktəb keçmiş, bir yerdə oxumuş (*oxuyan*).

СОУЧЕНИЦА *ж* *köhn.* məktəb yoldaşı qadın (*qız*).

СОФА *ж* (*мн.* **софы**) taxt, divan.

СОФИЗМ *м* sofizm, səfsəte.

СОФИСТ *м* 1. səfsətəçi, sofist (*düzgün olmayan fikri sofizmlərlə sübut etməyə çalışan adam*); 2. *fəls.* *тар.* sofist (*qədim Yunanıstanda: müəfəkkir, filosof*).

СОФИСТИКА *ж* *мн.* *нет* 1. səfsəte, sofistika (*sofizmlərə əsaslanan mühakimə*); 2. *fəls.* *тар.* sofistika (*sofistlərin nəzəriyyəsi*).

СОФИСТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. səfsətəyə (sofizmə) əsaslanan; 2. sofistika -i[-i].

СОФФИТ *м* soffit (1. *teatr səhnəsində tavan dekorasiyası*; 2. *teatr səhnəsinin yuxarısında və yanlarında üfqi halda düzülmüş lampalar sırası*; 3. *hər hansı bir arxitektura hissəsinin aşağıdan görünən səthi*).

СОХА *ж* (*мн.* **сохи**) 1. xış, cüt; 2. *тар.* xış (*qədim Rusiyada: vergi qoymaq üçün yer ölçüsü vahidi*); 3. *тар.* icma (*qədim Rusiyada: vergi obyektinə vahidi olmaq üzrə üç-dən iyirmə - otuz qədər həyatdan ibarət icma*); 4. *тас.* paya, dayaq, dirək.

СОХАТИНА *ж* maral öti.

СОХАТЫЙ I *прил.* *тас.* 1. haça, çatal; 2. buynuzlu.

СОХАТЫЙ II *м* *тас.* *бах* **лось**.

СОХНУТЬ *несов.* 1. qurumaq; 2. *тас.* *дан.* ağıqlamaq, zəifləmək, qurquru qurumaq, çöhrə dönmək; 3. solmaq.

СОХОЗИЙН *м* (*мн.* **сохозьяева**) *köhn.* ortağ, şərik (*sahib, yiyə*).

СОХРАНЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* saxlama, saxlanma; mühafizə, mühafizə etmək, mühafizə edilmə; qoruma, qorunma.

СОХРАНЕННЫЙ *прич.* saxlanmış, mühafizə edilmiş, qorunmuş.

СОХРАНИТЬ *сов.* saxlamaq, mühafizə etmək, qorumaq; 4. **сохрани Бог** (*Боже*) *бах* **Бог**.

СОХРАНИТЬСЯ *сов.* 1. qalmaq; **старинное здание хорошо сохранилось** qədim bina yaxşı qalmışdır; 2. bütöv qalmaq, sağ qalmaq, salamat qalmaq; 3. qüvvədə qalmaq, yaşamaq, yaşamaqda (qalmaqda) davam etmək; 4. *дан.* cavan qalmaq, yaxşı qalmaq.

СОХРАННО *нареч.* bütöv, salamat, sağ-salamat, yaxşı halda.

СОХРАННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* mühafizə, qorunma, bütövlük, salamatlıq, olduğu kimi qalma, yaxşı saxlanma; 4. **в целости и сохранности** (*невредимости*) sağ-salamat.

СОХРАННЫЙ *прил.* *köhn* 1. gizli, məxfi, etibarlı; **спрятать в сохранном месте** etibarlı yerdə gizlətmək; 2. əmanət, zəmanət; **сохранная расписка** əmanət kağızı.

СОХРАНЯТЬ *несов.* *бах* **сохранить**.

СОХРАНЯТЬСЯ *несов.* 1. *бах* **сохраниться**; 2. saxlanmaq, mühafizə edilmək, qorunmaq.

СОЦВЕТНИЕ *ср* *бот.* hamaşçiçək.

СОЦ- *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* "socializm" mənasını ifadə edən ixtisar, məs.: **социальность** *тар.* (socializm öhdəliyi); **соцсоревнование** *тар.* (socializm yarış)

СОЦДОГОВОР *м* (*социалистический договор*) *тар.* socializm yarış müqaviləsi.

СОЦИАЛ- *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* "socialist" mənasında işlənən ixtisar.

СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТ *м* social-demokrat.

СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИЯ *ж* *мн.* *нет.* (siyasi) social-demokratizm (*social-demokratiyanın ideologiya və taktikası*).

СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИЧЕСКИЙ *прил.* (siyasi) social-demokrat -i[-i]; **социал-демократическая партия** social-demokrat partiyası.

СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИЯ *ж* *мн.* *нет* (siyasi) social-demokratiya.

СОЦИАЛИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *iqd.* (siyasi) ictimailəşdiril(mə), socialistləşdiril(mə);

СОЦИАЛИЗАЦИЯ *земли* *tar.* torpağın sosialistləşdirilməsi (ictimailəşdirilməsi).
СОЦИАЛИЗИРОВАННЫЙ *прич.* *tar.* iqt. (siyasi) ictimailəşdirilmiş, sosialistləşdirilmiş.
СОЦИАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* *tar.* iqt. (siyasi) ictimailəşdirmək, sosialistləşdirmək.
СОЦИАЛИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* *tar.* iqt. (siyasi) 1. ictimailəşmək, sosialistləşmək; 2. ictimailəşdirilmək, sosialistləşdirilmək.
СОЦИАЛИЗМ *м* *мн.* *нет* *tar.* sosializm; *о утопический социализм* *бax* *утопический*.
СОЦИАЛИСТ *м* (siyasi) *sosialist* (*sosialist partiyası* üzvü, *sosializm tərəfdarı*).
СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* *tar.* (siyasi) *sosializm* (*sosialist*) -[i-1]; *социалистическое общество* (siyasi) *sosializm* cəmiyyəti; *социалистическое хозяйство* *itq.* *sosialist* təsərrüfatı; *о социалистический реализм* *ədəb.* *sosialist* realizmi; *социалистическое соревнование* *itq.* *sosializm* yarışı.
СОЦИАЛИСТКА *ж* *sosialist* qadın (qız).
СОЦИАЛ-ПАТРИОТ *м* *sosial-vətənpərvərlik* tərəfdarı.
СОЦИАЛ-ПАТРИОТИЗМ *м* *мн.* *нет* *tar.* (siyasi) *sosial-vətənpərvərlik* (1. *vətənpərvərlik ideologiyasının* və *sosialist ideyalarının vəhdətinə* əsaslanan *siyasi baxışlar məcmusu*; 2. *bu baxışlara* əsaslanan *ictimai hərəkət*).
СОЦИАЛ-ШОВИНИЗМ *м* *мн.* *нет* *tar.* (siyasi) *sosial-şovinizm* (1. *sosialist ideyalarının şovinizmlə qarışığına* əsaslanan *siyasi baxışlar məcmusu*; 2. *bu baxışlara* əsaslanan *ictimai hərəkət*).
СОЦИАЛ-ШОВИНИСТ *м* *tar.* (siyasi) *sosial-şovinizm* (*sosial-şovinizm tərəfdarı*).
СОЦИАЛ-ШОВИНИСТИЧЕСКИЙ *прил.* *sosial-şovinizm* -[i-1].
СОЦИАЛЬНО *нареч.* *ictimai* cəhətdən, *ictimai* nöqteyi-nəzərdən; *социально чуждый человек* *ictimai* cəhətdən yabancı adam.
СОЦИАЛЬНО-БЫТОВОЙ *прил.* *ictimai* (social) *yaşayış* -[i-1]; *социально-бытовые условия* *ictimai* (social) *yaşayış şəraiti*.

СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЙ *прил.* *ictimai* (social)-mədəni.
СОЦИАЛЬНО-ОПАСНЫЙ *прил.* *hüq.* *ictimai* cəhətdən qorxulu, cəmiyyət üçün qorxulu.
СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ *прил.* *ictimai-siyasi*.
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ *прил.* *ictimai* (social)-iqtisadi.
СОЦИАЛЬНЫЙ *прил.* *sosial*; *ictimai*; *о социальный дарвинизм* *sosial darvinizm* (*sosiologiyada: yaşamaq uğrunda mübarizə prinsipini ictimai hadisələrə* şamil edən *cərəyan*); *социальный мир* *ictimai sülh* (*sinf ziddiyyətləri barışdırma ideyası*); *социальная защита* *sosial müdafiə* (*köhn. социальное обеспечение* *ictimai təminat*); *социальное страхование* *ictimai sığorta*.
СОЦИОЛОГ *м* *sosioloq*; *ictimai elmlər* mü-təxəssisi.
СОЦИОЛОГИЗМ *м* *мн.* *нет* *sosiologizm* (*ictimai hadisələrin çox bəsit və sosial amillər əsasında tədqiq və izah edilməsi*).
СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *sosioloji*.
СОЦИОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* *sosiologiya* (*cəmiyyətin həyatı və inkişaf qanunauyğunluqları haqqında elm*).
СОПОБЯЗАТЕЛЬНОСТЬ *ср* *тар.* *sosializm* öhdəçiliyi, *sosializm* təəhhüdü.
СОЦСОВМЕСТИТЕЛЬНОСТЬ *ср* *мн.* *нет* *tar.* *sosialist* əvəzçiliyi.
СОЦСОВЕРНОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *tar.* (*социалистическое соревнование*) *sosializm* yarışı.
СОЦСТРАХ *м* *мн.* *нет* (*социальное страхование*) *ictimai* sığorta.
СОЦСТРАХОВСКИЙ *прил.* *dan.* *ictimai* sığorta -[i-1].
СОЦСТРОИТЕЛЬСТВО *ср* *мн.* *нет* *tar.* (*социалистическое строительство*) *sosializm* quruluşu (*quruculuğu*).
СОЧЕЛЬНИК *м* *köhn.* (*dini*) *milad* axşamı; *хаçаçуран* axşamı (*xristianlarda*).
СОЧЕНЫЙ *прил.* *süzülmüş, süzmə*; *сочёный мед* *süzülmüş* (*süzmə*) *bal*.
СОЧЕНЬ *м* (*мн.* *сочни*) *məh.* yağlı qoğal, *fötir*.

СОЧЕТАЕМОСТЬ *ж* 1. uyğunluq, ahəng, uzlaşma; 2. birləşmə qabiliyyəti (*sözların, məfhumların və s.*).
СОЧЕТАНИЕ *ср* 1. uyğunlaşdırma, uyğunlaşdırılma, uyğunlaşma; uydurma, uydurulma, uyusma; 2. uyğunluq, ahəng; 3. birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; quraşdırma, quraşdırılma; əlaqələndirmə, əlaqələndirilmə, əlaqələnmə.
СОЧЕТАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* *mürəkkəb*.
СОЧЕТАТЬ *несов.* 1. birləşdirmək; 2. uyğunlaşdırmaq; *о сочетать браком* *köhn.* *kəbin* kəsdirmək, evləndirmək.
СОЧЕТАТЬСЯ *несов.* 1. birləşmək; 2. uyğunlaşmaq, uyğun gəlmək, uymaq, yaraşmaq; 3. birləşdirilmək, uyğunlaşdırılmaq; *о сочетаться браком* *köhn.* *kəbini* kəsil-mək, evlənmək.
СОЧИВО *ср* *мн.* *нет* *məh.* 1. toxum şirəsi; 2. toxum şirəsi tökülmüş yemək.
СОЧИНЕНИЕ *ср* 1. yaratma, yaradılma (*əsər*); *təlif* etmə, *təlif* edilmə; *yazma, yazılma* (*əsər*); 2. *əsər*; 3. *məc.* uydurma, uydurulma; quraşdırma, quraşdırılma; 4. *inşa*; 5. *qram.* *tabesiz* əlaqə; *сочинение предложений* *cümlələrin* *tabesiz* əlaqəsi.
СОЧИНЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. yaradılmış, yazılmış, *təlif* edilmiş (*əsər*); 2. *məc.* uydurulmuş, quraşdırılmış.
СОЧИНИТЕЛЬ *м* *köhn.* 1. müəllif, yazıçı, *ədi*b; 2. *dan.* uydurmaçı, *söz* quraşdırıcı, *yalancı*.
СОЧИНИТЕЛЬНИЦА *ж* *köhn.* 1. müəllif (yazıçı, *ədi*b) qadın (qız); 2. *dan.* uydurmaçı qadın (qız).
СОЧИНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *qram.* *tabesizlik* -[i-1] *о сочинительная связь* *tabesizlik* əlaqəsi.
СОЧИНИТЕЛЬСКИЙ *прил.* *yazıçılıq* (*ədi*blik) -[i-1]; *у него есть сочинительская жilka* *onun yazıçılıq qabiliyyəti* var.
СОЧИНИТЕЛЬСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. *köhn.* *yazıçılıq*; *ədi*blik; 2. *zəif* *əsərlər* *yazma; zəif* *əsər*; 3. *dan.* uydurmaçılıq, *söz* uydurma.
СОЧИНИТЬ *сов.* 1. *təlif* etmək, yaratmaq; *yazmaq* (*əsər*); 2. *dan.* uydurmaq, quraşdırmaq, *özündən* *qondarmaq*; 3. *qram.* *əlaqələndirmək, bağlamaq, birləşdirmək*.
СОЧИНЯТЬ *несов.* 1. *bax* *сочинить*; 2. *köhn.* *yazıçılıq* etmək.

СОЧИНЯТЬСЯ *несов.* 1. *təlif* edilmək, *yaradılmaq, yazılmaq* (*əsər*); 2. *uydurulmaq, quraşdırılmaq*; 3. *qram.* *əlaqələndirilmək, bağlanmaq, birləşdirilmək*.
СОЧИТЬ *несов.* 1. *axıtmaq*; 2. *sızdırmaq, damızdırmaq*; 3. *qan* *vermək, qan* *sızmaq* (*yara*).
СОЧИТЬСЯ *несов.* *axmaq, sızmaq, damcıdamcı tökülmək, süzülmək, dammaq*.
СОЧЛЕН *м* *üzv* (*üzvlərdən biri*); *həməüzv*.
СОЧЛЕНЕНИЕ *ср* 1. birləşdirmə, birləşdirilmə; bağlama, bağlanma; 2. *anat.* *oynaq, məfsəl*; 3. *bot.* *bağlaşma*.
СОЧЛЕНЕННЫЙ *прич.* *birləşdirilmiş, bağlanmış*.
СОЧЛЕНИТЬ *сов.* *birləşdirmək, bağlamaq*.
СОЧЛЕНИТЬСЯ *сов.* *birləşmək, bağlanmaq*.
СОЧЛЕНОВЫЙ *прил.* *anat. tib.* *oynaq* -[i-1]; *сочленовые отростки* *oynaq çıxıntıları*.
СОЧЛЕНЯТЬ *несов.* *bax* *сочленить*.
СОЧЛЕНЯТЬСЯ *несов.* 1. *bax* *сочлениться*; 2. *birləşdirilmək, bağlanmaq*.
СОЧНО *нареч.* *ifadə* ilə, *gözəl, abdar, mənidar*.
СОЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. *şirəlilik, sululuq*; 2. *məc.* *tərəvət, təzəlik*; 3. *məc.* *ləzzətlik, xoşluq, dadlılıq, ləzzət, dad*; 4. *məc.* *şirənlilik, mələhət, ahəngdarlıq*; 5. *məc.* *abdarlıq, gözəllik, ifadəlilik, rəvnəq(lilik), mənidarlıq*.
СОЧНЫЙ *прил.* 1. *şirəli, sulu*; 2. *məc.* *təzə, tərəvətli*; 3. *məc.* *xoş, ləzzətli, dadlı*; 4. *məc.* *mələhətli, şirin, ahəngdar* (*sas*); 5. *məc.* *abdar, gözəl, ifadəli, rəvnəqli, mənidar*.
СОЧОК *м* *мн.* *нет* *dan.* *сөк* *söz* *kiç.* *və oxş.*
СОЧТЕННЫЙ *прич.* *sayılmış, hesablanmış*; *о дни его сочтены* *onun ömrünə az qalıb*.
СОЧУВСТВЕННО *нареч.* 1. *hüsn-təvəccöh*lə, *hüsn-rəğbət*lə, *heyirxahlıqla, həmrəyliklə*; 2. *şəfqətlə, mərhəmətlə*.
СОЧУВСТВЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. *təvəccöh, hüsn-rəğbət, heyirxahlıq, bəyanmə*; 2. *acıma, canı* *yanma, şəfqət, mərhəmət*.
СОЧУВСТВЕННЫЙ *прил.* 1. *şəfqətli, canıyanan, acıyan*; 2. *təvəccöhli, heyirxah*; *сочувственное отношение* *heyirxah münasibət*.
СОЧУВСТВЕН *ср* *мн.* *нет* 1. *şəfqət, acıma, canı* *yanma*; 2. *birinin dardına* *şərik olma,*

şəfqət göstərmə; 3. hüsn-təvəccöh, hüsn-rəğbət; təvəccöh, rəğbət; təəssübkeşlik.

СОУЧУСТВОВАТЬ несов. 1. şəfqət göstərmək, ürəyi acımaq, dərdinə şərik olmaq, həmdərd olmaq, ürəyi yarmaq, canıyananlıq etmək; 2. hüsn-təvəccöh göstərmək, hüsn-rəğbət göstərmək; təəssübkeşlik etmək (göstərmək).

СОУЧУСТВУЮЩИЙ 1. прич. şəfqət göstərən, acıyan, dərdə şərik olan, həmdərd, canı yanan, canıyananlıq göstərən, ürəyi yanan; 2. *в знач. суш.* hüsn-rəğbət bəsləyən, rəğbət bəsləyən, hüsn-təvəccöh bəsləyən; təəssübkeş.

СОШЕСТВИЕ ср мн. нет köhn. düşmə, enmə.

СОШКА ж 1. дан. соха *сөз. кіч.*; 2. dayaq, dəstək; *д мелкая сошка köhn.* naçiz adam, miskin adam, xırda adam.

СОШНИК м 1. к. т. gavahın (kotanın və ya xışın ağzı); 2. к. т. cığırçан (alət); 3. (hərbi) məhmız (atəş zamanı topun geriləməsinə mane olmaq üçün top qundağının torpağa dirənən hissəsi); 4. anat. xış sümüyü.

СОШНЫЙ прич. xış -i[-i].

СОЩИПАННЫЙ прич. дан. 1. qoparılmış, didilmiş, çimdiklənmiş; 2. yolunmuş.

СОЩИПАТЬ сов. дан. 1. qopartmaq, didmək; 2. çimdik götürmək, çimdikləmək; 3. yolmaq.

СОЩИПНУТЫЙ дан. bax сощипанный.

СОЩИПНУТЬ однокр. дан. bax сощипать.

СОЩИПЫВАТЬ несов. дан. bax сощипать.

СОЩИПЫВАТЬСЯ несов. дан. 1. qoparıdılmaq, didilmək; 2. çimdiklənmək; 3. yolunmaq.

СОЩУРЕННЫЙ прич. qıyılmış (göz).

СОЩУРИВАТЬ несов. bax сощурить.

СОЩУРИВАТЬСЯ несов. 1. bax сощуриться; 2. qıyılmaq, süzlülmək (göz).

СОЩУРИТЬ сов. bax прищурить.

СОЩУРИТЬСЯ сов. bax прищуриться.

СОЮЗ м 1. ittifaq, birlik; 2. *грам.* bağlayıcı.

СОЮЗКА ж хüs. cəkmənin üzü.

СОЮЗНИК м müttəfiq.

СОЮЗНИЦА ж müttəfiq qadın (qız).

СОЮЗНИЧЕСКИЙ прич. ittifaq (müttəfiqlik) -i[-i]; müttəfiq -i[-i]; союзнические обязательства müttəfiqlik təəhhüdləri.

СОЮЗНО-РЕСПУБЛИКАНСКИЙ прич. тар. ittifaq-respublika -i[-i]; союзно-республиканские министерства ittifaq-respublika nazirlikləri.

СОЮЗНЫЙ прич. 1. тар. ittifaq -i[-i]; союзный договор ittifaq müqaviləsi; 2. тар. müttəfiq, ittifaq daxil olan; союзные республики müttəfiq respublikalar; 3. *грам.* bağlayıcı; союзная конструкция bağlayıcı cümle.

СОЯ I ж мн. нет соя (paxla fəsiləsindən birillik bitki).

СОЯ II ж зool. bax сойка.

СПАД м мн. нет 1. enmə, düşmə, azalma, əksilmə, yatma; 2. geriləmə, tənəzzül.

СПАДАТЬ несов. bax спасть.

СПАДАТЬСЯ несов. yığılmaq, büzüşmək.

СПАЗМ ж, СПАЗМА ж tib. spazma (*qıc olma, sıxılma, tutulma*); спазмы сосудов damarların spazması.

СПАЗМАТИЧЕСКИЙ прич. tib. 1. spazmatik; 2. spazmalı.

СПАИВАНИЕ I ср içirmə.

СПАИВАНИЕ II ср lehimləmə, lehimləyib bitirdirmə.

СПАИВАТЬ I несов. bax спонть.

СПАИВАТЬ II несов. bax спаять.

СПАИВАТЬСЯ I несов. içirdilmək; içkiyə öyrədilmək, içkiyə alışıdırılmaq.

СПАИВАТЬСЯ II несов. 1. bax спаяться; 2. lehimlənmək, lehimləyib bitirdirilmək; 3. *тас.* yarışdırılmaq; 4. *тас.* birləşdirilmək, bağlanmaq, qovuşdurulmaq.

СПАЙ м bax спайка 1, 2, və 3-cü mənələrdə.

СПАЙКА ж 1. lehimləmə, lehimlənmə; lehimləyib birləşdirmə, lehimləyib birləşdirilmə; yapışma; 2. lehim yeri; bitişik yeri; 3. *тас.* birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; 4. *тас.* birlik, ittifaq, vəhdət, dostluq, razılıq, həmrəylik, müttəhidlik, yekdillik.

СПАЙНОЛЕПЕСТНЫЙ прич. bot. qovuşuqlu-
ləçəkli (bitki).

СПАЙНОСТЬ ж мн. нет miner. laylanma qabiliyyəti, laylara ayrılma qabiliyyəti (*kristallarda*).

СПАЙНЫЙ прич. miner. laylana bilən, laylara ayrılma bilən (*kristal*).

СПАЙЩИК м хüs. lehimləyici, lehimçi.

СПАЛЕНКА ж дан. спальня *сөз. кіч.* və oxş.

СПАЛЕННЫЙ прич. 1. yandırılmış; 2. ütül-müş, qarsalanmış.

СПАЛЗЫВАТЬ несов. yavaş-yavaş sürüş-mək (enmək, düşmək).

СПАЛИТЬ сов. bax палить I.

СПАЛЬНИК м тар. spalnik (*Moskva dövlətində: saray rutbəsi*).

СПАЛЬНЫЙ прич. 1. yataq -i[-i]; спальная комната yataq otağı; 2. yataqlı; спальный вагон yataqlı vaqon.

СПАЛЬНЯ ж yataq otağı.

СПАНЬЕ ср мн. нет дан. yatma.

СПАРАШЮТИРОВАТЬ сов. ав. bax парашютировать.

СПАРДЕК м дəniz. üst göyörtə, göyörtə.

СПАРДЧНЫЙ прич. дəniz. üst göyörtə -i[-i].

СПАРЕННЫЙ прич. и прич. 1. cütləşdirilmiş, qoşalaşdırılmış; 2. birləşdirilmiş; 3. qoşa, birlikdə aparılan, birlikdə görülən (iş).

СПАРЖА ж мн. нет bot. quşqonmaz, mərəçüyd, qulançar (*bitki*).

СПАРЖЕВЫЙ прич. qulançar -i[-i], quşqonmaz -i[-i].

СПАРИВАНИЕ ср 1. к.-т. cütləşdirmə, cütləşdirilmə; cütləşmə; 2. дан. birləşdirmə, birləşdirilmə, birləşmə; qoşalaşdırma, qoşalaşdırılma, qoşalaşma.

СПАРИВАТЬ несов. bax спарить.

СПАРИВАТЬСЯ несов. 1. bax спариться; 2. к.-т. cütləşdirilmək; 3. дан. birləşdirilmək; qoşalaşdırılmaq.

СПАРИТЬ сов. 1. к.-т. cütləşdirmək; 2. дан. birləşdirmək, qoşalaşdırmaq.

СПАРИТЬСЯ сов. 1. biol. cütləşmək; 2. дан. birləşmək.

СПАРОВАТЬ сов. дан. cütləşdirmək.

СПАРОВАТЬСЯ сов. дан. cütləşmək.

СПАРТАКИАДА ж idm. spartakiada (*idmanın müxtəlif növləri üzrə kütləvi yarış*).

СПАРТАНЕЦ м 1. тар. spartalı (*qədim yunan dövləti olan Spartanın vətəndaşı*); 2. *тас.* möhkəm adam, hər cür məşəqqətə, çətinliyə, məhrumiyyətə qatlaşan adam, sadəlik seven adam.

СПАРТАНКА ж spartalı qadın (qız).

СПАРТАНСКИЙ прич. 1. spartalı -i[-i]; 2. *тас.* sərt, möhkəm, davamlı, dözümlü, sadə, nəfsini saxlayan.

СПАРХИВАТЬ несов. bax спорхнуть.

СПАРЫВАТЬ несов. bax спороть.

СПАРЫВАТЬСЯ несов. bax споротыся.

СПАС I м: *д* спаса (спасу) нет 1. qurtarmaq mümkün deyil, əl çəkmirlər, adamın canını üzür (lər); 2. ...ölürəm; спать охота, просто спасу нет уху üçün ölürəm.

СПАС II м дан. 1. bax спаситель 2-ci mənədə; 2. spas (*xristianlarda: üç payız dini bayramından hər birinin adı*); *д* спасе! köhn. pah!

СПАСАНИЕ ср мн. нет bax спасение 1-ci mənədə.

СПАСАТЕЛЬ м хüs. 1. xilas edən, xilasedici; 2. xilas gəmisini.

СПАСАТЕЛЬНЫЙ прич. хüs. xilas -i[-i]; xilasedici; *д* спасательный пойс xilas kəməri, спасательная лодка xilas qayığı.

СПАСАТЬ несов. bax спасти.

СПАСАТЬСЯ несов. 1. bax спастись; 2. qurtarılmaq, xilas edilmək.

СПАСЕНИЕ ср мн. нет 1. xilas etmə, qurtarma, nicat vermə; 2. xilas, nicat, qurtuluş.

СПАСЕННЫЙ прич. xilas edilmiş, qurtarılmış, nicat verilmiş.

СПАСИБО межд. 1. в знач. сказ. sağ ol, çox razıyam, təşəkkür edirəm; спасибо товарищам, что помогли yoldaşlar kömək etdikləri üçün sağ olsunlar; 2. *в знач. суш. ср* дан. təşəkkür, sağ ol; он даже спасибо не сказал о heç sağ ol da demədi, təşəkkür də etmədi; 3. *в знач. вв. сл. дан.* yaxşı ki...; спасибо, вовремя доставили письмо yaxşı ki, məktubu vaxtında gətirdilər; *д* за (одно) спасибо havayı, müftə, bir sağ ola.

СПАСИБОЧКИ, СПАСИБОЧКО межд. дан. bax спасибо 1-ci mənədə.

СПАСИТЕЛЬ м 1. xilaskar, qurtarıcı; 2. xristianlarda: İsa peyğəmbər.

СПАСИТЕЛЬНИЦА ж xilaskar (qurtarıcı) qadın (qız).

СПАСИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет nicatvericilik, xilasedicilik, can qurtarma.

СПАСИТЕЛЬНЫЙ прич. nicatverici, xilasedici, qurtarıcı.

СПАСОВАТЬ сов. bax пасовать I.

СПАСТИ сов. xilas etmə, qurtarmaq, nicat vermək; *д* спасти положение çətin vəziyyətdən çıxış yolu tapmaq, əlac tapmaq.

СПАСТИСЬ *сов.* xilas olmaq, canını qurtarmaq, nicat tapmaq, qurtulmaq.
СПАСТИЧЕСКИЙ *бax спазматический.*
СПАСТЬ *сов.* 1. düşmək, tökülmək; 2. enmək, azalmaq, əksilmək; $\diamond$ **спасть с голоса** səsi batmaq; **спасть с тела** (с лица) arılmaq; **спала завеса** aydın oldu, üzə çıxdı.
СПАСТЬСЯ *сов.* 1. zalmaq, əksilmək, düşmək; 2. daralmaq, yığılmaq.
СПАТЬ *несов.* 1. yatmaq; 2. *тас.* yatmaq, susmaq, susub qalmaq, qəflət basmaq, kəsalət basmaq; **надо было не спать, а действовать решительно** yatmaq deyil, qəti hərəkət etmək lazım idi; $\diamond$ **спать вечным** (последним, могильным) *сном*; **спать сном** möhüm ölmək; **спать и (во сне) видеть** çox arzulamaq, ürəyindən keçmək, həsrətində olmaq.
СПАТЬСЯ *несов. безл.* yuxusu gəlmək, yatmaq; **мне не спится** mənim yuxum gəlmir; **хорошо спится под утро** səhərə yaxın adam yaxşı yatır.
СПАХАНИЙ *прич.* şumlanmış, sürülmüş.
СПАХАТЬ *сов.* şumlamaq, sürmək.
СПАХИВАТЬ *несов.* *бax сплывать.*
СПАХИВАТЬСЯ *несов.* şumlanmaq, sürülmək.
СПАЯННОСТЬ *ж. мн. нет* 1. bitişiklik, bütövlük; 2. *тас.* yekdillik, həmrəylik, birlik, ittifaq, razılıq.
СПАЯННЫЙ *прич. и прил.* 1. lehimlənmiş, lehimlənib bitişdirilmiş; 2. yapışdırılmış; 3. *тас.* birləşdirilmiş; 4. *тас.* möhkəm birləşmiş, yekdil, əlbir, həmrəy; bir; **спаянный коллектив** möhkəm birləşmiş (yekdil) kollektiv.
СПАЯТЬ *сов.* 1. lehimləmək, lehimləyib bitişdirmək (bərkitmək); 2. yapışdırmaq; 3. *тас.* möhkəm birləşdirmək, müttəfiq etmək, ayrılmaz hala salmaq.
СПАЯТЬСЯ *сов.* 1. lehimlənmək, lehimlənib bitişmək; 2. yapışmaq; 3. *тас.* möhkəm birləşmək, bir-birinə möhkəm bağlanmaq.
СПЕВАТЬСЯ *несов.* *бax спеться.*
СПЁВКА *ж* xor məşqi.
СПЕКАЛЬЩИК *м хüs.* bitişdirici (*fəhlə*).
СПЕКАНИЕ *ср. мн. нет* *tex.* qızdırıb bitişdirmə (yapışdırma); (qızıb) bitişmə, yarışma.

СПЕКАТЬ *несов. tex.* qızdırıb bitişdirmək (yapışdırmaq).
СПЕКАТЬСЯ *несов.* 1. *бax спечься*; 2. qızdırılıb bitişdirilmək (yapışdırılmaq).
СПЕКТАКЛЬ *м* tamaşa, teatr tamaşası.
СПЕКТР *м. физ.* *спектр* (1. *ışış prizmadan və ya difraksiya qəfəsindən keçən ışış şüalarının ayrılması nəticəsində əmələ gələn rəngli zolaqlar*; 2. *hər hansı bir ışış mənbəyinin buraxdığı elektromagnit dalğaları*); $\diamond$ **магнитный спектр** *физ.* maqnit spektri.
СПЕКТРАЛЬНЫЙ *прил. физ.* *спектрал*; **спектральный анализ** *спектрал анализ* (*ışış verən cisimlərin kimyəvi tərkibinin onların spektrləri üzrə tədqiq edilməsi*).
СПЕКТРОГЕЛИОГРАФ *м. физ.* *спектро-гелиограф* (*Günəş spektrlərinin şəklini almaq üçün fotokamera ilə birləşdirilmiş spektroskop*).
СПЕКТРОГРАММА *м* *спектроqram* (*спектрin fotosəklі*).
СПЕКТРОГРАФ *м. физ.* *спектрограф* (*спектрlərin fotosəklini almaq üçün optik cihaz*).
СПЕКТРОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* *спектрограф* -[i-]; *спектрографик*.
СПЕКТРОМЕТР *м. физ.* *спектрометр* (*спектрin ayrı-ayrı xətlərinin vəziyyətini müəyyən etmək üçün spektroskop*).
СПЕКТРОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил. физ.* *спектрометрик*.
СПЕКТРОМЕТРИЯ *ж. мн. нет. физ.* *спектрометрија* (*ışış dalğaları uzunluğunun spektrometr vasitəsilə ölçülməsi*).
СПЕКТРОСКОП *м. физ.* *спектроскоп* (*спектрləri müşahidə etmək üçün cihaz*).
СПЕКТРОСКОПИЧЕСКИЙ *прил. физ.* *спектроскопик, спектроскопија* -[i-].
СПЕКТРОСКОПИЯ *ж. мн. нет. физ.* *спектроскопија* (*fizikanın spektrlər bəhsі*).
СПЕКТРОФОТОГРАФИЯ *ж. физ.* *спектрофотографија* (*спектр xətlərinin və ya onların ayrı-ayrı hissələrinin fotosəklini alma*).
СПЕКТРОФОТОМЕТР *м. физ.* *спектрофотометр* (*спектрin ayrı-ayrı rənglərində ışışın qüvvəsini müəyyən etmək üçün cihaz*).
СПЕКУЛИРОВАТЬ *несов.* 1. möhtəkirlik etmək, alver etmək, alverlə məşğul olmaq; 2. *тас.* öz xəyri üçün (sui) istifadə etmək.
СПЕКУЛЬНУТЬ *однокр. dan.* *бax спекулировать.*

СПЕКУЛЯНТ *м* *spekulyant, möhtəkir, alverçi*.
СПЕКУЛЯНТКА *ж* *spekulyant (möhtəkir) qadın*.
СПЕКУЛЯНТСКИЙ *прил.* *möhtəkir-i[-i]*.
СПЕКУЛЯТИВНЫЙ *І прил.* *спекуляция* *І* *сöz. sif.*; *спекулятивные цены* bazar qiymətləri.
СПЕКУЛЯТИВНЫЙ *II прил.* 1. *ehtikar* -[i-]; 2. *fəls. köhn.* *spekulyativ, nəzəri, təcürbəyə əsaslanmayan*.
СПЕКУЛЯТОР *м. köhn.* 1. silahdar, mühafizəçi; 2. cəllad.
СПЕКУЛЯЦИЯ *І ж. І.* *spekulyasiya, ehtikar, alver*; 2. *тас.* istifadə etmə (*öz mənfəəti üçün*); *sui-istifadə*.
СПЕКУЛЯЦИЯ *II ж. fəls. köhn.* *abstrakt fəlsəfi görüş, abstrakt mühakimə*.
СПЕЛЕНАТЫЙ *прич.* 1. bələnmis, qundaqlanmış; 2. kəfənlənmiş.
СПЕЛЕНАТЬ *сов.* *бax пеленать*.
СПЕЛОСТЬ *ж. мн. нет* *yetişmə, dəymə*; *ye-tişkenlik, yetkinlik*; $\diamond$ *молочная спелость* *sütüllük*.
СПЕЛЫЙ *прил.* 1. yetişmiş, dəymiş (*meyvə*); 2. *dan.* yetişmiş, yetkin (*adətən qızlar haqqında*).
СПЕНСЕР *м. köhn.* gödəkəçə.
СПЕРВА *нареч. dan.* *əvvəl, əvvəlcə, əvvəlcədən, qabaqca, qabaqcadan*.
СПЕРВОНАЧАЛА, СПЕРВОНАЧАЛУ *dan.* *бax сперва*.
СПЕРЕДИ *нареч. и пред.* 1. qabaqdan, qabaq tərəfdən; 2. ...qabağında; 3. qabaqda (*getmək*).
СПЕРЕТЬ *І сов. dan.* *basmaq, sıxmaq, sıxışdırmaq*.
СПЕРЕТЬ *II сов. dan.* *oğurlamaq, çirpışdırmaq, aparmaq*.
СПЕРЕТЬСЯ *сов. dan.* *yığışmaq, toplaşmaq*.
СПЕРМА *ж. мн. нет. biol.* *sperma, məni*.
СПЕРМАТОЗОИД *м. biol.* *spermatozoid, məni (kişi tənəsül hüceyrəsi)*.
СПЕРМАЦЕТ *м. мн. нет. хüs.* *spermaset (kəşalotun (balınanın) kəllə sümüyündən çıxardılan, ətriyyət istehsalında və sənayedə işlədilan maddə)*.
СПЕРМАЦЕТОВЫЙ *прил. хüs.* *spermaset -[i-]; spermasetdən hazırlanan; спермацетовая мазь* *spermaset yağı*.

СПЕРМИЙ *м. biol.* *бax сперматозоид*.
СПЕРМИН *м. мн. нет. tib.* *spermin (heyvanların toxum vəzirlərindən hasil edilən dərman maddəsi)*.
СПЕРТОСТЬ *ж. мн. нет. dan.* *pozuqluq, boşluğu, kəşiflik, ağırlyq (havada)*.
СПЕРТЫЙ *І. прич. dan.* *basılmış, sıxılmış*; 2. *прил.* *pozuq, boşuq, kəşif, ağır (hava)*; 3. *şahm.* *qapalı*; **спёртый мат** *qapalı mat* (*atla edilir*).
СПЕРТЫЙ *II прич. dan.* *oğurlanmış, çirpışdırılmış, aparılmış*.
СПЕСИВЕТЬ *несов. köhn. dan.* *lovğa olmaq, təşəxxüslü olmaq, mütəəbbir olmaq*; *qudurmaq*.
СПЕСИВЕЦ *м. köhn. dan.* *lovğa, iddialı, təşəxxüslü, təəbbürlü, kibrli (adam)*.
СПЕСИВИТЬСЯ *несов. köhn. dan.* *lovğalıq etmək, təşəxxüslənmək, iddia satmaq, kibr-lənmək, qürurlanmaq*.
СПЕСИВИЦА *ж. köhn. dan.* *lovğa qadın (qız)*.
СПЕСИВО *нареч.* *təəbbürlə, təşəxxüslə, kibrli, lovğa-lovğa*.
СПЕСИВОСТЬ *ж. мн. нет* *lovğalıq, iddia, təşəxxüs, təəbbürlülük*.
СПЕСИВЫЙ *прил.* *lovğa, iddialı, təşəxxüslü, təəbbürlü*.
СПЕСЬ *ж. мн. нет* *lovğalıq, iddia, təşəxxüs, təəbbür, kibr*.
СПЕТЫЙ *прич.* *oxunmuş (məni)*; $\diamond$ *песня* (*песенка*) *спета (çыя)* *бax песенка*.
СПЕТЬ *І сов.* *бax петь* *1-ci, 3-cü mənələrdə*.
СПЕТЬ *II несов.* 1. yetişmək, dəymək; 2. *мәл.* *hazır olmaq, çatmaq (xərək)*.
СПЕТЬСЯ *сов.* 1. səsləri bir-birinə uyuşmaq, bir yerdə oxumağa alışmaq; 2. *тас.* *uyuşmaq*; *razılaşmaq, sözləşmək, dilləşmək, birgə işləməyə alışmaq*.
СПЕХ *м. мн. нет. dan.* *tələsmə, tələsiklik; не к спеху* *tələsməmək də olar; что за спех?* *nə tələsirsən? nə tələsirsiniz?*
СПЕЦ *м. dan.* 1. *бax спецнаист*; 2. *тас.* *usta; он в этом деле спец* *o, bu işdə ustadır (o, bu işin ustadıdır)*.
СПЕЦ... *mürəkkəb sözlərin əvvəlində "xüsusi" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: спецотдел* (*xüsusi şöbə*).
СПЕЦЕД *м. köhn.* *mütəxəssissor (бax спецество)*.

СПЕЦЕДСТВО *ср мн. нет köhn.* mütəxəssis-xorluq (*inqilabın ilk dövründə Kommunist partiyasının üzvü olmayan ziyalıları və mütəxəssislərə xor baxılması*).

СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ *ж мн. нет* ixtisaslaşma, ixtisaslaşdırma, ixtisaslaşdırılma.

СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫЙ *прич. 1.* ixtisaslaşdırılmış; *2. xüsusi, məxsusi.*

СПЕЦИАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несев.* ixtisaslaşdırmaq.

СПЕЦИАЛИЗИРОВАТЬСЯ *1. сов. и несев.* ixtisaslan(ş)maq, ixtisas əldə etmək, sənət öyrənmək; *2. несев.* ixtisaslaşdırılmaq.

СПЕЦИАЛИЗМ *м мн. нет* həddindən artıq ixtisaslaşmaya meyli.

СПЕЦИАЛИСТ *м* mütəxəssis.

СПЕЦИАЛИСТКА *ж* mütəxəssis qadın (qız).

СПЕЦИАЛЬНО *нареч. 1.* məxsusi, məxsusən, xüsusi olaraq; *2. xüsusilə, xüsusən, qəsdən.*

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ *ж 1.* ixtisas; *2. sənət, peşə.*

СПЕЦИАЛЬНЫЙ *прил.* xüsusi, məxsusi.

СПЕЦИФИКА *ж мн. нет* spesifikasi, spesifik (səciyyəvi) xüsusiyyət, özünə xas xüsusiyyət.

СПЕЦИФИКАТОР *м xüs.* spesifikasiator (*spesifikasiya ilə məşğul olan adam*).

СПЕЦИФИКАЦИЯ *ж* spesifikasiasiya (*bir şeyin spesifik xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi, bir şeyin dəqiqləşdirilmiş təsnifi*).

СПЕЦИФИКУМ *м мн. нет* bax **специфика**.

СПЕЦИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* spesifik (səciyyəvi) xüsusiyyətləri göstərilmiş (müəyyən edilmiş).

СПЕЦИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несев.* spesifikasi (səciyyəvi) xüsusiyyətlərini göstərmək (müəyyən etmək).

СПЕЦИФИЦИРОВАТЬСЯ *несев.* spesifikasi (səciyyəvi) xüsusiyyətləri göstərilmək (müəyyən edilmək).

СПЕЦИФИЧЕСКИЙ *прил.* spesifik, xüsusi, səciyyəvi, nəzərə çatran, ancaq özünə xas olan.

СПЕЦИФИЧНОСТЬ *ж мн. нет* spesifikasi, xüsusiyyət, ancaq özünə xas olma; səciyyəvilik.

СПЕЦИФИЧНЫЙ *бax специфический.*

СПЕЦИЯ *ж 1.* ədviyyat, aşqar; *2. köhn.* əcza, dava, davacat, dava-dərman.

СПЕЦКОР *м* (специальный корреспондент) xüsusi müxbir.

СПЕЦКУРС *м* (специальный курс) xüsusi kurs, ixtisas kursu.

СПЕЦОВКА *ж дан.* bax **спецодежда**.

СПЕЦОВСКИЙ *прил. дан.* mütəxəssis -i[-]; **спецовский** *оклад* mütəxəssis maaşı.

СПЕЦОДЕЖДА *ж мн. нет* iş paltarı.

СПЕЦОТДЕЛ *м* xüsusi şöbə.

СПЕЦСЛУЖБА *ж* xüsusi xidmət.

СПЕЦСТАВКА *ж* xüsusi maaş.

СПЕЦШКОЛА *ж* xüsusi məktəb.

СПЕЧЁННЫЙ *прич. дан.* işpilmiş.

СПЕЧЬ *сов. дан.* bax **испечь**.

СПЕЧЬСЯ *сов. 1. дан.* bax **испечься**; *2. бити*mək, yarışmaq.

СПЕШЕННЫЙ *прич.* atdan endirilmiş, atdan düşürülmüş.

СПЕШИВАТЬ *несев.* bax **спешить**.

СПЕШИВАТЬСЯ *несев.* *1.* bax **спешить**сь; *2.* atdan endirilmək, atdan düşürülmək.

СПЕШИТЬ *сов. 1.* atdan endirmək, atdan düşürmək; *2. vurub* atdan yıxmaq.

СПЕШИТЬ *несев.* *1.* tələsmək; *2. qabaq* getmək (*saat*); *3. ɔ* **не спеша** asta-asta, aramla, tələsmədən.

СПЕШИТЬСЯ *сов.* atdan enmək, piyada olmaq.

СПЕШКА *ж мн. нет дан.* tələsmə, qaçqov, tələskənlik.

СПЕШНО *нареч.* tez, təcili, tələsik, çaparaq.

СПЕШНОСТЬ *ж мн. нет* tələsiklik, təcillilik.

СПЕШНЫЙ *прил.* tələsik, təcili.

СПИВАТЬСЯ *несев. дан.* bax **спиться**.

СПИДОМЕТР *м xüs.* spidometr (*avtomobilərdə və s. sürət və məsafə göstərən cihaz*).

СПИКЕР *м* spiker (*1. İngiltərədə nümayəndələr palatasının sədri; 2. bəzi ölkələrdə parlamentin sədri; 3. idm. boksda hakimlərin qərarını tamaşaçılara bildirən şəxs*).

СПИКИРОВАТЬ *сов.* bax **пикировать** II.

СПИЛ *м xüs.* *1.* kəsmə, mişarlama; *2. mişar* yeri (*kəsik*).

СПИЛЕННЫЙ *прич. 1.* mişarlanmış, biçilmiş, mişarla kəsilmiş; *2. xüs.* suvandlanmış, suvandle hamarlanmış.

СПИЛИВАТЬ *несев.* bax **спилить**.

СПИЛИВАТЬСЯ *несев. 1.* mişarlanmaq, biçilənmaq, mişarla kəsilmək; *2. xüs.* suvandlanmış, suvandle hamarlanmış.

СПИЛИТЬ *сов. 1.* mişarlanmaq, biçilənmaq; mişarla kəsmək; *2. xüs.* suvandlamaq, suvandle hamarlamaq.

СПИЛКА *ж мн. нет xüs.* *1.* mişarlama, mişarlanma; biçilənmaq, biçilənmaq; mişarla kəsmə, mişarla kəsilmə; *2.* suvandlama, suvandlanma, suvandle hamarlama, suvandle hamarlanma.

СПИНА *ж (мн. спины)* arxa, bel, dal, kürək; *за спиной* *тəс.* gizlicə, xəlvəti, əlaltından; *выезжать на чужой спине* özgərsindən istifadə edərək məqsədinə çatmaq; *на собственной спине испытать* özünün başına gəlmək, özü görmək; *нож в спину (кому)* xaincəsinə zərbə; *за спиной (остаться, оставить)* dalda, geridə (qalmaq, qoymaq); *не разгибая спины (работать, трудиться)* can-başla, söylə (işləmək, çalışmaq); *гнуть спину перед кем* bax *гнуть*; *гнуть спину (голову, шею)* bax *клонить*; *повернуть спину к кому-чему*; *повернуться спиной к чему-кому 1)* dal (arxa) çevirmək, üz döndərmək; *2)* fikir verməmək; *показать спину* üz döndərmək, üz çevirmək; *прятаться за чужую спину* başqasının üzərinə yükləmək, atmaq (məsuliyyəti və s.); *жить (сидеть, быть) за спиной ...гүвənmək*; *стоять за спиной чьей, у кого* dalında dayanmaq.

СПИНКА *ж 1.* спина *сöz.* *күç.*; *2.* söykəncək (*stulda, skamyada*).

СПИННИНГ *м мн. нет xüs.* spinning (*1. ucunda dəmirdən qayrılmış fırlanan balıq yaxud lövhəciк olan tilov vasitəsilə balıqtutma üsulu; 2. bu cür tilov*).

СПИННИНГИСТ *м* spinning ilə balıq tutan balıqçı.

СПИННОЙ *прил.* bel -u[-ü]; *спинной хребет* bel sümüyü; *ɔ* *спинной мозг* anat. onurğa beyni (*haram ilik*); *спинная струна* bax *хорда* 2-ci mənada.

СПИННОМОЗГОВОЙ *прил.* onurğa beynini (*haram ilik*) -i[-i].

СПИНОЗИЗМ *м мн. нет fəls., tar.* spinozizm (*XVII əsr Hollandiya filosofu Spinozanın nəzəriyyəsi*).

СПИНУШКА *ж дан.* спина *söz.* *oxş.*

СПИРАЛЬ *ж* spiral (*1. riyaz. çıxış nöqtəsi və ya ox ətrafında getdikcə böyüyən dairələr cızaraq uzaqlaşan müstəvi xətt; 2. vintəoxşar xətt, buruq*).

СПИРАЛЬКА *ж* *tex.* spiral məftil.

СПИРАЛЬНЫЙ *прил.* spiral, spiralsəkilli, buruq; *спиральная проволока* spiral məftil.

СПИРАНТ *м* dilç. spirant (*sürtünən səs*).

СПИРАНТНЫЙ *прил.* dilç. spirant, sürtünən; *спирантные согласные* spirant (*sürtünən*) samitlər.

СПИРАТЬ *несев. дан.* bax **спереть** I.

СПИРАТЬСЯ I *несев. дан.* basılmaq, sıxılmaq.

СПИРАТЬСЯ II *несев. дан.* oğurlanmaq, çırpışdırılmaq.

СПИРАТЬСЯ III *несев. дан.* bax **спереться**.

СПИРИТ *м* spirit (*spiritizm inanan adam, spiritizmlə məşğul olan adam; bax спиритизм*).

СПИРИТИЗМ *м мн. нет* spiritizm (*müxtəlif zahiri üsullarla, ruhlarla, ölürlərin ruhu ilə əlaqə düzəltmək mümkün olduğu haqqında mistik təəvvür*).

СПИРИТИЧЕСКИЙ *прил.* spiritik; *спиритизм* -i[-i].

СПИРИТКА *ж* spirit qadın (qız).

СПИРИТСКИЙ *прил.* spirit -i[-i].

СПИРИТУАЛИЗМ *м мн. нет fəls.* spiritalizm (*materiyanı deyil, ruhu həqiqi gerçəklik hesab edən fəlsəfi cərəyan, ruhiyyun məsləki – idealizmin bir növü*).

СПИРИТУАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* spiritalist; *спиритуализм* -i[-i].

СПИРОМЕТР *м tib.* spirometr (*ağ ciyərin tutumunu ölçən cihaz*).

СПИРОХЕТА *ж bakt.* spiroxet (*uzun spiral, sap şəklində bakteriya*).

СПИРТ *м* spirit; *муравьиный спирт* kim. qarışqa (formiat) turşusu; *нашатырный спирт* bax *нашатырный*.

СПИРТНОЕ *ср мн. нет* spiritli içki.

СПИРТНОЙ *прил.* *1.* spirit -u[-ü]; *спиртной завод* spirit zavodu; *2. spiritli; спиртные напитки* spiritli içkilər.

СПИРТОВАНИЕ *сп. мн. нет* spirtləmə, spirt hopdurma (hopdurulma).
СПИРТОВАННЫЙ *прич. хüs.* spirtlənmiş, spirt hopdurulmuş, spirtli.
СПИРТОВАТЬ *несов. хüs.* spirtləmək, spirt hopdurmaq.
СПИРТОВАТЬСЯ *несов. хüs.* spirtlənmək, spirt hopdurulmaq.
СПИРТОВКА *ж* spirt lampası (spirtlə yanan lamp).
СПИРТО-ВОДОЧНЫЙ *прил.* spirt-araq -u[-ü]; **спирто-водочный завод** spirt-araq zavodu.
СПИРТОВОЙ *прил.* 1. spirt -i[-ı]; **спиртовая лампа** spirt lampası; 2. spirtli; **спиртовой лак** spirtli lak.
СПИРТОМЕР *м хüs.* spirtomer (mayedə spirtin miqdarını göstərən cihaz).
СПИРТОМЕТР *бax* **спиртомер**.
СПИРТУОЗНЫЙ *прил. köhn.* spirtli.
СПИРТУОЗЫ *ед. нет* *дан. zar.* spirtli içkilər.
СПИСАНИЕ *сп. мн. нет* *мüh.* 1. hesabdan silmə (silinmə), ayağından silmə (silinmə); 2. pozma, pozulma (*hesab*); 3. çıxartma (çıxardılma), azad etmə (edilmə) (*vəzifədən*).
СПИСАНИЙ *прич.* 1. köçürdülmiş, yazılmış, üzü köçürdülmiş; başqasından köçürdülmiş (*yazı*); 2. surəti çıxardılmış, üzüne baxılıb çəkilməmiş (*şəkil*); 3. *müh.* hesabdan silinmiş, ayağından silinmiş, pozulmuş; 4. çıxarılmış, azad edilmiş (*qulluqdan, vəzifədən*).
СПИСАТЬ *сов.* 1. köçürmək, yazmaq; üzü-nü köçürmək, başqasından köçürmək; 2. surətini çıxartmaq; üzüne baxıb çəkmək (*şəkil*); 3. *müh.* hesabdan silmək, ayağından silmək, pozmaq; 4. çıxartmaq, azad etmək (*qulluqdan, vəzifədən*); **описать (вывести, пустить) в расход** *бax* **расход**.
СПИСАТЬСЯ *сов.* 1. yazışmaq, məktublaşmaq, şərtləşmək; 2. *dəniz.* icazə almaq, rüsxət almaq (*sahilə çıxmaq üçün*).
СПИСОК *м (мн. списки)* 1. siyahı; 2. kitabça; **трудоуловный список** əmək kitabçası; **о черные списки** *бax* **черный**.
СПИСОЧЕК *м (мн. списочки)* **список** (1-ci mənada) *söz. kiç.* kiçik (qısa) siyahı.
СПИСЫВАНИЕ *сп. мн. нет* 1. köçürmə, köçürülmə; yazma, yazılma; üzü-nü köçürmə,

üzü köçürdülmə, başqasından köçürmə (köçürdülmə); 2. surətini çıxartma, surəti çıxardılma; üzüne baxıb çəkmə, üzüne baxılıb çəkilmə (*şəkil*); 3. *müh.* hesabdan çıxartma (çıxarılma), ayağından silmə (silinmə), pozma, pozulma.
СПИСЫВАТЬ *несов. бax* **списывать**.
СПИСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *бax* **списаться**; 2. köçürülmək, üzü köçürdülmək, yazılmaq; başqasından köçürdülmək; 3. surəti çıxardılmaq, üzüne baxılıb çəkilmək (*şəkil*); 4. *müh.* hesabdan silinmək, ayağından silinmək (pozulmaq).
СПИТОЙ *прил. дан.* 1. açıq, rəngsiz (*çay*); 2. içilib üstünə su tökülmüş (*çay, qəhvə və s.*).
СПИТЬСЯ *сов.* əyuaş olub getmək, içkiyə alışmaq, içkiyə aludə olmaq; **о спитых с кругу** sərxoşluqla özünü ruca çıxartmaq.
СПИХИВАТЬ *несов. бax* **спихнуть**.
СПИХИВАТЬСЯ *несов.* 1. itələnmək, itələnilib salınmaq (*bir yerə*); 2. *мәс. дан.* qovulmaq, çıxardılmaq, rədd edilmək.
СПИХНУТЫЙ *прич.* 1. itələnmək, itələnilib salınmış (*bir yerə*); 2. *мәс. дан.* qovulmuş, çıxardılmış, rədd edilmiş.
СПИХНУТЬ *сов.* 1. itələmək, itələyib salmaq (*bir yerə*); 2. *мәс. дан.* qovmaq, çıxartmaq, rədd etmək; **о спихнуть кому на руки (на шею, плечи)** sarımaq; **спихнуть с рук (шеи, плеч)** baş(ın)dan eləmək.
СПИЦА *ж* 1. mil; **вязать на спицах** mil ilə toxumaq; 2. dəndə; **о последние спица в колеснице** bir işdə heç bir rol olmayan adam.
СПИЦЕВЫЙ, СПИЦЕВОЙ *прил.* 1. mil -i[-ı]; 2. dəndə -i[-ı]; 3. dəndeli.
СПИЧ *м* təbrik, təbrik nitqi (*süfrə dalında*).
СПИЧЕЧНИЦА *ж* kibritqabı.
СПИЧЕЧНЫЙ *прил.* kibrit -i[-ı]; **спичечная фабрика** kibrit fabriki.
СПИЧКА *ж* kibrit, spicəka; **о как спичка** qurumuş, qaxac kimi, çöp kimi (*çox arıq*).
СПЛАВ *м* *тех.* ərinti, xəlitə, qatışiq.
СПЛАВ *м* *мн. нет* axıtma, axıdılma; **сплав леса по реке** çayla ağac axıtma.
СПЛАВЯТЬ *сов. дан.* üzmək, üzüb qayıtmaq.
СПЛАВИТЬ *сов.* əridib bitişdirmək (*iki metal parçasını*).

СПЛАВИТЬ *сов.* 1. axıtmaq (*çayla*); **сплавить лес** çayla ağac axıtmaq; 2. *мәс. дан.* rədd etmək, başdan eləmək, ötürmək, yaxasını qurtarmaq.
СПЛАВЛЯТЬСЯ *сов.* əriyib bitişmək (*iki metal parçası*).
СПЛАВКА *ж* *мн. нет* *хüs.* əridib bitişdirmə, əridilib bitişdirilmə (*iki metal parçası*).
СПЛАВЛЕННЫЙ *прич.* əridilib bitişdirilmiş (*iki metal parçası*).
СПЛАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. axıdılmış (*çayla*); 2. *мәс.* rədd edilmiş, başdan edilmiş, ötürülmüş.
СПЛАВЛЯТЬ *несов. бax* **сплавить** 1.
СПЛАВЛЯТЬ *несов. бax* **сплавить** 2.
СПЛАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. *бax* **сплавиться**; 2. əridilib bitişdirilmək (*iki metal parçası*).
СПЛАВЛЯТЬСЯ *несов.* 1. axıdılmaq; 2. *мәс.* rədd edilmək, başdan edilmək, uzaqlaşdırılmaq.
СПЛАВНОЙ *прил.* 1. çayla axıdılacaq; **сплавной лес** çayla axıdılacaq ağac; 2. ağac axıtmaq üçün münasib, ağac axıdıla bilən (*çay haqqında*).
СПЛАВНИК *м* *хüs.* çayla ağac axıdan (*fəhlə*).
СПЛАВНУТЬ *несов. бax* **сплунуть**.
СПЛАНИРОВАННЫЙ *бax* **планированный**.
СПЛАНИРОВАТЬ *сов. av.* *бax* **планировать** 1.
СПЛАНИРОВАТЬ *сов. бax* **планировать** 2.
СПЛАНХОЛОГИЯ *ж* *мн. нет* *анат.* splanxologiya (anatomiyanın daxili üzvlər bəhşi).
СПЛАСИРОВАТЬ *сов. idm.* *бax* **спласировать**.
СПЛАЧИВАНИЕ *сп* birləşdirmə, bağlama.
СПЛАЧИВАТЬ *несов. бax* **сплотивать**.
СПЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. *бax* **сплотиваться**; 2. kipləşdirilmək, bitişdirilmək, kip yapıldırılmaq; 3. *хüs.* sal bağlanmaq; 4. *мәс.* birləşdirilmək.
СПЛЕВЫВАТЬ *несов. бax* **сплунуть**.
СПЛЕВЫВАТЬСЯ *несов. түпүрүлмөк.*
СПЛЕСКИВАТЬ *несов. дан.* *бax* **сплеснуть**.

СПЛЕСКИВАТЬСЯ *несов. дан.* sıçradılmaq (*su*); üstündən su axıdılmaq, yaxalanmaq, yuyulmaq.
СПЛЕСНУТЫЙ *прич.* sıçradılmış; yaxalanmış, üstündən su axıdılmış, yuyulmuş.
СПЛЕСНУТЬ *сов.* sıçratmaq, yaxalamaq, üstündən su axıtmaq, yumaq; **сплеснуть лицо водой** üzüne su çiləmək; **о сплеснуть руками** *мәс.* *бax* **всплеснуть** (*руками*).
СПЛЕСТИ *сов.* 1. toxumaq, hörmək; 2. *мәс. дан.* quraşdırmaq, uydurmaq, özündən toxumaq.
СПЛЕСТИСЬ *сов.* 1. sarmaşmaq; 2. *мәс.* dollaşmaq, bir-birinə sarılmaq, çəlpəşmək.
СПЛЕТАТЬ *несов. бax* **сплести**.
СПЛЕТАТЬСЯ *несов.* 1. *бax* **сплестись**; 2. toxunmaq, hörülmək.
СПЛЕТЕНИЕ *сп* 1. toxuma, toxunma; hörmə, hörülmə; hörgü; 2. sarıma, sarınma; 3. *анат.* koləf; 4. *мәс.* hadisələrin bir-birinə qarışması, təsadüf etməsi; dolışıqlıq; **о солнечное сплетение** *бax* **солнечный**.
СПЛЕТЕННЫЙ *прич.* 1. toxunmuş, hörülmüş; 2. *мәс.* quraşdırılmış, uydurulmuş.
СПЛЕТКА *ж* *дан.* *бax* **сплетня**.
СПЛЕТНИК *м* *дан.* xəbərçi, sözgəzdiren, qeybətçi, dedi-qoduçu.
СПЛЕТНИЦА *ж* xəbərçi (sözgəzdiren, qeybətçi, dedi-qoduçu) qadın (qız).
СПЛЕТНИЧАТЬ *несов.* xəbərçilik etmək, söz gözdirmək, qeybət etmək, dedi-qodu ilə məşğul olmaq.
СПЛЕТНЯ *ж* xəbərçilik, qeybət, dedi-qodu.
СПЛЕЧА *нареч.* 1. qolaylanıb, qolaylanaraq; **ударить шашкой сплеча** qolaylanaraq qılınçı ilə vurmaq; 2. *мәс.* fikirləşmədən, düşünmədən, necə gəldi.
СПЛН *м* *мн. нет* *köhn.* malxulya, qəmginlik, məyusluq, ruh düşkünlüyü, hüzn, kədər.
СПЛОНЬ *сов. бax* **плотить**.
СПЛОТИТЬ *сов.* 1. kipləşdirmək, bir-birinə yapışdırmaq, bitişdirmək; 2. *хüs.* sal bağlamaq; 3. *мәс.* birləşdirmək.
СПЛОТИТЬСЯ *сов.* birləşmək, sıxlaşmaq.
СПЛОТКА *ж* *мн. нет* *хüs.* 1. kipləşdirmə, bir-birinə yapışdırma, bitişdirmə, bənd etmə; 2. *хüs.* sal bağlama.
СПЛОТОК *м* *сал*.

СПЛОХОВАТЬ *сов. dan.* səhv etmək, səhv iş görmək, yanlışmaq, korlamaq.

СПЛОЧЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. birləşdirmə, birləşdirmə, birləşmə; sıxlaşdırma, sıxlaşdırma, sıxlaşma; 2. birlik.

СПЛОЧЕННОСТЬ *ж. мн. нет* birlik, həmrəylik, yekdillik, müştəhəkillik, müttəhidlik, sıxlıq.

СПЛОЧЕННЫЙ 1. *прич.* birləşdirilmiş, bir birinə bağlanmış, bənd edilmiş; 2. *прил.* bir, bütöv, həmrəy, yekdil, sıx, möhkəm birləşmiş; **сплочёнными рядами** sıx sıralarla; **сплочённый коллектив** möhkəm (birləşmiş, yekdil) kollektiv.

СПЛОШАТЬ *сов. dan.* səhv etmək, korlamaq, xarablaşmaq.

СПЛОШНОЙ *прил.* 1. dayanmayan, arası kəsilməyən, fasiləsiz, sel kimi; **сплошная масса льда** arası kəsilməyən buz kütləsi; 2. *başdan-başa, bütün, tam, elliqlə; сплошная электрификация деревни* kəndin başdan-başa elektrifikasişdırılması; **сплошное недоразумение** tam anlaşılmazlıq; **сплошная коллективизация** elliqlə kollektivləşmə; 3. *bütöv, xalis, səlt, sal; сплошной гранит* bütöv qranit.

СПЛОШНЯК *м. мн. нет* *дан. başdan-başa* bir cür olan kütlə.

СПЛОШЬ *нареч.* 1. *başdan-başa, tamam, bütün, sərasər; сплошь закрасить стену* divan başdan-başa rəngləmək; **все сплошь грамотны** hamı başdan-başa savadlıdır; 2. *istisnasız (olaraq); ♦ сплошь и (да) рядом* daim, həmişə, hər dəqiqə, hər addımda, sıx-sıx.

СПЛУТОВАТЬ *сов. dan.* bax плутовать.

СПЛЫВАТЬ *несов. dan.* bax сплыть.

СПЛЫВАТЬСЯ *несов. bax сплываться.*

СПЛЫТЬ *сов. dan.* 1. su ilə axmaq, su aparmaq; **мости сплыли в половодье** körpüləri sel apardı; 2. *тəс.* ötüb getmək, yox olmaq, keçmək, ötmək; 3. *daşmaq; daşib tökülmək; молоко сплыло* süd daşdı; *♦ было да сплыло* olan oldu, keçən keçdi; keçənə güzəşt deyərler.

СПЛЫТЬСЯ *сов. dan.* bax слиться.

СПЛЮНУТЫЙ *прич.* tūpürülmüş, tūpürülüb atılmış.

СПЛЮНУТЬ *сов.* tūpürmək, tūpürüb atmaq.

СПЛЮСНУТЫЙ *dan.* bax сплюснутый.
СПЛЮСНУТЬ *dan.* bax сплющить.
СПЛЮСНУТЬСЯ *dan.* bax сплющиться.
СПЛЮЩЕННЫЙ *прич.* yastılanmış, yastılaştırılmış.
СПЛЮЩИВАТЬ *несов.* bax сплющить.
СПЛЮЩИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax сплющиться; 2. yastılaştırılmaq.
СПЛЮЩИТЬ *сов.* yastılatmaq, yastılaştırmaq.
СПЛЮЩИТЬСЯ *сов.* yastılaşmaq, yastılanmaq.
СПЛЫСАТЬ *сов. dan.* oynamaq (*rəqs etmək*).
СПОДВИЖНИК *м* yoldaş, silahdaş, tərəfdar, arxadaş.
СПОДВИЖНИЦА *ж* yoldaş (silahdaş, tərəfdar, arxadaş) qadın (qız).
СПОДЛИЧАТЬ *сов. dan.* bax подличать.
СПОДОБИТЬ *сов. köhn.* layiq bilmək, layiq görmək, münasib görmək.
СПОДОБИТЬСЯ *сов. köhn.* layiq olmaq, layiq bilinmək, layiq görülmək, münasib görülmək; nail olmaq (*danışmaq və s. şərafına*).
СПОДОБЛЕННЫЙ *прич. köhn.* layiq bilinmiş, layiq görülmüş.
СПОДОБЛЯТЬ *несов. köhn.* bax сподобить.
СПОДОБЛЯТЬСЯ *несов. köhn.* bax сподобиться.
СПОДРУЧНИК *м* əlaltı, köməkçi.
СПОДРУЧНИЦА *ж* əlaltı (köməkçi) qadın (qız).
СПОДРУЧНИЧАТЬ *несов. dan.* kömək etmək, əlaltılıq eləmək.
СПОДУЧНЫЙ *прил. dan.* 1. rahat, asan, əlverişli, münasib; 2. *в знач. суц.* bax сподручник.
СПОЕННЫЙ *прич. dan.* 1. içirdilmiş; 2. içkiyə öyrədilmiş, içkiyə alışdırılmış.
СПОЗРАНКУ *нареч. dan.* səhər tezdən, sübhədən, əlaqaranlıqdan, dan yeri ağarmamış (sökülməmiş).
СПОЗНАВАТЬСЯ *несов. dan. köhn.* bax спознаться.
СПОЗНАТЬСЯ *сов. dan. köhn.* tanış olmaq, yaxınlaşmaq, dostlaşmaq.
СПОЙТЬ *сов. 1. dan.* içirtmək; 2. içkiyə öyrətmək, içkiyə alışdırmaq.
СПОЙ *м хіт.* lehim yeri, lehimlənmiş ver.

СПОКОЙНО нареч. rahatca, sakitcə; *dinc, aramla, arxayınca, tələssiz.*

СПОКОЙНЫЙ прил. 1. sakit, *dinc; aram, asudə; 2. rahat; 3. arxayın, xatircəm; 4. буд-те спокойны* rahat olmayın; *спокойной ночи!* ge-ən(iz) xeyrə qalsın!; **спокойная совесть** vicdan təmizliyi, alın-açıqlıq; **со спокойной совестью** təmiz vicdanla; alın açıqlığı ilə.

СПОКОЙСТВИЕ ср мн. нет 1. sakitlik, sü-kut; *в лесу царило спокойствие* meşə-də sükut hökm sürürdü (tam sakitlik idi); 2. dinclik, əmin-amanlıq, asayış, asudəlik; 3. arxayınlıq, aramlıq, qərar; 4. nizam, in-tizam.

СПОКОН: спокон веку (веков) (köhn.) qalı-baladan, qədimdən, lap əzəldən.

СПОЛАГОРЯ в знач. сказ. dan. asandır, çətin deyil.

СПОЛАСКИВАТЬ несов. bax сполоснуть.

СПОЛАСКИВАТЬСЯ несов. yaxalanmaq, suya çəkilmək.

СПОЛЗАННИЕ ср мн. нет 1. sürüşmə, sür-rüşüb düşmə; 2. düşmə, enmə; 3. *мәс. doğ-ру yoldan çıxma, yolunu azma, sapma; sür-rüklənmə.*

СПОЛЗАТЬ сов. sürünə-sürünə... gedib qa-yıtmaq.

СПОЛЗАТЬ несов. bax сползти.

СПОЛЗАТЬСЯ несов. bax сползтись.

СПОЛЗТИ сов. 1. sürüşmək, sürüşüb düşmək; 2. düşmək, enmək; 3. *мәс. doğru yoldan çıxmaq, yolunu azmaq, sapmaq, sürüklən-mək.*

СПОЛЗТИСЬ сов. 1. daraşmaq, bir yerə top-laşmaq (*qarışqa və s.*); 2. *мәс. dan. yığış-maq, dolaşmaq.*

СПОЛИТИКОВАТЬ сов. dan. köhn. biclik eləmək, hiylə işlətmək, siyasət işlətmək.

СПОЛНА нареч. tamamilə, tamam-kamal, tamam, bütünlüklə, bəsbütün.

СПОЛОВИННИТЬ сов. dan. yanbayarı azalt-maq.

СПОЛОСНУТЫЙ прич. yaxalanmış, suya çəkilmiş.

СПОЛОСНУТЬ сов. yaxalamaq, suya çək-mək.

СПОЛОСНУТЬСЯ сов. dan. yaxalanmaq, suya çəkilmək.

СПОЛЮТЫЙ *прич.* *k. t.* alağı vurulmuş, alağı təmizlənmiş, alaq edilmiş.
СПОЛЮТЬ *сов. k. t.* alağını vurmaq, alağını təmizləmək, alaq etmək.
СПОЛЮХ *м тәһ.* 1. şimal şəfaqi; 2. şəfaq, parlıt.
СПОЛЪЕ *ср тәһ.* mərz.
СПОЛЪНЫЙ *прил. тәһ.* həmmərz, qonşu.
СПОНДЕЙЧЕСКИЙ *прил.* *ədəb.* spondeik. spondey vəznində yazılmış (bax **спондей**).
СПОНДЕЙ *м* *ədəb.* spondey (iki uzanan və ya vurğulu hecadan ibarət təqti).
СПОНДИЛИТ *м tib.* spondilit (fəqarələrin iltihabı).
СПОНТАННЫЙ *прич.* daxili səbəblərdən törəyən, öz-özünə əmələ gələn.
СПОНТИРОВАТЬ *сов.* bax **понтрировать**.
СПОР I *м* 1. mübahisə, bəhs, höcət, deyişmə; 2. dava, çekişmə, münaqişə; davalı iş, mübahisəli iş, məhkəmədə çekişmə; *о спору нет* söz yox, əlbəttə, şübhəsiz; *вне спора в знач. сказ.* şübhəsizdir, aydındır, *на спор* mərclə.
СПОР II *м мн.* *нет хис.* uğın.
СПОРА *ж биол.* spor (bəzi ibtidai bitki və heyvanlarda cinsiyyətə *çoxalma orqanı*).
СПОРАДИЧЕСКИЙ *прил.* sporadik, hər-dənbir (*olan*), hər yerdə olmayan, təsadüf-dən-təsadüf (*olan*).
СПОРАДИЧНЫЙ *бас спорадический*.
СПОРАНГИЙ *м bot., биол.* sporanqi (*sporlu bitkilərdə: içində sporların inkişaf etdiyi qovuq*).
СПОРИТЬ *несов.* 1. mübahisə etmək, bəhs etmək, höcətləşmək, deyişmək, sözə gəlmək; 2. mübarizə etmək, çekişmək; bəhsə girişmək; 3. mərcələşmək, mərc bağlamaq, mərc görmək.
СПОРИТЬСЯ *несов. безл. дан.* mübahisə (höcət) etməyə həvəsi gəlmək.
СПОРИТЬСЯ *несов. дан.* yaxşı getmək, baş tutmaq; *работа спорится* iş yaxşı gedir.
СПОРОСНОСТЬ *ж мн. нет* mübahisəlilik, mübahisəli olma, davalı olma, əngəlli olma.
СПОРНЫЙ *прил.* mübahisəli, davalı, əngəlli.
СПОРОВИК *м биол.* sporlu heyvan (gözlə görünməyən birhücevrəli, *parafit heyvan*).

СПОРОВЫЕ *мн. (ед. спорное ср) biol.* спорlu bitkilər, sporlar vasitəsilə çoxalan bitkilər.

СПОРОВЫЙ *прил. bot.* спорlu; spora vasitəsilə çoxalan.

СПОРОК *м* köhnəlməmiş paltarın sökülümüş üzü.

СПОРОЛИСТИК *м bot., biol., bax* спорофил.

СПОРОСТЬ *ж мн. нет тәх.* əlverişlilik, xeyirlik, faydalılıq.

СПОРТЫЙ *прич. (тикиşi) sökülümüş, sökülüb çıxardılmış.*

СПОРОТЬ *сов. (тикиşi) sökmək, söküб çıxartmaq.*

СПОРОТЬСЯ *сов. sökülümək.*

СПОРОФИЛ *м bot., biol. sporofil (sporlu bitkilərdə spor əmələ gətirən yarpaq).*

СПОРТ *м мн. нет* idman.

СПОРТЗАЛ *м* idman zalı.

СПОРТИВКИ *мн. (ед. спортивка ж) dan.* bax спортсменки.

СПОРТИВНЫЙ *прил. idman -i[-i]; спортивная площадка idman meydançası; ♦ из спортивного интереса (делать) что*

gücünü (bacarığını) yoxlamaq (sınamaq) üçün.

СПОРТСМЕН *м* idmançı; ♦ спортсмен-разрядник bax разрядник II.

СПОРТСМЕНКА *ж* idmançı qadın (qız).

СПОРТСМЕНКИ *ед. нет* sportsmen (idman üçün yüngül ayaqqabı).

СПОРТСМЕНСКИЙ *прил. idmançı -i[-i]; спортсменский костюм idmançı paltarı.*

СПОРУЛЮЩАЯ *ж мн. нет biol. sporulyasiya (spor törəməsi prosesi; bax спора).*

СПОРХНУТЬ *сов. bax слететь* 1-ci mənada.

СПОРЩИК *м dan.* mübahisəçi, höcətçi, höcət adam.

СПОРЩИЦА *ж dan.* mübahisəçi (höcətçi, höcət) qadın (qız).

СПОРЫЙ *прил. тәх.* əlverişli, xeyirli, faydalı; tez və müvəffəqiyyətli.

СПОРЫНЬЯ *ж мн. нет bot.* çovdar mahmızı (taxılda göbələk xəstəliyi).

СПОСОБ *м* 1. üsul, qayda, tərz; способ решения задачи məsələni həll etmək üsulu; способ выражения ifadə tərz; 2. yol, vasitə.

СПОСОБНОСТЬ *ж* qabiliyyət, istedad, zəhin, bacarıq, iqtidar.

СПОСОБНЫЙ *прил. 1.* qabiliyyətli, istedadlı, zəhinli, bacarıqlı; *2.* bacaran, edə bilən, əlindən gələn, iqtidarlı.

СПОСОБСТВОВАТЬ *несов. kömək etmək, imkan yaratmaq, yol vermək, səbəb olmaq.*

СПОСПЕШЕСТВОВАТЬ *несов. köhn. bax* способствовать.

СПОСЫЛАТЬ *сов. тәх. bax* послать 1-ci mənada.

СПОТКНУТЬСЯ *сов. 1.* bürdümək, ayağı dolaşmaq; *2. тәс. dan.* çaşmaq, dayanmaq, ilişmək, ilişib qalmaq, duruxmaq.

СПОТЫКАТЬСЯ *несов. 1.* bax споткнуться; *2.* dili dolaşmaq, dili toruq çalmaq, duruxa-duruxa danışmaq.

СПОТЫКЛИВЫЙ *прил. тәх.* bürəyən.

СПОТЫКНУТЬСЯ *сов. dan.* bax споткнуться.

СПОХАБНИЧАТЬ *сов. vulq. bax* похабничать.

СПОХВАТИТЬСЯ *сов. dan.* birdən ağılna gəlmək, birdən yadına düşmək (yadından çıxması şey); birdən ayılmaq.

СПОХВАТЫВАТЬСЯ *несов. dan.* bax спохватиться.

СПРАВА I нареч. 1. sağdan, sağ tərəfdən, sağ yandan; *2.* sağda, sağ tərəfdə, sağ yanda.

СПРАВА II ж тәх. ləvazimat, avadanlıq.

СПРАВЕДЛИВО *нареч. 1.* insafı, ədalət; *2.* düzgün, doğru, qanuna uyğun (olaraq).

СПРАВЕДЛИВОСТЬ *ж мн. нет* insaf, ədalət; haqq; ♦ отдать справедливость düzünü demək, etiraf etmək, haqq qazanmaq.

СПРАВЕДЛИВЫЙ *прил. 1.* insafli, ədalətli, adil; *2.* haqlı, düz, dürüst, qanuni, doğru; справедливое требование haqlı tələb; ♦ справедливые войны ədalətli müharibələr.

СПРАВИТЬ *сов. 1. dan.* bayram etmək, keçirmək; *справить именины* ad gününü bayram etmək (keçirmək); *2. тәх.* almaq, düzəltmək, tikdirmək; *справить себе новый костюм* özünə təzə kostyum almaq (tikdirmək).

СПРАВЛИТЬСЯ *сов. 1.* bacarmaq, bacara bilmək, öhdəsindən gəlmək; *2. dan.* hesablaşmaq, övəzini çıxmaq, divan tutmaq; *3.* soraqlaşmaq, soruq etmək, xəbər tutmaq,

soruşub bilmək, məlumat almaq; *4.* müəciət etmək, baxmaq; *справиться в словаре* lüğətə baxmaq (müəciət etmək); ♦ *справиться с собой* özünü ələ almaq.

СПРАВКА ж 1. arayış; *2.* məlumat; xəbər, soruq; ♦ *навести справку (справки)* bax навести.

СПРАВЛЕННЫЙ *прич. 1. dan.* bayram edilmiş, keçirilmiş, edilmiş; *2. dan.* alınmış, düzəldilmiş, tikilmiş.

СПРАВЛЯТЬ *несов. bax* справить.

СПРАВЛЯТЬСЯ *несов. 1.* bax справиться; *2. dan.* bayram edilmək, keçirilmək, edilmək.

СПРАВНО *нареч. dan.* yaxşı, varlı, firavan.

СПРАВНЫЙ *прил. dan.* varlı, varlı-hallı, yaxşı, firavan.

СПРАВОЧНИК *м* soruq kitabçası; arayış kitabçası.

СПРАВОЧНЫЙ *прил. soruq (arayış) -u[-ü]; справочное бюро soruq bürosu, arayış bürosu.*

СПРАВЩИК *м köhn. bax* корректор.

СПРАЗДНОВАННЫЙ *dan.* bax отпразднованный.

СПРАЗДНОВАТЬ *сов. dan.* bax отпраздновать.

СПРАШИВАТЬ *несов. bax* спросить.

СПРАШИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax спроситься; *2.* soruşulmaq, xəbər alınmaq, sual olunmaq; *3.* istənilmək, tələb edilmək.

СПРЕССОВАННЫЙ *прич. xüs. preslənmiş, məngənələnmiş, preslə (məngənə ilə) sıxılmış; sıxılmış.*

СПРЕССОВАТЬ *сов. xüs. presləmək, məngənələmək, preslə (məngənə ilə) sıxmaq; sıxmaq.*

СПРЕССОВАТЬСЯ *сов. xüs. preslənmək, məngənə ilə sıxılmaq; sıxılmaq.*

СПРЕССОВЫВАТЬ *несов. xüs. bax* спрессовать.

СПРЕССОВЫВАТЬСЯ *несов. xüs. bax* спрессоваться.

СПРИНГЕР *м овс. springer (tula cinsi).*

СПРИНКЛЕР *м tex. sprinkler (avtomatik işləyən yağunsöndürən su kaməri).*

СПРИНТ *м мн. нет* idm. sprint (qısa məsafəyə qaçış).

СПРИНТЕР *м idm. sprinter (qısa məsafəyə qaçış idmançısı).*

СПРИНТЕРСКИЙ *прил. idm. sprint (sprinter) -i[-i].*

СПРИНЦЕВАТЬ *несов. tib. şırıncə etmək, şırıncə ilə yumaq.*

СПРИНЦЕВАТЬСЯ *несов. tib. şırıncə edilmək, şırıncə ilə yuyulmaq.*

СПРИНЦОВАННЫЙ *прич. tib. şırıncə edilmiş, şırıncə ilə yuyulmuş.*

СПРИНЦОВКА ж *tib. 1.* şırıncə etmə (edilmə), şırıncə ilə yuma (yuyulma); *2.* şırıncə.

СПРОВАДИТЬ *сов. dan. rədd etmək, başdan ələmək, qovmaq, azdırmaq.*

СПРОВАЖЕННЫЙ *прич. dan. rədd edilmiş, başdan edilmək, qovulmaq.*

СПРОВАЖИВАТЬ *несов. dan. bax* спроводить.

СПРОВАЖИВАТЬСЯ *несов. dan. rədd edilmək, başdan edilmək, qovulmaq.*

СПРОВОРИТЬ *сов. dan. bacarmaq, əl-üstü düzəltmək (tapmaq).*

СПРОВОЦИРОВАННЫЙ *bax* провоцированный.

СПРОВОЦИРОВАТЬ *сов. bax* провоцировать.

СПРОЕКТИРОВАННЫЙ *bax* проектированный I.

СПРОЕКТИРОВАТЬ I *сов. bax* проектировать I.

СПРОЕКТИРОВАТЬ II *сов. bax* проектировать II.

СПРОКАЗИТЬ *сов. dan. bax* проказить.

СПРОС *м* 1. soruşma, soruşulma; xəbər alma, xəbər alınma, sorğu, sual; *2.* istəmə, istənilmə; tələb etmə, tələb edilmə; *3. iqt.* tələb, tələbat; ♦ *без спроса, без спросу* icazəsiz, icazə almadan, özbaşına.

СПРОСИТЬ *сов. 1.* soruşmaq, xəbər almaq; *2.* istəmək; *3.* cavab istəmək; *с тебя за всё это* спросят bütün bunlar üçün sənədən cavab istəniləcəkdir.

СПРОСИТЬСЯ *сов. 1.* icazə istəmək; *2. без.* sprositsya (с кого-чего) cavabı istəniləcəkdir, hesabat istəniləcəkdir.

СПРОСОНОК, СПРОСОНЬЯ *нареч. dan. yuxulu-yuxulu, gözüyuxulu (olduğundan).*

СПРОСТА *нареч. dan. sadəcə, hiyləsiz, qədsiz, qərəzsiz, açıq ürəklə, hələ (ələ)-bela, məqsədsiz.*

СПРОХВАЛА *нареч. тәх. bir təhər, başdan-sovma, həvəssiz, könülsüz.*

СПРОШЕННЫЙ прич. 1. soruşulmuş, xəbər alınmış; 2. istənilmiş.

СПРУТ м 1. zool. sprut, oktapod (başayaqlılar sinfindən səkkiz ayağı olan dəniz heyvanı); 2. *məc.* canavar, qansoran, qaniçən.

СПРЫГНУТЬ несов. *бах* **спрыгнуть.**

СПРЫГНУТЬ сов. tullanmaq, horpanmaq, atılmaq (aşağı).

СПРЫСК м хüs. brandspoyt ucluğu.

СПРЫСКИ только мн. dan. zar. şirnisini içmə, şirnisini vermə; yuma; qonaqlıq, şirni.

СПРЫСКИВАТЬ несов. dan. бах **спрыснуть.**

СПРЫСКИВАТЬСЯ несов. dan. çilənmək, səpilmək (su).

СПРЫСНУТЫЙ прич. dan. çilənmiş, səpilmiş (su).

СПРЫСНУТЬ сов. dan. 1. çiləmək, səpmək (su); 2. *məc. dan. zar.* şirnisini içmək, kef etmək; yumaq.

СПРЯГАЕМЫЙ прич. gram. dəyişən, dəyişə bilən, təsərif edilən (olunan); **спрягаемые формы глагола** *felin* təsərif edilə bilən formaları.

СПРЯГАТЬ I несов. gram. dəyişdirmək, təsərif etmək (*feli şəxs, say, zaman formaları üzrə dəyişdirmək*).

СПРЯГАТЬ II несов. бах **спрячь.**

СПРЯГАТЬСЯ I несов. gram. 1. dəyişmək, dəyişə bilmək; 2. dəyişilmək, təsərif olunmaq.

СПРЯГАТЬСЯ II несов. bağlanmaq, əlaqədar edilmək, bir-birinə uydurulmaq.

СПРЯЖЁННЫЙ прич. əyilmiş, eşilmiş.

СПРЯЖЕНИЕ ср gram. dəyişmə, təsərif.

СПРЯЖЁННЫЙ прич. 1. bağlanmış, əlaqədar edilmiş, bir-birinə uydurulmuş; 2. qoşulmuş.

СПРЯЖКА ж мн. нет мѧ. qoşma, qoşulma.

СПРЯЖНО́Й прил. мѧ. qoşulmuş.

СПРЯМИТЬ сов. düm-düz etmək, düzəltmək, düzləşdirmək.

СПРЯМЛЕНИЕ ср 1. düzəltmə, düzəldilmə; düzləndirmə, düzləndirilmə; 2. düzələn yer, düzləndirilmiş yer.

СПРЯМЛЁННЫЙ прич. düzəldilmiş, düzləndirilmiş.

СПРЯМЛЯТЬ несов. бах **спрямить.**

СПРЯМЛЯТЬСЯ несов. düzəldilmək, düzləndirilmək.

СПРЯНУТЬ сов. köhn. sıçramaq, atılmaq, tullanmaq.

СПРЯСТЬ сов. бах **присть I.**

СПРЯТАННЫЙ прич. gizlədilmiş.

СПРЯТАТЬ сов. gizlətmək.

СПРЯТАТЬСЯ сов. gizlənmək; *о спрятаться в кусты* *бах* *куст I.*

СПРЯЧЬ сов. 1. köhn. *бах* **сопрячь; 2.** qoşmaq; *спрячь лошадей* atları qoşmaq.

СПРЯЧЬСЯ сов. qoşulmaq.

СПУГНУТЬ несов. бах **спугнуть.**

СПУГНУТЬСЯ несов. ürküdülmək, ürküdülmək qaçırılmaq

СПУГНУТЫЙ прич. ürküdülmüş, ürküdülmüş qaçırılmış.

СПУГНУТЬ сов. ürkütmək, ürküdüb qaçırtmaq.

СПУД м. о под спудом 1) gizli yerdə, xəlvət yerdə; *хранить деньги под спудом* pul-ları gizli yerdə saxlamaq; 2) işlənmədən, istifadəsiz; *держат под спудом колосальные средства* böyük vəsaiti istifadəsiz saxlamaq (işlənməmək); *из-под спуда 1)* gizli yerdən, xəlvət yerdən; 2) yadıma salaraq, ilk dəfə işə salaraq.

СПУРТ м мн. нет idm. spurt (*hərəkətin, yerləşin birdən gücləndirilməsi*).

СПУСК м 1. endirmək, endirilmə, enmə; düşürmə, düşürülmə, düşmə; 2. salma, salınma; 3. buraxma, buraxılma; buraxılış; 4. *məc.* göndərmə, göndərilmə; 5. eniş; 6. yamac; 7. mail; 8. tətik (*silahda*); 9. *mətb.* spusk (*səhifə başında boş yer*); 10. *mətb.* düzlülük; *о не давать спуска (спуску)* cəzasız buraxmamaq, bağışlamamaq (*qüsurlu*).

СПУСКАТЬ несов. бах **спустить; о не спускать глаз (с кого-чего)** gözdən qoymamaq.

СПУСКАТЬСЯ несов. 1. *бах* **спуститься; 2.** endirilmək, düşürülmək; 3. salınmaq; 4. buraxılmaq (*maye qaz*); 5. *məc.* göndərmək (*aşağı təşkilatlara*); 6. *məc.* bağışlanmaq, cəzasız buraxılmaq, əhəmiyyət verilməmək, fikir verilməmək.

СПУСКНО́Й прил. хüs. buraxıcı, buraxan; *спусковой кран* buraxıcı kran.

СПУСКОВО́Й прил. 1. *бах* **спусковой; 2.** tətik -i[-i]; *спусковой крючок* tətik.

СПУСТИТЬ сов. 1. endirmək, düşürmək; 2. salmaq, suya salmaq (*qəmini*); 3. burax-

maq, açıb buraxmaq (*suyu və s.*); 4. *məc.* göndərmək, yollamaq (*aşağı təşkilatlara*); *спустить на места директиву* yerlərə direktiv göndərmək; 5. *məc.* əhəmiyyət verməmək, fikir verməmək, keçirmək, cəzasız buraxmaq, bağışlamaq, üz vermək, keçmək; 6. *məc. köhn.* qoymaq, udurmaq, sağa-sola xərcləmək, sovurmaq, puç etmək (*pulunu*); *спустить все деньги в карты* bütün pulunu qumara qoymaq; 7. *məh.* cütləşdirmək; 8. *dan.* salıxdırmaq, vuruşdurmaq; 9. buraxmaq (*içindəki havanı*); *шина спустила шин (təkər) havanı* buraxdı; 10. *dan.* arıqlamaq; *он спустил два кило о*, iki kilo arıqlamışdır; *о спустя рукава* başdansaovma, səliqəsiz, necə gəldi, atıstı; *спустить шкуру (с кого)* bərk döymək, kətkəlmək, əzişdirmək; *спустить жир (жиры)* arıqlamaq; *спустить петлю* ilməyini qaçırmaq; *с рук спустить (сбыть)* *бах* *рука.*

СПУСТИТЬСЯ сов. 1. enmək, düşmək; 2. çökmək (*duman, qaranlıq*); 3. üzəşəyi üzmək.

СПУСТЯ пред. ...sonra, ...keçəndən sonra, ...ötəndən sonra; спустя год bir il sonra, bir il keçəndən sonra.

СПУТАННОСТЬ ж dolaşıqlıq, pirtlaşıqlıq.

СПУТАННЫЙ прич. 1. dolaşdırılmış, dolaşlıq salınmış, çaş salınmış; dolaşlıq; 2. pirtləşdirilmiş, pirtlaşıq salınmış; pirtlaşıq; 3. qarışdırılmış, qarışıq salınmış; qarışıq; 4. karıxdırılmış, çaşdırılmış; 5. buxovlanmış, buxovlu (*heyvan*).

СПУТАТЬ сов. 1. *бах* **путать; 2. dan.** calamaq, bağlamaq, yaxınlaşdırmaq, birləşdirmək; *о спутать все карты* bütün ümidlərini puça çıxartmaq, bütün planlarını pozmaq; *спутать расчеты (планы)* işini pozmaq, planlarını pozmaq; *спутать по рукам и ногам* əl-ayağını bağlamaq.

СПУТАТЬСЯ сов. 1. dolaşmaq, dolaşlıq düşmək; pirtlaşıq, pirtlaşıq düşmək; 2. *бах* **путаться** 3-cü mənada; 3. baş qoşmaq, qoşulmaq, yaxın əlaqə saxlamaq; *зря ты с ним спутался* nəhaq ona qoşulmusan (*baş qoşmusan*).

СПУТНИК м 1. yol yoldaşı, cığırdaş, yoldaş; həmrəh; 2. həyat yoldaşı; 3. *astr.* peyk;

Луна - спутник Земли *Ау* *Yerin* *peyki-dir*; *искусственный спутник* *сüni peyk*. **СПУТНИЦА ж** *yol yoldaşı* (cığırdaş, yoldaş, həmrəh) qadın (qız); *спутница жизни* *həyat yoldaşı*, *ömür-gün yoldaşı* (*qadın*).

СПУТЫВАТЬ несов. бах **спутать.**

СПУТЫВАТЬСЯ несов. 1. *бах* **спутаться; 2.** dolaşdırılmaq, dolaşlıq salınmaq; çaşbaş salınmaq, dəyişik salınmaq; pirtləşdirilmək, pirtlaşıq salınmaq; 3. çıdarlanmaq (*at*). **СПУЩЁННЫЙ прич. 1.** endirilmiş, düşürülmüş, salınmış; 2. buraxılmış; 3. *məc.* göndərilmiş, yollanmış.

СПЬЯНА, СПЬЯНУ нареч. kefli halda, sərxoş halda, kefli-kefli.

СПЯЛЕННЫЙ прич. 1. *хüs.* kərgahdan çıxardılmış; 2. *vulq.* soyundurulmuş, oğurlanmış (*paltar*).

СПЯЛИВАТЬ несов. бах **спялить.**

СПЯЛИВАТЬСЯ несов. хüs. kərgahdan çıxardılmaq.

СПЯЛИТЬ сов. хüs. kərgahdan çıxartmaq. **СПЯТИТЬ сов. dan. о спятить или спятить с ума** dəli olmaq, aqlını itirmək, başına hava gəlmək.

СПЯЧЬИЙ прил. yuxulu, gözüyuxulu, yatmış. **СПЯЧКА ж мн. нет I.** yuxu, qış yuxusu, yay yuxusu (*heyvanlarda*); 2. *məc.* fəaliyyətə, hərəkətə, qəflət, qəflət yuxusu.

СПЯЩИЙ прил. yuxulu, yatmış, yatan, yuxulayan; *притвориться спящим* özünü yuxuluğa qoymaq.

СРАБАТЫВАТЬ несов. бах **срабатывать.**

СРАБАТЫВАТЬСЯ несов. бах **срабатываться.**

СРАБОТАННОСТЬ ж мн. нет I. uyğunluq, əhəng, müntəzəmlik, müəssəkkilik (*işdə*); 2. *хüs.* yeyilib getmə, xarab olma (*çox işlənməkdən*).

СРАБОТАННЫЙ I. прич. qayrılmış, hazırlanmış, işlənmiş; 2. *прил. хüs.* yeyilmiş, işlənib nazikləşmiş, işlənib köhnəlmiş (*xarab olmuş*).

СРАБОТАТЬ сов. dan. 1. qayırmaq, hazırlamaq; 2. işləmək, iş görmək (*mexanizm və s.*).

СРАБОТАТЬСЯ сов. 1. *хüs.* yeyilmək, işlənilib nazikləşmək, işlənilib köhnəlmək, işlənilib xarab olmaq; 2. *öyrəşmək, alışmaq* (*birgə işləməyə*); *işdə əhəng əmələ gəlmək*.

СРАВНЕНИЕ *ср* 1. tutuşdurma, tutuşdurulma; qarşılaşdırma, qarşılaşdırılma; müqayisə etmə, müqayisə edilmə; 2. müqayisə; $\diamond$ степени сравнения *бах* степень; не идет (ни) в (какое) сравнение; не поддается никакому сравнению; сравнения нет (не может быть) с кем-чем ...müqayisə edilə bilməz; в сравнении, по сравнению (с кем-чем) ...nisbətən, ...müqayisə etdikdə (...müqayisədə).

СРАВНЕННЫЙ *прич.* tutuşdurulmuş, qarşılaşdırılmış, müqayisə edilmiş.

СРАВНИВАНИЕ *I ср* 1. tutuşdur(ul)ma, müqayisə, qarşılaşdır(ıl)ma; 2. oxşatma, oxşadılma.

СРАВНИВАНИЕ *II ср* bərabərləşdir(ıl)mə, tənləşdir(ıl)mə.

СРАВНИВАТЬ *I несов.* *бах* сравнивать.

СРАВНИВАТЬ *II несов.* *бах* сравнивать.

СРАВНИВАТЬСЯ *I несов.* tutuşdurulmaq, qarşılaşdırılmaq, müqayisə edilmək.

СРАВНИВАТЬСЯ *II несов.* *бах* сравниваться.

СРАВНИМОСТЬ *ж мн.* *нет* müqayisə olunə bilmə, müqayisə imkanı, müqayisənin mümkün olması.

СРАВНИМЫЙ *прич. и прил.* müqayisə edilə bilən, qarşılaşdırılə bilən, tutuşdurulə bilən.

СРАВНИТЕЛЬНО *нареч.* 1. ...nisbətən, ...görə; *нынче теплее сравнительно с прошлым годом* keçən ilə nisbətən bu il istidir; 2. müqayisəli (*surətdə*); *сравнительно изучать языки* dilləri müqayisəli surətdə öyrənmək.

СРАВНИТЕЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКИЙ *прил.* müqayisəli-tarixi; *сравнительно-исторический метод* müqayisəli-tarixi üsul.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. müqayisəli; *сравнительное языкознание* müqayisəli dilçilik; 2. *qram.* müqayisə -[i]-[i]; *сравнительная степень* müqayisə dərəcəsi.

СРАВНИТЬ *сов.* 1. tutuşdurmaq, müqayisə etmək, qarşılaşdırmaq; 2. oxşatmaq, bənzətmək; *сравнить молодость с весной* gəncliyi bahara oxşatmaq.

СРАВНИТЬСЯ *сов.* tən olmaq, tay olmaq, bərabər olmaq, ayaqlaşmaq.

СРАВНЬ *сов.* bərabərləşdirmək, tənləşdirmək.

СРАВНЯТЬСЯ *сов.* 1. *бах* сравниться; 2. bərabərləşdirilmək, tənləşdirilmək.

СРАЖАТЬ *несов.* *бах* сразить.

СРАЖАТЬСЯ *несов.* 1. vuruşmaq, çarpışmaq, döyüşmək; 2. *təs. köhn.* mübarizə aparmaq, mübarizə etmək, qəti müqavimət göstərmək; 3. *dan. zar.* oynamaq (*şahmat və s.*).

СРАЖЕНИЕ *ср* 1. vuruşma, çarpışma, döyüş, dava; 2. *təs. dan.* yarış.

СРАЖЕННЫЙ *прич. и прил.* 1. vurulub yıxılmış, öldürülmüş; 2. döyüşdə ölmüş, həlak olmuş.

СРАЗИТЬ *сов.* 1. yıxmaq, vurub yıxmaq, öldürmək, həlak etmək; 2. *təs.* sarsıtmaq, belini sındırmaq.

СРАЗИТЬСЯ *сов.* *бах* сражаться 1-ci və 3-cü mənələrdə.

СРАЗУ *нареч.* 1. birdən, bir dəfəyə, bir dəfədə; *все сразу* hamı birdən; 2. dərhal, əlüstü, o saat; *сразу сообразил* o saat başa düşdü.

СРАМ *мн.* *нет* 1. ayıb, biabırçılıq, rüsvayçılıq, üzqaralıq, bədnamlıq, ar; 2. bədənənin məhrəm yeri.

СРАМИТЬ *несов.* 1. biabır etmək, rüsvay etmək, bədnam etmək, üzqarə etmək; ləkələmək; 2. *dan.* söymək, danlamaq, məzəmmət etmək, utandırmaq.

СРАМИТЬСЯ *несов.* 1. özünü biabır etmək, özünü rüsvay etmək; 2. biabır edilmək, rüsvay edilmək, ləkələnmək; 3. biabır olmaq, rüsvay olmaq; 4. *dan.* söyülmək, danlanmaq, məzəmmətlənmək.

СРАМНИК *м* *dan.* abırsız, həyasız, utanmaz, ədəbsiz.

СРАМНИЦА *ж* *dan.* abırsız (həyasız, utanmaz, ədəbsiz) qadın (qız).

СРАМНОЙ *прил.* *dan. köhn.* abırsız, həyasız, utanmaz, ədəbsiz; biabırçı; *срамные слова* ədəbsiz sözlər.

СРАМОСЛОВИЕ *ср мн.* *нет köhn.* *бах* сквернословие.

СРАМОТА *ж мн.* *нет dan.* ayıb, biabırçılıq, rüsvayçılıq.

СРАСТАНИЕ *ср мн.* *нет* bitişmə, qovuşma.

СРАСТАТЬСЯ *несов.* *бах* срастись.

СРАСТІСЬ *сов.* bitişmək, qovuşmaq.

СРАСТИТЬ *сов.* 1. bitişdirmək; 2. birləşdirmək, qovuşdurmaq, bağlamaq (*bir-birinə*).

СРАЩЕНИЕ *ср* bitişmə, qovuşma; $\diamond$ *фразеологическое сращение* (*dilç.*) frazeoloji birləşmə, idiom.

СРАЩИВАНИЕ *ср мн.* *нет* 1. bitişdirmə, bitişdirilmə; birləşdirmə, birləşdirilmə; qovuşdurma, qovuşdurulma; calama, calanma; 2. bitişmə, birləşmə, qovuşma.

СРАЩИВАТЬ *несов.* *бах* срастить. **СРАЩИВАТЬСЯ** *несов.* bitişdirilmək, birləşdirilmək, qovuşdurulmaq; bitişmək, qovuşmaq.

СРЕБРЕНИК *м köhn.* xırda gümüş pul; $\diamond$ за тридцать *сребреников* продаст (*предаст*) adamı bir qəpiyə satar.

СРЕБРИСТЫЙ *köhn.* *бах* серебристый 1-ci və 2-ci mənələrdə.

СРЕБРИТЬ *köhn.* *бах* серебрить.

СРЕБРИТЬСЯ *köhn.* *бах* серебриться.

СРЕБРО *ср мн.* *нет köhn.* *бах* серебро 1-ci və 2-ci mənələrdə.

СРЕБРОВИДНЫЙ *прил.* gümüşəoxşar, gümüş kimi, gümüşü.

СРЕБРОЛЮБЕЦ *м köhn.* pulpərəst, tamahkar (*adam*).

СРЕБРОЛЮБИВЫЙ *прил.* *köhn.* pulpərəst, pulaki, tamahkar, acgöz.

СРЕБРОЛЮБИЕ *ср мн.* *нет köhn.* pulpərəstlik, pulagirlik, tamahkarlıq, acgözlük.

СРЕБРОНОСНОСТЬ *ж мн.* *нет geol.* tərkibində gümüş olma.

СРЕБРОНОСНЫЙ *прил.* *geol.* tərkibində gümüş olan, gümüşlü (*süxur*).

СРЕБРОТКАНЫЙ *прил.* *köhn.* *şair.* gümüş saplı.

СРЕДА *I ж (мн. среды)* 1. mühit; 2. ara, içəri; он из рабочей среды o, fəhlələr içərisindən çıxmışdır.

СРЕДА *II ж (мн. среды)* çərşənbə.

СРЕДАКТИРОВАННЫЙ *бах* редактированный.

СРЕДАКТИРОВАТЬ *сов.* *бах* редактировать.

СРЕДИ, СРЕДЬ *пред.* 1. ...ortasında; среди зимы qışın ortasında; 2. ...arasında; разъяснительная работа среди избирателей seçicilər arasında izahat işi; среди нас aramızda; $\diamond$ среди (среди) бела дня *белый*.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКИЙ *прил.* Aralıq dənizi -[i]-[i]; *средиземноморские страны* Aralıq dənizi ölkələri.

СРЕДИНА *ж мн.* *нет köhn.* *бах* середина. **СРЕДИННЫЙ** *köhn.* *бах* срединный.

СРЕДНЕ *нареч.* *dan.* orta, babat, miyanə; ответил на экзамене *средне* imtahanda orta (*qiymətə*) cavab verdi.

СРЕДНЕ... *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* "orta" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: *средневозрастной* (ortadəğəli); *среднемесячный* (ortaaylıq).

СРЕДНЕВЕКОВЫЙ *прил.* 1. orta əsr -[i]-[i]; orta əsrlərə aid; *средневековые поэты* orta əsr şairləri; 2. *təs.* müasir mədəniyyətə uyğun gəlməyən, vəhşi, barbar.

СРЕДНЕВЕКОВЬЕ *ср мн.* *нет tar.* orta əsrlər.

СРЕДНЕВОЛНОВЫЙ *прил.* *rad.* ortadəğəli.

СРЕДНЕГОДОВОЙ *прил.* illik orta-i[-i]; *среднегодовая температура Баку* Bakının illik orta temperaturu.

СРЕДНЕКАЛИБЕРНЫЙ *прил.* *xüs.* ortakalibli, ortaçaplı.

СРЕДНЕКВАЛИФИЦИРОВАННЫЙ *прил.* ortaixtisaslı.

СРЕДНЕЛАТИНСКИЙ *прил.* *filol.* orta əsr latını -[i]-[i]; *среднелатинский язык* orta əsr latın dili (orta əsr latıncası).

СРЕДНЕМЕСЯЧНЫЙ *прил.* ortaaylıq -[i]-[i]; *среднемесячный заработок* aylıq orta əmək haqqı.

СРЕДНЕНЕБНЫЙ *dilç.* ortadamaq -[i]-[i].

СРЕДНЕРУССКИЙ *прил.* orta rus -[i]-[i]; *среднерусские говоры* orta rus şivələri.

СРЕДНЕСУТОЧНЫЙ *прил.* günlük orta -[i]-[i]; *среднесуточная норма* günlük orta norma.

СРЕДНЕАЗЫЧНЫЙ *прил.* *dilç.* dilortası -[i]-[i]; *среднеязычные согласные* dilortası samitləri.

СРЕДНИЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) orta; 2. ortancıl; *средний брат* ortancıl qardaş; 3. *təs. dan.* babat, miyanə, ən adi; $\diamond$ в среднем orta hesabla; *выше среднего* normadan yuxarı; *ниже среднего* normadan aşağı; *нечто среднее* orta bir şey (*vəziyyət və s.*); *средние века* orta əsrlər; *среднее образование* orta təhsil; *сред-*

ний палец orta barmaq; **средней руки** ortabab, miyanə, babat; **среднее ухо** anat. orta qulaq; **средняя школа** orta məktəb; **средних лет** orta yaşı.

СРЕДНИК *м* 1. *arxiv*. ortalıq (orta tir taxta); 2. *xüs.* orta yoğunluqda (uzunluqda) şalban, ağac və s.; 3. *mətb.* ayıncı xətkəş; 4. *mətb.* ara (qəzet, jurnal, kitab sütunları arasında).

СРЕДОСТЕННИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. anat. divar-arası; 2. *məc.* sədd, maneə, çəpər.

СРЕДОТОЧНИЕ *ср* *мн.* **нет** mərkəz, əsas mərkəz; Урал – **средоточие металлургии** Ural metallurgiya mərkəzidir.

СРЕДСТВО *ср* (*мн.* **средства**) 1. vasitə; 2. üsul, yol; 3. dava, dərman, çarə, əlac; 4. *только* *мн.* **средства** 1) vəsait; 2) *köhn.* var, pul, dövlət; **человек со средствами** varlı (pullu, dövlətli) adam.

СРЕДЬ *бax* *среди*.

СРЕЗ *м* kəşik; kəşik yeri, kəşilmiş yer.

СРЕЗАЛЬЩИК *м* *xüs.* kəсici, kəşən.

СРЕЗАНИЕ *ср* kəsmə.

СРЕЗАННЫЙ *прич.* 1. kəşilmiş; 2. *məc.* sözü ağzında qalmış, ağzından vurulmuş.

СРЕЗАТЬ *сов.* 1. kəsmək; 2. *məc.* sözünü ağzında qoymaq, ağzından vurmaq; **срезать мяч** *идм.* çəpəki zərbə ilə topu vurmaq.

СРЕЗАТЬ *несов.* *бax* *срезать*.

СРЕЗАТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. kəşilmək (imtahan-da); 2. biabır olmaq.

СРЕЗАТЬСЯ *несов.* 1. *бax* *срезаться*; 2. sözü ağzında qoyulmaq, ağzında(n) vurulmaq.

СРЕЗКА *ж* kəsmə, kəsilma.

СРЕЗНОЙ *прил.* kəşik, kəşilmiş; **срезная сторона** kəşik tərəf.

СРЕЗОК *м* kəşik; paz şəklində kəşik, parça.

СРЕЗЧИК *м* *xüs.* *бax* *срезальщик*.

СРЕЗЫВАНИЕ *ср* kəsmə.

СРЕЗЫВАТЬ *несов.* *бax* *срезать*.

СРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* *бax* *срезаться*.

СРЕПЕТИРОВАННОСТЬ *ж* repetisiya nəticəsində yaxşı hazırlanma, yaxşı tərtib edilmə (*tamaşa*).

СРЕПЕТИРОВАННЫЙ *бax* *репетированный*.

СРЕПЕТИРОВАТЬ *сов.* *бax* *репетировать* 1-ci mənada.

СРЕПЕТОВАТЬ *сов.* *köhn.* *бax* *срепетировать*.

СРЕПЕТОВАТЬ *ж* *köhn.* repetisiya etmək, məşq etmək, təkrar etmək.

СРЕТЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** *köhn.* sreteniye (xristian dini bayramlarından birinin adı).

СРИСОВАННЫЙ *прич.* 1. çəkilmiş; 2. baxılıb çəkilmiş, üzündən çəkilmiş (*şəkil*).

СРИСОВАТЬ *сов.* 1. çəkmək; 2. baxıb çəkmək, üzündən çəkmək (*şəkil*).

СРИСОВКА *ж* *мн.* **нет** *дан.* 1. çəkmə, çəkilmə; 2. baxıb çəkmə, baxılıb çəkilmə; üzündən çəkmə (çəkilmə).

СРИСОВЫВАТЬ *несов.* *бax* *срисовать*.

СРИСОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. çəkilmək; 2. baxılıb çəkilmək, üzündən çəkilmək (*şəkil*).

СРИФМОВАТЬ *сов.* *бax* *рифмовать*.

СРОБЕТЬ *сов.* *дан.* qorxmaq, ürkmək, özünü itirmək, çəkinmək, acizlik göstərmək, qorxaqlıq göstərmək.

СРОВНЕННЫЙ *прич.* 1. hamarlanmış, bərabərləşdirilmiş; 2. yeksan edilmiş.

СРОВНЯТЬ *сов.* 1. hamarlamaq, bərabərləşdirmək; 2. yeksan etmək; **сровнять с землёй** *məc.* yerlə yeksan etmək, darmadağın etmək, daşını daş üstündə qoymamaq.

СРОВНЯТЬСЯ *сов.* hamarlaşmaq, bərabərləşmək, tənləşmək, düzlənmək, bir səviyyəyə düşmək.

СРОДНЕННЫЙ *прич.* yaxınlaşdırılmış, dostlaşdırılmış.

СРОДНИ *нареч.* *в* *знач.* *сказ.* *дан.* qohumdur, qohumluğu çatır; **он мне сродни** o, mənə qohumdur, onun mənə qohumluğu çatır.

СРОДНИК *м* *məh.* qohum.

СРОДНИТЬ *сов.* yaxınlaşdırmaq, dostlaşdırmaq.

СРОДНИТЬСЯ *сов.* 1. yaxınlaşmaq, dostlaşmaq; 2. alışmaq, öyrəsmək.

СРОДНИЦА *ж* *məh.* qohum qadın (qız).

СРОДНЫЙ *прил.* 1. oxşar, bənzər, bir-birinə yaxın; **сродные явления** bir-birinə bənzər hadisələr; 2. *köhn.* qabiliyyəti olan, bacarığı olan; **берись за то, к чему ты сроден** bacardığın işdən yapış.

СРОДСТВО *ср* *мн.* **нет** oxşayış, bənzərlik, yaxınlıq.

СРОДУ *нареч.* *дан.* əsla, heç, qətiyyətlə, kökündən, heç bir vaxt, ömrümdə (ömrün-

də), dünyada; **я сроду не видел такого** mən ömrümdə belə şey görməmişəm.

СРОЕННЫЙ *прич.* *xüs.* bir ailəyə toplanmış, bir dəstəyə toplanmış (*arı*).

СРОИТЬ *сов.* *xüs.* bir ailəyə toplamaq, bir araya (dəstəyə) toplamaq (*arı beçələrini*).

СРОИТЬСЯ *сов.* *xüs.* bir ailəyə toplanmaq, bir araya (dəstəyə) toplanmaq (*arı beçələrini*).

СРОК *м* 1. müddət, vaxt; **на короткий срок** qısa müddətə; **в срок** vaxtında; **до срока** vaxtından əvvəl; 2. vədə, möhlət; **дать срок** möhlət vermək; **и ни отдыху, ни сроку не давать** tələsdirmək, qısnamaq, gözünü açmağa (nəfəsini dərməyə) qoymamaq; **без срока** müəyyən vaxta, müvəqqəti.

СРОНИТЬ *дан.* *бax* *уронить*.

СРОСТ *м* bitişik; bitişik yeri, qovuşuq yeri.

СРОСТОЛЕПЕЩНЫЙ *прил.* *bot.* qovuşuqlu (bitki).

СРОСТОК *м* bitişik, qovuşuq.

СРОЧНО *нареч.* təcili (*surətdə*), tez, tələsik, təxirsiz.

СРОЧНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** 1. təcillilik; tələsiklik; təxirə salınamazlıq; 2. *бax* *спешка*; 3. vədəlilik, müddətililik, möhlətililik.

СРОЧНЫЙ *прил.* 1. təcili, təxirəsalınmaz; tələsik; **срочная помощь** təcili yardım; 2. vədəli, müddətli, möhlətli, müəyyən müddətə verilmiş (alınmış); **срочная ссуда** vədəli (müddətli) borc; **срочный вклад** (*mal.*) vədəli (müddətli) əmanət.

СРУБ *м* 1. kəsmə, kəsilma; qırma, qırılma; doğrama, doğranma (*ağac*); 2. çatı.

СРУБАНИЕ *ср* kəsmə, doğrama.

СРУБАТЬ *несов.* *бax* *срубить*.

СРУБАТЬСЯ *несов.* 1. kəşilmək, qırılmaq, doğranmaq; 2. çatılmaq, tirlərdən tikilmək.

СРУБИТЬ *сов.* 1. kəsmək, qırmaq, doğramaq; 2. çatmaq, tirlərdən tikmək.

СРУБКА *ж* *мн.* *нет* *məh.* *бax* *сруб* 1-ci mənada.

СРУБЛЕННЫЙ *прич.* 1. kəşilmiş, qırılmış, doğranmış; 2. çatılmış, tirlərdən tikilmiş.

СРУБОВЫЙ *прил.* *xüs.* çatı -i[-ı]; **срубовая крепь** (*mad.*) çatı dayağı.

СРУБЧИК *м* *сруб* (2-ci mənada) söz. *kiç.*

СРУБЩИК *м* *xüs.* ağac kəşən, ağacqıran (*məşədə*).

СРЫВ *м* 1. qopartma, qopardılma; qırma, qırılma; 2. dərmə, dərilmə; 3. *pozma*, *pozulma*, *pozuluş*; kəsilma; **срыв переговоров** danışıqların kəsilməsi (*pozuluşu*); 4. *mətb.* kağız qırıntıları.

СРЫВАТЬ *несов.* *бax* *срывать*; **срывать цветы удовольствия** özünü arsızlığa vurmaq.

СРЫВАТЬ *несов.* *бax* *срыть*.

СРЫВАТЬСЯ *несов.* 1. *бax* *срыватьсь*; 2. qopardılmaq; 3. dərilmək.

СРЫВАТЬСЯ *несов.* dağıdılmaq, qazılıb dağıdılmaq, təməlindən yıxılmaq.

СРЫВЩИК *м* *дан.* işi pozan, işdə pozğunluq törədən.

СРЫГИВАТЬ *несов.* *дан.* *бax* *срыгнуть*.

СРЫГИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* qusdurulmaq.

СРЫГНУТЫЙ *прич.* *дан.* qusulmuş.

СРЫГНУТЬ *сов.* *дан.* qusmaq.

СРЫТИЕ *ср* *мн.* **нет** qazıyıp dağıtma, qazılıb dağıdılma; qazıyıp yox etmək; qazıyıp düzləndirilmə.

СРЫТЫЙ *прич.* qazılıb dağıdılmış, qazılıb düzləndirilmiş.

СРЫТЬ *сов.* dağıtmaq, qazıyıp dağıtmaq, qazıyıp yox etmək; qazıyıp düzləndirmək; **срыть холм** təpəni qazıyıp yerlə düzləndirmək.

СРЯДИТЬСЯ *сов.* *бax* *рядиться* II.

СРЯДУ *нареч.* *дан.* dalbadal; **три дня сряду** üç gün dalbadal.

СС! *межд.* *şş!* (*nida*).

ССАДИНА *ж* sıyrıntı, cırmaq yeri, cırmaq yarası.

ССАДИТЬ *сов.* 1. düşürmək, endirmək; 2. *дан.* sıyrmaq, sürtmək, sürüb yaralamaq.

ССАЖЕННЫЙ *прич.* 1. düşürülmüş, endirilmiş; 2. sıyrılmış, sürülmüş, sürülüb yaralanmış.

ССАЖИВАТЬ *несов.* *бax* *ссадить*.

ССАЖИВАТЬСЯ *несов.* 1. düşürülmək, endirilmək; 2. sıyrılmaq, sürülmək, sürülüb yaralanmaq.

ССАСЫВАТЬ *несов.* *бax* *ссосать*.

ССАСЫВАТЬСЯ *несов.* sorulmaq, əmilmək.

ССЕДАТЬСЯ *несов.* *бax* *ссесться*.

ССЕК *м* *мн.* **нет** *xüs.* budüstü, boş, miyan-tən (*ar*).

ССЕКАТЬ *несов.* *бax* *ссечь*.

ССЕКАТЬСЯ *несов.* çarılmaq, kəsilmək, üzülmək.
ССЕЛЕНИЕ *ср. мн. нет* köçürmə, köçürülmə (bir yerə).
ССЕЛЕННЫЙ *прич.* köçürülmüş (müxtəlif yerlərdən bir yerə).
ССЕЛИТЬ *сов.* köçürmək (müxtəlif yerlərdən bir yerə).
ССЕЛИТЬСЯ *сов.* köçmək (müxtəlif yerlərdən bir yerə).
ССЕЛЯТЬ *несов.* bax **сселить**.
ССЕЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **сселиться**; 2. köçürülmək (müxtəlif yerlərdən bir yerə).
ССЕСТЬСЯ *сов.* 1. yığılmaq, gödəlmək (parça, dəri və s.); 2. çürümək (süd); pıxtılaşmaq, laxtalanmaq.
ССЕЧЕННЫЙ *прич.* çarılımış, kəsilmiş, üzülmüş.
ССЕЧЬ *сов.* çarmaq, kəsmək, üzmək, kəsib atmaq.
ССОВЫВАТЬ *несов.* bax **ссунуть**.
ССОРА *ж* 1. dalaşma, vuruşma, qovğa, dava; didişmə, söyüşmə, küşüşmə, araları döymə; 2. küşülülük.
ССОРИТЬ *несов.* dalaşdırmaq, savaşıdırmaq, vuruşdurmaq, aralarını vurmaq, aralarına dava salmaq, küşüldürmək.
ССОРИТЬСЯ *несов.* 1. dalaşmaq, savaşımaq, aras(lar)ı döymək; 2. söyüşmək, küşüşmək.
ССОРИЩИК *м* *дан.* dalaşqan adam, savaşqan adam, cəncəl adam, davakar.
ССОРИЩИЦА *ж* *дан.* bax **ссорщик**.
ССОСАННЫЙ *прич.* sorulmuş, əmilmiş.
ССОСАТЬ *сов.* sormaq, əmmək.
ССОХНУТЬСЯ *сов.* 1. qurumaq; 2. quruyub yığılmaq, quruyub əyilmək, quruyub qabarmaq.
СССР *м* *тар.* (Союз Советских Социалистических Республик) SSRİ (Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı).
ССУДА *ж* *мал.* borc.
ССУДИТЬ *сов.* *мал.* borc vermək.
ССУДНЫЙ *прил.* *мал.* borc -i[-i]; *ссудная* *касса* borc kassası.
ССУДОДАТЕЛЬ *м* *вас.* borc verən (şəxs ya idarə).
ССУДОПОЛУЧАТЕЛЬ *м* *вас.* borc alan (şəxs və ya idarə).
ССУДОПРИНИМАТЕЛЬ *м* *вас.* bax **ссудополучатель**.

ССУДО-СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *мал.* borc-əmanət -i[-i]; *ссудо-сберегательная* *касса* borc-əmanət kassası.
ССУЖАТЬ *несов.* *дан.* bax **ссудить**.
ССУЖАТЬСЯ *несов.* 1. borc verilmək, borc buraxılmaq; 2. *дан.* köhn. borc almaq.
ССУЖЕННЫЙ *прич.* borc verilmiş, borc buraxılmış; borc almış.
ССУНУТЬ *сов.* *дан.* itələmək.
ССУТУЛЕННЫЙ *прич.* beli bükülmüş, çiyinləri çıxmış, belibükük.
ССУТУЛИТЬ *сов.* bax **сутулить**.
ССУТУЛИТЬСЯ *сов.* bax **сутулиться**.
ССУЧЕННЫЙ *прич.* 1. eşilmiş; 2. yayılmış, əzilmiş, sıxılmış.
ССУЧИВАЛЬНЫЙ *прил.* *тех.* eşmə (əyirmə) -i[-i]; *ссучивальная машина* eşmə (əyirmə) maşını.
ССУЧИВАЛЬЩИК *м* *xüs.* əyirici.
ССУЧИВАЛЬЩИЦА *ж* *xüs.* əyirici qadın (qız).
ССУЧИВАТЬ *несов.* eşmək, əyirmək.
ССУЧИВАТЬСЯ *несов.* eşilmək, əyirilmək.
ССУЧИТЬ *сов.* bax **сучить** 1-ci və 2-ci mənalarda.
ССУЧИТЬСЯ *сов.* bax **сучиться**.
ССЫЛАТЬ *несов.* bax **сослать**.
ССЫЛАТЬСЯ *несов.* sürülmək, sürgün edilmək.
ССЫЛАТЬСЯ II *несов.* bax **сослаться**.
ССЫЛКА I *ж* 1. sürmə, sürülmə; sürgün etmə, sürgün edilmə; 2. sürgün.
ССЫЛКА II *ж* 1. sitat götürmə, sitat götürülmə; 2. əsaslanma, əsaslandırma; istinad etmə (edilmə); 3. sitat, dəlil.
ССЫЛЧНЫЙ *прил.* sitat (iqtibas) -i[-i]; dəlil götürülən, isnad edilən, sitat tərzində verilən.
ССЫЛЬНАЯ *ж* *köhn.* sürgün edilmiş (sürgün) qadın (qız).
ССЫЛЬНОКАТОРЖНЫЙ *прил.* *köhn.* katorqaya sürgün edilmiş, katorqa sürgünü.
ССЫЛЬНОПОЛИТИЧЕСКИЙ *прил.* (*köhn., siyasi*) sürgün; siyasi iş üstündə sürgün edilmiş şəxs.
ССЫЛЬНОПОСЕЛЕНЕЦ *м* (*köhn.*) həbs cəzasını çəkdikdən sonra yaşamaq üçün uzaq yerə sürgün edilən şəxs.
ССЫЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* sürgün edilmiş, sürgün.

ССЫПАЛЬЩИК *м* *xüs.* tökən, dolduran (müxtəlif istehsalatlarda: kisələrə və ya qablara duz, qəhvə və s. dolduran fəhlə).
ССЫПАНЫЙ *прич.* 1. tökülmüş, doldurulmuş; 2. təhvil verilmiş.
ССЫПАТЬ *сов.* 1. tökmək, doldurmaq; *ссыпать муку в мешок* unu kisəyə tökmək; 2. təhvil vermək; *ссыпать зёрна в элеватор* taxılı elevatora təhvil vermək.
ССЫПАТЬ *несов.* bax **ссыпать**.
ССЫПАТЬСЯ *несов.* 1. tökülmək, doldurulmaq; 2. təhvil verilmək (*taxılı*).
ССЫПКА *ж* 1. tökmə, tökülmə; doldurma, doldurulma; 2. təhvil vermə, təhvil verilmə; 3. *дан.* təhvil məntəqəsi.
ССЫПНОЙ *прил.* təhvil (qəbul) -i[-i]; *ссыпной пункт* təhvil (qəbul) məntəqəsi.
ССЫПЩИК *м* *taxil* təhvil verən.
ССЫХАТЬСЯ *несов.* bax **ссохнуть**.
СТАБИЛИЗАТОР *м* *тех.* stabilizator (*gərginliyi, uçucu aparatları, gəmiləri və s. sabit vəziyyətdə saxlamaq üçün xüsusi qurğu, cihaz*).
СТАБИЛИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* sabitleşdirmə, sabitleşdirilmə, sabitleşmə; möhkəmləşdirmə, möhkəmləşdirilmə, möhkəmləşmə.
СТАБИЛИЗИРОВАННЫЙ *бax* **стабилизированный**.
СТАБИЛИЗИРОВАТЬ *бax* **стабилизировать**.
СТАБИЛИЗИРОВАТЬСЯ *бax* **стабилизироваться**.
СТАБИЛИЗОВАННЫЙ *прич.* sabitleşdirilmiş; möhkəmləşdirilmiş.
СТАБИЛИЗОВАТЬ *сов. и* *несов.* sabitleşdirmək; möhkəmləşdirmək.
СТАБИЛИЗОВАТЬСЯ *сов. и* *несов.* sabitleşmə, möhkəmləşmə; 2. sabitleşdirilmək, möhkəmləşdirilmək.
СТАБИЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* sabitlik, möhkəmlilik.
СТАБИЛЬНЫЙ *прил.* sabit, möhkəm, stabil; *о стабильный учебник* stabil dərslik.
СТАВ I *ж* 1. *xüs.* dayaq, altlıq; 2. *мәш.* toxuculuq dözgahı; 3. *yeraltı mədəndə:* suyu bir səthdən o birinə vermək üçün qurğu.
СТАВ II *м* *мәш.* bənd, dəhnə.
СТАВАТЬ *несов.* *köhn.* 1. bax **становиться I**; 2. çatmaq, ötmək, kifayət etmək.
СТАВЕНКА *ж* *дан.* ставня söz. kiç.

СТАВЕНЬ *м* *бax* **ставня**.
СТАВЕЦ *м* *qad.* su qabı.
СТАВЕШЕК *м* **СТАВЕШКА** *ж* *мәш.* ставень və ставня söz. kiç.
СТАВИТЬ *несов.* 1. (müxtəlif mənalarda) qoymaq; *ставить книгу на стол* kitabı stolun üstünə qoymaq; *ставить под удар зərbə altına qoymaq*; *ставить часового növbətçi qoymaq*; *ставить банки* banka qoymaq; *ставить опыты* təcrübə qoymaq; *ставить знаки препинания* dürgü işarələri qoymaq; *ставить памятник* heykəl qoymaq; *ставить диагноз* diaqnoz qoymaq; *правильно ставить вопрос* məsələni düzgün qoymaq; *ставить на голосование* səsə qoymaq; 2. *dik* qoymaq, *dikəltmək*; 3. *tikmək, düzəltmək, qurmaq*; 4. *дан.* təyin etmək; *ставить нового заведующего* yeni müdir təyin etmək; 5. *təməşaya hazırlamaq, təməşaya qoymaq*; 6. *təşkil etmək*; *правильно ставить работу* işi düzgün təşkil etmək; 7. *hesab etmək, saymaq*; *ставить за честь* şərəf hesab etmək; 8. *vermək, təchiz etmək*; 9. (*harbi*) *mənzilləşdirmək, yerləşdirmək*; *о ставить в вину (кому-н. что-н.)* təqsirləndirmək, məhəssir etmək; *ставить в известность* xəbərdar etmək, xəbər vermək; *ставить часы* saatı düzəltmək; *ставить в упрек (что-н. кому-н.)* danlamaq, təqsirləndirmək; *ставить рекорд* rekord vurmaq; *ставить в пример* nümunə göstərmək; *ставить на вид* *бax* **вид I** (*поставить на вид*); *ставить на карту* *бax* **карта**; *ставить во главу угла* *бax* **глава I**; *ставить вопрос ребром* *бax* **ребро**; *ставить на одну доску* *бax* **доска**; *ставить крест* *бax* **крест**; *ставить на ноги* *бax* **нога** (*поставить на ноги*); *ставить точку над и* *бax* **точка I**; *ставить точку на ком-чем* nöqtə qoymaq (*qurtarmaq, əlaqəni kəsmək*); *ставить в тупик* *çəşdirmək, çətin vəziyyətə salmaq*; *ставить к стенке* *бax* **стенка**; *ставить на (свое) место* *кого* öz yerini göstərmək; *ставить себя на чье место* *özünü... yerinə qoymaq; özünü... yerində bilmək*; *ставить под вопрос* *что* *бax* **вопрос**; *ставить под удар* *кого-что*

zərbə altına qoymaq; **ставить последнюю копейку ребром** axırıncı qəpiyini xərc etmək; **ставить знак равенства между кем-чем** ...eyni hesab etmək, bərabər tutmaq; **ставить палки в колеса бax колесо; ни в грош не ставить; ни во что не ставить** saymamaq, adam yerinə qoymamaq.

СТАВИТЬСЯ *несов.* (müxtəlif mənalarda) qoyulmaq.

СТАВКА **I** ж qəragah, ştab.

СТАВКА **II** **ж** **1.** ortaya qoyulan pul, banka atılan pul (*qumar oyunlarında*); **2.** məc. istinad, istinad etmək; əsaslanma, əsaslandırma; arxayın olma, inanma, ümid; **нельзя делать ставку на слабость врага** düşmənin zəifliyinə arxayın olmaq olmaz; **ставка врага бита** düşmənin ümidi boş çıxarıldı; **3.** tarif, məaş dərəcəsi; **4.** vergi norması, vergi tarifi; **5.** aylıq, məaş; **о очная ставка** (hüq.) üzleşmə, üzleşdirmə.

СТАВЛЕННИК *м* vasitə ilə vəzifəyə qoyulmuş adam, birinin "adamı"; əlaltı; **он ставленник заведующего о, müdirin adamıdır.**

СТАВЛЕННЫЙ *прич.* **1.** (müxtəlif mənalarda) qoyulmuş; **2.** dik qoyulmuş, dikəldilmiş; **3.** tikilmiş, düzəldilmiş, qurulmuş; **4.** dan. təyin edilmiş; **5.** təməşşəyə qoyulmuş; **6.** təşkil edilmiş.

СТАВЛИВАТЬ *многокр. dan.* bax **ставить**.

СТАВНИК *м* əkmə torlar (bax **ставной**).

СТАВНОЙ *прил. xüs. sabit, əkmə; ставные сети* əkmə torlar.

СТАВНЯ *ж* (мн. **ставни**) **1.** pəncərə qarağı, pəncərə taxtası; **2.** xüs. bənd qapısı.

СТАВОК *м* təh. gölməçə, nohur.

СТАВРИДА *ж* *zool.* stavrida (*balıq cinsi*).

СТАГАЦИОННЫЙ *прил. iqt.* staqnasiya [-i].

СТАГНАЦИЯ *ж* *мн. нет iqt.* durğunluq.

СТАДИАЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* stadiallıq; dövrülülük, dövrlərlə getmə, mərhələlilik.

СТАДИАЛЬНЫЙ *прил. stadial; dövrü, dövrlərlə gedən, mərhələli.*

СТАДИЙ *м* tar. stadi (*qədim yunanlarda: təxminən 150-190 metrə bərabər uzunluq ölçüsü*).

СТАДИЙНОСТЬ bax **стадиальность**.

СТАДИЙНЫЙ bax **стадиальный**.

СТАДИОН *м* *idm.* stadion.

СТАДИТЬСЯ *несов.* sürüləşmək.

СТАДИЯ *ж* mərhələ, pillə, dövr; **стадия цветения хлопчатника** pambığın çiçəklənmə dövrü.

СТАДНО *нареч.* sürü halında, sürü kimi.

СТАДНОСТЬ *ж* *мн. нет* sürü halında yaşama.

СТАДНЫЙ *прил.* **1.** sürü halında yaşayan; **стадные животные** sürü halında yaşayan heyvanlar; **2.** məc. sürü kimi.

СТАДО *ср* (мн. **стада**; **1.** sürü, naxır; **2.** mal-qaranın sayı; **3.** məc. güruh, sürü; **о стадо баранов** bax **баран**; **отбиться от** (своего) стада sürüdən ayrı düşmək.

СТАЖ *м* *мн. нет* стаж; **трудовой стаж** əmək stajı.

СТАЖЕР *м* stajçı (təcrübə keçən).

СТАЖЕРКА *ж* stajçı (təcrübə keçən) qadın (qız).

СТАЖИРОВАТЬ *несов.* təcrübə keçmək.

СТАЖИРОВАТЬСЯ *несов.* bax **стажировать**.

СТАЖИРОВКА *ж* *мн. нет* təcrübə keçmə, təcrübə dövrü.

СТАЗ *м* tib. staz (*qan durğunluğu*).

СТАЗА *ж* *biol.* dəstə (*canlılar aləmində, məs. qarışqalarda, xüsusi vəzifələr daşıyan dəstə*).

СТАИВАТЬ *I* *несов.* bax **стоять**.

СТАИВАТЬ *II* *многокр. dan.* bax **стоять**.

СТАЙЕР *м* *idm.* stayer (*uzaq məsafəyə qaçış idmançısı*).

СТАЙЕРСКИЙ *прил. idm.* stayer [-i].

СТАЙКА *ж* *стая* söz. kiç. sürücük, dəstəci.

СТАЙНЫЙ *прил.* dəstə ilə uçan, dəstə ilə yaşayan.

СТАКАН *м* stəkan; **о буря в стакане воды** bax **буря**.

СТАКАННЫЙ *прил.* stəkan [-i].

СТАКАНЧИК *м* *стакан* söz. kiç. kiçik (balaca) stəkan.

СТАККАТО *нареч. mus.* stakkato (*qırıq-qırıq*).

СТАККЕР *м* *tex.* stakker (*zavod sexlərində təkərlər üzərində hərəkət edən qaldırıcı mexanizm*).

СТАКНУТЬСЯ *сов. dan.* gizlin sözləşmək, dilbir olmaq, əlbir olmaq.

СТАКСЕЛЬ *м* dəniz. staksel (*üçbucaq çərpyələn*).

СТАЛАГМИТ *м* **сталагмит** (mağaraların dibində yuxarıdan tökülən damcılardan əmələ gələn əhəngli ərp).

СТАЛАГМИТОВЫЙ *прил.* **сталагмит**

СТАЛАКТИТ *м* **сталактит** (mağaraların tavanında sızan damcılardan əmələ gələn əhəngli ərp).

СТАЛАКТИТОВЫЙ *прил.* **сталактит**

СТАЛЕБЕТОН *м* *мн. нет* *tex.* polad-beton (*metal qırıntıları ilə sement qarışığından ibarət tikinti materialı*).

СТАЛЕБЕТОННЫЙ *прил. tex.* dəmir-beton; **сталебетонные конструкции** dəmir-beton konstruksiyalar.

СТАЛЕВАР *м* xüs. poladəridən (*fəhlə*).

СТАЛЕВАРЕНИЕ *ср* *мн. нет* xüs. poladəritmə.

СТАЛЕДЕЛАТЕЛЬНЫЙ bax **сталелитейный**.

СТАЛЕЛИТЕЙНЫЙ *прил. tex.* poladtökmə (qayırma) -u[-ü]; **сталелитейный завод** poladtökmə zavodu (polad zavodu).

СТАЛЕЛИТЕЙЩИК *м* xüs. poladtökən, poladqayıran (*fəhlə*).

СТАЛЕПЛАВИЛЬНЫЙ *прил. tex.* polad-əritmə -u[-ü]; **poladəridən; стале-плавильная печь** poladəritmə peçi.

СТАЛЕПЛАВИЛЬЩИК *м* xüs. bax **стале-вар**.

СТАЛЕПРОВОЛОЧНЫЙ *прил. tex.* polad məfil -u[-ü]; **сталепроволочный цех** polad məfil sexi.

СТАЛЕПРОКАТНЫЙ *прил. tex.* poladyayma -u[-ü]; **сталепрокатный завод** poladyayma zavodu.

СТАЛЕПРОКАТЧИК *м* xüs. poladyayan (*fəhlə*).

СТАЛЕРАЗЛИВочный *прил. tex.* poladtökən; **сталеразливочный ковш** poladtökən çömçə.

СТАЛЕФАСОННЫЙ *прил. tex.* qəlib poladı tökmə [-i]; **сталефасонный цех** qəlib poladı tökmə sexi.

СТАЛИНИТ *м* *tex.* stalinit (*çox möhkəm arinti*).

СТАЛИНИТОВЫЙ *прил.* stalinit [-i].

СТАЛИРОВАННЫЙ *прич. tex.* poladlanmış (*elektroliz yolu ilə üzərinə incə polad qatı çəkilmiş*).

СТАЛИРОВАТЬ *сов. и* *несов. tex.* poladlamaq (*elektroliz yolu ilə üzərinə incə polad qatı çəkmək*).

СТАЛИРОВАТЬСЯ *несов. tex.* poladlanmaq (*incə polad qatı ilə örtülmək*).

СТАЛИРОВКА *ж* xüs. poladlama, üzərinə polad təbəqəsi çəkmə (*elektroliz vasitəsi ilə*).

СТАЛКИВАТЬ *несов.* bax **столкнуть**.

СТАЛКИВАТЬСЯ *несов.* **1.** bax **столкнуться**; **2.** itələnmək, itələnilib salınmaq (*bir yerə*); **3.** toqquşdurulmaq.

СТАЛО, СТАЛО БЫТЬ bax **стать I**.

СТАЛЬ *ж* polad; **о дамасская сталь** bax **дамасский**.

СТАЛЬНОЙ *прил.* **1.** polad; **poladdan qayırılmış; стальной нож** polad bıçaq; **2.** polad rəngli, gümüşü; **3.** məc. bərk, möhkəm, davamlı, polad kimi (*bərk*).

СТАМЕСКА *ж* iskənə.

СТАМЕСОЧНЫЙ *прил.* iskənə [-i].

СТАН I *м* bədən, qamət, qədd-qamət.

СТАН II *м* **1.** düşərgə; **полевой стан** tarla düşərgəsi; **2.** düşərgə, ordugah; **3.** qoşun, müharibə edən tərəf; **4.** köhn. nahiyyə (*inqilabdan əvvəl qəza inzibati-polis bölgəsi*).

СТАН III *м* **1.** maşın; **прокатный стан** yayma (*prokat*) maşını; **2.** toxucu dəzgahı; **3.** məh. komplekt; **стан колёс** təkər komplekti (*dörd təkər*).

СТАНДАРТ *м* standart (**1.** ülgü, ölçü, əndazə; **2.** məc. basmaqalib, şablon; **3.** nümunə).

СТАНДАРТИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* iqt. standartlaşdırma, standartlaşdırılma.

СТАНДАРТИЗИРОВАННЫЙ bax **стандартизованный**.

СТАНДАРТИЗИРОВАТЬ bax **стандартизовать**.

СТАНДАРТИЗИРОВАТЬСЯ bax **стандартизоваться**.

СТАНДАРТИЗОВАННЫЙ *прич.* standartlaşdırılmış.

СТАНДАРТИЗОВАТЬ *сов. и* *несов.* standartlaşdırmaq.

СТАНДАРТИЗОВАТЬСЯ *несов.* standartlaşdırılmaq.

СТАНДАРТНОСТЬ ж мн. *нет* 1. standartlıq, birtiplilik; 2. *мәс.* şablonluq.
СТАНДАРТНЫЙ прил. 1. standart, birtipli; 2. *мәс.* şablon, basmaqəlib.
СТАНИНА ж *tex.* 1. özü (maşın ya dəzgahın özü), dəzgah çatısı; 2. top qundağının yan tərəfi.
СТАНИННЫЙ станина *söz. sif.*
СТАНИОЛЕВЫЙ прил. *tex.* staniol -i[-i].
СТАНИОЛЬ м мн. *нет* *tex.* staniol (nazik qalay təbəqəsi, qalay folqası, zər).
СТАНИЦА ж 1. stanitsa, kazak kəndi; 2. köhn. dəstə, qatar; **станица журавлей** durna qatari.
СТАНИЧНИК м 1. kazak kəndlisi, stanitsada yaşayan kazak; 2. köhn. dəlibaş, quldur.
СТАНИЧНЫЙ прил. stanitsa -i[-i]; **станичный совет** stanitsa soveti.
СТАНКОВЫЙ ст. *м.* *rass.* dəzgahçı rəssam.
СТАНКОВЩИК м *xüs.* bax станочник.
СТАНКОВЫЙ I прил. *мә.* burdaq -i[-i]; **станковые кони** burdaq atları.
СТАНКОВЫЙ II прил. 1. dəzgahlı, lafetli; **станковый пулемёт** dəzgahlı pulemyot; 2. *rass.* dəzgah -i[-i]; **станковая живопись** dəzgah rəssamlığı, dəzgahda çəkilmiş rəsmlər.
СТАНКОЗАВОД м dəzgah zavodu.
СТАНКОСТРОЕНИЕ *ср* мн. *нет* dəzgah-qayırma, dəzgah istehsalı.
СТАНКОСТРОИТЕЛЬ м *xüs.* dəzgahqayırma mütəxəssisi, dəzgahqayıran.
СТАНКОСТРОИТЕЛЬНЫЙ прил. *tex.* dəzgahqayıran, dəzgahqayırma -u[-ü]; **станкостроительный завод** dəzgahqayırma zavodu.
СТАНОВАТЬ *несов.* *мә.* düşərgə salmaq.
СТАНОВИТЬ *несов.* *мә.* *дан.* bax ставить.
СТАНОВИТЬСЯ I *несов.* bax стать I 1-ci, 2-ci və 5-ci mənalarda; **становиться на почву чего** ...zəminində durmaq.
СТАНОВИТЬСЯ II *несов.* inkişaf prosesində olmaq, təşəkkül tapmaq, yeni əlamət və formalar almaq.
СТАНОВИЩЕ *ср* düşərgə; **становище козачников** köçəri düşərgəsi, köçəbə, oba.
СТАНОВЛЕНИЕ *ср* fəls. inkişaf prosesində törəmə, əmələ gəlmə, təşəkkül tapma, yeni əlamət və formalar alma; təşəkkül.

СТАНОВОЙ I прил. *köhn.* mərkəzi, əsas, baş; **становой хребет**, **становая жила** bir şeyin əsası, bündövrəsi, ən mühüm cəhəti, fəqərə sütunu; **становой якорь** lövbər.
СТАНОВОЙ II прил. 1. tar. nahiyyə; **становой пристав** nahiyyə pristavi; 2. *в знач. суц.* tar. nahiyyə pristavi.
СТАНОВЩИК м 1. *мә.* düşərgədə yaşayan, köçəbə əhli; 2. *қәд.* çaraxana müdiri.
СТАНОВЬЕ *ср* *мә.* bax становище.
СТАНОК I м 1. *xüs.* (müxtəlif mənalarda) dəzgah; 2. bax лафет.
СТАНОК II м *k. t.* 1. burdaq; 2. kargah; 3. köhn. çaraxana; 4. *мә.* kənd (Sibirdə); 5. *мә.* bax становище.
СТАНОЧЕК м станок I *söz. kiç.* dəzgahçıq.
СТАНОЧНИК м dəzgahda işləyən fəhlə.
СТАНОЧНИЦА ж dəzgahda işləyən fəhlə qadın (qız).
СТАНОЧНЫЙ I прил. dəzgah -i[-i].
СТАНОЧНЫЙ II прил. *xüs.* станок II *söz. sif.*
СТАНС м *ədəb.* stans (1. *şeyrdə tam qitə və ya beyt*; 2. *только мн.* belə qitə və ya beytlərdən ibarət şeir).
СТАНЦЕВАТЬ *сов.* bax танцевать.
СТАНЦИЙКА ж *дан.* станция *söz. kiç.*
СТАНЦИОННЫЙ прил. stansiya -i[-i]; **станционное здание** stansiya binası.
СТАНЦИЯ ж (müxtəlif mənalarda) stansiya; **железнодорожная станция** dəmiryol stansiyası; **телефонная станция** telefon stansiyası; **электрическая станция** elektrik stansiyası; **машинно-тракторная станция** maşın-tractor stansiyası; **леса-защитная станция** meşəqoruma stansiyası; **семеноводческая станция** toxumçuluq stansiyası.
СТАПЕЛЬ м stapel (1. *dəniz. tərsanələrdə: üzərində gəmi qayrılıb suya salınan yer, mail körpü*; 2. *tex.* təyyarə hissələrinin quraşdırılması üçün kəməci qurğu).
СТАПЕЛЬНЫЙ прил. stapel -i[-i].
СТАПЛИВАТЬ *несов.* bax стопить I 1-ci mənadə.
СТАПЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax стопиться II 1-ci mənadə; 2. ərilib qarışdırılmaq.
СТАПТЫВАТЬ *несов.* bax стоптать.

СТАПТЫВАТЬСЯ *несов.* bax стоптаться.
СТАРАНИЕ *ср* söy, cəhd, cidd-cəhd, can yandırma, qeyrət.
СТАРАТЕЛЬ м *xüs.* qızılçıxardan, qızılax-taran (fəhlə).
СТАРАТЕЛЬНО *нареч.* söylə, cidd-cəhddə.
СТАРАТЕЛЬНОСТЬ ж мн. *нет* söy, cəhd, cidd-cəhd; səylilik, çalışqanlıq.
СТАРАТЕЛЬНЫЙ прил. səyli, çalışqan, can-yandırان.
СТАРАТЕЛЬСКИЙ прил. *xüs.* qızılaxtarma -i[-i], qızılçıxaran, qızılaxtaran; **старательские работы** qızılaxtarma işləri; **старательская партия** qızılaxtaranlar dəstəsi.
СТАРАТЕЛЬСТВО *ср* мн. *нет* *xüs.* qızılçıxartma, qızılaxtarma işi.
СТАРАТЬСЯ *несов.* söy etmək, cəhd etmək, çalışmaq, can yandırmaq, əlləşmək; **рад (рады)** стараться bax рад.
СТАРЕЕ *срав. ст.* к старей I. daha köhnə; 2. daha qoca; 3. daha qədim.
СТАРЕЙШИЙ I *прев. ст.* к старей *ən* qoca, qocaman.
СТАРЕЙШИЙ II прил. böyük, yaşlı.
СТАРЕЙШИНА м *tar.* ağsaqqal, başçı, rəis; **совет старейшин** ağsaqqallar şurası (müxtəlif təşkilatlarda bəzi orqanların adı, məs.: nümayəndəlik rəhbərləri, fraksiya başçıları şurası və s.).
СТАРЕЙШИНСТВО *ср* мн. *нет* *tar.* rəislik, ağsaqqallıq, başçılıq.
СТАРЕНИЕ *ср* мн. *нет* 1. qocalma; 2. köhnəlmə.
СТАРЕНЬКИЙ старей (1-ci mənadə) *söz. kiç. və oxş.*
СТАРЕТЬ *несов.* 1. qocalmaq; 2. köhnəlmək.
СТАРЕХОНЬКИЙ прил. *дан.* старей *söz. kiç.* 1. çox qoca; 2. çox köhnə; 3. çox qədim.
СТАРЕЦ м 1. qoca, pir, ağsaqqal; 2. (dini) rəhib, abid.
СТАРЕШЕНЬКИЙ *дан.* bax старехонький.
СТАРИК м qoca (qoca kişi).
СТАРИКАН м *дан.* zar. qoca, qoca kişi.
СТАРИКАШКА м *дан.* старик *söz. kiç.*
СТАРИКОВСКИЙ прил. *дан.* qoca -i[-i]; qocayana; **стариковская походка** qoca yerişi.
СТАРИНА ж и м 1. ж köhnə zamanlar, keçmiş əyyam, uzaq keçmiş; 2. ж *соби́р.*

qədim şeylər, köhnə adət; 3. м мн. *нет* *дан.* qoca (müraciət); **тряхнуть стариной** cavanlığı yada salmaq; **по старине** köhnə adətlə, köhnə dəblə, köhnə qayda ilə.
СТАРИНА ж *бax былина* I.
СТАРИНКА ж köhnə dəb, qədim adət; **по старинке** köhnə qayda üzrə, köhnə dəb ilə; **держаться старинки** köhnə qayda ilə hərəkət etmək, köhnəlikdən əl çəkməmək, mühafizəkarlıq göstərmək.
СТАРИННЫЙ прил. 1. qədim; **старинная книга** qədim kitab; 2. köhnə, çoxdankı; **старинный друг** köhnə dost.
СТАРИНУШКА ж *старина* *söz. oxş.*
СТАРИНЩИК м köhn. əntiqəçi, qədim (əntiqə) şeylər həvəskarı.
СТАРИТЬ *несов.* 1. qocaltmaq; 2. qoca göstərmək; **борода его старит** saqqal onu qoca göstərir.
СТАРИТЬСЯ *несов.* 1. qocalmaq; 2. *дан.* özünü qoca göstərmək, özünü qocaya oxşatmaq, yaşını artırmaq.
СТАРИЦА I ж *мә.* qurumuş köhnə çay yatağı.
СТАРИЦА II ж (dini) rəhibə
СТАРИЧИНА м мн. *нет* *дан.* qoca, qoca kişi.
СТАРИЧЬИШКА м *дан.* bax старикашка.
СТАРИЧОК м I. старик *söz. kiç.*; 2. *idm.* yaşlı idmançı (yaşlılar qrupu üzrə yarışlarda iştirak edən idmançı).
СТАРИЧЬЕ *ср* *соби́р.* *дан.* qoca-mocalar.
СТАРКА ж мн. *нет* старка (köhnə tünd араq).
СТАРНОВАТЬ bax сторновать.
СТАРНОВАТЬСЯ *несов.* sünbül döyülmək (taxılın).
СТАРО... mürəkkəb sözlərin "köhnə", "qədim" mənasını verən birinci tərkib hissəsi, məs.: старомодный (köhnə modalı); старославянский (qədim slavyan).
СТАРОБИТНЫЙ прил. köhn. qədim, qədimdən qalma.
СТАРОВЕР м I. bax старообрядец; 2. *мәс.* köhn. köhnəpərəst, mühafizəkar, köhnəlikdən əl çəkməyən adam.
СТАРОВЕЦ köhn. *дан.* bax старообрядец.
СТАРОВЕРКА ж köhnə tərziqəçi qadın (qız).

СТАРОВЕРСКИЙ *прил.* *dan.* köhnə təri-qətçi -i[-i].

СТАРОВЕРСТВО *бах старообрядчество.*

СТАРОВЕРЧЕСКИЙ *köhn.* *бах старообрядческий.*

СТАРОВЕРЧЕСТВО *ср мн. нет köhn.* *бах старообрядчество.*

СТАРОВЕРЩИНА *ж мн. нет собир. köhn.* köhnə təriqətçilər.

СТАРОДАВНИЙ *прил.* 1. köhnə, qədim; 2. qədimdə olmuş, qədimdən qalma.

СТАРОДАВНОСТЬ *ж мн. нет köhnəlik,* qədimlik.

СТАРОДЕДОВСКИЙ *прил.* dədə-babadan qalma; qədim.

СТАРОЖИЛ *м köhnə,* *sakin,* *çoxdan yaşayan (bir yerdə).*

СТАРОЗАВЕТНОСТЬ *ж мн. нет 1.* köhnəpərəstlik, köhnəfikirlilik, mühafizəkarlıq; 2. qədimlik, köhnəlik.

СТАРОЗАВЕТНЫЙ *прил.* 1. köhnəpərəst, köhnəfikirlilik, mühafizəkar; 2. qədim, qədimdən qalma, köhnə.

СТАРОЗЕЛЕНЫЙ *прил.* *çoxdan becəril-məmiş (torpaq).*

СТАРОЗАПАШНЫЙ *təh.* *бах старопахотный.*

СТАРОМОДНО *нареч.* köhnə moda ilə; *старомодно одеваться* köhnə moda ilə geyinmək.

СТАРОМОДНОСТЬ *ж мн. нет 1.* dəbdən düşmə, modası köhnəlmə, modası keçmə; 2. *təc.* köhnəlik.

СТАРОМОДНЫЙ *прил.* 1. köhnə modalı, modadan çıxmış, dəbdən düşmüş; 2. *təc.* köhnə, köhnəlməmiş.

СТАРООБРАЗНОСТЬ *ж мн. нет* qocaya oxşama, qocaya oxşarlıq, qoca surəti alma.

СТАРООБРАЗНЫЙ *прил.* qocayaoxşar, qoca surətində (olan).

СТАРООБРЯД *м (dini)* *бах старообрядец.*

СТАРООБРЯДЕЦ *м (dini)* köhnə təriqətçi.

СТАРООБРЯДКА *ж (dini)* köhnə təriqətçi qadın (qız).

СТАРООБРЯДСКИЙ *прил.* köhnə təriqətçilik -i[-i] (təriqətçi).

СТАРООБРЯДСТВО *ср köhnə təriqətçilik.*

СТАРООБРЯДЧЕСКИЙ *прил. (dini)* köhnə təriqətçi(lik) -i[-i].

СТАРООБРЯДЧЕСТВО *ср мн. нет köhnə* təriqətçilik (XVII əsrdə Rusiyada dini təf-rigə nəticəsində meydana çıxmış bir sıra təriqətləri birləşdirən dini cərəyan).

СТАРОПАХОТНЫЙ *прил. təh.* *k. t.* köhnə-dən şumlanan, köhnədən istifadə edilən, çoxdan becərilən (torpaq).

СТАРОПАШНЯ *ж təh.* köhnə şum, köhnədən şumlanan yer, çoxdan istifadə olunan torpaq.

СТАРОПЕЧАТНЫЙ *прил. filol.* köhnə çaplı, qədim çaplı.

СТАРОПИСНЫЙ, СТАРОПИСЬМЕННЫЙ *прил.* köhnə yazılı, qədim yazılı.

СТАРОРЕЖИМЕЦ *м dan nifr.* köhnə fikirlilik, köhnə rejim tərəfdarı.

СТАРОРЕЖИМНОСТЬ *ж мн. нет dan.* *nifr.* köhnə fikirdə olma, köhnə rejim (idarə üsulu) tərəfdarlığı.

СТАРОРЕЖИМНЫЙ *прил.* köhnə, inqilabdan əvvəlki rejimə (idarə üsuluna) aid olan; *старорежимные времена* köhnə (inqilabdan qabaqkı) vaxtlar.

СТАРОРЕЧЬЕ *ср təh.* qurumuş çay yatağı.

СТАРОРУССКИЙ *прил. filol.* *rus orta əsr* -i[-i]; qədim *rus*; *старорусские сказки* *rus orta əsr* (qədim *rus*) nağılları.

СТАРОСВЕТСКИЙ *прил. köhn.* köhnə, qədim, köhnə zamana aid.

СТАРОСВЕТСКОСТЬ *ж мн. нет köhn.* köhnəlik, qədimlik.

СТАРОСЕЛЬЕ *ср 1.* *çoxdan məskun olan yer;* 2. keçmişdə məskun olmuş yer.

СТАРОСЛАВЯНСКИЙ *прил. dilç.* 1. qədim slavyan -i[-i]; *старославянский язык* qədim slavyan dili; 2. qədim slavyan dilində yazılmış.

СТАРОСЛУЖАЩИЙ *прил.* *çoxdan qulluq* edən (adətən 1 il hərbi xidmətdən sonra əsgərə verilən ad).

СТАРОСТА *м 1.* başçı, ağsaqqal, rəis; 2. *inq.* *əv.* kovxa, kəndxuda; 3. baş fəhlə; 4. sinif (grup) nümayəndəsi.

СТАРОСТИХА *ж köhn.* kəndxuda arvadı.

СТАРОСТЬ *ж мн. нет* qocalıq; *о на старости лет* qoca vaxtında (vaxtımda).

СТАРТ *м start* (1. *idman yarışlarının başlanma vaxtı;* 2. *əv.* *uçucu aparatların uçuşa başlama vaxtı;* 3. *qaçış idmanında:* *yarışın başlandığı yer).*

СТАРТЕР, СТАРТЕР *м 1. обычно стартер* *idm.* startçı (yarışı başlamaq üçün işarə verən şəxs); 2. *tex.* starter (avtomobil və təyyarə motorlarını avtomatik işə salan qurğu).

СТАТОВАТЬ *сов. и несов. 1. idm.* yarışa (qaçışa) başlamaq; 2. *əv.* uçuşa başlamaq, uçmağa başlamaq.

СТАРТЕРНЫЙ, СТАРТЕРНЫЙ *прил.* starter -i[-i].

СТАРТОВЫЙ *прил. 1. idm., əv.* start -i[-i]; startda olan, start xəttini göstərən; 2. başlangic, ilkin.

СТАРУХА *ж qarı, qoca arvad.*

СТАРУШЕЧИЙ *прил.* qarı kimi; qarı -i[-i]; *старушечий голос* qarı səsi.

СТАРУШЕЧКА *ж dan.* *старушка* *söz.* *kiç.* *və oxş.* qarıcıq, qarıcıqaz.

СТАРУШКА *ж старуха* *söz.* *kiç.* *və oxş.*

СТАРУШОНКА *ж dan.* *старуха* *söz.* *kiç.*

СТАРЧЕСКИЙ *прил.* qoca (qocalıq) -i[-i]; qocalara xas olan; *старческая походка* qoca yerışı.

СТАРЧЕСТВО *ср мн. нет köhn.* 1. qocalıq; 2. (dini) rahiblik, rahib həyatı, abid həyatı.

СТАРШЕ *срав. ст. к старший* *və старший* daha qoca, daha yaşlı, daha böyük.

СТАРШЕКЛАССНИК *м* yuxarı sinif şagirdi.

СТАРШЕКЛАССНИЦА *ж* yuxarı sinif şagirdi (qız).

СТАРШЕКУРСНИК *м* yuxarı kurs tələbəsi.

СТАРШЕКУРСНИЦА *ж* yuxarı kurs tələbəsi.

СТАРШЕНЬКИЙ *прил. dan.* *старший* (1-ci mənada) *söz.* *kiç.* *və oxş.*

СТАРШИЙ *прил. 1.* böyük, yaşlı; *старший брат* böyük qardaş; *старшее поколение* yaşlı nəsil; 2. baş; *старший бухгалтер* baş mühasib; 3. yuxarı, yüksək; *старший класс* yuxarı sinif; 4. *v. знач. суц. мн.* *старшие* böyükklər, *özündən böyükklər; надо слушаться старших* böyükklərin sözünə qulaq asmaq lazımdır.

СТАРШИНА *м (мн. старшины)* 1. şarşina (*rus ordusunda kiçik komandanın heyətinin dördüncü rütbəsi; hərbi donanmada serjanta bərabər rütbə*); 2. xüs. baş fəhlə; 3. *inq.* *əv.* yüzbaşı, katta, kəndxuda; 4. *inq.* *əv.* şarşina (silki təşkilatın, həmkarlar birləşməsinin və s. işlərini idarə etmək üçün seçilən şəxs).

СТАРШИНА *ж tar.* *kazak zadəgani.*

СТАРШИНСКИЙ *прил.* şarşina -i[-i].

СТАРШИНСТВО *ср мн. нет 1. (harbi)* şarşinalıq; 2. *köhn.* yüzbaşılıq, kəndxudalıq.

СТАРШИНСТВО *ср мн. нет* yaşa görə böyüklük, üstünlük, staja görə (vəzifəyə görə, rütbəyə görə) birincilik.

СТАРЫЙ *прил. 1.* qoca; 2. (müxtəlif mənələrdə) köhnə; 3. qədim; keçmiş (zaman, dövr, illər və s.); 4. əvvəlki; *вернуться на старую квартиру* əvvəlki mənzilinə qayıtmaq; *о по-старому* əvvəlki kimi; *стар и мал, и стар и млад, старый и малый* qocalardan tutmuş uşaqlara qədər, mətə ueyəndən pəpə ueyənə qədər; *старая вера* *бах старообрядчество; старое вино* *бах выдержанный; старый воробей* *бах воробей; старая дева* qarı(mış) qız; *старая (стара) песня* *бах песня; Старый свет* Avropa, Asiya, Afrika; *старый холостяк* *бах холостяк; по старой памяти* *бах память.*

СТАРЬ *ж dan.* *köhn.* 1. qədim zamanlar; 2. köhnə, qədim şey.

СТАРЬЕ *ср мн. нет собир.* köhnə şeylər, köhnə-kürüş; *cır-cındır, nimdaş paltar.*

СТАРЬЕШЧИК *м köhnə şeylər* alverçisi, köhnə-kürüşçü.

СТАСКАННЫЙ *прич. dan.* 1. daşınmış, daşınıb götürülmüş (bir yerə); 2. geyilib dağıdılmış, köhnəlməmiş, nimdaş (paltar və s.).

СТАСКАТЬ *сов. dan.* 1. daşınmaq, daşınıb götürmək (bir yerə); 2. geyinib dağıtmaq.

СТАСКИВАТЬ *несов.* *бах стаскать.*

СТАСКИВАТЬСЯ *несов. 1.* sürüdülmək, sürüdlüb aparılmaq; 2. daşınmaq, aparılmaq; 3. çəkilmək, yerindən dəbərdilmək; 4. üstündən götürülmək, çıxardılmaq; 5. çox geyinilib dağıdılmaq (paltar və s.).

СТАСОВАННЫЙ *прич.* qatılmış, qarışdırılmış, daraqlanmış (qumar kağızı).

СТАСОВАТЬ *сов.* qatmaq, qarışdırmaq, daraqlamaq (qumar kağızını).

СТАСОВАТЬСЯ *сов.* qatışmaq, qarışdırılmaq, daraqlanmaq (qumar kağızı).

СТАСОВЫВАТЬСЯ *несов.* *бах стасоваться.*

СТАТЕЙКА *ж dan.* kiçik məqalə.

СТАТЕЙНЫЙ прил. maddələr (paraqlar) üzrə düzülmüş (yerləşdirilmiş, tərtib edilmiş).

СТАТИКА ж мн. нет 1. mex. statika (nəzəri mexanikada cisimlərin tarazlığı bəhsi); 2. sükunət hali.

СТАТИСТ м 1. statist (səhnədə sözsüz rolları oynayan şəxs); 2. məc. bir işdə əhəmiyyətsiz rol oynayan adam, başqasının göstərişlə hərəkət edən adam.

СТАТИСТИК м statistik (statistika müəssisəsi).

СТАТИСТИКА ж мн. нет statistika (1. cəmiyyətin və xalq təşərrüfatının inkişafındakı kəmiyyət dəyişikliklərindən bəhs edən elm; 2. hər cür kütləvi hadisələrin miqdarca hesaba alınması); **вариационная статистика** bax **вариационный**.

СТАТИСТИЧЕСКИЙ прил. statistika [-i-]; statistik; **статистический отдел** statistika şöbəsi; **статистические данные** statistik məlumat(lar).

СТАТИСТКА ж (teatr.) statist qadın (qız).

СТАТИСТЫЙ прил. sərrast bədənli.

СТАТИЧЕСКИЙ прил. 1. statik; 2. sabit, hərəkətsiz; **статическое чувство** müvəzə hissi (bədən müvəzəliyini saxlamaq üçün insanlarda və heyvanlarda olan xüsusi hiss).

СТАТИЧНОСТЬ ж мн. нет statiklik, sabitlik.

СТАТИЧНЫЙ bax **статический** 2-ci mənad.

СТАТНОСТЬ ж мн. нет boy-buxunluluq, qədd-qamətlik, tündürlük; sərrastlıq (bədənə).

СТАТНЫЙ прил. boylu-buxunlu, qədd-qamətli, tündürüst, sərrast bədənli.

СТАТОР м tex. stator (elektrik maşınlarının və turbinlərin hərəkət etməyən (sabit) hissəsi).

СТАТОРНЫЙ прил. stator [-i-].

СТАТОСКОП м fiz. statoskop (çox həssas barometr).

СТАТОЧНЫЙ прил. **статочное ли** (это дело?) (bu) (köhn.) mümkündürmü? yaxşı işdirmi?

СТАТС-ДАМА ж инq. əv. stats-dama (saraylarda yüksək qadın rütbəsi).

СТАТСКИЙ прил. 1. köhn. bax **штатский**; 2. *инq. əv. mülki, statski* (çar Rusiyasında bəzi müəkkəb rütbə adlarının birinci hissəsi); **статский советник** mülki müşavir; **действительный статский советник** həqiqi mülki müşavir (çar Rusiyasında döndürcü dərəcəli mülki rütbə).

СТАТС-СЕКРЕТАРИАТ м инq. əv. stats-sekretariat (stats-sekretarin idarəsi).

СТАТС-СЕКРЕТАРЬ м инq. əv. stats-sekretar (çar Rusiyasında və bəzi ölkələrdə: nazirlərə və yüksək məmurlara verilən ad).

СТАТУАРНСТЬ ж heykəlkimilik, donmuşluq, hərəkətsizlik.

СТАТУАРНЫЙ прил. 1. heykəle oxşayan, heykəl şəklində (olan); 2. heykəl kimi donmuş, hərəkətsiz.

СТАТУЙКА ж dan. статуя söz. kiç.

СТАТУС м status 1. vəziyyət; tutduq yer; 2. rəs. vətəndaşın və ya hüquqi şəxsin hüquq və vəzifələrinin məcmusu.

СТАТУС-КВО м нескл. (siyasi, hüq.) status-kvo (bu anda mövcud olan yaxud vaxtilə mövcud olmuş vəziyyət); **поддержать статус-кво** mövcud vəziyyəti saxlamaq; **восстановить статус-кво** baş vermiş dəyişikliklərdən qabaq olmuş vəziyyətə qaytmaq (vəziyyəti bərpa etmək).

СТАТУТ м ras. 1. əsas qanun; 2. nizamnamə.

СТАТУТНЫЙ прил. ras. əsas qanun (nizamnamə) [-i-].

СТАТУЭТКА ж heykəlcik, kiçik heykəl.

СТАТУЯ ж abidə, heykəl; **как статуя** (стоять, сидеть) heykəl kimi (dayanmaq, oturmaq).

СТАТЬ I сов. 1. durmaq, dayanmaq; волосы стали дыбом tükərlərim biz-biz durdu; **часы** стали saat dayandı; 2. salmaq; **стать на якорь** lövbər salmaq; 3. yerləşmək, sığmaq; **стул здесь не станет** stul buraya yerləşməz; 4. başlamaq; **он взял книгу и стал читать** o, kitabı götürüb oxumağa başladı; **он стал слабеть глазами** onun gözləri zəifləməyə başlamışdır; 5. olmaq; **он стал очень нервным** o çox əsəbi olmuşdur; **что с ним стало?** ona nə olmuşdur?; 6. *dan.* kifayət etmək, çatmaq; **станет ли у тебя сил?** sənin gücün çatarmı?; 7. *dan.* oturmaq, mal olmaq, başa gəlmək; **пальто мне стало в сто тысяче**

манатов palto mənə yüz min manata oturdı; 8. donmaq, buz bağlamaq; **река стала** çay dondu; **во что бы то ни стало** hər necə olsa, mütləq, hökmən; **стало быть** beləliklə, deməli, bu surətlə; **станет** (с кozo) ...nə desən çıxar (baş verər), gözləmək olar; **с тебя (этого) станет** sənədən nə desən çıxar (gözləmək olar); **стать** дыбом ürpərmək; **его не стало**, o öldü (keçindi); **стать (стоять) грудью** bax грудь; **стать во главе чего** rəhbərlik etməyə başlamaq, ...başında durmaq; **стать в копеечку** bax **копеечка**; **стать в ружье** bax **ружье**; **стать в тупик** bax тупик; **стать между кем** aralarına girmək, ara qarışdırmaq; **стать на дороге чьей?** **стать поперек дороги кому** bax **встать**; **стать на квартиру к кому** bax **встать**; **стать на дружескую (короткую) ногу с кем** dost olmaq, dostluq etmək, yaxınlıq etmək; **стать на одну доску с кем** özünü... tay etmək; **стать поперек горла** bax горло; **ни стоять, ни сесть не умеет кто** cəmiyyətdə özünü apara bilmir.

СТАТЬ II ж (мн. стати) I. boy-buxun, qədd-qamət, bədən quruluşu; figura; 2. məc. köhn. görkəm, tip, xüsusiyyət; **под стать (кому-чему)** tam uyğun olmaq, yaraşmaq, layiq olmaq; **с какой стати?** nə üçün? nəyə görə? nəyə əsasən? nə münasibətlə?

СТАТЬИШКА ж nifr. bax **статейка**.

СТАТЬСЯ сов. безл. dan. olmaq, başına gəlmək; **может статься** ola bilsin, ola bilər, bəlkə; **с тебя (с него) стается** bax **стать I** (с тебя (этого) станет).

СТАТЬЯ ж 1. məqalə; 2. maddə; статья закона qanun maddəsi; 3. *məc.* mənbə; 4. *xüs.* dərəcə, qrup; **старшина первой статьи** birinci dərəcəli starşına (donanmada rütbə); 5. köhn. iş, məşğələ, fursət; 6. bax **стать II** 1-ci mənada; **до по всем статьям, во всех статьях** hər cəhətdən.

СТАФИЛОКОК м бакт. stafilocok (üzüm salxımına oxşar qruplar şəklində yerləşmiş bakteriya).

СТАФИЛОКОККОВЫЙ прил. stafilocok [-i-].

СТАФФАЖ м rəss. staffaj (mənzərə şəklində: əsərin mövzusu üçün əhəmiyyəti olmayan insan və ya heyvan fiqurları və s.).

СТАХАНОВЕЦ м tar. staxanovçu (SSRİ-də 30-70 illərdə əmək qabaqcılı).

СТАХАНОВКА ж staxanovçu qadın (qız).

СТАХАНОВСКИЙ прил. staxanovçu [-i-]; **стхановские бригады** staxanovçu briqadaları.

СТАЦИОНАР м stasionar (daimi, həmişə bir yerdə olan idarə, müəssisə və s.).

СТАЦИОНАРНОСТЬ ж мн. нет stasionarlıq.

СТАЦИОНАРНЫЙ прил. stasionar (1. *sabit, dəyişməz, hərəkətsiz, həmişə bir yerdə olan*; **стационарная библиотека** stasionar kitabxana; 2. *xəstəxanada müalicə edilən*; **стационарный больной** stasionar xəstə).

СТАЦИОНЕР м dəniz. stasioner (qarovul gəmis).

СТАСИЯ ж xüs. stasiya (1. *heyvanların müəyyən növünün yaşadığı yer*; 2. *müəyyən iqlimi, torpağı, bitki və heyvanat aləmi olan yer*).

СТАЧАННЫЙ прич. bax **тачаный**.

СТАЧАТЬ сов. bax **тачать**.

СТАЧЕЧНИК м tətillçi.

СТАЧЕЧНИЦА ж tətillçi qadın.

СТАЧЕЧНЫЙ прил. tətill [-i-]; **стачечное движение** tətill hərəkəti.

СТАЧИВАТЬ несов. bax **сточить**.

СТАЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax сточиться; 2. hamarlanmaq, çarxa verilmək, çarxa verilib düzəldilmək.

СТАЧКА I ж tətill.

СТАЧКА II ж 1. qoşa sapla tikmə, qoşa baxya vurma; 2. tikşi yeri.

СТАЧКА III: **войти в стачку** xəlvətcə sözləşmə; dilbirlik, saziş.

СТАЧКИЗМ м мн. нет tar. (siyasi) tətillçilik (fəhlə hərəkətində: sindikalistlərin bütün məsələləri siyasi mübarizə aparmadan tətillər yolu ilə həll etmək cəhdləri).

СТАЧКИСТ м (siyasi) tətillçilik tərəfdarı.

СТАЧНОЙ прил. qoşa sapla tikən; qoşa sapla tikilmiş.

СТАЩЕННЫЙ прич. I. sürüdülmüş, sürüdüüb aparılmış; sürüdüüb götürülmüş, sürüdüüb yığılmış (bir yerə); 2. *dan.* aparılmış; 3. çəkilmiş, çıxardılmış; 4. *dan.* oğurlanmış, çirpışdırılmış.

СТАЩИТЬ сов. 1. sürümək, sürüyüb aparmaq, sürüyüb götürmək, sürüyüb yığmaq

(bir yerə); 2. *dan.* aparmaq; 3. çəkmək, götürmək; **СТАЩИТЬ одеяло с сонного уюхулунун üstündən yorganı çəkmək**; 4. çıxartmaq; dartıb çıxartmaq; **СТАЩИТЬ перчатку с руки** əlcəyini əlindən çıxartmaq; 5. *dan.* oğurlamaq, çirpəldirmək.

СТАЩИТЬСЯ *сов. dan.* 1. yerindən tərpənmək; 2. çıxmaq (*ayaqqabı, əlcək və s.*).

СТАЯ *ж* sürü, dəstə; qatar; **стая волков** qurd (*canavar*) sürüsü.

СТАЯТЬ *сов.* ərimək.

СТВОЛ *м* 1. gövdə (*bitkilərdə*); 2. lülə (*silahda*); 3. *xüs.* şaxtanın səthdən dibə qədər olan hissəsi.

СТВОЛИК *м dan.* ствол *söz. kiç.*

СТВОЛИНА *ж dan.* 1. iri gövdə (*bitkilərdə*); 2. iri lülə.

СТВОЛИСТОСТЬ *ж мн. нет* çoxgövdəlilik (*bitkidə*).

СТВОЛИСТЫЙ *прил.* çoxgövdəli (*bitki*).

СТВОЛИТЬСЯ *несов.* gövdə bağlamaq, saplaqlanmaq (*meyvəköklər*).

СТВОЛОВАТЫЙ *прил.* gövdəyəoxşar, gövdəşəkilli, gövdə kimi.

СТВОЛОВОЙ *прил. xüs.* 1. *бax* стволый; 2. *в знач. суц.* lifçi (*şaxtada*); 3. *в знач. суц.* *бax* ствольщик.

СТВОЛОВОЙ *xüs.* ствол *söz. sıf.*

СТВОЛЬНЫЙ *прил.* 1. gövdə -i[-ı]; *ствольная часть дерева* ağacın gövdə hissəsi; *ствольная коробка ружья* tüfəngin lülə qutusu.

СТВОЛЬЩИК *м xüs.* brandspoytu idarə edən yangınsöndürən.

СТВОР *м* 1. *бax* створка; 2. *xüs.* istiqamət; 3. qarama, örtmək; 4. çayda su rejiminin tədqiq edildiyi yer; 5. *финишный створ, концевые створы дистанции* *idm.* *finiş xətti.*

СТВОРАЖИВАТЬ *несов. xüs.* *бax* створожить.

СТВОРАЖИВАТЬСЯ *несов. xüs.* 1. *бax* створожиться; 2. çürüdülmək, kəsmiyə çevrilmək (*süd*).

СТВОРЕННЫЙ *прич.* örtülmüş, bağlanmış.

СТВОРИТЬ *сов.* 1. örtmək, bağlamaq; 2. *xüs.* qaramaq.

СТВОРИТЬСЯ *сов.* 1. örtülmək, bağlanmaq; 2. *xüs.* qaranmaq.

СТВОРКА *ж* tay, lay, qanad (*qarıda və s.*).

СТВОРНЫЙ *прил. xüs.* qarayıcı; *створная линия* qarayıcı xətt.

СТВОРОЖЕННЫЙ *прич.* çürüdülmüş, kəsmiyə çevrilmiş (*süd*).

СТВОРОЖИТЬ *сов. бax* творожить.

СТВОРОЖИТЬСЯ *сов. бax* творожиться.

СТВОРОЧКА *ж dan.* створка *söz. kiç.*

СТВОРЧАТЫЙ *прил.* laylı (*qarı və s.*).

СТВОРЯТЬ *несов.* *бax* створить.

СТВОРЯТЬСЯ *несов. бax* створиться.

СТЕАРИН *м мн. нет* stearin (*mum hazırlanan maddə*).

СТЕАРИННЫЙ *бax* стеариновый.

СТЕАРИНОВЫЙ *прил.* stearin -u[-ü]; *стеариновые свечи* stearin şamlar(ı); *стеариновый завод* stearin zavodu.

СТЕБЕЛЁК *м* стебель *söz. kiç.* gövdəcik.

СТЕБЕЛЬ *м (мн. стебли)* 1. *bot.* gövdə, saplaq (*bitkidə*); 2. *çiçə, kiçik budaq.*

СТЕБЕЛЬКОВЫЙ *прил. bot.* gövdəcik -i[-ı].

СТЕБЕЛЬНЫЙ, СТЕБЛЕВОЙ *прил. bot.* gövdə (saplaq) -i[-ı].

СТЕБЕЛЬЧАТЫЙ *прил. bot.* gövdəli, saplaqlı; 5. *стебельчатый шов* su tikışı.

СТЕБЛЕВАНИЕ *ср мн. нет* *к. т., bot.* gövdə bağlama, bitkilərdə saplaq əmələ gəlməsi.

СТЕБЛЕВЫЙ *прил. bot.* 1. *бax* стебельчатый; 2. gövdə (saplaq) üzərində yerləşən.

СТЕБЛЕСТОЙ *м к. т.* tarla bitkilərinin gövdə (saplı) sıxlığı, hündürlüyü və s. cəhətdən vəziyyəti.

СТЕБЛИСТЫЙ *прил.* çox gövdəli, saplaqlı (*bitki*).

СТЕБЛО *ср мәһ.* 1. dəstə, qulp; 2. mil, qələm; 3. küləş.

СТЕГА *ж мәһ.* cığır, yol.

СТЕГАЛЬНЫЙ *прил. xüs.* sırtıyıcı, sırtıq -i[-ı].

СТЕГАЛЬЩИК *м* sırtıqçı.

СТЕГАЛЬЩИЦА *ж xüs.* sırtıqçı qadın (*qız*).

СТЕГАНКА *ж мәһ.* sırtıqlı (*don*).

СТЕГАННЫЙ *I прич.* döyülmüş, şallaqlanmış

СТЕГАННЫЙ II прич. sırtınmış, sırtıqlı.

СТЕГАНОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* steganografik; *стеганографическое письмо* steganografik yazı (*бax* стеганография).

СТЕГАНОГРАФИЯ *ж мн. нет* steganografiya (*şifrlərlə, şərti işarələrlə yazma üsulu*).

СТЕГАНУТЬ *одинокр. dan.* *бax* стегать *I.*

СТЕГАНЫЙ *прил.* sırtıqlı, sırtınmış (*adyal, yorgan*).

СТЕГАТЬ I *несов.* döymək, qamçılamaq, şallaqlamaq.

СТЕГАТЬ II *несов.* sırtımaq.

СТЕГАТЬСЯ I *несов. dan.* özünü döymək, özünü qamçılamaq; *bir-birini qamçılamaq* (*qamçılamaq*).

СТЕГАТЬСЯ II *несов. dan.* sırtınmaq.

СТЕГНО *ср köhn. мәһ.* omba, bud.

СТЕГНУТЫЙ *прич. dan.* döyülmüş, qamçılanmış, şallaqlanmış.

СТЕГНУТЬ *одинокр. бax* стегать *I.*

СТЕЖКА I *ж* 1. sırtınma, sırtıma; 2. sırtıq.

СТЕЖКА II *ж мәһ.* стега *söz. kiç.*

СТЕЖОК *м* sırtıqarası, tikişarası.

СТЕЗЯ *ж köhn. I.* yol; 2. həyat yolu.

СТЕК *м idm.* qamçı, şallaq, qırmanc.

СТЕКА *ж xüs.* heykəltəraş qələmi.

СТЕКАТЬ *несов. бax* стечь.

СТЕКАТЬСЯ *несов. бax* стечься.

СТЕКЛЕНЁТЬ *несов.* şüşəyə dönmək; öl-günləşmək (*göz*).

СТЕКЛИЛЬЩИК *м xüs.* pardaxçı (*dəri pardaxlayan fəhlə*).

СТЕКЛИТЬ *несов. I.* aynalamaq, şüşələmək (*şüşə salmaq*); 2. *xüs.* pardaxlamaq (*dərinə*).

СТЕКЛИТЬСЯ *несов. I.* aynalamaq, şüşələmək (*pəncərə və s.*); 2. *xüs.* pardaxlanmaq (*dəri*).

СТЕКЛО *ср (мн. стёкла)* 1. şüşə; 2. *соби́р.* şüşə məmulatı, şüşə şeylər; 5. *водомерное стекло* *бax* водомерный.

СТЕКЛОВАЛЬНЫЙ *xüs.* *бax* стекловарный.

СТЕКЛОВАЛЬЩИК *м xüs.* *бax* стекловар.

СТЕКЛОВАЛЬЩИЦА *ж xüs.* *бax* стекловар.

СТЕКЛОВАЛЬЩИЦА *ж xüs.* sırtıqçı qadın (*qız*).

СТЕГАНКА *ж мәһ.* sırtıqlı (*don*).

СТЕГАННЫЙ I прич. döyülmüş, şallaqlanmış

СТЕГАННЫЙ II прич. sırtınmış, sırtıqlı.

СТЕГАНОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* steganografik; *стеганографическое письмо* steganografik yazı (*бax* стеганография).

СТЕГАНОГРАФИЯ *ж мн. нет* steganografiya (*şifrlərlə, şərti işarələrlə yazma üsulu*).

СТЕКЛОВАТОСТЬ *ж мн. нет* *xüs.* şüşəyə oxşama.

СТЕКЛОВАТЫЙ *прил. xüs.* şüşəyəoxşar, şüşəyəbənzər, şüşəvari.

СТЕКЛОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* şüşə qayırmaq, şüşələdirmək, əridib şüşəyə döndərmək (*qumu*).

СТЕКЛОВАТЬСЯ *сов. и несов. xüs.* 1. şüşəyə dönmək, şüşələşmək; 2. şüşəyə döndərilmək, şüşələşdirilmək.

СТЕКЛОВИДНЫЙ *прил.* şüşəyəoxşar, şüşəvari, şüşə kimi.

СТЕКЛОВОЛОКНИСТЫЙ *прил. xüs.* şüşəlifli.

СТЕКЛОВОЛОКНО *sr. xüs.* şüşə lif.

СТЕКЛОВЫДУВАЛЬЩИК *м xüs.* *бax* стеклодув.

СТЕКЛОВЫДУВНОЙ *бax* стеклодувный.

СТЕКЛОГРАФ *м* stekloqraf (*çap cihazı*).

СТЕКЛОГРАФИРОВАННЫЙ *прич.* stekloqrafda çap edilmiş.

СТЕКЛОГРАФИРОВАТЬ *сов. и несов.* stekloqrafda çap etmək.

СТЕКЛОГРАФИРОВАТЬСЯ *несов.* stekloqrafda çap edilmək.

СТЕКЛОГРАФИСТ *м* stekloqrafçı (*stekloqrafda çap edən işçi*).

СТЕКЛОГРАФИСТКА *ж* stekloqrafçı qadın (*qız*).

СТЕКЛОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* stekloqrafiya -i[-ı]; *стеклографический способ печатания* stekloqrafiya üsulu ilə çap.

СТЕКЛОГРАФИЯ *ж* stekloqrafiya (1. *stekloqrafda çap etmə*; 2. *stekloqrafiya çapxanası*; 3. *stekloqrafda çap olunmuş nüsxə*).

СТЕКЛОДЕЛ *м xüs.* şüşəçi, şüşə sənayesi fəhləsi.

СТЕКЛОДЕЛАТЕЛЬНЫЙ *прил. xüs.* şüşə -u[-ü]; *стеклоделательный завод* şüşə zavodu.

СТЕКЛОДЕЛИЕ *ср мн. нет* *xüs.* şüşə istehsalı.

СТЕКЛОДЕЛЬНЫЙ *прил. xüs.* şüşə (istehsal) -i[-ı]; *стеклодельная промышленность* şüşə sənayesi.

СТЕКЛОДУВ *м xüs.* şüşəçi, üfürməklə şüşə hazırlayan fəhlə.

СТЕКЛОДУВНЫЙ *прил. xüs.* şüşəüfürmə -i[-ı]; şüşə -u[-ü]; *стеклодувные при-*

боры şüşəüfünmə alətləri; **стеклодувный завод** şüşə zavodu.

СТЕКЛОЗАВОД *м* şüşə zavodu.

СТЕКЛОМАССА *ж* *мн.* *нет* şüşə kütləsi.

СТЕКЛОМОЗАИЧНИК *м* *хüs.* şüşədən mozaik məmulat hazırlayan fəhlə.

СТЕКЛООЧИСТИТЕЛЬ *м* şüşətemizləyən (avtomobil, parovoz şüşəsinə düşən qarı, yağış təmizləyən cihaz; şüşətemizləyən maddə və s.).

СТЕКЛОПЛАВ *м* *хüs.* bax **стекловар**.

СТЕКЛОПЛАВИЛЬНЫЙ *хüs.* bax **стекловарный**

СТЕКЛОРЕЖУЩИЙ *прил.* *хüs.* şüşəkəşən; **стеклорежущие инструменты** şüşəkəşən alətlər.

СТЕКЛОРЕЗНЫЙ *прил.* şüşəkəşən.

СТЕКЛОРЕЗОЧНЫЙ bax **стеклорезный**.

СТЕКЛОРЕЗ *м* *хüs.* 1. şüşəkəşən fəhlə (şüşə sənayesində); 2. şüşəkəşən alət.

СТЕКЛОФАРФОРЩИК *м* *хüs.* şüşə-çini sənayesi işçisi.

СТЕКЛУЕМОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *хüs.* şüşələşmə qabiliyyəti.

СТЕКЛУЕМЫЙ *прил.* *tex* şüşələşdirilə bilən, şüşələşən.

СТЕКЛЫШКО *ср* 1. **стекло** *söz. kiç.* 2. şüşə parçası, şüşə qırığı; *♦ как стеклышко* tərtəmiz, saf, şüşə kimi.

СТЕКЛЯНИСТЫЙ *прил.* şüşəyə oxşayan.

СТЕКЛЯННИЦА *ж* *zool.* şüşəqanad (meyvə bağlarına ziyan verən cücü).

СТЕКЛЯНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* cansızlıq; ölgünlük, işıqsızlıq, ifadəsizlik (gözdə, baxışda).

СТЕКЛЯННЫЙ *прил.* 1. şüşə -u[-ü]; **стеклянная трубка** şüşə boru; 2. şüşəli, aynalı; 3. *мәс.* ölgün, cansız, işıqsız, ifadəsiz (qəzələr, baxış və s.); *♦ стеклянная бумага* sumbata kağızı.

СТЕКЛЯРУС *м* *мн.* *нет* *собр.* şüşə muncuq.

СТЕКЛЯРУСНИК *м* *хüs.* şüşə muncuq ustası.

СТЕКЛЯРУСНЫЙ *прил.* şüşə muncuqdan qayrılmış, şüşə muncuq -i[-i].

СТЕКЛЯШКА *ж* *дан.* 1. şüşədən qayrılmış kiçik şey; 2. şüşə parçası, şüşə qırığı.

СТЕКОЛЬЩИКО *ср* *мә.* bax **стекольце**.

СТЕКОЛЬНЫЙ *прил.* şüşə -i[-i]; **стекольная промышленность** şüşə sənayesi.

СТЕКОЛЬЦЕ *ср* *дан.* **стекло** *söz. kiç. və oxş.* **СТЕКОЛЬЧАТЫЙ** *прил.* *köhn.* şüşəli, şüşə salınmış.

СТЕКОЛЬЩИК *м* 1. şüşəsalan; 2. şüşəçi, şüşə mütəxəssisi.

СТЕЛА *ж* stela (yazısı olan daş plitə ya da sütun).

СТЕЛЕННЫЙ *прил.* içlik; **стелечная кожа** içlik dəri, ayaqqabı içinə salınan dəri.

СТЕЛИТЬ *несов. дан.* bax **стлать**.

СТЕЛИТЬСЯ *несов.* bax **стлаться**.

СТЕЛЛАЖ *1* *м* *хüs.* 1. qəfəse; **книжные стеллажи** kitab qəfəsesi; 2. stellaj (bir şeyi dik halda saxlamaq üçün qurğu).

СТЕЛЛАЖ *2* *м* *мә.* tic. stellaj (qiymətli kəğızlardan bir miqdarının müəyyən müqafat müqabilində müəyyən məzənnə ilə alınmasına və ya satılmasına dair şərtlə birja sazişi).

СТЕЛЛАЖНЫЙ *прил.* qəfəse -i[-i].

СТЕЛЛИТ *м* *мн.* *нет* *tex.* stellit (çox bərk metal ərintisi).

СТЕЛЛИТОВЫЙ *прил.* *tex.* stellit -i[-i], stellitdən qayrılmış.

СТЕЛЬКА *ж* içlik (ayaqqabıda); *♦ пьян как стелька* bərk kefidir, lülqənbərdir.

СТЕЛЬНАЯ *прил.* *k. t.* boğaz (inək, camış, fil və s.).

СТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *k. t.* boğazlıq (inəklərdə).

СТЕЛЮГА *ж* *хüs.* 1. bax **слега**; 2. körpücük (tikinti işlərində).

СТЕЛЮЩИЙСЯ *прич. и прил.* düşənən, sərilən.

СТЕМНА *нареч. дан.* qaranlıqkən, səhər açılmamışdan.

СТЕМНЕТЬ *сов.* 1. *безл.* qaranlıqlaşmaq, qaranlıq çökmək; 2. qaralmaq.

СТЕМНЕТЬСЯ *сов. безл. дан.* qaranlıq düşmək.

СТЕН *м* *tex.* sten (bir ton ağırlığı olan kütləyə saniyədə bir metr sürət verən güc vəhid).

СТЕНА *ж* (*мн.* **стены**) 1. divar; 2. bari, hasar, sədd; 3. *мәс.* six sıra, səf; *идти стеной* six sıralarla getmək; *♦ в стенах (чего)* ...daxilində, ...içerisində; *в четырёх*

стенах (сидеть, жить) dörd divar arasında (oturmaq, yaşamaq); **как об стену** goroх elə bil divara deyirsən, faydasızdır; **как на каменную стену надеяться** (положиться) inanmaq, bel bağlamaq; **стена в стену; стена об стену** divar-divara, lap bir-birinin yanında, yaxın qonşuluqda, qarşı-qarşıya; **на стену лезть** divara dirəşmək (acığında); **прижать, припереть к стене** sıxışdırmaq, divara dirəmək; **китайская стена** bax **китайский**; **как за каменной стеной** (быть, находиться) arxası olmaq, dayağı olmaq; (*и*) у стен есть уши divarların da qulağı var.

СТЕНА *ср* *köhn.* ah-zar, ah-uf, inilti; inildəmə.

СТЕНАТЬ *несов. köhn.* ah-zar etmək, ah-uf etmək, inildəmək.

СТЕНГАЗЕТА *ж* (стенная газета) divar qəzeti.

СТЕНГАЗЕТНЫЙ *прил.* divar qəzeti -i[-i]; **стенгазетная статья** divar qəzeti məqaləsi.

СТЕНД *м* stend (1. *sərgi*; 2. *tex.* zavodda hazır məşinləri yoxlamaq üçün xüsusi yer; 3. *idman* və təlim atıcılığı üçün xüsusi yer).

СТЕНДЕР *м* *tex.* stender (yağın borusuna su vermək üçün yeraltı su kəmərinin kranı üzərində qurulan kolonka).

СТЕНДЕРНЫЙ *прил.* *хüs.* stender -i[-i].

СТЕНДИСТ *м* *хüs.* stendçi, sərgiçi (sərgiyə gələnlərə məlumat verən şəxs).

СТЕНДОВИК *м* 1. stendçi, stend atıcısı; 2. stenddə işləyən fəhlə.

СТЕНДОВЫЙ *прил.* stend -i[-i]; stenddə aparılan.

СТЕНКА *ж* 1. bax **стена**; 2. divarcıq; *♦ поставить к стенке* güllələmək; **стенка в стеньку; стенка об стеньку** bax **стенка**; **прижать к стенке кого** bax **прижать**; **припереть к стенке кого** bax **припереть**; **лезть на стенку** bax **лезть**; **как об стенку** (в стеньку, от стеньки) goroх elə bil divara dəyir, kar etmir, qulağıma girmir.

СТЕНКОР *м* (корреспондент стеной газеты) divar qəzeti müxbiri.

СТЕННИК *м* *мә.* ağac qurdu.

СТЕННОЙ *прил.* divar -i[-i]; **стенные часы** divar saati.

СТЕНОБИТНЫЙ *прил.* *tar.* divardələn, divardəğidən, divardəşən; **стенобитные орудия** divardələn alətlər (qədimdə).

СТЕНОБОЙНЫЙ bax **стенобитный**.

СТЕНОВОЙ *прил.* *хüs.* divar -i[-i] (*material, blok və s.*).

СТЕНОГРАММА *ж* stenogram (*stenografik yazı*).

СТЕНОГРАММНЫЙ *прил.* stenogram -i[-i]; stenografiya üsulu ilə yazılmış.

СТЕНОГРАФ *м* bax **стенографист**.

СТЕНОГРАФИРОВАНИЕ *ср* stenografiya-sını götürmə.

СТЕНОГРАФИРОВАННЫЙ *прич.* stenografiyası götürülmüş.

СТЕНОГРАФИРОВАТЬ *сов. и несов.* stenografiyasını götürmək (*stenografiya üsulu ilə yazmaq*).

СТЕНОГРАФИРОВАТЬСЯ *несов.* stenografiyası götürülmək (*stenografiya üsulu ilə yazmaq*).

СТЕНОГРАФИСТ *м* stenografçı, stenografist (*stenografiya mütəxəssisi*).

СТЕНОГРАФИСТКА *ж* stenografçı, stenografist qadın (qız).

СТЕНОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* 1. stenografiya -i[-i]; **стенографическая система** stenografiya üsulu (sistemi); 2. stenografik; **стенографический отчет** stenografik hesabat; 3. *мәс. дан.* olduğu kimi, hərfi-hərfinə.

СТЕНОГРАФИЯ *ж* *мн.* *нет* stenografiya (*dənəşilən sözləri xüsusi işarələrlə cəld yazma üsulu*).

СТЕНОЗ *м* *мн.* *нет* *tib.* stenoz (*organizmdəki dəlik və ya kanalların daralması*).

СТЕНОЗНЫЙ *прил.* *tib.* stenoz -i[-i].

СТЕНОКАРДИЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* stenokardiya (*döş anginası; ürək xəstəliyi*).

СТЕНОЛАЗ *м* *zool.* tixedrom (*dik qayalara dirəməşə bilan quş cinsi*).

СТЕНОП *м* *фот.* stenop (*obyektiv əvəzinə çox kiçik dəliyi olan fotokamera*).

СТЕНОПІСЕЦ *м* nəqşkar (*divarda rəsm çəkən rəssam*).

СТЕНОПИСНЫЙ *прил.* nəqşkarlıq -i[-i].

СТЕНОПИСЬ *ж* *мн.* *нет* 1. nəqşkarlıq (*divarda, tavanda şəkil çəkmə*); 2. divarda çəkilmiş şəkillər.

СТЕНОТИПІСТ *м хüs.* stenotipçi (söylənən nitqi stenotipiya üsulu ilə yazan müəssis).

СТЕНОТИПІСТКА *ж хüs.* stenotipçi qadın (qız).

СТЕНОТИПІЧЕСКИЙ *прил.* хüs. stenotipiya -i[-1].

СТЕНОТИПИЯ *ж мн. нет хüs.* stenotipiya (хüsusi yazı maşınlarında yazılan stenogram yazısı).

СТЕНТОР *м zool.* stentor (bədəni qıfı və ya boruya oxşayan infuzoriya növü).

СТЕНЬ *ж тәһ.* kölgə.

СТЭНЬГА *ж дәнiz.* stenqa (iki ağacdən ibarət olan dorun yuxarı, ikinci hissəsi).

СТЭНЬГОВЫЙ *прил.* дәнiz. stenqa -i[-1].

СТЕНЯЩИЙ *прич.* ah-vay edən, ah-uf edən, inildəyən.

СТЭПЭННИЧАТЬ *несов.* özünü çəkmək, təşəxxüslənmək, lovğalanmaq, təköbbürlənmək.

СТЭПЭННО *нареч.* təmkinlə, vüqarla, ağır, ciddi surətdə; **степенно поклониться** təmkinlə salam vermək.

СТЭПЭННОСТЬ *ж мн. нет* təmkin, vüqar, ağırlıq, ciddilik.

СТЭПЭННЫЙ *прил.* 1. ağır, təmkinli, vüqarlı, ciddi; 2. yaşlı, müsün, ahıl; **человек степенного возраста** ahıl adam.

СТЭПЭНСТВО *ср мн. нет көһн.* bax **степенность**.

СТЭПЭНЬ *ж (мн. степенн)* 1. dərəcə; 2. rütbə; 3. riyaz. qüvvət; **в высшей степени** son dərəcə, olduqca; **в значительной степени** əsasən, əsas etibarilə, əhəmiyyətli dərəcədə; **в равной степени** eyni dərəcədə; **до некоторой степени** qismən, müəyyən dərəcəyə qədər; **ни в какой степени, ни в малейшей степени** heç bir vəchlə, qətiyyə, əsla; **степени сравнения** (gram.) müqayisə dərəcələri.

СТЭПНОЙ *прил.* çöl -i[-1]; **степные растения** çöl bitkiləri.

СТЭПНЯК *м* 1. çöllü; 2. çöl atı; 3. *zool.* çöl cüllütü.

СТЭПНЯЧКА *ж* 1. çöllü qadın (qız); 2. *k. t.* stepnyačka (payızlıq buğda növü).

СТЭПС *м дәнiz.* steps (gəminin göyörtəsinə dor ağacının keçirildiyi çıxur).

СТЭПЬ *ж (мн. степн)* çöl, düz, bozqır.

СТЭР *м хüs.* ster (metrik sistemdə: 1 kubmetrə bərabər həcm ölçüsü).

СТЭРВА 1. *ж көһн.* leş, cəmdək; 2. *м и ж* əclaf, murdar, rəzil, nacins (söyüş); 3. *м и ж dan.* şeytan, iblis (söyüş).

СТЭРВЭНЭТЬ *несов. dan.* bax **остервенеть**.

СТЭРВЭЦ *м dan.* bax **стерва** 2-ci mənada.

СТЭРВОДНЫЕ *мн. (ед. стэрводное ср)* *zool.* leşeyən heyvanlar.

СТЭРВЯТИНА *ж мн. нет dan.* leş, cəmdək.

СТЭРВЯТНИК *м zool.* 1. leşeyən qartal; 2. *мәс.* quzğun.

СТЭРОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* riyaz. stereoqrafik; **stereoqrafiya** -i[-1].

СТЭРОГРАФИЯ *ж мн. нет riyaz.* stereoqrafiya (müstəvi üzərində kürə və başqa həndəsi cisim səthinin xəyali təsviri).

СТЭРООЗВУК *м* stereosəs, stereofonik səs.

СТЭРОКИНО *ср нескл.* stereokino, stereoskopik kino.

СТЭРОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* riyaz. stereometriya -i[-1], stereometrik; **стереометрическая задача** stereometrik məsələ (stereometriya məsələsi).

СТЭРОМЕТРИЯ *ж мн. нет riyaz.* stereometriya (həndəsənin səthlərin və cisimlərin fəzadə qarşılıqlı vəziyyətindən bəhs edən şöbəsi).

СТЭРОСКОП *м* stereoskop (iki eyni şəkli, hər iki gözə baxdıqda, bir şəkli kimi göstərən optik cihaz).

СТЭРОСКОПИЧЕСКИЙ *прил.* stereoskop -i[-1]; **стереоскопическое кино** bax **стереокино**.

СТЭРОСКОПИЧНОСТЬ *ж* stereoskopiklik.

СТЭРОСКОПИЧНЫЙ *прил.* stereoskopik.

СТЭРОСКОПИЯ *ж* stereoskopiya.

СТЭРОТИП *м мәтб.* stereotip (metal, rezin lövhəcik üzərinə keçirilmiş mətbəə yığıntı və yaxud klşesi surəti).

СТЭРОТИПЕР *м мәтб.* stereotipçi (stereotip hazırlayan fəhlə).

СТЭРОТИПИРОВАННЫЙ *прич. мәтб.* stereotiplənmiş, stereotipi hazırlanmış.

СТЭРОТИПИРОВАТЬ *сов. и несов. мәтб.* stereotipləmək, stereotipini hazırlamaq.

СТЭРОТИПИРОВАТЬСЯ *несов. мәтб.* stereotiplənmə, stereotipi hazırlanmaq.

СТЭРОТИПИЯ *ж мн. нет мәтб.* stereotipiya (matrisə və stereotiplər hazırlama üsulu və prosesi).

СТЭРОТИПНОСТЬ *ж мн. нет* stereotiplik; eynilik, şablonluq.

СТЭРОТИПНЫЙ *прил.* 1. stereotip; **стереотипная пластинка** stereotip lövhəsi; 2. *мәс.* təkrar, adi, şablon, çeynənmiş.

СТЭРОТИПНИК *м* bax **стереотипер**.

СТЭРОТРУБА *ж хüs.* stereotruba, stereoskopik boru.

СТЭРОФОНИЧЕСКИЙ *прил.* stereofonik; **стереофоническое кино** stereofonik kino.

СТЭРОФОНІЯ *ж* stereofoniya (səsin fəzadə yayılması).

СТЭРОФОТОГРАФИЯ *ж* stereofotografiya.

СТЭРОХИМИЧЕСКИЙ *прил.* kim. stereo-kimya -i[-1]; **стереокимия**; **стереохимическое явление** stereokimya hadisəsi.

СТЭРОХИМИЯ *ж мн. нет kim.* stereo-kimya (kimyanın atom və molekulların fəzadə yerləşməsinə tədqiq edən şöbəsi).

СТЭРОЭКРАН *м* stereokran (stereo-film-lər göstərmək üçün ekran).

СТЭРОЭФФЭКТ *м* stereoeffekt (göstərilən kino şəklinin qabarıqlıq, həcmilik effekti).

СТЭРЭТЬ *сов.* 1. silmək; 2. pozmaq, sürtüb təmizləmək; 3. sürtmək, sürtüb yaralamaq, sıyımaq; 4. narınlaşdırmaq, ovmaq; 5. yox etmək, silib aparmaq; **стереть с лица земли** yer üzündən götürmək, məhv etmək, külünü göyə sovurmaq; **стереть в порошок кого** bax **порошок**.

СТЭРЭТЬСЯ *сов.* 1. (silinib) getmək, silinmək; **краска стёрлась со стены** divarın rəngi getmişdir; 2. *мәс.* yox olmaq, itib getmək, silinib getmək; 3. sürtülmək, yeyilmək; 4. narınlaşmaq, tərəvətinə itirmək.

СТЭРЭЧЬ *несов.* 1. qorumaq, keşiyini çəkmək; 2. güdmək, pusmaq.

СТЭРЭЧЬСЯ *несов. dan.* bax **остерегаться**.

СТЭРЖЕНЕК *м* стержень söz. kiç.

СТЭРЖЕНЬ *м* 1. ox, mil, qol (maşınlarda, mexanizmlərdə və s.); 2. *tex.* qolub (tökmə işində); 3. özək (çibanda, yarada); 4. *мәс.* əsas, təməl, mərkəz; **стержень всей работы** bütün işin əsası.

СТЭРЖЕВОЙ *прил.* 1. *tex.* oxlu, milli, qollu; 2. *мәс.* əsas, baş, mühüm, mərkəzi.

СТЭРИЛИЗАТОР *м хüs.* sterilizator (1. sterilizasiya cihazı; 2. sterilizasiya müəssisəsi).

СТЭРИЛИЗАЦИОННЫЙ *прил.* sterilizasiya -i[-1].

СТЭРИЛИЗАЦИЯ *ж* 1. sterilizasiya; steriləşdir(il)mə, mikrobsuzlaşdır(il)mə; 2. ax-tala(n)mə, dölsüzləşdir(il)mə.

СТЭРИЛИЗОВАННЫЙ *прич.* steriləşdirilmiş, mikrobsuzlaşdırılmış.

СТЭРИЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* 1. sterilizasiya etmək, steriləşdirmək, mikrobsuzlaşdırmaq; 2. axtalamə, dölsüzləşdirmək.

СТЭРИЛИЗОВАТЬСЯ *несов.* 1. sterilizasiya edilmək, steriləşdirilmək, mikrobsuzlaşdırılmaq; 2. axtalanmaq, dölsüzləşdirilmək.

СТЭРИЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. sterillik, mikrobsuzluq 2. dölsüzlük.

СТЭРИЛЬНЫЙ *прил.* 1. *tib.* steril, mikrob-suz, mikrob-lardan təmizlənmiş; 2. dölsüz, sonsuz, döl verməyən.

СТЭРЛИНГ *м:* фунт стерлингов funt sterlinq (İngiltərədə pul vahidi).

СТЭРЛИНГОВЫЙ *прил.* sterlinq -i[-1].

СТЭРЛЯДКА *ж dan.* стерлядь söz. kiç

СТЭРЛЯДЬ *ж zool.* çökə (balıq).

СТЭРЛЯЖИЙ *прил.* çökə -i[-1]; **стерляжья уха** çökə şorbəsi.

СТЭРЛЯЖИНА *ж мн. нет* çökə əti.

СТЭРНЬ, СТЭРНЯ *ж мн. нет k. t.* 1. köv-şənlik, biçilmiş tarla (yeri); 2. *собиру.* köv-şən.

СТЭРПЭТЬ *сов.* dözmək, tab etmək (gətirmək), davam gətirmək, tablaşmaq, keçirmək; **стерпеть обиду** acı sözləri udmaq.

СТЭРПЭТЬСЯ *сов. dan.* öyrəşmək, adət etmək, alışmaq, dözmək; **стерпеться с обстановкой** şəraitə öyrəşmək.

СТЭРПЛИВАТЬ *несов. dan.* bax **стерпеть**.

СТЭРПЛИВАТЬСЯ *несов. dan.* bax **стерпеться**.

СТЭРТОСТЬ *ж* sürtülmə, sürtüklük.

СТЭРТЫЙ *прич. и прил.* 1. silinmiş, silinib getmiş; 2. pozulmuş, sürtülüb təmizlənmiş, sürtülüb getmiş; 3. sürtülmüş, sıyrılmış; 4. narınlaşdırılmış, ovulmuş, narın.

СТЭСАННЫЙ *прич.* yonulmuş.

СТЭСАТЬ *сов.* yonmaq.

СТЕСНЕНИЕ *ср* 1. məhdudlaşdır(ıl)ma, sıxışdır(ıl)ma; 2. çətinləşdir(ıl)mə; 3. təzyiq, sıxıntı; 4. *məc.* sıxılma, utanma; **без стеснения** sıxılmadan, utanmadan.

СТЕСНЁННОСТЬ *ж мн. нет* 1. sıxıntıda olma; sıxıntı çəkmə; 2. sıxıntı, çətinlik, məhdudluq.

СТЕСНЁННЫЙ *прич. и прил.* 1. sıxılmış, sıxışdırılmış; sıxıntıya salınmış; 2. sıxıntılı, çətin, zəhmətli.

СТЕСНИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. çətinlik, sıxıntı; 2. utancaqlıq.

СТЕСНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. utancaq; 2. çətin, sıxıntılı.

СТЕСНИТЬ *сов.* 1. sıxmaq, sıxışdırmaq; 2. sıxıntı vermək, təzyiq etmək, sıxışdırmaq; 3. *məc.* məhdudlaşdırmaq, əl-qolunu bağlamaq; 4. bax **сжать** I 2-ci mənada.

СТЕСНИТЬСЯ *сов.* 1. sıxışmaq, bir-birini sıxmaq, yığışmaq; 2. özünü sıxışdırmaq (sıxmaq); 3. bax **сжаться** 2-ci mənada.

СТЕСНЯТЬ *несов.* bax **стеснить**.

СТЕСНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **стесниться**; 2. utanmaq, sıxılmaq; xəcalət çəkmək; 3. sıxışdırılmaq, əziyyət verilmək, zəhmət verilmək.

СТЕСОВЩИК *м хüs.* dabbac.

СТЁСЫВАТЬ *несов.* bax **стесать**.

СТЁСЫВАТЬСЯ *несов.* yonulmaq.

СТЕТОГРАФ *м tib.* stetoqraf (*tənəffüs zamanı döş qəfəsinin hərəkətini yazan cihaz*).

СТЕТОГРАФИЧЕСКИЙ *прил. tib.* stetoqraf (*stetoqrafiya*) -i[-i]; stetoqrafik.

СТЕТОГРАФИЯ *ж мн. нет tib.* stetoqrafiya (*stetoqraf vasitəsilə döş qəfəsinin hərəkətini tədqiq etmə*).

СТЕТОСКОП *м tib.* stetoskop (*ürək və ciyərlərin tonunu yoxlamaq üçün boru*).

СТЕТОСКОПИЧЕСКИЙ *прил. tib.* stetoskop (*stetoskopiya*) -i[-i]; stetoskopik; **стетоскопическое исследование** stetoskopik yoxlama (müayinə).

СТЕТОСКОПИЯ *ж мн. нет tib.* stetoskopiya (*stetoskop vasitəsilə tədqiqat, stetoskop vasitəsilə ürək və ciyərlərin tonunu yoxlama*).

СТЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. birləşmə, qovuşma, toplaşma, yığışma, bir yerə yığışma; 2. izdiham; 3. **стечение обстоятельств** (təsədüfən yaranmış) vəziyyət, şərait.

СТЕЧЬ *сов.* axmaq, axıb tökülmək.

СТЁЧЬСЯ *сов.* 1. (axıb) birləşmək, (axıb) qovuşmaq; 2. *məc.* toplaşmaq, yığışmaq, axıb gəlmək, bir yerə yığışmaq.

СТИБРЕННЫЙ *прич. vulq.* oğurlanmış, çırpışdırılmış.

СТИБРИТЬ *сов.* vulq. oğurlamaq, çırpışdırmaq.

СТИВИДОР *м дəniz.* stividor (*limanlarda yük vurub boşaldan fəhlələrin başçısı və ya bu işlərin icarəçisi*).

СТИГМА *ж* 1. *tar.* damğa (*qədim Yunanistanda: qulların və ya cinayətkarların bədənində vurulan damğa*); 2. *köhn.* qanlı yara; 3. *tib.* əlamət, nişanə, ləkə, ignə yeri, neş-tər yeri (*dəriddə*); 4. *zool.* stiqla (*buğumayaqlılarda nəfəs boruclarının - traxeyaların dəliyi*).

СТИГМАТ *м* bax **стигма**.

СТИГМАТИЗАЦИЯ *ж, СТИГМАТИЗМ* *мн. нет tib.* stiqlatizm (*bədənə qanlı yaraların, stiqlaların olması*).

СТИГМАТИК *м tib.* yaralı-xoralı, bədənini yara basmış adam.

СТИЛЕВОЙ *бax* **стилистический** 2-ci mənada.

СТИЛИЗАТОРСТВО *ср* **стилизация** 1-ci mənada.

СТИЛЕТ *м* stilet (*üçtiyəli kiçik xəncər*).

СТИЛИЗАТОР *м* stilizator (*stilizasiya ilə məşğul olan adam*).

СТИЛИЗАТОРСКИЙ *прил.* stilizator -i[-i].

СТИЛИЗАЦИЯ *ж* 1. stilizasiya, stilləşdirmə, üslublaşdırma (*bir sənət əsərinə müəyyən üslubun (stilin) xüsusiyyətlərini vermə*); 2. başqasının əsərinə təqlid.

СТИЛИЗОВАННОСТЬ *ж мн. нет* stilləşdirilmə; bir stilin (üslubun) xarakterik xüsusiyyətlərinə təqlid edilmə.

СТИЛИЗОВАННЫЙ *прич.* stilləşdirilmiş, üslublaşdırılmış.

СТИЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* üslublaşdırmaq, stilləşdirmək, ...üslubu vermək; **стилизовать рисунок под образцы древней живописи** şəklə qədim rəssamlıq nümunələri üslubu vermək.

СТИЛИЗОВАТЬСЯ *несов.* stilləşdirilmək, üslublaşdırılmaq, müəyyən üsluba salınmaq, müəyyən üsluba düşmək.

СТИЛИСТ *м* üslubçu, stilist (*gözlə üslubu olan adam, gözlə qələmi olan adam*).

СТИЛИСТИКА *ж мн. нет* dilç., ədəb. stilistika, üslubiyyət (*üslub haqqında nəzəriyyə*).

СТИЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. stilistika, üslubiyyət -i[-i]; **стилистические категории** stilistika kateqoriyaları; 2. üslub -i[-i]; stilistik; **стилистические особенности** üslub xüsusiyyətləri.

СТИЛКА *ж* sərmə, döşəmə (*qurumaq və ya islanmaq üçün*).

СТИЛО *ср* **нескл.** bax **стилограф**.

СТИЛОБАТ *м* *arx.* stilobat (*sütunlar üçün özü*).

СТИЛОГРАФ *м* stiloqraf (*qələm-karandaş; bir ucu pero, o biri ucu karandaş olan qələm*).

СТИЛОЧНЫЙ *прил.* döşəyən, sərən (*maşın*).

СТИЛЬ I 1. üslub; 2. üsul, qayda, tərz, səpki; 3. **в стиле кого-чего; в каком стиле** ...stil-də; ...stilində, ...səpkisində.

СТИЛЬ II *м* stil (*tarix hesabı üsulu; köhnə və yeni stil*).

СТИЛЬ *м* stilb (*işıq parlaqlığının beynəlxalq vahidi*).

СТИЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* müəyyən üslubda olma, müəyyən üsluba riayət etmə.

СТИЛЬНЫЙ *прил.* 1. müəyyən üslubda olan; 2. *dan.* modabaz.

СТИЛЬЩИК *м хüs.* qurumaq üçün torfı sərən işçi.

СТИЛЯГА *м и ж* *dan.* nifr. stilyaqa (*guya ən son moda sayılan qərībā geyimi, qiyafəsi, zahiri görünüşü ilə özünü başqalarından ayıran adam; modabaz, bəzəkbaz*).

СТИМУЛ *м* stimül (*1. hərəkətgətirici səbəb, şirnikdirici, həvəs və maraq oyadıcı amil; 2. psixol. reaksiyotəradici səbəb*).

СТИМУЛИРОВАНИЕ *ср* stimullaşdırma, həvəsləndirmə, şirnikdirmə, təşviq etmə, şövləndirmə.

СТИМУЛИРОВАННЫЙ *прич.* stimullaşdırılmış, təkan verilmiş, həvəsləndirilmiş, şövləndirilmiş.

СТИМУЛИРОВАТЬ *сов. и несов.* stimullaşdırmaq, stimül yaratmaq, hərəkət vermək, təkan vermək, həvəsləndirmək, şirnikdirmək, təşviq etmək, şövləndirmək.

СТИМУЛИРОВАТЬСЯ *несов.* stimullaşdırılmaq, stimül yaradılmaq, hərəkətə gətirilmək, təkan verilmək, həvəsləndirilmək, şirnikləndirilmək, təşviq edilmək.

СТИМУЛЯТОР *м* stimulyator (*bitkilərin böyüyüb artmasına kimyəvi və ya fiziki təsir*).

СТИМУЛЯЦИЯ *ж к. t.* stimulyasiya bitkilərin böyüyüb artmasına kimyəvi və ya fiziki təsir).

СТИПЕНДИАЛЬНЫЙ *прил.* təqaüd (*stipendiya*) -i[-i].

СТИПЕНДИАТ *м* təqaüdcü, stipendiya alan (*tələbə*).

СТИПЕНДИАТКА *ж* təqaüdcü, stipendiyaçı qız.

СТИПЕНДИЯ *ж* təqaüd, stipendiya.

СТИПЛЕР *м idm.* tipler (*manelərdən atılıb keçmək üçün xüsusi təlim görmüş at*).

СТИПЛЬ-ЧЕЗ *м idm.* stipl-çez (*maneli qaçış və ya cıdır*).

СТИРАКС *м* stiraks (*1. bot. tropik və subtropik ölkələrdə bitən ağac; 2. həmin ağacın qatranından alınan ətirli maddə*).

СТИРАКОВЫЙ *прил.* stiraks -i[-i].

СТИРАЛЬНЫЙ *прил.* 1. paltaryuyan; **стиральная машина** paltaryuyan maşın; 2. yuyucu (*toz*).

СТИРАНИЕ II *ср мн. нет* bax **стирка**.

СТИРАНЫЙ *прич.* yuyulmuş (*paltar*); **ни разу не стиранный рубашка** bir dəfə də yuyulmamış köynək.

СТИРАНЫЙ *прил.* yuyulmuş, təmiz (*paltar*); **стираное белье** yuyulmuş (*təmiz*) dəyişək.

СТИРАТЬ I *несов.* bax **стереть**.

СТИРАТЬ II *несов.* yumaq (*paltar*).

СТИРАТЬСЯ I *несов.* bax **стереться**.

СТИРАТЬСЯ II *несов.* yuyulmaq (*paltar*).

СТИРКА *ж* yuma, yuyulma (*paltar*).

СТИРОЛ *м мн. нет* kim., tex. stiroil (*1. bəzi tropik ağacların qatranından alınıb, əriy-yat və sabun istehsalında işlədilan ətirli maddə; 2. həmin maddədən hazırlanan plastik kütlə*).

СТИРÓЛОВЫЙ *прил. tex., kim.* stírol -u[-ü]; **стироловый порошок** stírol tozu.
СТИРÓЛЬ *м. мн. нет* stírol (*paltar yumaq* üçün sabun - qələvi tozu).
СТИРОЧНЫЙ *прил. dan.* paltar yumaq üçün işlədilan; **стирочное мыло** paltar sabunı.
СТИРЬВАТЬ *многокр. dan.* bax стирать II.
СТИСКАННЫЙ *прич. dan.* sıxılmış, basılmış.
СТИСКАТЬ *сов.* sıxmaq, basmaq.
СТИСКИВАТЬ *несов.* bax стиснуть.
СТИСКИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax стиснуться; 2. qısılmaq, sıxılmaq, basılmaq; 3. bir-birinin üstünə basılmaq.
СТИСНУТЫЙ *прич.* sıxılmış, basılmış, qısılmış.
СТИСНУТЬ *сов.* sıxmaq, basmaq, qısımaq; $\diamond$ **стиснуть в объятиях** bərk-bərk qucaqlamaq.
СТИСНУТЬСЯ *сов.* sıxılmaq, qısılmaq.
СТИХ I *м.* 1. *ədab.* misra; 2. *мн. ədəb.* şer, nəzm; **роман в стихах** mənzum roman; **сборник стихов** şerlər məcmuəsi; 3. ayə (*dini kitablarda*); $\diamond$ **духовный стих** dini mahiyyətdə olan şifahi xalq yaradıcılığı əsəri.
СТИХ II *м. dan.* 1. əhval, kef; 2. tutma, giclik; $\diamond$ **на него стих нашёл** onun yenə tutması tutub.
СТИХАРЬ *м. (dini)* xırqə, cübbə.
СТИХАТЬ *несов.* bax стихнуть.
СТИХИЙНО *нареч.* 1. təbii surətdə; 2. *мәс.* kortəbii olaraq, qeyri-mütəşəkkil (*surətdə*), özbaşına, qeyri-şüuri (*olaraq*).
СТИХИЙНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. təbiiilik; qarşısı alınmazlıq; 2. *мәс.* kor-təbiiilik qeyri-mütəşəkkillik, qeyri-şüurlilik, öz-özünə hasil olma.
СТИХИЙНЫЙ *прил.* 1. təbii, qarşısıalınmaz; **стихийное бедствие** təbii fəlakət; 2. *мәс.* kor-təbii, qeyri-mütəşəkkil, qeyri-şüuri, öz-özünə hasil olan.
СТИХИЯ *ж.* 1. ünsür (*qədim yunan fəlsəfəsində: bütün təbii hadisələrin əsasını təşkil edən dörd ünsürdən (su, od, torpaq, hava) biri*); 2. təbii hadisə, təbiət qüvvəsi; afət; 3. *мәс.* qeyri-mütəşəkkil qüvvə; 4. *мәс.* mühit, şərait.
СТИХНУТЬ *сов.* sakitləşmək, zəifləmək, azalmaq, susmaq, kəsilmək, yatmaq.

СТИХОВÉДЕНИЕ *ср. мн. нет* *ədab.* şeirşünaslıq.
СТИХОВÉДЧЕСКИЙ *прил.* şeirşünaslıq [-i-]; **стиховедческие проблемы** şeirşünaslıq problemləri.
СТИХОВÓЙ *прил. ədəb.* mənzum; **стиховая речь** mənzum nitq.
СТИХОКРОПÁТЕЛЬ *м. dan. nifr.* bax стихоплёт.
СТИХОКРОПÁТЕЛЬСТВО *ср. мн. нет* *dan. nifr.* bax стихоплётство.
СТИХОЛОГÍЧЕСКИЙ *ədab.* bax стиховедческий.
СТИХОЛОГÍЯ *ж. мн. нет* *ədab.* bax стиховедение.
СТИХОМÁНИЯ *ж. мн. нет* *dan. zar.* şeir yazma azarı.
СТИХОПЛÉТ *м. dan. nifr.* şeir quraşdırən, qabiliyyətsiz şair, mair; qafiyəbaz.
СТИХОПЛÉТСТВО *ср. мн. нет* *dan. nifr.* şeir quraşdırma, zəif şeirlər yazma, mairlik; qafiyəbazlıq.
СТИХОПЛÉТСТВОВАТЬ *несов. dan. nifr.* şeir quraşdırmaq, yararsız şeirlər yazmaq; qafiyəbazlıqla məşğul olmaq.
СТИХОСЛАГАТЕЛЬ *м. köhn.* bax стихотворец.
СТИХОСЛОЖÉНИЕ *ср. ədəb.* şeir üsulu, şeir sənəti.
СТИХОТВО́Р *м. dan. köhn.* bax стихотворец.
СТИХОТВОРÉНИЕ *ср.* şeir, nəzm; $\diamond$ **стихотворение в прозе** mənsur şeir.
СТИХОТВОРÉНИЦЕ *ср. dan.* стихотворение *söz. kiç. və oxş.*
СТИХОТВО́РЕЦ *м. köhn.* şair, nazim.
СТИХОТВО́РНЫЙ *прил.* 1. mənzum; **стихотворная речь** mənzum nitq; **стихотворный перевод** mənzum tərcümə; 2. şeir (nəzm) [-i-]; **стихотворный размер** şeir ölçüsü.
СТИХОТВО́РСТВО *ср. мн. нет* *köhn.* bax стихотворчество.
СТИХОТВО́РЧЕСКИЙ *прил.* şair(lik) [-i-].
СТИХОТВО́РЧЕСТВО *ср.* şairlik, nazimlik.
СТИШÓК *м. dan. стих I* (1-ci mənada) *söz. kiç.*
СТИШÓНКИ *ед. нет* *dan. nifr.* pis şeir(lər), dəyərsiz şeir(lər).

СТЛÁНЕЦ *м.* 1. *k. t.* sərmə, həşəm; 2. *k. t.* lifləri ayrılmaq üçün yağışın altına sərilən kətan küləşi; 3. *k. t.* sərmə üsulu ilə hazırlanan kətan; 4. *bot.* bax стланник.
СТЛÁННИК *м. bot.* kiçik kol, alçaq kol, sərili kol bitki.
СТЛÁНЦЕВЫЙ *k. t. bot.* стланец *söz. sif.*
СТЛАНЬ *ж. məh.* döşənək.
СТЛÁТЬ *сов.* döşəmək, salmaq, sərmək.
СТЛÁТЬСЯ *сов.* 1. döşənmək, salınmaq, sərilmək; 2. yayılmaq, çökmək, çulğamaq, bürümək (*duman*); 3. uzanmaq, uzanıb getmək; 4. *dan.* özü üçün yorğan-döşək salmaq, özü üçün yer salmaq.
СТЛÍЩЕ *ср. k. t.* kətan sərilən yer.
СТО *числ.* yüz; $\diamond$ **сто** yüz-yüz; $\diamond$ **на все сто** əla, çox gözəl, çox yaxşı; **на (все) сто процентов** bax процент.
СТОГ *м. (мн. стога)* тая.
СТОГЛÁВ *м. tar.* yüz bab (*XVI əsrin ortalarında: dini məsələlərə və dünyəvi işlərə aid yüz babdan ibarət qanun külliyyatı*).
СТОГНА *ж. köhn.* meydən, geniş küçə.
СТОГОВА́ЛЬЩИК *м.* tayavuran.
СТОГОВА́НИЕ *ср. мн. нет* tayavurma, tayaya vurma (vurulma).
СТОГОВА́ТЬ *несов. k. t.* tayaya vurmaq, tayaya vurmaq (*otu, küləşi və s.*).
СТОГОВА́ТЬСЯ *несов. k. t.* tayaya vurulmaq, tayaya vurulmaq.
СТОГОВИ́ЩЕ *ср. k. t. məh.* bax подстожник və подстожье.
СТОГОВО́Й *прил. k. t.* tayaya -u[-ü]; tayaya vurulmuş; **стоговое сено** tayaya otu, tayaya vurulmuş ot.
СТОГОМЕТÁНИЕ *ср.* tayavurma.
СТОГОМЕТÁТЕЛЬ *м. k. t.* tayavuran maşın.
СТОГРА́ДУСНЫЙ *прил.* yüz qraduslu, yüz dərəcəli; **стоградусная температура** yüz-dərəcəli hərərət.
СТОГРАММÓВЫЙ *прил.* yüzqramlıq.
СТОЕРО́СОВЫЙ *прил. dan.* düzbətən, dik-bətən (*ağac*); $\diamond$ **дубина стоеросовая; болван (дурак) стоеросовый** axmaq, gic, sarısaq, küt (*söyüş*).
СТОЕЧКА *ж. стойка* *söz. kiç.*
СТОЕЧНЫЙ *прил.* piştaxta [-i-]; *dayaq* [-i-].
СТОЖÁР *м. məh.* 1. таяya dirəyi, dirək; 2. *только мн.* üzərində ot qurutmaq üçün

xana-xana və ya konus şəklində düzülmüş şüvüllər; 3. bürç (*ulduz*).
СТОЖÍЛЬНЫЙ *прил. dan.* qayısbaldır, möhkəm.
СТОЖÍТЬ *несов. məh.* taya vurmaq.
СТОЖÍШКО *м. dan.* kiçik taya, bekarə taya.
СТОЖÍЩЕ *м. dan.* böyük taya.
СТОЖÓК *м. (мн. стожки)* kiçik taya.
СТОЗВУЧНЫЙ *прил.* çoxsəsli.
СТОÍК *м. stoik* (1. *stoisizm fəlsəfəsi tərəfdarı*; 2. *мәс.* möhkəm adam, dözümlü adam, səbatlı adam, mətanətli adam).
СТОÍМОСТНЫЙ *прил. iqt.* dəyər [-i-]; **стоимостное отношение** dəyər nisbəti.
СТОÍМОСТЬ *ж. мн. нет* 1. dəyər; **прибавочная стоимость** izafi dəyər; 2. qiymət, bəha, maliyyə; **стоимость купленной вещи** alınmış şeyin bahası (qiyməti); $\diamond$ **потребительная стоимость товара** bax потребительный.
СТОÍТЬ *несов.* 1. qiyməti olmaq, dəyəri olmaq (*adətən -dir, -dir xəbər şəkilçisi ilə ifadə olunur*); **билет стоит пятьсот манат** билет beş yüz manatadır; **сколько стоит книга?** kitab neçəyədir?; 2. dəymək, layiq olmaq; **один стоит семерых** biri yeddisinə dəyər; **стоит внимания** diqqətə layiqdir; 3. mal olmaq, başa gəlmək, oturmaq; **это стоило мне очень дорого** bu mənə çox bəha başa gəldi (çox bəha oturdu); 4. *bezl.* lazımdır, xeyirlidir, dəyər; **эту пьесу стоит посмотреть** bu pyesə baxmağınə dəyər; 5. ...kimi; **стоит задуматься, нахлынут воспоминания** adam fikirləşən kimi, xatirələr yada düşür; $\diamond$ **ничего не стоит** heç bir şey deyil, asandır; **не стоит того** heç fikirləşməyə dəyməz; **овчинка выделки не стоит** bax овчинка; **гроша медного (ломаного) не стоит** bax грош; **денег стоит** 1) verilən pula dəyər; 2) bahasına pul verilib; **что стоит** nəyə desən dəyər.
СТОÍЩИЗМ *м. мн. нет* stoisizm (1. *qədim Yunanıstanda və Romada: materializm ilə idealizm arasında tərəddüd edən rəasionalist fəlsəfi nəzəriyyə*; 2. *мәс.* mətanət, möhkəmlik, dözümlü, səbat, səbir).
СТОЙЧЕСКИЙ *прил.* 1. *fəls.* stoisizm [-i-]; **стойческая философия** stoisizm fəlsəfəsi; 2. *мәс.* möhkəm, dözümlü, səbatlı, səbirli, mətanətli.

СТОЙБЕНЩЕ *ср* köçəbə, köçəri düşərgəsi; oba.

СТОЙБЕНЩИЙ *прил.* köçəbə -i[-i].

СТОЙКА *ж* 1. *идм.* duruş; 2. *овч.* marit, marıtlama, marıta durma; 3. *dayaq*, *dirək*, *tir*; 4. *piştaxta*; 5. *arxit.* dəstək.

СТОЙКИЙ *прил.* möhkəm, davamlı, dözümlü, dayanıqlı, səbatlı, mətin, sarsılmaz, yenilməz.

СТОЙКО *нареч.* səbatla, mətənatlə, möhkəm surətdə.

СТОЙКОМ *дан.* **стоймя.**

СТОЙКОСТЬ *ж* **мн.** *нет* səbat, mətənat, möhkəmlik, davamlılıq, dözümlü, dayanıqlılıq, sarsılmazlıq, yenilməzlik.

СТОЙЛИЦЕ *стойло* *сөз.* *кү.*

СТОЙЛО *ср* *k. t.* burdaq.

СТОЙЛОВЫЙ *прил.* *k. t.* burdaq -i[-i]; **стойловое содержание скота** mal-qaranın burdaqda saxlanması.

СТОЙМЯ *нареч.* dik, dik vəziyyətdə, ayaq üstə.

СТОЙЧЕ *срав. ст.* *к* **стойкий** и **стойко**; daha möhkəm, daha davamlı, daha dözümlü, daha dayanıqlı, daha səbatlı, daha mətin.

СТОК *м* 1. *ахар*, *ахма*, *ахум*; 2. *nov*, *novça*.

СТОКЕР *м* *tex.* stoker (*kürəyə mexaniki olaraq yanacaq tökən və s. işlər görən mexanizm*).

СТОКЕРНЫЙ *прил.* stoker -i[-i].

СТОКЛЕТОЧНЫЙ *прил.* yüzxanalı (*dama oyunu*).

СТОКРАТ *köhn., нареч.* yüz dəfə, yüz qat.

СТОКРАТНО *нареч.* yüz dəfə, yüz qat.

СТОКРАТНЫЙ *прил.* yüz dəfə, yüz qat; yüz dəfə artırılmış.

СТОЛ *м* 1. *miz*, *stol*, *masa*; 2. *мәс.* yemək, xörək; **мясной стол** ət xörəkləri; 3. *süfrə*; **накрыть на стол** süfrə salmaq; 4. *şöbə*, *büro*; **паспортный стол** pasport şöbəsi; **справочный стол** soraq şöbəsi; 5. *tar. taxt*, *knyazlıq* (*qədim Rusiyada*); **держать стол** (*köhn.*) yemək hazırlayıb satmaq (*evdə*); (*лежит*) **на столе** (*köhn.*) meyit yerdədir (hələ basdırılmamışdır); **стол кривой** (*zar.*) süfrədə duz yoxdur, duz yaddan çıxıb.

СТОЛБ *м* sütun, dirək, şalban; **дойти до геркулесовых столбов** *бах* геркуле-

совы; **к позорному столбу** *поставить* rüsvay etmək, biabır etmək; *ifşa* etmək; **позвоночный столб** (*анат.*) *onurğa (sütunu)*; **стоять столбом**, **стоять как столб** heykəl kimi durmaq.

СТОЛБЕНЕТЬ *несов.* donub qalmaq, donuxub qalmaq, quruyub qalmaq, mat qalmaq.

СТОЛБЕЦ *м* (**мн.** *столбцы*) sütun (*qəzetdə, kitabda*).

СТОЛБИК *м* 1. *столб* *сөз.* *кү.*; 2. *bot.* sütuncuq.

СТОЛБИТЬ *несов.* şalbanlamaq, şalban (dirək) basdırıb sərhəddini müəyyənləşdirmək.

СТОЛБНЯК *м* **мн.** *нет* 1. *donuxma*, *quruma*, *quruyub qalma*, *çaşub qalma*; 2. *tib.* tetanus (*yoluxucu xəstəlik*).

СТОЛБНЯКОВЫЙ *прил.* tetanus -i[-i].

СТОЛБНЯЧНЫЙ *прил.* *tib.* tetanus -i[-i]; **столбнячный микроб** tetanus mikrobu.

СТОЛБОВОЙ *прил.* 1. sütun (dirək) -u[-ü]; 2. *мәс.* əsas, ən mühüm; **столбовая дорога** 1) *köhn.* poçt yolu, verst dirəkləri olan böyük yol; 2) *мәс.* əsas yol; *ана* yol, *şahrah*; **столбовой дворянин** (*köhn.*) əsil-nəşəbli zadəgan, əsilzadə.

СТОЛБЦЫ *мн.* lülə şəklində burulmuş qədim sənəd.

СТОЛБЧАК *м* *köhn.* *miner.* *бах* базальт.

СТОЛБЧАТЫЙ *прил.* *bot., miner.* uzunsov, sütunşəkilli.

СТОЛЕТНИЕ *ср* 1. əsr, yüzillik dövr; 2. yüzillik (*yubiley və s.*).

СТОЛЕТНИЙ *прил.* 1. yüzillik, bir əsrlik, yüz il çəkən; 2. yüzyaşlı; 3. qədim, qədimdən qalma, köhnə.

СТОЛЕТНИК *м* *bot.* səbur (*bitki*).

СТОЛЕЧКО *нареч.* *дан.* *столько* *сөз.* *кү.*

СТОЛЁШНИК *м* *мәш.* *бах* скатерть.

СТОЛЁШНИЦА *ж* *mizin* üst taxtası.

СТОЛИК *м* *стол* (1-ci mənada) *сөз.* *кү.*

СТОЛИКИЙ *прил.* *şair.* yüzüzlü, çoxüzlü.

СТОЛИТРОВЫЙ *прил.* yüzlitrlilik, yüz litr tutan.

СТОЛИЦА *ж* paytaxt.

СТОЛИЧНЫЙ *прил.* paytaxt -i[-i]; **столичные жители** paytaxt əhalisi; **столичный город** paytaxt (*şəhər*).

СТОЛИШКО *м* *дан.* kiçik *miz*, *bekara* *stol*.

СТОЛИЩЕ *м* *дан.* böyük *miz*, *yekə* *stol*.

СТОЛКАННЫЙ *бах* *столкнутый*.

СТОЛКАТЬ *бах* *столкнуть*.

СТОЛКНОВЕНИЕ *ср* 1. *toqquşma*; 2. *мәс.* döyüş, çarışma, vuruşma; **вооружённое столкновение** silahlı *toqquşma*, hərbi əməliyyat.

СТОЛКНУТЫЙ *прич.* 1. itələnməmiş, itələnilib salınmış (*bir yerə*); 2. *toqquşdurulmuş*.

СТОЛКНУТЬ *сов.* 1. itələmək, itələyib salmaq (*bir yerə*); 2. *toqquşdurmaq*; 3. *мәс.* rastlaşdırmaq, görüşdürmək.

СТОЛКНУТЬСЯ *сов.* 1. (bir-birilə) *toqquşmaq*; 2. *мәс.* *дан.* təsadüf etmək, birdən (gözlənmədən) rast gəlmək, rastlaşmaq; 3. *мәс.* görüşmək, tanış olmaq; **столкнуться на узкой дороге** (*дорожке*) *bir-biri ilə toqquşmaq*.

СТОЛКОВАТЬСЯ *сов.* *дан.* danışib razılaşmaq, razılığa gəlmək, ümumi dil tapmaq, düzəlişmək.

СТОЛКОВЫВАТЬСЯ *несов.* *бах* *столковаться*.

СТОЛОВАНИЕ *ср* **мн.** *нет* *дан.* 1. xörək yemə, nahar etmə, yemək yemə; 2. *мәш.* qonaqlıq.

СТОЛОВАТЬСЯ *несов.* xörək yemək, nahar etmək; yemək yemək; **я столуюсь в ресторане** mən aşxanada nahar edirəm.

СТОЛОВАЯ *ж* 1. yemək otağı; 2. aşxana, yeməkhana.

СТОЛÓВКА *ж* *дан.* ictimai yeməkhana.

СТОЛОВНИК *м* *köhn.* *бах* *нахлебник*.

СТОЛОВЫЙ *прил.* 1. xörək -i[-i]; **столовая ложка** xörək qaşığı; 2. yemək -i[-i]; **столовые расходы** yemək xərcləri; 3. *stol* -i[-i]; **столовая ножка** *stol* ayağı; **столовое вино** üzüm şarabı.

СТОЛОВЫЙ *прил.* 1. yemək otağı -i[-i]; 2. yeməkhana -i[-i].

СТОЛОНАЧАЛЬНИК *м* *köhn.* *stolonaçalnik* (*inq. əv. dövlət idarəsində şöbə müdiri*).

СТОЛОЧЬ *сов.* *дан.* 1. *бах* *истолочь*; 2. qatışdırıb döymək; **столочь сахар с корицей** qəndi darçınla qarışdırıb döymək.

СТОЛОЧЬСЯ *сов.* *дан.* 1. *бах* *истолочься*; 2. qatışdırılıb döyülmək.

СТОЛП *м* *köhn.* 1. *бах* *столб*; 2. qüllə, bürc; 3. *мәс.* rükn, sütun, dayaq; **столпы об-**

щества cəmiyyətin rüknləri (*dayaqları*); **дойти до геркулесовых столбов** *бах* *геркулесовы*.

СТОЛПИТЬ *сов.* *köhn.* *yığmaq*, *toplamaq*, *kut* etmək.

СТОЛПИТЬСЯ *сов.* *yığışmaq*, *toplaşmaq*, *doluşmaq*.

СТОЛПОТВОРЕНИЕ *ср* *дан.* *zar.* *hay-küy*, *həngamə*, *mərkə*, *qiyamət*, *məşşər*, *əğəsat*; **вавилонское столпотворение** *həngamə*, *mərkə*, *qiyamət*.

СТОЛЧЁННЫЙ *прич.* 1. *бах* *истолчѣнный*; 2. *qatışdırılıb döyülmüş*.

СТОЛЫПИНИЩИНА *ж* **мн.** *нет* (*siyasi*) *stolipinşina*, *Stolipin dövrü* (*1905-ci il inqilabından sonrakı dövr*).

СТОЛЬ *нареч.* *köhn.* *о* *qədər*, *о* *qədər* *də*.

СТОЛЬКО *нареч.* 1. *о* *qədər*, *bu* *qədər*, *bunsa*; *здесь столько людей!* *burada o qədər adam var ki!*; *где ты достал столько книг?* *bu qədər kitabı haradan tapdın?* 2. *в знач. мест.* ...*qədər*, ...*kimi*, *-cən*, *-can*; *где ты был столько времени?* *bu vaxta qədər* (*bu vaxtadan*) *harada idin?*

СТОЛЬКО-ТО *мест. и нареч.* *filan qədər*. **СТОЛЬНИК** *м* *tar.* *stolnik* (*qədim Rusiyada saray xadimi*).

СТОЛЬНИЧИЙ *прил.* *tar.* *stolnik* -i[-i].

СТОЛЬНЫЙ *köhn.* *бах* *столичный*.

СТОЛЯР *м* *xarrat*.

СТОЛЯРИТЬ *дан.* *бах* *столярничать*.

СТОЛЯРКА *ж* *дан.* *xarratxana*.

СТОЛЯРНИЧАТЬ *несов.* *xarratlıq* etmək.

СТОЛЯРНИЧЕСТВО *ср* **мн.** *нет* *xarratlıq*.

СТОЛЯРНЯ *ж* *xarratxana*.

СТОЛЯРНЫЙ *прил.* *xarrat(lıq)* -i[-i]; **столярный клей** *xarrat* *yapışqanı*; **столярное ремесло** *xarratlıq*.

СТОМАТИТ *м* **мн.** *нет* *tib.* *stomatit* (*ağzın selikli qışasının iltihabı*).

СТОМАТОЛОГ *м* *stomatoloq*.

СТОМАТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* *stomatologiya* -i[-i]; *stomatoloji*; **стоматологическая клиника** *stomatologiya kliniki*; **стоматологические исследования** *stomatoloji tədqiqat(lar)*.

СТОМАТОЛОГИЯ *ж* **мн.** *нет* *tib.* *stomatologiya* (*tibbin diş, ağır başlıbğu, çənə və onlara yaxın yerlərin xəstəliklərindən bəhs edən şöbəsi*).

СТОМАТОСКО́П *м* *tib.* stomatoskop (*dişlə-ri, ağız boşluğunu müayinə etmək üçün aynalı cihaz*).

СТОМАТОСКОПИЧЕСКИЙ *прил. tib.* stomatoskopik; **стоматоскопические наблюдения** stomatoskopik müşahidələr.

СТОМА́Х *м* *köhn.* qarın.

СТОМЕТРÓВКА *ж* *dan.* yüzmetrlik (*qaçış yarışı üçün yüz metrlik məsafə*).

СТОМИЛИО́ННЫЙ 1. *числ.* yüz milyonuncu (*sakin, vətəndaş və s.*); 2. *прил.* yüz milyonluq.

СТО́Н *м* 1. inilti, zarıltı; fəryad; ah-vay; 2. səs, gürultu; $\diamond$ **стон стонт (идет)** 1) ağlamaq kəsilmir; 2) səsden qulaq tutulur.

СТО́НАТЬ *несов.* 1. inildəmək, zarıldamaq; 2. *тас.* inləmək.

СТО́НУЩИЙ 1. *прич.* inildəyən, zarıyan; 2. *прил.* iniltili, iniltiyə bənzər (*səs, qışqırtıq və s.*).

СТО́ОКИЙ *прил. şair.* yüzgözlü, hər şeyi gören.

СТОП *в знач. пов. накл.* dur! dayan! saxla! əyləl! (*əmr*).

СТОПА́ I *ж* 1. (*мн. стопы*) ayağın altı pəncə; 2. (*мн. стопы*) *тас. köhn.* ayaq, addım; 3. (*мн. стопы*) stopa (28,8 sm bərabər qədər uzunluq ölçüsü); $\diamond$ **идти по стопам (чьим)** ...izilə getmək, ...yolu ilə getmək, ...ardınca getmək; **принадать к стопам (чьим)** ayaqlarına düşmək, yalvarmaq.

СТОПА́ II *ж* (*мн. стопы*) *ədəb.* stopa, təqti, bölgü (*şeyrdə*).

СТОПА́ III *ж* (*мн. стопы*) 1. yığın, qalaq; 2. stopa, top (1000 vərəqlik kağız topu); **стопа бумаги** bir top kağız.

СТОПА́ IV *ж* (*мн. стопы*) *köhn.* qədəh (*şərab üçün*).

СТОПН *м* *tex.* fitil (*pirotexnikada*).

СТОПНТЬ I *сов.* 1. əridib qatışdırmaq; 2. *dan.* əritmək.

СТОПНТЬ II *сов.* yandırmaq, qalamaq.

СТОПНТЬСЯ I *сов.* yandırılmaq, qalanmaq.

СТОПНТЬСЯ II *сов.* 1. əriyib qarışmaq; 2. *dan.* ərimək.

СТО́ПКА I *ж* **стопа IV** *söz. kiç.* qədəhcik, kiçik qədəh.

СТО́ПКА II *ж* **бax стопа III.**

СТОП-КРА́Н *м* stop-kran.

СТО́ПЛЕННЫЙ *прич.* 1. əridilib qatışdırılmış; 2. *dan.* əridilmiş.

СТОПÓВЩИК *м* *xüs.* dəst-dəst yığan, çin-çin yığan, top-top yığan (*fəhlə*).

СТО́ПОР *м* *xüs.* stopor (1. *tex. mexanizmin hərəkət edən hissələrini dayandırmaq və bu vəziyyətdə saxlamaq üçün qurğu*; 2. *dəniz. tormoz, durdurucu*).

СТОПОРÉЗКА *ж* *tex.* kağızkəsən maşın.

СТОПОРÉЗЧИК *м* *xüs.* kağızkəsən fəhlə, kağızkəsən maşında işləyən fəhlə.

СТО́ПОРИТЬ *несов.* 1. *xüs.* dayandırmaq, durdurmaq, saxlamaq; 2. *тас.* ləngitmək.

СТО́ПОРИТЬСЯ *несов.* 1. *xüs.* dayandırılmaq, durdurulmaq, saxlanılmaq; 2. *тас.* ləngidilmək.

СТО́ПОРНЫЙ *прил. xüs.* dayandırıcı; **stopорный механизм** dayandırıcı mexanizm.

СТОПОХОДЯ́ЩИЕ *мн.* (*ед. stopоходящее ср*) *zool.* pəncə üstə gəzən heyvanlar (*тас.: аyi*).

СТО́ПОЧКА *ж* **stopка I** *söz. kiç.*

СТОПРОЦÉНТНОСТЬ *ж* *мн. нет* yüz faiz olma, tamamlıq, tamlıq.

СТОПРОЦÉНТНЫЙ *прил.* 1. yüz faiz, yüz-faizli; 2. tamamilə, bütünlüklə, tamam, xalis.

СТОП-СИГНА́Л *м* stop-signal.

СТО́ПТАННЫЙ *прич.* əyilmiş (*ayaqqabı*).

СТОПТА́ТЬ *сов.* əymək (*ayaqqabını*).

СТОПТА́ТЬСЯ *сов.* əyilmək (*ayaqqabı*).

СТОПУДÓВЫЙ *прил.* yüzpudluq.

СТО́РА *ж* *köhn.* **бax штора.**

СТОРГÓВАННЫЙ *прил. dan.* qiyməti danışılmış, qiyməti kəsilmiş.

СТОРГОВА́ТЬ *сов. dan.* qiymətləşmək, qiymət danışmaq, qiymət kəsmək.

СТОРГОВА́ТЬСЯ *сов. dan.* qiymətləşmək, qiymət kəsmək, danışib razılaşmaq.

СТОРИ́ЦЕЮ *нареч. köhn.* qat-qat artıq, yüz qat artıq; $\diamond$ **воздаты сторницею 1)** qat-qat artıq əvəzini vermək; 2) əvəzini çıxmaq, intiqam almaq.

СТОРНÍРОВАННЫЙ *прич. müh.* storno edilmiş, storno yolu ilə düzəldilmiş, təshih edilmiş (*бax сторно*).

СТОРНÍРОВАТЬ *сов. и несов. müh.* storno etmək, storno yolu ilə düzəltmək, təshih etmək (*бax сторно*).

СТОРНÍРОВАТЬСЯ *несов. müh.* storno edilmək, storno yolu ilə düzəldilmək, təshih edilmək (*бax сторно*).

СТО́РНО *ср* *bux.* storno (*mühasibat dəftərində şəhv yazılmış əməliyyatı düzəltmək üçün qi* mızı müəkkəblə edilən yeni qeyd).

СТОРНÓВАННЫЙ *прич. k. t.* sünbülü döyülmüş (*taxıl*).

СТОРНОВА́ТЬ *несов. k. t.* sünbülünü döymək (*taxılın*).

СТОРНОВА́ТЬСЯ *несов. k. t.* sünbülü döyülmək.

СТОРНÓВКА *ж* *мн. нет k. t.* 1. sünbülünü döymə, sünbülü döyülmə (*taxılın*); 2. sünbülü döyülmüş taxılın əzilməmiş küleşi.

СТО́РОЖ *м* (*мн. сторожи*) gözətçi, keşikçi, qarovulçu.

СТОРОЖЕВИК *м* *dan.* gözətçi kater (*gəmi*).

СТОРОЖЕВО́Й *прил.* gözətçi (keşikçi) -u[-ü]; **сторожевой пост** gözətçi (keşikçi) postu; $\diamond$ **сторожевой колокол** signal zəngi; **сторожевые огни** signal işıqları (*su üzərində*).

СТОРОЖИ́ТЬ *несов. бax стеречь.*

СТОРОЖИ́ТЬСЯ *несов.* 1. *бax стеречься*; 2. qorunmaq, saxlanılmaq.

СТОРОЖИ́ХА *ж* 1. *бax сторож*; 2. *dan.* gözətçi arvadı, keşikçi arvadı.

СТОРО́ЖКА *ж* gözətçi (keşikçi) koması, qarovulxana.

СТОРО́ЖКИЙ *прил. dan.* ehtiyatlı, ayıq.

СТОРО́ЖКОСТЬ *ж* *мн. нет* ehtiyatlılıq, ehtiyatlı olma; ayıqlıq, ehtiyat.

СТОРОНÁ *ж* (*мн. стороны*) 1. tərəf, səmt; 2. *dan.* ölkə, məmləkət, yurd, el, yer; **дальняя сторона** uzaq ölkə; **родная сторона** doğma yurd; **чужая сторона** yad ölkə, qürbət; 3. *yan, کنار, qıraq*; **отойти в сторону** *кənara (yana) çəkilmək*; 4. *tay, tərəf*; **по ту сторону реки** *çayın o biri tayında*; 5. *cəhət, tərəf*; **положительная сторона дела** *işin müsbət cəhəti*; 6. (*müxtəlif mənalarda*) *tərəf*; *sahil*; **выслушать обе стороны** *hər iki tərəfin sözünü dinləmək*; **воюющие стороны** *müharibə edən tərəflər*; **победа на нашей стороне** *qalibiyət (qələbə) bizim tərəfdədir*; **статья на (чьо-н.) сторону** *birinin tərəfini saxlamaq*; **родственник со стороны матери** *ana tərəfdən qohum*; **с одной стороны**

он прав *bir tərəfdən o haqlıdır*; 7. **стороной** *кənardan, başqalarından*; **я узнал об этом стороной** *bu xüsusda mən kənardan eşitdim*; 8. *üz*; **обратная сторона** *материи* *parçanın tərs üzü*; $\diamond$ **мое дело** *сторона* *bunun mənaə dəxli yoxdur*; **шутки в сторону** *zərafatsız, zərafət bir yana qalsın*; **в стороне от кого** *ayrıca, təkcə, yalnız*; **в сторону 1)** *özünü qırağa çəkdi*; 2) *bir tərəfə*; **в сторону чего** *...yolunda (yolu ilə)*; **в сторону (сказать, произнести)** *eşitdirməmək*; **на сторону (сбыть, продать)** *ələltəndən, gizli (satmaq)*; **со стороны чего**; **с какой стороны** *hansı plan-da, hansı cəhətdən*; **со стороны чьей 1)** *...tərəfindən*; 2) *tərəfdən (qohumluq)*; **с одной стороны...**, **(а) с другой стороны** *bir tərəfdən...*, *о biri tərəfdən (isə)...*; **тянуть чью сторону** *бax тянуть*.

СТОРОНИ́ТЬСЯ *несов.* 1. *yana çəkilmək, кənara çəkilmək, bir tərəfə çəkilmək*; *yol vermək*; 2. *тас.* qaçmaq, qaçınmaq, görüş-məmək, çəkinmək, uzaq qaçmaq.

СТОРО́НКА *ж* *dan.* *сторона* (1-ci və 2-ci mənalarda) *söz. oxş.*

СТОРО́ННИЙ *прил. köhn.* 1. özgə, yad, kənar, biganə; 2. *кənardan gələn*.

СТОРО́ННИК *м* *tərəfdar, havadar*.

СТОРО́ННИЦА *ж* *tərəfdar (havadar) qadın* (*qız*).

СТОРО́НУШКА *ж* *dan.* *сторона* (1-ci və 2-ci mənalarda) *söz. oxş.*

СТО́РТИНГ *м* (*siyası*) *storting* (*Norveç parlamentinin adı*).

СТОРУКЛÉВКА *ж* *yüzlük, yüzmanatlıq* (*yüz-rubulluq*) (*kağız pul*).

СТОРУКЛÉВЫЙ *прил.* *yüzmanatlıq* (*yüzru-bulluq*); **сторулёвая ассигнация** *yüzmanatlıq* (*yüzrubulluq*) *pul*.

СТОРЦЕВА́ТЬ *сов.* *şalbanbaşı döşəmək* (*küçəyə*).

СТОСВЕЧÓВЫЙ *прил.* *yüzlük, yüzşamlıq* (*elektrik lampası*).

СТОСÍЛЬНЫЙ *прил. tex.* *yüz at gücündə olan* (*motor*).

СТОСКОВА́ТЬСЯ *сов.* *darıxmaq*.

СТОТЫ́СЯЧНЫЙ 1. *числ.* yüzmininci (*sakin, sərnışin və s.*); 2. *прил.* yüzminlik (*qoşun və s.*).

СТОУСТЫЙ прил. yüz ağızdan gələn (eşidilən, çıxan), yayılmış (*xəbər*).

СТОЧЕННЫЙ прич. çarxa çəkilmiş (*bıçaq və s.*).

СТОЧИТЬ сов. хüs. 1. çarxa çəkmək, daşa çəkmək, itiləmək (*bıçağı və s.*); 2. yonmaq, qırıqlarını kəsib düzəltmək, hamar etmək (*tokar dəzgahında*).

СТОЧИТЬСЯ сов. yeyilmək, nazikləşmək (*çox itilənməkdən*).

СТОЧКА ж мн. нет хüs. 1. çarxa çəkmə, daşa, çəkmə, itiləmə, bülövləmə (*bıçağı və s.*); 2. yonma, qırıqlarını kəsib düzəltmə, hamar etmə (*tokar dəzgahında*).

СТОЧНЫЙ прил. 1. axan, axıb gedən; **сточные воды** çirkab, yağış suyu; 2. suaxıdan; **сточная труба** navalça.

СТОШНИТЬ сов. безл. üreyi bulanmaq, döymək, qusmaq.

СТОЯ нареч. ayaqüstü, ayaq üstə (*duraraq*); **стоя выпил стакан чая** ayaqüstü bir stəkan çay içdim.

СТОЯК м хüs. 1. dirək, dayaq; 2. körpə baca.

СТОЯЛЕЦ м тәһ. bax постоялец.

СТОЯЛЫЙ прил. 1. köhnə, xarab olmuş; **стоялый мёд** köhnə bal, xarab olmuş bal; 2. durgun, çoxdan yığılıb qalmış; **стоялые воды** durgun sular; 3. çoxdan sürülməmiş (*minilməmiş*); **стоялый конь** çoxdan sürülməmiş (*minilməmiş*) at.

СТОЯНИЕ ср 1. durma, dayanma; 2. idm. duruş.

СТОЯНКА ж 1. dayanacaq, duracaq, duruş yeri; **стоянка такси** taksi duracağı; 2. düşərgə; **мөнзил**; 3. *arxeol.* ibtidai insanın sakin olduğu yer (*məskəni*).

СТОЯНОЧНЫЙ стоянка söz. sıf.

СТОЯТЬ несов. 1. (*müxtəlif mənalarda*) durmaq, dayanmaq; yerləşmək; **перед нами стоят серьезные задачи** qarşımızda ciddi vəzifələr durmuşdur (*durur*); **санаторий стоит на берегу моря** sanatoriya dənizin sahilində yerləşmişdir; **тарелка стоит на столе** nimçə stolun üstündədir; 2. olmaq; **вчера стояла сильная жара** dünən bərk isti idi; **на берегу реки стоит дом** çayın kənarında bir ev var; 3. *təc.* işləməmək, hərəkət etməmək, durmaq; **часы стоят** saat işləmir; **завод сегодня** *çox* **стоит** zavod bu

gün işləmir; 4. *mənzil* salmaq, yaşamaq; **стоять лагерем** (*где-н.*) (bir yerdə) *mənzil* salmaq; 5. müdafiə etmək, ...tərəfində olmaq, tərəfdar olmaq; **стоять за мир и демократию** sülh və demokratiyanı müdafiə etmək; 6. *не стоять за (чем)* əsirgəməmək, heyfi görməmək, qorxmamaq; **не стою за расходами** xərcdən qorxmuram; **стоять на своем** öz sözünün üstündə durmaq, öz fikrinin üstündə durmaq, israr etmək; **у двора стоять, стоять у ворот** (*порога*) yaxınlaşmaq, qapının ağzını almaq (*ilin fəsiləri haqqında*); **стоять грудью** sinə görmək; **стоять колом в горле** boğazından getməmək, ağzından tökülmək (*dadsız şey haqqında*); **стоять костью в горле** (поперек горла) mane olmaq; **стоять одной ногой в могиле** (*в гробу*) bax нога; **стоять во главе кого-чего** 1) başında durmaq; 2) rəhbərlik etmək; **стоять за спиной чьей, кого; стоять за кем** ...dəlində durmaq; **стоять на дороге чьей; стоять (стать) поперек дороги кому** bax дорога; **стоять на плохой (дурной) дороге; стоять на плохом (дурном) пути** pis yola düşmək; **өзünü pis aparmaq; стоять на задних лапках перед кем** quyuq bulamaq, yaltaqlanmaq; **стоять (быть) на равной ноге с кем** yoldaş kimi rəftar etmək; **стоять на своем** postu vəzifəsi başında olmaq; **стоять на приколе** bax прикол; **стоять на страже чего** ...keşiyində durmaq; **стоять над чьей душой; стоять над кем** başının üstündə dayanmaq; yanını kəsdirmək; **стоять (быть) под ружьем** bax ружье; **стоять выше кого** ...dən üstün olmaq; **стоять выше чего** əhəmiyyət verməmək; **стон** *стонт* bax *стон*. **СТОЯТЬСЯ несов. безл.** dayanmaq istəmək, hərəkət etmək istəməmək. **СТОЯЧИЙ прил.** 1. dik; **стоячий воротник** dik yaxalıq; 2. durgun, axmaz, duran; **стоячие воды** durgun sular, axmaz sular; 3. *в стоячем положении* ayaq üstündə; dik. **СТОЯЧОК м** 1. *стояк* söz. kiç.; 2. *təc.* qapaqlı çəllək. **СТОЯЩИЙ прил. dan.** dəyən, dəyərli, əhəmiyyəti olan, diqqətləyiqli, müəyyən qiy-

meti olan; **стоящий работник** dəyərli işçi; **стоящее предложение** diqqətləyiqli təklif.

СТОЯЩИЙ прич. duran, dayanan, ayaqüstündə duran (*dayanan*).

СТРАВИЗМ м мн. нет тиб. çəplik, çərgözlük.

СТРАВИТЬ I сов. 1. salıxdırmaq, savaşıdırmaq, dalaşdırmaq, vuruşdurmaq, döyüşdürmək; 2. qısıqlımaq (*iti*); 3. *təc.* ayaqlamaq, əzmək, tapdalamaq, yemək (*əkini və s.*); 4. *dan.* işlətmək, sərf etmək, puç etmək (*pulu və s.*); 5. yandırmaq (*xal, ziyili*).

СТРАВИТЬ II сов. 1. *dəniz.* boşaltmaq, təcricə buraxmaq (*ipi*); 2. *xüs.* buraxmaq, açib buraxmaq (*buxarı, havanı*).

СТРАВИТЬСЯ сов. 1. *dəniz.* boşalmaq, boşaldırmaq, təcricə buraxılmaq (*ip*); 2. *xüs.* buraxılmaq, açılıb buraxılmaq; *çıxmaq* (*buxar, hava*).

СТРАВЛЕННЫЙ прич. 1. salıxdırılmış, savaşıdırılmış, dalaşdırılmış, vuruşdurulmuş; 2. *təc.* ayaqlanmış, əzilmiş, tapdalanmış, yedirilmiş (*əkin və s.*); 3. *dan.* xərclənmiş, puç edilmiş; 4. yandırılmış (*xal, ziyil*).

СТРАВЛИВАТЬ I несов. bax **стравить I**.

СТРАВЛИВАТЬ II несов. bax **стравить II**.

СТРАВЛИВАТЬСЯ I несов. bax **стравиться I**.

СТРАВЛИВАТЬСЯ II несов. 1. salıxdırılmaq, savaşıdırılmaq, dalaşdırılmaq, vuruşdurulmaq, döyüşdürülmək; 2. *təc.* ayaqladılmaq, basdırılmaq, yedirdilmək (*əkin və s.*); 3. *dan.* xərclənmək, puç edilmək; 4. yandırılmaq (*xal, ziyil*).

СТРАВЛЯТЬ I несов. bax **стравить I**.

СТРАВЛЯТЬ II несов. bax **стравить II**.

СТРАВЛЯТЬСЯ I несов. bax **стравиться I**.

СТРАВЛЯТЬСЯ II несов. bax **стравиться II**.

СТРАГИВАТЬ I несов. dan. bax **стронуть I**.

СТРАГИВАТЬ II многокр. dan. bax **строгать II**.

СТРАГИВАТЬСЯ несов. dan. 1. bax **стронуться II**; 2. yerindən tərpətilmək, dəbərtilmək.

СТРАДА ж (мн. страды) 1. biçin vaxtı, yayda çöl işlərinin qızğın çağır; 2. *təc.* məşəqqət, mübarizə; 3. *боевая* **страда** qızğın vuruşma, qızğın döyüş əməliyyatı.

СТРАДАЛЕЦ м *çox* **əzab** çəkmiş adam, *çox* **iztirab** çəkmiş adam; *müsbəttəzə*, *cəfakəş*.

СТРАДАЛИЦА ж *çox* **əzab** çəkmiş (*çox* **iztirab** çəkmiş, *müsbəttəzə*, *cəfakəş*) qadın (*qız*).

СТРАДАЛЬНЫЙ бax **страдальческий**.

СТРАДАЛЬЧЕСКИЙ прил. *əzablı, əziyyətli, məşəqqətli*; *iztirablı, iztirabla dolu*.

СТРАДАНИЕ ср *əzab, əziyyət; iztirab; cəfa, möhnət, dərd*; **нравственное страдание** *mənəvi əzab*.

СТРАДАТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет грам. *məchulluq*.

СТРАДАТЕЛЬНЫЙ I прил. *əzablı, əziyyətli, iztirablı*.

СТРАДАТЕЛЬНЫЙ II прил. грам. *məchul*; **страдательный залог глагола** *felin məchul növü*.

СТРАДАТЬ несов. 1. *əzab* çəkmək, *əziyyət* çəkmək; *iztirab* çəkmək; **страдать морально** *mənəvi əzab* çəkmək; 2. *...fikrini* çəkmək, *...dərdinə qalmaq*; **страдать за** *больного друга* *xəstə yoldaşının fikrini* çəkmək; 3. *xəstəlik* çəkmək, *...xəstəliyi* olmaq, *...əziyyət* çəkmək; *...azarı* olmaq, *giriftar* olmaq, *mübtəla* olmaq; **страдать** *головными болями* *baş ağrısı* (*baş ağrısından əziyyət*) çəkmək; *он страдает* *падучею болезнью* *onun ürəkkeçməsi* (*ürəkkeçmə xəstəliyi*) var; 4. *zərər* çəkmək, *ziyan* görmək, *cəfa* çəkmək; *məruz* qalmaq; **раньше эти места страдали от наводнения** *keçmişdə bu yerlər daşqından zərər* çəkərdi; 5. *təc.* *zəif* olmaq, *pis* olmaq, *axsamaq*; **у него сильно страдает память** *onun hafizəsi çox pisdır*; **у него страдает грамотность** *o, savad cəhətdən axsayır*; 6. *dan.* *darıxmaq*; **страдать по семье** *ailəsi üçün darıxmaq*.

СТРАДАЮЩИЙ м прил. 1. *əziyyət* çəkan, *əzab* çəkan; *iztirab* çəkan; 2. *...xəstəliyi* olan, *...mübtəla* olan, *...mübtəlası* olan; 3. *darıxan, xiffət* çəkan; 4. *iztirablı* (*gözlər, baxış səs və s.*).

СТРАДИВАРИУС, СТРАДИВАРИЙ м *stradivarius* skripkasi.

СТРАДНИК м *köhn. muzdur, fəhlə, biçinçi* (*keçmişdə biçin vaxtı tutulan fəhlə*).

СТРАДНОЙ, СТРАДНОЙ страда söz. sıf.

СТРАЖ м *keşikçi, müdafiəçi, qoruyucu*.

СТРАЖА *ж* *мн. нет* mühafizə dəstəsi, keşikçi dəstəsi, qarovul; **приставить стражу** qarovul qoymaq; **стоять (быть) на страже (чего)**... keşiyində durmaq; **на стражу (чего)** mühafizəyə, ...müdafiəsinə; **встать на стражу интересов Родины** Vətənin mənafeyini mühafizə etmək; **находиться под стражей** dustaq olmaq, həbsdə olmaq; **взять (заключить) под стражу** dustaq etmək, həbs etmək; **на страже** 1) pusaraq, güdərek; 2) ...keşiyində.

СТРАЖДУЩИЙ *прич. и прил. köhn.* əzab çəkən, əziyyət çəkən, iztirab çəkən.

СТРАЖНИК *м* 1. strajnik (1917-ci il Oktyabr inqilabından əvvəl kənd yerlərində polis nəfəri); 2. keşikçi, qoruqçu.

СТРАЗ *м* straz (giymətli şünə daş).

СТРАЗОВЫЙ *прил.* straz daşından qayrılmış.

СТРАИВАТЬ *І многокр. dan.* bax **строить**.

СТРАИВАТЬ *II несов.* 1. üçləmək, üç qat etmək, üç qat eşmək; 2. üçünü birdən vurmaq; 3. *k. t. məh.* üçüncü dəfə şumlamaq.

СТРАИВАТЬСЯ *І несов.* bax **строиться**.

СТРАИВАТЬСЯ *II несов.* 1. üçlənmək, üç qat edilmək; 2. *k. t. məh.* üçüncü dəfə şumlanmaq.

СТРАНА *ж (мн. страны)* 1. ölkə, məmləkət; 2. dövlət; 3. *coğr.* cəhət; **страны света** dünyanın cəhətləri.

СТРАНУЛЯЦИЯ *ж* *tib.* sıxılma, əzilmə, boğulma (*bədən üzvü haqqında*).

СТРАНИЦА *ж* səhifə.

СТРАНИЧКА *ж* страничка *сөз. кіч.* səhifəcik.

СТРАНИЧНЫЙ *прил.* səhifə -[i-]; **страничный подсчёт** səhifə hesabı.

СТРАННИК *м* 1. səyyah, yolçu; qərib; 2. ziyarətçi, piyada zəvvər; 3. *məc.* gəzən, daim hərəkətdə olan.

СТРАНИЦА *ж* 1. səyyah (yolçu, qərib) qadın (qız); 2. ziyarətçi (piyada zəvvər) qadın (qız).

СТРАННИЧАТЬ *несов. dan.* səyyahlıq etmək, səyahət etmək, gəzmək, dolaşmaq; sərsəri həyat keçirmək.

СТРАННИЧЕСКИЙ *прил. köhn.* sərsəri -[i-]; **страническая жизнь** sərsəri həyatı.

СТРАННИЧЕСТВО *ср* *мн. нет köhn.* 1. ziyarətçilik, piyada zəvvərlik; 2. sərsərilik, sərsəri həyatı.

СТРАННО *нареч.* 1. qəribə, təəccüblü (*bir surətdə*), qeyri-adi; **он очень странно одевается** o çox qəribə geyinir; 2. *в знач. сказ.* qəribədir, təəccüblüdür; adama təəccüblü gəlir.

СТРАННОЛЮБЕЦ *м köhn.* qonaqpərust, qonaqçı, müsafirpərust, mehmannəvaz, qəribnəvaz (*adam*).

СТРАННОЛЮБИВЫЙ *прил. köhn.* qonaqpərust, qonaqçı, müsafirpərust, mehmannəvaz, qəribnəvaz.

СТРАННОЛЮБИЕ *ср* *мн. нет köhn.* qonaqpərustlik, qonaqçılıq, müsafirpərustlik, mehmannəvazlıq, qəribnəvazlıq.

СТРАННОПРИИМЕЦ *м köhn.* bax **страннолюбец**.

СТРАННОПРИИМНЫЙ *прил. köhn.* bax **страннолюбивый**; **странноприимный дом (köhn.)** bax **богачелья** I-ci mənada.

СТРАННОСТЬ *ж* 1. qəribəlik; 2. qeyri-adilik (*hərəkətdə, adətdə, görüşdə*).

СТРАННЫЙ *прил.* 1. qəribə, təəccüblü, qeyri-adi, anlaşılmaz; 2. *köhn.* qərib, sərsəri; **странное дело** qəribə işdir.

СТРАНОВЕДЕНИЕ *ср* *мн. нет* ölkəşünaslıq.

СТРАНОВЕДЧЕСКИЙ ölkəşünaslıq -[i-].

СТРАНСТВО *ср köhn.* bax **странствование**.

СТРАНСТВОВАНИЕ *ср* səyahət etmək, gəzmə; səyahət, səyyahlıq.

СТРАНСТВОВАТЬ *несов.* səyahət etmək, gəzib dolaşmaq, gəzmək.

СТРАНСТВУЮЩИЙ *прил.* səyyah, səyahət edən, gəzən, gəzərgi, səyyar.

СТРАСТИШКА *ж* *nifr.* **страсть** I (ci və 2-ci mənələrdə) *сөз. кіч.*

СТРАСТНО *нареч.* ehtirasla, şövqlə, qızgın (*bir surətdə*), hərərlə, delicesinə, coşğunluqla.

СТРАСТНО́Й *прил. (dini)* pasxa ərəfəsinədəki axırıncı həftəyə aid olan.

СТРАСТНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. ehtiraslılıq, qızgınlıq, coşğunluq; 2. ehtiras, hərərlət, həvəs.

СТРАСТНЫЙ *прил.*, ehtirashı, qızgınlıq, hərərlətli, həvəsli.

СТРАТОТЭРПЕЦ *м köhn.* cəfəkeş, əzabkeş, zavallı.

СТРАСТОЦВЕТ *м* *bot.* həvəşçiçək (*iri al çiçəkləri olan tropik bitki*).

СТРАСТЬ *І ж* 1. ehtiras; 2. təəşşüq, böyük həvəs, böyük maraq, şövq, hərislik, düşgünlük, mübtəlalıq; **страсть к музыке** musiqiyə həvəs (böyük maraq); 3. qızgınlıq məhəbbət; 4. *dan.* dəhşət, qorxu, qorxulu şey; **до страсти** çox, olduqca, son dərəcə.

СТРАСТЬ *II нареч. dan.* 1. bərk, olduqca, son dərəcə; **страсть боюсь** çox qorxuram; 2. çox, keyli, olduqca, çoxlu; **народу на улицах** — **страсть** küçədə camaat olduqca çoxdur.

СТРАТАГЕМА *ж köhn.* hiylə, biclik, aldatma (*düşməni*).

СТРАТЕГ *м* strateq (*mahir sərkərdə, mahir komandan*); mahir bilicisi.

СТРАТЕГИЧЕСКИЙ *прил.* 1. strateji; **важный стратегический пункт** mühüm strateji nöqtə (məntəqə); 2. hərbi əhəmiyyəti olan; **стратегическое сырьё** hərbi əhəmiyyəti olan (*strateji*) xammal.

СТРАТЕГИЯ *ж* *мн. нет* strategiya (1. müharibə elmi, müharibə aparma sənəti; 2. *məc. ictimai, siyasi mübarizəyə rəhbərlik etmək bacarığı*).

СТРАТИГРАФИЯ *ж* stratiqrafiya (*geologiyanın süxurların laylanması formalarını, yer qabığının əməlgəlmə proseslərini tarixi ardıcılıqla öyrənmə şöbəsi*).

СТРАТИСФЕРА *ж* stratisfer (*Yer qabığının üst qatı*).

СТРАТИФИКАЦИЯ *ж* *xüs.* 1. lay-lay olma, laylar şəklində olma; 2. *xüs.* stratifikasiya (*bəzi bitki toxumlarının əkilmədən qabaq yeni torpaqda alçaq temperaturda saxlanması*).

СТРАТИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* stratifikasiya etmək.

СТРАТИФИЦИРОВАТЬСЯ *несов.* stratifikasiya edilmək.

СТРАТОНАВТ *м* *av.* stratonavt (*stratosfera uçuş mütəxəssisi*).

СТРАТОПЛАВАНЕ *ср* *мн. нет* *av.* stratosfera uçuş.

СТРАТОПЛАВАТЕЛЬ *м* *av.* bax **стратонавт**.

СТРАТОПЛАН *м* *av.* stratoplan (*stratosfera uçmaq üçün təyyarə*).

СТРАТОСТАТ *м* *av.* stratosstat (*stratosfera gəlmə üçün aerostat*).

СТРАТОСФЕРА *ж* *мн. нет* stratosfer (*atmosferin dəniz səthindən 8-12 km yüksəklikdə olan üst təbəqəsi*).

СТРАТОСФЕРНЫЙ *прил.* stratosfer -[i-]; **стратосферное пространство** stratosfer fəzası.

СТРАУС *м* *zool.* dəvəquşu.

СТРАУСОВЫЙ *прил.* dəvəquşu -[i-]; **страусовое перо** dəvəquşu lələyi.

СТРАУСЯТНИК *м* *xüs.* dəvəquşu damı, dəvəquşu saxlanılan yer (*heyvanxanalar*).

СТРАХ *І* *м* 1. qorxu, vahimə, dəhşət; 2. *мн. dan.* qorxulu şeylər, vahiməli şeylər, dəhşətli şeylər; 3. risk, məsuliyyət; **держат в страхе** itaətdə saxlamaq; **страха ради** qorxudan, canının qorxusundan; **не за страх, а за совесть** **делать (что-н.)** qorxudan deyil, vicdanla görmək (*bir işi*); **у страха глаза велики** qorxan gözə çör düşər, qorxu başa belədir; **на свой страх (и риск)**; **за свой страх (и риск)** öz məsuliyyətinə, məsuliyyəti öz üzərinə götürərək; **под страхом чего...** qorxusu altında; **рыцарь без страха и упрека** bax **рыцарь**.

СТРАХ *II нареч. dan.* çox, olduqca, son dərəcə, bərk; **страх люблю купаться** çimməyi son dərəcə sevirəm.

СТРАХВЗНОС *м* (страховой взнос) sığorta haqqı.

СТРАХДЕЛЕГАТ *м* sığorta nümayəndəsi.

СТРАХКАССА *ж* (страховая касса) sığorta kassası.

СТРАХКАССОВЫЙ *прил.* sığorta kassası -[i-].

СТРАХОВАЛЬЩИК *м* bax **страховщик**.

СТРАХОВАНИЕ *ср* 1. sığorta; 2. sığorta etmə (etdirmə, edilmə); sığortala(n)ma, sığortalat(dır)ma; **социальное страхование** ictimai sığorta.

СТРАХОВАТЕЛЬ *м* sığortaetdirən, özünü və ya əmlakını sığorta etdirən.

СТРАХОВАТЬ *несов.* 1. sığorta et(dir)mək; sığortala(t)maq; 2. qorumaq, təhlükəsizliyi təmin etmək.

СТРАХОВАТЬСЯ *несов.* 1. özünü sığorta etdirmək, malını sığorta etdirmək; 2. sığorta

etdirilmək (sığortalanmaq); 3. *тәс.* təmin edilmək.

СТРАХОВИДНЫЙ *прил. дан.* idbar, bədhəybət.

СТРАХОВИК *м* sığorta işçisi, sığorta işləri mütəxəssisi.

СТРАХОВИТЫЙ *прил. тәһ.* çirkin, kifir, bədləker, idbar.

СТРАХОВКА *ж* 1. sığorta etmə, sığorta etdirmə, sığorta edilmə; sığortalı(n)ma, sığortalatdırma; 2. sığorta; 3. sığorta müqaviləsi; 4. sığorta pulu; 5. *тәс.* təminat.

СТРАХОВОЙ *прил.* 1. sığorta -[i-]; **страховой агент** sığorta agentı; 2. ehtiyat -[i-]; **страховой семенной фонд** ehtiyat toxum fondu.

СТРАХОВЩИК *м хüs.* sığortaçı; sığorta edən idarə və ya şəxs.

СТРАЧИВАТЬ *многокр. дан.* bax строчить.

СТРАШЕННЫЙ *прил. дан.* çox qorxulu, olduqca qorxunc, çox dəhşətli, müdhiş.

СТРАШИЛА *м и ж. дан.* bax **страшилище**.

СТРАШИЛИЩЕ *м и ср* 1. qorxuluq, qorxunc şey, bədhəybət şey, div, ərdə(v); 2. bədləker, bədhəybət, idbar (*adam*).

СТРАШИТЬ *несов.* qorxutmaq, dəhşətə salmaq, bağrıni yarmaq.

СТРАШИТЬСЯ *несов.* qorxmaq, ehtiyat etmək.

СТРАШНО *нареч.* 1. *дан.* son dərəcə; **я страшно устал** son dərəcə yorulmuşam; 2. *безл. в знач. сказ.* adamı dəhşət götürür, adamı vahimə basır; **ему страшно быть одному** o, tək qalmaq qorxur; **страшно об этом и подумать** bu bərdə düşünəndə belə adamı dəhşət götürür.

СТРАШНЫЙ *прил.* 1. qorxulu, qorxunc, dəhşətli, vahiməli, heybətli, müdhiş; 2. *дан.* çox güclü, çox şiddətli, çox berk, çox yaman; 3. *о страшный суд (dini)* məhşər, qiymət (günü).

СТРАЩАТЬ *несов.* *дан.* qorxutmaq, qara-qorxu görmək.

СТРЕБОВАТЬ *сов. дан.* istəyib almaq.

СТРЕЖЕНЬ *м тәһ.* çay yatağının dərini yeri.

СТРЕЖНЕВОЙ *прил. тәһ.* çayın dərini yerindən axan; **стрежневые воды** çayın dərini yerindən axan sular.

СТРЕКАВА *ж тәһ.* bax крапива.

СТРЕКАВИТЬ *несов. дан.* gicikən(lə) yandırmaq; gicikən dalamaq.

СТРЕКАЛО *ср köhn.* iynə, biz (*ucu iti şey*).

СТРЕКАТЕЛЬНЫЙ *прил. zool., anat.* yandırıcı, sancan, dalayan.

СТРЕКАТЬ *несов. дан.* 1. bax **стрекавить**; 2. qaçmaq, çarib getmək.

СТРЕКАТЬСЯ *несов. дан.* yandırmaq, dalamaq (*gicikən*).

СТРЕКАЧ *м:* **дать (здать) стрекача** daban almaq, qaçmaq, götürülmək.

СТРЕКНУТЬ *однокр. дан.* bax **стрекать**.

СТРЕКОЗА *ж (мн. стрекозы)* 1. iynəcə cırcırma; 2. *м и ж тәс. дан.* qərsərsiz uşaq, dəcəl uşaq.

СТРЕКОЗИЙ *прил.* iynəcə (cırcırma) -[i-].

СТРЕКОЗИНЫЙ bax **стрекозий**.

СТРЕКОЗИТЬ *несов. дан.* dəcəllik etmək, bir yerdə oturmamaq, dinc qalmamaq, sakit durmamaq.

СТРЕКОТ *м мн. нет* 1. cırıltı, çatırtı-patırtı; 2. *тәс. дан.* cır-cır cırlıdama (kiriməmə).

СТРЕКОТАНИЕ *ср мн. нет* 1. cırlıdama; 2. tırlıdama, patırtı.

СТРЕКОТАТЬ *несов.* 1. cırlıdamaq; 2. *тәс. дан.* dilboğaza qoymamaq, kirməmək, cırcır cırlıdamaq.

СТРЕКОТНЯ *ж мн. нет дан.* bax **стрекот**.

СТРЕКОТУХА *м и ж* dilboğaza qoymayan, naqqal.

СТРЕКУЛИСТ *м köhn. дан.* 1. xırda çinovnik; 2. hərif, tülüngü.

СТРЕЛА *ж (мн. стрелы)* 1. ox; **пустить стрелу** ox atmaq; 2. *бот.* saplaq; 3. *tex.* qaldırıcı kranın hərəkət edən hissəsi; 4. dirək, tir (*ağırlıq qaldırmaq üçün*); ağırılıq qaldıran (*mexanizm*); 5. ekspress, sürət qatırı; 6. *как стрела* ox kimi, çox iti, çox sürətli.

СТРЕЛЕЦ *м* 1. *tar.* streles (XVI–XVII əsrlərdə Moskva dövlətində; xüsusi daimi qoşunda xidmət edən və xüsusi imtiyazlara malik olan hərbi qulluqçu); 2. *astr.* Oxatan bürcü.

СТРЕЛЕЦКИЙ *прил. tar.* streles -[i-]; **стрелецкие войска** streles qoşunları.

СТРЕЛИВАТЬ *многокр. дан.* bax **стрелять**.

СТРЕЛИТЬ *сов. тәһ.* 1. bax **выстрелить**; 2. vurmaq, öldürmək (*güllə ilə*).

СТРЕЛКА *ж* 1. əqrəb (*saatda, kompasda və s.*); 2. ox, mil; 3. ox şəkli, ox (→) işarəsi; 4. ox şəklində naxış (*hörgü*); 5. *coğr.* dar, uzunburun; yarımada; 6. *zool.* haça (*heyvan dırnağında*); 7. *d. y.* strelka; 8. **стрела** (1-ci və 2-ci mənalarda) *söz. kiç.*; 9. çilə (*mişarın ipini tarıma çəkmək üçün*).

СТРЕЛКОВАНИЕ *ср бот.* gövdələnmə, saplaqlanma.

СТРЕЛКОВЫЙ *прил.* 1. atıcılıq (nişançılıq) -[i-]; **стрелковый кружок** atıcılıq dərnəyi; 2. *piyada*; **стрелковая дивизия** piyada diviziya.

СТРЕЛКОВИДНЫЙ *прил.* oxşəkilli, oxvarı, ox kimi.

СТРЕЛОВОЙ *м хüs.* manivelaçı (*qaldırıcı mexanizmlərdə manivelanı idarə edən fəhlə*).

СТРЕЛОК *м* 1. atıcı; 2. nişançı.

СТРЕЛОЛИСТ *м бот.* oxyarpaq (*bitki*).

СТРЕЛООБРАЗНЫЙ bax **стреловидный**.

СТРЕЛОПОДОБНЫЙ bax **стреловидный**.

СТРЕЛОЧЕК *м дан.* **стрелок** *söz. kiç. və oxş.*

СТРЕЛОЧКА *ж* **стрелка** *söz. kiç. və oxş.*

СТРЕЛОЧНИК *м d. y.* strelkaçı, yolaçı (*dəmir yolunda*).

СТРЕЛОЧНИЦА *ж d. y.* strelkaçı (yolaçı) qadın (qız).

СТРЕЛОЧНЫЙ *прил. d. y.* strelka -[i-]; **стрелочные устройства** strelka qurğuları.

СТРЕЛЬБА *ж* 1. atış, atma; **учебные стрельбы** təlim atışı; 2. atış; 3. *дан.* sancma, cingildəmə (*qulaq*).

СТРЕЛЬБИЩЕ *ср (hərbi)* atış meydanı, poligon.

СТРЕЛЬБИЩНЫЙ *прил. (hərbi)* atış meydanı -[i-].

СТРЕЛЬНУТЬ *однокр. дан.* bax **стрелять**.

СТРЕЛЬЧАТЫЙ *прил.* 1. *arxit.* çatma; şiş, şişbucaq; **стрельчатая арка** çatma tağı; 2. *бот.* saplaqlı.

СТРЕЛЬЧИХА *ж tar.* streles arvadı (bax **стрелец** 1-ci mənada).

СТРЕЛЯНИЕ *ср мн. нет* 1. atma (*silah*); 2. vurma, öldürmə (*tüfənglə*).

СТРЕЛЯНЫЙ *прил. дан.* 1. (tüfənglə) vurulmuş; 2. döyüş görmüş, müharibələr görmüş; 3. atılmış; işlənmiş; **стреляные пильзы** atılmış gilizlər; 4. tüfəng atılmış (*vəh-*

şi heyvan); **стреляное ружье** işlənmiş tüfəng; 5. **стреляный воробей**, **стреляная птица (зверь)** bax воробей.

СТРЕЛЯТЬ *несов.* 1. atmaq (*tüfəng və s.*); 2. atılmaq; **этот револьвер не стреляет** bu tapanca atılmır; 3. vurmaq, öldürmək (*tüfənglə*); **стрелять куропаток** kəklik vurmaq; 4. *безл.* sancmaq, ağrıtmmaq; **стреляет в правом ухе** sağ qulağı m sancır; 5. **стрелять глазами** 1) tez baxıb gözünü çəkmək; 2) nazla baxmaq, baxınmaq.

СТРЕЛЯТЬСЯ *несов.* 1. vurulmaq, öldürülmək; 2. özünə güllə atmaq, özünü vurmaq, özünü öldürmək (*tüfənglə, tapanca ilə*); 3. *köhn.* atışmaq, vuruşmaq (*dueldə*).

СТРЕМА: *ж, СТРЕМ:* **на стреме (быть, стоять)** keşik çəkmək, keşikdə olmaq, keşikdə durmaq, keşiyini çəkmək.

СТЕМГЛАВ *нареч.* çox iti, çox cəld, ildırım kimi, ox kimi, yel kimi; **он стемглав побежал** o, yel kimi çarib gəldi.

СТЕМЕННОЙ bax **стремянный** 1.

СТРЕМЕЧКО *ср дан.* **стремя** (1-ci və 2-ci mənalarda) *söz. kiç.*

СТРЕМЁШКА *ж köhn.* bax **штрипка**.

СТРЕМИТЕЛЬНО *нареч.* cəld, iti, ildırım kimi, çox sürətlə, şiddətlə.

СТРЕМИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. itilik, cəldlik tezlik, sürətlilik; 2. şiddət.

СТРЕМИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. çox tələsik, çox sürətli, çox iti; 2. çox cəld; ani; 3. şiddətli.

СТРЕМИТЬ *несов.* yönəltmək.

СТРЕМИТЬСЯ *несов.* 1. can atmaq, cəhd etmək, əlləşmək, çalışmaq; 2. cummaq, yönlənmək.

СТРЕМИЕНИЕ *ср* səy, cəhd, can atma, arzu, meyl, təşəbbüs.

СТРЕМНИНА *ж* 1. qıjov, çayın iti axan yeri, selin gur axan yeri; 2. sıldırım, uçurum.

СТРЕМНИННЫЙ *прил.* gur axan; **стремнинные воды** gur axan sular.

СТРЕМНИСТЫЙ *прил.* sıldırım(lı), uçurumlu; **стремнистый берег** sıldırımlı sahil.

СТРЕМОУХИЙ *прил. köhn., тәһ.* itiqulaq, hər şeyi eşidən.

СТРЕМЯ *ср (мн. стремени)* 1. üzəngi; 2. *anat.* üzəngi sütunu (*qulaqda*); 3. *köhn. тәһ.* bax **стремнина** 1-ci mənada; 4. **стремья в стремя (ехать, скакать)** yan-yana (*getmək, sürmək*) (*atlılar haqqında*).

СТРЕМЯНКА ж 1. əl nərdivanı; 2. asma nərdivan, ip nərdivan.

СТРЕМЯННОЙ м тар. бax **стремянный** II. **СТРЕМЯННЫЙ** I прил. üzəngi -i[-i].

СТРЕМЯННЫЙ II м I. тар. mehtər; 2. тар. üzəngitutan (Moskva dövlətində: mərasim zamanı padşah atının üzəngisini tutan saray xidmətçisi).

СТРЕНГА ж дəniz. strenqa (burazın bir laxası).

СТРЕНОЖЕННЫЙ прич. cıdarlanmış, buxovlanmış.

СТРЕНОЖИВАТЬ несов. бax **треножить**.

СТРЕНОЖИВАТЬСЯ несов. бax **треножиться**.

СТРЕНОЖИТЬ сов. бax **треножить**.

СТРЕПЕТ м (мн. стрепеты) zool. bəzgək (quş).

СТРЕПЕТЕНОК м (мн. стрепетята) bəzgək balası.

СТРЕПЕТИНЫЙ прил. bəzgək -i[-i].

СТРЕПТОКОК м tib., bakt. streptokok (irinli iltihabları törədən girdə bakteriya).

СТРЕПТОКОКОВЫЙ прил. tib., bakt. streptokok -i[-i]; streptokoklu.

СТРЕПТОМИЦИН м farm. streptomisin (dərman).

СТРЕПТОЦИД м мн. нет farm. streptosid (dərman).

СТРЕСКАННЫЙ прич. vulq. aşırılmış, yeyilmiş, içilmiş.

СТРЕСКАТЬ сов. vulq. бax **трескать** I.

СТРЕХА ж (мн. стрехи) damın qırağı, damın sallanan aşağı kənarı.

СТРЕЧОК м: $\diamond$ задать (дать) стречка (zar.) daban almaq, götürülmək, qaçmaq, əkilmək.

СТРИГАЛА м и ж xüs. dəritemizləyən (usta).

СТРИГАЛЬ м бax **стригальщик**.

СТРИГАЛЬНЫЙ прил. xüs. qırxıcı; **стригальная машина** qırxıcı maşın.

СТРИГАЛЬЩИК м xüs. 1. qırxıcı (qırxıcı maşında işləyən fəhlə); 2. k. t. qoyunqırxan, dövəqırxan.

СТРИГАЛЬЩИЦА ж xüs. qırxıcı qadın (qız).

СТРИГНУТЬ однокр. дан. бax **стричь** (2-ci mənadan başqa).

СТРИГУН, **СТРИГУНОК** м biryaşar dayça.

СТРИГУНЧИК м дан. стригун söz. kiç. və oxş.

СТРИГУЩИЙ прил.: $\diamond$ стригущий лишай (tib.) dəmrov.

СТРИЖ м zool. uzunqanad.

СТРИЖЕННЫЙ прич. 1. qırxılmış; 2. düzəldilmiş, vurulmuş, qayçılanmış (saç); 3. tutulmuş, kəsilmiş (dırnaq).

СТРИЖЕНЫЙ прил. 1. saçı vurulmuş; 2. qırxılmış (qoyun); 3. otu biçilmiş (çəmən), qol-budağı vurulmuş (ağac).

СТРИЖКА ж мн. нет I. qırxın; qırxma, qırxılma; 2. vurma, vurulma, qayçıla(n)ma (saç); 3. tutma, kəsmə (dırnağı); 4. saç fəsonu.

СТРИКТУРА ж tib. striktura (xəstəlik nəticəsində bədəndə içi boş orqanın daralması, sıxılması).

СТРИКТУРНЫЙ прил. tib. striktura -i[-i].

СТРИПШЕР м stripper (1. tex. tökülmüş metalı qalıbdən çıxartmaq üçün mexanizm; 2. k. t. eyni zamanda sümbüllü həşəmdən ayıran, taxılı döyən və təmizləyən müəkkəb maşın).

СТРИХНИН м tib., kim. strixinin (ən güclü zəhərlərdən biri).

СТРИЧЬ несов. 1. qırxmaq; 2. düzəltmək, düzəltmək; vurmaq, vurdurmaq; qayçılamaq, qayçılatmaq; **стричь волосы** saçını vurdurmaq; 3. tutmaq, kəsmək (dırnağı); 4. дан. doğramaq; **стричь бумагу** kağızı qayçı ilə doğramaq; $\diamond$ **стричь всех под одну гребенку** (məc.) fərq qoymamaq, hamıya bir cür yanaşmaq, hamını bir arşınla ölçmək; **стричь ушами** qulaqlarını tərpətmək (at haqqında).

СТРИЧЬСЯ несов. 1. qırxılmaq; 2. düzəldilmək, vurulmaq, qayçılanmaq (saç); 3. tutulmaq, kəsilmək (dırnaq); 4. saçını vurdurmaq.

СТРОБОСКОП м xüs. stroboskop (1. hərəkət edən şeylərin şəklini çəkmək üçün aparat; 2. hərəkət edən mexanizmlərin və onların hissələrinin işini müşahidə etmək üçün cihaz).

СТРОБОСКОПИЧЕСКИЙ прил. xüs. stroboskopik, stroboskop (stroboskopiya) -i[-i].

СТРОБОСКОПИЯ ж мн. нет xüs. stroboskopiya (stroboskop vasitəsilə müşahidə; бax **стробоскоп** 2-ci mənada).

СТРОГАЛЬ м xüs. yonucu, rəndəçi.

СТРОГАЛЬНЫЙ прил. xüs. yonma (rəndələmə) -i[-i]; yonucu; **строгальный станок** yonma (rəndələmə) dəzgahı.

СТРОГАЛЬЩИК м xüs. бax **строгаль**.

СТРОГАНЬЕ ср мн. нет yonma, yonulma; rəndələmə, rəndələnmə.

СТРОГАННЫЙ прич. yonulmuş, rəndələnmiş.

СТРОГАТЬ несов. yonmaq, rəndələmək.

СТРОГАТЬСЯ несов. yonulmaq, rəndələnmək

СТРОГИЙ прил. 1. ciddi, zabitəli, tələbkar; 2. şiddətli, sərt, kəskin, ağır, bərk; 3. möhkəm, dürüst, düzgün, dəqiq; **строгий учёт** dürüst uçot; **строгие черты лица** üzünün düzgün cizgiləri; 4. məh. sayıq, ayıq.

СТРОГНУТЬ однокр. дан. бax **строгать**.

СТРОГО нареч. 1. ciddi (surətdə), qəti (surətdə); 2. şiddətli, sərt, kəskin, ağır, bərk; $\diamond$ **строго-настрою** бax **настрою**; **строга говоря** ciddi desək, əslində.

СТРОГОСТЬ ж 1. ciddilik, ciddiyyət, qətilik, tələbkarlıq, zabitəlilik, möhkəmlik; zabito; 2. şiddət, sərtlilik, kəskinlik, ağırlıq; 3. ciddi tədbir, sərt qayda (nizam).

СТРОЕВИК м (hərbi) 1. nizami hissələrdə qulluq edən (hərbi xidmətçi); 2. nizami qoşun işini yaxşı bilən (hərbi xidmətçi).

СТРОЕВОЙ I прил. (hərbi) 1. nizami; **строевые части** nizami hissələr; 2. sıra (döyüş) -i[-i]; **строевая подготовка войск** qoşunların sıra təlimi (döyüş təlimi).

СТРОЕВОЙ II прил. 1. uca və düz, tikintiye yarar (ağac); 2. tikintidə işlədilən (material).

СТРОЕНИЕ ср 1. tikmək, tikilmə; 2. tikinti, tikili, bina; 3. qurulmuş.

СТРОЕННЫЙ прич. 1. tikilmiş, bina edilmiş; 2. qayrılmış (maşın, mexanizm və s.); 3. yaradılmış, qurulmuş, təşkil edilmiş; 4. riyaz. cızılmış, çəkilmiş; 5. (hərbi) sıraya düzülmüş.

СТРОЕННЫЙ прич. 1. üçqat edilmiş, üç-üç bağlanmış, üç-üç eşilmiş, üçlənmiş; 2. k. t. üçüncü dəfə şumlanmış (torpaq).

СТРОЕНЫЦЕ ср дан. строение (2-ci mənada) söz. kiç.

СТРОЕНЫШКО ср дан. бax **строеньице**.

СТРОЖАЙШИЙ през. ст. к **строгий** 1. ən ciddi, ən tələbkar, ən qəti; 2. ən zabitəli; 3. ən şiddətli, ən sərt, ən kəskin, ən ağır, ən bərk.

СТРОЖЕ срав. ст. к **строгий** и **строга** 1. daha ciddi, daha tələbkar, daha qəti; 2. daha zabitəli; 3. daha şiddətli, daha sərt, daha kəskin, daha ağır, daha bərk.

СТРОЖКА ж мн. нет xüs. бax **строгание**.

СТРОИТЕЛЬ м 1. tikən; memar; **строители университета** universiteti tikənlər; 2. inşaatçı, inşaat işçisi; **клуб строителей** inşaatçılar klubu; 3. məc. tənt. qurucu, qurran; **строители демократического общества** demokratik cəmiyyətin qurucuları.

СТРОИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. inşaat (tikinti) -i[-i]; **строительный материал** inşaat (tikinti) materialı; 2. məc. quruculuq (yaradıcılıq) -i[-i].

СТРОИТЕЛЬСКИЙ прил. inşaatçı(lıq) -i[-i].

СТРОИТЕЛЬСТВО ср 1. tikiliş, tikmə, tikilmə; 2. inşaat idarəsi, tikinti idarəsi; 3. tikinti, inşaat; bina; 4. qayırma, qayırılma (maşın, vaqon və s.); 5. məc. quruculuq; $\diamond$ **зелёное строительство** yaşıllaşdırma işi (parksalma, bağsalma).

СТРОИТЬ несов. 1. tikmək, bina etmək; **строить дом** ev tikmək; 2. qurmaq; **строить новую жизнь** yeni həyat qurmaq; 3. qayırmaq (maşın, mexanizm və s.); 4. düzəltmək, yaratmaq, təşkil etmək; 5. sıraya düzmək; 6. əsaslandırmaq; 7. riyaz. cızmaq, çəkmək; **строить треугольник** üçbucaq çəkmək; 8. xüs. quraşdırmaq, tikmək (iynə və s. ilə); $\diamond$ **строить гримасы** бax **гримасничать**; **строить глазки** göz-qaş eləmək; **строить рожу** üz-gözünü tərşutmaq; **строить из себя дурака** özünü gicliyə qoymaq; **строить воздушные замки** xəyalə qarılmaq; **строить куры каму** бax **куры**; **строить на песке** qum üstündə qurmaq.

СТРОИТЬ несов. 1. üçləmək, üç qat etmək; üç-üç bağlamaq, üç-üç eşmək; 2. üç sıraya düzmək; 3. ovç. üçünü birdən vurmaq; 4. k. t. üçüncü dəfə şumlamaq (yeri).

СТРОИТЬСЯ несов. 1. özü üçün ev (bina) tikmək; 2. sıraya durmaq; 3. tikilmək, bina edilmək; 4. qurulmaq, düzəldilmək, yara-

dılmaq, təşkil edilmək; 5. qayrılmaq (*maşın, mexanizm və s.*); 6. rıyaz. cızılmaq, çəkil-mək; 7. sıraya düzülmək; 8. əsaslandırıl-maq.

СТРОЙ *м* (мн. *строи*) 1. (ictimai) quruluş, sistem, üsul, rejim; **государственный строй** dövlət quruluşu; 2. cərgə, sıra, səf, nizam, düzülüş; 3. *mus. kök (tonların uy-ğunluğu)*; 4. quruluş, sistem; **грамматический строй языка** dilin qrammatik quruluşu; 5. **вести в строй** işə salmaq; **встать (вступить, войти, стать) в строй** işə düşmək; **остаться в строю** işləməkdə davam etmək, işləmək; **вывести из строя** sıradan çıxarmaq; **выйти (выбыть) из строя** sıradan çıxmaq; **прогнать сквозь строй** bax прогнать.

...**СТРОЙ**... *mürəkkəb sözlərin əvvəlində və axırında* "inşaat", "tikinti" mənasında olan birinci və ikinci tərkib hissəsi.

СТРОЙДЕТАЛИ *мн.* (строительные детали) inşaat detalları.

СТРОЙКА *ж* 1. tikmə, tikilmə, tikiliş; 2. tikinti, inşaat.

СТРОЙКОНТОРА *ж* (строительная контора) inşaat kontoru.

СТРОЙМАТЕРИАЛЫ *мн.* (строительные материалы) inşaat materialları, tikinti materialları.

СТРОЙНО *нареч.* həmahəng (*bir surətdə*), müntəzəm (*surətdə*); düzgün, qəşəng; **петь стройно** həmahəng oxumaq, düzgün oxumaq.

СТРОЙНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. boy-buxunluluq, qədd-qamətillik, boyluluq, təndü-rüstlük, qamət; 2. müntəzəmlik, düzgünlük, qəşənglik; tənəsüb, ahəng; 3. həmahənglik, uyğunluq (*səsdə*).

СТРОЙНЫЙ *прил.* 1. boylu, qamətli; boylu-buxunlu, qədd-qamətli; 2. mükəmməl, bitkin, müntəzəm, düzgün; məntiqli, düzgün qurulmuş, ardıcıl; 3. qəşəng, biçimli; qəşəng düzülüş; 4. ahəngli, həmahəng.

СТРОКА *ж* (мн. *строки*) sətir, xətt; 5. **строка в строку** hərfi-hərfinə, kəlməsi kəlməsinə; **читать между строк** fikrini (mənasını) başa düşmək, sezmək, duymaq (*yazılmış şeyin*); **красная строка** sətir-baş; **приказная строка** bax приказный.

СТРОКА *ж* (мн. *строки*) *мәш.* hörgü (*hö-rülmüş çarışda*).

СТРОКООТЛИВНОЙ *прил.* *мәтб.* sətirtökən; **строкоотливная машина** sətirtökən maşın.

СТРОНУТЬ *сов.* tərpətmək, dəbərtmək.

СТРОНУТЬСЯ *сов.* tərpənmək, yerindən dəbərmək.

СТРОНИЙ *м* *мн. нет* kim. stronsium (*çox yüngül, sarı-rəngli metal*).

СТРОП *м* *хүс.* strop (*yük və s. qaldırmaq və endirmək üçün ip, buraz*).

СТРОПИЛИНА *ж* *дан.* çatının (çatmanın) bir tiri.

СТРОПИЛИТЬ *несов.* *хүс.* çatı (çatma) qurmaq.

СТРОПИЛО *ср* çatı, çatma.

СТРОПИЛЬНЫЙ *прил.* *хүс.* çatı -[i]-[i].

СТРОПОВКА *ж* *хүс.* stropla tutma (yükü).

СТРОПТИВЕЦ *несов.* *дан.* inad etmək, höcət etmək, tərslik etmək.

СТРОПТИВЕЦ *м* *дан.* inad adam, höcət adam, tərs adam.

СТРОПТИВОСТЬ *ж* *мн. нет* *дан.* inadçılıq, höcətlik, tərslik; inad, höcət.

СТРОПТИВЫЙ *прил.* inad, inadçı, inadçıl, höcət, tərs.

СТРОСТИТЬ *сов.* *мәш.* bax тростить.

СТРОФА *ж* (мн. *строфы*) *әдәб.* 1. beyt, qitə, bənd (*şeyirdə*); 2. strofa (*qədim yunan tragediyasında (faciasında): xor dəstəsinin təntənə ilə səhnədə gəzişməsi və bu gəzişmə əsnasında oxunan xor*).

СТРОФАНТ *м* *мн. нет* strofant (1. *bot. tropik bitki*; 2. *həmin bitkinin toxumundan hazırlanan dərman*).

СТРОФИКА *ж* *мн. нет* *әдәб.* 1. beytlərə ayırma (*şeri*); 2. strofika (*poetikanın beytlər bəhşi*).

СТРОФИЧЕСКИЙ *прил.* *әдәб.* bənd -[i]-[i]; beytlərə ayrılan.

СТРОФИЧНОСТЬ *ж* *әдәб.* bax строфика 2-ci mənada.

СТРОЧЕННЫЙ *прич.* 1. tikilmiş, bir başa tikilmiş, baxyalanmış; 2. *мәс.* yazılmış.

СТРОЧЕНЫЙ *прил.* tikilmiş, bir başa tikilmiş, baxyalı.

СТРОЧЕЧНЫЙ *прил.* sətir -[i]-[i].

СТРОЧИЛА *м* *и* *ж* *дан.* *зар.* çox yazan, çox yazı yazan (adam).

СТРОЧИТЬ *несов.* 1. tikmək, birbaşa tikmək, baxyalamaq; 2. *мәс.* yazmaq; 3. *дан.* atmaq (*автомат silahdan*).

СТРОЧИТЬСЯ *несов.* 1. tikilmək, birbaşa tikilmək, baxyalanmaq; 2. *мәс.* yazılmaq; 3. *дан.* atılmaq (*автомат silahdan*).

СТРОЧКА *ж* 1. tikmə, tikilmə; birbaşa tikmə (tikilmə); 2. tikiş, tikiş yeri; baxya.

СТРОЧКА *ж* *бax* строка *ж*; 5. **строчка в строку** bax строка *ж* (строка в строку).

СТРОЧНОЙ, **СТРОЧНЫЙ** *прил.* sətiri, adi; **строчные буквы** sətiri (adi) hərflər.

СТРОЧОК *м* *bot.* quzugöbələri.

СТРОЩЕННЫЙ *прич.* *мәш.* eşilmiş.

СТРУБЦИНА, **СТРУБЦИНКА** *ж* *tex.* mən-gəne, vintlı sıxac.

СТРУГ *м* 1. *хүс.* rəndə; 2. *хүс.* ikidəstəli rəndə; 3. *vərdənə (yol hamarlayan maşın)*.

СТРУГ *м* *köhn.* qayıq, kolaz.

СТРУГАННЫЙ *дан.* bax строганный.

СТРУГАТЬ *дан.* bax строгать.

СТРУГАТЬСЯ *дан.* bax строгаться.

СТРУГНУТЬ *однокр.* *дан.* bax строгать.

СТРУГОВЩИК *м* *köhn.* qayıqçı, kolazçı.

СТРУЖЕЧНЫЙ *прил.* yonqar -[i]-[i].

СТРУЖИТЬ *несов.* yonmaq, rəndələmək.

СТРУЖИТЬСЯ *несов.* yonulmaq, rəndələnmək.

СТРУЖКА *ж* 1. yonma, yonulma; rəndələmə, rəndələnmə; 2. *соби́р.* yonqar.

СТРУЖОК *м* bax струг *м*.

СТРУЙСТЫЙ *прил.* şımaqla axan, şırıltı ilə axan, şır-şır axan, itı axan.

СТРУИТЬ *несов.* 1. axmaq; 2. *мәс.* saçmaq, yaymaq; **лампы струят свет** lampalar işıq saçır.

СТРУИТЬСЯ *несов.* 1. axmaq, şımaqla axmaq, xəfif-xəfif axmaq; şırıltı ilə axmaq; 2. *мәс.* saçmaq, yayılmaq (*ətir və s.*).

СТРУЙКА *ж* *струя* *сөз.* *күч.*

СТРУЙЧАТЫЙ *прил.* dalğavari, dalğalı; **струйчатая лента** dalğalı lent.

СТРУКТУРА *ж* struktur, quruluş.

СТРУКТУРАЛИЗМ *м* strukturalizm (*dilçilikdə müasir cərəyanlardan biri*).

СТРУКТУРАЛИСТ *м* strukturalist, strukturalizm tərəfdarı.

СТРУКТУРАЛИСТСКИЙ *прил.* strukturalizm (strukturalist) -[i]-[i].

СТРУКТУРАЛЬНЫЙ *прил.* struktural.
СТРУКТУРНОСТЬ *ж* strukturalıq, müəyyən strukturu olma; müəyyən quruluşu olma.
СТРУКТУРНЫЙ *прил.* struktur (quruluş) -[i]-[i].

СТРУНА *ж* (мн. *струны*) 1. sim, tel; 2. *только* *мн.* *мәс.* simli musiqi aləti; 3. giriş, məftil, ip; 5. **слабая струна** (*чья-н.*) (birinin) zəif damarı; **спинная струна** bax хорда 2-ci mənada; **в струну** (*струной*) (**вытянуться, выпрямиться**) 1) mil durmaq; 2) səfə düzülmək; **тронуть** (**задеть**) чувствительную (больную, деликатную) струну *кого* ağrıyan yerinə toxunmaq.

СТРУНИТЬ *несов.* *овç.* qayıqla bağlamaq (*tutulmuş heyvanın ağzını*).

СТРУНИТЬСЯ *несов.* *овç.* qayıqla bağlanmaq (*tutulmuş heyvanın ağzı*).

СТРУНКА *ж* струна *сөз.* *күч.*; 5. **статья** (**вытянуться**) в струнку dik durmaq, mil durmaq; **по струнке ходить** (*у кого, перед кем*) tir-tir əsmək (*birinin qabağında*); **задеть слабую струнку** *кого-н.* birinin zəif damarını tutmaq; **слабая струнка** *кого* zəif yeri, ağrıyan yeri.

СТРУННИК *м* *mus.* simli musiqi alətində çalan çalğıçı.

СТРУННЫЙ *прил.* *mus.* simli; **струнный оркестр** simli orkestr.

СТРУНОБЕТОН *м* *хүс.* dəmir-beton.

СТРУП *м* (мн. *strupья*) qasnaq, göz, qartmaq, qabıq (*yarada*); **покрыться струпьями** qasnaq bağlamaq.

СТРУПНЫЙ *прил.* qasnaq -[i]-[i]; qasnaqlı, qartmaqlı.

СТРУСИТЬ *сов.* qorxmaq, çəkinmək.

СТРУСИТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. bax **страсти** 2-ci mənada; 2. çırpmaq, silkələyib tökmək (atmaq).

СТРУСИТЬСЯ *сов.* *дан.* silkələyib tökülmək, dağılmaq.

СТРУХНУТЬ *сов.* *дан.* bax **струсить**.

СТРУЧОВАТЫЙ *прил.* qınaoxşar, qınşəkilli.

СТРУЧКОВЫЙ *прил.* *bot.* qınlı, qabıqlı (*bitki*).

СТРУЧОК *м* *bot.* qın, qabıq (*bitkidə*).

СТРУШЕННЫЙ *прич.* *дан.* 1. silkələyib qatışdırılmış; 2. çırpılmış.

СТРУШИВАТЬ *несов. дан.* bax **струсить**.
СТРУШИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **струситься**; 2. silkələnib qatışdırılmaq; 3. çırpılmaq, silkələnib tökülmək.

СТРУЯ *ж (мн. струи)* 1. şımaq, cərəyan, xəfif axın; fəvvarə; **течь струей** şımaqla axmaq; **бить струей** fişqırmaq, fəvvarə vurmaq; 2. *тас.* hava cərəyanı; 3. *тас.* axın, cərəyan; **свежая струя в работе** işdə yeni cərəyan; 4. *тас.* su, sular; 5. dalğavanı zolaq (*parçada və s.*); **вливать (внести) живую струю во что** canlandırmaq, daha maraqlı etmək.

СТРЯПАННЫЙ *прич. дан.* 1. bişirilmiş (*xörək*); 2. *тас.* qondarılmış, quraşdırılmış, düzəldilmiş, hazırlanmış, qayrılmış, uydurulmuş.

СТРЯПАТЬ *несов. дан.* 1. bişirmək (*xörək*); 2. *тас.* qondarmaq, quraşdırmaq, düzəltmək, hazırlamaq, qayırmaq, uydurmaq, (özündən) toxumaq.

СТРЯПАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bişirmək (*xörək*); 2. *тас.* qondarılmaq, quraşdırılmaq, düzəldilmək, hazırlanmaq, qayrılmaq, uydurulmaq.

СТРЯПКА *ж дан.* bax **стряпуха**.
СТРЯПНЯ *ж мн. нет дан.* 1. bişir-düşür, bişirmə; 2. *тас.* düzəltmə, hazırlama, qayırma; 3. *тас.* biş-düş, yemək, xörək, bişmiş; 4. *тас.* uydurma, qondarma; saxta-clarlıq.

СТРЯПУХА *ж дан.* aşpaz qadın, bişir-düşürlə məşğul olan qadın.

СТРЯПУШАЯ *ж дан. köhn. mətbəx.*

СТРЯПЧЕСКИЙ *прил. тар. stryapçı -i[-i].*

СТРЯПЧЕСТВО *ср мн. нет тар. stryapçilik (bax stryapçiy).*

СТРЯПЧИЙ *м тар.* 1. stryapçı (*qədim Moskva* dövlətində: *təsərrüfat işlərinə baxan saray məmuru*); 2. məhkəmə nəzarətçisi; 3. vəkil.

СТРЯСЬ *несов. бax стрясти.*

СТРЯСЯТЬСЯ *несов. 1. bax стрястись*; 2. çırpılmaq, silkələnib salınmaq (tökülmək); 3. *дан.* silkələnib qarışdırılmaq.

СТРЯСЕННЫЙ *прич. 1. çırpılmış, silkələnib salınmış (tökülmüş); 2. silkələnib qarışdırılmış.*

СТРЯСТИ *сов. 1. çırpmaq, silkələyib salmaq (tökmək); 2. дан.* silkələyib qarışdırmaq.

СТРЯСТИСЬ *сов. дан.* olmaq, əmələ gəlmək, baş vermək, üz vermək, törəmək; **с ним стряслось несчастье** ona bədbəxtlik üz verdi.

СТРЯХАТЬ *несов. дан. бax стряхнуть.*
СТРЯХАТЬСЯ *несов. дан. бax стряхиваться.*

СТРЯХИВАТЬ *несов. бax стряхнуть.*
СТРЯХИВАТЬСЯ *несов. 1. бax стряхнуться*; 2. çırpılmaq, silkələnmək, silkələnib salınmaq; 3. *тас.* üzərindən atmaq, yaxasını qurtarmaq.

СТРЯХНУТЫЙ *прич. 1. çırpılmış, silkələnməmiş, silkələnib salınmış; 2. тас.* üzərindən atılmış, uzaqlaşdırılmış.

СТРЯХНУТЬ *сов. 1. çırpmaq, silkələnmək, silkələyib salmaq; 2. тас.* üzərindən atmaq, yaxasını qurtarmaq, özündən uzaqlaşdırmaq.

СТРЯХНУТЬСЯ *сов. дан.* (silkələnib) düşmək.

СТУДЕНЕТЬ *несов. həlməşiklənmək, həlməşik hala gəlmək.*

СТУДЕНЕТЬ *II несов. дан. soyumaq.*
СТУДЕНИСТОСТЬ *ж мн. нет* həlməşiklik, həlməşik halında olma.

СТУДЕНИСТЫЙ *прил.* həlməşik, həlməşikləşmiş; **студенистая масса** həlməşik kütlə.

СТУДЕНИТЬСЯ *бax студень I.*

СТУДЕНО *безл. в знач. сказ. дан.* soyuq(dur).

СТУДЕНТ *м* tələbə.

СТУДЕНТКА *ж* talibə, tələbə (qız).

СТУДЕНТСКИЙ *köhn. бax студенческий.*

СТУДЕНЧЕСКИЙ *прил. I.* tələbə -i[-i]; **студенческий билет** tələbə bileti; 2. tələbəlik -i[-i]; **студенческие годы** tələbəlik illəri.

СТУДЕНЧЕСТВО *ср мн. нет 1. собир.* tələbələr; 2. tələbəlik.

СТУДЕНЬ *прил. дан.* çox soyuq, buz kimi.

СТУДЕНЬ *м I.* studen (*ət və ya balıqdan bişirilən həlməşik yemək*); 2. başayaq.

СТУДИЕЦ *м дан.* studiya şagirdi (**бax студия** 2-ci mənada).

СТУДИЙКА *ж дан.* studiya talibəsi.

СТУДИЙНЫЙ *прил.* studiya -i[-i]; **студийные занятия** studiya məşğələləri.

СТУДИСТ *м бax студиец.*

СТУДИСТКА *ж бax студийка.*

СТУДИТЬ *несов. дан.* soyutmaq.

СТУДИТЬСЯ *несов. дан. 1. soyumaq; 2. soyudulmaq; 3. bərk üşümək, donmaq.*

СТУДИЯ *ж* studiya (**1. rəssam və ya heykəltəraş emalatxanası; 2. rəssamlıq, heykəltəraşlıq, musiqi, balet və s. məktəbi və ya sinfi; 3. yeni sənət üsullarını əməli surətdə öyrənmə və gənc kadrlar hazırlayan kino və yaxud teatr kollektivi 4. radiostansiyanın radioverilişləri otağı).**

СТУЖА *ж мн. нет* şaxta, bərk soyuq.

СТУЖЕННЫЙ *прич. дан.* soyudulmuş.

СТУЖЕНЫЙ *прил. дан.* soyuq döymiş, soyuqlamış.

СТУК *м I.* 1. taqqıltı, tiqqıltı; 2. *дан.* döyünmə, vurma (*ürək*).

СТУК *II межд. дан. 1. в знач. сказ.* vurdu; 2. taq-taq, tiq-tiq (*səs təqlidi*).

СТУКАЛКА *ж мн. нет* stukalka (*kart oyunlarından birinin adı*).

СТУКАНЬЕ *ср* tiqqıldatma.

СТУКАТЬ *несов. 1. бax стукнуть* (5-ci mənadan başqa); 2. *дан. тас.* yazmaq (*yazı maşınında*).

СТУКАТЬСЯ *несов. бax стукнуться.*

СТУКНУТЫЙ *прич. дан.* vurulmuş, ilişdirilmiş.

СТУКНУТЬ *сов. 1. дан.* vurmaq, ilişdirmək; 2. taqqıldatmaq, tiqqıldatmaq; 3. *дан.* öldürmək; 4. *тас.* *дан.* içmək; 5. *тас.* *дан.* tamam olmaq; addamaq; **ему стукнуло сорок лет** onun qırx yaşı tamam oldu; **в голову стукнуло кому** birdən ağına gəlmək; **водка (вино) стукнула в голову** ...dəmləndi, ...lülqənbər oldu.

СТУКНУТЬСЯ *сов. бax удариться* 1-ci mənada.

СТУКОТНЯ *ж мн. нет дан.* taqqıltı, tiqqıltı, taraq-turuq.

СТУЛ *м (мн. стулья)* 1. stul, kürsü; 2. *мн. нет tib.* qarın işləməsi, mədənin işləməsi (pozulması); **у больного сегодня не было стула** xəstənin qarnı bu gün işləməmişdir; 3. *xüs. altlıq (mexanizmdə, qurğuda və s.-də); 4. электрический стул* elektrik stulu (kürsüsü) (*ABŞ-da ölüm cəzası alət*); **сидеть между двух стульев** eyni zamanda hər iki tərəfi razı salmağa çalışmaq.

СТУЛИК *м стул söz. kiç.*

СТУЛОВОЙ *прил. xüs. altlıqlı.*

СТУЛЬЧАК *м* ayaqyolu oturacağı.

СТУЛЬЧИК *м бax стулик.*

СТУПА *ж* həvəngdəstə, həvəng; **толочы воду в ступе** xəlbirlə su daşımaq.

СТУПАТЬ *несов. 1. бax ступить* 1-ci mənada; 2. *в знач. пов. накл. ступай(те)!* get! gedin! rədd ol(un)!

СТУПЕНЧАТОСТЬ *ж* pilləlilik, dirsəklilik, çıxıntılılıq.

СТУПЕНЧАТЫЙ *прил.* pilləli, pillə-pillə; dirsəkli, çıxıntılı.

СТУПЕНЬ *ж (мн. ступени)* 1. pillə; 2. dəgəc.

СТУПЕНЬКА *ж ступень söz. kiç.*

СТУПИТЬ *сов. 1. addım atmaq, ayaq qoymaq, ayaq basmaq; 2. дан.* basmaq, tapdalamaq (*ayağını*).

СТУПИЦА *ж* çarx topu, təkər topu.

СТУПИЧНЫЙ *прил.* təkər topu -i[-i].

СТУПКА *ж бax ступа.*

СТУПНЯ *ж I.* бax **стопа** 1 1-ci mənada; 2. ayağın altı, pəncə.

СТУПОР *м мн. нет tib.* stupor (*bəzi ruhi xəstəliklər zamanı xəstənin hərəkət və danışq qabiliyyətini tamamilə itirdiyi hal*).

СТУЧАТЬ *несов. 1. döymək, taqqıldatmaq; tiqqıldatmaq; 2. vurmaq, döyünmək (ürək nəbz).*

СТУЧАТЬСЯ *несов. döymək, taqqıldatmaq; стучаться в дверь* 1) qapını döymək (tiqqıldatmaq); 2) *тас.* yaxınlaşmaq, gəlib çatmaq, başının üstünü almaq; qapının ağzını almaq; **стучаться (ломиться) в открытую дверь** *бax дверь.*

СТУШЕВАННЫЙ *прич. xüs. tuşu getdikcə zəiflədilmiş, açılmış (şəkil).*

СТУШЕВАТЬ *сов. 1. xüs. tuşunu getdikcə zəiflətmək, tonunu (rəngini) açmaq (şəkil); 2. тас.* qaçırtmaq, əkmək, uzaqlaşdırmaq.

СТУШЕВАТЬСЯ *сов. 1. tuşu silinmək, tonu (rəngi) getdikcə açılmaq (rəsmi); 2. дан.* əklmək, qaçmaq, yox olmaq, gözdən itmək; 3. *тас.* özünü itirmək, qaçmaq, kərxmaq, çəkinmək.

СТУШЕВКА *ж xüs. 1. tuşunu getdikcə zəiflətmə, tonunu getdikcə açma (rəsmi); 2. tuşu zəiflədilmiş yer, tonu açılmış yer (rəsmi).*

СТУШЕВЫВАТЬ *несов.* bax **стусевать**.
СТУШЕВЫВАТЬСЯ *несов.* bax **стусе-**
ваться.

СТУШИТЬ *сов.* bax **тушить** II.

СТЫД *м.мн. нет* 1. həya, abır, ar; abır-həya; xəcalət; **чувство стыда** həya; **испыты- вать стыд** xəcalət çəkmək; **со стыда** xə- calətdən; 2. abırsızlıq, biabırçılıq, rüsvay- çılıq.

СТЫДИТЬ *несов.* utandırmaq, qızartmaq, danlamaq.

СТЫДИТЬСЯ *несов.* utanmaq, xəcalət çək-mək, həya etmək, ar etmək, qızarmaq.

СТЫДЛИВЕЦ *м. köhn.* utancaq adam, həya-lı adam, abırlı adam.

СТЫДЛИВИЦА *ж. köhn.* utancaq (həyalı, abırlı) qadın (qız).

СТЫДЛИВО *нареч.* utana-utana, sıxıla-sıxıla.

СТЫДЛИВОСТЬ *ж.мн. нет* utancaqlıq, abır-lılıq, həyalılıq, həya, sıxılma.

СТЫДЛИВЫЙ *прил.* utancaq, həyalı; **стыд- ливый кусок** (кусочек) boşqabda qalan son tükə.

СТЫДНО *в знач. сказ.* ayıbdır; **стыдно вам** sizin üçün ayıbdır; **мне стыдно за вас** si- zin yerinizə mən utanıram (xəcalət çəkirəm).

СТЫДНЫЙ *прил. дан.* eyibli, rüsvayçı, bia- bırçı (görkəm, səhnə və s.).

СТЫДОБА *ж. дан.* bax **стыд**.

СТЫК *м* 1. bir şeyin baş-başa çatıldığı (uc- uca calandığı) yer; qovuşuq yeri; 2. çatqı, calaq, qovuşuq.

СТЫКАТЬ *несов.* baş-başa calamaq, uc- uca çatmaq.

СТЫКОВАНИЕ *ср.мн. нет* baş-başa çatma (çatılma), uc- uca calama (calanma); bir- ləşmə.

СТЫКОВАТЬ *несов.* baş-başa çatmaq, uc- uca calamaq, qovuşdurmaq.

СТЫКОВАТЬСЯ *несов.* baş-başa çatılmaq, uc- uca calanmaq, qovuşdurulmaq.

СТЫКОВКА *ж.* bax **стыкование**.

СТЫЛЫЙ *прил. м.т.* soyumuş, соууқ.

СТЫНУТЬ *несов.* bax **стыть**.

СТЫНЬ *ж. дан.* соууқ, şaxta.

СТЫТЬ *несов.* 1. соуумаq; 2. *дан.* donmaq, buz bağlamaq; 3. qatılmaq, bərkimək (*м.т.*, *qips*); **кровь стынет** (в жилах) adamın tükləri ürpərir (*dəhşətdən*).

СТЫЧКА *ж.* 1. toqquşma; 2. dalaşma, sö- yüşmə.

СТЫЧНЫЙ *прил.* xüs. çatqılı, calanmış.

СТЮАРДЕССА *ж.* stüardessa (*təyyarədə sə- nişinlərə xidmət edən qadın* (qız)).

СТЯГ *1.м.т.* bayraq; **о поднят стяг** (стя- ги) *на кого-что* ...qarşı müharibəyə (mü- barizəyə) qalxışmaq.

СТЯГ *II.м.т.* şüvül, paya, ağac.

СТЯГАТЬ *несов. дан.* bax **стягивать**.

СТЯГИВАТЬ *несов.* bax **стянуть** 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü və 5-ci mənalarda.

СТЯГИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **стянуться**; 2. çəkilib bağlanmaq; 3. toplanmaq, cəm- lənmək, yığılmaq (*bir yerə*).

СТЯЖАНИЕ *ср. köhn.* 1. qazanma, əldə etmə, ələ keçirmə; 2. əmlak, mülk.

СТЯЖАНЫЙ *прич. köhn.* qazanılmış, əldə edilmiş, ələ keçirilmiş.

СТЯЖАТЕЛЬ *м. köhn.* tamahkar (*adam*), ac- göz (*adam*); acgözlüklə pul toplamaga can atan (*adam*).

СТЯЖАТЕЛЬНИЦА *ж.* tamahkar, acgöz qad- ın (qız).

СТЯЖАТЕЛЬНОСТЬ *ж.* bax **стяжательство**.

СТЯЖАТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn.* 1. mal qədr- i bilən, şey saxlayan; 2. tamahkar, acgöz.

СТЯЖАТЕЛЬСКИЙ *прил.* tamahkar(lıq) -i[-ı].

СТЯЖАТЕЛЬСТВО *ср.мн. нет* tamahkar- lıq, acgözlük, varlanma cəhdi.

СТЯЖАТЬ *сов. и несов.* 1. *tənt.* qazanmaq; **стяжать любовь коллектива** kollekti- vin məhəbbətini qazanmaq; 2. *köhn.* əldə etmək, ələ keçirmək, varlanmaq.

СТЯЖАТЬСЯ *несов.* 1. qazanılmaq; 2. əldə edilmək, ələ keçirilmək.

СТЯЖЕНИЕ *ср.мн. нет* çəkib bağlama, çə- kilib bağlanma; **о стяжение звуков** *dilç.* səslərin birləşməsi (*tələffüzdə iki qonşu sai- tin birləşməsi*).

СТЯЖКА *ж.* 1. bax **стяжение**; 2. qarmaq (*vaqonları bir-birinə bağlamaq üçün*).

СТЯЖНОЙ *прил.* çəkilib bağlana bilən.

СТЯНУТЫЙ *прич.* 1. çəkilib bağlanmış; 2. toplanmış, cəmlənmiş, yığılmış (*bir yerə*); 3. bitişdirilmiş; 4. çəkilmiş, götürülmüş, çı- xarılmış; 5. *дан.* oğurlanmış.

СТЯНУТЬ *сов.* 1. çəkib bağlamaq; 2. topla- maq, cəmləmək, yığmaq (*bir yerə*); 3. *riyaz.*

birləşdirmək, bitişdirmək; 4. qıç olmaq; 5. çəkmək, götürmək, çıxarmaq, dartıb gö- türmək; 6. *дан.* oğurlamaq, çirpışdırmaq.

СТЯНУТЬСЯ *сов.* 1. yığılmaq, gödəlmək, qısalmaq; 2. *дан.* çəkib bağlamaq, (öz) be- linə bağlamaq (*qayıq, sarğı*); 3. toplaşmaq, cəmləşmək, yığışmaq (*bir yerə*).

СУ *ср. нескл.* su (*Fransada: frankın iyirmidə birinə bərabər pul*).

СУАРЁ *ср. нескл.* köhn. ziyafət.

СУБАЛТЕРН: **субалтерн-офицер** subaltern- zabıt (*çar Rusiyası ordusunda: rota, eskad- ron və ya batareyada kiçik zabıt*).

СУБАЛЬПИЙСКИЙ *прил.* bot. subalp; **суб- альпийские растения** subalp bitkiləri.

СУБАРЕНДА *ж.мн. нет* vasitəli icarə.

СУБАРЕНДАТОР *м.* vasitəli icarədar.

СУБАРКТЫКА *ж.* subarktika.

СУБАРКТЫЧЕСКИЙ *прил.* coğr. subarkti- ka -i[-ı]; qütbyanı; **субарктические зоны** subarktika zonaları, Arktikaya yapışqı zo- nalar.

СУББОТА *ж.* şənbə, şənbə günü, cümə ertəsi.

СУББОТНИЙ *прил.* şənbə -i[-ı]; **субботние дни** şənbə günləri.

СУББОТНИК *II.м.* iməcilik.

СУББОТНИК *II.м.* (dini) subbotnik (*bazar əvəzinə şənbəni bayram edən xristian dini təriqətinə mənsub adam*).

СУБВЕНЦИЯ *ж. iqt.* subvensiya (*dövlətin tə- sərrüfatın müxtəlif sahələrinə, müəssisələ- rə və onların sahiblərinə maliyyə yardımı formalarından biri*).

СУБДОМИНАНТА *ж. mus.* subdominant (*dia- tonik qammanın dördüncü pərdəsi*).

СУБЛИМАТ *м. kim.* sublimat (*sublimasiya məhsulu*).

СУБЛИМАЦИЯ *ж.мн. нет* kim. sublimasiya (*qızdırıldığı zaman maddənin mayeləşmə- dən birbaşa qaz halına keçməsi*).

СУБЛИМИРОВАННЫЙ *прич.* kim. sublima- siya edilmiş (bax **сублимация**).

СУБЛИМИРОВАТЬ *сов. и несов.* kim. subli- masiya etmək (bax **сублимация**).

СУБЛИМИРОВАТЬСЯ *несов.* kim. sublima- siya edilmək (bax **сублимация**).

СУБМАРИНА *ж.* sualtı qayıq.

СУБОРДИНАЦИЯ *ж.мн. нет* subordinasi- ya (*xidmətdə kiçiyin böyiyyə təbə olması prinsipi; tabelik*).

СУБПРОДУКТЫ *мн. xüs.* əlavə məhsullar (*kəsilmiş heyvanın içəlatı, başı, ayaqları və s.*).

СУБРЁТКА *ж.* (teatr) subretka (*qədim kome- diyaların personajı; adətən öz xanımının işlərinə məhrəm olan qulluqçu*).

СУБСИДИРОВАНИЕ *ср.мн. нет* maddi yar- dım vermə (verilmə).

СУБСИДИРОВАННЫЙ *прич.* maddi yardım almış, pul buraxılmış.

СУБСИДИРОВАТЬ *сов. и несов.* maddi yar- dım vermək, pul buraxmaq.

СУБСИДИРОВАТЬСЯ *несов.* maddi yardım verilmiş; pul buraxılmaq.

СУБСИДИЯ *ж.* subsidiya; maddi yardım, pul köməyi, maliyyə yardımı.

СУБСТАНТИВАЦИЯ *ж.мн. нет* *dilç.* substantivləşmə, isimləşmə; **субстантива- ция прилагательных** sifətlərin substan- tivləşməsi (*isimləşməsi*).

СУБСТАНТИВИРОВАНИЕ *ср.мн. нет* *dilç.* substantivləşmə, substantivləşdiril(mə); isimləşmə, isimləşdiril(mə).

СУБСТАНТИВИРОВАННЫЙ *dilç.* substan- tivləşdirilmiş, isimləşdirilmiş; substantiv- ləşmiş (*isimləşmiş*).

СУБСТАНТИВИРОВАТЬ *сов. и несов.* *dilç.* substantivləşdirmək, isimləşdirmək, isim halına salmaq.

СУБСТАНТИВИРОВАТЬСЯ *несов.* *dilç.* substantivləşdirilmək, isimləşdirilmək, isim halına salınmaq; substantivlənmək, isim- ləşmək (*isim halına düşmək*).

СУБСТАНТИВНОСТЬ *ж.мн. нет* *dilç.* substantivlik.

СУБСТАНТИВНЫЙ *I.прил. dilç.* substantiv, ismi.

СУБСТАНТИВНЫЙ *II.прил. xüs.* substan- tiv, müstəqil.

СУБСТАНЦИАЛЬНОСТЬ *ж.мн. нет* bax **субстанциональность**.

СУБСТАНЦИАЛЬНЫЙ bax **субстанцио- нальный**.

СУБСТАНЦИОНАЛИЗИРОВАННЫЙ *прич.* fəls. substansiyalaşdırılmış, maddiləşdiril- miş.

СУБСТАНЦИОНАЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* fəls. substansiyalaşdırmaq, maddi- ləşdirmək, substansiya mahiyyəti vermək.

СУБСТАНЦИОНАЛИЗИРОВАТЬСЯ *несов. фəлс.* 1. substansiya olmaq, maddiləşmək, sübstansiya xarakteri almaq; 2. substansiyalaşdırılmaq, maddiləşdirilmək, substansiya mahiyyəti verilmək.

СУБСТАНЦИОНАЛЬНОСТЬ *ж мн. нет фəлс.* substansiallıq (substansionallıq), substansiyalıq, maddilik.

СУБСТАНЦИОНАЛЬНЫЙ *прил. фəлс.* substansional, maddi.

СУБСТАНЦИЯ *ж* substansiya (1. *фəлс. bütün əşya və hadisələrin ilk əsasını təşkil edən maddə; 2. mahiyyət, əsil, zat, cəvhər*).

СУБСТИТУТ *м хüs.* substitut (*əvəz, əvəzədən, əvəzedici*).

СУБСТИТУЦИЯ *ж мн. нет хüs.* substitusiya (*əvəzetmə*).

СУБСТРАТ *м* substrat (1. *фəлс. əsas; 2. biol. qida verici mühit, qidalandırıcı mühit*).

СУБСТРАТОСТАТ *м ав.* substratostat (*stratosferin aşağı qatlarına qalxmaq üçün aerostat*).

СУБСТРАТОСФЕРА *ж* substratosfer (*stratosferi troposferdən ayrılan atmosfer qatı*).

СУБТИЛЬНОСТЬ *ж мн. нет дан. isteh. zəriflik, incəlik, nərmə-naziklik*.

СУБТИЛЬНЫЙ *прил. дан. isteh. zərif, incə, nərmə-nazik*.

СУБТИТР *м* subtitr (*kinofilm kadrlarının altında olan yazı*).

СУБТРОПИКИ *ед. нет соғр.* subtropiklər (*iqliminə görə tropiklərə oxşayan və tropiklərdən şimala və cənuba doğru yerləşən sahələr*).

СУБТРОПИЧЕСКИЙ *прил. соғр.* subtropik; *субтропические растения* subtropik bitkilər.

СУБЧИК *м дан.* şübhəli adam, hərif.

СУБЪЕКТ *м* subyekt (1. *məntiqdə: haqqında bəhs olunan şey, haqqında mühakimə yeridilən şey; mühakimə obyektı; 2. adam, şəxs; 3. qram. mübtəda*).

СУБЪЕКТИВИЗМ *ж мн. нет* subyektivizm (1. *obyektiv varlığı, maddi ələmi inkar edən və onun ancaq subyektin şüurunda mövcud olduğunu iddia edən fəlsəfi cərəyan; 2. sosiologiyada: cəmiyyətin inkişafının obyektiv qanunlara əsasən deyil, subyektiv amillərə əsasən baş verdiyini iddia edən*

cərəyan; 3. subyektivlik, subyektiv müna-sibət).

СУБЪЕКТИВИРОВАННЫЙ *прич. фəлс.* subyektivləşdirilmiş.

СУБЪЕКТИВИРОВАТЬ *сов. и несов. фəлс.* subyektivləşdirmək.

СУБЪЕКТИВИРОВАТЬСЯ *несов.* subyektivləşdirmək.

СУБЪЕКТИВИСТ *м* subyektivist (*subyektivizm tərəfdarı*).

СУБЪЕКТИВИСТИЧЕСКИЙ *прил.* subyektivistik -i[-i]; *субъективистическое направление* subyektivizm cərəyanı.

СУБЪЕКТИВИСТСКИЙ *прил.* subyektivist -i[-i].

СУБЪЕКТИВНО *нареч.* subyektiv (*olaraq*), şəxsi nəqteyi-nəzərdən (*yanışaraq*).

СУБЪЕКТИВНОСТЬ *ж мн. нет* subyektivlik.

СУБЪЕКТИВНЫЙ *прил.* subyektiv, şəxsi, fərdi; *это твоё субъективное мнение* bu sənin subyektiv (şəxsi) fikrindir; *о субъективный идеализм* *фəлс.* subyektiv idealizm (*bax subyektivizm 1-ci mənada*); *субъективный метод; субъективная школа* *bax subyektivizm 2-ci mənada*.

СУБЪЕКТИВНЫЙ *прил. mənt. dilç.* subyektiv -i[-i].

СУВЕНИР *м* yadigar, yadigarlıq şeylər; *суvenir*.

СУВЕРЕН *м (siyasi)* suveren (*hakimiyyəti təmsil edən*).

СУВЕРЕНИТЕТ *м мн. нет (siyasi)* hakimiyyət, hökmranlıq, hakimiyyət hüququ; *суверенитет, müstəqillik*.

СУВЕРЕННОСТЬ *ж мн. нет (siyasi)* suverenlik, hökmranlıq, müstəqillik.

СУВЕРЕННЫЙ *прил. (siyasi)* suveren; *hökmran, müstəqil, ali, yüksək*.

СУВОД *ж хüs. məh. burulğan, qıjov*.

СУВОЙ *м məh.* 1. qar təpəsi; 2. qıjov, burulğan.

СУВОРОВЕЦ *м (мн. суворовцы)* suvorovçu; (*Suvorov hərbi məktəbinin kursantı*).

СУГГЕСТИВНОСТЬ *ж мн. нет* suqquestivlik, təlqinedicilik.

СУГГЕСТИВНЫЙ *прил.* 1. suqquestiv, təlqinedici, təlqin edən, təlqin ilə əlaqədar olan; 2. *tib. hipnoz -i[-i]; суггестивные явления* hipnoz hadisələri.

СУТЁСТІЯ *ж мн. нет* təlqin.

СУГЛИНИСТЫЙ *прил.* gilli, gillə qarışıq.

СУГЛИНОК *м мн. нет* giltorpaq, gilli torpaq.

СУТОЛОВНЫЙ *прил.* xüs. dəhnədən atın qulağına gedən (*qayıq*).

СУТОЛОВЬЕ *ср хüs.* 1. dəhnədən atın qulağına gedən qayıq; 2. yüyən növü.

СУТРЕВ *м məh.* 1. hərarət, istilik; 2. gündüzdirən yer, gündöyən yer.

СУТРОБ *м* qar yığını, qar koması, qar təpəsi.

СУТРОБИНА *ж дан.* bax сугроб.

СУТРОБИСТЫЙ *прил. дан.* qar yığınları ilə dolu, qar komaları ilə örtülü (*yoł*).

СУГУБИТЬ *несов. köhn.* artırmaq, çoxaltmaq; *gücləndirmək*.

СУГУБО *нареч.* çox, olduqca, son dərəcə; *сугубо осторожно* son dərəcə ehtiyatlı.

СУГУБЫЙ *прил.* 1. köhn. ikiqat, ikiqat artıq; 2. *тəс.* çox böyük, xüsusi; *обратить сугубое внимание* xüsusi diqqət verməli.

СУД *м* 1. məhkəmə; *находиться под судом* işi məhkəmədə olmaq; 2. məhkəmə iclası; *мühakimə; 3. rəy, fikir, qərar, mühakimə, hökm; 4. страшный суд (dini)* qiyamət; *шемякин суд (köhn.)* ədalətsiz məhkəmə; *суды и пересуды; суды да пересуды* ara söhbətləri; *на нет (и) суда нет* yoxa çarə yoxdur; *пока суд да дело* götür-qoy edə-nə qədər...

СУДАК *м зool.* suf (balığı).

СУДАКОВИНА *ж мн. нет* suf əti, suf balığı əti.

СУДАКОВЫЙ *прил.* suf -i[-i].

СУДАНЕЦ *м (мн. суданцы)* sudanlı (*Sudan əhli*).

СУДАНКА *ж (мн. суданки)* sudanlı qadın (*qız*).

СУДАРИК *м köhn.* 1. сударь söz. kiç. və oxş.; 2. *bax любовник* 1-ci və 2-ci mənalarla.

СУДАРКА *ж köhn.* bax любовница.

СУДАРУШКА *ж köhn.* сударка söz. oxş.

СУДАРЫНЯ *ж köhn.* xanım.

СУДАРЬ *м köhn.* cənab, ağa.

СУДАЧИНА *ж дан.* suf balığı əti.

СУДАЧНИЙ *бax судачковый.*

СУДАЧИТЬ *несов. дан.* qeybət etmək, dalsə danışmaq.

СУДАЧОК *м судак söz. kiç.*

СУДНИЩЕ *ср köhn.* məhkəmə.

СУДЕБНИК *м тар.* qanunnamə, qanun kitabı, qanun külliyyatı (*qədimdə*).

СУДЕБНОМЕДИЦИНСКИЙ *прил.* məhkəmə-tibb -i[-i]; *судебно-медицинская экспертиза* məhkəmə-tibb ekspertizası.

СУДЕБНЫЙ *прил.* məhkəmə (mühakimə) -i[-i]; *судебный приговор* məhkəmə hökmü; *судебный процесс* məhkəmə prosesi, mühakimə.

СУДЕЦ *м köhn.* məhkəmə xidmətçisi, məhkəmə məmurı.

СУДЕЙСКИЙ *прил.* 1. hakim -i[-i]; *судейская должность* hakim vəzifəsi; 2. *hakim -i[-i]; судейская коллегия (идм.)* hakimlər kollegiyası; 3. *в знач. суц.* məhkəmə işçisi; 4. *в знач. суц.* судейская ж hakimlər otağı.

СУДЕЙСТВО *ср мн. нет idm.* hakimlik, münislik.

СУДЁНЫШКО *ср (мн. судёнышки) дан.* kiçik gəmi, bekarə gəmi.

СУДИЛИЩЕ *ср köhn.* divanxana.

СУДИМОСТЬ *ж hüq.* məhkəməyə düşmə; *снять судимость (с кого)* keçmişdə məhkəməyə düşməsinə üstündən götürmək.

СУДИТЬ *несов.* 1. mühakimə yeritmək, fikir söyləmək, hökm vermək, mülahizə yeritmək; 2. mühakimə etmək, işə baxmaq, iş kəsmək (*məhkəmədə*); 3. danlamaq, məzəmmətləmək, təqsirləndirmək; 4. *идм.* həkəmlik (hakimlik) etmək, münislik etmək; 5. güman etmək, zənn etmək, ehtimal etmək; 6. qismət olmaq, nəsib olmaq; *мне не суждено больше встречаться с ним* onunla bir daha görüşmək mənə nəsib olmayacaqdır; *о судить и рядить* mühakimə yeritmək, danışmaq; *судя по чему* ...görə; ...nəzərə alaraq.

СУДИТЬСЯ *несов.* 1. məhkəmədə çəkişmək (*bir-birilə*); 2. mühakimə olunmaq, işinə baxılmaq, iş kəsilmək (*məhkəmədə*); 3. təsirləndirilmək, müqəssir edilmək.

СУДКОВЫЙ *судок söz. sif.*

СУДНО I *ср (мн. суда) гəmi.*

СУДНО II *ср (мн. судна) I. məh. qab; 2. ləyən (xəstə altına qoyulan qab).*

СУДНЫЙ *прил. köhn.* məhkəmə (mühakimə) -i[-i]; *о судный день; судный час (dini)* məşəər, qiyamət.

СУДО... *mürəkkəb sözlərin "gəmi", "gəmiçilik" mənasını ifadə edən birinci tərkib hissəsi, məs.: судорабочий (gəmi fəhləsi); судоремонт (gəmi təmiri).*

СУДОВЕРФЪ *ж* tərsənə (*gəmi qayrılan yer*).

СУДОВЛАДЕЛЕЦ *м* *гəmi sahibi*.

СУДОВЛАДЕЛЬЧЕСКИЙ *прил.* *гəmi sahibi -i[-i].*

СУДОВОДИТЕЛЬ *м* *гəmisürən, gəmini idarə edən, gəmiçi.*

СУДОВОЖДЕНИЕ *ср мн. нет дəniz. bax кораблевождение.*

СУДОВОЙ *прил.* *гəmi -i[-i]; судовая команда гəmi komandası.*

СУДОВЩИК *м көhn. dan. bax судовладелец.*

СУДОВОВЕРЕНИЕ *ср һүq. məhkəmə iclasında tərəflərin mübahisəsi.*

СУДОК *м (мн. судки) 1. sous qabı, şirə qabı; 2. qab (istiöt, darçın, sirkə, xardal və s. üçün); 3. только мн. sudok (xərək aparmaq üçün iç-çə keçirilən qablardan ibarət qurğu).*

СУДОМОЙКА *ж 1. qabyuyan; 2. qabyuyulan yer; 3. qab dəsmali.*

СУДОМОЙНЯ *ж qabyuyulan yer.*

СУДООБОРОТ *м хüs. гəmi dövriyyəsi.*

СУДОПОДЪЕМ *м мн. нет tex. batmış gəmiləri çıxartma.*

СУДОПОДЪЕМНИК *м gəmiqaldıran qurğu (kanallarda).*

СУДОПОДЪЕМНЫЙ *прил. tex. gəmiqaldırma -i[-i]; gəmiqaldıran; судоподъемные работы gəmiqaldırma işləri; судоподъемный механизм gəmiqaldıran mexanizm.*

СУДОПРОИЗВОДСТВО *ср мн. нет һүq. mühakimə üsulı; məhkəmə icraatı.*

СУДОРАБОЧНИЙ *м gəmi fəhləsi, yükçü.*

СУДОРЕМОНТ *м мн. нет tex. gəmi təmiri.*

СУДОРЕМОНТНЫЙ *прил. gəmi təmiri -i[-i]; судоремонтные работы gəmi təmiri işləri.*

СУДОВОРОГ *ж qıç, çəng; qıç olma, çəng olma; tutulma, ürpəşmə.*

СУДОВОРОЖНО *нареч. 1. qıç olmuş halda, əsəbi halda, ürpəşmiş halda, titrək halda; 2. məs. həyəcanlı, coşğun bir halda, tələş içərisində.*

СУДОВОРОЖНЫЙ *прил. 1. titrək, əsəbi, ürpəşmiş; 2. məs. həyəcanlı, coşğun, tələşli.*

СУДОСТРОЕНИЕ *ср мн. нет gəmiqayırma, gəmi inşaati.*

СУДОСТРОИТЕЛЬ *м gəmi inşaətçisi; kəmiqayırma mütəxəssisi.*

СУДОСТРОИТЕЛЬНЫЙ *прил. gəmiqayırma (gəmi inşaati) -u[-ü]; судостроительный завод gəmiqayırma (gəmi inşaati) zavodu.*

СУДОУСТРОЙСТВО *ср мн. нет һүq. məhkəmə quruluşu, məhkəmə təşkilatı sistemi.*

СУДОХОД, СУДОХОДЕЦ *м məh. gəmiçi, gəmidə üzən (adam).*

СУДОХОДНОСТЬ *ж мн. нет gəmiçiliyə yararlılıq; gəmi işləyə bilmə.*

СУДОХОДНЫЙ *прил. gəmi işləyə bilən, gəmiçiliyə yarar(h).*

СУДОХОДСТВО *ср мн. нет gəmiçilik, gəmilərin seyri.*

СУДЬБА *ж (мн. судьбы) 1. tale, müqəddərat; 2. bəxt, qismət, fələk; 3. какими судьбами? sən hara, bura hara?; оставить на произвол судьбы təkbaşına buraxmaq, başlıbaşına buraxmaq; не судьба (кому-чему) qismət deyil(miş); игра судьбы (случая) bax игра; ирония судьбы bax ирония; перст судьбы tale, qədər, qismət; волею судеб bax воля.*

СУДЬБИНА *ж мн. нет көhn. folk. tale, bəxt, qismət.*

СУДЬБОНОСНЫЙ *прил. taleyüklü (məsələ, qərar və s.).*

СУДЬЯ *м (мн. судьи) 1. hakim; 2. idm. həkəm, (hakim) münşif.*

СУДЯ *дееприч.: судя по чему ...baxaraq, ...əsasən, ...görə; судя по внешнему виду, он здоров zahiri görünüşünə görə o sağlamdır.*

СУЕВЕР *м көhn. mövhumatçı, xurafatçı.*

СУЕВЕРИЕ *ср mövhumat, xurafat.*

СУЕВЕРИТЬ *несов. көhn. mövhumata inanmaq, xurafata inanmaq.*

СУЕВЕРКА *ж mövhumatçı qadın (qız).*

СУЕВЕРНОСТЬ *ж мн. нет mövhumatçılıq, xurafatçılıq.*

СУЕВЕРНЫЙ *прил. 1. mövhumatçı, xurafatçı; 2. mövhumi.*

СУЕВЕРСТВО *ср мн. нет көhn. bax суеверие.*

СУЕВЕРСТВОВАТЬ *көhn. bax суеверить.*

СУЕМУДРИЕ *ср мн. нет көhn. əlləmlik, boşboğazlıq.*

СУЕМУДРСТВОВАТЬ *несов. көhn. əlləmlik etmək, boşboğazlıq etmək.*

СУЕМУДРЫЙ *прил. көhn. əlləmə, boşboğaz.*

СУЕСЛЮБИЕ *ср мн. нет көhn. bax пустословие.*

СУЕТА *ж мн. нет 1. көhn. boş şey, heç bir qiyməti olmayan şey; fanilik, boşluq, mənasızlıq; 2. tələş, tələsmə, vurmuxma, çapalama, boş-boşuna ora-bura qaçma; 3. dan. daim vurmuxan adam, daim boş-boşuna əlləşən adam, qərarsız adam; 4. суета сует көhn. bax суета 1-ci mənad.*

СУЕТИТЬСЯ *несов. vurmuxmaq, boş-boşuna əlləşmək, boş-boşuna çalışmaq, tələsmək, çapalamaq.*

СУЕТЛИВО *нареч. boş-boşuna, tələş içində, tələsə-tələsə.*

СУЕТЛИВОСТЬ *ж мн. нет boş-boşuna vurmuxma, boş-boşuna əlləşmə (çalışma), tələskənlik, qərarsızlıq.*

СУЕТЛИВЫЙ *прил. 1. daim vurmuxan, daim boş-boşuna əlləşən, daim tələşdə olan, daim tələsən, qərarsız; 2. dan. narahatedici, çox əziyyətli, əngəlli, başağrıdan (iş və s.).*

СУЕТНОСТЬ *ж мн. нет көhn. fanilik, boşluq, mənasızlıq.*

СУЕТНЫЙ *прил. көhn. 1. fani, boş, bihudə; mənasız; суетная жизнь fani həyat; суетные надежды bihudə ümidlər; 2. nahaq, əbəs; 3. narahatedici, çox əziyyətli, əngəlli, başağrıdan (iş və s.).*

СУЕТНЯ *ж мн. нет dan. bax суета 2-ci mənad.*

СУЖАТЬ *несов. bax сузить.*

СУЖАТЬСЯ *несов. bax сузиться.*

СУЖДЕНИЕ *ср 1. fikir, mülahizə, mühakimə; высказать своё суждение öz fikrini söyləmək; 2. məntiqdə: hökm.*

СУЖДЕННЫЙ *прич. qabaqcadan təyin olunmuş, qismət.*

СУЖЕНАЯ *ж көhn. folk. gəlin.*

СУЖЕНИЕ *ср мн. нет daraltma, daraldılma, daralma.*

СУЖЕННЫЙ *прич. daraldılmış, dar.*

СУЖЕНЫЙ *м көhn. folk. bəy, nişanlı (oğlan); 3. суженый-ряженный bax суженый.*

СУЖЕРЕБАЯ *ж məh. bax жерёбая.*

СУЖИВАНИЕ *ср daraltma, daraldılma.*

СУЖИВАТЬ *несов. bax сузить.*

СУЖИВАТЬСЯ *несов. 1. bax сузиться; 2. daraldılmaq; 3. məs. məhdudlaşdırılmaq.*

СУЗИТЬ *сов. 1. daraltmaq; 2. məs. məhdudlaşdırmaq.*

СУЗИТЬСЯ *сов. daraltmaq.*

СУК *м (мн. сучья и суки) 1. budaq (ağacda); 2. düyün (taxtada).*

СУКА *ж 1. qancıq; 2. dəniz. lövbər zənciri.*

СУКНИШКО *ср dan. сукно söz. kiç. bekarə mahud.*

СУКНО *ср (мн. сукна) mahud; 4. под сукно положить fikir verməmək, sərəncamsız qoymaq (ərizəni və s.); под сукном лежать yatıb qalmaq, baxılmamaq, fikir verilməmək (ərizəni və s.).*

СУКНОВАЛ *м хüs. mahudbasan (usta).*

СУКНОВАЛКА *ж хüs. mahudbasan maşın.*

СУКНОВАЛЬНЫЙ *прил. хüs. mahudbasan (maşın, usta).*

СУКНОВАЛЬНЯ *ж хüs. mahud karxanası (emalatxanası, sexi).*

СУКНОВАЛЬЩИК *м хüs. bax сукновал.*

СУКНОДЕЛ *м mahudçu (mahud istehsalı mütəxəssisi).*

СУКНОДЕЛЕНИЕ *ср mahud istehsalı.*

СУКНОМОЙКА *ж tex. mahudyuyan cihaz (maşın).*

СУКОВАТЫЙ *прил. düyünlü, düyün-düyün (taxta).*

СУКОНКА *ж mahud parçası.*

СУКОННЫЙ *прил. 1. mahud -i[-i]; су-онная фабрика mahud fabriki; суконные брюки mahud şalvar; 4. суконный; ык, суконная речь qaba, quru, yöndə əsiz, kələ-kötür dil.*

СУКОНЦЕ *ср bax сукно.*

СУКОНЩИК *м mahud ustası, mahudçu.*

СУКРОВИЦА *ж 1. zərdab; 2. qanlı irin.*

СУКРОВИЧНЫЙ *прил. zərdab -i[-i].*

СУКРОЙ *м bir fal çörək.*

СУЛЕЙКА *ж көhn. сүлєя söz. kiç.*

СУЛЕМА *ж мн. нет kim. süleymani (zəhər).*

СУЛЕМОВЫЙ *прил. kim. süleymani -i[-i]; сулемовый раствор süleymani məhlulu.*

СУЛЕННЫЙ *прич. dan. vəd edilmiş.*

СУЛИТЬ *несов. 1. söz vermək, vəd etmək, boyun olmaq; 2. irəlilədən söyləmək (xəbəxt gələcək və s.).*

СУЛИТЬСЯ *несов. köhn. dan.* 1. bax **обещаться**; 2. vəd edilmək.
СУЛОЙ *м хüs. məh. qıjov, burulğan.*
СУЛТАН *І* *м* soltan, padşah.
СУЛТАН *II* *м* 1. quş telindən (lələyindən) baş geyiminə taxılan bəzək; 2. sünbülşəkilili qarğıdalı və s.; süpürqəsi (çiçəyi).
СУЛТАНАТ *м* səltənət, soltanlıq, soltan hakimiyyəti.
СУЛТАНКА *І* *ж zool.* sultan balığı.
СУЛТАНКА *II* *ж zool.* sultan toyuğu.
СУЛТАНСКИЙ *I* *прил.* soltan -i[-i] **султанская Турция** (*tar.*) soltan (sultan) Türkiyəsi.
СУЛТАНСКИЙ *II* *прил.* султанская **курица** *zool.* sultan toyuğu.
СУЛТАНСТВО *ср* bax **султанат**.
СУЛТАНЧИК *султан II söz. kiç.* kəkilcik.
СУЛТАНША *ж* soltan arvadı.
СУЛЬФАЗОЛ *м farm.* sulfazol (*dərman*).
СУЛЬФАМИДНЫЙ *прил. tib.* sulfamid -i[-i]
СУЛЬФАМИДЫ *мн. tib., farm.* sulfamidlər (*dərman preparatları*).
СУЛЬФАТ *м kim.* sulfat (*sulfat turşusunun duzu*).
СУЛЬФАТНЫЙ *прил.* sulfat -i[-i]; sulfatlı.
СУЛЬФИД *м kim.* sulfid (*kükürtlü birləşmələrə verilən ümumi ad*).
СУЛЬФИДЫН *м farm.* sulfidin (*dərman*).
СУЛЬФИТ *м kim.* sulfit (*sulfit turşusunun duzu*).
СУЛЬФИТАЦИЯ *ж хüs.* sulfidləmə (*sulfit turşusu duzu ilə meyvə və tərəvəzdən konserv hazırlama*).
СУМА *ж köhn.* çanta, dağarcıq, torba; $\diamond$ **ходить с сумой** dilənçilik etmək, dilənmək; **сума переметная** bax **переметный**.
СУМАСБРОД *м* dəli, dəlibaş, dəlisov, cinli.
СУМАСБРОДИТЬ *несов. dan.* bax **сумасбродничать**.
СУМАСБРОДНИЧАТЬ *несов.* dəlilik etmək, istədiyini etmək, dəlibaşlıq etmək.
СУМАСБРОДНО *нареч.* dəli kimi, dəlicəsi-nə; **сумасбродно вести себя** özünü dəli kimi aparmaq.
СУМАСБРОДНЫЙ *прил.* dəli, dəlibaş, dəlisov, ağilsız, bildiyini edən.
СУМАСБРОДСТВО *ср* dəlilik, ağilsızlıq, ağilsız iş, dəli hərəkət.

СУМАСБРОДСТВОВАТЬ *dan.* bax **сумасбродничать**.
СУМАСШЕДШИЙ *прил.* 1. dəli; **сумасшедший дом** dəlixana; 2. *тас.* son dərəcə bərk (şiddətli, güclü, böyük), xariqülədə; 3. *тас.* sağlamlıq düşüncəyə sığmayan, ağır-sız (*plan, ideya və s.*); **сумасшедший** *м* dəli (*oğlan, kişi*); **сумасшедшая** *ж* (*qız, qadın*).
СУМАСШЕДШИНКА *ж dan.* qeyri-normal, qəribə, dəlisov.
СУМАСШЕСТВИЕ *ср мн. нет* dəlilik; $\diamond$ **до сумасшествия** həddindən artıq, həddindən ziyadə.
СУМАСШЕСТВОВАТЬ *несов. dan.* dəlilik etmək.
СУМАТОХА *ж мн. нет* qarışıqlıq, çaxnaşma, araqarışma, hərc-mərclik, qaça-qaç, əl-ayağa düşmə, hay-küy, mərəkə, vəlvələ.
СУМАТОШИТЬСЯ *несов. dan.* əl-ayağa düşmək, tələşə düşmək, çaxnaşmaya düşmək.
СУМАТОШЛИВОСТЬ *ж мн. нет dan.* tez tələşə düşmə, əl-ayağa düşmə, həyəcanlı düşmə, çaxma, tələşə.
СУМАТОШЛИВЫЙ *прил.* tez tələşə düşən, əl-ayağa düşən, tez özünü itirən, tələşən.
СУМАТОШНЫЙ *дан.* bax **суматошливый**.
СУМАХ *м* sumaq (*bitki*).
СУМБҮР *м мн. нет* dolaşıqlıq, qarışıqlıq, anlaşılmazlıq, qarma-qarışıqlıq.
СУМБҮРИТЬ *несов.* dolaşıq danışmaq, anlaşılmaz danışmaq, qarma-qarışıq danışmaq.
СУМБҮРНО *нареч.* dolaşıq, qarışıq, anlaşılmaz (*bir surətdə*).
СУМБҮРНОСТЬ *ж мн. нет* dolaşıqlıq, qarışıqlıq, anlaşılmazlıq.
СУМБҮРНЫЙ *прил.* dolaşıq, qarışıq, anlaşılmaz.
СУМБҮРЩИНА *ж мн. нет dan.* dolaşıqlıq, anlaşılmazlıq, qarma-qarışıqlıq; dolaşıq fikirlər; anlaşılmaz sözlər.
СУМЕРЕЧКИ *ед. нет dan.* **сумерки** (1-ci və 3-cü mənələrdə) *сöz. oxş.*
СУМЕРЕЧНИК *м zool.* toranlıqsevən heyvan, hava qaralanda yuvasından çıxan heyvan.
СУМЕРЕЧНИЦА *ж zool.* toran böcəyi.
СУМЕРЕЧНОСТЬ *ж* toranlıq, alaqaranlıq.

СУМЕРЕЧНЫЙ *прил.* 1. toran -i[-i]; **сумеречное время** toran vaxtı; 2. toranlıqsevən, hava qaralanda çıxan (*heyvan*); 3. *тас.* düşkün; düşkünlük (*inqiraz*) -i[-i]; $\diamond$ **сумеречное состояние** (*tib.*) şüurun pozulması, şüurun itməsi (*bəzi ruhi xəstələrdə*), özündəngetmə.
СУМЕРКИ *ед. нет* 1. toran, qarşaralan vaxt, alaqaranlıq; 2. *тас.* düşkünlük, tənəzzül; inqiraz; 3. *məh.* dan şəfəqi.
СУМЕРНИЧАТЬ *несов. dan.* alaqaranlıqda oturmaq, qarşaralan vaxt oturub söhbət etmək (*dincəlmək*).
СУМЕТ *м məh.* bax **сугроб**.
СУМЕТЬ *сов.* bacarmaq, ...bilmək; **суметь правильно ответить** düzgün cavab verə bilmək.
СУМИНА *ж məh.* xurcunun gözü.
СУМКА *ж* 1. çanta; 2. dağarcıq; 3. torba, kisə; 4. *bot.* kisəcik; $\diamond$ **пастушья сумка** bax **пастуший**.
СУММА *ж* 1. yekun, cəm, məcmu; 2. məbləğ, pul; **в сумме** (**взятое, взятые**) ümumilikdə, bütünlükdə, hamısı bir yerdə.
СУММАРНЫЙ *прил.* 1. yekun -i[-i]; yekunlayıcı; **суммарные показатели** yekun göstəriciləri; 2. *тас.* ümumi; **суммарное впечатление** ümumi təəssürat (*intiba*).
СУММАТОР *м* summator (*verilməsi iki kəmiyyətin məcmusunu müəyyən etmək üçün riyazi cihaz*).
СУММИРОВАННЫЙ *прич.* 1. cəmlənmiş, yekun vurulmuş; 2. *тас.* yekunlaşdırılmış.
СУММИРОВАТЬ *сов. и несом.* 1. cəmləmək, yekun vurmaq; 2. *тас.* yekunlaşdırmaq, nəticə çıxartmaq.
СУММИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. cəmlənmək, yekun vurulmaq; 2. *тас.* yekunlaşdırılmaq, nəticəsi çıxarılmaq.
СУММОВОЙ *прил.* məbləğlə ifadə edilən, pulla göstərilən; **план работ в суммовом выражении** məbləğlə ifadə olunan iş planı.
СУМНИЧАТЬ *сов. dan.* bax **умничать**.
СУМНЫЙ *прил. dan.* fikirli, dalğın, qəmli, pərt, məyus; **сумное настроение** pərtlik.
СУМНЯСЯ, СУМНЯШЕСЯ *ничтоже сумняся* (*сумняшеся*) bax **ничтоже**.
СУМОЧКА *ж* 1. сумка *сöz. kiç.*; 2. əl çantası.

СУМОЧНЫЙ *прил.* çanta -i[-i].
СУМРАК *м мн. нет* alaqaranlıq, toran.
СУМРАЧНО *нареч.* qarşqabaqlı, tutqun, narazi (*bir surətdə*).
СУМРАЧНОСТЬ *ж мн. нет* 1 alaqaranlıq, toranlıq; 2. *тас.* tutqunluq, qarşqabaqlılıq, qəmginlik.
СУМРАЧНЫЙ *прил.* 1. qaranlıq; toran; 2. *тас.* tutqun, qarşqabaqlı, qəmgin.
СУМЧАТКА *ж zool.* kisəli heyvan.
СУМЧАТЫЙ *прил. zool.* kisəli; **сумчатые животные** kisəli heyvanlar.
СУМЯТНИЦА *ж* bax **суматоха**.
СУНДУК *м* sandıq.
СУНДУЧНИК *м* sandıqçı, sandıqsaz, sandıq ustası.
СУНДУЧНЫЙ *прил.* sandıq -i[-i].
СУНДУЧОК *м* **сандук** *сöz. kiç.* sandıqça.
СУННА *ж* (*dini*) sünni.
СУННИЗМ *м* (*dini*) sünnilik.
СУННИТ *м* (*dini*) sünni.
СУННИТСКИЙ *прил.* (*dini*) sünni -i[-i]
СУНУТЫЙ *прич.* soxulmuş, dürtülmüş, basılmış.
СУНУТЬ *сов.* bax **совать**.
СУНУТЬСЯ *сов.* bax **соватьсь** 2-ci mənada; $\diamond$ **куда ни сунься** hər yerdə, hər yanda, hər tərəfdə, hara baxsan.
СУП *м* (*мн. супы*) sup, şorba.
СУПЕРАРБИТР *м хüs.* baş arbitr (*münsiflər məhkəməsinin sədri*).
СУПЕРБОЛЖКА *ж məb.* üzlük, cild üz-lüyü (*kitab cildinin üstünə çəkilən qabıq, üzlük*).
СУПЕРФОСФАТ *м хüs.* superfosfat (*tərkibində fosfor olan kimyəvi gübrə*).
СУПЕРФОСФАТНЫЙ *прил. хüs.* superfosfat -ü[-u]; **суперфосфатный завод** superfosfat zavodu.
СУПЕСКОВЫЙ bax **супесчаный**.
СУПЕСНЫЙ *прил.* qumluca -i[-i].
СУПЕСОК *м соғр.* qumluca, qumlu torpaq.
СУПЕСЧАНЫЙ *прил.* qumluca; **супесчаные почвы** qumluca torpaqlar.
СУПЕСЬ *ж* bax **супесок**.
СУПЕЦ *м dan.* **суп** *сöz. oxş.*
СУПИНАТОР *м* supinator (*ayağının altı yas-tı olanlar üçün adi çəkmənin içində qoyulan altlıq*).

СУПИТЬ *несов. дан. бax* **наsupить.**
СУПИТЬСЯ *несов. дан. бax* **наsupиться.**
СУПНИК *м* supqabı, şorba kasası.
СУПНИЦА *ж* **бax** **супник.**
СУПОВОЙ *прил. sup* -i[-i]; **суповая миска** sup kasası, şorba kasası.
СУПОНИТЬ *несов.* qayışını çəkmək (*хатун*).
СУПОНИТЬСЯ *несов.* qayışı çəkmək (*хатун*).
СУПОНЬ *ж* xamit qayışı, xamit bağı.
СУПОРСАЯ, СУПОРСНАЯ *прил.* boğaz (*donuz*).
СУПОРСНОСТЬ *ж* *мн. нет* **бax** **супоросность.**
СУПОРОСНОСТЬ *ж* *мн. нет* boğazlıq (*donuzlarda*).
СУПОСТАТ *м* köhn. düşmən, yağı.
СУПЛЕТИВНЫЙ *прил. dilç.* suppletiv; **супpletивные формы** suppletiv formalar (*bir sözün müxtəlif köklərdən düzələn formaları, məs.: rusçada adlıq halda "я", təsirlilik halda "меня" sözləri kimi*).
СУШПОРТ *м* tex. altlıq, tutqac (*müxtəlif dəzgahlarda*).
СУПРЕМАТИЗМ *м* *мн. нет* suprematizm (*XX əsrin əvvəllərində rəssamlıqda formalist cərəyan*).
СУПРЕМАТИСТ *м* sənət. suprematist (*suprematizm təşəddarı olan rəssam*).
СУПРЕМАТИСТСКИЙ *прил.* suprematizm (*suprematist*) -i[-i].
СУПРОТИВ *нареч. təh.* **бax** **против** 1-ci, 2-ci, 4-cü mənalarda.
СУПРОТИВНИК *м təh.* **бax** **противник**
СУПРОТИВНИЧАТЬ *несов. təh.* qarşı çıxmaq, əks çıxmaq, zidd çıxmaq, müqavimət göstərmək.
СУПРОТИВНЫЙ *прил.* qarşı, üz-üzə duran, qabaq-qabağa duran, üzbəüz.
СУПРУГ *м* 1. rəs. ər; 2. *только мн.* ər-arvad.
СУПРУГА *ж* rəs. arvad, xanım.
СУПРУЖЕСКИЙ *прил.* ər-arvad -i[-i]; **супружеская жизнь** ər-arvad həyatı; **супружеская пара** ər-arvad.
СУПРУЖЕСТВО *ср* ər-arvadlıq, izdivac.
СУПРУЖНИЦА *ж təh.* **бax** **супруга.**
СУПРЯГА *ж təh. köhn.* 1. ortaqlı torpaq becərən kəndlilərdən hər birinin kotana və s.

qoşduğu heyvan (*at, kəl*); 2. ortaqlı torpaq becərmə; 3. *в супряге с кем* birlikdə, bərabər.
СУПРЯЖНИК *м təh. köhn.* ortaqlı torpaq becərən kəndli.
СУРГУЧ *м* surğuc; **запечатать конверт сургучом** konverti surğuclaşmaq.
СУРГУЧНЫЙ *прил.* surğuc -u[-ü]; **сургучная печать** surğuc möhürü.
СУРДИНА, СУРДИНКА *ж* mus. surdina (*musiqi alətinin səsinə zəifləmək üçün alət*); 3. *под сурдинку (что-н. сделать, сказать)* yavaşcadan, xəlvəti, əlaltından (*etmək, söyləmək*).
СУРДОПЕДАГОГ *м* ped. surdopedaqoq (*lal-karlara dərs verən müəllim*).
СУРДОПЕДАГОГИКА *ж* *мн. нет* ped. surdopedaqogika (*lal-karların tərbiyə və tədris üsulu*).
СУРЕНКА *ж* köhn. **сурна** söz. *kiç.*
СУРЕНЩИК *м* köhn. zurnaçı, zurnaçalan.
СУРЁПА *ж* **бax** **сурепка.**
СУРЁПИЦА *ж* bot., k. t. turpəng (*bitki*).
СУРЁПКА *ж* bot. vəzərk (*bitki*).
СУРЁПНЫЙ *прил.* vəzərk -i[-i]; **сурепное** **масло** vəzərk yağı.
СУРЖА, СУРЖАНКА *ж, СУРЖИК* *м* k. t. *təh.* 1. payızlıq buğda ilə çovdar qarışıq əkin; 2. çovdarla qarışıq buğda.
СУРИК *м* *мн. нет* sülügən (*qırmızı-narınclı və ya qırmızı-qəhvəyi boya*).
СУРИКОВЫЙ *прил.* sülügən -i[-i]; **суриковая** **краска** sülügən boyası.
СУРКОВЫЙ *прил.* marmot -i[-i].
СУРНА *ж* köhn. zurna.
СУРОВЕТЬ *несов.* 1. soyuqlaşmaq; 2. sərtləşmək, şiddətlənmək, ağırlaşmaq, çətinləşmək; 3. codlaşmaq, qabalaşmaq.
СУРОВО *нареч.* 1. çox sərt, şiddətli, bərk; 2. asıqlı, qasqabaqlı, çox ciddi.
СУРОВОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. soyuqluq; 2. sərtlik, şiddət, ağırlıq.
СУРОВЫЙ *прил.* 1. çox soyuq, sərt, şiddətli; **суровый климат** sərt iqlim; 2. cod, qaba, kobud; **суровое** **полотно** cod kətan; 3. asıqlı, qasqabaqlı, çox zabitəli; **суровый** **взгляд** asıqlı baxış; 4. çox ağır, çətin; **в суровые** **дни войны** müharibənin çox ağır günlərində; 5. *təc.* aci, ağır; **суровая** **правда** acı həqiqət.

СУРОВЬЕ *ср* *мн. нет* xüs. 1. xam parça, rənglənməmiş və hazırlanıb qurtarmamış parça; 2. cod parça, xam dəri (*yun, sap və s.*).
СУРОК *м* (*мн. сурки*) *zool.* marmot (*gəmiricilər dəstəsindən yeraltı yuvalarda yaşayan kiçik heyvan*).
СУРОЧИЙ *прил.* marmot -i[-i].
СУРРОГАТ *м* surroqat (1. *bir şeyi yalnız qismən əvəz edə biləcək başqa şey; bəddəl; 2. saxta*); 3. *денежные суррогаты* pul bədəlləri (*istiqraz, bon və s. kimi qiymətli kağızlar*).
СУРРОГАТНЫЙ *прил.* 1. surroqat; 2. saxta.
СУРЧИНА *ж* marmot yuvası.
СУРЬМА *ж* *мн. нет* 1. kim. antimon (*kimyəvi element*); 2. sürmə.
СУРЬМИЛО *ср* köhn. **бax** **сурьма** 2-ci mənadada.
СУРЬМИТЬ *несов. köhn.* sürmələmək, sürmə çəkmək (*qaşlarına və s.*).
СУРЬМИТЬСЯ *несов. köhn.* (öz) qaşlarına sürmə çəkmək; sürmələnmək.
СУРЬМЛЕННЫЙ *прич. köhn.* sürməli, sürmələnməmiş, sürmə çəkilmiş.
СУРЬМЯНИСТЫЙ *прил. kim., miner.* antimonlu, tərkibində antimon olan.
СУРЬМЯНЫЙ *прил.:* **сурьманный** **блеск** (*miner.*) antimonit.
СУСАК *м* bot. suoxu (*çoxillik su bitkisi*).
СУСАЛЕННЫЙ *прил.* üzünə zərvərəq çəkilmiş.
СУСАЛИТЬ *несов.* üzünə zərvərəq çəkmək.
СУСАЛИТЬСЯ *несов.* üzünə zərvərəq çəkmək.
СУСАЛЬ *ж* *мн. нет* zərvərəq.
СУСАЛЬНЫЙ *прил.* 1. zərvərəq -i[-i]; **зərvərəq** **бүкүлмүсү**; **сусальные конфеты** zərvərəq бүкүлмүсү konfet; 2. *təc. köhn.* şit, duzsuz, ürəkbulandırıcı; 3. *сусальное* **золото** zər.
СУСЕК *м* təh. **бax** **закром.**
СУСЛИК *м* *zool.* sünbülqıran (*siçanaoxşar gəmirici*).
СУСЛИКОВЫЙ *прил.* sünbülqıran -i[-i].
СУСЛИТЬ *несов. дан.* **бax** **сусолить.**
СУСОЛИТЬСЯ *несов. дан.* **бax** **сусолиться.**
СУСЛИЧИЙ *прил.* sünbülqıran -i[-i]; **суслицы** **нора** sünbülqıran yuvası.
СУСЛО *ср* *мн. нет* 1. араq və pivə istehsalında nişastalı və şəkərli maddələrin acı-

mamış həlimindən ibarət qatı maye; 2. *horra*; 3. şirə; üzüm şirəsi; 4. çox şirin içki.
СУСЛОН *м* təh. qurumaq üçün çöldə dik qoyulmuş bir neçə dərz.
СУСОЛИТЬ *несов. дан.* tüpürçəyə (*seliye*) bulamaq; yağlı şeyə batırmaq.
СУСОЛИТЬСЯ *несов. дан.* tüpürçəyə (*seliye*) bulanmaq; yağlı şeyə batmaq.
СУСПЕНЗОРНИЙ *м* tib. suspensor (*xaya bağı*).
СУСТАВ *м* anat. oynaq, bənd, buğum.
СУСТАВНОЙ *прил.* oynaq -i[-i]; **суставной ревматизм** oynaq revmatizmi.
СУСТАВЧАТЫЙ *прил.* xüs. oynaq, bəndli, bəndlərdən ibarət olan, bənd-bənd.
СУСТАВЧИК *м* *дан.* **сустав** söz. *kiç.*
СУТАЖ *м* sutaj (*bəzək üçün işlənən zərif ipək qaytan*).
СУТАНА *ж* sutana (*katolik ruhanilərinin cübbəsi*).
СУТЕНЬ *м* sutenyor (*öz aşnası-fahişənin xərcilə yaşayan kişi*).
СУТКИ *ед. нет* gün, bir gecə-gündüz; **через** **двое суток** iki gündən sonra; **круглые** **сутки** gecə-gündüz (*fasilasız*).
СУТОЛОКА *ж* *мн. нет* basırıq, basabas, qələbəlik.
СУТОЛОЧИТЬСЯ *несов. дан.* basırıq etmək, boş-boş gəzmək, bir-birini itələmək, özünü ora-bura soxmaq.
СУТОЛОЧНЫЙ *прил. дан.* 1. basırıq; 2. *бax* **суматошный.**
СУТОЧНЫЙ *прил.* 1. birgünlük, bir gecə-gündüzlük; 2. gündəlik; 3. *в знач. суц.* *только мн.* gündəlik xərc, ezamiyyətə gedənə verilən yemək-içmək pulu.
СУТУГА *ж* təh. **бax** **проволока.**
СУТУЛИНА *ж* *дан.* **бax** **горбинка.**
СУТУЛИТЬ *несов.* əymək, бүkmək, qatlamaq (*belini*).
СУТУЛИТЬСЯ *несов.* belini бүkmək, belini qatlamaq, təknesini çıxartmaq.
СУТУЛОВАТОСТЬ *ж* *мн. нет* bir az belі бүкүклүк, çiyinləri çıxma.
СУТУЛОВАТЫЙ *прил.* bir az belі бүкүк, çiyinləri çıxmış.
СУТУЛОСТЬ *ж* *мн. нет* azca belі бүкүлмө (*belibükүклүк*), çiyinləri çıxma.
СУТУЛЫЙ *прил.* azca belibükүк, çiyinləri çıxmış.

СУТЬ I ж. мн. нет əsil, mahiyyət, məğz, əsas mətləb; **о по сути дела** həqiqətdə, əslində, işin mahiyyətinə görə.

СУТЬ II ж. köhn. həmçins cümlələrdə xəbər şəkilçisi (-dir, -dir, -dur, -dür) ilə ifadə olunur; **лев и тигр суть хищные животные** aslan və pələng yırtıcı heyvanlardır; **это не суть важно** bunun o qədər də əhəmiyyəti yoxdur.

СУТЮЖИВАТЬ несов. bax сутюжить.

СУТЮЖИТЬ сов. ütləmək.

СУТЮЖКА ж. qabartma, ütləmə.

СУТЯГА м и ж köhn. bax сутяжник və сутяжница.

СУТЯЖИТЬ несов. köhn. bax сутяжничать.

СУТЯЖНИК м. köhn. məhkəməbaz, ərizəbaz; daim məhkəmələrdə çəkişən adam, daim məhkəmələrdə dava çəkən adam; davacı.

СУТЯЖНИЦА ж. dan. köhn. məhkəməbaz (ərizəbaz) qadın (qız).

СУТЯЖНИЧАТЬ несов. köhn. məhkəməbazlıq etmək, ərizəbazlıq etmək, daim məhkəmələrdə çəkişmək, daim məhkəmələrdə dava çəkmək.

СУТЯЖНИЧЕСКИЙ прил. köhn. məhkəməbaz(lıq) -[i]-[ı], ərizəbaz(lıq) -[i]-[ı].

СУТЯЖНИЧЕСТВО ср. мн. нет köhn. məhkəməbazlıq, ərizəbazlıq, daim məhkəmələrdə çəkişmə, daim məhkəmələrdə dava çəkmə, davacılıq.

СУТЯЖНЫЙ прил. köhn. 1. məhkəməbaz, ərizəbaz, davacı adam; **сутяжный человек** məhkəməbaz (ərizəbaz) adam; 2. mübahisəli, davalı; **сутяжное дело** mübahisəli (davalı) iş.

СУФЛЕ ср. нескл. sufle (1. *çalınmış yumurta ağı ilə şəkərdən hazırlanan yüngül pirojna*; 2. *səmənidən hazırlanan şirin içki*).

СУФЛЕР м. suflyor.

СУФЛЕРСКИЙ прил. (teatr) suflyor -[i]-[ı]; **суфлёрская будка** suflyor budkası.

СУФЛИРОВАТЬ несов. suflyorluq etmək.

СУФРАЖИЗМ м. мн. нет (siyasi) sufrajist sufrajizm (XX əsrin əvvəllərində İngiltərədə: qadınlara kişilərlə bərabər seçki hüququ verilməsini tələb edən qadın hərəkatı).

СУФРАЖИСТКА ж. (siyasi) sufrajist sufrajizmə hərəkatında iştirak edən qadın.

СУФРАЖИСТСКИЙ прил. (siyasi) sufrajizm -[i]-[ı].

СУФФИКС м. gram. suffiks; (sözdüzəldici) şəkilçi.

СУФФИКСАЛЬНЫЙ прил. gram. şəkilçi -[i]-[ı]; suffiks; **суффиксальная часть слова** sözün şəkilçi hissəsi.

СУФФИКСАЦИЯ ж. мн. нет dilç. şəkilçi (suffiks) vasitəsilə söz düzəltmə; sözdə şəkilçi olması.

СУХАРИК м. сухарь (1-ci mənada) söz. *kiç.* **СУХАРИК м.** suxarı bişirən, suxarı hazırlayan (çörəkçi).

СУХАРИЦА ж. 1. bax сухарник; 2. suxarı qabı, suxarı vazası.

СУХАРНЫЙ прил. 1. suxarı -[i]-[ı]; сухарный цех хлебозавода çörək zavodunun suxarı sexi; 2. suxarıdan hazırlanmış.

СУХАРНЯ ж. suxarı hazırlanan müəssisə.

СУХАРЬ м. (мн. сухари) 1. suxarı; 2. məc. qanısoyuq, çox quru, ürəyibərk (adam).

СУХМЁННЫЙ прил. məh. 1. quru; 2. quraqlıq.

СУХМЁНЬ ж. мн. нет məh. 1. quraqlıq; 2. qurumuş torpaq; 3. bax суховей.

СУХО нареч. 1. соуq; его встретили очень сухо onu çox soyuq qarşıladılar; 2. *в знач. сказ.* qurudur, quruyubdur; **на улице сухо** küçə qurudur; **в горле сухо** boğazım quruyubdur; **сухо-насухо** bax **сухой.**

СУХОВЕЙ м. qara yel (quru və isti külək).

СУХОВЕЙНЫЙ прил. qara yel -[i]-[ı]; quru və isti küləklərə məruz qalan.

СУХОВЕРХИЙ, СУХОВЕРШИННЫЙ прил. məh. təpəsi qurumuş (ağac).

СУХОВЕРШИННОСТЬ ж. meşəç. təpələri quruma (ağacların).

СУХОГРУЗНЫЙ прил. xüs. quru yük və ya ədədi mal daşıyan (gəmi və s.).

СУХОДОЛ м. quru dərə.

СУХОДОЛЬНЫЙ прил. quru dərələrdə bitən.

СУХОЖИЛИЕ ср. anat. vətər; о ахиллесово (ахиллово) сухожилие (anat.) Achilles vətəri (baldır əzələlərinin dabana bağlı olan vətəri).

СУХОЖИЛЬНЫЙ прил. anat. vətər -[i]-[ı].

СУХОЗАДЫЙ прил. xüs. sağrısız, arıq sağrılı (at və s. heyvanlar).

СУХОЙ прил. 1. quru, qurumuş; 2. susuz, 3. dan. arıq, cılız; 4. məc. soyuq; оказать

сухой приём soyuq qarşılamaq; 5. *мәс.* cansıxıcı, maraqsız, dərxdincisi; **сухо-насухо** qurquru; **выйти сухим из воды** bax вода; **сухое облако; сухая гроза** yağışsız bulud; yağışsız göy gurultusu; **держат порох сухим** bax порох.

СУХОЛОМ м. quru ağac, çırpı.

СУХОЛЮБ м. bot. quraqlıq bitkisi, quraqlıqsevən bitki.

СУХОЛЮБИВОСТЬ ж. bot. quraqlıqsevmə.

СУХОЛЮБИВЫЙ прил. bot. quraqlıqsevən; **сухолобивые растения** quraqlıqsevən bitkilər.

СУХОМЯТКА ж. мн. нет dan. quru yemək, yavan çörək.

СУХОНОГИЙ прил. dan. 1. nazıqçıq; arıqayaq; 2. ağağını hərəkət etdirə bilməyən

СУХОНЫКИЙ прил. dan. сухой (1-ci və 3-cü mənalarda) söz *kiç.*

СУХОПАРНИК м. tex. buxar silindri (buxar qazanında).

СУХОПАРЫЙ прил. dan arıq.

СУХОПУТНЫЙ прил. quru -[i]-[ı]; **сухопутные войска** quru qoşunları.

СУХОПУТЬЕ ср. мн. нет dan. quru yol.

СУХОРУКИЙ прил. dan. qolu çəlaq, qolu qurumuş.

СУХОСТОЙ м. 1. собир. qurumuş ağaclar; 2. *k. t.* südü quruma dövrü (inəklərdə).

СУХОСТОЙНИК м. bax сухостой 1-ci mənada

СУХОСТОЙНЫЙ сухостой söz. sif.

СУХОСТЬ ж. мн. нет 1. quruluq; 2. susuzluq; 3. arıqlıq, cılızlıq; 4. məc. soyuqluq; 5. məc. cansıxıcılıq, maraqsızlıq, dərxdincilik.

СУХОТА ж. мн. нет 1. dan. quruluq (hiss); 2. dan. quru və isti hava, bürkü; 3. *мәс.* ködə, qüsse, itzirab.

СУХОТОЛЬНЫЙ прил. dan. arıq, cılız.

СУХОТКА ж. мн. нет məh. çox arıqlıq, üzgünlük; **сухотка спинного мозга (tib.)** bax табес.

СУХОТОЧНЫЙ прил. dan. çox arıq, üzgün.

СУХОФРУКТЫ мн. xüs. quru meyvələr.

СУХОХОНЬКИЙ прил. dan. qurquru.

СУХОЦВЕТ м. bot. kağızgülü.

СУХОЩАВОСТЬ ж. bax худощавость.

СУХОЩАВЫЙ бax худощавый.

СУХОЯДЕНИЕ ср. мн. нет dan. quru yemək, yavan yemək.

СУХОЯДЕЦ м. dan. quru yemək yeyən adam, yavan yeməklə dolanan adam.

СУЧЕНИЕ ср. мн. нет eşmə, eşilmə; айирма, айирма.

СУЧЕННЫЙ прич. eşilmiş.

СУЧЁНЫЙ прил. eşmə, eşilmiş (sap və s.).

СУЧИВАТЬ многокр. dan. bax сучить.

СУЧИЙ прил. qancıq -[i]-[ı].

СУЧИЛЬНЫЙ прил. айирici, айирма -[i]-[ı]; **сучильная машина** айирici maşın.

СУЧИЛЬЩИК м. xüs. айирən, айирici.

СУЧИТЬ несов. 1. eşmək, айирма; 2. yaymaq (xəmiri); 3. dan. əzmək, sıxmaq; 4. dan. tərpetmək, oynatmaq, bir-birinə sürtmək (toxundurmaq).

СУЧИТЬСЯ несов. 1. eşilmək; 2. yayılmaq (xəmir).

СУЧКА I ж. dan. сука söz. kiç.

СУЧКА II ж. мн. нет dan. bax сучение.

СУЧКОВАТЫЙ м. bax суковатый.

СУЧКОРЁЗ м. xüs. şax doğrayan maşın (yem üçün ağac şaxları doğrayan maşın).

СУЧОК м. (мн. сучки) 1. budaqcıq; 2. только мн. oduncuq tikələri (kağız küt-ləsində); **ни сучка, ни задоринки; без сучка, без задоринки** əngəlsiz, maneəsiz, çox rahat, çox yaxşı.

СУЧОЧЕК м. dan. сучок söz. kiç.

СУША ж. мн. нет 1. quru; на суше и на море quruda və dənizdə; 2. dan. quraqlıq.

СУШЕ срав. ст. к сухой и сухо 1. daha quru; 2. məc. daha soyuq.

СУШЕНИЕ ср. 1. qurutma, qurudulma; 2. собир. dan. quru meyvə, qurudulmuş meyvə (tərvəz və s.).

СУШЕНИНА ж. мн. нет собир. dan. qurudulmuş meyvə və s.

СУШЕННЫЙ прич. qurudulmuş.

СУШЁНЫЙ прил. quru, qurudulmuş.

СУШЁНЬЕ бax сушение.

СУШИКА ж. xüs. 1. quruducu cihaz; 2. meyvə və s. qurudulan yer, bina.

СУШИЛО ср. xüs. бax сушитель.

СУШИЛЬНЫЙ прил. quruducu, ...qurudan.

СУШИЛЬНЯ ж. bax сушитель 2-ci mənada.

СУШИЛЬЩИК м. quruducu, qurutma mütehəssisi (meyvə və s.).

СУШИЛЬЩИЦА ж quruducu (meyvə qurutma mütəxəssisi olan) qadın (qız).
СУШИНА ж *тəh.* qurumuş ağac.
СУШИТЬ *несов.* 1. qurutmaq; 2. *тəс.* (canını) üzmək, qurutmaq; 3. *сушить* весла (*дəніз.*) avarları havada saxlamaq.
СУШИТЬСЯ *несов.* 1. üst-başını qurutmaq, paltarını qurutmaq; 2. qurumaq; 3. qurudulmaq
СУШКА ж 1. qurutma, qurudulma, quruma; 2. suşka (*halqa qoğal*).
СУШНЯК м *дан.* qurumuş ağaclar (kollar, budaqlar).
СУШЬ ж *мн. нет* *дан.* 1. quraqlıq; 2. quru şey, quru torpaq, quru şəx, quru yer; 3. *xüs.* boş an şanı; 4. *xüs.* kövrək dəmir.
СУЩЕСТВЕННОСТЬ ж *мн. нет* əhəmiyyət (lilik), mühümlük, zərurilik, vaciblik.
СУЩЕСТВЕННЫЙ *прил.* əhəmiyyətli, çox mühüm, zəruri, vacib.
СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ *ср:* имя существительное (*грам.*) isim.
СУЩЕСТВО *ср* 1. bax *сущность*; 2. can, vücud, məxluq, insan, heyvan; canlı vücud, canlı orqanizm; 3. *говорить по существу* mətləbdən danışmaq, mətləbdən kənara çıxmaq; 4. *по существу (говора)* həqiqətdə, əslində, əslinə baxanda.
СУЩЕСТВОВАНИЕ *ср* var olma, mövcud olma; yaşama; yaşayış, varlıq, həyat, dirilik, ömür; mövcudiyyət; 5. *прекратить существование* 1) ləğv olunmaq, yox olmaq; 2) ölmək.
СУЩЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. olmaq, var olmaq, mövcud olmaq; 2. yaşamaq, ömür sürmək, həyat sürmək; dolanmaq, keçinmək, güzəran keçirmək; *существовать своим трудом* öz zəhməti ilə yaşamaq.
СУЩИЙ *прил.* 1. *köhn.* olan, mövcud olan, yaşayan; 2. *тəс. дан.* həqiqi, əsl, tam, xalis; *сушая правда* tam (əsl) həqiqət; 3. *в знач. суц.* *сушее ср* *köhn.* mövcud olan şey, varlıq.
СУЩНОСТЬ ж *мн. нет* mahiyyət, əsil, məğz, əsas; mənə, mətləb; 4. *в сущности (говора)* bax *существо* (по существу говоря).
СУЯГНОСТЬ ж boğazlıq (*qoyunlarda, keçilərdə*).
СУЯГНАЯ *прил.* к. т. boğaz (*qoyun, keçi*).

ФАБРИКОВАННЫЙ бax *фабриковать*.
ФАБРИКОВАТЬ *сов.* бax *фабриковать*.
ФАГНОВЫЙ *прил.* *xüs.* sfaqnum -i[-i]; 5. *сфагновый мох* бax *сфагнум*.
ФАГНУМ м *мн. нет* sfaqnum (1. *bot.* torflaşan bataqlıq bitkisi, *тамır*; 2. *xüs.* həmin bitkidən əmələ gələn torf; 3. *tex. bu torfdan hazırlanan izolyasiya materialı*).
ФАЛЬЦЕВАТЬ *сов.* бax *фальцевать*.
ФАЛЬШИВИТЬ *сов.* бax *фальшивить*.
ФАЛЬШИВЛЕННЫЙ *прич.* yanlış çalınmış, yanlış oxunmuş; xaric çalınmış, xaric oxunmuş.
ФАНАЗИРОВАТЬ *сов.* бax *фантазировать* 2-ci mənada.
ФЕРА ж 1. *riyaz.* kürə, şar; 2. *тəс.* sahə, dairə; *сфера деятельности* fəaliyyət sahəsi; *сфера влияния* nüfuz dairəsi; 3. *тəс.* mühit; *в своей сфере* öz mühitində; 4. *небесная сфера* *astr.* göy qübbəsi, göy.
ФЕРИЧЕСКИЙ *прил.* kürəvi, kürəşəkilli, kürəyəbənzər, sferik, yuvarlaq; 5. *сферическая астрономия* sferik astronomiya.
ФЕРИЧНЫЙ *прил.* girdə, yuvarlaq, şarşəkilli.
ФЕРОИД м *riyaz.* sferoid (*yastı kürə şəklində həndəsi cisim*).
ФЕРОИДАЛЬНЫЙ *прил.* *riyaz., fiz.* sferoidşəkilli, yastı, kürəşəkilli.
ФЕРОМЕТР м *fiz.* sferometr (*optik şüşələrin çəprik radiusunu ölçmək üçün cihaz*).
ФИГЛЯРИТЬ *сов. дан.* бax *фиглярить*.
ФИГЛЯРНИЧАТЬ *сов. дан.* бax *фиглярничать*.
ФИГМОГРАФ м *tib.* sfiqmoqraf (*nəbzın vurmasını grafik surətdə qeyd edən cihaz*).
ФИГМОГРАФИЯ ж sfiqmoqrafiya (*nəbzın sfiqmoqraf vasitəsilə yazılması*).
ФИГМОМАНОМЕТР м *tib.* sfiqmomano-metr (*qan təzyiqini ölçmək üçün cihaz*).
ФИНКС м sfinks (1. *qədim Mısırdə: daşdan yonulmuş adam başlı şir heykəli*; 2. *qədim yunan əsətilə: gövdəsi şir və ya it, başı isə qadın şəklində ikiqanadlı xəyalı bir məxluq*; 3. *тəс.* qaribə vücud, əsarəngiz məxluq, qaribə adam; 4. *zool.* Afrika meymunu cinsi; 5. *zool.* kəpənək cinsi).
ФИНКТЕР м *anat.* sfinkter (*dəliyi daraldan və ya yığıb bağlayan həlqəvi əzələ*).

СФИСКАЛИТЬ *сов.* бax *фискалить*.
СФОКУСИРОВАТЬ *сов.* бax *фокусировать*.
СФОКУСИРОВАТЬСЯ *сов.* бax *фокусироваться* 1-ci mənada.
СФОКУСНИЧАТЬ *сов.* бax *фокусничать* 3-ci mənada.
СФОРМИРОВАНИЕ *ср* *мн. нет* бax *формирование*.
СФОРМИРОВАННЫЙ бax *формированный*.
СФОРМИРОВАТЬ *сов.* бax *формировать*.
СФОРМИРОВАТЬСЯ *сов.* бax *формироваться* 1-ci və 2-ci mənada.
СФОРМИРОВАТЬСЯ *несов.* бax *сформировать*.
СФОРМИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. бax *сформироваться*; 2. təşkil edilmək, tərtib edilmək, düzəldilmək.
СФОРМОВАННЫЙ *tex.* бax *формованный*.
СФОРМОВАТЬ *сов. tex.* бax *формовать*.
СФОРМОВАТЬСЯ *сов. tex.* бax *формоваться*.
СФОРМУЛИРОВАННЫЙ бax *формулированный*.
СФОРМУЛИРОВАТЬ *сов.* бax *формулировать*.
СФОРМУЛИРОВАТЬСЯ *сов.* 1. бax *формулироваться*; 2. qısaca ifadə edilmək, xülasə edilmək.
СФОРЦАНДО, СФОРЦАТО *нареч. mus.* sforsando (*müəyyən səsi vurğu ilə ayıraq*).
СФОТОГРАФИРОВАННЫЙ бax *фотографированный*.
СФОТОГРАФИРОВАТЬ *сов.* бax *фотографировать*.
СФОТОГРАФИРОВАТЬСЯ *сов.* бax *фотографироваться* 1-ci mənada.
СФРАГИСТИКА ж *мн. нет* sfragistika (*möhürlərin tədqiqi ilə məşğul olan yardımçı tarix elmi*).
СФУГОВАННЫЙ *dülg.* бax *фугованный*.
СФУГОВАТЬ *сов. dülg.* бax *фуговать*.
СФУГОВЫВАТЬ *несов. dülg.* бax *фуговаться*.
СФУГОВЫВАТЬСЯ *несов. dülg.* бax *фуговаться*.
СХАЖИВАТЬ *многокр. дан.* бax *сходить* II.
СХАПАННЫЙ *прич. дан.* 1. qamarlanmış; 2. mənimənilmiş, götürülmüş.
СХАПАТЬ *сов. дан.* бax *хapatъ*.

СХВАТ м *xüs.* 1. *тəh.* бax *схватка* 3-cü mənada; 2. *только мн.* qarmaq, bənd; 3. *только мн.* qısqaç, maşa, kəlbətin.
СХВАТИТЬ *сов.* 1. бax *хватать* I 1-ci və 2-ci mənada; 2. olmaq, tutulmaq (*bir xəstəliyə*); *схватить насморк* zökəm olmaq; 3. tutmaq (*xəstəlik*); 4. *тəс. дан.* dərhal anlamaq, başa düşmək, qavramaq; 5. bənd etmək, calamaq, yapışdırmaq; bərkimək; 6. *схватить в объятия* qusaqlamaq; *схватить (взять) за бока* бax *бок*.
СХВАТИТЬСЯ *сов.* 1. бax *хвататься* 1-ci mənada; 2. tutaşmaq, əlbəyaxa olmaq, saynaqlaşmaq; pəncələşmək; 4. *дан.* cəld atılmaq, qalxmaq, sıçramaq; 5. *схватиться за голову* kor-peşiman olmaq; *схватиться за ум* ağılı başına yığmaq, ağıllanmaq.
СХВАТКА ж 1. toqquşma, vuruşma, döyüşmə; 2. tutaşma, əlbəyaxa, pəncələşmə; qızğın mübahisə, söyüşmə, döyüşmə; 4. *xüs.* çatı (çatma); 5. *только мн.* *xüs.* bənd, qarmaq.
СХВАТКИ *мн.* sancı, ağrı, qıc olma; *родовые схватки* doğum ağrıları (sancısı).
СХВАТЫВАТЬ *несов.* бax *схватить*.
СХВАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. бax *схватиться*; 2. qamarlanmaq, qapılmaq; 3. tutulmaq, yaxalanmaq; 4. *дан.* dərhal başa düşmək, anlaşılmmaq, qavranılmaq; 5. bənd edilmək, calanmaq, yapışdırılmaq.
СХВАЧЕННЫЙ *прич.* 1. qamarlanmış, qapılmış; 2. tutulmuş, yaxalanmış; 3. *дан.* dərhal başa düşülmüş, dərk edilmiş, qavranılmış.
СХЕМА ж *sxem* (1. *bir şeyin quruluşunu və ya hissələri arasındakı rəbətəni göstərən rəsm. cizgi*; 2. *bir əsərin, məruzənin və s. əsas fikirlərinin ümumi şəkildə şərhli, xülasəsi*; 3. *тəс.* şablon, basmaqalib).
СХЕМАТИЗАТОР м sadələşdirici; şablonlaşdırıcı.
СХЕМАТИЗАЦИЯ ж *sxematikləşdiril(mə); bəsitləşdiril(mə)*.
СХЕМАТИЗИРОВАННЫЙ *прич.* *sxem* şəklində salınmış, sadələşdirilmiş, sxematik (ümumi) şəkildə göstərilmiş.
СХЕМАТИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* *sxem* şəklində təsvir etmək, sxematik (ümumi) şəkildə vermək; sadələşdirmək.

СХЕМАТИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.*
1. sxematik şəklə salınmaq; 2. sxem şəklinə salınmaq, sadələşdirilmək, sxematik (ümumi) şəkildə təsvir edilmək.
СХЕМАТИЗМ *м. мн. нет* sxematizm, sxematiklik.
СХЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. sxematik; 2. ümumi şəkildə (verilən); **схематическое описание** ümumi şəkildə təsvir.
СХЕМАТИЧНО *нареч.* sxematik (şəkildə).
СХЕМАТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* sxematiklik.
СХЕМАТИЧНЫЙ *б.х схематический* 2-ci mənada.
СХЕМНЫЙ *прил.* sxem -i[-i].
СХИЗМА *ж. мн. нет* (dini) təfriqə, küfr.
СХИЗМАТИК *м* (dini) təfriqəçi.
СХИМА *ж. мн. нет* sxima (xristianlarda: yüksək rəhbərlik dərəcəsi).
СХИМНИК *м* (dini) sxima qəbul etmiş rəhbər (bax **схима**).
СХИМНИЧЕСТВО *ср* rəhbərlik.
СХИТРИТЬ *сов.* bax **хитрить**.
СХЛЕБАННЫЙ *прич. дан.* 1. üstündən içilmiş, üstündən yeyilmiş; 2. hamısı yeyilmiş, hamısı içilmiş.
СХЛЕБАТЬ *сов. дан.* 1. üstündən içmək, üstündən yemək; 2. hamısını yemək, hamısını içmək.
СХЛЕБНУТЫЙ *дан.* bax **схлебанный** 1-ci mənada.
СХЛЕБНУТЬ *однокр. дан.* bax **схлевать** 1-ci mənada.
СХЛЕБЫВАТЬ *несов. дан.* bax **схлебать**.
СХЛЕБЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. üstündən içilmək, üstündən yeyilmək; 2. hamısı yeyilmək, hamısı içilmək.
СХЛЕСТАННЫЙ *прич. дан.* vurulub salınmış, qırılmış, qoparılmış (*çubuq, qatçı və s. ilə*).
СХЛЕСТАТЬ *сов. дан.* vurub salmaq, qırmaq, qoparmaq, üzmək (*çubuq, qatçı və s. ilə*).
СХЛЕСТНУТЫЙ *дан.* bax **схлестанный**.
СХЛЕСТНУТЬ *дан.* bax **схлесть**.
СХЛЕСТНУТЬСЯ *сов. дан.* bir-birinə dolaşmaq, ilişmək, ilişik düşmək.
СХЛЕСТЫВАТЬ *несов. дан.* bax **схлесть**.
СХЛЕСТЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **схлесть**; 2. vurulub salınmaq, qırılmaq, qoparılmmaq, üzülmək (*çubuq, qatçı və s. ilə*).

СХОПОТАТЬ *сов. дан.* ələşib əldə etmək, düzəltmək, hazırlamaq.
СХОПНУТЬ *сов.* 1. gəlib çəkmək (axmaq), çarpıb qayıtmaq (*su, dalğa*); 2. *тас.* azalmaq, çəkmək (*qorxu, həyasən və s.*).
СХОД *м* 1. düşmə, enmə; 2. toplaşma, yığılma, cəmləşmə; toplanış; 3. *дан.* eniş; 4. *köhn.* bax **сходка**; 5. *xüs.* yarma.
СХОДБИЩЕ *ср köhn.* yığılacaq, yığnaq.
СХОДЕНЬ *м тәх.* bax **сходни**.
СХОДИТЬ *1 сов.* 1. getmək; 2. dəyib qayıtmaq, gedib gəlmək; 3. *дан.* çölə çıxmaq.
СХОДИТЬ *II несов.* bax **сойти**; **о не сходит с языка** (с уст) dil(in)dən düşməmək.
СХОДИТЬСЯ *несов.* bax **сойтись**.
СХОДКА *ж köhn.* yığılacaq, toplanış.
СХОДНИ *мн. (ед. сходня)* taxta körpü; göz-dirmə körpü (*gəmilərdə və s.*).
СХОДНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. oxşarlıq, bənzərlik, eynilik; 2. *дан.* münasiblik, uyğunluq, əl vermə.
СХОДНЫЙ *прил.* 1. oxşar, bənzər, eyni; 2. münasib, uyğun, əlverişli (əlvəran).
СХОДСТВЕННЫЙ *прил.* 1. *köhn.* bax **сходный**; 2. *ryaz.* uyğun.
СХОДСТВО *ср мн. нет* oxşayış, bənzəyiş, oxşarlıq, bənzərlik, eynilik.
СХОДСТВОВАТЬ *несов. köhn.* oxşamaq, bənzəmək.
СХОЖДЕНИЕ *ср мн. нет* 1. düşmə, enmə; 2. keçmə (*başqa yerə*); 3. çıxma (yerindən, yoldan); 4. soyulma (*dəri*); düşmə (*dırnaq və s.*); 5. getmə, çəkmək (*su*); 6. rastlaşma, rast gəlmə, üz-üzə gəlmə, görüşmə; 7. yığılma, toplaşma, cəmləşmə; 8. *тас.* yaxınlaşma, dostlaşma; 9. *тас.* bir gəlmə, uyğun gəlmə, bir-birilə tutma (*xasiyyət və s.*); 10. *тас.* uyğunluq, əlaqə, rabitə, birlik.
СХОЖЕСТЬ *ж. мн. нет* *дан.* bax **сходство**.
СХОЖИЙ *прил. дан.* bax **сходный** 1-ci mənada.
СХОЛАСТ, СХОЛАСТИК *м* sxolast(ik) (1. *sxolastika* tərəfdarı olan orta əsr alimi, filosofu; 2. *sxolastik düşünən adam, əzbərci*).
СХОЛАСТИКА *ж. мн. нет* *sxolastika* (1. *orta əsrin dini ehkamlara əsaslanan son dərəcə mücərrəd idealist fəlsəfəsi*; 2. *həyat ilə heç bir əlaqəsi olmayan, təcürbədə*

yoxlanıla bilməyən, mücərrəd mühakimələrə əsaslanan görüş, üqəlalıq).
СХОЛАСТИЧЕСКИЙ *прил.* *sxolastik*; **схоластическая философия** *sxolastik fəlsəfə*.
СХОЛАСТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* *sxolastiklik*, həyatdan uzaqlıq.
СХОЛАСТИЧНЫЙ *прил.* *sxolastik*, həyatdan uzaq.
СХОЛИАСТ *м köhn.* təfsirci, şərh yazan.
СХОЛНЯ *ж köhn.* təfsir, şərh, izah.
СХОРОНЕННЫЙ *прич.* 1. *дан.* basdırılmış, dəfn edilmiş; 2. *тас.* gizlədilmiş; 3. *тас.* məhv edilmiş, puça çıxardılmış.
СХОРОНИТЬ *1 сов. дан.* 1. basdırmaq, dəfn etmək; 2. *тас.* gizlətmək; 3. *тас.* məhv etmək, puça çıxartmaq.
СХОРОНИТЬ *II сов.* bax **хоронить** 3-cü mənada.
СХОРОНИТЬСЯ *сов. дан.* bax **хорониться**.
СХУЛИГАНИТЬ *сов. дан.* xuliqanlıq etmək.
СЦАПАННЫЙ *прич. дан.* 1. qamarlanmış, qarılımış; 2. *тәх.* oğurlanmış, çirpisdilmiş.
СЦАПАТЬ *сов. дан.* 1. qamarlamaq, qarmaq; 2. *тәх.* oğurlamaq, çirpisdirmək, çalmaq.
СЦАПАТЬСЯ *сов. дан.* tutuşmaq, əlbəyaxa olmaq, dalaşmaq.
СЦАРАПАННЫЙ *прич. дан.* 1. qaşınmış, qaşınıb təmizlənmiş; 2. cırmaqlanmış.
СЦАРАПАТЬ *сов. дан.* 1. qaşımaq, qaşıyıb təmizləmək; 2. cırmaqlamaq.
СЦАРАПНУТЫЙ *дан.* bax **сцарапанный**.
СЦАРАПНУТЬ *однокр. дан.* bax **сцарапать**.
СЦАРАПЫВАТЬ *несов. дан.* bax **сцарапать**.
СЦАРАПЫВАТЬСЯ *несов.* 1. qaşınmaq, qaşınıb təmizlənmək; 2. cırmaqlanmaq.
СЦЕДИТЬ *сов.* süzmək, süzüb ayırmaq, süzüb tökmək.
СЦЕЖЕННЫЙ *прич.* süzülmüş, süzülüb ayrılmış, süzülüb tökülmüş.
СЦЕЖИВАТЬ *несов.* bax **сцедить**.
СЦЕЖИВАТЬСЯ *несов.* süzülmək, süzülüb ayrılmaq, süzülüb tökülmək.
СЦЕМЕНТИРОВАННЫЙ *прич.* bax **цементированный**.
СЦЕМЕНТИРОВАТЬ *сов.* bax **цементировать**.
СЦЕНА *ж* 1. səhnə; 2. şəkil, məclis (*pyesin, hekayənin, romanın ayrı-ayrı hissəsi*); 3. hadisə, epizod, mənzərə; 4. *тас.* mübahisə, dəyişmə, dava; **о играть на сцене** ак-

tyorluq etmək; **явиться** (появиться) *на сцену* gəlmək, üzə çıxmaq.
СЦЕНАРИЙ *м* ssenari (1. *kino şəklinin mətnünü*; 2. *pyesdə iştirak edənlərin çıxış vaxtlarını və qaydasını göstərən siyahı*; 3. *dram əsərinin planı*); 4. hər hansı bir tamaşanın, tədbirin irəlicədən hazırlanmış dəqiq planı, proqramı.
СЦЕНАРИСТ *м* ssenarist, ssenariçi (*ssenari yazan*).
СЦЕНАРИСТКА *ж* ssenarist qadın (qız).
СЦЕНАРИУС *м* ssenarius (*aktyorların səhnəyə çıxışına nəzarət edən teatr işçisi, rejissor köməkçisi*).
СЦЕНАРНЫЙ *прил.* ssenari -i[-i]; **сценарный факультет** ssenari fakültəsi.
СЦЕНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. səhnə -i[-i]; **сценическое оформление** səhnə tərtibatı; 2. bax **сценичный**.
СЦЕНИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* səhnəyə yarırlılıq, səhnə üçün yararlı olma.
СЦЕНИЧНЫЙ *прил.* səhnəyə yarar, səhnə üçün yararlı (uyğun).
СЦЕНКА *ж* səhnəcik.
СЦЕНТРИРОВАТЬ *сов.* *xüs.* bax **центрировать**.
СЦЕНТРИРОВАТЬСЯ *сов.* mərkəzləşmək, bir yerdə cəmləşmək, bir-birinə uyğun gəlmək.
СЦЕНТРОВАТЬ *сов.* bax **сцентрировать**.
СЦЕНТРОВАТЬСЯ *сов.* bax **сцентрироваться**.
СЦЕП *м* 1. bağlama, bağlanma; qoşma, qoşulma; qoşqu; 2. qarmaq (*vəqonlarda, traktorlarda və s.*); 3. bir-birinə qoşulmuş iki platforma və ya kənd təsərrüfatı aləti (*maşını*).
СЦЕПИТЬ *сов.* bağlamaq, qoşmaq (*bir-birinə*), ilişdirmək.
СЦЕПИТЬСЯ *сов.* 1. bağlanmaq, qoşulmaq (*bir-birinə*); 2. ilişmək, yapışmaq (*bir-birinə*); 3. *тас.* *дан.* tutuşmaq, pəncələşmək, əlbəyaxa olmaq; dalaşmaq.
СЦЕПКА *ж* *xüs.* 1. bax **цепи**; 2. ilişdirmə, çəngəlləmə, qarmaqlama.
СЦЕПЛЕНИЕ *ср* 1. bax **цепи** 1-ci mənada; 2. ilişmə, yapışma; 3. *kim.* bəndləmə; 4. bir-birinə qarışma, dolaşma, çəlpəşmə.
СЦЕПЛЕННЫЙ *прич.* bağlanmış, qoşulmuş; ilişdirilmiş.

СЦЕПЛЯТЬ *несов.* bax сцeпять.
СЦЕПЛЯТЬСЯ *несов.* bax сцeпиться.
СЦЕПНОЙ *прил.* xüs. 1. qoşma; 2. qoşulan.
СЦЕПЩИК *м* qoşucu (*vaqonu bir-birinə və ya parovoza qoşan dəmir yol işçisi*).
СЦИЛЛА *ж*: **БЫТЬ (находиться)** между Сциллой и Харибдой iki od arasında qalmaq.
СЧАЛ *м* bir-birinə bağlanmış gəmi dəstəsi.
СЧАЛЕННЫЙ *прич.* xüs. bir-birinə bağlanmış.
СЧАЛИВАТЬ *несов.* xüs. bax счалить.
СЧАЛИВАТЬСЯ *несов.* xüs. bax счалиться.
СЧАЛИТЬ *сов.* xüs. bağlamaq; **счалить** баржи barjlari bağlamaq; **счалить** плоты sal bağlamaq; **счалить** концы uc-uca bağlamaq.
СЧАЛИТЬСЯ *сов. dan.* bağlanmaq.
СЧАЛКА *ж* 1. bir-birinə bağlama; 2. gəmi burazı (*kanatı*); 3. bax счал.
СЧАСТЛИВЕЦ *м* xoşbəxt, bəxtəvər, bəxtiyar, taleli adam.
СЧАСТЛИВИТЬ *несов. köhn.* bax осчастливить.
СЧАСТЛИВИТЬСЯ *несов. köhn.* bəxti gətirmək.
СЧАСТЛИВИЦА *ж* xoşbəxt qadın (*qız*).
СЧАСТЛИВО *нареч.* 1. xoşbəxtliklə, xoşbəxtanə; 2. salamat, sağ-salamat; **счастливо** отделаться (*от чего-н.*) sağ-salamat yaxasını qurtarmaq; **о счастливо!** (*счастливо* оставаться!) salamat qal(in)!
СЧАСТЛИВЧИК *м dan.* bax счастливцев.
СЧАСТЛИВЫЙ *прил.* 1. bəxtli, xoşbəxt, məsud, bəxtiyar; 2. müvəffəqiyyətli, çox yaxşı; uğurlu; salamat, sağ-salamat; **о счастливый** путь! счастливого пути! yaxşı yol!; **счастливое** окончание дела işin müvəffəqiyyətlə bitməsi; **счастливая** мысль пришла мне в голову ağılma çox yaxşı bir fikir gəldi; **родиться** под счастливой звездой bəxti üzünə gülmək, bəxti gətirmək.
СЧАСТЬЕ *ср мн. нет* bəxt, səadət, tale, xoşbəxtlik; **о к счастью, на счастье, по счастью** xoşbəxtlikdən..., bəxtindən..., bəxtimdən...; **иметь счастье** xoşbəxtlik nəsib olmaq; **попытаться счастья** (счастье) bəxtini sınamaq.

СЧАСТЬИЦЕ *ср мн. нет dan.* счастье söz. kiç.
СЧЕКАНЕННЫЙ *прич.* xüs. zərb edilmiş, kəsilmiş (*sikkə, medal*).
СЧЕКАНИВАТЬ *несов.* xüs. bax счеканить.
СЧЕКАНИВАТЬСЯ *несов.* xüs. zərb edilmiş, kəsilmiş (*sikkə, medal*).
СЧЕКАНИТЬ *сов.* xüs. zərb etmək, kəsmək (*sikkə, medal*).
СЧЕРПАННЫЙ *прич.* üzü götürülmüş, üstündən götürülmüş (*mayenin*).
СЧЕРПАТЬ *сов.* üzünü götürmək, üstündən götürmək (*mayenin*); **счерпать** сливки с молока südün üstündən qaymağını götürmək.
СЧЕРПНУТЫЙ bax счерпанный.
СЧЕРПНУТЬ bax счерпать.
СЧЕРПЫВАТЬ *несов.* üzünü götürmək, üstündən götürmək (*mayenin*).
СЧЕРПЫВАТЬСЯ *несов.* üzü götürülmək, üstündən götürülmək (*mayenin*).
СЧЕРТИТЬ *сов. dan.* surətini çıxartmaq (*cizginin, planın və s.*).
СЧЕРЧЕННЫЙ *прич.* *dan.* surəti çıxardılmış (*cizgi, plan və s.*).
СЧЕРЧИВАТЬ *несов. dan.* bax счертить.
СЧЕРЧИВАТЬСЯ *несов. dan.* surəti çıxardılmaq (*cizginin, planın və s.*).
СЧЭС *м мн. нет* 1. darayib təmizləmə, daranıb təmizlənmə; 2. daraq ağzı; 3. məh. qaşınıb qopardılmış yer.
СЧЁСАННЫЙ *прич.* 1. daranmış, darandıb təmizlənmə; 2. *dan.* qashınıb qopardılmış.
СЧЕСАТЬ *сов.* 1. daramaq, darayib təmizləmək; 2. *dan.* qashıyıp qopartmaq.
СЧЕСАТЬСЯ *сов.* 1. təmizlənmək (*daranaq*), daranıb təmizlənmək; 2. *dan.* qopmaq (*qaşınaraq*).
СЧЁСКА *ж мн. нет* xüs. bax счёс l-ci mənada.
СЧЕСТЬ *сов.* bax считать I l-ci mənada; **о дни сочтены** ömrünə az qalıb, son günlərini yaşayır; **не счесть** (*не сочтешь*) кого-чего sayı-hesabı yoxdur.
СЧЕСТЬСЯ *сов.* 1. bax считаться; 2. *dan.* haqq-hesab etmək, hesablamaq.
СЧЁСЫВАТЬ *несов.* bax счесать.
СЧЁСЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax счесаться; 2. *dan.* qashınıb qopardılmaq.

СЧЁТ *м* 1. hesablama, sayma; 2. hesab, say; 3. haqq-hesab; **о без счёту** çox, saysız-hesabsız; **счёту нет** (кому-чему) sayı-hesabı yoxdur; **в два счёта** əlüstü, bir anda; **в конечном счёте, в последнем счёте** axırda, nəhayət, nəticədə, nəticə etibarilə; **на чужой счёт** özgə hesabına; **на счёт** (кого-чего) ...haqqında (barəsində, xüsusunda); **покончить счёты** haqq-hesabını çürütmək; **ровным счётом** tam, bütün-lükdə; **предъявить счёт** tələb etmək; **счётом** 1) sayaraq; 2) saysan, hesablasan; **ровным счётом ничего** bax ровный; **в счёт чего** ...hesabına; **за счёт чего** ...hesabına; **за чей, какой счёт** ...puluna, hesabına; **на этот счёт** bu barədə; **по счёту первый** (второй, третий и т. д.) sıra sayı ilə birinci (ikinci, üçüncü və i. a.); **закрывать счёт** hesabı bağlamaq; **знать счёт деньгам** pulunun qədrini bilmək; **потерять счёт кому-чему** ...hesabını itirmək, sayını bilməmək; **не идти в счёт** hesaba alınmamış, nəzərə alınmamış; **поставить в счёт** (на счёт) кому ...boynuna atılmaq (*günah*); **отнести за счёт** (на счёт) кого, чего ...ayağına yazmaq.
СЧЕТВЕРЕННЫЙ *прич.* dördü birləşdirilmiş, dördlənmiş, birləşdirilmiş (*dörd şey, dörd hissə*).
СЧЕТВЕРИТЬ *сов.* dördünü birləşdirmək, dördləmək, birləşdirmək (*dörd şeyi*).
СЧЁТЕЦ *м dan.* счёс söz. kiç.
СЧЁТНЫЙ *прил.* 1. hesab -i[-i]; hesablama; hesablama; **счётная** машина hesab maşını, hesablama maşını; **счётная** палата hesablama palatası; 2. bax счетоводный.
СЧЕТОВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* bax счетоводство.
СЧЕТОВОД *м* hesabdar.
СЧЕТОВОДНЫЙ *прил.* hesabdarlıq -i[-i]; **счетоводные** книги hesabdarlıq dəftərləri.
СЧЕТОВОДСТВО *ср мн. нет* hesabdarlıq.
СЧЕТОВОДСКИЙ *прил.* hesabdarlıq -i[-i]; **счетоводческие** курсы hesabdarlıq kursları.
СЧЁТЧИК *м* 1. hesablamaçı, hesabçı (*işçi*); 2. xüs. sayğac.

СЧЁТЧИЦА *ж* hesablamaçı (hesabçı) qadın (*qız*).
СЧЁТЫ I *ед. нет* qarşılıqlı münasibət; **о счёты** счёты hesablamaq, əvəzini çıxmaq; **личные счёты** şəxsi-qərəzlik, qərəz.
СЧЁТЫ II *ед. нет* çötkə, hesab çötkəsi; sayğac; **считать на счётах** çötkədə hesablamaq.
СЧИСЛЕНИЕ *ср мн. нет* sayma, sayılma; hesablama, hesablama.
СЧИСЛЕННЫЙ *прич.* hesablanmış.
СЧИСЛИТЬ *сов.* hesablamaq.
СЧИСЛЯТЬ *несов.* bax счислить.
СЧИСЛЯТЬСЯ *несов.* hesablamaq.
СЧІСТИТЬ *несов.* təmizləmək.
СЧІСТИТЬСЯ *сов.* təmizlənmək, getmək (*üstündən, səthindən*).
СЧИТАННЫЙ I *прич.* 1. sayılmış; 2. hesablanmış; **о остались считанные дни** (cəmi) bir neçə gün (çox az vaxt) qalmışdır.
СЧИТАННЫЙ II *прич.* yoxlanmış, tutuşdurulmuş, tutuşdurulub yoxlanmış (*mətn*).
СЧИТАТЬ I *несов.* 1. saymaq, hesablamaq; 2. hesab etmək, güman etmək, zənn etmək; **я считаю, что** mənim fikrimcə, zənnimcə; **о считать** звёзды, считать мух ulduzlari saymaq, milçək tutmaq, heç bir işlə məşğul olmamaq, boş-boş oturmaq, ağzını ayırub göyə baxmaq; **считать** ворон bax ворона; **считать** галок bax галка; **не считать** денег (казны) pulu xəzəl kimidir; **считать** дни (часы, минуты) günləri (dəqiqələri) saymaq.
СЧИТАТЬ II *сов.* yoxlamaq, tutuşdurmaq, tutuşdurub yoxlamaq (*mətn*).
СЧИТАТЬСЯ *несов.* 1. hesablamaq; 2. sayılmaq, hesab edilmək.
СЧИТКА *ж мн. нет* yoxlama, tutuşdurma, tutuşdurub yoxlama (*mətn*).
СЧИТЧИК *м xüs.* oxuyucu, yoxlayıcı, mətni tutuşdurub yoxlayan (*mətbəədə, nəşriyyatda*).
СЧИТЫВАТЬ *несов.* bax считать II.
СЧИТЫВАТЬСЯ *несов.* yoxlanmaq, tutuşdurulmaq, tutuşdurulub yoxlanmaq (*mətn*).
СНИЩАЛКА *ж xüs. dan.* təmizləyici (*cihaz və s.*).
СНИЩАТЬ *несов.* bax счистить.
СНИЩАТЬСЯ *несов.* bax счиститься.

СЧИЩЕННЫЙ *прич.* təmizlənmiş (*üstün-dən*).
СШАБРИТЬ *сов.* xüs. şabərlə qəşiyib gö-türmək.
СШЕСТВИЕ *ср* *мн.* *нет köhn.* bax co-шество.
СШИБАТЬ *несов. дан.* bax **сшибить**.
СШИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **сшибить-ся**; 2. vurulub yıxılmaq, vurulub salınmaq.
СШИБИТЬ *сов. дан.* 1. vurub yıxmaq, vu-rub salmaq, devirmək; 2. *тас.* azaltmaq, məhdudlaşdırmaq; 3. **сшибить спесь (форс, гонор) с кого** bax **сбить**.
СШИБИТЬСЯ *сов. дан.* toqquşmaq, vuruş-maq, mübahisə açmaq, dava salmaq, dalaş-maq.
СШИБКА *ж köhn.* 1. toqquşma, vuruşma; 2. dava, dalaşma, mübahisə.
СШИБЛЕННЫЙ *прич. дан.* vurulub yıxıl-mış, vurulub salınmış, devrilmiş.
СШИВАЛЬНЫЙ *прил.* tikici; **сшивальная машина** tikici maşın.
СШИВАЛЬЩИК *м* tikici.
СШИВАЛЬЩИЦА *ж* tikici qadın (qız).
СШИВАТЬ *несов.* bax **сшить** 2-ci mənada.
СШИВАТЬСЯ *несов.* 1. tikilmək; 2. tikilib calanmaq, calanıb tikilmək.
СШІВКА *ж xüs. дан.* 1. tikib calama, tikilib calanma; calayıb tikmə, calanıb tikilmə; 2. tikiş yeri, tikiş.
СШИВНОЙ *прил.* qurama, calama, tikişli.
СШИНКОВАТЬ *сов.* bax **шинковать**.
СШИТЫЙ *прич.* 1. tikilmiş; 2. tikilib calan-mış, calanıb tikilmiş; 3. **крепко сшитый** möhkəm, sağlam (*adam haqqında*).
СШИТЬ *сов.* 1. tikmək; 2. tikib calamaq, calayıb tikmək; 3. **(все) на одну колодку сшиты** (hamısı) bir bezin qırağıdır.
СШУТИТЬ *сов. дан.* zarafat etmək.
СЪЕДАНИЕ *ср* yemə.
СЪЕДАТЬ *несов.* bax **съесть**.
СЪЕДАТЬСЯ *несов.* yeyilmək.
СЪЕДЕНИЕ *ср.* 3. **отдать на съедение (кого-что кому)** tam ixtiyarına vermək, rəncəsinə vermək, qoyunu qurda tapşırmaq.
СЪЕДЕННЫЙ *прич.* yeyilmiş.
СЪЕДОБНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* yeyilə bilmə, xətrəyə işlədilə bilmə.
СЪЕДОБНЫЙ *прил.* yeməli, yeyilə bilən.
СЪЕЖЕННЫЙ *прич.* yığılmış, qışılmış.

СЪЕЖИВАТЬ *несов.* bax **съежить**.
СЪЕЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **съежиться**.
СЪЕЖИТЬ *сов. дан.* yığmaq, büzüşdürmək, qışmaq (*dodaqlarını, çiynlərini və s.*).
СЪЕЖИТЬСЯ *сов.* büzüşmək, yığılmaq, qı-sılmaq.
СЪЕЗД *м* 1. qurultay; 2. yığışma, toplaşma, axışib gəlmə; gəliş, toplanış; 3. eniş; 4. enmə, sürüşmə.
СЪЕЗДИТЬ *сов.* 1. getmək, dəyib qayıtmaq (*miniklə*); 2. *вұл.* ilişdirmək, çəkmək (*вур-мақ*).
СЪЕЗДОВСКИЙ *прил.* qurultay -i[-i].
СЪЕЗЖАТЬ *несов.* bax **съехать**.
СЪЕЗЖАТЬСЯ *несов.* bax **съехаться**.
СЪЕЗЖАЯ *ж тар. köhn.* həbs damı (*polis ya-nında*).
СЪЕЗЖИЙ *прил. köhn.* 1. gəlmə, müxtəlif yerlərdən gəlmiş; 2. camaat toplaşan yer, toplaşma yeri; 3. **съезжий дом** müsafir-xana.
СЪЕМ *м* *мн.* *нет дан.* bax **съёмка** 1-ci mənada.
СЪЁМКА *ж* 1. götürmə, götürülmə; 2. çıxartma, çıxardılma; 3. yığma, yığılma; top-lama, toplanma; dərmə, dərilmə; biçmə, biçilmə; 4. tutma, tutulma, kirlə etmə, kirlə edilmə; icarə etmə, icarə edilmə; icarə, kirlə; 5. *xüs.* şəkil (film) çəkmə; 6. *xüs.* planaalma.
СЪЁМНИК *м* *xüs.* çıxarıcı (mexanizm).
СЪЁМНЫЙ *прил.* siyirmə, çıxarılan, çıxarıla bilən, çıxarılıb taxılan.
СЪЁМОЧНЫЙ *xüs.* **съёмка** (5-ci və 6-cı mənalarla) *söz. şif.*
СЪЁМЦЫ *ед. нет köhn.* köz maşası (*şamın közüni götürmək üçün maşa*).
СЪЁМЩИК *м* icarədar, icarəçi, kiraçı.
СЪЁМЩИЦА *ж* icarədar (icarəçi, kiraçı) qadın (qız).
СЪЕСТНОЕ *ср* yeyinti, yeyəcək, yeməli şey, azuqə.
СЪЕСТНОЙ *прил.* ərzaq, azuqə -i[-i]; **съест-ные припасы** ərzaq ehtiyatı, azuqə ehti-yatı.
СЪЕСТЬ *сов.* 1. yemək; 2. *тас. дан.* zara gətirmək, cana gətirmək, incitmək; 3. *дан.* başını yemək, ortadan qaldırmaq (götürmək); 4. *тас.* udmaq, dinnətmək, cavab vermə-mək (*təhqirə, söyüşə və s.*); 5. **съесть пи-**

люлю udmaq (*təhqiri, ağır sözü*); **собаку съел в чем, на чем** bax **собака**; много (пуд, куль) соли съест с кем bax **соль** 1.
СЪЕХАТЬ *сов.* 1. enmək (*miniklə*); 2. *дан.* sürüşmək, böyürü üstə yılmək; 3. *дан.* köç-mək (başqa yə ə); 4. **съехать на берег** sahile çıxmaq (*gəmidən*).
СЪЕХАТЬСЯ *сов.* 1. rastlaşmaq, bir-birinə rast gəlmək, üzübüz gəlmək; 2. (bir yerə) yığılmaq, toplaşmaq, gəlmək (*miniklə*).
СЪЕХИДНИЧАТЬ *сов. дан.* bax **ехидничать**.
СЪЯБЕДНИЧАТЬ *сов. дан.* bax **наябедничать**.
СЪЯЗВИТЬ *сов.* bax **язвить**.
СЫВОРОТКА *ж* zərdab, serum.
СЫВОРОТОЧНЫЙ *прил.* zərdab -i[-i].
СЫГРАННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* ahəng, uyğun-luq, müntəzəmlik (*oyunçular arasında*).
СЫГРАННЫЙ *прич. и прил.* 1. çalınmış; 2. oynanmış (ifa edilmiş) (*oyun*); 3. *тас.* həmahəng, düzgün, gözəl, müntəzəm, uy-ğun.
СЫГРАТЬ *сов.* 1. oynamaq; 2. çalmaq; 3. isti-fadə etmək; 4. *köhn.* oynayıb geri qaytar-maq (*uduzduğunu*); 5. **сыграть шутку (шутку)** dolamaq, ələ salmaq; **игра (роль) чья сыграла** əhəmiyyətini itirmişdir, dəb-dən düşmüşdür.
СЫГРАТЬСЯ *сов.* bələdləşmək, bir-birinə öyrəşmək, bir yerdə məşq edərək arala-rında ahəng yaratmaq (*birlikdə çalan çal-ğıçılar, oynayan artistlər və s. haqqında*).
СЫПРОВКА *ж* *xüs.* çalma, oynama, məşq etmə (*orkestr, artistlər*).
СЫПРОВАТЬСЯ *несов.* bax **сыграть**.
СЫЗВЕКА (СЫЗВЕКУ) *нареч. дан.* qədim-dən, qədimdən bəri.
СЫЗДАВНА *нареч. дан.* çoxdan, çoxdan bəri.
СЫЗДЕТСТВА *дан.* bax **сызмала**.
СЫЗМАЛА *нареч. дан.* uşaqlıqdan, uşaq yaş-larından, kiçiklikdən.
СЫЗНОВА *нареч. дан.* yenidən, təzədən.
СЫМПРОВИЗИРОВАТЬ *сов.* bax **импро-визировать**.
СЫН *м* 1. (*мн.* **сыновья**) oğul; **мой стар-ший сын** mənim böyük oğlum; 2. (*мн.* **сыны**) övlad, oğul; **отважные сыны Ро-дины** Vətenin igid oğulları; 3. **блудный сын** bax **блудный**; **годиться в сыновья** oğlu yerində olmaq.

СЫНІШКА *м сын* (1-ci mənada) *söz. kiç.* və *ош.* oğul, oğulciğaz.
СЫНОВІЙ *прил.* oğul(luq) -u[-ü]; **сыно-вий долг** oğulluq borcu.
СЫНОВІЙ *прил.* oğul(luq) -u[-ü]; **сынов-ний долг** oğulluq borcu; **сыновья лю-бовь** oğul məhəbbəti.
СЫНОК *м* 1. *сын* *söz. kiç.* və *ош.* oğulcuq, oğulciğaz; 2. *дан.* oğlum (*müraciət*); 3. **ма-менькин сынок** bax **маменькин**.
СЫНОЧЕК *м* *дан.* bax **сын**.
СЫПАНИЙ *прич.* 1. tökülmüş, boşaldıl-mış, dağıdılmış; 2. *тас.* yağdırılmış.
СЫПАТЬ *несов.* 1. tökmək, boşaltmaq; da-ğıtmaq; 2. səpmək, səpələmək; **сыпать песок на дорожки** yolları qum səpmək; 3. *тас. дан.* yağdırmaq; **сыпать вопро-сами** sual yağdırmaq; 4. **сыпать день-гами** bax **сорить** 2-ci mənada.
СЫПАТЬСЯ *несов.* 1. tökülmək, səpələn-mək, dağılmaq; 2. tökmək, yarmaq; **снег сыплется** qar töküür (yağır); 3. *дан.* çə-i-dilmək, gəlmək (*səs*); **сыплется соловь-инья трель** (hər tərəfdən) bülbüllərin səh-səhi eşidilir; 4. *дан.* tökülmək, saçılan-maq, sökülüb dağılmaq (*parça*); 5. *тас. дан.* yağdırılmaq; 6. **песок сыплется из** *кого* qocalıb əldən düşmüşdür.
СЫПЕЦ *м* *k. t.* çürümüş peyin; xırdalanmış torf.
СЫПКИЙ bax **сыпучий**.
СЫПНОЙ *прил.* 1. *тиб.* səpmə; **сыпной тиф** səpmə yatalağı; 2. *хüs.* bax **сыпучий**; **на-сыпной**.
СЫПНОТИФОЗНЫЙ *тиб.* 1. *прил.* səpmə yatalağı; 2. *в знач. сущ.* səpmə yatalaqlı xəstə.
СЫПНУТЬ *однокр. дан.* bax **сыпать**.
СЫПНЯК *м* *мн.* *нет* дан. səpmə yatalağı.
СЫПУХА *ж* *мн.* *нет* *тас.* 1. səpmə, səpgi; 2. səpməli xəstəlik.
СЫПУЧЕСТЬ *ж* *мн.* *нет* səpələnmə xas-səsi, səpələnmə qabiliyyəti.
СЫПУЧИЙ *прил.* dənəvər, səpələnen.
СЫПЬ *ж* 1. səpmə, səpgi; 2. nahamarlıq, kələ-kötürlük; 3. *xüs.* nahamar dəri; 4. *мәб.* dağıntı (*dağılmış və bir-birinə qə-rışmış şriflər*).
СЫР *м* (*мн.* **сыры**) pendir; 5. **как сыр в масле (кататься)** yağ-bal içində üzmək (*firavan yaşamaq*).

СЫР-БОР: откуда сыр-бор загорелся? (*dan.*) bu mərəkənin səbəbi nədir? bu həngamə nədən qorudu?

СЫРЁТЬ *несов.* nəmləşmək, nəm çəkmək, rütubət çəkmək.

СЫРЁЦ *м. мн. нет 1.* xam, yarımfabrikat; **шёлк-сырец** xammə; **хлопок-сырец** çiyidli pambıq; **2.** çiy, bişməmiş; **кирпич-сырец** çiy kərpic.

СЫРКОВЫЙ *прил.:* $\diamond$ сырковая масса kəsmik kütləsi.

СЫРНИК *м* sirmik (*kəsmik kətəsi, pendir qutabı*).

СЫРНЫЙ *прил.* pendir -i[-i]; **сырный запах** pendir iyi; $\diamond$ сырная неделя köhn. bax масленица.

СЫРОВАР *м* pendirtutan, pendirqayıran.

СЫРОВАРЕНИЕ *ср. мн. нет* pendir tutma, pendir istehsalı.

СЫРОВАРЕННЫЙ bax сыроварный.

СЫРОВАРНЫЙ *прил.* pendir -i[-i]; **сыроварное производство** pendir istehsalı.

СЫРОВАРНЯ *ж* pendir istehsalatı, pendir istehsal edən müəssisə.

СЫРОВАТОСТЬ *ж. мн. нет 1.* bir qədər nəmlik (rütubətlik); **2.** bir az kallıq; **3.** alaçıylik, alaçıy bismə.

СЫРОВАТЫЙ *прил. 1.* nəmtəhər, həyüs; bir qədər nəm, bir qədər rütubətli; **2.** bir qədər kal; **3.** alaçıy, alabışmış.

СЫРОДЁЛ *м* bax сыровар.

СЫРОДЕЛАТЕЛЬНЫЙ *прил.* pendir istehsal edən.

СЫРОДЕЛИЕ *ср. мн. нет* bax сыроварение.

СЫРОДЕЛЬНЫЙ *прил.* pendir hazırlamaqla məşğul olan; **сыродельная промышленность** pendir sənayesi.

СЫРОДУТНЫЙ *прил. tex.* bilavasitə filizdən alınan; **сыродутное железо** bilavasitə filizdən alınan dəmir.

СЫРОЕЖКА *ж. bot.* zol-zol papaqlı göbələk.

СЫРОЙ *прил. 1.* nəm rütubətli, yaş; **2.** çiy, qaynanmamış, bişməmiş; **3.** alaçıy, alabışmış; **4.** kal, yetişməmiş; **5.** xam; **6.** məc. natamam, alayırımçıq; **7.** məc. ləms, ağır; **8.** безл. *в знач. сказ.* сыро hava rütubətdir, nəmişlikdir.

СЫРОК *и м. 1. dan.* сыр söz. kiç.; **2. (мн. сырки)** sirok (*kəsmik tikələri şəklində yemək*).

СЫРОК *и мн.* sirok (*Sibir çay və göllərində yaşayan balıq növü*).

СЫРОМОЛКА *ж. мн. нет* məh. k. t. təzə buğda unu.

СЫРОМОЛОТ *м.*, **СЫРОМОЛОТКА** *ж. мн. нет* məh. k. t. təzə buğda çöldə qurudulduqdan sonra döyülmüş dən.

СЫРОМОЛОТНЫЙ *прил. k. t.* təzə, çöldə qurudulduqdan sonra döyülmüş (*buğda və s.*).

СЫРОМЯТИНА *ж. dan. 1.* xam gön (dəri); **2.** xam gön (dəri) parçası.

СЫРОМЯТНИК *м* gönçü, xam gön ustası; dabbag.

СЫРОМЯТНЫЙ *прил.* xam; **сыромятная кожа** xam gön (dəri).

СЫРОМЯТЧИК *м. dan.* dabbag, gönçü.

СЫРОМЯТЬ *ж. мн. нет собир.* xam gön (dəri).

СЫРОСТЬ *ж. мн. нет 1.* nəmişlik, rütubət, yaşlıq; rütubətlik; **2.** rütubət çəkmiş yer, nəm (çəkmiş) yer.

СЫРТ *м* məh. sirt, təpəlik.

СЫРТЬ *ж. zool.* bax **рыбец**.

СЫРЦА *ж. мн. нет dan.* (azca) rütubət, rütubət əlaməti.

СЫРЦОВЫЙ *прил. 1.* xam; **сырцовый шёлк** xammə; **2.** çiy, bişməmiş; **сырцовый кирпич** çiy kərpic.

СЫРЬ *ж. мн. нет dan. 1.* bax сырость **2-с**и mənadə; **2.** bax сыроватость.

СЫРЬЁ *ср. мн. нет 1.* xammal, xam maddə; **2. dan.** çiy şey, çiy halda olan şey; **3. в знач. нареч.** сырьём çiy halda.

СЫРЬЕВОЙ *прил.* xammal -i[-i]; **сырьевые запасы** xammal ehtiyatı.

СЫСК *м. мн. нет köhn.* axtarış, axtarma (*cinayətkarları*).

СЫСКАННЫЙ *прич. dan.* tapılmış, axtarılıb tapılmış.

СЫСКАТЬ *сов. dan.* tapmaq, axtarib tapmaq; $\diamond$ **днем с огнем не сыскать** gündüz çıraqla axtarsan (da) tapmazsan; **с собаками не сыщешь** bax собака.

СЫСКАТЬСЯ *сов. dan.* tapılmaq.

СЫСКИВАТЬ *несов.* bax сыскать.

СЫСКИВАТЬСЯ *несов.* (axtarılıb) tapılmaq.

СЫСКОЙ *прил. köhn.* axtarış -i[-i]; **сыс-**

ная полиция axtarış polisi (bax сыск).

СЫТА *ж. мн. нет* məh. bal şərbəti.

СЫТЁТЬ *несов. dan. 1.* doymaq; **2. zar.** kö-kəlmək, şişmək, ətə-cana gəlmək.

СЫТЁХОНЬКИЙ, СЫТЁШЕНЬКИЙ *прил. dan. 1.* çox tox; **2. zar.** çox kök, ətli-canlı.

СЫТИТЬ *несов. məh.* şirinləşdirmək, şişni vurmaq, bal vurmaq, dada gətirmək.

СЫТИТЬСЯ *несов. məh.* şirinləşdirilmək, şişni vurulmaq, bal qatılmaq, dada gətirilmək.

СЫТНО *нареч.* doyunca, əməlli-başlı, **сыт-**но пообедать doyunca yemək (nəhar eləmək).

СЫТНОСТЬ *ж. мн. нет* doyumluluq, qidalılıq.

СЫТНЫЙ *прил. 1.* doymulu, tez doyduran; qidalı; **2. məc. köhn. gəlirli, yağlı.**

СЫТОСТЬ *ж. мн. нет 1.* toxluq; **2. dan.** köklük.

СЫТЫЙ *прил. 1.* tox; **2. dan.** kök.

СЫЧ *м. 1.* koryapalaq; **2. məc.** mızı, üzgül-məz (*adam*); $\diamond$ **сычом (как сыч) глядеть** (смотреть, сидеть); **сычом (как сыч) сидеть (жить)** bayquş kimi yaşamaq.

СЫЧЁНЫЙ *прил. məh.* şirinləşdirilmiş, şişni vurulmuş, bal qatılmış, dada gətirilmiş.

СЫЧОНОК *м. (мн. сычата)* koryapalaq başası.

СЫЧУГ *м. 1. anat.* qursaq, şirdan; **2.** qursaq dolması.

СЫЧУЖИНА *ж. мн. нет* qursaq mayası, pendir mayası.

СЫЧУЖНЫЙ *прил. 1.* qursaq -i[-i]; $\diamond$ **сычужный фермент** qursaq mayası; **2.** tərkibində qursaq mayası olan.

СЫЧУЖОК *м* сычуг söz. kiç.

СЫЩИК *м* köhn. xəfiyyə.

СЫЩИЦА *ж* köhn. xəfiyyə qadın (qız).

СЫЩИЦКИЙ *прил. köhn.* xəfiyyə -i[-i].

СЭКОНОМИТЬ *сов.* qənaət etmək.

СЭКОНОМЛЕННЫЙ *прич.* qənaət edilmiş.

СЭР *м* cənab (*ABŞ və İngiltərədə kişiə mü-raciət*).

СЭТ *м* köhn. set (*bir əl tennis oyunu*).

СЮДА *нареч.* bura, buraya; $\diamond$ **и туда и сюда;** тогда-сюда; ни туда ни сюда; то туда, то сюда bax туда.

СЮЖЁТ *м* süjet (*mövzu, məzmun*).

СЮЖЁТЕЦ *м. dan.* сюжет söz. kiç.

СЮЖЁТНОСТЬ *ж* (kəskin) süjetlilik.

СЮЖЁТНЫЙ *прил. 1.* süjet -i[-i]; **сюжетная линия романа** romanın süjet xətti; **2.** (kəskin) süjetli (*film*).

СЮЗЕРЕН *м. tar.* süzeren (*feodalizm dövründə: öz vassallarının hökmdarı olan bö-yük feodal*).

СЮЗЕРЕНИТЕТ *м. мн. нет tar.* süzerenlik (*süzerenin hakimiyyət və hüququ*).

СЮЗЕРЕННЫЙ *прил. tar.* süzeren (lik) -u[-ü]; **сюзеренные права** süzeren (lik) hüququ.

СЮЙТА *ж. mus.* süita (*mövzucu bir, xaraktercə başqa-başqa olan bir neçə pyesdən ibarət musiqi əsəri*).

СЮЙТНЫЙ *прил. mus.* süita -i[-i].

СЮРПРИЗ *м* sürpriz (**1.** gözlənilməz şey, gözlənilməz hadisə, xəbər, təsadüf, yenilik; **2.** gözlənilməz sovgat, hədiyyə).

СЮРПРИЗЕЦ *м. dan.* sürpriz söz. kiç.

СЮРПРИЗНЫЙ *прил.* sürpriz -i[-i]; sovgat, hədiyyə; **сюрпризная коробка** sovgat qutusu.

СЮРРЕАЛИЗМ *м* sürrealizm (*XX əsr ədəbiyyatı və incəsənətində: yaradıcılıqda id-rak və təcrübənin rolunu inkar edən və mənbəsini təhtəlişür sahəsində axtaran avangardist cərəyan*).

СЮРРЕАЛИСТ *м* sürrealist (*sürrealizm tə-rəfdarı*).

СЮРРЕАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* sürrealist (*sürrealizm*) -i[-i].

СЮРТУК *м* sürtük (*uzunətəklі kişi pencəyi*).

СЮРТУЧИШКО *м. dan.* köhn сюртук söz. kiç.

СЮРТУЧНИК *м* sürtük tikən dərzi, sürtük ustası.

СЮРТУЧНЫЙ *прил.* sürtük -i[-i]; sürtüklük; **сюртучный материал** sürtüklük parça.

СЮРТУЧОК *м* сюртук söz. kiç.

СЮСЮКАНЬЕ *ср. dan.* şirin danışma.

СЮСЮКАТЬ *несов. dan.* şirin danışmaq.

СЯЖКИ *мн. (ед. сяжок м) zool.* biğiciq (*cüclərin başında*).

СЯЖОК *м. 1. dan.* əl çatacaq məsafə; **2. zool.** biğiciq (*ayağıbuğumlu heyvanlarda*).

СЯК *нареч.:* (и) так и сяк; то так, то сяк bax так I.

СЯКНУТЬ *несов. köhn.* qurtarmaq, tükənmək.

СЯКОЙ *прил.* bax такой-сякой.

СЯМ *нареч.:* там и сям bax там.

Тт

ТА мест. ж бах тот; **та книга** o kitab.

ТАБА́К м түтүн, төнбөк; $\diamond$ дело **табак** iş xarabdır, iş əngəldir; **нюхательный табак** burunotu.

ТАБАКЕ́РКА ж түтүн qutusu, burunotu qabı.

ТАБАКЕ́РОЧКА ж **табакерка** söz. kiç.

ТАБАКЕ́РОЧНЫЙ прил. түтүн (burunotu) qutusu -i[-i].

ТАБАКОВО́Д м түтүнчү, түтүнчүлүк мütə-xəssisi; түтүнəкən.

ТАБАКОВО́ДСТВО ср мн. **нет** түтүнчүлүк.

ТАБАКОВО́ДСКИЙ прил. түтүнчүлүк -i[-i]; **табаководческий совхоз** түтүнчүлүк sovxozu.

ТАБАНИ́ТЬ несов. idm. төрсinə avar çəkmək.

ТАБАЧИ́ШКО м мн. **нет** dan. түтүн, төнбөк.

ТАБАЧИ́ЩЕ м мн. **нет** dan. түтүн, төнбөк; аси (tünd) түтүн, төнбөк.

ТАБАЧНИ́К м 1. түтүнчү, түтүн сənayesi işçisi; 2. dan. түтүн чəкən; burunotu чəкən.

ТАБАЧНИ́ЦА ж 1. бах **табачник** 1-ci mənada; 2. бах **табакерка**.

ТАБАЧНЫЙ прил. 1. түтүн -i[-i]; **табачная фабрика** түтүн fabrikı; 2. məh. çürük; 3. түтündən saralmış (bıǵlar, barmaqlar və s.).

ТАБАЧО́К м мн. **нет** dan **табак** söz kiç.

ТАБЕЛЬ м 1. cədvəl, siyahı; 2. tabel (fəhlə və qulluqçuların iş gəlib-getməsinə qeyd almaq üçün lövhə); 3. nömrə (iş gələndə götürülən və işdən gedəndə yerinə asılan nömrə).

ТАБЕЛЬНЫЙ прил. cədvəl (tabel) -i[-i]; $\diamond$ **табельный день** bayram günü (1917-ci il Oktyabr inqilabından əvvəl rəsmi bayram günü); **табельные часы** tabel saati (iş gəlib getmə vaxtını qeyd edən avtomatik saat).

ТАБЕЛЬЩИ́К м tabelçi, tabelə baxan (бах **табел** 2-ci mənada).

ТАБЕЛЬЩИ́ЦА м tabelçi qadın (qız).

ТАБЕС м мн. **нет** tib. tabes (bel sütununun çürüməsi, progressiv iflic).

ТАБЕ́ТКА ж həb (yastı həb).

ТАБЛЕТИ́РОВОЧНЫЙ прил. həb qayırın, həb hazırlayan.

ТАБЛЕ́ТОЧНЫЙ прил. tablet -i[-i].

ТАБЛИ́ЦА ж cədvəl; $\diamond$ **математические таблицы** riyazi cədvəllər.

ТАБЛИ́ЧКА ж kiçik cədvəl, lövhəcik.

ТАБЛИ́ЧНЫЙ прил. cədvəl -i[-i].

ТАБЛЮ́ ср нескл. xüs. **табля** (ışıqla və ya elektromagnitlə işləyən signal sipəri).

ТАБЛЮ́Т м ümumi süfrə, ümumi stol (kürortlarda, yeməxanalarda və s.).

ТАБО́Р м köhn. 1. tabor (kazaklarda qoşun düşərgəsi); 2. köç, qaraçı köçü.

ТАБОРИ́ТЫ мн. (ед. **таборит**) tar. taboritlər (XV əsrdə Çexiyada: husit hərəkətinin sol, demokratik cəhəti tərəfdarları).

ТАБО́РНЫЙ прил. 1. tabor -i[-i]; **таборная стоянка** tabor düşərgəsi; 2. qaraçı -i[-i]; **таборные песни** qaraçı mahnıları.

ТАБУ́ ср нескл. tabu (1. ibüdəi xalqlarda: haram, haram edilmiş şey; 2. qadağa).

ТАБУЛЯ́ТОР м xüs. tabulyator (1. hesab maşını; 2. yazı maşınında: cədvəl çap etmək üçün xüsusi qurğu).

ТАБУЛЯ́ТУРА ж мн. **нет** mus. tabulyatura (1. musiqi notları yazmaq üçün işarələr, hərflər, rəqəmlər sistemi; 2. bir havanı çalmaq üçün nəfəslı musiqi alətinin hansı düyməsini açmaq və ya bağlamaq lazım gəldiyini göstərən işarələr sistemi).

ТАБУ́Н м ilxı, sürü.

ТАБУНИ́ТЬСЯ несов. ilxıya toplanmaq, sürüyə yığılmaq.

ТАБУ́ННЫЙ прил. ilxı -i[-i]; **табунное содержание лошадей** atların ilxıda saxlanması.

ТАБУНО́К м табун söz. kiç.

ТАБУ́НЩИК м ilxıcı, ilxıya baxan.

ТАБУ́НЩИЦКИЙ прил. ilxıcı -i[-i].

ТАБУРЕ́Т м көtil, taburet.

ТАБУРЕ́ТКА ж көtil, taburet.

ТАБУРЕ́ТНЫЙ прил. taburet -i[-i].

ТАВЕ́РНА ж aşxana, meyxana (İtaliyada və bəzi başqa ölkələrdə).

ТАВЛЕ́Я ж (мн. **тавлеи**) köhn. 1. xanlı taxta (dama oynamaq üçün); 2. dama oyunu; 3. zər.

ТАВЛИ́НЕЦ м (мн. **тавлинцы**) köhn. dağıstanlı.

ТАВЛИ́НКА I ж köhn. tütün qutusu.

ТАВЛИ́НКА II ж köhn. бах **тавлинец**.

ТАВОЛГА ж. bot. topulqa (kol-bitki).

ТАВОЛЖА́НКА ж məh. topulqa çubuğu.

ТАВОЛЖА́НЫЙ прил. məh. topulqa -i[-i]; **таволжанный куст** topulqa kolu.

ТАВОЛОЖКА ж məh. 1. бах **таволга**; 2. бах **таволжанка**.

ТАВО́Т м tex. tavot (avtomobilin və s. sür-tülən hissələrinə yaxmaq üçün yağ).

ТАВО́ТНИЦА ж tavot qabı.

ТАВРЕ́ННЫЙ прич. xüs. damğalanmış, damğa vurulmuş, damğa basılmış.

ТАВРЕ́НЫЙ прил. xüs. damğalı, damğası olan.

ТАВРИ́ТЬ несов. xüs. damğalamaq, damğa vurmaq, damğa basmaq.

ТАВРИ́ТЬСЯ несов. xüs. damğalanmaq, damğa vurulmaq, damğa basılmaq.

ТАВРИ́ЧАНКА ж tavriçanka (böyük araba).

ТАВРО́ ср damğa (atlara və s. heyvanlara vurulan damğa).

ТАВРО́ВЫЙ прил. damğa -i[-i].

ТАВРО́ГРАММА ж ədəb. tavtoqram (misra-ları eyni hərflə başlanan şeir).

ТАВТОЛОГИ́ЧЕСКИЙ прил. tautologiya -i[-i].

ТАВТОЛО́ГИЯ ж tautologiya (1. ədəb. eyni fikrin və ya sözlərin başqa-başqa şəkildə lüzumsuz yerə təkrar edilməsi; 2. məntiqdə: mübtədasi ilə xəbəri eyni olan mühakimə).

ТАГАН м sacayaq(ı).

ТАГАНЕ́Ц, ТАГАНО́К м таган söz. kiç.

ТАДЖИ́К м (мн. **таджики**) tacik.

ТАДЖИ́КСКИЙ прил. tacik -i[-i]; **таджикский язык** tacik dili.

ТАДЖИ́ЧКА ж tacik qadın (qız).

ТАЕ́ЖНИК м tayqalı, tayqada yaşayan, tayqada çalışan, tayqada ovçuluqla məşğul olan adam.

ТАЕ́ЖНИЦА ж tayqada yaşayan qadın (qız).

ТАЕ́ЖНЫЙ прил. tayqa -i[-i]; **таежный охотник** tayqa ovçusu.

ТАЗ I м tas, ləyon; test.

ТАЗ II м (мн. **тазы**) anat. çanaq sümüyü.

ТА́ЗИК м **таз I** söz. kiç. ləyonçə.

ТАЗОБЕ́ДРЕННЫЙ прил. anat. çanaq-bud

-i[-i]; **тазобедренный сустав** çanaq-bud oynaqı.

ТА́ЗОВЫЙ прил. anat. çanaq -i[-i]; **тазовые кости** çanaq sümükləri.

ТА́ЙНСТВЕННО нареч. əsrarəngiz surətdə.

ТА́ЙНСТВЕННОСТЬ ж мн. **нет** 1. sirilik, əsrarəngizlik; 2. anlaşılmazlıq, gizlilik, müəmmallıq; müəmma.

ТА́ЙНСТВЕННЫЙ прил. 1. sirli, əsrarəngiz; 2. anlaşılmaz, gizli, müəmmali.

ТА́ИНСТВО ср 1. köhn. бах **тайна**; 2. dini ayin, dini mərasim (xristianlarda).

ТА́ИТЬ несов. gizlə(t)mək, gizli saxlamaq, gizli tutmaq, üzə (bürüzə) verməmək; $\diamond$ **не-чего греха таить** etiraf etmək lazımdır; düzünü demək lazımdır; gizlətmək nə la-zım; **таить в себе** olmaq, daxilində olmaq, ehtiva etmək; **любое дело может таить в себе трудности** hər işdə çətinlik ola bilər.

ТА́ИТЬСЯ несов. 1. gizlənmək; 2. dan. (sözünü) gizlətmək, 3. olmaq; **в недрах земли таятся неисчерпаемые богатства** yer altında bitməz-tükənməz sərvətlər vardır.

ТА́ЙГА ж мн. **нет** tayqa (Avropa və Asiya-nın şimalında keçilməz qalın meşələr).

ТА́ЙКОМ нареч. gizli, gizlicə, xəlvəti, xəlvətcə, oğurluqca, əl altından.

ТА́ЙМ м idm. taym (oyunun bir hissəsi, yarısı).

ТА́ЙМЕНЬ м zool. alabalıq.

ТА́ЙМО́ГРАФ м taymoqraf (1. müəyyən vaxt müddətini diagram üzərində qeyd edən ci-haz; 2. saatın işləməsinə yoxlayan cihaz).

ТА́ЙМУН м kolaz (ağacdan oyulmuş bir-adamlıq qayıq).

ТА́ЙНА ж sirt; $\diamond$ **не тайна для кого** sirt deyil, hamıya məlumdur.

ТА́ЙНИК м 1. gizli yer, xəlvət; xəlvətxana; 2. köhn. lağım, yeraltı yol; 3. ovç. tor (quş və xırda heyvan tutmaq üçün); 4. bot. gizli-ciçək; $\diamond$ **в тайниках души (сердца)** qəl-bin dərin guşələrində, qəlbə, könlüdə.

ТА́ЙНИКОВЫЙ тайник söz. sif.

ТА́ЙНИЧО́К м тайник söz. kiç.

ТА́ЙНО нареч. gizli (olaraq), gizlicə, xəlvətcə, əl altından.

ТА́ЙНОБРА́ЧНИЕ ср 1 bot. gizli qovuşma; 2. köhn. gizli kəbin kəsmə (keşişlərin rüş-vətlə gizli kəbin kəsmələri).

ТА́ЙНОБРА́ЧНЫЕ мн. (ед. **тайнобрачное**) bot. gizli qovuşanlar (sporlar vasitəsilə ço-

xalan bitkilər, məs.: yosunlar, göbələklər və s.).

ТАЙНОПИСНЫЙ прил. *бах криптографический*

ТАЙНОПИСЬ ж мн. нет фил. *бах криптография.*

ТАЙНОСТЬ ж мн. нет тәһ. *бах тайна; ♦ по тайности, в тайности* gizlicə, gizli olaraq, xəlvəti.

ТАЙНЫЙ прил. 1. *gizli; тайное голосованье* gizli səsvermə; 2. *üstüörtülü, məxfi; ürəkdə, könüldə olan; тайная мечта* ürək arzusu, könül arzusu; ♦ *тайный советник* gizli müşavir (1917-ci il Oktyabr inqilabından əvvəl Rusiyada mülki rütbə); *тайные языки* şərti qarqonlar (qargədili).

ТАЙФУН м qasırğa, tufan, şiddətli fırtına.

ТАК I 1. нареч. *белə, бу сүр, елə; именно так* məhz belə; *он так силён, что...* o, elə güclüdür ki...; *писать нужно так* bu cür yazmaq lazımdır; *пусть останется так* qoy elə (belə) qalsın; 2. *нареч.* o qədər, o dərəcədə; *я так много ходил, что едва стою на ногах* o qədər gəzməmişəm ki, ayaq üstə güclə dururam; 3. *нареч.* çox da, o qədər də; *он не так уж умён* o, çox da (o qədər də) ağıllı deyildir; 4. *союз* onda, o halda (*bəzən -sə/-sa şərt şəkilçiləri ilə ifadə olunur*); *а если ты думал что-нибудь другое, так объяснись* başqa bir şey düşmüşsənsə, onda başa sal (anlat); 5. *част.* heç nə; *что с тобою?* – Так sənə nə olub? – Heç nə; 6. (*союз*) demək, deməli; *так, ты мне не веришь?* demək, sən mənə inanmırsan?; 7. *част.* bəli. doğrudur; *так, вы не ошиблись* bəli, siz səhv etməmişsiniz; *так вы правы* doğrudur, siz haqlısınız; 8. *част.* belə ki, məsələ; *климат там суровый, так, морозы доходят до 40 градусов* oranın iqlimi çox sərt, məsələn (belə ki), soyuqlar 40 dərəcəyə çatır; 9. *нареч.* elə-belə; *я сказал это (просто) так* mən bunu elə-belə dedim; ♦ *все так* qoy elə olsun, tutaq ki belədir, razıyam; *давно бы так* çoxdan belə olmalı idi (olsa, yaxşı olardı); *за так* elə belə, havayı, müftə; *и так (уж)* onsuz da; *и так далее* və ilə-xir (və i.a.); *и так и иначе; то так, то сям, и так и этак* elə də, belə də, hər cür, ya

belə ya elə; (не) так ли? eləmi? *елə deyilmi?; так и быть* qoy belə olsun, qismət belə imiş; *так знай* yadında saxla; *так и есть* elədir ki var; *так или иначе* hər halda, onsuz da, hər necə olursa olsun; *так и сям, так на так (менять)* başa-baş (dəyişmək); *так нет* yənə də... baxmayaraq; *так себе* 1) babat, nə pis, nə yaxşı; 2) elə belə; *так точно* elədir ki, var, bəli, düzdür, doğrudur; *так что* belə ki; *так чтобы* ...üçün, ...ötrü; *выйти раньше, так чтобы не опоздать* gecikməmək üçün tezdən çıxmaq lazımdır; *быть так* *бах быть; вот так* *бах вот: (и) так и так; и так и сям; так-сяк в знач. сказ.* 1) ortabab; 2) olar, tapılar; *как (бы) не так* gözəl! *не так чтобы* çox yox; *просто так* *бах просто* 5-ci mənad; *так что* (ee, ix)! ona (onlara) elə belə lazımdır! *так и* 1) elə, hey; 2) elə belə də; 3) lap elə; *так и так (мол)* bəs belə, belə; *бəs əhvalat belə oldu; так сказать* demək caizse.

ТАК II (səs təqlidi) taqq, taqqılı.

ТАКАТЬ I несов. taqqıldamaq.

ТАКАТЬ II несов. дан. bəli-bəli demək, hə-hə demək.

ТАКЕЛАЖ ж мн. нет дəniz. takelaj (*gəminin bütün ipləri*).

ТАКЕЛАЖИТЬ несов. дəniz. takelajla təchiz etmək (*gəmini*).

ТАКЕЛАЖИТЬСЯ несов. дəniz. takelajla təmin edilmək (*gəmi*).

ТАКЕЛАЖНИК м takelajçı

ТАКЕЛАЖНЫЙ прил. takelaj -i[-i]; *такелажные работы* takelaj işləri.

ТАКЖЕ нареч. и в знач. союза habelə, həmçinin, eyni zamanda (həm də); ...dəxi, ...də (da); *мы также согласны* biz də razıyıq.

ТАКІ част. дан. 1. *ахир* ki, yənə də, hər halda; *хər necə olsa; успел-таки на поезд* *ахир* ki (hər halda) özünü qatara çatırdı; 2. *həqiqətən, həqiqətdə, nəhayət; ♦ опять-таки* *бах опять; прямо-таки* *бах прямо* 4-cü mənada.

ТАКОВ мест. в знач. сказ. belədir, elədir; *таково наше мнение* bizim fikrimiz belədir; ♦ *и был таков* işini görüb yox oldu.

ТАКОВОЙ мест. көһн. beləsi, eləsi, o; *если есть указание, таковое нужно выполнить* göstəriş varsa, onu yerinə yetirmək lazımdır; ♦ *как таковой* özlüyündə ...olmaq etibarilə; *вопрос важен как таковой* məsələ özlüyündə mühümdür.

ТАКОВСКИЙ дан. *бах такой.*

ТАКОЙ мест. 1. *belə, bu kimi, bu cür, belə bir; такой работник нам нужен* bizə belə işçi lazımdır; 2. *елə; он такой силач!* o, elə güclüdür ki; 3. *елə bir, o cür; он закричал таким голосом, что...* o, elə qışqırdı ki...; ♦ *в таком случае; в таком разе* o halda, belə olan surətdə, indi ki belədir, bu təqdirdə; *до такой степени* o dərəcədə, o qədər; *есть такое дело!* yaxşı! razıyam! olsun!; *таким образом* 1) bu surətlə, beləliklə, demək; 2) belə, bu kimi, bu cür; *что такое?* nədir? nə var, nə olub? nə olmuşdur?; *в таком роде; такого рода* belə, buna oxşar; *бу qəbildən; и все такое (проче)* və sairə, və ilaxir; *что же (ж) такое; что же (ж) такого?* nə olsun ki; nə böyük iş olub?

ТАКОЙ-СЯКОЙ дан. filan-filan şüdə.

ТАКОЙ-ТО мест. filan, filankəs.

ТАК-С част. көһн. bəli, doğrudur, düzdür.

ТАКСА I ж nırx, məzənnə.

ТАКСА II ж taksa (*ayrıqç kicik it cinsi*).

ТАКСАТОР м хüs. 1. *nırx qoyan, məzənnə qoyan, qiymət qoyan; 2. taksasiya mü-təxəssisi (бах таксация 2-ci və 3-cü mənalarla).*

ТАКСАЦИОННЫЙ хüs. таксация söz. sif.

ТАКСАЦИЯ ж мн. нет хüs. 1. *nırx qoyma, məzənnə qoyma; nırx, məzənnə; 2. meşəç. taksasiya (oduncaqlı ağacların miqdarını təyin etmə); 3. k. t. məhsulun miqdarını təyin etmə.*

ТАКСИ ср нескл. taksi; *нанять такси* taksi tutmaq (kireləmək).

ТАКСИК м дан. такса II söz kiç. və oxş.

ТАКСИМЕТР м хüs. taksimetr (1. *taksidə gedilən masafəni göstərən cihaz; 2. təsləmə aləti*).

ТАКСИМЕТРИЯ ж мн. нет хüs. taksimetriya (*hərəkət sürətinin müəyyən edilməsi*).

ТАКСИРОВАННЫЙ прич. хüs. nırx qoyulmuş, qiymət qoyulmuş, məzənnə qoyulmuş.

ТАКСИРОВАТЬ сов. и несов. хüs. nırx qoymaq, qiymət qoymaq, məzənnə qoymaq. **ТАКСИРОВАТЬСЯ несов. хüs.** nırx qoyulmaq, qiymət qoyulmaq, məzənnə qoyulmaq.

ТАКСИРÓВКА ж мн. нет хüs. nırx qoyma (qoyulma), qiymət qoyma (qoyulma), məzənnə qoyma (qoyulma); ♦ *таксировка грузов хüs.* yükdaşıma haqqının hesablanması.

ТАКСИСТ м дан. taksi şöferi, taksomotorçu. **ТАКСОВЫЙ прил.** taksa, məzənnə (nırx) -i[-i]; *таксовая комиссия* taksa komissiyası.

ТАКСОМЕТР м хüs. taksometr (*avtomobilə sayğac*).

ТАКСОМОТОР м taksomotor, taksi.

ТАКСОМОТОРНЫЙ прил. taksomotor -i[-i]; *таксомоторный парк* taksi (taksomotor) parkı.

ТАКСОМОТОРЩИК м taksomotorçu, taksi şöferi.

ТАКСОФОН м хüs. taksofon (*avtomat telefon*).

ТАК-СЯК м в знач. сказ. дан. pis deyil, babatdır, yaman deyil, bəd deyil.

ТАКТ I м мн. takt, vəzn.

ТАКТ II м мн. нет ədəb, nəzakət, mərifət.

ТАК-ТАКИ част. дан. yənə də, hər halda, ...baxmayaraq, *ахир* ki; *он так-таки добился своего* o, *ахир* ki, öz məqsədinə nail oldu (çatdı).

ТАКТИК м taktikaçı; *taktika bilən, taktika mü-təxəssisi.*

ТАКТИКА ж taktika (1. *müharibə sənəti, döyüşdə qoşunu idarə etmə sənəti; 2. döyüşü idarə etmə elmi, müharibə elmi; 3. məc. icimai-siyasi mübarizə üslu və vasitələrinin məcmusu*).

ТАКТИЛЬНЫЙ прил. хüs. toxunulmaqla duyulan, toxunulmaqla bilinən.

ТАКТИЧЕСКИЙ прил. taktiki; *taktika qanunlarına uyğun olan.*

ТАКТИЧНО нареч. ədəblə, nəzakətlə.

ТАКТИЧНОСТЬ ж мн. нет nəzakət(lilik), ədəb(lilik).

ТАКТИЧНЫЙ прил. ədəbli, nəzakətli.

ТАК-ТО дан. 1. *нареч.* belə, bu cür, məhz elə; *бəs belə (elə); 2. част.* bəli, doğru-

dur; **♦ не так-то** heç də, qətiyyə; **так-то** əlbəttə, doğrudan da.
ТАКЫР *м* takır (*Orta Asiyada gilli sahə, düzənlik*).
ТАКЫРНЫЙ прил. gilli; **такрыные земли** gilli torpaqlar.
ТАКТОВЫЙ прил. *mus.* takt -[i-].
ТАЛ *м* təh. **бах тальник.**
ТАЛАН *м* dan. *köhn.* tale, bəxt.
ТАЛАНИТЬ несов. *dan.* *köhn.* **бах таланились.**
ТАЛАНИТЬСЯ несов. *безл. dan.* *köhn.* **хоş-bəxtlik üz vermək, bəxti gətirmək, işi baş tutmaq.**
ТАЛАНЛИВЫЙ прил. *dan.* *köhn.* **хоşbəxt, bəxtli, uğurlu.**
ТАЛАНТ *м* 1. istedad, qabiliyyət, zəka, talant; 2. talant, istedad (*istedadlı adam, qabiliyyətli adam*); 3. talant (*qədim Yunanıstanda: çəki və pul vahidi*); **♦ зарьпъ (закопать) талант в землю** öz istedadını boğmaq, inkişaf etməyə qoymamaq.
ТАЛАНТЛИВОСТЬ ж *мн.* *нет* istedadlılıq, talantlılıq, qabiliyyət.
ТАЛАНТЛИВЫЙ прил. istedadlı, qabiliyyətli, zəkali, talantlı.
ТАЛДЫЧИТЬ несов. *dan.* **vird etmək.**
ТАЛЕВЫЙ прил. *dəniz.* *tali* -[i-].
ТАЛЕР *м* taler (3 *markalıq qədim alman gümtüş pulu*).
ТАЛЕР *м* *mətb.* *taler* (1. *mətbəədə: üzərinə sink çəkilmiş stol və ya çuqun lövhə*; 2. *çar məşinlərində üzərinə yığım, stereotip qoyulan mütəhərrik lövhə*).
ТАЛИ *ед.* *нет* *dəniz.* *tali* (*yüqəldirən mexanizm*).
ТАЛИЙКА *ж* *dan.* **талия** *І* *söz. kiç.* *incə bel.*
ТАЛИЙКА *II ж* *dan.* **талия** *II* *söz. kiç.*
ТАЛИСМАН *м* tilsim.
ТАЛИК *м* *xüs.* *talik* (*daimi donuşluq zonasında donu açılmış torpaq sahəsi*).
ТАЛИЯ *ж* *bel* (*bədəndə və paltarada*).
ТАЛИЯ *II ж* *köhn.* 1. iki dəst qumar kağızı; 2. əl, dövrə (*qumarda*); **сыграть талию** bir əl kart oynamaq.
ТАЛЛИЙ *м* *мн.* *нет* *kim.* **tallium** (*ağ rəngli yumşaq metal*).
ТАЛЛОМ *м* *bot.* **бах слоевище.**
ТАЛМУД *м* Talmud (*yəhudilərin dini kitabı*).

ТАЛМУДИЗМ *м* talmudizm (*şxolastik mü-hakimələr*).
ТАЛМУДИСТ *м* talmudçu (1. *dini*) Talmudu yaxşı bilən, talmudu şərh edən adam; 2. *məs. əzbərçi, şxolast*).
ТАЛМУДИСТСКИЙ прил. talmud(çu)
ТАЛМУДИЧЕСКИЙ *бах талмудистский.*
ТАЛОВЫЙ прил. *bot.* *söyüd* -[i-].
ТАЛОН *м* talon, pətə; **♦ открепительный талон** uçotdan çıxma talonu; **прикрепительный талон** uçota girmə talonu.
ТАЛОННЫЙ прил. talon -[i-].
ТАЛОНЧИК *м* **талон** *söz. kiç.* *pətəcik.*
ТАЛРЕП *м* *dəniz.* *talrep* (*dor iplərini tarım etmək üçün qurğu*).
ТАЛЫЙ прил. *ərgin, ərmiş; талая земля* qarı ərmiş yer; *талая вода* qar suyu.
ТАЛЬ *ж* tal (*qaldırıcı qurğu növü*).
ТАЛЬВЕГ *м* *coğr. geol.* *talveq* (*səth relyefinin alçaq yeri*).
ТАЛЬК *м* *мн.* *нет* *talk* (*texnikada və təbii bətdə işlənən yağlıtəhr yumşaq ağ porosok, toz*).
ТАЛЬКА *ж* *köhn.* *yumaq* (*müəyyən ölçüdə*).
ТАЛЬКОВЫЙ прил. *talk* -[i-].
ТАЛЬМА *ж* *köhn.* *talma* (*qolsuz uzun qadın paltarı, qolsuz xalat*).
ТАЛЬНИК *м* *bot.* *kiçik söyüd, kol söyüd.*
ТАЛЬНИКОВЫЙ прил. *kol söyüd* -[i-].
ТАЛЬЯ *ж* **бах талия** *II*.
ТАЛЪЯНКА *ж* *dan.* *talyanka* (*bir cərgəli qarmon*).
ТАМ *нареч.* 1. orada, oralarda, o yerlərdə; 2. *dan.* *sonra*; **там видно будет** sonra məlum olar, sonra baxarız...; **♦ такое там** əksinə, tərs kimi; **там же** oradaca; **там-сям**; **тут и там**; **там и тут**; **там и сям** hər yerdə, hər yanda, hər tərəfdə; **чего там!** **что там!** fikir verməyə dəyməz, baş qoşmağa dəyməz; **то тут, то там**; **то там, то тут**; **то там, то сям** gah orada, gah burada.
ТАМАДА *м* tamada, masabəyi.
ТАМАРИСК *м* *bot.* *yulğun* (*ağac*).
ТАМАРИСКОВЫЕ *мн.* (*ед.* *тамарисковое* *ср*) *bot.* *yulğun* *fəsiləsi*.
ТАМБУР *м* 1. *arxi.* *tambur* (*binanın günbəz şəklində dam olan hissəsi*); 2. *dəhliz*; 3. *d. y.* *tambur* (*sərnışin vaqonlarında üstüörtülü meydança*); 4. *xüs.* *tambur* (*girdə çərçivə içərisində naxış toxuma üsulu*).

ТАМБЎР *м* *mus.* 1. *təbil, nağara*; 2. *tənbur* (*mandalınayaoşar Şərq simli musiqi aləti*).
ТАМБУРІН *м* 1. *dəf, qaval*; 2. *köhn.* *təbil.*
ТАМБУРМАЖОР *м* *köhn.* *baş təbilçi* (*polkda*).
ТАМБУРМАЖОРСКИЙ прил. *köhn.* *baş təbilçi* -[i-].
ТАМГА *ж* 1. *köhn.* *damğa, möhür*; 2. *tar.* *gömrük* (*qədim Rusiyada*).
ТАМОЖЕННИК *м* *gömrükhanaçı, gömrükhana xidmətçisi.*
ТАМОЖЕННЫЙ прил. *gömrük(xana)* -[i-]; **таможенная пошлина** *gömrük rüsumu.*
ТАМОЖНЯ *ж* *gömrükhana.*
ТАМОШНИЙ прил. *dan.* *oradakı, oranın, oralı, o yerli.*
ТАМПИЕРЫ *мн.* (*ед.* *тампьер* *м*) *tar.* *tamplyerlər* (*orta əsrlərdə ruhani-rıtsar cəmiyyəti*).
ТАМПОН *м* *tib.* *tampon, tıxac, piltə* (*yaraya qoymaq üçün*); 2. *mətb.* *yastıqça* (*şriftə rəng vurmaq üçün*).
ТАМПОНАДА *ж* *tib.* *tamponlama, tampon salma, piltələmə* (*yararı*).
ТАМПОНАЖ *м* *мн.* *нет* *məd.* *tamponaj* (*mədən quyusuna su sızması üçün onun boşluqlarını və çatlaqlarını sement, gil və ya bitum ilə doldurma*).
ТАМПОНАЖНЫЙ прил. *tampon(aj)*
ТАМПОНАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *tamponlama, tampon qoyma, piltə qoyma* (*yaraya*).
ТАМПОНИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *бах тампонация.*
ТАМПОНИРОВАННЫЙ *прич.* *tib.* *tamponlanmış, tampon qoyulmuş, piltə qoyulmuş* (*yaraya*).
ТАМПОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* *tib.* *tamponlamaq, tampon qoymaq, piltə qoymaq* (*yaraya*).
ТАМПОНИРОВАТЬСЯ *несов.* *tib.* *tamponlanmaq, tampon qoyulmaq, piltə qoyulmaq* (*yaraya*).
ТАМ-СЯМ *дан.* **бах там** (*там и сям*).
ТАМТАМ *м* *mus.* *sinc, qonq.*
ТАНБЎР *м* *tənbur* (*Şərq musiqi aləti*).
ТАНГЕНС *м* *riyaz.* *tangens* (*trigonometrik bucaq funksiyası*).
ТАНГЕНСОИДА *ж* *riyaz.* *tangensoida* (*bucağın dəyişməsinə asılı olaraq tangensin dəyişməsinə göstərən əyri xətt*).

ТАНГЕНЦИАЛЬНЫЙ прил. *riyaz.* *tangen-sial*; **тангенциальная линия** *tangensial xətt.*
ТАНГО *ср* *нескл.* *tanqo* (*rəqs və hava adı*).
ТАНДЕМ *м* *tandem* (1. *xüs.* *maşın və ya onun hissələrinin bir xətt üzrə düzülması*; 2. *silindrləri yan-yanı düzülmiş buxar maşını*; 3. *ikiyəhərli velosiped*).
ТАНЕЦ *м* (*мн.* *танцы*) *rəqs, oyun.*
ТАНИН *м* *мн.* *нет* *tanin* (*bitki qabığından hasil edilən özlü maddə*).
ТАНИННЫЙ прил. *taninli, tanin* -[i-].
ТАНИНОВЫЙ прил. *taninli*
ТАНК *м* *tank.*
ТАНК *II* *м* *tank* (*içində maye saxlamaq və ya daşımaq üçün xüsusi bak*); **♦ танк-паровоз** *tank-parovoz* (*sü ehtiyatı və yanacağı təndirdə deyil, maşının özündə bəklərdə saxlanılan parovoz*).
ТАНКЕР *м* *dəniz.* *tanker* (*neft və sairə duru şeylər daşımaq üçün gəmi*).
ТАНКЕРНЫЙ прил. *tanker* -[i-]; **танкерный флот** *tanker donanması.*
ТАНКЕТКА *ж* *tanket* (*iki gedən kiçik tank*).
ТАНКЕТКА *II* *ж* *tanketka* (1. *dabana doğru qalınlaşan ayaqqabı altı*; 2. *bu cür altili olan yüngül qadın ayaqqabısı*).
ТАНКЕТКИ *мн.* (*ед.* *танкетка* *II* *ж*) *tan-ketka* (*yarımaçlıq yüngül qadın tuflesi*).
ТАНКИСТ *м* *tankçı.*
ТАНКИСТ *II* *м* *tankist* (*tanklarda: tankı yuyan*).
ТАНКИСТСКИЙ прил. *tankçı* -[i-]; **танкистский шлем** *tankçı şlemi* (*parağı*).
ТАНКОВОЖДЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* (*hərbi*) *tankı idarə etmə, tank sürmə.*
ТАНКОВЫЙ прил. *tank* -[i-]; **танковая атака** *tank hücumu.*
ТАНКОВОДОУПНЫЙ прил. (*hərbi*) *tank gedə bilən, tank işləyə bilən; танководоупная местность* *tank gedə bilən yer.*
ТАНКОДРОМ *м* (*hərbi*) *tankodrom* (*tank təlimi meydanı*).
ТАНКООПАСНЫЙ прил. (*hərbi*) *tank cohtədən qorxulu, tank hücumu baş verə bilən.*
ТАНКОСТРОЕНИЕ *ср* *tank istehsalı, tank-qayırma.*
ТАНКОСТРОИТЕЛЬНЫЙ прил. *tankqa-yırma* -[i-]; *tank istehsalı* -[i-]; **танко-**

тронтельная промышленность tankqayırma sənayesi.

ТАНТАЛ *м. мн. нет* kim. tantal (çox çətin əriyən və az tapılan boz rəngli metal); *♂* **муки Тантала** Tantal əzabı (həsrəti çəkilən bir şeyin əldə edilməməsindən duyulan ağır əzab).

ТАНТАЛОВЫ *муки* bax **Тантал**.

ТАНТАЛОВЫЙ *прил.* tantal -[i-]; türkibində tantal olan.

ТАНТЬЕМА *ж* tanyem (xalis qazancın bir hissəsindən bank və sənaye müəssisələri rəhbərlərinə verilən əlavə mükafat).

ТАНТЬЕМНЫЙ *прил.* tanyem -[i-].

ТАНЦЕВАЛЬНЫЙ *прил.* rəqs -[i-]; **танцевальная музыка** rəqs musiqisi.

ТАНЦЕВАТЬ *несов.* rəqs etmək, oynamaq.

ТАНЦЕВАТЬСЯ *несов.* oynanılmaq.

ТАНЦЗАЛ *м* (танцевальный зал) rəqs salonu.

ТАНЦЛІАСС *м* köhn. rəqs məktəbi.

ТАНЦМЕЙСТЕР *м* rəqs müəllimi.

ТАНЦОВЩИК *м* 1. köhn. bax **танцор**; 2. balet artisti.

ТАНЦОВЩИЦА *ж* rəqqasə.

ТАНЦОР *м* rəqqas, oynayan.

ТАНЦОРКА *ж* dan. rəqqasə.

ТАНЦЮЮЩАЯ *ж* rəqs meydançası.

ТАНЦУЛЬКА *ж* dan. rəqs gecəsi, rəqs məclisi.

ТАНЦУЮЩИЙ *прич.* dan. 1. rəqs edən, oynayan; 2. məc. dan. dingildəyən, oynaq.

ТАПЁР *м* köhn. tapyor (rəqs məclislərində pianoçalan adam).

ТАПИОКА *ж* *мн. нет* tapioka (1. manioka deyilən bitkinin kökündən alınan nişasta maddəsi; 2. bu maddədən hazırlanan un və ya yarma).

ТАПИР *м* zool. tapir (təkdırnaqlı məməlilər fəsiləsindən heyvan).

ТАПКИ *мн.* (ед. тапка ж) bax **тапочки**.

ТАПШИВАТЬ *І* *многочр.* dan. bax **топить І**.

ТАПШИВАТЬ *II* *многочр.* dan. bax **топить II**.

ТАПОЧКИ *мн.* (ед. тапочка ж) şar-şar, nələyin.

ТАПТЫВАТЬ *многочр.* dan. bax **топтать**.

ТАРА *ж* *мн. нет* tara (1. qablama materialları: qab, qutu, yeşik, kisa, həsir və s.;

2. malın yeri, arva: bir şeyin yerinin çəkisi; yük daşıyan arabanın və s. çəkisi).

ТАРАБАНИТЬ *несов.* dan. taq-taq (taqqıltı salmaq) salmaq, səs salmaq, gurultu salmaq.

ТАРАБАРИТЬ *несов.* dan. boşboğazlıq etmək, boş-boş danışmaq, naqqallıq etmək.

ТАРАБАРСКИЙ *прил.* 1. köhn. bax **криптографический**; 2. dan., məc. mənasız, cəfəng, çərən-pəren, tartan-partan; *♂* **тарабарская грамота** hədəren-pəderən, tartan-partan, cəfəngiyat, çərən-pəren.

ТАРАБАРИЩА *ж* *мн. нет* dan. hədəren-pəderən, tartan-partan, çərən-pəren, cəfəngiyat.

ТАРАКАН *м* tarakan, mətbəxböcəyi.

ТАРАКАЩИНА *ж* *мн. нет* dan. tarakan (mətbəx böcəyi) -[i-].

ТАРАКАНОВЫЙ *прил.* tarakan (mətbəx böcəyi) -[i-].

ТАРАКАШКА *м* и *ж* dan. 1. таракан söz. kiç.; 2. həşərat, böcək, cücü.

ТАРАН *м* 1. qoçbaşı (qədimdə mühasirə zamanı qalaların divarlarını dəlmək və ya yıxmaq üçün işlədilən ucu dəmir tir); 2. köhn. dəniz. taran (düşmənin gəmisini zədələmək üçün gəminin burnunda sivri çıxıntı); 3. (hərbi) taran (öz təyyarəsini və ya tankını düşmənin təyyarəsini və ya tankına çırpıb onu zədələmə); 4. məc. taran (düşmənin cəbhəsini yarıb onun içərilərinə soxulmaqdan ibarət hərbi əməliyyat); 5. tex. taran (texnikada işlədilən böyük, ağır toxmaq şəklində qurğu); *♂* **гидравлический таран** hidravlik taran.

ТАРАНИЕ *ср* tarana getmə, taran etmə.

ТАРАНИЙ *прил.* çömçə balığı -[i-].

ТАРАНИТЬ *несов.* 1. tar. qoçbaşı ilə vurmaq (uçurmaq, dəlmək); 2. (hərbi) özünü vurmaq, öz təyyarəsini (tankını) vurmaq, tarana getmək (bax **таран** 3-cü mənada); 3. (hərbi) taranla məhv etmək (düşmənin təyyarəsini və ya tankını); 4. məc. (hərbi) taranla yarmaq (düşmənin cəbhəsini, bax **таран** 4-cü mənada).

ТАРАНИТЬСЯ *несов.* qoçbaşı ilə vurulmaq (deşilmək) (bax **таран**).

ТАРАНКА *ж* dan. bax **тарань**.

ТАРАННЫЙ *таран* söz. sif.; *♂* **таранная кость** (anat.) aşıq sümüyü.

ТАРАНТА *м* и *ж* *мн. нет* dan. boşboğaz, gəvəzə, naqqal.

ТАРАНТАС *м* tarantas (üstüörtülü minik arabası).

ТАРАНТАСНЫЙ *прил.* tarantas -[i-].

ТАРАНТЕЛЛА *ж* *mus.* tarantella (1. *italyan* xalq rəqsi; 2. bu rəqs tempində yazılmış musiqi əsəri).

ТАРАНТИТЬ *дан.* bax **тараторить**.

ТАРАНТУЛ *м* zool. böya, böv.

ТАРАНЬ *ж* zool. çömçəbalığı.

ТАРАРАМ *м* *мн. нет* dan. səs-küy, qalmaqal.

ТАРАРАХ *междом.* dararam, tarap.

ТАРАРАХАТЬ *несов.* dan. bax **тарарахнуть**.

ТАРАРАХАТЬСЯ *несов.* dan. bax **тарарахнуть**.

ТАРАРАХНУТЬ *сов.* dan. 1. bərk vurmaq, bərk ilişdirmək; 2. guruldamaq, gumbuldamaq (top).

ТАРАРАХНУТЬСЯ *сов.* 1. bərk dəymək, çırpılmaq (bir şeyə); 2. tarappadan düşmək (yıxılmaq).

ТАРАТАЕЧНЫЙ *прил.* dan. taratayka -[i-].

ТАРАТАЙКА *ж* dan. taratayka (ikikərlı yüngül araba).

ТАРАТОРА *м* и *ж* dan. naqqal, çoxdanışan (adam).

ТАРАТОРИТЬ *несов.* dan. naqqallıq etmək, laqqırtı vurmaq, dil boğaza qoymamaq, qırıldamaq.

ТАРАТОРКА *м* и *ж* dan. bax **таратора**.

ТАРАХТЕНИЕ *ср* taraq-turuq etmə.

ТАРАХТЕТЬ *несов.* dan. taraq-turuq etmək.

ТАРАЩИТЬ *несов.* dan. bərlətmək (gözlərini); *♂* **тарашить глаза на кого, что** gözlərini bərlətmək.

ТАРАЩИТЬСЯ *несов.* dan. bərləlmək (gözlər).

ТАРБАГАН *м* zool. tarbaqan, çölsicani.

ТАРБАГАНИЙ *прил.* tarbaqan (çölsicani) -[i-].

ТАРЕЛКА *ж* 1. boşqab, nimçə; **глубокая тарелка** dərin boşqab (nimçə); **мелкая тарелка** dayaz boşqab (nimçə); 2. köhn. qılnc destəsinin sipəri; 3. *только* *мн.* *сinc*; **бить в тарелки** *сinc* çalmaq; *♂* **не в своей тарелке** (быть) özünü yaxşı hiss etməmək, kefi yaxşı olmamaq, kefi olmamaq.

ТАРЕЛОЧКА *ж* тарелка (1-ci mənada) söz. kiç.

ТАРЕЛОЧНИК *м* xüs. *сinc*çalan (orkestrdə).

ТАРЕЛОЧНЫЙ тарелка söz. sif.; *♂* тарелочная чечевича iri mərci.

ТАРЕЛЬЧАТЫЙ *прил.* boşqabvarı, yastı disk şəklində olan.

ТАРИРОВАНИЕ *ср* 1. tarasını təyin etmə; 2. arvasını tutma, yerini çəkmə.

ТАРИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. 1. tarası təyin edilmiş; 2. arvası tutulmuş, yeri çəkilmiş.

ТАРИРОВАТЬ *сов.* и *несов.* xüs. 1. tarasını təyin etmək; 2. arvasını tutmaq, yerini çəkmək.

ТАРИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. 1. tarası təyin edilmək; 2. arvası tutulmaq, yeri çəkilmək.

ТАРИФ *м* tarif (rəsmən müəyyən edilmiş tədiyə, vergi, rüsum, məaş və s. cədvəli).

ТАРИФИКАЦИОННЫЙ *прил.* tarifikasiya; tarifişdirmə -[i-].

ТАРИФИКАЦИЯ *ж* *мн. нет* xüs. tarifişdirmə, tarif təyin etmə (edilmə), tarif qoyma (qoyulma).

ТАРИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* xüs. tarifişdirilmiş, tarifi təyin edilmiş, tarifi qoyulmuş.

ТАРИФИЦИРОВАТЬ *сов.* и *несов.* tarifişdirmək, tarif təyin etmək, tarif qoymaq.

ТАРИФИЦИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. tarifişdirilmək, tarifi təyin edilmək, tarif qoyulmaq.

ТАРИФНЫЙ *прил.* tarif -[i-]; **тарифная сетка** tarif şəbəkəsi.

ТАРЛАТАН *м* *мн. нет* köhn. tarlatan (kisə-yiyəoxşar nazik parça).

ТАРЛАТАНОВЫЙ *прил.* köhn. tarlatan -[i-]; tarlatandan tikilmiş.

ТАРНЫЙ *прил.* tara -[i-]; **тарный склад** tara anbarı.

ТАРПАН *м* vəhiş at.

ТАРТАВЩИК *м* köhn. dan. dartaycı (keçmişdə: jelonka ilə quyudan neft çıxaran fəhlə).

ТАРТАНИЕ *ср* *мн. нет* köhn. dan. 1. dartaylama (keçmişdə: jelonka ilə quyudan neft çıxarma); 2. dartaycılıq.

ТАРТАР *м* *мн. нет* cəhənnəm (yunan əsərtirində).

ТАРТАРАРЫ: *♂* **провалиться в тартагары** itib getmək, yox olmaq, cəhənnəm olmaq.

ТАРТИНКА *ж* köhn. yağ-çörək.

ТАРХАН *м* tar. tarxan (1. qədim Rusiyada: vergidən azad edilmiş və xüsusi imtiyazları olan mülkədar; 2. bu imtiyazları verən fərman, sənəd).

ТАРХАННЫЙ прил. тар. tarxan -[i-].
ТАРЫ-БАРЫ нескл. дан. tartan-partan, çərən-pərən, cəfəngiyat.
ТАСКА ж мн. нет дан. 1. çəkmə, sürümə, daşıma; 2. dartma.
ТАСКАННЫЙ прич. 1. çəkilmiş, sürüdülmüş, daşınmış; 2. дан. dartılmış; 3. çıxardılmış (mix və s.); 4. дан. oğurlanmış, aparılmış; 5. дан. geyilmiş (paltar, ayaqqabı).
ТАСКАТЬ несов. 1. çəkmək, sürümək, daşımaq; 2. дан. dartmaq (saçıdan, qulağından); 3. çıxartmaq, dartıb çıxartmaq (mixi və s.); 4. дан. oğurlamaq, aparmaq; 5. дан. geymək (paltarı, ayaqqabını); 6. еле ноги таскать аyaqları dalınca gəlməmək (yorgunluqdan, zəiflikdən).
ТАСКАТЬСЯ несов. дан. 1. getmək; 2. gözmək; 3. sürünmək, veyllənmək, avara-avara gözmək; 4. köhn. dalına düşmək, sülənmək; 5. çəkilmək, sürüdülmək; daşınmaq; 6. oğurlanmaq, aparılmaq; 7. dartılmaq, çəkilmək; 8. geyilmək.
ТАСКИВАТЬ многокр. дан. bax таскать.
ТАСКИВАТЬСЯ многокр. дан. bax таскаться.
ТАСКОТНЯ ж мн. нет дан. daşınma, köçmə (bir yerdən başqa yerə); daşıhadaşı, köç-haköç.
ТАСКУН м дан. 1. gözəyən, veyl, avara; 2. arvadbaz, qadınların dalına düşən adam.
ТАСКУНЬЯ ж дан. bax таскун 1-ci mənada.
ТАСОВАННЫЙ прич. 1. qarışdırılmış, daraqlanmış (qumar kağızları); 2. дан. yerləşdirilmiş, paylaşdırılmış.
ТАСОВАТЬ несов. 1. qarışdırmaq, daraqlamaq (qumar kağızlarını); 2. дан. yerləşdirmək, paylaşdırmaq (əvvəlki yerlərini dəyişmək).
ТАСОВАТЬСЯ несов. 1. qarışdırılmaq, daraqlanmaq (qumar kağızları); 2. дан. yerləşdirilmək, paylaşdırılmaq.
ТАСОВКА ж мн. нет 1. qarışdırma, daraqlama (qumar kağızlarını); 2. дан. yerləşdirmə, paylaşdırma.
ТАТ м бax таты.
ТАТА м тат. бax тятя.
ТАТАКАТЬ несов. дан. bax такать 1.
ТАТАРИН м (мн. татары) татар.
ТАТАРКА I ж татар qadın (qız).

ТАТАРКА II ж bot. meşəalbalısı.
ТАТАРНИК м мн. нет bot. qanqal.
ТАТАРСКИЙ прил. татар -[i-]; татарский язык татар dili.
ТАТАРЩИНА ж мн. нет köhn. 1. qədim Rusiyada: татар-monqol əsarəti dövrü; 2. bu dövrdə monqol xanına verilən bac-xərac, vergi.
ТАТКА ж tat qadın (qız).
ТАТСКИЙ прил. tat -[i-]; татский язык tat dili.
ТАТУИРОВАННЫЙ прич. bədəninə şəkil döydürülmüş.
ТАТУИРОВАТЬ несов. tatuirovka etmək, bədəninə şəkillər döydürmək.
ТАТУИРОВАТЬСЯ несов. 1. tatuirovka edilmək, bədəninə şəkillər döydürülmək; 2. öz bədəninə şəkillər döydürmək.
ТАТУИРОВКА ж мн. нет tatuirovka (1. bədənində şəkillər döydürmə; 2. bədənə döydürülmüş şəkillər).
ТАТЫ мн. (ед. тат м, татка ж) tatlar (xalq).
ТАТЬ м köhn. oğru, soyğunçu, talançı, yol-kəşən.
ТАТЬБА ж мн. нет köhn. oğurluq, qarət, soyğunçuluq.
ТАУ-САГЫЗ м мн. нет dağ saqqızı (kauçuk verən bitki).
ТАФТА ж мн. нет tafta (ipək parça növü).
ТАФТЯНОЙ прил. tafta; taftadan tikilmiş.
ТАФЬЯ ж köhn. araqçın.
ТАХОМЕТР м geod. taxometr (yer ölçmə işlərində işlədilan alət).
ТАХОМЕТРИЧЕСКИЙ прил. geod. taxometrik.
ТАХОМЕТРИЯ ж мн. нет geod. taxometriya (yerin qabarıqlı planını düzəltmək üçün uzadaqdan topoqrafik şəkil alma üsulu).
ТАХИКАРДИЯ ж мн. нет tib. taxikardiya (ürəyin çox tez-tez vurməsi).
ТАХИМЕТР м xüs. taximetr (cəryanın sürətini ölçmək üçün cihaz).
ТАХИНА ж zool. bax скоролётка.
ТАХОМЕТР м xüs. taxometr (hərəkət və fir-lanma sürətini ölçmək üçün cihaz).
ТАХТА ж taxt (enli divan).
ТАЧАЛКА ж матб. kitab bağlayan maşın.
ТАЧАЛЬНЫЙ прил. xüs. tikış -[i-]; тачальная машина tikış maşını.

ТАЧАЛЬЩИК м xüs. tikışçi, tikən.
ТАЧАЛЬЩИЦА ж xüs. tikışçi qadın (qız).
ТАЧАНКА ж taçanka (yüngül minik arabası).
ТАЧАННЫЙ прич. tikilmiş.
ТАЧАТЬ несов. tikmək (ayaqqabı, paltar).
ТАЧАТЬСЯ несов. tikilmək (ayaqqabı, paltar).
ТАЧЕЧНИК м taçkasürən, əlarabası sürən (şəhlə).
ТАЧЕЧНЫЙ прил. taçka -[i-]; тачечное колесо taçka təkəri.
ТАЧКА I ж мн. нет tikmə, tikilmə.
ТАЧКА II ж taçka, əlarabası.
ТАШКА ж köhn. çanta, əsgəri çanta.
ТАЩИТЬ несов. 1. çəkmək, sürümək; çəkil sürümək; 2. дан. daşımaq, aparmaq, götürmək; 3. (çəkib) çıxarmaq; 4. дан. oğurlamaq, aparmaq; 5. еле (едва, насилу) ноги тащить аyaqları dalınca güclə gəlir; кле-щами тащить (слово, ответ, признание) из кого kölbətinlə çəkmək (söz, cavab).
ТАЩИТЬСЯ несов. 1. yavaş-yavaş getmək (yerimək); 2. дан. sürünmək; 3. çəkilmək, sürüdülmək, daşınmaq; 4. дан. oğurlanmaq.
ТАЯЛКА ж дан. bax снеготаялка.
ТАЯНИЕ ср мн. нет ərəimə.
ТАЯТЬ несов. 1. ərəimək; 2. тас. yavaş-yavaş çəkilmək, azalmaq, tükenmək; 3. тас. ağıqlamaq, zəifləmək, üzülmək; он таял как свеча o, şam kimi ərəiyib gedirdi; 4. (так и) тает во рту adamın ağzında ərəiyir (çox dadlı şey).
ТАВРЬ ж 1. köhn. canlı məxluq; 2. тас. дан. alçaq, rəzil, nəcins, ədna, həşərat (söyüş).
ТАВРЕНЬЕ ср мн. нет bərkimə.
ТАВРЕНЬЕ несов. (daha da) bərkimək.
ТАВРЕНЬЕ несов. дан. 1. daim təkrar etmək, vird etmək, dilinin əzbəri olmaq; 2. əzbərləmək.
ТАВРЕНЬЕ несов. təkrarlanmaq, əzbərlənmək.
ТАВРЕНЬЕ нареч. 1. möhkəm(cə); 2. qətiyyətli, səbatlı, mətənlə, əzmkarlıqla.
ТАВРЕНЬЕ м мн. нет xüs. bərk torpaq.
ТАВРЕНЬЕ прил. bərk, mətin, möhkəm, sarsılmaz, yenilməz.
ТАВРЕНЬЕ прил. дан. 1. qalınqabıq; 2. тас. gönüqalın.
ТАВРЕНЬЕ прил. hisdə bərk qurudulmuş.

ТВЕРДОСТАВНЫЙ прил. bərk ərəinti -[i-].
ТВЕРДОЛЮБЫЙ прил. nifr. qanmaz, yekəbaş, kütbəyin, qalınqafa.
ТВЕРДОМЕР м tex. bərklikölçən (rezinin bərklik dərəcəsini təyin etmək üçün cihaz).
ТВЕРДОСТЬ ж мн. нет 1. bərklik; 2. möhkəmlik; 3. sortlik, qatılıq; 4. тас. sarsılmazlıq, səbat, mətənlət.
ТВЕРДЫЙ прил. 1. bərk; 2. möhkəm; 3. sərt, qatı; 4. тас. sarsılmaz, mətin; səbatlı, qəti, əzmkar; 5. dilç. qalın; твёрдые согласные qalın samitlər; 6. твёрдый знак rus əlifbasındaki "ъ" işarəsinin adı; стоять где твёрдой ногой yeri möhkəm olmaq; иметь твёрдую почву под ногами ayağının altı möhkəm olmaq.
ТВЕРДЫНЯ ж tant. 1. qala, istehkam; 2. тас. dayaq, istinadgah.
ТВЕРДЬ ж мн. нет köhn. əsas, bünövrə; 6. твёрдь небесная asıman, səma, göy; твёрдь земная yer.
ТВЕРДЬ срав. ст. к твёрдый и твёрдо daha möhkəm.
ТВЕРЖЕННЫЙ прич. dalbadal təkrar edilmiş, əzbərlənmiş.
ТВИН м мн. нет twin (yarı yun və ya pam-bıq parça).
ТВИНДЕК м dəniz. tvindek (iki göyərta arasında yük, sərnəşin və ya komanda üçün yer).
ТВИНОВЫЙ прил. tvin -[i-].
ТВОЙ м, твоя ж, твоё ср мест. 1. sənin; твой отец sənin atan; 2. в знач. суц. твоё ср дан. səninki; 3. в знач. сказ. səninkidir; 4. по-твоему 4. нареч. 1) sənin kimi; sən deyən kimi; 2) ввод. сл. sənə, sənin fikrincə; твоё дело öz işindir; не твоё дело sənə dəxli yoxdur, sənin işin deyil; с твоё дан. sənin qədər; твоя берет (взяла) sən üstünsən, səninki gətirdi; что твон кто, что lap, elə bil.
ТВОРЕНИЕ ср 1. köhn. məxluq, xəlq olunmuş, yarannmış, xilqət; 2. əsər, yaradıcılıq məhsulu, yaradıcılıq.
ТВОРЕЦ м yaradan, yaradıcı.
ТВОРИЛО I ср 1. qapı (çay bəndlərində, zirzəmidə və i.a.); 2. dərbəçə, bacə, deşik.
ТВОРИЛО II ср 1. məhlul hazırlanan qab; 2. kirec quyuşu.
ТВОРИТЕЛЬНЫЙ прил.: творительный падеж (qram.) birgəlik hal.

ТВОРИТЬ I несов. 1. yaratmaq, vücuda götürmək; 2. etmək; **творить добро** yaxşılıq etmək.

ТВОРИТЬ II несов. хüs. 1. hazırlamaq, söndürmək; **творить известie köhn.** əhəng hazırlamaq; 2. yoğurmaq (*xəmir*).

ТВОРИТЬСЯ I несов. дан. olmaq, ömələ gəlmək, baş vermək.

ТВОРИТЬСЯ II несов. хüs. 1. hazırlanmaq, söndürülmək (*əhəng*); 2. yoğurulmaq (*xəmir*).

ТВОРОГ, ТВОРОГ м.мн. нег kəsmik, süzmə, şor.

ТВОРОЖИСТЫЙ прил. kəsmik kimi, kəsmiyəoxşar.

ТВОРОЖИТЬ несов. kəsmikləşdirmək, kəsmik halına salmaq, çürütmək (*süd*).

ТВОРОЖИТЬСЯ несов. 1. kəsmikləşmək, kəsmik halına düşmək, çürümək (*süd*); 2. kəsmikləşdirilmək, kəsmik halına salınmaq, çürüdülmək (*süd*).

ТВОРОЖНИК м. tvorjojnık (*kəsmik qoğalı*).

ТВОРОЖНИЦА ж. kəsmikqabı.

ТВОРОЖНЫЙ прил. kəsmik -i[-ı].

ТВОРЧЕСКИ нареч. yaradıcılıqla, yaradıcı surətdə.

ТВОРЧЕСКИЙ прил. 1 yaradıcılıq -i[-ı]; **творческая деятельность** yaradıcılıq fəaliyyəti; 2. yaradıcı -i[-ı]; **творческие силы народа** xalqın yaradıcı qüvvələri.

ТВОРЧЕСТВО ср.мн. нег yaradıcılıq.

ТЕАТР м. 1. teatr; 2. dram əsərləri; 3. köhn. səhnə, tamaşa; **анатомический театр** (*köhn.*) meyit yarılan yer; **театр военных действий** hərbi əməliyyat meydanı, müharibə meydanı.

ТЕАТРАЛ м. teatr həvəskarı, teatra çox gedən adam.

ТЕАТРАЛИЗАЦИЯ ж.мн. нег хüs. teatrlaşdırılma, səhnələşdirmə, səhnələşdirilmə; bir əsəri teatr, səhnə üçün uyğunlaşdırma.

ТЕАТРАЛИЗОВАННЫЙ прич. хüs. teatrlaşdırılmış, səhnələşdirilmiş, səhnə üçün uyğunlaşdırılmış.

ТЕАТРАЛИЗОВАТЬ сов. и несов. хüs. teatrlaşdırmaq, səhnələşdirmək, səhnə üçün uyğunlaşdırmaq.

ТЕАТРАЛИЗОВАТЬСЯ несов. хüs. teatrlaşdırılmaq, səhnələşdirilmək, səhnə üçün uyğunlaşdırılmaq.

ТЕАТРАЛКА ж. teatrsevən, çox teatra gedən qadın (qız).

ТЕАТРАЛЬНОСТЬ ж.мн. нег 1. teatrallıq; 2. məs. qeyri-təbiiilik, sünilik.

ТЕАТРАЛЬНЫЙ прил. 1. театр -i[-ı]; **театральный зал** teatr zalı; 2. teatral; 3. məs. qeyri-təbii, süni.

ТЕАТРАЛЬЩИНА ж.мн. нег qeyri-təbii, süni, zahiri şey; qeyri-təbiiilik, sünilik.

ТЕАТРОВЕД м. teatrşünas.

ТЕАТРОВЕДЕНИЕ ср.мн. нег teatrşünaslıq, teatr elmi.

ТЕАТРОВЕДНЫЙ, ТЕАТРОВЕДЧЕСКИЙ прил. teatrşünaslıq -i[-ı]; **театроведческий факультет** teatrşünaslıq fakültəsi.

ТЕБЕ мест. sənə.

ТЕБЕНЕВАТЬ несов. к. т. qarlı çöldə otlamaq.

ТЕБЕНЕВКА ж. к. т. qarlı çöldə otlama.

ТЕБЕНЕВОЧНЫЙ тебенёвка söz. sif.

ТЕБЕНЕК м. yəhər yanlıq.

ТЕБЕНЬКОВЫЙ тебенёк söz. sif.

ТЕБЯ мест. 1. səni; **я иду тебя** mən səni axtarıram; 2. sənə; **это тебя не касается** bunun sənə dəxli yoxdur; 3. sən; **тебя дома не было** sən evdə yox idin.

ТЕВТОНЕЦ м. тар. tevton (*tevton katolik icmasına mənsub rıtsar*).

ТЕВТОНСКИЙ тар. tevton -i[-ı]; **тевтонский орден тар.** tevton ordeni.

ТЕВТОНЫ мн. (ед. тевтон м.) tevtonlar (*qədim alman qəbilələrindən biri olub, sonralar bu ad bütün almanları adlandırmaq üçün işlənmişdir*).

ТЕЗА ж. köhn. bax тезис 2-ci mənada.

ТЕЗАВРАЦИЯ ж. бax тезаврирование.

ТЕЗАВРИРОВАНИЕ ср.мн. нег iqt. pulunu banka və ya əmanət kassasına qoymayıb evdə saxlama.

ТЕЗАВРИРОВАННЫЙ прич. iqt. bank və ya əmanət kassasına qoyulmayıb evdə saxlanan (*pul*).

ТЕЗАВРИРОВАТЬ сов. и несов. iqt. pulunu banka və ya əmanət kassasına qoymayıb evdə saxlamaq.

ТЕЗАВРИРОВАТЬСЯ несов. iqt. banka və ya əmanət kassasına qoyulmayıb evdə saxlanmaq (*pul*).

ТЕЗИРОВАНИЕ ср.мн. нег tezisini yazma, tezisini tutma, tezis şəklinə salma.

ТЕЗИРОВАНЫЙ прич. tezisi yazılmış, tezisini tutulmuş, tezis şəklinə salınmış.

ТЕЗИРОВАТЬ сов. и несов. tezisini yazmaq, tezisini tutmaq, tezis şəklinə salmaq.

ТЕЗИРОВАТЬСЯ несов. tezisi yazılmaq, tezisini tutulmaq, tezis şəklinə salınmaq.

ТЕЗИС м. tezis (1. əsas fikir, müddə; 2. fəls. Hegelin idealist fəlsəfəsində: dialektik inkişafın əsas pilləsi, triadanın (tezis, antitezis, sintez) birinci mərhələsi).

ТЕЗКА м. и ж. adaş.

ТЕЗОИМЕНИТСТВО ср.мн. нег köhn., tənt. ad günü, ad qoyulan gün (*padşah ailəsinə və ya yüksək təbəqələrə mənsub bir şəxsə*).

ТЕЗОИМЕННЫЙ прил. köhn. adaş.

ТЕИЗМ м.мн. нег fəls. teizm (*dünyanın, əql və idraka malik bir şəxsiyyət kimi təsəvvir edilən Allah tərəfindən yaradılıb idarə edildiyini iddia edən dini-fəlsəfi təlim*).

ТЕИСТ м. fəls. teist (*teizm tərəfdarı*).

ТЕИСТИЧЕСКИЙ прил. fəls. teizm (teist) -i[-ı].

ТЕК: ♦ дать тэку дан. əkilmək, daban almaq.

ТЕКІНЕЦ м. (мн. текинцы) төкө (*türkman qəbilələrindən birinin adı*).

ТЕКІНСКИЙ прил. төкө (*türkmen*) -i[-ı]; **текинский ковер** төкө xalısı; **текинская лошадь** türkmen atı.

ТЕКСТ м. 1. mətn; 2. musiqi əsərinin sözləri, mətn; 3. mətb. tekst (*iyirmi punktluq hücrat*).

ТЕКСТИЛЬ м. sobir. toxuma mallar, parçalar.

ТЕКСТИЛЬНЫЙ прил. toxuculuq -i[-ı]; **текстильная промышленность** toxuculuq sənayesi.

ТЕКСТИЛЬЩИК м. toxucu, toxuculuq sənayəsi fəhləsi.

ТЕКСТИЛЬЩИЦА ж. toxucu qadın (qız).

ТЕКСТОВИК м. mus., дан. musiqi əsəri sözlərinin müəllifi.

ТЕКСТОВИНІТ м. tekstovinit (*süni dəri növü*).

ТЕКСТОВКА ж. xüs. tekstovka (*şəklin altında qısa şərh*).

ТЕКСТОВОЙ прил. mətn (tekst) -i[-ı]; **текстовый шрифт** mətn (tekst) hücratı.

ТЕКСТОЛИТ м. tekstolit (*plastik material*).

ТЕКСТОЛИТОВЫЙ прил. tekstolit, tekstolitdən qayrılmış.

ТЕКСТОЛОГ м. filol. mətnşünas, tekstoloq (*mətnşünaslıq mütəxəssisi*).

ТЕКСТОЛОГИЧЕСКИЙ прил. filol. tekstoloji; mətnşünaslıq -i[-ı]; **текстологическое исследование** tekstoloji tədqiqat.

ТЕКСТОЛОГИЯ ж.мн. нег filol. tekstologiya, mətnşünaslıq (*filologiyanın mətnlərin tədqiqi və nəşri ilə məşğul olan sahəsi*).

ТЕКСТУАЛЬНО нареч. hərfin, hərfi-hərfinə.

ТЕКСТУАЛЬНОСТЬ ж.мн. нег mətnə uyğunluq, eynilik, hərfilik.

ТЕКСТУАЛЬНЫЙ прил. mətni, mətnə tam uyğun, hərfi-hərfinə uyğun, hərfiyyən, eynən; **текстуальный перевод** hərfiyyən (mətni) tərcümə; **текстуальный вариант** mətnə tam uyğun variant.

ТЕКСТУРА ж. геол. tekstura (*sıxıqların quruluşundakı xarici əlamətlər*).

ТЕКТОНИКА ж.мн. нег геол. tektonika (1. yer qabığının quruluşu və onda əmələ gələn geoloji dəyişikliklər; 2. geologiyanın bu məsələlərdən bəhs edən şöbəsi).

ТЕКТОНИЧЕСКИЙ прил. геол. tektonika -i[-ı]; **tektonik; тектонические явления** tektonik hadisələr; **тектонические движения** геол. tektonik hərəkətlər.

ТЕКУЧЕСТЬ ж.мн. нег 1. fiz. axıcılıq, axarlıq; 2. məs. dəyişkenlik, tez-tez dəyişmə, qərarlıqlıq, qeyri-sabitlik.

ТЕКУЧЕЕ прил. 1. axıcı, axar; maye, duru; **текущие тела** axıcı cisimlər; **текущая вода** axar su; 2. məs. qeyri-sabit, tez-tez dəyişən, qərarlıq.

ТЕКУЩИЙ прил. 1. axıcı, axar; 2. kətan qozası.

ТЕКУЩИЙ I прич. axan, axıcı, axar; **быстро текущая река** iti axan çay; 2. **прил.** bu, indiki, bugünkü, hazırkı, cari; gündəlik, növbəti; **в текущем году** bu il; **текущий счёт** (*mal.*) cari hesab; **текущий ремонт** cari təmir.

ТЕЛЕ- rad. tele- (*mürəkkəb sözlərin əvvəlində onların uzaq məsafəyə aid olduğunu göstərən hissəcik*).

ТЕЛЕБИНОКЛЬ м. tex. telebinokl (*çox uzaqda olan şeyləri aydın göstərən dürbün*).

ТЕЛЕВЕЩАНИЕ ср.мн. нег tex. televeriliş (*televiziya mərkəzindən şəkili radioveriliş*).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ ср.мн. нег tex. televiziya (1. radio və ya tel vasitəsilə şəkilləri uzaq

məsafələrə vermə və qəbul etmə üsulu; 2. kütləvi informasiya vasitəsi növü; **общественное телевидение** ictimai televiziya.

ТЕЛЕВИЗИОННЫЙ *прил. tex.* televiziya -i[-i]; **телевизионный аппарат** televiziya aparati; **телевизионный центр** televiziya mərkəzi.

ТЕЛЕВИЗИЯ *ж* bax телевидение.

ТЕЛЕВИЗОР *м tex.* телевизор (televiziya cihazı).

ТЕЛЕВИЗОРНЫЙ *прил. tex.* телевизор -i[-i]; **телевизорная установка** televizor qurğusu.

ТЕЛЕГА *ж* araba.

ТЕЛЕГРАММА *ж* telegram.

ТЕЛЕГРАММНЫЙ *прил.* telegram -i[-i].

ТЕЛЕГРАФ *м* teleqraf.

ТЕЛЕГРАФИРОВАНИЕ *ср мн. нет* tel vurma, teleqraf vurulma.

ТЕЛЕГРАФИРОВАННЫЙ *прич.* tel vurulmuş, teleqrafla bildirilmiş (xəbər verilmiş).

ТЕЛЕГРАФИРОВАТЬ *сов. и несев.* tel vurmaq, teleqrafla xəbər vermək (bildirmək).

ТЕЛЕГРАФИРОВАТЬСЯ *несев.* tel vurulmaq, teleqrafla xəbər verilmək (bildirilmək).

ТЕЛЕГРАФИСТ *м* teleqrafçı.

ТЕЛЕГРАФИСТКА *ж* teleqrafçı qadın (qız).

ТЕЛЕГРАФИТЬ *дан.* bax телеграфировать.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКИЙ *köhn.* bax телеграфный.

ТЕЛЕГРАФИЯ *ж мн. нет* xüs. teleqrafiya (teleqraf işləri).

ТЕЛЕГРАФНЫЙ *прил.* teleqraf -i[-i]; **телеграфный столб** teleqraf ağacı (dirəyi); **телеграфное агентство** teleqraf agentliyi.

ТЕЛЕЖЕЧНИК *м* arabacı.

ТЕЛЕЖКА *ж* 1. телега söz. kiç.; 2. *tex.* arabacıq.

ТЕЛЕЖНИК *м* araba ustası, araba qayıran, arababənd.

ТЕЛЕЖНЫЙ *прил.* araba -i[-i]; **тележное колесо** araba təkəri.

ТЕЛЕКИНО *ср нескл. tex.* telekino (kino şəkillərinin televiziya vasitəsilə verilməsi).

ТЕЛЕКОМАНДОВАНИЕ *ср* xüs. telekomanda (sənayedə, nəqliyyatda televizorla elektrik signalları ilə uzaqdan komanda vermə).

ТЕЛЕМЕТР *м* xüs. bax дальномер.

ТЕЛЕМЕХАНИЗАЦИЯ *ж* xüs. telemexanika-ləşdir(i)lmə (istehsal proseslərini uzaqdan idarə etmək üçün rabitə vasitələrinin tətbiqi).

ТЕЛЕМЕХАНИКА *ж мн. нет* *tex.* telemexanika (radio və ya elektrik signalları vasitəsilə mexanizmlərin uzaqdan idarə edilməsi).

ТЕЛЕМЕХАНИЧЕСКИЙ *прил. tex.* telemexaniki; **телемеханическое устройство** telemexaniki qurğu.

ТЕЛЁНОК *м (мн. телята)* 1. buzov; 2. maral balası; **загнать, куда Макар телят не гонял** lap uzağa, gedər-gəlməzə göndərmək.

ТЕЛЕОБЪЕКТИВ *м fot.* teleobyektiv (çox uzaq məsafədən şəkil çəkmək üçün xüsusi obyektiv).

ТЕЛЕОЗВР *м paleon.* teleozavr (qədim geoloji dövrlərdə dənizlərdə yaşamış timsah).

ТЕЛЕОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. 1. fəls.* teleoloji; **телеологическое учение** teleoloji nəzəriyyə (bax телеология); 2. müəyyən bir məqsədə yönəldilmiş.

ТЕЛЕОЛОГИЧНЫЙ *бax телеологический* 2-ci mənada.

ТЕЛЕОЛОГИЯ *ж мн. нет* *fəls.* teleologiya (təbiətdə hər şeyin müəyyən məqsədlə yaranmış olduğunu və hər bir inkişafda qabaqcadan müəyyən olunmuş məqsədin həyata keçirildiyini iddia edən idealist nəzəriyyə).

ТЕЛЕПАТИЧЕСКИЙ *прил.* telepatiya -i[-i]; telepatic.

ТЕЛЕПАТИЯ *ж мн. нет* telepatiya (hadisələri və insanın fikrini, onların mənsəyinə bilavasitə təmas etmədən uzaqdan qavramaq (məs. görünməyən bir şeyi görmək, başqasının fikrini həmin adam danışmadan və onu görmədən guya başa düşmək) mümkün olduğunu iddia edən elməzidd, uydurma görüş).

ТЕЛЕПЕНЬ *м* *məh.* 1. gürz, toppuz; 2. zəngin dili; 3. *məc.* süst, key, yəndəmsiz (adam); 4. *məc.* axmaq, gic, səfeh.

ТЕЛЕПЕРЕДАТЧИК *м* *tex.* televiziya aparatının şəkilləri uzağa verən qurğusu.

ТЕЛЕПЕРЕДАЧА *ж* televeriliş.

ТЕЛЕПРИЁМНИК *м* *tex.* televiziya radio aparatı.

ТЕЛЕСА *ед. нет* *дан. zar.* kök bədən, lət. **ТЕЛЕСКОП** *м* teleskop (1. *astr.* göy cisimlərinə baxmaq üçün optik cihaz, rəsəd borusu; 2. *zool.* dombalangöz balıq).

ТЕЛЕСКОПИЧЕСКИЙ *прил. 1. astr.* teleskop -u[-ü]; **телескопическая труба** teleskop borusu; 2. *astr.* teleskopik, yalnız teleskop vasitəsilə görünə bilən; 3. teleskopa oxşayan, teleskopşəkilli.

ТЕЛЕСКОПИЯ *ж мн. нет* *astr.* teleskopiya (teleskop vasitəsilə göy cisimlərinə baxma).

ТЕЛЕСКОПНЫЙ *бax телескопический* 1-ci mənada.

ТЕЛЕСНОСТЬ *ж мн. нет* 1. cismilik, cismənlik; 2. maddilik; 3. *dan.* köklük.

ТЕЛЕСНЫЙ *прил. 1. cismi, cismani*; 2. bədən -i[-i]; **телесные движения** bədən hərəkətləri; 3. *məc.* maddi; **телесный мир** maddi aləm; 4. *dan.* öt rəngi.

ТЕЛТАЙП *м* *tex.* teletayp (yazı maşınına oxşar, uzaqdan qəbul edib avtomatik hərf çap edən teleqraf aparatı).

ТЕЛТАЙПИСТ *м* xüs. teletaypçı (teletayp aparatında işləyən adam).

ТЕЛЕУПРАВЛЕНИЕ *ср мн. нет* xüs. telemexanika üsulu ilə idarə etmə.

ТЕЛЕУПРАВЛЯЕМЫЙ *прил. xüs.* telemexanika üsulu ilə idarə edilən, uzaqdan idarə edilən.

ТЕЛЕФОН *м* telefon; **телефон-автомат** avtomat telefon; **висеть на телефоне** telefon dan asılmaq (uzun müddət və tez-tez telefonla danışmaq).

ТЕЛЕФОНИЗАЦИЯ *ж мн. нет* xüs. telefonlaşdırma, telefonlaşdırılma.

ТЕЛЕФОНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* telefonlaşdırılmış.

ТЕЛЕФОНИЗИРОВАТЬ *сов. и несев.* telefonlaşdırmaq, telefon çəkmək.

ТЕЛЕФОНИЗИРОВАТЬСЯ *несев.* telefonlaşdırılmaq.

ТЕЛЕФОНИРОВАНИЕ *ср* telefon etmə, telefonla bildirmə.

ТЕЛЕФОНИРОВАТЬ *сов. и несев.* telefon eləmək, telefonla bildirmək.

ТЕЛЕФОНИСТ *м* telefonçu, telefonist.

ТЕЛЕФОНИСТКА *ж* telefonist, telefonçu qadın (qız).

ТЕЛЕФОНИТЬ *несев. dan.* telefon etmək, zəng etmək.

ТЕЛЕФОНИЯ *ж* xüs. telefoniya (telefon işləri).

ТЕЛЕФОННЫЙ *прил.* telefon -i[-i]; **телефонная станция** telefon stansiyası.

ТЕЛЕФОНОГРАММА *ж* telephonogram (telefonla verilən məlumat, tapşırıq və s.).

ТЕЛЕФОТОГРАФИЯ *ж мн. нет* xüs. telefotoqrafiya (teleobyektiv vasitəsilə uzaq məsafədən şəkil çəkmə).

ТЕЛЁЦ *м* *köhn.* bax телёнок; **золотой телец** (*kin.*) qızıl pul, dövlət, sərvət.

ТЕЛЕЦЕНТР *м* televiziya mərkəzi.

ТЕЛЕШОМ *нареч. məh.* çıpaq, lüt, üryan.

ТЕЛЕЭКРАН *м* teleekran (televizor ekranı).

ТЕЛИТЬСЯ *несев.* buzovlamaq, doğmaq, balalamaq (*inək. maral* və s.).

ТЕЛИЦА *ж* *köhn.* bax телка.

ТЕЛКА *ж* düyü.

ТЕЛЛҮР *м мн. нет* *kim.* tellur (gümüşü-ağ rəngli kristallik maddə; kimyəvi element).

ТЕЛЛУРИЙ *м* *astr.* telluri (Yerin Günəş ətrafında hərəkətini əyani olaraq göstərən cihaz).

ТЕЛЛУРИЧЕСКИЙ *прил. fiz. astr.* tellurik.

ТЕЛО *ср (мн. тела)* 1. *fiz., riyaz.* cisim; 2. bədən, əndam, vücud; 3. gövdə; 4. *məc.* *ət (meyvədə)*; 5. (*harbi*) lülə; **тело орудия** top lüləsi; **держать в чёрном теле** sıxışdırmaq, gözümçixdiyə salmaq, incitmək; **душой и телом** bax душа; **инородное тело** yad, özgə, yabançı (*cisim, ünsür*); **войти в тело** kökəlmək, *ətə-cana* gəlmək; **спасть с тела** aqlamaq; **в теле** kök, *ətli-canlı*.

ТЕЛОГРЕЙКА *ж* sırtqlı, pambıqlı; *candonu, canlıq, tənlik*.

ТЕЛОГРЕЯ *ж* bax телогрейка.

ТЕЛОДВИЖЕНИЕ *ср* bədən hərəkəti.

ТЕЛОК *м* *dan.* bax телёнок.

ТЕЛОСЛОЖЕНИЕ *ср мн. нет* bədən quruluşu, bədən, qəddi-qamət.

ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ *м* cəngüdən, qoruyucu, mühafizəçi.

ТЕЛОЧКА *ж* телка söz. kiç. və oxş.; *dişi buzov*.

ТЕЛУШКА *ж* bax телочка

ТЕЛЬНИК *м* alt köynək, alt paltar.

ТЕЛЬНЫЙ *прил. dan. 1. bax натальный; 2. bax телесный* 4-cü mənada.

ТЕЛЬНЯШКА *ж* *dan.* bax тельник.

ТЕЛЬФЕР *м* telfer (relslə hərəkət edən bu-cırqad).

ТЕЛЫЦЕ *ср 1. дан. тело* (2-ci mənadə) söz. *kiç.*; 2. cisimcik; 3. *məh.* bax **тело** 4-cü mənadə.

ТЕЛЯ *ср köhn.* bax **телёнок**.

ТЕЛЯТИНА *ж 1. дана* (buzov) əti; 2. *məc.* öküz, qanmaz, anlamaz.

ТЕЛЯТНИК *м 1. buzov damı*; 2. buzovçu, buzovlara baxan, danalara baxan.

ТЕЛЯТНИЦА *ж* buzovabaxan qadın (qız).

ТЕЛЯЧИЙ *прил. 1. buzov -i[-i]; дана -i[-i]; 2. дана* (buzov) ətindən bişirilmiş; $\diamond$ **телячий восторг** yersiz (səbəbsiz, mənasız) sevinc; **телячий нежности** (*isteh.*) yersiz nəzakət, əldən-ayaqdan getmə.

ТЕМ союз -ça, -çə yaxud -sa, -sə *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; **он был тем упорнее, чем труднее была работа** iş çətinləşdikcə, onun inadı artırdı; **чем больше, тем лучше** nə qədər çox olarsa, o qədər yaxşıdır; $\diamond$ **тем не менее** buna baxmayaraq, bununla belə; **тем более** bax **более**; **тем более, что** xüsusən ona görə ki...; **тем паче** bax **паче**.

ТЕМА *ж 1. mövzu, tema*; 2. mətləb.

ТЕМАТИКА *ж мн. нет* tematika, mövzular.

ТЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* tematik (mövzular) -i[-i]; **тематический план** tematik plan, mövzular planı.

ТЕМБР *м* tembr (*hər bir səs və ya musiqi aləti üçün xarakterik olan səs xüsusiyyəti*).

ТЕМБРОВЫЙ *прил.* tembr -i[-i]; **тембровые различия инструментов** musiqi alətlərinin tembr fərqləri.

ТЕМЕННОЙ *прил.* əmgək (təpə) -u[-ü]; **теменная кость** əmgək (təpə) sümüyü.

ТЕМЕНЬ *ж мн. нет дан.* qaranlıq, zülmət.

ТЕМЕЧКО *ср темя* söz. *kiç.*

ТЕМЛЯК *м* qotazlı qaytan (*qılınc və s. dəstəsində*).

ТЕМНЕТЬ *несов. 1. qaralmaq*; 2. *безл.* qaralıqlaşmaq, qaranlıq çökmək, hava qaralmaq; 3. *görünmək* (*qaraltı, qara şey*); $\diamond$ **в глазах темнеет** gözləri(m) qaralır.

ТЕМНЕТЬСЯ *несов.* bax **темнеть** 3-cü mənadə.

ТЕМНИК *м дан.* mövzu siyahısı.

ТЕМНИТЬ *несов. 1. qaraltmaq*; 2. tutqunlaşdırmaq.

ТЕМНИТЬСЯ *несов.* qaralmaq.

ТЕМНИЦА *ж köhn.* zindan, həbsxana, məhəbəs.

ТЕМНИЧНЫЙ *прил. köhn.* zindan (həbsxana) -i[-i].

ТЕМНО 1. *нареч.* anlaşılmaz surətdə, üstüörtülü; **темно выражаться** üstüörtülü demək; 2. *в знач. сказ.* qaranlıqdır; **в комнате темно** otaq qaranlıqdır; **в глазах стало темно** gözlərim qaraldı.

ТЕМНО—*mürəkkəb sözlərin əvvəlində* “qara”, “tutqun”, “tünd” mənasında olan itisrar; *məs.*: **темноволосый** (qarasaq).

ТЕМНОБРОВЫЙ *прил.* qaraqaş.

ТЕМНОВАТЫЙ *прил.* bir qədər tünd, tutqun, qarayaçalar.

ТЕМНОВОЛОСЫЙ *прил.* qarasaq(lı).

ТЕМНОГЛАЗЫЙ *прил.* qaragöz(lü).

ТЕМНО-ГНЕДОЙ *прил.* qarəkəhər, tünd-kəhər.

ТЕМНО-ГОЛУБОЙ *прил.* tünd-abı.

ТЕМНО-ЖЕЛТЫЙ *прил.* tünd-sarı.

ТЕМНО-ЗЕЛЁНЫЙ *прил.* tünd-yaşıl.

ТЕМНО-КАШТАНОВЫЙ *прил.* tünd-şabalıdı.

ТЕМНОКОЖИЙ *прил.* qaradərili.

ТЕМНО-КРАСНЫЙ *прил.* tünd-qırmızı.

ТЕМНОЛИКИЙ *прил.* qarabuğdayı.

ТЕМНО-ЛИЛОВЫЙ *прил.* tünd-bənövşəyi.

ТЕМНОЛИСТВЕННЫЙ *прил.* tünd yarpaqlı.

ТЕМНОЛИСТЫЙ bax **темнолистный**.

ТЕМНОЛИЦИЙ *прил.* qarabuğdayı sifətli.

ТЕМНООКРАШЕННЫЙ *прил.* tünd rənglənmiş.

ТЕМНО-СЕРЫЙ *прил.* tünd-boz.

ТЕМНО-СИННИЙ *прил.* sürməyi.

ТЕМНОТА *ж 1. qaranlıq, zülmət*; 2. *məc.* cəhəlat, avamlıq.

ТЕМНЫЙ *прил. 1. qaranlıq*; 2. tünd, qara, tutqun; 3. *məc.* aydın olmayan, anlaşılmayan, anlaşılmaz; **темное место текста** mətnin aydın olmayan yeri; 4. *məc.* tutqun, məyus, qəmgin; 5. *məc.* şübhəli; **темное дело** şübhəli iş; **темная личность** şübhəli adam; 6. *məc.* qara; **темные силы реакции** irticanın qara qüvvələri; **темные думы** qara fikirlər; 7. *məc.* avam, cahil; 8. *в знач. суц.* **темная ж** (*köhn.*) dustaqxana, karser; $\diamond$ **темное пятно** qara ləkə; **темным-темно**

qarqaranlıq, zülmət; **темная вода** bax **вода**; **темный лес для кого** naməlumdur, bəlli deyil; **темная мука** qara un; **с темна до темна**; **от темна до темна** *дан.* sübhədən axşamədək; səhər açıldan gün batana qədər.

ТЕМП *м* sürət, temp; $\diamond$ **в темпе** (*делать что*) cəld (etmək).

ТЕМПЕРА *ж* rass. tempera (1. yumurta sarısı qatılmış mədəni boyalar; 2. bu boya ilə çəkilmiş şəkil).

ТЕМПЕРАМЕНТ *м 1. temperament, mizac, təbiət*; 2. coşğunluq, ehtiras, həvəs; $\diamond$ **с темпераментом** (*делать что*) həvəslə, şövqlə, vəhmə (etmək).

ТЕМПЕРАМЕНТНОСТЬ *ж мн. нет* temperamentlilik, ehtiraslılıq, coşğunluq.

ТЕМПЕРАМЕНТНЫЙ *прил.* temperamentli, ehtiraslı, coşğun, qızgın; **темпераментная речь** qızgın (coşğun) nitq.

ТЕМПЕРАТУРА *ж* temperatur (1. istilik-soyuqluq dərəcəsi; 2. qızdırma, bədəndə istilik); hərərət.

ТЕМПЕРАТУРИТ *несов. дан.* qızdırmaq, hərərət artırmaq; **больной каждый вечер** **температурит** xəstə hər axşam qızdırır (xəstənin hərərəti axşamlar artır).

ТЕМПЕРАТУРКА *ж* azacıq hərərət, istilik (*bədəndə*).

ТЕМПЕРАТУРНЫЙ *прил.* temperatur -i[-i]; **температурные изменения** temperatura (hərərət) dəyişikliklər.

ТЕМПЕРАЦИЯ *ж мн. нет* mus. temperasiya (*müəyyən musiqi səs sistemi tərkibinə daxil olan tonların yüksəkliyinin və miqdarının dürist müəyyən edilməsi*).

ТЕМПЕРИРОВАННЫЙ *прил. mus.* temperasiya müəyyən edilmiş (*бax* **темперация**).

ТЕМПЕРИРОВАТЬ *сов. и* *несов. mus.* temperasiyasını müəyyən etmək (*bax* **темперация**).

ТЕМПЕРИРОВАТЬСЯ *несов. mus.* temperasiyasını müəyyən edilmək (*bax* **темперация**).

ТЕМПОВЫЙ *прил.* sürət (temp) -i[-i]; **темповые показатели** sürət (temp) göstəriciləri.

ТЕМЬ *ж дан.* bax **тьма** 1.

ТЭМА *ср мн. нет* 1. əmgək; 2. *məc.* təpə, zirvə.

ТЕМЯШИТЬ *несов. мѣх.* yumruqlamaq, yumruqla vurmaq (*təpəsinə*).

ТЕНАКЛЬ *м* mətb. tutğac, dayaq.

ТЕНДЕМ *м* tendem (1. *ikiyerli velosiped*; 2. *tex.* silindrləri bir-birinin ardınca düzülmüş buxar maşını).

ТЕНДЕНЦИОЗНИЧАТЬ *несов. дан.* tərəf saxlamaq, tərəfçilik etmək, qərəzkarlıq etmək.

ТЕНДЕНЦИОЗНО *нареч.* birtərəfli, qərəzkar(lıqla).

ТЕНДЕНЦИОЗНОСТЬ *ж мн. нет* birtərəflilik, qərəzlilik.

ТЕНДЕНЦИОЗНЫЙ *прил.* birtərəfli, təmayüllü, qərəzkar, qərəzli.

ТЕНДЕНЦИЯ *ж 1. meyl, təmayül*; 2. fikir, qayə, ideya, tendensiya; **основная тенденция книги** kitabın əsas ideyası (qayəsi); 3. birtərəfli fikir.

ТЕНДЕР *м* tender (1. *d. y. parovozun dalına qoşulan su, yanacaq vaqonu və yaxud parovozun yanacaq, su saxlanılan dal hissəsi*; 2. *dəniz. birdorlu yelkən gəmisi*; 3. *podrat işlərinin görülməsi və ya mal tədarükü üçün sifarişlər verilməsinin xüsusi forması*).

ТЕНДЕРНЫЙ *прил.* tender -i[-i].

ТЕНЕВОЙ *прил. 1. kölgəli, kölgəlik, kölgə*; 2. *məc.* kölgəli, mənfı, pis; $\diamond$ **теневая сторона чего** bir şeyin qaranlıq, mənfı tərəfi; **теневая экономика** kölgə iqtisadiyyatı.

ТЕНЕВИНОСЛИВЫЙ *прил. bot.* kölgəyədavamlı.

ТЕНЕЛОВИВЫЙ *прил. bot.* kölgəliksevən; kölgəlik yerlərdə bitən; **тенелюбивые растения** kölgəliksevən bitkilər.

ТЕНЕРИФ *м мн. нет köhn.* tənərif (şərab növü).

ТЕНЕТА *мн. köhn.* tor (*vəhşi heyvan tutmaq üçün*); **попасть в тенета** tora düşmək.

ТЕНЕТНИК *м* tor hörən hörümçək.

ТЕНЕТНЫЙ *прил.* tor hörən; **тенетные пауки** tor hörən hörümçəklər.

ТЕНИСТОСТЬ *ж мн. нет* kölgəlik.

ТЕНИСТЫЙ *прил.* kölgəli, kölgəlik.

ТЕНИТЬ *несов. rass. дан.* kölgələndirmək, bir qədər tutqunlaşdırmaq.

ТЕННИС *м мн. нет idm.* tennis (*kiçik top-larla oynanılan idman oyunu*); $\diamond$ **настольный теннис** stolüstü tennis.

ТЕННИСІСТ *m idm.* tennisçi (*tennis oyun-çusu*).

ТЕННИСІСТКА *ж idm.* tennisçi qadın (*qız*).

ТЕННИСКА *ж* tenniska.

ТЕННИСНЫЙ *прил. idm.* tennis -i[-i]; **теннисная площадка** tennis meydançası.

ТЕНОР *m mus.* tenor (1. *yüksək kişi səsi*; 2. *bu cür səsi olan müğənni*; 3. *bu cür səsə yaxın səs verən musiqi aləti*).

ТЕНОРИСТЫЙ *прил.* tenor -i[-i]; tenor səslі.

ТЕНОРНЫЙ *бах* теноровый.

ТЕНОРОВЫЙ *прил. mus.* tenor; **теноровый голос** tenor səs.

ТЕНОРОК *м* **тенор** (1-ci mənada) *söz. kiç.* **ТЕНТ** *m* tent, örtü, günlük (*gün və yağışdan qorunmaq üçün çəkilən yelkən*).

ТЕНЬ *ж (мн. тени)* 1. kölgə; 2. kölgəlik; 3. *məc.* iz, əks, əsər; əlamət; 4. *məc.* zərrə qədar; *у меня нет и тени сомнения в своей правоте* haqlı olduğuma zərrə qə-dər şübhəm yoxdur; 5. *məc.* şübhə, güman; *бросить тень на кого-н.* bədnam etmək, birindən şübhələnmək; *наводить тень* qəsdən çaşdırmaq, qəsdən dolaşdırmaq; *одна тень осталась (от кого)* bir dəri, bir sümük qalıb; *ночная (вечерняя) тень*; *тень ночи* alaqaaranlıq, toran; *держаться (быть, стоять) в тени* özünü gös-tərməməyə çalışmaq, kölgədə qalmaq; *ходить (идти, следовать) за кем как тень* kölgə kimi dalınca gözmək (izləmək); *тень падает на кого-что* ...şübhə doğurur; *тени под глазами (вокруг глаз) у кого* gözlərinin altı qaralıb.

ТЕНЬКАТЬ *несов.* qıy vurmaq (*quşlar haq-qında*).

ТЕОБРОМИН *m* teobromin (*kakao və çayın tərkibində olan alkaloid*).

ТЕОГОНИЯ *ж мн.* *нет* teogoniya (*allah-ların mənşəyi haqqında əfsanələr*).

ТЕОДИЦЕЯ *ж мн. нет* *fəls. tar.* teodiseya (*dünyada olan ədalətsizliyə bəraət qazan-dırmaq və Allahın qadir və mərhəmətli ol-duğu haqqındakı əfsanələri doğrultmaq məqsədini daşıyan dini-fəlsəfi görüş*).

ТЕОДОЛИТ *ж geod.* teodolit (*bucaqölçən alət*).

ТЕОКРАТИЧЕСКИЙ *прил.* teokratik; **теократический строй** teokratik quruluş (*бах теократия*).

ТЕОКРАТИЯ *ж* teokratiya (*siyasi hakimi-yətin ruhanilər əlində olan idarə üsulu*).

ТЕОЛОГ *m* ilahiyyatçı (*ilahiyyat ilə məşğul olan adam*).

ТЕОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* teoloji, ilahiyyat -i[-i].

ТЕОЛОГИЯ *ж мн. нет* ilahiyyat (*din elmi*).

ТЕОРЕМА *ж* teorem (1. *riyaz. sübuta ehti-yacı olan iddia, dəvə*; 2. *fəls. məntiqin əsas müddəalarından çıxarıla bilən fikir, tezis*).

ТЕОРЕТИЗИРОВАНИЕ *ср мн. нет* 1. nə-zəri məsələlərlə məşğul olma, nəzəri mü-hakimə yeritmə; 2. nəzəriyyəbazlıq, mü-cərrəd düşüncə.

ТЕОРЕТИЗИРОВАТЬ *несов.* 1. nəzəri mə-sələlərlə məşğul olmaq, nəzəri mühakimə yeritmək; 2. nəzəriyyəbazlıq etmək, mü-cərrəd məsələlərlə məşğul olmaq.

ТЕОРЕТИК *м* nəzəriyyəçi.

ТЕОРЕТИЧЕСКИ *нареч.* nəzəri, nəzəri cə-hətdən, nəzəri olaraq.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ *прил.* nəzəri; **теорети-ческий вопрос** nəzəri məsələ.

ТЕОРЕТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* mücərrədlik, həddən artıq nəzərilik, abstraktlıq.

ТЕОРЕТИЧНЫЙ *прил.* mücərrəd, həddin-dən artıq nəzəri, abstrakt.

ТЕОРИЙКА *ж kin.* nəzəriyyəçik.

ТЕОРИЯ *ж* nəzəriyyə.

ТЕОСОФ *m* mütəəvvüf, sufi, təəvvüfçü.

ТЕОСОФИЧЕСКИЙ *прил.* təəvvüf -i[-i], təəvvüfi.

ТЕОСОФИЯ *ж мн. нет* təəvvüf, sufilik.

ТЕОСОФСКИЙ *бах* теософический.

ТЕПЕРЬ *нареч.* indi, hazırda, hal-hazırda.

ТЕПЛЕНЫЙ *прил. dan.* isti, isticə; *б теп-ленькое местечко (место)* istica yer, mən-fəətlі yer, qazanclı yer.

ТЕПЛЕТЬ *несов.* istiləşmək, qızmaq.

ТЕПЛИНА *ж məc.* tonqal.

ТЕПЛИТЬ *несов.* 1. köhn. yandırmaq; 2. ərit-mək; 3. *məc.* qızdırmaq, isitmək, yumşalt-maq (*qəlbi, gözləri və s.*).

ТЕПЛИТЬСЯ *несов.* xəfif-xəfif yanmaq, zəif işıq vermək.

ТЕПЛИЦА *ж* istixana, örtülü şitillik, şüşə-bənd, oranjereya (*bitki yetişdirmək üçün isti yer*).

ТЕПЛИЧНЫЙ *прил.* şüşəbənddə yetişdiri-lən, istixana -i[-i], oranjereya -i[-i]; **теп-личные цветы** şüşəbənddə yetişdirilən çiçəklər, oranjereya çiçəkləri; *б теплич-ное растение (тепличный цветок)* *məc.* sısqə, zəif, aciz, nərmənazik adam.

ТЕПЛО *II ср мн. нет* isti, istilik, hərərət; **сидеть в тепле** istidə oturmaq; **на дворе пять градусов тепла** bayırda beş dərəcə istilik (hərərət) var.

ТЕПЛО *II 1. нареч.* isti; 2. *безл. в знач. сказ.* istidir; *сегодня тепло* bu gün (*hava*) istidir; 3. *qalın*; *ты оделся слишком тепло* sən çox qalın geyinmişən; 4. *нареч.* meh-ribanlıqla, səmimiyyətlə; **тепло встретить (кого)** mehribanlıqla qarşılamaq; *б ни тепло, ни холодно кому от чего* dəxli (*istisi, soyuğu*) yoxdur.

ТЕПЛО- *mürəkkəb sözlər*lən "istilik, hərərət, istilik enerjisi" mənasında olan birinci tər-kib hissəsi, *məs.*: **теплоёмкость** (istilik tutumu); **теплонепроницаемый** (istilik keçirməyən).

ТЕПЛОВОЗ *m d. y.* teplovoz (*daxiliyanma mühərriklə işləyən lokomotiv*).

ТЕПЛОВОЗНЫЙ *прил.* teplovoz -i[-i].

ТЕПЛОВОЗОСТРОЕНИЕ *ср мн. нет* teplovoz qayırma, teplovoz istehsalı.

ТЕПЛОВЫЙ *прил. fiz.* istilik -i[-i]; hərərət -i[-i]; **тепловая энергия** istilik (hərərət) enerjisi; **тепловой двигатель** istilik mü-hərriki (*istilik enerjisini mexaniki enerjiyə çevirən mühərrik*); *б тепловая сеть* istilik şəbəkəsi; **тепловой удар** istivurma.

ТЕПЛОЕМКИЙ *прил. 1. fiz.* istilik tutumu olan; 2. istiliyi çox aparan; çox istilik tə-ləb edən.

ТЕПЛОЕМКОСТЬ *ж мн. нет* *fiz.* istilik tutumu.

ТЕПЛОЗАЩИТА *бах* теплоизоляция.

ТЕПЛОИЗОЛЯЦИОННЫЙ *прил. tex.* istilik (hərərət) keçirməyən.

ТЕПЛОИЗОЛЯЦИЯ *ж мн. нет* istiliyi izol-yasiya etmə.

ТЕПЛОКРОВНЫЕ *мн. (ед. теплокровное ср)* *zool.* istiqlanlı heyvanlar.

ТЕПЛОУЧЕНИЕ *ср* istiliklə müalicə (*van-na, palçıq, işıq müalicəsi*).

ТЕПЛОЛЮБ *m xüs.* istiliksevən bitki, isti iqlimdə bitən bitki.

ТЕПЛОЛЮБИВЫЙ *прил.* istiliksevən, isti iqlimdə bitən.

ТЕПЛОМЕР *m* istilik saygacı.

ТЕПЛОНЕПРОНИЦАЕМЫЙ *прил. fiz.* isti-likkeçirməyən.

ТЕПЛООБМЕН *m xüs.* istilik mübadiləsi.

ТЕПЛООТДАЧА *ж мн. нет* *fiz.* istilikvermə (*istiliyin bir cisimdan başqasına keçməsi*).

ТЕПЛОПЕРЕДАЧА *ж мн. нет* *fiz.* istilik (hərərət) keçirmə xassəsi, istiliyi yayma qabiliyyəti.

ТЕПЛОПОГЛОЩАЮЩИЙ *прил. fiz.* isti-liyi (hərərəti) udan.

ТЕПЛОПРОВОД *m xüs.* buxar kəməri, qay-nar su kəməri.

ТЕПЛОПРОВОДНОСТЬ *ж мн. нет* *fiz.* isti-likkeçirmə xassəsi (qabiliyyəti).

ТЕПЛОПРОВОДНЫЙ *прил. fiz.* istilikke-çirən.

ТЕПЛОПРОДУКЦИЯ *ж biokim.* istilik törə-nişi.

ТЕПЛОРОД *м мн. нет* *köhn.* köhnə nə-zəriyyələrə görə, istiliklə törədən çəkisiz, görünməyən maddə.

ТЕПЛОСЕТЬ *ж мн. нет* istilik şəbəkəsi.

ТЕПЛОСНАБЖЕНИЕ *ср* istiliklə təchiz (etmə), istilik təchizatı.

ТЕПЛОСТОЙКИЙ *прил. xüs.* istiliyə (hə-rərətə) davamlı.

ТЕПЛОСТОЙКОСТЬ *ж мн. нет* *xüs.* isti-liyə (hərərətə) davamlılıq.

ТЕПЛОТА *ж мн. нет* 1. istilik, hərərət; 2. *məc.* mehribanlıq, səmimilik.

ТЕПЛОТВОРНОСТЬ *ж мн. нет* *fiz.* istilik-törətmə qabiliyyəti, hərərətvermə qabili-yəti.

ТЕПЛОТВОРНЫЙ *прил. fiz.* istiliklə törədən, hərərət verən; *б теплотворная способ-ность топлива* *fiz.* yanacağın istiliklə törətmə qabiliyyəti.

ТЕПЛОТЕХНИК *m* teplotexnik, istilik tex-nikası mütəxəssisi.

ТЕПЛОТЕХНИКА *ж мн. нет* *tex.* istilik texnikası (*texnikanın yanacaq və buxarın, habelə istilik enerjisinin istehsalat və məi-şətdə istifadə edilməsi məsələləri ilə məşğul olan sahəsi*).

ТЕПЛОТЕХНИЧЕСКИЙ *прил. tex.* istilik texnikası -i[-i]; **теплотехнический ин-ститут** istilik texnikası institutu.

ТЕПЛОУСТОЙЧИВОСТЬ bax **теплостойкость**.

ТЕПЛОУСТОЙЧИВЫЙ *прил. tex.* istiyə-davamlı, hərərətədavamlı.

ТЕПЛОФИКАЦИОННЫЙ *прил. tex.* teplofikasiya -i[-i].

ТЕПЛОФИКАЦИЯ *ж мн. нет tex.* teplofikasiya (binaları qızdırmaq üçün işlənmiş buxardan istifadə üsulu).

ТЕПЛОФИЦИРОВАННЫЙ *прич. tex.* teplofikasiya sistemi ilə təchiz olunmuş.

ТЕПЛОФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. tex.* teplofikasiya sistemi qurmaq (bax **теплофикация**).

ТЕПЛОФИЦИРОВАТЬСЯ *несов. tex.* teplofikasiya sistemi qurulmaq (bax **теплофикация**).

ТЕПЛОХОД *м* teploxod (daxili yanacaqqlı motorla hərəkət edən gəmi).

ТЕПЛОХОДНЫЙ *прил.* teploxod -i[-i].

ТЕПЛОЦЕНТРАЛЬ *ж* teplosentral (binaları bir mərkəzdən qızdırmaq üçün istilik enerjisi hasil edən stansiya).

ТЕПЛОЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ *ж* istilik enerjisi ilə işləyən elektrik stansiyası.

ТЕПЛОЭЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ *ж* bax **теплоцентральный**.

ТЕПЛОЭНЕРГЕТИКА *ж* istilik energetikası.

ТЕПЛУШКА *ж дан.* 1. isti otaq (qızınmaq üçün); 2. tepluşka (isidilən yük vaqonu).

ТЕПЛЫЙ *прил.* 1. isti; 2. ilıq; **теплая вода** ilıq su; 3. *мәс.* səmimi, dostcasına, mehriban, üzügülər; **теплое чувство** səmimiyyət, mehribanlıq; 4. *мәс.* oxşayıcı, nəvəzişli; **теплая компания** cüvəllağlar, fırılacaqqlar, cibgirdər (dəstəsi); **теплое место** bax **тепленький**; **теплые воды** köhn. isti müalicə suları; **сказать пару теплых слов** bir-iki kəlmə yağlı (xoş) söz demək.

ТЕПЛЫНЬ *ж мн. нет дан.* isti, isti hava.

ТЕПЛЯК *м хüs.* isti yer, örtülü yer, qızdırılan yer (qışda işləmək üçün).

ТЕРАПЕВТ *м tib.* terapevt, can həkimi.

ТЕРАПЕВТИКА *ж мн. нет* bax **терапия**.

ТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ *прил. tib.* terapevt (terapiya) -i[-i]; daxili xəstəliklər -i[-i];

терапевтическая клиника daxili xəstəliklər klinikası.

ТЕРАПИЯ *ж мн. нет tib.* terapiya (1. *daxili xəstəliklərin müalicəsi*; 2. *tibb elminin daxili xəstəliklərin müalicəsindən bəhs edən şöbəsi*).

ТЕРАТОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* teratologiya -i[-i].

ТЕРАТОЛОГИЯ *ж мн. нет biol.* teratologiya (1. *istər ayrı-ayrı orqanların, istərsə bütöv orqanizmlərin anadangəlmə eybəcərliyini öyrənən elm*; 2. *heyvan şəkillərindən ibarət əcaib-fantastik qrafik rəsm üslubu*).

ТЕРЕБИЛЬНЫЙ *прил. к. т.* döyən; **тереби́льная машина** kətəndöyən maşın.

ТЕРЕБИЛЬЩИК *м хüs.* kətəndöyən fəhlə.

ТЕРЕБИЛЬЩИЦА *ж* kətəndöyən qadın (qız).

ТЕРЕБИТЬ *несов.* 1. dartmaq, dartışdırmaq, əlləşdirmək, didişdirmək; 2. *к. т.* qoparmaq, çıxarmaq, yolmaq, didmək; 3. *мәс.* dinc qoymamaq, baş-beyin aparmaq, təngə gətirmək.

ТЕРЕБИТЬСЯ *несов. к. т.* çıxarılmaq, yolunmaq, didilmək.

ТЕРЕБЛЕНИЕ *ср мн. нет* çıxarma, yolma, didmə.

ТЕРЕМ *м* terem, köşk, balaxana (qədim Rusiyada: evin üstündə xüsusi otaq və yaxud qüllə şəklində ayrıca ev).

ТЕРЕМОК *м* terem söz. kiç.

ТЕРЕТЬ *несов.* 1. sürtmək; 2. ovuşdurmaq, ovxalamaq; 3. ovmaq, narinləşdirmək; 4. döymək, sürtüb əzmək; **тереть ляжку** bax **ляжка**.

ТЕРЕТЬСЯ *несов.* 1. silmək (öz əl-üzünü, bədənini); 2. sürülmək, sürünmək; 3. *дан.* *мәс.* əl çəkməmək, təngə gətirmək, qopmamaq; 4. *мәс.* vurnuxmaq, fırlanmaq, doluşmaq.

ТЕРЕЦ *м (мн. терцы)* terekli, Terek kazakı.

ТЕРЗАНИЕ *ср I.* parçalama, dağıtma; 2. *мәс.* əzab, əziyyət, iztirab.

ТЕРЗАТЬ *несов.* 1. parçalamaq, dağıtmaq; 2. dartışdırmaq; 3. *мәс.* incitmək, iztirab vermək, (ruhi) əzab vermək, üzümək.

ТЕРЗАТЬСЯ *несов.* 1. parçalanmaq, dağıdılmaq; 2. dartışdırılmaq; 3. *мәс.* əzab çəkmək, əziyyət çəkmək, iztirab çəkmək, üzülmək.

ТЕРКА *ж I.* sürtkəç, pendirtəş, turp-təş; 2. *к. т.* yonca toxumunu təmizləyən maşın.

ТЕРЛИК *м köhn.* tərlək (qədim Rusiyada: arxalıq).

ТЕРМАЛЬНЫЙ *прил.:* **термальный источник**, **термальные воды** bax **термы** 2-ci mənada.

ТЕРМИДОР *м (siyasi, tar.)* termidor (Fransada 1794-cü ildə əks-inqilabi çevriliş).

ТЕРМИДОРΙΑНЕЦ *м (siyasi, tar.)* termidorçu (termidor iştirakçısı və ya ideoloqu; bax **термидор**).

ТЕРМИДОРΙΑНСКИЙ *прил. (siyasi, tar.)* termidor (termidorçuluq) -i[-i].

ТЕРМИДОРΙΑНСТВО *ср мн. нет (siyasi, tar.)* termidorçuluq (termidorçuların ideologiyası və siyasəti; bax **термидорианец**).

ТЕРМИН *м* termin, istilah.

ТЕРМИНАТОР *м astr.* terminator (işıqla kölgənin sərhəddi).

ТЕРМИНИЗМ *м фəлс.* terminizm (idealist nəzəriyyələrdən birinin adı).

ТЕРМИНИРОВАНЫЙ *прич.* termin verilmiş, ad verilmiş, istilahlanmış.

ТЕРМИНИРОВАТЬ *сов. и несов.* termin vermək, ad vermək, istilahlandırmaq.

ТЕРМИНИРОВАТЬСЯ *несов.* termin verilmək, ad verilmək, istilahlandırılmaq.

ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ *терминология* söz. şif.; *терминoloji*; **терминологический словарь** terminoloji lüğət.

ТЕРМИНОЛОГИЯ *ж* terminologiya, terminlər, istilahlar.

ТЕРМИНОТВОРЧЕСТВО *ср мн. нет* termin yaradıcılığı.

ТЕРМИСТ *м хüs.* termist (metalları termik işləmə mütəxəssisi).

ТЕРМИТ *I м kim., tex.* termit (yanarkən çox şiddətli hərərət verən toz şəklində yanar maddə).

ТЕРМИТ *II м zool.* termit, ağ qarışqa.

ТЕРМИТНЫЙ *прил.* 1. termit -i[-i]; **термитная бомба** termit bombası; 2. termit üsulu ilə; **термитная сварка** termit üsulu ilə qaynaq etmə; **термитная смесь** bax **термит** I.

ТЕРМИТОВЫЙ *прил.* bax **термитный**.

ТЕРМИЧЕСКИЙ *прил. хüs.* termik; **термическая обработка металлов** metalların termik işlənməsi.

ТЕРМОГРАФ *м meteor.* termograf (hərərətin dəyişməsinə öz-özünə yazan cihaz).

ТЕРМОДИНАМИКА *ж fiz.* termodinamika (fizikanın hərərət və onun başqa enerji növlərinə keçməsinə bəhs edən şöbəsi).

ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЙ *прил. fiz.* termodinamik.

ТЕРМОИЗОЛЯЦИОННЫЙ bax **теплоизоляционный**.

ТЕРМОИЗОЛЯЦИЯ bax **теплоизоляция**.

ТЕРМОМЕТР *м* termometr, istilikölçən.

ТЕРМОМЕТРИЯ *ж* termometriya (fizikanın temperaturu ölçmə üsullarını öyrənən bəhs).

ТЕРМОРЕГУЛЯТОР *м* termorequlyator (istiliyi tənzim edən cihaz).

ТЕРМОРЕГУЛЯЦИЯ *ж fiziol.* istiliyin tənzimi.

ТЕРМОС *м* termos.

ТЕРМОСКОП *м хüs.* termoskop (hərərəti ölçmədən, onun fərqini müşahidə etmək üçün cihaz).

ТЕРМОСТАТ *м хüs.* termostat (müxtəlif şeyləri sabit temperaturda saxlamaq üçün cihaz).

ТЕРМОСТАТИЧЕСКИЙ *прил.* termostatik.

ТЕРМОСТОЙКИЙ *прил.* bax **теплостойкий**.

ТЕРМОТЕРАПИЯ *ж мн. нет tib.* termoterapiya (müalicə məqsədilə istilikdən istifadə etmə); istilik terapiyası.

ТЕРМОФИЛ *м biol.* termofil (çox yüksək hərərətdə yaşayan orqanizm).

ТЕРМОФОБЫ *мн. (ед. термофоб м) biol.* termofoblar (çox isti sevməyən orqanizmlər).

ТЕРМОФИЛЬНЫЙ bax **теплолюбивый**.

ТЕРМОХИМИЧЕСКИЙ *прил. kim.* termokimyəvi.

ТЕРМОХИМИЯ *ж мн. нет kim.* termokimya (kimyanın kimyəvi reaksiyaların törətdiyi istilik hadisələrini tədqiq edən şöbəsi).

ТЕРМОЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ *прил.* termoelektrik.

ТЕРМОЭЛЕКТРИЧЕСТВО *ср* termoelektrik.

ТЕРМОЭЛЕМЕНТ *м хüs.* termoelement.

ТЕРМОЯДЕРНЫЙ *прил.* istilik-nüvə -i[-i]; **термоядерное оружие** istilik-nüvə silahı.

ТЕРМЫ *ед. нет I.* qədim Romada: ümumi hamamlar; 2. isti bulaqlar; 3. *fiz.* termalar (atom spektrlərində spektr xətlərinin dalğə sayını müəyyən edən kəmiyyətlər).

ТЕРН, **ТЕРН** *м bot.* 1. bax **терновник**; 2. gəyem.

ТЁРНИЕ *ср* 1. tikanlı bitki; 2. tikan; 3. *обычно мн. терния* iztirab, əzab-əziyyət, kəşməkəş.
ТЕРНИСТОСТЬ *ж* tikanlılıq.
ТЕРНИСТЫЙ *прил. köhn.* tikanlı; *♦ тернистый путь (тэс.)* tikanlı yol, ağır (kəşmə-kəşli, enişli-yoxuşlu) yol, çətin yol, əzablı yol.
ТЕРНОВНИК *м* *bot.* çaqqal gavalısı.
ТЕРНОВЫЙ *прил.* 1. göyəm -[i-]; **тернов** куст göyəm ağacı (kolu); 2. tikanlı; *♦ терновый венец (köhn.)* işgəncə, əzab.
ТЕРНОСЛИВ *м* **ТЕРНОСЛИВА** *ж* *bot.* cır gavalı.
ТЕРПЕЖ *м* *köhn.* bax **терпение**.
ТЕРПЕЛИВО *нареч.* səbirlə, hövsələ ilə, tələsmədən.
ТЕРПЕЛИВОСТЬ *ж* səbir(lilik), dözümlü(lük), hövsələ(lik).
ТЕРПЕЛИВЫЙ *прил.* səbirli, dözümlü, hövsələli.
ТЕРПЕНИЕ *ср* *мн. нет* səbir, dözümlü, hövsələ; **выйти из терпения** səbri tükənmək, özündən çıxmaq; *♦ чаша терпения переполнилась* səbir kasası doldu.
ТЕРПЕНТИН *м* *xüs.* terpentin (*ipnəyarpaqlı ağaclardan alınan qatranlı şəffaf şirə*).
ТЕРПЕНТИННЫЙ, ТЕРПЕНТИНОВЫЙ *прил.* *xüs.* terpentin -[i-]; *♦ терпентиновое масло* terpentin yağı.
ТЕРПЕТЬ *несов.* 1. səbir etmək, dözmək, qatlaşmaq; 2. uğramaq, məruz qalmaq, keçirmək, çəkmək; **терпеть неудачу** müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq; **терпеть наемнику** istehzaya məruz qalmaq; **терпеть нужду** ehtiyac çəkmək; *♦ время (дело) терпит* hələ vaxt var, tələsməmək olar; **дело (время) не терпит (отлагательства)** işi gecikdirmək olmaz; **бумага всё терпит** *kin.* nə istəsə yazı bilər.
ТЕРПЕТЬСЯ *несов. безл. дан.* səbri çatmaq, qərarı çatmaq, hövsələsi çatmaq.
ТЕРПИМОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. dözülə bilmə, yol verilə bilmə; dözmə, yol vermə; hesablama; 2. dözümlü, dözümlülük, səbir; *♦ дом терпимости* fahişəxana.
ТЕРПИМЫЙ *прил.* dözülə bilən, yol verilə bilən, dözümlü.
ТЕРПКИЙ *прил.* 1. büzüşdürücü, ağzı qamaşdırıcı; 2. səbir tələb edən, dözümlü tələb edən.

ТЕРПКОСТЬ *ж* *мн. нет* büzüşdürücülük, ağzı qamaşdırıcılıq.
ТЕРПНУТЬ *несов. тэс.* keyləşmək, süstləşmək, uxulamaq, uyusmaq.
ТЕРПУТ *м* *xüs.* törpü, qovra.
ТЕРПУЖНЫЙ *прил.* *xüs.* törpü -[i-].
ТERRAZIT *м* terrazit (*əhənglə sementin rəngli qarışığı*).
ТERRAKОТА *ж* *мн. нет* terrakota (1. *bişirilmiş sarı və yaxud qırmızı gil*; 2. *соби́р. bu gildən qayrılmış məmulat, məs., vazalar, heykəlciklər və s.*).
ТERRAKОТОВЫЙ *прил.* terrakota -[i-]; terrakotadan qayrılmış.
ТERRAKОТЧИК *м* *xüs.* terrakotaçı; terrakota ustası.
ТERRАРИЙ, ТЕРРАРИУМ *м* terrari (*xırda heyvanlar, xüsusən sürünənlər və suda quruda yaşayan heyvanlar saxlanılan yеşik, bina, vitrin və s.*).
ТERRАСА *ж* terras (1. *səki, meydança*; 2. *eyvan, balkon, veranda, artırma*; 3. *coğr. yer səthinin bir-birinin üstündə yerləşən üfqi və ya bir qədər meyilli çıxış hissəsi*).
ТERRАСИРОВАНИЕ *ср* *мн. нет* *xüs.* terraslaşdırma, terraslaşdırılma, terras (meydança) şəklində düzəltmə (düzəldilmə).
ТERRАСИРОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* terraslaşdırılmış, meydança şəklində düzəldilmiş.
ТERRАСИРОВАТЬ *сов. и несом.* *xüs.* terraslandırmaq, meydança şəklində düzəltmək.
ТERRАСИРОВАТЬСЯ *несом.* *xüs.* terraslaşdırılmaq, meydança şəklində düzəldilmək.
ТERRАСИРОВКА *ж* *xüs.* bax **террасирование**.
ТERRАСНЫЙ *прил.* terraslı, terras şəklində olan.
ТERRАСОВЫЙ bax **террасный**.
ТЕРРЕНКЪР *м* *tib.* terrenkur (*müalicə məqsədi ilə yerimə*).
ТЕРРИКОНК, ТЕРРИКОН *м* *мэд.* terrikon (*saxtalardan çıxan boş süxurlardan düzələn konusşəkilli təpə*).
ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ *прил.* ərazi -[i-]; *♦ территориальные воды* ərazi suları, (məhəlli) sular (*yanaşı dövlətin hakimiyyəti altında olan dənizin hissəsi*); **территориальная армия** məhəlli ordu (*hərbi hissənin olduğu yerdə yaşayan əhalidən düzəldilən ordu*).

ТЕРРИТО́РИЯ *ж* ərazi, torpaq, sahə, yer.
ТЕ́РРОР *м* *мн. нет (siyasi)* terror, tədhiş.
ТЕ́РРОРИЗМ *ср* *мн. нет* qorxutma, dəhşətə salma, qorxuya salma, tədhiş etmək, tədhiş.
ТЕ́РРОРИЗМОВАННЫЙ *прич.* dəhşətə salınmış, qorxuya salınmış, tədhiş edilmiş.
ТЕ́РРОРИЗМОВАТЬ *сов. и несом.* qorxutmaq, dəhşətə salmaq, qorxuya salmaq, tədhiş etmək.
ТЕ́РРОРИЗМОВАТЬСЯ *несом.* qorxudulmaq, dəhşətə salınmaq, qorxuya salınmaq, tədhiş edilmək.
ТЕ́РРОРИЗМ *м* *мн. нет* terrorizm, tədhişçilik, terrorçuluq (*terror siyasəti, terror taktikası*).
ТЕ́РРОРИЗОВА́ННЫЙ bax **терроризированный**.
ТЕ́РРОРИЗОВА́ТЬ bax **терроризировать**.
ТЕ́РРОРИЗОВА́ТЬСЯ bax **терроризироваться**.
ТЕ́РРОРИСТ *м* terrorçu, tədhişçi (*fərdi terror iştirakçısı ya ya tərəfdarı*).
ТЕ́РРОРИСТИ́ЧЕСКИЙ *прил.* (*siyasi*) terror (terrorizm) -[i-]; **террористический акт** terror aktı.
ТЕ́РРОРИСТКА *ж* terrorçu qadın (qız).
ТЕ́РРОРИСТСКИЙ *прил.* (*siyasi*) terrorçu -[i-].
ТЕ́РСКИЙ *прил.* Terek -[i-]; **терские казаки** Terek kazakları.
ТЕ́РТЫЙ *прич. и прил.* 1. sürtülmüş; 2. ovşudurulmuş; 3. sürtkəcdən keçirilmiş, narinləşdirilmiş; 4. ovulmuş, döyülmüş, əzilmiş; *♦ тертый калач* bərkədən-boşdan çıxmış adam; yerin altını da, üstünü də bilən adam.
ТЕ́РЦЕТ *м* 1. *mus.* terset (*üç səs və ya alət üçün yazılmış musiqi əsəri*); 2. *ədəb.* üçmisralı bənd.
ТЕ́РЦИ́НА *ж* *ədəb.* tersina (*tersətlərdən ibarət şeir*).
ТЕ́РЦИЯ *ж* tersiya (1. *mus. diatonik qammanın üçüncü pərdəsi*; 2. *matb.* 16 punktluq mətbəə şrifti; 3. *saniyənin altmışda biri*).
ТЕ́РЧАСТЬ *ж* (**территориальная часть**) (*hərbi*) məhəlli hissə, məhəlli ordu hissəsi.
ТЕ́РЩИК *м* *xüs.* 1. sürtücü, ovucu, əzici; 2. dəllək, kisəci (*hamamda*).
ТЕ́РЬЕР *м* teryer (*it cinsi*).

ТЕ́РЯТЬ *несов.* (*müxtəlif mənalarda*) itirmək, *♦ терять из виду* yaddan çıxarmaq; **терять слух** kar olmaq; **терять зрение** kor olmaq; **терять в весе** arıqlamaq; **нечего терять кому** heç bir şeydən qorxusu yoxdur.
ТЕ́РЯТЬСЯ *несов.* 1. itmək, itirilmək; 2. özü-nü itirmək, qarışmaq, çaşmaq; 3. zəifləşmək, azalmaq, düşmək; **к старости теряется память** (adam) qocalanda yaddaşı zəifləyir; 4. itib getmək, nəzərə çarpmaq; *♦ теряться в догадках* (предположениях) cavab tapa bilməmək, baş çıxarda bilməmək, çaşıb qalmaq.
ТЕ́С *м* *мн. нет* *соби́р.* nazik, ensiz taxtalar.
ТЕ́САК *м* 1. dəhrə, nacaq; 2. (*hərbi, tar.*) qılınc.
ТЕ́САЛЬЩИК *м* *xüs.* ağacyonan.
ТЕ́СА́ННЫЙ *прич.* yonulmuş.
ТЕ́СА́ННЫЙ *прил.* yonulmuş.
ТЕ́СА́ТЬ *несов.* yonmaq, yonub düzəltmək, yonub hamarlammaq; *♦ хоть кол на голове теши кому* bax **кол I**.
ТЕ́СА́ТЬСЯ *несов.* yonulmaq, yonulub düzəldilmək (hamarlanmaq).
ТЕ́СЕМКА *ж* bax **тесма**.
ТЕ́СЕМО́ЧНИЦА *ж* *xüs.* tesma toxuyan, şərid toxuyan qadın (qız).
ТЕ́СЕМО́ЧНЫЙ *прил.* tesma (*şərid*) -[i-].
ТЕ́СЕМЧА́ТЫЙ *прил.* tesmaşəkilli, şəridəoxşar.
ТЕ́СИ́НА *ж* nazik taxta.
ТЕ́СКА *ж* yonma, yonulma.
ТЕ́СЛО *ср* (*мн. тэ́сла*) kərki.
ТЕ́СНЭ́НИЕ *ср* *köhn.* ürək sıxıntısı, üreyi sıxılma.
ТЕ́СНІ́НА *ж* dar keçid, dar dərə.
ТЕ́СНІ́ТЬ *несов.* 1. sıxışdırmaq, sıxmaq; 2. qısnamaq, dara salmaq.
ТЕ́СНІ́ТЬСЯ *несов.* 1. doluşmaq, tıxanmaq, yığılmaq; sıxlaşmaq; 2. bir-birini sıxmaq, bir-birini itələmək; 3. *дан.* soxulmaq, özünü soxmaq; 4. *тэс.* basmaq, dolmaq (*fikirlər, xatirələr*).
ТЕ́СНО *нареч.* 1. sıx; **эти вопросы тесно связаны друг с другом** bu məsələlər bir-birilə sıx bağlıdır; 2. *в знач. сказ.* dardır, çox darısqaldır; **в вагоне было очень тесно** vagonda çox darısqallıq idi; **в плечах тесно** çiyinləri(m) dardır.

ТЕСНОТА ж.мн. *нет* darısqallıq, basırıqlıq, tünlük; *земельная теснота* torpaq azlığı.
ТЕСНЫЙ *прил.* 1. dar, darısqal; 2. sıx; **тесные ряды** sıx sıralar; 3. *тес.* yaxın (*dost*); 4. çətin, ağır, sıxıntılı (*vəziyyət*); *в тесном смысле слова* sözün dar (əsl) mənasında.
ТЕСОВЫЙ *прил.* nazik taxtalardan qayırılmış.
ТЕССУРА ж.мн. tessitura (*bir səsin xüsusiyyətlərini təyin edən tonlar; hər hansı bir musiqi əsərindəki səslərin səs və ya musiqi alətinin diapazonuna görə düzülüşü*).
ТЕСТ м *psixol.* test, sınaq (*ağıl inkişafını yoxlamaq üçün tətbiq edilən standart tapşırıq*).
ТЕСТО *ср* мн. *нет* xəmir.
ТЕСТОДЁЛ м *xüs.* bax **тестомес**.
ТЕСТОДЁЛАТЕЛЬНЫЙ бax **тестомесильный**.
ТЕСТОМЁС м *xüs.* xəmiryoğuran, xəmirgир.
ТЕСТОМЕСИКА ж *xüs.* xəmiryoğuran maşın.
ТЕСТОМЕСИЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* xəmiryoğuran; **тестомесильная машина** xəmiryoğuran maşın.
ТЕСТОБРАЗНЫЙ *прил.* xəmirəoxşar, xəmir kimi.
ТЕСТЬ м qayınata (*arvadın atası*).
ТЕСТЮШКА м *дан.* **тесть** söz. *kiç.* və *оxş.*
ТЕСЬМА ж мн. *нет* tesma, şərid, lent.
ТЕТАНИЯ ж мн. *нет* tib. cəng xəstəliyi, əl-ayağın cəng olması xəstəliyi.
ТЕТАНУС м мн. *нет* tib. bax **столбняк** 2-ci mənada.
ТЕТ-А-ТЕТ м 1. ikilikdə görüş; 2. *в знач. нареч.* ikilikdə; üz-üzə – göz-gözə.
ТЕТЕНЬКА ж *дан.* **тётя** söz. *оxş.* xalacığaz, bibiciyöz, xalacan (bibican).
ТЕТЁРА *дан.* bax **тетёрка**.
ТЕТЕРЕВ м (*мн.* **тетерева**) *zool.* tetra quşu.
ТЕТЕРЕВИНЫЕ мн. *zool.* tetra fəsiləsi.
ТЕТЕРЕВИНЫЙ *прил.* tetra –i[-i].
ТЕТЕРЕВЯТНИК м *zool.* tetraçalan (*yırtıcı quş*).
ТЕТЁРКА, ТЕТЁРЬКА ж diş tetra.
ТЕТЁРЯ ж *мәл.* bax **тетерев**; *глухая тетеря* kar; *ленивая тетеря* tənəbəl; *сонная тетеря* key.
ТЕТИВА ж 1. görilmiş ip; 2. yay ipi, kiris; 3. nördivanın yan taxtası.
ТЕТИН *прил.* *дан.* xalamn(kı).

ТЁТКА ж 1. xala; 2. bibi.
ТЁТКИН *прил.* *дан.* xalamn(kı).
ТЕТРАГОН м *riyaz.* dördbucaq (*cisim*).
ТЕТРАГОНАЛЬНЫЙ *прил.* dördbucaqlı.
ТЕТРАДКА ж *дан.* тетрадь söz. *kiç.*
ТЕТРАДНЫЙ *прил.* dəftər –i[-i].
ТЕТРАДОЧКА ж *тетрадь* söz. *kiç.* və *оxş.* dəftərcə.
ТЕТРАДОЧНЫЙ бax **тетрадный**.
ТЕТРАДЬ ж 1. dəftər; 2. *мәтб.* kitabın qatlanmış hər bir vərəqi.
ТЕТРАЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *ədəb.* tetralogiya –i[-i]; tetraloji.
ТЕТРАЛОГИЯ ж *ədəb.* tetralogiya (*ideya cəhətdən bir vəhdət təşkil edən dörd əsər*).
ТЕТРАМЕТР м *ədəb.* tetrametr, mürəbbə.
ТЕТРАМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* *ədəb.* tetrametrik, mürəbbə.
ТЕТРАРХ м *тар.* tetrarx (*tetrarxiya hökmdarı*).
ТЕТРАРХИЯ ж *тар.* tetrarxiya (*qədim Romada: dörd hərbi inzibati dairəyə bölünmüş əyalət*).
ТЕТРАХОРД м *mus.* tetraxord (*diatonik qammanın dörd səsinin müəyyən qədər yarımtön və tonlardan ibarət olan ardıcılığı*).
ТЕТРАЭДР м *riyaz.* tetraedr (*bütün üzləri üçbucaqlardan ibarət olan dördüzlül cisim*).
ТЕТУШКА ж **тётка** söz. *оxş.* xalacığaz, bibiciyöz; xalacan, bibican (*müraciət*).
ТЁТЯ ж 1. xala; 2. bibi; 3. əmi (dayı) arvadı.
ТЕУРГ м (*dini*) sehrbaz, cadugör.
ТЕУРГИЯ ж мн. *нет* (*dini*) sehr, sehrbazlıq, cadugərlik.
ТЁФТЕЛИ *ед.* *нет* *asp.* tefteli (*xırd küftəyoşxar yemək*).
ТЕХ – “texnika” sözünün ixtisar şəklil olub mürəkkəb sözlərin əvvəlinə əlavə edilir; *мәс.*: **техминимум**; **техпомощь** və *и. а.*
ТЕХМИНИМУМ м (**технический минимум**) texminimum (*bir sənəti bilmək üçün lazım olan minimum bilik*).
ТЕХНАДЗОР м (**технический надзор**) texniki nəzarət.
ТЕХНЕЦИЙ м texnesium (*radioaktiv süni kimyəvi element*).
ТЭХНИК м *техник*; *зубной техник* diş texniki.
ТЕХНИКА ж мн. *нет* texnika (1. *istehsal vasitələrinin və ümumiyyətlə insan əməyi-*

nin daha yüksək məhsuldar olmasına kömək edən vasitələrin məcmusu; 2. *bir işdə tətbiq olunan üsulların məcmusu*; **техника работы** iş üsulu; 3. *maşınlar, mexaniki qurğular və alətlər*; *санитарная техника* sanitariya texnikası; **техника безопасности** təhlükəsizlik texnikası.
ТЕХНИКУМ м *texnikum* (*orta ixtisas məktəbi*).
ТЕХНИЦИЗМ м мн. *нет* texnisizm (*işin texniki cəhətinə həddən artıq fikir vermə*).
ТЕХНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənələrdə*) texniki; **техническая литература** texniki ədəbiyyat; **технический надзор** texniki nəzarət; **технические культуры** texniki bitkilər (*sənayedə istifadə olunan bitkilər*); 2. əməli; **технический секретарь** əməli (texniki) katib; *технический редактор* texniki redaktor.
ТЕХНИЧКА ж *дан.* 1. süpürgəci qadın (qız); 2. texniki yardım maşını.
ТЕХНИЧНЫЙ *прил.* *идм.* yüksək texnikası olan.
ТЕХНОЛОГ м *texnoloq* (*texnologiya müəxəssisi*).
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *texnologiya* –i[-i]; *технология*; **технологический институт** *texnologiya institutu*; **технологический процесс** *texnoloji proses*.
ТЕХНОЛОГИЧНОСТЬ ж *texnolojilik* (*ən sadə və qənaətlil üsul ilə hazırlanma*).
ТЕХНОЛОГИЧНЫЙ *прил.* *texnologik* (*ən sadə və qənaətlil üsul ilə hazırlanmış*).
ТЕХНОЛОГИЯ ж мн. *нет* *texnologiya* (1. *materialları işləmə üsulu və vasitələrinin bəhs edən elm*; 2. *bu işləmə proseslərinin məcmusu*).
ТЕХНОРУК м (**технический руководитель**) texniki rəhbər.
ТЕХПЕРСОНАЛ м мн. *нет* (**технический персонал**) texniki personal (*texniki işçilər heyəti*).
ТЕХПОМОЩЬ ж мн. *нет* texniki yardım.
ТЕХПРОПАГАНДА ж мн. *нет* (**техническая пропаганда**) texnikanı təbliğ etmə.
ТЕХРЕД м (**технический редактор**) texniki redaktor.
ТЕЧЕНИЕ *ср* 1. axmaq; 2. axın, axıntı; 3. cərrəyan; 4. getmə, gediş; *в течение*... müddətində, ...ərzində; ...içində; **с течением**

времени vaxt keçdikcə, zaman dolandıqca; **плыть по течению** axınla getmək; **плыть против течения** axının əksinə (axına qarşı) getmək.
ТЕЧКА ж мн. *нет* *xüs.* çərə axıtma, hövrə gəlmə, kürsəyə gəlmə (*heyvanlar haqqında*).
ТЕЧЬ *несов.* 1. axmaq; 2. axıb getmək; 3. keçmək, sovuşmaq, ötmək; **время течёт очень быстро** vaxt çox tez keçir; *сливонки* **текут** ağzının suyu axır; **кровь какая, чья течёт в ком, в чьих жилах** damarlarında... qanı axır.
ТЕЧЬ П ж 1. sızma, axma, keçmə (*dəlikdən*); 2. *дан.* dəlik, deşik, çatdaq, dəlmə-deşik.
ТЁША ж bəzi bəliqlərin yeyilən qarnı hissəsi.
ТЁШИТЬ *несов.* 1. öyləndirmək; 2. məmnun etmək, razı salmaq, kefini açmaq, könlünü almaq.
ТЁШИТЬСЯ *несов.* 1. öylənmək; 2. ələ salmaq, lağa qoymaq, oynatmaq, masqaraya qoymaq; 3. məmnun olmaq; təsəlli tapmaq.
ТЁШКА ж мн. *нет* balıq qarnı.
ТЁЩА ж qaynana (*arvadın anası*).
ТИАРА ж *тар.* tac.
ТИБЕТЕЦ м tibetli.
ТИБЕТКА ж tibetli qadın (qız).
ТИБЕТСКИЙ *прил.* tibet –i[-i]; **тибетское письмо** tibet əlifbası (yazısı).
ТИВУН бax **тиун**.
ТИГЕЛЬ м *tex.* 1. puta (*içində metal əritmək üçün odadavamlı qab*); 2. *poliqr.* tigel (*çap maşınında kağız qalıbə basan metal lövhə*).
ТИГЕЛЬНЫЙ *прил.* tigel –i[-i].
ТИГР м pələng.
ТИГРЁНОК м (*мн.* **тигрята**) pələng balası.
ТИГРИНЫЙ *прил.* pələng –i[-i]; **тигриный след** pələng ləpəri (izi).
ТИГРИЦА ж diş pələng.
ТИГРОВЫЙ *прил.* 1. pələng –i[-i]; **тигровая шкура** pələng dərisi; 2. pələng dərisi kimi, zol-zol; *тигровый глаз кварц*; **тигровое одеяло** müləmil adyal; **тигровый плед** müləmil şal.
ТИГРОЛОВ м pələng ovçusu, pələng tutan.
ТИК *л* м *tib.* tik (*əzələrin, başın, çiyinin və s. qeyri-ixtiyari olaraq atmasından ibarət əsəb xəstəliyi*).
ТИК П м *tik* (*dəşəyə, mebelə və s. üz çəkmək üçün zolaq-zolaq möhkəm parça*).

ТИК III м. bot. tik ağacı, hind palıdı.
ТИК IV (səs təqlidi) tiq-tiq, çıq-çıq.
ТИКАНЬЕ ср. мн. нет tiqqıldama, çıqqıldama; tiqqıltı, çıqqıltı.
ТИКАТЬ несов. дан. tiqqıldamaq, çıqqıldamaq (saat).
ТИКАТЬ несов. дан. өкilmək, qaçmaq.
ТИКОВЫЙ I прил. 1. tik; **тиковая ткань** tik parça; **2.** tikdən tikilmiş, tikdən çəkilmiş (üz).
ТИКОВЫЙ II прил. bot. tik -i[-i]; **тик-вое дерево** tik ağacı.
ТИКОЗНЫЙ прил. tib. tik -i[-i], tik xəstəliyi nəticəsində olan.
ТИК-ТАК (səs təqlidi) tiq-tiq, çıq-çıq.
ТИК-ТИК bax **ТИК IV**.
ТИШБЮРИ ср. нескл. köhn. tilburi (ikita-kərli, biratlı, üstüaçıq minik arabası).
ТИШДА ж. матб. tilda (ucu əyri xətt şəklində mətbəə işarəsi; “~” işarəsi).
ТИМБЕРС м. timbers (**1.** dəniz, gəmi inşaatında işlənən hər cür tir, ağac; **2.** tic. müəyyən ölçüdə olan şam tiri).
ТИМНАН м. bax **ТИМЬЯН**.
ТИМОЛ м. мн. нет kim. timol (dezinfeksiya maddəsi).
ТИМОЛОВЫЙ прил. timol -i[-i]; timollu.
ТИМОФЕЕВКА ж. bot. pişikquyruğu.
ТИМΠΑН м. mus. tar. 1. təbil; **2.** dəf; **3.** arxit. timpan (binanın heykəllərlə və s. ilə bəzədilən qabaq hissəsi).
ТИМЬЯН, ТИМНАН м. bot. kəklikotu (yarpaqlarından efir yağı hasil olan ətirli bitki).
ТИНА ж. мн. нет 1. cənk, cən, lehmə, lil; **2. тэс.** girdab, bataqlıq.
ТИНИСТЫЙ прил. cənkli, cənkə örtülü, cənk basmış, cən basmış; lehməli, lilli.
ТИНКТУРА ж. form. tinktura (suda, spirtdə və ya efirdə hazırlanmış dərman maddəsi).
ТИНОЛЬ м. мн. нет tex. tinol (lehim maddəsi).
ТИНЬКАТЬ дан. bax **тенькать**.
ТИОКОЛ м. tiokol (**1.** sintetik kauçuk növü; **2.** dərman preparatı).
ТИП м. tip (1. forma, nümunə, model; 2. biol. heyvanların təsnifatında əsas bölgü; 3. ədəb., incəsən. adamların müəyyən qrupunun xüsusiyyətlərini təmsil edən ümumiləşdirici surət; 4. dan. hər hansı səciyyəvi xüsusiyyətləri ilə başqalarından fərqlənən adam).

ТИПАЖ м. мн. нет tipaj (**1.** hər hansı bir tipin xüsusiyyətlərini ifadə edən əlamətlərin məcmusu; **2.** bu cür əlamətlərə malik olan adam).
ТИПАЖНЫЙ прил. tipajlı (hər hansı bir surətə, rola tamamilə uyğun gələn).
ТИПЕЦ бax типчак.
ТИПИЗАЦИЯ ж. мн. нет 1. tiplərə ayırma, tiplər üzrə təsnif etmə (edilmə); **2.** tipləşdirmə.
ТИПИЗИРОВАНИЕ ср. tipləşdir(il)mə.
ТИПИЗИРОВАННЫЙ прич. 1. tiplər üzrə ixtisaslaşdırılmış (bölünmüş, təsnif edilmiş); **2.** tipləşdirilmiş.
ТИПИЗИРОВАТЬ сов. и несов. 1. tiplərə ayırmaq, tiplər üzrə təsnif etmək (ixtisaslaşdırmaq); **2.** tipləşdirmək.
ТИПИЗИРОВАТЬСЯ несов. 1. tiplərə ayrılmaq, tiplər üzrə təsnif edilmək (ixtisaslaşdırılmaq); **2.** tipləşdirilmək.
ТИПИК м. тип (4-cü mənada) söz. kiç.
ТИПИЧЕСКИЙ прил. tipik; səciyyəvi; **типический образ** tipik surət; **типические явления** tipik hadisələr.
ТИПИЧНОСТЬ ж. мн. нет tipiklik, tipik xasiyyət (xüsusiyyət), səciyyəvilik.
ТИПИЧНЫЙ бax типический.
ТИПОВОЙ прил. 1. nümunəvi, nümunə, tipli; **типовая модель** nümunə model; **2.** standart, müəyyən tipə uyğun olan; **типовые изделия** standart məmulat(lar).
ТИПОГРАФИОРА ж. xüs. tipografiya (mətbəə üsulu ilə hazırlanan qravüra).
ТИПОГРАФ м. 1. mətbəəçi, mətbəə işləri müəxəssisi; **2. köhn.** mətbəə sahibi; **3. матб.** tipograf (satırıtkən yığım maşını); **4. zool.** qabıqyeuən (böcək).
ТИПОГРАФИЧЕСКИЙ бax типографский.
ТИПОГРАФИЯ ж. mətbəə, çapxana, basma-xana.
ТИПОГРАФСКИЙ прил. mətbəə -i[-i], **типографский работник** mətbəə işçisi.
ТИПОГРАФИЧ. м. köhn. çapçı, mətbəə işçisi, mətbəə fəhləsi.
ТИПОЛИТОГРАФИЧЕСКИЙ прил. poliqr. mətbəə-litoqrafiya -i[-i].
ТИПОЛИТОГРАФИЯ ж. xüs. mətbəə-litoqrafiya, litoqrafiyası olan mətbəə.
ТИПОЛИТОГРАФСКИЙ прил. mətbəə-litoqrafiya -i[-i].

ТИПОЛОГИЧЕСКИЙ прил. tipoloji; **типологическая классификация языков** dillərin tipoloji təsnifi.
ТИПОЛОГИЯ ж. мн. нет xüs. tipologiya (**1.** müxtəlif hadisə və ya şeylərin tipləri arasındakı qarşılıqlı əlaqəni təmsil edən təsnifat; **2.** bu cür qarşılıqlı əlaqələrin tədqiqi).
ТИПОМЕТР м. матб. 1. hərfölçən (alət); **2.** sətirölçən (alət).
ТИПОМЕТРИЧЕСКИЙ прил. матб. tipometrik.
ТИПОМЕТРИЯ ж. tipometriya (nabor elementlərini ölçmək üçün tətbiq edilən mətbəə ölçü sistemi).
ТИПУН м. мн. нет xüs. dilçək xəstəliyi (quşlarda); **типун тебе на язык** səni görüm dilin qurusun! dilin lal olaydı!
ТИПЧАК м. bot. şırımlı topal.
ТИПЧИК м. bax **типик**.
ТИР I м. tir (nişana atmaq üçün yer).
ТИР II м. dəniz. piyli qatran.
ТИРАДА ж. tirada (**1.** monoloqun, nüqin çoxu və təsirli söylərinin parçası; **2.** şerin və ya poemanın bitkin parçası).
ТИРАЖ м. мн. нет tiraj (**1.** istiqraz və ya lotereya uduşlarının oynanması; **2.** udmuş istiqraz və ya başqa qiymətli kağızların ödənişi; **тираж погашения** ödəniş tirajı; **3.** çap edilmiş kitabın, qəzetin, jurnalın və s. sayı; **4. nüsxə**); **тираж** aradan çıxmaq, dəbdəbdən düşmək, köhnəlmək, sıradan çıxmaq.
ТИРАЖИРОВАНИЕ ср. tirajını təyin etmə.
ТИРАЖИРОВАННЫЙ прич. xüs. tirajı təyin edilmiş.
ТИРАЖИРОВАТЬ сов. и несов. xüs. tirajını təyin etmək.
ТИРАЖИРОВАТЬСЯ несов. xüs. tirajı təyin edilmək.
ТИРАЖНЫЙ прил. tiraj -i[-i].
ТИРАН м. 1. zalım hökmdar, müstəbid; **2. тэс.** qaniçən, zalım, zülmkar, qəddar; **3. tar.** tiran (qədim Yunanıstanda: hakimiyyətə zorla sahiblənən şəxs).
ТИРАНИТЬ несов. zülm etmək, əzab vermək, incitmək.
ТИРАНИЧЕСКИЙ прил. zalım, qəddar, müstəbid hakimiyyət.

ТИРАНИЯ ж. 1. tar. tiraniya, tiran hökuməti (bax **тиран** 3-cü mənada); **2.** zülm, istibdad, qəddarlıq; **3.** istibdad üsul-idarəsi.
ТИРАНКА ж. bax **тиран**.
ТИРАНСКИЙ прил. köhn. zülmkar, qaniçən, zalım, qəddar.
ТИРАНСТВО ср. 1. zalımlıq, zülmkarlıq, qəddarlıq; **2.** istibdad, zülm.
ТИРАНСТВОВАТЬ несов. дан. zalımlıq etmək, qəddarlıq etmək, zülm etmək, incitmək, əziyyət vermək.
ТИРЕ ср. нескл. tire (“~” işarəsi).
ТИРОВАТЬ несов. дəniz. qatranlamaq, piyli qatran sürtmək (çəkmək).
ТИРОВАТЬСЯ несов. дəniz. qatranlanmaq, piyli qatran sürtülmək (çəkilmək).
ТИРОВКА ж. дəniz. qatranlama, piyli qatran sürtmə (sürtülmə), piyli qatran çəkmə (çəkilmə).
ТИРС м. şair. köhn. tirs, əsa (antik dünyada: şərəb və kef allahının simvolu olan sarımaşlıq və tənək yarpağı sarılmış əsa).
ТИС м. bot. qaraçöhrə (çox bərk oduncaqlı həmişəyaşıl ağac).
ТИСКАЛЬНЫЙ прил. матб. çap -i[-i], basma -i[-i]; **тискальный станок** çap (basma) dəzgahı.
ТИСКАЛЬЩИК м. xüs. ottisk çıxaran fəhlə (mətbəədə).
ТИСКАНЬЕ ср. мн. нет матб. çap etmə, yazı (naxış) basma.
ТИСКАТЬ несов. 1. дан. sıxmaq, sıxışdırmaq; **2. матб.** çap etmək, yazı (naxış) basmaq.
ТИСКАТЬСЯ несов. 1. дан. bir-birini sıxmaq, sıxışdırmaq; **2. матб.** çap edilmək, yazı (naxış) basılmaq.
ТИСКІЙ ед. нет 1. məngənə; **2. тэс.** zülm, təzyiq, əsarət; **тискать (взять) в тиски** məngənədə sıxmaq.
ТИСКОВЫЙ прил. tex. məngənə -i[-i].
ТИСНЕНИЕ ср. 1. naxış basma; **2.** basma-naxış.
ТИСНЕННЫЙ прич. 1. basmanaxış -i[-i]; **2.** basmanaxışlı.
ТИСНЕННЫЙ прил. basma, basılmış; basmanaxışlı; **тисненый переплет** basmanaxışlı cild.
ТИСНИЛЬНЫЙ прил. basmanaxış -i[-i].
ТИСНИТЬ несов. naxış basmaq, naxış salmaq.

ТИСНУТЬ *сов.* 1. sıxmaq; 2. yazı (naxış) basmaq, çap etmək.
ТИСОВЫЕ *мн. (ед. тисовое ср)* *бот.* qara-çöhrə fəsiləsi.
ТИСОВЫЙ *прил.* qaraçöhrə -i[-i]; **тисовая** роша qaraçöhrə meşəsi.
ТИСОЧНЫЙ *прил.* məngənə -i[-i].
ТИТАН *м* 1. *mif.* titan (*qədim yunan əsa-tirində: allahlarla vuruşan div*); 2. *məc.* dahi, nəhəng, azman, bahadır; **титаны** мысли böyük mütəfəkkirlər.
ТИТАН *м* *kim.* titan (*ağrəngli bərk metal; kimyəvi element*).
ТИТАН *III* *м* titan (*su qaynatmaq üçün xüsusi qurğulu böyük çən*).
ТИТАНИСТЫЙ *прил.* *kim.* titanlı, tərkibində titan olan (*bax титан II*).
ТИТАНИТ *м* *нет* *miner.* titanit (*qiy-mətli daş, şəffaf-yaşıl mineral*).
ТИТАНИЧЕСКИЙ *прил.* *tənt.* titanik, özə-mətli, möhtəşəm, azman, böyük, qüvvətli, qüdrətli, nəhəng.
ТИТАНОВЫЙ *прил.* titan; titandan qayrıl-mış (*bax титан II*).
ТИТЕСТЕР *м* titester (*çay dequstatoru*).
ТИТЛО *ср*, **ТИТЛА** *ж* *köhn.* 1. sərlövə, ad; 2. *filol.* titlo (*orta əsr yazılarında: satır və ya hərf üstünə qoyulan işarə*); 3. *titul*, rütbə.
ТИТЛОВЫЙ *прил.* *filol.* *qəd.* titlo -i[-i]; **титловые** знаки titlo işarələri.
ТИТОВКА *ж* titovka (*alma növü*).
ТИТР *м* *titr* (1. *kim.* bir kub santimetr məh-lulda olan hər hansı bir maddənin miqdarı; 2. *xüs.* müəyyən uzunluğu olan ipək sapın çəkisinə görə nazikliyini göstərən kəmiyyət; 3. *kino* şəkillərində: məzmunu aid yazı).
ТИТРИРОВАНИЕ *м* *xüs.* titrini müəyyən etmə (*bax титр 2-ci mənadada*).
ТИТРИРОВАНЫЙ *прил.* *титрованный*.
ТИТРИРОВАТЬ *бax титровать*.
ТИТРИРОВАТЬСЯ *бax титроваться*.
ТИТРОВАЛЬЩИК *м* *xüs.* titrçi, titrləmə ilə məşğul olan adam (*bax титр 1-ci və 2-ci mənalarda*).
ТИТРОВАНИЕ *ср* *мн. нет* *kim.* titrləmə, titrini hesablama (*bax титр 1-ci və 2-ci mənalarda*).
ТИТРОВАННЫЙ *прич.* titrlənmiş, titri müəy-yən edilmiş (*bax титр 1-ci, 2-ci mənalarda*).

ТИТРОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* titrini müəy-yən etmək (*bax титр 1-ci, 2-ci mənalarda*).
ТИТРОВАТЬСЯ *несов. xüs.* titri müəyyən edilmək (*bax титр 1-ci, 2-ci mənalarda*).
ТИТУЛ *м* *titul* (1. *ünvan, fəxri ad*; 2. *matb. kitabın, həmçinin müəllifin adı və yeri gös-tərilən səhifə*).
ТИТУЛОВАНИЕ *ср* *inq. əv.* 1. *titulu ilə ça-ğırma* (çağırılma); 2. *titul, ünvan, ad*.
ТИТУЛОВАННЫЙ *прил.* *titullu, ünvanlı*.
ТИТУЛОВАТЬ *сов. и несов. titulu ilə ça-ğırmaq, rütbəsinin adı ilə çağırmaq*.
ТИТУЛОВАТЬСЯ *несов.* 1. *titulu ilə çağırıl-maq, rütbəsinin adı ilə çağırılmaq*; 2. *titulu olmaq, rütbəsi olmaq, fəxri adı olmaq*.
ТИТУЛЬНЫЙ *прил. matb.* *titul -i[-i]*; **ти-тульный** лист *titul vərəqi*; *♦ титульные списки xüs. titul siyahısı (əsaslı inşaat ob-yektlərinin rəsmi siyahısı)*.
ТИТУЛЯРНЫЙ *прил.* **титулярный совет-ник** *titulyar müşavir (çar Rusiyasında: 9-cu dərəcəli mülki rütbə)*.
ТИУН *м* *tar.* *tiun* (*qədim Rusiyada: müxtəlif vəzifə sahiblərinin adı*).
ТИФ *м* *tib.* *yatalaq, tif*; **брюшной тиф** qarın yatalağı; **возвратный тиф** qayıtma yatalağı; **сыпной тиф** səpmə yatalağı.
ТИФДРУК *м* *мн. нет* *matb.* *tifdruk* (*dərin çap üsulu*).
ТИФЛОПЕДАГОГ *м* *xüs.* *tiflopedaqoq* (*kor-lara dərs verən müəllim*).
ТИФЛОПЕДАГОГИКА *ж* *мн. нет* *tiflope-daqogika* (*korlara dərs vermə üsulu*).
ТИФОЗНЫЙ *прил. tib.* 1. *yatalaq -i[-i]*; **ти-фозный** микроб *yatalaq* (*tif*) mikrobu; 2. *yatalaqlı, yatalağa tutulmuş*.
ТИФОИД *м* *мн. нет* *tib.* *tifoid* (*yüngül qarın yatalağı*).
ТИХВИНКА *ж* *xüs. məh.* *tixvinka* (*göyər-tə-siz, yastıdıblı yük gəmisi, barja*).
ТИХЕНЬКИЙ *дан.* *бax тихонький*.
ТИХИЙ *прил.* 1. *yavaş, asta, ağır*; 2. *səssiz, səssiz-səmirsiz*; 3. *sakit, dinc, fərağat*; 4. *mülayim, xəlif, zəif, lal* (*suyun axması*); *♦ тихое помешательство* *sakit dəlilik*; **тихий час** *istirahət saatı*; **тихой сапой** *bax сапа*; **в тихом омуте черти водятся** *suyun lal axanı, adamın yerə baxanı*.
ТИХНУТЬ *несов. dan.* *sakitləşmək, zəifləş-mək, azalmaq, susmaq, kəşilmək, yatmaq*.

ТИХО *нареч.* 1. *yavaş, yavaşca, yavaş-yavaş*; *asta, astaca, asta-asta*; *ağır, ağır-ağır*; *aramla*; 2. *posdən, alçaqdan*; 3. *в знач. сказ.* *sakitlikdir, səs-səmir yoxdur*.
ТИХОВЕДНЫЙ *прил. şair.* *sakit-sakit eşən*.
ТИХОВОДНЫЙ *прил. köhn.* *sakit axan* (*çay*).
ТИХОВОДЬЕ *ср* *çayın sakit axan yerləri*.
ТИХОДОЛ *м* *daldey, külək tutmayan yer*.
ТИХОДОМ *м* *köhn.* *xanənişin, təklilik sevən adam, evdən bayıra çıxmayan adam*.
ТИХОМОЛКОМ *нареч. dan.* *səssiz-səmir-siz, yavaşca, sakitcə, üsuluca*.
ТИХОНЬКИЙ *тихий söz. kiç.*
ТИХОНЬКО *нареч.* 1. *yavaşca, yavaşdan, üsuluca, astaca*; 2. *ağır-ağır, yavaş-yavaş, aramla*.
ТИХОНИЯ *м и ж* *дан.* *sakit adam, dinc adam, mülayim adam, fəgür adam*.
ТИХООКЕАНЕЦ *м* (*мн. тихоокеанцы*) *Sakit okean donanması dənizçisi*.
ТИХООКЕАНСКИЙ *прил.* *Sakit okean -u[-ü]*; **тихоокеанский флот** *Sakit okean donanması*.
ТИХОСТРУЙНЫЙ *прил. şair.* *sakit-sakit axan, xəlif-xəlif axan*.
ТИХОСТЬ *ж* *мн. нет* *sakitlik, dinclik, mü-layimlik*.
ТИХОХОД *м* *zool.* *bax ленивец 2-ci mə-nada*.
ТИХОХОДНЫЙ *прил.* *asta gedən, yavaş ge-dən*.
ТИХОХОНЬКО *дан.* *bax тихонько*.
ТИШАЙШИЙ *прев. ст. к тихий* 1. *ən ya-vaş, ən asta, ən ağır*; 2. *ən sakit, ən dinc*.
ТИШАТЬ *несов.* *zəifləşmək, azalmaq, yat-maq* (*külək*).
ТИШЕ *1 слав. ст. к тихий и тихо* *daha ya-vaş, daha ağır, daha asta; daha sakit*; 2. *в знач. пов. накл.* *sakit! sakit olun! səs sal-mayın! ♦ тише воды, ниже травы* *dilsiz-ağızsız, fəgür* (*adam*).
ТИШИНА *ж* *мн. нет* *sakitlik, səssizlik, sükut*.
ТИШКОМ *нареч. dan.* 1. *yavaş-yavaş, asta-asta, ağır-ağır*; 2. *yavaşcadan, astadan, üsul-luca, xəlvəti, nəzərə cəpırmadan*.
ТИШЬ *ж* *мн. нет* 1. *bax тишина*; 2. *sakit hava*; *♦ тишь да гладь* *səssizlik, sükut*; **в тиши** 1) *sakit vaxtda*; 2) *sakit yerdə*.
ТКАНЕВЫЙ *прил. anat. fiziol.* *toxuma -i[-i]*; *♦ тканевая терапия* *toxuma terapiyası*.

ТКАНИНА *ж* *xüs.* *parça tikəsi, bir tikə parça* (*mahud və s.*).
ТКАННЫЙ *прич.* *toxunmuş* (*parça*).
ТКАНЫЙ *прил.* *toxunma*; **тканые** узоры *toxunma naxışlar*.
ТКАНЬ *ж* 1. *parça, qumaş; шерстяная ткань* *yun parça*; 2. *anat., fiziol.* *toxuma*; **мышеч-ная ткань** *əzələ toxuması*; 3. *məc.* *əsas, əsas məzmun, məğz*; **ткань** *рассказа* *he-kayənin məğzi*.
ТКАНЬЕ *ср* *мн. нет* 1. *toxuma, toxunma*; 2. *сбир.* *toxunma şeylər, parçalar*; **тканье** *тонкой работы* *zərif parçalar*.
ТКАНЬЕВЫЙ *прил.* *toxunmuş, toxunma, naxışlı*.
ТКАТЬ *несов.* 1. *toxumaq*; 2. *hərmək*; **паук** *ткёт паутину* *hürümçək tor hörür*; 3. *məc.* *yaratmaq*.
ТКАТЬСЯ *несов.* *toxunmaq* (*parça*).
ТКАЦКИЙ *прил.* *toxuma -i[-i]*, *toxucu* (*luq*) *-i[-i]*; **ткацкий станок** *toxuma dəzgahı*; **ткацкое** дело *toxuculuq*.
ТКАЦКО-ПРЯДИЛЬНЫЙ *прил.* *toxuma -əyirmə -i[-i]*; *toxucu-əyirici*; **ткацко-прядельная фабрика** *toxuma-əyirmə fabriki*.
ТКАЧ *м* *toxucu, culfa*.
ТКАЧЕСТВО *ср* *мн. нет* *toxuculuq, culfaliq*.
ТКАЧИХА *ж* *bax ткач*.
ТКНУТЬ *однокр.* *bax тыкать I*; *♦ ткнуть носом кого во что* *gözünə soxmaq*.
ТКНУТЬСЯ *сов.* 1. *однокр.* *bax тыкаться I 1-ci mənadada*; 2. *bax толкнуться*.
ТЛЕН *м* *мн. нет* *köhn.* 1. *bax тление*; 2. *çü-rüntü, çürük şey, puç şey, fani*.
ТЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* *köhn.* 1. *çürümə, po-zulma, xarab olma*; 2. *yavaş-yavaş yanma, alovşuz yanma, közərmə, közərti*.
ТЛЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* *köhn.* *puçluq, fa-nilik, müvəqqətilik*.
ТЛЕННЫЙ *прил.* *köhn.* *fani, müvəqqəti*.
ТЛЕТВОРНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. *köhn.* *müh-liklik*; 2. *məc.* *zərərlilik, pozuculuq*.
ТЛЕТВОРНЫЙ *прил.* 1. *köhn.* *çürüdücü, məhvedici, mühlik*; 2. *məc.* *zərərlı, pozucu*.
ТЛЕТЬ *несов.* 1. *çürümək, xarab olmaq, po-zulmaq, çürüyüb dağılmaq*; 2. *yavaş-yavaş yanmaq, alovşuz yanmaq; zəif közərmək*; 3. *məc.* *qalmaq, gizli halda qalmaq* (*ya-şamaq*).

ТЛЕТЬСЯ *несов. köhn.* bax **тлеть** 2-ci və 3-cü mənalarda.

ТЛИТЬ *несов. köhn.* çürütmək, korlamaq, xarab etmək, pozmaq.

ТЛИТЬСЯ *несов. köhn.* 1. çürüdülmək, korlanmaq, xarab edilmək; 2. bax **тлеть** 2-ci və 3-cü mənalarda.

ТЛЯ *ж. к. т. мөнәһә (bitki biti).*

ТМНН *м. мн. нет* **бот.** zirə.

ТМНННН *прил.* 1. zirə -[i-]; **тмнные** семена zirə toxumu; 2. zirəli, zirə qatılmış.

ТМНТЬ *несов. köhn.* qaraltmaq.

ТМНТЬСЯ *несов. köhn.* qaranlıqlaşmaq, qaraltmaq, tutulmaq, tutqunlaşmaq.

ТО I союз 1. onda, o vaxt; **если так, то я не согласен** elə isə, onda mən razı deyiləm; 2. **gah; то снег, то дождь идёт** gah qar, gah yağış yağır; **а то 1)** yoxsa, əks halda, əks təqdirdə; 2) **həqiqətdə isə, əslində isə;** 3) **bəlkə; а то скушали бы ещё немножко** bəlkə bir az da yeyəsiniz; **а не то** əks təqdirdə, əks halda, yoxsa; **и то о да (ki);** **осталось одно яблоко, и то гнилое** birçə alma qalmışdır, o da (ki) çürük; **то и дело** bax **дело; а то нет?** bəs necə? **не то** yoxsa.

ТО II мест. ср. о; в то время o zaman.

ТО III част. I. isə; **кто-то** kim isə; **где-то** harada isə; **что-то** nə isə; 2. **ki; всех-то** hamısını **ki** görmüşdür (görmüşəm); **он работу-то закончил** o, işini **ki** görüb qurtarmışdır; 3. **elə, hələ; тебя-то мне и надо** mənə elə sən lazımsan.

ТО БИШЬ *дан.* bax **то есть.**

ТОВАР *м. I.* əmtəə; mal, məta; **товар лицом** **показать** bir şeyin yaxşı tərəfini göstərmək.

ТОВАРИЩ *м. I.* yoldaş; 2. *köhn.* köməkçi, müavin.

ТОВАРИЩЕСКИЙ *прил.* 1. yoldaşlıq -[i-]; **товарищеские отношения** yoldaşlıq münasibəti; 2. *idm.* qeyri-rəsmi, yoldaşlıq -[i-]; **товарищеский суд** yoldaşlıq məhkəməsi.

ТОВАРИЩЕСТВО *ср. I.* yoldaşlıq; 2. şirkət, cəmiyyət; 3. şəriklik, ortaqlıq.

ТОВАРКА *ж. дан. köhn.* qadın (qız) yoldaş; 2. rəfiqə, bacılıq.

ТОВАРНСТЬ *ж. мн. нет* *iqт.* əmtəəlik, satlıq (bazar ehtiyacı üçün əmtəə istehsalatına qabiliyyəti).

ТОВАРННН *прил.* 1. mal -[i-]; **товарный склад** mal anbarı; 2. yük -u[-ü]; **товарный вагон** yük vaqonu; 3. *iqт.* əmtəə-i[-i]; əmtəəlik; satlıq, satış üçün (olan); bazara çıxarılan; **товарный хлеб** satlıq taxıl.

ТОВАРОВЕД *м.* əmtəəşünas, əmtəəçi.

ТОВАРОВЕДЕНИЕ *ср. мн. нет* əmtəəşünaslıq, əmtəəçilik.

ТОВАРОВЕДННН *прил.* əmtəəşünaslıq -[i-].

ТОВАРОВЕДЧЕСКИЙ *прил.* əmtəəşünaslıq -[i-].

ТОВАРООБМЁН *м. мн. нет* əmtəə (mal) mübadiləsi, maldəyişmə.

ТОВАРООБОРОТ *м. мн. нет* əmtəə dövriyyəsi, mal dövriyyəsi.

ТОВАРООБРАЩЕНИЕ *ср. мн. нет* *iqт.* əmtəə tədavülü.

ТОВАРООТПРАВИТЕЛЬ *м.* mal göndərən, yük göndərən.

ТОВАРО-ПАССАЖИРСКИЙ *прил. d. y.* yük-sərnişin -[i-]; **товаро-пассажирский поезд** yük-sərnişin qatarı.

ТОВАРОПОЛУЧАТЕЛЬ *м.* mal alan, mal sahibi, göndərilən malı almalı olan.

ТОВАРОПРОВОДЩИЙ *прил. iqт.* mal yeridən, mali istehsalatdan istehlakçılara çatdırən (taşılaraq).

ТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЬ *м. iqт.* əmtəə (mal) istehsal edən, əmtəə (mal) istehsalçısı.

ТОГА *ж.* bürüncək, ehrəm (qədim romalıların bədənəlinə sarıdıqları parça; üst geyimi); **рядиться в тогу (кого-чего)** özünü yaxşı qələmə verməyə çalışmaq, özünü məsum göstərməyə çalışmaq; **рядиться в тогу героя** özünü qəhrəman kimi göstərməyə çalışmaq.

ТОГДА *нареч.* onda, o vaxt, o zaman; **тогда как** halbuki, ...baxmayaraq, hərçənd ki...

ТОГДАШНИЙ *прил.* o zamankı, ondakı, o vaxtkı.

ТОГО *дан. I.* **межд.** zad, şey (danışarkən ilişdikdə və ya söz tapmadıqda pauzaları doldurmaq üçün deyilir); 2. **в знач. сказ.** o söz (baş xarəbdir, keştidir, elə şey deyil).

ТО ЕСТЬ союз (vazidə ixtisarı: *т. е.*) 1. yəni; 2. daha doğrusu; **я упал, то есть не упал, а поскользнулся** mən yıxıldım, daha doğrusu, yıxılmadım, sürüşdüm.

ТОЖЕСТВЕННОСТЬ *ж. мн. нет* eyniyyət, eynilik, oxşarlıq, bənzərlik.

ТОЖЕСТВЕНННН *прил.* eyni, oxşar, bənzər, bir-birinin eyni olan; tamamilə oxşar.

ТОЖЕСТВО *ср. I.* eyniyyət, eynilik, oxşarlıq, oxşayış, bənzərlik; 2. *riyaz.* bərabərlik.

ТОЖЕ *нареч. и част.* də, da, dəxi, həmçinin; **я тоже пойду** mən də gedərəm (gedəcəyəm); **он тоже здесь** o da buradadır; **тоже мне шахматист!** o da mənim üçün şahmatçı olub!

ТОЖЕСТВЕННОСТЬ *ж. мн. нет* bax **тождественность.**

ТОЖЕСТВЕНННН bax **тождественный.**

ТОЖЕСТВО bax **тождество.**

ТОК I *м. I. köhn.* axma, tökülme; 2. (*мн. токи*) *köhn.* axın.

ТОК II *м. elek.* cərəyan; **переменный ток** dəyişən cərəyan.

ТОК III *м. (мн. нет)* ciftləşmə yeri, axışma yeri (quşlarda).

ТОК IV *м. (мн. тока)* 1. *к. т.* xırman, xırman meydançası; 2. *овч.* tələ qurulan meydança.

ТОКАЙ *м. мн. нет* tokaı (şərab növü).

ТОКАЙСКОЕ *ср. мн. нет* bax **токай.**

ТОКАРНИЧАТЬ *несов. дан. I.* xarratlıq etmək; 2. tokarlıq (tornaçılıq) etmək.

ТОКАРНИЧИЙ *дан. токарь* söz. *sif.* **токаря** **ремесло** xarratlıq, tokarlıq (tornaçılıq).

ТОКАРННН *прил.* xarrat, tornaçı (tokar) -[i-]; **токарный станок** xarrat (tornaçı) dəzgahı.

ТОКАРНЯ *ж.* xarratxana; tokar (tornaçı) emalatxanası.

ТОКАРЬ *м. (мн. токари и токаря)* 1. xarrat; 2. tokar (tornaçı).

ТОККАТА *ж. mus.* tokkata (dilli musiqi alətləri üçün yazılmış iti çalınan musiqi əsəri).

ТОКМО *köhn.* bax **только.**

ТОКОВАНИЕ *ср. мн. нет* çağırma (bax **токовать**).

ТОКОВАТЬ *несов.* çağırmaq (bəzi erkək quşların xüsusi səslə diş quşları çağırması).

ТОКОВИЩЕ I *ср. овч.* bax **ток III.**

ТОКОВИЩЕ II *ср. arxeol.* qədimdə olmuş xırman yeri qalıqları.

ТОКОЛОГ *м. tib.* mamalıq (tokologiya) mü-təxəssisi.

ТОКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. tib.* tokologiya -[i-]; tokoloji.

ТОКОЛОГИЯ *ж. мн. нет* *tib.* mamalıq elmi, tokologiya.

ТОКОПРИЁМНИК *м. elek. d. y.* cərəyan qəbul edən (kontakt məftilindən elektrovoza və ya motorlu vaqona elektrik cərəyanı nəql edən qurğu).

ТОКОСЬЁМНИК *м.* bax **токоприёмник.**

ТОКСЕМИЯ *ж. tib.* toksemiya (qanın zəhərlənməsi).

ТОКСИКОЗ *м. tib.* toksikoz (bədən zəhərlə maddələrin təsirindən xəstələnməsi).

ТОКСИКОЛОГ *м. xüs.* toksikoloq (toksikologiya mütəxəssisi).

ТОКСИКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. xüs.* toksikologiya -[i-]; toksikoloji.

ТОКСИКОЛОГИЯ *ж. xüs.* toksikologiya (zəhərlərdən bəhs edən elm).

ТОКСИН *м. tib.* zəhər (mikroorqanizmlərin, habelə bəzi heyvanların və bitkilərin törətdikləri zəhərli maddə).

ТОКСИЧЕСКИЙ *прил. xüs.* zəhərli.

ТОКСИЧНОСТЬ *ж. xüs.* zəhərlik, zəhərləmə qabiliyyəti.

ТОКСИЧННН *прил. xüs.* zəhərləyici, zəhərli; **токсичные вещества** zəhərləyici (zəhərli) maddələr.

ТОЛ *м. xüs.* tol (top güllələri və bombaların içində qoyulan partlayıcı maddə).

ТОЛЕВЩИК *м. xüs.* tol ustası (bax **тол**).

ТОЛЕВЫЙ *прил.* tol -[i-]; **тоlden** qayrılmış, tol ilə örtülmüş; **толевая крыша** tolla örtülmüş dam.

ТОЛЕРАНТНОСТЬ *ж. мн. нет* tolerantlıq; bax **терпимость.**

ТОЛЕРАНТННН *köhn.* bax **терпимый.**

ТОЛІКА *ж.;* **о** **малая толка** (некоторая толка) bir qədər, bir az, bir neçə.

ТОЛК I *м. I.* məna, ağıllı söz (fikir); **рассуждать с толком** ağıllı mülahizə yeritmək; **не добиться толку** heç bir məna çıxara bilməmək; 2. **xeıyr, fayda; какой в нём толк?** onun nə xeıyr var? 3. **только** *мн.* **толки** söhbət, danışiq, şayiə, dediqodu; **не придавать значения толкам** şeylərə (danışılana) əhəmiyyət verməmək; 4. *köhn.* təriqət, məzhəb, məslək, cərəyan; **либералы разных толков** müxtəlif cərəyanlara mənsub liberallar; 5. *köhn.* fikir, rəy; **о** **без толку** əbəs, faydasız, naəaq.

ВЗЯТЬ В ТОЛК başa düşmək, anlamaq, bəy-ninə batmaq; **ПОНИМАТЬ (ЗНАТЬ) ТОЛК** başı çıxmaq, yaxşı beləd olmaq, yaxşı başa düş-mək; **ПО ТОЛКАМ (ЧИТАТЬ) (köhn.)** rəvan oxumaq; **СБИТЬ С ТОЛКУ** çaşdırmaq, karıx-dırmaq; **СБИТЬСЯ С ТОЛКУ** çaşmaq, karıx-maq; **С ТОЛКОМ** ağıl ilə; **ДОБИТЬСЯ ТОЛКУ** müsbət nəticə əldə etmək, ağıllı-başlı ca-vab almaq.

ТОЛК II в знач. сказ. *dan.* itələdi; **ТИХОНЬКО** толк ногой ayağı ilə yavaşca itələdi.

ТОЛКАНУТЬ *сов. dan.* bax толкнуть.

ТОЛКАНУТЬСЯ *сов. dan.* bax толкнуться.

ТОЛКАТЕЛЬ *м. tex.* təkənverən, təkənçi.

ТОЛКАТЬ *несов.* 1. itələmək, dürtməklə-mək; 2. *idm.* atmaq, tullamaq; **толкать штангу** ştanq qaldırmaq; **толкать гирию** daş qaldırmaq; 3. *məc. dan.* irəlilətmək, tək-kan vermək, hərəkət vermək, kömək et-mək; **толкать дело вперёд** işi irəlilətmək; 4. *məc.* təhrik etmək, sövq etmək, vadar etmək, səbəb olmaq; **толкать на преступ-ление (кого-н.)** cinayətə sövq (təhrik) et-mək; **толкать в пропасть кого** uçuurma sürükləmək; **толкать в шею** *dan.* kobud-casına qovlamaq.

ТОЛКАТЬСЯ *несов.* 1. itələmək; dürtmələ-mək; 2. itələşmək, dürtmə(k)ləşmək; 3. tək-kan vurmaq; 4. *dan.* soxulmaq, dürtülmək; 5. *dan.* qarını döymək, özünə yol tapmağa çalışmaq; 6. *dan.* veyllənmək, boş-boş gəz-mək, dolaşmaq.

ТОЛКАЧ *м. 1. d. y.* təkənçi, itələyici (*qatarı daldan itələyən köməkçi parovoz*); 2. *məc.* təkənverən, təkənverici, kömək edən; 3. toxmaq, həvəng dəstəsi.

ТОЛКНУТЬ *сов. bax толкать.*

ТОЛКНУТЬСЯ *сов. dan.* bax толкаться 4-cü və 5-ci mənələrdə.

ТОЛКОВАНИЕ *ср.* 1. izah etmək, şərh etmək, təfsir etmək; izah, şərh, təfsir; 2. başa salma, anlatmaq; 3. yozma.

ТОЛКОВАТЕЛЬ *м. 1.* təfsirçi, izahçı, şərhçi; 2. yozan, yozucu; təbirci; 3. *filol.* izahlar, şərhlər toplusu; təfsirnamə.

ТОЛКОВАТЬ *несов.* 1. şərh etmək, izah et-mək, təfsir etmək, məna vermək; 2. anlatmaq, başa salmaq; 3. yozmaq (*yuxunu*); 4. *dan.* söhbət etmək, danışmaq, müzakirə

etmək; **что и толковать** əlbəttə, danış-mağa dəyməz.

ТОЛКОВАТЬСЯ *несов.* 1. izah edilmək, şərh edilmək, təfsir edilmək, məna verilmək; 2. başa salınmaq, anladılmaq; 3. yozulmaq (*yuxu*).

ТОЛКОВИТЫЙ *dan.* bax толковый 1-ci mənədə.

ТОЛКОВНИК *м. köhn.* 1. bax толкователь 2-ci mənədə; 2. *qəd.* dilmanç, tərcüməçi, müərcim.

ТОЛКОВО *нареч.* aydın, adamağıllı, ağıllı; **толково отвечать** aydın cavab vermək.

ТОЛКОВЫЙ *прил.* 1. ağıllı-başlı, fərasətli, işcil, bacarıqlı; 2. *dan.* aydın, başa düşülən, adamağıllı; 3. izahlı; **толковый словарь** izahlı lüğət.

ТОЛКОМ *нареч. dan.* 1. aydın, adamağıllı, ağıllı-başlı; 2. ciddi.

ТОЛКОТНЯ *ж. мн. нет* basabas, basırıq, tünlük, qələbəlik.

ТОЛКУН, ТОЛКУНЧИК *м. mız (böyük də-s-tələr halında havada bir yerdə durmuş kimi görünən xırda milçək).*

ТОЛКУЧИЙ *прил.: толкучий рынок (dan. köhn.)* bax толкучка 2-ci mənədə.

ТОЛКУЧКА *ж. 1. dan.* basabas, tünlük, qələ-bəlik; 2. *dan.* şeytanbazar, alver meydanı, köhnə şeylər satılan bazar.

ТОЛМАЧ *м. qəd.* 1. dilmanç, tərcümən; 2. təfsirçi.

ТОЛМАЧИТЬ *несов.* 1. *qəd.* dilmançlıq et-mək, tərcümənlik etmək; 2. *köhn. dan.* izah etmək, başa salmaq, anlatmaq.

ТОЛОВЫЙ *прил.* *tol* -[i-]; *toldan* (qaynı-mış, düzəldilmiş).

ТОЛÓКА *ж. k. t. mal*-qaranı otarmaq üçün istifadə edilən heriyə qoyulmuş əkin yeri.

ТОЛОКНО *ср. мн. нет* yulaf unu.

ТОЛОКНЯНКА *ж. bot.* ayıqulağı.

ТОЛОКНЯНЫЙ *мәһ.* bax толоканный.

ТОЛОКОННЫЙ *прил.* yulaf unundan hazırlanmış; **толоконный лоб (мәһ.)** gic, sə-feh, axmaq, sarsaq.

ТОЛОЧ *несов.* döymək, əzmək (*həvəngdə*); **толочь воду в ступе** xəlbirlə su daşımaq.

ТОЛОЧЬСЯ *несов. dan.* 1. döyülmək, əzil-mək (*həvəngdə*); 2. *məc. dan.* veyllənmək, avara-avara gəzmək.

ТОЛПА *ж. (мн. толпы)* yığın, dəstə, izdi-ham, güruh, camaat.

ТОЛПИТЬСЯ *несов.* yığılmaq, toplaşmaq.

ТОЛПОЮ, ТОЛПОЮ *нареч.* birlikdə, dəstə ilə, izdihamlı; hamı bir yerdə; elliklə, hamı-lıqla.

ТОЛСТЕННЫЙ *прил. dan.* çox kök.

ТОЛСТЕНЬКИЙ *дан. толстый söz. oxş.*

ТОЛСТЕТЬ *несов.* 1. kökəlmək; 2. yoğun-laşmaq.

ТОЛСТИТЬ *несов. dan.* kök göstərmək; **пи-жак слишком широк и толстит его** pen-cək çox gəndir və onu kök göstərir.

ТОЛСТОБРОХИЙ *прил. dan.* 1. yekəqarın, qarnıyoğun; 2. qarınlı, şişman.

ТОЛСТОБРОШКА *ж. dan.* yekəqarın adam (*və ya şey*).

ТОЛСТОВЕЦ *м. tolstoycu, tolstoyçuluq* tə-rəfdarı (bax толовство).

ТОЛСТОВКА I *ж. tolstovka (üstündən qayıq bağlanan enli, uzun, büzməli üst köynək).*

ТОЛСТОВКА II *ж. tolstoycu qadın.*

ТОЛСТОВСКИЙ *прил.* *tolstoyçuluq* -[i-].

ТОЛСТОВСТВО *ср. мн. нет* *tolstoyçuluq (L.N.Tolstoyun dini-axlaqı nəzəriyyəsi).*

ТОЛСТОВЩИНА *ж. bax толовство.*

ТОЛСТОГОЛЖКА *ж. zool.* 1. iribaş milçək; 2. iribaş kərənək.

ТОЛСТОГОЛОВЫЙ *прил. dan.* yekəbaş, başıyekə.

ТОЛСТОГУБЫЙ *прил.* yekədodaq, lökdodaq.

ТОЛСТОЗУДЫЙ *прил. dan.* qalınquyruq, yekəquyruq (*qoyun*); sağrıqlı (*at və s.*).

ТОЛСТОКОЖЕСТЬ *ж. мн. нет dan.* gönü-qalınlıq, kobudluq, qabalıq, hissizlik.

ТОЛСТОКОЖИЙ *прил.* 1. dərisi qalın, qalındərilili; 2. qalınqabıq, qabıqı qalın; **тол-стокожий арбуз** qalınqabıq qarpız; 3. *суц.* толстокожие *мн. (ед. толстокожее ср)*

qalındərilili heyvanlar (*məc. fil, kərgədan və s.*); 4. *məc.* gönüqalın, kobud, qaba, hissiz.

ТОЛСТОКОРЫЙ *прил.* qalınqabıq, qabıqı qalın.

ТОЛСТОМОРДЫЙ *прил. dan.* yekəsifət.

ТОЛСТОМЯСЫЙ *прил. dan.* ətli, kök.

ТОЛСТОНОГИЙ *прил.* yoğunqıç, yoğun-baldr.

ТОЛСТОНОЖКА *ж. 1. dan.* yoğunbaldr (*qadın, qız*); 2. *zool.* zərqanadlı böcək.

ТОЛСТОНОСЫЙ *прил.* 1. kiftəburun, yekəburun, enliburun; 2. enlidimdik, yastı-dimdik (*ördək və s. haqqında*).

ТОЛСТОПУЗЫЙ *прил. dan.* yekəqarın, şiş-qarın, qarnıyoğun.

ТОЛСТОРОЖИЙ *прил. dan.* enlisifət, yekə-sifət.

ТОЛСТОРЫЛЫЙ *прил. dan.* yekəsifət, iri-sifət, yekəburun.

ТОЛСТОСТЕННЫЙ *прил.* divarı qalın, qalın divarlı.

ТОЛСТОСУМ *м. köhn. nifr.* pullu, varlı, döv-lətli, varlı işbaz (sahibkar).

ТОЛСТОТА *ж. dan.* bax толщина (2-ci mənədə).

ТОЛСТОТЕЛЫЙ *прил.* yoğun bədənli, bə-dəni yoğun.

ТОЛСТОТНЫЙ *прил. xüs.* yoğunluqölçən, qalınluqölçən; **толстотный циркуль** qalın-lıq (yoğunluq) ölçən pərgar.

ТОЛСТОШЕИЙ *прил.* boynuyğun, qalın-peysər.

ТОЛСТОШЕЯ *ж. и м. dan.* boynuyğun adam.

ТОЛСТУН *м. 1. мәһ.* bax толстяк; 2. *zool.* meyvə biti.

ТОЛСТУНЬЯ *ж. мәһ.* bax толстуха.

ТОЛСТУХА *ж. dan.* kök qadın, kök arvad.

ТОЛСТУШКА *ж. dan.* толстуха *söz. kiç. və oxş.*

ТОЛСТУШИЙ *прил. dan.* çox yoğun (*ağac və s.*); çox qalın (*kitab və s.*); şişman.

ТОЛСТЫЙ *прил. dan.* 1. yoğun, kök, toş-qun, şişman; dolğun; 2. qalın; **толстый журнал (ədəb.)** qalın jurnal (*aylıq ədəbi-bədii və ictimai-siyasi məcmua*); **толстый карман (кошелёк, кошна)** 1) pulla dolu cib; 2) pullu, dövletli, varlı; **тонкий намёк на толстые обстоятельства (kin.)** arifə işarə; **толстая книжка anat.** yoğun bağırsaq.

ТОЛСТЯК *м. kök kişi, şişman adam.*

ТОЛСТЯНКОВЫЕ *мн. (ед. толстянковое ср) bot.* dovşankələmi fəsiləsi.

ТОЛСТЯЧКА *ж. dan.* bax толстуха.

ТОЛУОЛ *м. мн. нет kim.* toluol (*daş kömür və neft qalıqlarından alınan etirli maye, karbohidrogen*).

ТОЛЧЕНИЕ *ср. мн. нет* döymə, üyütmə, əzmə; döyülmə, üyüdülmə, əzilmə (*həvəngdə*).

ТОЛЧЁННЫЙ прич. döyülmüş, üyüdülmüş, əzilmiş (həvəngdə).

ТОЛЧЁНЫЙ прил. üyüdülmüş, döyülmüş, əzilmiş.

ТОЛЧЕЙ ж 1. *dan.* basabas, tünlük; 2. *xüs.* dibək, ding.

ТОЛЧОК м (мн. толчки) 1. *тəkan*; *дaтə* толчок *təkan* vermək; 2. sarsıntı, sədəmə; *пoдzемные толчки* yeraltı *təkanlar*; 3. itələmə, zərbə, vuruş; 4. *məc.* səbəb, təhrik, təşviq.

ТОЛЩА ж 1. qalınlıq; 2. qalın təbəqə, qalın lay; 3. *məc.* dərinlik, içərilər; *в толще народных масс* xalq kütlələri içərisində.

ТОЛЩЕ срав. ст. к толстый 1. daha yox, daha qalın; 2. daha kök.

ТОЛЩИНА ж мн. *нет* 1. qalınlıq; 2. köklük, yoğunluq.

ТОЛЩИНКА ж 1. *dan.* bir şeyin yoğun (qalın) tərəfi; 2. döşəkcə, yastıqca.

ТОЛЬ м мн. *нет* *xüs.* *тол* (damlara çəkmək üçün *islanmayan qatranlı karton*).

ТОЛЬКО 1. *нареч.* ancaq, yalnız, fəqət; *только он может решить этот вопрос* bu məsələni ancaq o həll edə bilər; 2. *нареч.* hələ; *все готовы, а он только начал одеваться* hamı hazırdır, o isə hələ indi geyinməyə başlamışdır; *это только начало* bu hələ başlanğıcdır; 3. *союз* amma, lakin, ancaq; *я согласен ехать, только не сейчас* mən getməyə razıyam, amma (ancaq) indi yox; 4. *союз* ...kimi; *только скажешь, я приду* sən deyən kimi mən gələcəm; *как только придешь, телеграфируй* çatan kimi teleqram vur; 5. *част.* ("бы" *hissəciyi ilə*) bircə...; *только бы уехать* bircə çıxıb getsəydim (yola düşsəydim); *о не только...*, *но и...* nəinki..., *həttə...*, (bəlkə..., *həbələ...*); *наши успехи имеют не только внутреннее, но и международное значение* müvəffəqiyyətlərimizin nəinki daxili, həttə beynəlxalq əhəmiyyəti vardır; *только и всего* ancaq, ancaq bu, vəssəlam; *только только 1)* az qala, *indicə-indicə*; 2) *indicə, yenicə, təzəcə*; *только что* təzəcə, *indicə*, bu saat; *только что не* bircə eybi var..., *bircə şeyi çatmır...*

ТОМ м (мн. тома) cild.

ТОМАГАВК м томагавк (Şimali Amerika hindilərinə döyüş baltası).

ТОМАН бах туман II.

ТОМАСШЛАК м томашлак (fosfor gübrəsi kimi işlənən çuqun və polad şlakı).

ТОМАТ м (мн. томаты) tomat, pomidor, pomidor şirəsi.

ТОМАТНЫЙ тоmat söz. *sif.*; **ТОМАТНЫЙ** сок tomat (pomidor) şirəsi.

ТОМБУЙ м *dəniz.* tombuy (signal üzgəci, salınmış lövbərin yerini göstərmək üçün suya buraxılan çəlləkşəkilli üzgəc).

ТОМНИК м том söz. *kiç.*

ТОМИЛЬНЫЙ прил. *xüs.* pörtmə -[i-].

ТОМИЛЬЩИК м *tex.* dəmirdən polad almaqla məşğul olan fəhlə.

ТОМИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. *нет* yoruculuq, üzücülük, usandırıcılıq.

ТОМИТЕЛЬНЫЙ прил. yorucu, üzücü, usandırıcı.

ТОМИТЬ *несов.* 1. yormaq, üzmək, əldən salmaq, usandırmmaq, canını üzmək; 2. əzab vermək, əziyyət vermək, incitmək; 3. *asp.* pörtmək; 4. qatranlamaq, qatran hopdurmaq; 5. *tex.* metalı qızdırıb yumşaq (döyülə biləcək) hala salmaq; 6. *tex.* dəmirdən polad almaq.

ТОМИТЬСЯ *несов.* 1. yorulmaq, üzülmək, əldən düşmək, canı üzülmək, usanmaq; 2. əziyyət çəkmək, əzab çəkmək, iztirab çəkmək; 3. həsrət çəkmək; 4. *asp.* pörtülmək, yumşalmaq, dəmdə bişmək.

ТОМИЕНИЕ ср мн. *нет* 1. yorma, yorulma; üzmə, üzülmə; əldən salma, əldən düşmə, canını üzmə, canı üzülmə; 2. əzab çəkmə, əziyyət çəkmə; 3. yorğunluq, üzgünlük, əzab, əziyyət; *нравственное томление* mənəvi əzab; 4. həsrət; 5. *asp.* pörtmə, pörtülmə, dəmdə bişmə (bişirilmə); 6. *xüs.* qatranlama, qatranlanma, qatran hopdurma; 7. *tex.* dəmiri qızdırıb yumşaltma; 8. *tex.* dəmirdən polad hazırlama (hazırlanma).

ТОМЛЕННЫЙ прич. 1. yorulmuş, üzülmüş, əldən düşmüş, taqətdən düşmüş; üzgün; 2. *asp.* pörtülmüş; 3. *xüs.* qatranlanmış, qatran hopdurulmuş; 4. *tex.* yumşaldılmış (dəmir).

ТОМЛЕННЫЙ прил. *бах* томлennyй 2-ci, 3-cü və 4-cü mənələrdə.

ТОМЛЯНКА ж мн. *нет* *tex.* qızdırılmış dəmirdən alınan polad.

ТОМНО нареч. 1. süzgün-süzgün, xumar-xumar, xumarlana-xumarlana (baxmaq, demək və s.); 2. yorğun-yorğun.

ТОМНОСТЬ ж мн. *нет* 1. xumarlıq, süzgünlük; 2. yorğunluq, halsızlıq, əzginlik.

ТОМНЫЙ прил. 1. yorğun, əzgin, halsız; 2. xumar, süzgün; **ТОМНЫЙ** взгляд süzgün baxış; 3. *köhn.* ağır, üzüntülü.

ТОМОША ж мн. *нет* *məh.* əlləşmə, vurnuxma, özünü oraya-buraya vurma.

ТОМОШИТЬСЯ *несов.* *məh.* əlləşmək, çalışmaq, vurnuxmaq, özünü oraya-buraya vurmaq.

ТОМПАК м мн. *нет* *xüs.* tompak (mis ilə sink əritisi; *bürünc növü*).

ТОМПАКОВЫЙ прил. tompak -[i-]; tompakdan qayrılmış.

ТОН м (мн. тоны и тона) ton (1. *mus.* səs pərdəsi; 2. *avaz, səs, intonasiya*; 3. *rəss.* boyaların, rəngin keyfiyyəti, fərq incəliyi; 4. *məc.* tərz, üslub, əda, rəftar); *о задать тон 1)* ton vermək (*xorda*); 2) *məc.* rəhbər rol oynamaq (*bir işdə*); *попасть в тон* yerinə düşmək; *тоном ниже* bir qədər sakit; *тоном выше* bir qədər həyəcanla; *хороший тон* təbiiylilik, nəzakət; *снизить (сбавить, понизить) тон* səsinə alçalmaq, sakit danışmaq.

ТОНАЛЬНОСТЬ ж мн. *нет* *mus.* tonallıq (*musiqi əsərinin əsasını təşkil edən hər bir gamma*).

ТОНАЛЬНЫЙ прил. ton -[i-].

ТОНЕВОЙ тона söz. *sif.*

ТОНЕНЬКИЙ тонкий söz. *kiç.* və *oxş.* çox nazik, incə.

ТОНЗИЛИТ м *tib.* tonsilit (*badamciqların iltihabı*).

ТОНЗУРА ж katolik ruhanilərinin başında qırılmış yer.

ТОНИЗАЦИЯ ж мн. *нет* *fiziol.* canlandırma, fəaliyyətə gətirmə; canlandırılma, fəaliyyətə gətirilmə.

ТОНИЗИРОВАННЫЙ прич. *fiziol.* canlandırılmış, fəaliyyətə gətirilmiş.

ТОНИЗИРОВАТЬ сов. и *несов.* *fiziol.* canlandırmaq, fəaliyyətə gətirmək, həyat tonusunu qaldırmaq.

ТОНИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* *fiziol.* canlandırılmaq, fəaliyyətə gətirilmək, həyat tonusu qaldırılmaq.

ТОНИКА ж *mus.* tonika (1. *qammanın birinci tonu*; 2. *qammanın birinci tonu üzərində düzəldilən üç səs*).

ТОНИНА ж мн. *нет* *dan.* 1. naziklik; 2. *məc.* zəriflik, incəlik.

ТОНИРОВАНИЕ ср ton vermə.

ТОНИРОВАТЬ *несов.* *köhn.* *dan.* ton vermək, yol göstərmək, nümunə olmaq.

ТОНИРОВАТЬСЯ *несов.* ton verilmək; yol göstərilmək.

ТОНИРОВКА ж *бах* тонирование.

ТОНИЧЕСКИЙ I прил. 1. *ədəb.* tonik (vurgulu və vurgusuz hecaların növbələnməsi əsasında qurulmuş); **ТОНИЧЕСКИЙ** стих tonik şeir; 2. *mus.* tonika -[ü-].

ТОНИЧЕСКИЙ II прил. *tib.*, *fiziol.* tonusverici, canlandırıcı, möhkəmləndirici, fəaliyyətə gətirici; **ТОНИЧЕСКИЕ** средства tonusverici dərmanlar.

ТОНКИЙ прил. 1. nazik; 2. incə, zərif; **ТОНКИЙ** голос incə səs; 3. *məc.* həssas, iti (*qu-laq, göz*); 4. mahir, usta, incədən incəni seçən; 5. *dan.* hiyləgər, zirək, hərif; *о тонкий сон* sərcə yuxusu; *кишка тонка у козо* *бах* *кишка*.

ТОНКО нареч. 1. nazik; 2. incə, incəliklə, incədən-incəyə; 3. *mus.* ustalıqla, məharətlə; 4. *məc.* ədəblə, nəzakətlə.

ТОНКО... *mürəkkəb sözlərin* "nazik", "incə", "zərif" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, *məs.*: **ТОНКОКОЖИЙ** (nazikdəril); **тонкорунный** (zərifyunlu).

ТОНКОБРОВЫЙ прил. qələmqaş, nazikqaş.

ТОНКОВОЛОКНИСТЫЙ прил. *xüs.* incəlifli, naziklifli.

ТОНКОГРУДЫЙ прил. *бах* *узкогрудый*.

ТОНКОЗЕРНИСТЫЙ *xüs.* *бах* *мелкозернистый*.

ТОНКОКОЖИЙ прил. 1. nazikqabıq, qabıqı nazik (*meyvə*); 2. zərifdəril (*sifət*).

ТОНКОКОРЫЙ прил. nazikqabıq.

ТОНКОЛИСТОВОЙ прил. *xüs.* naziktəbə-qəli (*prokat*).

ТОНКОНОГИЙ прил. nazikqıçlı, nazikbal-dır.

ТОНКОПАЛЫЙ прил. nazikbarmaq(lı).

ТОНКОПРЯД м *zool.* naziktəxuyan (*kəpə-nək*).

ТОНКОПРЯДЕНИЕ ср мн. *нет* *xüs.* son ayırma; *iplik ayırma işinin son prosesi*.

qabarmaq; 3. tüklerini qabartmaq; 4. *məh. məc.* lovğalanmaq, təşəxxüs satmaq.
ТОПОТ *м. мн. нет* tappılı (ayaq səsi).
ТОПОТАТЬ *несов. дан.* 1. ayaqlarını tappıldada-tappıldada yerimək; 2. bax **топать**.
ТОПОТНЯ *ж. мн. нет дан.* 1. ayaq tappılı-tısı; 2. ayaqlarını tappıldadaraq oynama.
ТОПОЧНЫЙ *прил. xüs.* odluc -i[-i]; **топочная дверка** odluc qapısı.
ТОПСЕЛЬ *м. дан.* üçbucaqlı yelkən.
ТОПТАНИЕ *ср. мн. нет* 1. tapdalama, ayaqlama; 2. ayaq döymə.
ТОПТАННЫЙ *прич.* tapdalanmış, ayaqlanmış, ayaqlanıb əzilmiş.
ТОПТАТЬ *несов.* 1. tapdalamaq, ayaqlamaq; 2. cirklətmək, bulamaq (ayaqları ilə); 3. ayaqlayıb əzmək, ayaqla basmaq, ayaqla basıb əzmək; 4. geyib köhnəltmək (ayaq-qabını).
ТОПТАТЬСЯ *несов.* 1. tappıldatmaq, ayaqlarını yerə vurmaq, bir ayağını götürüb o biri ayağını qoymaq; 2. bax **торчать** 2-ci mənadada; 3. tapdalanmaq, ayaqlanmaq; ayaq altında əzilmək; 4. **топтаться на месте** yerində saymaq (irəli getməmək, bir yerdə durmaq).
ТОПТЫГ *м. folk.* ayı lələ (rus nağıllarında ayının ləqəbi).
ТОПЧАК *м. k. t.* bax **привод** 3-cü mənada.
ТОПЧАН *м. 1.* (xat) (yatmaq üçün); 2. xüs. altlıq (arı pətəyində).
ТОПЧИЛО *ср. xüs.* təkne; çən (içərisində üzüm ətmək üçün).
ТОПЫРИТЬ *несов. дан.* bax **топорщить**.
ТОПЫРИТЬСЯ *несов. дан.* bax **топорщиться** 1-ci və 2-ci mənələrdə.
ТОПЯ *ж.* bataqlıq, bataq yer.
ТОР *ж.* tövrat (yəhudilərin dini kitabı).
ТОРБА *ж.* torba, kisə.
ТОРБАЗА bax **торбаса**.
ТОРБАН *м.* torban (barmaqla çalınan simli musiqi aləti).
ТОРБАСА, ТОРБАЗА, ТОРБАСЫ *мн.* torbasa (maral dərisindən yüngül uzunboğaz çəkmə).
ТОРБОЧКА *ж. дан.* balaca torba.
ТОРГ *м.* 1. alver, ticarət, alver etmə; 2. qiymət danışma, sövdələşmə, bazarlıq, sövdə; 3. köhn. bazar; 4. *мн. торги* müzayidə,

hərrac, torq; **продать с торгов** müzayidə ilə satmaq, hərraca qoymaq.
ТОРГ *м. (мн. торги) tic.* ticarət təşkilatı, ticarət idarəsi.
ТОРГАН *м. nifr.* 1. alverçi, çərçi; 2. *мәс.* xırdaçı, qəpikgüden.
ТОРГАНШЕСКИЙ *прил. nifr.* alverçi -i[-i]; **торганшеский подход к делу** məsələyə alverçi kimi yanaşma.
ТОРГАНШЕСТВО *ср. nifr.* 1. alverçilik, çərçilik; 2. xırdaçılıq.
ТОРГАНШЕСТВОВАТЬ *несов. дан.* 1. alver etmək; 2. *мәс.* vicdanını satmaq.
ТОРГОВАТЬ *несов.* 1. alver etmək, ticarət etmək; alverlə məşğul olmaq, ticarətlə məşğul olmaq; 2. qiymət danışmaq, sövdələşmək.
ТОРГОВАТЬСЯ *несов.* 1. qiymətləşmək, qiymət danışmaq; 2. *мәс. дан.* çənələşmək, mübahisə etmək.
ТОРГОВЕЦ *м. (мн. торговцы)* alverçi, tacir; ticarətçi.
ТОРГОВКА *ж. köhn.* alverçi, küçə alverçisi (qadın).
ТОРГОВЛЯ *ж. мн. нет* alver, ticarət.
ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННЫЙ *прил.* ticarət-sənaye -i[-i]; **торгово-промышленный банк** ticarət-sənaye bankı.
ТОРГОВЫЙ *прил.* ticarət -i[-i]; **торговый договор** ticarət müqaviləsi; 4. **торговая казнь** *тар. qədim Rusiyada:* cinayətkarı adətən bazarda camaat qabağında qamçı ilə döyməklə cəzalandırma.
ТОРГПРЕД *м. (торговый представитель)* ticarət nümayəndəsi (xarici ölkədə).
ТОРГПРЕДСТВО *ср. (торговое представительство)* ticarət nümayəndəliyi (xarici ölkədə).
ТОРЕАДОР *м.* toreador (İspaniyada öküz döyüşündə: öküzə qılıncla son zərbəni vurub öldürən korrida iştirakçısı).
ТОРЕАДОРСКИЙ *прил.* toreador -i[-i].
ТОРЕЦ *м. (мн. торцы)* xüs. 1. köndələnə kəsilmiş tir, dirək; 2. xüs. şalbanbaşı (küçələrə döşəmək üçün); 3. şalbanbaşı döşənmiş küçə.
ТОРЖЕСТВЕННИК *м. ədəb. тар.* mədhiyyə, tərifnamə.
ТОРЖЕСТВЕННО *нареч.* 1. təntənə ilə, təntənəli surətdə; təmtəraqqla, dəbdəbə ilə; 2. təkəbbürlü, qürurla, təmkinlə, vüqarla.

ТОРЖЕСТВЕННОСТЬ *ж. мн. нет* 1. təntənə, dəbdəbə, təmtəraq; 2. əzəmət, həşəmət, ehtişam; 3. təkəbbür, qürur, təmkin, ciddiyət, vüqar.
ТОРЖЕСТВЕННЫЙ *прил.* 1. təntənəli, dəbdəbəli, təmtəraqqlı; **торжественное собрание** təntənəli iclas; 2. əzəmətli, həşəmətli; 3. təkəbbürlü, məğrur, təmkinli, vüqarlı; 4. sarsılmaz, müqəddəs; **торжественная клятва** müqəddəs and.
ТОРЖЕСТВО *ср.* 1. təntənə, şadlıq, şadyanahlıq, şənlik, bayram; 2. qələbə, zəfər, zəfər bayramı; **торжество над врагом** düşmən üzərində qələbə; 3. sevinc, ruh yüksəkliyi; 4. **торжество** ruh yüksəkliyi ilə.
ТОРЖЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. şənlik etmək, şadlıq etmək, bayram etmək; 2. zəfər çalmaq, qələbə çalmaq, qalib gəlmək, müvəffəqiyyət (uğur) qazanmaq; **торжествовать над врагом** düşmən üzərində qələbə çalmaq.
ТОРЖЕСТВУЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. bayram edən, şadlıq edən, şadyanahlıq edən; 2. qalib, qələbə çalan, zəfər çalan; 3. *мәс.* qalibiyyətli, müzəffər; təntənəli, qalibənə.
ТОРЖИЩЕ *ср.* 1. qəd. bazar; 2. *мәс.* kəşməşə, hangamə.
ТОРИ *м. нескл.* (siyasi) tori (1. İngiltərədə: indiki konservatorlar (mühafizəkarlar) partiyasının əsasını təşkil etmiş olan siyasi partiyanın adı; 2. konservatorlar (mühafizəkarlar) partiyası; 3. konservatorlar (mühafizəkarlar) partiyasının üzvü).
ТОРИЕВЫЙ *прил.* kim. torium -i[-i]; toriumlu.
ТОРИЗМ *м. мн. нет* (siyasi) torizm (tori partiyasının ideologiyası və siyasəti).
ТОРИЙ *м. мн. нет* kim. torium (kimyəvi element, metal).
ТОРИСТЫЙ *прил.* toriumlu, tərkibində torium olan, toriumlu.
ТОРИТ *м.* torit (torium istehsal edilən nadir radioaktiv mineral).
ТОРИТЬ *несов. məh.* bax **проторять**.
ТОРИЦА *ж. мн. нет* bot. 1. dəliotu, quduzotu; 2. dəliotu (quduzotu) toxumu.
ТОРИЧЕЛЛИНЕВА: торичеллиева пустота *физ.* Toricelli boşluğu.
ТОРИЧНЫЙ *прил.* bot. dəliotu -u[-ü]; **торичное семя** dəliotu (quduzotu) tumu.

ТОРКАТЬ *несов. məh.* 1. itələmək; 2. dartmaq, dartdırmaq.
ТОРКАТЬСЯ *несов. məh.* 1. bir-birini itələmək; 2. dartdırmaq; 3. döymək, taqqudatmaq (qarını).
ТОРКНУТЬ *сов.* bax **торкать**.
ТОРКНУТЬСЯ *сов.* bax **торкаться**.
ТОРКРЕТ *м.* bax **торкретирование**.
ТОРКРЕТИРОВАНИЕ *ср. xüs.* torkretləmə (xüsusi pnevmatik aparatın təzyiqi ilə bir səth üzərinə sement məhlulu verilməsi üsulu).
ТОРКРЕТИРОВАТЬ *сов. и несов.* torkretləmək (bax **торкретирование**).
ТОРКРЕТНЫЙ *прил.* torkret -i[-i].
ТОРМАШКИ: **вверх тормашками** *дан.* kələmayallaq, başı üstə, təpəsi üstə (gəlmək).
ТОРМОЖЕНИЕ *ср. xüs.* 1. tormozlama, dayandırma; tormozlanma, dayandırılma; 2. ləngimə.
ТОРМОЗ *м. 1. (мн. тормоза) tex.* tormoz, əyləc; 2. *(мн. тормозы) мәс.* əngəl, maneə; 4. **на тормозах** (ехать, спускаться) tormozlayaraq, hərəkəti yavaşdıraraq (getmək, enmək).
ТОРМОЗИЛЬЩИК *м. дан.* süründürücü, işi ləngidən, işə mane olan adam.
ТОРМОЗИТЬ *несов.* 1. tormozlamaq, dayandırmaq; 2. *мәс.* ləngitmək, maneə olmaq, əngəl çıxartmaq (törməmək).
ТОРМОЗИТЬСЯ *несов.* 1. tormozlanmaq, hərəkətini yavaşdırmaq; 2. *мәс.* ləngidilmək, dayandırılmaq, süründürülmək.
ТОРМОЗНОЙ *прил.* tex. tormoz -i[-i]; **тормозной кран** tormoz, əyləc kranı.
ТОРМОШИТЬ *несов. дан.* 1. dartmaq, dartdırmaq; 2. *мәс.* tənə gətirmək, zinhara gətirmək, zara gətirmək, cana gətirmək.
ТОРМОШИТЬСЯ *несов. дан.* dartılmaq, dartdırılmaq.
ТОРНАДО *м. нескл.* tufan, qasırğa (əksərən, Şimali Amerikada).
ТОРНЫЙ *прил.* 1. tapdaq, düz, hamar, işlənmiş (yol); 2. *мәс.* ən adi, şablon; 4. **пойти по торной дорожке** ən asan yol seçmək, ən asan yolla getmək.
ТОРОВАТОСТЬ *ж. мн. нет* *дан.* 1. əliaçıqlıq, səxavət, comərdlik; 2. *мәс.* çeviklik, ziriklik.
ТОРОВАТЫЙ *прил. дан.* 1. əliaçıq, səxavətli, comərd; 2. *мәс.* çevik, zirək.

ТОРОКА́ *ед. нет* xüs. qancığa qayışı (və hərdə).

ТОРОПА́ТЬ *несов.* 1. tələsdirmək, qısnamaq; 2. sürətləndirmək, tezləşdirmək, lap yaxınlaşdırmaq.

ТОРОПА́ТЬСЯ *несов.* tələsmək; **♦ не торопясь** asta-asta, qərardan getməyərək, tələsmədən.

ТОРОПКИ́Й *прил. мäh.* 1. tələsən; 2. səbirsiz, hövsələsiz.

ТОРОПЛИ́ВО *нареч.* tez, tələsik, cəld; tələsə-tələsə, tez-tez; **торопливо говорить** tez-tez danışmaq.

ТОРОПЛИ́ВОСТЬ *ж мн. нет* tələsmə, tələskənlik, hövsələsizlik.

ТОРОПЛИ́ВЫЙ *прил.* 1. çox tələsik, tələskən, hövsələsiz; 2. tez-tələsik, cəld.

ТОРОПЫ́ГА *м и ж dan.* çox tələsən adam, tələskən adam, həmişə tələsən adam, səbirsiz adam.

ТОРОС, ТОРОС *м (мн. торосы и тороса)* buz yığını, buz kütləsi, buz qalağı (*qütb dənizlərində*).

ТОРОСИ́СТЫЙ *прил.* buz yığınları ilə örtülü, buz kütləsi ilə dolu; **торосистое пространство** buz kütləsi ilə örtülü sahə.

ТОРОСИ́ТЬ *несов.* qalaqlamaq, bir-birinin üstünə yığmaq, qalaq-qalaq etmək (*buz kütləsini*).

ТОРОСИ́ТЬСЯ *несов.* qalaqlamaq, bir-birinin üstünə yığılmaq, qalaq-qalaq yığılmaq (*buz kütləsi*).

ТОРОСОВЫ́Й *прил.* buz yığınları (parçaları) -i[-ı].

ТОРОЧИ́ТЬ *несов.* 1. yəhərin tərkinə bağlamaq, qancığa bağlamaq; 2. xüs. haşiyə tutmaq, ...kənarına tikmək.

ТОРОЧИ́ТЬСЯ *несов.* 1. yəhərin tərkinə bağlanmaq, qancığa bağlanmaq; 2. xüs. haşiyə tutulmaq, ...kənarına tikilmək.

ТОРОШЕ́НИЕ *ср мн. нет* qalaqlama, qalaqlanma; qalaq-qalaq yığma (yığılma) (*buz kütləsi*).

ТОРПЕ́ДА *ж* torpəda (1. *öz-özünə hərəkət edən sualtı mina*; 2. *təyyarə bombasının bir növü*; 3. *zool. skatlar qrupundan bir balıq*; 4. *sqarşəkilli, üstüaçıq avtomobil*).

ТОРПЕДИ́РОВАННЫЙ *прич. (hərbi)* torpədalınmış, torpəda ilə vurulmuş (batırılmış), torpəda zərbəsinə məruz qalmış.

ТОРПЕДИ́РОВАТЬ *сов. и несов. (hərbi)* torpədalamaq, torpəda ilə vurmaq (batırmaq).

ТОРПЕДИ́РОВА́ТЬСЯ *несов. (hərbi)* torpədalamaq, torpəda ilə vurulmaq (batırılmaq).

ТОРПЕДИ́СТ *м (hərbi)* torpədaçı (*torpəda aparatını idarə edən dənizçi*).

ТОРПЕ́ДНИК *м (hərbi)* torpəda kateri dənizçisi.

ТОРПЕ́ДНЫЙ *прил. (hərbi)* torpəda -i[-ı]; **торпедное судно** torpəda gəmisi.

ТОРПЕДОМЕТА́НИЕ *ср мн. нет (hərbi, av.)* torpəda atma (*təyyarədən*).

ТОРПЕДОНО́СЕЦ *м (hərbi, av.)* 1. torpəda atan təyyarə; 2. torpəda təyyarəçisi.

ТОРПЕДОНО́СНЫЙ *прил. (hərbi, av.)* torpədadaşıyan, torpəda ilə silahlanmış; **торпедоносная авиация** torpədadaşıyan təyyarələr (aviasiya).

ТОРС *м* bədən, gücdə.

ТОРТ *м (мн. торты)* tort.

ТОРТО́ВЫЙ *прил.* tort -i[-ı]; **тортовый цех** tort sexi.

ТОРФ *м мн. нет* torf (*bataqlıqlardan çıxarılan yanacaq kütləsi*).

ТОРФОБРИ́КЕТ *м* xüs. torf briketi (*kərpic şəklində qaliblanmış torf*).

ТОРФОВА́НИЕ *ср xüs.* torflama (*torpağı torfla gübrələndirmə*).

ТОРФОВА́ТЬ *несов.* torflamaq (*torpağı torfla gübrələndirmək*).

ТОРФОДОБЫ́ВАНИЕ *ср мн. нет* torf çıxarma, torf istehsalı.

ТОРФОДОБЫ́ВАЮЩИЙ *прил.* torfçıxaran, torf hasil edən.

ТОРФОДОБЫ́ЧА *ж мн. нет* torf hasilatı, torf çıxarılması.

ТОРФОЗАГОТОВИ́ТЕЛЬНЫЙ *прил.* torf tədarük edən.

ТОРФОЗАГОТОВ́КИ *мн.* torf tədarüki.

ТОРФО́ЛЕУМ *м мн. нет* torfoleum (*torfdan hazırlanan preslanmış material*).

ТОРФОПЕРЕГНО́ЙНЫЙ *прил.* torf və çürüntülü torpaqdan ibarət.

ТОРФОРАЗРАБО́ТКА *ж* torf çıxardılan yer.

ТОРФОРЕ́З *м* tex. torfdoğrayan maşın.

ТОРФОСО́С *м* tex. torfisoran maşın (*torflu bataqlıqlardan sorub çıxardan maşın*).

ТОРФОТЕРА́ПИЯ *ж* torfoterapiya (*torf palçıqları ilə müalicə*).

ТОРФЯ́НИК *м* 1. torfluq, torf batlağı; 2. xüs. torfçu (*torfçıxaran fəhlə, torfçıxarma müəxəssisi*).

ТОРФЯ́НИСТОСТЬ *ж мн. нет* torfluluq.

ТОРФЯ́НИСТЫ́Й *прил.* xüs. torflu, tərkibində torf olan; **торфянистая почва** torflu torpaq.

ТОРФЯНО́Й *прил.* torf -i[-ı]; **торфяная промышленность** torf sənayesi; **♦ торфяной мох** torf yosunu, sfaqnum; **торфяные почвы** torflu torpaqlar.

ТОРЦЕВА́НИЕ *ср мн. нет* xüs. şalbanbaşı ilə döşəmə (*küçəni*).

ТОРЦЕВА́ТЬ *несов.* xüs. şalbanbaşı ilə döşəmək (*küçəni*).

ТОРЦЕВА́ТЬСЯ *несов.* xüs. şalbanbaşı ilə döşənmək (*küçə*).

ТОРЦО́ВАННЫЙ *прич.* xüs. şalbanbaşı ilə döşənmiş (*küçə*).

ТОРЦО́ВКА *ж мн. нет* 1. xüs. şalbanbaşı ilə döşəmə (*küçəni*); 2. *köhn.* şalbanbaşı döşənmiş küçə.

ТОРЦО́ВЫЙ, ТОРЦЕВО́Й *прил.* xüs. şalbanbaşı ilə döşənmiş; **торцовая мостовая** şalbanbaşı ilə döşənmiş küçə.

ТОРЧА́ТЬ *несов.* 1. dik çıxmaq, dik durmaq; viz durmaq; **волосы торчат** saçları viz durub; 2. görünmək, çıxmaq; **бревно торчит из воды** suda şalbanın başı görünür; 3. *тəс. dan.* olmaq, durmaq; dikəlib qalmaq; **торчат перед глазами** gözünün qabağından çəkilməmək; **♦ торчат над душой (стоять над душой)** bax душа.

ТОРЧКО́М *нареч. dan.* dik, dimdik.

ТОРЧМЯ́ *dan.* bax торчком.

ТОРЧО́К *м бənnalıqda* divara köndələnə qoyulan kərpic.

ТОРШЕ́Р *м* torşer (*yükəsk alıqlıq lampa*).

ТОРШО́Н *м мн. нет* xüs. torşon (1. *seyrək toxunmuş xanlı parça*; 2. *rəsm kağızı*).

ТОРШОНИ́РОВАНИЕ *ср xüs.* çopurlaşdırma (*kağıza qabarıq naxış basma*).

ТОРШОНИ́РОВАННЫЙ *прич.* xüs. çopurlaşdırılmış (*kağız*).

ТОРШОНИ́РОВАТЬ *сов. и несов.* xüs. çopurlaşdırmaq (*kağızı*).

ТОРШОНИ́РОВА́ТЬСЯ *несов.* xüs. çopurlaşdırılmaq (*kağız*).

ТО-СЁ *бax tot.*

ТОСКА́ *ж мн. нет* 1. qəm, qüssə, kədər, sıxıntı; 2. həsrət; xiffət; **тоска по родине** vətən həsrəti; **♦ тоска зелёная** qəm-qüssə.

ТОСКЛИ́ВО *нареч.* həzin-həzin, kədərli; **тоскливо петь** həzin-həzin oxumaq.

ТОСКЛИ́ВОСТЬ *ж мн. нет* məhzunluq, hüzn(jülik), kədər(lilik).

ТОСКЛИ́ВЫЙ *прил.* 1. qəmli, qüssəli, kədərli, həzin; 2. qəmgötürən, ürəkşixan, cansıxıcı.

ТОСКОВА́ТЬ *несов.* qüssələnmək, kədərlənmək, darıxmaq, xiffət etmək, ...həsrətini çəkmək, qərubsəmək.

ТОСТ *м* tost, sağlıq (*birinin sağlığına qədər qaldırma*); **произнести тост** tost demək.

TOT, та, то *мест. (мн. те)* 1. о; с того времени о замандан бəри; 2. о biri; на том берегу о biri sahilə; 3. ("не" *inkar ədatı ilə*) başqa, digər, başqası; он сел не в тот вагон о, başqa vəqona minmişdir; он стал не тот о, tamamilə dəyişmişdir; 4. biri, digəri, о birisi; тот танцует, а тот поёт biri oynayıp, digəri isə oxuyur; 5. *в знач. сущ.* тот м, та ж, то ср; тот был настоящий друг о əsl dost idi; тот было вчера о dünənki söhbət idi; **♦ и без того** onsuz da; да и то сказать həqiqətən, doğrudan da; до того, что... о dərəcədə ki...; не без того onsuz olmaz ki, müəyyən dərəcədə hə; ни с того ни с сего səbəbsiz olaraq, səbəbi bilinmədən; ...тому назад ...qabaq, ...əvvəl, ...irəli; два года тому назад iki il (bundan) əvvəl; и тому подобное (и т. п.) və habelə (və h.b.); к тому же bir də ki, üstəlik, həm də; того и гляди bax gələtli; тот свет о dünya; тот или другой; тот или иной bu və ya digər(i); bu ya о biri(si); более того bax более; паче того bax паче; не то, что (чтобы) demək olmaz ki...; то-сё; то да сё; (и) то и сё filan, filan və i.a.; ни то, ни сё 1) nə onandır, nə bundan; 2) ortabab; то и знай həmişə, daima; того и жди bax ждаты; во что бы то ни стало nəcə olursa olsun; встать не с той ноги ovqatı təlx olmaq; если (уж) на то пошло indi ki belə oldu...; не на того (ту) напал mən sən deyən deyiləm; ни тем будь помнят bax помнят.

ТОТАЛИЗА́ТОР *м* totalizator (1. *cıdırda: hər at üçün nə qədər mərc pul qoyulduğunu göstərən saygac*; 2. *cıdırda mərc*).

ТОТАЛИТАРИЗМ *м. мн. нет* (*siyasi*) totalitarizm, totalitarlıq, totalitar rejim.

ТОТАЛИТАРНОСТЬ *ж. мн. нет* bax totalitarizm.

ТОТАЛИТАРНЫЙ *прил.* (*siyasi*) totalitar, faşist, faşist üsulları tətbiq edən; **тоталитарное государство** totalitar dövlət.

ТОТАЛЬНОСТЬ *ж.* ümumilik, hamını əhatə etmə.

ТОТАЛЬНЫЙ *прил.* ümumi, hər şeyi qavrayan; **тотальная мобилизация** ümumi səfərbərlik.

ТОТЭМ *м.* totem (1. *bəzi ibtidai xalqların sitayiş etdikləri heyvan, bəzən bitki və ya başqa şey*; 2. *bu cür heyvanın və ya başqa şeyin surəti*).

ТОТЕМИЗМ *м. мн. нет* totemizm (*totemlərə sitayiş etmə*; bax **тотем**).

ТОТЕМИСТИЧЕСКИЙ *прил.* totemizm (totemist) -i[-i]; **тотемистическое общество** totemist cəmiyyət.

ТОТЕМНЫЙ *прил.* totem -i[-i].

ТО-ТО *част. дан.* 1. möhz, məsələ elə orasındadır, iş də ondadır; 2. buna görə də, bunun üçün də, bu səbəbdən də; **о (вот) то-то и оно; (вот) то-то и есть** özüdür ki, var. **ТОТЧАС** *нареч.* haman saat, dərhal, tez, bilatəxir.

ТОЧЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. itiləmə; 2. yonma.

ТОЧЕННЫЙ *прич.* 1. itilənmiş, çarxa verilmiş; 2. yonulmuş; 3. oyulmuş, yeyilmiş, dələnmiş.

ТОЧЁНЫЙ *прил.* 1. iti; 2. yonulmuş; yolunub hazırlanmış, qayırılmış (*xarrat dəzgahında*); 2. *məc. qəşəng, düzgün, düz, sərrast; точёная фигура* sərrast bədən.

ТОЧЕЧКА *ж. дан. точка* söz. *kiç.* nöqtəcik.

ТОЧЕЧНЫЙ *прил.* nöqtə -i[-i], nöqtələr şəklində, nöqtə-nöqtə, xal-xal (*olan*); **точечный узор** nöqtələr şəklində naxış.

ТОЧИЛКА *ж. дан.* karandaşçortən (*maşinka*).

ТОЧИЛО *ср.* 1. bülöv (*daşı*); 2. çarx (*bıçaq və s. itiləmək üçün*).

ТОЧИЛО *ср.* *xüs.* üzümşixan (*şərabçılıqda: üzümü sıxıb şirasını çıxartmaq üçün qurğu*).

ТОЧИЛЬНЫЙ *прил.* 1. yonma (oyma) -i[-i];

точильный станок yonma (oyma) dəzgahı; 2. bülöv -i[-i]; **точильный камень** bülöv daşı.

ТОЧИЛЬНЯ *ж. xüs.* yonucu karxanası (emalatxanası).

ТОЧИЛЬЩИК *м.* 1. bıçaqitiləyən; 2. oymaçı, yonucu (*fəhlə, usta*); 3. *zool.* ağacovan (*böcək*).

ТОЧИЛЬЩИЦА *ж.* oymaçı, oyucu qadın (*fəhlə*).

ТОЧИТЬ *г. несов.* 1. itiləmək; 2. yonmaq, hazırlamaq, qayırmaq (*xarrat (torna) dəzgahında*); 3. oymaq, dəşmək, dəlmək, zədələmək, yemək, xarab etmək (*pas, güvə*); 4. *məc.* əziyyət vermək, incitmək, üzmək, üzüb əldən salmaq; 5. *məc.* dağıtmaq, israf etmək, zay etmək; **о точить зубы (на кого-н.)** bax **зуб**; **точить ляссы** bax **лясы**; **точить нож (меч)** hücumə hazırlamaq, müharibəyə hazırlamaq; **точить баласы** bax **баласы**; **червь точит кого** ...ürəyinin içini yeyir.

ТОЧИТЬ *г. несов. köhn.* axıtmaq, tökmək; **точить слёзы** göz yaşı axıtmaq.

ТОЧИТЬСЯ *г. несов.* 1. itilənmək; 2. yonulmaq, hazırlanmaq, qayırılmaq (*xarrat (torna) dəzgahında*); 3. oyulmaq, dəşilmək, zədələnmək, yeyilmək, xarab olmaq; 4. *məc.* dağıdılmaq, israf edilmək, puç edilmək, zay edilmək.

ТОЧИТЬСЯ *г. несов. köhn.* 1. axmaq, tökül-mək; 2. *məc.* axıtmaq, tökmək.

ТОЧКА *г. ж.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) nöqtə; 2. məntəqə; 3. dərəcə, hədd; 4. *в знач. межд.* vəssalam, yetər, kifayətdir; **о в самую точку (попасть)** lap, tamamilə, lap yerinə (düşmək); **до точки (дойти, довести)** həddini aşmaq; **ставить точку** qurtarmaq, kəsmək (*söhbəti, müzakirəni*); **ставить точку над "и"** 1) aydın olan bir şeyi bir daha aydınlaşdırmaq; 2) örtülü yərə qoymamaq, hamısını aydınlaşdırıb qurtarmaq; 3. tamamlamaq, axıra çatdırmaq, məntiqi nəticə çıxarmaq; **точка в точку** nöqtəsi-nöqtəsinə, dürrüst, lap; **точка зрения** nöqteyi-nəzər; **точка с запятой** (*gram.*) nöqtəli vergül; **точка замерзания** donma nöqtəsi; **с точки зрения** ...baxımından, ...nöqteyi-nəzərindən; **точка соприкосновения** təmas nöqtəsi; **до точки знать (видеть)** cəkini-bikini bilmək (görmək); **бить в одну точку** bax **бить**; **смотреть**

(*глядеть*) в одну точку gözünü bir nöqtəyə zilləmək.

ТОЧКА *г. ж. мн. нет* 1. itiləmə, itilənmə; 2. yonma, yonulma.

ТОЧНЁХОНЬКО *нареч. дан.* tamamilə dürrüst, tamamilə düzgün, dürrüst, dümdüz, dümbəddüz.

ТОЧНО *нареч.* 1. dürrüst, düz, dümdüz, nöqtəsi-nöqtəsinə, lap, tam, tamamilə, eyni ilə; **точно в три часа** düz saat üçdə; 2. *част.* elədir, düzdür, doğrudur; **точно, я здесь был** düzdür, mən burada olmuşam; 3. *вс. сл. köhn.* doğrudan (da), həqiqətən; **она, точно, красива** o, doğrudan da, gözəldir; 4. *союз.* sanki, ...kimi, ...tək, elə bil; **кричиг, точно сумасшедший** dəli kimi qışqırıq; **о как точно** bax **так**.

ТОЧНОСТЬ *ж. мн. нет* dəqiqlik, dürrüslük, düzgünlük, doğruluq; sərrastlıq; **в точности** eynilə.

ТОЧНЫЙ *прил.* dürrüst, doğru, düzgün, dəqiq; sərrast; **о точные науки** dəqiq elmlər (*riyaziyyata əsaslanan elmlər*).

ТОЧЬ: **точь в точь** *нареч. дан.* eynilə, tam, tamamilə, nöqtəsi-nöqtəsinə, lap.

ТОШНЁХОНЬКО bax **точнёхонько**.

ТОШНИТЬ *несов. безл.* ürəyi bulanmaq; **меня тошнит** ürəyim bulanır.

ТОШНО *в знач. сказ. безл.* 1. ...ürəyi sıxılır, ...ürəyi partlayır; 2. ...ürəyi bulanır; **тошно смотреть на него** ona baxanda adamın ürəyi bulanır.

ТОШНОТА *ж. (мн. тошноты)* ürək bulanması, öyümə; **испытать тошноту** ürəyi bulanmaq.

ТОШНОТВОРНОСТЬ *ж. мн. нет* ürəkbulanandırıcılıq.

ТОШНОТВОРНЫЙ *прил.* 1. ürəkbulanandırıcı, ürəkbulanandırıcı; 2. *məc.* çiyəndirici, iyrənc, mənfur.

ТОШНОТЫ *прил.* 1. ürək bulanma(sı) -i[-i]; **тошнотное явление** ürək bulanması halları; 2. bax **тошнотворный**.

ТОШНЫЙ *прил. дан.* 1. ürəkbulanandırıcı; 2. pis, murdar, mənfur.

ТОЩАНКА *ж. zool.* zərqənanadlı xırda böcək.

ТОЩАТЬ *несов. дан.* 1. ariqləmək, zəifləmək; 2. *məc.* kasıblaşmaq, yoxsullaşmaq; boşalmaq (*cib*).

ТОШИЙ *прил.* 1. ariq, cılız, zəif; 2. boş; **о на тоший желудок** acqarına; **тоший кошелек** boş kisə (*pul kisəsi*); 3. *köhn.* kasıb, yoxsul; 4. *xüs.* bəreketətsiz, qüvvətsiz (*torpaq*); 5. yavan, üzsüz, yağsız (*süd, pendir və s.*).

ТОШИЩА *ж. мн. нет* *дан.* bax **тоска**.

ТПРУ, ТПРР *межд.* atı saxlamaq üçün nida; **о ни тпру, ни ну** (*дан.*) nə dala, nə qa-bağa, heç bir şey çıxmır, yerindən tərpənmir.

ТРАВА *ж. (мн. травы)* ot; **о как трава; трава травой** ot dadı verir, saman dadı verir; **травой** poroslo unudulmuşdur, yaddan çıxmışdır; **хоть трава не расти** heç vecinə deyil; **тише воды, ниже травы** bax **вода**.

ТРАВЕНЕТЬ *несов.* ot basmaq.

ТРАВЕРЗ *м. дан.* gəminin getdiyi yola perpendikulyar olan istiqamət.

ТРАВЕРС *м. xüs.* travers (1. *səngərin yanlarına tökülən torpaq qalağı*; 2. *tex. sahili axından qorumaq üçün çayda düzəldilən bənd*).

ТРАВЕРСА, ТРАВЕРЗА *ж. tex.* traversa (*köndələn qoyulmuş tir*).

ТРАВЕРСИРОВАТЬ *несов. idm.* keçmək, aşmaq (*dağ silsiləsini*).

ТРАВЕРСНЫЙ, ТРАВЕРЗНЫЙ *прил.* *xüs.* travers -i[-i].

ТРАВЕРТИН *м. мн. нет* *miner.* travertin (*əhəng daşı*).

ТРАВЕСТИ *ср. нескл. (театр)* travesti (1. *qadın tərəfindən oynanılan kişi və ya uşaq rolu, yaxud əksinə, kişi tərəfindən oynanılan qadın rolu*; 2. *parodiya şəklində salınmış ciddi şer*).

ТРАВИЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* aşındırma (oyma) -i[-i]; **правильные работы** aşındırma işləri.

ТРАВИЛЬЩИК *м. xüs.* aşındırıcı, oymaçı (*kimyəvi üsul ilə metal üzərində naxış açan usta*).

ТРАВИНА *ж. дан.* iri ot saplağı.

ТРАВИНКА *ж. дан.* ot saplağı, ot.

ТРАВИТЬ *г. несов.* 1. qırmaq (*zəhərlə*); **травить тараканов** tarakanları qırmaq; 2. *məc.* zəhərləmək; **травить организм алкоголем** bədəni içki ilə zəhərləmək; 3. *məc.*

təzələmək; **травить рану** (горе) yarasını (dərđini) təzələmək; **4.** yedirtmək, ayaqlatmaq, tapdalatmaq, xarab etmək; **травить посевы** əkini mal-qaraya yedirtmək; **5. xüs.** kimyəvi üsulla təmizləmək (*ləkəni*); **6. xüs.** aşındırmaq, oymaq (*kimyəvi üsulla naxış açmaq*); **7. ovç.** gəmişdirmək; **8. məc.** incitmək, gözümçixdiyə salmaq, təqib etmək.

ТРАВИТЬ II несов. **1.** dəniz. boşaltmaq, yavaş-yavaş buraxmaq (*ipi, lövbəri*); **2. av.** buraxmaq (*qazı*).

ТРАВИТЬСЯ I несов. **1.** özünü zəhərləmək, zəhər içmək; **2.** qırılmaq (*zəhərlə*); **3. məc.** təzələnmək (*dərd, qəm*); **4.** ayaqlanmaq, xarab edilmək, yedirlmək, basdırılmaq (*əkin*); **5. xüs.** təmizlənmək (*kimyəvi üsulla*); **6. xüs.** aşındırılmaq, oyulmaq, (*kimyəvi üsulla naxış açılmaq*); **7. ovç.** gəmişdirilmək; **8. məc.** incidilmək, gözümçixdiyə salınmaq, təqib edilmək.

ТРАВИТЬСЯ II несов. **1.** dəniz. boşaldılmaq, yavaş-yavaş buraxılmaq (*ip, lövbər*); **2. av.** buraxılmaq (*qaz*).

ТРАВКА I ж трава söz. kiç.

ТРАВКА II ж мн. нет xüs. bax **травление I.** **ТРАВЛЕНИЕ I ср мн. нет xüs.** **1.** kimyəvi üsulla təmizləmə (*ləkəni və s.*); **2.** aşındırma, oyma, kimyəvi üsulla naxış açma (*açılma*).

ТРАВЛЕНИЕ II ср мн. нет 1. dəniz. boşaltma, boşaldılma; yavaş-yavaş buraxma (*ipi, lövbəri*); **2. av.** buraxma, buraxılma (*qaz*).

ТРАВЛЕННЫЙ I прич. **1.** zəhərlənmiş, qırılmış, məhv edilmiş (*zəhərlə*); **2.** yedirilmiş, ayaqlanmış, tapdalanıb xarab edilmiş (*əkin, tarla*); **3. xüs.** təmizlənmiş (*kimyəvi üsulla*); **4. xüs.** aşındırılmış, oyulmuş (*kimyəvi üsulla açılmış naxış*).

ТРАВЛЕННЫЙ II прич. **1.** dəniz. boşaldılmış, yavaş-yavaş buraxılmış (*ip, lövbər*); **2. av.** buraxılmış (*qaz*).

ТРАВЛЕННЫЙ прич. **1.** oyma, aşındırılma, oyulmuş (*kimyəvi üsulla*); **травленный узор** oyma naxış; **2. məc. köhn. dan.** təcrübəli, dünyagörmüş; **3. травленный зверь** (волк, лиса) dünyagörmüş adam; hərif.

ТРАВЛИВАТЬ I многоокр. bax **травить I.** **ТРАВЛИВАТЬ II многоокр.** bax **травить II.**

ТРАВЛЯ ж мн. нет 1. ovç. gəmişmə, gəmişdirmə (təzələri heyvan üzərinə saldırma); **2. məc.** təqib etmə, cana gətirmə, böhtan atma.

ТРАВМА ж travma, zədə (*xarici təsir, yəni yara, əzilmə və s. nəticəsində bədən toxumalarının zədələnməsi*); **3. психическая травма** əsəb sarsıntısı.

ТРАВМАТИЗМ м мн. нет tib. travmatizm (bax **травма**).

ТРАВМАТИЧЕСКИЙ прич. travma (travmatizm) -i[-i]; travmatik; **травматический невроз** (tib.) travmatik nevroz.

ТРАВМАТОЛОГ м travmatoloq (*travmatologiya müəssisi*).

ТРАВМАТОЛОГИЧЕСКИЙ прич. tib. travmatologiya -i[-i]; travmatoloji.

ТРАВМАТОЛОГИЯ ж мн. нет tib. travmatologiya (*cərrahiyyənin travmalar bəhsi*).

ТРАВМИРОВАНИЕ ср 1. travma (zədə) alma; **2.** əsəbləri sarsılma.

ТРАВМИРОВАННЫЙ прич. **1.** travmaya məruz qalmış (zədə almış); **2.** əsəbləri sarsındılmış, ruhi iztirablar çəkmiş.

ТРАВМИРОВАТЬ несов. travmaya məruz qoymaq, əsəblərini sarsıtmaq, ruhi iztirab çəkdirmək.

ТРАВМИРОВАТЬСЯ несов. **1.** travmaya məruz qalmaq (zədə almaq); **2.** əsəbləri sarsındılmaq (sarsımaq), ruhi iztirablar çəkmək.

ТРАВНИК, ТРАВНИК м 1. köhn. ot arağı, göyərti arağı; **2. köhn.** bax **гербарий** müalicə kitabı (*qədim Rusiyada*); **3. köhn.** türkcə arəci, ara həkimi; **4.** otlarla müalicə edən həkim.

ТРАВНИКОВЫЙ травник söz. sıf.

ТРАВНИСТЫЙ дан. bax **травянистый** 2-ci mənada.

ТРАВНИЧЕК м дан. травник (1-ci mənada) söz. kiç.

ТРАВОПОЛЬЕ ср мн. нет k. t. ot-tarlaçılıq (*torpağın məhsuldarlığını bərpa etmək üçün çəmənlər otları yetişdirməkdən ibarət tarlaçılıq üsulu*).

ТРАВОПОЛЬНЫЙ прич. k. t. ot-tarlaçılıq -i[-i]; **травопольная система** ot-tarlaçılıq üsulu (sistemi).

ТРАВОВЫЙ прич. ot ekilmiş.

ТРАВΟΣЕЯНИЕ ср мн. нет k. t. ot əkmə.

ТРАВОСМЕСЬ ж k. t. toxum qarışdırma (*təbii çəmənləri, otlaqları təzələmək üçün müxtəlif taxıl və paxlalı bitki tumlarının qarışdırılıb əkilməsi*).

ТРАВСТОЙ м мн. нет bot. otluq.

ТРАВЯНОЙ прич. zool. otçeyen; **травяные животные** otçeyen heyvanlar.

ТРАВУШКА ж дан. трава söz. oxş.

ТРАВЧАТЫЙ прич. köhn. **1.** otaxşar, yarpağaxşar, çiçəyaxşar; **травчатый узор** ota (*yarpağa, çiçəyə*) oxşar naxış; **2.** naxışlı.

ТРАВЩИК м 1. xüs. bax **травильщик**; **2. köhn.** naxışvuran usta, güləbətin ustası.

ТРАВЫ ед. нет köhn. naxış, güləbətin.

ТРАВЯНИСТЫЙ прич. **1.** bax **травяной**; **2.** six otlu, six ot bitmiş; **3. məc. dan.** ot dadı verən, dadsız, saman dadı verən.

ТРАВЯНКА ж 1. xüs. bitki boyası, otlardan hazırlanan boya; **2. bot.** çöl qorənfil; **3. məh.** qəlyan borani.

ТРАВЯНОЙ прич. ot -i[-i]; **травяной стебель** ot gövdesi; **травяные поля** ot tarla-ları; **травяная настойка** ot arağı, bitki arağı.

ТРАГЕДИЙНОСТЬ ж faciəlilik.

ТРАГЕДИЙНЫЙ прич. ədəb. faciə -i[-i], tragediya -i[-i]; **трагедийный жанр** tragediya (faciə) janrı.

ТРАГЕДИЯ ж 1. ədəb. tragediya, faciə (*dramatik əsər*); **2.** faciə, fəlakət, müsibət.

ТРАГИЗМ м мн. нет tragizm (**1. ədəb. dram əsərində faciə ünsürü, faciəvilik**; **2. faciə, faciəlilik**).

ТРАГИК м tragik (**1. tragik rollar ifa edən aktyor**; **2. tragediya (faciə) müəllifi**).

ТРАГИКОМЕДИЯ ж tragikomediya (**1. ədəb. tragediya (faciə) ilə komediya ünsürləri olan dram əsəri**; **2. məc. həm ağlamalı, həm gül-məli hadisə**).

ТРАГИКОМИЧЕСКИЙ прич. **1.** tragikomik; **2. məc.** həm ağlamalı, həm gül-məli.

ТРАГИКОМИЧНЫЙ бax **трагикомический** 2-ci mənada.

ТРАГИЧЕСКИ нареч. faciəli surətdə, fəci surətdə, faciəno.

ТРАГИЧЕСКИЙ прич. **1. ədəb.** tragediya (faciə) -i[-i]; **трагический стиль** tragediya üslubu; **2.** tragediyalarda (faciələrdə) oynayan (*aktyor*); **3.** faciəli, dəhşətli, sarsıdıcı; **трагическое зрелище** faciəli mən-

zərə; **4. məc.** iztirablı; **трагический взгляд** iztirablı baxış.

ТРАГИЧНОСТЬ ж мн. нет faciəlilik, fəlakətlik, sarsıdıcılıq; dəhşət.

ТРАГИЧНЫЙ бax **трагический** 3-cü və 4-cü mənalarda.

ТРАДИЦИОНАЛИЗМ м ənənəçilik, ənənəyə sədaqət (*adətən mənfi mənada*).

ТРАДИЦИОННОСТЬ ж мн. нет ənənəvilik, ənənəyə əsaslanan.

ТРАДИЦИОННЫЙ прич. ənənəvi, ənənəyə əsaslanan; **традиционный праздник** ənənəvi bayram.

ТРАДИЦИЯ ж ənənə.

ТРАЕКТОРИЯ ж trayektoriya (**1. fiz., riyaz.** bir cisim və ya nöqtənin hərəkət izi; **2. atılan güllənin cızdığı əyri xətt**).

ТРАЙЛЕР м tex. trayler (*yük arabası*).

ТРАК м trak (*traktor tırtılının bir hissəsi*).

ТРАКТ м 1. yol (*böyük yol*); **2. xüs.** istiqamət, marşrut; **3. желудочно-кишечный тракт** (*anat.*) həzm yolu; **прямым трактом** (*dan. köhn.*) birbaşa.

ТРАКТАТ м traktat (**1. elmi əsər**; **2. dipl. müqavilə, müahidə**).

ТРАКТИР м köhn. **1.** aşxana, yeməlxana, meyxana; **2.** aşxanalı mehmanxana (*keçmişdə*).

ТРАКТИРНЫЙ прич. köhn. aşxana (meyxana) -i[-i]; **трактирный слуга** aşxana xidmətçisi; **3. трактирное заведение** köhn. meyxana.

ТРАКТИРЩИК м köhn. aşxanaçı, meyxanaçı, aşxana sahibi.

ТРАКТИРЩИЦА ж köhn. bax **трактирщик.**

ТРАКТОВАНИЕ ср şərh etmə (edilmə), izah etmə (edilmə), təfsir etmə (edilmə).

ТРАКТОВАННЫЙ прич. **1.** şərh edilmiş, izah edilmiş, təfsir edilmiş; **2.** müzakirə edilmiş, danışılmış.

ТРАКТОВАТЬ несов. **1.** şərh etmək, izah etmək, təfsir etmək; **2.** bəhs etmək, danışmaq, müzakirə etmək, fikir yeritmək.

ТРАКТОВАТЬСЯ несов. **1.** şərh edilmək, izah edilmək, təfsir edilmək; **2.** bəhs edilmək, müzakirə olunmaq, danışılmaq, fikir yeridilmək.

ТРАКТОВКА ж 1. bəhs etmə (edilmə); müzakirə etmə (edilmə); danışma, danışılma;

2. *xüs.* traktovka, təfsir, izah, şərh; **неправильная тракторная поли** rolun yanlış traktovkası.

ТРАКТОВЫЙ *прил.* trakt -i[-i].

ТРАКТОР *м.* traktor; **колёсный трактор** təkərli traktor; **гусеничный трактор** tırtıllı traktor.

ТРАКТОРИЗАЦИЯ *ж. мн. нет* traktorlaşdırma, traktorlaşdırılma; traktor tətbiq etmə (edilmə).

ТРАКТОРИЗОВАННЫЙ *прич.* traktorlaşdırılmış; traktor tətbiq edilmiş.

ТРАКТОРИЗОВАТЬ *сов. и несов.* traktorlaşdırmaq, traktor tətbiq etmək.

ТРАКТОРИЗОВАТЬСЯ *несов.* traktorlaşdırılmaq; traktor tətbiq edilmək.

ТРАКТОРИСТ *м.* traktorçu.

ТРАКТОРИСТКА *ж.* traktorçu qadın (qız).

ТРАКТОРНЫЙ *прил.* 1. traktor -i[-i]; **тракторная бригада** traktor briqadası; 2. traktor -i[-i], traktorla işləyən; **тракторный плуг** traktor kotanı, traktorla işləyən kətan.

ТРАКТОРОРЕМОНТНЫЙ *прил.* traktor təmiri -u[-ü]; **трактороремонтный завод** traktor təmiri zavodu.

ТРАКТОРОСТРОЕНИЕ *ср. мн. нет* traktorqayırma, traktor istehsalı.

ТРАКТОРОСТРОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* traktorqayıran, traktor -u[-ü]; **тракторостроительный завод** traktorqayırma zavodu.

ТРАЛ *м. xüs.* tral (1. *kisə* şəklində balıq toru; 2. sualtı minaları tutmaq üçün alət; 3. dəniz dibində yaşayan heyvanları tutmaq və dənizin dibini tədqiq etmək üçün cihaz).

ТРАЛЕНИЕ *ср. мн. нет* *xüs.* 1. tral ilə balıq tutma (tutulma); 2. tral ilə sualtı minaları tutma; 3. tral ilə dəniz dibini tədqiq etmək.

ТРАЛЕР *м. xüs.* traler (balıqtutan tral gəmisi).

ТРАЛИТЬ *несов. xüs.* 1. tral ilə balıq tutmaq; 2. (hərbi, dəniz.) tral ilə sualtı minaları tutmaq və ya zərərsizləşdirmək; 3. tral ilə dənizin dibini tədqiq etmək.

ТРАЛМЕЙСТЕР *м. xüs.* tralmeyster (tral ilə balıq ovuna rəhbərlik edən adam).

ТРАЛОВЫЙ *прил. xüs.* 1. tral söz. *sif.*; **траловая флотилия** tral gəmiləri; 2. tral; tralla təchiz edilmiş, tral vasitəsilə aparılan (iş).

ТРАЛЬЩИК *м. 1.* balıq gəmisi, tralla təchiz edilmiş balıqçı gəmisi; 2. (hərbi, dəniz.) minatutan gəmi, tral gəmisi.

ТРАМБОВАНИЕ *ср.* döyəcləmə, döyəcləyib bərkitmə, toxaclama, toxaclayib bərkitmə (yolu).

ТРАМБОВАННЫЙ *прич.* döyəclənmiş, döyəclənib bərkidilmiş; toxaclanmış, toxaclanib bərkidilmiş (yol).

ТРАМБОВАТЬ *несов.* döyəcləmək, döyəcləyib bərkitmək; toxaclamaq, toxaclayib bərkitmək (yolu).

ТРАМБОВАТЬСЯ *несов.* döyəclənmək, döyəclənib bərkidilmək, toxaclanmaq, toxaclanib bərkidilmək (yol).

ТРАМБОВКА *ж. 1.* döyəcləmə, döyəcləyib bərkitmə, toxaclama, toxaclayib bərkitmə (yolu); 2. *tex.* toxac, döyəc.

ТРАМБОВОЧНЫЙ *прил. xüs.* toxaclama -i[-i]; **трамбовочная машина** toxaclama maşını.

ТРАМБОВЩИК *м. xüs.* toxaclayıcı (fəhlə).

ТРАМВАЙ *м.* tramvay; **речной трамвай** çay tramvayı (çaylarda işləyən kiçik səminin gəmisi).

ТРАМВАЙНЫЙ *прил.* tramvay -i[-i]; **трамвайный билет** tramvay bileti.

ТРАМВАЙЩИК *м.* tramvayçı, tramvay işçisi.

ТРАМПЛИН *м.* tramlin (1. *idm.* üzərinə ayaq basıb tullanmaq üçün yaylı taxta; 2. *məc.* istinad nöqtəsi).

ТРАМПЛИННЫЙ *прил.* tramlin -i[-i].

ТРАНЖИР *м. dan.* israfçı, bədxərc.

ТРАНЖИРА *м. и ж. dan.* israfçı, bədxərc.

ТРАНЖИРИТЬ *несов. dan.* korlamaq, puç etmək, israf etmək, sağa-sola xərcləmək, sovrurmaq (pulu).

ТРАНЖИРИТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax **транжирить**; 2. israf edilmək, korlanmaq, puç edilmək, sağa-sola xərclənmək, sovrulmaq (pul).

ТРАНЖИРКА *ж. dan.* bax **транжир**.

ТРАНЖИРСТВО *ср. мн. нет* israfçılıq, bədxərclik.

ТРАНЗИТ *м.* tranzit (1. *bir ölkədən başqa-şına göndərilən malların və ya gedən səminin yolda üçüncü bir ölkədən keçməsi*; 2. malların birbaşa göndərilməsi; 3. yolu dəyişmək üçün qatardan və ya gəmidən düşmə).

ТРАНЗИТКА *ж. d. y. dan.* bax **транзитник**.

ТРАНЗИТНИК *м. d. y. dan.* tranzit səmşin, tranzit gedən səmşin.

ТРАНЗИТНЫЙ *прил.* tranzit; **транзитный товар** tranzit mal (bax **транзит**).

ТРАНС *м. мн. нет* trans (hipnoz, ekstaz və s. zamanı şüurun tutulması, özünü itirmə, huşunu itirmə).

ТРАНС... *mürəkkəb sözlərin birinci tərkib hissəsi olub aşağıdakı mənaları ifadə edir:* 1) *bir sahənin ortasından, içindən hərəkət, məs.: трансокеанский* okeanın içindən (bir başından o biri başına); 2) *bir şeyin o biri tərəfində, arxasında, dalında, o tayında, məs.: трансальпийский* Alp dağlarının o biri tərəfində.

ТРАНСАРКТИЧЕСКИЙ *прил.* transarktik (Arktikanın o biri tərəfində olan; Arktikanın o tayında olan); **трансарктический перелёт** transarktik uçuş.

ТРАНСАТЛАНТИЧЕСКИЙ *прил.* transatlantik; **трансатлантический лайнер** transatlantik gəmi (Atlantik okeanda işləyən gəmi).

ТРАНСГРЕССИЯ *ж. мн. нет* *geol.* transqressiya (qurunun bir sahəsini dənizin basması).

ТРАНСКРИБОВАНИЕ *ср. мн. нет* transkripsiyasını vermə.

ТРАНСКРИБИРОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* transkripsiyası verilmiş.

ТРАНСКРИБИРОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* transkripsiyasını vermək, transkripsiya etmək (tələffüzün bütün incəliklərini vermək üçün səslərin xüsusi tərdə yazılması).

ТРАНСКРИБИРОВАТЬСЯ *несов. xüs.* transkripsiyası verilmək, transkripsiya edilmək.

ТРАНСКРИПЦИОННЫЙ *прил. xüs.* transkripsiya -i[-i]; **транскрипционные правила** transkripsiya qaydaları.

ТРАНСКРИПЦИЯ *м. xüs.* transkripsiya (1. *tələffüzün bütün incəliklərini düzgün və düzgün etmək üçün tətbiq edilən işarələr sistemi*; 2. *mus.* bir alət üçün yazılmış əsərin başqa alət üçün uyğunlaşdırılması).

ТРАНСЛИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* translyasiya etmə (edilmə), yayım, yayımla(n)ma.

ТРАНСЛИРОВАННЫЙ *прич.* translyasiya edilmiş, yayımlanmış (bax **трансляция**).

ТРАНСЛИРОВАТЬ *сов. и несов. translyasiya etmək, yayımlamaq (bax трансляция).*

ТРАНСЛИРОВАТЬСЯ *несов. translyasiya edilmək, yayımlanmaq (bax трансляция).*

ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ *ж. мн. нет* *xüs.* transliterasiya (bir yazı sistemindəki hərflərin başqa yazı sistemi hərflərilə verilməsi).

ТРАНСЛИТЕРИРОВАТЬ *несов. transliterasiya etmək (bax транслитерация).*

ТРАНСЛИТЕРИРОВАТЬСЯ *несов. transliterasiya edilmək (bax транслитерация).*

ТРАНСЛЯЦИОННЫЙ *прил. xüs.* translyasiya -i[-i], yayım -i[-i]; **трансляционная сеть** translyasiya (yayım) şəbəkəsi.

ТРАНСЛЯЦИЯ *ж. xüs.* translyasiya, yayım (1. *səsin tel və ya radio vasitəsilə uzaq məsafələrə verilməsi*; 2. *bu üsul ilə verilən konsert, iclas və s.*).

ТРАНСМИССИОННЫЙ *прил. tex.* transmissiya -i[-i]; **трансмиссионный ремень** transmissiya qayışı.

ТРАНСМИССИЯ *ж. tex.* transmissiya (hərəkəti motordan maşınlara nəql edən val).

ТРАНСОКЕАНСКИЙ *прил.* transokean -i[-i]; **океан təriqlə səfər edən; транс-океанский лайнер** transokean gəmisi.

ТРАНСПАРАНТ *м. xüs.* transparent (1. *düz yazmaq üçün cızıqsız kağızın altına qoyulan qalın cızıqlı kağız*; 2. *şəffaf parça üzərində çəkilib arxa tərəfdən işıqlandırılan şəkil*).

ТРАНСПАРАНТНЫЙ *прил.* transparent.

ТРАНСПЛАНТАТ *м. tib.* transplantat (transplantasiya vasitəsilə orqanizmin bir yerindən başqa bir yerinə calaq edilən toxuma və ya orqan).

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ *ж. мн. нет* *tab.* transplantasiya (orqanizm toxumalarının və ya orqanların başqa bir orqanizmə və ya həmin orqanizmin başqa bir yerinə calanması, köçürülməsi).

ТРАНСПОЗИЦИЯ *ж. 1.* yerdəyişdirmə, yerini dəyişdirmə, köçürmə, köçürülmə; 2. *mus.* bax **транспортировка**.

ТРАНСПОЛЯРНЫЙ bax **трансарктический**.

ТРАНСПОНИРОВАНИЕ *ср. 1.* yer dəyişdirmə, yerini dəyişdirmə, köçürmə; 2. *mus.* bir tondan başqa tona keçirmə (keçirilmə).

ТРАНСПОНИРОВАННЫЙ *прич. 1.* yer dəyişdirilmiş, yer dəyişmiş, köçürülmüş; 2. *mus.* tonu dəyişdirilmiş, bir tondan başqa tona keçirilmiş (musiqi əsəri).

ТРАНСПОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. yer dəyişdirmək, yerini dəyişdirmək, köçürmək; 2. *mus.* bir tondan başqa tona keçirmək (*musiqi əsərini*).

ТРАНСПОНИРОВАТЬ *несов.* 1. yeri dəyişdirilmək, köçürülmək; 2. *mus.* bir tondan başqa tona keçirilmək (*musiqi əsəri*).

ТРАНСПОНИРОВКА *ж mus.* transpozisiya etmə (*musiqi əsərini bir tondan başqa tona keçirmə*).

ТРАНСПОРТ *м* 1. nəqliyyat; nəqliyyat vasitələri; 2. daşıma, daşınma; **транспорт хлеба по железной дороге** taxılın dəmir yol vasitəsilə daşınması; 3. bir partiya yük (mal), bir dəfədə götürilən (daşınan) mal (yük); **прибыл большой транспорт хлопка** külli miqdarda pambiq götürülmüşdür.

ТРАНСПОРТ *м бух.* transport (*məbləği hesab dəftərinin o biri səhifəsinə köçürmə*).

ТРАНСПОРТАБЕЛЬНОСТЬ *ж* daşınılması mümkün (münasib, əlverişli, yararlı) olan.

ТРАНСПОРТАБЕЛЬНЫЙ *прил.* asan daşımla bilən.

ТРАНСПОРТЁР *м хüs.* transportyor (1. *tex.* konveyer; 2. *qarajda avtomobilin yerini dəyişdirmək üçün xüsusi qurğu*; 3. *nəqliyyat işləri ilə məşğul olan şəxs və ya idarə*).

ТРАНСПОРТЁРНЫЙ *прил.* хüs. transportyor -i[-i]; **транспортёрная лента** transportyor (konveyer) lenti.

ТРАНСПОРТИР *м хüs.* transportir (*bucaq-ölçən cizgi aləti*).

ТРАНСПОРТИРОВАНИЕ *ср мн. нет* bax **транспортировка**.

ТРАНСПОРТИРОВАННЫЙ *прич.* nəql edilmiş, daşınılmış, göndərilmiş (*yük, mal və s.*).

ТРАНСПОРТИРОВАТЬ *сов. и несов.* nəql etmək, daşımaq, göndərmək (*yükü, malı və s.*).

ТРАНСПОРТИРОВАТЬСЯ *несов.* nəql edilmək, daşımaq, göndərilmək (*yük, mal və s.*).

ТРАНСПОРТИРОВКА *ж мн. нет* nəql, nəql etmə, nəql edilmə; daşıma, daşınma; göndərmə, göndərilmə.

ТРАНСПОТИРОВОЧНЫЙ *прил.* daşınmaq (daşımaq) üçün olan, nəql edici.

ТРАНСПОТИРОВЩИК *м* nəqliyyat ilə mal nəql edən (göndərən).

ТРАНСПОРТНИК *І м* nəqliyyatçı, nəqliyyat işçisi.

ТРАНСПОРТНИК *II м* nəqliyyat təyyarəsi.

ТРАНСПОРТНИЦА *ж* nəqliyyatçı qadın (qız); nəqliyyat işçisi qadın (qız).

ТРАНСПОРТНЫЙ *прил.* nəqliyyat -i[-i]; **транспортные средства** nəqliyyat vasitələri.

ТРАНСПОРТНЫЙ *прил.* müh. transport -i[-i]; **транспортные записи** transport qeydləri.

ТРАНССУДАТ *м tib.* transsudat (*bədən toxumalarında və boşluqlarında toplanan qeyri-iltihabi xarakterli maye*).

ТРАНСФЁР *м мн. нет mal.* transfer (1. *pulun bir bankdan başqa banka və ya bir ölkədən başqa ölkəyə köçürülməsi*; 2. *qiymətli kağızların bir hesabdən başqa hesaba köçürülməsi*).

ТРАНСФОРМАТОР *м* transformator (1. *dəyişən elektrik cərəyanı gərginliyini artırıb-azaldan aparat*; 2. *kiçik bir pyesdəki bir neçə rolu və ya bütün rolları növbə ilə ifa edən və simasını, geyimini, qrimini, yerişini və s. çox cəld dəyişən aktyor*; 3. *gözbəğlayıcı*).

ТРАНСФОРМАТОРНЫЙ *прил.* elek. transformator -i[-i]; **трансформаторная будка** transformator budkası.

ТРАНСФОРМАЦИОННЫЙ *прил.* transformasiya -i[-i].

ТРАНСФОРМАЦИЯ *ж* transformasiya (1. *şəklini dəyişmə, başqa şəkllə girmə, bir hal-dan başqa hala keçmə; dəyişmə, dəyişilmə*; 2. *elek. dəyişən elektrik cərəyanının transformator vasitəsilə artırılıb-azaldılması*; 3. *gözbəğlayıcılıq*).

ТРАНСФОРМИЗМ *м мн. нет* biol. transformizm (*heyvan və bitki aləmində növlərin dəyişməsi haqqında nəzəriyyə*).

ТРАНСФОРМИРОВАНИЕ *ср* 1. dəyişdirmə, şəklini dəyişdirmə, formasını dəyişdirmə; 2. *fiz., elekt.* transformasiya etmə (edilmə).

ТРАНСФОРМИРОВАННЫЙ *прич.* 1. dəyişdirilmiş; 2. *fiz. elekt.* transformasiya edilmiş.

ТРАНСФОРМИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. dəyişdirmək, şəklini dəyişdirmək, formasını dəyişdirmək; 2. *fiz., elekt.* transformasiya etmək.

ТРАНСФОРМИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. dəyişdirilmək, şəklini dəyişdirilmək, başqa şəkllə salınmaq; 2. dəyişmək, başqa şəkllə düşmək.

ТРАНСФУЗИЯ *ж мн. нет tib.* transfuziya, qan köçürmə.

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛИЗМ *м мн. нет fəls.* transsensualizm (*idrakin təcrübədən asılı olmadığını iddia edən idealist fəlsəfi nəzəriyyə*).

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛЬНОСТЬ *ж* transsensualitlik (bax **трансцендентальный**).

ТРАНСЦЕНДЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* fəls. transsensual; **трансцендентальный идеализм** transsensualist idealizm (bax **трансцендентализм**).

ТРАНСЦЕНДЕНТНОСТЬ *ж мн. нет* transsensualitlik (1. *idealist fəlsəfədə: təcrübə xaricində olma, təcrübə ilə dərk edilə bilməməzlik*; 2. *riyaz. cəbr əməli ilə hesablanması mümkün olmama*).

ТРАНСЦЕНДЕНТНЫЙ *прил.* transsensual -i[-i] (1. *idealist fəlsəfədə: təcrübə xaricində olan, dərk edilə bilməyən*; 2. *riyaz. cəbr əməli vasitəsilə hesablanıla bilməyən, cəbr vasitəsilə ifadə olunla bilməyən*).

ТРАНСШЕЙНЫЙ *прил.* (hərbi) səngər -i[-i]; **траншейные орудия** səngər topları.

ТРАНСШЁЯ *ж* 1. (hərbi) səngər; 2. karxana (*mədən çıxarılan açıq yer*); 3. хüs. uzun xəndək, qanov (*su kəməri və s. üçün*).

ТРАП *м* 1. pilləkən, nərdivan (*gəmidə, təyyarədə*); 2. *tex.* suyun axıb getməsi üçün döşəmədə dəlik; 3. *av.* ayaqaltı (*dirijablin içərisində*).

ТРАПЕЗА, ТРАПЕЗА *ж* 1. süfrə (*monastırda*); 2. yemək, xörək; 3. monastır yeməxanası.

ТРАПЕЗНИК *м (dini)* monastırda süfrəyə baxan rahib.

ТРАПЕЗНИЧАТЬ *несов.* 1. bax **трапезовать**; 2. kefeləmək, ziyafət ələmək, yeyib-icməklə vaxt keçirmək.

ТРАПЕЗНЫЙ, ТРАПЕЗНЫЙ *прил.* süfrə (yemək) -i[-i].

ТРАПЕЗОВАТЬ *несов. (dini)* xörək yemək, nahar ələmək, yemək (*monastırda*).

ТРАПЕЦИДАЛЬНЫЙ, ТРАПЕЦИВЕДНЫЙ *прил.* хüs. trapesiyaşəkilli, trapesiyaya-oxşar.

ТРАПЕЦИЯ *ж* trapesiya (1. *riyaz. iki tərəfi paralel və iki tərəfi paralel olmayan dörd-bucaq (cisim)*; 2. *idm. iki ipdən asılmış ağacdən ibarət idman aləti*).

ТРАПЕЦИДАЛЬНЫЙ *прил.* bax **трапещейдальный**.

ТРАПП *м* trapp (*diabazlar qrupundan bir sıra vulkanik süxurların adı*).

ТРАС *м мн. нет* miner. tras (*bark vulkanik tuflardan olan süxur*).

ТРАССА *ж* 1. хüs. istiqamət (*yol, kanal və s. xəttin istiqaməti*); 2. yol; **воздушная трасса** hava yolu; 3. хüs. trassa (*torpaq işləri görü-ləcək yerin planı, cizgisi*).

ТРАССИРОВАНИЕ *ср* istiqamətini təyin etmə.

ТРАССИРОВАННЫЙ *І прич.* хüs. istiqaməti müəyyən edilmiş.

ТРАССИРОВАННЫЙ *II прич. mal.* köçürülmüş, barat edilmiş (*pul, veksel*).

ТРАССИРОВАТЬ *І сов. и несов.* 1. хüs. istiqamətini göstərmək; 2. (*hərbi*) uçarkən işıqlı iz buraxmaq (*güllə, top gülləsi*).

ТРАССИРОВАТЬ *II сов. и несов. mal.* köçürmək, barat etmək (*pul, veksel*).

ТРАССИРОВАТЬСЯ *І несов.* хüs. istiqaməti göstərilmək.

ТРАССИРОВАТЬСЯ *II несов. mal.* köçürülmək, barat edilmək (*pul, veksel*).

ТРАССИРОВКА *І ж мн. нет* хüs. istiqaməti göstərilmə.

ТРАССИРОВКА *II ж мн. нет mal.* köçür(ül)mə, barat etmə, barat edilmə (*pul, veksel*).

ТРАССИРОВОЧНЫЙ *прил.* istiqamət göstərən.

ТРАССИРУЮЩИЙ *І прич.* istiqamət göstərən; 2. *в знач. прил.* ardınca işıqlı iz buraxan (*güllə, mərmі*).

ТРАТА *ж* 1. xərcəlmə, xərcəlmə; sərf etmə; sərf edilmə; 2. xərc, məsarif.

ТРАТИТЬ *несов.* xərcəlmək, xərc etmək; sərf etmək, işlətmək.

ТРАТИТЬСЯ *несов.* 1. xərcə düşmək, pul-larını xərcəlmək, sərf etmək; 2. xərcəlmək, sərf edilmək.

ТРАТТА *ж mal.* barat vekseli.

ТРАУЛЕР *м хüs.* bax **тральщик**.

ТРАУЛЕРНЫЙ *прил.* trauler -i[-i].

ТРАУР *м мн. нет* 1. matəm, yas, əza; 2. qara (*paltar*), yas geyimi.

ТРАУРНИЦА ж *zool.* zolaqlı kəpənək (*qara iri kəpənək*).

ТРАУРНЫЙ *прил.* 1. matəm -i[-i]; **траурный марш** matəm marşı; 2. dəfn -i[-i]; **траурная процессия** dəfn (matəm) mərasimi.

ТРАФАРЕТ м 1. trafaret, əndazə, qəlib, nümunə; 2. *məc.* şablon, basmaqəlib, standart. **ТРАФАРЕТИТЬ** *несов. xüs. dan.* trafaret vasitəsilə naxış vurmaq.

ТРАФАРЕТИТЬСЯ *несов.* trafaret vasitəsilə naxış vurulmaq.

ТРАФАРЕТКА ж 1. **трафарет** (1-ci mənada) *söz. kiç.*; 2. trafaret qələmi, trafaret fırçası.

ТРАФАРЕТНО *нареч.* trafaret, standart; **трафаретно ответить** trafaret (standart) cavab vermək.

ТРАФАРЕТНОСТЬ ж *мн. нет* trafaretlik, şablonluq, standartlıq, adilik.

ТРАФАРЕТНЫЙ *прил.* 1. trafaret; trafaret vasitəsilə çəkilmiş; **трафаретный рисунок** trafaret şəkili; 2. *məc.* trafaret, şablon, basmaqəlib, bayağı; **трафаретная мысль** trafaret fikri.

ТРАФАРЕТЧИК м trafaretçi.

ТРАФАРЕЧЕННЫЙ *прич. dan. xüs.* trafaretlənmiş, trafaretlə nəqs olunmuş, trafaretlə çəkilmiş.

ТРАФИТЬ *несов. dan.* 1. etmək, görmək, lazımınca yerinə yetirmək; 2. razi salmaq, bəyəndirmək.

ТРАХ 1. *межд. (səs təqlidi)* taraq, gurp; 2. *в знач. сказ.* vurdu, ilişdirdi, çəkdi.

ТРАХАТЬ *несов.* bax **трахнуть**.

ТРАХАТЬСЯ *несов.* bax **трахнуть**.

ТРАХЕЙТ м *мн. нет* tib. traxeit (*traxeyanın selikli qışqasının ilthabı*).

ТРАХЕЙНЫЙ *прил.* traxeaya -i[-i].

ТРАХЕОТОМИЯ ж *tib.* traxeotomiya (*nəfəs borusunda operasiya vasitəsilə dəşik açılması*).

ТРАХЕЯ ж 1. anat. nəfəs yolu; 2. *zool.* nəfəs borucuğu; 3. bot. damar (*bitkilərdə*).

ТРАХИТ м *мн. нет* *geol.* traxit (*inşaat işlərində işlədilan dənəvər süxur*).

ТРАХИТОВЫЙ *прил.* *geol.* traxit -i[-i].

ТРАХНУТЬ *сов. dan.* 1. güruldatmaq; 2. taraqqadan vurmaq, ilişdirmək, bərk çırpmaq.

ТРАХНУТЬСЯ *сов. dan.* 1. taraqqadan düşmək, taraqqadan yuxılmaq, gupultu ilə düşmək (yuxılmaq); 2. tapp döymək, toxunmaq.

ТРАХОМА ж *мн. нет* *tib.* traxoma (*göz xəstəliyi*).

ТРАХОМАТОЗНЫЙ *прил. tib.* traxomali.

ТРАХОМНЫЙ *прил.* traxomali.

ТРАЧЕННЫЙ *прич.* xərcələnmiş; sərf edilmiş; **молю траченный костюм** güvə yemiş (güvə döymüş) kostyum.

ТРАЧЕННЫЙ *прил.* xarab olmuş, yeyilmiş.

ТРАЧИВАТЬ *многокр. dan.* bax **тратить**.

ТРЕБА ж *dini* 1. qurban, qurban kəsmə; 2. nəzir, nəzir gətirmə; 3. dua yazdırma, dua oxutma; ehsan vermə; kəbin kəsdirmə.

ТРЕБНИК м (*dini*) dua kitabı.

ТРЕБОВАНИЕ *ср* 1. tələb etmə, tələb edilmə; istəmə, istenilmə; 2. çağırma, çağırılma, çağırtdırma; 3. *обычно мн.* **требования** ehtiyac; tələb; 4. *рас.* tələbnamə.

ТРЕБОВАТЕЛЬ м tələbkar, tələb edən, iddiaçı, iddia edən.

ТРЕБОВАТЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* 1. tələbkarlıq; 2. ciddilik.

ТРЕБОВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. tələbkar; 2. ciddi; 3. *требовательная ведомость* tələbnamə.

ТРЕБОВАТЬ *несов.* 1. tələb etmək, istəmək; 2. çağırmaq, çağırtdırmaq.

ТРЕБОВАТЬСЯ *несов.* 1. tələb olunmaq, gerek olmaq, lazım olmaq, ehtiyac olmaq; **заводу требуются рабочие** zavoda fəhlələr tələb olunur; 2. çağırılmaq.

ТРЕБУХА ж *мн. нет* 1. içalat, iç; 2. *məc.* zir-zibil.

ТРЕБУШКА ж *мн. нет* *dan.* bax **требуха**.

ТРЕБУШИННЫЙ *прил. dan.* içalat (iç) -i[-i].

ТРЕВОГА ж 1. həyəcan, təşviş, təlaş, əndişə; 2. təhlükə, qorxu, vələvə; 3. təhlükə (həyəcan) signalı, haray; 4. *бить тревогу* bax **бить**.

ТРЕВОЖИТЬ *несов.* 1. həyəcana salmaq, təşvişə salmaq, qorxuya salmaq, təlaş salmaq; 2. rahatsız etmək, narahat etmək; 3. qurdalamaq (*yararı*); 4. **тревожить воображение** *чье* çox maraqlandırmmaq, düşünməyə məcbur etmək.

ТРЕВОЖИТЬСЯ *несов.* 1. həyəcanlanmaq, təşvişə düşmək, rahatsız olmaq, narahat olmaq, iztirab çəkmək; 2. özünü zəhmətə salmaq, zəhmət çəkmək; **не тревожьтесь...** zəhmət çəkməyin..., narahat olmayın...

3. həyəcana salınmaq, təşvişə salınmaq, narahat edilmək.

ТРЕВОЖНО *нареч.* 1. həyəcanlı, təlaşlı, əndişəli; 2. qorxulu, təhlükəli.

ТРЕВОЖНОСТЬ ж həyəcanlılıq, qorxululuq, səksəkəlilik, iztirablılıq; həyəcan, səksəkə.

ТРЕВОЖНЫЙ *прил.* 1. həyəcanlı, qorxulu, iztirablı; 2. səksəkəli; 3. həyəcan oyadan; 4. təhlükə bildiren, təhlükə xəbəri verən (*signal*).

ТРЕВОЛЕНИЕ *ср dan.* həyəcan, təşviş, iztirab, narahatlıq.

ТРЕВОЛЕННЫЙ *прил. köhn.* həyəcanlı, qorxulu, iztirablı.

ТРЕГЛАВЫЙ, ТРЕГЛАВЫЙ *прил.* 1. üçbaşlı, **треглавый змей** üçbaşlı ilan, əjdaha (*nağıllarda*); 2. üçgünbəzli; **треглавая церковь** üçgünbəzli kilisə.

ТРЕГУБЫЙ *прил. dan.* haçadodaq, dovşan-dodaq, mırıqdodaq.

ТРЕД-ЮНИОН м *tred-yunion* (*İngiltərə və bir sıra başqa ingilisdilli ölkələrdə: həmkarlar ittifaqı*).

ТРЕД-ЮНИОНИЗМ м *мн. нет* (*siyasi*) *tred-yunionizm* (*fəhlə hərəkatının vəziyyətlərini dövlət quruluşunun əsaslarına toxunmadan fəhlələrin iqtisadi tələblərini həyata keçirmək məsələsi ilə məhdudlaşdıran cərəyan*).

ТРЕД-ЮНИОНИСТ м (*siyasi*) *tred-yunionçu*, *tred-yunionizm* tərəfdarı.

ТРЕД-ЮНИОНИСТСКИЙ *прил.* *tred-yunionçu* (*tred-yunionizm*) -i[-i].

ТРЕЗВЕННИК м *dan. zar.* içki içməyən adam, dilinə içki vurmayan adam.

ТРЕЗВЕННИЦА ж *dan. zar.* içki içməyən qadın.

ТРЕЗВЕННОСТЬ bax **трезвость**.

ТРЕЗВЕННЫЙ, *прил.* 1. ayıq; 2. *məc.* son dərəcədə xırdaçı, dərlikirli, dardüşüncəli.

ТРЕЗВЕТЬ *несов.* 1. ayılmaq (*sərxoşluqdan*); 2. *məc.* qəflət yuxusundan ayılmaq.

ТРЕЗВИТЬ *несов.* ayıltmaq.

ТРЕЗВО *нареч.* ayıq (*surətdə*), ağılla, düşüncə ilə, xəyala qapılmadan, özünü aldatmadan, dalını-qabağını düşünərək.

ТРЕЗВОН м *мн. нет* 1. zəng səsləri; birdən çalınan bütün zənglərin səsi; arastəkilməz zəng səsi; 2. *məc.* gürultu, səs-küy, haray,

qiyamət, mərəkə; 3. *məc.* dedi-qodu; 4. **здать трезвон** (**трезвону**) *кому* döymək, qulaqburməsi vermək.

ТРЕЗВОНИТЬ *несов.* 1. bütün zəngləri birdən çalmaq (*kilsədə*); 2. *məc.* gürultu qorparmaq, aləmə yaumaq, aləmə car çəkmək.

ТРЕЗВОСТЬ ж *мн. нет* 1. ayıqlıq; 2. içki içməmə; 3. *məc.* gözüaçıqlıq.

ТРЕЗВУЧИЕ *ср mus.* üçhəmsədə.

ТРЕЗВУЧНЫЙ *прил. mus.* üçhəmsədali.

ТРЕЗВЫЙ *прил.* 1. ayıq; 2. içki içməyən; 3. *məc.* ağıllı, sağlam düşüncəli; gözüaçıq, ağılı başında olan.

ТРЕЗУБЕЦ м üçbaşlı əsa.

ТРЕЗУБЫЙ *прил.* üçdişli.

ТРЕК м *idm.* *trek* (*gözləşdirmə və ya qaçış yarıışı üçün dövrə yolu*).

ТРЕКЛЯТЫЙ *dan.* bax **проклятый**.

ТРЕКОВИК м *idm.* *trek* yarıçısı.

ТРЕКОВЫЙ *прил. idm.* *trek* -i[-i].

ТРЕЛЕВАННЫЙ *прич. xüs.* daşınmış, götürülmüş (bax **трелевать**).

ТРЕЛЕВАТЬ *несов. xüs.* daşımaq, götürmək (*ağacı tədərük edildiyi yerdən yolun yanına daşıyib götürmək*).

ТРЕЛЕВАТЬСЯ *несов. xüs.* daşılmaq, götürülmək (bax **трелевать**).

ТРЕЛЕВКА ж *мн. нет* *xüs.* daşıma, daşınma; götürmə, götürülmə (bax **трелевать**).

ТРЕЛЕВЩИК м *meşədə qırılmış ağacları daşıyan fəhlə*.

ТРЕЛИТЬ *несов. dan.* cəh-cəh vurmaq, ötmək, oxumaq.

ТРЕЛЬ 1 ж 1. *müs. trel*; 2. cəh-cəh, zəngülə.

ТРЕЛЬ 2 ж *xüs.* tədərük edilib daşınmış odunun qalandığı yer.

ТРЕЛЬЯЖ м *trelyaj* (1. *üzərinə sarmaşığı sarıyan qəfəsə*; 2. *üçtərəfli güzgü*).

ТРЕЛЬЯЖНЫЙ *прил. xüs.* *trelyaj* -i[-i].

ТРЕМБИТА ж *trembita* (*iri boru şəklində Ukrayna nəfəsli xalq çalğı aləti*).

ТРЕМОЛИРОВАТЬ *несов. mus.* tremolo etmək (*bir və ya bir neçə səsi sürətlə təkrar etmək*).

ТРЕМОЛИТ м tremolit (*ağrəngli mineral*).

ТРЕМОЛО *ср нескл. mus.* tremolo (*bir və ya bir neçə səsin sürətlə təkrar edilməsi*).

ТРЕН м *köhn.* bax **шейф**.

ТРЕНАЖ м *мн. нет idm.* bax **тренировка**.

ТРЕ́НЕР *м idm.* məşqçi, təlimçi.
ТРЕ́НЕРСКИЙ прил. idm. məşqçi -i[-i]; məşqçilik -i[-i]; **трени́рская работа** məşqçilik işi.
ТРЕ́НЗЕЛЬ *м (мн. трензеля) xüs.* qantarğa, çaralğa.
ТРЕ́НЗЕЛЬКА *ж xüs.* qantarğa zənciri, çaralğa zənciri.
ТРЕ́НЗЕЛЬНЫЙ прил. xüs. qantarğa -i[-i].
ТРЕ́НИЕ *ср 1.* sürtünmə; *2. tex.* müqavimət; *3. тас. только мн. трения* toq-quşma, mübahisə, çəkişmə, ixtilaf.
ТРЕ́НИНГ *м xüs.* təlim, məşq; xüsusi təlim (məşq) rejimi.
ТРЕ́НИРОВА́ННОСТЬ *ж* yaxşı təlim görmə; müntəzəm təlim nəticəsində yaxşı inkişaf etmə, möhkəmlənmə.
ТРЕ́НИРОВА́ННЫЙ 1. прич. təlim görmüş, öyrədilmiş; *2. прил.* təcrübəli, mahir.
ТРЕ́НИРОВАТЬ несов. idm. öyrətmək, təlim vermək, alıxdırmaq, məşq keçmək, inkişaf etdirmək.
ТРЕ́НИРОВА́ТЬСЯ несов. idm. təlim keçmək, məşq etmək.
ТРЕ́НИРОВА́КА *ж idm.* təlim, məşq, təmrin.
ТРЕ́НИРОВО́ЧНЫЙ прил. idm. təlim -i[-i]; **трени́ровочный полёт** təlim uçuşu.
ТРЕ́НОГА *ж 1.* üçayaq, sacayaq; *2. mah.* cidar, buxov.
ТРЕ́НОГИЙ, ТРЕ́ХНОГИЙ прил. üçayaqlı, üçqıqlı.
ТРЕ́НОЖИТЬ несов. cidarlamak, buxovlamak.
ТРЕ́НОЖИТЬСЯ несов. cidarlanmaq, buxovlanmaq.
ТРЕ́НОЖНИК *м* üçayaq, sacayaq.
ТРЕ́НОЖНЫЙ прил. dan. üçayaqlı, üçayaq.
ТРЕ́НЧИК *м xüs.* kəmərcik.
ТРЕ́НЬ-БРЕ́НЬ *дан. 1. в знач. межд.* dan-qıldatma; *2. м и ж* əski-üşkü, zir-zibil; *3. qeyri-ciddi (boş) şey, cəfəngiyyat.*
ТРЕ́НЬКАТЬ несов. dan. danqıldatmaq (*pis çalmaq*).
ТРЕ́НЬКНУТЬ однокр. dan. bax **тренькаты**.
ТРЕ́П *м мн. нет* dan. bax **трепотня**.
ТРЕ́ПАК *м мн. нет* trepak (*rus xalq oyun havası*).
ТРЕПА́ЛКА I *ж tex.* lifdidən (lifdarayan) alət; çırpqas.

ТРЕПА́ЛКА II *ж dan.* çəronçı, lağlağı.
ТРЕПА́ЛО *ср tex.* bax **трепалка I**.
ТРЕПА́ЛЬНЫЙ прил. tex. lifdidən, lifdarayan; **трепальная машина** lifdidən (lifdarayan) maşın.
ТРЕПА́ЛЬНЯ *ж xüs.* lif didilən yer, lifdarama sexi.
ТРЕПА́ЛЬЩИК *м xüs.* lifdidən, lifdarayan (*fəhlə*).
ТРЕПА́ЛЬЩИЦА *ж xüs.* lifdidən, lifdarayan qadın (*qız*).
ТРЕПА́Н *м tib.* trepan (*sümükdeşən alət*).
ТРЕПАНА́ЦИЯ *ж tib.* trepanasiya (*sümüyü dəşmə cərrahiyyə əməliyyatı*).
ТРЕПА́НГ *м zool.* trepanq (*əti yeyilən iynə-dərili dəniz heyvanı*).
ТРЕПА́НИЕ *ср мн. нет* təmizləmə, təmizlənmə; darama, daranma (*yun və s.*).
ТРЕПА́ННОВА́ННЫЙ прич. tib.deşilmiş, dölünmüş.
ТРЕПА́ННОВАТЬ сов. и несов. tib.deşmək, döləmək.
ТРЕПА́ННОВА́ТЬСЯ несов. tib.deşilmək, dölünmək.
ТРЕПА́ННЫЙ прич. 1. pırtlaşdırılmış, pırtlaşıq salınmış; kilkolənməmiş, kilko salınmış; *2.* didilmiş, yırılmış, yolunmuş; *3.* dağıdılmış, köhnəldilmiş, əldən salınmış, üzülmüş; *4.* təmizlənməmiş, daranmış (*yun və s.*).
ТРЕПА́ННЫЙ прил. 1. didilmiş, çırpılmış, təmizlənməmiş, daranmış (*lif yun*); *2.* köhnəlməmiş, yırılmış, dağılmış, üzülmüş (*paltar və s.*); *3.* pırtlaşıq, kilko (*saç*).
ТРЕПА́ТЬ несов. 1. pırtlaşıdmaq, pırtlaşıq salmaq, kilkoləndirmək, kilko salmaq; *2.* didmək, yolmaq, qırmaq; *3.* dartmaq, çəkmək; *4.* dağıtmaq, köhnəltmək, yırtmaq, üzmək (*paltarı və s.*); *5.* təmizləmək, çırpmək, daramaq (*yunu və s.*); *6. dan.* tutarlamak; *безд. его треплет лихорадка* o titrədir qızdırır; **трепать нервы (чыи-н.)** əsəbiləşdirmək; **трепать языком** boş-boş danışmaq, boşboğazlıq etmək; **трепать (чыё-н.) имя** dılınca danışmaq, pisinə danışmaq, qeybətini etmək.
ТРЕПА́ТЬСЯ несов. 1. dan. dalğalanmaq, yellənmək; *2. dan.* sürünmək (*paltarın ətyəyi və s. haqqında*); *3. dan.* köhnəlmək, yırtılmaq, dağılmaq, xarab olmaq, korlanmaq;

4. dan. getmək, dolaşmaq, gözmək; veylənmək, avara-avara gözmək; *5. тас.* boş-boş danışmaq.
ТРЕПА́Ч *м dan.* nifr. çəronçı, gopçu, yalançı, boşboğaz, naqqal.
ТРЕПА́ЧКА *ж dan.* nifr. çəronçı, yalançı, naqqal qadın (*qız*).
ТРЕПЕ́Л *м* trepel (*çöküntü, süxur; tikinti materialı*).
ТРЕПЕ́ЛЬНЫЙ прил. trepel -i[-i]; trepel-dən qayrılmış (*kərpic və s.*).
ТРЕПЕ́Т *м мн. нет* titrəmə, əsmə, lərzə, həyəcan; **привести (кого-н.) в трепет** lərzəyə salmaq; **с трепетом смотреть (на кого-н.)** həyəcanla baxmaq.
ТРЕПЕТА́НИЕ *ср мн. нет* bax **трепет**.
ТРЕПЕТА́ТЬ несов. 1. titrəmək, əsmək; *2. тас.* səyrimək, yanıb-sönmək; *3. тас.* lərzəyə gəlmək, lərzəyə düşmək, zağ-zağ əsmək.
ТРЕПЕТА́ТЬСЯ несов. 1. bax **трепетать** 1-ci mənada; *2.* çırpmək.
ТРЕПЕ́ТНЫЙ прил. 1. titrəyən, titrək, əsən; *2. тас.* həyəcanlı, iztirəblı; **трепетное ожидание** həyəcanlı intizar.
ТРЕПЕ́Ц *м xüs.* bax **трепальщик**.
ТРЕ́ПКА *ж мн. нет 1.* bax **трепанье**; *2. dan.* kötək, kötəkləmə; *çəza*; *безд. задать трепку* cəzasını vermək; **трепка нервов** daim əsəbiləşmə.
ТРЕПО́ТНЯ *ж мн. нет* dan. nifr. *1.* veylənmə, avara-avara gözmək; *2.* çəron-pəron, gop, naqqallıq, boşboğazlıq.
ТРЕПЫ́ХАТЬСЯ несов. dan. 1. çırpmək, çapalamaq; *2.* titrəmək, yellənmək, yırtılmaq.
ТРЕСК *м 1.* çatırtı, saqqıltı; *2. dan.* çatırtı-patırtı, gurutlu, səs-küy; *3.* cırıltı, cır-cır səsi; *безд. с треском провалиться* biabır olmaq.
ТРЕСКА́ *ср мн. нет* zool. treska (*şimal dənizlərində yaşayan balıq*).
ТРЕСКА́НИЕ *ср мн. нет* çatlama.
ТРЕСКА́ТЬ I несов. vulq. tux(a)maq, aşırmaq (*yemək, içmək*).
ТРЕСКА́ТЬ II несов. bax **треснуть** 4-cü mənada.
ТРЕСКА́ТЬСЯ несов. 1. çatlamaq; *2. dan.* bax **треснутыся**.

ТРЕСКОВЫ́Й прил. treska -i[-i]; **треско-вый жир** treska yağı (*balıq yağı*).
ТРЕСКО́ТНЯ *ж мн. нет* dan. *1.* çatırtı, patırtı, çatırtı-patırtı, gurutlu, səs-küy; *2.* saqqıltı; *3.* cırıltı (*cırıltı*); *4. тас.* laq-çırtı, çəron-pəron, hədyan.
ТРЕСКУ́ЧИЙ прил. 1. gurutulu, patırtılı; *2. тас.* boş, mənasız, məzəmsuz, gurutulu (*söz, ifadə və s.*); *безд. трескучий мороз* bərk şaxta, çox şiddətli soyuq.
ТРЕСНУ́ТЫЙ прил. dan. çatlaq, çatlamış.
ТРЕСНУ́ТЬ сов. 1. çatırdamaq; *2.* çatlamaq, sınmaq; *3. тас.* iflasa uğramaq, puça çıxmaq, alt-üst olmaq; *4. dan.* ilişdirmək, bərk vurmaq, bərk çəkmək; *безд. хоть тресни* çatlasan da, partlasan da; **треснуть со смеху** gülməkdən qəşş eləmək; **треснуть со злости** acıqından partlamaq.
ТРЕСНУ́ТЫЙ сов. dan. bərk toxunmaq, bərk dəymək (*bir şeyə*).
ТРЕСТ *м iqt.* trest (*1. bir sahənin bir neçə müəssisəsinin birləşməsi, habelə belə birləşmənin mərkəzləşdirilmiş idarəsi, aparatı*; *2. bir neçə müəssisənin inhisarçı birləşmə formalarından biri*).
ТРЕСТА́ *ж k. t.* istədimiş kətan (çətənə) gövdələri.
ТРЕСТИ́РОВАННЫЙ прич. iqt. trestləşdirilmiş, trest şəklində birləşdirilmiş.
ТРЕСТИ́РОВАТЬ сов. и несов. iqt. trestləşdirmək, trest şəklində birləşdirmək.
ТРЕСТИ́РОВА́ТЬСЯ несов. iqt. 1. trestləşmək, trest şəklində birləşmək; *2.* trestləşdirilmək, trest şəklində birləşdirilmək.
ТРЕ́СТОВСКИЙ прил. iqt. trest -i[-i]; **трестовский работник** trest işçisi.
ТРЕТЕ́ЙСКИЙ прил. münisiflər -i[-i]; **третейский суд** münisiflər məhkəməsi.
ТРЕ́ТИЙ числ. 1. üçüncü; *2. в знач. суц.* **третья** *ж* üçdə bir (*hissə*); *3. в знач. суц.* **третье** *ср* üçüncü, desert (*xöhrəkdən sonra verilən şirin yemək, çaraz, meyvə və s.*); *безд. в третьем году* inişil; **третьего дня** srağagün; **третье сословие тар.** üçüncü silk (*Fransada 1789-cu il inqilabından əvvəl: zadəganlardan və ruhanilərdən fərqli olaraq şəhərlilərə və burjuaziyaya verilən ad*); **третьей руки** ortabab, babat; **в третьи руки** (отдать, передать, перейти) üçüncü

şəxsə (*vermək, keçmək*); из **третьих рук** (*уст*) (*узнать, услышать*) üçüncü şəxsdən (*öyrənmək, eşitmək*); с **третьими петухами** xoruz başında, alaqlaranlıqdan; до **третьих петухов** səhər açılanadək, dan yeri sökülənədək.

ТРЕТИРОВАНИЕ *ср мн. нет* xor baxma (baxılma), etinasızlıq göstərmə (göstərmə), lağa qoyma (qoyulma).

ТРЕТИРОВАТЬ *несов.* xor baxmaq, etinasızlıq göstərmək, saymaq, saymazlıq göstərmək, lağa qoymaq.

ТРЕТИРОВАТЬСЯ *несов.* xor baxılmaq, etinasızlıq göstərilmək, sayılmamaq, lağa qoyulmaq.

ТРЕТИЧНЫЙ *прил.* üçüncü; **третичный период** в истории Земли Yerin tarixində üçüncü dövr.

ТРЕТНИК *м тәх.* 1. üçdə bir (*bir ölçünün üçdə biri*); 2. xüs. tərkibi üç hissədən ibarət olan; 3. bir şeyin üçdə birinə şərik olan adam.

ТРЕТНОЙ *прил. köhn.* üçdə bir.

ТРЕТЬ *ж (мн. трети)* üçdə bir hissə.

ТРЕТЬЕВОСЬ *нареч.* tәх. srağagün.

ТРЕТЬЕГОДИЧНЫЙ *прил. дан.* inişilki.

ТРЕТЬЕГОДНИЧНЫЙ *дан.* bax **третьегодичный**.

ТРЕТЬЕГОДНЯШНИЙ *прил. köhn.* srağagünkü.

ТРЕТЬЕКЛАССНИК *м* üçüncü sinif şagirdi.

ТРЕТЬЕКЛАССНИЦА *ж* üçüncü sinif şagirdi (qız).

ТРЕТЬЕКЛАССНЫЙ *прил.* 1. üçüncü dərəcəli; 2. tәс. miyanə, babat, orta.

ТРЕТЬЕКУРСНИК *м* üçüncü kurs tələbəsi (şagirdi).

ТРЕТЬЕКУРСНИЦА *ж* üçüncü kurs talibəsi.

ТРЕТЬЕОЧЕРЕДНОЙ *прил.* üçüncü növbəli, üçüncü dərəcəli, axırıncı, əhəmiyyətsiz.

ТРЕТЬЕРАЗЯДНИК *м* üçüncü dərəcəli idmançı.

ТРЕТЬЕРАЗЯДНИЦА *ж* üçüncü dərəcəli idmançı qadın (qız).

ТРЕТЬЕРАЗЯДНЫЙ *прил.* 1. üçüncü dərəcəli; 2. orta.

ТРЕТЬЕСОРТНЫЙ *прил.* üçüncü sort (nöy); **третьесортный товар** üçüncü sort (nöy) mal.

ТРЕТЬЕСТЕПЕННЫЙ *прил.* üçüncü dərəcəli. **ТРЕТЬЯК** *м тәх.* 1. ikiyaşar heyvan; 2. alçaq mal, keyfiyyətsiz mal.

ТРЕУГОЛКА *ж köhn.* üçkünc şlyapa.

ТРЕУГОЛЬНИК *м* üçbucaq (*həndəsi cisim və s.*); **прямоугольный треугольник** (*riyaz.*) düzbucaqlı üçbucaq.

ТРЕУГОЛЬНЫЙ *прил.* üçbucaqlı, üçkünc. **ТРЕУХ** *м köhn.* 1. qulaqlı paraq; 2. şillə, şapalaq.

ТРЕФ *м мн. нет* haram, murdar (*dindar yəhudilərdə*).

ТРЕФА bax **трефы**.

ТРЕФНОЙ *прил. (dini)* haram, murdar; haram edilmiş (*dindar yəhudilərdə*).

ТРЕФОВЫЙ *прил.* tref (xaç) -i[-ı].

ТРЕФЫ *мн.* tref, xaç (*xaç xallı qumar kağızları*).

ТРЕХ... *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* "üç" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: **трехдневный** (üçgünlük); **трехпроцентный** (üçfaizli).

ТРЕХАКТНЫЙ *прил. (teatr.)* üçpərdəli; **трехактная пьеса** üçpərdəli pyes.

ТРЕХАРШИННЫЙ *прил.* 1. üçarşınlıq; 2. *дан. zar.* çox uzun, uzundraz.

ТРЕХАТОМНЫЙ *прил.* üçatömlü.

ТРЕХБАЛЛЬНЫЙ *прил. xüs.* 1. üçballıq (*külək və s.*); 2. üçballı (qiymətləndirmə sistemi).

ТРЕХВАЛЕНТНЫЙ *прил. kim.* üçvalentli.

ТРЕХВЕРСТКА *ж xüs.* üçverstlik xəritə (*hər düymü üç verst miqyası hesabla çəkilmiş coğrafiya xəritəsi*).

ТРЕХВЕРСТНЫЙ *прил.* üçverstlik.

ТРЕХВЕРШИННЫЙ *прил.* üçzirvəli, üçbaşlı, üçtəpəli (*dağ, qaya*).

ТРЕХВОСТКА, **ТРЕХВОСТКА** *ж дан.* tatarı, üçdilli qırmanc.

ТРЕХГЛАВЫЙ *дан.* bax **треглавый**.

ТРЕХГОДИЧНЫЙ *прил.* üçillik; **трехгодичные курсы** üçillik kurs.

ТРЕХГODOBАЛЫЙ *прил.* üçyaşar, üç yaşında.

ТРЕХГODOBОЙ *прил.* 1. bax **трехгодичный**; 2. *köhn.* bax **трехлетний**.

ТРЕХГОЛÓСНЫЙ *прил. mus.* üçsəslı, üç səs üçün yazılmış (*musiqi əsəri*).

ТРЕХГРАННЫЙ *прил.* 1. *riyaz.* üçüzlü; **трехгранная призма** üçüzlü prizma; 2. üçgöl.

ТРЕХДЕКАДНИК *м* üçdekadalıq, biraylıq (*müddət*).

ТРЕХДЕКАДНЫЙ *прил.* üçdekadalıq, aylıq, biraylıq.

ТРЕХДНЕВНЫЙ *прил.* üçgünlük.

ТРЕХДОЛЬНЫЙ *прил.* təqti tərzində yazılmış (*şeyir*).

ТРЕХДЮМОВКА *ж 1. прил. (hərbi)* üçdüymə top; 2. üçlük taxta.

ТРЕХДЮМОВЫЙ *прил.* 1. *köhn.* üçdüymə (*top*); 2. üçlük (*taxta*).

ТРЕХЗНАЧНЫЙ *прил. riyaz.* üçrəqəmli (*ədəd*).

ТРЕХЗУБЧАТЫЙ *прил.* üçdişli.

ТРЕХЗУБЫЙ *прил.* bax **трёзубый**.

ТРЕХКИЛОМЕТРÓВКА *ж дан.* üçkilometrlik (*xəritə*).

ТРЕХКИЛОМЕТРÓВЫЙ *прил.* üçkilometrlik.

ТРЕХКЛАССНЫЙ *прил.* üçsinifli.

ТРЕХКОЛÉСНЫЙ *прил.* üçtəkərli, üççarxlı.

ТРЕХКОМНАТНЫЙ *прил.* üçotaqlı; **трехкомнатная квартира** üçotaqlı mənzil.

ТРЕХКОПÉЕЧНИК *м дан.* üçqəpiklik (*pul*).

ТРЕХКОПÉЕЧНЫЙ *прил.* üçqəpiklik, üç qəpiyə dəyən.

ТРЕХКРАСóЧНЫЙ *прил.* üçrəngli.

ТРЕХКРАТНЫЙ *прил.* üç dəfə (olan); üçqat.

ТРЕХЛÉТИЕ *ср 1.* üçillik müddət; 2. üçüncü ildönümü.

ТРЕХЛÉТКА *ж 1.* üçillik (*heyvan*); 2. üçillik vaxt (*müddət*); 3. üçyaşar (*uşaq*).

ТРЕХЛÉТНИЙ *прил.* 1. üçillik; 2. üçyaşar, üç yaşında.

ТРЕХЛÉТОК *м дан.* üçyaşar heyvan.

ТРЕХЛИНÉЙКА *ж дан.* beşatılan, beşacılan (*tüfəng*).

ТРЕХЛИНÉЙНЫЙ *прил.* üçşəşli (7,6 mm kalibrlı); **трехлинейная винтовка** üçşəşli tüfəng, beşatılan.

ТРЕХМАСТЫЙ *прил.* üçrəngli (*heyvan*).

ТРЕХМАЧТОВЫЙ *прил.* üçdörlü, üç doru olan (*gəmi*).

ТРЕХМЕРНЫЙ *прил.* 1. üçölçülü, üç ölçüsü (*eni, uzunlu və hündürlüyü*) olan; 2. *mus.* üçdərəcəli, üçhissəli.

ТРЕХМÉСТНЫЙ *прил.* üçadamlıq, üçyerli.

ТРЕХМÉСЯЧНЫЙ *прил.* üçaylıq.

ТРЕХМИЛЛИÓННЫЙ *прил.* 1. üçmilyonluq; 2. *числ.* üç milyonuncu.

ТРЕХМОТÓРНЫЙ *прил.* üçmotorlu, üç motorlu olan.

ТРЕХНЕДÉЛЬНЫЙ *прил.* üçhəftəlik.

ТРЕХНОГÍЙ *дан.* bax **треногий**.

ТРЕХНОЖНЫЙ bax **треножный**.

ТРЕХОКÓННЫЙ *прил.* üçpəncərəli, üç pəncərəsi olan.

ТРЕХОСКА *ж* üçoxlu araba (*vaqon, avtomobil və s.*).

ТРЕХОСНЫЙ *прил.* üçoxlu, üç oxu olan (*vaqon və s. haqqında*).

ТРЕХПАЛУБНЫЙ *прил. dəniz.* üçgöyertəli.

ТРЕХПАЛЫЙ *прил.* üçbarmaqlı, üçbarmaq.

ТРЕХПÉРСТНЫЙ bax **троеперстный**.

ТРЕХПЛАННЫЙ *прил.* üçplanlı, üçtərəfli.

ТРЕХПОЛКА *ж дан.* bax **трехполье**.

ТРЕХПОЛОЗЫЙ *прил. xüs.* üçoyuqlu, üçzəhli (*kirşə, xizək*).

ТРЕХПÓЛЫЙ *прил.* üçtəklı.

ТРЕХПÓЛБЕ *ср мн. нет* *k. t.* üçtarlalı əkin.

ТРЕХПÓЛБНЫЙ *прил. k. t.* üçtarlalı.

ТРЕХПÓЛШИНА *ж мн. нет* *k. t. köhn.* bax **трехполье**.

ТРЕХПÓЦЕНТНЫЙ *прил.* 1. üçfaizlik (*gəlir*); 2. üçfaizli; **трехпроцентный заём** *tar.* üçfaizli istiqraz.

ТРЕХПУДÓВЫЙ *прил.* üçpudluq; üç pud ağırlığında olan, üç pud tutan.

ТРЕХРАЗОВЫЙ *прил.* üçdəfəli(k).

ТРЕХРУБЛÉВКА *ж дан.* üçlük, üçmanatlıq (*üçrublluq*) (*pul*).

ТРЕХРУБЛÉВЫЙ *прил.* üçmanatlıq (*üçrublluq*), üç manata (rubla) dəyən; **трехрублевый билет** üçmanatlıq (*üçrublluq*) *bilet*.

ТРЕХРЯДКА *ж дан.* üçcərgəli qarmon (*üç cərgə dilləri olan qarmon*).

ТРЕХРЯДНЫЙ *прил.* üçcərgəli.

ТРЕХСВÉТНЫЙ *прил.* üç cərgə pəncərəsi olan.

ТРЕХСЛÓЖНЫЙ *прил. dilç.* üçhecəli; **трехсложное слово** üçhecəli söz.

ТРЕХСЛÓЙНЫЙ *прил. xüs.* üçqat(lı), üçlay(lı); **трехслойная фанера** üçqat faner.

ТРЕХСМЕНКА *ж дан.* üçnövbəli iş; gecəgündüzlü iş.

ТРЕХСМЕННЫЙ *прил.* üçnövbəli; **трехсменная работа** üçnövbəli iş.

ТРЕХСОТЛÉТИЕ *ср 1.* üçyüzillik müddət; 2. üçyüzillik; bir hadisənin üçyüzüncü ildönümü.

ТРЁХСОТЛЕТНИЙ *прил.* üçyüzillik.
ТРЁХСОТЫЙ *прил.* üçyüzüncü.
ТРЁХСТВОЛКА *ж* üçlülə *ov tütəngi*.
ТРЁХСТВОЛЬНЫЙ *прил.* üçlülə (*tütəngi*).
ТРЁХСТВОРЧАТЫЙ *прил.* üçlaylı, üçtəylı (*qarı*).
ТРЁХСТЕПЕННЫЙ *прил.* **трехстепенные выборы** üçdərəcəli seçkilər.
ТРЁХСТИШЕ *ср* üç misradan ibarət şer.
ТРЁХСТОПНЫЙ *прил.* *ədab.* üçstopalı; üçbölğülü (*misra*).
ТРЁХСТОРОННИЙ *прил.* 1. üçtərəfli; 2. üçyanlı.
ТРЁХСТРУННЫЙ *прил.* üçsimli, üçtelli (*musiqi aləti*).
ТРЁХСТУПЕНЧАТЫЙ *прил.* 1. üçpilləli; 2. üç hissədən ibarət.
ТРЁХСУТОЧНЫЙ *прил.* üçgünlük, üçsutkalıq.
ТРЁХТАКТНЫЙ *прил.* üçtaktlı.
ТРЁХТОМНИК *м* *dan.* üçcildlik (*kitab*).
ТРЁХТОМНЫЙ *прил.* üçcildli, üç cilddən ibarət.
ТРЁХТОНКА *ж* *dan.* üçtonluq yük avtomobili.
ТРЁХТОННЫЙ *прил.* üçtonluq; **трехтонный груз** üçtonluq yük.
ТРЁХТЫСЯЧНЫЙ 1. *числ.* üçmininci; 2. *прил.* üçminlik.
ТРЁХУГОЛЬНИК *дан.* bax **треугольник**.
ТРЁХУГОЛЬНЫЙ *бax* **треугольный**.
ТРЁХФАЗНЫЙ *прил.* *tex.* üçfazlı (*maşın, transformator*); *φ* **трехфазный ток** *elektr.* üçfazlı cərəyan.
ТРЁХХВОСТКА *бax* **трехвостка**.
ТРЁХЦВЕТКА *ж* *мн.* *нет* *təb.* üçrəngli çar.
ТРЁХЦВЕТНЫЙ *прил.* üçrəngli.
ТРЁХЧАСОВОЙ *прил.* 1. üçsaatlıq; 2. saat üçdə gedən (*olan*); **трехчасовой поезд** saat üç qatırı, saat üçdə gedən qatar.
ТРЁХЧЛЕН *м* *riyaz.* üçhəddli.
ТРЁХЧЛЕННЫЙ *прил.* *riyaz.* üçhəddli.
ТРЁХШЕРСТНЫЙ *прил.* üç rəng tükü (*dərisi*) *olan*.
ТРЁХЪЯЗЫЧНЫЙ *прил.* 1. üçdilli; **трехъязычный словарь** üçdilli lüğət; 2. üç dildə danışan.
ТРЁХЪЯРУСНЫЙ *прил.* üçyaruslu, üçmərtəbəli.

ТРЁХЭЛЕКТРОДНЫЙ *прил.* *rad.* üçelektrədlü (*lampa*).
ТРЁХЭТАЖНЫЙ *прил.* üçmərtəbə, üçmərtəbəli, üçqatlı.
ТРЕШКА *ж* *dan.* bax **трёшница**.
ТРЕШКОУТ *м* *dəniz.* treşkout (*kiçik çay gəmisini*).
ТРЕШНИК *м* *dan.* 1. üçqəpəliklik (*pul*); 2. bax **трёшница**; 3. *məh. köhn.* birqəpəliklik gülmüş pul.
ТРЕШНИЦА *ж* *dan.* 1. üçlük, üçmanatlıq (*kağız pul*); 2. üç manat.
ТРЕЩАЛКА *ж* 1. *məh.* bax **трещотка** 1-ci mənad; 2. *zool.* yarpaq qurdu.
ТРЕЩАНИЕ *ср* çatırdamaq.
ТРЕЩАТЬ *несов.* 1. çatırdamaq, saqqıllamaq, çırtılmaq; 2. çatlamak; 3. *dan.* dağılmaq dərəcəsinə gəlmək; 4. cırılmaq (*cırcırama*); 5. *məc. dan.* dil boğaza qoymamaq; *φ* **голова трещит** başı(m) çatlayır; **уши трещат** dəng olduq, baş-qulağımız getdi; **трещат морозы** bərk səxtədir; **трещать по всем швам** dağılmaq.
ТРЕЩИНА *ж* 1. çat, çatdaq, çatlamış yer, yarıq; 2. *məc.* rəxnə, nifaq; **дать трещину** dağılmağa başlamaq, pozulmağa başlamaq, rəxnə düşmək.
ТРЕЩИНКА *ж* *трещина* söz. kiç.
ТРЕЩИННЫЙ *прил.* *geol.* yer qabığı yarıqlarından çıxan (axan); **трещинные воды** yer qabığı yarıqlarından çıxan sular.
ТРЕЩИНОВАТОСТЬ *ж* *xüs.* yarıq-yarıq olma.
ТРЕЩИНОВАТЫЙ *прил.* *məd.* çat-çat, çatlaq-çatlaq, deşik-deşik, yarıq-yarıq.
ТРЕЩОТКА *ж* 1. sax-sax, sıx-sıx, saqqıl-dağ (*uşaq oyuncuğı*); 2. *tex.* matqab, burğu; 3. *məc.* cərənci, naqqal, uzunçu.
ТРИ *числ.* üç.
ТРИАДА *ж* triada (1. *fəls.* Hegelin *idealist fəlsəfəsində*: prosesin inkişafının üç pilləsini (tezis, antitezis və sintez) göstərən termin; 2. *məc.* üç şəxsin, şeyin, məfhumun birliyi; üçlük).
ТРИАНГУЛЯТОР *м* *geod.* trianqulyator (1. trianqulyasiya müəssisi; 2. geodeziya işlərində işlənən bəzi alətlərin adı).
ТРИАНГУЛЯЦИОННЫЙ *прил.* trianqulyasiya -[i]-[i].
ТРИАНГУЛЯЦИЯ *ж* *мн.* *нет* trianqulyasiya (1. *riyaz. sahə, məsafə və bucaqların tri-*

gonometrik üsulla ölçülüb hesablanması; 2. *geodeziya işlərində tətbiq edilən dəqiq ölçmə üsulu*; 3. *coğr. meridian qövs uzunluğunun ölçülüb hesablanması*).
ТРИАС *м* *geol.* bax **триасовый**.
ТРИАСОВЫЙ *прил.* *geol.* **триасовый период**, **триасовая система** trias dövrü (sistem) (Yerin tarixində mezozooy erasının sıra ilə birinci dövrü).
ТРИБА *ж* *tar.* triba (*qədim Romada əhalinin bölündüyü seçki dairələrinin adı*).
ТРИБУН *м* *tribun* (1. *tar.* *qədim Romada*: müxtəlif dövlət və ictimai vəzifələrin adı; 2. *məc.* ictimai xadim, natiq, publisist).
ТРИБУНА *ж* *tribuna* (1. *ixtibat kürsüsü*; *yığıncaqlarda natiq üçün hündür yer*; 2. *stadionlarda, tamaşa yerlərində və s.* -də *tamaşaçıları üçün hündür yerlər*; 3. *məc.* siyasi, publisistik, natiqlik fəaliyyətinin keçirildiyi yer).
ТРИБУНАЛ *м* *tribunal* (əsasən hərbi cinayət işlərinə baxan fəvqəladə məhkəmə orqanı).
ТРИВИАЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* bayağılıq, adilik.
ТРИВИАЛЬНЫЙ *прил.* bayağı, adi, duzsuz, cəyənənmiş, köhnəlmiş, köhnə.
ТРИГЛИФ *м* *arx.* triqlif (*oyma novlar şəklində ornament*).
ТРИГОНАЛЬНЫЙ *прил.* *riyaz.* üçbucaqlı.
ТРИГОНОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* *riyaz.* triqonometrik; **тригонометрическая функция** triqonometrik funksiya.
ТРИГОНОМЕТРИЯ *ж* *riyaz.* triqonometriya.
ТРИДЕВЯТЫЙ *прил.* *folk.* çox uzaqda, dünyanın o başında olan; **в тридевяти царстве** çox uzaqda.
ТРИДЕВЯТЬ *за* **тридевять земель** *folk.* dünyanın o başında, çox uzaqda.
ТРИДЕСЯТЫЙ *folk.* bax **тридевятий**.
ТРИДЦАТИЛЕТНИЕ *ср* 1. otuzillik dövr; 2. otuzillik, otuzuncu ildönümü.
ТРИДЦАТИЛЕТНИЙ *прил.* 1. otuzillik; 2. otuz yaşında, otuzyaşlı.
ТРИДЦАТИРУБЛЕВЫЙ *прил.* otuz manatlıq (rubllıq), otuz manat (rubl) qiymətində.
ТРИДЦАТКА *ж* 1. otuz; 2. otuzluq; otuzuncu.
ТРИДЦАТЫЙ *числ.* otuzuncu.
ТРИДЦАТЬ *числ.* otuz.
ТРИДЦАТЬЮ *нареч.* otuz dəfə: **тридцатью тридцать** otuz dəfə otuz.

ТРИЕДИНСТВО *ср* üçlük vəhdəti; *φ* **драматическое триединство** *ədab.* dramatik vəhdət (*klassik dramaturgiyada rəyət edilən zaman, məkan və hərəkət vəhdəti*).
ТРИЕДИННЫЙ *прил.* vəhdət təşkil edən üç hissədən (üç ünsürdən) ibarət (olan); üçcəhətli.
ТРИЕР *м* *k. t.* triyer (*toxumtəmizləyən və çəşidləyən maşın*).
ТРИЕРНЫЙ *прил.* triyer -[i]-[i].
ТРИЕРОВАНИЕ *ср* triyerləmə; triyerdə təmizləyib çəşidləmə.
ТРИЕРОВАННЫЙ *прил.* *k. t.* triyerlənmiş, triyerdə təmizləyib çəşidlənmiş.
ТРИЕРОВАТЬ *несов.* *k. t.* triyerləmək, triyerdə təmizləyib çəşidləmək.
ТРИЕРОВАТЬСЯ *несов.* *k. t.* triyerlənmək; triyerdə təmizləyib çəşidlənmək.
ТРИЕРОВКА *ж* *бax* **триерование**.
ТРИЖДЫ *нареч.* üç dəfə, üç kərrə, üç yol, üçqat.
ТРИЗМ *м* *tib.* trizm (*çənənin qıç olması*).
ТРИЗНА *ж* 1. trizna, xeyrat (*qədim slavyanlarda*); 2. *məc.* əza, matəm, kədərli xətirə.
ТРИКИРИЙ *м* *şamdan* (*xristianlarda ibadət zamanı işlənən üçbaşlı şamdan*).
ТРИКО *ср* *нескл.* triko (1. *yun* parça; 2. *trikotaj idman paltarı*; 3. *trikotaj qadın pantolonu*).
ТРИКОВЫЙ *прил.* *dan.* triko; **триковый костюм** triko kostyum.
ТРИКОТАЖ *м* *мн.* *нет* trikotaj (1. *maşında toxunmuş parça*; 2. *sobir.* trikotaj mallar).
ТРИКОТАЖНИК *м* *xüs.* trikotajçı (*trikotaj sənayesi fəhləsi*).
ТРИКОТАЖНИЦА *ж* *xüs.* bax **трикотажник**.
ТРИКОТАЖНЫЙ *прил.* trikotaj; **трикотажная фабрика** trikotaj fabriki.
ТРИКОТИН *м* *xüs.* trikotin (*trikotaj növü*).
ТРИКТРАК *м* *мн.* *нет* *köhn.* triktak (*nərd oyunu*).
ТРИЛЕПЕСТНЫЙ *прил.* *bot.* üçləçəkli; **трилепестный цветок** üçləçəkli çiçək.
ТРИЛИСТНИК *м* *bot.* 1. üçyarpaqlı yonca, üçyarpaqlı bitki; 2. üçyarpaq (*müxtəlif emblemlərdə üç yarpaq şəklində*).
ТРИЛЛИОН *м* trilyon (*min milyard*).

ТРИЛОГИЯ ж *ədəb.* trilogiya (bir müəllifin məzmunu bir-birilə əlaqədar olan üç əsəri).
ТРИЛОПАСТНЫЙ *прил.* xüs. 1. üçqanadlı; 2. üçləçəkli bitki; 3. üçağızlı (alat).
ТРИМЕСТР м *rüb, üç ay (ilin dördə biri).*
ТРИМЕСТРОВЫЙ *прил.* *rüb -[i-].*
ТРИНАДЦАТЫЙ *числ.* on üçüncü.
ТРИНАДЦАТЬ *числ.* on üç.
ТРИНИТРОТОЛУОЛ м trinitrotoluol (partlayıcı maddə).
ТРИНОМ м *riyaz.* bax **трёхчлен**.
ТРИО *нескл. mus. trio, üçlük (1. üç səs və ya alət üçün yazılmış musiqi əsəri; 2. bu cür əsəri ifa edən üç calğıçı və ya üç müğənni).*
ТРИОД м *rad.* Triod (üç elektrodlu elektron lampası).
ТРИОДЪ ж *triod (xristian dini kitablarından birinin adı).*
ТРИОЛЕТ м *ədəb.* triolet (səkkiz misralı şeir; bu şeir tərzində 4-cü və 7-ci misralar birinci misranı, səkkizinci isə ikinci təkrar edir).
ТРИОЛЬ ж *mus.* triol (üç bərabər notdan ibarət ritmik fiqur).
ТРИП м *мн. нет* xüs. trip (xovlu yun məxmər).
ТРИПЕРСТКА ж *zool.* üçbarmaq (quş).
ТРИПЛАН м *av.* triplan (üçsəthli təyyarə).
ТРИПЛЕКС м *tex.* tripleks (ikiqat şüşə).
ТРИПШ Т м *xüs.* triplet (1. üçüncü nüsxə (nadir şey haqqında); 2. üçşüşəli obyektiv; 3. bilyard oyununda: şarı stolun iki kənarına vurub torbaya salma; 4. üçnəfərlik ikitəkərli velosiped).
ТРИПОВЫЙ *прил.* xüs. trip; **триповая обивка** trip üzlük.
ТРИПЕР м *бax* **гонорея**.
ТРИПСИН м *мн. нет* *biol.* tripsin (mədəaltı vəzinin şirə mayası).
ТРИПТИХ м *sənət.* triptix (1. üç hissədən ibarət qatılma şəkil; 2. (dini) üç hissədən ibarət qatılan ikona; 3. məc. üç şer və ya rəsm əsərindən ibarət olub bir məzmunu ifadə edən əsər).
ТРИРЕМА ж *tar.* trirema (qədim Romada: üçyaruslu avarları olan hərб гəмісі).
ТРИСЕЛЬ м *daniz.* trisel (üç və ya dördbucaqlı yelkən).
ТРИСТА *числ.* üç yüz.
ТРИСТИХ м *ədəb.* tristix (üçmisralı beyt).

ТРИТИЙ м tritium (hidrogenin ağır radioaktiv izotopu).
ТРИТОН м triton (1. qədim yunan əsətilərinə: yarı balıq, yarı insan bədənli allah; 2. zool. kərtənkələyəoxşar heyvan).
ТРИУМВІР м *tar.* triumvir (qədim Romada: triumvirat üzvü).
ТРИУМВИРАТ м *tar.* triumvirat (1. qədim Romada: dövlətin üç şəxs tərəfindən idarə edilməsi; 2. məc. birgə hərəkət etmək üçün üç şəxs arasında siyasi uzlaşma).
ТРИУМФ м 1. tar. triumf (qədim Romada: zəfərdən qayıdan sərkərdənin təntənə ilə qarşılanması mərasımı); 2. məc. zəfər, müzəffəriyyə, qalibiyyət, qələbə.
ТРИУМФАЛЬНЫЙ *прил.* 1. zəfər (qələbə) -[i-]; **триумфальный марш** zəfər marşı; 2. təntənəli; təntənə ilə; **триумфальное шествие** təntənəli yürüş; **триумфальные ворота** zəfər tağı, alaqağı.
ТРИУМФАТОР м 1. tar. triumfator (qədim Romada: təntənə ilə qarşılanan sərkərdə, zəfər qəhrəmanı); 2. məc. fəth, qalib, müzəffər.
ТРИУМФАТОРСКИЙ **триумфатор** *söz. sif.*
ТРИФОЛЬ ж *bot.* üçyarpaq (bitki).
ТРИФОНГ м *dilç.* trifonq (üç səatin bir hecadə birləşməsi).
ТРИХИНА ж *zool.* trixin (heyvanların (xüsusilə donuzun) və insanların bədənində yaşayan parazit qurd).
ТРИХИНЕЛЛА *bax* **трихина**.
ТРИХИНЕЛЛЕЗ м *tib.* trixinellyoz (trixinlərin törətdiyi heyvan və insan xəstəliyi).
ТРИХИНОЗ м *мн. нет* *tib.* trixinoz (trixinlərin törətdiyi xəstəlik).
ТРИХИНОЗНЫЙ *прил.* *tib.* trixinoz, trixinli.
ТРИХОТОМИЯ ж *мн. нет* xüs. üç hissəyə bölmə (ayırma).
ТРИЦІКЛ м üçtəkərli velosiped (avtomobil).
ТРОАКАР м *tib.* troakar (bədən boşluqlarından irin və çirk çıxartmaq üçün cərrahlıq aləti).
ТРОГ м *geol.* troq, təknə (buzlağın fəaliyyəti nəticəsində əmələ gələn təknəyəoxşar dəyər).
ТРОГАНІЕ *сп мн. нет* toxunma, dəymə, toxunulma.
ТРОГАТЕЛЬНО *нареч.* rıqqətlə, həssashqla, şəfqətlə, incəliklə.

ТРОГАТЕЛЬНОСТЬ ж rıqqət, təsirlilik, həssaslıq, incəlik, şəfqət.
ТРОГАТЕЛЬНЫЙ *прил.* rıqqətli, təsirli, həyəcanlandırıcı, həssas, şəfqətli, rıqqət doğuran.
ТРОГАТЬ I *несов.* 1. toxunmaq, dəymək, əl vurmaq, əl dəymək, qurdalamaq; 2. məc. rıqqət oymatmaq, dərin təsir buraxmaq, həyəcanlandırmaq, müəssir etmək; **это никого не трогает** bu, heç kəsə təsir etmir.
ТРОГАТЬ II *несов. dan.* tərpənmək, yola düşmək, sürmək; **ну, трогай!** di, tərpən! haydi!
ТРОГАТЬСЯ I *несов.* müəssir olmaq, rıqqətə gəlmək, həyəcanlanmaq.
ТРОГАТЬСЯ II *несов.* tərpənmək, yola düşmək, yerindən hərəkət etmək.
ТРОГЛОДИТ м 1. paleon. troglodit (mağaralarda yaşayan ibtidai insan); 2. məc. kobud, vahşi, mədəniyyətsiz (adam).
ТРОЕ *числ.* 1. üç nəfər; **их было трое** onlar üç nəfər idilər; 2. üç; **трое братьев** üç qardaş.
ТРОЕБОРЬЕ *сп мн. нет* *идм.* üçnövçülük (üç növ idman məşğindən ibarət yarış).
ТРОЕБРАЧІЕ *сп мн. нет* *köhn.* üçüncü dəfə evlənmə.
ТРОЕБРАЧНЫЙ *прил.* *köhn.* 1. üç dəfə evlənmə; 2. üçüncü evlənmədən (arvadından) olmuş (uşaq).
ТРОЕЖЕН, ТРОЕЖЕНЕЦ м *köhn.* 1. üçüncü dəfə evlənməmiş kişi; 2. üçarvadlı, üç arvadı olan kişi.
ТРОЕЖЕНСТВО *сп мн. нет* *köhn.* 1. üçüncü dəfə evlənmə; 2. üçarvadlılıq.
ТРОЕКРАТНЫЙ *прил.* üç dəfə; **после троекратного напоминания** üç dəfə xatırlandıqdan sonra.
ТРОЕПЕРСТІЕ *сп* üç barmaqla xaç vurma.
ТРОЕПЕРСТНЫЙ *прил.* üç barmaqla xaç vurma -[i-].
ТРОЕТЕС м *уzun mıx (üç nazik taxtanı bir-birinə çalmaq üçün).*
ТРОЕЧНИК I м *troykaçı, troyka sürən.*
ТРОЕЧНИК II м *dan.* dərslərindən həmişə "üç" alan şagird.
ТРОЕЧНИЦА ж *dan.* dərslərindən həmişə "üç" alan qız.
ТРОЕЧНЫЙ *прил.* *troyka* (2-ci mənad) -[i-].

ТРОИТЬ *несов.* 1. *köhn.* üçləmək, üç dəfə (qat) artırmək; 2. üç qat etmək, üç-üç bağlamaq; 3. üçə bölmək, üç yerə bölmək; 4. məh. üçüncü dəfə şumlamaq (yeri); **в глазах троят** gözləri pər-pər çalır.
ТРОИТЬСЯ *несов.* 1. üç dəfə (qat) artmaq, üç dəfə (qat) çoxalmaq; 2. üç görünmək; 3. üç dəfə artırılmaq (çoxaldılmaq); 4. üç qatılmaq, üç bükülmək; 5. üç bölünmək, üç-üç bağlanmaq; **троиться в глазах** gözləri ala-bula çalmaq.
ТРОИЦА ж (dini) 1. üç üqnum (xristian dinində: üç sifətdə (ipostasda) birləşmiş alah); 2. troitsa bayramı (xristian dini bayramlarından biri).
ТРОИЦЫН ДЕНЬ ж *bax* **троица** 2-ci mənad.
ТРОИЧНЫЙ *bax* **трининый**.
ТРОЙКА ж 1. üç (raqəm); 2. troyka (üçatlı minik arabası ya kirşə); 3. yan-yanə qoyulmuş üç at; 4. (müxtəlif mənalarda) üçlük; 5. kostyum (pencək, şalvar, jilet); 6. üç (məktəbdə mənimləmə qiyməti).
ТРОЙНИК I м *xüs.* üçlük (taxta, sap, şam və s.).
ТРОЙНИК II м *xüs.* üçağızlı boru.
ТРОЙНИЧНЫЙ *прил.* xüs. üçlük; **тройничная доска** üçlük taxta; **тройничный нерв** (anat.) üçlü sinir.
ТРОЙНОЙ *прил.* 1. üç qat, üç qat artıq, üç dəfə böyük, üç misli; 2. üç hissədən ibarət olan; **тройное правило** (riyaz.) üçlük qaydası.
ТРОЙНЯ ж üçəm, üç ekiz uşaq.
ТРОЙНЯШКА ж *dan.* 1. üçəmdən biri, üç ekizdən biri; 2. *bax* **тройня**.
ТРОЙСТВЕННОСТЬ ж *мн. нет* üç hissədən (vahiddən, ünsürdən) ibarət olma.
ТРОЙСТВЕННЫЙ *прил.* 1. üç hissədən (vahiddən, ünsürdən) ibarət olan, üçlük; **тройственный союз** üçlər ittifağı (üç dövlətin ittifağı); 2. *köhn.* **тройский**.
ТРОЙЧАТКА ж *dan.* üç qovuşuq hissədən ibarət olan şey.
ТРОЙЧАТНЫЙ, ТРОЙЧАТЫЙ *прил. dan.* üç hissədən ibarət olan; qovuşuq.
ТРОК м tapqır, yəhər bağı.
ТРОЛЕЙ м *tex.* trolley (tramvay, elektrovoz, trolleybus vaqonunda elektrik xətti ilə kontakt saxlamaq üçün qurğu, döyircək).

ТРОЛЛЕЙБУС *м* trolleybus.
ТРОЛЛЕЙБУСНИК *м* *дан.* trolleybusçu, trolleybus nəqliyyatı işçisi.
ТРОЛЛЕЙБУСНЫЙ ПРИЛ. trolleybus -i[-1]; **троллейбусный парк** trolleybus parkı.
ТРОЛЛЕЙВОЗ *м* trolleyvoz (*yükdaşıyan trolleybus*).
ТРОЛЛЕЙНЫЙ ПРИЛ. trolley -i[-1]; **троллейная линия** trolley xətti.
ТРОЛЬ *м* troll (*Skandinav əsətirində: div, cin, qulubanı və s.*).
ТРОМБ *м* 1. *tib.* tromb (*qan damarında əmələ gələn qan laxtası*); 2. *бах смерч*.
ТРОМБИН *м* *tib.* trombin (*qanı laxtalandıran maya*).
ТРОМБИСТ *м* *бах тромбонист*.
ТРОМБОЗ *м* *мн.* *нет* *tib.* tromboz (*damarlarda qan laxtası əmələ gəlməsi*).
ТРОМБОН *м* *mus.* trombon (*boru şəklində musiqi aləti*).
ТРОМБОНИСТ *м* *mus.* trombonçalan.
ТРОМБОННЫЙ ПРИЛ. trombon -i[-1]; **тромбонный звук** trombon səsi.
ТРОМБОФЛЕБИТ *м* *tib.* tromboflebit (*damarların qan laxtaları ilə qapanmasından ibarət xəstəlik*).
ТРОМБОЦИТЫ *мн.* *fiziol.* trombositlər (*qanın laxtalanmasında əsas rol oynayan çox kiçik qan lövhəcikləri*).
ТРОН *м* 1. *taxt, taxt-tac; вступать на трон* *taxta çıxmaq; 2. səltənət, padşahlıq; быть на троне* *padşahlıq etmək*.
ТРОННЫЙ ПРИЛ. *taxt-tac -i[-1]; тронный зал* *taxt-tac salonu (padşah taxtının olduğu salon); 3. тронная речь* *təntənəli mərasimlərdə padşahın nitqi*.
ТРОНУТЫЙ 1. *прич.* döyülmüş, toxunulmuş; 2. *прич.* mütəəssir (olmuş), rıqqətlənmiş, təsirlənmiş; 3. *прил.* dəliləhər, başına hava gəlmiş, dəli.
ТРОНУТЬ I *сов.* *бах трогать II*.
ТРОНУТЬ II *сов.* 1. *бах трогать I; 2. vurmaq, dəymək, xarab etmək (şaxta, rütubət, kif və s.); 3. 0 не тронь меня (дан.) küsdüm çiçəyi; тронуть чувствительную (больную, деликатную) струну кого* *yaralı yerinə toxunmaq; не тронуть волоска у кого* *бах волосок; пальцем не тронуть бармаğını da vurmamaq*.

ТРОНУТЬСЯ I *сов.* *бах трогаться I*.
ТРОНУТЬСЯ II *сов.* 1. *бах трогаться II; 2. дан.* *xarab olmağa başlamaq, çürüməyə başlamaq, kiflənəməyə başlamaq, qaxsımağa başlamaq; 3. дан.* *başına hava gəlmək; 4. лёд тронулся* *hərəkətə gəldi (çoxdan gözlənilən və yaxud dayanmış işlər haqqında); тронуться в рост* *boy atmaq, böyümək (bitki)*.
ТРОП *м* *ədəb., dilç.* *məcaz (məcazi mənada işlənen söz və ya ifadə)*.
ТРОПА *ж* (*мн.* *тропы*) 1. *ciğir; 2. məc.* *yol, həyat yolu*.
ТРОПИК *м* 1. *tropik, mədar (ekvatora müvazi olan xəyali dairə); 2. только мн.* *тропики* *coğr. tropiklər (həmin dairə ilə ekvator arasında yerləşən çox isti ölkələr)*.
ТРОПИНКА *ж* *ciğir*.
ТРОПИНОЧКА *ж* *тропинка* *söz. kiç.*
ТРОПИЧЕСКИЙ I *прил.* 1. *tropik; тропические страны* *tropik ölkələr; 2. məc.* *çox isti; 3. 0 тропический год* *astr. tropik il*.
ТРОПИЧЕСКИЙ II *прил.* *ədəb., dilç.* *məcazlı*.
ТРОПКА *ж* *дан.* *бах тропинка*.
ТРОПОПАУЗА *ж* *xüs.* *бах субстратосфера*.
ТРОПОСФЕРА *ж* *astr.* *troposfer (havanın stratosferə qədər olan aşağı təbəqəsi)*.
ТРОПОТ *м* *мн.* *нет* *yortma yerləş, çarpaşlıq yerləş (atda)*.
ТРОПОТАТЬ *несов.* 1. *мәх.* *ayaqlarını yerə döymək; 2. yortmaq, çarpaşlıq yerimək (at haqqında)*.
ТРОПОЧКА *ж* *дан.* *тропа* *söz. kiç.*
ТРОС *м* *dəniz. tex.* *tros, buraz*.
ТРОСОВЫЙ ПРИЛ. *tros -i[-1]*.
ТРОСТИЛЬНЫЙ ПРИЛ. *tex.* *əşmə -i[-1]; тростильная машина* *əşmə maşını*.
ТРОСТИЛЬЩИК *м* *xüs.* *əşici, ...əşən (fəhlə)*.
ТРОСТИЛЬЩИЦА *ж* *xüs.* *əşici, ...əşən fəhlə (qadın, qız)*.
ТРОСТИНА *ж* *мәх.* 1. *qamış, qarğı; 2. çubuq*.
ТРОСТИНКА *ж* 1. *nazik qamış; 2. məc.* *şair. nərmənəzik, incə məxləq (qız)*.
ТРОСТИНОЧКА *ж* *тростинка* *söz. kiç.*
ТРОСТИТЬ *несов.* *əşmək*.
ТРОСТИТЬСЯ *несов.* *əşilmək*.
ТРОСТКА *ж* *дан.* *бах тросточка*.
ТРОСТНИК *м* *qamış, qarğı; 3. 0 сахарный тростник* *şəkər qamışı*.

ТРОСТНИКОВЫЙ ПРИЛ. *qamış, qarğı, qamışdan, qarğıdan; тростниковые кровли* *qamış dam; тростниковые заросли* *qamışlıq*.
ТРОСТОЧКА *ж* *трость* (2-ci mənada) *söz. kiç.*
ТРОСТЬ *ж* (*мн.* *трости*) 1. *köhn.* *qamış; 2. əl ağacı; 3. mus.* *qamış dilçək*.
ТРОСТЯНКА *ж* 1. *zool.* *çəpər quşu; 2. bot.* *qamışvar; 3. məh.* *tütək, qarğı tütək*.
ТРОСТЯНОЙ *köhn.* *бах тростниковый*.
ТРОТ *м* *мн.* *нет* *idm.* *löhram yerləş*.
ТРОТИЛ *м* *мн.* *нет* *kim.* *trotıl (bark partlayıcı maddə)*.
ТРОТИЛОВЫЙ ПРИЛ. *trotıl -i[-1]*.
ТРОТУАР *м* *səki, küçə səkisi*.
ТРОТУАРНЫЙ ПРИЛ. *səki -i[-1]*.
ТРОФЕЙ *м* 1. *qənimət; 2. tar.* *trofey (yaraq-əsləhə şəklində memarlıq bəzəyi)*.
ТРОФЕЙНЫЙ ПРИЛ. *qənimət -i[-1]; qənimət alınmış*.
ТРОФИКА *ж* *нервная трофика* *fiziol. sinir trofikası*.
ТРОФИЧЕСКИЙ ПРИЛ. *fiziol. trofik (orqanizmin qidalanmasını və fəaliyyətini tənzim edən); трофический нерв* *trofik sinir*.
ТРОХАЛЬЩИК *м* *xüs.* *бах стеклодув*.
ТРОХЕЙЧЕСКИЙ ПРИЛ. *ədəb.* *troxei -i[-1]*.
ТРОХЕЙ *м* *ədəb.* *бах хорей I*.
ТРОЦИЗМ *м* *мн.* *нет* *tar.* (*siyası*) *trotsizm, trotskiçilik*.
ТРОЦИСТ *м* *tar.* (*siyası*) *trotskiçi (trotskizm tərəfdar olan xalq düşməni)*.
ТРОЦИСТСКИЙ ПРИЛ. (*siyası*) *trotskizm -i[-1], trotskist; троцкистские элементы* *trotskist ünsürlər*.
ТРОЩЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *əşmə, əşilmə*.
ТРОЩЕННЫЙ ПРИЛ. *əşmə, əşilmiş*.
ТРОЮРОДНЫЙ ПРИЛ. *троюродный брат (троюродная сестра)* *əminəvəsi, dayı-nəvəsi, xalanəvəsi, bibinəvəsi*.
ТРОЯК *м* *дан.* *üçlük*.
ТРОЯКИЙ ПРИЛ. *üç cür, üç şəkildə (olan)*.
ТРОЯКО *нареч.* *üç cür; это можно понять* *troяko* *bunu üç cür başa düşmək olar*.
ТРОЯКОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *üçcürəlik, üç şəkildə olma*.
ТРОЯШКА *ж* *мәх.* *бах тройня*.
ТРУБА *ж* (*мн.* *трубы*) 1. *boru, küng; 2. mus.* *truba, boru, kərənay (nəfəslə çalınan musiqi*

aləti); 3. *lülə; 4. ovç.* *tülkü quyuğu; 5. вылететь в трубу* *müflis olmaq, sınıq çıxmaq; дело труба* *iş əngəldir; выпустить (пустить) в трубу хәрcləmək, kefə qoymaq; дымовая труба* *dudkeş, baca; волосточная труба* *novça; труба неришонская* *бах неришонский; труба нетолчѣная* *qələbəlik, tünlük; хвост трубой* *devrik quyuğu; трубить в трубы* *(во все трубы)* *бах трубить; пройти огонь и воду и медные трубы* *бах огонь*.
ТРУБАДУР *м* *ədəb. tar.* *trubadur (orta əsr Provans saz şairi)*.
ТРУБАСТЫЙ ПРИЛ. *lüləquyuğu (göyərçin)*.
ТРУБАЧ *м* 1. *borucu, kərənayçı; trubacalan, borucalan; 2. lüləquyuğu göyərçin; 3. zool.* *бах стентор*.
ТРУБАЧЕСКИЙ ПРИЛ. *borucu -i[-1]*.
ТРУБИТЬ *несов.* 1. *...çalmaq, boru çalmaq; трубить в рог* *şeypur çalmaq; 2. səslənmək, eşidilmək (boru səsi); 3. signal vermək, xəbər vermək (boru ilə); трубить сбор* *toplanma borusu çalınmaq; 4. məc.* *aləmə uaymaq, car çəkmək; 5. 0 в трубы трубить* *uca səslə danışmaq, açıq danışmaq*.
ТРУБИТЬСЯ *несов.* *k. t.* *saplaqlanmaq; buğumlanmaq*.
ТРУБКА *ж* 1. *труба* *söz. kiç.* *borucu; 2. çubuq, tənəki çubuğu, trubka; 3. lülə; 4. (hərbi) trubka (top gülləsinin partladıcı hissəsi); 5. dəstək, trubka (telefonla); 6. выкурить трубку мира* *barışmaq; выйти (идти, выходить) в трубку* *buğum bağlamaq (taxıl və s.)*.
ТРУБОВЕРТ *м* *zool.* *borubükən uzunburun*.
ТРУБКОЖИЛ *м* *zool.* *dəniz soxulcanı*.
ТРУБКОЗУБ *м* *zool.* *borudış (dişləri nazik borucuqlar şəklində olan Afrika məməlisi)*.
ТРУБНИК *м* 1. *boruqayıran (fəhlə); 2. yan-ğın söndürən*.
ТРУБНЫЙ ПРИЛ. *boru -i[-1]; трубный звук* *boru səsi; 3. 0 трубный глас (dini) suri-İsrafil (dini etiqada görə, gıyay qiyamət günü çalınacaq şeyxərin səsi)*.
ТРУБОВОЛОЧЕНИЕ *ср* *sıxma üsulu ilə boru qayırma*.
ТРУБОВОЛОЧИЛЬНЫЙ *трубоволочение* *söz. sif.*
ТРУБОВОЛОЧИЛЬЩИК *м* *sıxma üsulu ilə boru qayıran*.

ТРУБОКЛАД *м хüs.* baca ustası (*uca zavod bacaları hörən usta*).

ТРУБОКЎР *м дан.* trubkaçəken, çubuqçəken (*adam*).

ТРУБОЛИТЕЙНЫЙ *прил. хüs.* borutökmə (*boru*) –u[-ü]; **труболитейный завод** *boru zavodu*.

ТРУБОНАРЕЗНОЙ *прил.* yivaçan (*boruların başında*).

ТРУБОПРОВОД *м tex.* boru kəməri.

ТРУБОПРОВОДНЫЙ *прил. 1.* boru kəməri –i[-i]; *2.* boru kəməri çəken.

ТРУБОПРОВОДЧИК *м* boru kəməri çəken.

ТРУБОПРОКАТНЫЙ *прил. хüs.* boru-prokat –u[-ü]; **трубопрокатный завод** *boru-prokat zavodu* (*yağma üsulu ilə boru hazırlayan zavod*).

ТРУБОПРОКАТЧИК *м хüs.* boru prokatçısı, boru-prokat zavodu fəhləsi.

ТРУБОРЕЗ *м tex.* borukəşən (*alat*).

ТРУБОСВАРОЧНЫЙ *прил. tex.* boru qaynaqlama –i[-i]; **трубосварочная работа** *boru qaynaqlama işi*.

ТРУБОСТАВ *м хüs.* boruquraşdırən fəhlə.

ТРУБОУКЛАДЧИК *м 1.* boru kəməri çəken fəhlə; *2.* boru düzən qaldırıcı kran.

ТРУБОЧИСТ *м* bacatəmişləyən.

ТРУБОЧКА *ж трубка söz. kiç.*

ТРУБОЧНИК *м 1.* borucu, boru ustası; *2.* çubuq qayıran, trubka qayıran (*usta*).

ТРУБОЧНЫЙ *прил.* borucuq (*trubka*) –i[-i].

ТРУБЧАТКА *ж tex.* trubcatka (*neft ayırmaq üçün fasiləsiz işləyən qurğu*).

ТРУБЧАТЫЙ *прил. 1.* boruşəkilli, boruya oxşar, lüləşəkilli; *2. tex.* boru(cuq)lardan ibarət.

ТРУБЕР *м ədəb. tar.* truver (*orta əsrlərdə Şimali Fransada: saray şairi, müğənni*).

ТРУД *м 1.* əmək, zəhmət; *2.* məşğələ, iş; *3.* səy, zəhmət; *4.* əsər; **научный труд** *elmi əsər*; **без труда** *asanlıqla*; **с трудом** *çətinliklə, güclə*; **армия труда**; **люди труда** *əməkçilər (əmək adamları), zəhmətkeşlər*; **египетский труд** *çox ağır iş*; **сизифов труд** *бах сизифов*; **биржа труда** *əmək birjası*; **дать себе труд** *бах дать*.

ТРУДИТЬСЯ *несов. 1.* işləmək, zəhmət çəkmək, əmək sərf etmək; *2.* çalışmaq, əl-ləşmək.

ТРУДНЕНЕК *кр. прил. дан.* bir qədər çətin, bir qədər ağır, bir az zəhmətli.

ТРУДНЕНЬКО *дан.* bax **трудно**.

ТРУДНИК *м köhn.* zəhmətkeş, əməkçi.

ТРУДНИЦА *ж köhn.* bax **трудник**.

ТРУДНО *1. нареч.* çətin; **трудно произносимое слово** *çətin tələffüz edilən söz*; *2. в знач. сказ.* çətinidir, ağırdır, zəhmətli-dir; **его трудно понять** *onu başa düşmək çətinidir*.

ТРУДНОВОСПИТУЕМОСТЬ *ж мн. нет* *çətin tərbiyə edilə bilmə*.

ТРУДНОСПИТУЕМЫЙ *прил.* çətin tərbiyə edilə bilən; *тərbiyələndirilməsi çətin olan*.

ТРУДНОДОСТУПНЫЙ *прил.* çətinliklə gedilə bilən; **труднодоступные горные районы** *çətinliklə gedilə bilən dağ rayonları*.

ТРУДНОИЗЛЕЧИМЫЙ *прил.* çətin sağaldıla bilən, müalicəsi çətin olan.

ТРУДНОПРЕОДОЛИМЫЙ *прил.* çətinliklə ortadan qaldırıla bilən, rəf edilməsi çətin olan.

ТРУДНОПРОХОДИМЫЙ *прил.* çətin keçilən, çətin keçilə bilən; **труднопроходимое болото** *çətin keçilə bilən bataqlıq*.

ТРУДНОСТОРАЕМЫЙ *прил. хüs.* çətin yanan, çətin alıšan, pis yanan, yaxşı alışmayan, yaxşı yannmayan (*daş kömür və s.*).

ТРУДНОСТЬ *ж* çətinlik; **преодолеть трудности** *çətinlikləri aradan qaldırmaq*.

ТРУДНЫЙ *прил. 1.* çətin, zor, müşkül; **трудный вопрос** *çətin məsələ*; *2.* ağır, qorxulu; **трудное положение** *ağır vəziyyət*; *3.* zəhmətli, əziyyətli.

ТРУДОВИК *м (siyasi, tar.)* trudovik (*1906-1917-ci illərdə Rusiyada: xırda-burjuasiyası qrupun üzvü*).

ТРУДОВОЙ *прил. 1.* əmək (zəhmət) –i[-i]; **трудовая дисциплина** *əmək intizamı*; *2.* əməkçi, zəhmətkeş; **трудовое население** *zəhmətkeş əhali*; *3.* zəhmətlə qazanılmış, alın tər ilə qazanılmış (əldə edilmiş); **трудовые деньги** *zəhmətlə qazanılmış pullar*; *4.* iş –u[-ü]; **трудовой день** *iş günü*; **без труда** *çətinliklə*; **с трудом** *çətinliklə*; **армия труда** *əməkçilər*; **люди труда** *əməkçilər*; **египетский труд** *çox ağır iş*; **сизифов труд** *бах сизифов*; **биржа труда** *əmək birjası*; **дать себе труд** *бах дать*.

ТРУДИТЬСЯ *несов. 1.* işləmək, zəhmət çəkmək, əmək sərf etmək; *2.* çalışmaq, əl-ləşmək.

ТРУДОДЕНЬ *м (мн. трудодней)* *əməkğün*.

ТРУДОЕМКИЙ *прил.* zəhmətli, çox zəhmət tələb edən.

ТРУДОЕМКОСТЬ *ж мн. нет* *ağırliq, çox zəhmət tələb etmə*.

ТРУДОЛЮБ *м köhn.* zəhmətsevən adam, çalışqan adam.

ТРУДОЛЮБЕЦ *м köhn.* bax **трудолюб**.

ТРУДОЛЮБИВЫЙ *прил.* işlək, çalışqan, zəhmətsevən.

ТРУДОЛЮБИЕ *ср мн. нет* *çalışqanlıq, zəhmətsevərlik*.

ТРУДОСПОСОБНОСТЬ *ж мн. нет* *iş bacarığı, əmək qabiliyyəti, işləmək qabiliyyəti*.

ТРУДОСПОСОБНЫЙ *прил.* iş bacaran, işləyə bilən, əmək qabiliyyəti olan.

ТРУДОТЕРАПИЯ *ж tib.* əmək terapiyası.

ТРУДОУСТРОЙСТВО *ср хüs.* işə düzəl(t)mə, işlə təmin etmə (edilmə).

ТРУДЯГА *м и ж дан.* çox işləyən, çalışqan, zəhmətkeş, əməksevər (*adam*).

ТРУДЯЩИЙСЯ *прил. и в знач. сущ.* zəhmətkeş, əməkçi.

ТРУЖЕНИК *м* bax **трудящийся**.

ТРУЖЕНИЦА *м* zəhmətkeş, əməkçi qadın.

ТРУЖЕНИЧЕСКИЙ *прил.* zəhmətkeş (əməkçi) –i[-i]; **труженическая жизнь** *zəhmətkeş (əməkçi) həyatı*.

ТРУЖЕНИЧЕСТВО *ср мн. нет* *zəhmətkeşlik, əməkçilik*.

ТРУНИТЬ *несов. дан.* sataşmaq, lağa qoymaq, ələ salmaq, masqaraya qoymaq.

ТРУП *м 1.* meyit, cənəzə, nəş, cəsəd; *2.* cəmdək, leş; **без труда** *çətinliklə*; **переступить (перешагнуть) через труд** *məqsədinə çatmaq üçün ölədürmək və ya ölümündən istifadə etmək (bir adamın); только через мой труп* *ancaq mənim meyitim üstündən*.

ТРУПНИК *м zool.* meyitbəcəyi.

ТРУПНЫЙ *прил.* meyit –u[-ü]; **трупный ял** *meyit zəhəri*; **трупный запах** *cəmdək (leş, meyit) qoxusu*.

ТРУППА *ж* truppa (*artistlər kollektivi, dəstəsi*).

ТРУППКА *ж дан.* truppa söz. kiç.

ТРУПНЫЙ *прил.* truppa –i[-i].

ТРУС *м* qorxaq, ağciyər; **без труса** *çətinliklə*; **с трусом** *çətinliklə*; **армия труса** *əməkçilər*; **люди труса** *əməkçilər*; **египетский трус** *çox ağır iş*; **сизифов трус** *бах сизифов*; **биржа труса** *əmək birjası*; **дать себе трус** *бах дать*.

ТРУДИТЬСЯ *несов. 1.* işləmək, zəhmət çəkmək, əmək sərf etmək; *2.* çalışmaq, əl-ləşmək.

ТРУДОДЕНЬ *м (мн. трудодней)* *əməkğün*.

ТРУСИКИ *ед. нет* *trusu (1. qısa tuman; 2. gödək uşaq şalvarı)*.

ТРУСИЛЬЩИК *м ...çırpən; трусильщик* *solomay küləş çırpən*.

ТРУСИТЬ *несов.* qorxmaq, qorxaqlıq göstərmək, çəkinmək.

ТРУСИТЬ I *несов.* silkələmək, çırpmaq.

ТРУСИТЬ II *несов.* yortma etmək, yortmaq, lökləmək.

ТРУСИТЬСЯ *несов.* silkələnmək, silkələninb tökülmək, silkələnin dağılmaq.

ТРУСИХА *ж дан.* bax **трис I**.

ТРУСИШКА *м нареч.* *трис söz. kiç.*

ТРУСЛИВО *нареч.* qorxa-qorxa, qorxaqcasına, çəkinə-çəkinə.

ТРУСЛИВОСТЬ *ж мн. нет* *qorxaqlıq, ürəksizlik, cəsarətsizlik*.

ТРУСЛИВЫЙ *прил.* qorxaq, qorxacaq, ürəksiz, cəsarətsiz; **без трусливого десятка** *qorxaqlardan deyil*.

ТРУСОВАТЫЙ *прил.* bir qədər qorxaq, ağciyər.

ТРУСОСТЬ *ж мн. нет* *bax трусливость*.

ТРУСЦА *ж мн. нет 1.* yavaş yerləş, asta yerləş, ağır yerləş; *2. в знач. нареч.* *трисной* *tənbəl-tənbəl, ağır-ağır*.

ТРУСЫ *ед. нет 1* *х трусики*.

ТРУТ *м 1.* qov; *2.* bax **трутник**.

ТРУТЕНЬ *м (мн. трутни)* *1.* erkək arı; *2. məc. дан.* *müftəxor, tüfeyli, tənbəl; жить трутнем* *tüfeyli həyat sürmək, müftəxorluq etmək*.

ТРУТНЕВОЙ *прил.* erkək arı –i[-i].

ТРУТНИК *м bot.* ağacgöbələyi.

ТРУТОВИК *м bot.* qovğa göbələyi.

ТРУТОВИЦА *ж* bax **трутник**.

ТРУТОВКА *ж* *zool.* fəhlə arı.

ТРУТЯНОЙ *прил.* qov –i[-i].

ТРУХА *ж мн. нет 1.* ovuntu, çürüntü, toz; *2.* ot qırıntısı, saman qırıntısı; *3. məc. дан.* *cür-cür, yarasız şey*.

ТРУХЛЯВЕТ *несов.* çürümək, çürüyüb tökülmək, çürüyüb toza dönmək.

ТРУХЛЯВИТЬ *несов. дан.* çürütmək, çürütüb tökülmək.

ТРУХЛЯВОСТЬ *ж мн. нет дан.* çürüklük, çürüyüb tökülmə.

ТРУХЛЯВЫЙ *прил.* çürük, çürümüş; *ovulub tökülən, çürüyüb tökülən*.

ТРУХНУТЬ *сов. dan.* bax **струхнуть, струнить**.

ТРУЩОБА *ж* 1. çətin keçilə bilən yer (*məs. meşə, dərə*); 2. mərkəzdən uzaqda olan yer, ucqar yer; xəfəlik, xəfə yer; **лесная трущоба** meşənin xəfə yeri; 3. şəhərlərin yox-sullar yaşayan ən pis hissəsi; xarabalıq, viranəlik; 2. *məc.* canilər yuvası.

ТРУЩОБНЫЙ *прил.* xaraba, viranə (*yerlər*). **ТРУНКА** *ж dan.* 1. qumar oyunu; 2. *qəd.* birqəpəlik (ya üçqəpəlik) gümüş pul.

ТРУН-ТРАВА *в знач. сказ. dan.* boş şeydir, heç şeydir, mənasızdır, əhəmiyyətsizdir, heçdir, hamısı birdir; **ему всё трин-трава** onun üçün hamısı birdir.

ТРИОИЗМ *м* çeynənmiş şey, hər kəsə mə-lum olan şey.

ТРИОК *м* 1. tryuk, ustalıq, məharət, hünər; 2. *məc.* hoqqa, oyun, fırıldaq, kələk, hiylə.

ТРИОКАЧ *м dan.* 1. tryuk ustası, tryukçu; 2. *məc.* hoqqabaz, oyunbaz, fırıldaqçı, kələkbaz, hiyləbaz.

ТРИОКАЧЕСКИЙ *прил. dan.* hiyləbazlıq (oyunbazlıq) -i[-i], fırıldaqçı.

ТРИОКАЧЕСТВО *ср мн. нет dan.* 1. tryuk-çuluq; 2. *məc.* hoqqabazlıq, oyunbazlıq, fırıldaqçılıq, kələkbazlıq, hiyləbazlıq.

ТРИОКОВЫЙ *прил.* tryuk; **триковый номер** tryuk nömrə (*sirkədə*).

ТРИОМ *м* 1. *dəniz.* anbar (*gəmidə*); 2. səhnəaltı (*teatrda*).

ТРИОМНЫЙ *прил.* 1. anbar -i[-i]; **триомные перегородки** anbar arakəsmələri (*gəmidə*); 2. səhnəaltı -i[-i]; **триомные устройства** səhnəaltı qurğular (*teatrda*).

ТРИОМО *ср нескл.* 1. bədənnuma ayna; 2. *arxif.* trümo (*divarın pəncərələrarası hissəsi*).

ТРИОФЕЛЬ *м (мн. триюфели)* 1. yerdombalanı (*göbələk*); 2. trüfel (*ulırtı şokolad konfet*).

ТРИОФЕЛЬНЫЙ *прил.* yerdombalanı -i[-i].

ТРИОХАТЬ *несов. dan.* xırda addımlarla qaçmaq (*yerimək*).

ТРИЯЩА *ж dan.* əski, cındır, əski-üşkü.

ТРИЯЩКА *ж dan.* əski tikəsi (parçası), cındır tikəsi (parçası).

ТРИЯЩНИК *м* 1. *köhn.* əskiçi, cındırıyan, cındır alan; 2. *dan.* *nifr.* xəsis, qəpikgüden.

ТРИЯЩНИЧАТЬ *несов. dan.* cındır yıgmaq, əski-üşkü yıgmaq (almaq).

ТРИЯЩНИЧЕСТВО *ср мн. нет dan.* 1. cındırçılıq, cındır toplama, əski-üşkü alıb satmaqla məşğul olma; 2. *məc.* xəsislik, xırdaçılıq.

ТРИЯЩНОСТЬ *ж мн. нет dan.* iradəsizlik, zəiflik, həddən artıq yumşaqlıq.

ТРИЯЩНЫЙ *прил.* 1. cındır; 2. *məc.* iradəsiz, zəif, həddən artıq yumşaq.

ТРИПКА *ж* 1. əski, cındır; 2. *мн. dan.* zar. paltar, bəzək-düzək (*qadında*); 3. *məc.* iradəsiz adam.

ТРИПКОРЭЗ *м хüs.* cındırdoğrayan (*kağız fabrikında maşında cındırdoğrayan fəhlə*).

ТРИПКОРЭЗКА *ж tex.* cındırdoğrayan maşın (*kağız fabrikında*).

ТРИПОРЕЗКА *ж* bax **тряпкорезка**.

ТРИПОЧКА *ж* **тряпка** *сөз. кіч.:* *φ* **молчать** (помолчать, помалкивать) в **тряпочку** artıq-əskik danışmaq, sözünü özündə saxlamaq.

ТРИПОЧНЫЙ *прил.* cındırdan qayrılmış, əskidən qayrılmış.

ТРИПЬЕ *ср мн. нет собир.* 1. əski-üşkü, cır-cındır; 2. *dan.* *isteh.* qadın paltarları (*bəzək-düzəyi*).

ТРИПЬЕВЫЙ *прил.* əski-üşkü, cır-cındır.

ТРИСАВИЩА *ж köhn.* üşütmə, titrətmə, titrətmə-qızdırma.

ТРИСЭНИЕ *ср мн. нет* 1. silkələmə, əsdirmə, yığalama; silkələnmə, əsdirilmə, yığalanma; 2. çırpma, çırpılma; 3. yellətmə, oynatma (*əl-ayağı*); 4. *məc.* sarsılma, sarsılma; 5. *məc.* sarsıntı.

ТРИСЯЛКА *ж tex.* kətantəmizləyən maşın.

ТРИСЯЛЬНЫЙ *прил.* *хüs.* silkəleyici (*yırgalayıcı*).

ТРИСЯЛЬЩИК *м хüs.* kətantəmizləyən fəhlə.

ТРИСЯНА *ж* çeyillik, bataqlıq.

ТРИСЯННЫЙ *прил.* bataqlıq, batlaq (*yer*).

ТРИСКА *ж мн. нет* bax **трясение** 1-ci mə-nada; *φ* **здать** **тряску** kətkəlmək, cəzalandırmaq, tənbeh etmək.

ТРИСКИЙ *прил.* 1. silkələyən; 2. silkələ-nən, yığalanan; 3. *məh.* kələ-kötür (*yol*).

ТРИСОГУЗКА *ж* 1. *zool.* çaydaçapan, daşadöyən; 2. *köhn.* ikitəkərli əl arabası.

ТРИСТЫ *несов.* 1. silkələmək, yığalamaq, əsdirmək; 2. çırpmaq; **трясти** **ковёр** xal-çanı çırpmaq; 3. *məc.* sarsıtmaq; 4. *безл.*

titrəmək, əsmək; 5. yellətmək, tərpətmək, oynatmaq (*əl-ayağı*).

ТРИСТЫЙ *несов.* 1. əsmək, yığalanmaq, titrəmək; 2. *dan.* getmək (*kələ-kötür yol ilə*); 4. *məc. dan.* əsmək; **трястись над ребёнком** uşağın üstündə əsmək; *φ* **под-жилки** **трясутся** bax **поджилки**.

ТРИСҮН *м tex.* səpələnən şeyləri silkələ-nən novlarla nəql etmək üçün qurğu.

ТРИСҮНКА *ж bot.* titrək (*ot*).

ТРИСҮЩИЙ *прил. dan.* titrəyən, əsən, silkə-lənən, yığalanan.

ТРИСУЧКА *ж* 1. *məh.* titrətmə, qızdırma, isitmə; 2. əl-ayağı, başı əsən adam; 3. *dan.* xəsis, simic; 4. *dan.* yığalanan araba; 5. *məh.* dovdaq (*quş*).

ТРИХНУТЫЙ *прич.* 1. silkələnməmiş; 2. çırpılmış.

ТРИХНУТЬ *сов. и однокр.* bax **трясти**; *φ* **тряхнуть стариной** (молодостью) keç-məbi (cavanlığı) yada salmaq; **тряхнуть серёбром** pula hayfı gəlməmək, pulu əsir-gətmək.

ТРИХНУТЬСЯ *сов. и однокр. dan.* 1. silkə-lənmək; 2. çırpılmaq.

ТСС! *межд. dan.* sss! sus!

ТУАЛЕТ *м* 1. tualet, paltar (*qadın paltarı*); 2. paltarını geymə, geyinmə, üst-başını qaydaya salma, üz-gözünü bəzəmə; 3. tualet (*туалет stolu*); 4. tualet, ayaqyolu.

ТУАЛЕТНЫЙ *прил.* tualet -u[-ü]; **туалет-ный стол** tualet (2-ci mənadə) stolu; *φ* **туалетное мыло** əl-üz sabunı, ətirli sabun.

ТУАЛЕТЧИК *м* tualetçi, tualetəbaxan, tualet xidmətçisi (bax **туалет** 4-cü mənadə).

ТУАЛЬДЕНОР *м* tualdenor (*yüngül pambiq - parça növü*).

ТУАЛЬДЕНОРОВЫЙ *прил.* tualdenor, tualdenordan tikilmiş.

ТУАРЕГИ *мн. (туарег м)* tuareqlər (*Saxa-ranın, Əlcəzairin bir sıra rayonlarının yerli əhalisi*).

ТУБА *ж* 1. *mus.* tuba (*nəfəslə çalınan ən al-çaq tonlu musiqi aləti*); 2. *хüs.* bax **тюбик**.

ТУБЕРКУЛЭЗ *м мн. нет tib.* vərəm.

ТУБЕРКУЛЭЗНИК *м dan.* 1. vərəm mü-tə-xəssisi, vərəm həkimi; 2. vərəmli, vərəm xəstəliyi olan adam.

ТУБЕРКУЛЭЗНИЦА *ж dan.* vərəm xəstə-liyi olan (vərəmli) qız (qadın).

ТУБЕРКУЛЭЗНЫЙ *прил. tib.* 1. vərəm -i[-i]; **туберкулёзный диспансер** vərəm dis-panser; 2. *в знач. суц.* vərəmli xəstə.

ТУБЕРКУЛИН *м мн. нет tib.* tüberkulin (*diagnostik və müalicə məqsədilə işlənən maddə*).

ТУБЕРКУЛИНОВЫЙ *прил. tib.* tüberkulin -i[-i]; **туберкулиновая реакция** tüberkulin reaksiyası.

ТУБЕРОЗА *ж bot.* tuberoza (*ətirli ağ çiçək-ləri olan bitki*).

ТУБЕРОЗНЫЙ *прил. bot.* tuberoza -i[-i].

ТУБЕРОЗОВЫЙ bax **туберозный**.

ТУБО *в знач. пов. накл. овс.* dur! dayan! toxunma! (*ovçuların itə əmr*).

ТУБУС *м хüs.* tubus (*optik cihazlarda boru*).

ТУВИНЕЦ *м (мн. тувинцы)* tuvalı (*xalq*).

ТУВИНКА *ж* tuvalı qadın (qız).

ТУВИНСКИЙ *прил.* Tuva -i[-i]; **тувинский язык** Tuva dili; **Тувинская автономная область** (тепер: Республика Тува) Tuva Muxtar Vilayəti (indi: Tuva Respublikası).

ТУТАЙ *м* tuqay (*səhra və yarımşəhra zonalarında çaybasar meşə*).

ТУТАЙНЫЙ *прил.* tuqay -i[-i].

ТУТО 1. *нареч.* bərk, tarım, möhkəm; **туто натянуть струну** simi bərk (tarım) çək-mək; *φ* **туто-натуго** çox bərk, bərkdən-bərk, çox tarım, çox möhkəm; 2. *нареч.* ağır; **туто слышать** ağır eşitmək; 3. *нареч.* sıx, kip, ağzınacan; **туто набить** **чемодан** çamadanı ağzınacan doldurmaq; 4. *в знач. сказ. безл. dan.* yaxşı deyil, pisdir, xarab-dır, çətin, ağır; **с деньгами у него туто** pul cəhətdən onun vəziyyəti ağırdır.

ТУТОВАТЫЙ *прил.* 1. bir az dar; 2. bir qə-dər ağır.

ТУТОДУМ *м dan.* kütbeyin.

ТУТОЙ *прил.* 1. bərk, tarım, gərgin; tarım çəkilmiş; sərt, şax, dar; **тугая пружина** bərk yay; **тутой воротник** dar yaxa; 2. kip doldurulmuş, basılmış, ağzınacan doldurulmuş, sıx; 3. *məc. dan.* ağır, çətin, yavaş; 4. *dan.* xəsis, simic; *φ* **тут на ухо** qulağı ağır eşidir; **тутой карман** (кошелёк, кошна) cibi doludur, kalandır.

ТУТОПЛАВКИЙ *прил. tex.* çətin əriyən, yüksək hərarətdə əriyən (*metall*).

ТУТОПЛАВКОСТЬ *ж мн. нет tex.* çətin ərimə xassəsi (*metaldə*).

4. *тас*. korazehin, anlamaz, qanmaz, fəhm-siz; 5. *тас*. az, zəif, az hiss edilən, daimi (*ағри*); 6. *тас*. aciz, korafəhm, müti.

ТУПОКОНЕЧНЫЙ *прил.* küt uclu, ucu küt.
ТУПОЛОБИЕ *ср. дан.* kütlük, korazehinlik, kütbeyinlik.

ТУПОЛОБОСТЬ *бах* **тупоголовость**.

ТУПОЛОБЫЙ *дан.* *бах* **тупоголовый**.

ТУПОМОРДЫЙ *прил.* yastısifət; yastıburun (*heyvan*).

ТУПОНОСКА *ж. зool.* çöldördəyi.

ТУПОНОСЫЙ *прил.* enliburun; enlidimdik.

ТУПОРЫЛЫЙ *прил. дан.* 1. yastısifət, enlisifət, yastıburun (*heyvan*); 2. donuz-sifət (*söyüş*).

ТУПОСТЬ *ж. мн. нет* 1. kütlük; 2. *тас*. korazehinlik.

ТУПОУГОЛЬНЫЙ *прил.* korbucaqlı (*üçbucaq*).

ТОПОУМНИЕ *ср. мн. нет* korafəhmlik, korazehinlik, fərasətsizlik, kütlük.

ТУПОУМНИЧАТЬ *несов. дан.* öz gicliyini göstərmək, öz kütlüyünü bürüzə vermək.

ТУПОУМНЫЙ *прил.* korazehin, kütbeyin, küt, gecqanan, malbaş.

ТУПЫШ *м. хüs.* *бах* **тупец**.

ТУР I *м* 1. bir dövrə rəqs; 2. bir dövrə oyun (*kart, şahmat və s.*); 3. dövrə, tur; **второй тур шахматного турнира** şahmat yarışlarının ikinci dövrəsi.

ТУР II *м* (*hərbi*) tur (*tüfəng gülləsindən qorunmaq üçün içi torpaqla doldurulan silindrik səbət*).

ТУР III *zool.* 1. dağkeçisi; 2. vəhşi öküz.

ТУРА *ж. şahm. köhn.* tura, top.

ТУРБАЗА *ж* (*туристская база*) turist bazası.

ТУРБИНА *ж. tex.* turbin (*içərisində buxar, qaz və ya axar suyun enerjisi mexaniki qüvvəyə çevrilən mühərrik*).

ТУРБИННЫЙ *прил. tex.* **турбин** *söz, sif.* *турбинные установки* turbin qurğuları.

ТУРБИЩИК *м. хüs.* turbinçi (1. *turbində işləyən fəhlə*; 2. *turbin müəssisi*).

ТУРБОБУР *м. тэд.* turbobur (*qazma maşını*).

ТУРБОБУРЕНИЕ *ср. мн. нет* *тэд.* turbobur vasitəsilə qazma.

ТУРБОВИНТОВОЙ *прил. av.* turbovintli.

ТУРБОВОЗ *м. tex.* turboboz (*buxar turbin ilə işləyən parovoz*).

ТУРБОВОЗДУХОДУВКА *ж. tex.* turbin vasitəsilə havaverici maşın.

ТУРБОГЕНЕРАТОР *м. tex.* turbogenerator (*dəyişən cərəyan generatoru ilə turbində ibarət qurğu*).

ТУРБОГЕНЕРАТОРНЫЙ *прил. tex.* turbogenerator -i[-i].

ТУРБОКОМПРЕССОР *м. tex.* turbokompresor (*turbinlə işləyən kompressor*).

ТУРБОРЕАКТИВНЫЙ *прил. av.* turboreaktiv.

ТУРБОСТРОЕНИЕ *ср.* turbin istehsalı.

ТУРБОСТРОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* turbin istehsalı -i[-i].

ТУРБОХОД *м.* turbinli gəmi.

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ *ж. хüs.* burulma, burulqanlıq.

ТУРБУЛЕНТНЫЙ *прил.* turbulent, burulan, burulğan.

ТУРЁЛЬ *ж. av.* turel (*hərbi təyyarədə top və ya pulemyotu bərkətmək üçün fırlanan mexanizm*).

ТУРЁЛЬНЫЙ *прил.* turel -i[-i]; turelli.

ТУРЁТЧИНА *ж. мн. нет* *дан.* Türkiyə, Türkiyə vilayəti, Türkiyə torpaqları.

ТУРЕЦКИЙ *прил.* türk (Türkiyə); **турецкий язык** Türk dili; **Турецкая Республика** Türkiyə Respublikası; *о турецкий барабан* *бах* *тудумбас*; **турецкие бобы** *lobya*;

турецкий горох *бах* *нут*; **турецкий диван** *taxt*; **турецкая сабля** *yatağan*; *өйri* *qılnc*; **сидеть по-турецки** *нареч.* *bardaş qurub oturmaq*.

ТУРИЗМ *м. мн. нет* *туризм*; *сəyahət*.

ТУРИЙ *прил.* dağkeçisi (vəhşi öküz) -i[-i].

ТУРИНЫЙ *прил.* 1. dağkeçisi -i[-i]; 2. vəhşi öküz -i[-i].

ТУРИСТ *м.* turist.

ТУРИСТИЧЕСКИЙ *прил.* turist (туризм) -i[-i]; **туристический журнал** *туризм jurnalı*.

ТУРИСТКА *ж.* turist qadın (qız).

ТУРИСТСКИЙ *прил.* turist -i[-i]; **туристский лагерь** *турист düşərgəsi*.

ТУРИТЬ *несов. дан.* qovmaq.

ТУРКАТЬ *несов. дан.* əziyyət vermək, incitmək, cana gətirmək, zara gətirmək.

ТУРКМЭН *м. (мн. туркмены)* türkmən.

ТУРКМЭНКА *ж.* türkmən qadın (qız).

ТУРКМЭНСКИЙ *прил.* 1. türkmən (Türkmənistan) -i[-i]; **туркменский язык** Türkmen dili.

ТУРКОФИЛ *м.* türkpərest, Türkiyə mənafeyinə uyğun siyasət tərəfdarı.

ТУРКОФИЛЬСКИЙ *прил.* türkpərest(lik) -i[-i].

ТУРКОФИЛЬСТВО *ср. мн. нет* türkpərestlik.

ТУРКОФОб *м.* türk əleyhdarı, türk düşməni, Türkiyəni və türkləri sevməyən adam.

ТУРКОФОБСКИЙ *прил.* türklərə və Türkiyəyə zidd (*olan*).

ТУРКОФОБСТВО *ср. мн. нет* Türkiyə və türklərə qarşı ədavət.

ТУРЛЫКАТЬ *несов. дан.* quruldamaq.

ТУРМАЛИН *м. miner.* turmalin (*qiymətli daş*).

ТУРМАЛИНОВЫЙ *прил.* turmalin.

ТУРМАН *м.* mayallaq göyərçin; *о лететь турманом* *kəlləmayallaq gəlmək*, başı üstə yixılmaq.

ТУРНЁ *ср. нескл.* 1. köhn. səyahət; 2. turne (*qastrol üçün artistlərin və yaxud yarışmaq üçün idmançıların səfərə çıxması*).

ТУРНЁПС *м. bot.* turneps (*yemlik şalgam növü*).

ТУРНИК *м. idm.* turnik (*iki dayağ üzərinə qoyulmuş üfüqi tirlərdən ibarət idman aləti*).

ТУРНИКЕТ *м.* turniket (1. *adamları bir-bir, növbə ilə buraxmaq üçün bir yerin girəcəyində qoyulan fırlanan çarpaz qapı*; 2. *tib. qanı dayandırmmaq üçün xüsusi sıxac*).

ТУРНИКОВЫЙ *прил.* idm. turnik -i[-i].

ТУРНИР *м.* yarış.

ТУРНИРНЫЙ *прил.* yarış -i[-i].

ТУРНУТЬ *однокр. дан.* *бах* **турить**.

ТУРНИОР *ж. köhn.* 1. yastıqca; 2. turnyur (*enli qadın tumanı*).

ТУРОК *м. (мн. турки)* türk.

ТУРПАН *м. zool.* qılquyruq (*ördək*).

ТУРСКИЙ *köhn.* *бах* **турецкий**.

ТУРСУК *м. тэх.* tursuk, tuluc.

ТУРҮСЫ *ед. нет* *дан.* boş-boş söhbətlər, boşboğazlıq, cəfəngiyat; *о турусы на колёсах* *yalan-palan, hap-gor*; **подпустить (подпускать) турусы**; **подлезать с турусами** *tovlamaq, dilə tutmaq*.

ТУРУХТАН *м. zool.* döyüşkən cüllüt.

ТУРЧАНКА *ж.* türk qadını (qızı).

ТУСВЁТНЫЙ *прил.* köhn. o dünyalıq, axıratlıq; *axıret* -i[-i].

ТУСКЛЮ *нареч.* 1. tutqun, donuq; 2. *тас*. ölgün bir surətdə, çox zəif, cansız, ruhsuz.

ТУСКЛЮСТЬ *ж. мн. нет* 1. donuqluq, tutqunluq, cilasızlıq, qeyri-şəffaflıq; 2. *тас*. ruhsuzluq, ölgünlük, cansızlıq, sönüklük.

ТУСКЛЫЙ *прил.* 1. donuq, tutqun, cilasız, qeyri-şəffaflıq; 2. *тас*. sönük, ruhsuz, ölgün, cansız, çox zəif.

ТУСКНЁТЬ *несов.* 1. tutqunlaşmaq, donuqlaşmaq, qaralmaq; 2. *тас*. sönmək, azalmaq, zəifləmək.

ТУСКНУТЬ *несов. дан.* *бах* **тускнеть**.

ТУСТЁП *м.* tustep (*rəqs adı*).

ТУТ *нареч.* burada; *о и всё тут* *belədir*, *gərək belə də olaydı*, *nə edəsen ki*; **тут как тут** *adını tut (çək)*, *qulağını bur*; **кто тут?** *kimdir? kimdir o?*; **тут же** *buradaca*, *dərhal*, *həmin andaca*; **тут и там**; **там и тут** *бах там*; **то тут, то там**; **то там, то тут** *бах там*; **не тут-то было** *olmadı*, *o cür olmadı*, *mən (biz) deyən (kimi) olmadı*.

ТУТА *ж. bot.* *бах* **тутовник**.

ТУТОВНИК *м. bot.* *ту* *аğacı*, *çəkil*.

ТУТОВОД *м. хüs.* *çəkilçi*.

ТУТОВОДСТВО *ср. мн. нет* *к. т.* tutculuq, *çəkilçilik* (*ipəkilçilik üçün tut ağacları yetişdirmə*).

ТУТОВОДЧЕСКИЙ *прил. к. т.* tutculuq, *çəkilçilik* -i[-i]; **тутоводческое хозяйство** *çəkilçilik* (*tutculuq*) *təsərrüfatı* (*ipəkilçiliyin tut ağacı yetişdirməklə məşğul olan sahəsi*).

ТУТОВЫЕ *мн. (ед. тутовое ср)* tut fəsiləsi.

ТУТОВЫЙ *прил.* tut -i[-i]; **тутовое дерево** *tut ağacı*; *о тутовый шелкопряд* (*zool.*) *barama qurdu*.

ТУТОТКА *нареч. тэх.* *burada*, *buradaca*.

ТУТОШНИЙ *прил. тэх.* 1. *buradaki*; 2. *buralı*, *yerli*.

ТУТТИ *нескл. mus.* tutti (*hamı bir yerdə*); **тутти кванти** *və saire*, *və saire*; *və ilaxir*, *və ilaxir*; *və bu kimi...*

ТУТ-ТО *нареч. дан.* *buradaca*, *məhz burada*, *elə burada*; *bu zaman*, *məhz bu vaxt*.

ТУФ *м. miner.* tuf, tuf daşı.

ТУФЕЛЬ *м. бах* **туфли**.

ТУФЕЛЬКА *ж. (мн. туфельки)* *туфля söz kic.*

ТУФЕЛЬНЫЙ *прил.* tuflı; **туфельное производство** *tuflı istehsalı*.

ТУФЛИ *мн. (ед. туфля ж)* *tuflı*.

ТУФОБЕТОН *м.* tufobeton.

ТУФОВЫЙ *прил.* tuf, tufdan, tuf daşından (tikilmiş); **туфовые постройки** tuf daşından tikilmiş binalar.

ТУХЛИНКА *ж. мн. нет дан.* yüngül qoxu (iy).

ТУХЛОСТЬ *ж. мн. нет* qoxuma, iylenmə.

ТУХЛЫЙ *прил.* qoxumuş, iylenmiş, xarab (ət və s.); lax (yumurta).

ТУХЛЯТИНА *ж. мн. нет дан.* qoxumuş (iylenmiş) yeyinti.

ТУХНУТЬ I *несов.* sönmək, sönüb getmək.

ТУХНУТЬ II *несов.* qoxumaq, iylenmək, xarab olmaq.

ТУЧА *ж. 1.* bulud, qara bulud; **грозовая туча** qara bulud; *2. тас.* qara bulud (*qorxu, təhlükə, fəlakət mənasında*); **не из тучи гром** birdən, qəfildən; **туча-тучей** 1) bir yığın, minlərcə; *2) тас.* çox qasqabaqlı, çox tutqun; **сгустились (собрались) тучи над кем-чем** təhlükə başının (başımızın) üstünü aldı (alib).

ТУЧЕВОЙ *прил.* bulud -i[-i]; **тучевая масса** bulud kütləsi.

ТУЧКА *ж. туча* (1-ci mənada) *сöz. kiç.* buludcuq.

ТУЧНЕТЬ *несов.* 1. kökəlmək, tosqunlaşmaq; 2. məhsuldar olmaq, münbitləşmək.

ТУЧНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. köklük, tosqunluq; 2. məhsuldarlıq, münbitlik, bərəkət (lilik); 3. şirəlilik, sıxlıq.

ТУЧНЫЙ *прил.* 1. kök, tosqun; 2. qüvvətli, münbit, məhsuldar, bərəkətli (*torpaq*); 3. şirəli, sıx (*ot*).

ТУШ I *ж. туш* (*qısa təbrik musiqisi*).

ТУШ II *м. туш* (*bilyard oyununda: bilmədən, təsadüfən şara toxunma*).

ТУША *ж. 1.* cəmdək; 2. yekəcəmdək, cüsəli adam.

ТУШЕ *ср. нескл.* туше (1. *mus. çalarkən musiqi alətinə toxunma tərz*; 2. *idm. güləşdə küreyi yerə dəymə, basılma*).

ТУШЕВАЛЬНЫЙ *прил.* xüs. туш -i[-i]; **тушевальный карандаш** туш карандаşı.

ТУШЕВАЛЬЩИК *м. хüs.* тушlayan (bax **тушевание**).

ТУШЕВАЛЬЩИЦА *ж.* тушlayıcı qadın (qız).

ТУШЕВАНИЕ *ср. мн. нет хüs.* тушlama, тушlanma, туш çəkmə (çəkilmə); kölgə vermə (*şəkilə*).

ТУШЕВАННЫЙ I *прич. хüs.* тушlanmış, туш çəkilmiş, kölgə verilmiş (*şəkil*).

ТУШЕВАННЫЙ II *прич. idm.* bilmədən toxunulmuş (bax **тушевать II**).

ТУШЕВАТЬ I *несов. хüs.* тушламаq, туш çəkmə, туш vurmaq, kölgə vermə (şəkilə).

ТУШЕВАТЬ II *несов.* bilmədən toxunmaq (*bilyard oyununda şara*).

ТУШЕВАТЬСЯ I *несов. дан.* çəşmaq, özünü itirmək, karıxmaq.

ТУШЕВАТЬСЯ II *несов. хüs.* тушlanmaq, туш çəkilmək, туш vurulmaq, kölgə veril-mək (*şəkilə*).

ТУШЕВАТЬСЯ III *несов.* bilmədən toxunulmaq (*bilyard oyununda şara*).

ТУШЕВКА *ж. мн. нет хüs.* 1. тушlama, тушlanma, туш vurma (vurulma), туш çəkmə (*şəkilə*); 2. туш, kölgə, cizgilər.

ТУШЕВЫЙ *прил.* 1. туш -i[-i]; **тушевые чернила** туш mürekkəbi; 2. хüs. тушla çəkilmiş (*şəkil*).

ТУШЕНИЕ I *ср. мн. нет* söndürmə, söndürülmə, keçirmə.

ТУШЕНИЕ II *ср. мн. нет* pört(lət)mə, buğda bişirmə (bişirilmə).

ТУШЕНКА *ж. дан.* konservlanmış pörtülmüş ət.

ТУШЕННЫЙ *прич.* söndürülmüş, keçirilmiş.

ТУШЕНЫЙ *прил.* pörtlənmiş, pörtülmüş, buğda bişirilmiş, öz suyunda bişirilmiş.

ТУШИЛКА *ж. хüs.* 1. köz qaraldan qab; 2. bax **гасильник**.

ТУШИЛЬНЫЙ *прил. хüs.* söndürücü.

ТУШИРОВАТЬ *сов. и несов.* küreyini yerə vurmaq (*güləşmədə*).

ТУШИСТ *м. хüs.* тушçu (*litografiya daşında originaldan surət çıxardan usta*).

ТУШИТЬ I *несов.* 1. söndürmək, keçirmək; 2. тас. yatırmaq; **тушить гнев** acığını yatırtmaq; 3. тас. yol verməmək, mane olmaq, boğmaq.

ТУШИТЬ II *несов.* pörtlətmək, buğda bişirmək.

ТУШИТЬСЯ I *несов.* söndürülmək, keçirilmək.

ТУШИТЬСЯ II *несов.* pörtlədilmək, buğda bişirilmək.

ТУШКА *ж. 1.* туша (1-ci mənada) *сöz. kiç.*; 2. хüs. içi təmizlənmiş balıq.

ТУШКАНЧИК *м. zool.* əbəbdovşanı.

ТУШЬ *ж. мн. нет* туш (*rəsm, cizgi, yazı və s. üçün qara və başqa rəngli akvarel mürekkəbi*).

ТУЭР *м. дəniz. тuer* (1. *gəmini dartıb çəkmək üçün çayın və kanalın dibinə buraxılan zəncir*; 2. *bu zəncir vasitəsilə hərəkət edən gəmi*).

ТУЭРНЫЙ *прил. дəniz. тuer* -i[-i].

ТУЯ *ж. bot.* тuya, mazi ağacı.

ТЩАНИЕ *ср. мн. нет köhn.* cidd-cəhd, səy, qeyrət.

ТЩАТЕЛЬНО *нареч.* diqqətlə, səliqə ilə, əsaslı surətdə, incədən-incəyə.

ТЩАТЕЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. diqqət, səliqə, mükəmməllik; 2. çalışqanlıq.

ТЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. diqqətli, səliqəli, çalışqanlıqla, sayə yerinə yetirilmiş; 2. mükəmməl, əsaslı, dəqiq, incədən-incəyə.

ТЩЕДУШИЕ *ср. мн. нет* zəiflik, təbəssüslük, təqətsizlik, üzgünlük.

ТЩЕДУШНОСТЬ *ж.* zəiflik, təbəssüslük, üzgünlük.

ТЩЕДУШНЫЙ *прил.* zəif, təbəssüslük, təqətsiz, üzgün, əldən düşmüş.

ТЩЕСЛАВИЕ *ср. мн. нет* şöhrətpərəstlik, şöhrət düşkünlüyü, məğrurluq.

ТЩЕСЛАВИТЬСЯ *несов. köhn.* şöhrətpərəstlik etmək; boş yerə bir iş şöhrət üçün etmək, öyünmək, lovğalıq etmək.

ТЩЕСЛАВНОСТЬ *ж. мн. нет* şöhrətpərəstlik, şöhrət düşkünlüyü, məğrurluq.

ТЩЕСЛАВНЫЙ *прил.* şöhrətpərəst, lovğa.

ТЩЕТА *ж. мн. нет köhn.* əbəslük, bihudəlik, mənasızlıq, faydasızlıq, səmərəsizlik.

ТЩЕТНО *нареч.* əbəslə yerə, bihudə, səmərəsiz, nahaq.

ТЩЕТНОСТЬ *ж. мн. нет* faydasızlıq, bihudəlik, mənasızlıq, səmərəsizlik.

ТЩЕТНЫЙ *прил.* boş, bihudə, əbəslə, mənasız, səmərəsiz, nəticəsiz; **тщетные надежды** boş (bihudə) ümidlər; **усилия врачей оказались тщетными** həkimlərin səyi heç bir nəticə vermədi.

ТЩИТЬСЯ *несов. köhn.* ələşmək çalışmaq, cidd-cəhd etmək, səy etmək.

Ты мест. сən; **ты быть на ты** (с кем-н.); **говорить кому ты** sənlə-mənli olmaq (yaxşı tanımaq, yaxın olmaq); **вишь ты** bax **вишь; ишь ты** bax **ишь; вот тебе!** bax **вот; вот тебе** н... bax **вот; вот тебе и на; вот те на** əsəb işidir! bu da işidir! **вот те раз** bax **вот; ну тебя!** əl çək! rədd ol!

ТЫК *в знач. сказ. дан.* 1. dəydi; 2. vurdu; bir dürtmə vurdu.

ТЫКАНИЕ I *ср. мн. нет дан.* 1. dürtmə; 2. sancma, soxma, batırma; 3. vurma.

ТЫКАНИЕ II *ср. мн. нет дан.* "siz" əvəzində "sən" demə.

ТЫКАТЬ I *несов. дан.* dürtmək; soxmaq; 2. sancmaq, batırmaq; 3. vurmaq; 4. gös-tərmək; hamı onu barmaqla göstərir; **ты-кать в нос** (в глаза) (*кому-н. чем-н.*) həmişə yadına salmaq, daim başına qaxmaq;

тыкать свой нос hər şeyə burnunu soxmaq, hər işə qarışmaq; **тыкать носом кого на (во) что** gözünə soxmaq, göstərmək;

тыкать пальцем (пальцами) на кого-что barmaqla göstərmək.

ТЫКАТЬ II *несов. дан.* "siz" əvəzinə "sən" demək.

ТЫКАТЬСЯ I *несов. дан.* 1. dürtülmək, tı-xanmaq, özünü vurmaq, özünü çarpmaq; 2. veyllənmək, boş-boş vurmuxmaq; **ты-каться носом** (тас.) mürgülemək.

ТЫКАТЬСЯ II *несов. дан.* bir-birinə "sən" demək.

ТЫКВА *ж.* qabaq, balqabaq, kudu, boranı.

ТЫКВЕННИК *м. дан.* balqabaqlı xörək.

ТЫКВЕННЫЕ *мн. (ед. тыквенное ср) bot.* qabaq fəsiləsi.

ТЫКВЕННЫЙ *прил.* 1. qabaq -i[-i]; **тык-венные семена** qabaq toxumu; 2. qabaqlı; **тыквенная каша** qabaqlı aş.

ТЫКВИНА *ж. дан.* qabaq (bir dənəsi).

ТЫКНУТЬ bax **ткнуть**.

ТЫКОВКА *ж. дан.* **тыква** *сöz. kiç. və oxş.*

ТЫЛ *(мн. тылы) 1.* (müxtəlif mənalarda) arxa; 2. arxa cəbhə; cəbhə arxası; **тыл** (ударить, зайти) arxadan (vurmaq, girmək).

ТЫЛОВИК *м.* arxaçı, cəbhə arxasında (arxa cəbhədə) işləyən, arxada xidmət edən adam.

ТЫЛОВОЙ *прил.* arxa -i[-i]; arxada olan; **тыловые воинские части** arxa qoşun hissələri.

ТЫЛЫНЬ *прил.* dal (arxa); dal tərəfə olan, arxa tərəfə olan.

ТЫН *м. (мн. тыны) тəh.* çəpər, hasar, bariр

ТЫННЫЙ *прил. тəh.* çəpər -i[-i].

ТЫРКАТЬСЯ *несов. дан.* vurmuxmaq.

ТЫРЛО *ср k. t. arxas.*

ТЫРСА *ж* *ceyrano*t.

ТЫРТЫР *м zool.* tırtıl (üzüm tənəyinə zərər verən cüv).

ТЫСЯЦКИЙ *м 1. tar.* sərkərdə (qədim Rusiyada); *2. tar.* yüzbaşı, katda, koxa; *3. etn.* ağsaqqal, xan, məclisbaşı (toyorda).

ТЫСЯЧА *числ. ж 1. min;* *2. обычно мн.* *тысячи* minlərlə, minlərcə.

ТЫСЯЧЕГОЛЫСЫЙ *прил.* minlərcə ağzıdan eşidilən; *тысячеголосое ура* minlərcə ağzıdan çıxan ura səsləri.

ТЫСЯЧЕКРАТНЫЙ *прил.* min dəfə (çoxluluq mənasında).

ТЫСЯЧЕЛЕНИЕ *ср 1. minillik;* *2. minillik müddət.*

ТЫСЯЧЕЛЕТНИЙ *прил.* minillik.

ТЫСЯЧЕЛИСТНИК *м bot.* boymadərən, qanotu.

ТЫСЯЧЕНОЖКИ *мн. (ед. тысяченожка ж)* *бax* *многоножка.*

ТЫСЯЧНИК *м 1. minlikçi (normanı min ölçü ilə yerinə yetirən fəhlə, kolxozçu);* *2. köhn.* dövlətli, varlı.

ТЫСЯЧНИЦА *ж* minlikçi qadın (qız) (*bax* *тысячник*).

ТЫСЯЧНЫЙ *прил. 1. mininci;* *2. mində bir;* *тысячная часть* mində bir hissə; *3. min* *manatlıq, min* *manata* dəyən; *4. minlərcə, minlərlə* sayılan, *min* *nəfərlik* (*dəstə və s.*), *min* *başdan* ibarət (*sürü və s.*); *5. dan.* *minlik;* *minmanatlıq* (*əsginaz*).

ТЫЧІНА *ж тэх.* yerə sancılmış paya, şax.

ТЫЧІНКА *ж bot.* erkəkcik.

ТЫЧІНКОВЫЙ, ТЫЧІНОЧНЫЙ *прил.* *bot.* erkəkcikli (*bitki*).

ТЫЧКОВЫЙ *прил. xüs.* dikinə qoyulmuş; *тычковый кирпич* dikinə qoyulmuş kərpic.

ТЫЧОК *м dan.* *1. dikinə* qoyulmuş şey, *dik* *duran* şey; *2. dürtmə(k), yumruq;* *3. arxıt.* kəllə; *♦ на тычке* naqolay yerdə, narahat yerdə.

ТЪМА *І ж мн. нет 1. qaranlıq, zülmət;* *2. тас.* cəhəlet, avamlıq; *♦ тма египетская, тма крошная* zülmət.

ТЪМА *II ж мн. нет 1. qəd.* on min; *2. dan.* çoxluq...; *saysız-hesabsız...* *тма народу* camaatın sayı hesabı yoxdur; *♦ тма тем 1) qəd.* yüz min; *2) dan.* *saysız-hesabsız;*

тма-тмушая (dan.) *saysız-hesabsız, saya-hesaba gəlməz* qədər çox.

ТЪФУ *межд. dan.* tfu, tuf.

ТЭ *нескл. ср* "t" hərfinin adı.

ТЮБЕТІЙКА *ж* *араçın.*

ТЮБИК *м түбик (içərisində yarı maye mad-dələr saxlamaq üçün yumşaq borucuq).*

ТЮБИНГ *м tex.* tübinq (*saxtalarda, tunel-lərdə suyu buraxmaq üçün qoyulan bö-yük diametrlı çuğun halqa*).

ТЮБИНГОВЫЙ *прил.* tübinq -i[-i].

ТЮБИНГЩИК *м xüs.* tübinqçi, tübinq mü-təxəssisi.

ТЮК *І м* *тай; тюк* *хлопка* bir tay pambıq.

ТЮК *II в знач. сказ. dan.* tıqıldıtdı, taq-qıldıtdı.

ТЮКАТЬ *несов. dan. 1. bax* *тукать;* *2. kəs-mək, yarmaq, yavaşca* vurmaq.

ТЮКАТЬСЯ *dan.* *bax* *тукаться.*

ТЮКНУТЬ *однокр. dan.* *bax* *тюкать.*

ТЮКНУТЬСЯ *однокр. dan.* *bax* *тюкаться.*

ТЮКОВАННЫЙ *прич. xüs.* *тай* bağlanmış.

ТЮКОВАТЬ *несов. xüs.* *тай* bağlamaq.

ТЮКОВАТЬСЯ *несов. xüs.* *тай* bağlanmaq.

ТЮКОВКА *ж мн. нет xüs.* *тай* bağlama, *тай-тай* bağlanma.

ТЮКОВЩИК *м xüs.* *тай* bağlayan (fəhlə).

ТЮЛЕВЫЙ *прил. түл -i[-i]; тюлевое* *про-изводство* *түл* istehsalı; *тюлевые* *зана-вески* *түл* pərdələr.

ТЮЛЕГАРДИННЫЙ *прил.* pərdəlik *түл -i[-i].*

ТЮЛЕНЕБОЕЦ *м* *bax* *тюленщик.*

ТЮЛЕНЕБОЙНЫЙ *прил.* *suiti* *ovu -i[-i];*

тюленебойные *суда* *suiti* *ovu* gəmiləri.

ТЮЛЕНЕВЫЕ *мн. (ед. тюленевое ср) zool.* *kürəqayaqlılar* fəsiləsi.

ТЮЛЕНЕВЫЙ *прил.* *suiti* *-i[-i], suiti* *dəri-sindən...*; *тюленевые* *сапоги* *suiti* *dəri-sindən* tikilmiş çəkmə.

ТЮЛЕНЕНОК *ж (мн. тюленята)* *suiti* *balası.*

ТЮЛЕНИЙ *прил.* *suiti* *-i[-i]; тюлений* *жир* *suiti* *yağı.*

ТЮЛЕНИНА *ж мн. нет* *suiti* *öti.*

ТЮЛЕНИЩИК *м xüs.* *suiti* *ovlayan, suiti* *ov-çusu.*

ТЮЛЕНЬ *м 1. zool. suiti;* *2. тас. zar.* *suiti,* *porsuq* (*yöndəmsiz adam haqqında*).

ТЮЛЬ *м түл (nazik tor parça).*

ТЮЛЬКА *ж zool.* *mərsin* *balığı.*

ТЮЛЬПАН *м 1. bot.* *lələ, qızıl* *zanbaq, dağ-lələsi;* *2. bot.* *tülpan (çiçəkləri lələyə oxşar ağac);* *3. köhn.* *tülpan (şüşə lampə örtüyü).*

4. zool. *tülpan (bığayaqlılar dəstəsindən dəniz heyvanı).*

ТЮЛЬПАНЫЙ *прил.* *lələ -i[-i]; ♦ тюль-панное* *дерево* *bot.* *lirodendron.*

ТЮЛЮТЮКАТЬ *несов. dan.* *oxumaq, səh-cəh* vurmaq, *fit* çalmaq (*quslar haqqında*).

ТЮНИК *м 1. xüs.* *rəqqasə* *tumanı;* *2. köhn.* *qadın* *tumanının üst* *hissəsi.*

ТЮНИКА *ж 1. xüs.* *rəqqasə* *tumanı;* *2. köhn.* *qadın* *tumanının üst* *hissəsi.*

ТЮРБАН *м* *sarıq, çalma, əmmamə.*

ТЮРБО *ср* *нескл.* *türbo (qalxanbalığının bir növü).*

ТЮРЁМНЫЙ *прил.* *həbsxana* (*dustaqxana*) *-i[-i]; тюремный* *надзиратель* *həbsxana* *nəzarətçisi;* *♦ за тюремной* *решеткой* *həbsdə, həbsxanada.*

ТЮРЁМЩИК *м 1. köhn. dan.* *dustaqxana* *gözetçisi, zindanban;* *2. тас. nifr.* *zalım, zülmkar, azadlığı* *boğan.*

ТЮРЁМЩИЦА *ж köhn. dan.* *dustaqxana* *gözetçisi* (*qadın*).

ТЮРИК *м köhn.* *kağız* *torba.*

ТЮРКИ *мн. (ед. тюрк м)* *türklər (türk dil-lərində danışan xalqların ümumi adı).*

ТЮРКОЛОГ *м* *türkoq, türkşünas (türk dil-ləri mütəxəssisi).*

ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* *türkologiya,* *türkşünaslıq -i[-i]; türkoloji.*

ТЮРКОЛОГИЯ *ж мн. нет* *türkologiya,* *türkşünaslıq (türk dilləri və ədəbiyyatları haqqında elm).*

ТЮРКОС *м tar.* *türkos (Fransa müstəmləkə ordularında yerli (əlcəzairli) əsgər).*

ТЮРКСКИЙ *прил.* *türk -i[-i]; тюркские* *языки* *türk dilləri.*

ТЮРЬКА *ж* *тюря* (*1-ci* *mənada*) *söz. kiç.*

ТЮРЬМА *ж (мн. тюрьмы) 1. dustaqxana,* *həbsxana, qazamat, zindan;* *2. həbs;* *♦ тюрь-ма* *платет по ком* *həbsxana* *gözləyir,* *...yeri* *həbsxanadır.*

ТЮРЯ *ж 1. doğramac;* *2. м и ж тас.* *may-maq, key.*

ТЮРЯК *м тэх.* *1. qovluq, kisə (kağızdan);* *2. əl* *iyi.*

ТЮТЕЛЬКА *ж: ♦* *тютелька* *в* *тютельку* (*dan. zar.*) *dübbədüz, düpdürüst.*

ТЮТЬКАТЬСЯ *несов. dan.* *nazını* *çəkmək,* *nazı* *ilə* *oynamaq.*

ТЮТЮН *м мн. нет* *тэх.* *tütün.*

ТЮТЯ *м и ж dan.* *huşsuz, maymaq.*

ТЮФЯК *м 1. döşək;* *2. тас. dan.* *tənbəl, iradəsiz, key* *adam.*

ТЮФЯЧНЫЙ *прил. 1. döşək -u[-ü]; тюф-ячный* *чехол* *döşək* *üzü;* *2. döşəklük; тюф-ячная* *материя* *döşəklük* *parça.*

ТЮФЯЧОК *м* *тюфяк* (*1-ci* *mənada*) *söz. kiç.* *döşəkçə.*

ТЮЧНЫЙ *прил.* *tay -i[-i]; tay* *bağlamaq* *üçün* (*lazım olan*); *тучный* *материал* *tay* *bağlamaq* *üçün* *material.*

ТЮЧОК *м* *тюк* *I* *söz. kiç.*

ТЯВКАНЬ *ср мн. нет* *хүрмә, vengildəmə.*

ТЯВКАТЬ *несов. 1. хүрмәк, vengildəmək;* *2. тас. donquldanmaq, deyinqmək.*

ТЯВКНУТЬ *однокр. бax* *тявкать.*

ТЯВКУША *ж овч. dan.* *ov* *iti, erkək* *tazi.*

ТЯГ: *♦* *дать (задать) тягу* *dan.* *daban* *almaq;* *çırmaq, götürülmək, əkilmək (qaçmaq).*

ТЯГА *I ж 1. tex.* *hərəkət* *qüvvəsi, dartıcı* *qüvvə, dartı* *qüvvəsi;* *2. d. y.* *maşınlar* (*pa-rovozlar, elektrovozlar və s.*); *3. havanı* *çəkmə; в* *печи* *хорошая* *тяга* *peç* *havanı* *yaxşı* *çəkir;* *4. тас. meyl, həvəs; meyl* *gös-tərmə; у* *него* *большая* *тяга* *к* *чтению* *onun* *oxumağa böyük* *həvəsi* *var.*

ТЯГА *II ж zool.* *uçuş (qusların müəyyən döv-rərdə uçuşu).*

ТЯГАЛЬНЫЙ *прил. xüs.* *dartıcı; тягальная* *лебедка* *dartıcı* *qarqara, bucurqad.*

ТЯГАТЬ *несов. dan.* *çəkmək, dartmaq, çı-xartmaq.*

ТЯГАТЬСЯ *несов. dan. 1. çəkişmək, bəhs-ləşmək, höcatləşmək;* *2. güclərini* *sınamaq* (*bir şeyi dartışdıraraq*).

ТЯГАЧ *м tex.* *dartıcı, yedəkçi (avtomobil, traktor və s.).*

ТЯГИВАТЬ *многокр. бax* *тянуть.*

ТЯГЛЕЦ *м tar.* *töycüverən.*

ТЯГЛО, ТЯГЛО *ср (мн. тягла) tar. 1. töycü;* *2. üzərinə töycü* *qoyulan təsərrüfat* *qrupu;* *3. töycü* *verən təhkimli* *kəndli* *ailesi;* *4. bi-yar* *ökələn* *əkin* *sahəsi;* *5. sobur. k. t.* *işlək* *qaramal, qoşqu* *heyvanı.*

ТЯГЛОВЫЙ *I прил.* *qoşqu -i[-i]; işlək; тяг-ловый* *скот* *qoşqu* *heyvanı* (*işlək* *heyvan*).

ТЯГЛОВЫЙ П, ТЯГЛЫЙ прил. 1. *tar.* töv-cüverən; **тяглые люди** tövcüverən əhali; 2. *tar.* biyar; **тяглая земля** biyar ökilen yer. **ТЯГОВЫЙ прил.** *xüs.* dartı -i[-ı], dartıcı; **тяговая сила** dartı qüvvəsi; **тяговый автомобиль** dartıcı avtomobil; **тяговая подстанция** dartı yarımstansiyası (*elektrik enerjisini elektrik nəqliyyatı ehtiyacları üçün dəyişdirən yarımstansiya*).

ТЯГОМЕР м. *tex.* dartıcı maşınların gücünü ölçən cihaz.

ТЯГОСТОЙКОСТЬ ж. *мн. нет* ağırlıq, çətinlik, əzəblilik, məşəqqətliklik.

ТЯГОСТНЫЙ прил. 1. ağır, əziyyətli, çətin, məşəqqətli, əzəblı; 2. *асі*; **тягостное известие** *асі* xəbər.

ТЯГОСТЬ ж. 1. əzab, əziyyət, ağırlıq; **тягости войны** müharibənin ağırlığı (çətinlikləri); 2. ağır yük; birinə ağır yük olmaq; 3. *dan.* təqətsizlik, yorğunluq, üzgünlük; **тягость кому** ayağına cidar olmaq.

ТЯГОТА ж. (*мн. тяготы*) bax **тягость** 1-ci mənada.

ТЯГОТЕНИЕ ср. мн. нет 1. *fiz.* cazibə, cazibə qüvvəsi; **закон всемирного тяготения** ümumdünya cazibə qanunu; 2. meyl, təmayül, həvəs, şövq; 3. asılılıq; **экономическое тяготение окраин к центру** ucqarların iqtisadi cəhətdən mərkəzdən asılılığı.

ТЯГОТЁТЬ несов. 1. cəzb edilmək; **Луна тяготёт к Земле** Yer Ayı cəzb edir; 2. meyl etmək, həvəs göstərmək; 3. başının üstündən əksik olmamaq, daim təhdid etmək; **несчастья тяготят над ним** bədxətlilik onun başının üstündən əksik olmur.

ТЯГОТИТЬ несов. 1. basmaq, ağırlıq etmək; 2. *тас.* üzmək, sıxmaq.

ТЯГОТИТЬСЯ несов. üzülmək, sıxılmaq, bezar olmaq, cana doymaq, bezmək, usanmaq.

ТЯГУН м. **дать (здать) тягуна** daban almaq, qaçmaq, ökilmək.

ТЯГУЧЕСТЬ ж. *мн. нет* 1. uzana bilmə, uzanma qabiliyyəti; 2. yarışqanlıq, qəlizlik, qatılıq; 3. *тас.* ağırlıq, usandırıcılıq, cansıxıcılıq, yeknesəqlik, uzunluq.

ТЯГУЧИЙ прил. 1. uzana bilən; 2. yarışan, qəliz, qatı; 3. *тас.* uzun-uzadı, ağır, usandırıcı, cansıxıcı, yeknesəq.

ТЯГУШКА ж. *dan.* bax **тянучка**.

ТЯГЧАЙШИЙ прев. ст. к **тяжкий** ən ağır.

ТЯГЧИТЬ несов. köhn. bax **отягчить**.

ТЯЖ м. *xüs.* 1. qoşqu qayışı, qoşqu ipi; 2. dartı qayışı.

ТЯЖБА ж. 1. *köhn.* iddia, mülki iddia, məhkəmə davası; 2. *тас.* *dan.* çəkişmə, höcət-ləşmə, mübahisə.

ТЯЖЕБНИК м. *köhn.* ərizəbaz, şikayətbaz, məhkəməbaz, vaxtını məhkəmələrdə keçirən adam.

ТЯЖЕБНЫЙ прил. *köhn.* mübahisəli.

ТЯЖЕБЩИК м. *köhn.* bax **тяжебник**.

ТЯЖЕЛЁЕ срав. ст. к **тяжёлый** и **тяжело** 1. daha ağır; 2. daha çətin.

ТЯЖЕЛЕННЫЙ прил. *dan.* 1. çox ağır, olduqca ağır; 2. çox çətin, olduqca çətin.

ТЯЖЕЛЁТЬ несов. 1. ağırlaşmaq; 2. kökəlmək; 3. yuxusu gəlmək, gözləri yumulmaq; 4. *тас.* ağırlaşmaq (*tərpənişdə*); 5. *тас.* qəlizləşmək, ağırlaşmaq, səlisliyini itirmək (*şeyr, dil və s.*).

ТЯЖЕЛИТЬ несов. dan. 1. ağırlaşdırmaq; 2. çətinləşdirmək.

ТЯЖЕЛО нареч. 1. ağır, ağır surətdə; 2. çətin, çətinliklə.

ТЯЖЕЛОАТЛЁТ м. *идм.* ağır atletika idmançısı.

ТЯЖЕЛОАТЛЕТИЧЕСКИЙ прил. *идм.* ağır atletika -i[-ı]; **тяжелоатлетические состязания** ağır atletika yarışları.

ТЯЖЕЛОВЁС I м. *идм.* ağır çəkili pəhləvan (*idmançı*); 2. *xüs.* ağıryüklü (*qatar, gəmi və s.*).

ТЯЖЕЛОВЁС II м. *miner.* topaz.

ТЯЖЕЛОВЁСНИК м. *d. y.* ağır qatarları sürən maşinist.

ТЯЖЕЛОВЁСНОСТЬ ж. *мн. нет* ağırlıq; **тяжеловетность стилия** üslubun ağırlığı.

ТЯЖЕЛОВЁСНЫЙ прил. 1. *xüs.* ağıryüklü; 2. *тас.* ağır; çətin başa düşülən; **тяжеловетное предложение** ağır cümlə.

ТЯЖЕЛОВОЗ м. *xüs.* ağır yük atı, araba atı.

ТЯЖЕЛОГРУЗНЫЙ прил. ağır yük -i[-ı], ağır yük daşıyan; ağıryüklü; **тяжелогрузные автомашинны** ağır yük avtomaşınları.

ТЯЖЕЛОДУМ дан. bax **тяжкодум**.

ТЯЖЕЛОДУМНЫЙ прил. *дан.* gec başa düşən, ağırterpənən.

ТЯЖЁЛЫЙ прил. 1. (*müxtəlif mənalarda*) ağır; 2. zor, çətin; 3. gərgin, əziyyətli; и **тяжелая голова у кого** başında ağırlıq hiss etmək; **тяжелая рука у кого** əli ağır-dır; **тяжёлый ум** ağır düşünən (adam); **тяжёлые фигуры şahmatda:** vəzirələr və toplar; **тяжелая вода kim.** ağır su; **тяжёлый на ногу** ağırterpənən, astagəl; **тяжёлый (тяжёл) на подъём** ayaqdan ağır, ağır terpənən; **тяжёлый (тяжёл) на руку** əli ağır(dır); с **тяжёлым сердцем** həvəssiz, könülsüz, ürəksiz.

ТЯЖЕСТЬ ж. 1. ağırlıq; 2. *обычно мн.* *тяжести* ağır şey; 3. *обычно мн. ч. тас.* çətinliklər; **тяжестя** ağırlıq mərkəzi (*bir şeydə ən əsas, ən başlıca cəhət*).

ТЯЖКИЙ прил. ağır; **тяжкие пус-тись** pis şeyə adət etmək, pis yola düş-mək.

ТЯЖКОДУМ м. gec başa düşən, ağır terpənən (adam).

ТЯЖУЩИЙСЯ прил. məhkəmədə çəkişən, iddiaçı; **тяжущиеся стороны** məhkəmədə çəkişən tərəflər.

ТЯНУЛЬНЫЙ прил. *xüs.* dartıcı; **тянущая машина** dartıcı maşın.

ТЯНУЛЬЩИК м. *xüs.* dartıcı maşında işlə-yən fəhlə.

ТЯНУЩИЙ прич. çəkilmiş, dartılmış, dartılıb uzadılmış (enləndirilmiş).

ТЯНУТЬ несов. 1. çəkmək; 2. dartmaq; uzatmaq, dartıb uzatmaq, görmək; 3. sövq etmək, cəlb etmək; 4. dartıb aparmaq, çəkib aparmaq, sürümək; 5. *безл.* meyl etmək, meyl göstərmək; **меня тянет ко сну** yuxum gəlir; 6. hava çəkmək; **печь хорошо тянет** peç yaxşı hava çəkir; 7. *безл.* gəlmək; **от окна тянет холодом** pəncərədən soyuq gəlir; 8. uzanıb getmək, üz tutmaq; 9. uzatmaq, ləngitmək; gecikdirmək; **он тянет с ответом** o, cavabı ləngidir; 10. sormaq, hortuldatmaq, içmək, udmaq; 11. oğurlamaq; 12. *дан.* gəlmək; **арбуз тянет восемь кило** qarpız səkkiz kilo gəlir; 13. ağırlıq hiss etmək; **тянет в плечах** çiyinlərimdə bir ağırlıq hiss edirəm; 14. *безл. дан.* ürəyi bulanmaq; **тянуть время** vaxt uzatmaq, gecikdirmək; **тянуть**

жилы из кого incitmək, canını üzmək; **тянуть канитель** 1) uzatmaq, çürükçülük eləmək, adamın ürəyini çürütmək; 2) bax **канителиться**; **тянуть лямку** bax **лямка**; **тянуть чью руку (сторону)** ...tərəfində olmaq; ...tərəfini saxlamaq; **тянуть сок (соки) из кого-чего** canını almaq, sıxıb suyunu çıxarmaq; **тянуть за душу**; **тянуть душу из кого** canını almaq; incitmək; **тянуть за уши кого** darta-darta kömək etmək; **тянуть за язык кого** güclə dil-ləndirmək; **кто тебя за язык тянул?** dilin niyə dinc durmadı? **еле (едва) носи тянуть** ayaqları dalınca gəlməmək.

ТЯНУТЬСЯ несов. 1. çəkilmək, dartılmaq; 2. uzanmaq, dartılıb uzanmaq, gərilmək; 3. gəməşmək; 4. əl-ayağını uzatmaq; 5. *дан.* çatmaq, yetmək, kifayət etmək; 6. meyl etmək, meyl göstərmək, can atmaq; 7. uzanıb getmək, bir-birinin ardınca getmək; 8. *дан.* özünü çatdırmağa çalışmaq, çatmağa çalışmaq; **тянуться за товарищами** özünü yoldaşlarına çatdırmağa çalışmaq; 9. davam etmək, uzadılmaq, süründürülmək; 10. cəlb edilmək, sövq edilmək; **тянуться красной нитью** seçilmək, ayrılmaq; **тянуться в обозе** quyuqda sürünmək.

ТЯНУЧКА ж. saqqız konfet.

ТЯНУЩИЙ прил. *дан.* kəsilməyən, araverməyən; **тянущая боль** kəsilməyən ağrı; **тянущий винт** dartıcı vint (*təyyarənin müharrikə önündə yerləşən propeller*).

ТЯП: **тяп да ляп, тяп-ляп (дан.)** başdan-sovma, atüstü (iş görmək).

ТЯПАТЬ несов. дан. 1. vurmaq, yarmaq, kəs-mək, çarmaq; 2. qarmaq, qarıb almaq; 3. başdansovma etmək; 4. içmək, başına çəkmək (*ічки*); 5. *vulq.* oğurlamaq, çırpış-dırmaq.

ТЯПКА ж. çarasaq, qiyməkeş.

ТЯПНУТЬ сов. bax **тыпать** 3-cü mənadan başqa; **тяпнуть горя** başına çox iş gəlmək; başı çox belələr çəkmək.

ТЯПНУТЬСЯ сов. дан. 1. şappılıt ilə düşmək (yuxılmaq); 2. dəymək, bərk toxunmaq.

ТЯТЕНЬКА м. *мәһ.* **тятя** söz. *оғш.*

ТЯТКА м. *мәһ.* bax **тятя**.

ТЯТЯ м. *мәһ.* ata, dedə.

Уу

У I межд. 1. ay; у, лентяй! ay tənbell!; 2. aman! o! oh!; у, как страшно! aman nə dəhşətlidir!

У II пред. 1. ...yanında, yaxınlığında; **стоять у двери** qapının yanında durmaq; 2. başında; **стоять у власти** hakimiyyət başında durmaq; 3. -in, -in, -un, -ün; у певца сильный голос ханəndənin güclü səsi var; у него хорошая память onun yaxşı yaddaşı var; у меня нет свободного времени boş vaxtım yoxdur; 4. -da, -də; у него onda; у меня мөңдə; у нас bizdə; у них onlarda; 5. yanında, ...birlikdə, ...gildə; **жить у родителей** ata-anasının yanında yaşamaq; **остановиться у своих друзей** öz dostlarıngildə qalmaq; 6. -dan, -dən; **узнай у товарища** yoldaşından xəbər al (öyrən); **купить книгу у букиниста** bukinistdən kitab almaq; **у (быть) не у дел** bax дело.

УБАВИТЬ сов. 1. azaltmaq, əksiltmək; aşağı salmaq; **убавить расходы** xərcləri azaltmaq; **убавить цену** qiyməti aşağı salmaq; 2. qısaltmaq, gödəltmək; 3. əksiltmək, azaltmaq; **убавить в весе** çəkisi azaltmaq.

УБАВИТЬСЯ сов. 1. azalmaq, əksilmək; 2. düşmək; **воды убавилось в реке** çayın suyu düşmüşdür; 3. qısaltmaq; **дни убавились** günlər qısalmışdır.

УБАВКА ж мн. нет дан. 1. azaltma, azaldılma, əksiltmə, əksildilmə; 2. qısaltma, qısaldılma; qısalma; 3. azalma, əksilmə; düşmə.

УБАВЛЕНИЕ ср мн. нет 1. azaltma, azaldılma, əksildilmə; 2. azalma, əksilmə; **убавление в весе** çəkisinin əksilməsi.

УБАВЛЕННЫЙ прич. 1. azaldılmış, əksildilmiş; 2. qısaldılmış, gödəldilmiş.

УБАВЛЯТЬ несов. bax убавить.

УБАВЛЯТЬСЯ несов. 1. bax убавиться; 2. azaldılmaq, əksildilmək; 3. qısaldılmaq, gödəldilmək.

УБАЮКАННЫЙ прич. laylayla yatırılmış.

УБАЮКАТЬ сов. laylayla yatırtmaq.

УБАЮКАТЬСЯ сов. bax убаюкиваться.

УБАЮКИВАНИЕ ср 1. layla çalma, layla çalib yatırtma; 2. təs. arxayın etmə, yuxulatma, yuxuya vermə, başının altına yastıq qoyma.

УБАЮКИВАТЬ несов. 1. layla çalmaq; 2. təs. arxayın etmək, yuxulatmaq, başının altına yastıq qoymaq.

УБАЮКИВАТЬСЯ несов. layla çalınmaq.

УБЕГ ж мн. нет 1. qaçma, qaçıb getmə; 2. qaçıb gizlənmə, gizlicə getmə, gizlicə qaçma.

УБЕГАТЬ несов. 1. bax убежать; 2. köhn. bax избегать.

УБЕГАТЬСЯ сов. дан. çox üyüyməkdən yorulmaq.

УБЕДИТЕЛЬНО нареч. 1. inandırıcı (sürətdə), qaneedicilik, sübutluq, əsaslı; 2. təkidlə; inadla, çox-çox; artıq dərəcədə; **убедительно прошу** artıq dərəcədə xahiş edirəm.

УБЕДИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет inandırıcılıq, qaneedicilik, sübutluluq, əsaslılıq.

УБЕДИТЕЛЬНЫЙ прич. 1. inandırıcı, qaneedicilik, sübutluq, əsaslı; **убедительный ответ** inandırıcı cavab; 2. təkidli; **убедительная просьба** təkidli xahiş.

УБЕДИТЬ сов. 1. inandırmaq; sübut etmək; 2. razı salmaq, qane etmək.

УБЕДИТЬСЯ сов. inanmaq, əmin olmaq, qane olmaq, yəqin etmək.

УБЕЖАТЬ сов. 1. qaçmaq, qaçıb getmək; 2. daşmaq; **самовар убежал** samovar daşdı.

УБЕЖДАТЬ несов. bax убедить.

УБЕЖДАТЬСЯ несов. 1. bax убедиться; 2. inandırılmaq; sübut edilmək; 3. razı salınmaq, qane edilmək.

УБЕЖДЕНИЕ ср 1. inandırma; 2. razı salma, qane etmə (edilmə); 3. məslək, əqidə, qənaət, etiqad; **политические убеждения** siyasi məsləklər.

УБЕЖДЕННО нареч. inamla; **убежденно говорить** inamla danışmaq.

УБЕЖДЕННОСТЬ ж мн. нет əminlik, əmin olma, yəqinlik, möhkəm etiqad, qəti inam.

УБЕЖДЕННЫЙ прич. и прич. 1. əmin, əmin olan, qane, qane olan, inanmış; **он в этом совершенно убежден** o, buna tamamilə əmindir (inanmışdır); **быть убежденным** əmin olmaq; 2. möhkəm əqidəli,

УБЕ

möhkəm məsləkli, öz əqidəsində möhkəm, etiqadlı.

УБЕЖИЩЕ ср 1. sığınmaq; 2. sığınacaq (yer), daldalanacaq (yer), pənahgah.

УБЕЛЕННЫЙ прич. ağarmış; **у белёный седины** saçları ağarmış, saç-saqalı ağarmış.

УБЕЛИТЬ сов. ağartmaq, tamamilə ağartmaq.

УБЕЛЯТЬ несов. bax убелить.

УБЕЛЯТЬСЯ несов. ağardılmaq, tamamilə ağardılmaq.

УБЕРЕГАТЬ несов. bax уберечь.

УБЕРЕГАТЬСЯ несов. 1. bax уберечься; 2. qorunmaq, mühafizə edilmiş.

УБЕРЕЖЕННЫЙ прич. qorunmuş, qorunub saxlanmış, mühafizə edilmiş.

УБЕРЕЧЬ сов. qorumaq, qoruyub saxlamaq; mühafizə etmək; **уберечь вещи от сырости** şeyləri (əşyaları) rütubətdən qorumaq.

УБЕРЕЧЬСЯ сов. qorunmaq, özünü qorumaq, özünü gözləmək; **уберечься от простуды** soyuqdəymədən özünü gözləmək.

УБИВАТЬ несов. bax убить; **убивать себя** dan. dərəcəmək, sızlamaq;

УБИВАТЬСЯ несов. 1. bax убиться; 2. öldürülmək; 3. təs. dərəcəmək, sızlamaq, ah-nalə etmək, ağlayıb-sıtqamaq.

УБИЕНИЕ ср мн. нет köhn. 1. öldürmə; 2. öldürülmə.

УБИЕННЫЙ прич. köhn. bax убитый.

УБИЙСТВЕННО нареч. öldürücü, son dərəcə, ifrat dərəcə; **убийственно жарко** son dərəcə istidir.

УБИЙСТВЕННОСТЬ ж мн. нет öldürücülük, zərərlik, son dərəcə pislilik; dəhşətlilik.

УБИЙСТВЕННЫЙ прич. 1. öldürücü, zərərli; məhvədicilik, çox pis; **убийственный климат** zərərli iqlim; 2. təs. çox bərk, çox şiddətli, dəhşətli; **убийственная жара** son dərəcə bərk isti.

УБИЙСТВО ср öldürmə, öldürülmə; qətl; **предумышленное убийство** (hüq.) qəsdən öldürmə.

УБИЙЦА м и ж qatil, öldürən.

УБИРАТЬ несов. bax убирать.

УБИРАТЬСЯ несов. 1. bax убираться; 2. rədd olmaq, rədd olub getmək, çıxıb getmək; 3. пов. накл. убирайся! rədd ol! itil! 4. yığılmaq, götürülmək, yığışdırılmaq;

5. qaydaya salınmaq, tərtibə salınmaq; bəzədilmək.

УБИТЫЙ 1. прич. öldürülmüş, ölən, ölmüş; **убитый молнией** ildırımdan ölmüş, ildırım vurmuş; 2. в знач. суц. убитый м, убитая ж; убитые и раненые ölənlər (öldürülənlər) və yaralıları; 3. прич. təs. çox mayus, çox qəmli (kədərli, perişan, dərđli); **у как убитый ölü kimi; богом убитый (убитая) gic, səfeh; молчать как убитый** ağzına su almaq; dinib-danışmaq; **спать как убитый** ölü kimi yatmaq.

УБИТЬ сов. 1. (müxtəlif mənalarda) öldürmək; 2. təs. дан. (boş yerə) sərf etmək; **на это дело убито много энергии** bu işə çoxlu qüvvə sərf edilmişdir; 3. yapırırdımaq, əzmək; 4. дан. vurmaq; **убить туза козырем** tuzu kozır ilə vurmaq; **убить бобра** bax бобр; **убить время** vaxtını öldürmək; **убить двух зайцев** bir güllə ilə iki quş (dovşan) vurmaq; **карта убита** bax карта.

УБИТЬСЯ сов. дан. 1. bərk əzilmək, yıxılıb əzilmək; 2. yıxılıb (bərk dəyib) ölmək.

УБЛАГОТВОРЕННЫЙ прич. köhn. təmin edilmiş, tamamilə razı salınmış.

УБЛАГОТВОРИТЬ сов. köhn. təmin etmək, tamamilə razı salmaq.

УБЛАГОТВОРИТЬСЯ сов. köhn. tamamilə razı salmaq, razı düşmək.

УБЛАГОТВОРЯТЬ несов. köhn. bax ублаготворить.

УБЛАГОТВОРЯТЬСЯ несов. köhn. 1. bax ублаготвориться; 2. təmin edilmək, tamamilə razı salınmaq.

УБЛАЖАТЬ несов. дан. bax ублажить.

УБЛАЖАТЬСЯ несов. дан. könlü alınmaq; əzizlənmək, ərköyünlənmək.

УБЛАЖЕНИЕ ср дан. könlünü alma; nəzləmə, nəzini çəkmə, ərköyülmə.

УБЛАЖЕННЫЙ прич. дан. könlü açılmış; əzizlənməmiş, ərköyünlənməmiş.

УБЛАЖИТЬ сов. дан. könlünü almaq; nəzləmə, əzizlənmək, ərköyünlənmək.

УБЛЮДОК м (мн. ублюдки) 1. mələz, düdəmə; 2. təs. düşük, alçaq, yaramaz, rəzil (adam).

УБЛЮДОЧНЫЙ прич. 1. mələz; **ублюдочные породы** mələz cinslər; 2. təs. yarıncıq, düşük.

УБОГНИЙ прил. 1. ağır, aciz, miskin; yoxsul, dilənçi, kasıb; 2. köhn. şikəst, əlil.
УБОГОНЬКИЙ прил. bax **убогий**.
УБОГОСТЬ ж мн. нет 1. ağırlıq, miskinlik; yoxsulluq, kasıblıq, dilənçilik; 2. köhn. şikəstlik, əlillik.
УБОЖЕСТВО ср 1. köhn. şikəstlik, bədən nöqsanı; 2. тас. heçlik, boşluq, mənasızlıq, miskinlik, əhəmiyyətsizlik.
УБОИНА ж мн. нет тәх. 1. ət, kəsilmiş heyvan ət; 2. ətlik mal, ətlik heyvan.
УБОЙ ж мн. нет хіс. kəsmə, kəsilmə; **убой** стола heyvanların kəsilməsi; 0 **кормить на убой** 1) kəsmək üçün kökəltmək; 2) yaxşı yedirmək (icdirmək), doyurmaq; **посылать на убой** ölümə göndərmək.
УБОЙНОСТЬ ж мн. нет (hərbi) öldürücülük qüvvəsi, dağıdıcılıq qüvvəsi, təsir; **убойность пуль** güllələrin öldürücülük qüvvəsi.
УБОЙНЫЙ прил. 1. ətlik, kəsilməli; **убойный скот** ətlik mal; 2. mal kəsilən; **убойный пункт** mal kəsilən məntəqə; 3. (hərbi) öldürücü, dağıdıcı, təsirli; **убойная мощность артиллерийского огня** top atəşinin öldürücülük (dağıdıcılıq) qüvvəsi.
УБОР м көһн. 1. geyim, pal-paltar, üst-baş; 2. тас. şair. zinət, bəzək; libas; 0 **головной убор** rəpaq, baş geyimi.
УБОРИСТО нареч. yığcam (surətdə), sıx; six-six; **писать убористо** yığcam (sıx) yazmaq.
УБОРИСТОСТЬ ж мн. нет dan. sıxlıq, yığcamlıq (yazıda).
УБОРИСТЫЙ прил. six, yığcam (yazı).
УБОРКА ж 1. k. t. yığım; toplama, toplanma; yığma, yığılma; **уборка урожая** məhsul yığımı; 2. qaydaya salma, qaydaya salınma, yığışdır(ıl)ma; təmizlə(n)mə; **уборка комнаты** otağı yığışdırma (qaydaya salma); 3. bəzəmə, bəzədilmə.
УБОРНАЯ ж 1. köhn. tualet otağı (teatrda artistlərin geyindiği otaq); 2. ayaqyolu.
УБОРОЧНЫЙ прил. k. t. 1. yığım -[i]-[ı]; **уборочная кампания** məhsul yığımı kampaniyası; 2. в знач. суц. **уборочная ж** yığım kampaniyası, yığım mövsümü.
УБОРЩИК м 1. süpürgəçi; 2. (qarı və s.) yığan (təmizləyən) maşın.

УБОРЩИЦА ж 1. süpürgəçi qadın (qız) (ida-rədə); 2. ...yığan, ...toplayan qadın (qız).
УБОЯТЬСЯ сов. qəd. qorxmaq, hürkmək.
УБРАННЫЙ прил. 1. götürülmüş; 2. toplanmış, yığılmış (məhsul); 3. yığışdırılmış, qaydaya salınmış (otag); 4. bəzədilmiş, bəzənmiş; 5. geyindirilmiş, geyinmiş.
УБРАНСТВО ср мн. нет bəzək, zinət; dir-dirlik, müxəlləfat.
УБРАТЬ сов. 1. götürmək; **убрать посуду со стола** qabları stolun üstündən götürmək; 2. toplamaq, yığmaq, yığışdırmaq; **вовремя убрать хлопок** pambığı vaxtında yığmalı; 3. səliqəyə salmaq, qaydaya salmaq, silib-süpürmək, yığışdırmaq; **убрать комнату** otağı yığışdırmaq; 4. bəzəmək; **убрать зал цветами** zalı çiçəklərlə bəzəmək; 5. köhn. geymək, geyinmək; 6. yerləşdirmək; qoymaq, yığmaq; **убрать все слова в одну строку** bütün sözləri bir sətirdə yerləşdirmək.
УБРАТЬСЯ сов. 1. dan. getmək, çıxıb getmək, rədd olmaq; **убраться подбру-поздорову** sağ-salamat (xoşluqla) çıxıb getmək; 2. dan. yığışdırmaq, yığışdırıb səliqəyə salmaq (otagı və s.); 3. köhn. geyinmək, bəzənmək, bəzənib-düzənmək.
УБРЕСТИ сов. dan. ağır-ağır, fikirli-fikirli getmək (gedib çıxmaq).
УБРУС м көһн. тәх. baş yaylıq.
УБЫВАТЬ несов. bax **убыть**.
УБЫЛЬ ж мн. нет 1. azalma, əksilmə, düşmə; **убыль воды в реке** продолжается çayın suyu azalmaqda (düşməkdə) davam edir; 0 **на убыль идти** (пойти) azalmaq, əksilmək, düşmək; 2. itkinin miqdarı, itki; **пополнение убыли в войсках** qoşunlarda əmələ gələn itkinin yerini doldurma.
УБЫСТРЕННЫЙ прич. dan. sürətləndirilmiş, sürətli; tezəndirilmiş
УБЫСТРИТЬ сов. dan. sürətləndirmək, tezəndirmək.
УБЫСТРИТЬСЯ сов. dan. sürətlənmək, tezələnmək.
УБЫСТРЯТЬ несов. dan. bax **убыстриться**.
УБЫСТРИТЬСЯ несов. dan. 1. bax **убыстриться**; 2. sürətləndirilmək; tezəndirilmək.

УБЫТОК м zərər, ziyan, itki; 0 **терпеть** (нести) **убытки**; в **убытке быть** (находиться) zərər çəkmək, ziyan çəkmək.
УБЫТОЧНОСТЬ ж мн. нет zərərçilik, ziyanlılıq; zərər, ziyan.
УБЫТОЧНЫЙ прил. zərərli, zərər gətirən, ziyanlı.
УБЫТЬ сов. 1. azalmaq, əksilmək, düşmək; 2. çıxmaq, sıradan çıxmaq; **убыть в отпуск** məzuniyyətə çıxmaq; 0 **не будет кого** dan. heç bir şey olmaz.
УВАЖАЕМЫЙ I прич. hörmət edilən, hörmət görən; 2. прил. hörmətli, möhtərəm.
УВАЖАТЬ несов. hörmət etmək.
УВАЖАТЬСЯ несов. hörmət edilmək.
УВАЖЕНИЕ ср мн. нет hörmət, ehtiram; **питать уважение** (к кому-н.) hörmət baslarmək (birinə); **достойный уважения** hörmətə layiq; **уважение к старшим** bəyüə ehtiram; 0 **почёт и уважение** dan. hörmət və ehtiram!
УВАЖЕННЫЙ прич. nəzərə alınmış, qəbul edilmiş, üzrlü sayılmış.
УВАЖИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. нет üzrlülük, məzurluq; **уважительность причины** səbəbin üzrlülüğü.
УВАЖИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. üzrlü, məzur; **уважительная причина** üzrlü səbəb; 2. hörmət gözləyən, hörmət edən, hörmətçil.
УВАЖИТЬ сов. dan. 1. nəzərə almaq, üzrlü saymaq, qəbul etmək; 2. hörmət etmək.
УВАЛЕННЫЙ прич. yana əyilmiş, böyrü üstə qoyulmuş.
УВАЛ м 1. dağ döşü, dağ ətəyi; 2. çala, çala-çuxur, oyuk (yolda).
УВАЛЕНЬ м dan. tənbel, yəndəmsiz, ağır-tərpənən (adam).
УВАЛИВАТЬ I несов. bax **увалить**.
УВАЛИВАТЬ II несов. bax **увалять**.
УВАЛИВАТЬСЯ I несов. yana əyilmək, böyrü üstə düşmək.
УВАЛИВАТЬСЯ II несов. basılmaq, övkələnmək, sıxışdırılmaq.
УВАЛИТЬ сов. dan. 1. yana əymək, böyrü üstə qoymaq; 2. dəstə ilə getmək, izdihamlı getmək.
УВАЛЬНОСТЬ ж daniz. yelkənli gəminin sükansız olaraq küləkdən dönmə qabiliyyəti.

УВАЛЬЧИВОСТЬ ж мн. нет daniz. yelkən gəminin külək təsirilə sükansız olaraq yana dönmək xassəsi; gəminin küləyə tərəf getməsi.
УВАЛЯНИЙ прич. тәх. 1. basılmış, öykələnməmiş, sıxışdırılmış; 2. batırılmış, bulashdırılmış.
УВАЛЯТЬ сов. тәх. 1. basmaq, öykələnmək, sıxışdırmaq; 2. batırmaq, bulamaq, bulashdırmaq.
УВАЛЯТЬСЯ сов. тәх. 1. basılmaq, sıxılmaq, öykələnmək; 2. batmaq, bulanmaq, bulashmaq.
УВАР м хіс. 1. bişmə; 2. qaynamaqdan azalma.
УВАРЕННЫЙ прич. 1. bişirilmiş, tamam bişirilmiş; 2. qaynadılıb qatılşdırılmış, qaynadılıb suyu çəkilmiş.
УВАРИВАТЬ несов. bax **уварить**.
УВАРИВАТЬСЯ несов. 1. bax **увариться**; 2. bişirmək, tamam bişirmək, bişirilib hazırlanmaq; 3. qaynadılıb qatılşdırılmaq, qaynadılıb suyu çəkilmək.
УВАРИТЬ сов. 1. dan. bişirmək, bişirib hazırlanmaq, həl bişirmək; 2. qaynadıb suyunu çəkmək, qaynadıb qatılşdırmaq, qaynadıb azaltmaq.
УВАРИТЬСЯ сов. 1. dan. bişmək, bişib hazırlanmaq, həl bişmək; **мясо уварилось** ət həl bişmişdir; 2. qaynayıb qəlizləşmək, qaynayıb suyu çəkilmək, qaynayıb azaltmaq.
УВАРКА ж мн. нет хіс. 1. bişirmə, bişmə, bişib hazır olma, həl bişmə (bişirilmə); 2. qaynayıb suyu çəkilmə, qaynadıb suyunu çəkmə, qaynadıb qəlizləşdirmə; qaynadıb azaltma; 3. qaynama nəticəsində azalan miqdar.
УВЕДЕНИЕ ср мн. нет 1. aparma, aparılma; 2. götürüb aparma, götürülüb aparılma; qaçırma, qaçırılma; oğurlama; sürüb aparma (heyvanı, maşını).
УВЕДЕННЫЙ прич. 1. aparılmış; 2. dan. götürülüb aparılmış, götürülüb qaçırılmış, qaçırılmış; oğurlanmış; sürülüb aparılmış (heyvanı, maşını).
УВЕДОМИТЕЛЬ м xəbər verən, bildiren.
УВЕДОМИТЕЛЬНЫЙ прил. xəbərdarlıq, bildiriş -u[-ü]; **уведомительное письмо** xəbərdarlıq məktubu.

УВЕДОМИТЬ *несов.* xəbər vermək, xəbərdarlıq etmək, xəbərdar etmək, bildirmək.
УВЕДОМЛЕНИЕ *ср* 1. xəbər ver(ıl)mə, xəbərdarlıq etmə (edilmə), bildir(ıl)mə; 2. xəbər, xəbərdarlıq, bildiriş; 3. xəbərdarlıq məktubu.

УВЕДОМЛЕННЫЙ *прич.* xəbərdar edilmiş, agah edilmiş, bildirilmiş.

УВЕДОМЛЯТЬ *несов.* bax **уведомить**.

УВЕДОМЛЯТЬСЯ *несов.* xəbərdar edilmək, xəbər verilmək, bildirilmək.

УВЕЗЁННЫЙ *прич.* 1. aparılmış (*miniklə*); 2. oğurlanmış, qaçırılmış.

УВЕЗТИ *сов.* 1. aparmaq, götürüb aparmaq (*miniklə*); 2. oğurlamaq, qaçırmmaq.

УВЕКОВЕЧЕНИЕ *ср* *мн. нет* əbədləşdirmə, əbədləşdirilmə, əbədləşmə; **увековечение памяти героев** qəhrəmanların xatirəsini əbədləşdirmə.

УВЕКОВЕЧЕННЫЙ *прич.* əbədləşdirilmiş.

УВЕКОВЕЧИВАТЬ *несов.* bax **увековечить**.

УВЕКОВЕЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **увековечиться**; 2. əbədləşdirilmək.

УВЕКОВЕЧИТЬ *сов.* əbədləşdirmək.

УВЕКОВЕЧИТЬСЯ *сов.* əbədləşmək

УВЕЛИЧЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. artırma, artırılma; çoxaltma, çoxaldılma; 2. böyütmə, böyüdülmə; 3. gücləndirmə, gücləndirilmə; artırma, çoxaltma, böyütmə, güclənmə; 4. artım.

УВЕЛИЧЕННЫЙ *прич.* 1. artırılmış, çoxaldılmış; 2. böyüdülmüş; 3. gücləndirilmiş.

УВЕЛИЧИВАТЬ *несов.* bax **увеличить**.

УВЕЛИЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **увеличиться**; 2. artırılmaq, çoxaldılmaq; 3. böyüdülmək; 4. gücləndirilmək.

УВЕЛИЧИТЕЛЬ bax **фотоувеличитель**.

УВЕЛИЧИТЕЛЬНЫЙ *прил.* böyüdücü; **увеличительное стекло** böyüdücü şüşə.

УВЕЛИЧИТЬ *сов.* 1. artırmaq, çoxaltmaq; 2. böyütmək, genişlətmək (genişləndirmək); 3. gücləndirmək.

УВЕЛИЧИТЬСЯ *сов.* 1. artmaq, çoxalmaq; 2. böyümək, genişlənmək; **площадь посевов увеличилась вдвое** əkin sahəsi iki dəfə genişlənməmişdir; 3. güclənmək.

УВЕНЧАНИЕ *ср* *мн. нет* 1. tac qoyma (qoyulma), çələng qoyma (qoyulma); 2. *тас.* mükafatlandır(ıl)ma; 3. (müvəffəqiyyətə) başa çatma, başa çatdır(ıl)ma.

УВЕНЧАННЫЙ *прич.* 1. tac qoyulmuş, çələng qoyulmuş; 2. *тас.* mükafatlandırılmış; təltif edilmiş; 3. müvəffəqiyyətə başa çatdırılmış (nəticələnməmiş, tamamlanmış).

УВЕНЧАТЬ *сов.* 1. tac qoymaq, çələng qoymaq; 2. *тас.* mükafatlandırmaq, təltif etmək; 3. (müvəffəqiyyətə) başa çatdırmaq, qurtarmaq, tamamlamaq **увенчать славой** şöhrətləndirmək, şərəfləndirmək.

УВЕНЧАТЬСЯ *сов.* başa çatmaq, qurtarmaq, nəticələnmək, tamamlanmaq; **дело увенчалось успехом** iş müvəffəqiyyətə nəticələndi.

УВЕНЧИВАТЬ *несов.* bax **увенчать**.

УВЕНЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **увенчаться**; 2. tac qoyulmaq, çələng qoyulmaq; 3. mükafatlandırılmaq, təltif edilmək; 4. (müvəffəqiyyətə) başa çatdırılmaq, tamamlanmaq.

УВЕРЕНИЕ *ср* inandırma, inanm.

УВЕРЕННО *нареч.* inamla, qətiyyətə, tərdəddsüz, çəkinmədən; **уверенно отвечать** qətiyyətə (inamla) cavab vermək.

УВЕРЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. yəqinlik, əminlik, inanma, arxayınlıq, xatircəmlilik; 2. inam, etimad, qənaət; 3. qətilik, əzm, möhkəmlilik.

УВЕРЕННЫЙ 1. *прич.* inandırılmış, qane edilmiş; 2. *прил.* əmin, arxayın, xatircəm, inanmış; **я уверен, что вы справитесь с этой работой** mən əminəm ki, siz bu işin öhdəsindən gələ bilərsiniz; 3. möhkəm, qəti, əzmlı; **уверенным шагом** möhkəm addımla; **о будь(те) уверен(ы)** xatircəm ol(un), arxayın ol(un).

УВЕРИТЬ *сов.* inandırmaq, qane etmək; **смею вас уверить** sizi inandırırəm ki...

УВЕРИТЬСЯ *сов.* inanmaq, yəqin etmək, xatircəm olmaq, əmin olmaq.

УВЕРНУТЫЙ *прич.* *дан.* sarınmış, bürünmüş.

УВЕРНУТЬ *сов.* sarımaq, bürümək.

УВЕРНУТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. qorunmaq, çəkinmək, özünü kənara çəkmək; **увернуться от удара** zərbədən özünü qorumaq; 2. *тас.* baş qaçımaq, boyun qaçımaq, yaxa qurtarmaq; **увернуться от прямого ответа** açıq cavabdan boyun qaçımaq; 3. bürünmək, örtünmək.

УВЕРОВАТЬ *сов.* (həmişəlik) inanmaq, yəqin etmək, əmin olmaq.

УВЕРСТАНЫЙ *прич.* *матб.* səhifə və ya sətir şəklində bağlanmış, yerləşdirilmiş (*yığılmı*).

УВЕРСТАТЬ *сов.* *матб.* səhifə və ya sətir şəklində bağlamaq, yerləşmək (*yığılmı*).

УВЕРСТАТЬСЯ *сов.* *матб.* səhifə və ya sətir şəklində bağlanmaq, yerləşmək (*yığılmı*).

УВЕРСТКА *ж* *мн. нет* *матб.* səhifə və ya sətir şəklində bağlama, yerləşdirmə (*yığılmı*).

УВЕРСТЫВАТЬ *несов.* *матб.* bax **уверстать**.
УВЕРСТЫВАТЬСЯ *несов.* *матб.* 1. bax **уверстаться**; 2. bağlanmaq, yerləşdirilmək (*yığılmı*).

УВЕРТКА *ж* *дан.* hiylə, kələk, fənd, birlilik.

УВЕРТЛИВОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. cəldlik, zirkəlik, çeviklik, diribaşlıq; 2. *тас.* hiyləgərlik, kələkbazlıq, fəndgirlik, birlilik.

УВЕРТЛИВЫЙ *прил.* 1. cəld, çevik, diribaş, zirkə, işin içindən çıxma bilən; 2. *тас.* hiyləgər, kələkbaz, fəndgir, birlilik.

УВЕРТЫВАТЬ *несов.* bax **увернуть**.

УВЕРТЫВАТЬСЯ *несов.* bax **увернуться**.

УВЕРТЮРА *ж* *мус.* 1. uvertüra, müqəddimə (*operada, baletdə*); 2. uvertüra (*orkestr üçün yazılmış kiçik musiqi əsəri*).

УВЕРЯТЬ *несов.* bax **уверить**.

УВЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **увериться**; 2. inandırılmaq.

УВЕСЕЛЕНИЕ *ср* 1. əyləndirmə, şənləndirmə, könünü açma; 2. əyləncə, şənlik, tamaşa.

УВЕСЕЛИТЕЛЬ *м* əyləndirən, güldürən (*adam*).

УВЕСЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* əyləndirici, əyləncəli, şənləndirici, könülaçan.

УВЕСЕЛИТЬ *сов.* bax **увеселить**.

УВЕСЕЛЯТЬ *несов.* şənləndirmək, əyləndirmək, könünü açmaq.

УВЕСЕЛЯТЬСЯ *несов.* 1. əylənmək; 2. əyləndirilmək, şənləndirilmək, könü açılmaq.

УВЕСИСТОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. ağırlıq; 2. *тас.* güclülük, şiddətlik.

УВЕСИСТЫЙ *прил.* 1. çox ağır; **увесистый камень** çox ağır daş; 2. *тас.* güclü, çox bərk; **увесистый удар** çox bərk zərbə.

УВЕСИТЬ *сов.* *дан.* 1. çəkide aldatmaq, əksik çəkmək, əksik vermək; 2. bax **увешать**.

УВЕСТИ *сов.* 1. aparmaq; **өзү ilə aparmaq; увести детей погулять** uşaqları gazmayə aparmaq; 2. oğurlamaq, qaçırmmaq.

УВЕЧИТЬ *несов.* şikəst etmək.

УВЕЧИТЬСЯ *несов.* 1. şikəst olmaq, özünü şikəst etmək; 2. şikəst edilmək.

УВЕЧНЫЙ *прил.* *köhn.* şikəst, əlil.

УВЕЧЬЕ *ср* şikəstlik, əlillik; **получить увечье** şikəst olmaq.

УВЕШАННЫЙ *прич.* asılıb doldurulmuş, hər tərəfinə asılmış; **стена, увешанная картинами** hər tərəfinə şəkillər asılmış divar.

УВЕШАТЬ *сов.* asmaq, asıb doldurmaq; **увешать стены картинами** divarların hər yerinə şəkillər asmaq.

УВЕШАТЬСЯ *сов.* öz üstündən asmaq, hər tərəfindən asmaq.

УВЕШЕННЫЙ *прич.* əksik çəkilmiş; əksik verilmiş, çəkide aldadılmış.

УВЕШИВАТЬ *несов.* bax **увешать**.

УВЕШИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* əksik çəkilmək, əksik verilmək.

УВЕШИВАТЬСЯ II *несов.* 1. bax **увешать**; 2. asılmaq, asılıb doldurulmaq.

УВЕЩАНИЕ *ср* *köhn.* 1. öyüd vermə, nəsihət vermə; 2. öyüd, nəsihət, öyüd-nəsihət.

УВЕЩАТЕЛЬ *м* *köhn.* öyüd verən, nəsihət verən, nəsihətçi.

УВЕЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* öyüdverici, nəsihətamiz, nəsihətverici; **увещательное письмо** öyüdverici məktub.

УВЕЩАТЬ *несов.* *köhn.* öyüd vermək, nəsihət vermək.

УВЕЩЕВАНИЕ *ср* *köhn.* bax **увещание I** – ci mənada.

УВЕЩЕВАТЕЛЬ *м* *köhn.* bax **увещатель**.

УВЕЩЕВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* bax **увещательный**.

УВЕЩЕВАТЬ *несов.* *köhn.* bax **увещать**.

УВИВАТЬ *несов.* bax **увить**.

УВИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. ...ətrafında fırlanmaq, dolanmaq, başına dolanmaq, yanımdan əl çəkməmək; 2. sırtınmaq, dolanmaq.

УВИДАТЬ *сов.* *дан.* bax **увидеть**.

УВИДАТЬСЯ *сов.* *дан.* bax **увидеться** və **повидаться**.

УВИДЕТЬ *сов.* 1. görmək; 2. anlamaq, başa düşmək, sezmək; **увидеть свет** bax **свет II**; **увидим; поживём – увидим** görürük; sağlıq olar (olsun) görürük.

УВИДЕТЬСЯ *сов.* görüşmək.

УВИЛИВАТЬ *несов.* bax **увильнуть**.

УВИЛЬНУТЬ *сов.* 1. qaçmaq, yaxasını qurtarmaq, başını qurtarmaq, canını qurtarmaq, aradan çıxmaq; 2. *тас.* boyun qaçırmaq, baş qaçırmaq; **увильнуть от ответа** cavabdan boyun qaçırmaq.

УВИОЛЕВЫЙ *прил. fiz.* ultra-bənövşəyi şüalar buraxan.

УВИТЫЙ *прич.* 1. sarınmış; 2. bürünmüş.

УВИТЬ *сов.* 1. sarımaq; 2. bürümək.

УВИТЬСЯ *сов. дан.* 1. sarınmaq; 2. bürünmək.

УВЛАЖНЕНИЕ *сп. мн. нет köhn.* 1. rütubət ver(ıl)mə, nəmləndir(ıl)mə, yaş etmə (edilmə); islatma, isladılma; 2. rütubət çəkmə, nəm çəkmə, yaş olma, islanma; 3. rütubət, nəm.

УВЛАЖНЕННЫЙ *прич.* rütubət çəkmiş, nəm çəkmiş, yaş edilmiş; nəm, yaş.

УВЛАЖНИТЕЛЬ *м.* rütubətləndirici, nəmləndirici (*cihaz*).

УВЛАЖНИТЕЛЬНЫЙ *прил. хüs.* rütubət-verici, nəmləndirici.

УВЛАЖНИТЬ *сов.* rütubətləndirmək, nəmləndirmək, yaş eləmək, canına nəm çəkdirmək.

УВЛАЖНИТЬСЯ *сов.* rütubətlənmək, nəmlənmək, rütubət çəkmək, yaş olmaq, nəm çəkmək.

УВЛАЖНЯТЬ *несов.* bax **увлажнить**.

УВЛАЖНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **увлажниться**; 2. rütubətləndirilmək, nəmləndirilmək.

УВЛЕКАТЕЛЬНО *нареч.* çox maraqlı; **увлекательно** *рассказывать* çox maraqlı danışmaq.

УВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* çox maraqlılıq, əyləndiricilik.

УВЛЕКАТЕЛЬНЫЙ *прил.* çox maraqlı, əyləncəli, əyləndirici; **увлекательный рассказ** çox maraqlı hekayə.

УВЛЕКАТЬ *несов.* bax **увлечь**.

УВЛЕКАТЬСЯ *несов.* 1. bax **увлечься**; 2. aparılmaq, çəkilib aparılmaq, çəkmək, sövq edilmək; 3. *тас.* cəlb edilmək, cəzb edilmək; 4. *тас.* məftun edilmək.

УВЛЕКАЮЩИЙСЯ *прил.* 1. qarılan, bir şeylə həddindən artıq maraqlanan; 2. tez vurulan, tez bənd olan, tez sevnən, aludə.

УВЛЕЧЕНИЕ *сп. 1.* həvəs, şövq, maraq, meyl; qarılma, başı qarışma; **увлечение футболом** futbola şiddətli həvəs; 2. ruh yüksəkliyi, ehtiras, vəcd, həyəcan; **говорить с увлечением** ruh yüksəkliyi ilə danışmaq; 2. *тас.* vurulma, aludə olma, bənd olma, vurğunluq.

УВЛЕЧЕННОСТЬ *ж.* şövq və həvəs, ruhlanma.

УВЛЕЧЕННЫЙ *прич.* 1. aparılmış, sövq edilmiş; 2. *тас.* cəzb edilmiş, cəlb edilmiş; sürüklənmiş; 3. *тас.* başdan çıxardılmış.

УВЛЕЧЬ *сов.* 1. aparmaq, çəkib aparmaq, çəkmək, sürükləmək; **волны увлекли брёвна в море** dalgalar tirləri dənizə apardı; 2. *тас.* son dərəcə maraqlandırmaq, cəzb etmək, cəlb etmək; 3. *тас.* məftun etmək, valeh etmək; **игра актёра увлекла всех зрителей** aktyorun oyununu tamaşaçıları valeh etdi.

УВЛЕЧЬСЯ *сов.* 1. maraqlanmaq, qarılmaq, başı qızışmaq; 2. sevmək, vurulmaq, məftun olmaq, bənd olmaq, aludə olmaq, könlünü vermək.

УВОД *м. мн. нет* 1. aparma, aparılma; 2. qaçırma, oğurlama, qaçırılma, oğurlanma.

УВОДИТЬ *несов.* bax **уvestи**.

УВОДИТЬСЯ *несов.* 1. aparılmaq; 2. qaçırılmaq, oğurlanmaq.

УВОЗ *м. мн. нет köhn.* 1. apar(ıl)ma; 2. qaçır(ıl)ma; 3. *женился увозом köhn.* qız qaçırmaq.

УВОЗИТЬ *несов.* bax **уvestи**.

УВОЗИТЬСЯ *несов.* 1. aparılmaq; 2. qaçırılmaq, oğurlanmaq (*qız*).

УВОЛАКИВАТЬ *несов. дан.* bax **уволочь**.

УВОЛАКИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax **уволочь**; 2. sürüdülmə aparılmaq.

УВОЛЕННЫЙ *прич.* 1. azad edilmiş, könər edilmiş, çıxarılmış (*işdən, vəzifədən*); 2. buraxılmış; **уволённый в отпуск** məzuniyyətə buraxılmış.

УВОЛИТЬ *сов.* 1. azad etmək, könər etmək, çıxarmaq (*işdən, vəzifədən*); 2. buraxmaq; **уволить в отпуск** məzuniyyətə buraxmaq.

УВОЛИТЬСЯ *сов.* azad olmaq, çıxmaq; **уволиться в отставку** istefaya çıxmaq.

УВОЛОЧЬ *сов. дан.* sürüyüb aparmaq, sürüyə-sürüyə aparmaq; **уволочь мешок в подвал** kisəni sürüyə-sürüyə zirzəmiyə aparmaq.

УВОЛОЧЬСЯ *сов. дан.* sürünə-sürünə getmək, ayaqlarını sürüyə-sürüyə getmək.

УВОЛНЕНИЕ *сп. 1.* azad etmə (edilmə), könər etmə (edilmə), çıxartma, çıxarılma (*işdən, vəzifədən*); 2. burax(ıl)ma; **увольнение в запас** ehtiyata buraxılma; 3. *получить увольнение* hərbi qulluqdan azad olma (kağızı alma).

УВОЛНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* məzuniyyət -i[-ı]; istefa -i[-ı]; **увольнительное свидетельство** məzuniyyət vəsiqəsi.

УВОЛНЯТЬ *несов.* bax **уволить**.

УВОЛНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **уволиться**; 2. azad edilmək, könər edilmək, çıxarılmaq (*işdən, vəzifədən*).

УВОРОВАННЫЙ *прич. дан.* oğurlanmış, oğurluq; **уворованные вещи** oğurluq şeylər.

УВОРОВАТЬ *сов. дан.* oğurlamaq.

УВОРОВАТЬ *несов.* *дан.* bax **уворовать**. **УВРАЖ** *м.* uvraj (çox zəngin, bədii surətdə çar olunmuş, gravürəli iri kitab).

УВРАЧЕВАТЬ *сов.* köhn. müalicə etmək, sağaltmaq.

УВУЛЯРНЫЙ *прил. dilç.* dilçək -i[-ı]; dilçək vasitəsilə tələffüz edilən; **увулярные согласные** dilçək səmtiləri.

УВЫ *межд.* əfsus! heyhat! heyf! eyvah!; 3. *увы и ах* bax **увы**.

УВЯДАНИЕ *сп. мн. нет* 1. solma, saralıb solma, soluxma; 2. tərəvətini itirmə.

УВЯДАТЬ *несов.* 1. solmaq, saralıb solmaq, soluxmaq, ölüskəmək; 2. tərəvətini itirmək.

УВЯДШИЙ *прич. и прил.* 1. rəngi solmuş, solğun, soluq, solmuş; **увядший цветок** solğun çiçək; 2. tərəvətini itirmiş.

УВЯЗАНИЕ *сп. мн. нет* 1. batma, batıb qalma; 2. *тас.* dolaşib qalma, ilişib qalma, başını itirmə, çıxılmaz vəziyyətə düşmə.

УВЯЗАННЫЙ *прич.* 1. bağlanmış, sarınmış; 2. *тас.* uyğunlaşdırılmış, əlaqələndirilmiş.

УВЯЗАТЬ *I сов.* 1. bağlamaq, sarımaq; **увязать вещи** şeyləri bağlamaq; 2. *тас.* uyğunlaşdırmaq, əlaqələndirmək; **увязать теорию с практикой** nəzəriyyəni təcrübə ilə əlaqələndirmək.

УВЯЗАТЬ *II нес.* bax **увязнуть**.

УВЯЗАТЬСЯ *I сов. дан.* 1. bağlanmaq, sarınmaq; 2. yığılmaq, öz şeylərini qabaş-

dırmaq, bağlamaq; 3. *тас.* uyğunlaşmaq, uyğun gəlmək, əlaqələnmək.

УВЯЗАТЬСЯ *II сов. дан.* dalınca düşmək, təqib etmək, izləmək; **за нами увязался шенок** dalıncı bir küçük düşdü.

УВЯЗИТЬ *сов. дан.* batırmaq.

УВЯЗИТЬСЯ *сов. дан.* batmaq, batıb qalmaq.

УВЯЗКА *ж. мн. нет* 1. bağla(n)ma, sarı(n)ma; 2. *тас.* uyğunlaşdır(ıl)ma, əlaqələndir(ıl)mə; 3. əlaqə, rabitə, uyğunluq.

УВЯЗНУТЬ *сов.* 1. batmaq, batıb qalmaq, ilişib qalmaq; **увязнуть в грязь** palçıqda batıb qalmaq; 2. *тас.* dolaşmaq, dolaşib qalmaq, ilişib qalmaq, çıxılmaz vəziyyətə düşmək, başını itirmək.

УВЯЗЫВАТЬ *несов.* bax **увязать** *I*.

УВЯЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **увязаться** *I*; 2. *тас.* uyğunlaşdırılmaq, əlaqələndiril-mək.

УВЯЛЫЙ *прил. köhn.* bax **увядший**.

УВЯНУТЬ *сов.* bax **увядать**.

УГАДАННЫЙ *прич.* duyulmuş, anlaşılmış, bilinmiş, tapılmış.

УГАДАТЬ *I сов.* duymaq, sezmək, anlamaq, tapmaq, bilmək.

УГАДАТЬ *II сов. дан.* bax **угадать** *II*.

УГАДКА *ж. мн. нет* *дан.* duyma, sezmə, anlama, tapma, başa düşmə, bilmə.

УГАДЧИВЫЙ *прил. дан.* süurlu, anlaqlı, tez başa düşən, tez tapan, fərasətli, dərrəkəli; hazırcaıvab.

УГАДЧИК *м. дан.* tez tapan, tez duyan, tez başa düşən adam.

УГАДЫВАНИЕ *сп.* duyma, sezmə, anlama, bilmə.

УГАДЫВАТЬ *несов.* bax **угадать** *I*.

УГАДЫВАТЬСЯ *несов.* tapılmaq, duyulmaq, bilinmək, başa düşülmək, seziilmək.

УГАР *I м. мн. нет* *I*. dem, buxar, dem qazı; **в комнате пахнет угаром** otaqda dem var; 2. dem tutma, buxar tutma; 3. *тас.* məstlik.

УГАР *II м. тек.* 1. tullantı (*lif, iplik, metal və s. emalı zamanı əmələ gələn tullantı*); 2. *только* *ед.* əksilmə, azalma, itki (*arım, yarıma və s. zamanı*).

УГАРНЫЙ *прил.* 1. demli, buxarlı; 2. dem -i[-ı]; **угарный газ** dem qazı; 3. *тас.* azğın; 4. *тек.* çox itki verən.

УГАСАНИЕ *ср* 1. sönmə, keçmə; 2. *тас.* yox olma, yoxa çıxma.
УГАСАТЬ *несов.* bax **угаснуть**.
УГАСИТЬ *сов. дан.* bax **угашать**.
УГАСНУТЬ *сов.* 1. sönmək, keçmək; 2. *тас.* yox olmaq, yox olub getmək, sönmüb getmək.
УГАШАТЬ *несов. көһн.* 1. söndürmək, keçirmək; 2. *тас.* boğmaq.
УГАШАТЬСЯ *несов. көһн.* 1. söndürülmək, keçirilmək; 2. *тас.* boğulmaq.
УГАШЕННЫЙ *прич. көһн.* 1. söndürülmüş; keçirilmiş; 2. *тас.* boğulmuş.
УГЛАСТЫЙ *прил. дан.* tin-tin, çox tinli.
УГЛЕВИДНЫЙ *прил.* kömürşəkilli, kömürə-oxşar.
УГЛЕВОД *м* *хим.* karbohidrat.
УГЛЕВОДОРОД *м* *мн. нет* *хим.* karbohidrogen.
УГЛЕВОДОРОДНЫЙ *прил. хим.* karbohidrogen -i[-i]; углеводородные запасы karbohidrogen ehtiyatları.
УГЛЕВОЗ *м* 1. *көһн.* kömürdaşıyan (*fəhlə*); 2. kömürdaşıyan gəmi.
УГЛЕВЫЖИГАТЕЛЬНЫЙ *прил. хūs.* kömürbasma -i[-i]; углевыжигательная печь kömürbasma peşi.
УГЛЕДОБЫВАЮЩИЙ *прил. дан.* kömür-çıxarma -i[-i].
УГЛЕДОБЫЧА *ж* *мн. нет* *хūs.* daş kömür hasilatı, daş kömür çıxarılması; **повышение угледобычи** daş kömür hasilatının artırılması.
УГЛЕДРОБИЛКА *ж* *тех.* kömürdoğrayan maşın.
УГЛЕДРОБИЛЬНЫЙ *прил. тех.* kömürdoğrayan, kömürxırdalayın (*maşın, alət*).
УГЛЕЖЖЕНИЕ *ср* *мн. нет* *хūs.* kömür basma.
УГЛЕЖОГ *м* *тəһ.* *хūs.* kömürbasan (*kömtür basmaqla məşğul olan fəhlə*).
УГЛЕКИСЛОТА *ж* *мн. нет* *хим.* karbon anhidridi, karbon qazı.
УГЛЕКИСЛЫЙ *прил. хим.* karbonat; **углекислый калий** kalium-karbonat; **углекислый газ** karbon qazı; **углекислые соли** karbonatlar.
УГЛЕКОП *м* qazmaçı, kömürçıxaran (*fəhlə*).
УГЛЕМОЙКА *ж* *тех.* kömür yuyulan yer.
УГЛЕНАКОПЛЕНИЕ *ср* *геол.* kömür yataqlarının əmələ gəlmə prosesi.

УГЛЕНОСНОСТЬ *ж* *геол.* kömürlülük (*kömtür yataqlarında və ya hövzələrində kömür maddələrinin toplanması*).
УГЛЕНОСНЫЙ *прил.* (içerisində, tərkibində və s.) daş kömür olan, daş kömürlü.
УГЛЕОБОГАТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* (daş) kömürü zənginləşdirici (*saflaşdırıcı*).
УГЛЕОЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил. хūs.* kömürtemizləyən (*qurğū, maşın*).
УГЛЕПОГРУЗОЧНЫЙ *прил. хūs.* kömür-yükləyən (*maşın və s.*).
УГЛЕПОДАТЧИК *м* kömür verən mexanizm (*parovozun anbarından odluğuna (kürəsinə) kömtürü ötürən mexanizm*).
УГЛЕПРОМЫШЛЕННИК *м* daş kömür sənayesi sahibi.
УГЛЕПРОМЫШЛЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* daş kömür sənayesi.
УГЛЕПРОМЫШЛЕННЫЙ *прил.* daş kömür sənayesi -u[-ü]; углепромышленный район daş kömür sənayesi rayonu.
УГЛЕРЕЗКА *ж* kömürdoğrayan (*maşın və s.*).
УГЛЕРОД *м* *хим.* karbon.
УГЛЕРОДИСТЫЙ *прил. хим.* karbonlu; **углеродистое соединение** karbonlu birləşmə.
УГЛЕРОДНЫЙ *прил.* karbon -i[-i].
УГЛЕСОС *м* *мэд.* kömürsoran (*hidravlik üsul ilə kömtür çıxarılmasında işlədilan aparat*).
УГЛОВАТОСТЬ *ж* 1. kələ-kötürlük, çıxıntı(lıqlı), tin-tinlik; 2. *тас.* kobudluq, qabaqlıq, yöndəmsizlik.
УГЛОВАТЫЙ *прил.* 1. tin-tin, çıxıq-çıxıq, kələ-kötür; 2. *тас.* *дан.* yöndəmsiz, kobud, qaba, ağırteğənən.
УГЛОВОЙ *прил.* 1. *хūs.* bucaq (künc) -i[-i]; **угловой градус** bucaq dərəcəsi; 2. tin-dəki, tində olan, tin; **угловой дом** tindəki ev; 3. küncdəki, küncdə olan, künc; **угловая комната** künc(dəki) otaq; 4. *riyaz.* bucaqlı, künclü, tinli; 5. bucaq şəklində olan; **угловой удар** *futbolda:* küncdən zərbə.
УГЛОЗУБЫЕ *мн. zool.* küncdişililər.
УГЛОМЕР *м* *тех.* bucaqölçən.
УГЛОМЕРНЫЙ *прил.* bucaqölçən; **угломерный прибор** bucaqölçən alət.
УГЛУБИТЬ *сов.* 1. dərinləşdirmək; 2. daha dərin vurmaq.
УГЛУБИТЬСЯ *сов.* 1. dərinləşmək; 2. dərinə getmək; 3. *тас.* fikrə dalmmaq; xəyala qərqlənmək; 4. uzaqlara getmək, içərilərə

getmək; **углубиться в лес** meşənin içərilərinə gedib çıxmaq; **углубиться в себя** xəyala dalmmaq.
УГЛУБКА *ж* *мн. нет* *tex., məd.* dərinləşdirmə, dərinləşdirilmə.
УГЛУБЛЕНИЕ *ср* 1. dərinləşdir(i)lmə; **углубление дна реки** çayın dibini dərinləşdirmə; 2. dərinləşmə, güclənmə, şiddətlənmə; **углубление кризиса** böhranın dərinləşməsi; 3. dərinlik, çuxur, çala, çökək, oyuc.
УГЛУБЛЕННО *нареч.* əsaslı (*surətdə*), ciddi (*surətdə*), dərindən; **углубленно изучать произведения классиков русской литературы** rus ədəbiyyatı klassiklərinin əsərlərini dərindən öyrənmək.
УГЛУБЛЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* dərinlik, əsaslılıq, ciddilik.
УГЛУБЛЕННЫЙ 1. *прил.* dərinləşdirilmiş; 2. *прил. тас.* dərin(dən), əsaslı, ciddi; **углубленное изучение литературы** ədəbiyyatın dərin(dən) öyrənilməsi; 3. *прич.* fikrə dalmış, xəyala dalmış; **углублённый в размышления** fikrə dalmış (*qərqlənmüş*).
УГЛУБЛЯТЬ *несов.* bax **углубить**.
УГЛУБЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **углубиться**; 2. dərinləşdirilmək.
УГЛЯДЁТЬ *сов. дан.* 1. görmək, baxıb görmək; **я углядел красивый камешек в песке** qumun içində qəşəng bir daş gördüm; 2. baxmaq, qorumaq, göz yetirmək, göz-qulaq olmaq.
УГНАННЫЙ *прич.* 1. qovulmuş, sürülmüş; 2. oğurlanmış, aparılmış, qaçırılmış; 3. göndərilmiş (*zorla*).
УГНАТЬ *сов.* 1. qovmaq, sürmək, sürüb aparmaq; **угнать стадо в поле** sürünü çölə sürüb aparmaq; 2. *дан.* oğurlamaq, aparmaq, qaçırmaq; 3. *дан.* göndərmək (*zorla*).
УГНАТЬСЯ *сов.* 1. çatmaq, yetişmək; 2. ayaqlaşmaq, özünü yetirmək, tənleşmək, bərabərləşmək.
УГНЕЗДИТЬСЯ *сов. дан.* yerleşmək, məskən salmaq, yuva salmaq.
УГНЕТАТЕЛЬ *м* zalım, zülmkar, müstəbid, əsarətçi.
УГНЕТАТЕЛЬНИЦА *ж* zalım (zülmkar) qadın.
УГНЕТАТЕЛЬНЫЙ *прил. көһн. дан.* əzəbverən, əziyyətverən.

УГНЕТАТЕЛЬСКИЙ *прил.* zülm və əsarət üzərində qurulmuş, əsarətçilik, zülm -i[-i]; **угнетательская политика** zülm siyasəti.
УГНЕТАТЬ *несов.* 1. zülm etmək, əsarət altında saxlamaq, istismar etmək; 2. *тас.* əzmək, incitmək, əziyyət vermək, sıxıntı vermək.
УГНЕТАТЬСЯ *несов.* zülm edilmək, incidilmək, əsarət altında saxlanmaq, istismar edilmək, əziyyət verilmək.
УГНЕТАЮЩИЙ 1. *прич.* zülm edən, istismar edən; 2. *в знач. прил.* ağır, darıxdırıcı.
УГНЕТЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. zülm etmə (edilmə), incitmə, əsarət altında saxlama (saxlanma); istismar etmə (edilmə); 2. zülm, təzyiq, əsarət; 3. *тас.* ruhi əzab, sıxıntı.
УГНЕТЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* sıxıntı, ruhi əzab, məyusluq, pərişanlıq, ruh düşkünlüyü.
УГНЕТЕННЫЙ 1. *прич.* sıxılmış, əzilmiş, incidilmiş; 2. *прил.* məzlum, məhkum; əzələn; **угнетённые народы** məzlum xalqlar; 3. *прил.* çox məyus, çox pərt, ruhdan düşmüş, düşkün, ruhen əzgin; 4. *в знач. суц.* **угнетённые** məzlumlar.
УГНУТЬ *сов. дан.* əymək, bükmək, qatlamaq.
УГОБЗИТЬ *сов. көһн.* 1. gübrələmək, münbitləşdirmək, becərmək; 2. *тас.* razı salmaq, məmnun etmək, təmin etmək.
УГОБИТЬСЯ *сов. көһн.* 1. münbitləşmək, məhsuldar olmaq; 2. *тас.* razı qalmaq, məmnun olmaq, kifayətlənmək.
УГОВАРИВАТЬ *несов.* dilə tutmaq; yola gətirmək.
УГОВАРИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **уговориться**; 2. inandırılmaq, yola gətirilmək, dilə tutulub razı salınmaq.
УГОВОР *м* 1. inandırma, yola gətirmə, razı salma, dilə tutma; məsləhət, nəsihət; **он не поддается никаким уговорам** onu heç cür yola gətirmək olmur; 2. razılıq, razılaşma, sözləşmə, şərtləşmə, şərt, əhd.
УГОВОРЁННЫЙ 1. *прич.* inandırılmış, yola gətirilmiş, razı salınmış; 2. bax **уговорный**.
УГОВОРИТЬ *сов.* inandırmaq, qane etmək, yola gətirmək, qandırmaq, razı salmaq.
УГОВОРИТЬСЯ *сов.* şərtləşmək, sözləşmək, razılaşmaq.

УГОВОРНЫЙ *прил. dan.* şərtləşdirilmiş, razılaşdırılmış.

УГОВОРЩИК *м. dan.* inandırıcı, yola gətirən.

УГОДА *ж: в угоду (кому-чему) ...* arzusunu (istəyini) yerinə yetirərək, ...xoşu gəlsin deyə.

УГОДИТЬ I *сов. razı salmaq, yaramaq, ya-pıtmaq, təmin etmək, qane etmək; ◇ угодить на чей вкус* yarınmaq.

УГОДИТЬ II *сов. dan. 1.* düşmək: *лиса угодила в капкан* tülkü tələyə düşdü; *2.* dəymək, toxunmaq; *он угодил лбом в дверь* onun alını qarıya dəydi; *камень угодил ему в лоб* daş düz onun alına dəydi; *3.* vurmaq, ilişdirmək, çəkmək; *угодил ему кулаком в грудь* döşünə bir yumruq ilişdirdi; *4.* üstünə gəlib çıxmaq, lap vaxtında gəlmək, özünü yetirmək (çatdırmaq).

УГОДЛИВОСТЬ *ж. мн. нет* qulluq göstərmə, yaltaqlanma, yarınma, xoşa gəlməyə çalışma; yaltaqlıq.

УГОДЛИВЫЙ *прил. qulluq göstərən, yara-mağa (yarınmağa) çalışan, xoşa gəlməyə çalışan, yaltaq.*

УГОДНИК *м. dan. köhn. 1.* yaltaq; *2. pravoslavlarda:* bəzi müqəddəs adamların adı, ◇ *дамский угольник* bax *дамский*.

УГОДНИЦА *ж* bax *уголник*.

УГОДНИЧАТЬ *несов. yarınmaq, qulluq gös-tərmək, yaltaqlıq etmək.*

УГОДНИЧЕСТВО *ср* yaltaqlıq.

УГОДНО *в знач. сказ. lazımdır, gərəkdir; что вам угодно? sizə nə lazımdır? nə istəyirsiniz?; кому угодно высказаться? kim danışmaq istəyir? ◇ как угодно* hər vəsitə ilə, hər nə cür olur olsun; *как вам угодно* istədiyiniz kimi, ixtiyar sizdədir; *куда угодно* hara olursa olsun, hər yərə, istədiyin(iz) yərə; *какой угодно* hansı olursa olsun, hər kəs; *сколько угодно* istədiyin(iz) qədər, istənilən qədər; *где угодно* istədiyin(iz) yerdə, hər yerdə, harada olur olsun; *кто угодно* hər kəs, kim olur olsun; *когда угодно* hər vaxt, həmişə, nə vaxt istəsən(iz); *откуда угодно* haradan olursa olsun, hər yerdən; *если вам угодно* istəsəniz, əgər ürəyiniz istəyirsə, könülünüz varsa; *сколько душе угодно* ürəyin(iz) istədiyi qədər; *не угодно ли* buyurun, lütfən.

УГОДНЫЙ *прил. lazımlı, faydalı, istənilən.*

УГОДЬЕ *ср 1.* mülk; təsərrüfat yerləri; *лесные уголья* meşə yerləri; *земельные уголья* torpaq sahəsi; *рыбные уголья* balıq tutulan yerlər (göl, çay, dəniz); *2. мѣх.* gəlib yeri, fayda, xeyir.

УГОЖДАТЬ *несов. bax угождать I.*

УГОЖДЕНИЕ *ср 1.* razı salma, yarama; *2. yaxşılıq.*

УГОЛ *м (мн. углы) 1.* künc, guşə; *в углу комнаты* otağın bir küncündə; *2. tin; на углу улицы* küçənin tinində; *3. riyaz.* bucaq; *тупой угол* küt bucaq; *острый угол* iti bucaq; *4. мѣс.* daldalanacaq, sığınacaq yer, məkan; ◇ *из-за угла* xəlvətdən, gizlindən, əl altından; *в глухом углу* uzaq yerlərdə; *медвежий угол* xəlvət yer, əl-ayaqdan uzaq yer; *угол зрения* nöqtəyi-nəzər; *под углом каким ...* baxımından, ...nöqtəyi-nəzərindən; *красный передний угол* köhn. yuxarı baş; *непочатый угол (край)* *кого-чего* bax *непочатый; сгладить (стереть) (острые) углы* yumşaltmaq, kəskinliyini azaltmaq; *прижать (припереть) в угол* küncə qısnamaq, di-vara diyəmək; *поставить в угол* küncə qoymaq, tənbeh etmək; *ставить что во главу угла* bax *глава I; по углам* *и за-орить (шептаться)* küncdə-bucaqda pıçıl-daşmaq (danışmaq).

УГОЛЁК *м* kömür parçası.

УГОЛОВНИК *м. dan.* cinayətkar, canı.

УГОЛОВНИЦА *ж. dan.* cinayətkar (canı) qadın (qız).

УГОЛОВНЫЙ 1. *прил.* cinayət -i[-i]; *уголовный кодекс* cinayət kodeksi (məcə-ləsi); *2. в знач. сущ. уголовный м, уголовная ж* canı, cinayətkar; ◇ *уголовный розыск* cinayət axtaran idarə (cinayət ax-tarışı şöbəsi).

УГОЛОВЩИНА *ж. мн. нет* *дан.* cinayət işi, cinayət.

УГОЛОК *м (мн. уголки) 1.* угол söz. kiç. guşəciq; *2. guşə; ◇ красный уголок* qı-rmızı guşə.

УГОЛЬ *м (мн. угли) хіс. 1.* kömür; *древес-ный уголь* ağac kömürü; *каменный уголь* daş kömür; *2.* kömür parçası; ◇ *белый уголь* (мѣс.) su enerjisi; *голубой уголь*

(мѣс.) külək, küləyin gücü; *как на угольях (сидеть, быть)* təlaş etmək, iztirab çək-mək, təşvişdə olmaq, iynə üstündə oturmaq.

УГОЛЬЕ *ср. dan.* kömür.

УГОЛЬНИК *м. мѣх. 1.* bax *угольщик* 2-ci mənadə; *2.* kömürxana, kömür qabı.

УГОЛЬНИК *м. хіс. günyə.*

УГОЛЬНЫЙ *прил. 1.* kömür -i[-i]; *уголь-ная промышленность* kömür sənayesi; *2.* kömürdən qayrılmış, kömür; *угольный фильтр* kömür süzəc; ◇ *угольная кис-лота (kim.)* karbonat turşusu.

УГОЛЬНЫЙ *прил. dan.* bax *угловой* 1-ci və 2-ci mənalarda.

УГОЛЬЩИК *м 1.* kömürçü, kömür sənayesi fəhləsi; *2.* kömürbasan; *3.* kömürsatan; *4. dəniz.* kömürdaşıyan gəmi.

УГОМОН *м: угомону нет (дан.)* dinclik bil-mir, rahatlıq bilmir, bir dəqiqə sakit dura bilmir, qərar tapa bilmir.

УГОМОНЕННЫЙ *прич. dan.* sakit edilmiş.

УГОМОНИТЬ *сов. dan.* sakit etmək, sakit-ləşdirmək; *kiritmək; угомонить детей* uşaqları sakit etmək.

УГОМОНИТЬСЯ *сов. dan.* sakit olmaq, sa-kitləşmək, kirmək.

УГОМОНЯТЬ *несов. dan.* bax *угомонить*.

УГОМОНЯТЬСЯ *несов. dan. 1.* bax *уго-мониться*; *2.* sakit edilmək.

УГОН *м 1.* qovma, sürmə; sürüb aparma; qovulma, sürülmə; sürülüb aparılma; *2. dan.* oğurla(n)ma, qaçırdılma, aparılma; *3. d. y.* relslərin qaçması, aralanması; ◇ *в угон (овç.)* dalınca, arxasınca, ardınca.

УГОНКА *ж 1.* bax *угон*; *2. овç.* çatma, yaxalama, haqlama (qaçan heyvanı).

УГОНЯТЬ I *несов. bax угнать*.

УГОНЯТЬ II *сов. dan.* qovub yorma.

УГОНЯТЬСЯ I *несов. 1.* qovulmaq, sürül-mək, sürülüb aparılmaq; *2.* oğurlanmaq, qaçırılmaq, aparılmaq; *3.* göndərilmək, yol-lanılmaq.

УГОНЯТЬСЯ II *сов. dan. 1.* qaçmaqdan yo-rulmaq; yüyürməkdən yorulmaq; *дети угон-ялись за день* uşaqlar bütün günü qaçmaq-dan yorulmuşlar; *2.* çatmaq, qovub çatmaq.

УГОР *м. мѣх.* təpə.

УГОРЯЗДИТЬ *сов. dan. 1.* vadar etmək; *2. безл.* ağına gəlmək, beyninə düşmək; *3.* düşmək, yıxılmaq.

УГОРАНИЕ *ср* dəm tutma, dəm qazı ilə zə-hərəlmə.

УГОРАТЬ *несов. bax угореть* 1-ci və 2-ci mənalarda.

УГОРЕЛЫЙ *прил. köhn. dəm tutmuş; dəm-dən zəhərlənmiş (ölmüş); ◇ как угорелый* əlimyandı, dəli kimi, həvlnak; *как угоре-лый бежать (нестись, мчаться)* daban almaq, götürülmək.

УГОРЕТЬ *сов. 1.* dəm tutmaq, dəmdən zə-hərəlmək; *2. хіс.* azalmaq (yanma, arıma və s. zamanı); *3. мѣс. dan.* dəli olmaq; *что ты, угорел?* dəli olmusan, nədir?

УГОРЬ I *м (мн. угри) zool. 1.* angvil; *2. mo-zalan* sürfəsi.

УГОРЬ II *м (мн. угри) civzə, sızanaq.*

УГОРЬЕ *ср. мѣх.* dağ ətəyi; təpə.

УГОСТИТЬ *сов. qonaq etmək.*

УГОСТИТЬСЯ *сов. dan. (doyunca) yeyib-içmək, yemək, qane olmaq.*

УГОТАВЛИВАТЬ *несов. bax уготовить*.

УГОТАВЛИВАТЬСЯ *несов. hazırlanmaq.*

УГОТОВАННЫЙ *прич. köhn. bax уготов-ленный*.

УГОТОВАТЬ *сов. köhn. bax уготовить*.

УГОТОВИТЬ *сов. hazırlamaq.*

УГОТОВЛЕННЫЙ *прич. qonaq edilmiş.*

УГОТОВЛЯТЬ *несов. bax уготовить*.

УГОТОВЛЯТЬСЯ *несов. hazırlanmaq.*

УГОЩАТЬ *несов. bax угостить*.

УГОЩАТЬСЯ *несов. dan. 1.* bax *угоститься*; *2.* qonaq edilmək.

УГОЩЕНИЕ *ср 1.* qonaq etmə, qonaqlıq; *2.* yemək-içmək, yemək.

УГОЩЕННЫЙ *прич. qonaq edilmiş.*

УГРЁВ *м. dan.* gün qızdıran yer.

УГРЕВАТЬ *несов. dan. civzə basmaq, sızanaq basmaq.*

УГРЕВАТОСТЬ *ж. мн. нет* civzə basma, sızanaq basma, sızanaqlılıq.

УГРЕВАТЫЙ *прил. civzəli, sızanaqlı; üzünü civzə (sızanaq) basmış.*

УГРЕВИДНЫЙ *прил. angviləoxşar.*

УГРЕВИНА *ж. мн. нет* *дан.* angvil ətə.

УГРЕВОЙ *прил. civzə (sızanaq) -i[-i].*

УГРЕВЫЙ *прил. angvil -i[-i].*

УГРЁНОК *м (мн. угрята) angvil balası.*

УГРЕСТИ *сов. dan. 1.* getmək (avar çəkə-çəkə); *2.* kürüyüb götürmək, kürəkləyib yığmaq.

УГРЕСТИ́СЬ *сов. dan.* bax **угрести** 1-ci mə-nada.
УГРЕТЬ *сов. dan.* qızdırmaq, istilətmək.
УГРЕТЬСЯ *сов. dan.* qızınmaq, isinmək.
УГРОБИТЬ *сов. dan.* məhv etmək, puç et-mək, başını yemək, öldürmək.
УГРОЖАЕМЫЙ *dan.* bax **угрожающий** 2-ci mənada.
УГРОЖАТЬ *несов.* qorxutmaq, hədələmək, təhdid etmək.
УГРОЖАЮЩЕ *нареч.* təhdidedici bir su-rətdə, zəhmə, qorxulu halda.
УГРОЖАЮЩИЙ 1. *прич.* qorxuducu, təh-didedici, hədələyici; 2. *прил.* qorxulu, təh-lükəli; **угрожающее положение** təhlükəli vəziyyət.
УГРОЗА *ж* 1. hədə, təhdid; 2. təhlükə, qorxu, xətər; **быть под угрозой** təhlükə altında olmaq.
УГРОЗЫСК (**уголовный розыск**) *м* *мн.* *нет* cinayət axtarış (*idarəsi*).
УГРО-ФИННЫ *мн. (ед. угро-финн.м)* ugro-finlər (*dilləri bir-birinə yaxın olan karel, eston, macar, fin və b. xalqlar*).
УГРО-ФИНСКИЙ *прил.* ugro-fin [-i-]; **угро-финские языки** ugro-fin dilləri.
УГРЫЗАТЬ *несов. dan.* bax **угрызть**.
УГРЫЗАТЬСЯ *несов. dan.* çeynənmək, gə-mirilmək.
УГРЫЗЕНИЕ *сп:* **угрызение совести** vicdan əzabı; **испытывать угрызения совести** vicdan əzabı çəkmək.
УГРЫЗЕННЫЙ *прич. dan.* çeynənmiş, gə-mirilmiş.
УГРЫЗТЬ *сов. dan.* çeynəmək, gəmirmək.
УГРЮМЕТЬ *несов.* qasqabağını sallamaq, daha da tutulmaq, üzü gülmək.
УГРЮМИТЬСЯ *несов. dan.* tutulmaq, qas-qabağını sallamaq.
УГРЮМО *нареч.* 1. qasqabaqlı; 2. qəmgin-qəmgin.
УГРЮМОСТЬ *ж* *мн. нет* qasqabaqlılıq, tut-qunluq, qaraqabaqlıq, üzügülməzlik, sərtlik.
УГРЮМЫЙ *прил.* 1. tutqun, qasqabaqlı, qaraqabaq, üzügülməz, sərt; **угрюмый ста-рик** qaraqabaq qoca; 2. *тас.* kədər doğu-ran, qəm gətirən, sevincsiz, fərhətsiz, qə-ranlıq, qəmgin.
УД *м* *дан.* bax **удовлетворительно** 2-ci mə-nada.

УДА *ж* (*мн. уды*) *köhn. təh.* tilov, qarmaq.
УДАБРИВАТЬ *несов.* bax **удобрять**.
УДАБРИВАТЬСЯ *несов.* bax **удобряться**.
УДАВ *м* *zool.* boa (*тропik ölkələrdə yaşayan çox böyük zəhərsiz ilan*).
УДАВАТЬСЯ *несов.* bax **удаться**.
УДАВИТЬ *сов.* 1. boğmaq, boğub öldürmək, basıb öldürmək; 2. tapdalamaq, bərkitmək; döyəcəyib bərkitmək.
УДАВИТЬСЯ *сов. dan.* özünü boğmaq, özünü asmaq.
УДАВКА *ж* *xüs.* 1. ilgək (*boğmaq üçün*); 2. qarmaq (*balıq tutmaq üçün*).
УДАВЛЕНИЕ *сп* *мн. нет* boğulma, boğma.
УДАВЛЕННИК *м* *дан.* özünü asmış adam, boğulmuş (*boğulub öldürülmüş*) adam.
УДАВЛЕННИЦА *ж* *дан.* özünü asmış qadın (*qız*); boğulub öldürülmüş qadın (*qız*).
УДАВЛЕННЫЙ *прил.* 1. boğulmuş, boğulub öldürülmüş; 2. tapdalanmış, bərkidilmiş, döyəcəyib bərkidilmiş.
УДАВЛИВАТЬ *несов.* bax **удавить**.
УДАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. boğulmaq, boğulub öldürülmək; 2. tapdalanmaq, bərkidilmək, döyəcəyib bərkidilmək.
УДАВОВЫЕ *сп* (*ед. удавовое* *сп*) *zool.* boalar fəsiləsi.
УДАЛЕНИЕ *сп* *мн. нет* 1. uzaqlaşdırılma; 2. rədd etmə (*edilmə*), qovma; qovulma, kənar etmə (*edilmə*); çıxartma, çıxardılma (*ışdən, vəzifədən*); 3. təmizləmə; **удаление пятен с одежды** paltarın ləkələrini təmizləmə; 4. çəkmə, çəkilmə, çəkdirmə; çıxartma, çıxardılma; **удаление больного зуба** xəstə diş çəkmə.
УДАЛЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* uzaqlıq.
УДАЛЕННЫЙ 1. *прич.* uzaqlaşdırılmış; 2. *прич.* rədd edilmiş, qovulmuş, kənar edilmiş, çıxardılmış (*vəzifədən, ışdən*); 3. *прич.* çəkilmiş, çıxardılmış; **удаленный зуб** çəkilmiş diş; 4. *прил.* uzaq, uzaqda olan, uzaqdakı.
УДАЛЫЦА (*мн. удалыцы*) *игид, қоқақ, дә-лиқанlı*.
УДАЛИТЬ *сов.* 1. uzaqlaşdırmaq, rədd et-mək; 2. qovmaq, kənar etmək, çıxarmaq (*vəzifədən, ışdən*); 3. çəkdirmək, çəkmək, çıxartmaq; **удалить гнилой зуб** çürük diş çəkdirmək; 4. *tib.* (cərrahiyyə yolu ilə) kəsib atmaq (*xəstə orqanın bir hissəsini*);

5. təmizləmək; **удалить пятно с одежды** paltarın ləkəsini təmizləmək.
УДАЛИТЬСЯ *сов.* 1. uzaqlaşmaq; 2. getmək, çəkilmək, rədd olmaq; **удалиться на покой** bax **покой**.
УДАЛОЙ, УДАЛЫЙ *прил.* қоқақ, сәсур, игид.
УДАЛЖ *ж* *мн. нет* қоқақlıq, сәсурлуq, игид-лик.
УДАЛЬСТВО *сп* *мн. нет* bax **удаль**.
УДАЛЯТЬ *несов.* bax **удалить**.
УДАЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **удалиться**; 2. uzaqlaşdırılmaq; 3. rədd edilmək, qovulmaq, kənar edilmək, çıxarılmaq (*ışdən, vəzifədən*); 4. çəkilmək (*diş*); 5. *tib.* kəsilib atılmaq; 6. təmizlənmək.
УДАР *И* *м* 1. zərbə; 2. vurma, vuruş; **удар кулаком** yumruqla vurma; **удар пульса** nəbzın vurması; 3. səs, taqıltı, cingilti, gurultu; **удар колокола** zəng səsi; **удар грома** göy gurultusu; 4. *тас.* ruhi sarsıntı; 5. hücum, həmlə; **удар конницы** süvari həmləsi; 6. *mus.* zərb; **удар солнечный** **удар** gün vurma; **тепловой удар** isti vurma; **в ударе** (**быть**) kefi kök olmaq; **под ударом** (**быть, находиться**) 1) zərbə altında (*olmaq*); 2) təhlükəli vəziyyətdə (*olmaq*); **ставить под удар кого-что** təhlükə altına almaq.
УДАР *И* *tib.* iflic; **апоплексический удар** bax **апоплексический**.
УДАРЕНИЕ *сп* 1. *дилç.* vurğu; 2. vurğu işarəsi; 3. *тас.* xüsusi nəzərə çarpdırma; **докладчик сделал ударение на этой подробности** məruzəçi bu təfəsilatı xüsusilə nəzərə çarpdırdı.
УДАРЕННЫЙ 1. *прич.* vurulmuş, zərbə endirilmiş; 2. *прил.* *дилç.* vurğulu; **ударенный гласный** vurğulu sait.
УДАРИТЬ *сов.* 1. (*müxtəlif mənalarda*) vurmaq; 2. zərbə endirmək; **ударить по врагу** düşməne zərbə endirmək; 3. dəymək; **пуля ударила в стену** güllə divara dəydi; 4. hü-cuma keçmək, həmlə etmək, ... üzərinə atılmaq; **ударить по вражеским войскам** düşmənlər qoşunlarına hücum etmək; 5. *тас.* vurmaq (*beynə*), təsir etmək; **вино ударило в голову** şərab beyninə vurdu; 6. kö-künü kəsmək, aradan qaldırmaq; **ударить по бюрократизму** bürokratiyə aradan qaldırmaq; 7. *дан.* birdən başlamaq, düş-

mək; **ударили морозы** şaxtalar birdən başladı, birdən soyuq düşdü; **ударить по карману** (*сибə*) zərəf vurmaq; **не ударить в грязь лицом** biabır olmamaq, şə-rəflə öhdəsindən gəlmək; **ударить во все колокола** *дан.* yaymaq, ələmə car çək-mək; **ударить по рукам** sövdəni kəsmək; **кровь ударила в голову** qan beyninə (*beyninə*) vurdu; **палец о палец не ударить** əlini ağdan qaraya vurmamaq.
УДАРИТЬСЯ *сов.* 1. dəymək, toxunmaq, toqquşmaq; **мяч ударился в стену** top divara dəydi; **удариться о камень** daşa toxunmaq; 2. başlamaq, qarılmaq; **удариться в слезы** ağlamağa başlamaq; **удариться в бегство** qaçmağa üz qoy-maq, götürülmək, daban almaq; **удариться в крайность** ifrata vurmaq, ifratılıq etmək; **удариться об заклад** mərc gəlmək.
УДАРНИК *И* *м* zərbəçi; qabaqcıl (*işçi*) **удар-ники** производства istehsalat zərbəçiləri.
УДАРНИК *И* *м* 1. vurucu, iynə (*tifəngdə*). 2. (*hərbi*) zərbəçi, həmləçi (*zərbəçi qoşun hissələrində xidmət edən asgər*).
УДАРНИЦА *ж* zərbəçi qadın (*qız*).
УДАРНИЧЕСТВО *сп* *мн. нет* tar. zərbəçilik.
УДАРНОСТЬ *ж* *мн. нет* *тас.* çox mühüm-lük, təcillik; təxirəsalınmazlıq iş, tapşırıq, tikinti və s.
УДАРНЫЙ *И* *прил.* 1. zərbəçi; **ударная бри-гада** zərbəçi briqada; 2. *тас.* çox mühüm və təcili, təxirəsalınmaz; **ударное задание** çox mühüm və təcili tapşırıq.
УДАРНЫЙ *И* *прил.* 1. (*hərbi*) həmləçi, zərbəçi, qəti zərbə vuran; **ударная войско-вая группа** həmləçi (*zərbəçi*) qoşun qrupu; 2. *mus.* zərb [-i-], zərbli; **ударные музы-кальные инструменты** zərbli (*zərb*) mu-siqi alətləri.
УДАРЯЕМЫЙ *прич. дилç.* vurğulu, vurğu al-tında olan, vurulan; **ударяемый гласный** vurğulu sait.
УДАРЯТЬ *несов.* bax **ударить**.
УДАРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **удариться**; 2. vu-rulmaq, zərbə yemək.
УДАТЬСЯ *сов.* 1. baş tutmaq, əmələ gəl-mək, müvəffəqiyyətlə başa gəlmək (*nəti-cələnmək*); **операция удалась** əməliyyat baş tutdu; 2. müvəssər olmaq; müvəffəq olmaq; **еде** bilmək; **ему не удалось** pə-

хатъ o getməyə müvəffəq olmadı, o gedə bilmədi.

УДАЧА ж müvəffəqiyyət, uğur; **пожелать ему удачи** müvəffəqiyyət (uğurlar) diləmək; **ему всегда удача** onun işi həmişə baş tutur, həmişə bəxti gətirir.

УДАЧЛИВОСТЬ ж **мн. нет дан.** bəxtlilik, xoşbəxtlik, uğurluluq, uğur.

УДАЧЛИВЫЙ **прил. дан.** xoşbəxt, uğurlu, bəxtli, bəxti gətirən, bəxti üzde olan, bəxtəvər.

УДАЧНИК **м дан.** xoşbəxt adam, bəxti gətirən adam, bəxtəvər.

УДАЧНИЦА ж **дан.** xoşbəxt (bəxti gətirən, bəxtəvər) qadın (qız).

УДАЧНО **нареч.** 1. müvəffəqiyyətlə, uğurla; **удачно закончить работу** işi müvəffəqiyyətlə başa çatdırmaq; 2. yaxşı; **удачно подобранные примеры** yaxşı (düzgün), seçilmiş misallar.

УДАЧНЫЙ **прил.** 1. müvəffəqiyyətli, uğurlu; 2. yaxşı, düzgün; **удачный перевод** yaxşı tərcümə.

УДВАИВАНИЕ **ср** ikiqat artırma.

УДВАИВАТЬ **несов.** bax удвоить.

УДВАИВАТЬСЯ **несов.** 1. bax удвоиться; 2. ikiqat artırılmaq; 3. artırılmaq, gücləndirilmək.

УДВОИЕНИЕ **ср мн. нет** 1 ikiqat artırma (artırılma); iki mislinə çıxartma; 2. ikiqat artma (çoxalma).

УДВОЕННЫЙ **прич.** 2. ikiqat artırılmış (ço-xaldılmış); 2. **тас.** çox artırılmış, gücləndirilmiş; 3. **грам.** iki dəfə təkrar olunmuş, qoşa; **удвоенный** “с” qoşa “s” (**тас.** “kassa” sözündə).

УДВОИТЬ **сов.** 1. ikiqat artırmaq (çoxaltmaq); 2. **тас.** artırmaq, gücləndirmək **удвоить внимание** diqqəti artırmaq.

УДВОИТЬСЯ **сов.** 1. ikiqat artmaq (çoxalmaq); 2. **тас.** güclənmək, artmaq.

УДЕВЯТЕРЕННЫЙ **прич.** doqquz dəfə artırılmış.

УДЕВЯТЕРИТЬ **сов.** doqquz dəfə artırmaq.

УДЕВЯТЕРИТЬСЯ **сов.** doqquz dəfə artmaq.

УДЕВЯТЕРЯТЬ **несов.** bax удевятерять.

УДЕВЯТЕРЯТЬСЯ **несов.** 1. bax удевятеряться; 2. doqquz dəfə artırılmaq.

УДЕЛ **м тар.** 1. udel (qədim Rusiyada feodal-knyazın idarə etdiyi yerlər; knyazlıq);

2. padşahlıq yerləri, mülkləri, malikanələri (inqilabdan qabaqkı Rusiyada).

УДЕЛ **п м köhn.** qismət, tale, bəxt, nəсіб.

УДЕЛЕННЫЙ **прич.** ayrılmış, ayrılıb verilmiş, verilmiş.

УДЕЛИТЬ **сов.** ayırmaq, vermək, ayırub vermək; **уделить полчаса** yarım saat vaxt ayırmaq; **уделить внимание** diqqət yetirmək.

УДЕЛЬНЫЙ **І** **прил.** 1. **φ** удельный вес 1) xüsusi çəki; 2) əhəmiyyət, ...tutduğu yer; **удельный вес нефтяной промышленности в народном хозяйстве** xalq təsərrüfatında neft sənayesinin tutduğu yer.

УДЕЛЬНЫЙ **II** **прил. тар.** 1. udel -i[-i]; **удельный князь** udel knyazı (bax **удел** I 1-ci mənada); 2. xanədan -i[-i]; **удельные земли** xanədan yerləri (torpaqları).

УДЕЛЯТЬ **несов.** bax уделить.

УДЕЛЯТЬСЯ **несов.** ayrılmaq, verilmək, ayrılıb verilmək.

УДЕРЖ **м:** 1) без удержу (**дан.**) dayanmadan, durmadan, ara vermədən; **плакать без удержу** durmadan ağlamaq; 2) удержу нет (**дан.**) saxlamaq mümkün deyil, qabağını almaq mümkün deyil; 3) не знать удержу özünü saxlaya bilməmək, həddini bilməmək, həddi-hüdudu aşmaq.

УДЕРЖАНИЕ **ср** 1. saxlama, saxlanma; 2. tutulmuş məbləğ (**pul**).

УДЕРЖАННЫЙ **прич.** 1. tutulmuş, saxlanmış; tutulub saxlanmış; 2. mühafizə edilmiş; 3. tutulmaq, çıxılmış (**məbləğ**).

УДЕРЖАТЬ **сов.** 1. tutmaq, saxlamaq; tutub saxlamaq; qoymamaq; 2. mühafizə etmək; 3. tutmaq, çıxmaq (**pul məbləğini**).

УДЕРЖАТЬСЯ **сов.** 1. dayanmaq, durmaq; 2. özünü saxlamaq.

УДЕРЖИВАТЬ **несов.** bax удержать.

УДЕРЖИВАТЬСЯ **несов.** 1. bax удержаться; 2. tutulmaq, saxlanmaq; tutulub saxlanmaq; 3. tutulmaq, çıxılmaq (**məbləğ**).

УДЕСЯТЕРЕННЫЙ **прич.** 1. onqat artırılmış; 2. **тас.** qat-qat artırılmış.

УДЕСЯТЕРИТЬ **сов.** 1. onqat artırmaq; 2. **тас.** qat-qat artırmaq.

УДЕСЯТЕРИТЬСЯ **сов.** 1. onqat artmaq; 2. **тас.** qat-qat artmaq.

УДЕСЯТЕРЯТЬ **несов.** bax удесятерять.

УДЕСЯТЕРЯТЬСЯ **несов.** 1. bax удесятеряться; 2. onqat artırılmaq; 3. **тас.** qat-qat artırılmaq.

УДЕШЕВИТЬ **сов.** ucuzlaşdırmaq.

УДЕШЕВИТЬСЯ **сов.** ucuzlaşmaq.

УДЕШЕВЛЕНИЕ **ср мн. нет** ucuzlaşdırma, ucuzlaşdırılma; ucuzlaşma, ucuzlanma.

УДЕШЕВЛЕННЫЙ **прич.** ucuzlaşdırılmış.

УДЕШЕВЛЯТЬ **несов.** bax удешевить.

УДЕШЕВЛЯТЬСЯ **несов.** 1. bax удешевиться; 2. ucuzlaşdırılmaq, ucuzlandırılmaq.

УДИВИТЕЛЬНО **нареч.** 1. təəccüblü, qəribə, fəvqəladə; 2. çox, olduqca, son dərəcə; он удивительно изменился o, son dərəcə dəyişmişdir; **φ** и не удивительно belə də olmalı idi, tamamilə təbiidir, burada təəccüblü bir şey yoxdur.

УДИВИТЕЛЬНОСТЬ ж **мн. нет** təəccüb-lülük, qəribəlik.

УДИВИТЕЛЬНЫЙ **прил.** 1. qəribə, təəccüblü; **удивительный человек** qəribə adam; 2. əla, son dərəcə gözəl (yaxşı).

УДИВИТЬ **сов.** təəccübləndirmək, heyrətləndirmək, heyrətə salmaq.

УДИВИТЬСЯ **сов.** təəccüblənmək, heyrətlənmək.

УДИВЛЕНИЕ **ср мн. нет** təəccüb, heyrət; **φ** на удивление çox çox; gözəl (dir), qəribə (dir), qıyamət (dir).

УДИВЛЕННЫЙ 1. **прич.** təəccübləndirilmiş, heyrətləndirilmiş; 2. **прил.** təəccüblü, heyrətli, heyran.

УДИВЛЯТЬ **несов.** bax удивить.

УДИВЛЯТЬСЯ **несов.** bax удивиться.

УДИЛА **мн. (ед. удило ср)** xüs. dəhnə, yüyən ağzıqlı; **φ** закусить удила bax закусить I.

УДИЛИЩЕ **ср** tilov ağacı, tilov qayışı.

УДИЛЬНЫЙ **І** **прил.** tilov -i[-i]; **удильные принадлежности** tilov levazimatı.

УДИЛЬНЫЙ **II** **прил.** xüs. dəhnə -i[-i]; **удильное кольцо** dəhnə halqası.

УДИЛЬЩИК **м** tilovçu, (tilovla) balıq tutan.

УДИЛЬЩИЦА ж bax удильщик.

УДИРАТЬ **несов.** **дан.** bax удирать.

УДИТЬ **несов.** **дан.** tilovla balıq tutmaq.

УДИТЬСЯ **несов.** tilovla gəlmək (**balıq**).

УДЛИНЕНИЕ **ср** uzatma, uzadılma.

УДЛИНЕННОСТЬ ж **мн. нет** uzunluq, uzunsovluq.

УДЛИНЕННЫЙ 1. **прич.** uzadılmış; 2. **прил.** uzunsov; **удлиненное лицо** uzunsov üz.

УДЛИНИТЕЛЬНЫЙ **прил.** xüs. uzadıcı.

УДЛИНИТЬ **сов.** uzatmaq, uzunlaşdırmaq.

УДЛИНИТЬСЯ **сов.** uzanmaq; **дни удлинились** günlər uzanmışdır.

УДЛИНЯТЬ **несов.** bax удлинить.

УДЛИНЯТЬСЯ **несов.** 1. bax удлиниться; 2. uzadılmaq, uzunlaşdırılmaq.

УДМУРТ **м (мн. удмурты)** udmurt (xalq).

УДМУРТКА ж udmurt qadın (qız).

УДМУРТСКИЙ **прил.** udmurt -i[-i]; **удмуртский язык** Udmurt dili.

УДОБНО 1. **нареч.** rahat, qolay, rahatca; **удобно усесться на диване** divanda rahatca oturmaq; 2. **безл. в знач. сказ.** rahatdır, qolaydır; **мне здесь удобно** bura mənim üçün rahatdır (qolaydır); 3. **безл. в знач. сказ.** münasibdir, əlverişlidir; **удобно так говорить?** belə danışmaq münasibdirmi?; **мне удобно поехать в отпуск в августе** mənim üçün məzuniyyətə avqustda getmək əlverişlidir.

УДОБНОСТЬ ж **мн. нет** rahatlıq, münasiblik, qolaylıq, uyğunluq.

УДОБНЫЙ **прил.** 1. rahat, qolay, uyğun; 2. əlverişli, münasib, yerli; **вполне удобный вопрос** tamamilə yerli sual; **φ** удобный случай fürsət, girəvə.

УДОБОВАРИМОСТЬ ж **мн. нет** 1. tez həzm olunma, yüngüllük; 2. **тас.** asanlıqla başa düşülmə.

УДОБОВАРИМЫЙ **прил.** 1. tez həzm olunan, yüngül; **удобоваримая пища** tez həzm olunan yemək, yüngül xörək; 2. **тас.** asanlıqla başa düşülən.

УДОБООСПОЛНИМОСТЬ ж **мн. нет** asanlıqla icra edilə bilmə, asanlıqla yerinə yetirilə bilmə.

УДОБООСПОЛНИМЫЙ **прил.** asanlıqla (asan) icra edilə bilən, asanlıqla yerinə yetirilə bilən; **удобноосполнимое поручение** asan yerinə yetirilə bilən tapşırıq.

УДОБОПЕРЕНОСИМЫЙ **прил.** asan aparılıb gətirilən.

УДОБОПОНЯТНОСТЬ ж **мн. нет** asan başa düşülmə, asan anlaşılmə.

УДОБОПОНЯТНЫЙ **прил.** asan başa düşülən, asan anlaşılan; **удобопонятный текст** asan mətn.

УДОБООПРОИЗНОСИМОСТЬ ж *мн. нет* asan tələffüz edilə bilmə, tələffüzü asan olma.

УДОБООПРОИЗНОСИМЫЙ *прил.* 1. asan tələffüz edilən, deyilişi asan, tələffüzü asan; 2. *тәс.* münasib (*söz*).

УДОБООПРОХОДИМЫЙ *прил.* keçilməsi asan, asan keçilə bilən.

УДОБОУПРАВЛЯЕМЫЙ *прил.* idarə olunması asan, asanlıqla idarə oluna bilən.

УДОБОУСВОЯЕМЫЙ *прил.* 1. asan həzm olunan; 2. asan mənimlənilən, asan anlaşılın.

УДОБОЧИТАЕМОСТЬ ж *мн. нет* 1. asan oxuna bilmə, oxunuşu asan olma; 2. *тәс.* zar. münasiblik.

УДОБОЧИТАЕМЫЙ *прил.* 1. asan oxunan, oxunuşu asan; **удобочитаемый почерк** asan oxunan xətt; 2. *тәс.* zar. münasib.

УДОБРЕНИЕ *ср к. т.* 1. *мн. нет* gübrələ(n)mə; **удобрение почвы** torpağın gübrələnməsi; 2. gübrə; **химические удобрения** kimyəvi gübrələr; **органические удобрения** üzvi gübrələr; **минеральные удобрения** mədən gübrələri, mineral, gübrələr.

УДОБРЕННЫЙ *прич. к. т.* gübrələnmis, gübrə verilmiş.

УДОБРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* gübrələmə -i[-ı].

УДОБРИТЬ *сов. к. т.* gübrələmək.

УДОБРЯТЬ *несов. к. т.* bax **удобрить**.

УДОБРЯТЬСЯ *несов. к. т.* gübrələnmək.

УДОБСТВО *ср* 1. rahatlıq, qolaylıq; 2. əl-verişlilik, münasiblik, uyğunluq.

УДОВОЛСТВИЕ *ср мн. нет* 1. təmin etmə, təmin edilmə; ödəmə, ödənilmə, ödənmə; 2. razı salma (salınma); 3. məmnun olma, məmnunluq; məmnuniyyət; razı qalma, razılıq; 4. cavab vermə, uyğun gəlmə (*talablara*); **чувство удовлетворения** məmnunluq (razılıq) hissi; **с большим удовлетворением** böyük məmnuniyyətlə; **◇ требовать удовлетворения** (*köhn.*) duələ çağırmaq.

УДОВОЛСТВИЕНО *нареч.* məmnun (*bir surətdə, halda*), razı, razılıqla, məmnunluqla, məmnuniyyətlə.

УДОВОЛСТВИТЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* razılıq, razı qalma; məmnunluq, məmnuniyyət, məmnun qalma.

УДОВОЛСТВИТЕЛЬНЫЙ 1. *прич.* təmin edilmiş; 2. *прич.* razı salınmış, razı qalmış; 3. *прил.* razı, məmnun, xoşnud.

УДОВОЛСТВИТЕЛЬНО 1. *нареч.* kafi, kifayət dərəcədə, qənaətbəxş, kifayətləndirici səviyyədə; **задание выполнено удовлетворительно** tapşırıq qənaətbəxş yerinə yetirilmişdir; 2. *в знач. суц. нескл. ср.* kafi; orta (*qiymət*); **получить по физике удовлетворительно** fizikadan orta qiymət (*kafi*) almaq.

УДОВОЛСТВИТЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* kafilik, kifayətləndiricilik, qənaətləndiricilik, qənaətbəxşlik.

УДОВОЛСТВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* kafi, kifayətləndirici, qənaətbəxş, qənaətləndirici, təminədic; **удовлетворительный ответ** kifayətləndirici cavab.

УДОВОЛСТВИТЬ *сов.* 1. təmin etmək; **удовлетворить потребности населения** əhalinin ehtiyaclarını təmin etmək; 2. razı salmaq, razı etmək, məmnun etmək; 3. yerinə yetirmək; **удовлетворить просьбу** xahişi yerinə yetirmək.

УДОВОЛСТВИТЬСЯ *сов.* kifayətlənmək, qənaətlənmək, razı düşmək, məmnun olmaq, qane olmaq.

УДОВОЛСТВЯТЬ *несов.* 1. bax **удовлетворить**; 2. uyğun gəlmək, cavab vermək (*talablara, şərtlərə*).

УДОВОЛСТВИТЬСЯ *несов.* 1. bax **удовлетвориться**; 2. təmin edilmək; 3. razı salınmaq, məmnun edilmək, qane edilmək, qənaətləndirilmək.

УДОВОЛЬСТВИЕ *ср* 1. həzz, zövq, ləzzət, kef, səfa; **доставить удовольствие** zövq vermək, ləzzət vermək; **испытывать удовольствие** ləzzət çəkmək, zövq almaq, xoşlanmaq; 2. məmnuniyyət; **с удовольствием** məmnuniyyətlə; **◇ жить в свое удовольствие** öz kefi üçün yaşamaq; **в свое удовольствие** (делать) öz kefi istəyən kimi (*etmək*); **срывать цветы удовольствия** bax **срывать** 1.

УДОВОЛЬСТВОВАТЬ *сов. köhn.* bax **удовлетворить**.

УДОВОЛЬСТВОВАТЬСЯ *сов. köhn.* bax **удовлетвориться**.

УДОД ж *зоол.* hop-hop, hüd-hüd, şinəbub, şanəpipik.

УДОДОВЫЙ *прил.* 1. hop-hop -i[-ı]; 2. *в знач. суц. удодовые ед. нет* hop-hoplar fəsiləsi.

УДОЙ ж *к. т.* 1. sağım (*bir dəfədə və ya müəyyən dövrdə sağılan südün miqdarı*); 2. sağın, sağma, sağılma.

УДОЙЛИВОСТЬ ж *мн. нет к. т.* sağımlılıq, südlülük, sağmallıq, südvermə qabiliyyəti.

УДОЙЛИВЫЙ *прил. к. т.* südlü, bol süd verən, sağmal; **удойливая корова** sağmal inək.

УДОЙНОСТЬ ж *мн. нет к. т.* sağım miqdarı, sağım.

УДОЙНЫЙ *прил. к. т.* 1. sağım -i[-ı]; **удойное количество молока** südün sağım miqdarı; 2. bax **удойливый**.

УДОРОЖАНИЕ *ср мн. нет* bahalanma, bahalaşma.

УДОРОЖАТЬ *несов.* bax **удорожить**.

УДОРОЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **удорожиться**; 2. bahalaş(n)dırılmaq.

УДОРОЖЕННЫЙ *прич.* bahalaş(n)dırılmış.

УДОРОЖИТЬ *сов.* bahalaş(n)dırmaq.

УДОРОЖИТЬСЯ *сов.* bahalaş(n)maq.

УДОСТАИВАТЬ *несов.* bax **удостоить**.

УДОСТАИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **удостоиться**; 2. layiq bilinmək, layiq görülmək.

УДОСТОВЕРЕНИЕ *ср* 1. təsdiq etmə, təsdiq edilmə; təsdiqlə(n)mə; 2. vəsiqə, şəhadətnamə.

УДОСТОВЕРЕННЫЙ *прич.* təsdiq edilmiş, təsdiqlənmiş.

УДОСТОВЕРИТЬ *сов.* 1. təsdiq etmək, təsdiqləmək; 2. köhn. sübut etmək, inandırmaq.

УДОСТОВЕРИТЬСЯ *сов.* inanmaq, əmin olmaq, yəqin etmək, qane olmaq.

УДОСТОВЕРЯТЬ *несов.* bax **удостоверить**.

УДОСТОВЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **удостовериться**; 2. təsdiq edilmək.

УДОСТОЕННЫЙ *прич.* 1. mükafatlandırılmış, təltif edilmiş (*mükafat*), verilmiş (*almış*); **песа, удостоенная премии** mükafat almış pyes; 2. layiq görülmüş, layiq bilinmiş.

УДОСТОИТЬ *сов.* 1. mükafatlandırmaq, təltif etmək, mükafat vermək; **удостоить награды** mükafatlandırmaq, mükafat vermək, təltif etmək; **удостоить учёной степени доктора наук** elmlər doktoru elmi dərə-

cəsi vermək; 2. layiq görmək, layiq bilmək; iltifat etmək, şəərələndirmək; **◇ удостоить чести кого** hörmət etmək, ehtiram gös-tərmək.

УДОСТОИТЬСЯ *сов.* 1. layiq görülmək, layiq olmaq, mükafatlanmaq, təltif edilmək;

удостоиться правительственной награды hökumət mükafatına layiq görülmək; 2. şəərəfiab olmaq, nail olmaq; **◇ удостоиться чести** zaraf. kin. şəərəfə nail olmaq.

УДОСУЖИВАТЬСЯ *несов.* bax **удосужиться**.

УДОСУЖИТЬСЯ *сов.* vaxt tapmaq, macal tapmaq.

УДОЧЕРЕНИЕ *ср мн. нет* qızılığa götürmə, qızılığa götürülmə.

УДОЧЕРЕННЫЙ *прич.* qızılığa götürülmüş.

УДОЧЕРИТЬ *сов.* qızılığa götürmək.

УДОЧЕРЯТЬ *несов.* bax **удочерить**.

УДОЧЕРЯТЬСЯ *несов.* qızılığa götürülmək.

УДОЧКА ж tilov, qarmaq; **◇ закинуть удочку** bax **закинуть**; **поймать (поддеть) на удочку** (*тәс.*) aldatmaq, tovlayıb, qılığna girib söz almaq; **попасться на удочку** (*тәс.*) aldanmaq, tovlanaraq, tora düşmək; **смотреть удочки** bax **смотреть**.

УДРАТЬ *сов. дан.* qaçmaq, ekilmək, götürülmək, daban almaq; **◇ удрать штуку** *дан.* hoqqa çıxarmaq.

УДРУЖАТЬ *несов. дан.* bax **удружить**.

УДРУЖИТЬ *сов. дан.* 1. dostluq xatirinə, qulluq göstərmək; 2. *тәс.* pislik etmək, zərər vurmaq (*istəmədən*); **◇ вот так удружил!** qulluğun qayım oldu!

УДРУЧАТЬ *несов.* bax **удручить**.

УДРУЧАТЬСЯ *несов.* 1. bax **удручиться**; 2. pərt (dılxor) edilmək.

УДРУЧАЮЩИЙ *прич.* darıxdıran, can sıxan, darıxdırıcı, cansıxıcı.

УДРУЧЕННЫЙ 1. *прич.* dılxor olmuş, pərt olmuş; 2. *прил.* qəmgin, kədərli, pərt, dılxor, məyus.

УДРУЧИТЬ *сов.* 1. köhn. darıxdırmaq, sıxmaq; 2. kədərləndirmək, pərt etmək, məyus etmək, dılxor etmək.

УДРУЧИТЬСЯ *сов.* çox kədərlənmək, pərt olmaq, məyus olmaq, dılxor olmaq.

УДУМАТЬ *сов. дан.* qərara gəlmək; fikir-ləşib, düşünüb tapmaq, uydurmaq.

УДУМЫВАТЬ *несов. дан.* bax **удумать**.

УДУШАТЬ *несов.* bax удуть. **УДУШАТЬСЯ** *несов.* boğulmaq. **УДУШАЮЩИЙ** *прич.* 1. boğan; 2. *в знач. прич.* boğanaq, boğucu; $\emptyset$ **удушающие отравляющие вещества** boğucu zəhər-ləyici maddələr. **УДУШЕНИЕ** *ср мн. нет* boğma, boğulma. **УДУШЕННЫЙ** *прич.* boğulmuş. **УДУШИТЬ** *сов.* boğmaq. **УДУШИТЬСЯ** *сов.* 1. *дан.* özünü asmaq; 2. *см.* удуться. **УДУШЛИВОСТЬ** *ж мн. нет* boğuculuq, boğanaqlıq, dağxdırcılıq. **УДУШЛИВЫЙ** *прич.* 1. boğucu; **удушли-вый** газ boğucu qaz; 2. boğanaq. **УДУШЬЕ** *ср мн. нет* tənənfəslik, nəfəs tutulması, tənəşmə. **УДЭ** bax удэге. **УДЭГЕ** *нескл.* bax удэгейцы. **УДЭГЕЕЦ** bax удэгейцы. **УДЭГЕЙКА** *ж* udegey qadın (qız). **УДЭГЕЙСКИЙ** *прич.* udegey -[i-]. **УДЭГЕЙЦЫ** *мн. (ед. удэгеец, удэгейка ж)* udegeyler (*RF-nın Primorsk və Xabarovsk vilayətlərində yaşayan bir xalq*). **УДЭЙСКИЙ** bax удэгейский. **УДЭХЕ** bax удэге. **УДЭХЕЙСКИЙ** bax удэгейский. **УЕДАТЬ** *дан.* bax уесть. **УЕДАТЬСЯ** *несов.* *дан.* 1. yeyilmək; 2. diş-lənmək; 3. *тас.* incidilmək, əziyyət veril-mək, gözümpçıxdıya salınmaq (*acı sözlərlə*). **УЕДЕННЫЙ** *прич.* *дан.* yeyilmiş; dişlənmiş, sancılmış. **УЕДИНЕНИЕ** *ср мн. нет* 1. təklik, tənha-lıq, yalqızlıq; 2. tənha yer, xəlvət, hicra, guşə, yalqız yer. **УЕДИНЕННО** *нареч.* tənha, tək, yalqız; **жить уединенно** tənha yaşamaq. **УЕДИНЕННОСТЬ** *ж мн. нет* təklik, ayr-lıq, tənhalıq, yalqızlıq. **УЕДИНЕННЫЙ** *прич.* 1. tək, ayrı, tənha, yalqız, tək-tənha, xəlvət; 2. hicra, uzaq. **УЕДИНИТЬ** *сов.* ayırmaq, uzaqlaşdırmaq, təcrid etmək, təkləmək. **УЕДИНИТЬСЯ** *сов.* tənha bir yerə çəkilmək, adamlardan uzaqlaşmaq, xəlvətə çəkilmək. **УЕДИНЯТЬ** *несов.* bax уединить. **УЕДИНЯТЬСЯ** *несов.* 1. bax уединиться; 2. ayrılmaq, uzaqlaşdırılmaq, təcrid edilmək.

УЕДЛИВЫЙ *прич.* inciden, əziyyət verən, tənəge gətirən, zara gətirən, zəhlətökən. **УЕЗД** *м тар.* qəza (*inzibati ərazi bölgüsü*). **УЕЗДНЫЙ** *прич.* qəza -[i-]; **уездный город** qəza şəhəri; $\emptyset$ **уездное присутствие** *inq.* əv. qəza idarəsi; **уездное училище** qəza məktəbi. **УЕЗЖАТЬ** *несов.* bax уехать. **УЕСТЬ** *сов.* *дан.* 1. yemək, dişləyib yemək; 2. dişləmək, sancmaq; 3. *тас.* incitmək, əziyyət vermək, axırına çıxmaq. **УЕХАТЬ** *сов.* getmək (*miniklə*); $\emptyset$ **далеко не уедешь с чем, на чем** bax далеко. **УЖ I** *м zool.* suilanı; koramal; $\emptyset$ **извиваться (ползти)** ужом yaltaqlanmaq. **УЖ II** 1. *нареч.* bax уже; 2. *част.* doğru-dan da, doğrusu; **уж я вас долго ждал** doğrusu, mən sizi çox gözlədim; 3. *част.* daha; **не знаю, как уж сказать** bilmirəm, daha necə deyim; 4. *част.* da, də; **не так уж плохо** o qədər də pis deyil. **УЖАК** *м zool.* adi koramal. **УЖАЛЕНИЕ** *ср санма.* **УЖАЛЕННЫЙ** *прич. и прич.* ...vurmuş, ...sancmış; **ужаленный змеей** ilan vur-muş; **ужаленный скорпионом** əqrəb sancmış; $\emptyset$ **как ужаленный** ilan vurmuş kimi. **УЖАЛИТЬ** *сов.* sancmaq, çalmaq, vurmaq. **УЖАРЕННЫЙ** *прич.* *дан.* yaxşı qızardıl-mış (*ət*). **УЖАРИВАТЬ** *несов.* *дан.* bax ужарить. **УЖАРИВАТЬСЯ** *несов.* *дан.* 1. bax ужа-риться; 2. yaxşı qızardılmaq (*ət*). **УЖАРИТЬ** *сов.* *дан.* 1. yaxşı qızartmaq (*ət*); 2. qızartma nəticəsində çəkisini azaltmaq. **УЖАРИТЬСЯ** *сов.* *дан.* 1. yaxşı qızarmaq (*ət*); 2. qızardılma nəticəsində çəkisi azaltmaq. **УЖАС** *м* 1. dəhşət, hövl, qorxu, vahimə; 2. zəhm; 3. faciə; 4. *в знач. нареч.* son dərəcə, çox, olduqca; **ужас сколько вре-мени прошло** nə qədər çox vaxt keçdi; 5. *в знач. сказ.* -dir (-dır), -dür (-dur) *xəbər şəklişi ilə ifadə olunur*; **ужас как жарко** nə istidir! **ужас как вкусно** nə dadlıdır! $\emptyset$ **до ужаса** çox, son dərəcə; **к ужасу** bədbəxtlikdən; **ужас что такое** dəhşətdir. **УЖАСАТЬ** *несов.* bax ужаснуть. **УЖАСАТЬСЯ** *несов.* bax ужаснуться.

УЖАСАЮЩЕ *нареч.* dəhşətli, çox pis; son dərəcə ağır; **это подействовало на него ужасно** bu, ona son dərəcə ağır təsir etdi. **УЖАСАЮЩИЙ** *прич.* bax ужасный. **УЖАСНО** 1. *нареч.* *дан.* olduqca, çox, həd-dən artıq, son dərəcə; **я ужасно рад вас видеть** sizi görməyimə son dərəcə (*ol-duqca*) şadam; 2. *нареч.* *дан.* çox pis; **он ужасно поёт** o çox pis oxuyur; **ужасно чувствую себя** özümü çox pis hiss edirəm; 3. *в знач. сказ.* dəhşətdir; **это ужасно** bu dəhşətdir. **УЖАСНУТЬ** *сов.* bərk qorxutmaq, dəhşətə salmaq, vahiməyə salmaq. **УЖАСНУТЬСЯ** *сов.* bərk qorxmaq, dəhşət-lənmək, dəhşətə gəlmək, vahiməyə düş-mək. **УЖАСНЫЙ** *прич.* 1. dəhşətli, qorxulu, qor-xunc, müdhiş; **ужасный сон** qorxulu yuxu; 2. *дан.* çox şiddətli, son dərəcə güclü; **ужасная боль** çox şiddətli ağrı; 3. *дан.* pis, çox pis; **ужасная погода** çox pis hava. **УЖАТЫЙ** *прич.* *дан.* 1. sıxılıb kiçildilmiş; 2. *тас.* azadılmış (*büdcə, məaş və s.*). **УЖАТЬ** *сов.* *дан.* sıxıb kiçiltmək; 2. *тас.* azalt-maq (*büdcəni və s.*). **УЖЕ** *срав. ст.* к узкий и узко dar, daha dar. **УЖЕ** *нареч.* artıq, daha; **он уже не ма-ленький** o daha uşaq deyil; **он уже здесь** o artıq buradadır. **УЖЕЛИ, УЖЕЛЬ** *нареч.* köhn. bax неужели. **УЖЕНИЕ** *ср мн. нет* tut(ul)ma, tilovla tut(ul)ma (*balıq*). **УЖЕННЫЙ** *прич.* tutulmuş, tilovla tutul-muş (*balıq*). **УЖИВАТЬ** *несов.* *дан.* bax удить. **УЖИВАТЬСЯ** *несов.* bax уживаться. **УЖИВЧИВОСТЬ** *ж мн. нет* xoşrəftarlıq, yola getmə, ünsiyyət. **УЖИВЧИВЫЙ** *прич.* yolagedən, xoşrəftar, ünsiyyətli, qılıqlı; **уживчивый человек** yolagedən adam. **УЖИМАТЬ** *несов.* *дан.* bax ужать. **УЖИМАТЬСЯ** *несов.* *дан.* 1. üz-gözünü bü-züşdürmək, özünü əzmək, əzilib-büzül-mək; 2. sıxılmaq, sıxılıb kiçilmək. **УЖИМКА** *ж* üz-gözünü büzüşdürmə, özünü əzma, əzilib-büzülmə. **УЖИН** *м* axşam yeməyi, şam.

УЖИНАТЬ *несов.* şam etmək, axşam ye-məyi yemək. **УЖИННЫЙ** *прич.* axşam yeməyi -[i-]. **УЖИНЫЙ** *прич.* bax ужовый. **УЖИТЬСЯ** *сов.* *дан.* 1. alışmaq, dərşəşmək (*bir yerdə yaşamağa*); 2. yola getmək, ke-çinmək. **УЖЛИ** *нареч.* *дан.* bax неужели. **УЖО** *нареч.* *дан.* 1. sonra, bir qədər sonra, vaxt olanda; **ужо приду** sonra gələm; 2. dayan (bir)! görərsən! göstərəm! (*hədə mənasında*); **ужо я тебя!** mən sənə gös-tərəm! **УЖОВНИК** *м* bot. ilandili. **УЖОВЫЙ** *прич.* suilanı -[i-]; koramal -[i-]; **ужовая голова** suilanı başı. **УЖОНОК** *м (мн. ужата)* suilanı (koramal) balası. **УЖОНЫШ** bax ужонок. **УЗА** *ж* an yarışqanı; propolis. **УЗАКОНЕНИЕ** *ср мн. нет* 1. qanuna salma (salınma), qanuniləşdir(ıl)mə; 2. *rəs. köhn.* qanun; **собрание правительственных законоданий** hökumət qanunları külliyyatı. **УЗАКОНЕННЫЙ** *прич.* qanuna salınmış, qanuniləşdirilmiş, qanuni şəkllə salınmış. **УЗАКОНИВАТЬ** *сов.* bax узаконить. **УЗАКОНИВАТЬСЯ** *несов.* 1. bax узакон-иться; 2. qanuniləşdirmək, qanuni şəkllə salınmaq. **УЗАКОНИТЬ** *сов.* qanuna salmaq, qanuni-ləşdirmək, qanuni şəkllə salmaq. **УЗАКОНИТЬСЯ** *сов.* qanuniləşmək, qanuni şəkllə düşmək. **УЗАКОНЯТЬ** *несов.* bax узаконить. **УЗАКОНЯТЬСЯ** *несов.* qanuna salınmaq, qanuniləşdirilmək, qanun şəkllə salınmaq. **УЗБЕК** *м (мн. узбеки)* özbək. **УЗБЕКСКИЙ** *прич.* özbək -[i-]; **узбекская литература** Özbək ədəbiyyatı. **УЗБЕЧКА** *ж* özbək qadın (qız). **УЗДА** *ж (мн. узды)* yüyən; $\emptyset$ **держать в узде (кого-н.)** itaətdə saxlamaq, cilovunu əlində saxlamaq; **саврас без узды** bax саврас. **УЗДЕНЬ** *м тар.* özdən (*inqiləbdən əvvəl: Şimali Qafqazda feodal-zadəgan*). **УЗДЕЧКА** *ж* 1. yüyən; 2. anat. birləşdirici perdə. **УЗДЕЧНЫЙ** *прич.* yüyən -[i-]; **уздебное кольцо** yüyən halqası.

УЗДЦЫ: держать лошадь под уздцы atın cilovundan yarımaq.

УЗДЯНОЙ прил. бax уздечный.

УЗЕЛ I м (мн. узлы) 1. düyün; завязать узлом düyünləmək; 2. (müxtəlif mənalarda) qovşaq; железнодорожный узел dəmir yol qovşağı; трансляционный узел translyasiya qovşağı; 3. mərkəz, mərkəzi nöqtə, ən mühüm nöqtə; 4. bənd, buğum (bitkilərdə); 5. bağlama, boğça, düyünçə; 6. xüs. hissə, detal; сборка узлов maşın hissələrinin quraşdırılması (yığılması); 7. xüs. kəşif nöqtəsi; 8. гордиев узел düyün, çəlpəşik iş, dolaşq iş, müşkül məsələ, əngəl; расщеп (разрубить) гордиев узел müşkül işi həll etmək; завязать (связать) в узел кого mən eləmək.

УЗЕЛ II м dəniz mili.

УЗЕЛОК м узел I (1-ci və 5-ci mənalarda) söz. kiç.

УЗЕНЬКИЙ прил. узкий (1-ci mənadə) söz. kiç.

УЗЬЛИЩЕ ср qəd. zindan, həbsxana.

УЗИНА ж мн. нет məh. dar yer, ensiz yer, darısqallıq.

УЗИТЬ несов. 1. daraltmaq, darlaşdırmaq; 2. ariq göstərmək, ensiz göstərmək.

УЗИТЬСЯ несов. дан. daraltmaq, darlaşmaq.

УЗКИЙ прил. 1. dar, ensiz; 2. dilç. qapalı; узкие гласные qapalı saitlər; 3. məc. dar, məhdud, birtərəfli; узкая специальность dar ixtisas; 4. узкое место в чём zəif (çatışmayan) cəhət.

УЗКО... müəkkəb sözlərin "dar", "ensiz" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.: узкогрудый (dardöşlü); узкобойный (daralınlı, alnıdar).

УЗКОВАТЫЙ прил. bir qədər dar (ensiz), dartəhər.

УЗКОВЕДОМСТВЕННЫЙ прил. dar idarə (çilik); узковедомственный подход к делу işə dar idarə nöqtəyi-nəzərindən yanaşma.

УЗКОГЛАЗИЕ ср göz kəsiyi dar olma.

УЗКОГЛАЗЫЙ прил. göz kəsiyi dar olan.

УЗКОГОРЬКИЙ прил. darboğaz(lı); узкогорький кувшин darboğaz(lı) bardaq.

УЗКОГРУДЫЙ прил. dardöşlü, darsinəli, döşü dar.

УЗКОЗÁДЫЙ прил. xüs. darsağrılı, sağrısıdar.

УЗКОКОЛЕЙКА ж dan. dar dəmir yol.

УЗКОКОЛЕЙНЫЙ прил. darraylı; узкоколейный путь darraylı yolu.

УЗКОЛИСТЫЙ, УЗКОЛИСТЫЙ прил. bot. daryarpaqlı, yarpağı ensiz.

УЗКОЛИЦЫЙ прил. darüzü, üzüdar.

УЗКОЛОБИЕ ср мн. нет bax узколобость.

УЗКОЛОБОСТЬ ж мн. нет 1. alın darlığı; 2. məc. məhdudluq, səthilik (bilik cəhətdən).

УЗКОЛОБЫЙ прил. 1. daralınlı, alnıdar; 2. məc. məhdud, səthi (bilik cəhətdən); узколобый человек məhdud adam.

УЗКОНОСЫЙ прил. burnudar; uzunburun, ensizburun.

УЗКОПЛЕНОЧНЫЙ прил. xüs. darplyonkalı; узкоплёночный фотоаппарат darplyonkalı fotoaparat.

УЗКОПЛЕЧНЫЙ прил. çiyinlərədar, darçiyinli.

УЗКОРЯДНЫЙ прил. k. t. darcərgəli; узкорядный посев darcərgəli əkin.

УЗКОСПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫЙ прил. dar ixtisaslaşdırılmış.

УЗКОСПЕЦИАЛЬНЫЙ прил. dar ixtisas -i[-i]; darixtisaslı; узкоспециальный курс dar ixtisas kursu.

УЗКОСТЬ ж мн. нет bax узость 1-ci mənadə.

УЗЛИСТОСТЬ ж мн. нет düyünlülük, düyün-düyün olma.

УЗЛИСТЫЙ прил. xüs. düyünlü, düyündüyün.

УЗЛОВАТОСТЬ ж мн. нет bax узлистость.

УЗЛОВАТЫЙ прил. bax узлистый.

УЗЛОВОЙ прил. 1. qovşaq -i[-i]; узловая станция (d. y.) qovşaq stansiya; 2. məc. baş, əsas, mərkəzi; узловой вопрос əsas məsələ; 3. узловое сплетение (anat.) düyün kələfi.

УЗЛОВЯЗАТЕЛЬ м tex. sap bağlayan, sapları bir-birinə düyünləyən (mexanizm və s.).

УЗЛОУЛОВИТЕЛЬ м tex. kağız kütləsini başqa qatışıqlardan təmizləyən maşın.

УЗНАВАНИЕ ср мн. нет tanıma, bilmə; xəbər tutma, öyrənilmə.

УЗНАВАТЬ несов. bax узнать.

УЗНАВАТЬСЯ несов. 1. bax познаваться 1-ci mənadə; 2. tanınmaq, bilinmək.

УЗНАННЫЙ прич. tanınmış, bilinmiş.

УЗНАТЬ сов. 1. tanımaq; bilmək; 2. eşitmək; узнать новость tələ xəbər eşitmək; узнать по радио radiodan eşitmək; 3. xəbər almaq, soruşmaq, öyrənmək; узнайте, дома ли он xəbər alın (öyrənin) görək, o, evdədirmi; 4. tanış olmaq; узнать характер людей adamların xarakteri ilə tanış olmaq.

УЗНАТЬСЯ сов. дан. bax познаваться 1-ci mənadə.

УЗНИК м köhn. dustaq, məhbus; əsir.

УЗНИЦА ж köhn. dustaq qadın.

УЗНИЧЕСКИЙ прил. köhn. dustaq (məhbus) -i[-i].

УЗНИЧЕСТВО ср мн. нет köhn. dustaqlıq; əsirlik.

УЗОР м naxış, bəzək, gül; узоры ткани parçanın naxışları; узоры ситца çitin gülləri.

УЗОРНЫЙ прил. 1. naxış -i[-i]; узорные линии naxış cizgiləri; 2. naxışlı, güllü; узорные ткани naxışlı (güllü) parçalar. **УЗОРЧАТОСТЬ ж мн. нет** naxışlılıq, güllülük.

УЗОРЧАТЫЙ прил. naxışlı, güllü, bəzəkli. **УЗОРЧИК м** дан. узор söz. kiç. və oxş.

УЗОСТЬ ж 1. darlıq, ensizlik; 2. darısqallıq; 3. məc. məhdudluq; уость взглядов baxışların məhdudluğu; 4. xüs. dar keçid, ön dar yer; открыть артиллерийский огонь по уости реки çayın dar yerini top atəşinə tutmaq.

УЗРЁТЬ сов. köhn. görmək; sezmək.

УЗУАЛЬНЫЙ прил. hüq. adı.

УЗУРПАТОР м 1. qəsbkar, qəsb edən (taxtacı, hakimiyyəti və s.); 2. məc. hökmran, hökmdar.

УЗУРПАТОРСКИЙ прил. 1. qəsbkar(lıq) -i[-i]; 2. məc. hökmranlıq -i[-i].

УЗУРПАТОРСТВО ср мн. нет 1. qəsbkarlıq; 2. məc. hökmranlıq.

УЗУРПАЦИЯ ж мн. нет qəsb etmək, qəsb edilmə.

УЗУРПИРОВАННЫЙ прич. qəsb edilmiş.

УЗУРПИРОВАТЬ сов. и несов. qəsb etmək.

УЗУРПИРОВАТЬСЯ несов. qəsb edilmək.

УЗУС м 1. hüq. adət, dəb; 2. dilç. (ümumi) qayda.

УЗЫ ед. нет 1. köhn. zəncir, buxov; 2. məc. bağ, tel, bənd, rabitə, əlaqə; узы дружбы

dostluq bağları (telləri); 3. узы крови qan qohumluğu.

УЙГҮР м (мн. уйгуры) uyqur (xalq).

УЙГҮРКА ж uyqur qadın (qız).

УЙГҮРСКИЙ прил. uyqur -i[-i] уйгурский язык uyqur dili.

УЙМ м дан.: уйму нет кому, на кого; не знать уйму toxtamaq bilmir, acığı soyumtur.

УЙМА ж мн. нет дан. çox, hədsiz, çoxlu; hədsiz-hesabsız, saysız-hesabsız; уйма денег saysız-hesabsız pul.

УЙМИЩА ж мн. нет дан. bax уйма.

УЙТИ сов. 1. getmək; 2. çıxıb getmək; 3. qoyub getmək, tərک etmək, buraxmaq; 4. qaçmaq, qaçıb qurtarmaq, qaçıb gizlənmək, yaха qurtarmaq; qurtulmaq, xilas olmaq; ему не уйти от ответственности o, məsulyyətdən yaxasını qurtara bilməyəcəkdir; 5. çəkmək, uzaqlaşmaq; уйти со сцены səhnədən çəkmək (getmək); уйти от дел işdən çəkmək; 6. sərf edilmək, xərcəlmək; за месяц ушло много денег bir ay ərzində çoxlu pul xərcəlməmişdir; 7. məşğul olmaq, özünlü həsr etmək; уйти в науку özünlü elmə həsr etmək; 8. dalmmaq, qarılmaq; уйти в размышления fikrə dalmmaq; 9. keçmək, ötmək; keçib getmək, ötüb getmək; молодость ушла gənclik keçdi; 10. girmək, keçmək; своя ушла в землю на метр paya bir metr dərinə girdi; 11. дан. daşmaq; самовар ушёл samovar daşdı; 12. irəli getmək, qabağa getmək (saat haqqında); 3. уйти в область истории unudulmaq, unudulub getmək, yaddan çıxmaq; уйти (спрятаться) в кусты bax kуст; уйти в лучший (иной, другой) мир rəhmətə getmək; уйти в себя bax себя (углубиться в себя); уйти вперед irəli keçmək, irəli çıxmaq; уйти из жизни (в землю, в могилу, к праотцам) o dünyaya getmək, rəhmətə getmək; уйти на дно batmaq, boğulmaq; далеко уйти в чем от кого ötüb keçmək; недалеко уйти в чем от кого çox da irəli getməmək; далеко не уйдешь с чем, на чем bax далеко; душа в пятки ушла bax душа.

УКАЗ м 1. fərman; Указ Президента Азербайджанской Республики Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin Fərmanı; 2. *в знач. сказ. не указ* buyuruq deyil, qanun deyil, hökm deyil; *о то мне не указ* bu mənim üçün qanun (hökm) deyil.

УКАЗАНИЕ *ср* 1. göstəriş(il)mə, göstəriş ver(il)mə; 2. göstəriç, *даты соответствующие указания* lazımı göstərişlər vermək.

УКАЗАННЫЙ *прич.* göstərilmiş, göstərilən; *в указанное время* göstərilən vaxtda.

УКАЗАТЕЛЬ *м* 1. göstəriç, işarə; 2. soraq kitabı, məlumat kitabçası; 3. cədvəl, siyahı; *указатель имен* adlar siyahısı.

УКАЗАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. göstəriç; *указательная стрелка* göstəriçiq əqrəb; 2. *грам.* işarə; *указательное местоимение* işarə əvəzliyi; *о указательный палец* şəhadət barmağı.

УКАЗАТЬ *сов.* 1. göstərmək; 2. işarə etmək, nişan vermək; 3. *köhn.* əmr vermək, buyurmaq; *о указать дверь (на дверь)* qovmaq; *указать место* yerində oturtmaq.

УКАЗКА *ж* 1. göstəriç (*bir şeyi göstərmək üçün çubuq*); 2. göstəriş, buyuruq, əmr; *о кто не указка кому* bax *указ*.

УКАЗНЫЙ *прил.* fərman -[i-].

УКАЗЧИК *м* *дан.* göstəren, göstəriş verən, yolgöstəren.

УКАЗЫВАТЬ *несов.* bax *указывать*.

УКАЗЫВАТЬСЯ *несов.* 1. göstərilmək; 2. göstəriş verilmək, buyurulmaq.

УКАЛЫВАТЬ *несов.* bax *уколоть*.

УКАЛЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *уколоться*; 2. batırılmaq, soxulmaq; 3. sancılmaq, taxılmaq.

УКАПАННЫЙ *прич.* *дан.* başdan-başa ləkələn(diril)mış, batırılmış, bulanmış (*maye damcılarını ilə*).

УКАПАТЬ *сов.* *дан.* başdan-başa ləkələndirmək; batırmaq, bulamaq.

УКАПАТЬСЯ *сов.* *дан.* öz üst-başını ləkələmək (batırmaq, bulamaq).

УКАПЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax *укапать*.

УКАПЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax *укапаться*; 2. ləkələndirilmək, batırılmaq, bulandırılmaq.

УКАРАУЛИТЬ *сов.* *дан.* bax *устеречь*.

УКАТ *м* *мн.* *нет* *дан.* bax *укатка* 1-ci və 2-ci mənalarda.

УКАТАННЫЙ *прич.* vərdenələnmış, basılıb hamarlanmış.

УКАТАТЬ *сов.* 1. vərdenələmək, basıb hamarlamaq; 2. basmaq (*keçə*); 3. sürüb yorma, sürüb əldən salmaq, üzmək (*atı və s.*).

УКАТАТЬСЯ *сов.* 1. vərdenələmək, basılıb hamarlanmaq; 2. basılmaq (*keçə*).

УКАТИТЬ *сов.* 1. diyirlətmək, gillətmək, yumbalatmaq; gilləlib atmaq; 2. *basn.* getmək (*miniklə*); *они вчера укатали в деревню* onlar dünən kəndə getdilər; 3. *дан.* tələsik qaçıb getmək; 4. *дан.* (sürətlə) ötürüb keçmək (*maşın*).

УКАТИТЬСЯ *сов.* 1. diyirlənmək, gillənilib getmək, gillənilib düşmək, yumbalanıb düşmək; 2. bax. *укатить* (4-cü mənada).

УКАТКА *ж* 1. vərdenələ(n)mə, basıb hamarlama, basılıb hamarlanma; 2. basma, basılma (*keçə*); 3. vərdenə (*yol hamarlayan maşın*).

УКАТЧИК *м* *xüs.* 1. vərdenəçi; 2. keçəbasan.

УКАТЫВАТЬ *несов.* bax *укатать*.

УКАТЫВАТЬ *II* *несов.* bax *укатить*.

УКАТЫВАТЬСЯ *I* *несов.* 1. bax *укататься*; 2. vərdenələnmək, basılıb hamarlanmaq; 3. basılmaq (*keçə*).

УКАТЫВАТЬСЯ *II* *несов.* 1. bax *укатиться*; 2. diyirləndirmək, gilləndirmək, yumbaladılmaq; diyirlədilib salınmaq.

УКАТЬ *несов.* *дан.* uuldamaq.

УКАЧАТЬ *сов.* 1. tərpedib yadırtmaq, yırgalayib yadırtmaq; yelləyib yadırtmaq; 2. *безл.* tutmaq (*gəmi, avtomobil və s.*); *его укачало на пароходе* onu paroxod tutmuşdur.

УКАЧАТЬСЯ *сов.* *дан.* yırgalanmaqdan üzülmək, əldən düşmək; başı hərələnmək, ürəyi bulanmaq və yuxusu gəlmək.

УКАЧЕННЫЙ *прич.* diyirlədilmiş, gilləndilmiş.

УКАЧИВАТЬ *несов.* bax *укачать*.

УКАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *укачаться*; 2. tərpedilib yadırdılmaq; 3. yırgalanıb əldən salınmaq, ürəyi bulanmaq, tutmaq (*gəmi, maşın və s.*).

УКАШИВАТЬ *несов.* bax *укосить*.

УКВАСИТЬ *сов.* *дан.* 1. şorabalamaq, şorabaya qoymaq; 2. acıdib yetişdirmək (*xəmiri*).

УКВАСИТЬСЯ *сов.* *дан.* şorabalanmaq

УКИПАТЬ *несов.* *дан.* bax *укипеть*.

УКИПЕТЬ *сов.* *дан.* 1. qaynayıb azalmaq, qaynayıb çəkilmək; 2. qaynayıb bişmək, qaynayıb hazır olmaq.

УКИСАТЬ *несов.* *дан.* bax *укуснуть*.

УКИСНУТЬ *сов.* *дан.* turşumaq.

УКЛАД *м* quruluş, sistem, qayda, tərz, üsul, forma; *общественно-экономический уклад* ictimai-iqtisadi sistem; *новый уклад жизни* yeni həyat tərz.

УКЛАДИСТЫЙ *прил.* *дан.* çox tutumlu, çox şey tutan; *укладистая корзина* çox tutumlu səbət.

УКЛАДКА *ж* 1. yığma, yerləşdirmə, qablaşdırma; yığılma, yerləşdirilmə, qablaşdırılma; 2. örtmə, qoyma, salma, döşəmə, düzmə; örtülmə, qoyulma, salınma, döşənmə, düzülmə; 3. düzüm, düzmə; 4. *məh.* mücrü, sandıqca.

УКЛАДОЧНЫЙ *укладка* *söz. sif.*

УКЛАДЧИК *м* 1. qablaşdırıcı, düzücü (*fəhlə*); 2. yığan (*at, odun və s.*); 3. döşəyici, döşəyən (*rels, parket və s.*).

УКЛАДЧИЦА *ж* 1. qablaşdırıcı, düzücü fəhlə qadın; 2. (*at, odun*) yığan qadın.

УКЛАДЫВАТЬ *несов.* bax *уложить*.

УКЛАДЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax *уложиться*; 2. uzandırılmaq, yatırılmaq; 3. yerləşdirilmək, yığışdırılmaq; 4. döşənmək, düzülmək; yığılmaq (*ot, odun və s.*).

УКЛАСТЬ *сов.* *дан.* bax *уложить*.

УКЛАСТЬСЯ *сов.* *дан.* bax *уложиться* 1-ci və 2-ci mənalarda.

УКЛЕЕННЫЙ *прич.* *дан.* yapışdırılmış (*başdan-baş*).

УКЛЕЕЧНЫЙ *прил.* gümüşçə (balığı) -[i-].

УКЛЕИВАТЬ *несов.* *дан.* bax *укленть*.

УКЛЕИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax *укленться*; 2. yapışdırılmaq (*başdan-baş*).

УКЛЕИТЬ *сов.* *дан.* yapışdırmaq (*hər tərəfə, başdan-baş*).

УКЛЕИТЬСЯ *сов.* *дан.* yapışdırılmaq (*hər tərəfə, başdan-baş*).

УКЛЕЙКА *ж* gümüşçə (*balıq*).

УКЛОН *м* 1. meyil; 2. eniş; 3. (*siyasi*) təmayül; *правый уклон* sağ təmayül; *левый уклон* sol təmayül; 4. *məc.* təmayül; *школа с техническим уклоном* texniki təmayüllü məktəb; *о под уклон идти (направляется)* üzəşəği getmək (*yollanmaq*).

УКЛОНЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. uzaqlaşma, kənara çıxma; *уклонение от темы* mövzudan uzaqlaşma (kənara çıxma); 2. boyun qaçırma, imtina etmə, qaçma; *уклонение*

от обязанностей vəzifəsindən boyun qaçırma.

УКЛОНЕННЫЙ *прич.* meyilləndirilmiş, yana çevrilmiş.

УКЛОНИЗМ *м* *мн.* *нет* (*siyasi*) təmayülcülük, təmayül siyasəti (bax *уклон* 3-cü mənada).

УКЛОНИСТ *м* (*siyasi*) təmayülcü (bax *уклон* 3-cü mənada).

УКЛОНИСТСКИЙ *прил.* (*siyasi*) təmayülcü(lük) -[i-].

УКЛОНИТЬ *сов.* meyilləndirmək, yana əymək, yana çevirmək.

УКЛОНИТЬСЯ *сов.* 1. yayınmaq, yana çəkilmək, özüünü kənara çəkmək; 2. burulmaq; *дорога уклонилась вправо* yol sağ tərəfə buruldu; 3. sarpmaq, uzaqlaşmaq, kənara çıxmaq; *уклониться от темы* mövzudan kənara çıxmaq; 4. *məc.* boyun qaçırmaq, baş qaçırmaq; *уклониться от ответа* cavabdan boyun qaçırmaq.

УКЛОННЫЙ *прил.* eniş göstəren; *уклонные знаки на железнодорожных путях* dəmir yolunda eniş göstəren işarələr.

УКЛОНОУКАЗАТЕЛЬ *м* mailliyi göstəren (*dəmir və şose yollarında eniş-yoxuşu göstəren nişan*).

УКЛОНЧИВО *нареч.* qeyri-müəyyən; *уклончиво отвечать* qeyri-müəyyən cavab vermək.

УКЛОНЧИВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. qeyri-müəyyənlik, qeyri-səmimilik, ikimənəlilik; 2. *köhn.* yumşaqıqlıq, mülayimlik (*xasiyyət*).

УКЛОНЧИВЫЙ *прил.* qeyri-müəyyən, qeyri-səmimi, ikimənəl; *уклончивый ответ* qeyri-müəyyən cavab.

УКЛОНЯТЬ *несов.* bax *уклонить*.

УКЛОНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax *уклониться*; 2. yana eyilmək, yana çevrilmək.

УКЛЮЧИНА *ж* avar yeri (*qayıqda*).

УКОВКА *ж* *мн.* *нет* *tex.* döyüleb uzadılmaq hesabına nazikləş(diril)mə.

УКОВЫЛЯТЬ *сов.* *dap.* axsaya-axsaya getmək.

УКОКОШЕННЫЙ *прич.* *дан.* öldürülmüş.

УКОКОШИТЬ *сов.* *дан.* öldürmək.

УКОЛ *м* 1. batırma, batırılma, sancma; *укол иголкой* iynəni batırma; 2. *tib.* iynə, iynə vurma; *сделать больному укол* xəstəyə

iyənə vurmaq; 3. *dan.* iyənə yeri; 4. *təs.* sancma, təhqir etmə, könlünə toxunma.

УКОЛАЧИВАТЬ *несов. dan.* bax уколотить.

УКОЛАЧИВАТЬСЯ *несов. dan.* 1. tapdalanmaq, döyüclənmək, döyüclənib bərkidilmək; 2. vurulmaq (*mix, paya və s.*).

УКОЛОТИТЬ *сов. dan.* 1. tapdalamaq, döyüclənmək, döyücləyib bərkitmək; 2. vurmaq (*mix, paya və s.*).

УКОЛОТЫЙ *прич.* 1. batırılmış, soxulmuş; 2. sancılmış, taxılmış.

УКОЛОТЬ *сов.* 1. batırmaq, soxmaq; **уколоть руку булавкой** əlinə sancmaq batırmaq; 2. *təs.* sancmaq, acılamaq, təhqir etmək, toxunmaq; **уколоть самолюбие** (*чб-н.*) heysiyyətinə toxunmaq; 3. *dan.* taxmaq, sancmaq.

УКОЛОТЬСЯ *сов.* (*öz bədəninə*) batırmaq, sancmaq, soxmaq.

УКОМПЛЕКТОВАНИЕ *ср мн. нет* komplektləşdir(il)mə, tamamlan(n)ma.

УКОМПЛЕКТОВАННЫЙ *прич.* 1. komplektləşdirilmiş, tamamlanmış; 2. tamam, bütün.

УКОМПЛЕКТОВАТЬ *сов.* komplektləşdirmək, tamamlamaq.

УКОМПЛЕКТОВАТЬСЯ *сов.* komplektləşmək, tamamlanmaq.

УКОМПЛЕКТОВЫВАТЬ *несов. bax* укомплектовать.

УКОМПЛЕКТОВЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax укомплектоваться; 2. komplektləşdirilmək, tamamlan(dırıl)maq.

УКОНОПАТИТЬ *сов. dan.* tıxamaq, yaxşı-yaxşı kəpikləmək.

УКОНОПАЧИВАТЬ *несов. bax* уконопатить.

УКОР *м* danlaq, məzəmmət, tənə; qaxınc; *о не в укор* (будь) сказано кому xətrinə dəyməsin; *ставить в укор кому, что* qılmaq, başına qaxmaq.

УКОРАЧИВАНИЕ *ср* qısaldırma, gödəltdirmə; qısaldırma, gödəldirmə.

УКОРАЧИВАТЬ *несов. bax* укоротить.

УКОРАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax укоротиться; 2. qısaldırmaq, gödəldirmək.

УКОРЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. kökləşdir(il)mə; kök salma; 2. *təs.* möhkəmləndir(il)mə, dəb salma (salınma); aşılama, aşılama.

УКОРЕНЁННЫЙ *прич.* kök salınmış, möhkəmləndirilmiş, dəb salınmış, aşılınmış.

УКОРЕНИВШИЙСЯ *прич.* kök salmış; **укоренившаяся привычка** kök salmış adət (vərdiş).

УКОРЕНИТЬ *сов.* 1. kökləşdirmək; 2. *təs.* möhkəmləndirmək, dəb salmaq, aşılamaq; **укоренить обычай** dəb salmaq.

УКОРЕНИТЬСЯ *сов.* 1. kök bağlamaq; 2. *təs.* kök salmaq, bərkimək, möhkəmləş(n)mək.

УКОРЁННЫЙ *прич.* danlanmış, məzəmmətlənmiş, töhmətlənmiş.

УКОРЕНЯТЬ *несов. bax* укоренить.

УКОРЕНЯТЬСЯ *несов. bax* укорениться.

УКОРИЗНА *ж мн. нет* bax укор.

УКОРИЗНЕННО *нареч.* narazı bir halda, tənə ilə.

УКОРИЗНЕННЫЙ *прил.* tənəli, narazı; **укоризненные слова** tənəli sözlər; **укоризненный взгляд** narazı baxış.

УКОРИТЕЛЬНО *м* məzəmmət edən, danlayan, töhmət edən, tənə vuran.

УКОРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* bax укоризненный.

УКОРИТЬ *сов.* danlamaq, məzəmmət etmək, töhmətləndirmək, tənə vurmaq, abırılmaq.

УКОРОТИТЬ *сов.* qısaltmaq, gödəltmək; *о укоротить хвост кому* mum eləmək; **укоротить язык кому** dilini kəsmək, səsinə kəsmək.

УКОРОТИТЬСЯ *сов.* qısaltmaq, gödəlmək; **дни укоротились** günlər qısalmışdır.

УКОРОЧЕНИЕ *бax* укорачивание.

УКОРОЧЕННЫЙ *прич.* qısaldılmış, gödəldilmiş.

УКОРЯТЬ *несов. bax* укорить.

УКОРЯТЬСЯ *несов.* məzəmmətlənmək, danlanmaq, töhmətlənmək, abırılmaq.

УКОС *м к. т.* çalım; çalınmış ot.

УКОСИТЬ *сов. dan.* hamısını biçmək, biçib qurtarmaq.

УКОСНЫЙ *прил.* çalım -i[-ı].

УКОЧЕВАТЬ *сов.* köçmək, köçüb getmək.

УКОЧЕВЫВАТЬ *несов. bax* укочевать.

УКРАДЕННЫЙ *прич.* oğurlanmış; **украденная вещь** oğurlanmış şey.

УКРАДКОЙ *нареч.* gizlin, oğrun-oğrun, xəlvəti, gizlince, heç kəsə bildirmədən; **украдкой взглянуть** oğrun-oğrun baxmaq.

УКРАИНА *ж köhn.* sərhəd rayon, ucqar.

УКРАИНЕЦ *м (мн. украинцы)* ukraynalı.

УКРАИНИЗАЦИЯ *ж* ukraynaləşdir(il)ma.

УКРАИНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* ukraynaləşdirmək (*Ukrayna mədəniyyəti və dilini yaymaq*).

УКРАИНИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* ukraynaləşdirilmək.

УКРАИНИЗМ *м* ukraynizm (*Ukrayna dilindən alınmış söz ya ifadə*).

УКРАЙНКА *ж* ukraynalı qadın (qız).

УКРАИННЫЙ *прил.* köhn. sərhəd -i[-ı]; ucqar; **украинные города** ucqar şəhərlər.

УКРАИНСКИЙ *прил.* Ukrayna -i[-ı]; **украинский язык** Ukrayna dili.

УКРАСИТЬ *сов.* bəzəmək, zینət vermək, zینətləndirmək.

УКРАСИТЬСЯ *сов.* bəzənmək, zینətlənmək.

УКРАСТЬ *сов.* oğurlamaq.

УКРАШАТЕЛЬ *м* bəzəkçi, bəzəyən.

УКРАШАТЕЛЬСКИЙ *прил.* bəzəkçilik -i[-ı].

УКРАШАТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* bəzəkçilik, zahiri bəzəyə çox əhəmiyyət vermə.

УКРАШАТЬ *несов. bax* украсить.

УКРАШАТЬСЯ *несов.* 1. bax украситься; 2. bəzəndirilmək (bəzədilmək), zینətləndirilmək.

УКРАШЕНИЕ *ср* 1. bəzəmə, bəzək vermə, zینətləndirmə; **украшение ёлки** yolka bəzəmə; 2. bəzək, zینət, bəzək-düzək, yaraşq; **ёлочные украшения** yolka bəzəyi.

УКРАШЕННЫЙ *прич.* bəzənmiş, bəzədilmiş, zینətlən(diril)miş.

УКРЕПА *ж* 1. bənd etmə (edilmə), möhkəmləndir(il)mə; 2. köhn. möhkəmləndirici şey, bərkidici şey; qüvvət verən, qüvvət.

УКРЕПИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. bərkidici, möhkəmlədici, qüvvətləndirici.

УКРЕПИТЬ *сов.* 1. möhkəmləndirmək, bərkitmək; 2. (*hərbi*) istehkam xətti düzəltmək, müdafiə vasitələri ilə təmin etmək; 3. gücləndirmək.

УКРЕПИТЬСЯ *сов.* 1. möhkəmlənmək, bərkimək; 2. (*hərbi*) yerini bərkitmək, yerini möhkəmləndirmək; istehkam qurub yerləşmək; 3. qüvvətlənmək, güclənmək.

УКРЕПЛЕНИЕ *ср* 1. möhkəmlətmə, möhkəmləndirmə; möhkəmlənmə, bərkitmə;

bərkidilmə, bərkimə; 3. güclənmə, qüvvətlənmə; 4. (*hərbi*) istehkam; **береговые укрепления** sahil istehkamları.

УКРЕПЛЁННЫЙ *прич.* bərkidilmiş, möhkəmləndirilmiş, istehkam şəklinə salınmış.

УКРЕПЛЯТЬ *несов. bax* укрепить.

УКРЕПЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax укрепиться; 2. bərkidilmək, möhkəmləndirilmək; 3. gücləndirilmək.

УКРЕПЛЯЮЩИЙ *прич.* bərkidici, möhkəmləndirici.

УКРОМНОСТЬ *ж мн. нет* xəlvətlik, gizlilik, sakitlik.

УКРОМНЫЙ *прил.* xəlvət, gizli, sakit, tənha; **укромное местечко** xəlvət yeri; **укромный уголок** tənha guşə.

УКРОП *м мн. нет* bot. şüyüd.

УКРОПНЫЙ *прил.* şüyüd -i[-ı]; **укропный запах** şüyüd iyı.

УКРОТИТЕЛЬ *м* təlimçi, əhliləşdirici (*vəhşi heyvanları əhliləşdirən, ələ öyrədən, ram edən adam*); **укротитель змей** ilanları ələ öyrədən, ilanoynadan.

УКРОТИТЕЛЬНИЦА *ж* təlimçi (əhliləşdirici) qadın (qız).

УКРОТИТЬ *сов.* 1. ram etmək, əhliləşdirmək, ələ öyrətmək (*vəhşi heyvanları*); 2. sakitləşdirmək, yatırtmaq, ləğv etmək, azaltmaq, soyutmaq; **укротить пожар** yığılmağı ləğv (ram) etmək; **укротить страсти** ehtirası yatırtmaq; **укротить гнев** qəzəbini soyutmaq.

УКРОТИТЬСЯ *сов.* 1. ram olmaq, tabe olmaq, əhliləşmək; **лев укротился** şir əhliləşmişdir; 2. sakitləşmək, soyumaq; **гнев укротился** qəzəbi soyudu.

УКРОЩАТЬ *несов. bax* укротить.

УКРОЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax укротиться; 2. ram edilmək, ələ öyrədilmək, tabe edilmək; 3. sakitləşdirilmək, yatırtmaq, yatırılmaq.

УКРОЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. ram etmə, ram edilmə; ələ öyrətmə, ələ öyrədilmə; tabe etmə, tabe edilmə, əhliləşdir(il)mə; 2. sakitləşdir(il)mə, yatırtma, yatırılma.

УКРОЩЁННЫЙ *прич.* 1. ram edilmiş, ələ öyrədilmiş, əhliləşdirilmiş, tabe edilmiş; 2. sakitləşdirilmiş, yatırtmış.

УКРУПНЕНИЕ *ср мн. нет* (birləşdirib) iriləşdirmə; iriləşdirilmə.

УКРУПНЁННЫЙ прич. и прил. iriləşdirilmiş; **укрупнённый комбинат** iriləşdirilmiş kombinat.

УКРУПНИТЬ сов. (birləşdirib) iriləşdirmək; **укрупнить производственный комбинат** istehsal kombinatını iriləşdirmək.

УКРУПНИТЬСЯ сов. iriləşmək.

УКРУПНЯТЬ несов. bax **укрупнить**.

УКРУПНЯТЬСЯ несов. 1. bax **укрупниться**; 2. iriləşdirilmək.

УКРУТИТЬ сов. dan. 1. bağlamaq, sarımaq; 2. qəd. bəzəmək, bəzəndirmək (gəlini).

УКРУТИТЬСЯ сов. dan. (öz boynuna, bədəninə və s.) bağlamaq, sarımaq, dolamaq; **укрутиться шарфом** boynuna şərf dolamaq.

УКРУЧИВАТЬ несов. köhn. bax **укрутить**. **УКРУЧИВАТЬСЯ** несов. köhn. 1. bax **укрутиться**; 2. bağlanmaq, sarınmaq.

УКРЫВАТЕЛЬ м. hüq. gizlədən, ört-basdır edən (cinayəti).

УКРЫВАТЕЛЬНИЦА ж bax **укрыватель**.

УКРЫВАТЕЛЬСТВО ср мн. нет hüq. cinayəti (cinayətkar) gizlətmə, cinayəti ört-basdır etmə.

УКРЫВАТЬ несов. bax **укрыть**.

УКРЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **укрыться**; 2. örtülmək, üstü basdırılmaq; 3. gizlədilmək.

УКРЫВИСТЫЙ прил. xüs. yaxşı örtən, yaxşı yarışan (boya haqqında).

УКРЫТИЕ ср мн. нет 1. örtmə, basdırma; örtülmə, basdırılma; 2. gizlətmə, gizlədilmə; **укрытие преступников** cinayətkarların gizlədilməsi; 3. (hərbi) sığınmaq, örtülü sığınacaq, daldalanacaq, sığınacaq, örtü.

УКРЫТЫЙ 1. прич. örtülmüş, basdırılmış; 2. прич. gizlədilmiş; 3. прил. gizli.

УКРУТИТЬ сов. 1. örtmək, üstünü basdırmaq; 2. gizlətmək, qorumaq; **укрутить от дождя** yağışdan qorumaq.

УКРУТИТЬСЯ сов. 1. öz üstünü örtmək, üstünü basdırmaq; 2. gizlənmək, daldalanmaq; 3. gizli qalmaq, gözədən qaçmaq; **ничто не укрылось от его взгляда** onun gözündən heç bir şey qaçmadı.

УКРУЮ м. тәх. 1. qarmaq, kəmənd; 2. yəhər qaltağının əyri hissəsi.

УКСУС м. мн. нет sirkə.

УКСУСНИК м., **УКСУСНИЦА** ж sirkə qabı.

УКСУСНОКИСЛЫЙ прил. kim. asetat; **уксуснокислый калий** kalium-asetat.

УКСУСНЫЙ прил. sirkə -i[-ı]; **уксусный запах** sirkə iyi; **уксусная кислота** (kim.) sirkə turşusu; **уксусная эссенция** sirkə cövhəri.

УКУПИТЬ сов. dan. ala bilmək (münasib, əlverişli qiymətə).

УКУПОРЕННЫЙ прич. xüs. 1. bax **упакованный**; 2. bax **закупоренный**.

УКУПОРИВАТЬ несов. bax **упаковать**.

УКУПОРИВАТЬСЯ несов. 1. bax **упаковываться**; 2-ci mənada; 2. bax **закупориваться**.

УКУПОРИТЬ сов. 1. bax **упаковать**; 2. bax **закупорить**.

УКУПОРКА ж мн. нет 1. bax **упаковка** 1-ci mənada; 2. xüs. butulka ağzını bağlayan (alət); 3. qablaşdırma materialı; 4. tıxac.

УКУПОРОЧНЫЙ прил. xüs. 1. qablaşdırma -i[-ı]; **укупорочный материал** qablaşdırma materialı; 2. tıxac -i[-ı]; **укупорочная машина** tıxac maşını.

УКУПОРЩИК м. xüs. qablaşdırıcı fəhlə.

УКУПОРЩИЦА ж bax **укупорщик**.

УКУС м. 1. dişləmə, qarma, sancma; **укус собаки** it qarması; **укус пчелы** arı sancması; 2. dişlənməyi yer, qapılmış yer, sancılmış yer; diş yeri.

УКУСИТЬ сов. 1. dişləmək, qarmaq; 2. sancmaq, çalmaq, vurmaq; 3. dişləyib qopartmaq; **о какой мухе укусила тебя?** nə üçün kefin yoxdur? niyə belə pərtsən? kim xətrinə dəyib?

УКУТАННЫЙ прич. sarınmış, çulğalanmış, bürünmüş.

УКУТАТЬ сов. sarımaq, çulğalamaq, bürümək.

УКУТАТЬСЯ сов. sarınmaq, çulğalanmaq, bürünmək.

УКУТЫВАНИЕ ср sarıma, çulğalama, bürümə; sarınma, çulğalanma, bürünmə.

УКУТЫВАТЬ несов. bax **укутать**.

УКУТЫВАТЬСЯ несов. bax **укутаться**.

УКУШЕННЫЙ прич. 1. dişlənməyi, qapılmış; 2. sancılmış, çalınmış, vurulmuş;

3. ...qarmış, ...sancmış, ...vurmuş, ...çalmış; **мальчик, укушенный собакой** it qarmış oğlan.

УЛАВЛИВАНИЕ ср 1. tutma; 2. sezmə, başa düşmə, anlama.

УЛАВЛИВАТЕЛЬ м bax **уловитель**.

УЛАВЛИВАТЬ несов. bax **уловить**.

УЛАВЛИВАТЬСЯ несов. 1. tutulmaq; 2. təc. başa düşülmək, duyulmaq, sezilmək, hiss edilmək.

УЛАДИТЬ сов. 1. düzəltmək, yoluna qoymaq, qaydaya salmaq, həll etmək, bərtərəf etmək; **уладить дело** işi yoluna qoymaq; **уладить спорный вопрос** mübahisəli məsələni həll etmək; 2. köhn. barışdırmaq, uzlaşdırmaq, razılaşdırmaq.

УЛАДИТЬСЯ сов. 1. düzəlmək, yoluna düşmək, qaydaya düşmək; həll edilmək, bərtərəf olmaq; 2. köhn. yola getmək, barışmaq, uzlaşmaq.

УЛАЖЕННЫЙ прич. düzəldilmiş, yoluna qoyulmuş, qaydaya salınmış, həll edilmiş, bərtərəf edilmiş; düzəlmiş, yoluna düşmüş.

УЛАЖИВАТЬ несов. bax **уломать**.

УЛАЖИВАТЬСЯ несов. 1. bax **уладиться**; 2. düzəldilmək, yoluna qoyulmaq, qaydaya salınmaq, həll edilmək, bərtərəf edilmək.

УЛАМЫВАТЬ несов. bax **уломать**.

УЛАМЫВАТЬСЯ несов. güclə razı salınmaq, qane edilmək, inandırılmaq.

УЛАН м (hərbi) inq. əv. ulan (nizəli süvari əsgər).

УЛАНКА ж (hərbi) inq. əv. ulanka (ulan pal-tarı; bax **улан**).

УЛАНСКИЙ прил. ulan -u[-ü]; **уланский полк** ulan polku (alayı).

УЛАСТИТЬ сов. тәх. dilə tutmaqla yola gətirmək.

УЛАЩЕННЫЙ прич. тәх. yola gətirmək.

УЛАЩИВАТЬ несов. тәх. dilə tutmaq.

УЛАЩИВАТЬСЯ несов. тәх. dilə tutulmaq.

УЛЕЖАТЬ сов. dan. uzanmaq, uzanqlı qalmaq.

УЛЕЖАТЬСЯ сов. dan. 1. yerinə (yatağına) döyüşmək, adət etmək, alışmaq; 2. bax **слежаться**.

УЛЕЙ м (мн. улья) arı təknəsi, arı pətəyi, arı səbəti, kəndi.

УЛЕЙНЫЙ прил. arı səbəti (pətəyi) -i[-ı].

УЛЕПЕТНУТЬ однокр. dan. bax **улепётывать**.

УЛЕПЕТИВАТЬ несов. dan. getmək, sürətlə getmək, qaçmaq, qaçıb getmək.

УЛЕПИТЬ сов. dan. yapışdırmaq (başdan-baş).

УЛЕПИТЬСЯ сов. dan. yerləşmək (yapışdırılan şeylər haqqında).

УЛЕПЛЕННЫЙ прич. dan. yapışdırılmış (başdan-baş).

УЛЕПЛЯТЬ несов. dan. bax **улепить**.

УЛЕПЛЯТЬСЯ несов. dan. 1. bax **улепиться**; 2. yapışdırılmaq (başdan-baş).

УЛЕСТИТЬ сов. dan. başdan çıxarmaq, təvəlləyib, aldatmaq, qılığa girərək yola gətirmək, sövq etmək.

УЛЕТ м мн. нет тәх. 1. uçma, uçub getmək; 2. uçuş.

УЛЕТАТЬ несов. bax **улететь**.

УЛЕТЕТЬ сов. 1. uçmaq, uçub getmək; 2. тәх. tez getmək, qaçmaq; 3. тәх. keçmək, ötmək, ötüb getmək (keçmək).

УЛЕТУЧЕННЫЙ прич. xüs. təbəxxür etdirilmiş, uçdurulmuş.

УЛЕТУЧИВАТЬ несов. bax **улетучить**.

УЛЕТУЧИВАТЬСЯ несов. bax **улетучиться**.

УЛЕТУЧИТЬ сов. xüs. uçdurmaq, təbəxxür etdirmək.

УЛЕТУЧИТЬСЯ сов. 1. təbəxxür etmək, uçub getmək, buxarlanmaq; 2. тәх. itmək, yox olmaq.

УЛЕЧЬСЯ сов. 1. uzanmaq; **улечься на диван** divanda uzanmaq; 2. yerləşmək, sığmaq, sığışmaq; 3. yatmaq, qonmaq; **пыль улеглась** toz yatdı; 4. sakitləşmək; **ветер улежся** külək yatdı (sakitləşdi).

УЛЕЩАТЬ несов. dan. bax **улестить**.

УЛЕЩАТЬСЯ несов. dan. başdan çıxarılmaq, təvəlləyib, aldatılmaq, qılıqla, vədlərlə aldatılmaq.

УЛЕЩЕННЫЙ прич. dan. başdan çıxarılmış, təvəlləyib, aldatılmış, sövq edilmiş.

УЛЕЩИВАТЬ несов. dan. bax **улестить**.

УЛЕЩИВАТЬСЯ несов. dan. bax **улещаться**.

УЛИЗНУТЬ сов. dan. sivişmək, ökilmək, xəlvəti getmək, qaçmaq, yayınmaq.

УЛИКА ж sübut, dəlil.

УЛИКОВЫЙ прил. hüq. sübut (dəlil) -i[-ı].

УЛИТКА ж 1. *zool.* ilbiz; 2. *только мн.* улитки *zool.* bax брехоногие; 3. *anat.* ilbiz (*qulaq hələzünü*).

УЛИТКОВЫЙ прил. bax улиточный.

УЛИТКООБРАЗНЫЙ прил. ilbizşəkilli, ilbizəoxşar, hələzünü.

УЛИТОЧНЫЙ прил. ilbiz (*hələzun*) -[i-1].

УЛИТЫЙ прич. дан. 1. batırılmış, bulaşdırılmış (*su ilə, göz yaşları ilə və s.*); 2. doyuncu (*bolluca*) suvarılmış (*yağışla və s.*).

УЛИЦА ж 1. küçə; 2. *тас. дан.* bayır, çöl; на улице жара bayır istidir; ϕ на улице (быть, оказаться) 1) evsiz-çəksiz (*qalmaq*); 2) işsiz (*qalmaq*); с улицы hər yetən, hər kəs gəldi; выбросить на улицу кого küçəyə atmaq; будет и на нашей улице праздник bizim küçədə də bayram olar.

УЛИЦЕЗРЁТЬ сов. bax лицезреть.

УЛИЧАТЬ несов. bax уличить.

УЛИЧАТЬСЯ несов. üstü açılmaq, ifşa edilmək, cinayət başında tutulmaq, meydana çıxarılmaq, aşkara çıxarılmaq.

УЛИЧЕНИЕ *ср* üstünü açma, ifşa etmə, meydana çıxarma, cinayət başında tutma.

УЛИЧЕННЫЙ прич. tutulmuş, ifşa edilmiş, cinayət başında tutulmuş, meydana çıxardılmış, üstü açılmış, aşkara çıxardılmış; **уличённый в краже** oğurluqda tutulmuş.

УЛИЧИТЕЛЬ м üstünü açan, ifşa edən, meydana çıxaran, aşkara çıxaran.

УЛИЧИТЬ сов. üstünü açmaq, ifşa etmək, cinayət başında tutmaq, meydana çıxartmaq; **уличить во лжи** yalanını tutmaq; **уличить в краже** oğurluğunu tutmaq.

УЛИЧКА ж *улица* söz. kiç.

УЛИЧНЫЙ прил. küçə -[i-1]; **уличное движение** küçə hərəkəti.

УЛИЧОНКА ж *дан.* isteh. bax уличка.

УЛОВ м *balıq ovu*; *bir dəfədə tutulan balığın miqdarı*; **весенний улов** yaz balıq ovu.

УЛОВИМЫЙ прич. sezilə bilən, dərk edilə bilən, duyula bilən.

УЛОВИСТЫЙ прил. *тəh.*, *xüs.* balıq çox olan, çox balıqlı, balıq ovu üçün çox əlverişli; **уловистое озеро** çox balıq olan göl.

УЛОВИТЕЛЬ м *xüs.* ...tutan (*cihaz*); **уловитель газа** qaztutan (*cihaz*).

УЛОВИТЬ сов. 1. tutmaq; **уловить звуковую волну** səs dalğasını tutmaq; 2. *тас.* sezmək, başa düşmək, anlamaq, duymaq;

3. *тас.* tapmaq, istifadə etmək (*fürsətdən*); **уловить момент** fürsət tapmaq; **уловить удобный случай** fürsətdən istifadə etmək.

УЛОВИТЬСЯ сов. дан. tutulmaq, tora düşmək (*balıq*).

УЛОВКА ж *hiylə, kələk, biclik, fənd.*

УЛОВЛЕНИЕ *ср мн. нет köhn.* 1. tutma, tutulma; 2. *тас.* sezmə, sezmə; duyma, duyulma, anlama, anlanılma; başa düşmə, başa düşülmə; 3. *тас.* istifadə etmə, istifadə edilmə.

УЛОВЛЕННЫЙ прич. 1. tutulmuş; 2. *тас.* sezilmiş, başa düşülmüş, duyulmuş, anlaşılmış; 3. *тас.* istifadə edilmiş.

УЛОВЛЯТЬ несов. köhn. 1. bax уловить; 2. *тас.* sezmək, duymaq, anlamaq, başa düşmək; 3. *тас.* istifadə etmək; 4. cəlb etmək, sövq etmək, ələ almaq.

УЛОВЛЯТЬСЯ несов. köhn. 1. tutulmaq; 2. *тас.* sezmək, duyulmaq, anlaşılmək, başa düşülmək; 3. *тас.* istifadə edilmək.

УЛОВНЫЙ прил. дан. 1. ovlanmış (*balıq və s.*); 2. yaxşı ov edilən (*yer*).

УЛОВЧИТЬСЯ сов. дан. bax изловчиться.

УЛОЖЕНИЕ *ср* hüq. qanunlar külliyyatı, qanunlar toplusu; qanunnamə.

УЛОЖЕННЫЙ прич. 1. uzandırılmış; yatırılmış; 2. qoyulmuş, yerləşdirilmiş, qablaşdırılmış; 3. döşənmə, örtülmüş; 4. düzülmüş; 5. *дан.* öldürülmüş.

УЛОЖИТЬ сов. 1. uzandırmaq, yatırmaq; **уложить в кровать** çarpayıda uzandırmaq; **уложить спать** yatırmaq; 2. qoymaq, yerləşdirmək, qablaşdırmaq; **уложить вещи в чемодан** şeylərini çamadanı qoymaq (*qablaşdırmaq*); 3. döşəmək; **уложить дорожку камнями** yola daş döşəmək; 4. düzmək, yığmaq (*mətni və s.*); 5. *дан.* öldürmək; ϕ **уложить в гроб** (могилу) canını almaq, öldürmək.

УЛОЖИТЬСЯ сов. 1. yığılmaq, şeylərini yığışdırmaq (*yola hazırlaşmaq*); 2. yerləşmək, sığmaq, sığışmaq; **все вещи уложились в чемодан** şeylərin hamısı çamadanı yerləşdi; 3. kifayətlənmək, sığışdırmaq, kənara çıxarmaq; **уложиться в смету** smetadan kənara çıxarmaq; **докладчик уложился в час** məruzəçi öz məruzəsini bir saata edib qurtardı (*sığışdırdı*); 4. *тас.* anlaşılmək, beynə batmaq; 5. *тас.* müvafiq

gəlmək, uyğun gəlmək, düz gəlmək; ϕ **уложиться в голове** (сознании) başa düşülmək, çatmaq.

УЛОМАННЫЙ прич. дан. inandırılmış, yola gətirilmiş, razı salınmış.

УЛОМАТЬ сов. дан. inandırmaq, razı salmaq, yola gətirmək.

УЛОМИТЬ сов. дан. тəh. qopartmaq, kəsib ayırmaq.

УЛОМЛЕННЫЙ прич. тəh. qopardılmış, kəsilib ayrılmış.

УЛОЧКА ж дан. bax уличка.

УЛҮС м *ulus* (1. *köçəri düşərgəsi, alaçıq*; 2. *bəzi Sibir xalqlarında: kənd, aul*; 3. *el, tayfa*; 4. *Yakutiya: rayon, dairə*).

УЛУСНЫЙ прил. *ulus* -[i-1].

УЛУЧАТЬ несов. bax улучшить.

УЛУЧАТЬСЯ несов. tapılmaq (*vaxt, fürsət*).

УЛУЧЕННЫЙ прич. tapılmış (*vaxt, fürsət*).

УЛУЧИТЬ сов. дан. tapmaq; **улучить время** macal tapmaq, vaxt tapmaq; **улучить момент** fürsət tapmaq.

УЛУЧШАТЬ несов. bax улучшить.

УЛУЧШАТЬСЯ несов. 1. bax улучшиться; 2. yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirilmək.

УЛУЧШЕНИЕ *ср* 1. yaxşılaşma, yaxşılaşdırma, yaxşılaşdırılma; 2. təkmilləşmə, təkmilləşdirilmə; islah.

УЛУЧШЕННЫЙ прич. 1. yaxşılaşdırılmış; 2. təkmilləşdirilmiş.

УЛУЧИТЬ сов. 1. yaxşılaşdırmaq; 2. təkmilləşdirmək.

УЛУЧШИТЬСЯ сов. 1. yaxşılaşmaq; 2. təkmilləşmək.

УЛЫБА м и ж *дан.* həmişə gülümsəyən, üzgüclər (*adam*).

УЛЫБАТЬСЯ несов. 1. gülümsəmək; 2. *тас.* xoşa gəlmək, ürəyə yatmaq; 3. *тас.* bəxti üzünə gülmək; ϕ **улыбаться** (одними) глазами gözləri gülmək.

УЛЫБКА ж təbəssüm, gülümsəmə.

УЛЫБНУТЬСЯ сов. 1. bax улыбаться; 2. *тас. дан.* boşa çıxmaq, baş tutmamaq, puşa çıxmaq, əldən çıxmaq, qismət olmamaq; **поездка на юг улыбнулась** cənuba səfər baş tutmadı; **подарок улыбнулся** bəxşşi əldən çıxdı.

УЛЫБОЧКА ж улыбка söz. kiç. və oxş.

УЛЫБЧИВЫЙ прил. дан. gülümsər.

УЛЬТИМАТИВНОСТЬ ж *мн. нет* qətilik, ultimumat mahiyyətində olma.

УЛЬТИМАТИВНЫЙ прил. qəti, ultimumat mahiyyəti; **ультимативное требование** qəti tələb.

УЛЬТИМАТИЗМ м *мн. нет* (siyasi) ultimatism (1908-ci ildə Rusiya sosial-demokratikası sifarişlərində cərəyanlardan birinin adı).

УЛЬТИМАТИСТ м (siyasi) ultimatism tərəfdarı (bax ультиматизм).

УЛЬТИМАТИСТСКИЙ прил. ultimatism -[i-1].

УЛЬТИМАТУМ м *dipl.* ultimumat (*son və qəti tələb*).

УЛЬТРА... mürəkkəb sözlərin əvvəlində "ifrat", "ultra" mənasını verən birinci tərkib hissəsi; **ультрафиолетовые лучи** (fiz.) ultrabənövşəyi şüalar; **ультрареакционер** ifrat irticaçı.

УЛЬТРАЗВУК м *ultra* səs (*yalnız xüsusi cihazlar vasitəsilə qavranıla bilən səs*).

УЛЬТРАЗВУКОВОЙ прил. fiz. ultrasəs -[i-1]; **ультразвуковые волны** ultrasəs dalğaları.

УЛЬТРАКОРОТКИЙ прил. fiz. ultraqısa; ϕ **ультракороткие волны** ultraqısa dalğalar (10 metrə qədər qısa olan elektromagnit dalğaları).

УЛЬТРАКОРОТКОВÓЛНОВЫЙ прил. ultraqısa dalğalı.

УЛЬТРАКРАСНЫЙ прил. fiz. bax инфра-красный.

УЛЬТРАМАРИН м *мн. нет* ultramarin (*göy boya*).

УЛЬТРАМАРИНОВЫЙ прил. ultramarin; **ультрамариновая краска** ultramarin boya, göy boya.

УЛЬТРАФИЛЬТР м ultrasüzgəc (*bark hissəcikləri məhluldan ayırmaq üçün kağız süzgəc*).

УЛЬТРАФИОЛЕТОВЫЙ прил. ultrabənövşəyi; **ультрафиолетовые лучи** (fiz.) ultrabənövşəyi şüalar.

УЛЮ межд. овч. tut! (*itə əmr*).

УЛЮЛЮКАНЬЕ *ср мн. нет* 1. haylama; 2. *тас. дан.* ələ salma, araya qoyma.

УЛЮЛЮКАТЬ несов. 1. овч. haylamaq; 2. *тас. дан.* ələ salmaq, araya qoymaq.

УЛЯГНУТЬ сов. дан. təpik vurmaq, şllaq atmaq.

УМ **м** 1. аğıл; 2. zəka, zəhin, şüur; 3. *təc.* mütəfəkkir, alim; *лучшие умы человечества* bəşəriyyətin ən yaxşı mütəfəkkirləri; *о быт без ума (от кого-чего)* vurulmaq, valeh olmaq; *в своём уме* ağıl başında; *взяться (браться) за ум* bax vziařsya; *повредиться (помешаться) в уме* dəli olmaq, başı xarab olmaq; *повреждённый в уме* dəli; *сходить с ума* dəli olmaq; *прийти на ум (в ум)* fikrinə gəlmək, ağılına gəlmək; *и в уме не было* fikrimdə də yox idi, xəyalımda da yox idi; *от большого ума (исте.)* ağılın çoxluğundan (*axmaqlığından, gicliyindən*); *из ума* vən lap yadımdan çıxdı, tamamilə unutdum; *в уме* zəhində; *свести с ума (кого)*; 1) dəli etmək, ağılı azdırmaq; 2) *təc.* məftun etmək, valeh etmək; *терять ум* başını itirmək; *ума не приложу* başa düşə bilmirəm, anlaya bilmirəm, qana bilmirəm; *ум за разум зашёл (заходит) у кого* adamın ağıl başından çıxır; *ума палата у кого* ağıl dərgəsi; *уму непостижимо* ağılasığan şey deyil; *уму-разуму учить* başına ağıl qoymaq; *из ума не идти* yaddan çıxı bilməz; *на ум не идет* adam ağılına götürmək istəmir; *на уме (в уме) быть* fikrinə olmaq, yadında olmaq; *себе на уме кто* bax *себе* II.

УМАЗАННЫЙ прич. 1. yaxılmış, suvanmış (*başdan-baş*); 2. bulanmış, bulaşmış, batırılmış (*başdan-baş*).

УМАЗАТЬ сов. *дан.* 1. yaxmaq, suvamaq (*başdan-baş*); 2. bulamaq, bulaşdırmaq, batırmaq (*başdan-baş*).

УМАЗАТЬСЯ сов. *дан.* bulaşmaq, batmaq (*başdan-baş*).

УМАЗЫВАТЬ несов. *дан.* bax *умазать*.

УМАЗЫВАТЬСЯ несов. *дан.* 1. bax *умазаться*; 2. bulaşdırılmaq, batırılmaq (*başdan-baş*).

УМАИВАТЬ несов. *дан.* bax *умаять*.

УМАИВАТЬСЯ несов. *дан.* bax *умаяться*.

УМАКНУТЬ сов. *дан.* bax *обмакнуть*.

УМАЛЕНИЕ ср мн. *нет* 1. azaltma, əksiltmə; azalma, əksilmə; 2. *təc.* alçalma, alçaldılma; hörmətdən salma, hörmətdən salınma; alçalma, hörmətdən düşmə.

УМАЛЁННЫЙ прич. 1. azaldılmış, əksildilmiş; 2. *təc.* alçaldılmış, hörmətdən salınmış.

УМАЛИВАТЬ несов. *дан.* bax *умалить*.

УМАЛИТЬ сов. 1. *köhn.* azaltmaq, əksiltmək; 2. *təc.* alçalmaq, hörmətdən salmaq, qiymətdən salmaq.

УМАЛИТЬСЯ сов. 1. *köhn.* azaltmaq, əksiltmək; 2. *təc.* alçalmaq, hörmətdən düşmək, qiymətini itirmək.

УМАЛИШЁННЫЙ прил. dəli; дом *умалишённых* dəlixana.

УМАЛЧИВАНИЕ ср susma, deməmə, gizlətmə, sükutla keçmə, üstündən keçmə (*məsələn*).

УМАЛЧИВАТЬ несов. bax *умолчать*.

УМАЛЧИВАТЬСЯ несов. deyilməmək, sükutla keçilmək, üstündən keçilmək (*məsələn*).

УМАЛЯТЬ несов. bax *умалить*.

УМАЛЯТЬСЯ несов. 1. bax *умалиться*; 2. azaldılmaq, əksildilmək; 3. *təc.* alçaldılmaq, hörmətdən salınmaq, qiymətdən salınmaq.

УМАНИВАТЬ несов. *дан.* bax *уманить*.

УМАНИВАТЬСЯ несов. *дан.* tovlanıb aparılmaq, aldadılıb aparılmaq.

УМАНИТЬ сов. *дан.* tovlayıb aparmaq, aldadıb aparmaq.

УМАСЛЕННЫЙ прич. *дан.* yağlanmış, bol yağ sürtülmüş.

УМАСЛИВАТЬ несов. *дан.* bax *умаслить*.

УМАСЛИВАТЬСЯ несов. *дан.* 1. bax *умаслиться*; 2. yağlanmaq, bol yağ çəkilmək (*sürtülmək*).

УМАСЛИТЬ сов. *дан.* 1. yağlamaq, bol yağ çəkmək (*sürtmək*); 2. *təc.* dilə tutub razı salmaq.

УМАСЛИТЬСЯ сов. *дан.* yağ çəkmək (*saçına və s.*).

УМАСТИТЬ сов. *köhn.* ətirli yağ sürtmək (*çəkmək*).

УМАСТИТЬСЯ сов. *köhn.* ətirli yağ çəkmək (*saçına və s.*).

УМАТЫВАТЬ несов. *дан.* bax *умотать*.

УМАТЫВАТЬСЯ несов. *дан.* bax *умотаться*.

УМАЩАТЬ несов. *köhn.* bax *умастить*.

УМАЩАТЬСЯ несов. *köhn.* 1. bax *умаститься*; 2. ətirli yağ sürtülmək (*çəkilmək*).

УМАЩЁННЫЙ прич. *köhn.* ətirli yağ sürtülmüş (*çəkilmiş*).

УМАШИВАТЬ несов. *дан.* bax *умостить*.

УМАШИВАТЬСЯ несов. *дан.* 1. bax *умоститься*; 2. döşənmək; 3. yerləşdirilmək, yerləşdirilə bilmək.

УМАЯННЫЙ прич. *дан.* əldən salınmış; əldən düşmüş, üzülmüş, yorulmuş, üzgün, yorğun.

УМАЯТЬ сов. *дан.* yormaq, incitmək, əldən salmaq, üzmək.

УМАЯТЬСЯ сов. *дан.* yorulmaq, əldən düşmək, üzülmək.

УМБРА ж мн. *нет* umbra (*qəhvəyi rəngli mineral boyaq*).

УМЕДЁННЫЙ прич. *дан.* yavaşdılmış, bir qədər yavaşdılmış.

УМЕДИТЬ сов. *дан.* yavaşıtmaq, bir qədər yavaşıtmaq.

УМЕДИТЬСЯ сов. *дан.* yavaşmaq, bir qədər yavaşmaq.

УМЕДИТЬ несов. *дан.* bax *умедить*.

УМЕДЛЯТЬСЯ несов. *дан.* 1. bax *умедлиться*; 2. bir qədər yavaşdılmaq.

УМЕЛЕЦ м (мн. умельцы) mahir işçi, qabil işçi, bacarıqlı işçi; mahir usta, ev sənətkarı (*dulusçu, oymacı və s.*).

УМЕЛО нареч. bacarıqla, məharətlə, ustalıqla; *умело выполнить работу* işi bacarıqla yerinə yetirmək.

УМЕЛОСТЬ ж bacarıq, məharət, qabiliyyət.

УМЕЛЫЙ прил. bacarıqlı, məharətli, qabiliyyətli, usta; əlli-ayaqlı.

УМЕЛЬЧАТЬ несов. *дан.* bax *умельчить*.

УМЕЛЬЧАТЬСЯ несов. *дан.* 1. bax *умельчиться*; 2. xırdalandırılmaq, kiçildilmək.

УМЕЛЬЧЁННЫЙ прич. *дан.* xırdalanmış, kiçildilmiş.

УМЕЛЬЧИТЬ сов. *дан.* xırdalamaq kiçiltmək.

УМЕЛЬЧИТЬСЯ сов. *дан.* xırdalanmaq, kiçilmək.

УМЕНЕ ср мн. *нет* bacarıq, qabiliyyət, məharət.

УМЕНЬШАЕМОЕ ср riyaz. azalan (*ədəd*).

УМЕНЬШАТЬ несов. bax *уменьшить*.

УМЕНЬШАТЬСЯ несов. 1. bax *уменьшиться*; 2. azaldılmaq, əksildilmək.

УМЕНЬШЕНИЕ ср мн. *нет* 1. azaltma, azaldılma, əksiltmə, əksildilmə; azalma, əksilmə; 2. əksilen miqdar.

УМЕНЬШЕННЫЙ, УМЕНЬШЁННЫЙ (устар.) прич. azaldılmış, əksildilmiş.

УМЕНЬШИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. *нет* dilç. kiçiltmə.

УМЕНЬШИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. kiçildici; *уменьшительное стекло* kiçildici şüşə; 2. *gram.* kiçiltmə -[i-]; *уменьшительные суффиксы* kiçiltmə şəkilçiləri; *уменьшительные существительные* kiçiltmə isimlər.

УМЕНЬШИТЬ, УМЕНЬШИТЬ (устар.) сов. kiçiltmək, azaltmaq.

УМЕНЬШИТЬСЯ, УМЕНЬШИТЬСЯ (устар.) сов. kiçilmək, azaltmaq.

УМЁРЕННОСТЬ ж мн. *нет* 1. mötədillik; mülayimlik; *умеренность климата* iqlimin mötədilliyi; 2. *təc.* sadəlik.

УМЁРЕННЫЙ прил. 1. (*müxtəlif mənalarda*) mötədil, mülayim; *умеренный климат* mötədil iqlim 2. orta; *умеренный жар* orta hərərət; 3. *təc.* sadə, iddiasız, aza qane olan.

УМЕРЁТЬ сов. ölmək; *о умереть со смеху* gülməkdən qəşş etmək; *хоть умри* ölsən də, çatlasan da.

УМЕРИТЬ несов. *дан.* bax *умерить* II. **УМЕРИТЬ I сов.** azaltmaq, məhdudlaşdırmaq, əksiltmək; *умерить требования* tələbləri azaltmaq.

УМЕРИТЬ II сов. *дан.* əksik ölçmək (*səhvən və ya qəsdən*).

УМЕРИТЬСЯ сов. azaltmaq, əksilmək, məhdudlaşmaq.

УМЕРТВИТЬ сов. 1. öldürmək; 2. *təc.* keyləşdirmək.

УМЕРШИЙ I прич. ölmüş, vəfat etmiş; 2. *суц.* умерший м, умершая ж mərhum, mütəvəffa.

УМЕРЩВЛЕНИЕ ср мн. *нет* 1. öldürmə, öldürülmə; 2. *təc.* keyləşdirilmə; *умерщвление нерва* (*nib.*) əsəbi keyləşdirmə.

УМЕРЩВЛЁННЫЙ прич. 1. öldürülmüş; 2. *təc.* keyləşdirilmiş.

УМЕРЩВЛЯТЬ несов. bax *умертвить*.

УМЕРЩВЛЯТЬСЯ несов. 1. öldürülmək; 2. *təc.* keyləşdirilmək.

УМЕРЯТЬ *несов.* bax умерить I.
УМЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax умериться; 2. azaldılmaq, məhdudlaşdırılmaq.
УМЕСИТЬ *сов. тәһ.* bax вымесить.
УМЕСТИ *сов. дан.* süpürmək, süpürüb atmaq.
УМЕСТИТЬ *сов.* yerləşdirmək, sığışdırmaq.
УМЕСТИТЬСЯ *сов.* yerləşmək, sığmaq.
УМЕСТНО *нареч.* münasib, yerli, yerində
УМЕСТНОСТЬ *ж мн. нет* münasiblik, uyğunluq.
УМЕСТНЫЙ *прил.* yerli, yerində (*olan*), yerinə düşən, uyğun, münasib; **уместный вопрос** yerli (*münasib*) sual.
УМЕТ *м тәһ.* köhn. karvansara.
УМЕТАТЬ *несов. дан.* bax **умести**.
УМЕТАТЬСЯ *несов. дан.* süpürülmək, süpürülüb atılmaq.
УМЕТЕННЫЙ *прич. дан.* süpürülmüş, süpürülüb atılmış.
УМЕТЬ *несов.* bacarmaq, öləndən gəlmək, bilmək; **ты умеешь плавать?** sən üzə bilirsenmi?; **я не умею это делать** bu iş mənim öləndən gəlməz, mən bunu bacarmıram.
УМЕЩАТЬ *несов.* bax **уместить**.
УМЕЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **уместиться**; 2. yerləşdirilmək, sığıdırılmaq.
УМЕЩЕНИЕ *ср мн. нет* yerləşdirmə, yerləşdirilmə; sığıdırma, sığıdırılma.
УМЕЩЕННЫЙ *прич.* yerləşdirilmiş, sığıdırılmış.
УМЕЮЧИ *нареч. дан.* bacarıqla, ustalıqla.
УМИЛЕНИЕ *ср мн. нет* tərəhhüm, rıqqət, mərhəmət, təəssür.
УМИЛЕННЫЙ *прил.* 1. rəhmə götürilmiş; 2. mütəəssir edilmis; 3. rəhmə gəlmiş, (ürəyi) yumşalmış, mütəəssir olmuş; 4. rıqqətli, mütəəssir.
УМИЛИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* rıqqət, mütəəssirlik, təəssür.
УМИЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. təsiroyadıcı, mərhəmətoyadıcı, rıqqətoyadıcı; 2. sevimli; **умиленный ребенок** sevimli uşaq.
УМИЛИТЬ *сов.* 1. mərhəmət oyatmaq, rəhmə götürmək, yumşaltmaq; 2. rıqqət oyatmaq, mütəəssir etmək.
УМИЛИТЬСЯ *сов.* 1. rəhmə gəlmək, ürəyi yumşalmaq; 2. rıqqətdə gəlmək, mütəəssir olmaq.

УМИЛОСЕРДИТЬ *сов. köhn.* bax **умилостивить**.
УМИЛОСЕРДИТЬСЯ *сов. köhn.* bax **умилостивиться**.
УМИЛОСТИВИТЬ *сов. köhn.* rəhmə götürmək.
УМИЛОСТИВИТЬСЯ *сов. köhn.* rəhmə gəlmək.
УМИЛОСТИВЛЯТЬ *несов. köhn.* bax **умилостивить**.
УМИЛОСТИВЛЯТЬСЯ *несов. köhn.* 1. bax **умилостивиться**; 2. rəhmə götürülmək.
УМИЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* 1. köhn. zəriflik, xoşluq, sevimlilik; 2. *тәс.* yaltaqlıq.
УМИЛЬНЫЙ *прил.* 1. zərif, xoş, ürəyəyatın, sevimli; 2. *тәс.* yaltaq.
УМИЛЯТЬ *несов.* bax **умилить**.
УМИЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **умилиться**; 2. rəhmə götürülmək; 3. mütəəssir edilmək.
УМИНАТЬ *несов.* bax **умять**.
УМИНАТЬСЯ *несов.* bax **умяться**.
УМИРАНИЕ *ср мн. нет* 1. ölmə; 2. *тәс.* yox olub getmə, ölüb getmə, sönüb getmə.
УМИРАТЬ *несов.* can vermək; ölmək.
УМИРАТЬСЯ *несов. безл.* дан. ölə bilmək.
УМИРАЮЩИЙ *прич.* ölən, can verən, can üstündə olan.
УМИРЕННЫЙ *прич. köhn.* sakitləşdirilmiş; barışdırılmış.
УМИРИТЬ *сов. köhn.* sakitləşdirmək; barışdırmaq.
УМИРИТЬСЯ *сов. köhn.* sakitləşmək; barışmaq.
УМИРОТВОРЕНИЕ *ср мн. нет* 1. sakitləşdirmə, sakitləşdirilmə, sakitləşmə; barışdırma, barışdırılma, barışma; 2. sakitlik, asayış, dinclik, əmin-amanlıq, sülh.
УМИРОТВОРЕННОСТЬ *ж* sakitlik, dinclik, əmin-amanlıq.
УМИРОТВОРЕННЫЙ *прил.* 1. sakitləşdirilmiş, barışdırılmış; 2. sakit, dinc.
УМИРОТВОРИТЕЛЬ *м* sakitləşdirən; barışdıran.
УМИРОТВОРИТЬ *сов.* sakitləşdirmək; barışdırmaq.
УМИРОТВОРИТЬСЯ *сов.* sakitləşmək; barışmaq.
УМИРОТВОРЯТЬ *несов.* bax **умиротворить**.

УМИРОТВОРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **умиротвориться**; 2. sakitləşdirilmək; barışdırılmaq.
УМИРЯТЬ *несов. köhn.* bax **умирить**.
УМИРЯТЬСЯ *несов. köhn.* 1. bax **умириться**; 2. sakitləşdirilmək; barışdırılmaq.
УМИШКО *м дан.* ağıl, ağılcıq.
УМИЩЕ *м аğıл, böyük ağıл.*
УМНЕНЬКИЙ *дан. умный* söz. kiç. və oxş.
УМНЕТЬ *несов.* ağıllanmaq.
УМНИК *м дан.* 1. ağıllı uşaq, ağıllı adam; 2. *isteh.* əllamə, əllaməlik edən adam.
УМНИЦА 1. *ж* ağıllı qız; 2. *м и ж* çox ağıllı adam.
УМНИЧАНЬЕ *ср* əllaməlik (*etmə*), üqəlaqlıq (*etmə*).
УМНИЧАТЬ *несов. дан.* 1. özünü ağıllı göstərməyə çalışmaq; 2. əllaməlik etmək, istədiyini etmək.
УМНО *нареч.* ağıllı, ağılla; **он поступил умно** o, ağıllı hərəkət etdi.
УМНОЖАТЬ *несов.* bax **умножить**.
УМНОЖАТЬСЯ *несов.* 1. *riyaz.* vurulmaq; 2. çoxaldılmaq, artırılmaq.
УМНОЖЕНИЕ *ср мн. нет* 1. *riyaz.* vurma, vurulma, zərb, zərb etmə; **таблица умножения** vurma cədvəli; 2. çoxaltma, çoxaldılma, çoxalma; artırma, artırılma, artma.
УМНОЖЕННЫЙ *прич.* 1 *riyaz.* vurulmuş; 2. çoxaldılmış, artırılmış.
УМНОЖИТЕЛЬ *м:* **умножитель частоты** (*rad.*) dəyişən cərəyanın tezliyini artıran transformator.
УМНОЖИТЬ *сов.* 1. *riyaz.* vurmaq; 2. çoxaltmaq, artırmaq.
УМНОЖИТЬСЯ *сов.* 1. *riyaz.* bax **умножаться** I-ci mənada; 2. çoxaltmaq, artmaq.
УМНЫЙ *прил.* ağıllı, zəkali; kamalli; **умная голова** ağıllı adam, başlı adam.
УМОЗАКЛЮЧАТЬ *несов.* bax **умозаключить**.
УМОЗАКЛЮЧАТЬСЯ *несов.* nəticə çıxardılmaq.
УМОЗАКЛЮЧЕНИЕ *ср* nəticə, hökm, qərar; **сделать умозаключение** nəticə çıxarmaq; **правильное умозаключение** düzgün nəticə (hökm).
УМОЗАКЛЮЧИТЬ *сов.* nəticə çıxarmaq, nəticəyə gəlmək, fikrə gəlmək (*bir mühakimə nəticəsində*).

УМОЗРЕНИЕ *ср* abstrakt mühakimə.
УМОЗРИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* abstraktlıq, mücərrədlik.
УМОЗРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* abstrakt, mücərrəd; **умозрительные построения** abstrakt mühakimələr (nəzəriyyələr).
УМОИССТУПЛЕНИЕ *ср мн. нет* ağılını itirmə, özündən çıxma.
УМОКАТЬ *несов. дан.* bax **умокнуть**.
УМОКНУТЬ *сов. дан.* islanmaq, canına çəkmək (*rütubəti*).
УМОЛАЧИВАТЬ *несов.* bax **умолотить**.
УМОЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* döyülmək (*taxıl*).
УМОЛИТЬ *сов.* yalvarıb razı etmək, yalvar-yaxarla öldə etmək.
УМОЛК: **без умолку** dayanmadan, durmadan, ara vermədən; **говорить без умолку** ara vermədən danışmaq.
УМОЛКАТЬ *несов.* bax **умолкнуть**.
УМОЛКНУТЬ *сов.* susmaq, səsinə kəsmək, səssiz qalmaq, dinnmək, kirmək.
УМОЛОТ *м мн. нет* *к. т.* döyülmüş taxıl, döyülmüş taxılın miqdarı.
УМОЛОТИТЬ *сов.* *к. т.* döymək (*taxılı*).
УМОЛОТНЫЙ *прил.* *к. т.* çox dənli (*taxıl*), dolğun (*dən*).
УМОЛЧАНИЕ *ср* qəsdən deməmə, qəsdən söyləməmə, gizlətmə, qəsdən susma, üstündən keçmə; **фигура умолчания** 1) bax **умолчание**; 2) deyilməmiş, yarımçıq qalmış söz (fikir).
УМОЛЧАТЬ *сов.* qəsdən deməmək, qəsdən söyləməmək, gizlətmək, ört-basdır etmək, qəsdən susmaq, üstündən keçmək, sükulat keçmək; **умолчать о самом главном** əsl mətləbin üstündən keçmək.
УМОЛЯТЬ *несов.* yalvarmaq, yalvarıb-yaxarmaq.
УМОЛЯЮЩЕ *нареч.* yalvarıncasına; **умоляюще смотреть** yalvarıncasına baxmaq.
УМОЛЯЮЩИЙ *прич.* 1. yalvaran; 2. yalvarıcı, yalvarış ifadə edən; **умоляющий взгляд** yalvarıcı baxış.
УМОНАСТРОЕНИЕ *ср* əhval-ruhiyyə, əhval.
УМОПОМЕЩАТЕЛЬНОСТЬ *ср мн. нет* ağılını itirmə; dəlilik.
УМОПОМРАЧАЮЩИЙ *дан.* bax **умопомрачительный**.
УМОПОМРАЧЕНИЕ *ср мн. нет* köhn. bax **умопомрачение**; **до умопомраче-**

ния son dərəcə, nəhayət dərəcədə, olduqca, fəvqəladə dərəcədə.
УМОПОМРАЧИТЕЛЬНОСТЬ ж. мн. нет fəvqəladəlik.
УМОПОМРАЧИТЕЛЬНЫЙ прил. fəvqəladə, son dərəcə, təsəvvüredilməz, ağlasığmaz dərəcədə; **умопомрачительная скорость** fəvqəladə sürət.
УМОРА ж. дан. çox gülməli, son dərəcə gülməli; **слушать его** — **прямо умора** onun sözlərinə qulaq asanda adam gülməkdən qəşş edir.
УМОРЕНИЕ ср. мн. нет tex. dərinin tük-lərinin qələvilər vasitəsilə yağlı maddələrdən təmizlənməsi.
УМОРЁННЫЙ прич. дан. 1. məhv edilmiş, qırılmış; 2. *təc.* əldən salınmış, üzülmüş, yorulmuş.
УМОРИТЕЛЬНО нареч. çox gülməli, çox məzəli (*təzadə*).
УМОРИТЕЛЬНОСТЬ ж. çox gülünlük, çox məzəlilik.
УМОРИТЕЛЬНЫЙ прил. дан. son dərəcə gülməli, çox gülməli, çox məzəli; **уморительный рассказ** çox gülməli hekayə.
УМОРИТЬСЯ сов. дан. 1. məhv etmək, qırmaq; 2. əldən salmaq, üzmək, çox yorma; 3. *təc.* çox güldürmək, gülməkdən öldürmək.
УМОРИТЬСЯ сов. дан. son dərəcə yorulmaq, əldən düşmək, üzülmək.
УМОСТИТЬ сов. дан. 1. döşəmək, başdan-baş döşəmək; 2. yerləşdirmək.
УМОСТИТЬСЯ сов. дан. yerləşmək, özünə yer etmək.
УМОТАННЫЙ прич. дан. sarınmış.
УМОТАТЬ сов. дан. bax **обмотать**.
УМОТАТЬСЯ сов. дан. bax **обмотаться**.
УМОЩЁННЫЙ прич. дан. 1. döşənmiş, başdan-baş döşənmiş; 2. yerləşdirilmiş.
УМСТВЕННО нареч. əqli, fikri, zehni cəhətdən; **умственно отсталый** əqli (zehni) cəhətdən geri qalmış.
УМСТВЕННОСТЬ ж. дан. 1. məna, ağıllı dəlil; 2. zehni fəaliyyət, təfəkkür qabiliyyəti; 3. ağıl, bəsrət; 4. *kin.* üqəlalıq.
УМСТВЕННЫЙ прил. əqli, zehni, fikri; **умственный труд** əqli (zehni) əmək; **умственная деятельность** əqli fəaliyyət.

УМСТВОВАНИЕ ср. мн. нет üqəlalıq, əlləməlik; üqəlalıq etmə, əlləməlik etmə; mücərrəd mühakimə.
УМСТВОВАТЬ несов. üqəlalıq etmək, əlləməlik etmək; mücərrəd mühakimə yeritmək (yürütmək).
УМУДРЁННОСТЬ ж. мн. нет ağıllılıq, təcrübəlilik, bilicilik.
УМУДРЁННЫЙ прич. ağıllı, təcrübəli, bilici; **умудрённый опытом** çox görmüş, çox təcrübəli, təcrübədən dərs almış.
УМУДРИТЬ сов. ağıllandırmaq, təcrübələndirmək.
УМУДРИТЬСЯ сов. дан. bacarmaq, müvəffəq olmaq, yolunu tapmaq.
УМУДРЯТЬ несов. дан. bax **умудрить**.
УМУДРЯТЬСЯ несов. дан. bax **умудриться**; 2. ağıllandırmaq, təcrübələndirilmək.
УМУЧЁННЫЙ прич. дан. incidilmiş, yorulmuş, əldən salınmış.
УМУЧИВАТЬ несов. bax **умучить**.
УМУЧИВАТЬСЯ несов. 1. bax **умучиться**; 2. incidilmək, əldən salınmaq.
УМУЧИТЬ сов. дан. incitmək, son dərəcə yorma, əldən salmaq.
УМУЧИТЬСЯ сов. дан. incimək, son dərəcə yorulmaq, əldən düşmək.
УМЧАТЬ сов. (sürətlə) aparmaq, götürüb qaçmaq.
УМЧАТЬСЯ сов. 1. sürətlə getmək (*miniklə*), çapıb getmək, sürətlə qaçmaq; 2. *təc.* ötmək, tez gəlib keçmək; **умчались юные годы** gənclik illəri tez ötürüb keçdi.
УМФОРМЕР м. uniformer (*bir gərginlikli daimi cərəyanı başqa gərginlikli daimi cərəyanə çevirən elektrik maşını*).
УМЫВАЛКА ж. дан. bax **умывальня**.
УМЫВАЛЬНИК м. ölüzyuyan.
УМЫВАЛЬНЫЙ прил. yuyunma -i[-l]; **умывальная комната** yuyunma otağı.
УМЫВАЛЬНЯ ж. yuyunma otağı.
УМЫВАНИЕ ср. yuma, əl-üzünü yuma, yuyunma.
УМЫВАТЬ несов. 1. bax **умыть**; 2. bax **омыть** 2-ci mənada.
УМЫВАТЬСЯ несов. 1. bax **умыться**; 2. yuyundurulmaq.
УМЫКАНИЕ ср. etn. qız qaçırtma.
УМЫКАТЬ сов. дан. bax **замыкать**.

УМЫКАТЬ несов. etn. qaçırtmaq, götürüb qaçmaq (*qız*).
УМЫКАТЬСЯ сов. дан. bax **замыкаться**.
УМЫКАТЬСЯ несов. etn. qaçırtmaq, götürüb qaçırtmaq (*qız*).
УМЫСЕЛ м. qəsd, niyyət, qəzəz; **без всякого умысла** qəzəzsiz; **с умыслом** qəsdən, qəzəzlə.
УМЫСЛИТЬ сов. köhn. fikrində olmaq, niyyətində olmaq, qəsdində olmaq, düşünmək.
УМЫТЫЙ прич. 1. əl-üzü yuyulmuş; 2. yuyulmuş.
УМЫТЬ сов. 1. əl-üzünü yumaq (*başqasını*); 2. yumaq; 3. **умыть руки** özünü qırağa çəkmək, qarıştarmaq.
УМЫТЬСЯ сов. əl-üzünü yumaq, yuyunmaq.
УМЫШЛЕННО нареч. qəsdən, bilə-bilə, qəzəzlə.
УМЫШЛЕННОСТЬ ж. мн. нет qəsdlə edilmə, qəzəzlə edilmə, qəsdən olma.
УМЫШЛЕННЫЙ прил. qəsdən (qəsdlə, qəzəzlə) edilen (edilmiş).
УМЫШЛЯТЬ несов. bax **умыслить**.
УМЫШЛЯТЬСЯ несов. qəsdlə (qəzəzlə) edilmək; qəsd edilmək, düşünmək.
УМЯГЧАТЬ несов. bax **умягчить**.
УМЯГЧАТЬСЯ несов. 1. bax **умягчиться**; 2. yumşaldılmaq, yüngülləşdirilmək, zəifləşdirilmək.
УМЯГЧЁННЫЙ прич. yumşaldılmış, yüngülləşdirilmiş, zəifləşdirilmiş.
УМЯГЧИТЬ сов. bax **смягчить**.
УМЯГЧИТЬСЯ сов. bax **смягчиться**.
УМЯКАТЬ несов. bax **умякнуть**.
УМЯКНУТЬ сов. xüs. yumşalmaq.
УМЯТЫЙ прич. 1. tapdalanmış, əzilmiş, yarıxdırılmış; 2. basılmış.
УМЯТЬ сов. 1. tapdalamaq, basıb əzmək, əzmək, yarıxdırmaq; 2. basmaq; **умять траву в мешок** otu kisəyə basmaq.
УМЯТЬСЯ сов. basılmaq, tapdalanmaq, əzilmək; yatmaq, yarıxmaq.
УНАВАЖИВАТЬ несов. bax **унавозить**.
УНАВАЖИВАТЬСЯ несов. k. t. peyinlə gübrələnmək, peyinlənmək.
УНАВОЖЕННЫЙ прич. k. t. peyinlə gübrələnmiş, peyinlənməmiş.
УНАВОЖИВАТЬ несов. bax **унавозить**.
УНАВОЖИВАТЬСЯ несов. peyinlə gübrələnmək, peyinlənmək.

УНАВОЗИТЬ сов. k. t. peyinlə gübrələnmək, peyinlənmək.
УНАСЛЕДОВАННЫЙ прич. irsən alınmış, irsən keçmiş; irsi.
УНАСЛЕДОВАТЬ сов. irsən almaq, varis olmaq.
УНДИНА ж. mif. undina (*orta əsr xurafatında: su parisi*).
УНЕСЁННЫЙ прич. 1. aparılmış, götürülüb aparılmış; 2. *dan.* oğurlanmış.
УНЕСТИ сов. 1. aparmaq, götürüb aparmaq; götürüb getmək, özü ilə aparmaq; 2. *dan.* oğurlamaq.
УНЕСТИСЬ сов. 1. sürətlə getmək, sürətlə qaçmaq; 2. getmək; **мысли унеслись очень далеко** fikrim çox uzaqlara getdi; 3. *təc.* ötmək, keçmək, getmək, keçib getmək, gəlib keçmək, yox olmaq; **годы унеслись** illər gəlib keçdi.
УНЖАНКА ж. unjanka (*kiçik yük gəmisi*).
УНИАТ м. uniат; uniya tərəfdarı (*bax уния*).
УНИАТКА ж. bax **униат**.
УНИАТСКИЙ прил. uniya(t) -i[-l].
УНИВЕРМАГ м. (универсальный магазин) univermaq (*universal mağaza*).
УНИВЕРСАЛ I м. universal (*hər iş bacaran, müxtəlif ixtisasları olan adam*).
УНИВЕРСАЛ II м. astr. geod. universal (*saquli və üfiq bucaqları ölçən alət*).
УНИВЕРСАЛИЗМ м. мн. нет 1. bax **универсальность**; 2. *fəls.* universalizm (*cəmiyyətdə vahid başqa əxlaqi ideyasını irəli sürən nəzəriyyə*).
УНИВЕРСАЛЬНОСТЬ ж. мн. нет 1. universal; 2. hərtərəflilik (*bilik, məlumat cəhətdən*).
УНИВЕРСАЛЬНЫЙ прил. 1. universal; 2. hərtərəfli; 3. **универсальный магазин** universal mağaza.
УНИВЕРСАНТ м. köhn. universitet qurtarmış adam; universitet tələbəsi.
УНИВЕРСАНТКА ж. köhn. universitet qurtarmış qadın (*qız*); universitet talibəsi.
УНИВЕРСИТЕТ м. universitet.
УНИВЕРСИТЕТСКИЙ прил. universitet -i[-l]; **университетское образование** universitet təhsili.
УНИЖАТЬ несов. bax **унизить**.
УНИЖАТЬСЯ несов. 1. bax **унизиться**; 2. alçaldılmaq, hörmətdən salınmaq.

УНИЖЕНИЕ *ср* 1. alçaltma, hörmətdən salma, təhqir etmə; 2. alçalma, hörmətdən düşmə; 3. həqarət, təhqir; **терпеть унижения** təhqir olunmaq; təhqirlərə məruz qalmaq.

УНИЖЕННО нареч. acizənə, həqirənə.

УНИЖЕННОСТЬ *ж* **мн.** *нет* acizlik, məzlumluq, bədbəxtlik, həqirlik, zəlillik.

УНИЖЕННЫЙ 1. *прил.* alçaldılmış, hörmətdən salınmış, təhqir edilmiş; həqir, zəli; 2. *прил.* acizənə; **униженная просьба** acizənə xahiş.

УНИЖЕННЫЙ *прил.* aciz, həqir, məzlum, bədbəxt, zəli, yazıq.

УНИЗАННЫЙ *прил.* düşülmüş.

УНИЗАТЬ *сов.* düzmək.

УНИЗИТЕЛЬНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* təhqiredicilik, alçaldıcılıq, həqarət.

УНИЗИТЕЛЬНЫЙ *прил.* təhqiredici, alçaldıcı, həqarətli.

УНИЗИТЬ *сов.* alçaltmaq, hörmətdən salmaq, təhqir etmək.

УНИЗИТЬСЯ *сов.* alçaltmaq, özünü alçaltmaq.

УНИЗЫВАТЬ *несов.* bax **унизать**.

УНИЗЫВАТЬСЯ *несов.* düşülmək.

УНИК *м* *дан.* bax **уникум**.

УНИКАЛЬНОСТЬ *ж* unikalılıq, nadirlik.

УНИКАЛЬНЫЙ *прил.* unikal, nadir; **уникальное произведение искусства** nadir incəsənət əsəri.

УНИКУМ *м* nadir şey, tək, tayı olmayan şey.

УНИМАТЬ *несов.* bax **унять**.

УНИМАТЬСЯ *несов.* 1. bax **уныться**; 2. sakitləşdirilmək; 3. saxlanılmaq, qabağı alınmaq.

УНИОН *м* ittifaq, birlik, birləşmə.

УНИОНИЗМ *м* **мн.** *нет* unionizm (*бirləşməyə, ittifaqa çalışma*).

УНИСОН *м* **мн.** *нет* 1. *mus.* ahəng, ahəng uyğunluğu; 2. *fiz.* unison (*iki titrəyiş mənbəyində tənliklər bərabərliyi*); 3. **в унисон петь** 1) səs-səse verib oxumaq, birağızdan oxumaq; 2) *мәс.* kor-korənə təqlid etmək, bəli-bəli demək (*başqasına*); **в унисон** yekdil, birgə, bir ahənglə.

УНИСОННЫЙ *прил.* *mus.* unison.

УНИТАЗ *м* unitaz (*ayaqyolu çanağı*).

УНИТАРНЫЙ *прил.* unitar, birləşdirici, vahid (*dövlat*).

УНИФИКАТОР *м* unifikator (*unifikasiya edən*).

УНИФИКАТОРСКИЙ *прил.* unifikator [-i[-i]].

УНИФИКАЦИЯ *ж* unifikasiya (*vahid şəklə sal(in)ma*); **унификация правописания** imla (yazı) qaydalarının unifikasiyası (*vahid şəklə salınması*).

УНИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* unifikasiya edilmiş, vahid şəklə salınmış.

УНИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несев.* unifikasiya etmək, vahid şəklə salmaq.

УНИФИЦИРОВАТЬСЯ *сов. и несев.* 1. unifikasiya olmaq, vahid şəklə düşmək; 2. unifikasiya edilmək, vahid şəklə salınmaq.

УНИФОРМА *ж* *köhn.* uniforma (1. *rəsmi paltar*; 2. *соби́р.* *sirkda*: *eyni cür paltar geymiş manej xidmətçiləri*).

УНИФОРМИСТ *м* *xüs.* uniformist (*sirk meydançası işçisi*).

УНИЧИЖАТЬ *несов.* *köhn.* alçaltmaq, hörmətdən salmaq.

УНИЧИЖАТЬСЯ *несов.* *köhn.* 1. alçaltmaq, özünü alçaltmaq; 2. alçaldılmaq, hörmətdən salınmaq.

УНИЧИЖЕНИЕ *ср* **мн.** *нет* *köhn.* 1. alçaltma, hörmətdən salma; 2. alçalma, özünü alçaltma, hörmətdən düşmə; 3. alçaldılma, hörmətdən salınma.

УНИЧИЖЕННЫЙ *прич.* *köhn.* alçaldılmış, hörmətdən salınmış.

УНИЧИЖИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. alçaldıcı; 2. *gram.* kiçildici; **уничижительный суффикс** kiçildici şəkilçi.

УНИЧИЖИТЬ *сов.* *köhn.* bax **уничижать**.

УНИЧИЖИТЬСЯ *сов.* *köhn.* bax **уничижаться** 1-ci mənada.

УНИЧТОЖАТЬ *несов.* bax **уничтожить**.

УНИЧТОЖАТЬСЯ *несов.* 1. bax **уничтожиться**; 2. məhv edilmək, yox edilmək; 3. ləğv edilmək, aradan qaldırılmaq; 4. *мәс.* *дан.* *zar.* yeyilmək, içilmək; 5. *мәс.* *heçə* çıxarılmaq.

УНИЧТОЖАЮЩИЙ *прич.* 1. məhv edici, öldürücü; **уничтожающий огонь** məhv edici atəş; 2. nifrətli, nifrət ifadə edən; **уничтожающий взгляд** nifrətli baxış.

УНИЧТОЖЕНИЕ *ср* **мн.** *нет* 1. məhv etmək, yox etmək; məhv edilmə, yox edilmə; 2. ləğv etmək, aradan qaldırma; ləğv edilmə, aradan

qaldırılma; 3. *мәс.* *дан.* *zar.* yemək, içmək; yeyilmə, içilmə; 4. *мәс.* *heçə* çıxarma (çıxarılma).

УНИЧТОЖЕННЫЙ *прич.* 1. məhv edilmiş, yox ediliş; 2. ləğv edilmiş, aradan qaldırılmış; 3. *мәс.* *дан.* *zar.* yeyilmiş, içilmiş.

УНИЧТОЖИТЬ *сов.* 1. məhv etmək, yox etmək; 2. ləğv etmək, aradan qaldırmaq; **уничтожить безработицу** işsizliyi aradan qaldırmaq; 3. *мәс.* *дан.* *zar.* yemək, içmək; 4. *мәс.* *тəhqir* etmək, alçaltmaq, *heçə* çıxarmaq.

УНИЧТОЖИТЬСЯ *сов.* məhv olmaq, yox olmaq, aradan qalxmaq, püç olmaq.

УНИЯ *ж* **мн.** *нет* birlik, birləşmə, ittifaq; **политическая уния** siyasi birləşmə (ittifaq).

УНОС I *м* 1. aparma, aparılma; götürüb aparma; götürülüb aparılma; 2. oğurlama, oğurlanma.

УНОС II *м* *xüs.* top qoşqusunda qabaqdakı cüt at.

УНОСИТЬ *несов.* bax **унести**.

УНОСИТЬСЯ *несов.* 1. bax **унестись**; 2. aparılmaq, götürülüb aparılmaq; 3. oğurlanmaq; 4. **уноситься в облака** göylərdə uçmaq, xəyala qapılmaq.

УНОСНОЙ, УНОСНЫЙ *унос* *söz. sif.*

УНТЕР *м* *дан.* *köhn.* bax **унтер-офицер**.

УНТЕР-ОФИЦЕР *м* unter-ofiser (*çar ordu-sunda və xarici ordularda: kiçik zabit*).

УНТЕР-ОФИЦЕРСКИЙ *прил.* unter-ofiser [-i[-i]].

УНТЕР-ОФИЦЕРСТВО *ср* **мн.** *нет* unter-ofiserlik, kiçik zabitlik, kiçik zabit rütbəsi.

УНТЕРСКИЙ *прил.* *köhn.* *дан.* *unter* [-i[-i]].

УНТЕРТОН *м* *mus., fiz.* underton (*əsas səs tonundan alçaq olan əlavə ton*).

УНТЫ *мн.* (*ед. унта ж*) unta (*maral, qoyun və s. dərisindən uzunboğaz isti çəkmə*)

УНЦИЯ *ж* unsiya (1. 29,86 *grama* bərabər *köhnə aptek ölçüsü*; 2. *metr sistemi tətbiq edilmədən qabaq işlənən müxtəlif çəki vahidlərinin adı*; 3. *qədim İspaniyada qızıl pul*; 4. *tar. qədim Romada çəki vahidi*).

УНЫВАТЬ *несов.* ruhdan düşmək, məyus olmaq, ümitsiz olmaq.

УНЫВНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* *köhn.* həzinlik, qəmginlik; hüzn (lülük), kədər (lilük).

УНЫВНЫЙ *прил.* *köhn.* həzin, qəmgin, məyus, kədərli.

УНЫЛИО *нареч.* məyus-məyus, qəmgin-qəmgin, həzin-həzin; məyus, qəmgin, həzin.

УНЫЛЮСТЬ *ж* **мн.** *нет* məyusluq, qəmginlik, həzinlik; hüzn (lülük), kədər (lilük).

УНЫЛЫЙ *прил.* məyus, qəmgin, kədərli, həzin, hüznü.

УНЫНИЕ *ср* **мн.** *нет* ümitsizlik, məyusluq; ruhdan düşmək; qəm, kədər, hüzn, qüssə; **впасть в уныние** ruhdan düşmək, məyus olmaq, ümitsizliyə qarılmaq.

УНЫРИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **унырнуть**.

УНЫРНУТЬ *сов.* *дан.* baş vurmaq, cummaq, dalmaq (*suya*).

УНЫТЬ *сов.* *дан.* bax **унывать**.

УНЫХАТЬ *сов.* iylə tapmaq, iylə müəyyən etmək.

УНЫТЫЙ *прич.* 1. sakitləşdirilmiş, susdurulmuş; 2. saxlanmış, dayandırılmış, qabağı alınmış.

УНЫТЬ *сов.* 1. sakitləşdirmək, susdurmaq; **унять детей** uşaqları sakitləşdirmək. 2. *дан.* saxlamaq, kəsmək, dayandırmaq, qabağını almaq, tərgitmək; **унять кровотечение** qanı kəsmək; 3. *мәс.* yatırtmaq, toxtatmaq; **унять волнение** həyəcanı yatırtmaq.

УНЫТЬСЯ *сов.* 1. sakitləşmək, susmaq; 2. özünü saxlamaq, dayanmaq; 3. kəsilmək, dayanmaq, keçmək, yatmaq, soyumaq; **боль унялась** ağrı kəsdi; **буря унялась** tufan yatdı; **гнев унялся** hirsı soyudu.

УПАВШИЙ *прич.* 1. düşmüş, tökülmüş; 2. yıxılmış; 3. enmiş, azalmış, aşağı düşmüş; 4. *мәс.* zəifləmiş, zəif (*sas*).

УПАД: **до упаду** əldən düşənə qədər, nəfəsi kəsilənə qədər.

УПАДАТЬ *несов.* *köhn.* bax **падать**.

УПАДОК *м* **мн.** *нет* 1. düşkünlük; tənəzzül; **прийти (приходить) в упадок** tənəzzül etmək; 2. zəiflik, zəifləmə.

УПАДОЧНИК *м* 1. ictimai həyatda, elmde, incəsənətdə düşkünlük dövrünü ifadə edən (şəxs, əsər və s.); 2. tez ruhdan düşən adam.

УПАДОЧНИЧЕСКИЙ *прил.* düşkünlük dövrünü (ehval-ruhiyyesini) ifadə edən; **упадочническая литература** düşkünlük dövrü ədəbiyyatı.

УПАДОЧНИЧЕСТВО *ср мн. нет* ruh düş-künlüyü, ümitsizlik.

УПАДОЧНОСТЬ *ж мн. нет* düşkünlük, durgunluq, ümitsizlik.

УПАДОЧНЫЙ *прил.* düşkünlük ifadə edən, düşkün, durgun; **упадочное настроение** ruh düşkünlüyü, düşkün əhval-ruhiyyə.

УПАИВАТЬ I *несов. дан. xüs. бax* upaять.

УПАИВАТЬ II *несов. бax* упоить.

УПАИВАТЬСЯ I *несов. дан. xüs. lehimlən-mək (hər yeri, hər tərəfi).*

УПАИВАТЬСЯ II *несов. дан. doyunca içir-dilmək, keflənənə qədər içirdilmək, içir-dilib kefləndirilmək.*

УПАЙКА *ж дан. xüs. lehimləmə, lehim-lənmə (hər tərəfi).*

УПАКОВАННЫЙ *прич.* qablaşdırılmış, yığ-ğılıb bağlanmış.

УПАКОВАТЬ *сов.* qablaşdırmaq, yığib bağ-lamaq; qablaşdırmaq, qablaşdırmaq.

УПАКОВАТЬСЯ *сов.* 1. yığışmaq, şeylərini yığışdırmaq (yığışdırıb bağlamaq, qablaş-dırmaq); 2. yerləşmək, sığmaq, tutmaq; **в чемодан упаковались все вещи** bütün şeylər çamadanı yerləşdi.

УПАКОВКА *ж мн. нет* 1. qablaşdırma, yığma, yığib bağlama; qablaşdırılma, yığ-ılma, yığılıb bağlanma; 2. sarğı materialı, qablaşdırma materialı, qab; **прочная упаковка** möhkəm qab.

УПАКОВОЧНЫЙ 1. *прил.* qablaşdırma-i[-i]; **упаковочный отдел** qablaşdırma şöbəsi; 2. *в знач. суц.* **упаковочная** *ж* mal qablaşdırılan yer.

УПАКОВЩИК *м* qablaşdırıcı, mal qablaş-dıran, mal bağlayan (işçi).

УПАКОВЩИЦА *ж* бax **упаковщик.**

УПАКОВЫВАНИЕ *ср* qablaşdır(ıl)ma.

УПАКОВЫВАТЬ *несов. бax* упаковать.

УПАКОВЫВАТЬСЯ *несов. 1. бax* упаков-ваться; 2. qablaşdırılmaq, bağlanmaq.

УПАЛЗЫВАТЬ *несов. бax* уползать.

УПАЛЫЙ, УПАЛЫЙ *прил. 1. köhn. дан. da-ğınq, düşkün, tənəzzülə uğramış; 2. düş-müş; 3. овч. gizlənmiş (heyvan, quş).*

УПАРЕННЫЙ *прич. xüs. 1. buğa verilmiş, buğa yumşaldılmış, buğa bişirilmiş; 2. həcmi (çəkisi) azaldılmaq, qatılşdırılmış.*

УПАРИВАТЬ *несов. бax* упарить.

УПАРИВАТЬСЯ *несов. 1. бax* упариться; 2. buğa verilmək, buğa yumşaldılmaq, buğa bişirilmək.

УПАРИТЬ *сов. 1. xüs. buğa vermək, buğa yumşaltmaq; buğa bişirmək; 2. həcmi azaltmaq, qatılşdırmaq; 3. дан. yorub tər-lətmək, öldən salmaq (atı).*

УПАРИТЬСЯ *сов. 1. buğa bişmək; buğa yumşaltmaq; 2. həcmi azaltmaq, qatılşmaq (maye, məhlul); 3. дан. yorulub tər-lətmək, yorulub öldən düşmək.*

УПАРКА *ж xüs. buğa vermə, buğa yum-şaltma, buğa bişirmə.*

УПАРХИВАТЬ *несов. бax* упорхнуть.

УПАСЕННЫЙ *прич. дан. xilas edilmiş, mü-hafizə edilmiş, saxlanmış, qorunub sax-lanmış.*

УПАСТИ *сов. дан. xilas etmək, qurtarmaq, mühafizə etmək, saxlamaq, qoruyub sax-lamaq; 0 упаси Бог; Боже упаси* Allah elə-məsin, Allah göstərməsin.

УПАСТИСЯ *сов. дан. xilas olmaq, canını qurtarmaq, özünü qurtarmaq.*

УПАСТЬ *сов. 1. yıxılmaq; 2. düşmək, tökül-mək; 3. azaltmaq, enmək, (aşağı) düşmək;*

уровень воды в реке упал çayda suyun səviyyəsi azaldı (aşağı düşdü); **темпера-тура упала** hərarət düşdü; **цены упали** qiymətlər aşağı düşdü; 3. tənəzzül etmək, zəifləmək; 0 **сердце упало** ürəyi(m) düşdü (qorqudu); **упасть в обморок** ürəyi get-mək, qəşş etmək; **упасть духом** ruhdan düşmək; **упасть в ноги кому köhn. aya-ğına düşmək, yalvarmaq, dil açmaq; упасть с неба на землю** göydən yerə enmək (xəyalpərəstlikdən əl çəkmək); **упала за-веса** üstü açıldı, aşkara çıxdı; (словно, точно) **пелена (с глаз) упала** elə bil göz-lərim açıldı; **как (как будто, точно) с неба упал** elə bil göydən düşüb; **яблоку негде упасть** бax **яблоку.**

УПАЯННЫЙ *прич. дан. xüs. lehimlənmiş, hər tərəfi lehimlənmiş.*

УПАЯТЬ *сов. дан. xüs. lehimləmək, hər tər-əfini lehimləmək.*

УПЕК *м мн. нет xüs. 1. bişim, bişmə key-fiyyəti; в хлебе упек хорош* çörəyin bi-şimi yaxşıdır; 2. bişmə nəticəsində azalma, çəkisi əksilmə (xəmirin).

УПЕКАТЬ I *несов. бax* упечь I.

УПЕКАТЬ II *несов. бax* упечь II.

УПЕКАТЬСЯ *несов. xüs. 1. бax* упечься; 2. bişirilmək, lazımcına bişirilmək.

УПЕЛЕНАТЬ *сов. дан. (qalın bürüyərək) bələmək.*

УПЕЛЕНУТЫЙ *прич. дан. (qalın) bələnmış, (qalın) bələkli.*

УПЕЛЭНЫВАТЬ *несов. дан. бax* упеленать.

УПЕРЕДИТЬ *сов. дан. qabaqlamaq, ötmək, keçmək.*

УПЕРЕДИТЬСЯ *сов. дан. vaxtından qabaq gəlmək, vaxtından tez gəlmək.*

УПЕРЕЖАТЬ *несов. дан. бax* опередить.

УПЕРЕЖАТЬСЯ *несов. дан. 1. бax* опере-диться; 2. qabaqlamaq, keçilmək, geridə buraxılmaq.

УПЕРЕЖЕННЫЙ *прич. дан. qabaqlanmış; ötürmüş, keçilmiş, geridə buraxılmış.*

УПЕРЕТЬ I *сов. дан. 1. dirəmək, dayamaq; упереть бревно в стену* şalbanı divara dirəmək; 2. dikmək (gözlərini, baxışlarını).

УПЕРЕТЬ II *сов. дан. oğurlamaq, çırpışdır-maq; упёрли книгу* kitabı çırpışdırdılar (oğurladılar).

УПЕРЕТЬСЯ *сов. 1. dirənmək, söykənmək; dirəmək, dayamaq; упереться ногами в землю* ayaqlarını yerə dirəmək; 2. dikil-mək (gözlər, baxışlar); 3. rast gəlmək, toq-quşmaq, qarşılaşmaq (manea ilə); 4. məc. inad etmək, təslilik etmək, təsliliyi tutmaq, dediyinin üstündə durmaq; 0 **упёрся как бык (баран)** təsliliyi tutub.

УПЕРТЫЙ I *прич. дан. dirənmiş, dayanmış.*

УПЕРТЫЙ II *прич. дан. oğurlanmış, çırpış-dırılmış.*

УПЕСТРЭННЫЙ *прич. дан. alabəzək edil-miş, əlvənləşdirilmiş, alabəzək, əlvən, rəngbəzək, ala-bula.*

УПЕСТРИТЬ *сов. дан. alabəzək etmək, əlvənləşdirmaq, rəngbəzək etmək, ala-bula etmək.*

УПЕСТРИТЬСЯ *несов. дан. бax* упестрить.

УПЕЧАТАННЫЙ *прич. дан. yerləşdirilmiş (çap edilən mətn).*

УПЕЧАТАТЬ *сов. дан. yerləşdirmək (çap edilən mətn).*

УПЕЧАТАТЬСЯ *сов. дан. yerləşmək, sığ-maq (çap edilən mətn).*

УПЕЧАТЫВАТЬ *несов. дан. бax* упечатать.

УПЕЧАТЫВАТЬСЯ *несов. дан. 1. бax* упе-чататься; 2. yerləşdirilmək, sığışdırılmaq (çap edilən mətn).

УПЕЧЕННЫЙ I *прич. bişirilmiş, lazımcına bişirilmiş.*

УПЕЧЕННЫЙ II *прич. дан. zar. göndəril-miş, sürgün edilmiş, sürülmüş (zorla).*

УПЕЧЬ I *сов. xüs. bişirmək, lazımcına bi-şirmək.*

УПЕЧЬ II *сов. дан. göndərmək, sürgün et-mək, sürmək (zorla).*

УПЕЧЬСЯ *сов. 1. xüs. yaxşı bişirmək, lazı-mınca bişirmək; 2. bişirməkdən azaltmaq, biş-məkdən əksilmək (xəmir).*

УПИВАТЬСЯ *несов. бax* упиться.

УПИРАТЬ *несов. 1. бax* упереть I; 2. məc. дан. təkid etmək, israr etmək; bəhanə gə-tirmək, bəhanə etmək, səbəb göstərmək; **он упирает на то, что у него нет вре-мени** o, vaxtı olmadığını bəhanə gətirir.

УПИРАТЬСЯ *несов. 1. бax* упереться; 2. maneəyə rast gəlmək; **разрешение это-го вопроса упирается в отсутствие сред-ств** bu məsələnin həllinə vəsaitin olmaması mane olur; 0 **упираться руками и ногами** təslilik etmək, inad etmək, müqavimət gös-tərmək.

УПИСАННЫЙ I *прич. дан. yerləşdirilmiş, sığışdırılmış (yazı).*

УПИСАННЫЙ II *прич. дан. yeyilmiş, aşı-rılmış.*

УПИСАТЬ I *сов. дан. yerləşdirmək, sığış-dırmaq (yazını).*

УПИСАТЬ II *сов. дан. yemək; уписал весь пирог bütün piroqu yedi.*

УПИСАТЬСЯ *сов. дан. yerləşmək, sığmaq (yazı).*

УПИСЫВАТЬ I *несов. дан. бax* уписать I.

УПИСЫВАТЬ II *несов. дан. бax* уписать II.

УПИСЫВАТЬСЯ *несов. дан. 1. бax* уни-саться; 2. yerləşdirilmək, sığışdırılmaq (yazı).

УПИТАННОСТЬ *ж мн. нет* köklük, kök-lük dərəcəsi, dolğunluq.

УПИТАННЫЙ *прил. kök, dolğun; sağlam.*

УПИТАТЬ *сов. kökəltmək, yedirdib kökəlt-mək, bəsləyib kökəltmək.*

УПИТЫВАТЬ *несов.* bax **упитать**.
УПИТЫВАТЬСЯ *несов.* kökəldilmək, yedirilib kökəldilmək.
УПИТЬСЯ *сов.* 1. doyunca içmək, içib keflənmək; 2. *тас.* həzz almaq, nəşə almaq, nəşələnmək, zövq almaq, ləzzət aparmaq; **упиться музыкой** musiqini dinləyib həzz almaq.
УПИХАННЫЙ *прич.* *дан.* dürtülmüş, soxulmuş.
УПИХАТЬ *сов.* *дан.* dürtmək, soxmaq.
УПИХИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **упихать**.
УПИХИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* dürtülmək, soxulmaq.
УПИХНУТЫЙ *прич.* *дан.* bax **упиханный**.
УПИХНУТЬ *сов.* *дан.* bax **упихать**.
УПИЧКАТЬ *сов.* *дан.* güclü yedirtmək, tıxdırmaq.
УПЛАСТАННЫЙ *прич.* *хüs.* döşənmiş.
УПЛАСТАТЬ *сов.* *хüs.* döşəmək, lay-lay (qat-qat) döşəmək.
УПЛАСТЫВАТЬ *несов.* *хüs.* bax **упластать**.
УПЛАСТЫВАТЬСЯ *несов.* *хüs.* döşənmək, lay-lay (qat-qat) döşənmək.
УПЛАТА *ж* *мн.* *нет* ödəmə, ödənmə, ödənilmə, ödəniş; vermə, verilmə.
УПЛАТИТЬ *сов.* ödəmək, vermək.
УПЛАТНЫЙ *прил.* ödəniş -[i-]; **уплатный талон** ödəniş talonu.
УПЛАЧЕННЫЙ *прич.* ödənməmiş, ödənilmiş, verilmiş.
УПЛАЧИВАТЬ *несов.* bax **уплатить**.
УПЛАЧИВАТЬСЯ *несов.* ödənilmək, verilmək.
УПЛЕСТИ *сов.* *дан.* hörmək (*six, möhkəm*).
УПЛЕСТИ *II* *сов.* *дан.* bax **уплетать II**.
УПЛЕСТИСЬ *сов.* *дан.* getmək, yavaş-yavaş getmək.
УПЛЕТАТЬ I *несов.* *дан.* bax **уплести**.
УПЛЕТАТЬ II *несов.* *дан.* *zar.* yemək, aşırmaq, ötürmək.
УПЛЕТАТЬСЯ I *несов.* *дан.* bax **уплестись**.
УПЛЕТАТЬСЯ II *несов.* *дан.* hörlülmək (*six, möhkəm*).
УПЛЕТАТЬСЯ III *несов.* *дан.* *zar.* yeyilmək, aşırılmaq, ötürülmək.
УПЛЕТЕННЫЙ *прич.* *дан.* hörlülmüş, bəzədilmiş.
УПЛОТНЕНИЕ *ср* 1. sıxlaşdırma, sıxlaşdırılma, sıxlaşma; 2. *tib.* bərkiməmiş yer,

kobudlaşmış yer (*bədəndə*); 3. *tib.* bərkiməmiş, bərkimə; **уплотнение ткани** toxumanın bərkiməsi.
УПЛОТНЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* sıxlıq.
УПЛОТНЕННЫЙ *прич.* 1. sıxlaşdırılmış; 2. bərkəşdirilmiş; 3. *six*.
УПЛОТНИТЕЛЬ *м* *тек.* sıxlaşdırıcı, bərkidici (*апарат, cihaz*).
УПЛОТНИТЬ *сов.* 1. sıxlaşdırmaq; 2. bərkəşdirmək.
УПЛОТНЯТЬСЯ *сов.* 1. sıxlaşmaq; 2. bərkimək, bərkəşmək.
УПЛОТНЯТЬ *несов.* bax **уплотнить**.
УПЛОТНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **уплотниться**; 2. sıxlaşdırılmaq; 3. bərkəşdirilmək.
УПЛОЩЕННЫЙ *прич.* bax **уплаченный**.
УПЛОЩЕННЫЙ *прич.* yastılanmış.
УПЛЫВАТЬ *несов.* bax **уплыть**.
УПЛЫТЬ *сов.* 1. üzüb getmək, üzüb uzaqlaşmaq, üzə-üzə getmək (uzaqlaşmaq); 2. *тас.* *дан.* gözdən itmək; 3. *тас.* *дан.* ötmək, keçmək, ötüb keçmək; **уплыл ещё год** bir il daha keçdi (getdi, ötdü); 4. *тас.* *дан.* sərf olunmaq, xərcələnmək, yox olmaq.
УПОВАНИЕ *ср* *кöhn.* ümid, təvəkkül.
УПОВАТЬ *несов.* *кöhn.* ümid bağlamaq, bel bağlamaq, təvəkkül etmək.
УПОДОБИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *кöhn.* təşbihi, məcazi.
УПОДОБИТЬ *сов.* oxşatmaq, bənzətmək.
УПОДОБИТЬСЯ *сов.* oxşamaq, bənzəmək.
УПОДОБЛЕНИЕ *ср* 1. oxşatma, bənzətmə, oxşama, bənzəmə; oxşadılma, bənzədilmə; 2. təmsil, təşbih.
УПОДОБЛЕННЫЙ *прич.* oxşadılmış, bənzədilmiş.
УПОДОБЛЯТЬ *несов.* bax **уподобить**.
УПОДОБЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **уподобиться**; 2. oxşadılmaq, bənzədilmək.
УПОЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* həzz, nəşə, zövq, ləzzət, kef, səfa; vəcd, həyəcan, şövq.
УПОЕННЫЙ *прил.* məst olmuş, bihuş olmuş; nəşələnməmiş, vəcdə gəlmiş, həyəcanlanmış, xumar olmuş.
УПОИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* valehedicilik, məstedicilik, nəşələndiricilik; gözəllik, qəşənglik.
УПОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* valehedici, məstedici, həzzverici, nəşəli, nəşəverici, nəşə-

ləndirici, səfəli, ruhu oxşayan; son dərəcə gözəl, çox qəşəng.
УПОИТЬ *сов.* məst etmək, valeh etmək, nəşələndirmək, vəcdə gətirmək, həyəcanlandırmək, ruhu oxşamaq.
УПОКОЕВАТЬ *несов.* *кöhn.* bax **упокоить**.
УПОКОЕВАТЬСЯ *несов.* *кöhn.* 1. bax **упокоиться**; 2. rahat edilmək, rahatlandırılmaq.
УПОКОЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *кöhn.* 1. rahat etmə (edilmə), rahatlandır(ıl)ma; əbədi istirahət (*ölüm*); 2. rahat olma, rahatlanma, rahatlıq.
УПОКОЕННЫЙ *прич.* *кöhn.* rahatlandırılmış, rahat edilmiş.
УПОКОИТЬ *сов.* *кöhn.* rahatlandırmaq, rahat etmək.
УПОКОИТЬСЯ *сов.* *кöhn.* 1. rahatlanmaq, rahat olmaq; 2. əbədi rahatlıq tapmaq, rahat yatmaq (*ölmüş adam haqqında*).
УПОКОЙ *м:* **начать за здравие, а кончить за упокой** (*кöhn.*) yaxşı başlayıb, axırını pis qurtarmaq; rəhmətlə başlayıb, lənətlə qurtarmaq.
УПОЛЗАТЬ *несов.* bax **уползти**.
УПОЛЗТИ *сов.* sürünərək getmək.
УПОЛНОМОЧЕННЫЙ 1. *прич.* vəkil edilmiş; 2. *в знач. сущ.* **уполномоченный** *м.* **уполномоченная** *ж* müvəkkil.
УПОЛНОМОЧИВАТЬ *несов.* bax **уполномочить**.
УПОЛНОМОЧИВАТЬСЯ *несов.* vəkil edilmək.
УПОЛНОМОЧЕНИЕ *ср:* **по уполномочию** (*кого-чего*)... vəkaləti üzrə, ...tapşırığı üzrə.
УПОЛНОМОЧИТЬ *сов.* vəkil etmək, vəkalət vermək, səlahiyyət vermək.
УПОДОБНИК *м* *таб.* çömçə.
УПОМИНАНИЕ *ср* 1. yada salma, xatırlatma; yada salınma, xatırladılma; 2. adını çəkmə, anma; adı çəkilmə, anılma; 3. söz, işarə.
УПОМИНАТЬ *несов.* bax **упоминать**.
УПОМИНАТЬСЯ *несов.* yada salınmaq, xatırladılmaq, anılmaq; adı çəkilmək, deyilmək, söylənmək.
УПОМНЕННЫЙ *прич.* *дан.* yadda saxlanmış.
УПОМНИТЬ *сов.* *дан.* yadda saxlamaq; xatırlamaq.

УПОМНИТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. yadda saxlanılmaq, yaddaş(lar)dan, xatirələrdən silinməmək; 2. yada düşmək.
УПОМЯНУТЫЙ *прич.* *дан.* adı çəkilən, göstərilən, anılan; **упомянутые выше лица** yuxarıda adları çəkilən şəxslər; 2. qeyd edilən.
УПОМЯНУТЬ *сов.* 1. qeyd etmək, demək, xatırlatmaq; 2. adını çəkmək, anmaq.
УПОР *м* 1. söykəmə, dayama, dirəmə; söykənmə, dayanma, dirənmə; 2. dayaq, dirək; tir; 0 **в упор** (**выстрелить**) yaxından (*dirəyib*) atmaq; **смотреть в упор** gözlərini dirəyib baxmaq, gözlərini dirəmək; **делать упор** (*на кого, что-л., над кем-чем*) xüsusi olaraq qeyd etmək, diqqəti cəlb etmək, nəzəri cəlb etmək, xüsusi əhəmiyyət vermək; istinad etmək, **в упор** (**столкнуться, подойти, встретиться**) üzbəüz (*gəlmək, rastlaşmaq*); **в упор** (**спросить, сказать**) açıq, düz-düzünə (*soruşmaq, danışmaq*).
УПОРНЫЙ *прил.* *дан.* bax **упорный I** 1-ci mənada.
УПОРНО *нареч.* inadla; **упорно бороться** inadla mübarizə etmək (aparmaq).
УПОРНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. möhkəmlik, əyləməlik, inadçılıq; inad; 2. davamlılıq, sürəkliklik.
УПОРНЫЙ I *прил.* 1. inad, inadlı, inadkar, inadçı; **упорный человек** inad(cı) adam; **упорная борьба** inadlı mübarizə; 2. daimi, sürəkli, arasıksizləşmə, keçməyən, gərgin; **упорный кашель** keçməyən (dayanmayan) öskürək.
УПОРНЫЙ II *прил.* dayaq -[i-]; **упорная точка** dayaq nöqtəsi.
УПОРСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. inad, səbat, mətanət; **выказать упорство в борьбе** mübarizədə səbat göstərmək; 2. inad(cılıq), inadkarlıq, tərslik, kəclik.
УПОРСТВОВАТЬ *несов.* 1. inad göstərmək, səbat göstərmək, mətanət göstərmək, sözündən dönməmək, ...üstündə möhkəm durmaq; **упорствовать в своих требованиях** tələb(lər)ində israr etmək; 2. davam etmək, səngiməmək, azalmamaq; **мороз упорствует** şaxta bütün şiddəti ilə davam edir.

УПОРХНУТЬ сов. uçub getmək, pırıldayıb getmək.

УПОРЯДОЧЕНИЕ ср. мн. нет qaydaya salma (salınma), yoluna qoyma (qoyulma), nizama salma (salınma).

УПОРЯДОЧЕННЫЙ прич. qaydaya salınmış, yoluna qoyulmuş, nizama salınmış, sahmana salınmış.

УПОРЯДОЧИВАТЬ несов. бax упорядочить.

УПОРЯДОЧИВАТЬСЯ несов. 1. бax упорядочиться; **2.** qaydaya salınmaq, yoluna qoyulmaq, nizama salınmaq, sahmana salınmaq.

УПОРЯДОЧИТЬ сов. qaydaya salmaq, yoluna qoymaq, nizama salmaq, sahmanlamaq.

УПОРЯДОЧИТЬСЯ сов. qaydaya düşmək, yoluna düşmək, nizama düşmək, sahmanlanmaq, düzəlmək.

УПОТЁТЬ сов. дан. bərk tərlemək, tər basmaq.

УПОТРЕБИТЕЛЬНОСТЬ ж. мн. нет ...işlənmə dərəcəsi; **установить употребительность отдельных слов у различных писателей** müxtəlif yazıçıların ayrı-ayrı sözləri nə dərəcədə işlətdiklərini müəyyən etmək.

УПОТРЕБИТЕЛЬНЫЙ прил. adi, çox işlənən; **употребительный способ** çox işlənən üsul.

УПОТРЕБИТЬ сов. işlətmək, sərf etmək, istəmal etmək, tətbiq etmək, istifadə etmək; **употребить свободное время для чтения** boş vaxtını mütləqiyyə sərf etmək; **употребить с пользой səmərəli istifadə etmək; употребить непонятные слова** başa düşülməyən sözlər işlətmək; **о употребить во зло** ...zərərinə işlətmək, pis niyyətlə istifadə etmək.

УПОТРЕБИТЬСЯ сов. işlənmək, sərf edilmək, tətbiq edilmək, istifadə edilmək.

УПОТРЕБЛЕНИЕ ср. мн. нет 1. işlətmə, işlədilmə; sərf etmə (edilmə); istəmal etmə (edilmə), istifadə etmə (edilmə); **2.** tətbiq etmə (edilmə); **3.** istifadə, tətbiq, istəmal; **способ употребления** tətbiq (istəmal) üsulu; **выйти из употребления** istəmal-dan çıxmaq (daha işlənməmək).

УПОТРЕБЛЁННЫЙ прич. işlədilmiş, sərf edilmiş, istifadə edilmiş.

УПОТРЕБЛЯТЬ несов. бax употребить.

УПОТРЕБЛЯТЬСЯ несов. işlədilmək, sərf edilmək, istəmal edilmək, istifadə edilmək, tətbiq edilmək.

УПОТЧЕВАТЬ сов. дан. qonaq etmək, doyuncə yedir(t)mək, həddindən artıq yedir(t)mək.

УПРАВА ж. дан. 1. qanun, ədalət; **2. инq. əv.** uprava, idarə, divanxana; **городская управа** şəhər idarəsi; **земская управа** zemstvo idarəsi.

УПРАВДЁЛ, УПРАВДЕЛАМИ м. нескл. (управляющий делами) işlər müdiri.

УПРАВДОМ м. (управляющий домами) evlər idarəsinin müdiri.

УПРАВЕЦ м. инq. əv. дан. uprava xidmətçisi (бax управа 2-ci mənada).

УПРАВИТЕЛЬ м. көhn. təsərrüfatı idarə edən, dolandırان; təsərrüfata baxan, təsərrüfat müdiri.

УПРАВИТЕЛЬНИЦА ж. көhn. бax управитель.

УПРАВИТЕЛЬСКИЙ прил. көhn. təsərrüfat müdiri -i[-i].

УПРАВИТЬ сов. бax управлять.

УПРАВЬСЯ сов. дан. 1. (iş) görüb tarmaq; **2.** öhdəsindən gəlmək, bacarmaq; **с ним не управился** onun öhdəsindən gəlmək olmur, onunla bacarmaq olmur.

УПРАВЛЕНИЕ ср. 1. idarə etmə (edilmə), dolandırma, rəhbərlik etmə (edilmə); **управление государством** dövləti idarə etmə; **2. (müxtəlif mənalarda)** idarə; **Центральное Статистическое Управление** Mərkəzi Statistika İdarəsi; **3. tex.** idarə mexanizmi (maşınlar və s.); **4. gram.** idarə; **о терять управление** idarə oluna bilməmək, idarəyə tələ olmamaq, idarə imkanını (qabiliyyətini) itirmək (təyyarə, mərmi və s. haqqında).

УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ прил. idarə; **управленческие расходы** idarə xərcləri, idarə məsərifə.

УПРАВЛЯЕМОСТЬ ж. мн. нет xüs. idarə oluna bilmə (gəminin, maşının sükana tələ olma xassəsi).

УПРАВЛЯЕМЫЙ прич. idarə olunan, idarə oluna bilən.

УПРАВЛЯТЬ несов. 1. (müxtəlif mənalarda) idarə etmək; **2.** rəhbərlik etmək, dolandırmaq.

УПРАВЛЯТЬСЯ несов. 1. бax управиться; **2.** idarə olunmaq; **станок управляется автоматически** dəzgah avtomatik idarə olunur.

УПРАВЛЯЮЩИЙ 1. прич. idarə edən, dolandırان, rəhbərlik edən; **2. в знач. суц.** müdir, idarə başçısı; **управляющий делами** işlər müdiri.

УПРАВСКИЙ прил. инq. əv. uprava (idarə) -i[-i].

УПРАЖНЕНИЕ ср. 1. məşq, çalışma; təmrin; **2.** məşq etmə, öyrənmə; təlim; **3.** məşğələ; **4.** tapşırıq.

УПРАЖНЯТЬ несов. məşq etdirmək, çalışdırmaq, öyrətmək, alışdırmaq, inkişaf etdirmək; **упражнять память** məşqlə hafizəsini yaxşılaşdırmaq; **упражнять мускулы** özəllələrini inkişaf etdirmək.

УПРАЖНЯТЬСЯ несов. 1. məşq etmək, öyrənmək, öyrəşmək, alışmaq; **2. көhn.** məşğul olmaq.

УПРАЗДНЕНИЕ ср. мн. нет ləğv, ləğv etmə, ləğv edilmə; aradan qaldırma, aradan qaldırılma.

УПРАЗДНЁННЫЙ прич. ləğv edilmiş, aradan qaldırılmış.

УПРАЗДНИТЬ сов. ləğv etmək; aradan qaldırmaq, yox etmək.

УПРАЗДНИТЬСЯ сов. ləğv olmaq, aradan qalxmaq, yox olmaq.

УПРАЗДНЯТЬ несов. бax упразднить.

УПРАЗДНЯТЬСЯ несов. 1. бax упраздниться; **2.** ləğv edilmək, aradan qaldırılmaq, yox edilmək.

УПРАШИВАНИЕ ср. yalvarıb yola gətirmə, razı salma.

УПРАШИВАТЬ несов. бax упросить.

УПРЕВАТЬ несов. көhn. бax упредить.

УПРЕДИТЬ сов. көhn. qabaqlamaq.

УПРЕЖДАТЬ несов. көhn. бax упредить.

УПРЕЖДАТЬСЯ несов. көhn. qabaqlanmaq.

УПРЕЖДЁННЫЙ прич. көhn. qabaqlanmış.

УПРЁК м. danlaq, məzəmmət, sərzəniş, qınama, tənə, sərki; **горький упрёк** acı tənə; **дружеский упрёк** dostcasına qınama; **о бросить упрёк кому** tənə etmək, dan-

lamaq, sərki vurmaq; **ставить в упрёк кому, что** günahlandırmaq; **не в упрёк кому (будь сказано)** məzəmmət etmə-yərək, qınamaıaraq; **без упрёка көhn.** qüsursuz, namusla; **рыцарь без страха и упрёка** бax рыцарь.

УПРЕКАТЬ несов. бax упрекнуть.

УПРЕКНУТЬ сов. danlamaq, məzəmmət etmək, təqsirləndirmək, qınamaq, sərzəniş etmək, başına qaxmaq.

УПРЁЛЫЙ прил. дан. bişmiş, vamlə bişmiş.

УПРЕССОВАТЬ сов. presləmək, sıxmaq (məngənədə).

УПРЕССОВАТЬСЯ сов. preslənmək, sıxılmaq (məngənə altında).

УПРЕССОВЫВАТЬ несов. бax упрессовать.

УПРЕССОВЫВАТЬСЯ несов. бax упрессоваться.

УПРЁТЬ сов. дан. 1. bişmək, vamlə bişmək; **2.** tərlemək, tərə batmaq.

УПРОСИТЬ сов. yalvarıb yola gətirmək, razı etmək.

УПРОСТИТЕЛЬ м. bəsitləşdirən (bayağılaşdırان).

УПРОСТИТЕЛЬСКИЙ прил. bəsitləşdirici, bayağılaşdırıcı.

УПРОСТИТЕЛЬСТВО ср. bəsitləşdiricilik, bayağılaşdırıcılıq.

УПРОСТИТЬ сов. 1. sadələşdirmək, asanlaşdırmaq; **2.** bəsitləşdirmək, bayağılaşdırmaq.

УПРОСТИТЬСЯ сов. 1. sadələşmək, asanlaşmaq; **2.** bəsitləşmək, bayağılaşmaq.

УПРОЧЕНИЕ ср. мн. нет möhkəmləndirmə, bərkitmə, sabitləşdirmə; möhkəmlənmə, bərkimə, sabitləşmə; möhkəmləndirilmə, bərkidilmə, sabitləşdirilmə.

УПРОЧИВАТЬ несов. бax упрочить.

УПРОЧИВАТЬСЯ несов. 1. бax упрочиться; **2.** möhkəmləndirilmək, bərkidilmək, sabitləşdirilmək.

УПРОЧИТЬ сов. möhkəmləndirmək, bərkitmək, sabitləşdirmək.

УПРОЧИТЬСЯ сов. 1. yerini bərkitmək; **2.** möhkəmlənmək, sabitləşmək, bərkimək; **3. көhn.** ...malı olmaq, ...ixtiyarına keçmək, təsərrüfünə keçmək; **4.** bərqərar olmaq; **за ним упрочилась репутация хорошего организатора** o yaxşı bir təşkilatçı kimi ad çıxarmışdır.

УПРОЧНИТЬ *сов.* xüs. daha davamlı etmək, daha möhkəm etmək; **упрочнить изделия из кожи** dəridən qayrılan məmulatları daha davamlı etmək.

УПРОЧНЯТЬ *несов.* bax **упрочнить**.

УПРОЩЕННЫЙ *прич.* razı edilmiş, yola gətirilmiş.

УПРОЩАТЬ *несов.* bax **упростить**.

УПРОЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax **упроститься**; 2. sadələşdirilmək, asanlaşdırılmaq; 3. bəsitləşdirilmək, bayağılaşdırılmaq.

УПРОЩЕНЕЦ *м* sadələşdirici, bəsitləşdirici, bayağılaşdırıcı.

УПРОЩЕНИЕ *ср* 1. sadələşdirmə, asanlaşdırma; sadələşmə, asanlaşma; sadələşdirilmə, asanlaşdırılma; 2. bəsitləşdirmə, bəsitləşdirilmə; bayağılaşdırma, bayağılaşdırılma.

УПРОЩЕННОСТЬ *ж* sadəlik, bəsitlik.

УПРОЩЕННЫЙ 1. *прич.* sadələşdirilmiş, asanlaşdırılmış, bəsitləşdirilmiş; 2. *прил.* sadə, asan.

УПРОЩЕННОСТЬ *ср* *мн.* **нет** bax **упрощенчество**.

УПРОЩЕНЧЕСКИЙ *прил.* sadələşdirici, bəsitləşdirici, bayağılaşdırıcı.

УПРОЩЕНЧЕСТВО *ср* *мн.* **нет** sadələşdiricilik, bəsitləşdiricilik (*mürəkkəb məsələlərin həllinə səthi münasibət*).

УПУГЛИВ *прил.* 1. elastiki; 2. qüvvətli, möhkəm.

УПУГЛИВОСТЬ *ж* *мн.* **нет** 1. elastiklik; 2. qüvvətlik, möhkəmlik.

УПУЖИТЬ *несов.* xüs. elastikləşdirmək.

УПРЫГАТЬ *сов.* *дан.* sıçrayıb çökilmək, tullanmaq.

УПРЫГАТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. atılıb düşməkdən yorulmaq; 2. *тас.* əldən düşmək, yorulmaq, üzülmək (*əlləşməkdən*).

УПРЫГИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **упрыгать**.

УПРЫГНУТЬ *однокр.* *дан.* bax **упрыгать**.

УПРЯГАТЬ *несов.* bax **упрячь**.

УПРЯГАТЬСЯ *несов.* *дан.* qoşulmaq.

УПРЯЖЕЧНЫЙ *прил.* qoşum -i[-i].

УПРЯЖКА *ж* 1. qoşum (*bir yerdə qoşulmuş bir neçə at*); 2. bax **упряжь**; 3. **быть** (*ходить*) **в упряжке**; birlikdə, şəriki bir iş görmək; **годиться в упряжку** qoşquya yaramaq (*heyvan*).

УПРЯЖНОЙ *прил.* 1. qoşqu -i[-i]; **упряжные приборы** qoşqu ləvazimatı; 2. qoşulan, qoşquda gedən (*at*).

УПРЯЖЬ *ж* *мн.* **нет** qoşqu şeyləri, qoşqu ləvazimatı.

УПРЯМЕЦ *м* (*мн.* **упрямцы**) *дан.* tərs (*adam*), inadçı (*adam*), inadkar, kəc (*adam*).

УПРЯМИТЬСЯ *несов.* tərslik etmək, inad etmək, kəclik etmək.

УПРЯМИЦА *ж* *дан.* bax **упрямец**.

УПРЯМО *нареч.* tərsliklə, inadla, tərs-tərs; **упрямо стоять на своём** inadla dediyinin üstündə durmaq.

УПРЯМСТВО *ср* *мн.* **нет** tərslik, inad, inadçılıq, inadkarlıq, kəclik.

УПРЯМСТВОВАТЬ *несов.* bax **упрямиться**.

УПРЯМЫЙ *прил.* tərs, inad, inadçı, inadkar, kəc; 4 **факты** – **упрямая вещь** faktları heç bir şey dəyişə bilməz.

УПРЯТАННЫЙ *прич.* *дан.* 1. gizlədilmiş; 2. *тас.* basılmış, salınmış (*həbsxanaya və s.*); göndərilmiş (*adətən uzağa*).

УПРЯТАТЬ *сов.* *дан.* 1. gizlətmək; 2. *тас.* basmaq, salmaq (*həbsxanaya və s.*); göndərmək (*adətən uzağa*).

УПРЯТАТЬСЯ *сов.* *дан.* gizlənmək (*uzaqda və ya möhkəm*).

УПРЯТЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **упрятать**.

УПРЯТЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax **упрятаться**; 2. gizlədilmək; 3. *тас.* basılmaq, salınmaq (*həbsxanaya və s.*); göndərilmək (*adətən uzağa*).

УПРЯЧЬ *сов.* *дан.* qoşmaq.

УПУСКАТЬ *несов.* bax **упустить**.

УПУСКАТЬСЯ *несов.* 1. buraxılmaq, qaçırılmaq; 2. *тас.* əldən buraxılmaq, ötürülmək, əldən verilmək.

УПУСТИТЬ *сов.* 1. buraxmaq, (əldən) qaçırtmaq; **упустить конец верёвки** ipin ucunu əldən qaçırtmaq; 2. *тас.* əldən buraxmaq, əldən qaçırtmaq, əldən vermək; ötürmək; **упустить удобный момент** fürsəti əldən qaçırtmaq, fəvə vermək; 4 **упустить из виду** unutmaq, yaddan çıxarmaq, gözəndən qaçırtmaq.

УПУТАННЫЙ *прич.* *дан.* hər tərəfdən sarınmış.

УПУТАТЬ *сов.* *дан.* hər tərəfdən sarınmaq.

УПУТЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **упутать**.

УПУТЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* hər tərəfdən sarınmaq, hər tərəfi sarınmaq.

УПУЩЕНИЕ *ср* səhv, xəta, diqqətsizlik, nöqsan.

УПУШЕННЫЙ *прич.* 1. buraxılmış, (əldən) qaçırılmış; 2. *тас.* əldən buraxılmış, əldən verilmiş, ötürülmüş.

УПЫРЬ *м* folk. xortdan (*nağıllarda*).

УПЫХАТЬСЯ *сов.* *дан.* yorulmaq, əldən düşmək.

УПЯТЕРЁННЫЙ *прич.* beş qat artırılmış, beş dəfə gücləndirilmiş.

УПЯТЕРИТЬ *сов.* beş qat artırmaq, beş dəfə gücləndirmək.

УПЯТЕРИТЬСЯ *сов.* beş qat artırmaq, beş qat güclənmək.

УПЯТЕРЯТЬ *несов.* bax **упятерить**.

УПЯТЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **упятериться**; 2. beş qat artırılmaq (gücləndirilmək).

УРА *межд.* ура! hurra!; 4 **на ура** 1) ура deyərək, qəti hücumə keçərək; 2) *тас.* *дан.* hazırlaşmadan, heç bir hazırlıq görmədən.

УРАВНЕНИЕ *ср* 1. bərabərləşdirmə, bərabərləşdirilmə, bərabərleşmə; tənleşmə, tənleşdirilmə, tənleşmə; 2. *riyaz.* tənlik; 4 **уравнение времени** *astr.* vaxt tənliyi.

УРАВНЁННЫЙ *прич.* bərabərləşdirilmiş, tənleşdirilmiş.

УРАВНИВАНИЕ *ср* bərabərləşdirmə, tənleşdirmə.

УРАВНИВАНИЕ *ср* hamarlaşma, düzəltmə, düzləşdirmə.

УРАВНИВАТЬ *ср* *несов.* bax **уравнять**.

УРАВНИВАТЬ *ср* *несов.* bax **уровнять**.

УРАВНИВАТЬСЯ *ср* *несов.* 1. bax **уравняться**; 2. bərabərləşdirilmək, tənleşdirilmək.

УРАВНИВАТЬСЯ *ср* *несов.* 1. bax **уровняться**; 2. hamarlandırılmaq, düzləndirilmək, hamarlanıb düzəldilmək.

УРАВНИЛОВЕЦ *м* (*мн.* **уравниловцы**) *дан.* bərabərçi, bərabərçilik tərəfdarı (*mənfi məna*).

УРАВНИЛОВКА *ж* *мн.* **нет** bərabərçilik (*mənfi məna*).

УРАВНИЛОВСКИЙ *прил.* *дан.* bərabərçilik -i[-i].

УРАВНИТЕЛЬ *м* xüs. 1. bərabərləşdirici, tənleşdirici (*maşın*); 2. bərabərçilik tərəfdarı.

УРАВНИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** bərabərləşdiricilik.

УРАВНИТЕЛЬНЫЙ *прил.* bərabərləşdirici.

1. cihaz, tutum (*qab*); 2. vergi, paylama.

УРАВНОВЕСТИТЬ *сов.* 1. tarazlaşdırmaq, bərabərləşdirmək, müvazinətləşdirmək; 2. *тас.* müvazinətə gətirmək, nizama salmaq, qaydaya salmaq.

УРАВНОВЕСТИТЬСЯ *сов.* 1. tarazlaşmaq, bərabərleşmək, müvazinətləşmək; 2. *тас.* müvazinətə gəlmək, qaydaya düşmək, nizama düşmək.

УРАВНОВЕШЕНИЕ *ср* tarazlaşdırma, bərabərləşdirmə, müvazinətləşdirmə.

УРАВНОВЕШЕННОСТЬ *ж* *мн.* **нет** ağırlıq, müvazinət (*xasiyyətdə*).

УРАВНОВЕШЕННЫЙ 1. *прич.* tarazlaşdırılmış, bərabərləşdirilmiş, tənleşdirilmiş; 2. *прил.* *тас.* müvazinətli; təmkinli, sakit, ağır (*xasiyyət*).

УРАВНОВЕШИВАНИЕ *ср* bax **уравновешение**.

УРАВНОВЕШИВАТЬ *несов.* bax **уравновесить**.

УРАВНОВЕШИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **уравновеситься**; 2. tarazlaşdırılmaq, bərabərləşdirilmək, tənleşdirilmək; 3. *тас.* müvazinətə gətirilmək.

УРАВНЯТЬ *сов.* bərabərləşdirmək, tənleşdirmək.

УРАВНЯТЬСЯ *сов.* bərabərleşmək, tənleşmək.

УРАГАН *м* 1. qasırğa, tufan, çox şiddətli külək; 2. yel kimi iti, çox sürətli; **промчался ураганом** yel kimi qaçdı, ötüb keçdi.

УРАГАННЫЙ *прил.* 1. qasırğa -i[-i]; 2. çox şiddətli, çox güclü; **ураганный огонь** çox şiddətli atəş.

УРАЗУМЕНИЕ *ср* anlama, başa düşmə, dərk etmə.

УРАЗУМЕВАТЬ *несов.* bax **уразуметь**.

УРАЗУМЕВАТЬСЯ *несов.* anadılmaq, başa salınmaq, dərk olunmaq.

УРАЗУМЕТЬ *сов.* *дан.* anlamaq, başa düşmək, dərk etmək.

УРАЛЕЦ *м* (мн. уральцы) 1. uralı, Ural sakini; 2. Ural kazakı.

УРАЛО-АЛТАЙСКИЙ *прил.* Ural–Altay –i[-ı]; **урало-алтайские языки** Ural–Altay dilləri (fin, uqor və türk dilləri).

УРАЛЬСКИЙ *прил.* Ural –i[-ı]; **Уральские казаки** Ural kazakları.

УРАН *м* **нет** *ким.* 1. uran (radioaktiv xassələrə malik olan ağ metal kimyəvi element – atom enerjisi almaq üçün xam material); 2. Uran (Günəş sisteminə 7-ci planet).

УРАНИЙТ *м* uraninit (uran və onun birləşmələri alınan mineral).

УРАНОВЫЙ *прил.* uran –i[-ı]; **урановая руда** uran filizi; **урановая бомба** uran bombası.

УРА-ПАТРИОТ *м* nifr. yalançı vətənpərvər.

УРА-ПАТРИОТИЗМ *м* **нет**. *nifr.* saxta vətənpərvərlik.

УРАСТАТЬ *несов.* bax **урасти**.

УРАСТІ *сов.* *dan.* 1. kiçilmək; 2. ot (kol, ağac) basmaq.

УРБАНИЗАЦИЯ *ж* **нет** urbanizasiya (ölkənin və ya rayonun həyatında şəhərlərin əhəmiyyətinin artması, sosial-iqtisadi inkişaf əlaqədar şəhər əhalisinin çoxalması *rosesi*).

УРБАНИЗМ *ж* **нет** urbanizm (1. maddi və mənavi mədəniyyətin iri şəhərlərdə cəmləşdirilməsini və kəndin zərərinə olaraq şəhərlərin inkişafının gücləndirilməsini tələb edən nəzəriyyə; bax **урбанизация**; 2. şəhərlərin həyatını mədh edən cərəyan).

УРБАНИСТ *м* urbanist, urbanizm tərəfdarı.

УРБАНИСТИЧЕСКИЙ *прил.* urbanizm –i[-ı]; **урбанистическое течение в литературе** ədəbiyyatda urbanizm cərəyanı.

УРБАНИЙ *прич.* qopardılmış.

УРВАТЬ *сов.* *dan.* 1. qopartmaq; dartıb almaq; 2. tapmaq; **урвать время для разговора** söhbət üçün bir vaxt tapmaq; 3. ayırmaq, kəsib saxlamaq (marazdan və s.).

УРВАТЬСЯ *сов.* *dan.* macal tapmaq, vaxt tapmaq, imkan tapmaq, fürsət tapmaq; **еле урвался из дому** evdən çıxmağa güclə fürsət tapa bildim.

УРДУ *нескл.* urdu (Pakistanın rəsmi dili).

УРЕГУЛИРОВАНИЕ *ср* **нет** tənzimlə(n)mə, nizama salma (salınma), qaydaya salma (salınma), yoluna qoyma (qoyulma).

УРЕГУЛИРОВАННЫЙ *прич.* tənzimlənmiş, nizama salınmış, qaydaya salınmış, yoluna qoyulmuş.

УРЕГУЛИРОВАТЬ *сов.* tənzimləmək, nizama salmaq, qaydaya salmaq, yoluna qoymaq.

УРЕГУЛИРОВАТЬСЯ *сов.* tənzimlənmək, qaydaya salınmaq, yoluna qoyulmaq; nizama düşmək, qaydaya düşmək, yoluna düşmək.

УРЕЗ *м* **нет** *xüs.* 1. kəsmə, qısaltma, gödəltmə, azaltma; 2. kəsilmə, qısaldılma, gödəldilmə, azaldılma; **урез воды** (*xüs.*) sahil yanında suyun səviyyəsi.

УРЕЗАННЫЙ *прич.* 1. kəsilmiş, qısaldılmış, gödəldilmiş; 2. *тас.* azaldılmış; 3. *тас.* kəsik, qırıq, yarımcıq, lümək.

УРЕЗАТЬ *сов.* 1. kəsmək, qısaltmaq, gödəltmək; 2. *тас.* azaltmaq; **урезать расходы** xərcləri azaltmaq.

УРЕЗАТЬ *несов.* *дан.* bax **урезать**.

УРЕЗАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. kəsilmək, qısaldılmaq, gödəldilmək; 2. *тас.* azaldılmaq.

УРЕЗКА *ж* *дан.* 1. kəsmə, qısaltma, gödəltmə; kəsilmə, qısaldılma, gödəldilmə; 2. *тас.* azaltma, azaldılma.

УРЕЗНИК *м* *xüs.* çəkməci bıçağı.

УРЕЗОНИТЕЛЬ *прич.* *дан.* inandırılmış, qane edilmiş, qandırılmış.

УРЕЗОНИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **урезонить**.

УРЕЗОНИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* inandırılmaq, yola götürülmək, qandırılmaq.

УРЕЗОНИТЬ *сов.* *дан.* inandırmaq, yola götürmək, qandırmaq (dəlillərlə sübutlarla).

УРЕЗЫВАТЬ *несов.* bax **урезать**.

УРЕЗЫВАТЬСЯ *несов.* bax **урезаться**.

УРЕМА́, УРЕ́МА *ж* *мәл.* ərəmə (çay vadilərində bitən xırda meşəlik və ya kolluq).

УРЕМИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* uremiya –i[-ı].

УРЕМИЯ *ж* **нет** *tib.* uremiya (böyrək xəstəliyi nəticəsində bədənin öz-özünə zəhərlənməsi).

УРЕМНЫЙ *прил.* *мәл.* ərəmə –i[-ı].

УРЕТРА *ж* anat. sidik borusu.

УРЕТРИТ *м* *tib.* uretrit (sidik borusunun iltihabı).

УРЕТРОСКО́П *м* *tib.* uretroskop (sidik borusunu müayinə etmək üçün ayna).

УРЕТРОСКО́ПИЯ *ж* *tib.* uretroskopiya (uretroskop vasitəsilə sidik yolunu müayinə etmək üsulu).

УРИНА *ж* *tib., fiziol.* sidik.

УРМАН *м* *мәл.* orman (iynəyarpaq meşə).

УРНА *ж* urna (1. yandırılmış meyitin küllünü saxlamaq üçün vazaşəkilli qab; 2. seçki bülletenlərini salmaq üçün qutu; 3. zibil qutusu; 4. vazaşəkilli baş daşı; 5. qab, vaza).

УРОБИ́ЛН *м* **нет** *fiziol.* urobilin (ödə pigmenti (sidikdə olan boyayıcı maddələrdən biri)).

УРОВЕНЬ I *м* 1. (müxtəlif mənalarda) səviyyə; 2. dərəcə, yüksəklik dərəcəsi; **в уровень с чем** 1) bir hündürlükdə, bir boyda; 2) bərabər; **төн; быть (находиться) на уровне** tələb(lər)ə uyğun olmaq, düz gəlmək.

УРОВЕНЬ II *м* bax **ватерпас**.

УРОВНЕ́МЕР *м* səviyyəölçən (su səviyyəsini ölçən cihaz).

УРОВНЕ́ННЫЙ *прич.* hamarlanmış, düzləşdirilmiş.

УРОВНЯ́ТЬ *сов.* hamarlamaq, düzəltmək, düzləşdirmək.

УРОВНЯ́ТЬСЯ *сов.* hamarlanmaq, düzəlmək, düzləşmək.

УРО́Д *м* eybəcər (adam), kifir (adam), çirkin (adam), bədhəybət, idbar, adamaoxşamaz.

УРО́ДЕЦ *м* *дан.* **урод** söz. kiç.

УРО́ДИНА *м* **и** **ж** *дан.* bax **урод**.

УРО́ДИТЬ *сов.* 1. məhsul vermək, meyvə vermək, bar vermək; 2. *дан.* doğmaq, törətmək, vücuda götürmək; yaratmaq.

УРО́ДИТЬСЯ *сов.* 1. boy atmaq, cücərmək, yetişmək; 2. *дан.* doğulmaq, dünyaya gəlmək; 3. *дан.* oxşamaq, benzəmək; **уродился в отца** lap atasına oxşamaq, elə bil atasının burnundan düşüb.

УРО́ДИХА *ж* *köhn.* *дан.* bax **урод**.

УРО́ДИЩЕ *м* **и** **ж** *дан.* adamaoxşamaz, bədləkər, idbar, meymun (söyüş).

УРО́ДКА *ж* *дан.* eybəcər (kifir, çirkin, bədhəybət, idbar) qadın (qız).

УРО́ДЛИВОСТЬ *ж* **нет** 1. eybəcərlik, kifirlik, biçimsizlik, çirkinlik, bədhəybət-

lik, bədləkərlik; 2. *тас.* *обычно* *мн.* *ч.* **уродливости** eybəcərliklər, pozğunluq, qeyri-normallıq, biabırçılıq.

УРО́ДЛИВЫЙ *прил.* 1. eybəcər, kifir, çox çirkin, biçimsiz, bədhəybət, bədləkər; 2. *тас.* çox pis, pozğun, pozuq, qeyri-normal, çox qüsurlu; **уродливое воспитание** pozuq (çox pis) tərbiyə.

УРО́ДОВАТЬ *несов.* 1. eybəcər etmək; eybəcər hala salmaq, çirkinləşdirmək, biçimsizləşdirmək; 2. şikəst etmək; 3. *тас.* təhrif etmək, pozmaq, korlamaq, xarab etmək.

УРО́ДОВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. öz-özünü eybəcər hala salmaq, özünü şikəst etmək; 2. eybəcər edilmək; şikəst edilmək; 3. çirkinləşdirilmək; 4. *тас.* təhrif edilmək, pozulmaq, korlanmaq, xarab edilmək.

УРО́ДСКИЙ *прил.* *дан.* qeyri-normal, düzgün olmayan, yanlış, pis; **уродское воспитание** yanlış tərbiyə, qeyri-normal tərbiyə.

УРО́ДСТВО *ср* 1. eybəcərlik, kifirlik, çirkinlik, biçimsizlik; 2. *тас.* pozğunluq, qüsur, eybəcərlik; **нравственное уродство** mənavi pozğunluq.

УРОЖА́Й *м* 1. məhsul; **рекордный урожай** görünməmiş (rekord) məhsul; 2. bol məhsul, yaxşı məhsul; 3. *тас.* *дан.* bolluq, çoxluq; **в этом году урожай на яблоки** bu il almanın götürən ilidir (bu il alma məhsulu bol olacaq).

УРОЖА́ЙНОСТЬ *ж* **нет** məhsuldarlıq, münbitlik.

УРОЖА́ЙНЫЙ *прил.* 1. məhsul –i[-ı]; 2. bol məhsul verən, bol məhsullu, məhsuldar, bərkətli; **урожайные сорта винограда** üzümün bol məhsul verən növləri.

УРОЖДА́ТЬ *несов.* bax **уродить**.

УРОЖДА́ТЬСЯ *несов.* bax **уродиться**.

УРОЖДЕ́ННАЯ *прил.* *köhn.* qızılıq familiyası (soyadı)... olan, ərə getmədən qabaqkı familiyası (soyadı)... olan.

УРОЖЕ́НЕЦ *м* ...əhli; ... doğulmuş; -li[-lı], -lü[-lu]; **уроженец города Баку** Bakı əhli, Bakıda doğulmuş (kişi), Bakılı.

УРОЖЕ́НКА *ж* ...əhli, ...doğulmuş qadın (qız).

УРО́К *м* 1. (müxtəlif mənalarda) dərs; 2. ibrət, ibrət dərsi; **это ему урок** bu onun üçün ibrət olsun; 3. *тас.* nəsihət; **у братья уроки чего**

дәрс olmaq; **давать уроки** дәrs demək; **дать урок кому** дәrsini vermək; **жить на уроке** köhn. дәrs dediyl yerdə yaşamaq, ev müəllimliyi etmək.

УРОЛОГ *м. tib. uroloq (urologiya mütəxəssisi).*

УРОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. urologiya -i[-i], uroloji*

УРОЛОГИЯ *ж. мн. нет tib. urologiya (sidik-tənasil üzvləri xəstəliklərindən bəhs edən elm).*

УРОН *м. мн. нет* tələfat, itki, zərər, ziyan, zayıat; **потерпеть урон** tələfat vermək.

УРОНЕННЫЙ *прич. (yerə) salınmış, düşürülmüş.*

УРОНИТЬ *сов. бax ронять.*

УРОТРОПИН *м. farm. urotropin (sidik yollarını dezinfeksiya edən dərman).*

УРОЧИЩЕ *ср. 1. təbii sərhəd, təbii mərz (məs.: çay, meşə, yarpaq və s.); 2. ətraf mühitdən fərqlənən sahə, yer (məs.: çöllükdə meşə, bataqlıq və s.).*

УРОЧНЫЙ *прил. 1. müəyyən, müəyyən edilmiş, təyin edilmiş, qərarlaşdırılmış; урочный час настал* müəyyən edilmiş saat (vaxt) çatdı; 2. iş vaxtında olan, müəyyən edilmiş vaxtda görülməli olan; **урочное время** iş vaxtı; **урочное положение** (xüs.) inşaat işləri üçün norma və qaydalar məcmuəsi.

УРУБАТЬ *несов. dan. бax урубить.*

УРУБИТЬ *сов. dan. kəsib qısaltmaq, kəsib gödəltmək, başından kəsmək.*

УРУБЛЕННЫЙ *прич. dan. kəsilib gödəldilmiş, kəsilib qısaltılmış.*

УРУГВАЕЦ *м. (мн. уругвайцы) uruqvaylı.*

УРУГВАЙКА *ж. uruqvaylı qadın (qız).*

УРУГВАЙСКИЙ *прил. Uruqvay -i[-i]; уругвайское правительство* Uruqvay hökuməti.

УРЧАНИЕ *ср. мн. нет 1. şırıltı; урчание воды* suyun şırıltısı; 2. qurultu (qarında); 3. mırıltı, mırıldama; **урчание пса** itin mırıldaması.

УРЧАТЬ *несов. 1. şırıldamaq; 2. quruldamaq (qarın); 3. mırıldamaq.*

УРЫВАТЬ *несов. бax урвать.*

УРЫВКАМИ *нареч. dan. hərdən bir, arabir, bəzən; fasilələrlə, təsadüfi; видеться урывками* arabir (hərdən bir) görüşmək.

УРЫВОЧНЫЙ *прил. dan. hərdən bir olan, arabir olan, fasilə ilə olan.*

УРЮК *м. мн. нет* ərik, qaysı qurusu.

УРЮКОВЫЙ *прил. ərik -i[-i].*

УРЮЧНЫЙ *прил. ərik -i[-i]; урючный компот* ərik kompotu.

УРЯД *м. köhn. 1. qayda, nizam; 2. vəzifə, rütbə.*

УРЯДИТЬ *сов. köhn. 1. hazırlamaq, təchiz etmək; 2. qaydaya salmaq, düzəltmək.*

УРЯДИТЬСЯ *сов. köhn. hazırlaşmaq, yığışmaq (yola).*

УРЯДНИК *м. köhn. uryadnik (1. çar ordusunda: kazak kiçik zabiti; 2. çar Rusiyasında: qəza polisində aşağı rütbə).*

УРЯДНИЧИЙ *прил. köhn. uryadnik -i[-i].*

УРЯДЧИК *м. təh. бax распорядитель.*

УРЯЖАТЬ *несов. köhn. бax урядить.*

УРЯЖАТЬСЯ *несов. köhn. 1. бax урядиться; 2. hazırlanmaq, təchiz edilmək; 3. qaydaya salınmaq, düzəldilmək.*

УРЯЖЕННЫЙ *прич. köhn. təh. 1. hazırlanmış, təchiz edilmiş; 2. qaydaya salınmış, düzəldilmiş.*

УРЯНХАЕЦ *м. (мн. урянхайцы) köhn. бax тувинец.*

УРЯНХАЙСКИЙ *прил. бax тувинский.*

УС *м. бax усы.*

УСАДЕБКА *ж. dan. усадьба söz. kiç.*

УСАДЕБНЫЙ *прил. 1. malikanə -i[-i]; 2. evə yarışiq; усадёбная земля* evə yarışiq yer.

УСАДИТЬ *сов. 1. oturtmaq, otuzdurmaq, əyləşdirmək; 2. əkmək; усадить клумбы цветами* ləklərə çiçək əkmək; 3. dan. qoymaq, soxmaq, yerləşdirmək.

УСАДКА *ж. мн. нет 1. əkmə, əkilmə; 2. xüs. kiçilmə, sıxılma, sıxlaşma (quruma, soyuma, donma və s. nəticəsində).*

УСАДЬБА *ж. 1. malikanə; 2. mülk, ev ətrafı yerlər, evə yarışiq təsərrüfat yerləri.*

УСАЖАТЬ *сов. dan. бax усадить.*

УСАЖЕННЫЙ *прич. 1. oturdulmuş, əyləşdirilmiş; 2. əkilmiş; 3. dan. qoyulmuş, soxulmuş, yerləşdirilmiş.*

УСАЖИВАТЬ *несов. бax усадить.*

УСАЖИВАТЬСЯ *несов. 1. бax усесться; 2. oturdulmaq, əyləşdirilmək; 3. əkilmək; 4. dan. qoyulmaq, soxulmaq, yerləşdirilmək.*

УСАЛЕННЫЙ *прич. dan. piyə bulanmış, yağa batırılmış.*

УСАЛИВАТЬ I *несов. dan. бax усалить.*

УСАЛИВАТЬ II *несов. xüs. бax усолить.*

УСАЛИВАТЬСЯ I *несов. dan. 1. бax усалиться; 2. piyə bulaşdırılmaq, yağa batırılmaq.*

УСАЛИВАТЬСЯ II *несов. xüs. 1. бax усолиться; 2. duzlanmaq, kifayət qədər duzlanmaq.*

УСАЛИТЬ *сов. dan. piyə bulamaq, yağa batırmaq.*

УСАЛИТЬСЯ *сов. dan. piyə bulanmaq, yağa batmaq.*

УСАСТЫЙ *прил. dan. yekəbiğlı, lopabiğ.*

УСАТЕНЬКИЙ *дан. усатый söz. kiç.*

УСАТЫЙ *прил. biğlı, yekəbiğ, uzunbiğ(lı); усатый мужчина* yekəbiğ kişi.

УСАХАРИТЬ *сов. 1. çox qəndləmək, çox şimi vurmaq; 2. məc. dan. şirin dil ilə özünü istətmək; 3. məc. köhn. döyüb öldürmək.*

УСАХАРИТЬСЯ *сов. dan. çoxlu şimi yemək, şimi ürəyini vurmaq.*

УСАЧ *м. 1. yekəbiğ adam, lopabiğ adam; 2. zool. şirbit (balıq); 3. zool. uzunbiğ (böcek).*

УСВАИВАНИЕ *ср. бax усвоение.*

УСВАИВАТЬ *несов. бax усвонть.*

УСВАИВАТЬСЯ *несов. 1. mənimsənilmək, qavranılmaq; 2. adət edilmək, vərdis edilmək; 3. həzm edilmək.*

УСВОЕНИЕ *ср. мн. нет 1. mənimsəmə, mənimsənmə; qavrama, qavranılma; 2. adət edilmə, vərdis edilmə; 3. həzm etmə (edilmə).*

УСВОЕННЫЙ *прич. 1. mənimsənilmiş, qavranılmış; 2. adət edilmiş, vərdis edilmiş; 3. həzm edilmiş.*

УСВОИТЬ *сов. 1. mənimsəmək, qavramaq; başa düşmək, yaxşı yadda saxlamaq; 2. adət etmək, vərdis etmək; 3. həzm etmək.*

УСВОЯМОСТЬ *ж. мн. нет 1. mənimsənmə dərəcəsi, qavranılma dərəcəsi; asanlıq; 2. həzm edilmə dərəcəsi.*

УСВОЯЕМЫЙ *прич. 1. mənimsənilə bilən, qavranıla bilən; asan; 2. həzm edilə bilən.*

УСВОЯТЬ *несов. köhn. бax усвонть.*

УСВОЯТЬСЯ *несов. köhn. бax усванваться.*

УСЕВАТЬ *несов. təh. бax усеять.*

УСЕВАТЬСЯ *несов. təh. 1. бax усеяться; 2. dan. örtülmək.*

УСЕНИВАТЬ *несов. бax усеять.*

УСЕНИВАТЬСЯ *несов. 1. бax усеяться; 2. örtülmək; 3. (başdan-baş) səpilmək (torpaq sahəsi).*

УСЕКАТЬ *несов. бax усечь.*

УСЕКАТЬСЯ *несов. kəsilmək, kəsilib qısalılmaq, kəsilib gödəldilmək.*

УСЕКНОВЕНИЕ *ср. мн. нет qəd vurma vurulma; усекновение главы* başını vurma, başı vurulma.

УСЕМЕРЕННЫЙ *прич. yeddi qat artırılmış (gücləndirilmiş).*

УСЕМЕРИТЬ *сов. yeddi qat artırmaq (gücləndirmək).*

УСЕМЕРИТЬСЯ *сов. yeddi dəfə artmaq (güclənmək).*

УСЕМЕРЯТЬ *несов. бax усмерить.*

УСЕМЕРЯТЬСЯ *несов. 1. бax усмериться; 2. yeddi qat artırılmaq (gücləndirmək).*

УСЕРДИЕ *ср. мн. нет cəhd, qeyrət, cidd-cəhd; say; работать с усердием* səylə işləmək.

УСЕРДНО *нареч. cəhdlə, səylə, qeyrətlə, cidd-cəhdlə.*

УСЕРДНОСТЬ *ж. canfəşanlıq.*

УСЕРДНЫЙ *прил. çalışqan, səyli, qeyrətli, işə can yandıran; усердный ученик* çalışqan şagird.

УСЕРДСТВОВАТЬ *несов. can yandırmaq cəhd etmək, say göstərmək, cidd-cəhd etmək.*

УСЕСТЬСЯ *сов. 1. əyləşmək, oturmaq; усесться по местам* hərə öz yerində oturmaq; 2. oturub işə başlamaq.

УСЕЧЕНИЕ *ср. kəsmə, kəsib qısaltma, kəsib gödəltmə; kəsilmə, kəsilib gödəldilmə.*

УСЕЧЕННЫЙ I *прич. kəsilmiş, kəsilib qısaltılmış, kəsilib gödəldilmiş; 2. прил. kəsik; усечённая пирамида* (riyaz.) kəsik piramida.

УСЕЧЬ *сов. köhn. kəsmək, kəsib qısaltmaq, kəsib gödəltmək.*

УСЕЙАННЫЙ *прич. (başdan-baş) səpilmiş (torpaq sahəsi); 2. örtülmüş, qaplanmış; небо, усейанное звёздами* ulduzlarla örtülmüş göy (səma).

УСЕЙАТЬ *сов. (başdan-baş) səpmək (torpaq sahəsini); örtmək, bürümək, qaplamaq, звёзды усеяли* göy üzünü ulduzlar örtmüşdür.

УСЕЙАТЬСЯ *сов. örtülmək.*

УСИДЕТЬ сов. 1. oturmaq, oturub qalmaq, yerindən durmamaq; еле **усидел от боли** ağrıdan zorla otura bildi(m); 2. *dan.* yemək, içmək, işlətmək; **они весь пирог усидели** bütün piroqu yedilər.

УСИДЧИВО нареч. səbirlə, hövsələ ilə, səbatla; **усидчиво работать** səbirlə oturub işləmək.

УСИДЧИВОСТЬ ж. мн. нет 1. səbirlilik, uzun müddət oturub çalışa bilmə; 2. səbir, hövsələ, səbat.

УСИДЧИВЫЙ прил. səbirlə, hövsələli, səbatlı.

УСИЖИВАТЬ несов. дан. bax **усидеть**.

УСИКИ мн. (ед. усик м) 1. biğ, kiçik biğ; 2. *bot., zool.* biğciq.

УСИЛЕНИЕ ср. мн. нет gücləndirmə, qüvvələndirmə; gücləndirilmə, qüvvətləndirilmə; güclənmə, qüvvətlənmə; artma, şiddətlənmə.

УСИЛЕННО нареч. səylə, cəhdlə, inadla.

УСИЛЕННЫЙ прич. 1. gücləndirilmiş; qüvvətləndirilmiş, artırılmış, şiddətləndirilmiş; 2. (daha) güclü, (daha) qüvvətli; (daha) gərgin; 3. inadlı.

УСИЛИВАТЬ несов. бax усилить.

УСИЛИВАТЬСЯ несов. 1. bax **усилиться**; 2. gücləndirilmək; şiddətləndirilmək, artırılmaq.

УСИЛИЕ ср. 1. güc, zor, qüvvət; 2. səy, cəhd, qeyrət.

УСИЛИТЕЛЬ м хüs. 1. gücləndirici (*електрик cərazının gücünü və gərginliyini artıran cihaz*); 2. qüvvətləndirici maddə.

УСИЛИТЕЛЬНЫЙ прил. хüs. gücləndirici; **усилительный прибор** gücləndirici cihaz.

УСИЛИТЬ сов. gücləndirmək, qüvvətləndirmək, gücünü artırmaq.

УСИЛИТЬСЯ сов. güclənmək, qüvvətlənmək; şiddətlənmək; **ветер усилился** külək şiddətləndi.

УСИЩИ мн. (ед. усище м) дан. yekəbiğ.

УСКАКАТЬ сов. 1. üyürüb getmək, çaparaq getmək, çapıb getmək; 2. *dan.* tez getmək; $\emptyset$ далеко не ускачешь на чём, с чем бax далеко (далеко не уедешь).

УСКАКИВАТЬ несов. бax ускакать.

УСКАКНУТЬ однокр. дан. bax **ускакать** 1-ci mənada.

УСКАЛЫЗЫВАТЬ несов. бax ускользнуть.

УСКОЛЫЗАТЬ несов. бax ускользнуть.

УСКОЛЫЗНУТЬ сов. 1. sürüşmək, sürüşüb çıxmaq; **рыба ускользнула из рук** balıq sürüşüb əlimdən çıxdı; 2. *təс.* qaçmaq, aradan çıxmaq, yox olmaq; **итмәк; 3. тас. дан.** boyun qaçırmaq; 4. *təс.* gözdən qaçmaq.

УСКОРЕНИЕ ср. мн. нет 1. sürətləndirmə, sürətini artırmaq; sürətləndirilmə, sürəti artırılma; sürətlənmə, sürəti artma; 2. yaxınlaşdırma, tezləşdirmə; yaxınlaşdırılma, tezləşdirilmə; yaxınlaşma, tezləşmə; 3. *fiz.* təcil.

УСКОРЕННЫЙ прич. 1. sürətləndirilmiş, sürəti artırılmış; sürətlənmiş; 2. yaxınlaşdırılmış, tezləşdirilmiş; yaxınlaşmış, tezləşmiş; 3. sürətli.

УСКОРИТЕЛЬ м tex. sürətləndirici (*bir prosesini sürətləndirən cihaz, maddə və s.*).

УСКОРИТЕЛЬНЫЙ прил. tex. sürətləndirici; **ускорительный механизм** sürətləndirici mexanizm.

УСКОРИТЬ сов. 1. sürətləndirmək, sürətini artırmaq; 2. tezləşdirmək, yaxınlaşdırmaq.

УСКОРИТЬСЯ сов. 1. sürətlənmək, sürəti artmaq; 2. yaxınlaşmaq, tezləşmək.

УСКОРЯТЬ несов. бax ускорить.

УСКОРЯТЬСЯ несов. 1. bax **ускориться**; 2. sürətləndirilmək, sürəti artırılmaq; 3. yaxınlaşdırılmaq, tezləşdirilmək.

УСЛАВЛИВАТЬСЯ несов. бax условиться. **УСЛАДА ж şair. köhn.** fərəh, kef, ləzzət, həzz, nəşə, zövq, səfa, səadət.

УСЛАДИТЕЛЬНЫЙ прил. köhn. ləzzətli, həzzverici, nəşələndirici, nəşəverici, könlüaçan, fərəhləndirici, səfəli.

УСЛАДИТЬ сов. köhn. 1. ləzzət vermək, həzz vermək, nəşə vermək, kef vermək, ruhunu oxşamaq; 2. könlünü açmaq, dərđini dağıtmaq.

УСЛАДИТЬСЯ сов. köhn. həzz almaq, ləzzət almaq, kef çəkmək.

УСЛАЖДАТЬ несов. köhn. бax **усладить.**

УСЛАЖДАТЬСЯ несов. köhn. бax **усладиться.**

УСЛАННЫЙ прич. göndərilmiş, yollanmış.

УСЛАСТИТЬ сов. şirirləndirmək, şirisini artırmaq.

УСЛАТЬ сов. göndərmək, yollamaq (*adətən tapşırıqla*).

УСЛАЩАТЬ несов. бax уластить.

УСЛАЩАТЬСЯ несов. şirirləndirilmək, şir-nisi artırılmaq.

УСЛАЩЕННЫЙ прич. şirirləndirilmiş, şir-nisi artırılmış.

УСЛЕДИТЬ сов. 1. qorumaq, yaxşı baxmaq, göz yetirmək, göz olmaq; 2. təqib etmək, izləmək; **уследить за происходящим** hadisələri izləmək (təqib etmək).

УСЛЕЖЕННЫЙ прич. izlənmiş, təqib edilmiş.

УСЛЕЖИВАТЬ несов. бax уследить.

УСЛОВИЕ ср. 1. şərt; 2. *обычно мн. ч. условия* şərait; 2. şərti (*məsələnin, tapşırığın və s.*); 3. şərtnamə, müqavilə.

УСЛОВИТЬСЯ сов. şərtləşmək, sözləşmək, vədələşmək.

УСЛОВЛЕННЫЙ прич. şərtləşdirilmiş, (qabaqcadan) təyin edilmiş.

УСЛОВЛИВАТЬСЯ несов. бax условиться.

УСЛОВНОСТЬ ж şərtlilik, məşrutluq.

УСЛОВНЫЙ прил. 1. şərti, şərtli, məşrut;

условный знак şərti işarələr; 2. *gram.* şərt [-i]; 3. **условное наклонение** şərt forması;

условный союз şərt bağlayıcısı; $\emptyset$ **условные рефлексы** *fiziol.* şərti reflekslər.

УСЛОЖНЕНИЕ ср. мн. нет mürəkkəbləşdirmə, çətinləşdirmə; mürəkkəbləşdirilmə, çətinləşdirilmə; mürəkkəbləşmə, çətinləşmə; çəlpəşiyə salma.

УСЛОЖНЕННОСТЬ ж çətinlik, mürəkkəblilik.

УСЛОЖНЕННЫЙ 1. прич. mürəkkəbləşdirilmiş, çətinləşdirilmiş; çəlpəşiyə salınmış; 2. *прил.* çox mürəkkəb, çox çətin.

УСЛОЖНИТЬ сов. mürəkkəbləşdirmək, çətinləşdirmək; ağırlaşdırmaq; dolaşığa salmaq.

УСЛОЖНИТЬСЯ сов. mürəkkəbləşmək, çətinləşmək, ağırlaşmaq; dolaşığa düşmək.

УСЛОЖНЯТЬ несов. бax усложнить.

УСЛОЖНЯТЬСЯ несов. 1. бax **усложниться**; 2. mürəkkəbləşdirilmək, çətinləşdirilmək, ağırlaşdırılmaq.

УСЛУГА ж 1. qulluq, xidmət; 2. yararlıq, yarama; 3. *собир. köhn.* xidmətçilər, qulluqçular; $\emptyset$ **медвежья услуга** бax **мед-**

вежий (оказать медвежью услугу); я к вашему (вашим) услугам qulluğunda (qulluğunuzda) hazıram.

УСЛУЖАЮЩИЙ прил. köhn. xidmət göstərən, qulluq göstərən; nökrçilik edən, yaltaqlıq edən; yaltaq.

УСЛУЖЕНИЕ ср. мн. нет 1. köhn. xidmət, qulluq; 2. qulluq etmə, yararlıq göstərmə, yarama; 3. *nifr.* nökrçilik, qulluq göstərmə, yaltaqlıq.

УСЛУЖИВАТЬ несов. köhn. 1. бax **услужить**; 2. бax **прислуживать** 1-ci mənada.

УСЛУЖИТЬ сов. 1. xidmət etmək; 2. yararlıq etmək, qulluq göstərmək.

УСЛУЖЛИВО нареч. iltifatla, lütfkarlıqla.

УСЛУЖЛИВОСТЬ ж. мн. нет iltifat, lütfkarlıq; qulluq göstərmə, yararlıq.

УСЛУЖЛИВЫЙ прил. xidmət göstərən, qulluq göstərən, iltifatlı; yararlıq göstərən.

УСЛУЖНИК м köhn. 1 xidmətçi, qulluqçu; 2. qulluq göstərən (*adam*).

УСЛЫХАТЬ сов. бax услышать.

УСЛЫШАТЬ сов. eşitmək.

УСМАТРИВАТЬ несов. бax усмотреть.

УСМАТРИВАТЬСЯ несов. görünmək, müəyyən edilmək, hesab edilmək, meydana çıxarılmaq, məi. m edilmək.

УСМЕХАТЬСЯ несов. бax усмехнуться.

УСМЕХНУТЬСЯ сов. gülümsəmək, gülümsünmək, qıymışmaq (*adətən istehza ilə*).

УСМЁПКА ж gülümsəmə, təbəssüm, istehzal təbəssüm; с **усмешкой** istehza ilə.

УСМЁПЛИВЫЙ прил. дан. 1. güləyən (*istehza ilə*), gülməyi sevən; 2. təbəssümlü.

УСМИРЕНИЕ ср. 1. sakitləşdirmə, sakitləşdirilmə; ram etmə, ram edilmə; 2. yatırtma, yatırdılma; boğma, boğulma; **усмирение мятежа** qiyamın yatırdılması.

УСМИРЕННЫЙ прич. 1. sakitləşdirilmiş; ram edilmiş; 2. yatırdılmış, boğulmuş (*qiyam*).

УСМИРЁТЬ сов. köhn бax **усмирить.**

УСМИРИТЕЛЬ м 1. sakitləşdirən, sakit edən (*adam*); ram edən; 2. yatırdan, boğan (*səvası, qiyamı və s.*).

УСМИРИТЕЛЬНЫЙ прил. sakitləşdirici, sakit edən.

УСМИРИТЬ сов. 1. sakitləşdirmək, sakit etmək; ram etmək; **усмирить льва** aslanı

ram etmək; 2. yatırtmaq, boğmaq; **успокоить** *мятеж* qıyamaı yatırtmaq.
УСМИРИТЬСЯ *сов.* sakitləşmək, tabe olmaq, ram olmaq.
УСМИРЯТЬ *несов.* bax **усмирить**.
УСМИРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **усмириться**; 2. sakitləşdirilmək, tabe edilmək, ram edilmək; 3. yatırdılmaq.
УСМОТРЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** fikir, mülahizə, qərar, rəy, ixtiyar, sərəncam; **предоставить на усмотрение начальства** müdiriyyətin mülahizəsinə təqdim etmək.
УСМОТРЕННЫЙ *прич.* müəyyən edilmiş.
УСМОТРЕТЬ *сов.* 1. bax **уследить**; 2. hesab etmək, müəyyən etmək, görmək; **усмотреть в этом ошибку** bunu səhv hesab etmək olmaz.
УСНАСТИТЬ *сов.* *дан.* 1. təchiz etmək (*böyük miqdarda cihazlarla, detallarla və s.*); 2. bəzəmək (*nitqini, çıxışını*).
УСНАЩАТЬ *несов.* *дан.* bax **уснастить**.
УСНАЩАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. təchiz edilmək; 2. bəzədilmək (*çıxışını və s.*) (*sitatlarla və s.*).
УСНАЩЕННЫЙ *прич.* *дан.* bəzədilmiş.
УСНАЩИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **уснастить**.
УСНАЩИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* bax **уснащаться**.
УСНУТЬ *сов.* 1. yatmaq, yuxulamaq, yuxuya getmək; 2. ölmək (*balıq haqqında*) **успнуть навеки (вечным сном)** ölmək, göz-lərini əbədi yummaq.
УСОБИЦА *ж* *köhn.* daxili ədavət, daxili hərbi düşmənçilik, mübarizə, çekişmə; nifaq.
УСОВАННЫЙ *прич.* *дан.* soxulmuş, dürtülmüş, yerləşdirilmiş.
УСОВАТЬ *сов.* *дан.* soxmaq, dürtmək, yerləşdirmək.
УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ *ср* 1. mükəmməlləşdirmə, mükəmməlləşdirilmə, mükəmməlləşmə; 2. təkmilləşdirmə, təkmilləşdirilmə, təkmilləşmə; 3. yaxşılaşdırma, yaxşılaşdırılma, yaxşılaşma; 4. dəyişiklik, yenilik.
УСОВЕРШЕНСТВОВАННОСТЬ *ж* *мн.* **нет** mükəmməllik.
УСОВЕРШЕНСТВОВАННЫЙ 1. *прич.* mükəmməlləşdirilmiş, təkmilləşdirilmiş, yaxşılaşdırılmış; 2. *прил.* mükəmməl.

УСОВЕРШЕНСТВОВАТЬ *сов.* mükəmməlləşdirmək, təkmilləşdirmək; yaxşılaşdırmaq.
УСОВЕРШЕНСТВОВАТЬСЯ *сов.* mükəmməlləşmək, təkmilləşmək; yaxşılaşmaq.
УСОВЕСТИТЬ *сов.* bax **совестить**.
УСОВЕСТИТЬСЯ *сов.* *дан.* utanmaq, xəcalət çəkmək, qızarmaq; peşman olmaq.
УСОВЕЩЕННЫЙ *прич.* utandırılmış.
УСОВЕЩИВАТЬ *несов.* bax **совестить**.
УСОВЕЩИВАТЬСЯ *несов.* utandırılmaq.
УСОВЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax **усовать**.
УСОВЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* soxulmaq, dürtülmək.
УСОЛ *хйс.* duzlama, duzlanma; duza qoyma, duza qoyulma; **рыба свежего усола** təzə duzlanmış balıq.
УСОЛЕННЫЙ *прич.* *хйс.* duzlanmış, duza qoyulmuş.
УСОЛИТЬ *сов.* *хйс.* qədərincə duzlamaq.
УСОЛИТЬСЯ *сов.* *хйс.* duzunu yemək, duzu canına çəkmək (*qədərincə*).
УСОМНИТЬСЯ *сов.* şübhələnmək, şübhəyə düşmək, şəkkə düşmək, şübhələnməyə başlamaq.
УСОНОГИЕ *ср* (*ед* *усоногое* *ср*) *zool.* biğ-ayaqlılar.
УСОПШИЙ *прил.* *в знач. суц.* ölmüş, ölü, mərhum.
УСОХЛЫЙ *прил.* *дан.* qurumuş, quruyub kiçilmiş, quruyub yığılmış, quruyub xır-dalanmış.
УСОХНУТЬ *сов.* qurumaq, quruyub kiçilmək, quruyub yığılmaq, quruyub xır-dalanmaq.
УСПЕВАЕМОСТЬ *ж* *мн.* **нет** müvəffəqiyyət, müvəffəqiyyət dərəcəsi, mənimləmə (faizi) (*dərsdə*).
УСПЕВАТЬ *несов.* 1. bax **успеть** 1-ci və 2-ci mənalarda; 2. yaxşı oxumaq, müvəffəq olmaq (*dərslərdə*).
УСПЕВАЮЩИЙ 1. *прич.* müvəffəq olan; 2. *в знач. суц.* *м* yaxşı oxuyan (*şagird, tələbə*).
УСПЕЕТСЯ *сов.* *безл.* *дан.* tələsməmək olar, hələ vaxt var, tələsmək lazım deyil; **посидим ещё, успеет на поезд** bir az da oturaq, hələ qatarın gəlməsinə vaxt var.
УСПЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** (*dini*) 1. ölüm; 2. uspeniye (*xristian bayramı – Məryəmin öldüyü gün*).

УСПЕТЬ *сов.* 1. vaxt tapmaq, macal tapmaq, çatışdırmaq; **я приду, если успею** çatışdırsam, gələcəm; 2. yetişmək, çatmaq, özünü çatdırmaq, özünü yetirmək; **я не успел на поезд** qatara çatı bilmədim (*gecikdim*); 3. *köhn.* müvəffəqiyyət qazanmaq, müvəffəq olmaq, irəliləmək, bacarmaq; **успеть по службе** xidmətdə müvəffəqiyyət qazanmaq; **он не успел оглянуться, как...** göz yumub açınca...; **не успеть (и) глазом моргнуть** göz açıb yumunca.
УСПЕХ *м* müvəffəqiyyət; **он с (каким) успехом** müvəffəqiyyətlə, əziyyətsiz, asanlıqla; **с тем же (таким же) успехом** elə bu cür, elə bu yolla.
УСПЕШНО *нареч.* müvəffəqiyyətlə; **успешно завершить дело** işi müvəffəqiyyətlə başa çatdırmaq.
УСПЕШНОСТЬ *ж* *мн.* **нет** müvəffəqiyyət, müvəffəqiyyətlilik.
УСПЕШНЫЙ *прил.* müvəffəqiyyətli.
УСПОКАИВАНИЕ *ср* sakit etmə, rahat etmə, təskin etmə.
УСПОКАИВАТЬ *несов.* bax **успокоить**.
УСПОКАИВАТЬСЯ *несов.* *köhn.* 1. bax **успокоиться**; 2. sakit edilmək, təskin edilmək, rahat edilmək.
УСПОКАИВАЮЩИЙ *прич.* 1. sakitləşdirən, sakitləşdirici; 2. yumşaldan, azaldan; 3. *в знач. суц.* *успокаивающее* *ср* *tib.* ağrıkəşən dərman.
УСПОКОЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** 1. sakitləşdir(ıl)mə, rahatlandır(ıl)mə; təskin etmə (edilmə); təskin; təskinlik; 2. sakitlik; 3. xatircəmlilik.
УСПОКОЕННЕСТЬ *ж* *мн.* **нет** xatircəmlilik, laqeydlilik, arxayınlıq.
УСПОКОИТЕЛЬ *м* təskinedici, sakitləşdirici.
УСПОКОИТЕЛЬНЫЙ *ж* *мн.* **нет** sakitedicilik, rahatedicilik, təskinedicilik.
УСПОКОИТЕЛЬНЫЙ *прил.* sakitedicici, rahatedicici, təskinedicici; **успокоительное известие** təskinedici xəbər.
УСПОКОИТЬ *сов.* 1. sakit etmək, rahat etmək, təskin etmək; 2. yumşaltmaq, yüngülləşdirmək; azaltmaq; **лекарство успокоило боль** dərman ağrını azaltdı.
УСПОКОИТЬСЯ *сов.* 1. sakitləşmək, sakit olmaq, rahat olmaq; **море успокоилось**

dəniz sakitləşdi; 2. təskinlik tapmaq; 3. dayanmaq, kəsilmək, azalmaq, keçmək, yatmaq; **боль успокоилась** ağrı kəsdi; 4. kifayətlənmək, xatircəmləşmək; **наши люди не могут успокоиться на достигнутом** bizim adamlar əldə etmiş olduqları nailiyyətlərlə kifayətlənə bilməzlər.
УСТА *ед.* **нет** *köhn.* *şair.* ağır, dodaqlar; **он в устах (кого) диланда, ағзında, sözündə; из уст в уста** ağızdan-ağıza; **с улыбкой на устах** təbəssümlə; **быть у всех на устах** hamının dilində olmaq (ağızlarda dolaşmaq); **вложить в уста** bax **вложить**; **устами чьими говорить** (izrekəti) dili ilə danışmaq, ...sözü ilə danışmaq; **из уст чьих узнать (услышать)...** ağzından eşitmək; **из первых уст узнать (услышать)** gözü ilə görəndən eşitmək (bilmək); **не сходиться с уст** ağızdan düşməmək; hamıya anılmaq, sözü danışılmaq; **вашими бы устами (да) медь пить** kaş siz deyən olaydı; allah ağzından eşitsin.
УСТАВ *м* nizamnamə.
УСТАВ *м* *filol.* *ustav* (*qədim yunan və slavyan-rus əlyazmalarının yazıldığı iri xətt*).
УСТАВЛЕНИЕ *ср* *мн.* **нет** yorulma, yorğunluq.
УСТАВЛЯТЬ *несов.* bax **уставлять**; **он не уставя (делать) yorulmadan, durmadan.**
УСТАВНТЬ *сов.* *дан.* 1. qoymaq, yerləşdirmək, düzmək; 2. zilləmək, dirəmək (*gözlərini*).
УСТАВНТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. yerləşmək, sığmaq; **все книги уставились в шкафу** kitabların hamısı şkafa yerləşdi; 2. örtülmək; **поле уставилось скирдами** çöl başdan-başa tayalarla örtülmüşdür; 3. zilləmək, dirəmək (*gözlərini*).
УСТАВЛЕННЫЙ *прич.* 1. qoyulmuş, yerləşdirilmiş; düzülmüş; 2. dikilmiş; dirənmiş (*gözlər*).
УСТАВЛИВАТЬ *несов.* *дан.* bax **уставлять**.
УСТАВЛИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax **уставиться**; 2. qoyulmaq, yerləşdirilmək; düzülmək; 3. dikilmək, dirənmək (*gözlər*).
УСТАВЛЯТЬ *несов.* bax **уставить**.
УСТАВЛЯТЬСЯ *несов.* bax **уставиваться**.
УСТАВНЫЙ *м* *прил.* nizamnamə -[i]-[i]; nizamnaməyə uyğun (*olan*), nizamnamə üzrə.

УСТАВНЫЙ II *прил. filol.* *ustav* -[i-]; **уставные письма** *ustav yazıları* (bax **устав II**).
УСТАВЩИК *м көһн.* 1. qayda-qanun qoyan; 2. kilsə ayini baxıcısı.
УСТАИВАТЬ *несов.* bax **устоять**.
УСТАИВАТЬСЯ *несов.* bax **устояться**.
УСТАЛО *нареч.* *yorğun, yorğun-yorğun, yorğun* halda, *yorğun-argün*; **он глядел устало** o, *yorğun-yorğun* baxırdı.
УСТАЛОСТЬ *ж мн. нет* *yorğunluq*.
УСТАЛЫЙ *прил.* *yorğun*.
УСТАЛЬ *ж мн. нет көһн.* bax **усталость**; **о без устали** *yorulmadan, yorulmaq bilmədən*.
УСТАНАВЛИВАТЬ *несов.* bax **установить**.
УСТАНАВЛИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **установиться**; 2. qurulmaq, quraşdırılmaq, düzəldilmək, qoyulmaq, təsis edilmək; 3. təyin edilmək, müəyyən edilmək, qanuna salınmaq, tətbiq edilmək; 4. sübut edilmək, meydana çıxardılmaq; 5. yönəldilmək, tuşlanmaq.
УСТАНОВИТЕЛЬ *м I.* qurucu; 2. qayda qoyan adam.
УСТАНОВИТЬ *сов.* 1. qurmaq, quraşdırmaq, düzəltmək, qoymaq, təsis etmək; 2. təyin etmək, müəyyən etmək, qanuna salmaq; tətbiq etmək; **установить дни занятий** məşğələ günlərini təyin etmək; 3. yoluna qoymaq, bərra etmək; 4. sübut etmək, meydana çıxartmaq; 5. yönəltmək, tuşlamaq; **установить орудие по прицелу** toru hədəfə yönəltmək; 6. *dan.* bax **установить**.
УСТАНОВИТЬСЯ *сов.* 1. bərqərar olmaq, möhkəmlənmək, bərra olmaq, düzəlmək, qurulmaq, əmələ gəlmək, başlamaq; 2. müəyyənəlmək, sabitləşmək; müəyyən şəkklə düşmək, formalaşmaq; **голос у него ещё не установился** onun səsi hələ müəyyənəlməmişdir (formalaşmamışdır).
УСТАНОВКА *ж I.* qurma, qurulma; quraşdırma, quraşdırılma; düzəltmə, düzəldilmə; qoyma, qoyulma; təsis etmə, təsis edilmə; 2. *tex.* qurğu, mexanizm; **заводские установки** zavod qurğuları; 3. məqsəd, istiqamət, yol; **целевая установка программы** proqramın məqsədi; 4. göstəriş, direktiv; **установка центральных органов** mərkəzi orqanların göstərişi.

УСТАНОВЛЕНИЕ *ср I.* müəyyən etmə (edilmə), təyin etmə (edilmə); **установление факта** faktın müəyyən edilməsi; 2. qurma, qurulma; bərqərar etmə (edilmə); yaratma, yaradılma; 3. sübut etmə (edilmə), meydana çıxartma (çıxardılma); 4. *köhn.* qanun; **свод установлений** qanunlar məcləsi; 5. *köhn.* idarə; **судебные установления** divanxanalar.
УСТАНОВЛЕННЫЙ *прич.* 1. qurulmuş, quraşdırılmış, düzəldilmiş; təsis edilmiş; bərqərar edilmiş; 2. müəyyən edilmiş, qanuna salınmış; təsbit edilmiş; 3. sübut edilmiş, meydana çıxardılmış; 4. qoyulmuş, yerləşdirilmiş; 5. yönəldilmiş, tuşlanmış.
УСТАНОВЛЯТЬ *несов. көһн. dan.* bax **установить**.
УСТАНОВЛЯТЬСЯ *несов. көһн. dan.* bax **установиваться**.
УСТАНОВОЧНЫЙ *прил.* çox mühüm, istiqamətverici; yolgöstəren, direktiv; **установочные тезисы** istiqamətverici tezislər.
УСТАНОВЩИК *м* qurğucu, quran; qurucu, quraşdırıcı; **установщик машин** maşın quraşdırıcı.
УСТАРЕВАТЬ *несов.* 1. köhnəlmək; 2. *köhn.* qocalmaq.
УСТАРЕВШИЙ *прич.* 1. köhnəlmiş; 2. *в знач. прил.* köhnə.
УСТАРЕЛОСТЬ *ж мн. нет I.* köhnəlik; 2. *köhn.* qocalıq.
УСТАРЕЛЫЙ *прил.* köhnəlmiş, köhnə; **устарелые слова** köhnəlmiş sözlər; **устарелые обычаи** köhnə adətlər.
УСТАРЕТЬ *сов. dan.* 1. çox köhnəlmək; **этот учебник устарел** bu dərslik çox köhnəlmişdir; 2. *köhn.* çox qocalmaq.
УСТАТОК *м мн. нет dan. məh.* bax **усталость**.
УСТАТЬ *сов.* yorulmaq.
УСТЕЛЕННЫЙ *прич. dan.* bax **устланный**.
УСТЕЛИТЬ *сов. dan.* bax **устлать**.
УСТЕЛИТЬСЯ *сов. dan.* bax **устлаться**.
УСТЕРЕГАТЬ *несов. dan.* bax **устеречь**.
УСТЕРЕГАТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax **устеречься**; 2. qorunmaq, mühafizə edilmək, saxlanmaq.
УСТЕРЕЖЕННЫЙ *прич.* qorunmuş, mühafizə edilmiş, saxlanmış.

УСТЕРЕЧЬ *сов. dan.* 1. qorumaq, mühafizə etmək, saxlamaq, gözləmək; **устеречь ребёнка от простуды** uşağı soyuqdəymədən qorumaq, uşağı soyuqdan gözləmək; 2. itməyə qoymamaq; 3. üzə çıxmağını (gəlişini) gözləmək.
УСТЕРЕЧЬСЯ *сов. dan.* özünü qorumaq, özünü mühafizə etmək, özünü gözləmək.
УСТИЛАТЬ *несов.* bax **устлать**.
УСТИЛАТЬСЯ *несов. dan.* 1. bax **устлаться**; 2. salınmaq, sərilmək.
УСТИЛКА *ж мн. нет dan.* döşəmə, döşənmə, döşəncək, döşənək.
УСТЛАННЫЙ *прич.* döşənmiş, örtülmüş, salınmış, sərilmiş.
УСТЛАТЬ *сов.* döşəmək, örtmək, salmaq, sərmək; **устлать пол коврами** döşəməyə xalça döşəmək; **осенние листья устлали землю** yer xəzəl ilə örtülmüşdür.
УСТЛАТЬСЯ *сов. dan.* döşənmək, örtülmək.
УСТНО *нареч.* şifahi (olaraq), ağızdan, dilcavabı; **ответить устно** şifahi cavab vermək.
УСТНОСТЬ *ж мн. нет* şifahilik, dilcavablıq.
УСТНЫЙ *прил.* 1 şifahi, dilcavabı; **устная речь** şifahi nitq; **устное народное творчество** şifahi xalq yaradıcılığı; 2. *anat.* ağız -[i-]; **устные мышцы** ağız əzələləri; **устная словесность** bax **фольклор**.
УСТОЙ *I м I.* dayaq (*körpünün sahil dayacağı*); 2. *только мн. тас.* əsas, təməl, bünövrə, özü; **устой общества** расшатаны cəmiyyətin özüli sarsılmışdır.
**УСТОЙ II м dan. südüün üzü, qaymaq.
УСТОЙЧИВОСТЬ *ж мн. нет I.* sabitlik; 2. sarsılmazlıq, möhkəmlilik, dayanıqlıq, davamlılıq.
УСТОЙЧИВЫЙ *прил.* 1. sabit; 2. sarsılmaz, möhkəm, dayanıqlı, davamlı.
УСТОРОЖЕННЫЙ *прич. dan.* bax **устереженный**.
УСТОРОЖИТЬ *сов. dan.* bax **устеречь**.
УСТОЯТЬ *сов.* 1. durmaq, dayanmaq; **устоять на ногах** ayaq üstə durmaq; 2. *тас.* müqavimət göstərmək, metanət göstərmək, davam gətirmək, qarşı durmaq; tablamaq, tab gətirmək, dözmək; 3. özünü saxlamaq, öz əqidəsindən dönməmək; **о не устоять****

против кого-чего dan. ...qarşılaşa bilməmək, qabağında dayana bilməmək.
УСТОЯТЬСЯ *сов.* 1. durulmaq; **мутная вода устоялась** bulanıq su duruldu; 2. üz bağlamaq, qaymaq bağlamaq (*süd*); 3. sabitləşmək, müvazinətləşmək.
УСТРАИВАТЬ *несов.* bax **устроить**.
УСТРАИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **устроиться**; 2. düzəldilmək, yoluna qoyulmaq; 3. qaynımaq, qurulmaq; 4. öz işlərini düzəltmək.
УСТРАНИЕНИЕ *ср мн. нет I.* aradan qaldırma (qaldırılma); **устранение недостатков** nöqsanların aradan qaldırılması; 2. kənar etmə (edilmə), çıxartma, çıxardılma; götürmə (*işdən, vəzifədən*).
УСТРАНИЕННЫЙ *прич.* 1. aradan qaldırılmış; 2. kənar edilmiş, çıxardılmış, götürülmüş (*işdən, vəzifədən*).
УСТРАНИТЬ *сов.* 1. aradan qaldırmaq, yox etmək, yoxaltmaq; 2. kənar etmək, çıxartmaq, götürmək (*işdən, vəzifədən*).
УСТРАНИТЬСЯ *сов.* 1. çəkilmək, getmək, uzaqlaşmaq, özünü kənara çəkmək; **устраниться от дел** iş başından çəkilmək; 2. yox olmaq, aradan qalxmaq (*səbəb, narazılıq və s.*).
УСТРАНИТЬ *несов.* bax **устранить**.
УСТРАНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **устраниться**; 2. aradan qaldırılmaq, yox edilmək; 3. kənar edilmək, çıxardılmaq, götürülmək (*işdən, vəzifədən*).
УСТРАШАТЬ *несов.* bax **устрашить**.
УСТРАШАТЬСЯ *несов.* 1. bax **устрашиться**; 2. qorxudulmaq.
УСТРАШАЮЩИЙ *прич.* 1. qorxudan, tədhişçi; 2. *в знач. прил.* vahiməli, dəhşətli.
УСТРАШЕНИЕ *ср мн. нет* qorxutma, qorxudulma; vahiməyə salma, vahiməyə salınma.
УСТРАШЕННЫЙ *прич.* qorxudulmuş vahiməyə salınmış.
УСТРАШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* qorxuducu, vahiməli, qorxutmaq üçün olan.
УСТРАШИТЬ *сов.* qorxutmaq, vahiməyə salmaq.
УСТРАШИТЬСЯ *сов.* qorxmaq, vahiməyə düşmək.
УСТРЕМИТЬ *сов.* yönəltmək, döndərmək, çevirmək.

УСТРЕМИТЬСЯ *сов.* 1. yönəlmək, üz qoymaq, cummaq, yerimək; atılmaq, hücum etmək; **танки устремились на врага** tank-lar düşmənin üstünə yeridi; 2. *тас.* dönmək, dikilmək, çevrilmək; **все взоры устремились к трибуне** hamının nəzəri tribunaya çevrildi.

УСТРЕМЛЕНИЕ *ср* 1. yönəlmə, yönəldilmə; üz qoyma, cumma, yerimə, atılma, hücum etmə; 2. *чаще мн.ч.* meyllər; məqsəd, niyyət, cəhd.

УСТРЕМЛЕННОСТЬ *ж мн. нет* məqsəd, meyl, təmayül; meyllənmə, yönəlmə; **идейная устремленность литературы** ədəbiyyatın qayəvi məqsədi.

УСТРЕМЛЕННЫЙ *прич.* 1. yönəldilmiş, döndərilmiş; 2. çevrilmiş, dikilmiş, zillənmiş (*göz*).

УСТРЕМЛЯТЬ *несов.* bax ustremitʹ.

УСТРЕМЛЯТЬСЯ *несов.* bax ustremitʹsya.

УСТРИЦА *ж* istridyə (*dəniz ilbizi*).

УСТРИЧНЫЙ *прил.* istridyev -i[-i].

УСТРОЕНИЕ *ср мн. нет* 1. düzəltmə, düzəldilmə; təşkil etmə, təşkil edilmə; yaratma, yaradılma; tikmə, tikilmə; qayırma, qayırılma; qurma, qurulma; 2. yoluna qoyma (*qoyulma*); qaydaya salma (*salınma*).

УСТРОЕННЫЙ *прич.* 1. düzəldilmiş, təşkil edilmiş, qayırılmış, qurulmuş; 2. yoluna qoyulmuş, qaydaya salınmış.

УСТРОИТЕЛЬ *м* düzəldən, quran, təşkil edən.

УСТРОИТЬ *сов.* 1. yoluna qoymaq, qaydaya salmaq; 2. düzəltmək, qayırmaq, qurmaq, təşkil etmək; 3. çıxarmaq, salmaq, qaldırmaq, qorparmaq; **устроить скандал** qovğa salmaq, mərkə qorparmaq; 4. təmin etmək, razı salmaq; əl vermək; **такая работа меня не устроит** belə iş mənə əl verməz.

УСТРОИТЬСЯ *сов.* 1. yoluna düşmək, qaydaya düşmək; **все устроилось** hər şey yoluna düşdü; 2. *дан.* düzəlmək, girmək; **устроиться на работу** işə düzəlmək (*girmək*).

УСТРОЙСТВО *ср* 1. yoluna qoyma (*qoyulma*); qaydaya salma (*salınma*); 2. düzəltmə, düzəldilmə; qayırma, qayırılma; qurma qurulma; təşkil etmə (*edilmə*); təşkil; 3. (*müxtəlif mənalarda*) quruluş; 4. mexanizm, maşın, qurğu, konstruksiya.

УСТРОИЩИК *м хис.* ...qayıran, ...düzəldən, qurucu (*fəhlə*).

УСТРОЯТЬ *несов. köhn.* bax устраивать.

УСТУП *м* çıxıntı, tin, pillə-pillə yer.

УСТУПАТЬ *несов.* bax уступитʹ.

УСТУПАТЬСЯ *несов.* 1. güzəşt edilmək, verilmək, keçilmək; 2. satılmaq (*adənə ucuz*).

УСТУПИСТЫЙ *прил.* *дан.* çıxıntılı, pilləli, pillə-pillə, tin-tin.

УСТУПИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *грам.* güzəşt -i[-i]; **уступительное придаточное предложение** güzəşt budaq cümləsi; **уступительный союз** güzəşt bağlayıcısı.

УСТУПИТЬ *сов.* 1. güzəşt etmək, güzəştə getmək; vermək; 2. razılaşmaq, boynuna almaq; təslim olmaq, tabe olmaq, məğlub olmaq (*oyunda*); 3. geri qalmaq, ayaqlaşma bilməmək; **он никому не уступит в храбрости** qoçaqlıqda o heç kəsədən geri qalmaz; 4. vermək, təslim etmək (*düşməyə*); 5. *дан.* satmaq, ucuz vermək, keçmək; **уступить вещи за сто тысяч манат** şeyləri yüz min manata satmaq; **уступить десять тысяч манат** on min manat keçmək (*güzəşt etmək*); 6. yerini vermək, əvəzlənmək **уступить дорогу кому** yol vermək, **уступить место кому** yer vermək.

УСТУПКА *ж* 1. güzəşt etmə, güzəştə getmə, keçmə; 2. razılaşma, boynuna alma, təslim olma, tabe olma; 3. güzəşt; 4. *дан.* endirim.

УСТУПЛЕННЫЙ *прич.* 1. güzəşt edilmiş, keçilmiş, verilmiş; 2. satılmış.

УСТУПООБРАЗНЫЙ *прил.* pilləşəkilli, çıxıntılı.

УСТУПОЧКА *ж* *уступка* söz. *киç.*

УСТУПЧАТОСТЬ *ж мн. нет* çıxıntı halında olma, pillə şəklində olma.

УСТУПЧАТЫЙ *прил.* çıxıntılı, pillə-pillə.

УСТУПЧИВОСТЬ *ж мн. нет* güzəştə getmə, tez razılaşma, yolayovuşluq.

УСТУПЧИВЫЙ *прил.* güzəştə gedən, tez razılaşan, yolayovuş.

УСТЫДИТЬ *сов.* *дан.* utandırmaq, xəcalət vermək, qızartmaq.

УСТЫДИТЬСЯ *сов.* *дан.* utanmaq, xəcalət çəkmək, qızarmaq; **устыдиться своего поведения** öz hərəkətidən utanmaq (*xəcalət çəkmək*).

УСТЫЖАТЬ *несов.* *дан.* bax устыдить.

УСТЫЖАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax устыдиться; 2. utandırılmaq, qızardılmaq.

УСТЫЖЕННЫЙ *прич.* utandırılmış, qızardılmış.

УСТЬЕ *ср* 1. çay ağzı, mənsəb; 2. ağız, baca, deşik, dəlik; **устье печи** peçin ağzı; **устье шахты** şaxtanın ağzı.

УСТЬЕВОЙ, УСТЬЕВЫЙ *прил.* çay ağzı (*mənsəbi*) -i[-i].

УСТЬИЩЕ *ср* 1. устье söz. *киç.* 2. *бот.* ağzıçıq.

УСУГУБИТЬ *сов.* artırmaq, gücləndirmək, şiddətləndirmək, ağırlaşdırmaq; **усугубить вину** günahını ağırlaşdırmaq.

УСУГУБИТЬСЯ *сов.* artmaq, güclənmək, şiddətlənmək, ağırlaşmaq.

УСУГУБЛЕНИЕ *ср* artırma, gücləndirmə, şiddətləndirmə, ağırlaşdırma.

УСУГУБЛЕННЫЙ *прич.* artırılmış, gücləndirilmiş, şiddətləndirilmiş, ağırlaşdırılmış.

УСУГУБЛЯТЬ *несов.* bax усугубить.

УСУГУБЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax усугубиться; 2. artırılmaq, gücləndirilmək, şiddətləndirilmək, ağırlaşdırılmaq.

УСУМНИТЬСЯ *сов.* köhn. bax усомниться.

УСУШАТЬ *несов.* *дан.* bax усушиться.

УСУШАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax усушиться; 2. qurudulub çəkisi azaldılmaq (*kiçildilmək*); 3. həddən artıq qurudulmaq (*qaxaca döndərilmək*).

УСУШЕННЫЙ *прич.* *дан.* 1. qurudulub çəkisi azaldılmış; quruyub çəkisi azalmış; 2. həddən artıq qurudulmuş (*qaxaca döndərilmiş*).

УСУШИТЬ *сов.* *дан.* 1. qurutmaq, qurudub çəkisini azaltmaq, qurudub kiçiltmək; 2. həddən artıq qurutmaq, qurudub qaxaca döndərmək.

УСУШИТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. quruyub çəkisi azalma, quruyub kiçilmək; 2. qurumaq, quruyub qaxaca dönmək.

УСУШКА *ж мн. нет* 1. quruyub azalma, quruma noticəsində çəkisi azalma; quruma; 2. həddindən artıq qurutma (*quruma*); 3. quruma noticəsində azalan çəki.

УСЧИТАТЬ *сов.* *дан.* 1. yoxlamaq, hesaba almaq; 2. hesablayıb əksiltmək.

УСЧИТЫВАТЬ *несов.* *дан.* bax усчитать.

УСЧИТЫВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. yoxlanmaq, hesaba alınmaq; 3. hesablanıb əksildilmək.

УСЫ *мн. (ед. ус м)* 1. biğ(lar); **отрастить усы** biğ qoymaq; 2. bax усники; **в ус и**

в рыло (бить) sifətə vurmaq, ağzına çəkmək; **на ус мотать (что-н.)** yadında saxlamaq; **в ус не дуёт** vəcinə deyil, qulağına girmir; **сами с усами** *дан.* o birlərindən (*özümüz də*) pis deyilik.

УСЫЛАТЬ *несов.* bax услатʹ.

УСЫЛАТЬСЯ *несов.* göndərilmək, yollanmaq (*adətən tapşırıqla və ya arzusunun əksinə olaraq*).

УСЫЛКА *ж мн. нет* *дан.* göndərmə, yollama; göndərilmə, yollanılma.

УСЫНОВИТЕЛЬ *м рас.* övladlığa (*qızlığa*) götürən.

УСЫНОВИТЬ *несов.* övladlığa (*qızlığa*) götürmək; **усыновить ребенка** uşağı övladlığa (*oğulluğa, qızlığa*) götürmək.

УСЫНОВЛЕНИЕ *ср мн. нет* övladlığa (*oğulluğa, qızlığa*) götür(ül)mə.

УСЫНОВЛЕННЫЙ *прич.* övladlığa (*oğulluğa, qızlığa*) götürülmüş.

УСЫНОВЛЯТЬ *несов.* bax усыновить.

УСЫНОВЛЯТЬСЯ *несов.* övladlığa (*oğulluğa, qızlığa*) götürülmək.

УСЫПАЛЬНИЦА *ж köhn.* sərdaba, məqbərə, türbə.

УСЫПАНЫЙ *прич.* 1. səpilmiş, səpələnmiş, tökülmüş; 2. *тас.* dolmuş, doldurulmuş.

УСЫПАТЬ *сов.* 1. səpmək, səpələmək, tökmək; **усыпать дорожки песком** yollara qum səpmək; 2. *тас.* örtmək, doldurmaq; **небо было усыпано яркими звездами** göyün üzü parlaq ulduzlarla örtülmüşdü.

УСЫПАТЬ *несов.* bax усыпать.

УСЫПАТЬСЯ *несов.* 1. səpilmək, səpələnmək, tökülmək; 2. *тас.* örtülmək, doldurulmaq.

УСЫПИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. yatırdıcı, yuxuladıcı, yuxugötürən (*dərman və s.*); 2. *тас.* yorucu, danıxdırıcı, bezikdirici, maraqsız, yuxuladıcı.

УСЫПИТЬ *сов.* 1. yuxulatmaq, yatırtmaq; bişmək; **больного усыпили перед операцией** operasiyadan (cərrahiyyə əməliyyatından) qabaq xəstəni yuxulatdılar; 2. *тас.* zəiflətmək, azaltmaq, təsirdən salmaq; **усыпить бдительность** sayıqlığını zəiflətmək, qəflətdə saxlamaq, xəticəmə edib yuxulatmaq, yuxuya vermək; 3. zəhər-ləyib öldürmək (*heyvan*); 4. *тас.* yuxulat-

maq; yuxu gətirmək, mürgü gətirmək; **усыпить слушателей монотонным чтением** yeknəşəq oxumaqla dinləyiciləri yuxulatmaq.

УСЫПКА ж. мн. нет 1. səpmə, tökmə; səpilmə, tökülmə; 2. *məc.* örtmə, örtülmə; qarılma.

УСЫПЛЕНИЕ ср. мн. нет 1. yuxuladma, yattırma; bihuş etmə (edilmə); 2. *məc.* zəiflətmə, zəiflədilmə; təsirdən salma (salınma); 3. zəhərləyib öldürmə, zəhərlənib öldürülmə; 4. *köhn.* yuxu, bihuşluq.

УСЫПЛЕННЫЙ прич. 1. yuxuladılmış, yattırılmış; bihuş edilmiş; 2. zəhərlənib öldürülmüş (*heyvan*).

УСЫПИТЬ несов. bax **усыпить**.

УСЫПИТЬСЯ несов. 1. yuxuladılmaq, yattırılmaq; bihuş edilmək; 2. *məc.* zəiflədilmək, təsirdən salınmaq; 3. zəhərlənib öldürülmək (*heyvan*).

УСЫПЛЯЮЩИЙ прич. 1. yuxugetirən, bihuş edən, yuxuladıcı; 2. bax **усыпительный**.

УСЫХАТЬ несов. bax **усохнуть**.

УСЬ в знач. пов. накл. qıs! (*iti qısırtma*).

УСЬКАТЬ несов. *dan.* qısırtmaq (*iti*).

УТАЕНИЕ ср. мн. нет 1. gizlətmə, gizlədilmə; gizləndə saxlama (saxlanma); ört-basdır etmə (edilmə); 2. xəlvəti mənimsemə (mənimşənilmə); oğurlama, oğurlanma, məngirləmə, məngirlənmə.

УТАЁННЫЙ прич. 1. gizlədilmiş, gizləndə saxlanmış, ört-basdır edilmiş; 2. xəlvəti mənimşənilmiş, məngirlənmiş.

УТАИВАНИЕ ср. 1. gizlətmə, gizləndə saxlama, ört-basdır etmə; 2. xəlvəti mənimsemə.

УТАИВАТЬ несов. bax **утаять**.

УТАИВАТЬСЯ несов. 1. gizlədilmək, gizləndə saxlanmaq; 2. xəlvəti mənimşənilmək, məngirlənmək.

УТАИТЬ сов. 1. gizlətmək, gizləndə saxlamaq; ört-basdır etmək; 2. xəlvəti mənimsemək, məngirləmək.

УТАИТЬСЯ сов. dan. 1. adətən “не” inkar edəti ilə; *не утайтёсь* gizli qalmamaq; 2. gizlənmək, qaçmaq, gözden itmək.

УТАЙКА ж. мн. нет dan. gizlətmə, gizli saxlama; **сказать правду без утайки** həqiqəti gizlətmədən söyləmək.

УТАЙЩИК м. dan. gizlədən, ört-basdır edən.

УТАПТЫВАТЬ несов. bax **утоптать**.

УТАПТЫВАТЬСЯ несов. dan. 1. bax **утопаться**; 2. tapdalanmaq, tapdalanıb əzilmək.

УТАСКИВАТЬ несов. bax **утащить**.

УТАСКИВАТЬСЯ несов. dan. 1. bax **утащиться**; 2. aparılmaq, götürülüb aparılmaq, sürüdülmək aparılmaq; 3. *dan.* oğurlanmaq, çırpışdırılmaq, icazəsiz götürülmək.

УТАЧАННЫЙ прич. tikilib gödəldilmiş (qısaltılmış), tikilib daraldılmış.

УТАЧАТЬ сов. tikib düzəltmək (qısaltmaq), tikib daraltmaq.

УТАЧАТЬСЯ сов. tikilib gödəldilmək (qısaltılmaq), tikilib daraltmaq.

УТАЧИВАТЬ I несов. bax **утачать**.

УТАЧИВАТЬ II несов. bax **уточить**.

УТАЧИВАТЬСЯ I несов. 1. bax **утачаться**; 2. tikilib gödəldilmək (qısaltılmaq), tikilib daraldılmaq.

УТАЧИВАТЬСЯ II несов. 1. bax **уточиться**; 2. itilənib ensizləşdirilmək.

УТАЧКА ж. мн. нет tikib gödəltmə (qısaltma); tikib daraltma, tikilib gödəldilmə (daraldılma).

УТАШЕННЫЙ прич. dan. 1. aparılmış, götürülüb aparılmış, sürüdülmək aparılmış; 2. zorla aparılmış; 3. oğurlanmış, çırpışdırılmış; icazəsiz götürülmüş.

УТАЩИТЬ сов. dan. 1. aparmaq, götürüb aparmaq, sürüyüb aparmaq; 2. zorla aparmaq; 3. oğurlamaq, çırpışdırmaq; xəlvəti götürmək.

УТАЩИТЬСЯ сов. dan. sürünə-sürünə getmək, ağır-ağır getmək (yerimək).

УТВАРЬ ж. мн. нет собир. avadanlıq, müxəlləfat, ləvazimat; *домашняя утварь* ev şeyləri (əşyaları).

УТВЕРДИТЕЛЬНО нареч. müsbət; **ответить утвердительно** müsbət cavab vermək.

УТВЕРДИТЕЛЬНОСТЬ ж. мн. нет müsbətlilik.

УТВЕРДИТЕЛЬНЫЙ прил. müsbət; **утвердительный ответ** müsbət cavab.

УТВЕРДИТЬ сов. 1. təsdiq etmək; 2. bərkitmək, möhkəmlətmək, bərqərar etmək, sabitləşdirmək; 3. *köhn.* isbat etmək, əsaslandırmaq; 4. *köhn.* qəti inandırmaq, qane etmək.

УТВЕРДИТЬСЯ сов. 1. bərqərar olmaq, möhkəmlənmək, sabitləşmək, kök salmaq; 2. *köhn.* möhkəm inanmaq, qane olmaq, öz fikrinin üstündə durmaq, əzmkar olmaq, fikrinə sabit olmaq.

УТВЕРЖДАТЬ несов. 1. bax **утвердить**; 2. israr etmək, iddia etmək, sübut etməyə çalışmaq.

УТВЕРЖДАТЬСЯ несов. 1. bax **утвердиться**; 2. bərkidilmək, möhkəmlədilmək; 3. təsdiq edilmək, təsbit edilmək; 4. isbat edilmək, əsaslandırılmaq; 5. inandırılmaq, qane edilmək.

УТВЕРЖДЕНИЕ ср. 1. təsdiq, təsdiq etmə (edilmə), təsdiqlə(n)mə; 2. bərqərar olma, möhkəmlənmə; 3. fikir, müddəə, iddia; *его утверждения ничем не обоснованы* onun fikirləri tamamilə əsassızdır.

УТВЕРЖДЁННЫЙ прич. təsdiq edilmiş, təsdiqlənmiş.

УТЕКАТЬ несов. bax **утечь**.

УТЕМНЕНИЕ ср. мн. нет xüs. 1. tündləşdirmə, tündləşdirilmə, tündləşmə (*rəng*); 2. tündlük.

УТЕМНЁННЫЙ прич. xüs. tündləşdirilmiş (*rəng*).

УТЕМНИТЬ сов. xüs. tündləşdirmək (*rəngi*).

УТЕМНИТЬСЯ сов. xüs. tündləşmək (*rəng*).

УТЕМНЯТЬ несов. xüs. bax **утемнить**.

УТЕМНЯТЬСЯ несов. xüs. 1. bax **утемниться**; 2. tündləşdirilmək (*rəng*).

УТЁНА ж. mah. **утка I** söz. *ох.*

УТЁНОК м. (мн. утят) ördək balası.

УТЁНЫШ м. dan. bax **утёнок**.

УТЕПЛЕНИЕ ср. мн. нет istilətmə, isidilmə; qızdırma, qızdırılma.

УТЕПЛЁННЫЙ прич. 1. istiləşdirilmiş, isidilmiş, qızdırılmış; 2. isti.

УТЕПЛИТЕЛЬ м. tex. qızdırıcı, isidici.

УТЕПЛИТЕЛЬНЫЙ прил. istiləndirici, qızdırıcı.

УТЕПЛИТЬ сов. istiləndirmək, qızdırmaq.

УТЕПЛЯТЬ несов. bax **утеплить**.

УТЕПЛЯТЬСЯ несов. istiləşdirilmək, qızdırılmaq.

УТЕРЕТЬ сов. dan. silmək, qurulamaq; **о потереть нос кому** qabağına doqquzluq çıxarmaq.

УТЕРЕТЬСЯ сов. üzünü silmək, qurulanmaq.

УТЕРПЕТЬ сов. özünü saxlamaq, toxtatmaq, səbir etmək, dözmək, qatlaşmaq.

УТЕРТЫЙ прич. silinmiş, qurulanmış.

УТЕРЯ ж. itki, itmə.

УТЕРЯННЫЙ прич. itirilmiş, itmiş.

УТЕРЯТЬ сов. dan. itirmək.

УТЕРЯТЬСЯ сов. dan. itmək.

УТЭС м. sıldırım qaya, sıldırım.

УТЕСАННЫЙ прич. xüs. yonulmuş, yonulub nazikləşdirilmiş.

УТЕСАТЬ сов. xüs. yonmaq, yonub nazikləşdirmək.

УТЭСИСТОСТЬ ж. мн. нет xüs. sıldırımlıq, qayalıq, sıldırım qayalıq.

УТЭСИСТЫЙ прил. sıldırım, sıldırımlı, qayalı(q); **утэсистые берега** sıldırımlı sahillər, qayalı sahillər.

УТЭСКА ж. мн. нет xüs. yonma, yonub nazikləşdirmə; yonulma, yonulub nazikləşdirilmə.

УТЕСНЕНИЕ ср. dan. 1. sıxlaşdırılma; 2. sıxışdırılma; 3. *köhn.* təqib etmə (edilmə); təqib.

УТЕСНЁННЫЙ прич. dan. 1. sıxlaşdırılmış; 2. *köhn.* sıxışdırılmış.

УТЕСНИТЕЛЬНЫЙ прил. köhn. bax **стеснительный** 2-ci mənada.

УТЕСНИТЬ сов. dan. 1. sıxlaşdırmaq; 2. sıxışdırmaq; 3. təqib etmək.

УТЕСНИТЬСЯ сов. dan. özünü sıxaraq, özünə yer eləmək.

УТЕСНЯТЬ несов. dan. bax **утеснить**.

УТЕСНЯТЬСЯ несов. köhn. 1. *dan.* bax **утесниться**; 2. sıxlaşdırılmaq; 3. sıxışdırılmaq; 4. təqib edilmək.

УТЕСЫВАТЬ несов. xüs. bax **утесать**.

УТЕСЫВАТЬСЯ несов. xüs. yonulmaq, yonulub nazikləşdirilmək.

УТЁХА ж. 1. həzz, nəşə, ləzzət, kefi; əyləncə; 2. bax **утешение** 2-ci mənada.

УТЁЧКА ж. мн. нет 1. cızma (*həm də məcazi mənada*) axma (*neft, qaz və s.*), **утечка информации** informasiya sızması; 2. itki, azalma, əksilmə (*axma, tökülmə və s. nəticəsində*); 3. çıxıb getmə (*böyük sayda*); **утечка умов** zehinlər axını (*elmi-texniki kadrların inkişaf etmiş ölkələrə getməsi*).

УТЁЧЬ сов. 1. axmaq, axıb getmək; 2. *məc.* keçmək, ötmək, ötüb getmək; **утечли**

годы illər ötdü (keçdi); 3. *тас. дан.* qaçmaq, qaçıb canını qurtarmaq; 4. *много (немало, столько) воды утекло* bax вода.

УТЕШАТЬ *несов.* 1. bax *утешить*; 2. sevincdirmək, fəhləndirmək.

УТЕШАТЬСЯ *несов.* 1. bax *утешиться*; 2. təsəlli tapmaq.

УТЕШЕНИЕ *ср* 1. təsəlli, təskin, təskinlik; *найти утешение (в чём-либо)* təsəlli tapmaq; 2. fəhlə, sevinc.

УТЕШИТЕЛЬ *м* təsəlli verən, təskinlik verən, sakit edən, ovutan.

УТЕШИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. təsəllivericilik; 2. sevincdiricilik, fəhləndiricilik.

УТЕШИТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. təsəlliverici; 2. sevincdirici, fəhləndirici; *хорошо; утешительное известие* sevincdirici xəbər, *хорошо* xəbər.

УТЕШИТЬ *сов.* təsəlli vermək, təskin etmək, təskinlik vermək, ovundurmaq, sakit etmək.

УТЕШИТЬСЯ *сов.* təsəlli tapmaq, sakit olmaq.

УТЕШНЫЙ *прил.* *дан. köhn.* bax *утешительный*.

УТИЛИЗАТОР *м* utilizator (*utilizasiya ilə məşğul olan adam*).

УТИЛИЗАТОРСКИЙ *прил.* utilizator -i[-i].

УТИЛИЗАТОРСТВО *ср* *мн. нет* utilizatorluq (bax *утилизация*).

УТИЛИЗАЦИОННЫЙ *прил.* utilizasiya -ü[-ü]; *утилизационный завод* utilizasiya zavodu (*müxtəlif tullantılardan cürbəcür məmulat hazırlayan zavod*).

УТИЛИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* istifadə etmə (edilmə); işlətmə, işlədilmə; istifadə; *утилизация отбросов* tullantılardan istifadə edilməsi.

УТИЛИЗИРОВАННЫЙ *прич.* istifadə edilmiş.

УТИЛИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* istifadə etmək, işlətmək, fayda götürmək; *утилизировать отходы производства* istehsalat tullantılarından istifadə etmək.

УТИЛИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* istifadə edilmək, işlənilmək.

УТИЛИТАРИЗМ *мн. нет* 1. utilitarizm (*etikada: egoizmə, fərdiyyətçiliyə əsaslanan cərəyan*); 2. *тас.* mənfəətpərəstlik, işbazlıq, hər şeydən mənfəət və fayda çıxarmağa çalışma.

УТИЛИТАРИСТ *м* 1. utilitarist (*utilitarizm tərəfdarı*); 2. mənfəətpərəst, hər şeydən ancaq fayda və mənfəət çıxarmağa çalışan adam.

УТИЛИТАРИСТКА *ж* utilitarist qadın (qız).

УТИЛИТАРИСТСКИЙ *прил.* utilitarist -i[-i].

УТИЛИТАРНОСТЬ *ж* *мн. нет* utilitarlıq (bax *утилитаризм*).

УТИЛИТАРНЫЙ *прил.* 1. ancaq fayda və mənfəət güdən (nəzərdə tutan); 2. əməli, tətbiqi; *утилитарные знания* əməli (tətbiqi) elmlər.

УТИЛЬ *м* *мн. нет* util (*istifadəyə yararsız, ancaq təkrar xammal qismində emal üçün yararlı tullantılar*).

УТИЛЬЗАВОД *м* utilzavod (*tullantılardan müxtəlif şeylər hazırlayan zavod*).

УТИЛЬНЫЙ *прил.* util -i[-i] tullantıdan qayınmış; *утильный товар* tullantıdan hazırlanmış mal.

УТИЛЬСЫРЬЕ *ср* *мн. нет* bax *утиль*.

УТИЛЬСЫРЬЕВЫЙ *прил.* tullantı -i[-i].

УТИЛЬЦЕХ *м* util sexi.

УТИЛЬЩИК *м* tullantıyıqan (*təkrar emal üçün yarar tullantıları toplayan adam*).

УТИН *м* *дан. köhn.* bel ağrısı.

УТИНЫЙ *прил.* 1. ördək -i[-i]; *утиное яйцо* ördək yumurtası; 2. *в знач. суц.* *утиные* *ед. нет* *zool.* ördək fəsiləsi.

УТИРАЛЬНИК *м* məh. dəsmal.

УТИРАЛЬНЫЙ *прил.* silgi -i[-i].

УТИРАТЬ *несов.* bax *утереть*.

УТИРАТЬСЯ *несов.* 1. bax *утереться*; 2. silinmək, qurulanmaq.

УТИРКА *ж* *дан.* silmə, qurulanma; silinmə, qurulanma.

УТИСКАННЫЙ *прич.* *дан.* soxu(şdur)lmüş, dürtü(şdür)lmüş, yerləşdirilmiş, tıxanmış.

УТИСКАТЬ *сов.* *дан.* sox(uşdur)maq, dürt(üşdür)mək, yerləşdirmək, tıxmaq.

УТИСКАТЬСЯ *сов.* *дан.* soxulmaq, dürtülmək, yerləşmək, özünü yer etmək, özünü araya soxuşdurmaq.

УТИСКИВАТЬ *несов.* *дан.* bax *утискать*.

УТИСКИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax *утискать*; 2. soxuşdurulmaq, dürtüşdürülmək, yerləşdirilmək.

УТИХАТЬ *несов.* bax *утихнуть*.

УТИХНУТЬ *сов.* *köhn.* sakitləşmək, yavaşmaq, kəsilmək, azalmaq, zəifləmək, yat-

maq; *ветер утих* külək yatdı; *боль утихла* ağrı azaldı (kəsildi); *ребёнок утих* uşağ sakitləşdi.

УТИХОМИРЕННЫЙ *прич.* *дан.* sakitləşdirilmiş, susdurulmuş.

УТИХОМИРИВАТЬ *несов.* bax *утихомирить*.

УТИХОМИРИВАТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. bax *утихомириться*; 2. sakitləşdirilmək, susdurulmaq.

УТИХОМИРИТЬ *сов.* sakitləşdirmək, susdurmaq.

УТИХОМИРИТЬСЯ *сов.* sakitləşmək, susmaq.

УТИЦА *ж* *дан.* ördək.

УТИШИТЬ *сов.* *köhn.* yatırmaq, sakitləşdirmək.

УТИШИТЬСЯ *сов.* *köhn.* yatmaq, sakitləşmək, soyumaq (*acıq*).

УТИЩА *ж* *дан.* yekə ördək, böyük ördək.

УТКА *ж* 1. ördək; *дикая утка* çöl ördəyi; 2. *дан.* buyuz (*ip sarımaq üçün gəminin göyərtəsində qurğu*); 3. utka (*xəstələr üçün sidik qabı*).

УТКА II *ж* şayiə, yalan xəbər, uydurma; *пусить утку* şayiə buraxmaq.

УТКАННЫЙ *прич.* naxış çəkilmiş, naxış toxunmuş, naxışla örtülmüş, naxışlanmış; naxışlı.

УТКАТЬ *сов.* naxış çəkmək, naxış toxumaq, naxışla örtmək, naxışlamaq.

УТКНУТЫЙ *прич.* *дан.* 1. soxulmuş, gizlədilmiş; 2. dirənmiş; 3. zillənmiş (*gözlər, baxışlar*); 4. sancılmış.

УТКНУТЬ *сов.* *дан.* 1. soxmaq, gizlətmək; 2. dirəmək; 3. zilləmək; 3. sancmaq; 4. *уткнуть нос (во что)* dikilmək, dikilib qalmaq, gözünü çəkmək, gözünü ayırmaq; *уткнуть нос в книгу* gözünü kitabdan ayırmamaq.

УТКНУТЬСЯ *сов.* *дан.* 1. basmaq, soxmaq, gizlətmək; *уткнуться головой в подушку* başını yastığa basmaq; 2. *тас.* dalmak; gözünü ayırmamaq; 3. (*gözlərinin, baxışlarını və s.*) zilləmək; 4. toxunmaq, dəymək; *рука уткнулась в стену* əlim divara toxundu; 5. baş qarışmaq (*məsələnin, problemin həllinə və s.*); 6. *уткнуться в книгу* gözünü kitabdan ayırmamaq; 7. *уткнуться носом во что, куда* qapılmaq, dalmak.

УТКОНОС *м* *çöl.* ördəkburun (*Avstraliya-da yaşayan çənəsi ördək burnuna oxşar məməli heyvan*).

УТЛЕГАРЬ *м* *дан.* utleqar (*gəmidə əlavə çər yelkənləri qabağa çəkmək üçün köndələn tir*).

УТЛОСТЬ *ж* *кючн.* davamsızlıq, köhnəlik, çürüklük, etibarsızlıq.

УТЛЫЙ *прил.* *köhn.* 1. davamsız, etibarsız; 2. köhnə, çürük; 3. çatdaq-çatdaq, dəlik-dəşik; 4. kasıb, miskin (*kənd və s.*).

УТОК *м* *мн. нет* *xüs.* arqac (*toxuculuqda*).

УТОЛЕНИЕ *ср* *мн. нет* 1. söndürmə, yatırtma; *для утоления жажды* susuzluğunu söndürmək üçün; 2. *köhn.* sakitləşdirmə, azaltma.

УТОЛИТЕЛЬ *м* *köhn.* 1. söndürən; 2. *тас.* yatırdan, sakitləşdirən, azaldan.

УТОЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* yatırdan, söndürən, sakitləşdirən; *утолителный напиток* susuzluğu söndürən içki.

УТОЛИТЬ *сов.* 1. söndürmək, yatırtmaq, öldürmək; 2. *köhn.* kəsmək, sakitləşdirmək, azaltmaq, dayandırmaq; *утолить жажду* susuzluğu yatırtmaq; *утолить боль* ağrı dayandırmaq.

УТОЛИТЬСЯ *сов.* *köhn.* 1. sönmək, yatmaq; 2. *тас.* sakitləşmək, kəsilmək, dayanmaq; azalmaq; *боль утолилась* ağrı azaldı.

УТОЛОЧЬ *сов.* *дан.* döymək, əzmək, döyüb narınlatmaq (*həvəngdə*).

УТОЛОЧЬСЯ *сов.* *дан.* döyülmək, əzilmək; döyülüb narınlanmaq (*həvəngdə*).

УТОЛСТИТЬ *сов.* qalınlaşdırmaq, yoğunlaşdırmaq.

УТОЛСТИТЬСЯ *сов.* qalınlaşmaq, yoğunlaşmaq.

УТОЛЧЕННЫЙ *прич.* *дан.* döyülmüş, əzilmiş; döyülüb narınlaşdırılmış (*həvəngdə*).

УТОЛЩАТЬ *несов.* bax *утолстить*.

УТОЛЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax *утолщаться*; 2. qalınlaşdırılmaq, yoğunlaşdırılmaq.

УТОЛЩЕНИЕ *ср* 1. qalınlaşdırma, yoğunlaşdırma; qalınlaşdırılma, yoğunlaşdırılma; 2. qalınlıq, yoğunluq; qalın yer, yoğun yer.

УТОЛЩЕННЫЙ *прил.* *дан.* qalınlaşdırılmış, yoğunlaşdırılmış.

УТОЛЯТЬ *несов.* bax *утолить*.

УТОЛЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **утолиться**; 2. söndürülmək, yatırdılmaq; 3. *тэс.* sakitləşdirilmək, azaldılmaq.

УТОМИТЕЛЬНО *нареч.* yorucu bir surətdə, dərindən bir surətdə, usandırıcı bir surətdə.

УТОМИТЕЛЬНОСТЬ *ж мн. нет* yorucu-luq, üzücülük, dərindənlik, usandırıcılıq.

УТОМИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yorucu, üzücü, usandırıcı, dərindirici.

УТОМИТЬ *сов.* yorma, öldən salmaq, üz-mək.

УТОМИТЬСЯ *сов.* yorulmaq, öldən düşmək, üzülmək.

УТОМЛЕНИЕ *ср мн. нет* 1. (yorulma) yorğunluq; 2. *к. т.* gücdən düşmə.

УТОМЛЕННОСТЬ *ж* yorğunluq; yorulma.

УТОМЛЁННЫЙ 1. *прич.* yorulmuş; 2. *прил.* yorğun.

УТОМЛЯЕМОСТЬ *ж мн. нет* yorulma (xassəsi); **повышенная утомляемость** *тез* yorulma.

УТОМЛЯТЬ *несов.* bax **утомить**.

УТОМЛЯТЬСЯ *несов.* bax **утомиться**.

УТОНЕНИЕ *ср* bax **утончение**.

УТОНЁННЫЙ *прич.* bax **утончённый** 1-ci mənada.

УТОНИТЬ *сов. дан.* bax **утоńczyть** 1-ci mənada.

УТОНИТЬСЯ *сов.* bax **утоńczyться** 1-ci mənada.

УТОНЫТЬ *сов.* 1. batmaq; qərq olmaq; 2. boğulmaq (*suda*); 3. batıb qalmaq, batıb getmək.

УТОНЧАТЬ *несов.* bax **утоńczyть**.

УТОНЧАТЬСЯ *несов.* 1. bax **утоńczyться**; 2. nazikləşdirilmək, incələşdirilmək.

УТОНЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. nazikləş-dir(il)mə; 2. incələşdir(il)mə.

УТОНЧЁННОСТЬ *ж мн. нет* incəlik, zəriflik.

УТОНЧЁННЫЙ, УТОНЧЕННЫЙ 1. *прич.* nazikləşdirilmiş, incələşdirilmiş; 2. *прил. тэс.* incə, zərif, nazik.

УТОНЧИТЬ *сов.* 1. nazikləşdirmək; 2. incələşdirmək, zərifləşdirmək.

УТОНЧИТЬСЯ *сов.* 1. nazikləşmək; 2. zərifləşmək, incələşmək.

УТОНЯТЬ *несов. дан.* bax **утоныть**.

УТОНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **утониться**; 2. nazikləşdirilmək.

УТОП *м мн. нет* *хүс.* batma (*suda*).

УТОПАТЬ *несов.* bax **тонуть**; $\diamond$ **утопать в крови** əli qanlı olmaq, qan içində üz-mək; **утопать в слезах** gözü yaşlı olmaq, çoxlu gözyaşı axıtmaq.

УТОПАЮЩИЙ *прич. и прил.* 1. *в знач. суц.* qərq olan; 2. boğulan.

УТОПИЗМ *м мн. нет* utopizm; xəyalpərəstlik, xülyapərəstlik.

УТОПИСТ *м* 1. utopist (*utopik sosializm tərifdarı*); 2. xülyapərəst, xəyalpərəst, xülyacı.

УТОПИСТКА *ж* utopist qadın.

УТОПИТЬ I *сов.* bax **топить I**.

УТОПИТЬ II *сов.* bax **топить II**.

УТОПИТЬСЯ I *сов.* bax **топиться I**.

УТОПИТЬСЯ II *сов.* bax **топиться II** 1-ci mənada.

УТОПИЧЕСКИЙ *прил.* utopik, xəyali; $\diamond$ **утопический социализм** utopik sosializm.

УТОПИЧНОСТЬ *ж мн. нет* xəyalilik.

УТОПИЧНЫЙ *прил.* xəyali, utopik, əsassız, başagəlməz, həyata keçməz, puç.

УТОПИЯ *ж* utopiya, xəyal, xəyal.

УТОПЛЕНИЕ *ср мн. нет* köhn. batırma, batırılma; salma, salınma (*suya, çaya*), suda boğma.

УТОПЛЕННИК *м* suda batmış adam, suda boğulmuş adam; $\diamond$ **везёт как утопленнику кому** ...heç bəxti götürmür.

УТОПЛЕННИЦА *ж* suda boğulmuş qadın (qız).

УТОПЛЕННЫЙ *прич.* batırılmış, salınmış (*suya, çaya*).

УТОПТАННЫЙ *прич.* tapdalanmış, ayaqlanmış, (ayaqla) basılıb əzilmiş.

УТОПТАТЬ *сов.* tapdalamaq, ayaqlamaq, (ayaqla) basıb əzmək.

УТОПТАТЬСЯ *сов. дан.* tapdalanmaq, ayaqlanmaq, (ayaqla) basılıb əzilmək.

УТОР *м* *хүс.* kərtik.

УТОРАЩИВАТЬ *несов. дан.* bax **уторопить**.

УТОРАЩИВАТЬСЯ *несов. дан.* sürətləndirilmək, tezləşdirilmək.

УТОРЕННЫЙ *прич.* *хүс.* kərtik açılmış, kərtiklənmiş.

УТОРЁННЫЙ *прич. тэх.* tapdalanmış, tapdaq.

УТОРИТЬ *несов.* *хүс.* kərtik açmaq.

УТОРИТЬ *сов.* *тэх.* tapdalamaq.

УТОРИТЬСЯ *несов.* *хүс.* kərtik açılmaq.

УТОРИТЬСЯ *сов.* *тэх.* tapdalanmaq, tapdaq olmaq.

УТОРКА *ж мн. нет* *хүс.* kərtik açma (açılma), kərtiklə(n)mə.

УТОРНИК *м* *хүс.* kərtikaçan (*alat*).

УТОРОПИТЬ *сов. дан.* sürətləndirmək, tezləşdirmək.

УТОРОПЛЕННЫЙ *дан.* 1. *прич.* sürətləndirilmiş, tezləşdirilmiş; 2. *прил.* tələsmiş, tələsik, tələsən.

УТОРЩИК *м* *хүс.* kərtikaçan (*işçi*).

УТОЧЁННЫЙ *прич.* itilənib ensizləşdirilmiş.

УТОЧИНА *ж* *хүс.* argac sapı.

УТОЧИТЬ *сов.* *хүс.* itiləyib ensizləşdirmək.

УТОЧИТЬСЯ *сов.* *хүс.* itilənib ensizləşmək, itilənməkdən ensizləşmək.

УТОЧКА *ж дан. утка I* (1-ci mənada) *сөз.* *күч.* *вө охс.*; $\diamond$ **ходить уточкой** (ördek kimi) yan basa-basa yerimək.

УТОЧКА *ж* *хүс.* 1. itiləyib ensizləşdirmək; 2. itilənməkdən ensizləşmə.

УТОЧНЕНИЕ *ср* 1. dəqiqləşdir(il)mə, müəyyənləşdir(il)mə, dürüstləşdir(il)mə; **уточнение подробностей** təfəsilatın dürüstləşdirilməsi; 2. dəqiqlik, təfəsilat, təfərrüat; **внести уточнение в проект** layihəni dürüstləşdirmək.

УТОЧНЁННЫЙ *прич.* dəqiqləşdirilmiş, müəyyənləşdirilmiş, dürüstləşdirilmiş; dəqiq.

УТОЧНИК *м* *хүс.* argac hazırlayan fəhlə.

УТОЧНИТЬ *сов.* dəqiqləşdirmək, müəyyənləşdirmək, dürüstləşdirmək.

УТОЧНИТЬСЯ *сов.* dəqiqləşmək, müəyyənləşmək, dürüstləşmək.

УТОЧНЫЙ *прил.* *хүс.* argac -[i-]; **уточные нити** argac sapları.

УТОЧНЯТЬ *несов.* bax **уточнить**.

УТОЧНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **уточниться**; 2. dəqiqləşdirilmək, müəyyənləşdirilmək, dürüstləşdirilmək.

УТРАИВАТЬ *несов. köhn.* üç dəfə artırmaq, üç qat artırmaq.

УТРАИВАТЬСЯ *несов. köhn.* 1. üç dəfə artırmaq, üç qat artırmaq; 2. üç dəfə artırılmaq, üç qat artırılmaq.

УТРАМБОВАННЫЙ *прич.* bax **трамбованный**.

УТРАМБОВАТЬ *сов.* bax **трамбовать**.

УТРАМБОВАТЬСЯ *сов.* düzləşmək, hamarlanmaq (*döyüclənərək, tapdalanaraq, basılaraq, vərəndələnərək*).

УТРАМБОВКА *ж мн. нет* *хүс.* bax **трамбовка** 1-ci mənada.

УТРАМБОВЫВАТЬ *несов.* bax **трамбовать**.

УТРАМБОВЫВАТЬСЯ *несов.* bax **трамбоваться**.

УТРАТА *ж* 1. itirmə, itirilmə; **утрата трудоспособности** əmək qabiliyyətini itirmə; 2. itkı, zərər, ziyan; **тяжёлая утрата** ağır itkı.

УТРАТИТЬ *сов.* itirmək, məhrum olmaq; **утратить близкого друга** yaxın dostunu itirmək; **постановление утратило силу** qərar öz qüvvəsini itirmişdir.

УТРАТИТЬСЯ *сов.* itmək, yox olmaq.

УТРАЧЁННЫЙ *прич.* itirilmiş.

УТРАЧИВАТЬ *несов.* bax **утрачивать**.

УТРАЧИВАТЬСЯ *несов.* 1. bax **утрачиться**; 2. itirilmək.

УТРЕННИЙ *прил.* səhər -[i-]; **утренний ветерок** səhər küləyi, nəsim, meh.

УТРЕННИК *м* 1. səhərcik, səhər tamaşası (*məktəblərdə, uşaq müəssisələrində*); 2. səhər şaxtası.

УТРЕНЯ *ж (dini)* bax **заутреня**.

УТРЕЧКО *ср утро* *сөз.* *охс.*

УТРЕЧКОМ *нареч. дан.* səhər, səhər-səhər.

УТРЕШНИЙ *прил. дан.* bax **утренний**.

УТРИРОВАНИЕ *ср* mübaliğə etmə, artırma; şişirdilərək təhrif edilmə, cəfəngiyyata çevrilma; mübaliğə, mübaliğəçilik.

УТРИРОВАННЫЙ *прич.* mübaliğə edilmiş, şişirdilmiş; təhrif edilərək, cəfəngiyyata çevrilmiş mübaliğəli.

УТРИРОВАТЬ *сов. и несом.* mübaliğə etmək, artırmaq, şişirtmək, təhtif edərək, cəfəngiyyata çevirmək.

УТРИРОВАТЬСЯ *несом.* mübaliğə edilmək, artırılmaq, şişirdilmək, təhrif edilərək cəfəngiyyata çevrilmək.

УТРИРОВКА *ж мн. нет* mübaliğə.

УТРО *ср* 1. səhər, sabah; **ранним утром** səhər təzədən, erkədən; **по утрам** səhərlər; **под утро** səhərə yaxın, aləqaralıqdan;

на следующее утро ertəsi, sabah; с утра до вечера səhərdən axşamadək; с добрым утром! доброе утро! sabahın(iz) xeyirl; 2. köhn. bax утренняя l-ci mənadə; на утро səhər, səhərisi; утро вечера мудренее axşamın xeyrindən səhərin şəri yaxşıdır.

УТРОБА ж 1. qarın, bətn; в утробе матери ana bətnində; 2. dan. qarın, gödən; 3. məc. qarınqulu, gözüdoymaz, gödənli (adam); 4. fəhm, duyğu, hissiyat; 0 ненасытная утроба dan. qarınqulu, acgöz, lökgödən.

УТРОБИСТЫЙ прил. dan. yeqəqarın, qarınlı, kök.

УТРОБНЫЙ прил. qarın (bətn) -i[-i]; **утробный период развития младенца** balanın ana bətnində inkişaf dövrü.

УТРОЕНИЕ ср мн. нет üç dəfə artır(ıl)ma, üç qat artır(ıl)ma.

УТРОЕННЫЙ прич. 1. üç dəfə artırılmış; 2. üç qat artıq.

УТРОИТЬ сов. üç dəfə artırmaq, üç qat artırmaq.

УТРОИТЬСЯ сов. üç dəfə artmaq, üç qat artmaq.

УТРОМ нареч. səhər, səhər çağı; **встать рано утром** səhər tezdən durmaq.

УТРУДИТЬ сов. köhn. zəhmət vermək, narahat etmək.

УТРУДНИТЬ сов. 1. çətinləşdirmək, mürəkkəbləşdirmək; 2. çətinə salmaq, zəhmətə salmaq.

УТРУДНИТЬСЯ сов. çətinləşmək, mürəkkəbləşmək.

УТРУДНЯТЬ несом. bax утруднить.

УТРУДНЯТЬСЯ несом. 1. bax утрудниться; 2. çətinləşdirilmək, mürəkkəbləşdirilmək; 3. çətinliyə salınmaq.

УТРУЖДАТЬ несом. bax утрудить.

УТРУЖДАТЬСЯ несом. 1. zəhmətə düşmək, narahat olmaq; 2. zəhmətə salınmaq, narahat edilmək.

УТРУЖДЕННЫЙ прич. zəhmətə salınmış, narahat edilmiş, əziyyətə salınmış.

УТРУСИТЬСЯ сов. məh. silkələnilib tökül-mək, silkələnilib dağılmaq.

УТРУСКА ж мн. нет xüs. məh. 1. silkələnilib tökülmə, silkələnilib dağılma, öskilmə, azalma (daşınma zamanı); 2. daşınarkən öskilən (itirilən) miqdar (çəki).

УТРСЯТЬ несом. bax утрясти.

УТРСЯТЬСЯ несом. 1. bax утрястись; 2. silkələnməkdən üzülmək, əldən düşmək.

УТРСЯТИ сов. 1. silkələyib həcmi kiçilt-mək; silkələyib aşağı çökürmək, silkələyib sıxlaşdırmaq; 2. безл. dan. silkələyib üz-mək, əldən salmaq; меня утрясло в дороге məni yol əldən saldı; 3. məc. dan. yoluna qoymaq, düzəltmək qaydaya salmaq.

УТРСЯТИСЬ сов. 1. silkələnməkdən həcmi kiçilmək, silkələnilib yatmaq, silkələnilib aşağı çökmək, silkələnilib sıxlaşmaq; 2. məc. dan. düzəlmək, yoluna düşmək, qaydaya düşmək.

УТРСЯТЬ несом. məh. bax утрясти.

УТРСЯННЫЙ прич. köhn. 1. gübrələnməklə münbitləşdirilmiş; 2. kökəldilmiş, kökəlməmiş, kök.

УТРСЯНИТЬ сов. köhn. 1. gübrələnməklə münbitləşdirmək, qüvvətləndirmək; 2. kökəlt-mək.

УТРСЯНИТЬСЯ сов. köhn. 1. gübrələnməklə, münbitləşmək, qüvvətlənmək; 2. kökəlt-mək.

УТРСЯНЬ несом. bax утучнить.

УТРСЯНЬСЯ несом. köhn. 1. bax утучниться; 2. gübrələnməklə münbitləşdirilmək; qüvvətləndirilmək; 3. kökəldilmək.

УТРСЯТЬ несом. bax утучнить I.

УТРСЯТЬСЯ несом. məh. bax утучиться I.

УТРСЯТИ I сов. bax утучить I.

УТРСЯТИ II сов. bax утучить II.

УТРСЯТИСЯ сов. dan. bax утучиться II.

УТРСЯТЬ сов. dan. 1. sancmaq, batırmaq; 2. dürtmək, tutmaq, tıxamaq.

УТРСЯТИ I несом. dan. bax уткнуть.

УТРСЯТИ II несом. dan. bax утыкать.

УТРСЯТИСЯ сов. dan. öz ətrafını doldur-maq, öz ətrafına düzmək.

УТРСЯТИСЯ I несом. dan. bax уткнуться.

УТРСЯТИСЯ II несом. dan. 1. bax утыкаться; 2. sancılmaq, batırılmaq; 3. dürtülmək, tıxanmaq.

УТРСЯТИВ несом. dan. bax утыкать.

УТРСЯТИВ сов. dan. bax утыкаться.

УТРСЯТИ ж мн. нет.

УТРСЯТИЕ ср мн. нет 1. ütüləmə, ütülənmə; 2. məc. sıgallama, sıgallanma; tu-

marlama, tumarlanma; 3. məc. dan. döymə, döyülmə, kötləkləmə, kötləklənmə; 4. xüs. hamarlama, hamarlanma (yol.).

УТЮЖЕННЫЙ прил. ütülənmiş, ütülü.

УТЮЖИЛЬНЫЙ прил. ütüləmə -i[-i]; **утю-жилый цех** ütüləmə sexi.

УТЮЖИЛЬЩИК м xüs. ütücü, ütüləyici, ütücəkən.

УТЮЖИЩИЦА ж ütücəkən, ütüləyici qadın (qız).

УТЮЖИТЬ несом. 1. ütüləmək; 2. məc. sıgallamaq, tumarlanmaq; 3. xüs. hamarlamaq (yolu); 4. məc. dan. döymək, kötləkləmək.

УТЮЖИТЬСЯ несом. 1. ütücü ütülənmək; 2. məc. sıgallanmaq, tumarlanmaq; 3. xüs. hamarlanmaq (yol); 4. məc. dan. döyülmək, kötləklənmək.

УТЮЖКА ж 1. ütüləmə, ütülənmə; 2. xüs. hamarlama, hamarlanma (yol); 3. dan. ütü əskisi; 4. dan. ütü altlığı.

УТЮЖНИК м xüs. ütüyayır (usta).

УТЮЖНЫЙ прил. 1. ütü -i[-i]; **утюжная подставка** ütü altlığı; 2. ütüləmə -i[-i]; **утюжный цех** ütüləmə sexi.

УТЮЖОК м утюг söz. kiç.

УТЯГАТЬ сов. dan. bax утянуть.

УТЯГИВАТЬ несом. dan. bax утянуть.

УТЯГИВАТЬСЯ несом. dan. 1. sürüdülb aparılmaq, çəkilib aparılmaq; 2. məc. kəsilmək, verilmək; 3. məc. oğurlanmaq, çırpışdırılmaq.

УТЯЖЕЛЕНИЕ ср мн. нет ağırlaşdırma, ağırlaşdırılma, ağırlaşma.

УТЯЖЕЛЕННЫЙ прич. ağırlaşdırılmış.

УТЯЖЕЛИТЕЛЬ м xüs. ağırlaşdırıcı (maddə).

УТЯЖЕЛИТЬ сов. ağırlaşdırmaq.

УТЯЖЕЛИТЬСЯ сов. ağırlaşmaq.

УТЯЖЕЛЯТЬ несом. bax утяжелить.

УТЯЖЕЛЯТЬСЯ несом. 1. bax утяжелеться; 2. ağırlaşdırılmaq.

УТЯНУТЫЙ прич. dan. 1. sürüdülb aparılmış, çəkilib aparılmış; 2. məc. kəsilmiş, verilməmiş, əksik verilmiş; 3. məc. oğurlanmış, çırpışdırılmış.

УТЯНУТЬ сов. dan. 1. sürüyüb aparmaq, çəkib aparmaq; 2. məc. kəsmək, vermək, əksik vermək; 3. məc. oğurlamaq, çırpışdırmaq; 4. sıxaraq (çəkərək) daraltmaq, həcmə kiçiltmək.

УТЯТИНА ж мн. нет ördək əti.

УТЯТИНКА ж мн. нет dan. утятина söz. kiç. və oxş.

УФ межд. uf; **уф, устал!** uf, yorulдум!

УХ межд. 1. uf; **ух, как жарко!** uf, nə istidir! 2. ah!; **ух, испугался!** ah, qorxdum.

УХА ж мн. нет balıq şorbası.

УХАБ м çala-çuxur, qaca (yolda).

УХАБИНА ж бax ухаб.

УХАБИСТЫЙ прил. çala-çuxur, qacalı; **ухабистая дорога** çala-çuxur yol, qacalı yol.

УХАЖЕР м dan. 1. arvadbaz, qadın düşgünü; pərəstişkar; 2. hansısa qadına (və ya qıza) pərəstiş edən, onun dalınca düşən, sürünən kişi.

УХАЖЕРСТВО ср мн. нет arvadbazlıq, qadın düşgünlüyü.

УХАЖИВАНИЕ ср 1. qulluq etmə (edilmə), baxma; 2. dan. arvadlara pərəstişkarlıq etmə; 3. məc. yaltaqlanma (qadına, qıza).

УХАЖИВАТЕЛЬ м dan. bax ухажёр (2-ci mənada).

УХАЖИВАТЬ несом. 1. qulluq etmək, baxmaq; **ухаживать за цветами** çiçəklərə qulluq etmək; **ухаживать за больными** xəstələrə baxmaq; 2. pərəstişkarlıq etmək; **ухаживать за женщиной** qadına pərəstişkarlıq etmək; 3. məc. yaltaqlanmaq (qadına, qıza).

УХАНЬ ср мн. нет dan. 1. guruldama; 2. ulama (bayquş).

УХАРСКИ нареч. qoç kimi, qoçaqcasına.

УХАРСКИЙ прил. dan. qoçaqcasına; igid-cəsinə, dəliqanlı.

УХАРСТВО ср мн. нет dan. qoçaqlıq, igidlik, dəliqanlılıq.

УХАРСТВОВАТЬ несом. dan. qoçaqlıq etmək, igidlik etmək.

УХАРЬ м dan. qoçaq, igid, dəliqanlı.

УХАТЬ несом. dan. bax ухнуть.

УХАТЬСЯ несом. dan. bax ухнуться.

УХВАТ м 1. qarmaq, tutmaq (ocağın içinə qab qoymaq və çıxartmaq üçün); 2. d. y qarmaq, çəngəl.

УХВАТИСТЫЙ прил. dan. məh. cəld, zirək, diribaş.

УХВАТИТЬ сов. 1. tutmaq, yapışmaq; **ухватить за ногу** ayağından yapışmaq; 2. məc. anlamaq, qavramaq, dərhal başa düşmək;

он сразу ухватил мою мысль о мөним fikrimi dərhal başa düşdü.

УХВАТИТЬСЯ *сов.* tutmaq, yapışmaq, bərk-bərk yapışmaq; **У** *обими руками ухватиться* ikeilli yapışmaq; **зубами ухватиться** bərk yapışmaq.

УХВАТКА *ж. дан.* 1. hərəkət, əda; 2. zirəklik, çeviklik məharət, bacarıq.

УХВАТЛИВЫЙ *прил. дан.* cəld, zirək, diri-baş.

УХВАТНЫЙ *прил.* qarmaq (çəngəl) -i[-ı].

УХВАТЫВАТЬ *несов.* bax ухватить.

УХВАТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. bax ухватиться; 2. *тас.* qavranılmaq, dərhal başa düşülmək.

УХВАЧЕННЫЙ *прич.* 1. tutulmuş, qamarlanmış; 2. *тас.* qavranılmış, başa düşülmüş.

УХИТИТЬ *сов. таш.* düzəltmək, qayıрмаq, hər tərəfini möhkəmlətmək.

УХИТРИТЬСЯ *сов. дан.* ...bilmək, edə bilmək, bacarmaq, əlindən gəlmək, yolunu tapmaq; **ухитрился пройти незаметно** xəlvəti keçə bildi.

УХИТРИТЬСЯ *несов.* bax ухитриться.

УХИЩРЕНИЕ *ср* incə hiylə, kələk, fənd, birlilik.

УХИЩРЕННОСТЬ *ж. мн. нет* incə hiylə üzərində qurulma.

УХИЩРЕННЫЙ *прил.* incə hiylə üzərində qurulmuş; **ухищренные приёмы** incə üsullar.

УХИЩРЯТЬСЯ *несов.* incə hiylə işlətmək, fənd gəlmək, birlilik işlətmək.

УХОПАНИИ *прич. дан.* 1. öldürülmüş; 2. sərf edilmiş, xərclənmiş.

УХОПАТЬ *сов. дан.* 1. öldürmək; 2. sərf etmək, xərcləmək (*lap çox və ya boş yerə*).

УХОПЫВАТЬ *несов. дан.* bax ухлопать.

УХОПЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. öldürülmək; 2. sərf edilmək, xərclənmək.

УХМЫЛКА *ж. дан.* təbəssüm, gülümsəmə (*adətən kinayəli, istehzalı*).

УХМЫЛЬНУТЬСЯ *сов. дан.* bax ухмыляться.

УХМЫЛЯТЬСЯ *несов. дан.* təbəssüm etmək, gülümsəmək (*adətən istehza ilə*).

УХНАЛЬ *ж. хис.* nal mıxı.

УХНУТЬ *сов. дан.* 1. güruldama, gumbuldammaq; **вдалеке ухнул гром** uzaqda göy güruldadı; 2. hay vurmaq; 3. ufuldammaq; **ух-**

нуть от боли ağrıdan ufuldammaq; 4. ulamaq (*bayquş*); 5. gumbultu ilə düşmək, yuxılmaq, tökülmək; 6. endermək, tökmək, atmaq (*bilmədən*); 7. sərf etmək, xərcləmək; işlətmək; 8. heçə getmək, itmək, puç olmaq; **ухнули мои денежки** pullarım heçə getdi; 9. vurmaq, ilişdirmək, çəkmək; gumbuldatmaq; **ухнуть кулаком по...** ...yumruq vurmaq.

УХНУТЬСЯ *сов. дан.* gumbultu ilə düşmək (yuxılmaq).

УХО *ср (мн. уши)* qulaq; **туг на ухо** qulağı ağır eşidir; **глух на одно ухо** bir qulağı kardır; **среднее ухо** *анат.* орта qulaq; **шапка с ушами** qulaqlı paraq; **У** *во все уши слушать* diqqətlə qulaq asmaq; **в одно ухо вошло, в другое вышло** bu qulağından vurub, o qulağından çıxdı; **У** *ухом не вести* heç vecinə(də) deyil, heç qulağına(da) girmir; **мимо ушей пропустить** qulaqardına vurmaq, vecinə almamaq; **ухо парень** zirək oğlan, qoçaq oğlan; **как своих ушей не увидишь** boynunun ardını görəndə (görərsən); **по уши** boğaza qədər, tamamilə, bütünlə; **он по уши погряз в долгах** o, boğaza qədər borca batmışdır; **уши трещат (от кого, чего)** qulaqlarım dəng oldu; **навести (настрожить)** *уши* qulaqlarını şəkəlmək; **по уши влюбиться** bərk vurulmaq, bənd olmaq; **ухо в ухо (ухо к уху)** *идти (бежать, ехать) с кем* yanbayan getmək (qaçmaq); **ухо на ухо менять** *köhn.* başa-baş dəyişmək; **от этих слов уши вянут** bax **вянуть**; **ухо (уши) режет (дерёт)** qulağı dırmalayır; **держат ухо востро** bax **востро**; **нарвать (натрепать, оборвать)** *уши* qulaqlarını çəkmək; **пощадите уши чьи** qulaqlarınıza heyfiniz gəlsin; **приклонить ухо** diqqətlə qulaq asmaq, qulaq vermək; **прожужжать (прогудить, прокричать, протрубить)** *уши кому* baş-qulağını aparmaq; **дуть (петь) в уши кому** söz gözdirmək, qeybət etmək; **хəbərçilik etmək; затрубить в уши кому** bax **натрубить**; **дать (съездить) в ухо** *дан.* şillə ilişdirmək (çəkmək); **дойти до чьих ушей** qulağına çatmaq; **краснеть до ушей** qulaqlarına qədər qızarmaq; **в ухах (ухе)**

звонит (шумит) qulaqlarında səs var; **на ухо говорить (сказать, шептать)** qulağına demək (pıçıldamaq); **над ухом (говорить)** qulağının dibində (*danışmaq*); **не верить своим ушам (глазам)** bax **верить**; **не для чьих ушей...** eşitmək olmaz; ...yanında danışmaq olmaz; **ни уха ни рыла не смыслить** heç bir şeydən başı çıxmamaq.

УХОВЕРТКА *ж. зоол.* qulağagirən.

УХОД *1 м. мн. нет* getmə, çıxma; **геди**; **перед самым уходом** getməzdən əvvəl, çıxarkən; **У** *выйти уходом (замуж)* *köhn.* qaçmaq (*ata-ananın razılığı olmadan əvə getmək və ya evlənmək*).

УХОД *2 м. мн. нет* qulluq etmək, baxma; qulluq, baxım; pərvəriş; **уход за посевами** əkinlərə qulluq etmək; **больному нужен хороший уход** xəstəyə yaxşı qulluq lazımdır.

УХОДБИЩЕ *ср. таш.* ovç. heyvan sığnağı, heyvanın gizləndiyi yer (*ov zamanı*).

УХОДИТЬ *1 несов. бax уйти.*

УХОДИТЬ *2 сов. дан.* 1. yormağ, üzmək, əldən salmaq; 2. xərcləmək, sərf etmək, zay etmək, puç etmək.

УХОДИТЬСЯ *сов. дан.* 1. yorulmaq, təqətdən düşmək (*çox yeriməkdən, işləməkdən*); 2. sakitləşmək, rahat olmaq, hirs soyumaq; 3. qıçıqırmaq qurtarmaq.

УХОЖЕННЫЙ *1 прич. дан.* 1. yorulmuş, üzülmüş, əldən salınmış; 2. xərclənmiş, zay edilmiş, puç edilmiş.

УХОЖЕННЫЙ *2 прич.* yaxşı qulluq görmüş, yaxşı baxılmış, yaxşı becərilmiş.

УХОЛЕННЫЙ *прич. дан.* qulluq edilib yaxşılaşdırılmaq, yaxşı becərilmiş.

УХОЛИВАТЬ *несов. дан.* bax ухолить.

УХОЛИВАТЬСЯ *несов. дан.* qulluq edilib yaxşılaşdırılmaq, yaxşı becərilmək.

УХОЛИТЬ *сов. дан.* qulluq edib yaxşılaşdırmaq, yaxşı becərmək.

УХОРАНИВАТЬ *несов. таш.* bax ухоронить.

УХОРАНИВАТЬСЯ *несов. таш.* 1. bax ухорониться; 2. gizlədilmək.

УХОРЕЗ *м. дан.* dambaş, ağzın, qocu.

УХОРОНЕННЫЙ *прич. таш.* gizlədilmiş.

УХОРОНИТЬ *сов. таш.* gizlətmək.

УХОРОНИТЬСЯ *сов. таш.* gizlənmək; canını qurtarmaq, qaçıb qurtarmaq.

УХОРОНКА *ж. мн. нет* *таш.* 1. gizlənmə; 2. quşların gizləndiyi yer.

УХОЧИСТКА *ж. дан.* qulaqtəmizləyən.

УХУДШАТЬ *несов.* bax ухудшить.

УХУДШАТЬСЯ *несов.* 1. bax ухудшиться; 2. pisləşdirilmək, xarab edilmək; ağırlaşdırılmaq.

УХУДШЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. pisləşdir(ıl)mə, xarablaşdır(ıl)mə; 2. pisləşmə, xarablaşma; ağırlaşma.

УХУДШЕННЫЙ *прич.* 1. pisləşdirilmiş, xarablaşdırılmış, ağırlaşdırılmış; 2. pisləşmiş, xarablaşmış, ağırlaşmış.

УХУДШИТЬ *сов.* 1. pisləşdirmək, xarablaşdırmaq, xarab etmək; 2. ağırlaşdırmaq.

УХУДШИТЬСЯ *сов.* 1. pisləşmək, xarablaşmaq; 2. ağırlaşmaq (*xəstəlik*).

УЩЕДИТЬ *сов. дан.* süzmək, süzüb əksiltmək.

УЩЕДИТЬСЯ *сов. дан.* süzülmək, süzülüb əksilmək.

УЩЕЖЕННЫЙ *прич. дан.* süzülmüş, süzülüb əksil(dil)miş.

УЩЕЖИВАТЬ *несов. дан.* bax ущедить.

УЩЕЖИВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. bax ущедиться; 2. süzülüb əksildilmək.

УЩЕЛЁТЬ *сов.* salamat qalmaq, sağ qalmaq, bütöv qalmaq; **дом ущелел от пожара** ev yangından salamat qaldı; **он чудом ущелел в опасном бою** təhlükəli döyüşdə o, nə cür oldusa (*möcüzə sayəsində*) sağ (salamat) qaldı.

УЩЕНЕННЫЙ *прич. таш.* qiyməti aşağı salınmış, qiyməti azaldılmış, ucuzlaşdırılmış.

УЩЕНИВАТЬ *несов. таш.* bax ущенить.

УЩЕНИВАТЬСЯ *несов. таш.* qiyməti aşağı salınmaq, qiyməti azaldılmaq, ucuzlaşdırılmaq.

УЩЕНИТЬ *сов. таш.* qiymətini aşağı salmaq, qiymətini azaltmaq, ucuzlaşdırmaq.

УЩЕНКА *ж. таш.* 1. qiymətini azaltma, qiyməti azaldılma; qiymətini aşağı salma, qiyməti aşağı salınma; ucuzlaşdırma, ucuzlaşdırılma; 2. azalmış yeni qiymətlə əvvəlki qiymət arasındakı fərq, əvvəlki qiymətə edilən güzəşt (endirim).

УЩЕПИТЬ *сов. дан.* 1. tutmaq, yapışmaq; qarmaqlamaq, ilişdirmək; 2. zəbt etmək, ucuz qiymətə əldə etmək, yiyələnmək.

УЩЕПЫТЬСЯ *сов. dan.* tutmaq, yapışmaq.
УЩЕПЛЕННЫЙ *прил. dan.* tutulmuş, qar-
 maqlanmış, ilişdirilmiş.
УЩЕПЛЯТЬ *несов. dan.* bax ucepить.
УЩЕПЛЯТЬСЯ *несов. dan.* bax ucepиться.
УЩАЛИТЬ *сов. xüs. mäh.* bax зачалить.
УЩАЩОВАТЬ *несов.* 1. iştirak etmək;
 2. şərik olmaq, ortaql olmaq, hamas olmaq,
 payı olmaq
УЩАСТВУЮЩИЙ 1. *прил.* iştirak edən; *ар-*
тисты, участвующие, в концерте kon-
 sertdə iştirak edən artistlər; 2. *сущ.* *участ-*
ствующие *мн.* iştirakçılar.
УЩАСТИЕ *ср мн. нет* 1. iştirak; *принять*
участие iştirak etmək; *с участием...* ...iş-
 tirakı ilə; *деятельное участие* faal iştirak;
 2. paya malik olma, şərik olma, şəriklik,
 hamas olma; 3. hüsn-təvəccöh, şəfqət, əla-
 qə, maraq, ...dərdinə şərik olma; *проявить*
живейшее участие canlı əlaqə göstərmək;
 4. *принимать участие в ком* ürayi yan-
 maq, qeydinə qalmaq.
УЩАСТИТЬ *сов.* 1. tezləşdirmək; 2. sürətlən-
 dirmək.
УЩАСТИТЬСЯ *сов.* 1. tez-tez olmaq, tez-tez
 baş vermək, six-six olmaq, artmaq; 2. sürət-
 lənmək.
УЩАСТКОВЫЙ *прил.* 1. sahə -u[-ü]; *участ-*
ковый агроном sahə agronomu; 2. mən-
 təqə -i[-i]; *участковая избирательная*
комиссия məntəqə seçki komissiyası;
 3. *знач. сущ.* *участковый* *м* polisın mən-
 təqə müvəkkili; 4. *участковый* *уполно-*
моченный sahə müvəkkili.
УЩАСТЛИВО *нареч.* mərhəmətlə; şəfqətlə.
УЩАСТЛИВОСТЬ *ж мн. нет* həmdərdlik,
 mərhəmət, şəfqət, rəhmdillik.
УЩАСТЛИВЫЙ *прил.* həmdərd, mərhəmət-
 li, rəhmli, şəfqətli, rəhmdil; *участливый*
взгляд şəfqətli baxış.
УЩАСТНИК *м* iştirakçı, iştirak edən.
УЩАСТОК *м (мн. участки)* 1. torpaq hissə-
 si, torpaq parçası, sahə; 2. məntəqə; *изби-*
рательный участок seçki məntəqəsi;
 3. yer, hissə, qisim; *поражённый участок*
кожи dərinin zədələnmiş yeri (qismi, na-
 hiyyəsi); 4. şöbə, bölmə; 5. *тас.* sahə; *важ-*
ный участок работы işin mühüm sahəsi;
 6. *инг. ав.* uçastok, polis şöbəsi.

УЩАСТОЧЕК *м (мн. участки)* *участок*
söz. kiç.
УЩАСТЬ *ж мн. нет* bəxt, tale, qismət, nəsib,
 aqibət.
УЩАТЬ *сов. mäh.* başlamaq.
УЩАЩАТЬ *несов.* bax uçaştить.
УЩАЩАТЬСЯ *несов.* 1. bax uçaştиться;
 2. sürətləndirilmək, tezləşdirilmək.
УЩАЩАЯСЯ *ж* məktəbli qız.
УЩАЩЕНИЕ *ср мн. нет* 1. tez-tez olma,
 çoxalma, artma; 2. sürətlənmə.
УЩАЩЕННЫЙ *прил.* tez-tez olan, artan; sü-
 rətli.
УЩАЩИЙ 1. *прич.* öyrədən; 2. *в знач. суц.*
ушащий *м* müəllim; *ушащая* *ж* müəllimə.
УЩАЩИЙСЯ *м* məktəbli, şagird, tələbə.
УЩЕБА *ж мн. нет* oxuma, təhsil, təlim; *пос-*
лать на учебу oxumağa göndərmək; *по-*
литическая учеба siyasi təhsil.
УЩЕБНИК *м* dərslik, dərs kitabı.
УЩЕБНЫЙ *прил.* 1. dərs -i[-i]; *учебный год*
 dərs ili; 2. tədris -i[-i]; *учебные планы*
 tədris planları; 3. təlim -i[-i], məşq -i[-i];
учебное судно təlim gəmisi; 4. *учебное*
заведение məktəb.
УЩЕНИЕ *ср* 1. oxuma, təhsil alma; 2. öyrən-
 mə; *учение уроков* dərslərini öyrənmə;
 3. nəzəriyyə; *төлим учение* *о* qosudarstve
 dövlət haqqında nəzəriyyə; 4. elm; *учение*
о природе təbiət elmi; 5. *обычно мн. ч.*
учения (harbi) təlim, məşq.
УЩЕНИК *м* şagird.
УЩЕНИЦА *ж* qız şagird.
УЩЕНИЧЕСКИЙ *прил.* 1. şagird -i[-i]; *уче-*
нический билет şagird bileti; 2. *тас.*
 uşaq -i[-i]; xam, çiy, bişməmiş; *учениче-*
ские выходы uşaq hərəkəti; *учениче-*
ская работа xam iş (çiy iş).
УЩЕНИЧЕСТВО *ср мн. нет* 1. şagirdlik;
годы ученичества şagirdlik illəri; 2. *тас.*
 xamlıq, naşılıq, çiylik.
УЩЕНИЧОК *м (мн. ученички)* *дан.* *ученик*
söz. kiç.
УЩЕННЫЙ *прич.* 1. öyrədilmiş; 2. ələ öyrə-
 dilmiş, təlim görmüş.
УЩЕНОСТЬ *ж мн. нет* alimlik, oxumuşluq.
УЩЕНЫЙ *прил.* 1. elmi, bilikli, çox oxumuş;
учёный человек elmi adam; 2. elmi; *учё-*
ный секретарь elmi katib; *учёный совет*

elmi şura; 3. *тас.* çox dərin, çox qəliz;
учёный слог çox dərin (qəliz) üslub; 4. *в*
знач. суц. alim; *азербайджанские учё-*
ные Azərbaycan alimləri.
УЩЕРПНУТЫЙ *прич.* *дан.* götürülmüş, üs-
 tündən götürülmüş, başından götürülmüş
(maye haqqında).
УЩЕРПНУТЬ *сов. dan.* götürmək, üstündən
 götürmək, başından götürmək *(mayenin).*
УЩЕРПЫВАТЬ *несов. dan.* bax uçerpнуть.
УЩЕРПЫВАТЬСЯ *несов. dan.* götürülmək,
 üstündən götürülmək, başından götürülmək
(mayenin).
УЩЕС *м* xüs. daraqağzı.
УЩЕСААНЫЙ *прич. xüs.* daranmaq nəticə-
 sində azalmış *(kəndir, kətan, yun).*
УЩЕСАТЬ *сов. xüs.* daranmaq nəticəsində
 azaltmaq *(kəndir, kətan, yunu).*
УЩЕСАТЬСЯ *сов. xüs.* daranmaq nəticəsində
 azalmaq.
УЩЕСТЬ *сов.* 1. nəzərə almaq; 2. hesaba al-
 maq, hesablammaq, 4. *учесть вексель (mal.)*
 vekseli skonto etmək.
УЩЕСЫВАТЬ *несов. xüs.* bax uçesать.
УЩЕСЫВАТЬСЯ *несов. xüs.* bax uçesаться.
УЩЕТ *м мн. нет* 1. mülh. uçot, hesab, hesaba
 alma, hesaba alınma; hesaba götürmə, he-
 saba götürülmə; 2. uçot, qeyd (qeydiyyat);
статья на уčet uçota durmaq; *сняться с*
учета uçotdan çıxmaq; 3. *тас.* nəzərə alma,
 nəzərə alınma.
УЩЕТВЕРЕННЫЙ *прич.* dörd dəfə artırıl-
 mış, dörd dəfə çoxaldılmış.
УЩЕТВЕРИТЬ *сов.* dörd dəfə artırmaq, dörd
 dəfə çoxaltmaq.
УЩЕТВЕРИТЬСЯ *сов.* dörd dəfə artmaq, dörd
 dəfə çoxalmaq.
УЩЕТВЕРЯТЬ *несов.* bax uçetверить.
УЩЕТВЕРЯТЬСЯ *несов.* 1. bax uçetверить-
 ся; 2. dörd dəfə artırılmaq, dörd dəfə çoxal-
 dilmaq.
УЩЕТНЫЙ *прил.* uçot, qeydiyyat; hesabaal-
 ma -i[-i]; *учётная карточка* hesablama
 (uçot) vərəqəsi.
УЩЕТЧИК *м* hesabçı, hesablayıcı.
УЩЕТЧИЦА *ж* hesablayıcı qadın (qız).
УЩЕЛИЩЕ *ср* (xüsusi təyinatlı və ya ali)
 məktəb; *военное училище* hərbi məktəb.
УЩЕЛИЩНЫЙ *прил.* məktəb -i[-i].

УЩИНЕННЫЙ *прич.* 1. edilmiş, görülmüş;
 2. düzəldilmiş.
УЩИНИТЬ *сов.* etmək, salmaq, çıxarmaq
(və başqa köməkçi fellərlə ifadə olunur);
учинить следствие istintaq etmək; *учи-*
нить скандал cəncəl çıxarmaq (salmaq,
 törətmək, düzəltmək); *учинить расчёт*
 haqq-hesab çəkmək, haqq-hesabı çürüt-
 mək.
УЩИНИТЬСЯ *сов. köhn. dan.* olmaq, düşmək,
 baş vermək.
УЩИНЯТЬ *несов.* bax uçinить.
УЩИНЯТЬСЯ *несов.* edilmək, törədilmək,
 düzəldilmək.
УЩИТЕЛЬ *м* müəllim.
УЩИТЕЛЬНИЦА *ж* müəllimə.
УЩИТЕЛЬНЫЙ *прил. köhn. tar.* öyüdverici,
 nəsihətverici; *учительное послание* nəsi-
 hatnamə, öyüd məktubu.
УЩИТЕЛЬСКАЯ *ж* müəllimlər otağı *(mək-*
təbdə).
УЩИТЕЛЬСКИЙ *прил.* 1. müəllim -i[-i] mü-
 əllimlik -i[-i]; *учительская деятельность*
 müəllimlik *(fəaliyyət);* 2. müəllim, nəsi-
 hətçi -i[-i].
УЩИТЕЛЬСТВО *ср мн. нет* 1. müəllimlik;
годы учительства müəllimlik illəri;
 2. *собр.* müəllimlər, Azərbaycan xalqının
 müəllimləri.
УЩИТЕЛЬСТВОВАТЬ *несов.* müəllimlik et-
 mək.
УЩИТЫВАТЬ *несов.* bax uçetсть.
УЩИТЫВАТЬСЯ *несов.* 1. hesaba alınmaq;
 2. *тас.* nəzərə alınmaq.
УЩИТЬ *несов.* 1. öyrətmək, dərs vermək;
 oxutmaq; *учить русскому языку* rus di-
 lini öyrətmək, rus dilindən dərs vermək.
 2. təlim etmək, təlim vermək; 3. öyrənmək;
учить уроки dərslərini öyrənmək; 4. *тас.*
 köhn. döymək, cəzalandırmaq, dərslərini ver-
 mək.
УЩИТЬСЯ *несов.* 1. oxumaq; 2. öyrənmək;
 3. *тас.* ibrət götürmək, dərs almaq.
УЩКОМ *м (ученический комитет)* şagird
 komitəsi, tələbə komitəsi.
УЩРЕДИЛКА *ж тар. dan.* müəssisələr məc-
 lisi *(bax uçredительный).*
УЩРЕДИЛОВЕЦ *м тар. dan.* 1. müəssisələr
 məclisi üzvü; 2. müəssisələr məclisi tərəf-
 darı *(bax uçredительный).*

УЧРЕДИЛОВКА *ж tar. dan.* bax **учредилка**.
УЧРЕДИТЕЛЬ *м ras.* təsisçi, təsis edən, əsasını qoyan; müəssis, bəni.

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ *прил.* təsisədicə, təsis -i[-i]; **учредительное собрание научно-го общества** elmi cəmiyyətin təsis yığıncağı; **учредительное собрание** (*tar., si-yası*) müəssislər məclisi, məclisi-müəssisan.

УЧРЕДИТЕЛЬСКИЙ *прил.* müəssis -i[-i]; təsisədicə; təsisçi(lər) -i[-i] **учредительское совещание** müəssislər müşavirəsi.

УЧРЕДИТЬ *сов.* təsis etmək, əsasını qoymaq, binasını qoymaq, təməlini qoymaq, təşkil etmək, düzəltmək, yaratmaq.

УЧРЕДИТЬСЯ *сов.* təsis edilmək, əsasını qoyulmaq, binası qoyulmaq, təməli qoyulmaq, yaranmaq.

УЧРЕЖДАТЬ *несов.* bax **учредить**.

УЧРЕЖДАТЬСЯ *несов.* təsis edilmək, təşkil edilmək, yaradılmaq.

УЧРЕЖДЕНИЕ *ср 1.* təsis etmə (edilmə); təşkil etmə (edilmə); düzəltmə, düzəldilmə; təsis, təşkil; **учреждение комиссии** komissiya təşkil etmə, komissiya təşkili (təsis); **2.** idarə, müəssisə; **государственное учреждение** dövlət idarəsi; **3.** təsisat; **политические учреждения** siyasi təsisat.

УЧРЕЖДЕННЫЙ *прич.* təsis edilmiş, təşkil edilmiş; düzəldilmiş.

УЧРЕЖДЕНСКИЙ, УЧРЕЖДЕНЧЕСКИЙ *прил.* idarə -i[-i]; **учрежденческие расходы** idarə xərcləri.

УЧТЕННЫЙ *прич.* **1.** hesaba alınmış, qeydə alınmış; **2. məs.** nəzərdə tutulmuş.

УЧТИВЕЦ *м köhn.* ədəbli adam, nəzakətli adam, tərbiyəli adam.

УЧТИВО *нареч.* nəzakətlə, ədəblə, ehtiramla, hörmətlə.

УЧТИВОСТЬ *ж ми. нет* nəzakət, ədəb, mərifət, qanacaq.

УЧТИВЫЙ *прил.* ədəbli, nəzakətli, tərbiyəli, mərifətli, qanacaq.

УЧУГ *м xüs.* tor sədd (*balıq tutmaq üçün çayın eninə çəkilən tor*).

УЧУЖНЫЙ *прил.* *xüs.* tor sədd -i[-i].

УЧУЯННЫЙ *прич.* *dan.* duyulmuş, sezilmiş.

УЧУЯТЬ *сов. dan.* duymaq, sezmək, iy (qoxu) vasitəsilə tapmaq, tutmaq.

УШАН *м zool.* palazqulaq (*yarasa*).

УШАНКА *ж dan.* qulaqlı papaq.

УШАСТЫЙ *прил. dan.* yeqəqulaq, palazqulaq, şəlpəqulaq.

УШАТ *м (qulplu)* çəllək; **на меня как будто вылили ушат холодной воды** elə bil başıma bir qazan (bir vedrə) soyuq su tökdülər.

УШАТЫЙ *прил. məh.* bax **ушастый**.

УШВЫРИВАТЬ *несов. dan.* bax **швырнуть**.

УШВЫРНУТЫЙ *прич. dan.* atılmış, tullanmış, fırladılmış, vızıldadılmış.

УШВЫРНУТЬ *сов. dan.* atmaq, tullamaq, fırlatmaq, vızıldatmaq.

УШЕСТЕРЕННЫЙ *прич.* altı dəfə artırılmış (çoxaldılmış).

УШЕСТЕРИТЬ *сов.* altı dəfə artırımaq (çoxaltmaq).

УШЕСТЕРИТЬСЯ *сов.* altı dəfə artırımaq (çoxaltmaq).

УШЕСТЕРЯТЬ *несов.* bax **ушестерить**.

УШЕСТЕРЯТЬСЯ *несов. 1.* bax **ушестериться**; **2.** altı dəfə artırılmaq (çoxaldılmaq).

УШИБ *м 1.* (vurub, toxunub) əzmək, zədələmək; (toxunub, dəyib) zədələmə, zədələnmə; **2.** əzik, zədə; əzilmiş yer, zədələnmiş yer, zədə yeri; **приложить компресс к ушибу** əzilmiş yerə kompress qoymaq.

УШИБАТЬ *несов. 1.* bax **ушибить**; **2. məs.** sarsıdılmaq (*tələ və s. tərəfindən*).

УШИБАТЬСЯ *несов. 1.* bax **ушибиться**; **2. məs.** sarsıdılmaq (*tələ və s. tərəfindən*).

УШИБИТЬ *сов. 1.* əzmək, zədələmək (*özü*); (bədən üzvünü) toxundurub əzmək (zədələmək); **он ушиб себе ногу** o, ayağını zədələmişdir; **2. məs. dan.** sarsıtmaq.

УШИБИТЬСЯ *сов.* əzilmək, zədələnmək (*özü*); toxunub əzilmək (zədələnmək); bədən üzvünü toxundurub əzmək (zədələmək); **ушибиться о камень** daşa dəyib əzilmək.

УШИБЛЕННЫЙ *прич. 1.* əzilmiş, zədələnmiş; toxunub (dəyib) əzilmiş (zədələnmiş); **2. məs. dan.** dəli, gic, sərsem.

УШИВАТЬ *несов.* bax **ушить**.

УШИВАТЬСЯ *несов. 1.* bax **ушиться**; **2.** tikilərə qısaldılmaq (daraldılmaq); **3.** tikilmək, sırtınmaq; **4.** ətrafı tikilmək, dövrəsi tikilmək.

УШИЙВКА *ж ми. нет* *xüs.* tikib qısaltma (gödəltmə, daraltma); tikilib qısaldılma (gödəldilmə, daraldılma).

УШИРИТЕЛЬНЫЙ *прил. xüs.* genişləndirici, enləndirici.

УШИРИТЬ *сов. xüs.* genişlətmək, genişləndirmək.

УШИРИТЬСЯ *сов. xüs.* genişlənmək, genişlənmək.

УШИРЯТЬ *несов. xüs.* bax **уширить**.

УШИРЯТЬСЯ *несов. xüs.* bax **ушириться**; genişləndirmək, genişləndirilmək.

УШИТЫЙ *прич.* tikilib daraldılmış (gödəldilmiş, qısaldılmış).

УШИТЬ *сов. 1.* tikib daraltmaq, tikib gödəltmək; **ушить подол платья** paltarın ədəyini tikib gödəltmək; **2.** hər tərəfini tikmək, başdan-başə tikmək.

УШИТЬСЯ *сов.* tikilib daralmaq, tikilib qısalmaq, tikilib gödəlmək.

УШИЦА *ж ми. нет dan.* *уха* söz. *kiç.*

УШКАН *м məh.* dovşan.

УШКИ *ми.* uşki (*makaron növü*).

УШКО, УШКО I *ср (ми. ушки) ухо* söz. *kiç.* qulaqcıq; **ушки на макушке у кого** bax **макушка**.

УШКО II *ср (ми. ушки) 1.* qulaq, qulaqcıq, qulp; **2.** göz, dəlik, deşik (*iyinədə*).

УШКУЙ *м köhn.* gəmi, iri qayıq.

УШКУЙНИК *м tar.* quldur (*14-15-ci əsrlərdə Rusiyada: uşkuyda (qayıqda) gəzərək soyğunçuluqla məşğul olan adam*).

УШКУЙНИЧАТЬ *несов. tar.* quldurluq etmək (*qayıqda gəzərək qarətə məşğul olmaq*).

УШНИК *м dan.* qulaq həkimi.

УШНОЙ *прил.* qulaq -i[-i]; **ушные болезни** qulaq xəstəlikləri.

УШТОПАННЫЙ *прич. dan.* bax **заштопанный**.

УШТОПАТЬ *сов. dan.* bax **заштопать**.

УШТОПЫВАТЬ *несов. dan.* bax **заштопывать**.

УШТОПЫВАТЬСЯ *несов. dan.* bax **заштопываться**.

УЩЕЛИСТЫЙ *прил.* dərəli, çoxlu dərəsi olan, dərəli-təpəli.

УЩЕЛЬЕ *ср dərə; горное ущелье* dağ dərəsi.

УЩЕМИТЬ *сов. dan. 1.* sıxmaq, sıxıb əzmək ...arasında qalmaq (qoymaq); **ущемить палец дверью** barmağı qapı arasında qalmaq; **2. məs.** sıxışdırmaq, məhdudlaşdırmaq, boğmaq; **ущемить чьи-нибудь права** birinin hüquqlarını məhdudlaşdırmaq; **3. məs.** təhqir etmək, toxunmaq, tapdalamaq, dəymək; **ущемить чье-либо самолюбие** birinin heysiyyətinə toxunmaq.

УЩЕМИТЬСЯ *сов. dan.* sıxılmaq, sıxılıb əzilmək, ...arasında qalmaq.

УЩЕМЛЕНИЕ *ср ми. нет 1.* sıxma, sıxıb əzmə; sıxılma, sıxılıb əzilmə; ...arasında qalma; **2. məs.** sıxışdırılma, məhdudlaşdırılma, boğma, boğulma; **3. məs.** təhqir etmə (edilmə), toxunma.

УЩЕМЛЕННЫЙ *прич. 1.* sıxılmış, sıxılıb əzilmiş; ...arasında qalmış (qoyulmuş); **2. məs.** sıxışdırılmış, məhdudlaşdırılmış, boğulmuş (*hüquqlar*); **3. məs.** təhqir edilmiş, toxunulmuş.

УЩЕМЛЯТЬ *несов.* bax **ущемить**.

УЩЕМЛЯТЬСЯ *несов. 1.* bax **ущемиться**; **2. məs.** sıxılmaq, məhdudlaşdırılmaq, boğulmaq; **3. məs.** təhqir edilmək, toxunulmaq.

УЩЕРБ *м ми. нет* zərər, ziyan, itki; **без ущерба для дела** işə zərər vurmadan; **в ущерб здоровью** səhhətinin zərərinə olaraq; **нанести ущерб** zərər (ziyan) vurmaq; **у на ущербе** azalmaqdadır, sönməkdədir, tükenməkdədir; **силы его на ущербе** onun qüvvəsi azalmaqdadır; **луна на ущербе** Ay kiçilməkdədir (incəlməkdədir); **в ущерб кому-чему** ...zərər vuraraq, ...zərərinə.

УЩЕРБИТЬСЯ *сов.* azalmaq, kiçilmək (*Ay haqqında*).

УЩЕРБЛЕННЫЙ *прил. 1.* bax **ущербный**; **2. məs.** təhqir olunmuş, alçaldılmış.

УЩЕРБЛЯТЬСЯ *несов. 1.* bax **ущербиться**; **2. məs.** təhqir edilmək, alçaldılmaq.

УЩЕРБНЫЙ *прил.* kiçilən, kiçilməkdə olan (*Ay haqqında*).

УЩИПНУТЫЙ *прич. 1.* qopardılmış; **2.** çimdiklənmiş.

УЩИПНУТЬ *сов. dan. 1.* qopartmaq; **ущипнуть кусочек хлеба** çörəkdən bir tikə qopartmaq; **2.** çimdikləmək (*birca dəfə*), çimdik qopartmaq.

УЩИПЫВАТЬ *несов. dan.* bax **ущипнуть** **1-ci mənada.**

УЩИПЫВАТЬСЯ *несов. дан.* 1. qopardılmaq; 2. cimdiklənmək.

УЩУПАТЬ *сов. дан.* əlləyib, əllə yoxlayıb tapmaq.

УЩУПЫВАТЬ *несов. дан.* bax **ущупать**.

УЮТ *м. мн. нет* rahatlıq, səliqə, qayda.

УЮТНО *нареч.* 1. rahat, səliqəli, səliqə ilə; **уютно расположиться** rahat yerləşmək; 2. *в знач. сказ.* rahatdır; xoşdur; **здесь нам уютно** bura bizim üçün rahatdır.

УЮТНОСТЬ *ж. мн. нет* rahatlılıq, səliqə.

УЮТНЫЙ *прил.* rahat, səliqəli.

УЯЗВИМОСТЬ *ж. мн. нет* zəiflik, diş batma.

УЯЗВИМЫЙ *прил.* 1. asan yaralanan; 2. tez sınan, tez inciyən; 3. zəif, dişbatan; zərbəyə dözümsüz; müqavimət göstərə bilməyən; 4. **уязвимое место** ən zəif yer.

УЯЗВИТЬ *сов.* sancmaq, neşətləmək, təhqir etmək, sindırmaq, qəlbini qırmaq, incitmək, toxunmaq; 4. **уязвить самолюбие** heysiyyətə toxunmaq.

УЯЗВЛЕНИЕ *ср. мн. нет* sancma, neşətləmə, təhqir etmə, sindırma, qəlbini qırma, incitmə.

УЯЗВЛЕННЫЙ *прич.* təhqir edilmiş, sindırılmış, qəlbini qırılmış, incidilmiş.

УЯЗВЛЯТЬ *несов.* bax **уязвить**.

УЯЗВЛЯТЬСЯ *несов.* təhqir edilmək, sindırılmaq, qəlbini qırılmaq, incidilmək.

УЯСНЕНИЕ *ср. мн. нет* (özü üçün) aydınlaşdırma; aydınlaşdırılma, aydınlaşma; başa düş(ül)mə.

УЯСНЕННЫЙ *прич.* aydınlaşdırılmış; anlaşılmış.

УЯСНИТЬ *сов.* 1. anlamaq, başa düşmək; 2. aydınlaşdırmaq, başa salmaq.

УЯСНИТЬСЯ *сов.* aydınlaşmaq, anlaşılmək, başa düşülmək.

УЯСНЯТЬ *несов.* bax **уяснить**.

УЯСНЯТЬСЯ *несов.* 1. bax **уясниться**; 2. aydınlaşdırılmaq.

Фф

ФА *ср. нескл. mus. fa* (musiqi qammasının dördüncü notu).

ФАБЗАВКОМ *м* (фабрично-заводской комитет) fabrik-zavod komitəsi.

ФАБЗАВУЧ *м* (школа фабрично-заводского ученичества) fabrik-zavod şagirdliyi məktəbi.

ФАБЗАВУЧНИК *м дан.* fabrik-zavod məktəbi şagirdi.

ФАБИАНЕЦ *м тар. (siyası) fabiçi* (İngiltərədə Fabi cəmiyyətinin üzvü və ya tərəfdarı).

ФАБИАНСКИЙ *прил. тар. (siyası) Fabi* -i[-i]; **фабианское общество** Fabi cəmiyyəti (İngiltərədə: ziyalılar tərəfindən 1884-cü ildə yaranmış islahatçı təşkilat).

ФАБИАНСТВО *ср. мн. нет* (siyası) fabiçilik; Fabi hərəkatı, Fabi məfkurəsi (bax **фабианский**).

ФАБКОМ *м* (фабричный комитет) fabrik komitəsi.

ФАБЛИО, ФАБЛЬО *ср. нескл. ədəb. fablio* (orta əsrlər ədəbiyyatının əsas janrlarından biri olan kiçik, çox vaxt məzhəkə xarakteri daşıyan hekayələrin adı).

ФАБРА *ж. мн. нет* köhn. fabra (biğ-saqqalı boyamaq üçün qara rəng).

ФАБРИКА *ж* fabrik.

ФАБРИКА-КУХНЯ *ж* fabrik-mətbəx.

ФАБРИКАНТ *м* fabrikçi, fabrik sahibi.

ФАБРИКАНТСКИЙ *прил.* fabrikçi -i[-i].

ФАБРИКАТ *м хüs.* fabrikat (hazır fabrik mali).

ФАБРИКАЦИЯ *ж* 1. (fabrik üsulu ilə) hazırlama, hazırlanma; istehsal etmə, istehsal edilmə; 2. *мәс.* qayırma, düzəltmə; uydurma.

ФАБРИКОВАННЫЙ *прич.* 1. (fabrik üsulu ilə) hazırlanmış, istehsal edilmiş; 2. *мәс.* qayırılmış, düzəldilmiş; uydurulmuş.

ФАБРИКОВАТЬ *несов.* 1. (fabrik üsulu ilə) hazırlamaq, istehsal etmək; 2. *мәс.* qayırmaq, düzəltmək; uydurmaq.

ФАБРИКОВАТЬСЯ *несов.* 1. (fabrik üsulu ilə) qayırılmaq, hazırlanmaq, istehsal edil-

mək (mal); 2. *мәс.* düzəldilmək, qayırılmaq; uydurulmaq.

ФАБРИТЬ *несов. köhn.* fabra ilə boyamaq, fabra sürtmək (biğına, saqqalına).

ФАБРИТЬСЯ *несов. köhn.* 1. biğ-saqqalını boyamaq; 2. fabra sürtülmək.

ФАБРИЧНО-ЗАВОДСКИЙ, ФАБРИЧНО-ЗАВОДСКОЙ *прил.* fabrik-zavod -i[-i]; **фабрично-заводской комитет** fabrik-zavod komitəsi.

ФАБРИЧНЫЙ *прил.* 1. fabrik -i[-i]; **фабричная марка** fabrik markası; 2. fabrikdə hazırlanmış; 3. sənaye -i[-i]; **фабричный город** sənaye şəhəri; 4. *в знач. сущ.* **фабричный** *м*, **фабричная** *ж* köhn. fəhlə, fabrik fəhləsi.

ФАБУЛА *ж ədəb.* fabula (ədəbi əsərin və onda təsvir edilən hadisələrin süjet xətti-məzmunu).

ФАБУЛЬНЫЙ, ФАБУЛЯРНЫЙ *прил.* ədəb. fabula -i[-i].

ФАВН *м favn* (1. qədim Roma əsatirində: çöl, dağ və meşə allahı; 2. *zool.* Amerika meymunu cinsi).

ФАВОР *м мн. нет* himayə, havadarlıq, himayəçilik.

ФАВОРИТ *м* 1. köhn. istekli, əziz; 2. köhn. oynaş; 3. *idm.* favorit (yarışda birinciliyə ən çox şansı olan idmançı).

ФАТОРИТИЗМ *м мн. нет* köhn. favorizm, dostbazlıq, aşnabazlıq.

ФАВОРИТКА *ж* 1. bax **фаворит** 1-ci və 3-cü mənələrdə; 2. məşuqə, aşna, sevgili.

ФАГОТ *м mus.* faqot (nəfəslə çalınan musiqi aləti).

ФАГОТЕРАПИЯ *ж tib.* faqoterapiya (bəzi yoluxucu xəstəliklərin bakteriofaqla müalicəsi).

ФАГОТИСТ *м mus.* faqotçalan.

ФАГОТНЫЙ *прил.* faqot -i[-i].

ФАГОЦИТ *м biol.* faqosit (yad cisimcikləri və bakteriyaları udub həzm etmək qabiliyyətinə malik olan hüceyrə).

ФАГОЦИТАРНЫЙ *прил.* faqositoz -i[-i].

ФАГОЦИТОЗ *м мн. нет* biol. faqositoz (yad cisimciklərin və bakteriyaların faqositlər tərəfindən udulub həzm olunması).

ФАЗА *ж* 1. dövr, mərhələ, səfəhə; 2. *astr., fiz., geol., tex.* faza.

ФАЗАН *m zool.* qırqovul.
ФАЗАННИЙ *прил.* qırqovul -i[-i]; **фазаньи перья** qırqovul lələyi (lələkləri).
ФАЗАНИНА *ж мн. нет* qırqovul öti.
ФАЗАНИХА *ж дан.* dişi qırqovul.
ФАЗАНОВЫЕ *мн. zool.* qırqovullar fəsiləsi.
ФАЗИС *м* bax **фаза** 1-ci mənada.
ФАЗНЫЙ *прил.* fiz., tex. faza -i[-i]; fazalı;
фазный компенсатор fazalı kompensator.
ФАЗОВЫЙ *прил.* faza -i[-i].
ФАЗОМЕТР *м физ., tex.* fazometr, fazaölçən (elektrik cərəyanı fazaları ilə gərginlik arasındakı fərqi göstərən cihaz).
ФАЗОТРОН *м физ.* fazotron (atom nüvəsi fizikası sahəsində tədqiqat qurğularından birinin adı).
ФАЙ *м мн. нет* fay (ipək parça növü).
ФАЙДЕШИН *м мн. нет* faydeşin (zərif ipək parça).
ФАЙДЕШИНОВЫЙ *прил.* faydeşin; **файдешиновое платье** faydeşin paltar.
ФАКЕЛ *м* 1. məşəl; 2. *astr.* Günəşin səthinə ən parlaq yer.
ФАКЕЛЬНЫЙ *прил.* məşəl -i[-i]; **факельный свет** məşəl işığı.
ФАКЕЛЬПУТ *м köhn.* məşəllərlə nümayiş, məşəllərlə gözdənti.
ФАКЕЛЬЩИК *м* 1. *köhn.* məşəlçi, məşəl apararı; 2. *мәс. nifr.* yandırıcı, yanğın törədən.
ФАКИР *м* 1. dərviş, zahid, qələndər; 2. *sehrbaz, gözbağlayıcı.*
ФАКСИМИЛЕ 1. *ср нескл.* faksimile (bir əlyazması, imza və ya sənədin eynilə çıxarılmış surəti, klišesi); 2. *нареч. и прил.* eynilə, eynən; **рукопись издана факсимиле** əlyazması eynən nəşr edilmişdir.
ФАКСИМИЛЬНЫЙ *прил.* xüs. faksimile -i[-i]; faksimil (nəşr və s.).
ФАКТ *м* fakt (1. *həqiqi hadisə, həqiqətən olmuş şey; həqiqət; 2. əsas, dəlil, sübut;* 3. *факт, что...* doğrudur ki..., şübhəsizdir ki..., (bu bir) həqiqətdir ki..., 4. *ставить перед совершившимся фактом кого-то* əmr-vəqə (oldu-bitdi), fakt qarşısında qoymaq.
ФАКТИЧЕСКИ *нареч.* faktiki olaraq, həqiqətən, həqiqətdə, əslində, əslinə baxdıqda, işdə, fələn.

ФАКТИЧЕСКИЙ *прил.* faktik; gerçək, həqiqi, düzgün, faktlara uyğun, faktlara əsaslanan; **фактический материал** faktik material.
ФАКТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* həqiqətə uyğunluq, faktlara uyğunluq; gerçəklik, həqiqilik.
ФАКТИЧНЫЙ *прил.* həqiqətəuyğun, faktlara uyğun, sübutlu, həqiqi, gerçək, düzgün, əsaslı.
ФАКТОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* faktoqrafik.
ФАКТОГРАФИЧНОСТЬ *ж* faktoqrafiklik (quru faktlara əsaslanma).
ФАКТОГРАФИЧНЫЙ *прил.* faktoqrafik (faktoqrafiyaya əsaslanan).
ФАКТОГРАФИЯ *ж мн. нет* faktoqrafiya (faktları təhlil edib ümumiləşdirmədən, onların quru təsvirini vermə).
ФАКТОР *м* 1. amil, səbəb; 2. *riyaz.* vuruc (vurulan rəqəmlərdən hər biri); 3. *köhn.* faktor, vasitəçi, miyançı, komissioner.
ФАКТОРИЯ *ж* faktoriya (1. *tar.* Avropa təcirələrinin müstəmləkələrdə təşkil etdikləri ticarət məntəqəsi; 2. *uzaq ovçuluq rayonlarında:* ticarət-təchizat məntəqəsi və mədəni mərkəz).
ФАКТОРСКИЙ *прил.* köhn. faktor (bax **фактор** 3-cü mənada) -i[-i].
ФАКТОРСТВО *ср мн. нет* köhn. faktorluq (bax **фактор** 3-cü mənada).
ФАКТОРСТВОВАТЬ *несов. köhn.* faktorluq etmək, vasitəçilik etmək (bax **фактор** 3-cü mənada).
ФАКТÓТУМ *м köhn.* bax **фактор** 2-ci mənada.
ФАКТУРА *ж* faktura (1. *incəsənət əsərlərində bədii yaradıcılıq üsulu xüsusiyyəti; 2. tic.* buraxılan və ya yola salınan malların siyahısı).
ФАКТУРИСТ *м tic.* fakturaçı, faktura yazarı (bax **фактура** 2-ci mənada).
ФАКТУРНЫЙ *прил.* xüs. faktura -i[-i]; **фактурная книга** faktura dəftəri.
ФАКУЛЬТАТИВНЫЙ *прил.* könüllü, qeyri-məcburi, fakultativ.
ФАКУЛЬТЕТ *м* fakültə (ali məktəbin müəyyən elm sahəsi tədris olunan şöbəsi).
ФАКУЛЬТЕТСКИЙ *прил.* fakültə -i[-i]; **факультетское собрание** fakültə iclası.

ФАЛ *м дəniz.* fal (gəmilərdə yelkənləri, siqnal bayrağını və s. qaldırmaq üçün ip).
ФАЛАЛЕЙ *м дан.* bax **фетюк**.
ФАЛАНГА I *ж* falanqa (1. *tar.* qədim yunanlarda bir neçə sıradan ibarət piyada düzüümü; 2. *tar.* utopist-sosialist Ş. Furyenin nəzəriyyəsinə: böyük icma, kommuna; 3. *tar.* İspaniyada faşist partiyası).
ФАЛАНГА II *ж* anat. barmaq sümüyü.
ФАЛАНГА III *ж zool.* böv, büvə.
ФАЛАНГИСТ *м* falanqaçı (İspaniya faşist partiyasının üzvü).
ФАЛАНГИСТСКИЙ *прил.* falanqa -i[-i]; falangaçı -i(-i).
ФАЛАНСТЕР *м тар.* falanster (furyeistlərin utopik-ictimai nəzəriyyəsinə: kommuna-falanqada adamların yaşaması üçün xüsusi bina; bax **фаланга I** 2-ci mənada).
ФАЛБАЛА *ж мн. нет* köhn. bürmə (qadın paltarının əyində, pərdədə və s.).
ФАЛДА *ж köhn.* dal əmək (siirtukun, frakin, mundirin dal əyəyi).
ФАЛИНЬ *м дəniz.* falin (qayıq körpüyə və ya gəmiyə bağlamaq üçün ip).
ФАЛЛ *м etn.* bax **фалло**.
ФАЛЛИЧЕСКИЙ *прил.* etn. fallik, fallos -i[-i].
ФАЛЛОС, ФАЛЛУС *м etn.* fallos (kişi tənəsil aləti), cinsiyyət orqanı.
ФАЛРЭП *м дəniz.* falrep (pilləkənlə gəmiyə çıxıqda və gəmidən düşdükdə əl ilə tutmaq üçün ip).
ФАЛЪКОНЕТ *м (hərbi, tar.)* falkonet (kiçik-çaplı qədim top).
ФАЛЪСИФКАТ *м* saxta şey, saxta.
**ФАЛЪСИФИКАТОР *м* saxtakar, saxtakarlıqla məşğul olan adam.
ФАЛЪСИФИКАТОРСКИЙ *прил.* saxtakarlıq -i[-i].
ФАЛЪСИФИКАЦИЯ *ж* 1. saxtasını qayırma, saxtalaşdırma, saxtalaşdırılma, saxtakarlıq etmə; 2. saxta, saxta şey, qəlb (qəlp) (sey).
ФАЛЪСИФИЦИРОВАНИЕ *ср* saxtalaşdırılma.
ФАЛЪСИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* saxtalaşdırılmış, saxtası qayrılmış (sey).
ФАЛЪСИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.* saxtalaşdırmaq; saxtasını qayırmaq.
ФАЛЪСИФИЦИРОВАТЬСЯ *несов.* saxtalaşdırılmaq; saxtası qayrılmaq (bir şeyin).**

ФАЛЬСТАРТ *м idm.* yanlış start, səhv götürülmüş start (yarışda iştirak edənlərdən birinin komandadan əvvəl hərəkət etməsi).
ФАЛЬЦ *м xüs.* fals (1. bitişik yeri, tikiz yeri, bir-birinə bitişdirilmiş nazik dəmir vərəqənin bitişdiyi yer; 2. *matb.* çap vərəqənin bükümü; 3. *taxtada və ya daşda açılan düzbucaqlı oyuc, nov*).
ФАЛЬЦОБЕЛЬ *м* falsqobel (oyucaqarı rəndə).
ФАЛЬЦЕВАЛЬНЫЙ *прил.* poliqr. bükmə -i[-i]; bükücü, qatlayıcı; **фальцевальная машина** bükmə maşını, bükücü maşın (bax **фальцевание**).
ФАЛЬЦЕВАНИЕ *ср мн. нет* poliqr. bükmə, qatlama (çap olunmuş vərəqlərin və ya qəzetin müəyyən qayda ilə qatlanması).
ФАЛЬЦЕВАТЬ *несов. poliqr.* bükmək, qatlamaq (çap olunmuş vərəqləri və ya qəzeti müəyyən qayda ilə qatlamaq).
ФАЛЬЦЕВАТЬСЯ *несов. poliqr.* bükülmək, qatlanmaq.
ФАЛЬЦЕТ *м mus.* falset (beyindən gələn zil kişi səsi).
ФАЛЬЦЕТНЫЙ *прил.* falset.
ФАЛЬЦОВАННЫЙ *прич.* xüs. bükülmüş, qatlanmış.
ФАЛЬЦОВКА *ж xüs.* bax **фальцевание**.
ФАЛЬЦОВОЧНЫЙ *прил.* xüs. bükücü; **фальцовочная машина** bükücü maşın.
ФАЛЬЦОВЩИК *м xüs.* bükücü (fəhlə).
ФАЛЬЦОВЩИЦА *ж xüs.* bax **фальцовщик**.
ФАЛЬШБОРТ *м дəniz.* falşbort (gəmidə: gəyərta hasarı).
ФАЛЬШИВИТЬ *несов. 1. дан.* ikiüzlülük etmək, riyakarlıq etmək; 2. səhv oxumaq, səhv çalmaq.
ФАЛЬШИВКА *ж дан.* saxta (sənəd, kağız).
ФАЛЬШИВО *нареч.* 1. *mus.* səhv, yanlış; *хәр.* fəlsəhinə spət səhv (xəric) oxumaq; 2. saxta, süni, yalan, yalandan, riyakarlıqla.
ФАЛЬШИВМОНОЕТИЧНИК *м* 1. saxta pul kəsen, qəlb (qəlp) pul kəsen; 2. *мәс.* saxtakar, yalançı, fırıldaqçı.
ФАЛЬШИВОСТЬ *ж мн. нет* 1. *mus.* səhv, yanlışlıq (oxumaqda, çalmaqda); 2. sünilik, riyakarlıq, ikiüzlülük; 3. *ikimenahlıq*.
ФАЛЬШИВЫЙ *прил.* 1. saxta, qəlb (qəlp); 2. *mus.* səhv, yanlış; **фальшивая нота** yan-

lış not; 3. süni, yalançı, riyakar, ikiüzlü; 4. ikimənali; **ФАЛЬШИВЫЙ** монетчик *köhn.* bax **ФАЛЬШИВОНЕТИК**.
ФАЛЬШИТЬ *несов. köhn.* bax **ФАЛЬШИВИТЬ**.
ФАЛЬШКИЛЬ *м. дəniz.* falşkil (daşa dəyəndə və ya sayə oturanda gəmini zadələnməkdən qoruyan taxa və ya dəmir tir).
ФАЛШФЕЙЕР *м. тар.* 1. fişəng; 2. atəşbazlıq, fişəngbazlıq.
ФАЛШЬ *ж. мн. нет* 1. hiylə, fırıldaq, kələk; 2. yanlış çalma, yanlış oxuma; 3. qeyri-təbiiilik, sünilik; 4. ikiüzlülük, riyakarlıq, qəlblik; yalan, uydurma.
ФАМИЛИЯ *ж. 1.* familiya (soyad); 2. nəsil; 3. *köhn.* ailə; 4. *köhn.* sülalə, xanədan.
ФАМИЛЬНЫЙ *прил.* 1. familiya (soyad) -[i-]; 2. irsi, miras, nəsilən-nəslə keçən.
ФАМИЛЬЯРНИЧАНЬЕ *ср* təklifsizlik; təklifsizlik etmə.
ФАМИЛЬЯРНИЧАТЬ *несов.* təklifsizlik göstərmək, təklifsizlik etmək.
ФАМИЛЬЯРНО *нареч.* təklifsiz(cəsinə).
ФАМИЛЬЯРНОСТЬ *ж* təklifsizlik (*danışığında, hərəkətlərində həddən artıq sərbəstlik*).
ФАМИЛЬЯРНЫЙ *прил.* təklifsiz.
ФАМИЛЬЯРСТВО *ср мн. нет* *köhn.* bax **фамильярность**.
ФАНАБЕРИЯ *ж. дан.* 1. lovğalıq, iddia təşəxxüs, kibr; 2. naz, şıltaq.
ФАНАРИОТ *м. тар.* fanariot (1821-1830-cu illərdə yunanların Türkiyə hakimiyyətinə qarşı üsyanında iştirak edən).
ФАНАТИЗМ *м. мн. нет* 1. fanatizm, təəssübçülük; 2. mövhumat.
ФАНАТИК *м. 1.* fanatik, təəssübçü, mütəəssib; azarkeş; 2. mövhumatçı.
ФАНАТИЧЕСКИ *нареч.* fanatikcəsinə.
ФАНАТИЧЕСКИЙ *прил.* fanatikcəsinə (*düşünən*), fanatik -[i-].
ФАНАТИЧКА *ж. дан.* fanatik (təəssübçü) qadın.
ФАНАТИЧНО *бax* **фанатически**.
ФАНАТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. fanatlik, mütəəssiblik; 2. mövhumatçılıq.
ФАНАТИЧНЫЙ *бax* **фанатический**.
ФАНГ *м. хüs.* fanq (*hər iki üzü bir olan trikotaj parça*).
ФАНДАНГО *ср нескл.* fandanqo (*İspaniya xalq rəqslərindən birinin adı*).

ФАНЕРА *ж* faner.
ФАНЕРКА *ж* fanerin bir qatı.
ФАНЕРНЫЙ *прил.* faner, fanerdən qaynalmış; faner yapışdırılmış; **фанерная дверь** faner qapı; **фанерный стол** üzərinə faner yapışdırılmış stol.
ФАНЕРОВАНИЕ *ср* fanerlə(n)mə, üzərinə faner çəkilimə.
ФАНЕРОВАННЫЙ *прич.* хüs. fanerlənmiş, üzərinə faner çəkilmiş.
ФАНЕРОВАТЬ *несов. хüs.* fanerləmək, üzərinə faner çəkmək.
ФАНЕРОВАТЬСЯ *несов. хüs.* fanerlənmək, üzərinə faner çəkilmək.
ФАНЕРОВКА *ж. 1.* fanerləmə; 2. üzlük (*mebeldə*).
ФАНЕРОВЩИК *м. хüs.* bax **фанерщик**.
ФАНЕРОЧНЫЙ *прил.* faner -[i-]; **фанерочная пила** faner mişarı.
ФАНЕРЩИК *м. хüs.* fanerçi (*faner işləri ustası*).
ФАНЗА I *ж* fanza (*ipək parça növü*).
ФАНЗА II *ж* fanza (*Çin kəndli evi*).
ФАНОВЫЙ *прил.* çirkab təmizləyən.
ФАНТ *м. fant* (1. *püşk oyunu*; 2. *bu oyunda püşk üçün verilən şey*; 3. *bu oyun iştirakçısının yerinə yetirməli olduğu tapşırıq*).
ФАНТАЗЕР *м* xəyalpərəst, xülyaçı, fantaziyaçı.
ФАНТАЗЕРКА *ж* fantaziyaçı (xülyaçı) qadın.
ФАНТАЗЕРСКИЙ *прил.* xəyalpərəst -[i-]; xülyaçı.
ФАНТАЗЕРСТВО *ср* xəyalpərəstlik, xülyaçılıq.
ФАНТАЗИ *неизм. прил.* fantazi (*bəzi paltar biçimlərinin adı*).
ФАНТАЗИРОВАНИЕ *ср* özündən uydurma, xəyala(ta) qəpılma.
ФАНТАЗИРОВАТЬ *несов. 1.* xəyala(ta) qəpılmaq; 2. özündən uydurmaq, özündən toxumaq, düzəltmək.
ФАНТАЗИЯ *ж. 1.* xəyal, xülya; 2. yalan, uydurma; 3. *дан.* naz, şıltaq; 4. *ədəb.* fantaziya (*xəyali məzmununda olan bəzi ədəbi əsərlərin adı*); 5. *mus.* fantaziya (*müəyyən forması olmayan bəzi musiqi əsərlərinin adı*).
ФАНТАСМАГОРИЧЕСКИЙ *прил.* хüs. fantasmaqoriya -[i-], fantasmaqorik.
ФАНТАСМАГОРИЯ *ж* fantasmaqoriya (1. *xəstə adamın gözüne görünən və ya*

xəyalına gələn qəribə şeylər; qarabasma; 2. məc. xəyal, boş şey; 3. müxtəlif optik cihazlar vasitəsilə hasil edilən fantastik şəkillər).
ФАНТАСТ *м. 1.* fantast (*yazıçı*); 2. xəyalpərəst, xülyaпərəst; tərs fantazyor.
ФАНТАСТИКА *ж. мн. нет* fantastika, fantastik şey, fantastik əsərlər.
ФАНТАСТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. fantastik, əfsanəvi; 2. xəyali, uydurma, inanılmaz, qeyri-real.
ФАНТАСТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* fantastiklik, xəyalilik, əfsanəvilik.
ФАНТАСТИЧНЫЙ *бax* **фантастический**.
ФАНТИК *м. дан.* fantik (*rəngli konfet qabığı*).
ФАНТОМ *ж. 1.* xəyal, xəyalat, vahimə, qarabasma, kabus; əcaib; 2. *tib.* fantom (*məmalıq və cərrahlıq üsullarını öyrənmək üçün bədənə və ya onun bir hissəsinin modeli*).
ФАНТОМНЫЙ *прил.* 1. xəyali, yanlış, uydurma; 2. süni yaradılan, nəzərdə tutulmayan.
ФАНТОШ *м. бax* **марионетка**.
ФАНФАРА *ж. mus.* fanfara (1. *bayramın və ya paradın başlanmasını xəbər verən boru (şeypur) signalı*; 2. *şeypur*).
ФАНФАРИСТ *м* şeypurçalan, şeypurçu.
ФАНФАРНЫЙ *прил.* şeypur (boru) -[i-]; **фанфарные звуки** şeypur (boru) səsi.
ФАНФАРОН *м. köhn.* ədəbaz, lovğa, gopçu.
ФАНФАРОНАДА *ж* lovğalıq, təkəbbür, ədəbazlıq.
ФАНФАРОНИТЬ *несов. дан.* ədəbazlıq etmək, lovğalıq etmək, özünü çəkmək, təşəxxüs satmaq.
ФАНФАРОНИТЬСЯ *несов. бax* **фанфаронить**.
ФАНФАРОНИШКА *м. дан.* fanfaron söz. *kiç.*
ФАРАДА *ж. fiz.* farad (*elektrik tutumu vahidi*).
ФАРАДИЗАЦИЯ *ж. мн. нет* *tib.* faradizasiya (*induksiya cəəyanı vasitəsilə elektrik müalicəsi üsulu*).
ФАРАНДОЛА *ж* farandola (*Provansal (fransız) xalq rəqsi*).

ФАРАОН *м. 1. тар.* firon (*qədim Misir hökmdarlarının adı*); 2. *мəc.* nifr. faraon (*çar Rusiyasında: qorodovoylara verilən ləqəb*); 3. faraon (*bakkaraya oxşar qumar oyunu*).
ФАРАОНОВ *прил.* *тар.* firon -[i-]; **Фараонова мышь** *зоол.* bax **ихневмон**.
ФАРАОНОВСКИЙ *прил.* firon -[i-].
ФАРВАТЕР *м. дəniz.* 1. farvater (*dənizdə gəmi keçə bilən yer*); 2. *мəc.* nüfuz dairəsi; **ФАРВАТЕРЕ** *кого-чегə* birinin təsiri altında olmaq.
ФАРВАТЕРНЫЙ *прил.* farvater -[i-].
ФАРЕНГЕЙТ *м. мн. нет* farengeyt (*buzun ərimə nöqtəsini 32 dərəcə, suyun qaynama nöqtəsini isə 212 dərəcə ilə göstərən termometr*).
ФАРИНГИТ *м. мн. нет* *tib.* faringit (*udlağın selikli qişasının iltihabı*).
ФАРИНГОСКОПИЯ *ж. tib.* farinqoskopiya (*boğaz və ağız boşluğunu yoxlama*).
ФАРИСЕЙ *м. 1. тар.* farisey (*qədim yahudi dövlətində fanatizm və riyakarlıq ilə məşhur dini-siyasi cəmiyyətin üzvü*); 2. *мəc.* riyakar, ikiüzlü.
ФАРИСЕЙКА *ж* riyakar qadın (qız).
ФАРИСЕЙСКИЙ *прил.* 1. *тар.* farisey -[i-]; *фарисейская секта* farisey təriqəti; 2. *мəc.* riyakar, riyakarcasına, rıya ilə, rıyakarlıqla deyilən (edilən, görülən və s.).
ФАРИСЕЙСТВО *ср мн. нет* riyakarlıq, ikiüzlülük.
ФАРИСЕЙСТВОВАТЬ *несов.* riyakarlıq etmək.
ФАРМАЗОН *м. köhn. дан.* 1. *бax* **франкмасон**; 2. *мəc.* azadçılıq, nihilist.
ФАРМАЗОНСТВО *ср дан. köhn.* bax **франкмасонство**.
ФАРМАКОГНОЗИЯ *ж. мн. хüs.* farmakoqnoziya (*dərman xassələrinə malik olan maddələri öyrənmə elm*).
ФАРМАКОЛОГ *м* farmakoloq (*farmakologiya müəssisi*).
ФАРМАКОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* farmakoloji; *фармакология* -[i-]; **фармакологический факультет** *медицинского университета* tibb universitetinin farmakologiya fakültəsi.
ФАРМАКОЛОГИЯ *ж. мн. нет* farmakologiya (*dərmanların bədənə təsirindən bəhs edən elm*).

ФАРМАКОПЕЙНЫЙ *прил.* xüs. farmakopeya [-i-].
ФАРМАКОПЕЯ *ж* **мн.** *нет* farmakopeya (dərmanları hazırlamaq, yoxlamaq, saxlamaq və ya xəstəyə dərman yazmaq üçün rəyət edilməli olan məcburi təlimat).
ФАРМАКОХИМИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. farmakokimya [-i-].
ФАРМАКОХИМИЯ *ж* **мн.** *нет* xüs. farmakokimya (dərman maddələrinin kimyəvi xassələrindən bəhs edən elm).
ФАРМАЦЕВТ *м* əczaçı.
ФАРМАЦЕВТИКА *ж* **мн.** *нет* əczaçılıq (dərman hazırlamaq, hazırlanan dərmanları yoxlamaq, saxlamaq və buraxmaq haqqındakı təbiiq fənlərin məcmusu).
ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ *прил.* əczaçılıq [-i-]; **фармацевтический** *техникум* əczaçılıq texnikumu.
ФАРМАЦИЯ *ж* **мн.** *нет* bax **фармацевтика**.
ФАРС *м* 1. (yüngül) komediya, məzhəkə; 2. *мәс.* oyunbazlıq, hoqqabazlıq, oyun; 3. *köhn.* şit zaraflat, təlxəlik.
ФАРСЕР *м* *köhn.* masqaraçı, təlxək, oyunbaz.
ФАРСОВЫЙ *ədəb., teatr.* məzhəkə [-i-]; *пьеса фарсового характера* məzhəkə mahiyyətli pyes.
ФАРТ *м* *dan.* xoşbəxtlik, uğur.
ФАРТИНГ *м* *fartinq* (İngiltərədə 1/4 pensə bərabər birünc pul).
ФАРТИТЬ *несов. безл. dan.* bəxti götürmək, tale üzünə gülmək.
ФАРТОВЫЙ *прил. dan.* bəxtli, uğurlu.
ФАРТУК *м* döşlük, önlük.
ФАРТУЧНЫЙ *прил.* döşlük (önlük) [-i-]; döşlüklük.
ФАРФОР *м* 1. farfor, çini; 2. *собир.* çini qablar.
ФАРФОРОВЫЙ *прил.* çini; **фарфоровая посуда** çini qab(lar).
ФАРШ *м* qiymət, iç; **пирог с фаршем** qiymətli piroq.
ФАРШИРОВАНИЕ *ср* iç qoyma, içini doldurma.
ФАРШИРОВАННЫЙ *прич. и прил. асп.* iç qoyulmuş, içi doldurulmuş, içli, qiymətli; **фаршированная рыба** içi doldurulmuş balıq.

ФАРШИРОВАТЬ *несов. асп.* iç qoymaq, qiymət qoymaq, içini doldurmaq.
ФАРШИРОВАТЬСЯ *несов. асп.* iç qoyulmaq, içi doldurulmaq.
ФАРШИРОВАТЬ *ж* **мн.** *нет* *асп.* iç qoyma, içini doldurma.
ФАС *м* üz, tərəf; **в фас, фасом** bax **анфас**.
ФАСАД *м* fasad (binanın üz (ön) tərəfi).
ФАСАДНЫЙ *прил.* fasad [-i-]; **фасадная сторона здания** binanın üz tərəfi.
ФАСЕТ *м* faset (1. xüs. tərəf edilmiş daşın, billurun və s. üz; 2. xüs. bir şeyin çəpələnmiş yan tərəfi; 3. xüs. klišenin, cildin çəp kəsilmiş kənarı; 4. zool. bəzi həşəratın mürrəkəb gözlərini təşkil edən hər bir gözçüyün buynuz təbəqəsi).
ФАСЕТЧНЫЙ, ФАСЕТЧАТЫЙ *прил.* xüs. faset [-i-]; **фасеточные глаза** (zool.) faset gözlər (bir çox həşəratın ayrı-ayrı sadə gözlərdən ibarət mürrəkəb gözləri).
ФАСКА *ж* xüs. tiyənin ağzı (iti tərəfi).
ФАСОВАНИЕ *ср* çəkib qablara doldurma, çəkib qablaşdırma (*malı*).
ФАСОВАННЫЙ *прич. т.с.* çəkilib qablara doldurulmuş, çəkilib qablaşdırılmış (*malı*).
ФАСОВАТЬ *несов. т.с.* çəkib qablara doldurmaq, çəkib qablaşdırmaq (*malı*).
ФАСОВАТЬСЯ *несов. т.с.* çəkilib qablara doldurulmaq, çəkilib qablaşdırılmaq (*malı*).
ФАСОВКА *ж* **мн.** *нет* *т.с.* çəkib qablara doldurma, çəkib qablaşdırma (*malı*); çəkilib qablara doldurulma, çəkilib qablaşdırılma (*malı*).
ФАСОВОЧНЫЙ *прил.* xüs. 1. çəkib qablaşdırıcı; **фасовочная машина** çəkib qablaşdırıcı maşın; 2. *в знач. сущ.* **фасовочная** *ж* *малı* çəkib qablaşdırma şöbəsi (*sexı*).
ФАСОВЩИК *м* xüs. *малı* çəkib qablaşdıran işçi.
ФАСОЛЕВЫЙ *прил.* maş (paxla, lobya) [-i-].
ФАСОЛЬ *ж* **мн.** *нет* maş, paxla, lobya.
ФАСОН *м* fason (1. biçim, nümunə, model; 2. *мәс. dan. qayda, üsul; 3. мәс. dan. görünü; 4. мәс. dan. əda, hərəkət*); **держать фасон** fors atmaq, özünü çəkmək, təşəxxüs satmaq; **не фасон** yaramır, lazım deyil.
ФАСОНИСТЫЙ *прил. dan.* 1. fasonlu; **фасонистый пиджак** fasonlu pencək; 2. *мәс.* forslu, özünüçəkan.

ФАСОНИТЬ *несов. dan.* bax **форсить**.
ФАСОННЫЙ *прил. т.с.* fasonlu, modelli (*мüəyyən fason, model üzrə hazırlanmış*).
ФАСОНЩИК *м* xüs. fasonçu, fason ustası.
ФАССИЯ *ж* anat. fassiya (bir və ya bir neçə əzələni bürüyən pərdə).
ФАТ *м* *köhn.* ədəbaz, modəbaz, yüngül (*adam*).
ФАТА *ж* duvaq.
ФАТАЛИЗМ *м* **мн.** *нет* fatalizm (*qəzavü-qədərə, təqdirə, olacağı, qismətə inanma*).
ФАТАЛИСТ *м* fatalist (*qəzavü-qədərə, təqdirə, olacağı, qismətə inanən adam*).
ФАТАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. fatalist; **фаталистические убеждения** fatalist məslək (əqidə); 2. bax **фаталистичный**.
ФАТАЛИСТИЧНОСТЬ *ж* labüdlük, qaçılmazlıq, qarşısızlıq.
ФАТАЛИТИЧНЫЙ *прил.* labüd, qırılmaz, qarşısızlıq.
ФАТАЛИСТКА *ж* fatalist qadın.
ФАТАЛЬНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* labüdlük, məşumluq, qaçılmazlıq, qarşısı alınmazlıq, qədərənəm, müqəddərlik.
ФАТАЛЬНЫЙ *прил.* qədərənmiş, labüd, məşum, qaçılmaz.
ФАТА-МОРГАНА *ж* **мн.** *нет* *köhn.* bax **мираж**.
ФАТОВАТОСТЬ *ж* **мн.** *нет* *köhn.* ədəbazlığa meyl, modəbazlığa meyl.
ФАТОВАТЫЙ *прил.* *köhn.* ədəbaz, modəbaz.
ФАТОВСКОЙ *прил.* *köhn.* ədəbaz, modəbaz.
ФАТОВСТВО *ср* **мн.** *нет* *köhn.* modəbazlıq, ədəbazlıq, özünü bəyənmə, yüngüllük.
ФАТСТВО *ср* **мн.** *нет* *köhn.* bax **фатовство**.
ФАТУМ *м* **мн.** *нет* *köhn.* qismət, qədər, qəzavü-qədər, tale.
ФАТЮЙ *м* *мәл.* bax **фетюк**.
ФАУНА *ж* **мн.** *нет* fauna, heyvanat aləmi (bir ölkəyə və ya geoloji dövrə aid olan bütün heyvanlar).
ФАУНИСТ *м* faunist (*faunistika müəssisi*).
ФАУНИСТИКА *ж* faunistika (*Yer kürəsinin və onun ayrı-ayrı qitələrinin heyvanat aləmini öyrənən elm*).
ФАУНИСТИЧЕСКИЙ *прил.* faunistika [-i-].
ФАУСПАТРОН *м* fauspatron (*əl ilə atılan reaktiv silah*).

ФАХВЕРК *м* xüs. faxverk (*araları kərpiclə hörülmüş taxta və ya dəmir karkasdan ibarət tikinti; məs.: divar, körpü və s.*).
ФАХВЕРКОВЫЙ *прил.* faxverk [-i-].
ФАЦЕТ bax **фасет**.
ФАЦЕЦИЯ *ж* lətifə, məzhəkə.
ФАШИЗАЦИЯ *ж* **мн.** *нет* (*siyasi*) faşistləşdirmə, faşistləşdirilmə, faşistləşmə.
ФАШИЗИРОВАННЫЙ *прич.* (*siyasi*) faşistləşdirilmiş.
ФАШИЗИРОВАТЬ *сов. и несов. (siyasi)* faşistləşdirmək, faşizm rejimi tətbiq etmək.
ФАШИЗИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* 1. faşistləşmək; 2. faşistləşdirilmək, faşizm rejimi tətbiq edilmək.
ФАШИЗМ *м* **мн.** *нет* (*siyasi*) faşizm.
ФАШИН *ж* xüs. faşina (*bir-birinə bağlanmış şax, çubuq dəstəsi*).
ФАШИНИЗАЦИЯ *ж* **мн.** *нет* xüs. faşinləşdirmə (*bitki kökləri üçün əlverişli şərait yaratmaq məqsədilə, suyun torpağa bir-bərabərə paylaşdırılmasından ötrü süni suvarma sisteminə faşina tətbiqi*).
ФАШИННИК *м* xüs. faşina hazırlamaq üçün yararlı kol-kos.
ФАШИННЫЙ *прил.* xüs. faşina [-i-]; **фашинные работы** faşina işləri.
ФАШИСТ *м* (*siyasi*) faşist.
ФАШИСТОВАТЬ *несов.* faşistlik etmək, özünü faşist kimi aparmaq.
ФАШИСТВУЮЩИЙ *прич. и прил.* faşistlik edən, faşist üsulları tətbiq edən, özünü faşist kimi aparan.
ФАШИСТКА *ж* faşist qadın.
ФАШИСТСКИЙ *прил.* faşizm (faşist) [-i-]; **фашистская идеология** faşist (faşizim) ideologiyası.
ФАЭТОН *м* 1. fayton; 2. xüs. fayton (*açıq kuzovlu yüngül avtomobil*); 3. zool. faeton (*dəniz qaranquşu*).
ФАЭТОННЫЙ *прил.* fayton [-i-].
ФАЯНС *м* **мн.** *нет* 1. fayans, saxsı; 2. *собир.* saxsı qablar.
ФАЯНСОВЫЙ *прил.* saxsı; **фаянсовая посуда** saxsı qablar.
ФЕВРАЛЬ *м* fevral.
ФЕВРАЛЬСКИЙ *прил.* fevral [-i-]; **февральские морозы** fevral şaxları.

ФЕДЕРАЛИЗАЦИЯ ж мн. *нет* (siyasi) federasiya halına salma (salınma), federal idarə üsulu qurma (qurulma).

ФЕДЕРАЛИЗМ м мн. *нет* (siyasi) federalizm (1. *federativ dövlət quruluşu sistemi*; 2. *federasiya prinsipini əsaslanan təşkilat quruluşu*; 3. *bu cür sistem və quruluş yaratmağa çalışan siyasi cərəyan*).

ФЕДЕРАЛИСТ м (siyasi) federalist (*federalizm tərəfdarı*).

ФЕДЕРАЛИСТСКИЙ прил. federalizm (federalist) -i[-ı].

ФЕДЕРАЛЬНЫЙ бax федеративный.

ФЕДЕРАТ м тар. federat (1. 1789-cu il *Fransa burjua inqilabı dövründə: milli qvardiyaya mənsub könüllü*; 2. *Paris kommunası dövründə: milli qvardiya iştirakçısı*).

ФЕДЕРАТИВНЫЙ прил. federativ; **Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика (РСФСР)** тар. Rusiya Sovet Federativ Sosialist Respublikası (RSFSR).

ФЕДЕРАЦИЯ ж мн. *нет* federasiya 1. *birleşmiş olan ayrı-ayrı müstəqil dövlətlərdən (subyektlərdən, qurumlardan) ibarət dövlət*; **Российская Федерация** Rusiya Federasiyası; 2. *ayrı-ayrı cəmiyyətlər və ya təşkilatlar ittifaqı*; **Всемирная федерация профсоюзов** Ümumdünya həmkarlar ittifaqları federasiyası.

ФЕЕРИЧЕСКИЙ, ФЕЕРИЧНЫЙ прил. əfsanəvi, füsunkar, qəribə, misilsiz; **феерический вид озера в лунную ночь** ayılı gecədə gölün əfsanəvi mənzərəsi.

ФЕЕРИЧНОСТЬ ж əfsanəvilik, fəvqəladə gözəllik.

ФЕЕРНЯ ж 1. *feeriya (əfsanə məzmunlu teatr tamaşası (pyes))*; 2. əfsanəvi gözəllik, əfsanəvi mənzərə, pərilər aləmi.

ФЕЙЕРБАХИАНЕЦ м (мн. *фейербахианцы*) fəls. feyerbaxçı (*Feyerbax fəlsəfəsi tərəfdarı*).

ФЕЙЕРБАХИАНСКИЙ прил. fəls. feyerbaxçılıq -i[-ı]; **фейербахианское течение в философии** fəlsəfədə feyerbaxçılıq cərəyanı.

ФЕЙЕРБАХИАНСТВО ср мн. *нет* fəls. feyerbaxçılıq (alman materialist filosofu Feyerbaxın (1804-1872) fəlsəfi nəzəriyyəsi).

ФЕЙЕРВЕРК м 1. fişəng; 2. atəşbazlıq, atəş-fəşanlıq, fişəngbazlıq.

ФЕЙЕРВЕРКЕР м köhn. kiçik topçu zabiti (çar ordusunda).

ФЕЙЕРВЕРЧНЫЙ прил. 1. fişəng -i[-ı]; 2. atəşbazlıq, atəşfəşanlıq (fişəngbazlıq) -i[-ı].

ФЕЙХОА ж нескл. feyxoa (1. *mərsin fəsiləsindən kol bitki*; 2. *bu bitkinin meyvəsi*).

ФЕКАЛИИ мн. (ед. *фекалия* ж) nəcis.

ФЕКАЛЬНЫЙ прил. nəcis -i[-ı].

ФЕЛЛАХИ мн. (ед. *феллах* м) fəllahlar (ərəb ölkələrində oturaq əkinçi əhali).

ФЕЛЛАХСКИЙ прил. fəllah (kəndli) -i[-ı].

ФЕЛОНЬ ж köhn. keşiş cübbəsi, ləbbadə.

ФЕЛЬДМАРШАЛ м köhn. feldmarşal (çar ordusunda və bəzi xarici ordularda yüksək hərbi rütbə).

ФЕЛЬДМАРШАЛЬСКИЙ прил. köhn. feldmarşal -i[-ı].

ФЕЛЬДМАРШАЛЬСТВО ср мн. *нет* köhn. feldmarşallıq, feldmarşal rütbəsi.

ФЕЛЬДСВЯЗЬ ж feldyeger rəbətəsi.

ФЕЛЬДФЕБЕЛЬ м köhn. feldfebel (çar ordusunda və bəzi xarici ölkə ordularında: rota komandiri köməkçisi).

ФЕЛЬДФЕБЕЛЬСКИЙ прил. köhn. feldfebel -i[-ı].

ФЕЛЬДШЕР м feldşer.

ФЕЛЬДШЕРИТЬ несов. дан. feldşerlik etmək.

ФЕЛЬДШЕРИЦА ж qadın feldşer.

ФЕЛЬДШЕРСКИЙ прил. feldşer -i[-ı]; **фельдшерская школа** feldşer (feldşerlik) məktəbi.

ФЕЛЬДЪЕГЕРСКИЙ прил. feldyeger -i[-ı]; *Фельдъегерская связь* бax фельдсвязь.

ФЕЛЬДЪЕГЕРЬ м (мн. *фельдъегери и фельдъегеря*) feldyeger (hərbi və ya hökumət kuryeri).

ФЕЛЬЕТОН м felyeton.

ФЕЛЬЕТОНИСТ м felyetonçu, felyeton yazan.

ФЕЛЬЕТОННЫЙ прил. felyeton -i[-ı].

ФЕЛЮГА ж dəniz. felyuqa (*Qara dənizdə və Aralıq dənizində kiçik yelkən gəmisi*).

ФЕЛЮЖНИК м felyuqa sahibi; felyuqa ilə mal daşıyan.

ФЕМИДА ж мн. *нет* 1. mif. femida (*qədim yunan əsətilərində ədalət ilahəsi*); 2. məc.

ədalət; *Фемиды* hakim; məhkəmə işçisi.

ФЕМИНИЗАЦИЯ ж мн. *нет* feminizasiya (1. *biol. dişiləşdirmə (dişi heyvan vəziləri aşılama, axtalama və s. yolu ilə erkək heyvanlarda dişilik əlamətləri yaratma)*;

2. *cəmiyyətin bütün sahələrində qadınların rolu və təsirinin artması (artırılması)*;

3. *qadınların ənənəvi kişi ixtisaslarını və ya vəzifələrinə uyğunlaşdırma*).

ФЕМИНИЗИРОВАННЫЙ прич. *biol. dişiləşdirilmiş (bax феминизация 1-ci mənadı)*.

ФЕМИНИЗИРОВАТЬ сов. и несов. *biol. dişiləşdirmək (bax феминизация 1-ci mənadı)*.

ФЕМИНИЗИРОВАТЬСЯ несов. *biol. 1. dişiləşmək*; 2. *dişiləşdirilmək (bax феминизация)*.

ФЕМИНИЗМ м мн. *нет* (siyasi) feminizm (*qadınlara kişilərlə bərabər hüquq verilməsini tələb edən qadın hərəkəti*).

ФЕМИНИСТ м (siyasi) feminist, feminizm tərəfdarı.

ФЕМИНИСТИЧЕСКИЙ прил. feminizm (feminist) -i[-ı].

ФЕМИНИСТКА ж (siyasi) feminist qadın.

ФЕМИНИСТСКИЙ прил. feminizm (feminist) -i[-ı].

ФЕН м мн. *нет* 1. *meteor. isti, quru külək (dağlıq yerlərdə)*; 2. *xüs. saçqurudan (elektrik cihazı)*.

ФЕНАЦЕТИН м мн. *нет* farm. fenasetin (*baş ağrısı dərmanı*).

ФЕНАЦИТ м *miner. fenasit (yarımşəffaf qiyəməli daş)*.

ФЕНДРИК м köhn. fendrik (*ədabaz cavan oğlan*).

ФЕНИКС м simurğ (*əfsanəvi quş; feniks daim təzələnmək simvolu kimi işlənilir*).

ФЕНОЛ м kim. fenol (*karbol turşusu*).

ФЕНОЛИТ м fenolit (*kalium gübrəsi kimi işlədilan mineral*).

ФЕНОЛОВЫЙ прил. kim. fenol -i[-ı].

ФЕНОЛОГ м fenoloq (*fenologiya müəssisəsi*).

ФЕНОЛОГИЧЕСКИЙ прил. fenologiya -i[-ı]; fenoloji.

ФЕНОЛОГИЯ ж мн. *нет* *biol. fenologiya (biologiyanın bitki və heyvanların həya-*

tındakı hadisələrin qanunauyğunluğunu, dövrünlüyünü və bu hadisələrin iqlim amilləri ilə olan münasibətini öyrənən şöbəsi).

ФЕНОМЕН, ФЕНОМЕН м fenomen (1. *idealist fəlsəfədə: gıyay yalnız şüurda mövcud olan və obyektiv varlığı əks etdirməyən subyektiv hadisə*; 2. *məc. nadir, müstəsna, xaricüladə, görünməmiş hadisə, fakt, istedad*).

ФЕНОМЕНАЛИЗМ м мн. *нет* fəls. fenomenalizm (*obyektiv aləmin varlığını inkar və şüurun yeganə gerçəklik olduğunu iddia edən fəlsəfi cərəyan*).

ФЕНОМЕНАЛИСТ м fəls. fenomenalist (*fenomenalizm tərəfdarı*).

ФЕНОМЕНАЛИСТСКИЙ прил. fəls. fenomenalizm (fenomenalist) -i[-ı].

ФЕНОМЕНАЛЬНОСТЬ ж мн. *нет* fenomenallıq, nadirlik, fəvqəladəlik, müstəsnaıq, qeyri-adilik.

ФЕНОМЕНАЛЬНЫЙ прил. 1. fəls. fenomen -i[-ı]; fenomenal; 2. *məc. nadir, görünməmiş, fəvqəladə, müstəsna, qeyri-adi*.

ФЕНОМЕНОЛОГИЧЕСКИЙ прил. fəls. fenomenologiya -i[-ı]; fenomenoloji.

ФЕНОМЕНОЛОГИЯ ж мн. *нет* fəls. fenomenologiya (*Hegel fəlsəfəsində: şüur, ruh haqqında nəzəriyyə*).

ФЕНХЕЛЬ м bot. razyana.

ФЕОД м тар. feod (*feodalın torpaq mülkləri*).

ФЕОДАЛ м тар. feodal (*feodalizm dövründə: iri torpaq sahibi, təhkimçi, mülkədar*).

ФЕОДАЛИЗАЦИЯ ж тар. feodalizmin formalaşması.

ФЕОДАЛИЗМ м мн. *нет* тар. feodalizm (*quldarlıq cəmiyyətini əvəz edən ictimai-iqtisadi formasıya*).

ФЕОДАЛЬНЫЙ прил. тар. feodal (feodalizm) -i[-ı]; **феодальная эксплуатация** feodal istismarı; **феодальный строй** feodalizm quruluşu.

ФЕРЗЕВЫЙ прил. şahm. ferz (vəzir) -i[-ı].

ФЕРЗЬ м şahm. ferz, vəzir.

ФЕРЛАКУР м köhn. arvadbaz, qadın düşgünü.

ФЕРЛАКУРНИЧАТЬ несов. köhn. arvadbazlıq etmək, eşqbazlıq etmək.

ФЕРЛАКУРСТВО ср мн. köhn. arvadbazlıq, müəşiqə, eşqbazlıq.

ФЕРМА I ж ferma (1. *heyvandarlığın müəyyən sahəsi ilə məşğul olan ixtisaslaşdırılmış ayrıca təsərrüfat*; 2. *xüsusi və ya icarə edilmiş torpaqda düzəldilən xüsusi təsərrüfat*).

ФЕРМА II ж *tex. ferma, çatı (tikinti işlərində)*.

ФЕРМАТА ж *xüs. fermata (1. not yazısında: çalarkən və ya oxuyarkən səsi bir qədər uzatmaq və ya ara vermək lazım gəldiyini göstərən işarə; 2. çalarkən və ya oxuyarkən səsin və ya pauzanın uzadılması)*.

ФЕРМЕННЫЙ *прил.* ferma (çatı) -i[-ı].

ФЕРМЕНТ м *biol., kim. ferment, maya*.

ФЕРМЕНТАТИВНЫЙ *прил.* ferment (maya) -i[-ı]; fermentativ; ferment təsiri ilə baş verən.

ФЕРМЕНТАЦИОННЫЙ *прил.* fermentasiya (qıcqırma prosesi) -u[-ü].

ФЕРМЕНТАЦИЯ ж *мн. нет биол., kim. fermentasiya, fermentlə(n)mə (qıcqırma prosesi)*.

ФЕРМЕНТИРОВАТЬ *несов. биол., kim. fermentləmək (qıcqırtmaq)*.

ФЕРМЕНТИРОВАТЬСЯ *несов. биол., kim. fermentləmək (qıcqırdılmaq)*.

ФЕРМЕНТНЫЙ *прил. биол., kim. ferment (maya) -i[-ı]*.

ФЕРМЕР м *fermer (ferma sahibi və ya icarədarı; bax ферма I 2-ci mənada)*.

ФЕРМЕРСКИЙ *прил.* fermer -i[-ı].

ФЕРМЕРСТВО *ср мн. нет 1. fermerlik; 2. собир. fermerlər*.

ФЕРМЕРША ж *дан. 1. qadın fermer; 2. fermer arvadı*.

ФЕРМОВЫЙ *прил.* ferma (çatı) -i[-ı].

ФЕРМУАР м *1. köhn. toqqa, bənd (albomda və s.); 2. qarmaqlı boyunbağı; 3. isikənə (daş və ağac üzərində naxışlar açmaq üçün)*.

ФЕРНАМБУК м *bot. fernambuk; qırmızı sənədlə (qırmızı boya alınan Braziliya ağacı)*.

ФЕРНАМБУКОВЫЙ *прил.* fernambuk -i[-ı]; *фернамбукое дерево* бax *фернамбук*.

ФЕРОНЬЕРКА ж *köhn. cütqabağı*.

ФЕРРИТ м *ferrit (1. kim. demək olar ki, təmiz dəmir; 2. fiz. ferromaqnit yarımkeçirici)*.

ФЕРРОМАГНЕТИЗМ м *fiz. ferromagnetizm (ferromaqnitlər üçün səciyyəvi olan maqnit hadisələrinin və xüsusiyyətlərinin məcmusu)*.

ФЕРРОМАГНИТНЫЙ *прил. fiz. ferromaqnit. ФЕРРОСПЛАВ* м *tex. ferroərinti (dəmirin hər hansı bir metalla ərintisi)*.

ФЕРРОСПЛАВНЫЙ *прил. tex. ferroərinti -i[-ı]*.

ФЕРРОТИПИЯ ж *фот. ferrotipiya (metal üzərində foto alma)*.

ФЕРТ м *1. fert ("f" hərfinin qədim adı); 2. dan. sırtı; 3. фертом стоять əllərini belinə vurub dayanmaq; фертом ходить (глядеть, выглядеть) özündən çox razı görmək, xoruz kimi gözmək*.

ФЕРТИК м *nifr. bax ферт 2-ci mənada*.

ФЕРУЛА I ж *köhn. 1. falaqqa; 2. məc. nəzərət*.

ФЕРУЛА II ж *bot. мн. нет* çəşir.

ФЕРЯЗ ж *köhn. don (uzunqollu, yaxasız qədim rus paltarı)*.

ФЕС м, **ФЕСКА** ж *fəs (bir sıra Yaxın Şərq ölkələrində kişi papağı)*.

ФЕСТИВАЛЬ м *festival (incəsənət bayramı)*.

ФЕСТИВАЛЬНЫЙ *прил.* festival -i[-ı].

ФЕСТОН м *1. əkil; 2. şəbəkə, zəncirə, naxış*.

ФЕСТОННЫЙ *прил.* 1. əkilli; 2. şəbəkəli, naxışlı, zəncirəli.

ФЕСТОНЧАТЫЙ *прил.* şəbəkəli, naxışlı, zəncirəli.

ФЕТИРОВАТЬ *несов. köhn. təbrik etmək, gözəydliliyi vermək, alqışlamaq*.

ФЕТИШ м *büt, sənəm, fətiş*.

ФЕТИШИЗАЦИЯ ж *мн. нет* бax *фетишизм 2-ci mənada*.

ФЕТИШИЗИРОВАНИЕ *ср* fətişləşdir(il)mə.

ФЕТИШИЗИРОВАННЫЙ *прич.* fətişləşdirilmiş, fətiş halına salınmış.

ФЕТИШИЗИРОВАТЬ *сов. несов.* fətişləşdirmək, fətiş halına salmaq.

ФЕТИШИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* fətişləşdirilmək, fətiş halına salınmaq.

ФЕТИШИЗМ м *мн. нет* fətişizm (1. *büt-pərəstlik, bütlərə sitayiş; 2. məc. bir şeyə kor-korana sitayiş etmə; 3. товарный фетишизм iqt. əmtəə fətişizmi*).

ФЕТИШИРОВАТЬ *сов. несов.* fətişləşdirmək.

ФЕТИШИРОВАТЬСЯ *несов.* fətişləşdirilmək.

ФЕТИШИСТ м *1. büt-pərəst; 2. məc. bir şeyə kor-korana sitayiş edən adam*.

ФЕТИШИСТСКИЙ *прил.* fətişizm -i[-ı].

ФЕТР ж *мн. нет* fetr (ən zərif keçə).

ФЕТРОВЫЙ *прил.* fetr, fetrdən hazırlanmış; *фетровая шляпа* fetr şlyapa.

ФЕТЮК м *dan. sadələvh, avam, maymaq, ağzıaç q.*

ФЕФЕЛА ж *dan. nifr. 1. yöndəmsiz, yekəpər, çirkin qadın; 2. tənbəl, ağırtrəpənşli qadın*.

ФЕФЕР м: *зadать (показать) фегеру* *dan. abırını ələyinə bükmək; dərsini vermək*.

ФЕХРАЛЬ м *xüs. fexral (odadavamlı dəmir, xrom və aluminium ərintisi)*.

ФЕХТМЕЙСТЕР м *xüs. qılnc təlimi (qılnc oynatma) müəllimi*.

ФЕХТОВАЛЬНЫЙ *прил. idm. qılnc oynatma -i[-ı]; фехтовальный зал* qılnc oynatma salonu.

ФЕХТОВАЛЬЩИК м *idm. qılnc oynadan, qılnc oynatma təlimi keçən*.

ФЕХТОВАНИЕ *ср мн. нет idm. qılnc oynatma, qılnc təlimi*.

ФЕХТОВАТЬ *несов. idm. qılnc vuruşmaq, qılnc təlimi keçmək*.

ФЕШЕНЕБЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* şıqlıq, qəşənglik, dəbdəbə.

ФЕШЕНЕБЕЛЬНЫЙ *прил.* şıq, qəşəng, moda, dəbdəbəli.

ФЕЯ ж *pəri*.

ФИ *межд. tfu! fu!*

ФИАКР м *tar. fayton (Qərbi Avropada)*.

ФИАЛ м *sürahi, piyalə, qədəh*.

ФИАЛКА ж *bənövşə*.

ФИАЛКОВЫЙ *прил.* 1. bənövşə -i[-ı]; **фиалковый запах** bənövşə iyi (ətəri); 2. *суц. фиалковые* *мн. bot. bənövşə fəsiləsi*.

ФИАСКО *ср нескл. müvəffəqiyyətsizlik, uğursuzluq, iflas; потерпеть фиаско* iflas etmək, müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq.

ФИБРА ж *1. anat. lif, damar; 2. мн. фибры* *мәс. varlıq; всеми фибрами души...* bütün varlığı ilə... 3. *tex. fibra (sıxılmış möhkəm və elastiki kağız kütləsi, karton)*.

ФИБРИЛ м *anat. fibril (əzələrdə və sinir tellərində ən incə tel)*.

ФИБРИН м *мн. нет* fiziol. fibrin (qanın laxtalanmış zülali).

ФИБРИНОВЫЙ *прил.* fibrin -i[-ı].

ФИБРИНОГЕН м *fiziol. fibrinogen (qan plazmasının həll oluna bilən zülali)*.

ФИБРИНОЗНЫЙ *tib. bax крупозный*.

ФИБРОВЫЙ *прил.* fibra, fibradan qayırılmış; **фибровый чемодан** fibra çəmadan.

ФИБРОЗ м *fiziol. fibroz (bədənə hər hansı bir üzvi maddə birləşdirici lifli toxumanın inkişaf etməsindən ibarət olan patoloji proses)*.

ФИБРОЗНЫЙ *прил. anat. lifli (birləşdirici toxumalardan ibarət olan)*.

ФИБРОИД м *tib. fibroid (birləşdirici toxuma şişi)*.

ФИБРОИН м *xüs. fibroin (ipək sapların əsas tərkib hissəsini təşkil edən zülali maddə)*.

ФИБРОЛИТ м *мн. нет* xüs. fibrolit (xırda ağac yonqarlarının yapışqanlı maddə ilə qarışdırılaraq preslənməsindən alınan tikinti materialı).

ФИБРОЛИТОВЫЙ *прил.* fibrolit -i[-ı].

ФИБРОМА ж *tib. fibroma (birləşdirici toxumalardan əmələ gələn zərərsiz şiş)*.

ФИБРОМИОМА ж *tib. fibromioma (birləşdirici toxuma və əzələ toxumasından ibarət şiş)*.

ФИБУЛА ж *arxeol. toqqa, bənd*.

ФИГА ж *1. öncir ağacı; 2. öncir; 3. dan. bax кукиш*.

ФИГАРО *ср нескл. köhn. fiqaro (qısa və gən qadın köynəyi)*.

ФИГЛИ-МИГЛИ *ед. нет* *dan. naz-qəmzə, hiylə, kələk, qaş-göz eləmə*.

ФИГЛЯР м *1. köhn. hoqqabaz, oyunbaz, akrobat; 2. məc. tələk; 3. zool. fiqlıyar (qurğuya oxşar quş)*.

ФИГЛЯРИТЬ *несов. dan. tələklik etmək, oyunbazlıq etmək, oyun çıxartmaq*.

ФИГЛЯРНИЧАТЬ *несов. dan. bax фиглярить*.

ФИГЛЯРСТВО *ср dan. tələklik, oyunbazlıq, hoqqabazlıq*.

ФИГЛЯРСТВОВАТЬ *несов. tələklik etmək, hoqqabazlıq etmək*.

ФИГОВЫЙ *прил.* öncir -i[-ı]; **фиговое** *дерево* öncir ağacı; **фиговый листок** I) *heykəltəraşlıqda: çılpaq bədənərin tənasül (cinsiyyət) üzvlərini örtən yarpaq təsviri; 2) məc. ədəbsiz bir iş və ya hərəkətin üstünü riyakarcasına pərdələmə*.

ФИГУРА ж *1. riyaz. fiqur; геометрическая фигура* *həndəsə fiqur; 2. fiqur (kitabın*

mətinə daxil edilən çertyojun, sxemin adi); 3. *fiqur* (rəqsda, havada uçuş zamanı və s. *alınan vəziyyət*); 4. *fiqura*, bədən, qədd-qamət, boy-buxun, əndam; 5. *heykəl*; *гипсовая фигура* gips (gipsdən qayrılmış) heykəl; 6. *məc.* şəxs, adam, sima, şəxsiyyət; *подозрительная фигура* şübhəli adam; *крупная политическая фигура* görkəmli siyasi sima; 7. *fiqur* (*qumar kağızlarında böyük kartların adı*; oğlan, qız, *şah, təklük* (tuz); 8. *fiqur* (*şahmatda böyük daşların adı*; *şah, vəzir, fil, at, top*); 9. *fiqur* (*nüqtə gözəlləşdirən obrazlı ifadə, tərkib və s.*).

ФИГУРАЛЬНО нареч. məcazi olaraq, məcazlı, məcazən.

ФИГУРАЛЬНОСТЬ ж мн. нет məcazilik.

ФИГУРАЛЬНЫЙ прил. məcazi; **фигуральное выражение** məcazi ifadə.

ФИГУРАНТ м хüs. *figurant* (1. *baletdə ancaq dəstə ilə oynayan rəqqas*; 2. *sözsüz rol-lar ifa edən aktyor*; 3. *fiqurlu şirniyyat hazırlayan qənnadıçı*).

ФИГУРАНТКА ж фигурант (1-ci mənada) qadın (qız).

ФИГУРАЦИЯ ж mus. *fiqurasiya* (*musiqi əsərinin tərkibinə müxtəlif fiqurların daxil edilməsi*).

ФИГУРИРОВАНИЕ ср olma, mövcud olma, iştirak etmə.

ФИГУРИРОВАТЬ несов. 1. *olmaq, iştirak etmək, adı çəkmək*; **фигурировать в суде в качестве свидетеля** məhkəmədə şahid sifətilə (qismində) iştirak etmək; 2. *müzakirə obyektinə olmaq, qoyulmaq*; **этот вопрос не фигурировал в повестке дня** bu məsələ gündəlikdə yox idi (müzakirəyə qoyulmamışdı).

ФИГУРИСТ м idm. *figurist* (*mürəkkəb fiqurlar göstərən idmançı*).

ФИГУРИСТКА ж idm. *figurist qadın* (qız).

ФИГУРИСТО *bax фигурально.*

ФИГУРИСТЫЙ прил. дан. 1. *şəkilli, bəzəkli*; 2. *canlı, original, məcazlı*; 3. *yaxşı qədd-qaməti* (boy-buxunu) olan (*qadın, qız*).

ФИГУРКА ж *fiqurcuq* (*kiçik fiqur*).

ФИГУРНЫЙ прил. 1. *fiqurlu, naxışlı*; 2. *qəşəng fiqurlu*; **фигурное плавание** *fiqurlu üzmə*; 3. *şahm. fiqurlarla* (*edilən,*

aparılan); **фигурная атака** *fiqurlarla hücum.*

ФИГУРЯТЬ несов. дан. *özünü göstərmək, fürsətmək.*

ФИДЕИЗМ м мн. нет фəls. *fideizm* (*elmi din ilə əvəz edən mürtəce cərəyan*).

ФИДЕИСТ м *fideist, fideizm tərəfdarı.*

ФИДЕИСТИЧЕСКИЙ прил. фəls. *fideizm* (*fideist*) -i[-i].

ФИДЕР м tex. *fider* (1. *müxtəlif maşın və qurğularda: emal olunacaq xammalı bərabər hissələrlə avtomatik surətdə maşına verən aparat*; 2. *elektrotexnika: elektrik qüvvəsinə naql edən məfil*).

ФИДЕРНЫЙ прил. *fider* -i[-i].

ФИЖМЫ ед. нет köhn. 1. *tuman çənbəri* (XVIII əsrin axırlarında və XIX əsrin əvvəllərində: *qadınların bədənələrinə qəşənglik vermək üçün tumanlarının, yubkalarının altından keçirdikləri çənərbər*); 2. *çənərbərlı tuman* (*yubka*).

ФИЗИАТР м tib. *bax физиотерапевт.*

ФИЗИАТРИЧЕСКИЙ tib. *bax физиотерапевтический.*

ФИЗИАТРИЯ ж мн. нет tib. *bax физиотерапия.*

ФИЗИК м физик (1. *fizika mütəxəssisi*; 2. *dan. fizika müəllimi*; 3. *dan. fizika fənlərini öyrənən tələbə*).

ФИЗИКА ж физика.

ФИЗИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ прил. *fiziki coğrafiya* -i[-i]; **физико-географический очерк** *fiziki coğrafiyaya dair очерк.*

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЙ прил. *fizika-riyaziyyat* -i[-i]; **физико-математический факультет** *fizika-riyaziyyat fakültəsi.*

ФИЗИКО-ТЕХНИЧЕСКИЙ прил. *fiziki-texniki.*

ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЙ прил. *fiziki-kimyəvi*; **физико-химический анализ** *fiziki-kimyəvi analiz.*

ФИЗИОГНОМКА ж мн. нет psixol. *fizioqnomika* (*insanın əhvalını üzünün ifadəsi və bədənini hərəkətləri ilə təyin etmə üsulu*).

ФИЗИОГНОМИЧЕСКИЙ прил. psixol. *fizioqnomiya* -i[-i], *fizioqnomik.*

ФИЗИОКРАТ м iqt. tar. *fiziokrat* (XVIII əsrin 2-ci yarısında Fransada: *torpağı və*

əkinçiliyi yeganə sərvət mənbəyi hesab edən siyasi-iqtisadi cərəyan tərəfdarı).

ФИЗИОКРАТИЧЕСКИЙ прил. iqt. tar. *fiziokrat* -i[-i]; *fiziokratik.*

ФИЗИОЛОГ м *fizioloq* (*fiziologiya mütəxəssisi*).

ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЙ прил. 1. *fizioloji*; **физиологические процессы** *fizioloji proseslər*; 2. *məc. şəhvani, cismani*; **физиологический очерк** *ədəb. fizioloji очерк* (30-40-cı illərdə geniş yayılmış *məişəti təsvir edən очерkin adı*); **физиологический раствор** *biol. fizioloji məhlul.*

ФИЗИОЛОГИЧНЫЙ *bax физиологический* 2-ci mənada.

ФИЗИОЛОГИЯ ж мн. нет *fiziologiya* (1. *orqanizmin vəziyyətlərindən və fəaliyyətindən bəhs edən elm*; 2. *orqanizmin vəziyyətləri və onları idarə edən qanunlar*; 3. *məc. şəhvani hiss, ehtiras, şəhvət*); **физиология звуков речи** *nitq səslərinin fiziologiyası* (*fonetikanın nitq cihazının quruluşundan və fəaliyyətindən bəhs edən şöbəsi*).

ФИЗИОНОМИКА ж хüs. *bax физиогномика.*

ФИЗИОНОМИСТ м *fizionomist* (*adamin hərəkətlərinə və üzünün ifadəsinə baxıb, onun daxili aləmini guya təyin edən şəxs*).

ФИЗИОНОМИЯ м. 1. *üz, sifət, surət, sir-sifət*; 2. *məc. adam*; 3. *məc. sima, qiyafə, görünüş.*

ФИЗИОТЕРАПЕВТ м хüs. *fizioterapevt* (*fizioterapiya mütəxəssisi olan həkim*).

ФИЗИОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ прил. tib. *fizioterapiya* -i[-i]; *fizioterapevtik*; **физиотерапевтический кабинет** *fizioterapiya kabineti*; **физиотерапевтическое лечение** *fizioterapiya ilə müalicə.*

ФИЗИОТЕРАПИЯ ж мн. нет tib. *fizioterapiya* (*fiziki üsullarla, yəni işıq, hərəkət, su, hava, elektrik və s. ilə müalicə*).

ФИЗИЧЕСКИЙ нареч. *cisman, bədənəco; он физически очень слаб* *o cismən (bədən-cə) çox zəifdir.*

ФИЗИЧЕСКИЙ прил. 1. *fizika* -i[-i]; **физический кабинет** *fizika kabineti*; 2. *fiziki*; **физическое явление** *fiziki hadisə*; 3. *bədən* -i[-i]; 4. *cismani*; **физическая близость** *cismani yaxınlıq*; **физическая география** *fiziki coğrafiya*; **физическая**

химия *fiziki kimya*; **физическая культура** *bədən tərbiyəsi.*

ФИЗИЧКА ж дан. *fizik qadın* (qız).

ФИЗИЯ ж дан. *sifət, üz, surət.*

ФИЗКУЛЬТУРА ж мн. нет (**физическая культура**) *bədən tərbiyəsi*; **физическая физкультура** *müalicə idmanı* (*bədən tərbiyəsi*).

ФИЗКУЛЬТУРКА ж idm. дан. *idman paltarı.*

ФИЗКУЛЬТУРНИК м *idmançı.*

ФИЗКУЛЬТУРНИЦА ж *idmançı qadın* (qız).

ФИЗКУЛЬТУРНЫЙ прил. *bədən tərbiyəsi* -i[-i]; **физкультурный праздник** *bədən tərbiyəsi* (*idman*) *bayramı.*

ФИЗМАТ м мн. нет (**физико-математический факультет**) *dan. fizmat* (*fizika-riyaziyyat fakültəsi*).

ФИКС м. 1. *qəti qiymət*; 2. *qəti maaş.*

ФИКСАЖ 1 fot. *fiksaj* (1. *fotografiya neqativlərindəki və kağızlarındakı şəkilləri sabitləşdirmək üçün kimyəvi məhlul*; 2. *bax фиксатив*).

ФИКСАЖНЫЙ прил. *fiksaj* -i[-i].

ФИКСАТИВ м рəss. *fiksativ* (*karandaşla çəkilmiş şəkilləri korlanmaqdan qorumaq üçün onların üzərinə çəkilən rəngsiz qatran məhlulu*).

ФИКСАТОР м хüs. *fiksator* (*tənzim cihazı*).

ФИКСАТОРНЫЙ прил. *fiksator* -i[-i].

ФИКСАТУАР м *fiksatur* (*saça sürülən ətirli yağ*).

ФИКСАЦИЯ ж мн. нет 1. *təsbit etmə, təsbit edilmə*; *təsbit*; 2. *qeyd etmə, qeyd edilmə*; *yazma, yazılma*; *qeyd*; 3. *müəyyən etmə* (*edilmə*); 4. *cəlb etmə* (*edilmə*), *toplama, cəmləşdirmə*; 5. *fot. fiksajlama, fiksaja salma* (*neqativ, şəkli*).

ФИКСИРОВАНИЕ ср мн. нет *bax фиксация.*

ФИКСИРОВАННЫЙ прич. 1. *təsbit edilmiş*; 2. *qeyd edilmiş*; *yazılmış*; 3. *qəti müəyyən edilmiş*; 4. *cəlb edilmiş, toplanmış, cəmləşdirilmiş*; 5. *fot. fiksajlanmış, fiksaja salınmış* (*neqativ*).

ФИКСИРОВАТЬ несов. 1. *qeyd etmək, yazmaq*; *yazıb təsbit etmək*; 2. *qəti müəyyən etmək*; **фиксировать дни заседания** *iclas günlərini qəti müəyyən etmək*; 3. *cəlb etmək, toplamaq, cəmləşdirmək* (*diqqəti*

və s.); 4. *фот.* fiksajlamaq, fiksaja salmaq (*neqativi, şəkil*).

ФИКСИРОВАТЬСЯ несов. 1. cəlb edilmək, toplanmaq, cəmləş(diril)mək, yönəlmək; 2. qeyd edilmək, yazılmaq, yazılıb təsbit edilmək; 3. qəti müəyyən edilmək; 4. *фот.* fiksajlanmaq, fiksaja salınmaq (*neqativ, şəkil*).

ФИКТИВНО нареч. yalandan, saxtakarlıqla.

ФИКТИВНОСТЬ ж saxtaliq, yalan.

ФИКТИВНЫЙ прил. yalan, qondarma, saxta, uydurma.

ФИКУС м *bot.* fikus (*həmişəyaşıl bəzək bitkisi*).

ФИКУСНЫЙ прил. fikus -i[-i].

ФИКСИЯ ж 1. uydurma, yalan, düzəltmə; 2. fiksiya (*həqiqətdən uzaq olan, lakin müəyyən məqsəd üçün bir əsas və dəlil kimi istifadə edilən müddəa, mühakimə*).

ФИЛАНТРОП м filantrop (*filantropiya ilə məşğul olan adam; bax филантропия*).

ФИЛАНТРОПИЗМ м filantropizm, xeyriyyəçilik.

ФИЛАНТРОПИЧЕСКИЙ прил. filantrop -i[-i].

ФИЛАНТРОПИЯ ж *мн. нет* filantropiya (*xeyriyyəçilik, insanpərvərlik*).

ФИЛАНТРОПКА ж filantrop qadın.

ФИЛАРМОНИЧЕСКИЙ прил. filarmoniya -i[-i]; filarmonik; **филармонические концерты** filarmoniya konsertləri.

ФИЛАРМОНИЯ ж filarmoniya (*konsertlər təşkil etməklə və əhali arasında musiqi sənətini təbliğ etməklə məşğul olan müəssisə*).

ФИЛАТЕЛИЗМ м *мн. нет* bax филателия.

ФИЛАТЕЛИСТ м filatelist, filateliya ilə məşğul olan adam (*bax филателия*).

ФИЛАТЕЛИСТИЧЕСКИЙ прил. filatelizm (filateliya) -i[-i]; **филателистический магазин** filateliya mağazası.

ФИЛАТЕЛИСТКА ж filatelist qadın (qız).

ФИЛАТЕЛИСТИКИЙ бax филателистический.

ФИЛАТЕЛИЯ ж *мн. нет* filateliya (*poçt və s. markalarını, habelə müxtəlif ölkələrin kağız pullarını toplayıb kolleksiya düzəltmə*).

ФИЛЕ I ср нескл. xüs. file (*tor üzərində tikmə, çəki*).

ФИЛЕ II ср нескл. 1. xüs. can öti; 2. sümüyü təmizlənmiş ət parçası; 3. file (*bu cür ətdən bişirilmiş xörək*).

ФИЛЕЙ ж *мн. нет* xüs. bax филе II 1-ci mənada.

ФИЛЕЙНЫЙ I прил. xüs. file -i[-i], **филейная вышивка** file üzərində çəki (naxış).

ФИЛЕЙНЫЙ II прил. can öti -i[-i]; **филейная вырезка** can öti (*parçası*).

ФИЛЕНКА ж xüs. xonça (*nazik taxta və ya faner; qapıda, pəncərədə*).

ФИЛЕНЧНЫЙ прил. xüs. 1. xonçalı; **филеночная дверь** xonçalı qapı; 2. xonça -i[-i]; **филеночный рубанок** xonça rəndəsi, xonça açan rəndə.

ФИЛЕНЧАТЫЙ бax филеночный 1-ci mənada.

ФИЛЕР м xəfiyyə.

ФИЛЕРСКИЙ прил. xəfiyyə -i[-i].

ФИЛИАЛ м filial, şöbə.

ФИЛИАЛЬНЫЙ прил. -i[-i]; **филиальное отделение банка** bankın filial şöbəsi.

ФИЛИАЦИЯ ж *мн. нет* ardıcılıq əsasında inkişaf, asılılıq əsasında inkişaf; rabitə, ardıcılıq.

ФИЛИГРАН м bax филигрань.

ФИЛИГРАННОСТЬ ж nəfislik, incəlik.

ФИЛИГРАННЫЙ прил. xüs. 1. filigran (*şəbəkəli nazik metal tellərindən hörülmüş*); 2. zərgərlik -i[-i]; **филигранные изделия** zərgərlik məmulat(lar); 3. *мәс.* çox nazik, çox incə, nəfis; **филигранная работа** çox incə (nəfis) iş; 4. **филигранная бумага** bax филигрань 2-ci mənada; **филигранная посуда** filigran qab-qacaq.

ФИЛИГРАНОВЫЙ прил. bax филигранный.

ФИЛИГРАНЩИК м xüs. filigrançı, şöbəkəçi, filigran ustası; zərgər.

ФИЛИГРАНЬ ж xüs. filigran (*1. qızıl, gümüş və başqa metal tellərindən hörülmüş şeylər, zərgərlik şeyləri; 2. kağızda su nişanı*).

ФИЛИН м *zool.* yapalaq.

ФИЛИППИКА ж həvc (işfədicə çıxış, nitq).

ФИЛИРОВАННЫЙ прич. *mus.* uzadılmış (*səs*).

ФИЛИРОВАТЬ несов. *mus.* səsi tədricən gücləndirib, sonra yavaş-yavaş zəiflədərək uzatmaq.

ФИЛИСТЕР м filister (*ictimai görüş dairəsi çox dar olan riyakar xasiyyətli adam; meşşan*).

ФИЛИСТЕРСКИЙ прил. filister(lik) -i[-i].

ФИЛИСТЕРСТВО ср *мн. нет* filisterlik, meşşanlıq, riyakarlıq.

ФИЛИСТИМЛЯНЕ мн. (*ед. филистимлянин м*) *тар.* filistinlilər (*dini rəvayətlərə görə, Fələstinə gəlmiş yəhudiləri oradan sıxışdırıb çıxarmış xalq*).

ФИЛЛОКСЕРА ж *zool.* filloksər (*bitkilərə zərər verən cücür*).

ФИЛЛОФОРА ж *bot.* fillofora (*tərkibində yod olan qırmızı dəniz yosunu*).

ФИЛОГЕНЕЗ м *biol.* filogenez (*bütün orqanik formaların dünyada həyatın mövcud olduğu müddət ərzindəki inkişaf prosesi*).

ФИЛОГЕНЕТИЧЕСКИЙ прил. *biol.* filogeniya (filogeneze) -i[-i].

ФИЛОГЕНИЯ ж *мн. нет* *biol.* filogeniya (*1. heyvan və bitki aləminin inkişaf qanunlarından bəhs edən elm; 2. bax филлогенез*).

ФИЛОДЕНДРОН м *bot.* filodendron (*isti ölkələrdə bitən bəzək bitkisi*).

ФИЛОЛОГ м *filolog* (*1. filologiya müəssisəsi; 2. filologiya elmlərini öyrənən tələbə*).

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ прил. filoloji, filologiya -i[-i]; **филологические науки** filoloji elmlər, filologiya elmləri.

ФИЛОЛОГИЯ ж *мн. нет* filologiya (*dil və ədəbiyyat elmlərinin məcmusu*).

ФИЛОСОФ м filosof.

ФИЛОСОФИЧЕСКИЙ köhn. bax философский.

ФИЛОСОФИЧНОСТЬ ж *мн. нет* *dan.* fəlsəfilik, dərinlik; pürmənalıq, hikmətlilik.

ФИЛОСОФИЧНЫЙ бax философский 3-cü və 4-cü mənələrdə.

ФИЛОСОФИЯ ж *мн. нет* fəlsəfə (*1. təbiətin, insan cəmiyyətinin və tərəfkürün inkişafının ümumi qanunları haqqında elm; 2. hər hansı bir elmin əsasını təşkil edən nəzəri-metodoloji prinsiplər; 3. dan. mücərrəd mühakimələr, ağılpərdazlıq, əlləməlik, üqəlalıq; 4. hikmət*).

ФИЛОСОФСКИЙ прил. 1. fəlsəfi; **философская система** fəlsəfi sistem; 2. fəlsəfə -i[-i]; **философский словарь** fəl-

səfə lüğəti; 3. *мәс. dan.* dərin, ciddi, hikmətli; 4. *мәс.* filosofcasına (filosofa xas olan); 5. **философский камень** iksir (*orta əsr kimyəgərlərinin təsəvvürünə, guya bütün metalları qızılə çevirə bilən, həmçinin bütün xəstəlikləri guya sağalda bilən ecəzkar maddə, daş*).

ФИЛОСОФСТВОВАНИЕ ср 1. filosofluq etmə; 2. *мәс. dan.* ağılpərdazlıq, üqəlalıq, əlləməlik; mücərrəd mühakimə.

ФИЛОСОФСТВОВАТЬ несов. 1. filosofluq etmə; 2. *мәс.* ağılpərdazlıq etmə, üqəlalıq etmə, əlləməlik etmə.

ФИЛЬДЕКОС м *мн. нет* xüs. fildekos (*ipə-yəoxşar pambıq iplik*).

ФИЛЬДЕКОСОВЫЙ прил. xüs. fildekos; **фильдехосовые чулки** fildekos corab.

ФИЛЬДЕПЕРС м *мн. нет* xüs. fildepers (*əla növ fildekos*).

ФИЛЬДЕПЕРСОВЫЙ прил. xüs. fildepers; **фильдеперсовы чулки** fildepers corab.

ФИЛЬКИН: 1. **филькина грамота** cahilənə və savadsız yazılmış kağız (sənəd); boş kağız.

ФИЛЬМ м film (*1. kino şəkilləri çəkmək üçün şəffaf sellüoid lent; 2. kino lent; kino şəkil*).

ФИЛЬМОВЫЙ прил. film -i[-i].

ФИЛЬМОКОПИЯ ж filmokopiya (*çəkilmis kinofilmlərin surəti*).

ФИЛЬМОСКОП м filmoskop (*kinofilmlərə baxmaq və yaxud onları ekrana salmaq üçün xüsusi aparat*).

ФИЛЬМОТЕКА ж xüs. filmoteka (*kino lentləri arxiv*).

ФИЛЬМОФОН м xüs. filmofon (*kino lentinə səs yazan və həmin səsi yenidən hasil edən aparat*).

ФИЛЬТР м 1. xüs. süzgəc, filtr; 2. *мәс. dan.* yoxlama, seçmə.

ФИЛЬТРАТ м xüs. filtrat (*süzgəcdən keçirilmiş maye*).

ФИЛЬТРАЦИОННЫЙ прил. filtrasiya (süzülmə) -i[-i].

ФИЛЬТРАЦИЯ ж *мн. нет* xüs. süzmə, süzülmə; süzgəcdən keçirmə (keçirilmə).

ФИЛЬТРОВАЛЬНЫЙ прил. süzgəc -i[-i]; **фильтровальная бумага** süzgəc kağız(ı).

ФИЛЬТРОВАНИЕ ср *мн. нет* bax фильтрация.

ФИЛЬТРОВАННЫЙ прич. 1. süzölmüş, süzgəcdən keçirilmiş; 2. *məc. dan.* yoxlanmış, süzgəcdən keçirilmiş.

ФИЛЬТРОВАТЬ несов. 1. süzmək, süzgəcdən keçirmək; 2. *məc. dan.* yoxlamaq, süzgəcdən keçirmək.

ФИЛЬТРОВАТЬСЯ несов. 1. süzölmək, süzgəcdən keçirilmək; 2. *məc. dan.* yoxlanmaq, süzgəcdən keçirilmək; **фильтрующий вирус** bax **вирус**.

ФИЛЬТРОВКА ж хüs. süzmə, süzölmə.

ФИЛЬТРОВОЧНЫЙ прил. süzmə (süzölmə) -i[-i].

ФИЛЬТРОВЫЙ прил. süzgəc -i[-i].

ФИЛЯ м тәһ. bax **простофиля**.

ФИНИАМ м мн. нет 1. buxur (ətirli mad-də); 2. ətir, xoş iy, gözəl qoxu; **фи** (жечь) **финнам (кому)** yaltaqlanmaq, yaltaqlıqla tərifləmək, mədһ etmək, mədһnamə oxumaq.

ФИНАГЕНТ м (финансовый агент) maliyyə agenti.

ФИНАЛ м 1. nəticə, son, axır; 2. *idm.* final (idman yarışlarının yekunlaşdırıcı son hissəsi).

ФИНАЛИСТ м *idm.* finalçı (idman yarışlarının son hissəsinin iştirakçısı.)

ФИНАЛЬНЫЙ прил. final, son, axırıncı, yekunlaşdırıcı.

ФИНАНСИРОВАНИЕ ср мн. нет maliyyə-lədir(i)mə, pul (vəsait) buraxma (buraxılma), təxsisat ilə (pulla) təmin etmə (təmin edilmə).

ФИНАНСИРОВАННЫЙ прич. maliyyə-ləş-dirilmiş, pul buraxılmış, pulla (vəsaitlə) təmin edilmiş.

ФИНАНСИРОВАТЬ сов. и несов. maliyyə-ləş-dirmək, pul buraxmaq, pulla (vəsaitlə) təmin etmək.

ФИНАНСИРОВАТЬСЯ несов. maliyyə-ləş-dirilmək, pul (vəsait) buraxılmaq, pulla təmin edilmək.

ФИНАНСИСТ м 1. maliyyəçi, maliyyə müəssisi; 2. bankir, bank sahibi, kapitalist.

ФИНАНСОВЫЙ прил. maliyyə -i[-i]; **финансовый отдел** maliyyə şöbəsi.

ФИНАНСЫ ед нет 1. pul vəsaiti, maliyyə; 2. *dan.* pul, pul işləri.

ФІНІК м xurma.

ФІНІКІЙСКИЙ прил. tar. Finikiya (finikiyalı) -i[-i].

ФІНІКІЙЦЫ мн. (ед. финикиец м) тар. finikiyalılar, Finikiya xalqı.

ФІНІКІЯНЕ мн. (финикиянин м, финикиянка ж) бax **финикийцы**.

ФІНІКОВЫЙ прил. xurma -i[-i]; **финиковая пальма** xurma ağacı.

ФІНІНСПЕКТОР м (финансовый инспектор) maliyyə müfəttişi.

ФІНІНСПЕКТОРСКИЙ прил. maliyyə müfəttişi -i[-i].

ФІНІНСПЕКТУРА ж мн. нет (финансовая инспектура) 1. maliyyə müfəttişliyi; 2. *собр.* maliyyə müfəttişləri.

ФІНІФТЕВЫЙ прил. хüs. mina -i[-i]; *minal*.

ФІНІФТЬ ж хüs. mina (emal).

ФІНІФТЯНЫЙ бax **финифтевый**.

ФІНІШ м мн. нет *idm.* **финиш** (1. sürət yarışının son və hələdici hissəsi; 2. qaçış və at yarışlarında son nöqtə).

ФІНІШИРОВАНИЕ ср **финиш** çatma.

ФІНІШИРОВАТЬ сов. и несов. **финиш** gəlib çatmaq (bax **финиш** 2-ci mənada).

ФІНІШНЫЙ прил. *idm.* **финиш** -i[-i].

ФІНКА I ж fin qadın (qız).

ФІНКА II ж 1. beybut; 2. finka (qulaqlı xəz papaq); 3. finka (şimalda yetişdirilən kiçik at cinsi); 4. finka (genbalaqlı, ayağı büzməli uşaq tutanı).

ФІНКА III бax **финна**.

ФІНЛЯНДЕЦ м (мн. финляндцы) бax **финн**.

ФІНЛЯНДКА ж бax **финка I**.

ФІНЛЯНДСКИЙ прил. Finlyandiya -i[-i].

ФІНН м (мн. финны) fin (xalq).

ФІННА ж zool. finna, qovuq (qabarcıqlı qurd; bəzi yastı qurdların sürfəsi).

ФІННОЗ м tib., bayt. finnoz (finnaların törətdiyi xəstəlik; bax **финна**).

ФІННОЗНЫЙ прил. tib., bayt. finnalı (bax **финна**).

ФІННО-УГРСКИЙ бax **угро-финский**.

ФІННО-УГРЫ мн. бax **угро-финны**.

ФІНОТДЕЛ м (финансовый отдел) maliyyə şöbəsi.

ФІНРАБОТНИК м (финансовый работник) maliyyə işçisi.

ФІНСКИЙ прил. fin -i[-i]; **финский язык** fin dili; **финский нож** beybut.

ФІНТ ж idm. fint (raqibi yayındırmaq üçün edilən hərəkət, fənd).

ФІНТИТЬ несов. 1. *dan.* kələk gəlmək, hiylə işlətmək, özünü bəcliyə qoymaq, özünü tülküliyə qoymaq; 2. *idm.* fənd işlətmək; 3. *köhn.* yaltaqlanmaq, sülənmək.

ФІНТИФАНТЫ ед. нет *köhn.* 1. kələkbazlıq, hiyləgərlik; hiylə, kələk, bəclik; 2. bəzək-düzək.

ФІНТИФЛЮШКА ж *dan.* 1. bəzək-düzək; 2. *məc.* cəfəngiyat.

ФІНЬШАМПАНЫ м мн. нет finşampan (əla növlü konyak).

ФІОЛЕТОВЫЙ прил. bənövşəyi.

ФІОРД, ФЬОРД м fiord (qayalı sahilləri olan dar və girintili-çıxıntılı körfəz).

ФІОРДОВЫЙ, ФЬОРДОВЫЙ прил. fiord -i[-i].

ФІОРИТУРА ж 1. *mus.* zəngulə; 2. *məc.* cümləpərdəzlik, ibarəpərdəzlik.

ФІОРИТУРНЫЙ прил. *mus.* zənguləli.

ФІРМА ж 1. firma (ticarət və ya sənaye müəssisəsi istehsalat birliyi); 2. *məc.* pərdə, bəhanə; **под фирмой демократизма** demokratiзм pərdəsi altında.

ФІРМАН м *köhn.* fərman (bəzi Şərq ölkələrində).

ФІРМЕННЫЙ прил. tic. firma -i[-i] (bilavasitə bu və ya digər sənaye sahəsinə və ya müəssisəyə aid olan); **фирменный магазин** firma mağazası.

ФІРН ж мн. нет хüs. firm (buzluqların üstündə olan bərkimiş iri dənəli qar).

ФІРНОВЫЙ прил. firm -i[-i].

ФІСГАРМОНІКА ж *köhn.* bax **фисгармония**.

ФІСГАРМОНІЯ ж хüs. fisqarmoniya (körüklər vasitəsilə çalınan dilli musiqi aləti).

ФІСК м мн. нет *köhn.* xəzinə, dövlət xəzinəsi.

ФІСКАЛ м 1. tar. fiskal, nəzarətçi (I Pyotr dövründə hökumət idarələri və məmurlarının işlərinə, xüsusən maliyyə və məhkəmə işlərinə nəzarət edən məmur); 2. *məc. dan.* xəbərci, çuğulçu.

ФІСКАЛИТЬ несов. *dan.* xəbərcilik etmək, çuğulluq etmək, şeytanlamaq.

ФІСКАЛЬНИЧАТЬ *dan.* bax **фискальничать**. **ФІСКАЛЬНЫЙ прил.** *köhn.* xəzinə -i[-i]; dövlət xəzinəsinə aid olan.

ФІСКАЛЬСТВО ср мн. нет 1. fiskallıq (bax **фискал** 1-ci mənada); 2. *məc. dan.* xəbərcilik, çuğulluq.

ФІСТАШКА ж 1. püstə; 2. püstə ağacı.

ФІСТАШКОВЫЙ прил. 1. püstə -i[-i]; **фисташковое дерево** püstə ağacı; 2. püstəli, püstədən hazırlanmış; 3. püstəyi (rəng).

ФІСТАШНИК м *bot.* püstə ağacı.

ФІСТУЛА I ж *mus.* bax **фальцет**.

ФІСТУЛА II ж *tib.* fistul (1. daxili orqanların birdən bədən xaricinə süni surətdə açılan kanal, dəlik; 2. bax **свищ**).

ФІСТУЛЬНЫЙ прил. *tib.* fistul -i[-i].

ФІТА ж мн. нет *filol.* fita (1917-ci il imla islahatına qədər rus əlifbasında olan və "f" hərfi kimi tələffüz edilən "θ" hərfinin adı).

ФІТИЛЁК м **фитиль** söz. kiç. piltəci.

ФІТИЛЬ м fitil, piltə.

ФІТИЛЬНЫЙ прил. 1. fitil -i[-i]; 2. fitilli, piltəli.

ФІТІН м *farm., tib.* fitin (dərman).

ФІТИНГ м *fitinq* (böruları bir-birinə birləşdirmək üçün yivi olan detalların ümumi adı).

ФІТІНОВЫЙ прил. *farm., tib.* fitin -i[-i].

ФІТОБІОЛՈԳІЯ ж мн. нет fitobiologiya (biologiyanın bitkilərin həyatından bəhs edən şöbəsi).

ФІТОГЕОГРАФИЯ ж мн. нет fitocoğrafiya (bitkilərin yer üzərində yayılmasından bəhs edən elm).

ФІТОПАЛЕОНТОЛОГІЯ ж мн. нет fitopaleontologiya (botanikanın qazıntı halında tapılan qalıqları tədqiq edən şöbəsi).

ФІТОПАТОЛОГІЯ ж мн. нет fitopatologiya (bitki xəstəliklərindən bəhs edən elm).

ФІТОФАГ м *zool.* fitofaq (bitki ilə qidalanan həşərat).

ФІТОФИЗИОЛОГІЯ ж мн. нет bitki fiziologiyası.

ФІТОФТОРА ж fitoflora (müxtəlif bitkilərdə olan parazit göbələk və bu göbələyin kartofda törətdiyi xəstəlik).

ФІТІЎЛКА ж *dan.* cırdan; çox kiçik şey.

ФНФА ж *dan.* yelbeyin (*qadın, qız*).
ФИХТЕАНЕЦ м *fəls.* fixteçi (*Fixte fəlsəfəsi tərəfdarı*).

ФИХТЕАНИЗМ м., **ФИХТЕАНСТВО** ср *мн.* *нет* *fəls.* fixteanizm, fixteçilik (*filosof Fixtenin idealist fəlsəfə sistemi*).

ФИХТЕАНСКИЙ прил. *Fixte* tərəfdarı olan, *Fixte* fikirli.

ФІШЕЧНЫЙ прил. *fişka* -i[-i].

ФІШКА ж *fişka* (*müxtəlif oyunlarda işlə-nən daş, marka və i. a.*).

ФИШІО ср *нескл.* krujevalı ləçək.

ФЛАГ м 1. bayraq; 2. *idm.* at yarısında atın müəyyən edilmiş məsəfini keçməli olduğu vaxt; 3. *bot.* yelkən; 4. под **флагом** (*чего*) 1) ...bayrağı altında; 2) *тас.* ...pərdəsi altında, ...adı ilə, niyyətini, məqsədi-ni gizlədərək (*bir şeylə*); *остаться за фла-гом* məqsədinə çatmaq, buraxılmamaq (*bir yerə*); *выкнуть флаг* bayraq qaldırmaq, bayraq asmaq.

ФЛАГЕЛЛАНТ м *tar.* flagellant (*orta əsrlər-də: günahlarını bağışlatmaq üçün özünə qatıcı ilə əzab verən zahid, mövhumatçı*).

ФЛАГЕЛЛЯТЫ мн. *zool.* qamçılıqlar (*suda və yaxud insan və heyvan bədənində parazit halında yaşayan ən sadə heyvanlar sinfi*).

ФЛАГ-КАПИТАН м (*hərbi, dəniz*) flaq-kapitan (*flaqmanın qərarəh*) rəisi).

ФЛАГМАН м (*hərbi, dəniz*) flaqman (1. *eskadra komandanı*; 2. *eskadra komandanı-nın olduğu böyük hava və ya dəniz gəmisi*; 3. *müəyyən donanmanın ən böyük və ya ən yaxşı gəmisi*; 4. *aparıcı rola malik kollektiv, müəssisə*).

ФЛАГМАНСКИЙ прил. *flagman* -i[-i]; 4. *флагманский корабль* *flagman* gəmisi.
ФЛАГ-ОФИЦЕР м *köhn.* flaq-ofiser (*flaq-man ştabının adyutanti*).

ФЛАГШТОК м bayraq ağacı

ФЛАЖКОВЫЙ прил. bayraq -i[-i].

ФЛАЖНЫЙ прил. 1. bayraq -i[-i]; **флаж-ный** шест bayraq ağacı; 2. bayraqlıq; **флажная ткань** bayraqlıq parça.

ФЛАЖОК м **флаг** söz. *kiç.* bayraqcığ, *kiçik* bayraq.

ФЛАЖОЛЕТ м *mus.* flajolet (1. *fleytaya ox-şar qədim musiqi aləti*; 2. *bir az fit səsinə oxşar yumşaq musiqi səsi*).

ФЛАКОН м flakon (*və ya dərman şüşəyəyi*).

ФЛАКОНЧИК м **флакон** söz. *kiç.*

ФЛАМАНДЕЦ м (*мн.* *фламандцы*) *köhn.* fələməng, hollandiya.

ФЛАМАНДКА ж *köhn.* fələməng qadın (*qız*).

ФЛАМАНДСКИЙ прил. *köhn.* fələməng

-i[-i]; **фламандский язык** fələməng dili.

ФЛАМИНГО м *zool.* qızılqaz, flamingo.

ФЛАМИНГОВЫЙ прил. qızılqaz (*flamin-go*) -i[-i].

ФЛАНГ м (*hərbi*) cinah, qanad.

ФЛАНГОВЫЙ прил. (*hərbi*) cinah -i[-i]; *ci-nahdan*; **фланговый огонь** cinahdan atəş, cinah atəşi; 4. **фланговое движение, флан-говый марш** flanq yürüşü.

ФЛАНЕЛЕВКА ж flanelevka (*flaneldən rəs-mi matros köynəyi*).

ФЛАНЕЛЕВЫЙ прил. flanel; flaneldən tikil-miş; **фланелевая юбка** flanel tuman (*yub-ka*).

ФЛАНЕЛЕТ м flanelet (*flanələ oxşar xovlu iplik parça*).

ФЛАНЕЛЕТОВЫЙ прил. flanelet, флане-летовая рубашка flanelet köynək.

ФЛАНЕЛЬ ж *мн.* *нет* flanel (*seyrək xovlu və ya xovsuz iplik və ya yun parça*).

ФЛАНЕЛЬКА ж *xüs.* flanelka (*matrosların geydiyi flanel köynək*).

ФЛАНЕЛЬНЫЙ прил. flanel; **фланельный пех** flanel sexi.

ФЛАНЁР м *dan.* *köhn.* veyil, avara.

ФЛАНЁРСТВО ср *мн.* *нет* *köhn.* veyil-veyil gəzmə, avara-avara gəzmə.

ФЛАНЁРСТВОВАТЬ *несов.* *dan.* *köhn* bax **фланировать**.

ФЛАНЕЦ м *tex.* flans (*dəmir boruları bir-birinə bənd etmək üçün onların uclarında olan yastı dairə*).

ФЛАНИРОВАТЬ *несов.* *dan.* *köhn.* avara gəzmək, boş-boş gəzmək, veyillənmək.

ФЛАНК м (*hərbi*) flank (*qonşu istehkamlara hücum edən düşməyə atəş açmaq üçün qala divarlarında və ya səhra istehkamlarında düz yer*).

ФЛАНКЁР м *köhn.* flankör (*cinaha göndə-rilən əsgər*).

ФЛАНКЁРСКИЙ прил. *köhn.* flankör -i[-i].

ФЛАНКІРОВАНИЕ ср **фланкировка**.

ФЛАНКІРОВАТЬ *несов.* (*hərbi*) 1. cinahlar-dan uzununa atəş açmaq; 2. cinahda olmaq, cinahlardan qorumaq.

ФЛАНКИРОВКА ж (*hərbi*) 1. cinahlardan uzununa atəş açma; 2. cinahda olma, cinah-lardan qoruma.

ФЛАНЦЕВАТЬ *несов.* *tex.* flanslamaq, flans düzəltmək.

ФЛАНЦЕВАТЬСЯ *несов.* *tex.* flanslanmaq.

ФЛАНЦЕВЫЙ прил. *tex.* flans -i[-i].

ФЛАТ м *мн.* *нет* *xüs* flat (*ayrı-ayrı vərəq-lər şəklində olan çap kağıdı*).

ФЛАТОВЫЙ прил. *poligr.* flat; 4. **флатовая бумага** bax **флат**.

ФЛАТТЕР м *av.* flatter (*təyyarə qanadında və ya quyruq hissəsində uçuş zamanı əmə-lə gələn və bəzən qazaya səbəb olan titrəyiş*).

ФЛЕБИТ м *tib.* flebit (*venaların iltihabı*).

ФЛЕГМА ж *мн.* *нет* 1. bax **флегматизм**;

2. bax **флегматик**; 3. *kim.* fleqma (*maye qatışığın fraksiyon təqirindən sonra distil-lə cihazında qalan qəliz maye*).

ФЛЕГМАТИЗМ м *мн.* *нет* fleqmatizm, so-yuqqanlılıq, laqeydlik; süstlük, keylik

ФЛЕГМАТИК ж соyuqqanlı, laqeyd, süst, key (*adam*).

ФЛЕГМАТИЧЕСКИЙ bax **флегматичный**.

ФЛЕГМАТИЧНО *нареч.* соyuqqanlılıqla, laqeyd (*bir surətdə*), süst (*bir surətdə*).

ФЛЕГМАТИЧНОСТЬ ж *мн.* *нет* fleqma-tiklik, соyuqqanlılıq, laqeydlik, süstlük, keylik.

ФЛЕГМАТИЧНЫЙ прил. fleqmatik, соyuq-qanlı, laqeyd, süst, key.

ФЛЕГМОНА ж *tib.* fleqmona (*birləşdirici toxumanın irtinli iltihabı*).

ФЛЕЙТА ж fleyta (*nəfəslı musiqi aləti*).

ФЛЕЙТИСТ м fleytaçalan, fleytaçı.

ФЛЕЙТИСТКА ж fleytaçalan qadın (*qız*), fleytaçı.

ФЛЕЙТНЫЙ, **ФЛЕЙТОВЫЙ** прил. fleyta -i[-i]; **флейтный звук** fleyta səsi.

ФЛЕЙТЩИК м *köhn.* fleytaçalan (*hərbi or-kestrdə*).

ФЛЕЙЦ м *xüs.* yastı fırça.

ФЛЕЙЦЕВАТЬ *несов.* *xüs.* yastı fırça ilə ha-marlamak (yaymaq, çəkmək).

ФЛЕЙЦОВАННЫЙ *прич.* *xüs.* yastı fırça ilə hamarlanmış, yayılmış, çəkilmiş (*rəng*).

ФЛЕКСАТОН м fleksaton (*zərbli musiqi aləti*).

ФЛЕКСІРОВАТЬ *несов.* *dilç.* bax **флекти-ровать**.

ФЛЕКСИЯ ж *dilç.* fleksiya (*sözların hallan-ma və ya təsriş zamanı dəyişən sonluq; söz-dəyişdirici şəkilçi*); 4. **внутренняя флек-сия** *dilç.* daxili fleksiya.

ФЛЕКСОР м *anat.* fleksor (*qatlayıcı əzələ, bükücü əzələ*).

ФЛЕКСУРА ж fleksura (1. *geol.* *Yer qa-bığının bəzi hissələrinin perpendikulyar istiqamətdə əyilməsi və ya yerdəyişməsi*;

2. *tib.* bağıracağın bükülməsi, çevrilməsi).

ФЛЕКТИВНЫЙ прил. *dilç.* flektiv; 4. **флек-тивные языки** flektiv dillər (*söz forma-ları yalnız şəkilçilərlə vasitəsilə deyil, həm-çinin fleksiyalar vasitəsilə də düzələn dillər; mas. rus dili*).

ФЛЕКТИРОВАТЬ *несов.* *dilç.* fleksiyalar üzrə dəyişmək, fleksiyalar vasitəsilə forma-lar düzəltmək, flektiv quruluşla malik olmaq.

ФЛЁР м 1. flör (*nəzik şəffaf ipək parça*);

2. *тас.* pərdə, örtük; 4. **накинуть** (**набро-сить**) flör əsrəngizlik mahiyyəti vermək.

ФЛЁРДОРАНЖ м *narınc* çiçəyi (*keçmişdə gəlin bəzəyi*).

ФЛЁРДОРАНЖЕВЫЙ прил. *narınc* çiçəyi -i[-i].

ФЛЁРОВЫЙ прил. flör -i[-i].

ФЛЕЦ м *məd.* süxurun üfüqi layı.

ФЛЕШЬ ж (*hərbi*) çöl istehkamı (*qədimdə*).

ФЛИБУСТЬЕР м 1. *tar.* dəniz qulduru, qa-çaqmalçı; 2. flibustyer (*ABŞ-da kongres ic-laslarında pozğunluq salan adam*).

ФЛИБУСТЬЕРСКИЙ прил. *tar.* dəniz qul-duru -i[-i].

ФЛИБУСТЬЕРСТВО ср *мн.* *нет* *tar.* dəniz quldurluğu, qaçaqmalçılıq.

ФЛИГЕЛЁК м (*мн.* **флигельки**) **флигель** (1-ci mənad) söz. *kiç.*

ФЛИГЕЛЬ м (*мн.* **флигеля**) fligel (1. *əsas binanın yanında tikilmiş ev və ya əlavə tikili, bina*; 2. *böyük binanın həyatında ti-kilmiş ev*; 3. *mus. royalın qədim adı*).

ФЛИГЕЛЬ-АДЬЮТАНТ м *köhn.* fligel-ad-yutant (*çar Rusiyasında: padşahın məy-yətinə daxil olan zabit*).

ФЛИГЕЛЬ-АДЬЮТАНТСКИЙ прил. köhn. fligel-adyutant -i[-i].

ФЛИГЕЛЬ-АДЬЮТАНТСТВО ср мн. нет köhn. fligel-adyutantlıq, fligel-adyutant rüt-bəsi.

ФЛИНТ м бах флинтглас.

ФЛИНТГЛАС м fiz. flintglas (optik şüşə növü).

ФЛИРТ м мн. нет mazaq, müəşiqə, eşqbazlıq, mazaqlaşma; işvə, naz.

ФЛИРТОВАТЬ несов. mazaqla eşqbazlıq etmək, mazaqlaşmaq.

ФЛОКС м bot. floks (çoxillik bəzək bitkisi).

ФЛОРА ж мн. нет flora (bir yerin, ölkənin və ya geoloji dövrün bitki aləmi, bütün bitkiləri).

ФЛОРАНС м xüs. florans (astarlıq nazik ipək parça).

ФЛОРИН м florin (1. tar. qədim italyan qızıl pulu; 2. бах гюльден).

ФЛОРИСТ м xüs. nəbatətçi, nəbatat alimi.

ФЛОРИСТИКА ж floristika (hər hansı bir ölkənin, yerin bitki aləmi haqqında elm).

ФЛОРИСТИЧЕСКИЙ прил. flora (nəbatat) -i[-i].

ФЛОТ м donanma, flot; ♦ воздушный флот hava donanması, aviasiya; военно-морской флот hərbi-dəniz donanması.

ФЛОТАТОР, ФЛОТАТОРЩИК м xüs. flotasiyaçı, flotasiya mütəxəssisi (бах флотация).

ФЛОТАЦИОННЫЙ прил. məd. flotasiya -i[-i]; ♦ флотационные хвосты məd. flotasiya tullantıları.

ФЛОТАЦИЯ ж мн. нет məd. flotasiya (filizləri saflaşdırma üsullarından biri).

ФЛОТИЛИЯ ж flotiliya (1. müəyyən çayda, göldə, qapalı dənizdə olan bütün hərб gəmiləri; 2. gəmi dəstəsi).

ФЛОТИРОВАНИЕ ср məd. бах флотация.

ФЛОТИРОВАТЬ несов. məd. flotasiya etmək (filizi zənginləşdirmək, saflaşdırmaq).

ФЛОТИРОВАТЬСЯ несов. məd. flotasiya edilmək, zənginləşdirilmək (saflaşdırılmaq).

ФЛОТОВОДЕЦ м (мн. флотоводцы) (hərbi) dəniz komandanı.

ФЛОТОВОДЧЕСКИЙ прил. dəniz komandanı -i[-i].

ФЛОТСКИЙ прил. 1. donanma (flot) -i[-i]; флотский экипаж donanma ekipajı (heyoti); 2. в знач. суц. matros, dənizçi.

ФЛОЭМА ж bot. floema (bitki damarlarının ağacın oduncuq hissəsində yerləşən qismi).

ФЛУКТУАЦИЯ ж мн. нет xüs. 1. çalxalanma, yığalanma, tərpənmə, ləpələnmə; 2. dəyişmə, qərarsızlıq. enib-qalxma.

ФЛУКТУИРОВАТЬ несов. xüs. 1. çalxalanmaq, yığalanmaq, tərpənmək; 2. dəyişmək, enib-qalxmaq.

ФЛУОРЕСЦЕНТНЫЙ прил. fiz. fluoressensiya -i[-i].

ФЛУОРЕСЦЕНЦИЯ ж fiz. fluoressensiya (ışıqlanma təsiri altında bəzi cisimlərin işıq vermə xassəsi).

ФЛУОРЕСЦИРОВАТЬ несов. fiz. işıq vermək, işıq şüaları təsiri altında işıqlanmaq.

ФЛОГАРКА ж 1. xüs. бах флогер 1-ci mənada; 2. dəniz. gəmi bayrağı; 3. xüs. bacaların üstündə qoyulan fırlanan boru.

ФЛОГЕР м 1. yelqovan (uzun ağacın başına bənd edilmiş və küləyin əsdiyi tərəfə çevrilərək onun istiqamətini göstərən dəmir lövhəcik və ya bayraqçıq); 2. hərbi köhn. flüger (nizəyə taxılan bayraqçıq); 3. məc. dan. hərdəmxəyal (adam), fikrini tez-tez dəyişən adam.

ФЛОГЕРНЫЙ прил. 1. yelqovan -i[-i]; 2. məc. dan. səbətsiz, hərdəmxəyal.

ФЛОИДЫ мн. (ед. флюид м) flüidlər (1. spiridlərin təsəvvürünə görə: guya insan bədənindən və ya başqa bir şeydən şüalanan "psixik cərəyanlar"; 2. məc. bir adamdan və ya şeydən nəşət edən).

ФЛЮС 1 м tex. flüs (xəstə dişin ətinin iltihabı).

ФЛЮС 2 м tex. flüs, aşqar (domna sobalarında filiz ilə yanacaq arasına tökülən maddələr).

ФЛЮСНЫЙ прил. flüs (aşqar) -i[-i]

ФЛЮСОВАННЫЙ прич. tex. flüslə əridilmiş (бах флюс 2).

ФЛЮСОВАТЬ несов. tex. flüslə əritmək (бах флюс 2).

ФЛЮСОВАТЬСЯ несов. tex. flüslə əridilmək (бах флюс 2).

ФЛЮСОВКА ж мн. нет tex. flüslə əritmə (бах флюс 2).

ФЛЮСОВЫЙ прил. tex. flüslü, aşqarlı.

ФЛЯГА ж mehtəre (1. çiyindən və ya qırsaqdan asılan su qabı; 2. maye daşımaq üçün böyük qab - bidon).

ФЛЯЖЕЧНЫЙ прил. mehtəre -i[-i].

ФЛЯЖКА ж фляга (1-ci mənada) söz. kiç.

ФЛЯЖНЫЙ прил. mehtəre -i[-i].

ФОБИЯ ж мн. нет tib. fobiya, qorxma, xof (daimi qorxu hissi).

ФОЙЕ ср нескл. foye (teatrda, kinoda və s. tənəffüslərdə istirahət yeri); ♦ артистическое фойе акtyorlar foyesi (fasillərdə aktyorların istirahəti üçün yer).

ФОК м dəniz. fok (gəminin qabaq dorunda olan alt yelkən).

ФОКАЛЬНЫЙ прил. xüs. fokus -i[-i]; фокальная линия (fiz.) fokus xətti.

ФОК-МАЧТА ж dəniz. ön dorağacı (gəminin qabaq duru).

ФОКСТЕРЬЕР м foksteryer (ov iti cinsi).

ФОКС 1 м dan. бах фокстерьер.

ФОКС 2 м dan. бах фокстрот.

ФОКСТРОТ м fokstrot (1. məşhur rəqslərdən birinin adı; 2. bu rəqs üçün yazılmış musiqi).

ФОКСТРОТИРОВАТЬ несов. dan. fokstrot oynamaq.

ФОКСТРОТИСТ м dan. fokstrotçu (fokstrot oynamağı sevən adam).

ФОКСТРОТНЫЙ прил. fokstrot -i[-i]; фокстротный мотив fokstrot havası.

ФÓКУС 1 м fokus (1. fiz. əks olunmuş və ya sinmiş şüaların kəsişdiyi nöqtə; 2. fiz. işığı əks etdirən və ya işığı sındıran şüşədən həmin kəsişmə nöqtəsinə qədər olan məsafə; 3. foto ilə şəkl çəkilən şeyin çox aydın görünüşü nöqtə; 4. riyaz. ayrı xətlər üzərindəki hər hansı nöqtəyə nisbətən xüsusi xassələrə malik olan sabit nöqtə; 5. tib. orqanizmdə iltihab prosesinin mənbəyi; 6. məc. mərkəz).

ФÓКУС 2 м 1. fokus; показывать фокусы fokus göstərmək; 2. kələk, hiylə, fırıldaq; 3. məc. naz, şıltaq, hoqqa; выкидывать фокусы şıltaq etmək, hoqqa çıxartmaq; ♦ в том-то и фокус bütün iş də elə ondadır; əngəl elə orasıdadır.

ФÓКУСИРОВАТЬ несов. fiz., fot. 1. fokusa yığmaq; 2. fokusu tapmaq.

ФÓКУСИРОВАТЬСЯ несов. fiz. 1. fokusa yığılmaq; 2. fokusu tapılmaq.

ФÓКУСНИК м 1. fokusçu (fokuslar göstərən estrada, sirk artisti); 2. məc. hoqqabaz.

ФÓКУСНИЦА ж hoqqabaz qadın (qız).

ФÓКУСНИЧАНЬЕ ср мн. нет 1. hoqqabazlıq (etmə); hoqqa çıxarma; 2. biclik (etmə), hiyləbazlıq (etmə).

ФÓКУСНИЧАТЬ несов. dan. 1. hoqqabazlıq etmək; hoqqa çıxartmaq; 2. biclik etmək, hiylə işlətmək; 3. şıltaqlıq etmək.

ФÓКУСНИЧЕСКИЙ прил. fokusçu (hoqqabaz) -i[-i].

ФÓКУСНИЧЕСТВО ср 1. hoqqabazlıq; 2. biclik, hiylə(bazlıq), kələk(bazlıq).

ФÓКУСНЫЙ 1 прил. xüs. fokus -i[-i]; фокусное расстояние fokus məsafəsi.

ФÓКУСНЫЙ 2 прил. fokus -i[-i] (бах фокс 2).

ФÓКУС-ПÓКУС м dan. бах фокс 2.

ФОЛ м idm. fol (oyunda qaydanı pozan qaba iisul).

ФОЛИАНТ м foliant (böyükhəcmli, qalın kitab).

ФОЛИАНТНЫЙ прил. foliant -i[-i].

ФОЛИАНТОВЫЙ прил. foliant -i[-i].

ФÓЛНО ср нескл. müh. folio (hesabdarlıq dəftərində eyni sıra nömrəsi olan sağ və sol səhifələr).

ФОЛЛИКУЛ м anat. follikul vəzi, qovucucu.

ФОЛЛИКУЛИН м tab. follikulin (dərman).

ФОЛЛИКУЛЯРНЫЙ прил. 1. fiziol. follikulin -i[-i]; 2. tib. follikulyar.

ФОЛЬВАРК м мән. köhn. kiçik malikana, mülk, xutor.

ФÓЛЬГА ж мн. нет folqa, zər, zərvərəq.

ФÓЛЬГОВИЦЫК м xüs. folqa ustası.

ФÓЛЬГОВЫЙ прил. xüs. folqa (zər) -i[-i]; folqadan qaynalmış; фольговый лист zər vərəqi.

ФÓЛЬКЛÓР м мн. нет folklor (səhifə xalq yaradıcılığı: nağıllar, tapmacalar, dastanlar, bayatılar və s.).

ФÓЛЬКЛÓРИСТ м folklorçu (folklor mütəxəssisi); folklorşünas.

ФÓЛЬКЛÓРИСТИКА ж мн. нет folklorçuluq, folklorşünaslıq, folklor elmi.

ФÓЛЬКЛÓРИСТИЧЕСКИЙ прил. folklorşünaslıq -i[-i]; фольклористические исследования folklorşünaslıq tədqiqatları.

ФÓЛЬКЛÓРИСТКА ж folklorçu, folklorşünas (qadın).

ФÓЛЬКЛÓРНÓСТЬ ж folklor mahiyyətində olma; folklorluq.

ФОЛЬКЛОРНЫЙ *прил.* folklor -[i-1]; **Фольклорный материал** folklor (şifahi xalq yaradıcılığı) materialı.
ФОН I *м* 1. fon (üzərində şəkil çəkilən əsas rəng, ton); 2. fon (şəkilin arxa planı); 3. məc. mühit, şərait, zəmin, əsas.
ФОН II *м* xüs. səs, xırıltı (radio aparatlarının, telefonları).
ФОНАРИК *м* фонарь söz. kiç.; fənərcik.
ФОНАРНЫЙ *прил.* fənər -[i-1].
ФОНАРЩИК *м* fənərçi, fənərə baxan; fənər-yandırان.
ФОНАРЬ *м* fənər, fanus.
ФОНАСТЕНИЯ *ж* tib. fonasteniya (səs pozğunluğu).
ФОНАЦИОННЫЙ *прил.* dilç. fonasiya -[i-1]; **фонационный аппарат** fonasiya cihazı (tələffüzü yazan cihaz).
ФОНАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* dilç. fonasiya, tələffüz, tələffüz prosesi.
ФОНД *м* 1. fond (pul vəsaiti); 2. fond (ehtiyat, vəsait); 3. *только* *мн.* mal. faizli, qiymətli kağızlar; 4. *мәс.* şans, etibar, ad.
ФОНДИРОВАТЬ *несов.* fondunu açmaq, fondunu yaratmaq.
ФОНДИРОВАТЬСЯ *несов.* fondu açılmaq, fondu yaradılmaq.
ФОНДОВЫЙ *прил.* fond -[i-1].
ФОНЕМА *ж* dilç. fonem (dil sisteminde: mənaayırıcı səs).
ФОНЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. fonem -[i-1], fonematik; **фонематический состав языка** dilin fonematik tərkibi.
ФОНЕМНЫЙ *прил.* dilç. fonem -[i-1].
ФОНЕНОСКОП *м* tib. fonendoskop (ürək və ciyərin işləməsinə qulaq asmaq üçün cihaz).
ФОНЕТИКА *ж* *мн.* *нет* dilç. fonetika (1. dilçiliyin səs tərkibindən bəhs edən hissəsi; 2. dilin səs tərkibi, səs cəhətdən quruluşu).
ФОНЕТИСТ *м* dilç. fonetist (fonetika müəssisi).
ФОНЕТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. fonetika -[i-1], fonetik; **фонетическое исследование** fonetik tədqiqat.
ФОНИЗМ *м* *мн.* *нет* psix. fonizm (optik və başqa qeyri-sövti təəssürat nəticəsində müəyyən səs təəvvürlərinin əmələ gəlməsi).
ФОНИКА *ж* *мн.* *нет* dilç. bax фонетика 2-ci mənada.

ФОНИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. sövti, səs -[i-1]; **фоническое явление** sövti hadisə, səs hadisəsi.
ФОНОВЫЙ *прил.* 1. fon -[i-1]; **фоновый цвет** fon rəngi; 2. birtəngli.
ФОНОГРАММА *ж* xüs. fonogram (fonograf vasitəsilə səs yazılmış platin, lent); **петь под фонограмму** fonogramla oxumaq.
ФОНОГРАММНЫЙ *прил.* fonogram -[i-1].
ФОНОГРАФ *м* xüs. fonograf (səsyazan və həmin səsləri yenidən hasil edən aparat).
ФОНОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. fonograf -[i-1]; fonografik; **фонографический валик** fonograf valı; **фонографическая запись** fonografik yazı.
ФОНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. fonologiya -[i-1]; fonoloji; **фонологическая система** fonologiya (fonemlər) sistemi; **фонологическое исследование** fonoloji tədqiqat.
ФОНОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* dilç. fonologiya (düşünəlişin fonemlər bəhs).
ФОНОМЕТР *м* fiz. fonometr (səsin gücünü ölçən cihaz).
ФОНОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* fiz. fonometr -[i-1]; fonometrik; **фонеметрические исследования** fonometrik tədqiqatlar; **фонеметрический аппарат** bax фонеметр.
ФОНОСКОП *м* dilç. fonoskop (nitqin fonetik xüsusiyyətlərini və bununla əlaqədar olaraq dodaqların və üz əzələlərinin hərəkətlərini tədqiq etmək üçün cihaz).
ФОНОТЕКА *ж* fonoteka (fonogramlar, səs yazıları arxiv).
ФОНОТЭЧНЫЙ *прил.* fonoteka -[i-1].
ФОНТАН *м* fəvvarə, fontan.
ФОНТАНИРОВАТЬ *несов.* fəvvarə vurmaq, fontan vurmaq.
ФОНТАННЫЙ *прил.* fəvvarə (fontan) -[i-1].
ФОРА I *ж* *мн.* *нет* köhn. bax бис.
ФОРА II *ж* *мн.* *нет* idm. fora (oyunda, qüvvətli oyunçunun zəif oyunçuya qabaqcadan verdiyi güzəşt, üstünlük).
ФОРВАРД *м* idm. hücumçu (idman yarışlarında hücum edən oyunçu).
ФОРД *м* ford (Amerikada buraxılan minik avtomobili).
ФОРДЕВИНД *м* *мн.* *нет* dəniz. 1. rast külək; səmt küləyi 2. gəminin külək istiqaməti ilə hərəkəti.

ФОРДЕК *м* fordek (ekipajın açılıb-yığılan üstü).
ФОРДЫБАКА *м* и *ж* dan. danqaz, tərs, yekəbaş, lovgə.
ФОРДЫБАЧИТЬ *несов.* dan. danqazlıq etmək, yekəbaşlıq etmək.
ФОРДЫБАЧИТЬСЯ *несов.* dan. bax **фордыбачить**.
ФОРЕЙТОР *м* köhn. foreytor (dal-dala atlar qoşulmuş kərdə: qabaqdakı atların birinin üstünə minən sürücü).
ФОРЕЙТОРСКИЙ *прил.* köhn. foreytor -[i-1].
ФОРЭЛЕВЫЙ *прил.* alabalıq -[i-1]; **форелевые консервы** alabalıq konservi.
ФОРЭЛЬ *ж* zool. alabalıq.
ФОРЭЛЬНЫЙ bax **форелевый**.
ФОРЗАЦ *м* mətb. forzas (kitabın blokunu cildinin üstü ilə birləşdirən vərəq).
ФОРЗЕЙЛ *м* dəniz. forzeyl (eskadranın önündə gedən sürətli gəmi).
ФОРИНТ *м* forint (Macarıstanda pul vahidi).
ФОРЛЕЙФЕР *м* mad. forleyfer (aritmə sobasına filiz tökən fəhlə).
ФОРМА *ж* форма (1. şəkil, görünüş; 2. ülgü, biçim, nümunə; 3. qəlib; **форма для шляп** paraq qəlibi; 4. üsul, qayda; **форма работы** iş üsulu; 5. rəsmi paltar (hərbi və müllü qulluqçılar və məktəblilər üçün); **военная форма** hərbi geyim (paltar); 6. növ, tip, quruluş; 7. rəsmiyyət, rəsmiyyətçilik; **ради формы** rəsmiyyət üçün (xatirinə); **пустая форма** quru rəsmiyyətçilik; 8. ədəb. bədii əsər üçün təsvir vasitələri məcmusu; 9. həndəsədə: fəza unsurlarından hər biri (nöqtə, xətt, fiqur və s.); 10. mətbəə naborunun qoyulduğu dəmir çərçivə; 11. *только* *мн.* dan. bədən, bədən quruluşu, fiqur; **формы мышления** fəls. təfəkkür formaları; **формы общественного сознания** fəls. ictimai şüur formaları; **малые формы** teatr. kiçik formalar; **в форме** *кто* lazımı qaydadadır, formadadır; **по (во) всей форме** 1) bütün qayda-qanunu ilə, lazımı qaydada; 2) köhn. tamamilə, son dərəcə, tamam-kamal).
ФОРМАЛИЗМ *м* *мн.* *нет* 1. fəls. formalizm (fəlsəfədə: formanın məzmunundan, nəzəriyyənin təcrübədən ayrılıb, haqiqi varlığın abstrakt forma və sxemlərə münasir edil-

məsi); 2. formalizm (incəsənətdə, ədəbiyyatda və başqa humanitar elmlərdə: yalnız formaya əhəmiyyət verən idealist cərəyan); 3. rəsmiyyətçilik.
ФОРМАЛИН *м* formalin (dezinfeksiya dərmanı).
ФОРМАЛИННЫЙ *прил.* formalin -[i-1].
ФОРМАЛИНОВЫЙ *прил.* formalin -[i-1]; **формалиновый раствор** formalin məhlulu.
ФОРМАЛИСТ *м* 1. rəsmiyyətçi, formalist; 2. formalizm tərəfdarı (bax **формализм** 1-ci və 2-ci mənələrdə).
ФОРМАЛИСТИКА *ж* *мн.* *нет* dan 1. quru rəsmiyyət, rəsmiyyətçilik; 2. zahiri rəsmiyyətlər.
ФОРМАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. formalizm (formalist) -[i-1], formalistcəsinə; **формалистические извращения** formalizm təhrifləri, formalist təhrifləri; 2. rəsmiyyətçilik -[i-1].
ФОРМАЛИСТИЧЕСТВО *ж* *мн.* *нет* rəsmiyyətçilik, formalistlik.
ФОРМАЛИСТИЧНЫЙ bax **формалистический**.
ФОРМАЛИСТСКИЙ *прил.* formalizm -[i-1].
ФОРМАЛЬНО *нареч.* 1. formaca, şəkildə, forma cəhətdən; 2. formal olaraq, formal cəhətdən, rəsmən, rəsmi cəhətdən, rəsmiyyət nöqtəyi-nəzərindən.
ФОРМАЛЬНОСТЬ *ж* 1. formallıq, rəsmiyyət; 2. rəs. xirdə təsərrüfat.
ФОРМАЛЬНЫЙ *прил.* 1. forma -[i-1], formal, şəkli; **формальные особенности слова** sözün formal xüsusiyyətləri; **формальный метод** formal üsul; 2. zahiri, xarici; 3. rəsmi; **формальная логика** fəls. formal məntiq.
ФОРМАЛЬЩИНА *ж* *мн.* *нет* dan. bax **формалистика**.
ФОРМАНТ *м* dilç. formant (sözdüzəldici və sözdəyişdirici morfemlərin ümumi adı).
ФОРМАНТА *ж* dilç. formanta (fonetikada: səsən akustik səciyyəsi).
ФОРМАТ *м* format; əndazə, ölçü, nümunə.
ФОРМАТИВ *м* dilç. bax **формант**.
ФОРМАТКА *ж* xüs. formatka (müəyyən ölçülü cizgi vərəqi).
ФОРМАТНЫЙ *прил.* format -[i-1], müəyyən formata aid.

ФОРМАЦИЯ ж formasiya (1. cəmiyyətin və s. inkişafında müəyyən pillə, dövr; 2. cəmiyyətin müəyyən inkişaf dövrünə xas olan tipi, quruluşu; 3. geol. bir dövrün geoloji çöküntülər təbəqələrinin təctüsü); 0 **общественно-экономическая формация** ictimai-iqtisadi formasiya.

ФОРМЕНКА ж xüs. matros kurtkasi.

ФОРМЕННОСТЬ ж dan. köhn. rəsmiyyət.

ФОРМЕННЫЙ прил. 1. formalı, müəyyən forma üzrə tikilmiş; **форменная одежда** formalı paltar; 2. müəyyən forması olan; 3. dan. əsl, xalis, lap; **это форменное безобразие** bu lap biabırılıqdır.

ФОРМИРОВАНИЕ ср 1. formalaşma, təşəkkül, əmələ gəlmə; yaratma, yaranma, yarıdılma, düzəltmə, düzəlmə, düzəldilmə; tərtib; tərtib etmə (edilmə); 2. müəyyən şəkə salma (salınma, düşmə); 3. **обычно мн. ч. формирования** yeni düzəlməş hərbi hissələr.

ФОРМИРОВАНИЙ прич. 1. təşkil edilmiş, düzəldilmiş yaradılmış; tərtib edilmiş; 2. müəyyən şəkə salınmış.

ФОРМИРОВАТЬ несов. 1. təşkil etmək, düzəltmək, tərtib etmək; yaratmaq; 2. forma-ya salmaq, müəyyən bir şəkə vermək.

ФОРМИРОВАТЬСЯ несов. 1. təşkil edilmək, düzəldilmək, tərtib edilmək; yaradılmaq; 2. düzəlmək, əmələ gəlmək, təşəkkül tapmaq; 3. müəyyən şəkə düşmək, müəyyən şəkə salınmaq; 4. yetişmək, yetkinləşmək, inkişaf etmək.

ФОРМИРОВАЖА ж мн. нет бax **формирование** 1-ci mənada.

ФОРМИРОВОЧНЫЙ прил. tərtibat -i[-i]; **формировочная работа** tərtibat işi.

ФОРМИРОВАЩИЙ м xüs. tərtibatçı, tərtibçi, düzəldici, düzücü.

ФОРМОВАЛЬНЫЙ прил. tex. qəlibləmə (qəlib) -i[-i]; **формовальный станок** qəlibləmə (qəlib) dəzgahı.

ФОРМОВАНИЕ ср formalama, qəlibləmə, qəlibə tökmə.

ФОРМОВАННЫЙ прич. 1. formalanmış, qəliblənməmiş; 2. tex. qəlibdən çıxmış, ştamplanmış.

ФОРМОВАТЬ несов. 1. tex. formalamaq, qəlibləmək, qəlibə tökmək; 2. qəlib hazırlamaq.

ФОРМОВАТЬСЯ несов. tex. formalanmaq, qəliblənmək, qəlibdən çıxmaq.

ФОРМОВКА ж tex. 1. qəliblə(n)mə, ştampla(n)mə, qəlibə tökmə (tökülmə); 2. qəlib düzəltmə (düzəldilmə); 3. qəlib, ülgü.

ФОРМОВЫЙ прил. 1. qəliblik, formaya (qəlibə) yararlı; 2. qəlibdə hazırlanmış, qəlibdən çıxmış.

ФОРМОВОЧНЫЙ прил. 1. bax **формовой** 1-ci mənada; 2. qəlibləmə (ştamplama) -i[-i]; **формовочная машина** qəlibləmə (ştamplama) maşını.

ФОРМОВЩИК м xüs. qəlibçi, ştampcı (fəhlə, usta).

ФОРМОИЗМЕНЕНИЕ ср xüs. forması (forma) dəyişmə.

ФОРМОИЗМЕНЯЕМОСТЬ ж xüs. formasını dəyişmə qabiliyyəti.

ФОРМООБРАЗОВАНИЕ ср 1. formadüzəltmə; 2. **обычно мн. ч. формообразования** müəyyən forma (şəkil) almış şey(lər); 3. biol. yeni formalar törənməsi.

ФОРМООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ прил. 1. biol. forma əmələ gəlmə -i[-i]; **формообразовательный процесс** yeni formaların əmələ gəlmə prosesi; 2. gram. formadüzəldici (şəkilçi).

ФОРМУЛА ж 1. formul, düstur (hər hansı bir qanunun, müddəanın qısa tərif).

ФОРМУЛИРОВАНИЕ ср dürüst ifadə etmə (edilmə).

ФОРМУЛИРОВАННЫЙ прич. qısaca və dürüst ifadə edilmiş (xülasə edilmiş).

ФОРМУЛИРОВАТЬ несов. qısaca və dürüst ifadə etmək (xülasə etmək).

ФОРМУЛИРОВАТЬСЯ несов. qısaca və dürüst ifadə edilmək (xülasə edilmək).

ФОРМУЛИРОВАЖА ж 1. qısaca tərif (vermə), qısaca və dürüst ifadə etmə (edilmə); xülasə etmə (edilmə); 2. formul, xülasə edilmiş fikir.

ФОРМУЛЯР м formulyar (1. köhn. xidmət kitabçası; 2. kitabxana kartoçkası); **читательский формуляр** oxucu formulyarı.

ФОРМУЛЯРНЫЙ прил. formulyar -i[-i]; **формулярный список** formulyar siyahısı.

ФОРО бax **фора** 1.

ФОРПИК м дəniz. forpik (gəminin burun hissəsi).

ФОРПОСТ м 1. (hərbi) ön mövqe, ön istehkam; 2. məc. dayaq.

ФОРПОСТНЫЙ прил. forpost -i[-i].

ФОРС м 1. мн. нет dan. fors, lovğalıq, təşəxxüs; **здать форсу** fors atmaq.

ФОРСИНГ м мн. нет idm. forsinq (boksda: oyunu tez qurtarıb udməq üçün sürətli və arasıkasılməz həmlə).

ФОРСИРОВАНИЕ ср мн. нет 1. gücləndirilmə; sürətləndirilmə; 2. döyüşə-döyüşə keçmə (aşma); vuruşə-vuruşə keçmə (aşma) (çayı, dərəni).

ФОРСИРОВАННЫЙ прич. 1. gücləndirilmiş, sürətləndirilmiş; 2. keçilmiş (çayı), aşılmış (dərə).

ФОРСИРОВАТЬ несов. 1. gücləndirmək (mühərriki və s.), sürətləndirmək (inkişafı və s.); 2. vuruşə-vuruşə keçmək (aşmaq), döyüşə-döyüşə keçmək (aşmaq) (çayı, dərəni).

ФОРСИРОВАТЬСЯ несов. 1. gücləndirilmək, sürətləndirilmək; 2. keçilmək (çayı), aşılmaq (dərə).

ФОРСИРОВАЖА ж mus. artırma, qaldırma, qüvvətləndirmə, yüksəltmə.

ФОРСИСТОСТЬ ж мн. нет dan. forsluluq, lovğalıq; fors, təşəxxüs.

ФОРСИСТЫЙ прил. forslu, təşəxxüslü; lovğə.

ФОРСИТЬ несов. dan. forslanmaq, fors etmək, özünü çəkmək, fors atmaq.

ФОРС-МАЖОР м fəvqəladə vəziyyət, qəbaqədan nəzərə alına bilməyən və ya heç bir tədbirlə qarşısı alına bilməyən vəziyyət.

ФОРСНУТЬ сов. и однокр. dan. bax **форснуть**.

ФОРСУН м dan. forslu, fors edən, frant.

ФОРСУНКА ж tex. forsunka (buxar qazanlarının odluğuna, mühərriklerin silindrinə və s.-yə maye və ya toz halında yanacaq vermək üçün cihaz).

ФОРСУНЩИК м xüs. forsunkaçı, forsunkada işləyən fəhlə.

ФОРСУНЬЯ ж dan. bax **форсун**.

ФОРТ м (hərbi) istehkam, qalaça.

ФОРТЕ неizm. mus. forte (1. **напеч.** uca-dan, qüvvətli, dolğun səslə (oxumaq, çalmaq); 2. **в знач.** нескл. суц. ср musiqi pyesinin bu cür ifa edilən yeri və ya ifası).

ФОРТЕЛЬ м dan. köhn. hoqqa, kələk, fırlıdaq, oyun.

ФОРТЕПЬЯНИСТ м mus. köhn. fortepiano-çalan, pianinoçalan.

ФОРТЕПЬЯННЫЙ прил. mus. fortepiano -i[-i]; **фортепьянный концерт** fortepiano konserti.

ФОРТЕПЬЯНО ср mus. fortepiano (pianonun bir növü).

ФОРТЕПЬЯНЩИК м mus. 1. fortepianonun taxta hissələrini qayıran usta; 2. fortepianonun kökləyən.

ФОРТЕЦИЯ ж köhn. fort, qala.

ФОРТИССИМО неizm. mus. fortissimo (1. **напеч.** forte-dən daha bərk, daha uca-dan; 2. **в знач.** нескл. суц. ср musiqi pyesinin belə çalınan yeri və ya bu cür çalınması).

ФОРТИФИКАЦИОННЫЙ прил. (hərbi) istehkam -i[-i]; **фортификационные работы** istehkam işləri.

ФОРТИФИКАЦИЯ ж (hərbi) 1. istehkam elmi (bir yeri mühərribə üçün istehkam halına gətirmək üsulları haqqında hərbi mühəndislik elmi); 2. istehkamət.

ФОРТОЧКА ж nəfəslik (havayı dəyişdirmək üçün pəncərədə kiçik göz).

ФОРТОЧНЫЙ прил. nəfəslik -i[-i].

ФОРТУНА ж мн. нет köhn. qismət, tale, bəxt, fələk; **колесо фортуны** çərx-i-fələk.

ФОРТУНИТЬ несов. dan. köhn. bəxti gətirmək.

ФОРТУНКА ж dan. fortunka (1. sadə rulet-kadan ibarət qumar oyunu; 2. bu oyunda işlədilən dərcələrə bölünmüş fırlanan dairə).

ФОРУМ м мн. нет forum (1. tar. qədim Romada: şəhərin ictimai həyatının mərkəzləşdiyi meydan; 2. məc. mərkəz; 3. geniş tərkibli beynəlxalq toplantı, yığıncaq).

ФОРХЕНД м idm. forxend (tennis oyununda sağdan vurulan zərbə).

ФОРШЛАГ м forşlaq (1. dəniz. ön yelkəni qaldıran ip; 2. mus. bir və ya bir neçə notdan ibarət melodik bəzək).

ФОРШМАК м асп. forşmak (döyülmüş ətdən və ya siyənək balığı ilə kartofdan hazırlanmış xörə).

ФОРШТАДТ м köhn. forştadt, bayır-şəhər (şəhər ətrafı).

ФОРШАТДСКИЙ прил. köhn. forşadt -i[-i].
ФОРШТЕН м данiz. forşteven (gəminin burun hissəsi).
ФОСТЕН м мн. нет kim. fosgen (zəhərləyici qaz).
ФОСТЕНОВЫЙ прил. kim. fosgen -i[-i].
ФОСКА ж foska (kart oyunlarında: iki xaldan on xala qədər olan qumar kağızının adı).
ФОСФАТ м fosfat (1. kim. fosfat turşusu duzu; 2. tərkibində bu cür duz olan mineral).
ФОСФАТНЫЙ прил. fosfat -i[-i]; fosfatlı; фосфатное удобрение fosfat gübrəsi.
ФОСФАТОВЫЙ прил. bax фосфатный.
ФОСФОР м мн. нет kim. fosfor (tezalışan və işıqverən kimyəvi element).
ФОСФОРЕСЦЕНЦИЯ ж мн. нет fiz. fosforessensiya (bəzi cisimlərin qaranlıqda fosfor kimi işıldamaq xassəsi).
ФОСФОРЕЦИРОВАНИЕ ср fiz. qaranlıqda işıldama.
ФОСФОРЕЦИРОВАТЬ несов. fiz. qaranlıqda işıldamaq.
ФОСФОРИСТЫЙ прил. kim. fosforlu, tərkibində fosfor olan.
ФОСФОРИТ м минер., kim. fosforit (gübrə kimi işlənən bozumtul-sarı və ya qonur rəngli mineral).
ФОСФОРИТНЫЙ прил. минер., kim. fosforit -u[-ü]; фосфоритная мука fosforit unu.
ФОСФОРИТОВЫЙ прил. 1. fosforit -i[-i]; 2. fosforitdən qayrılmış.
ФОСФОРИТЬСЯ несов. fosfor işığı ilə işıldamaq, parıldamaq.
ФОСФОРИЧЕСКИЙ прил. fosfor kimi ağ işıq verən.
ФОСФОРНОКИСЛЫЙ прил. kim. fosfat -i[-i]; фосфорнокислые удобрения fosfat gübrələri.
ФОСФОРНЫЙ прил. kim. fosfor (fosfat) -i[-i]; fosforlu; фосфорная кислота fosfat turşusu; 0 фосфорные спички fosforlu kibrid.
ФОТ м faz. fot (səthin işıqlanma vahidi).
ФОТАРИЙ м fotari (ışıqla müalicə kabinet).
ФОТИЗМ м мн. нет tib. fotizm (qulağın qıcıqlanması və ya xud dərinin bərk ağrı nəticəsində qıcıqlanması ilə əlaqədar olaraq gözə işıq və ya rəng görünməsi hadisəsi).

ФОТО ср нескл. дан. foto (1. fotoqrafiya şəklі; 2. bax фотография 3-cü mənada).
ФОТО... müəkkəb sözlərin əvvəlində aşagıdakı mənələrdə birinci tərkib hissəsi: 1) fotoqrafiya, mas.: фотоаппарат, фотолаборатория; 2) işıq hadisəsilə əlaqədar olan, mas.: фотохимия, фотосфера.
ФОТОАЛЬБОМ м fotoalbom (fotoşəkillər al-bomu).
ФОТОАППАРАТ м fotoaparat (fotoqrafiya aparatı).
ФОТОАТЕЛЬЕ ср нескл. fotoatelye (fotoqrafiya emalatxanası).
ФОТОБАКТЕРИЯ ж biol. fotobakteriya (oksidləşdirildiyi zaman işıq verən maddələr vücudə gətirən bakteriya).
ФОТОБОМБА ж av. fotobomba (gecə fotoşəklі almaq üçün tətbiq edilən işıqsaçan bomba).
ФОТОБУМАГА ж fotokağız.
ФОТОВИТРИНА ж fotovitrin (fotoqrafiya şəkillərindən ibarət vitrin).
ФОТОВЫСТАВКА ж fotovystergı.
ФОТОГАЗЕТА ж fotoqəzet.
ФОТОГЕЛИОГРАФ м fotoheliograf (Günəşin və Günəş səthinin şəklini çəkmək üçün aparat).
ФОТОГЕН м мн. нет fotogen (1. mineral yağ; 2. köhn. ağ neft).
ФОТОГЕНИЧЕСКИЙ xüs. bax фотогенический.
ФОТОГЕНИЧНОСТЬ ж мн. нет xüs. fotogeniklik, ifadəlilik; fotoqrafiya və ya kino üçün əlverişlilik.
ФОТОГЕНИЧНЫЙ прил. xüs. fotogenik, ifadəli; fotoqrafiya və ya kino üçün əlverişli.
ФОТОГРАВИРОВАЛЬНЫЙ прил. fotoqravura -i[-i].
ФОТОГРАВИЮРА ж mətb. fotoqravura (1. dərin çap üsullarından biri; 2. bu üsulla alınmış şəkil).
ФОТОГРАММЕТРИЧЕСКИЙ прил. xüs. fotoqrammetrik.
ФОТОГРАММЕТРИЯ ж мн. нет xüs. fotoqrammetriya (bir şeyin həqiqi böyüklüyünü və boyunu, onun fotoqrafiyasını ölçmə yolu ilə təyin etmə üsulu).
ФОТОГРАФ м fotoqraf, fotoqrafçı.
ФОТОГРАФИРОВАНИЕ ср мн. нет foto ilə şəklini çəkmə.

ФОТОГРАФИРОВАННЫЙ прич. foto ilə şəklі çəkilmiş.
ФОТОГРАФИРОВАТЬ несов. foto ilə şəklini çəkmək.
ФОТОГРАФИРОВАТЬСЯ несов. 1. foto ilə şəklini çəkdirmək; 2. foto ilə çəkilmək (şəkil).
ФОТОГРАФИЧЕСКИ нареч. eynilə, foto ilə çəkilmiş kimi.
ФОТОГРАФИЧЕСКИЙ прил. 1. foto (qrafiya) -i[-i]; фотографические принадлежности fotoqrafiya ləvazimatı; 2. məs. çox oxşar, tamamilə oxşar, tamamilə eyni.
ФОТОГРАФИЧНОСТЬ ж мн. нет eynilik, tamamilə oxşarlıq.
ФОТОГРАФИЧНЫЙ bax фотографический 2-ci mənada.
ФОТОГРАФИЯ ж fotoqrafiya (1. foto ilə şəkil çəkmə; 2. foto ilə çəkilmiş şəkil; 3. fotoqrafxana, əksxana).
ФОТОИЛЛЮСТРАЦИЯ ж foto şəkilləri.
ФОТОКАМЕРА ж fotokamera (fotoaparatın kamerası).
ФОТОКАРТОЧКА ж fotokartoçka (foto ilə çəkilmiş şəkil), fotoşəkil.
ФОТОКЕРАМИКА ж fotokeramika (keramikadan qayrılmış şeylər üzərində fotoqrafiya üsulu ilə vurulan bəzək).
ФОТОКОПИЯ ж fotokopiya (foto ilə alınmış surət) fotosurət.
ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ м fotomüxbir (bir qəzet və ya məcmuəni foto şəkilləri ilə təchiz edən müxbir).
ФОТОКРУЖОК м foto dəməyi.
ФОТОКСИЛОГРАФИЯ ж poliqr. fotoksiloqrafiya (fotoqrafiya yolu ilə üzərinə şəkil salınmış ağac üzərində şəkil qazma usulu).
ФОТОЛАБОРАТОРИЯ ж fotolaboratoriya, foto laboratoriyası.
ФОТОЛАМПА ж 1. fotolampa, foto lampası, qırmızı lampə; 2. bax фотоэлемент.
ФОТОЛИЗ м fiz. fotoliz (ışığın təsiri ilə maye, bərk və qaz maddələrin ayrılması).
ФОТОЛИТОГРАФИЧЕСКИЙ прил. fotolitoqrafiya -u[-ü]; фотолитографический способ fotolitoqrafiya üsulu.
ФОТОЛИТОГРАФИЯ ж poliqr. fotolitoqrafiya (fotoqrafiya tətbiqinə əsaslanan litoqrafiya).

ФОТОЛЮБИТЕЛЬ м foto həvəşkari.
ФОТОЛЮБИТЕЛЬСТВО ср мн. нет foto həvəşkarlığı.
ФОТОЛЮБИТЕЛЬСКИЙ прил. foto həvəşkari -i[-i].
ФОТОЛЮМИНЕСЦЕНЦИЯ ж fiz. fotolyuminessensiya (qabaqca işıqlandırılmış cisimlərin işıqvermə xassəsi).
ФОТОМАГАЗИН м fotomağaza (fotoqrafiya ləvazimatı satan mağaza).
ФОТОМАСТЕРСКАЯ ж foto emalatxanası.
ФОТОМАТЕРИАЛ м foto materialı.
ФОТОМЕТР м fotometr (1. fiz. hər hansı işıq mənbəyinin gücünü ölçmək üçün cihaz; 2. astr. göy cisimlərinin işıqlıq dərəcəsini ölçmək üçün cihaz).
ФОТОМЕТРИЧЕСКИЙ прил. xüs. fotometriya -i[-i]; fotometrik; фотометрические наблюдения fotometrik müşahidələr.
ФОТОМЕТРИЯ ж мн. нет fotometriya (1. fiz. optikanın işıq mənbəyinin gücünü və səthin işıqlanma dərəcəsini ölçməklə məşğul olan şöbə; 2. astronomiyanın ulduzların parlaqlıq dərəcəsini müəyyən etməklə məşğul olan şöbəsi).
ФОТОМЕХАНИКА ж мн. нет fotomexanika (litoqrafiyada və s.-də fotoqrafiya və kimyəvi üsullar tətbiqi yolu ilə mexanikləşdirilmiş proseslər).
ФОТОМЕХАНИЧЕСКИЙ прил. xüs. fotomexanika -i[-i]; fotomexaniki.
ФОТОМОНТАЖ м fotomontaj (fotoşəkillərin montajı).
ФОТОН м fiz. foton (ışıq hissəciyi, işıq kvantu).
ФОТОНАБОР м fotoyığım (foto ilə şəkil çəkmək üçün ləvazimat toplusu).
ФОТОНАБОРНЫЙ прил. mətb. fotoyığım -i[-i]; фотонаборная машина fotoyığım maşını (fotoqrafiya tətbiqi yolu ilə mətbəə nəboru hazırlayan maşın).
ФОТООБЪЕКТИВ м xüs. fotoobyektiv (fotoqrafiya aparatının obyektivi).
ФОТООТПЕЧАТОК м çap vasitəsilə neqativdən alınan şəkil.
ФОТОПЛАСТИНКА ж fotoplastinka.
ФОТОПЛЕНКА ж fotolent, foto plyonkəsi.
ФОТОРАЗВЕДКА ж (hərbi) fotokəşfiyyat (kəşfiyyat məqsədilə təyyarədən hər hansı bir yerin foto ilə əksini alma).

ФОТОРЕКЛАМА ж fotoreklam (foto vasitəsilə reklam).
ФОТОРЕЛЕ ср нескл. fotorele (fotoelement vasitəsilə işləyən rele).
ФОТОРЕПОРТАЖ м fotoreportaj (mətbuatda dərc etmək üçün fotosəkillər hazırlama).
ФОТОРЕПОРТЕР м fotoreporter (mətbuat üçün fotosəkillər hazırlayan fotoqraf).
ФОТОРЕПОРТЕРСКИЙ прил. fotoreportyor -i[-1].
ФОТОРЕПРОДУКЦИОННЫЙ прил. fotoreproduksiya -i[-1].
ФОТОРЕПРОДУКЦИЯ ж fotoreproduksiya (rəssamlıq əsərlərinin foto ilə çıxarılması surətləri).
ФОТОСИНТЕЗ м мн. нет bot. fotosintez (xlорофилли yaşıl bitkilərin işıq şüalarının verdiyi enerji vasitəsilə qeyri-üzvi maddələrdən üzvi maddələr yaratması prosesi).
ФОТОСИНТЕТИЧЕСКИЙ прил. fotosintez -i[-1]; fotosintetiki.
ФОТОСКУЛЬПТУРА ж мн. нет хüs. fotoskulptura (foto şəkli üzrə heykəl qayırma).
ФОТОСНИМОК м fotosəkil.
ФОТОСТАТ м fotostat (avtomatik fotokopiya çıxaran maşın).
ФОТОСФЕРА ж fiz., astr. fotosfera (Günəşin işıq verən qatı).
ФОТОТЕКА ж fototeka (fotosəkillər və ya negativlər arxiv).
ФОТОТЕЛЕГРАММА ж fototeleqram (fototeleqraf vasitəsilə verilən teleqram).
ФОТОТЕЛЕГРАФ м fototeleqraf (şəkilləri, yazıları və s. teleqraf və ya radio vasitəsilə uzaq məsafələrə verən aparat).
ФОТОТЕЛЕГРАФИЯ ж мн. нет fototeleqrafiya (fototeleqraf işləri).
ФОТОТЕЛЕГРАФНЫЙ прил. fototeleqraf -i[-1].
ФОТОТЕРАПИЯ ж мн. нет tib. bax светолечение.
ФОТОТЕХНИКА ж мн. нет хüs. fototexnika (fotoqrafiya istehsalı texnikası).
ФОТОТЕХНИЧЕСКИЙ прил. хüs. fototexnika -i[-1]; fototexniki.
ФОТОТИПИСТ м хüs. fototipçi (fototipiya hazırlayan işçi; bax **фототипия** 2-ci mənadada).
ФОТОТИПИЧЕСКИЙ прил. хüs. fototipiya -i[-1].

ФОТОТИПИЯ ж мн. нет хüs. fototipiya (1. üzərinə fotosəkil salınmış şüşə və ya metal lövhəciklərdən şəkil çəpətmə üsulu; 2. bu üsulla alınmış şəkil).
ФОТОТОВАРЫ мн. foto malları.
ФОТОТОПОНИЗМ м мн. нет bax гелиотопизм.
ФОТОУВЕЛИЧИТЕЛЬ м fotoböyüdücü (cihaz).
ФОТОФОБИЯ ж мн. нет bax светобоязнь.
ФОТОФОН м fiz., tex. fotofon (ışıq şüaları vasitəsilə səsi uzaqlara ötürən aparat).
ФОТОФОНИЧЕСКИЙ прил. fiz., tex. fotofon -i[-1].
ФОТОХИМИЧЕСКИЙ прил. fotokimyəvi, fotokimya -n[-1]; **фотохимический процесс** fotokimyəvi proses.
ФОТОХИМИЯ ж мн. нет fotokimya (kimyanın işıq şüaları təsirilə törəyən kimyəvi reaksiyaları öyrənmə şöbəsi).
ФОТОХРОМИЯ ж мн. нет хüs. fotoxromiya (rəngli fotoqrafiya).
ФОТОХРОНИКА ж мн. нет fotoxronika (hadisələrin foto şəkilləri ilə göstərilməsi).
ФОТОЦИНКОГРАФИЯ ж мн. нет bax цинкография.
ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ прил. fotoelektrik.
ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСТВО ср fiz. fotoelektrik (ışıq enerjisinin bilavasitə elektrik keçməsi prosesi).
ФОТОЭЛЕКТРОН м fiz. fotoelektron (ışıq enerjisinin təsiri altında olan elektron).
ФОТОЭЛЕКТРОННЫЙ прил. fiz. fotoelektron -i[-1].
ФОТОЭЛЕМЕНТ м elek. fotoelement (ışıq gücünün dəyişməsindən asılı olaraq öz elektrik xassələrini, məs.: elektrik cərəyanına olan müqavimətini dəyişən aparat).
ФОТОЭФФЕКТ м fiz. fotoeffekt (ışıq enerjisinin bilavasitə elektrik enerjisinə çevrilməsi hadisəsi).
ФОФАН I м 1. sadələvh, küt, maymaq; 2. fofan (kart oyunlarından birinin adı).
ФОФАН II м idm. qayıq (çayda və ya göldə gəzmək üçün).
ФРАГМЕНТ м fragment (1. parça, hissə, qism; 2. qədim incəsənət əsərinin salamat qalmış parçası).

ФРАГМЕНТАРНОСТЬ ж мн. нет fragmentarlıq, fragmentlik, fragment halında olma; yarımcılıq, natamamlıq.
ФРАГМЕНТАРНЫЙ прил. 1. fragmentar, fragment (parçalar, hissələr halında qalmış); 2. məc. yarımcıq, natamam, qırıq.
ФРАЗА ж 1. cümlə; 2. fraza, ibarə; 3. mus. fraza (melodiya, müşiqi ifadəsi); 4. məc. ibarəpərdazlıq, boş laqquz.
ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЙ прил. frazeologiya -i[-1]; frazeoloji; **фразеологический словарь** frazeologiya lüğəti; **фразеологическое выражение** frazeoloji ifadə; **фразеологическое сращение** dilç. frazeoloji calanma.
ФРАЗЕОЛОГИЯ ж мн. нет 1. dilç. frazeologiya (bir dilə məxsus olan sabit təbir və ifadələrin məcmusu); 2. məc. təmtəraqlı cümlələr, ibarəpərdazlıq, cümləpərdazlıq, boş laqquz.
ФРАЗЁР м ibarəpərdaz.
ФРАЗЁРКА ж ibarəpərdaz qadın.
ФРАЗЁРСКИЙ прил. ibarəpərdaz(lıq) -i[-1].
ФРАЗЁРСТВО ср мн. нет ibarəpərdazlıq, cümləpərdazlıq.
ФРАЗЁРСТВОВАТЬ несов. ibarəpərdazlıq etmək, cümləpərdazlıq etmək.
ФРАЗЬОВАТЬ несов. 1. dilç. aydın ifadə (tələffüz) etmək; 2. mus. çalarkən (oxuyarkən) ifadələr təsirli yerlərini ayırmaq.
ФРАЗІРОВАКА ж мн. нет mus. frazirovka (frazaları ayırma üsulu; bax **фраза** 2-ci mənada).
ФРАЗІСТОСТЬ ж мн. нет ibarəlilik, təmtəraqlılıq, gurultululuq.
ФРАЗІСТЫЙ прил. ibarəpərdaz, ibarəçi, cümləpərdaz; ibarəli, təmtəraqlı, gurultulu.
ФРАЗОВЫЙ прил. dilç. fraza -i[-1].
ФРАК м frak (qabaq ətkələri kəsik, dal tərəfdən isə uzun dar ətkələri olan sirtuk).
ФРАКТУРА ж 1. tib. sınıq; 2. mətb. fraktura (alman qotik hürufatı); 3. хüs. fraktura (qotik xətt).
ФРАКТУРНЫЙ прил. fraktura -i[-1].
ФРАКЦИОНЕР м (siyasi) fraksiyaçı (bax **фракция** I).
ФРАКЦИОНЕРКА ж fraksiyaçı qadın (qız).
ФРАКЦИОНИРОВАНИЕ ср kim. 1. fraksiyalasdırma, fraksiyalara ayırma (ayırma);

təqdir etmə (edilmə); 2. хüs. daş kömürün xüsusi çəkisini və tərkibini təyin etmə.
ФРАКЦИОНИРОВАННЫЙ прич. kim. fraksiyalasdırılmış, fraksiyalara ayrılmış, təqdir edilmiş.
ФРАКЦИОНИРОВАТЬ несов. 1. kim. fraksiyalara ayırmaq, təqdir etmək; 2. хüs. daş kömürün xüsusi çəkisini və tərkibini təyin etmək.
ФРАКЦИОНИРОВАТЬСЯ несов. 1. kim. fraksiyalasdırılmaq, fraksiyalara ayrılmaq, təqdir edilmək; 2. хüs. xüsusi çəkisi və tərkibi təyin edilmək (daş kömürün).
ФРАКЦИОННОСТЬ ж мн. нет (siyasi) fraksiyaçılıq.
ФРАКЦИОННЫЙ I прил. (siyasi) fraksiyaçı; **фракционные группировки** fraksiyaçı qruplar.
ФРАКЦИОННЫЙ II прил. kim. fraksiyon; **фракционная перегонка** fraksiyon təqdir (bax **фракция** II).
ФРАКЦИЯ I ж (siyasi) fraksiya (parlament və ya ictimai təşkilatda hər hansı bir partiya üzvlərinin müəşəkil dəstəsi və yaxud partiyalar daxilində ayrılmış qrup).
ФРАКЦИЯ II ж kim. fraksiya (dalbadal təqdir edilən maye qatışığının ayrıldığı hissəciklər).
ФРАМУТА ж 1. xəfəng (pəncərənin və ya qapının üst hissəsi); 2. framuqa (pərdə cəmağı üçün çərçivənin üst hissəsindəki kəməz).
ФРАМУЖКА ж **фрамута** söz. kiç.
ФРАМУЖНЫЙ прил. xəfəng -i[-1].
ФРАНК м frank (Fransa, Belçika və s. vəçərədə pul vahidi).
ФРАНКИ мн. (ед. франк м) тар. f anklar (eramızın IV əsridə Qalliyada, yəni indiki Fransa ərazisində yaşamış german qəbilələrindən bir qrupunun adı).
ФРАНКИРОВАНИЕ ср хüs. franko etmə, qabaqcadan ödəmə.
ФРАНКИРОВАННЫЙ прич. tic. franko edilmiş, yolxərci qabaqcadan ödənilmiş (yük və ya poçt ilə göndərilən şeylər haqqında).
ФРАНКИРОВАТЬ сов. и несов. tic. franko etmək, qabaqcadan ödəmək (yükün və ya poçt ilə göndərilən şeylərin yol və daşıma xərcələrini).

ФРАНКИРОВАТЬСЯ *несов. tic. franko edil-mək, qabaqcadan ödənilmək (yükün və ya poçt ilə göndərilən şeylərin yolxərci).*
ФРАНКИРОВКА *ж мн. нет tic. 1. franko etmə (edilmə), qabaqcadan ödənilmə (göndərilən yükün yolxərci haqqında); 2. qabaqcadan ödənilən yol və daşıma xərci (yükin).*
ФРАНКМАСОН *ж бax масон.*
ФРАНКМАСОНСКИЙ *бax масонский.*
ФРАНКМАСОНСТВО *ср мн. нет бax масонство.*
ФРАНКО *нареч. tic. franko (yükin göndə-rənin hesabına olaraq yükləniб müəyyən məntəqəyə, yerə göndəriləyini göstərən тер-миндир); франко-склад franko-anbar (an-bara çatdırılanacan yolxərci ödənilmək şərtilə).*
ФРАНКОВАННЫЙ *прич. tic. köhn. franko edilmiş (bax франкированный).*
ФРАНКОВАТЬ *köhn. бax франкировать.*
ФРАНКОВАТЬСЯ *köhn. бax франкиро-ваться.*
ФРАНКОВЫЙ *прил. bir franklıq.*
ФРАНКОФИЛ *м франсизпəрəст.*
ФРАНКОФИЛЬСТВО *ср мн. нет франсизпə-рəстlik.*
ФРАНКСКИЙ *прил. тар. frank; франкское государство frank dövləti.*
ФРАНТ *м frant, modabaz, moda ilə geyinən adam, qəşəng geyinən adam; ходить фран-том qəşəng geyinmək.*
ФРАНТИК *м dan. франт söz. kiç.*
ФРАНТИРЁР *м frantiryer (fransız partizanı).*
ФРАНИТЬ *несов. dan. moda ilə geyinmək, fors etmək.*
ФРАНТОВАТОСТЬ *ж dan. frantlıq.*
ФРАНТОВАТЫЙ *прил. dan. özünü franta oxşadan.*
ФРАНТОВСКОЙ *прил. frant kimi, çox bə-zəkli, bəzəkli-düzəkli.*
ФРАНТОВСТВО *ср мн. нет frantlıq (bax франт).*
ФРАНЦИСКАНЕЦ *(мн. францисканцы) тар. fransiskan (XIII əsrdə təsis olunmuş frans. kan katolik təriqəti rahibi).*
ФРАНЦИСКАНСКИЙ *прил. fransiskant -i[-i].*
ФРАНЦУЖЕНКА *ж франсиз qadın (qız).*

ФРАНЦУЗ *м (мн. французы) fransız.*
ФРАНЦУЗИТЬ *несов. köhn. fransızca danış-maq, özünü fransızlara oxşatmaq.*
ФРАНЦУЗСКИЙ *прил. fransız -i[-i]; фран-цузский язык fransız dili.*
ФРАПШИРОВАННЫЙ *прич. köhn. hey-rətə salınmış, təəccübə gətirilmiş.*
ФРАПШИРОВАТЬ *сов. и несов. köhn. hey-rətə salmaq, təəccübə gətirmək.*
ФРАТРИЯ *ж etn. fratriya (bir nəsil-dən törə-miş bir neçə tayfadan ibarət qəbilə birliyi).*
ФРАУ *ж нескл. xanım (Almaniyada).*
ФРАХТ *м dəniz., tic. fraxt (1. su yolları ilə daşımları yükün yolxərci; 2. kirə edilmiş gəmi ilə daşınan yük).*
ФРАХТОВАНИЕ *ср kirə etmə, kirələmə.*
ФРАХТОВАННЫЙ *прич. dəniz., tic. kirə edilmiş, kirələnmə (gəmi).*
ФРАХТОВАТЕЛЬ *м dəniz., tic. kirəçi, kirə-lə-yən (yüklerini daşıdırmaq üçün gəmi kirə edən şəxs və ya müəssisə).*
ФРАХТОВАТЬ *несов. dəniz., tic. kirə etmək (yük daşımaq üçün gəmi kirələmək).*
ФРАХТОВАТЬСЯ *несов. dəniz., tic. kirə edil-mək, kirələnmək (gəmi).*
ФРАХТОВКА *ж мн. нет dəniz., tic. kirə-lə-mə, kirələnmə (gəmi).*
ФРАХТОВЩИК *м dəniz., tic. gəmi kirə-yə verən (yük daşımaq üçün gəmisini kirə-yə verən adam və ya təşkilat).*
ФРАХТОВЫЙ *прил. dəniz., tic. kirə(ləmə) -i[-i]; фрахтовый договор gəmi kirə-lə-mə müqaviləsi.*
ФРАЧИШКА, ФРАЧИШКО *м dan. frak; bekara frak.*
ФРАЧНИК *м köhn. 1. fraktikən dərzi; 2. frak geyən adam, fraklı adam.*
ФРАЧНЫЙ *прил. frak -i[-i]; фрачная пу-говица frak düyməsi.*
ФРЕБЕЛИЧКА *ж köhn. 1. mürəbbiyə; 2. mürəbbiyə kursları müdavimi.*
ФРЕГАТ *м frəqat (1. üçdərli hərб gəmisi; 2. keşikçi vəzifəsi görən hərб gəmisi; 3. zool. quş).*
ФРЕГАТНЫЙ *прил. frəqat -i[-i].*
ФРЕЗА *ж, ФРЕЗЕР *м tex. frezer (1. fırla-nan kəsici alət; 2. torpaqbecərən maşın; 3. daşxırdalayan maşın; 4. torfçıxaran maşın).**

ФРЕЗЕРНЫЙ *прил. 1. frezer -i[-i]; фрезер-ный станок frezer dəzgahı; 2. frezerli; 3. frezerlə çıxarılmış (torf).*
ФРЕЗЕРОВАЛЬНЫЙ *прил. tex. frezerləmə -i[-i]; фрезероальный станок frezer-ləmə dəzgahı.*
ФРЕЗЕРОВАНИЕ *ср мн. нет 1. tex. frezer-ləmə, frezerlə işləmə; 2. k. t. frezerlə be-cərmə (torpağı).*
ФРЕЗЕРОВАННЫЙ *прич. 1. tex. frezer-lənmiş, frezerlə işlənmiş; 2. k. t. frezerlə becərilmiş (torpaq).*
ФРЕЗЕРОВАТЬ *сов. и несов. 1. tex. frezer-ləmək, frezerlə işləmək; 2. k. t. frezerlə be-cərmək (torpağı).*
ФРЕЗЕРОВАТЬСЯ *несов. 1. tex. frezerlə-nmək, frezerlə işlənmək; 2. k. t. frezerlə be-cərilmək (torpaq).*
ФРЕЗЕРОВКА *ж мн. нет tex. k. t. бax фрезерование.*
ФРЕЗЕРОВОЧНЫЙ *прил. tex. frezer -i[-i].*
ФРЕЗЕРОВЩИК *м xüs. frezerçi (frezer dəz-gahında işləyən fəhlə).*
ФРЕЗЕРОВЩИЦА *ж xüs. frezerçi qadın (qız).*
ФРЕЗОВАНИЕ *ср мн. нет бax фрезеро-вание.*
ФРЕЗОВАННЫЙ *бax фрезерованный.*
ФРЕЗОВАТЬ *сов. и несов. бax фрезеровать.*
ФРЕЗОВАТЬСЯ *несов. бax фрезероваться.*
ФРЕЙДИЗМ *м freydzizm (avstriyalı psixo-loq və psixiatr Z.Freydin təliminin və bu təlimə əsaslanaraq insanın bütün hərə-kətlərinin başlıca amilinin qeyri-şüuri bio-loji instinkt və meyllərin olmasını iddia edən nəzəriyyələrin ümumi adı).*
ФРЕЙДИСТ *м freydist (freydzizm tərəfdarı).*
ФРЕЙДИСТСКИЙ *прил. freydist (freydzizm) -i[-i].*
ФРЕЙЛейн *ж нескл. 1. xanım (bəzi Qərб ölkələrində ərsiz qadına müraciət edə-rəkən söylənən söz); 2. köhn. mürəbbiyə.*
ФРЕЙЛИНА *ж köhn. saray xanımı (çariça, kraliça və s. yanında olan kübar qız).*
ФРЕНОЛОГ *м frenoloq (frenologiya mütəxə-sisi).*
ФРЕНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил. frenologiya -i[-i]; frenoloji; френологический метод frenoloji üsul.*

ФРЕНОЛОГИЯ *ж мн. нет frenologiya (in-san kəlləsinin formasına görə onun ruhi və mənavi xassələrini müəyyən etmək müm-kün olduğunu iddia edən nəzəriyyə).*
ФРЕНЧ *м frənç (üstədən dörd böyük cibi olan hərbi pencek).*
ФРЕСКА *ж rəss. freska (divar naxışı).*
ФРЕСКОВЫЙ *прил. rəss. freska -i[-i]; фрес-ковая живопись freska nəqqaşlığı, divar nəqqaşlığı.*
ФРИ *прил. asp. fri (çox yağda qızardılmış).*
ФРИВОЛЬНИЧАТЬ *несов. özünü yüngül aparmaq, ədəbsizlik etmək.*
ФРИВОЛЬНОСТЬ *ж 1. yüngüllük, ədəbsizlik; 2. ədəbsiz söz.*
ФРИВОЛЬНЫЙ *прил. yüngülxasiyyət, yün-gül, ədəbsiz.*
ФРИЗ I *м friz (1. arxıt. antablementin ar-xitrav ilə karniz arasında yerləşən orta his-səsi; 2. haşiyə (divarda, xalçada, döşəmə-də, tavanda və s.); 3. xarritliq məmulatının alt və ya üst hissəsində karniz şəklində çı-xıntı).*
ФРИЗ II *м мн. нет köhn. friz (qalın xovlu parça).*
ФРИЗОВЫЙ *прил. köhn. friz, frizdən; фри-зовая шинель friz şipel, frizdən tikilmiş şi-nel (bax фриз II).*
ФРИЗОН *м мн. нет frizon (ipək istehsalatı tullantısı).*
ФРИЗУРА *ж qıvrım saç, bürdürülmüş saç.*
ФРИКАДЕЛЬ(КА) *ж asp. frikadel (xırda küf-təyəoxşar xörək).*
ФРИКАСЕ *ср нескл. asp. qovurma, bozart-ma.*
ФРИКАТИВНЫЙ *прил. dilç. sürtünən; фри-кативные согласные sürtünən samitlər.*
ФРИКАЦИЯ *ж мн. нет dilç. sürtünmə.*
ФРИКАЦИОННЫЙ *прил. tex. sürtünmə tə-sirilə hərəkət edən.*
ФРИТРЕДЕР *м iqt. тар. fritreder (fritreder-çilik tərəfdarı; бax фритредерство).*
ФРИТРЕДЕРСКИЙ *прил. iqt. тар. fritre-der(çilik) -i[-i].*
ФРИТРЕДЕРСТВО *ср мн. нет iqt. тар. frit-rederlik (iqtisadi siyasətin əsasını ticarə-tin sərbəstliyində və hökumətin təsərrüfat həyatına qarışmamasında görən cərəyan).*
ФРИТЮР *м asp. fritiyür (ərinmiş yağ).*

ФРИЦ *дан. nifr. fris (alman faşistlərinə verilən istehsalat adı).*
ФРИШЕВАННЫЙ *прим. тек. frişlənmiş, bərpa edilmiş (mədən oksidləri).*
ФРИШЕВАТЬ *несов. тек. frişləmək, metal oksidlərini bərpa etmək.*
ФРИШЕВАТЬСЯ *несов. тек. frişlənmək, bərpa edilmək (metal oksidləri).*
ФРИШТЫК *м. дан. köhn. səhər yeməyi.*
ФРИШТЫКАТЬ *несов. дан. köhn. səhər yeməyi yemək.*
ФРОНДА *ж. мн. нет* fronda (1. *тар. XVII əsrdə Fransada mütləqiyyət əleyhinə olan zadəgan-burjua hərəkəti*; 2. *принсипсиз müxalifət, şəxsi-qərəzlik*).
ФРОНДЕР *м. 1. тар. fronda iştirakçısı*; 2. *мәс. şəxsi-qərəzlik edən, narazılıq göstərən, həmişə müxalifət göstərməyi, tənqid etməyi seven adam.*
ФРОНДИРОВАТЬ *несов. принсипсиз müxalifət göstərmək, zidd etmək, şəxsi səbəblərə görə narazılıq göstərmək, daim tənqid etmək, şəxsi-qərəzlik etmək.*
ФРОНДЕРСТВО *ср. тənqidçilik, açıqdan tənqid etmə.*
ФРОНТ *м. 1. (müxtəlif mənalarda) cəbhə*; 2. *(hərbi) sıra, səf*; 3. *meteor. müxtəlif hava kütlələri arasındakı hüdudun səthi*; 4. *xüs. üz tərəf, ön tərəf*; 5. *на два фронта* iki cəbhəyə; *широким фронтом* hərcəhətli, hərtərəfli; *переменить фронт* istiqaməti dəyişdirmək; *вытянуться во фронт* fərağat durmaq.
ФРОНТАЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* ön tərəfə yönəldilmə.
ФРОНТАЛЬНЫЙ *прил. 1. (hərbi) cəbhə -i[-1]; ön tərəfə yönəldilmiş; фронтальная атака* cəbhə hücumu, düşmənin ön sıralarına (cəbhəsinə) hücum; 2. *üzü бахана* tərəf çevrilmiş; 3. *симметрич yerləşdirilmiş*; 4. *мәс. ümumi (sorğu, sual-cavab).*
ФРОНТИСПИС *м. фронтиспис (1. arxit. bina-nın baş fasadı, üz tərəfi*; 2. *мәтб. kitabın birinci səhifəsinin önündə və ya kitabın fəsl-i başlanan səhifənin üstündə verilən şəkil).*
ФРОНТИТ *м. tib. frontit (alın cibinin iltihabı).*
ФРОНТОВИК *м. cəbhəçi (cəbhədə vuruşan və ya vuruşmuş adam).*

ФРОНТОВИЧКА *ж. дан. cəbhəçi (cəbhədə olmuş qadın və ya qız).*
ФРОНТОВОЙ *прил. cəbhə -i[-1]; фронтовой товарищ* cəbhə yoldaşı.
ФРОНТОВЩИК *м. xüs. frontonçu, fronton ustası (бах фронтон).*
ФРОНТОН *м. arxit. fronton (1. bina fasadının iki maili damla məhdudlaşmış üçbucaq və ya pərgar şəklində yuxarı hissəsi*; 2. *qapıların, pəncərələrin üstündə bu cür bəzək).*
ФРОНТОННЫЙ *прил. arxit. fronton -i[-1]; фронтонные украшения* fronton bəzəkləri.
ФРУ *ж. нескл. бах фрау.*
ФРУКТ *м. 1. обычно мн. фрукты* meyvə; 2. *мәс. дан. adam, tip, hərif.*
ФРУКТОВАР *м. xüs. meyvəbişirən (konserv və şirniyyat istehsalatında).*
ФРУКТОВЩИК *м. 1. meyvəçi, meyvə alverçisi*; 2. *meyvə mağazası satıcısı.*
ФРУКТОВЫЙ *прил. meyvə -i[-1]; фруктовое дерево* meyvə ağacı.
ФРУКТОЗА *ж. мн. нет* kim. fruktoza (meyvə şəkəri).
ФРУНТ *м. köhn. бах фронт* l-ci mənada.
ФРЯ *м. и ж. дан. isteh. böyük adam.*
ФРЯЖСКИЙ *прил. köhn. əcnəbi, xarici, yadelli.*
ФТИЗИАТР *м. tib. vərəm mütləxəssisi, vərəm həkimi.*
ФТИЗИАТРИЧЕСКИЙ *прил. tib. füziatriya -i[-1].*
ФТИЗИАТРИЯ *ж. мн. нет* tib. füziatriya (tibb elminin vərəm bəhsi).
ФТИРИАЗ *м. мн. нет* tib. dəri xəstəliyi, bitilik.
ФТОР *м. kim. flor, rəngsiz qaz.*
ФТОРИСТЫЙ *прил. kim. florlu (бах фтор).*
ФУ *межд., tfu! uf! ah! (nifrət, ikrah, təəssüf, narazılıq ifadə edən nida).*
ФУТА *ж. мн. mus. fuqa (bir musiqi mövzusunun ardıcıl surətdə müxtəlif səslərlə təkrarından ibarət musiqi forması).*
ФУТА II *ж. оууқ, çuxur, nov.*
ФУГАНOK *м. (мн. фуганки) xüs. uzun rəndə.*
ФУГАНЩИК *м. xüs. rəndə ustası.*
ФУГАС *м. (hərbi) fuqas (partlayıcı mina).*
ФУГАСКА *ж. дан. 1. бах фукас*; 2. *fuqas təyyarə bombası*; 3. *fuqas mərmisi.*

ФУГАСНЫЙ *прил. (hərbi) fuqas -i[-1], partlayıcı; фугасная бомба* fuqas bombası, partlayıcı bomba.
ФУГАТО *ср. mus. fuqato (fuqa üslubunda işlənmiş musiqi mövzusu).*
ФУГЕТТА *ж. mus. fuqetta (kiçik fuqa).*
ФУГИРОВАННЫЙ *прич. mus. fuqalaşdırılmış, fuqa şəklinə salınmış.*
ФУГИРОВАТЬ *несов. mus. fuqalaşdırmaq (1. əsas mövzunu bütün səslər üzrə keçirmək*; 2. *fuqa xarakteri vermək, fuqa şəklinə salmaq).*
ФУГОВАЛЬНЫЙ *прил. xüs. rəndələmə -i[-1]; фуговальный станок* rəndələmə dəzgahı.
ФУГОВАНИЕ *ср. мн. нет* xüs. 1. *rəndələmə, rəndələnmə*; 2. *yonulmuş taxtaları bir-birinə keçirmə (calama).*
ФУГОВАННЫЙ *прич. xüs. 1. rəndələnmiş*; 2. *bir-birinə keçirilmiş (calanmış).*
ФУГОВАТЬ *несов. xüs. 1. rəndələmək*; 2. *yonulmuş taxtaları bir-birinə keçirmək (calamaq).*
ФУГОВАТЬСЯ *несов. xüs. 1. rəndələnmək*; 2. *bir-birinə keçirilmək (calanmaq).*
ФУГОВКА *ж. xüs. 1. бах фугование*; 2. *rəndə.*
ФУГОВОЧНЫЙ *xüs. бах фуговальный.*
ФУГОВЩИК *м. xüs. rəndələmə ustası.*
ФУГОВЫЙ *прил. mus. fuqa -i[-1]; фуговый стиль* fuqa üslubu.
ФУЖЕР *м. qədəh (şərab üçün).*
ФУЖЕРНЫЙ *прил. qədəh -i[-1].*
ФУЗЕЯ *ж. тар. çaxmaqdaşlı tufəng.*
ФУЗИЛЕР *м. тар. fuzilyor (XVII-XVIII əsrlərdə: çaxmaqdaşlı tufənglə silahlanmış piyada əsgər).*
ФУК *м. fuk (1. dama oyununda: fuk götürmə*; 2. *bu oyunda götürülən daş).*
ФУКА *ж. бах фук* 2-ci mənada.
ФУКАТЬ *несов. бах фукнуть.*
ФУКНУТЫЙ *прич. 1. üfürülmüş, üfürülüb keçirilmiş (söndürülmüş)*; 2. *fuk götürülmüş (dama oyununda).*
ФУКНУТЬ *сов. дан. 1. üfürmək, üfürüb keçirmək (söndürmək)*; 2. *fuk götürmək (dama oyununda)*; 3. *qovlamaq, bayıra atmaq.*
ФУКС *м. fuks (biylər oyununda: təsadüfi olaraq vurulan şar)*; 6. *пройти (выйти) фуксом* təsadüfi olaraq keçmək (çıxmaq).

ФУКСИН *м. мн. нет* xüs. fuksin (qırmızı anilin boyası).
ФУКСИЯ *ж. bot. fuksiya, küpəçiçəyi.*
ФУКСОМ *нареч. дан. gözənlənmədən, birdən, heç bir əsas olmadan, ixtiyarı olmadan, qanunsuz olaraq.*
ФУКУС *м. bot. fukus (qırmızımtıl dəniz yosunu).*
ФУЛЕ *ср. нескл. fule (yun parça növü).*
ФУЛЬГУРИТ *м. минер. fulqurit (ildırım vurması nəticəsində ərimiş qum dənələrindən əmələ gələn borucuq).*
ФУЛЬМИНАТ *м. kim. fulminat (son dərəcə partlayıcı və zəhərli maddə).*
ФУЛЯР *м. мн. нет* fulyar (nazik, yumşaq ipək parça).
ФУЛЯРОВЫЙ *прил. fulyar; фуляровый платок* fulyar yaylıq.
ФУМИГАЦИЯ *ж. k. t. fumiqasiya (bitkiləri və s. zəhərli buğ və ya qaz vasitəsilə dezinfeksiya etmə).*
ФУНДАМЕНТ *м. özü, binövə, bina, təməl, əsas.*
ФУНДАМЕНТАЛЬНО *нареч. əsaslı surətdə, möhkəm surətdə.*
ФУНДАМЕНТАЛЬНОСТЬ *ж. мн. нет* 1. *bö-yüklük, möhkəmlik*; 2. *мәс. əsaslılıq.*
ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЙ *прил. 1. böyük, möhkəm; фундаментальное здание* böyük bina; 2. *riyaz. fundamental*; 3. *мәс. əsaslı, sanballı; фундаментальный труд* sanballı əsər; 3. *əsaslı, əsas, baş; фундаментальная библиотека* əsaslı kitabxana.
ФУНДАМЕНТНЫЙ *прил. özü (binövə) -i[-1].*
ФУНДИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* əsaslandırma, sabitləşdirmə; əsaslandırma, sabitləşdirilmə.
ФУНДИРОВАННЫЙ *прич. 1. əsaslandırılmış; sabitləşdirilmiş*; 2. *iq. sabit, möhkəm.*
ФУНДИРОВАТЬ *несов. əsaslandırmaq, sabitləşdirmək, möhkəmləndirmək.*
ФУНДИРОВАТЬСЯ *несов. 1. əsaslanmaq, kök salmaq, sabitləşmək*; 2. *əsaslandırılmaq, sabitləşdirilmək, möhkəmləndirilmək.*
ФУНДУК *м. мн. нет* 1. *findıq*; 2. *findıq ağacı.*
ФУНИКУЛЕР *м. funikulyor (kanatla işləyən dar dəmir yolu).*

ФУНКЦИОНАЛИЗМ *м. мн. нет* funksionalizm (1910–1920-ci illərdə Almaniyada və Hollandiyada memarlıq cərəyanı; rəsionalizmin bir növü).

ФУНКЦИОНАЛИСТ *м* funksionalist (funktionalizm tərəfdarı).

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ *прил.* funksional; **функциональная зависимость** funksional asılılıq; **функциональное заболевание** funksional xəstəlik.

ФУНКЦИОНЕР *м* aktivist, fəal (bəzi ölkələrdə ictimai təşkilatların fəal işçilərinə verilən ad).

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* işlənmə, fəaliyyət.

ФУНКЦИОНИРОВАТЬ *несов.* işlə(n)mək.

ФУНКЦИЯ *ж* 1. funksiya (başqa bir hadisədən asılı olan və o, dəyişdikcə dəyişən hadisə); 2. riyaz. funksiya (digər kəmiyyətin dəyişməsinə asılı olaraq dəyişən kəmiyyət); 3. biol., fiziol. funksiya (orqanın, orqanizmin gördüyü iş); 4. məc. vəzifə; **служебные функции** xidməti vəzifələr; 5. rol, əhəmiyyət, iş.

ФУНТ *м* girvənkə; **не фунт изюму** bax izyum.

ФУНТ II *м*: **фунт стерлингов** funt-sterling (İngiltərədə əsas pul vahidi).

ФУНТИК *м* 1. bax **фунт I**; 2. *дан.* kağız qovluq (lülə).

ФУНТОВИК *м* köhn. girvənkəlik çəki daşı.

ФУНТОВИЧОК *м* köhn. **фунтовик** söz. kiç.

ФУНТОВОЙ *прил.* girvənkəlik; **фунтовая гиря** girvənkəlik daş.

ФУРА *ж* köhn. araba, furqon.

ФУРАЖ *м. мн. нет* yem (mal-qara üçün).

ФУРАЖЕЧКА *ж* *дан.* **фуражка** söz. kiç.

ФУРАЖЕЧНИК *м* furajkaçı, furajkatikən (usta).

ФУРАЖЕЧНЫЙ *прил.* 1. furajka -i[-i]; **фуражечный цех** furajka sexi; 2. furajkalıq; **фуражечный материал** furajkalıq parça.

ФУРАЖИР *м* (hərbi) furajir (atlar üçün yem tədarük edən və yem işlərinə baxan (hərbi) xidmətçi).

ФУРАЖИРНЫЙ *прил.* (hərbi) furajir -i[-i].

ФУРАЖИРОВАНИЕ *ср* yem tədarük etmə (edilmə).

ФУРАЖИРОВАТЬ *несов.* (hərbi) yem tədarük etmək.

ФУРАЖИРОВКА *ж. мн. нет* (hərbi) yem tədarük etmə.

ФУРАЖИРСКИЙ *бax* **фуражирный**.

ФУРАЖКА *ж* furajka (kişi baş geyimi).

ФУРАЖНЫЙ *прил.* 1. yem -i[-i]; **фуражный фонд** yem fondu; 2. *в знач. суц.* **фуражная** *ж* yem anbarı; **фуражная корова** *к. т.* əlavə yem alan sağmal inək.

ФУРГОН *м* furqon.

ФУРГОННЫЙ *прил.* furqon -i[-i]; **фургонное колесо** furqon təkəri.

ФУРГОНЩИК *м* furqonçu.

ФУРИЯ *ж* 1. bədqlıq, ətiaci, davakar, deyingən (qadın); 2. zool. furiya (Avstraliyada yaşayan çox zəhərli ilan).

ФУРМА *ж* *tex.* furma (domna peçlərinə sıxılmış hava buraxmaq üçün boru).

ФУРМАН *м* köhn. furqonçu.

ФУРМАНКА *ж* kiçik furqon.

ФУРМАНЩИК *м* 1. furqonçu; 2. ittutan (xüsusi arabalarda gəzib sahibsiz itləri tutan adam).

ФУРМЕННЫЙ *прил.* *tex.* furma -i[-i].

ФУРМОВЩИК *м* xüs. furmaya baxan fəhlə.

ФУРНИТУРА *ж. мн. нет* xüs. furnitur (hər hansı bir istehsalatda, sənətkarlıqda lazım olan yardımçı materiallar); **часовая фурнитура** saat furnituru (saat üçün lazım olan əqrəblər, şüşələr, çarxlar və s.).

ФУРНИТУРНЫЙ *прил.* furnitur -i[-i]; **фурнитурный магазин** furnitur mağazası.

ФУРОР *м. мн. нет* gurultu, böyük müvəffəqiyyət; **произвести фурор** gurultu qoparmaq, çox böyük uğur qazanmaq, təəssurat yaratmaq.

ФУРУНКУЛ *м* tib. çiban.

ФУРУНКУЛЁЗ *м. мн. нет* tib. furunkulyoz (çoxlu çiban çıxartma).

ФУРУНКУЛЁЗНЫЙ *прил.* tib. furunkulyoz -i[-i].

ФУРФУРОЛ *м. мн. нет* *к. т.* furfural (zərərli həşəratı qırmaq üçün maye).

ФУРЧАТЬ *несов.* *дан.* quruldamaq.

ФУРШТАТ *м* köhn. furştat (hərbi araba).

ФУРШТАТСКИЙ *прил.* köhn. furştat -i[-i].

ФУРЩИК *м* 1. furqonçu; 2. duzdaşıyan arabacı (duz mədənlərində).

ФУРЬЕРИЗМ *м. мн. нет* *tar.* furiyerizm (utopik sosializm nəzəriyyələrindən birinin bənisi olan fransız utopisti Şarl Furiyerin soyadından).

ФУРЬЕРИСТ *м* *tar.* furiyerist (furiyerizm tərəfdarı).

ФУТ *м* fut (30,479 sm-ə bərabər rus və ingilis qədim (aski) uzunluq ölçüsü).

ФУТБОЛ *м* idm. futbol.

ФУТБОЛИСТ *м* idm. futbolçu.

ФУТБОЛКА *ж* idm. futbolka (nazik idman köynəyi).

ФУТБОЛЬНЫЙ *прил.* idm. futbol -u[-ü]; **футбольный мяч** futbol topu.

ФУТЕР *м* *tex.* bax **футеровка**.

ФУТЕРОВАННЫЙ *прич. tex.* futerlənmiş (bax **футеровка**).

ФУТЕРОВАТЬ *несов.* *tex.* futerləmək (bax **футеровка**).

ФУТЕРОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* futerlənmək (bax **футеровка**).

ФУТЕРОВКА *ж. мн. нет* *tex.* futerləmə, futerlənmə (metallurji peçlərin, buxar qazanlarının, dəmir bacaların və s. içərisini odadavamlı materialla örtmə).

ФУТЕРОВОЧНЫЙ *прил.* *tex.* futerləmə -i[-i].

ФУТЕРОВЩИК *м* xüs. futer ustası (bax **футеровка**).

ФУТЛЯР *м* futlyar (qab, qutu, çexol); **человек в футляре** qılafli adam, öz qınından kənara çıxmayan adam.

ФУТЛЯРНЫЙ *прил.* futlyar -i[-i].

ФУТЛЯРЧИК *м* futlyar söz. kiç.

ФУТЛЯРЩИК *м* futlyarçı, futlyar ustası.

ФУТОВЫЙ *прил.* futluq, bir futluq.

ФУТОР *м* 1. açar dəliyinin qapağı; 2. çəkmə quncunun astarı.

ФУТУРИЗМ *м. мн. нет* futurizm (20-ci əsrin əvvəllərində incəsənət və ədəbiyyatda: realizmi inkar edən və köhnə incəsənət əsnə və üsullarını dağıtmalı olan yeni bir üslub yaratmağa çalışan formalist cərəyan).

ФУТУРИСТ *м* futurist (futurizm tərəfdarı).

ФУТУРИСТИЧЕСКИЙ *прил.* futurizm (futurist) -i[-i]; futurizm üslubunda olan.

ФУТУРИСТСКИЙ *прил.* futurizm (futurist) -i[-i].

ФУТШТОК *м* *дәніз.* futstok (suyun dərinliyini ölçmək üçün bölgüləri olan uzun ağac).

ФУТШТОЧНИК *м* xüs. futstokçu (suyun dərinliyini futstokla ölçən işçi).

ФУФАЕЧКА *ж* *дан.* **фуфайка** söz. kiç.

ФУФАЕЧНЫЙ *прил.* 1. fufayka -i[-i]; 2. fufaykalıq.

ФУФАЙКА *ж* fufayka (toxunma isti köynək).

ФУФУ: **на фуфу** *дан.* 1) başdansovma, birtəhər, atüstü; 2) hiyləbazlıqla, kələkbazlıqla, başını tovlayaraq, aldadaaraq, biclik işlədərək.

ФУФЫРА, **ФУФЫРА** *м* *и ж* *дан.* şiltaqçı.

ФУФЫРИТЬСЯ *несов.* *дан.* 1. cinlənmək, hirsələnmək; 2. şiltaq(lıq) etmək.

ФУФЫРНЫЙ *прил.* *дан.* 1. cinli, acıqlı, hirsli; 2. şiltaq.

ФУХТЕЛЬ *м* köhn. 1. kəsər silahın yastı tərəfi, yanı; 2. qılıncla yastısına vurma.

ФУЭТЭ *ср* *нескл.* incəsən. fueete (qadın klassik rəqsinə ayaq barmaqları üzərində edilən hərəkətlərdən biri).

ФЫРА *ж* *дан.* pərəburun.

ФЫРКАНЬЕ *ср. мн. нет* 1. finxırma; finxırtı; 2. *мәс. дан.* donquldanma.

ФЫРКАТЬ *несов.* 1. finxırmaq; 2. *мәс. дан.* çıxmırmaq, donquldanmaq.

ФЫРКНУТЬ *однокр.* bax **фыркать**.

ФЫРКУН *м* *дан.* 1. tez-tez finxıran; 2. *мәс.* çox donquldanan adam.

ФЫРКУНЬЯ *ж* *дан.* bax **фыркун**.

ФЫРНУТЬ *сов. дан.* qoxulamaq, döşünə çəkmək.

ФЫРЧАТЬ *несов. дан.* bax **фыркать**.

ФЬЕРД *м* fyerd (suyu dayaz, sahili dik qayalıq olan körfəz).

ФЬОРД *бax* **фиорд**.

ФЬОТЬ *бax* **фюить**.

ФЭД *м* fed (köhnə fotoaparət markası).

ФЮЗЕЛЯЖ *м* av. füzelyaj (təyyarənin gövdəsi).

ФЮЗЕЛЯЖНЫЙ *прил.* av. füzelyaj -i[-i].

ФЮИТЬ, **ФЬОТЬ** *межд. дан.* yoxa çıxdı, it-bat oldu, izi-tozu qalmadı.

Xx

XА I *ср нескл.* "х" hərfinin adı.

XА II *межд.* yox bir...

ХАБАНЕРА *ж* xabanera (*rəqs adı*).

ХАБАЛЫНЬИ *прил. дан. vulq.* kobud, həyasız, sirtıq.

ХАБАР М, ХАБАРА *ж дан. köhn.* rüşvət.

ХАВБЕК *м idm.* xavbek (*futbol və xokkey oyunlarında yarımüdafiəçi*).

ХАВРОНЬЯ *ж дан. zar.* donuz.

ХАВТАЙМ *м idm.* oyunun yarısı (*futbolda, xokkeydə*).

ХАДЖ *м мн. нет (dini)* həcc.

ХАДЖИ *м нескл.* hacı.

ХАЖИВАТЬ *многокр.* bax *ходить*.

ХАЗ *м xüs.* 1. parçanın baş tərəfi, parçada ar-ğacla örtüşüclərini birləşib başladığı yer; 2. atın sağrı tərəfindən hazırlanan gön.

ХАЗАРЫ *мн.* bax *хозары*.

ХАЗАРСКИЙ *прил.* bax *хозарский*.

ХАЙЛЫТЬ *несов. vulq.* bağırmaq, çığırmaq, boğazını yırtmaq.

ХАЙЛЮ *ср (мн. хайла) дан.* boğaz, udlaq.

ХАКАС *м (мн. хакасы) хакас (xalq).*

ХАКАСКА *ж* хакас qadın (*qız*).

ХАКАССКИЙ *прил.* хакас -i[-i]; *хакаский язык* хакас dili.

ХАКИ *хәки (1. neuзм. прил. tutqun torpaq və ya yaşılmtl rəngli; 2. нескл. ср bu rəngdə parça).*

ХАЛА *ж hala (uzunsov burma çörək).*

ХАЛАТ *м хәләт.*

ХАЛАТИК *м дан. халат söz. kiç.*

ХАЛАТНИК *м köhn.* köhnə paltar alverçisi.

ХАЛАТНО *нареч.* səhlənkər(lıqla), başıso-yuq(luqla).

ХАЛАТНОСТЬ *ж мн. нет* səhlənkərlik, başısoyuqluq.

ХАЛАТНЫЙ I *прил.* səhlənkər, başısoyuq; *халатное отношение к делу işə səhlənkər (başısoyuq) yanaşma.*

ХАЛАТНЫЙ II *прил.* 1. хәләт -u[-ü]; *халатный покрыв* хәләт ülgüsü; 2. хәләтlik; *халатная ткань* хәләтlik parça.

ХАЛВА *ж мн. нет* halva.

ХАЛВИЧНИК *м* halvaçı.

ХАЛВИЧНИЦА *ж* halvaçı qadın (*qız*).

ХАЛВИЧНЫЙ *прил.* halva -i[-i].

ХАЛВОВЫЙ *прил.* halva -i[-i].

ХАЛДЕЙ *м 1. тар. гилдани (qədimdə Babilistan ovalığında yaşamış gildani xalqına mənsub adam); 2. qəd. şəbehçixardan; 3. köhn. təlxək, oyunbaz.*

ХАЛДЕЙСКИЙ *прил. тар. гилдани -i[-i]; халдейский жрец* гилдани kahini.

ХАЛДСКИЙ *прил.* xald -i[-i]; *халдский язык* xald dili.

ХАЛДЫ *мн. (ед. халд м) тар. халдлар (Van gölü həvalisində yaşamış və eramızdan əvvəl XIV-VII əsrlərdə Urartu dövlətində hakimiyyət sürmüş tayfa).*

ХАЛИФ *м тар. хәлифə; 0 халиф на час* bir saatlıq xəlifə.

ХАЛИФАТ *м тар. хәлифət.*

ХАЛИФАТСКИЙ *прил. тар. хәлифət -i[-i].*

ХАЛИФСКИЙ *прил. тар. хәлифə -i[-i].*

ХАЛТУРА *ж дан. xaltura (1. başdansıvma iş, pis və bacarıqsız görülmüş iş; 2. əlavə asan qazanc və s.).*

ХАЛТУРИТЬ *несов. дан.* xaltura ilə məşğul olmaq, xaltura etmək.

ХАЛТУРНЫЙ *прил. дан.* xaltura, başdansıvma.

ХАЛТУРЩИК *м дан.* xalturaçı.

ХАЛТУРЩИНА *ж мн. нет дан.* xalturaçılıq.

ХАЛТУРЩИЦА *ж дан.* xalturaçı qadın (*qız*).

ХАЛУПА *ж дан. daxma, koma (Ukraynada və Belarusda).*

ХАЛЦЕДОН *м miner. xalsedon (kvars növdən yarımqiymətli daş).*

ХАЛЦЕДОНОВЫЙ *прил. miner. xalsedon -i[-i].*

ХАМ *м 1. дан. qanmaz, qanacaqsız, ədəbsiz, tərbiyəsiz, alçaq (söyüş); 2. köhn. gəda, nö-kər.*

ХАМЕЛЕОН *м 1. zool. buqələmun; 2. məc. buqələmun (şəraitə görə öz rəyini, fikrini, əqidəsini tez-tez dəyişən prinsipsiz adam); 3. kim. xamelyon (müxtəlif məhlullarda rəngini tamamilə dəyişən kalium-hiperman-qanat); 4. astr. Buqələmun bürcü.*

ХАМЕЛЕОНСТВОВАТЬ *несов. дан.* buqələmunluq etmək, ikiüzlülük etmək, fikrini, rəyini tez-tez dəyişmək, dondan-dona girmək.

ХАМЕТЬ *несов. дан. özünü heyvan kimi aparmaq, qəbaliq etməyə başlamaq, həyasız olub getmək.*

ХАМИТСКИЙ *прил. ham -i[-i].*

ХАМИТЫ *мн. (ед. хамит м) hamlar (Şimali Afrikada yaşayan və bir-birinə yaxın dillərdə danışan xalqlar qrupu).*

ХАМИТЬ *несов. дан. qanmazlıq etmək, ədəbsizlik etmək, tərbiyəsizlik etmək, özünü həyasızcasına aparmaq.*

ХАМКА *ж дан. qanmaz, ədəbsiz qadın (qız).*

ХАМОВ: 0 *хамово отродье (племя)* qanmazlar; heyvanlar; gəda-güdələr.

ХАМОВАТЫЙ *прил. дан. insaniyyəti olmayan, kobud, qanmaz.*

ХАМОВНИК *м köhn. toxucu (süfrə, kətan toxuyan).*

ХАМСА *ж мн. нет zool. xamsa (siyanəyə-oxşar dəniz balığı).*

ХАМСКИЙ *прил. дан. kobudcasına, qanmazcasına, ədəbsizcəsinə, heyvancasına (deyilmiş); kobud, ədəbsiz (sözlə).*

ХАМСОВЫЙ *прил. xamsa -i[-i].*

ХАМСТВО *ср мн. нет* kobudluq, qanmazlıq, ədəbsizlik, heyvanlıq.

ХАМБЕ *ср мн. нет собир. дан.* qanmazlar, heyvanlar.

ХАН *м хан.*

ХАНДБӨЛ *м мн. нет köhn. idm. həndbol (əl ilə oynanılan top oyunu), əltopu.*

ХАНДРА *ж мн. нет* malxülya, xiffət, dağıxtma, ürəyi sıxılma, qüssə.

ХАНДРИТЬ *несов. malxülya etmək, ürəyi sıxılmaq, dağıxtmaq, xiffət etmək, qüssələnmək.*

ХАНЖА I *м и ж дан. riyakar, ikiüzlü.*

ХАНЖА II *ж мн. нет дан. köhn. 1. buğdadan çəkilmiş Çin ağacı; 2. spirtli içki surroqatı.*

ХАНЖЕСКИЙ, ХАНЖЕСКОЙ *прил. riyakarcasına; riyakar, ikiüzlü; ханжеское поведение* riyakarcasına hərəkət.

ХАНЖЕСТВО *ср мн. нет* riyakarlıq, ikiüzlülük.

ХАНЖИТЬ *несов. дан. riyakarlıq etmək, ikiüzlülük etmək.*

ХАНСКИЙ *прил. хан -i[-i].*

ХАНСТВО *ср ханlıq.*

ХАНТЫ *м и ж нескл. ханти (ugro-fin dilləri qrupuna daxil xalq).*

ХАНТЫЙСКИЙ *прил. ханти -i[-i].*

ХАНША *ж* xan arvadı.

ХАНШИН *м köhn. xanşin (Çin ağacı).*

ХАОС, ХАОС *м хаос (1. qədim yunan əsə-tirində: dünyanın və ondakı həyatın əmələ gəlməsindən daha əvvəl mövcud olmuş qar-ma-qarışıq, qeyri-mütəşəkkil ələm, mate-riya; 2. qarma-qarışıqlıq, hərcmərçlik).*

ХАОТИЧЕСКИЙ *прил. хаотик, qarma-qarışıq, qaydasız, nizamsız.*

ХАОТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* qarma-qarışıqlıq, qaydasızlıq, nizamsızlıq, hərc-mərçlik.

ХАОТИЧНЫЙ *бax хаотический.*

ХАП *межд. в знач. сказ. дан. qardı, çırpışdırdı; yarıpdı.*

ХАПАННЫЙ *прич. дан. qapılmış, qamarlanmış.*

ХАПАНЦЫ *ед. нет дан. köhn. rüşvət.*

ХАПАТЬ *несов. дан. 1. qarmaq, qamarlamaq; 2. çırpışdırmaq, mənimləmək.*

ХАПАТЬСЯ *несов. дан. 1. qarmaq, qamarlamaq; 2. qapılmaq, qamarlanmaq; 3. çırpışdırılmaq, mənimlənilmək.*

ХАПНУТЫЙ *бax хапанный.*

ХАПНУТЬ *однокр. дан. bax хапать.*

ХАПУТА *м и ж дан. 1. qarağan; 2. rüşvətxor, oğru.*

ХАПУН *м дан. bax хапуга.*

ХАРАКИРИ *ср нескл. хакірі (yapon samu-rayları arasında: qarnını xəncərlə yurtaraq özünü öldürmə adəti).*

ХАРАКТЕР *м характер (1. xasiyyət, təbiət; 2. iradə, inad; 3. xassə, xüsusiyyət, keyfiyyət, mahiyyət); 0 в характере чьём ...xasiyyətidir; выдержать характер* bax *выдержать*.

ХАРАКТЕРЕЦ *м* pis xasiyyət, tərs xasiyyət, şıltaq xasiyyət.

ХАРАКТЕРИЗОВАННЫЙ *прич. 1. xarakteristikası verilmiş, səciyyəvi təsvirlənmiş; 2. təsvir edilmiş; göstərilmiş.*

ХАРАКТЕРИЗОВАТЬ *сов. и несов. 1. xarakteristika vermək, xarakterizə etmək, səciyyəvələndirmək; 2. səciyyəvi xüsusiyyətini göstərmək, təsvir etmək.*

ХАРАКТЕРИЗОВАТЬСЯ *несов. 1. səciyyəvələnmək, xarakter(ik) xüsusiyyətləri ilə fərqlənmək; 2. xarakteristikası verilmək, səciyyəvələndirilmək, göstərilmək.*

ХАРАКТЕРИСТИКА ж *характеристika* (1. *bir şəxsin və ya bir şeyin səciyyəvi xüsusiyyətlərinin təsviri*; 2. *bu cür təsvirdən ibarət olan rəsmi kağız, xəsiyyətnamə*; 3. *riyaz. loqarifmin tam hissəsi*).

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЙ *прил.* *характе-рик, səciyyəvi xüsusiyyətləri göstərən, ifadə edən.*

ХАРАКТЕРИСТИЧНОСТЬ ж *мн. нет* *характерикlik, məhz bir şəxsə, bir şeyə, bir xalqa, bir dövrə, bir hadisəyə xas olma.*

ХАРАКТЕРИСТИЧНЫЙ *бах* *характеристический.*

ХАРАКТЕРНОСТЬ ж *мн. нет* *характерикlik; məhz bir şəxsə, bir şeyə, bir xalqa, bir dövrə, bir hadisəyə xas olma.*

ХАРАКТЕРНЫЙ *прил.* *tərs, inad, iradəli, karakterli.*

ХАРАКТЕРНЫЙ *прил.* *характер(ик), səciyyəvi.*

ХАРАТЕЙНЫЙ *прил. filol. tar. харатья* *сөз. сif.*

ХАРАТЯ ж *filol. tar. бах хартия* 1-ci və 2-ci mənalarda.

ХАРИБДА: БЫТЬ (находиться) между Сциллой и Харибдой *iki od arasında qalmaq.*

ХАРИУС *м* *zool. xarius (balıq).*

ХАРКАНЬЕ *ср* *dan. hayxırma, bəlgəm götürmə.*

ХАРКАТЬ *несов. dan. hayxırmaq, bəlgəm tüpürmək, boğazını arıtmaq.*

ХАРКНУТЬ *однокр. dan. бах харкать.*

ХАРКОТА ж *мн. нет* *dan. sinəsini boşaltmaq ehtiyacı, bəlgəm tüpürmə.*

ХАРКОТИНА ж *dan. tüpürcək, bəlgəm.*

ХАРКЪН *м* *dan. tez-tez tüpürən adam.*

ХАРГТЯ ж *tar. xartiya* (1. *filol. papirus və ya perqamentdə qədim əlyazısı*; 2. *bu yazının yazıldığı material*; 3. *ictimai-siyasi cəhətdən əhəmiyyəti olan bəzi sənədlərin adı*).

ХАРЧ ж *бах харчи.*

ХАРЧЕВЕННЫЙ *прил. köhn. aşxana* -[i]-[1].

ХАРЧЕВНИК *м* *dan. köhn. aşxanaçı, kababçı.*

ХАРЧЕВНЯ ж *мн. нет* *aşxana, yeməkxana, aşpazxana, kababçı dükanı.*

ХАРЧЕВОЙ *прил. köhn. yemək* -[i]-[1].

ХАРЧИ *мн. (ед. харч м) məh. yemək, azuqə; на своих харчах yeməyi öz hesabına, yeməyi özündən.*

ХАРЧИТЬСЯ *несов. məh. 1. yemək, qarmın doyurmaq; 2. yeməyə (azuqəyə) pul xərc-ləmək.*

ХАРЧО *ср* *нескл. асп. харчо (bozbaşaoxşar xörək).*

ХАРЯ ж 1. *vulq. üz, sifət; bədheybət, kifir (adam); 2. qəd. maska, üzlük.*

ХАСИД *м* (*dini*) *hasid (hasidizm tərəfdarı).*

ХАСИДИЗМ *м* *мн. нет* (*dini*) *hasidizm (XVIII əsrdə yəhudilər arasında yayılmış dini-mistik cərəyan).*

ХАТА ж *koma, daxma; 0 моя хата с краю* *mənə dəxli yoxdur, mənəm işim deyil.*

ХАТА-ЛАБОРАТОРИЯ ж *köhn. koma-la-boratoriya (kolxoz aqronom laboratoriyası).*

ХАТКА ж *хата* *сөз. kiç. daxmacıq, komacıq.*

ХАХА ж *vulq. aşna, məsuqə.*

ХА-ХА, ХА-ХА-ХА (*səs təqlidi*) *qah-qah, qah-qah-qah; ha-ha; ha-ha-ha (gülüş).*

ХАХАЛЬ *м* *vulq. lotu, oynaş.*

ХАЯННЫЙ *прич. dan. pislənmiş, ləkələnmiş, söyülmüş, danlanmış.*

ХАЯТЕЛЬ *м* *dan. pisləyən, ləkəleyən, söyən, danlayan.*

ХАЯТЬ *несов. dan. pisləmək, ləkələmək, söymək, danlamaq.*

ХВАЛА ж 1. *mədh, tərif, alqış; 2. əhsən! afərin! eşq olsun!*

ХВАЛЕБНЫЙ *прил. mədhedici, tərifləyici; хвалебная песня* *mədhhiyyə, mədhnamə.*

ХВАЛЕБЩИК *м* *dan. məddah, mədh edən.*

ХВАЛЕНА ж *dan. təriflənmiş (uşaq, qız, qadın).*

ХВАЛЕНИЕ *ср* 1. *mədh etmə (edilmə), təriflə(n)mə, 2. mədh, tərif.*

ХВАЛЕНКА ж *бах хвалить.*

ХВАЛЕННЫЙ *прич. mədh edilmiş, təriflənmiş.*

ХВАЛЕННЫЙ *прил. nahaq təriflənmiş, tərifli.*

ХВАЛИВАТЬ *несов. бах хвалить.*

ХВАЛИВАТЬСЯ *несов. dan. özünü tərifləmək, özünü öymək, öyünmək, lovğalanmaq.*

ХВАЛИТЕЛЬ *м* *köhn. mədh edən, tərif edən.*

ХВАЛИТЬ *несов. mədh etmək, tərifləmək.*

ХВАЛИТЬСЯ *бах хващаться.*

ХВАРИВАТЬ *несов. dan. бах хворать.*

ХВАСТАТЬ *дан. бах хващаться.*

ХВАСТАТЬСЯ *несов. өзünü tərifləmək, özünü öymək, öyünmək, lovğalanmaq.*

ХВАСТЛИВОСТЬ ж *мн. нет* *lovğalıq, gopçuluq.*

ХВАСТЛИВЫЙ *прил. өзünü öyən, öyün(g)ən; lovğa, gopçu.*

ХВАСТНУТЬ *однокр. dan. бах хвасть.*

ХВАСТНЯ ж *мн. нет* *dan. lovğa sözlər, lovğalıq, gop.*

ХВАСТОВСТВО *ср* *мн. нет* *lovğalıq, gopçuluq.*

ХВАСТУН *м* *lovğa, gopçu, өзünü öyən.*

ХВАСТУНИШКА *м* *бах хвастун.*

ХВАТ *м* *dan. zirək, igid, qoçaq.*

ХВАТАНИЕ *ср* 1. *tutma, yapışma; 2. qarma, qarmalama.*

ХВАТАТЕЛЬНЫЙ *прил. xüs. tutucu, qapıcı, qarmalayıcı; хватательные органы* *насекомых* *həşəratın qarmalayıcı üzvləri.*

ХВАТАТЬ *I* *несов. 1. tutmaq, yapışmaq; 2. qarmaq, qarmalamaq; götürmək, qapışdırmaq; 3. dan. yaxalamaq, həbs etmək; 0 хватать воздух* *balıq kimi ağzını açıb yutmaq; хватать за душу* *təsir etmək, ürəyindən olmaq; хватать за сердце* *ürəyindən xəber vermək; хватать на лету* *göydə qarmaq; насколько хватает глаз* *göz işlədikcə; этого еще не хватало!* *elə birçə bu çatmırdı.*

ХВАТАТЬ *II* *несов. бах хватить II.*

ХВАТАТЬСЯ *несов. 1. yapışmaq, tutmaq; 2. tutulmaq, qapılmaq, qarmalanmaq, götürmək, qapışdırılmaq; 0 хвататься за ум* *ağlı başına gəlmək, ağillanmaq.*

ХВАТИК *м* *köhn. бах хват.*

ХВАТИТЬ *I* *сов. dan. 1. бах хватать I; 2. tez yemək (icmək), tələsik yemək (icmək), 3. təs. çəkmək, keçirmək, məruz qalmaq; хватить страху* *qorxu çəkmək; 4. безл. vurmaq, xarab etmək; морозом хватило* *pəşəvə ökinləri şaxta vurdu; 5. vurmaq, çırpmaq; 0 хватить через край* *həddini aşmaq, artıq-əskik danışmaq; хватить греха на душу* *günah eləmək.*

ХВАТИТЬ *II* *сов. 1. çatmaq, yetişmək, kifayət etmək; 2. dan. gücü çatmaq, bacarmaq; его не хватит на это дело* *bu işə onun gücü çatmaz.*

ХВАТИТЬСЯ *I* *сов. dan. axtarmağa başlayaraq yoxluğunu üzə çıxarmaq.*

ХВАТИТЬСЯ *II* *сов. бах хвататься.*

ХВАТКА ж 1. *yapışma, tutma; 2. dimdik (alıncı quşlarda).*

ХВАТКИЙ *прил. dan. bərk tutan, bərk yapışan.*

ХВАТКОСТЬ ж *мн. нет* *dan. bərk tutma, bərk yapışma.*

ХВАТНУТЬ *однокр. dan. бах хватить. I.*

ХВАТОК *м* *dan. бах хватка* 1-ci mənadada.

ХВАТСКИЙ *прил. dan. igid kimi, qoçaqcasına; qoçaq* -[i]-[1].

ХВАТЫВАТЬ *несов. dan. бах хватать I.*

ХВАТЬ *в знач. сказ. 1. tutdu, yapışdı, qapdı; 2. vurdu, çəkdi, ilişdirdi; 3. baxıb gördü; 0 хват-похват* *бах хват* 3-cü mənadada.

ХВАЧЕННЫЙ *прич. 1. tutulmuş, qapılmış, qarmalanmış; 2. vurulmuş, ilişdirilmiş.*

ХВОИТЬ *несов. xüs. iynəyərpaq ilə (təmir-lə) üstünü basdırmaq, örtmək.*

ХВОЙКА ж 1. *iynəyərpaqlara ziyan verən qurd; 2. məh. iynəyərpaq.*

ХВОЙНИК *м* *xüs. iynəyərpaq meşəsi.*

ХВОЙНЫЙ *прил. 1. iynəyərpaq* -[i]-[1]; *хвойный перегной* *iynəyərpaq çürüntüsü; 2. iynəyərpaqlı; хвойные деревья* *iynəyərpaqlı ağaclar; 0 хвойные ванны* *şam ekstraktlı vannalar.*

ХВОРАТЬ *несов. dan. naxoşlamaq, xəstələn-mək, azarlamaq.*

ХВОРОБА ж *мн. нет* *məh. бах хворь.*

ХВОРОСТ *м* *мн. нет* 1. *çör-çör, çığı, şax; şax-şux; 2. асп. xvorost, dəftərqazi, öyirdək.*

ХВОРОСТИНА ж *uzun quru şax (budaq).*

ХВОРОСТИНКА ж *бах хворостина.*

ХВОРОСТИННИК *м* *məh. kiçik meşə, kol-luq.*

ХВОРОСТЬ ж *мн. нет* *dan. xəstəlik, naxoş-luq, azar.*

ХВОРОСТЯНОЙ *прил. çubuqdan qayrıl-mış.*

ХВОРЬ *прил. dan. xəstə, naxoş, azarlı, nasaz.*

ХВОРЬ ж *мн. нет* *dan. xəstəlik, naxoşluq, azar.*

ХВОСТ *м* (*müxtəlif mənalarda*) *quyruq; 0 вертеть (вильять) хвостом* *hiylə işlət-mək, biclik etmək; в хвосте плестись* (*тэс.*) *quyruqda sürünmək (hamıdan gə-ridə qalmaq); в хвост и в гриву* *var gücü*

ilə, var qüvvəsi ilə; **поджать хвост** özünü yığışdırmaq, daha ehtiyatlı olmaq; **задрать хвост** heç kəsi saymamaq, qudurmaq; **накрутить хвост кому** quyuğunu düymək, danlamaq, abırını vermək; **показать хвост** qasmaq; **укоротить хвост кому** dilini qısaltmaq; **наступить на хвост кому** quyuğunu basmaq; **быть (висеть) на хвосте кого** haxlamaq; başının üstünü almaq. **ХВОСТАТЫЙ прил.** *dan.* uzunquyruq, yekəquyruq, şələquyruq. **ХВОСТАТЫЙ прил.** quyuqlu. **ХВОСТЕЦ м** 1. *anat.* büzdüm; 2. *məh.* qamçının ucu; 3. *məh.* xırtanaltı, xırtan qalığı. **ХВОСТИЗМ м** *мн.* **нет тар.** (siyasi) quyuqluluq, quyuqda sürünmə (hadisələrin quyuğunda sürünmə, geridə qalanlara uyğunlaşma siyasəti; opportunizmin bir növü). **ХВОСТИК м** **хвост** söz. *kiç.* quyuqcuq. **ХВОСТИСТ м тар.** (siyasi) quyuqda sürünən opportunist. **ХВОСТИСТСКИЙ прил.** (siyasi) quyuqcuqluq -i[-i]. **ХВОСТИСТЫЙ дан.** bax **хвостастый**. **ХВОСТИШКО м дан.** bax **хвостик**. **ХВОСТИЩЕ м дан.** böyük quyuq, yekəquyuq. **ХВОСТОВОЙ прил.** 1. quyuq -i[-i]; **хвостовые перья** quyuq lələkləri; 2. *dal.* axıncısı; **хвостовые вагоны** *dal.* (axıncısı) vaqonlar. **ХВОСТЦОВЫЙ прил.** *büzdüm* -u[-ü]; **хвостцовая кость** *büzdüm* sümüyü. **ХВОЩ м bot.** qatırquyuğu (*bitki*). **ХВОЩЕВЫЙ прил.** *xüs.* qatırquyuğuna oxşar. **ХВОЩОВЫЙ прил.** qatırquyuğu -i[-i]; **хвощовые заросли** qatırquyuğu pöhrəliyi. **ХВОЯ ж мн.** **нет собир.** 1. iynəyarpaq; 2. iynəyarpaqlı ağacın budağı. **ХЕДЕР I м** yəhudi ruhani məktəbi. **ХЕДЕР II м tex. k. t.** xeder (1. *kombayn* biçici aparatı; 2. biçin maşını). **ХЕДИВ м тар.** xediv (Misir Türkiyəyə tabe olduğu dövrdə Misir valisinə verilən ünvan). **ХЕНДС м idm.** xends (1. *futbolda:* oyun qaydalarına zidd olaraq topa əl vurma; 2. *xokkeydə:* qaydanı pozaraq topu əl ilə dayandırma).

ХЕР м "х" hərfinin köhnə adı. **ХЕРЕС м** xeres (*şərab növü*). **ХЕРИТЬ несов. дан.** bax **похерить**. **ХЕРТЕЛЬ м idm.** sıçrayış çərəri (atın sıçraması üçün çubuq və ya budaqlardan qayırılan maneə, çərər). **ХЕРУВИМ м (dini)** baş mələikə. **ХЕРУВИМСКИЙ прил.** mələikə -i[-i]; mələk kimi. **ХЕРУВИМЧИК м 1. (dini)** херувим söz. *kiç.*; 2. totuq, korpus (*uşağ*). **ХЕТТСКИЙ прил.** xett -i[-i]. **ХЕТТЫ мн.** xetlər (eramızdan əvvəl 2-ci və 1-ci minilliklərdə Kiçik Asiyaın mərkəzi və şərq hissələrində, habelə Suriyanın şimalında yaşamış xalq və tayfa qruplarının adı). **ХИАЗМ м** xiazm (1. *dilç.* cümlədə baş üzvlərin yer dəyişməsi; 2. *anat.* göz əsəblərinin kəllə boşluğunda çarpazlaşması). **ХИАТУС м filol.** xiatus (saitlərin qulağa xoş gəlməyən birləşməsi). **ХИБАРА, ХИБАРКА ж дан.** komacıq, daxmacıq. **ХИДЖРА ж** hicri (*təqvim*); hicrət. **ХИЖИНА ж** koma, daxma, dəyə. **ХИЖИНКА ж хижина söz. kiç.; komacıq, daxmacıq, dəyəcik. **ХИЛЕТЬ несов. дан.** zəifləmək, sıxışmaq, sısqalaşmaq, arıqlamaq. **ХИЛОСТЬ ж мн.** **нет** zəiflik, arıqlıq, sısqalıq, cansızlıq. **ХИЛЫЙ прил.** zəif, arıq, sısq, cansız. **ХИЛЯК м тән.** zəif adam, arıq adam, sısqadam. **ХИМЭРА ж 1. mif.** əjdaha; 2. *məc.* xülya, xam xəyal, fantaziya. **ХИМЕРИЧЕСКИЙ прил.** xəyali, həyatakeçməz, fantastik. **ХИМЕРИЧНОСТЬ ж мн.** **нет** xəyalilik, həyatakeçməzlik, fantastiklik. **ХИМЕРИЧНЫЙ бax химерический**. **ХИМИЗАТОР м хüs.** kimyalaşdırma müəssisi (bax **химизация**). **ХИМИЗАЦИЯ ж мн.** **нет** *xüs.* kimyalaşdırma, kimyalaşdırılma (kimya elmi nailiyyətlərinin texnikada, sənayedə, kənd təsərrüfatında geniş tətbiq edilməsi). **ХИМИЗИРОВАННЫЙ прич.** *xüs.* kimyalaşdırılmış (bax **химизация**).**

ХИМИЗИРОВАТЬ несов. хüs. kimyalaşdırmaq (bax **химизация**). **ХИМИЗИРОВАТЬСЯ несов. хüs.** kimyalaşdırılmaq (bax **химизация**). **ХИМИЗМ м мн.** **нет** kimyəvi xassə (bir maddənin, prosesin kimyəvi xassəsi). **ХИМИК м** kimyaçı (1. *kimya müəssisi, alimi*; 2. *kimya sənayesi işçisi*; 3. *dan.* kimya müəllimi; 4. *dan.* kimya fakültəsinin tələbəsi). **ХИМИКАЛИИ ед.** **нет** *xüs.* kimyəvi preparatlar, kimyəvi məmulat. **ХИМИКАТ м хüs.** kimyəvi preparat. **ХИМИОТЕРАПИЯ ж мн.** **нет** *tib.* kimyəvi üsullarla müalicə. **ХИМИЧЕСКИЙ прил.** 1. kimya -i[-i]; **химическая лаборатория** kimya laboratoriyası; 2. kimyəvi; **химический анализ** kimyəvi analiz. **ХИМИЯ ж мн.** **нет** 1. kimya; 2. kimyəvi tərkib; **химия крови** qanın kimyəvi tərkibi. **ХИНА ж мн.** **нет** bax **хинин**. **ХИНДИ м нескл.** hindi dili. **ХИНЬИ м мн.** **нет** kinə. **ХИННЫЙ прил.** kinə -i[-i]; **♦ хинное дерево** kinə ağacı. **ХИНЬ ж мн.** **нет** *məh.* boş söz, cəfəngiyat; **♦ хинью пойти** boşa çıxmaq, hədəf getmək. **ХИРЭТЬ несов. дан.** 1. zəifləmək, sıxışmaq, arıqlamaq, sısqalaşmaq; 2. *məc.* solmaq, sönmək, düşkünləşmək, tənəzzül etmək. **ХИРОМАНТ м köhn.** falçı, əl falçısı. **ХИРОМАНТИЯ ж мн.** **нет** *köhn.* əlfalı, ələ baxış fal açma; falçılıq. **ХИРОМАНТКА ж köhn.** falçı qadın. **ХИРОТОНИЯ ж** xirotoniya (pravoslav kilsəsində: ruhani advermə mərasimi). **ХИРҮРГ м** cərrah. **ХИРУРГИЧЕСКИЙ прил.** cərrahlıq -i[-i]; **хирургические инструменты** cərrahlıq alətləri. **ХИРУРГИЯ ж мн.** **нет** *tib.* cərrahlıq (*elmi*). **ХИТИН м zool.** xitin (*buğumayaqların, məs.* bəcəklərin, xərcənglərin və s. üst qabığını təşkil edən bərk maddə). **ХИТИННЫЙ, ХИТИНОВЫЙ прил.** *zool.* xitin; **хитинный покров** xitin qabığı. **ХИТОН м тар.** xiton (*qədim yunanlarda: uzun köynəyə oxşar geyim*).

ХИТРЕЦ м 1. hiyləkər, kələkbaz, fəndgir, bic, hərif; 2. *zool.* ağacqurdu. **ХИТРЕЦА, ХИТРИНКА ж мн.** **нет:** с хитрецей (с хитринкой) hiylə ilə, bic-bic; **смотреть с хитрецей** bic-bic baxmaq. **ХИТРИТЬ несов. 1.** hiyləgərlik etmək, hiylə işlətmək, kələk gəlmək, fənd gəlmək, biclik işlətmək; 2. *dan.* baş işlətmək, uydurmaq. **ХИТРОСПЛЕТЕНИЕ ср 1.** hiylə, kələk, fırıldaq, biclik; 2. *köhn.* müəmma. **ХИТРОСПЛЕТЕННЫЙ прич.** çox müəkkəb, çox dolaşqı, çox bic, müəmmalı, ustalıqla qurulmuş. **ХИТРОСТНЫЙ бax хитрый 3-cü mənada.** **ХИТРОСТЬ ж 1.** hiyləgərlik, biclik, hiylə, fənd; 2. bacarıq, ustalıq, məharət; **♦ не велика (не большая) хитрость** böyük iş deyil. **ХИТРОУМНИЕ ср мн.** **нет** bax **хитрость**. **ХИТРОУМНЫЙ прил.** 1. çox bic, çox inə, çox hiyləgər, çox fəndgir; 2. çox müəkkəb, məharətlə düzəldilmiş. **ХИТРОУГА м и ж дан.** bəcin biri. **ХИТРЫЙ прил.** 1. hiyləgər, kələkbaz, fəndgir, bic; 2. bacarıqlı, məharətli; 3. *məc.* dolaşqı, müəkkəb, çətin. **ХИХАНЬКИ мн.** хиханьки да хаханьки hır-hır hırlama. **ХИХИКАНЬЕ ср мн.** **нет** *дан.* istehza ilə gülmə, biğəlti gülmə, hırtildama, hırlı. **ХИХИКАТЬ несов. дан. istehza ilə gülmək, biğəlti gülmək, irişmək. **ХИХИКНУТЬ однокр. дан.** bax **хихикать**. **ХИЩЕНИЕ ср** oğurlama, oğurluq. **ХИЩНИК м 1.** yirtici, vəhşi; 2. alıcı (*quş*); 3. *məc.* istismarçı, soyğunçu, qansoran, canavar. **ХИЩНИЧАТЬ не сов. 1.** yirticilik etmək, vəhşilik etmək; 2. *məc.* istismar etmək, soymaq, soyğunçuluq etmək. **ХИЩНИЧЕСКИ нареч.** yirtici kimi, vəhşi-cəsinə. **ХИЩНИЧЕСКИЙ прил.** 1. yirtici, vəhşi; 2. *məc.* vəhşiyanə, vəhşicəsinə, vəhşi kimi; **хищническая вырубка леса** meşənin vəhşicəsinə qırılması; 3. *məc.* təsərrüfat-sız, plansız. **ХИЩНИЧЕСТВО ср мн.** **нет** 1. yirticilik, vəhşilik; 2. *məc.* oğurluq, istismar, soyğun-**

çuluq; 3. *məc.* təsərrüfatın plansız, nizam-sız aparılması.

ХИЩНОСТЬ ж *мн. нет* acgözlük, tamahkarlıq, hərislik.

ХИЩНЫЙ *прил.* 1. yırtıcı, vəhşi; 2. *məc.* tamahkar, acgöz, həris.

ХЛАД м *мн. нет* qəd. bax **холод**.

ХЛАДАГЕНТ м *tex.* soyuducu amil (*soyuducu cihazlarda: soyutma prosesini gücləndirən kimyəvi mahlul*).

ХЛАДЕТЬ *несов. şəir. köhn.* bax **холодеть**.

ХЛАДНОКРОВИЕ *ср мн. нет* soyuqqanlılıq.

ХЛАДНОКРОВНО *нареч.* soyuqqanlı, soyuqqanlılıqla.

ХЛАДНОКРОВНОСТЬ ж *мн. нет* soyuqqanlılıq.

ХЛАДНОКРОВНЫЙ *прил.* soyuqqanlı, ağır, təmkinli.

ХЛАДНОЛОМКОСТЬ ж *tex.* aşağı temperaturan sınıma xassəsi.

ХЛАДНЫЙ *şair. köhn.* bax **холодный**.

ХЛАДОСТОЙКИЙ *прил.* bax **холодостойкий**.

ХЛАДОСТОЙКОСТЬ ж *мн. нет* bax **холодостойкость**.

ХЛАМ м *мн. нет* *сбир.* cır-cındır, əski-üşkü, zir-zibil, dəyərsiz şeylər.

ХЛАМИДА ж 1. *tar.* xlamida (*qədim yunanalarda: plaşaoxşar paltar*); 2. *məc. dan.* cübbə, ləbbadə.

ХЛАМИДОМОНАДА ж *bot.* xlamidomonda (*birhüceyrəli yaşıl yosun*).

ХЛАМНОЙ *прил. dan.* cır-cındır, əski-üşkü, zir-zibil.

ХЛАМЬЕ *ср мн. нет* *сбир. dan.* bax **хлам**.

ХЛЕБ м 1. (*мн. хлебы*) çörək; 2. (*мн. хлеба*) taxıl, dən; 3. *ç* хлеб насущный *yaşayış üçün ən vacib olan; gündəlik ruzi; хлеб-соль! хлеб да соль! хлеб и соль!* nuş olsun! *хлеб-соль* 1) yemək, yemək-icmək; 2) qayğı (keşlik); *водить хлеб-соль с кем* çörək kəsmək, dostluq etmək; *забыть (чью, какую) хлеб-соль* nəməkəbharamlıq etmək, çöreyi dizinin üstündə olmaq; *есть чужой хлеб* başqasının hesabına yaşamaq; *отбивать хлеб у кого* çöreyini oğlindən almaq; *ставить хлебы* xəmir yoğurmaq; *с хлеба на квас перебиваться* kasıblıqla yaşamaq, pis dolanmaq.

ХЛЕБАННЫЙ *прич. dan.* 1. yeyilmiş (*duruxörək*); 2. içilmiş.

ХЛЕБАТЬ *несов. dan.* 1. yemək (*duruxörək*); 2. hortultu ilə içmək; 3. *ç* не солоно хлебавши *əliboş qayıtmaq*.

ХЛЕБЕЦ м (*мн. хлебы*) qoğal, kökə.

ХЛЕБИНА ж *məh.* 1. bax **перга**; 2. iri çörək.

ХЛЕБНИК м 1. *köhn.* çörəkçi; 2. *məh.* çörəklə bəslənən ev heyvanı; 3. *məh.* çörək arağı; 4. *məh.* çörək bışağı.

ХЛЕБНИЦА ж çörəkqabı.

ХЛЕБНИЧАТЬ *несов. köhn.* çörəkçilik etmək.

ХЛЕБНУТЬ *несов. dan.* 1. bax **хлевать**; 2. içmək (*azca*); 3. *məc. dan.* çəkmək, görmək, dadmaq (*dərd, həyatın acısını və s.*).

ХЛЕБНЫЙ *прил.* 1. çörək -i[-i]; **хлебный магазин** çörək mağazası; 2. taxıl -i[-i]; **хлебный амбар** taxıl anbarı; 3. taxıllı, məhsullu, bərekətli, bol; **хлебный год** məhsullu il; 4. *məc. köhn.* çörəkli, gəlirli, qazançı; 5. *ç* хлебное дерево çörəkağacı.

ХЛЕБОБУЛОЧНЫЙ *прил.* çörək-bulka -i[-i]; **хлебобулочные изделия** çörək-bulka məmulat(lar)ı.

ХЛЕБОВО *ср мн. нет* *дан.* qasıqası, qasıq xörəyi, duru xörək.

ХЛЕБОЗАВОД м çörək zavodu.

ХЛЕБОЗАГОТОВИТЕЛЬ м taxıl tədarükçüsü.

ХЛЕБОЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* taxıl tədarükü -i[-i]; **хлебозаготовительные организации** taxıl tədarükü təşkilatları.

ХЛЕБОЗАГОТОВКИ *мн. (ед. хлебозаготовка ж)* taxıl tədarükü.

ХЛЕБОЗАКУПКИ *мн. (ед. хлебозакупка ж)* taxıl satın alma (*dövlət tərəfindən taxıl satın alınması*).

ХЛЕБОК м *dan.* qurtum, udum.

ХЛЕБОКОПНИТЕЛЬ м *k. t.* qotman maşını (*taxıl dərzilərini tayaya vuran maşın*).

ХЛЕБОПАХОТНЫЙ *прил. köhn.* əkinçilik -i[-i].

ХЛЕБОПАШЕННЫЙ *прил.* əkinçilik -i[-i].

ХЛЕБОПАШЕСКИЙ *прил. köhn.* əkinçilik -i[-i].

ХЛЕБОПАШЕСТВЕННЫЙ *прил.* əkinçiliklə məşğul olan.

ХЛЕБОПАШЕСТВО *ср мн. нет* *köhn.* əkinçilik, gəncbərlək.

ХЛЕБОПАШЕСТВОВАТЬ *несов. köhn.* əkinçiliklə məşğul olmaq, gəncbərlək etmək.

ХЛЕБОПАШЕЦ м (*мн. хлебопашцы*) *köhn.* əkinçi, gəncbər.

ХЛЕБОПАШНЫЙ *прил.* əkinçilik -i[-i].

ХЛЕБОПЕК м bax **пекарь**.

ХЛЕБОПЕКАРНЫЙ bax **пекарный**.

ХЛЕБОПЕКАРНЯ ж bax **пекарня**.

ХЛЕБОПЕЧЕНИЕ *ср мн. нет* çörəkçilik.

ХЛЕБОПОСТАВКИ *мн. (ед. хлебопоставка ж)* taxıl təhvilı.

ХЛЕБОПРОДАВЕЦ м *köhn.* çörəksatan, çörək alverçisi.

ХЛЕБОПРОДУКТЫ *ед. нет* taxıl məhsulatl (dən, un, yarma).

ХЛЕБОПРОИЗВОДЯЩИЙ *прил.* taxıl istehsal edən; **хлебопроизводящий район** taxıl istehsal edən rayon.

ХЛЕБОРЁЗ м *xüs.* çörəkdoğrayan (*ictimai aşxanalarda və s.*).

ХЛЕБОРЁЗКА ж *xüs.* çörəkdoğrayan maşın.

ХЛЕБОРЁЗНЫЙ *прил.* çörəkdoğrayan, çörəkkəşən.

ХЛЕБОРЁБ м kəndli, əkinçi.

ХЛЕБОРОД м *мн. нет* *məh.* məhsul bolluğu, taxıl bolluğu.

ХЛЕБОРОДНЫЙ *прил.* məhsullu, bol məhsul verən, bol taxıl verən, bərekətli.

ХЛЕБОСДАТОЧНЫЙ *прил.* taxıl təhvilı -i[-i]; **хлебосдаточный пункт** taxıl təhvilı məntəqəsi.

ХЛЕБОСДАТЧИК м taxıl təhvil verən.

ХЛЕБОСДАЧА ж *мн. нет* taxıl təhvilı, taxıl təhvil vermə.

ХЛЕБОСОЛ м qonaqsevən, qonaqpəərəst adam.

ХЛЕБОСОЛКА ж bax **хлебосол**.

ХЛЕБОСОЛЬНЫЙ *прил.* qonaqpəərəst, qonaqsevən, çörəkverən.

ХЛЕБОСОЛЬСТВО *ср мн. нет* qonaqpəərəstlik.

ХЛЕБОТОРГОВЕЦ м *köhn.* əllaf, taxıl alverçisi, taxıl taciri.

ХЛЕБОТОРГОВЛЯ ж *мн. нет* taxıl ticarəti.

ХЛЕБОТОРГОВЫЙ *прил.* taxıl ticarəti -i[-i]; **хлеботорговые организации** taxıl ticarəti təşkilatları.

ХЛЕБОТОРГУЮЩИЙ *прил.* taxıl ticarəti ilə məşğul olan.

ХЛЕБОУБОРКА ж *мн. нет* taxıl yığımı.

ХЛЕБОУБОРОЧНЫЙ *прил.* 1. taxıl yığımı -i[-i]; **хлебоуборочная кампания** taxıl yığımı kampaniyası; 2. *k. t.* taxılıyan; **хлебоуборочная машина** taxılıyan maşın.

ХЛЕБОФУРАЖ ж *мн. нет* *xüs.* taxıl və yem, ələf.

ХЛЕБОФУРАЖНЫЙ *прил.* taxıl və ələf -i[-i].

ХЛЕБУШКО м *мн. нет* *dan.* 1. çörək; 2. taxıl, dən.

ХЛЕБЫВАТЬ *многокр. dan.* bax **хлевать**.

ХЛЕВ м (*мн. хлева*) pəyə.

ХЛЕВОК м *хлев söz. kiç.*

ХЛЕВУШОК м *хлев söz. kiç.*

ХЛЕСНУТЬ *однокр.* bax **хлестать**.

ХЛЕСНУТЬСЯ *однокр. dan.* bax **хлестаться** I və 2-ci mənələrdə.

ХЛЕСТ I м *мн. нет* *dan.* şəppiltı, şərtılı.

ХЛЕСТ II м *dan.* gopçu, sırtıq, sözbaz.

ХЛЕСТАКОВЩИНА ж *мн. нет* *xlestakovçuluq, həyasızcasına lovgalıq, gopçuluq (N.V. Qoqolun "Müfəttiş" adlı komediyasının qəhrəmanı Xlestakovun soyadından).*

ХЛЕСТАННЫЙ *прич.* 1. qamçılanmış, şallaqlanmış; 2. *məc. dan.* içilmiş (*icķi*).

ХЛЕСТАНУТЬ *сов. ç* *однокр. dan.* vurmaq, bir şallaq vurmaq.

ХЛЕСТАТЬ *несов.* 1. vurmaq (*çubuqla*); şallaqlamaq, qamçılamaq, şapalaqlamaq; 2. şırıldamaq, şırıltı ilə tökülmək (*axmaq*); fısqırmaq; 3. fısqırtmaq (*sıyı*); 4. *dan.* başına çəkmək, içmək (*icķi*).

ХЛЕСТАТЬСЯ *несов. dan.* 1. özü-özünü vurmaq, özü-özünü döymək (*süpürgə və s. ilə*); 2. bir-birini vurmaq; şallaqlaşmaq, qamçılamaq; 3. vurulmaq, döyülmək, şallaqlanmaq, qamçılanmaq, şapalaqlanmaq; 4. içilmək (*icķi*).

ХЛЕСТКИЙ *прил.* 1. bərk, şiddətli, sərt, təsirli; 2. *məc.* zirək, çevik, iti, cəld; 3. *məc.* kəskin, tutarlı (*söz, söyüş*).

ХЛЕСТКОСТЬ ж *мн. нет* 1. bərklik, şiddət, sərtlik, təsirlilik; 2. *məc.* kəskinlik, tutarlılıq.

ХЛЕСТНУТЫЙ bax **хлестанный**.

ХЛЕСТНУТЬ bax **хлестать**.

ХЛЕСТНУТЬСЯ *бах хлестаться.*
ХЛЕСТЧЕ *срав. ст. к хлесткий* 1. daha bərk, daha şiddətli, daha sərt, daha təsirli; 2. *məc.* daha kəskin, daha tutarlı (*söz*).
ХЛЕСТЫВАТЬ *многокр. дан. бах хлестать.*
ХЛЕСТЬ *в знач. сказ. дан.* 1. vurdu, şallaqladı, şapalaqladı, ilişirdi, çəkdi; 2. fısqırdı (*qan, su*); 3. başına çəkdi, içdi (*içkini*).
ХЛИПАТЬ *несов. дан.* hıçqırır ağlamaq, için için ağlamaq.
ХЛИПКИЙ *прил. дан.* 1. zəif, sısqı; 2. təzsınan, davamsız, kövrək.
ХЛОБЫСТАТЬ *несов. дан.* 1. vurmaq, döymək, kətəkləmək; 2. yığılanmaq, tərən-mək.
ХЛОБЫСТНУТЬ *однокр. дан. бах хлобыс-таться.*
ХЛОДНИК *м асп.* çuğundur doğramacı.
ХЛОП *в знач. сказ. дан.* 1. ilişirdi, şarp çəkdi; **хлоп его по лицу** üzünə şarp ilişirdi (bir şapalaq vurdu); 2. şarp yıxıldı, şarpıltı ilə düşdü.
ХЛОП *II м. мн. нет дан. бах хлопанье.*
ХЛОПАЛЬЩИК *м дан.* 1. əl çalan; 2. ovç. sürəkçi, ov haraylayan.
ХЛОПАТЬ *ср мн. нет* 1. vurma; 2. çırpma; 3. şarpıltmaq; 4. əl çalma, alqışlama; 5. şaqqıldama, partlama, partıldama; 6. şaqqıltı, partıltı.
ХЛОПАТЬ *несов.* 1. vurmaq, şaqqıldatmaq; 2. *дан.* əl çalmaq, alqışlamaq; 3. çırpmaq; **хлопать дверьми** qapıları çırpmaq; 4. *дан.* şaqqıldatmaq, partlamaq, partıldamaq; 5. *məc. дан.* içmək (*ıçkı*); 6. *дан.* vurmaq (*quş, ov*); 7. **хлопать глазами** gözlerini döymək; **хлопать ушами** eşitməmək, qu-laqardına vurmaq, fikir verməmək, anlamadan dinləmək.
ХЛОПАТЬСЯ *несов. дан.* 1. yerə dəymək, yıxılmaq; 2. toxunmaq.
ХЛОПЕЦ *м дан. (мн. хлопцы)* (cavan) oğlan.
ХЛОПКОВИК *м* 1. pambıqçı, pambıqçılıq mütəxəssisi; 2. pambıq sənayəsi işçisi.
ХЛОПКОВОД *м* pambıqçı, pambıqçılıqla məşğul olan adam, pambıqçılıq mütəxəssisi.
ХЛОПКОВОДСТВО *ср мн. нет* pambıqçılıq.
ХЛОПКОВОДСКИЙ *прил.* pambıqçılıq -u[-ü]; **хлопководческий район** pambıqçılıq rayonu.

ХЛОПКОВЫЙ *прил.* 1. pambıq -i[-ı]; **хлоп-ковое поле** pambıq tarlası; 2. pambıq (*pambıqdan hazırlanmış*); **хлопковое мас-ло** pambıq yağı.
ХЛОПКОЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* pambıq tedarükü -i[-ı]; **хлопкозаготови-тельный пункт** pambıq tedarükü məntə-qəsi.
ХЛОПКОЗАГОТОВКИ *мн. (ед. хлопкоза-готовка ж)* pambıq tedarükü.
ХЛОПКОКОМБАЙН *м к. т.* pambıq kom-baynı.
ХЛОПКООЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. pambıqtəmizləyən; **хлопкоочиститель-ный завод** pambıqtəmizləyən zavod.
ХЛОПКООЧИСТКА *ж* pambıqtəmizləmə.
ХЛОПКОПРЯДЕНИЕ *ср мн. нет* xüs. pambıqəyirmə.
ХЛОПКОПРЯДИЛЬНЫЙ *прил.* xüs. pambıqəyirən.
ХЛОПКОРОБ *м* pambıqçı, pambıq becərən (*kəndli, işçi*).
ХЛОПКОСДАЧА *ж мн. нет* pambıq təhvil.
ХЛОПКОСЕЯЩИЙ *прил. к. т.* pambıqəkən; **хлопкосеющие районы** pambıqəkən ra-yonları.
ХЛОПКОСЯЛКА *ж к. т.* çiyidəkən maşın.
ХЛОПКОСЯНИЕ *ср мн. нет* pambıq əkmə.
ХЛОПКОСУШИЛКА *ж* pambıqquyudan.
ХЛОПКОУБОРКА *ж мн. нет к. т.* pambıq yığımı.
ХЛОПКОУБОРОЧНЫЙ *прил. к. т.* 1. pambıq yığımı -i[-ı]; **хлопкоуборочная кампа-ния** pambıq yığımı kampaniyası; 2. pambıquyığan; **хлопкоуборочная машина** pambıquyığan maşın.
ХЛОПНУТЫЙ *прич.* 1. vurulmuş, ilişdirilmiş; 2. fırpılmış; 3. *дан.* içilmiş; 4. *дан.* vurulmuş (*quş*).
ХЛОПНУТЬ *однокр. бах хлопнуть.*
ХЛОПНУТЬСЯ *однокр. дан. бах хлопнуть-ся* 1-ci mənadadır.
ХЛОПОК *м мн. нет* pambıq; **хлопок-сы-рец** çiyidli pambıq.
ХЛОПОК *(мн. хлопки)* 1. əl çalma, əl vur-ma; 2. partıltı.
ХЛОПОТАТЬ *несов.* çalışıb-çabalamaq, ça-lışmaq, əlləşmək.
ХЛОПОТИШКИ *ед. нет дан. zar.* бах хло-поты.

ХЛОПОТЛИВОСТЬ *ж мн. нет* 1. zəhmət-lilik, əziyyətlik, yoruculuq, əngəllik; 2. ça-lışqanlıq; 3. qeydkeşlik, qayğıkeşlik.
ХЛОПОТЛИВЫЙ *прил.* 1. əziyyətli, yorucu, zəhmətli, çətin, başağrıdan, əngəlli (*iş və s.*); 2. çalışqan, əlləşən, canyandırان; 3. qay-ğılı, qeydkeş, qayğıkeş.
ХЛОПОТНО *1. нареч.* əziyyətlə, əzabla, zəh-mətlə; 2. *в знач. сказ.* əzabı çoxdur, əzi-yəti çoxdur, başağrısı çoxdur.
ХЛОПОТНОСТЬ *ж мн. нет дан.* бах хло-потливость 1-ci mənadadır.
ХЛОПОТНЫЙ *дан.* бах хлопотливый 1-ci mənadadır.
ХЛОПОТНЯ *ж мн. нет* nahaq zəhmət, boş zəhmət, səmərəsiz zəhmət (çalışma), əbəs çalışma.
ХЛОПОТУН *м дан.* həmişə əlləşən, daim ça-lışan, daim çalışıb-çabalayan (*adam*).
ХЛОПОТЫ *ед. нет.* 1. əlləşmə, çalışıb-ça-palama; 2. qayğı, əziyyət, zəhmət, başağ-rısı; 3. **хлопот полон рот** başın(m)ı qaşı-mağa vaxt(ım) yoxdur.
ХЛОПУНЕЦ *м bot.* бах хлопущка 4-cü mə-nada.
ХЛОПУША *ж* бах хлопущка.
ХЛОПУШКА *ж* 1. milçəkqovan; 2. şax-şax; 3. taraqqat; 4. *bot.* şıq-şıq otu; 5. xüs. kərpic qalibi; 6. *tex.* qaraq (*borularda*).
ХЛОПЧАТНИК *м мн. нет* pambıq kolu, pambıq (*bitki*).
ХЛОПЧАТНИКОВЫЙ *прил.* pambıq -i[-ı]; **хлопчатниковые семена** pambıq çiyidi (*toxumu*).
ХЛОПЧАТОБУМАЖНЫЙ *прил.* 1. pambıq-parça -i[-ı]; **хлопчатобумажная промыш-ленность** pambıq-parça sənayesi; 2. iplik; **хлопчатобумажные ткани** iplik parçalar.
ХЛОПЧАТЫЙ *köhn.* бах хлопчатобумаж-ный.
ХЛОПЧИК *м дан.* хлопек *söz. кіç.*
ХЛОПЬЯ *ед. нет.* 1. lora, yumaq; **снег идет хлопьями** lora-lora (*quşbası*) qar yağır; 2. çəngə (*pambıq və s.*).
ХЛОР *м мн. нет* kim. xlor (*kimyəvi element, bəğucu qaz*).
ХЛОРАЛ *м мн. нет* kim. xloral (*kəskin iyli rəngsiz yağlı maye*).
ХЛОРАЛГИДРАТ *м мн. нет* tib. xloral-hidrat (*sakitedici və yuxugətirici dərman*).

ХЛОРАТОР *м* xlorator (*sıyır xlorlamaq üçün cihaz*).
ХЛОРАЦЕТОФЕНОН *м* kim. xlorasetofenon (*gəzəşərdici zəhərləyici maddə*).
ХЛОРИН *м* xlorin (*süni lif və bu lifdən parça*).
ХЛОРИНОВЫЙ *прил.* xlorin.
ХЛОРИРОВАНИЕ *ср мн. нет* xüs. xlorlama, xlorlanma, xlorlaşdırma.
ХЛОРИРОВАННЫЙ *прич. xüs.* xlorlanmış, xlorlaşdırılmış.
ХЛОРИРОВАТЬ *сов. и несов. xüs.* xlorla-maq, xlorlaşdırmaq.
ХЛОРИРОВАТЬСЯ *несов. xüs.* 1. xlorlan-maq; 2. xlorlaşdırılmaq.
ХЛОРИСТЫЙ *прил. kim.* xlorlu; xlorid; **хло-ристый кальций** kalsium-xlorid.
ХЛОРИТЫ *мн. (ед. хлорит м)* kim. xloritlər.
ХЛОРИТОВЫЙ *прил.* xloritli, xlorit.
ХЛОРКА *ж дан.* xlorka (*xlorlu əhəng məh-lulu*).
ХЛОРНЫЙ *прил. kim.* 1. xlor -i[-ı]; **хлорная кислота** xlor turşusu; 2. xlorlu; **хлорная известь** xlorlu əhəng.
ХЛОРОЗ *м мн. нет* xloroz (1. *tib.* qanazlığı xəstəliyi; 2. *bot.* bitkinin yarpaqlarında və zoğlarında yaşıl rəngin olmaması; *bitki xəstəliyi*).
ХЛОРОФИЛ *м мн. нет* bot. xlorofil (*bit-kilərə yaşillıq verən maddə*).
ХЛОРОФИЛЛОВЫЙ *прил. bot.* xlorofil -i[-ı]; **хлорофилловый цвет** xlorofil rəngi.
ХЛОРОФИЛЬНЫЙ *прил.* xlorofil -i[-ı].
ХЛОРОФОРМ *м мн. нет* tib. xloroform (*narkoz, yuxulatma dərmanı*).
ХЛОРОФОРМИРОВАНИЕ *ср tib.* xloroform-lama.
ХЛОРОФОРМИРОВАННЫЙ *прич. tib.* xlo-roformla yuxuladılmış (*xəstə*).
ХЛОРОФОРМИРОВАТЬ *сов. и несов. tib.* xloroformla yuxulatmaq (*xəstəni*).
ХЛОРОФОРМИРОВАТЬСЯ *несов. tib.* xlo-roformla yuxuladılmaq (*xəstə*).
ХЛОРОФОРМНЫЙ *прил. tib.* xloroform -i[-ı].
ХЛОРИПКИН *м мн. нет* kim. xlorpikrin (*zəhərləyici və dezinfeksiyaedici maddə*).
ХЛОРИПКИНОВЫЙ *прил.* xlorpikrin -i[-ı].
ХЛУП *м, ХЛУПЬ* *ж* məh. bəzdüm.

ХЛЫНУТЬ сов. 1. sırlı ilə tökülmək, sel kimi axmaq; 2. fısqırmaq; 3. *təc.* tökülüşmək, axısb gəlmək, tökülüşüb gəlmək.
ХЛЫСНУТЫЙ прич. дан. qamçılanmış, çubqlanmış.
ХЛЫСНУТЬ однокр. дан. bax **хлыстать**.
ХЛЫСТ I м. 1. çubuq; qırmınc, qamçı; 3. *xüs.* ağacın təpəsi; 4. *xüs.* qol-budağı təmizlənmiş ağac.
ХЛЫСТ II м. xlistçılıq tərəfdarı (bax **хлыстовство**).
ХЛЫСТАТЬ дан. bax **хлестать** 1-ci mənadə.
ХЛЫСТАТЬСЯ несов. дан. bax **хлестаться** 1-ci, 2-ci və 3-cü mənalarda.
ХЛЫСТИК м. дан. **хлыст I** söz. *kiç.*
ХЛЫСТНУТЬ сов. bax **хлестать**.
ХЛЫСТОВКА ж. bax **хлыст II**.
ХЛЫСТОВСКИЙ прич. xlistçılıq
ХЛЫСТОВСТВО ср., ХЛЫСТОВЩИНА ж. мн. нет xlistçılıq (1917-ci il Oktyabr inqilabından əvvəlki Rusiyada: mistik xristian təriqətlərindən birinin adı).
ХЛЫСТЬ в знач. сказ. дан. vurdu, çəkdi, ilişdirdi; **хлысть кнутом по спине** dalına (belinə) bir çubuq çəkdi.
ХЛЫЩ м. nifr. təşəxxüs satan oğlan, yüngül oğlan; yelbeyin.
ХЛЫЩЕВАТЫЙ прич. дан. yelbeyin.
ХЛЮПАТЬ несов. дан. 1. şarpıldatmaq, fırıldatmaq (*palçıq*); 2. şarpıldatmaq, fırıldatmaq (*palçığı*); 3. **хлюпать носом** burununu çəkmək.
ХЛЮПАТЬСЯ несов. дан. 1. sürünmək; 2. bax **хлопнуться**.
ХЛЮПИК м. дан. aciz, iradəsiz (*adam*).
ХЛЮПКИЙ прич. дан. 1. yumşaq, sıyıq, liqqə; 2. *təc.* aciz, iradəsiz.
ХЛЮПКОСТЬ ж. мн. нет дан. 1. sıyıqlıq, yumşaqılıq, liqqəlik; 2. *təc.* acizlik, iradəsizlik.
ХЛЮПНУТЬ однокр. дан. bax **хлюпать**.
ХЛЮПНУТЬСЯ сов. дан. şarpıltı ilə yıxılmaq.
ХЛОСТ м. дан. üzli, sırtıq, özünü hər yərə soxan adam.
ХЛЯБАТЬ несов. дан. laxlamaq.
ХЛЯБЬ ж. köhn. dərinlik, uçurum.
ХЛЯСТИК м. kəmərcik (*paltarın belini darıtib saxlamaq üçün öz parçasından kəmər*).

ХЛЯСТНУТЬ сов. дан. vurmaq, ilişdirmək.
ХЛЯСТЬ в знач. сказ. ilişdirdi.
ХМАРЬ ж. тәһ. duman, çən.
ХМЕЛЁВКА ж. мн. нет к. т. xmylovka (*maxorka növü*).
ХМЕЛЁВОД м. mayagöbələyi yetişdirən mü-təxəssis.
ХМЕЛЁВОДСТВО ср. мн. нет mayagöbələyi yetişdirmə.
ХМЕЛЁВОДСКИЙ прич. mayagöbələyi yetişdirmə -i[-i].
ХМЕЛЁВОЙ прич. mayagöbələyi -i[-i].
ХМЕЛЁК м. 1. **под хмельком** bir az keflidir.
ХМЕЛЁТЬ несов. keflənmək, xumarlanmaq, nəşələnmək.
ХМЕЛІНА ж. дан. mayagöbələyi budaqcığı.
ХМЕЛІТЬ несов. дан. kefləndirmək, xumarlandırmək, nəşələndirmək.
ХМЕЛЬ I м. мн. нет bot. 1. mayaotu; 2. mayaotu toxumu.
ХМЕЛЬ II м. мн. нет keflilik, sərxoşluq; xumarlanma, dəmlənmə, nəşələnmə; dəm, nəşə; 3. **под хмелем** kefli (dəmli) halda, kefli-kefli.
ХМЕЛЬНЕНЕК дан. bax **хмель**.
ХМЕЛЬНИК м. mayaotu bitən yer.
ХМЕЛЬНОЙ, ХМЕЛЬНЫЙ прич. дан. 1. kefli, sərxoş; 2. kefləndirici, spirtli; 3. *в знач. суц.* **хмельное** ср spirtli içki.
ХМУРИТЬ несов. (qasqabağını) tökmək, (simsinğini) sallamaq.
ХМУРИТЬСЯ несов. 1. qasqabağını tökmək, simsinğini sallamaq, üz-gözünü turşutmaq; 2. *təc.* tutulmaq, buludla örtülmək (*göy*).
ХМУРО нареч. qasqabaqla, qasqabaqlı, tutqun (*halda*).
ХМУРОСТЬ ж. мн. нет 1. qasqabaqlılıq, qaraqabaqlıq; 2. *təc.* tutqunluq.
ХМУРЫЙ прич. 1. qasqabaqlı, qaraqabaqlı, üzügülməz; 2. *təc.* buludlu, tutqun (*hava*).
ХМУРЬ ж. дан. bax **хмурость**.
ХМЫКАТЬ несов. дан. "hm" demək.
ХМЫКНУТЬ однокр. дан. bax **хмыкать**.
ХНА ж. мн. нет 1. xına; 2. xına rəngində saç boyağı; 3. saç yumaq üçün duru sabun.
ХНЫ межд.: 1. **хоть бы хны** heç vecinə deyil.
ХНЫКАЛА м. и ж. дан. ağlağan, həmişə sı-zıldayan adam.

ХНЫКАНЬЕ ср. мн. нет 1. ağlama, sızılma-ma, inləmə, ağlayıb-sızılma; 2. *təc.* şika-yet; 3. ağlama səsi, sızılı, inilti.
ХНЫКАТЬ несов. 1. ağlamaq, sızıldamaq, inləmək, ağlayıb-sızılma; 2. *təc.* şikayət-lənmək.
ХОБОТ м. 1. xortum; 2. *zool.* burun (*bəzi heyvanların uzun burnu*); 3. bax **хоботок** 1-ci mənadə; 4. (*hərbi*) xortum (*top və ya pulemyot qundağının dal dəstəyi*).
ХОБОТНОЙ, ХОБОТНЫЙ прич. 1. xortum-lu; 2. *в знач. суц.* **хоботные мн. (ед. хоботное ср)** *zool.* xortumlular, xortumlu heyvanlar; 3. *в знач. суц.* **хоботные мн. (ед. хоботное ср)** *zool.* xortumcuqlu həşərat dəstəsi.
ХОБОТОК м. zool. 1. xortumcuq (*həşərat-da*); 2. **хобот** söz. *kiç.*
ХОД м. (мн. ходы и хьды) 1. hərəkət, yeriş; **ход поезда** qatarın hərəkəti; **ход вперед** irəli yeriş; 2. *təc.* inkişaf, gediş; **ход событий** hadisələrin inkişafı (gedişi); 3. işləmə, iş; **ход часов** saatın işləməsi; 4. yol; **два часа ходу** iki saatlıq yol; **ход со двора** yol həyətdəndir; 5. təşəbbüs, manevr, çıxış; **рискованный ход** xətərlı təşəbbüs; **дипломатический ход** diplomatik manevr (gediş); 6. növbə, oyun; **чей ход?** növbə kimindir?; 7. qapı; **чёрный ход** dal qapı; 8. qəşətkərli ox; 9. *xüs.* dal oxla qabaq ox arasındakı məsafə (*arabada*); 10. *təc.* imkan, yol; 11. **в ход пойти** işlənməyə (tət-biq edilməyə) başlamaq, dəb düşmək; **в ход пустить** işə salmaq; **быть в ходу (в большом ходу)** çox işlənmək, dəbdə olmaq, rəvac; **дать ход 1)** hərəkət vermək; 2) *təc.* inkişaf etdirmək, yol vermək; **на ходу 1)** hərəkət zamanı; 2) gedə-gedə, ayaqüstü, yolüstü; **с ходу** durmadan, dayanmadan, nəfəs dərmədən; **ходу дать (прибавить, наддать)** addımını sürətləndirmək, addımını artırmaq; **ход (ходы) сообщения (hərbi)** örtülü rabitə yolları; **полный ход** tam sürətlə (*komanda*); **ходом (идти, ехать)** tez, iti (getmək, sürmək); **пешим ходом** piyada; **своим ходом** idti (следовать) öz qaydasında getmək; **не дать ходу кому** imkan verməmək; **дело пошло в ход** iş yoluna düşdü.

ХОД ж. мн. нет тәһ. löhrəm yeriş (*atda*).
ХОДАТАЙ м. 1. дан. havadar, himayəçi, ilti-masçı, vasitəçi; 2. *köhn.* müdafiəçi, vəkil.
ХОДАТАЙСТВО ср vəsatət, xahiş, ərizə; **отказаться в ходатайстве** xahişini rədd et-mək; vəsatətini təmin etməmək; **подать ходатайство** ərizə vermək.
ХОДАТАЙСТВОВАТЬ несов. xahiş etmək, ərizə verib xahiş etmək, vəsatət qaldırmaq.
ХОДЬЩИК м. köhn. 1. çərçi, xırdavatçı; 2. ayıounadan.
ХОДЕНЬ м. дан.: ходенем ходить (идти, войти) bax **ходным ходить (ходун)**.
ХОДЖА м. хоса.
ХОДИКИ ед. нет дан. xodik (*sadə divar saati*).
ХОДИМОСТЬ ж. мн. нет xüs. davamlılıq.
ХОДИТЬ несов. 1. yerimək, getmək; **газ-мәк (xasta); 2.** geymək; **ходить в шубе** kürk geymək; 3. baxmaq, qulluq etmək; **ходить за больным** xəstəyə baxmaq (qul-luq etmək); 4. işləmək; **часы ходят хоро-шо** saat yaxşı işləyir; 5. *дан.* getmək, tit-rəmək, əsmək; **под ходит под ногами** dö-şəmə ayağının altında əsir; 6. gedib gəl-mək; 7. dolaşmaq, yayılmaq, dağılmaq (*sa-yia, xəbər*); 8. işlənmək, istifadə olunmaq (*heyvan haqqında*); 9. bayıra çıxmaq, pe-şab eləmək; 10. **ходить на задних лапах** yaltaqlıq etmək, sülənmək, küçüklənmək; **ходить по миру** dülənmək, dilənçilik et-mək; **ходить гоголем** özünü çəkmək, tə-şəxxüslə yerimək.
ХОДКИЙ прич. 1. дан. itigədən; **ходкий конь** itigədən at; 2. tezsətilən, işə gedən, rəvac (*mal*).
ХОДКОСТЬ ж. мн. нет 1. iti getmə, yeyin-lik; 2. tez satılan, işə getmə, rəvaclıq.
ХОДОВОЙ прич. 1. hərəkət (*sürət*) -i[-i]; **ходовые качества судна** gəminin hərəkət (*sürət*) qabiliyyəti; 2. çoxişlənən, tez-satılan; **ходовой товар** tezsətilən mal; 3. adi, çoxişlənən (*söz, ifadə*); 4. *дан.* zirək, bacarıqlı; 5. *xüs.* mütləhərlik, hərəkət edə-n; 6. *tәһ.* işlək (*yol və s.*); 7. **ходовые огни** *daniz.* signal işıqları; **ходовое судно** sayla başı yuxarı üzən gəmi; **ходовой парк** saz maşınlar parkı.

ХОДÓК **м** 1. *dan.* yolçu, piyada; 2. *tar.* kənd elçisi, camaat nümayəndəsi; 3. *dan.* zirək adam, bacarıqlı adam; 4. *xüs.* yol, keçid.
ХОДОР **м** *мәһ.* $\diamond$ **хиты хорором** **бах** **ходун** **хондт** (**бах** **ходун**).
ХОДУЛИ **мн.** (*ед.* **ходуля** **ж**) 1. ağacayaq; 2. *мәс.* qeyri-təbiilik, sünilik.
ХОДУЛЬНОСТЬ **ж** **мн.** *нет* **дан.** səmimiyyətisizlik, qeyri-təbiilik, sünilik.
ХОДУЛЬНЫЙ **прил.** 1. ağacayaq (*тая*) $-i[-i]$; 2. *мәс.* qeyri-təbi, süni, qeyri-səmmi.
ХОДУН **м** 1. *xüs.* görük qolu; 2. *только* **мн.** **ходуны** **дан.** ayaqlar; $\diamond$ **ходун** **хондт** titrəmək, əsmək.
ХОДЧЕ **срав.** **ст.** **к** **ходкий** и **ходко** 1. daha iti gedən, daha yeyin, gedən; 2. daha çox işlənən, daha tez satılan, ən rəvac.
ХОДЬБА **ж** **мн.** *нет* yerimə, hərəkət etmə; yeriş, hərəkət.
ХОДЯЧИЙ **прил.** 1. *дан.* yerişən, gözən; yerişə bilən, gözə bilən; 2. (*çox*) işlənən; 3. *мәс.* çox adı, duzsuz, şit, məzəsiz; $\diamond$ **ходячая** **газета** xəbərci, sözgəzdiren adam, arada gözən; **ходячая** **монета** çox işlək pul; **ходячая** **энциклопедия** canlı ensiklopediya (*çox bilikli, məlumatlı adam haqqında*).
ХОЖАТЫЙ **прил.** 1. *дан.* çox səyahət etmiş, çox gözib-görmüş; 2. *в знач. суц.* *дан.* köhn. kuryer, ayaqçı (polis).
ХОЖДЕНИЕ **ср** 1. yerimə, getmə, gözmə, dolaşma, hərəkət etmə; 2. *тар.* ədəb. səyahətnamə (*qədim rus səyahətnamələrinin adı*); $\diamond$ **иметь** **хождение** işlənmək, tədaviyə almaq; **хождение** **в** **народ** xalq içərisinə getmə (*Rusiyada XIX əsrin 60-cı illərində raznoçin ziyalıların hərəkəti*); **хождение** **по** **мукам** bir-birinin ardınca gələn ağır həyat sınaqları; **по** **образу** **пешего** **хождения** *zar.* pay-piyada.
ХОЖЕНО **безл.** *в знач. сказ.* yolu(m) düşmüşdür, gözəlmişdir; **не** **мало** **хожено** **по** **здешним** **местам** bu yerlərə yolumuz çox düşmüşdür.
ХОЗ – *mürəkkəb sözlərin* “təsərrüfat” mənasında olan ikinci tərkib hissəsi; *мәс.* **совхоз**, **десхоз**.
ХОЗАР(ИН) **м** *тар.* xəzər (**бах** **хазары**).

ХОЗАРКА **ж** *тар.* xəzər qadın (qız).
ХОЗАРСКИЙ **прил.** xəzər $-i[-i]$.
ХОЗАРЫ **мн.** *тар.* (*ед.* **хозар** и **хозарин** **м**) xəzərlər (*VIII-X əsrlərdə aşağı Volqadan Qafqaza və Qara dənizin şimal hissəsinə qədər olan ərazidə dövlət qurmuş qədim xalq*).
ХОЗРАСЧЁТ **м** **мн.** *нет* (**хозяйственный расчёт**) *итг.* təsərrüfat hesabı (*təsərrüfatın, istehsalın hökumət büdcəsindən vəsait alınmadan, öz xərcini çıxarması əsasında plan üzrə aparılması*).
ХОЗРАСЧЁТНЫЙ **прил.** təsərrüfat hesablı; **хозрасчётные** **предприятия** təsərrüfat hesablı müəssisələr (*hökumət büdcəsindən yardım alınmadan, öz xərcələrini çıxardan müəssisələr*).
ХОЗЯИН **м** (**мн.** **хозяева**) 1. sahib, yiyə; ağa; 2. sahibkar; 3. təsərrüfatçı, evdar; 4. *дан.* ailə başçısı, ev sahibi; **хозяин** и **гости** ev sahibi və qonaqlar; 5. *дан.* vətəndaş (*mürciət*); 6. *мәһ.* *дан.* ər, kişi; 7. *тар.* təsərrüfat sahibi olan kəndli; $\diamond$ **быть** **хозяином** **своего** **слова** (**своему** **слову**) sözünün ağası olmaq; **сам** **себе** **хозяин** özü öz ağasıdır.
ХОЗЯЙКА **ж** 1. **бах** **хозяин** 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü və 5-ci mənələrdə; 2. evdar qadın.
ХОЗЯЙНИЧАНЬЕ **ср** 1. sahiblik etmə, yiyəlik etmə; 2. *мәс.* ağalıq etmə.
ХОЗЯЙНИЧАТЬ **несов.** 1. sahiblik etmə, yiyəlik etmə; 2. *мәс.* ağalıq etmə; 3. təsərrüfatçılıq etmə.
ХОЗЯЙСКИЙ **прил.** 1. **хозяин** (1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü və 5-ci mənələrdə) *сөз. сиф.*; 2. ağalıq; 3. qayğı ilə, qayğılı; **хозяйское отношение** **к** **делу** işə qayğılı münasibət göstərmə; $\diamond$ **дело** **хозяйское** **дзүн** **билір** **сән** elə də et.
ХОЗЯЙСТВЕННИК **м** təsərrüfatçı.
ХОЗЯЙСТВЕННО **нареч.** qənaətlə, sərhəsab, israfə yol vermədən, səmərəli, zərərsiz.
ХОЗЯЙСТВЕННОСТЬ **ж** **мн.** *нет* qənaətcilik, qənaət, israfə yol verməmə, sərhəsablıq.
ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ **прил.** 1. təsərrüfat $-i[-i]$; **хозяйственные** **вопросы** təsərrüfat məsələləri; 2. səmərəli, qənaətli, zərərsiz; 3. qənaətcil, sərhəsab.
ХОЗЯЙСТВО **ср** 1. təsərrüfat; 2. istehsal, iqtisadiyyat; 3. təchizat, ləvazimat, avadanlıq.

ХОЗЯЙСТВОВАНИЕ **ср** **мн.** *нет* təsərrüfatçılıq; təsərrüfatçılıq etmə, təsərrüfat işləri aparma.
ХОЗЯЙСТВОВАТЬ **несов.** təsərrüfatçılıq etmək, təsərrüfat işləri aparmaq.
ХОЗЯЙЧИК **м** xırda sahibkar (*kiçik emalatxana və s. sahibi*).
ХОЗЯИШКА **хозяйка** *сөз. ох.*
ХОККЕЙСТ **м** *идм.* hokkeyçi (*hokkey oyunçusu*).
ХОККЕЙ **м** **мн.** *нет* *идм.* hokkey (*buz üzərində ayaq xizəklərlə oynanılan futbola oxşar top oyunu*).
ХОККЕЙНЫЙ **прил.** *идм.* hokkey $-i[-i]$; **хоккейный** **мяч** hokkey topu.
ХОЛЕННЫЙ **прич.** naz-nemət içində bəslənmiş, ərköyün böyüdülmüş, nazlanmış.
ХОЛЕННЫЙ **прил.** 1. ərköyün; 2. zərif, incə, təmiz, səliqəli, hamar, qəşəng.
ХОЛЁРА **ж** *tib.* vəba, ovma (*xəstəlik*).
ХОЛЕРИК **м** tündməcəz; tez hirsələnən adam, tez özündən çıxan adam.
ХОЛЕРИНА **ж** **мн.** *нет* *tib.* xolerina (*zəhəri əlamətlərinə görə vəbaya oxşar mədə xəstəliyi*).
ХОЛЕРИЧЕСКИЙ **прил.** tündməcəz.
ХОЛЕРНЫЙ **прил.** 1. vəba $-i[-i]$; **холерный** **микроб** vəba mikrobu; 2. vəbalı; 3. vəbalılara məxsus; **холерная** **больница** vəbalılara məxsus xəstəxana.
ХОЛЕЦИСТИТ **м** *tib.* xolesistit (*ödə kisəsinin iltihabı*).
ХОЛИТЬ **несов.** bəsləmək, yaxşı baxmaq, yaxşı qulluq etmək, qayğısını çəkmək, nəzləmək, pərvəriş vermək.
ХОЛИТЬСЯ **несов.** bəslənmək, baxılmaq, qayğısı çəkilmək, nəzlənmək, pərvəriş verilmək.
ХОЛКА **ж** 1. süysün, cidov (*atlarda*); 2. yal.
ХОЛЛ **м** xoll (*ictimai binalarda istirahət və ya gözləmə üçün böyük otaq, salon, zal*).
ХОЛМ **м** təpə.
ХОЛМНИК **м** холм *сөз. кіç.* təpəçik.
ХОЛМИСТОСТЬ **ж** **мн.** *нет* dərə-təpəlik.
ХОЛМИСТЫЙ **прил.** təpəli, dərə-təpəli.
ХОЛМИТЬ **несов.** *мәһ.* təpə halına salmaq.
ХОЛМИТЬСЯ **несов.** 1. təpə halına düşmək, təpə-təpə olmaq; 2. *мәһ.* təpə halına salınmaq.

ХОЛИМОГОРЬЕ **ср** **мн.** *нет* *мәһ.* təpəlik, dərə-təpəlik, dərə-təpəli yer.
ХОЛМОК **м** *дан.* **бах** **холмик**.
ХОЛМООБРАЗНЫЙ **прил.** təpəyəoxşar, təpəşəkilli.
ХОЛМООБРАЗОВАНИЕ **ср** **мн.** *нет* *geol.* təpələrin əmələ gəlməsi.
ХОЛОД **м** (**мн.** **холода**) 1. soyuq; 2. soyuq hava; 3. soyuqluq.
ХОЛОДАТЬ **несов.** 1. *безл.* soyumaq, soyuqlaşmaq (*hava*); 2. *мәһ.* üşümək; 3. *дан.* soyuq çəkmək, soyuqdan əziyyət çəkmək; $\diamond$ **холодать** и **голодать** **çox** ehtiyac içərisində olmaq.
ХОЛОДЕТЬ **несов.** soyumaq, üşümək, donmaq; $\diamond$ **холодеть** **от** **ужаса** dəhşətə gəlmək.
ХОЛОДЕЦ **м** *asp.* xolodets (*ət və ya balıqdan hazırlanan həlvaşik maddə şəklində soyuq yemək*).
ХОЛОДИЛЬНИК **м** 1. soyuducu; soyuducu cihaz; 2. buzxana (*tez xarab olan şeyləri saxlamaq və ya daşımaq üçün soyuq yer: vaqon, bina və i. a.*).
ХОЛОДИЛЬНЫЙ **прил.** soyuducu; **холодильный** **аппарат** soyuducu cihaz.
ХОЛОДИЛЬЩИК **м** *xüs.* soyutma işi mütəxəssisi.
ХОЛОДИТЬ **несов.** 1. soyutmaq; 2. sərinlətmək.
ХОЛОДИТЬСЯ **несов.** soyudulmaq.
ХОЛОДИЩЕ **м** bərk soyuq.
ХОЛОДНЕНЬКИЙ **прил.** soyuq, bir az soyuq.
ХОЛОДНЕНЬКО *дан.* **бах** **холодно**.
ХОЛОДНЕТЬ **несов.** *безл.* soyumaq, soyuqlaşmaq (*hava*).
ХОЛОДНО 1. *в знач. сказ.* soyuqdur; *сегодня* *очень* *холодно* bu gün (*hava*) *çox* *soyuqdur*; *мне* *холодно* mən üşüyürəm; 2. *нареч.* *soyuq*; **холодно** **встретить** (*кого-н.*) *soyuq qarşılamaq*; $\diamond$ **ни жарко** (*ни тепло*) *ни холодно* *кому* *от чего* *vecinə deyil, istisi-soyuğu yoxdur*.
ХОЛОДНОКРОВИЕ **ср** **мн.** *нет* *zool.* soyuqqanlıq.
ХОЛОДНОКРОВНЫЕ **мн.** (*ед.* **холоднокровное** **ср**) *zool.* soyuqqanlıqlar, soyuqqanlı heyvanlar.

ХОЛОДНОКРОВНЫЙ *прил.* *zool.* soyuq-qanlı.

ХОЛОДНОСТЬ *ж* soyuqluq; **холодность отношений** münasibət(lər)in soyuqluğu.

ХОЛОДНЫЙ *прил.* 1. соууq; 2. nazik, tünük (*paltar* və *s*); **холодные перчатки** nazik əlcəklər; 3. *məc.* solğun, təsirsiz, ifadəsiz; **холодные краски** solğun rənglər; 4. *məc.* соууq, laqeyd; **оказывать холодный приём** соууq (laqeyd) qarşılaşmaq; 5. *в знач. суц.* **холодная** *ж* *dan.* *köhn.* həbs, соууq kamera; $\diamond$ **холодное оружие** соууq silah, көсөр (*xəncər, süngü, qılınç* və *s.*); **холодная война** соууq müharibə (*ikinci Dünya müharibəsindən sonra SSRİ dağılandak NATO və Varşava Müqaviləsi hökumətləri münasibətlərində qarşılıqlı etimadsızlıq və düşmənçilik siyasi kursu*).

ХОЛОДОК *м* *мн.* *нет* 1. соууq, ayaz; 2. sərinlik; 3. azca соууqluq.

ХОЛОДОСТОЙКИЙ *прил.* *xüs.* соууqada-vamlı.

ХОЛОДОСТОЙКОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *xüs.* соууqadavamlılıq.

ХОЛОДОУСТОЙЧИВОСТЬ *бax* **холодостойкость.**

ХОЛОДОУСТОЙЧИВЫЙ *прил.* *бax* **холодостойкий.**

ХОЛОЖЁНЫЙ *прил.* *məh.* soyudulmuş, соууq, sərin.

ХОЛОП *м* *köhn.* 1. qul, kölə (*qədim Rusiyada*); 2. köndli, nöker (*təhkimçilik dövründə Rusiyada*); 3. *nifr.* yaltaq, satqın, nöker.

ХОЛОПЫЙ *прил.* *köhn.* kölə (nöker) -i[-i].

ХОЛОПКА *ж* *köhn.* qulluqçu qadın (qız).

ХОЛОПСКИЙ *прил.* kölə (nöker) -i[-i].

ХОЛОПСТВО *ср* *мн.* *нет* 1. *tar.* köləlik, qulluq; 2. *nifr.* nökerçilik, yaltaqlıq, satqınlıq.

ХОЛОПСТВОВАТЬ *несов.* *nifr.* nökerçilik etmək, yaltaqlıq etmək.

ХОЛОСТЕЖ *ж* *мн.* *нет* *собир.* *dan.* subay adamlar, subaylar.

ХОЛОСТИЛЬЩИК *м* *məh.* axtalayan, buran baytar (*atları* və *s.*).

ХОЛОСТИТЬ *несов.* *xüs.* axtalamaq, burmaq (*heyvanı*).

ХОЛОСТИТЬСЯ *несов.* *xüs.* axtalanmaq, burulmaq.

ХОЛОСТОЙ *прил.* 1. subay; 2. boş, gülləsiz; **холостой патрон** boş (gülləsiz) patron; 3. boş-boşuna, səmərəsiz, faydasız; **холостой ход машины** maşının boş-boşuna işləməsi.

ХОЛОСТЯК *м* subay kişi; $\diamond$ **старый холостяк** evlənməmiş kişi.

ХОЛОСТЯЧЬИЙ *прил.* subay -i[-i], subaylıq -i[-i]; **холостяцкая жизнь** subaylıq həyatı.

ХОЛОЩЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* axtalama, burmaq; axtalanma, burulma.

ХОЛОЩЕННЫЙ *прич.* axtalanmış, burulmuş.

ХОЛОЩЕНЫЙ *прил.* axtalanmış, burulmuş; axta, buruq.

ХОЛСТ *м* 1. qalın kətan, kiş; 2. *rəss.* yağlı boyalarla çəkilmiş şəkil.

ХОЛСТИК *м* **холст** 2-ci mənada söz. *kiç.*

ХОЛСТИНА *ж* *мн.* *нет* *бax* **холст** 1-ci mənada.

ХОЛСТИНКА *ж* *мн.* *нет* 1. *бax* **холст** 1-ci mənada; 2. nazik (*kətan* və *ya pambıq*) parça.

ХОЛСТИНКОВЫЙ *прил.* kətan -i[-i]; kətan; **холстинковое платье** kətan paltar.

ХОЛСТИННЫЙ *прил.* kiş; **холстинный мешок** kiş kisə.

ХОЛСТИНОВЫЙ *прил.* qalın kətandan (*kişdən*) tikilmiş.

ХОЛСТЯНИК *м* *köhn.* kətan alverçisi, kiş alverçisi.

ХОЛСТЯНОЙ *бax* **холстиновый.**

ХОЛУЙ *м* 1. *köhn.* nöker, gəda, lakey; 2. *məc.* *nifr.* yaltaq.

ХОЛУЙСКИЙ *прил.* gəda -i[-i]; **холуйское поведение** gəda hərəkəti.

ХОЛУЙСТВО *ср* *мн.* *нет* *nifr.* yaltaqlıq, gədalıq, nökerçilik.

ХОЛУЙСТВОВАТЬ *несов.* *nifr.* yaltaqlıq etmək, nökerçilik etmək.

ХОЛЩЕВНИК *м* *köhn.* *бax* **холстяник.**

ХОЛЩОВЫЙ *прил.* kətan, kiş; **холщовая рубашка** kətan köynək.

ХОЛЯ *ж* *мн.* *нет* nəvaziş, naz-nemət; **жить в холе** naz-nemət içində yaşamaq.

ХОМУТ *м* 1. xamit, boyunduruq; 2. *tex.* halqa, bənd; $\diamond$ **вешать (себе) на шею хомут** özünə yük etmək.

ХОМУТАТЬ *несов.* xamıtlamaq (*atı*).

ХОМУТАТЬСЯ *несов.* xamıtlanmaq (*atı*).

ХОМУТИК *м* 1. **хомут** söz. *kiç.*; 2. *tex.* sıxac; 3. (*hərbi*) xamut (*tüfəngdə, pulemyotda* və *s. nişangah* çərçivəsinin hərəkət edən hissəsi).

ХОМУТИНА *ж* *xüs.* xamit yastığı, boyunduruq yastığı.

ХОМУТНИК *м* xamit ustası.

ХОМУТНЫЙ *прил.* xamit -i[-i].

ХОМУТОК *м* *dan.* *бax* **хомутик** 1-ci mənada.

ХОМУТЧИК *бax* **хомутник.**

ХОМЯК *м* *zool.* dağsıçanı.

ХОМЯЧИЙ *прил.* dağsıçanı -i[-i].

ХОН *м* *tex.* *xon* (*cila bülövi*).

ХОНДРИЛЛА *ж* *bot.* şingile (*kauçukverən bitki*).

ХОНДРОЛОГИЯ *ж* *anat.* xondrologiya (*anatomiyanın qığırdaq bəhisi*).

ХОНДРОМА *ж* *tib.* xondroma (*qığırdaq toxumasından əmələ gələn yeni törəmə*).

ХОНИНГОВАЛЬНЫЙ *прил.* *tex.* *cilalama* -i[-i]; **хонингвальный станок** cilalama dəzgahı.

ХОНИНГОВАНИЕ *ср* *tex.* *cilalama* (*metal şeylərin obraziv bülövlər vasitəsilə hamarlanıb cilalanması*).

ХОНИНГОВАТЬ *несов.* *tex.* *cilalamaq.*

ХОНИНГОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* *cilalanmaq.*

ХОП *бax* *гон.*

ХОППЕР *м* *tex.* *xopper* (*yüklü özünəbaşdan vaqon*).

ХОР *м* 1. *хор*; **мужской хор** kiş xoru; 2. *məc.* *səs, səs-küy.*

ХОРАЛ *м* *horal* (1. *katoliklərdə* və *protestantlarda*: *xor* şəklində oxunulan *dua*; 2. *mus.* *bu şəkildə yazılmış musiqi əsəri*).

ХОРАЛЬНЫЙ *прил.* 1. *mus.* *horal, xoral* şəklində; **хоральная музыка** *horal musiqi*; 2. *xorlu, xor* müşayiəti ilə icra edilən.

ХОРВАТ *м* (*мн.* *хорваты*) *xorvat* (*əsasən Xorvatiyada yaşayan cənubi slavyan xalqı*).

ХОРВАТКА *ж* *xorvat* qadın (qız).

ХОРВАТСКИЙ *прил.* *xorvat* -i[-i]; **хорватский язык** *xorvat dili*.

ХОРДА *ж* *xorda* (1. *riyaz.* *əyri xəttin iki nöqtəsini birləşdirən düz xətt*; 2. *biol.* *bəzi heyvanların, məs.: balıqların bel sütünü fəqərəsi*).

ХОРДОВЫЕ *мн.* (*ед.* *хордовое* *ср*) *zool.* *xordalı heyvanlar* (*bax* *хорда* 2-ci mənada).

ХОРДОВЫЙ *прил.* *biol.* *xorda* -i[-i]; **хордовая ткань** *xorda* toxuması.

ХОРДОМЕТР *м* *mus.* *xordometr* (*simlərin yoğunluğunu ölçmək üçün cihaz*).

ХОРЕВЫЙ *прил.* *səfsar* -i[-i]; **хоревый мех** *səfsar xəzi*.

ХОРЕЙЧЕСКИЙ *прил.* *ədəb.* *xorey* tərzində yazılmış; **хорейческие стихи** *xorey tərzində yazılmış şe'r*.

ХОРЕЙ *м* *ədəb.* *xorey* (*vurgusu birinci hecadə olan iktəcalı şe'r təqtişi; şe'r vəznlərindən biri*).

ХОРЕЙ *м* *məh.* *xorey* (*xizəyə qəşulmuş maralları sürmək üçün uzun çubuq*).

ХОРЕК *м* *zool.* 1. *səfsar* (*xəzlik heyvan*); 2. *səfsar xəzi*; $\diamond$ **сибирский хоре́к** *бax* **колонок.**

ХОРЕОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* *xoreoqrafiya* -i[-i]; *xoreoqrafik*; *rəqs* (*balet*) -i[-i]; **хореографическая студия** *rəqs* (*balet*) məktəbi.

ХОРЕОГРАФИЯ *ж* *мн.* *нет* *xoreoqrafiya* (1. *rəqs sənəti*; 2. *balet rəqləri yaratmaq və səhnədə göstərmək sənəti*).

ХОРЕЯ *ж* *мн.* *нет* *tib.* *xoreya* (*əl-ayağın qeyri-ixtiyari titrəməsindən ibarət asab xəstəliyi*).

ХОРИСТ *м* *horist, xor* artisti (*müğənnisi*), *xorda* oxuyan.

ХОРИСТКА *ж* *horist, xorçu* qadın (qız).

ХОРИЯМБ *м* *ədəb.* *xoriyamb* (*xorey* və *yambdan ibarət dördhecalı təqti*; *bax* *хорей* I və *ямб*).

ХОРКАНЬЕ *ср* *ovç.* *quruldama.*

ХОРКАТЬ *несов.* *ovç.* *quruldamaq.*

ХОРМЕЙСТЕР *м* *xormeyster* (*xor dəstəsinin rəhbəri*).

ХОРМЕЙСТЕРСКИЙ *прил.* *xormeyster* -i[-i].

ХОРОВОД *м* *xorovod* (*yallıyaoxşar rus xalq oyunu*).

ХОРОВОДИТЬ *несов.* *dan.* 1. *cəlb etmək, dalınca aparmaq*; 2. *bax* **хороводиться.**

ХОРОВОДИТЬСЯ *несов.* *dan.* *cəncələ düşmək, özünü əngələ salmaq, özünü iş açmaq.*

ХОРОВОЙ *прил.* *xor* -i[-i]; **хоровой кружок** *xor dəməyi*.

ХОРОМ нареч. bir səslə, hamı birdən, bir yerdə, bir ağızdan; **петь хором** birgə oxumaq.

ХОРОМИНА ж тәһ. ev, mənzil.

ХОРОМЫ ед. нет 1. köhn. böyük ev; **2. zar.** imarət, köşk.

ХОРОНИТЬ несов. 1. basdırmaq, dəfn etmək; **2. тас.** unutmaq, yaddan çıxartmaq; **3. köhn.** gizlətmək, izini itirmək; **♦ хоронить себя в чѣм, где** özünü diri-diri basdırmaq (adamlarla, xarici aləmlə əlaqəsini kəsmək); **хоронить концы** izini azdırmaq.

ХОРОНИТЬСЯ несов. 1. dəfn edilmək; **2. dan.** gizlənmək.

ХОРОХОРИТЬСЯ несов. dan. kəkəlmək, xoruzlanmaq, kişilənmək, qızılaşmaq.

ХОРОШЕЧКО dan. хорошенько söz. kiç.

ХОРОШЕНЬКИЙ хороший söz. kiç. **1.** əcəb, yaxşıca, yaxşı; **2.** gözəl, göyçək, qəşəng, sevimli; **3. в знач. суц.** хорошенькое dan. əcəb, yaxşı (bir şey); **хорошенькое сладко!** əcəb şirindir! (yəni heç şirin deyil); **♦ хорошенького понемножку** həvədir bəsdır.

ХОРОШЕЧКО нареч. dan. yaxşıca, yaxşı-yaxşı, layiqincə, lazımcıca, əməlli-başlı.

ХОРОШЕТЬ несов. qəşəngləşmək, gözəlləşmək.

ХОРОШИЙ прил. 1. yaxşı, gözəl, göyçək, qəşəng; **2.** yaxın, səmimi; **хороший знакомый** yaxın tanış; **3.** layiqli, ləyaqətli, əməlli-başlı, abırlı; **♦ хорошее дело 1)** yaxşı işdir; **2) zar.** az pis deyil; **всего хорошего!** xudahafiz! sağ olun!; **по-хорошему 1)** qaydasınca, lazımi qaydada; **2)** yaxşı-lıqla; **стоять на хорошей дороге; стоять на хорошем пути** düz yolda olmaq. **ХОРОШИТЬСЯ несов. dan.** bəzənmək, özünə bəzək vermək.

ХОРОШО 1. нареч. yaxşı, gözəl, qəşəng; **он хорошо пишет** o qəşəng yazır; **2. безл. в знач. сказ.** yaxşıdır, gözəldir; **здесь очень хорошо** burda çox yaxşıdır; **3. част.** yaxşı; **я приду через час, хорошо?** mən bir saatdan sonra gələcəyəm, yaxşı(mi)?; **4. част.** (hədə mənasında) yaxşı! yadında saxla!; **хорошо, я тебе покажу!** yaxşı, mən sənə göstərəm!

ХОРТ м овч. tazi (hamartüklü ov iti).

ХОРТЫЙ прил. овч. hamartüklü (iti).

ХОРУГВЕНОСЕЦ м (dini. köhn.) ələmdar.

ХОРУГВЬ ж 1. tar. bayraq (qədimdə qoşun bayrağı); **2. (dini)** kilsə bayrağı, ələm (üzərində İsanın və başqa müqəddəslərin şəklilə olan bayraq).

ХОРУНЖИЙ м köhn. 1. xorunji (çar Rusiyası ordusunda: *podporuçika* bərabər kəzak zabıt rütbəsi); **2. köhn.** bayraqdar.

ХОРЫ ед. нет архит. xor (böyük zəhn yuxarı hissəsində açıq, adətən sütnü qalereya, balkon).

ХОРЬ м bax хорёк.

ХОРЬКОВЫЙ прил. 1. safsar -[i-]; **хорьковый мех** safsar xəzi; **2.** safsar xəzindən tikilmiş.

ХОТЕНИЕ ср мн. нет istəmə, arzu etmə; istək, arzu, nəfs.

ХОТЕТЬ несов. istəmək, arzu etmək; **♦ если хотите (хочешь)** ola bilər; **как хочешь (хотите)** 1) necə istəyirsən (istəyirsiniz); **2)** kefinə bax, kefinizə baxın; **какой хотите (хочешь)** istədiyinizi...; **плевать хочу (хочешь)** heç vecimə deyil, tüpürmək belə istəmirəm; **хочешь не хочешь; хощь не хощь** istədən istəmədən.

ХОТЕТЬСЯ несов. bax хотеть.

ХОТЬ I ж köhn. arzu, dilək, istək.

ХОТЬ II 1. союз hərçənd (bəzən də, də bağlayıcıları ilə ifadə olunur); **он хоть и стар, но выглядит молодо** o, hərçənd qocadır, amma cavan görünür (o qoca olsa da, cavan görünür); **хоть убей его, он ничего не скажет** öldürsən də bir söz deyən deyil; **2. част.** heç olmazsa (-ca, -ca şəkilçiləri ilə də ifadə olunur); **скажи хоть одно слово** heç olmazsa bir kəlmə danış; **хоть бы раз** bircə dəfə; **3. част.** bircə, kaş, bari; **хоть бы пришел** bircə gələydi; **4. союз** yaxud; **приди хоть сейчас, хоть завтра** istər bu gün gəl, istər sabah; **5. част.** həтта, lap; **могу пойти хоть сейчас** lap bu saat gedə bilərəm; **6. част.** misal üçün; **взять хоть эту статью за образец** misal üçün bu məqaləni nümunə götürək; **7. (nisbi əvəzliliklərlə)** ...olur olsun, ...istə-sən, hər bir; **хоть кто** kətər hər kəs, kim olur olsun; **хоть что** hər şey, hər nə olur olsun, nə istəsən; **хоть куда** haraya olur olsun,

haraya istəsən; hər yerdə; **хоть где** harada olur olsun, harada istəsən, hər yerdə; **♦ хоть бы 1)** bax хоть II 2-ci mənada; **2)** bircə..., yaxşı olardı ki...; **хоть бы не опоздать** bircə gecikməyəydi(m); **хоть бы что (кому)** vecinə deyil, təsir etmir, qulağına girmir; **хоть и** bax хоть II 1-ci mənada; **хоть куда в знач. сказ.** yaxşıdır, gözəldir, qiyamətdir; **хоть бы и так** (burada) pis heç bir şey yoxdur; nə olsun; **хоть бы хны** heç vecinə (də) deyil.

ХОТЯ союз 1. bax хоть II 1-ci mənada; **2.** ...baxmayaraq, əgərçi; **учился он хорошо, хотя приехал позже других** gec gəldiyinə baxmayaraq, o yaxşı oxuyurdu; **3. lakin, amma;** **♦ хотя бы, хоть бы 1)** həтта, əgər (ən çox da, də bağlayıcıları ilə ifadə olunur); **хотя бы ты захотел, я не могу этого поручить тебе** sən istəsən də, mən bunu sənə tapşır bilmərəm; **2)** məsələn, heç olma(z)sa.

ХОХЛАТЬ несов. dan. 1. kəkillənmək; **2.** pirtlaşmaq, kilkə düşmək (saç).

ХОХЛАТИТЬ несов. dan. 1. kəkilləndirmək; **2.** pirtləşdirmək, kilkələndirmək.

ХОХЛАТКА ж 1. kəkilli quş (toyuq); **2. bot.** məhmizlələ (çoxillik bitki).

ХОХЛАТОЧКА ж хохлатка (1-ci mənada) söz. kiç.

ХОХЛАТЫЙ прил. 1. kəkilli; **хохлатый голубь** kəkilli göyərçin; **2.** pirtləşmiş, kilkə.

ХОХЛАЧ м 1. kəkilli; **2. zool.** xoxlaç (suitti fəsiləsindən ayağı pərdəli məməli heyvan).

ХОХЛИК м xoxol söz. oxş. kəkillik.

ХОХЛИТЬ несов. qabartmaq (tüklərini, lələklərini).

ХОХЛИТЬСЯ несов. 1. tüklərini (lələklərini) qabartmaq; **2. тас.** dan. qaşqabağını tökmək, sımırığını sallamaq.

ХОХЛУШКА I ж dan. bax хохлатка 1-ci mənada.

ХОХЛУШКА II ж xoxol qadın (qız).

ХОХОЛ I м dan. köhn., zar. xoxol (ukraynalılara verilən zərəfatyana ad).

ХОХОЛ II м kəkil.

ХОХОЛОК м bot. zəncirotu.

ХОХОТ м мн. нет qəhqəhə.

ХОХОТАНИЕ ср qəhqəhə; qəhqəhə ilə gülmə.

ХОХОТАТЬ несов. qəhqəhə ilə gülmək, bərkədən gülmək.

ХОХОТЛИВЫЙ прил. dan. 1. güləyən; **2.** qəhqəhəli.

ХОХОТНЯ ж мн. нет dan. bax хохот.

ХОХОТОК м мн. нет bax хохот.

ХОХОТУН м dan. güləyən adam.

ХОХОТУНЯ ж dan. güləyən qadın (qız).

ХОХОТУШКА ж dan. bax хохотунья.

ХОХРИТЬСЯ несов. 1. bax хохлиться; **2.** bax хохориться.

ХОХРЯК м тәһ. donqar, qoz.

ХРАБРЕТЬ несов. dan. qoçaqlaşmaq, igidləşmək, cəsurlaşmaq, ürəklənmək.

ХРАБРЕЦ м qoçaq, igid, cəsur, ürəkli.

ХРАБРИТЬ несов. dan. ürəkləndirmək, cəsərləndirmək.

ХРАБРИТЬСЯ несов. dan. özünü cəsərləti (igid) göstərmək, ürəklənmək.

ХРАБРО нареч. igidcəsənə, cəsərlə, qoçaqlıqla, qəhrəmancasına, mərdcəsənə.

ХРАБРОСТЬ ж мн. нет qoçaqlıq, igidlik, cəsurluq, mərdlik.

ХРАБРЫЙ прил. qoçaq, igid, cəsur, mərd; **♦ не из храброго десятка** sən deyən igidlərdən deyil (qorxaq adam haqqında).

ХРАМ м ibadət xana, məbəəd; kilsə.

ХРАМИНА ж köhn. bina, tikinti.

ХРАМОВНИКИ мн. tar. bax тамплиеры.

ХРАМОВОЙ прил. köhn. ibadət xana (məbəəd) -[i-].

ХРАМОЗДАТЕЛЬ м köhn. ibadət xana tikdirən adam, ehsan sahibi.

ХРАМОЗДАТЕЛЬСТВО ср мн. нет köhn. ibadət xana inşaatı.

ХРАНЕНИЕ ср мн. нет 1. saxlama, saxlanma; **2.** mühafizə etmə, mühafizə edilmə; qoruma, qorunma; mühafizə; **♦ камера хранения** mühafizə kamerası (vağzallarda səmşinlərin şeylərini mühafizə edən kamera).

ХРАНИЛИЩЕ ср ...saxlanılan yer, anbar; хранилище старинных книг qədim kitablar saxlanılan yer.

ХРАНИТЕЛЬ м 1. saxlayan, mühafizə edən, qoruyan; **2.** mühafiz (muzeylərdə, kitabxanalarda və s. bəzi vəzifələrin adı).

ХРАНИТЕЛЬНЫЙ прил. köhn. qoruyucu, mühafizəedic.

ХРАНИТЬ *несов.* 1. saxlamaq; 2. mühafizə etmək, qorumaq, himayə etmək; $\diamond$ **хранить молчание** susmaq, dınməmək, danışmaq; **хранить в памяти (в сердце, в душе)** heç bir vaxt unutmaq; **хранить в тайне что** gizli saxlamaq (heç kəsə deməmək, bildirməmək).

ХРАНИТЬСЯ *несов.* 1. saxlanılmaq; 2. mühafizə edilmək, qorunmaq.

ХРАП *И м.* 1. xorultu, xoruldama, xorna; 2. xorultu səsi; 3. xüs. burnun üstü (heyvanlarda).

ХРАП *II м.* xüs. 1. dilçək (mexanizmlərin hərəkət edən hissələrini dayandırmaq üçün mexanizm); 2. araba dayağı (arabanın üzünə şağı getməsinə mane olmaq üçün ağac tir, haça və s.); 3. yuqaldıran qarmaq (gəmilərdə).

ХРАП *III м.* *мн.* *нет* *мәх.* 1. incə (nazik) buz qatı (qar üzərində); 2. nahamar (kələ-kötür) buz (çayda).

ХРАПАНУТЬ *сов.* *дан.* yaxşıca yatmaq, yuxusunu almaq.

ХРАПЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* xoruldama, xorultu.

ХРАПЕТЬ *несов.* 1. xoruldamaq; 2. fınxırmaq (at); 3. *мәс.* *дан.* bərk yatmaq.

ХРАПНУТЬ *однокр.* *дан.* bax храпеть 1-ci mənada.

ХРАПОВИК *м* *tex.* dilçək (çarxın geri hərəkət etməsinə mane olan mexanizm).

ХРАПОВИЦКИЙ *прил.* $\diamond$ задавать (задать) храповицкого xorultu ilə yatmaq.

ХРАПОВОЙ *прил.* *tex.* dilçekli; **храповое колесо** dilçekli çarx.

ХРАПОК *м* *дан.* 1. xorultu; 2. sifət, burun (heyvanlarda); 2. *мәх.* burun deşiyi.

ХРАПУН *м* *дан.* xoruldayan adam, bərk xoruldayan adam.

ХРАПУНЬЯ *ж* *дан.* bax храпун.

ХРЕБЕТ *м* 1. onurğa, bel sütunu; 2. *дан.* bel, dal, arxa; 3. *coğr.* dağ silsiləsi, sıra dağlar; $\diamond$ **гнуть (ломать) хребет** bax гнуть (гнуть горб); **гнуть хребет перед кем** bax гнуть (гнуть спину).

ХРЕБЕТНЫЙ *прил.* onurğa -i[-i].

ХРЕБТИНА *ж* *дан.* bax хребет 1-ci mənada.

ХРЕБТОВЫЙ *прил.* sıra dağ(lar) -i[-i].

ХРЕН *м* *мн.* *нет* 1. *бот.* qıtıgotu; 2. qıtıgotu kökü; $\diamond$ **старый хрен** qoca kaftar (söyüş);

хрен редьки не слаще üzr bədtər-əzgü-nah; ilanın ağına da lənət, qarasına da.

ХРЕНИНА *ж* *дан.* qıtıgotu kökü.

ХРЕНОВНИК *м* qıtıgotu bitən yer.

ХРЕНОВЫЙ *прил.* 1. qıtıgotu -i[-i]; **хреновый корень** qıtıgotu kökü; 2. *nifr.* çox pis, yaramaz.

ХРЕНОК *м* *мн.* *нет* *дан.* хрен söz. *киç.*

ХРЕСТОМАТИЙНЫЙ *прил.* xrestomatiya -i[-i]; **хрестоматийный материал** xrestomatiya materialı.

ХРЕСТОМАТИЯ *ж* xrestomatiya, müntəxəbat (seçilmiş əsərlər məcmuəsi, dərslik).

ХРИЗАНТЕМА *ж* *бот.* payızgülü, xrizantem (dekorativ bitki).

ХРИЗОБЕРИЛ *м* *miner.* xrizoberil (yaşıl və ya sarımtıl-yaşıl rəngli qiymətli daş).

ХРИЗОБЕРИЛЛОВЫЙ *прил.* xrizoberil -i[-i]; xrizoberildən qayrılmış.

ХРИЗОЛИТ *м* *miner.* xrizolit (qızılaçalar yaşılmtıl-sarı rəngli qiymətli daş).

ХРИЗОЛИТОВЫЙ *прил.* xrizolit -i[-i].

ХРИЗОПРАЗ *м* *miner.* xrizopraz (yarımqiymətli daş).

ХРИЗОТИЛ *м* *miner.* xrizotil (asbest növündən lifli mineral).

ХРИП *м* xırıltı, xırıldama.

ХРИПЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* xırıldama.

ХРИПЕТЬ *несов.* 1. xırıldamaq; 2. xırıltılı səsle danışmaq.

ХРИПЛИВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* azca xırıltılı, bir az tutqunluq (səsdə).

ХРИПЛИВЫЙ *прил.* azca xırıldayan, bir az batıq, tutqun (səs).

ХРИПЛОСТЬ *ж* *мн.* *нет* tutqunluq, batıqlıq (səsdə).

ХРИПЛЫЙ *прил.* xırıltılı, batıq, tutqun (səs).

ХРИПНУТЬ *несов.* xırıldamaq, batmaq, tutulmaq (səs).

ХРИПОТА *ж* *мн.* *нет* xırıltı; xırıldama, tutqunluq, batıqlıq (səsdə).

ХРИПОТЦА *ж* *мн.* *нет* *дан.* yüngül xırıltı.

ХРИПУН *м* *дан.* xır-xır, səsi xırıltılı adam.

ХРИСТАРАДНИК *м* *köhn.* dilənçi.

ХРИСТАРАДНИЦА *ж* *köhn.* dilənçi qadın (qız).

ХРИСТАРАДНИЧАТЬ *несов.* *köhn.* dilənçilik etmək, dilənmək.

ХРИСТИАНИЗАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *köhn.* xristianlaşdırma, xristianlaşdırılma.

ХРИСТИАНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* xristianlaşdırılmış.

ХРИСТИАНИЗИРОВАТЬ *несов.* xristianlaşdırmaq.

ХРИСТИАНИЗИРОВАТЬСЯ 1. *несов.* xristianlaşdırılmaq; 2. *сов* *и* *несов* xristianlaşmaq.

ХРИСТИАНИЗОВАННЫЙ *прич.* xristianlaşdırılmış; xristianlaşmış.

ХРИСТИАНИЗОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* bax христианизировать.

ХРИСТИАНИЗОВАТЬСЯ *сов.* *и* *несов.* bax христианизироваться.

ХРИСТИАНИН *м* (*мн.* христиане) xristian, xaçpərəst.

ХРИСТИАНКА *ж* xristian qadın (qız).

ХРИСТИАНСКИЙ *прил.* xristian(lıq) -i[-i]; христианская религия xristian dini; $\diamond$ **в христианский вид привести кого, что; христианский вид прилать кому-чему** adam şəklinə salmaq.

ХРИСТИАНСТВО *ср* *мн.* *нет* xristianlıq, xristian dini, xaçpərəstlik.

ХРИСТИАНСТВОВАТЬ *несов.* *köhn.* xristian dininə qail olmaq.

ХРИСТОВ *köhn.* **Христос** söz. *sif.* $\diamond$ **христовы невеста** *köhn.* 1) rahibə; 2) ərə getmiş qız; **христов день** (*köhn.*) pasxa bayramı; **христовым именем жить (перебиваться)** (*köhn.*) dilənmək, dilənçilik etmək; **христов человек** dilənçi.

ХРИСТОЛЮБИВЫЙ *прил.* *köhn.* xristianlığa sadıq.

ХРИСТОПРОДАВЕЦ *м* *köhn.* satqın, dönük, xain, namərd.

ХРИСТОС *м* İsa; $\diamond$ **Христа ради** *дан.* 1) Allah yolunda; 2) Allah xatirine; xahiş edirəm; **жить Христа ради** *köhn.* dilənçilik etmək; **Христос с ним (ними)** *köhn.* bənd olma; qoy getsin işinə; **Христос с тобой** *köhn.* nə danışsən?! ola bilməz! **как у Христа за пазухой** yağ içində bal kimi.

ХРИСТОСОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* (*дин*) pasxa bayramında öpüşmə adəti (dindar xristianlarda).

ХРИСТОСОВАТЬСЯ *несов.* *köhn.* pasxa bayramında öpüşmək (bax христосование).

ХРИЯ *ж* *köhn.* xriya (keçmişdə məktəblərdə verilmiş mövzu əsasında nitq, mühakimə).

ХРОМ *I м.* *мн.* *нет* *хром* (1. kimyəvi element, açıq-boz rəngli bərk metal; 2. xüs. sarı boyaq).

ХРОМ *II м.* *мн.* *нет* xüs. xrom (nazik yumşaq dəri növü).

ХРОМАТИЗМ *м* *мн.* *нет* xromatizm (1. fiz. ağı şüanın müxtəlif rəngli şüalara ayrılması xassəsi; 2. mus. səsin yarımtonlar üzrə qalxması və ya enməsi).

ХРОМАТИН *м* *мн.* *нет* *biol.* xromatin (heyvan və ya bitki hüceyrə nüvəsinin boyanma qabiliyyətinə malik olan əsas maddəsi).

ХРОМАТИЧЕСКИЙ *прил.* *fiz.* *mus.* xromatik.

ХРОМАТОЛИЗ *м* *fiziol.* xromatoliz (xromatinin hüceyrə şirasında həll olması).

ХРОМАТЫ *мн.* (*ед.* хромат *м*) xromatlar (xrom turşusunun sarı rəngli duzları).

ХРОМАТЬ *несов.* axsamaq; $\diamond$ **хромать на обе ноги** işdə çoxlu nöqsanı olmaq.

ХРОМЕЛЬ *м* xromel (nikelin xromla ərintisi).

ХРОМЕНЬКИЙ *прил.* *дан.* хромой söz. *киç.*

ХРОМЕТЬ *несов.* axsaqlaşmaq, axsamaq.

ХРОМЕЦ *м* *köhn.* topal.

ХРОМНЕВЫЙ *прил.* *kim.* xrom -i[-i].

ХРОМНИЙ *м* *мн.* *нет* *kim.* bax хром I 1-ci mənada.

ХРОМИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *tex.* xromlama, xromlanma.

ХРОМИРОВАННЫЙ *прич.* *tex.* xromlanmış.

ХРОМИРОВАТЬ *несов.* *tex.* xromlamaq, xromla örtmək, üzünə xrom vermək (metal şeylərin).

ХРОМИРОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* xromlanmaq, xromla örtülmək, üzünə xrom verilmək.

ХРОМИРОВАКА *ж* *мн.* *нет* *tex.* bax хромирование.

ХРОМИРОВОЧНЫЙ *köhn.* *tex.* xromlama -i[-i]; **хромировочный цех** xromlama sexi.

ХРОМИРОВЩИК *м* xromlayıcı (fəhlə).

ХРОМИСТЫЙ *прил.* *kim., miner., tex.* xromlu; **хромистая сталь** xromlu polad.

ХРОМИТ *м* *miner.* xromit (1. tərkibində xrom və dəmir olan filiz; 2. metallurgiyada işlənilən odadavamlı material).

ХРОМИТОВЫЙ прил. xromit -i[-i].
ХРОМОВЫЙ I прил. kim., tex. xromlu, xrom qarışığı olan (bax **хром I** 1-ci mənada).
ХРОМОВЫЙ II прил. xüs. xrom; **хромо-вые сапоги** xrom çəkmə.
ХРОМОГЕННЫЙ прил. xüs. rəng verən, boya maddəsi verən.
ХРОМОГРАФИЯ ж *poliqr.* xromoqravura (litoqrafiya üsulu ilə hazırlanan çoxrəngli şəkil və s.).
ХРОМОЙ прил. 1. axsaq, topal; 2. məc. dan. şikəst, bir qıçdan çolaq; **хромоу** стул bir qıçı sınıq stul.
ХРОМОЛИТОГРАФИЧЕСКИЙ бax **хромо-литографский**.
ХРОМОЛИТОГРАФИЯ ж *poliqr.* xromolitoqrafiya (1. litoqrafiya üsulu ilə bir neçə rəngdə çap etmə; 2. bu üsulla çap olunmuş şəkil və s.; 3. bu üsulla çap edən poliqrafiya müəssisəsi).
ХРОМОЛИТОГРАФСКИЙ прил. *poliqr.* xromolitoqrafiya -i[-i].
ХРОМОНОГИЙ прил. 1. topal, çolaq; 2. ayağı şikəst, ayağı sınıq (stol və s.).
ХРОМОНОГОСТЬ ж *мн. нет* tonallıq, axsaqlıq.
ХРОМОНОЖКА ж *дан.* axsaq (topal) qadın (qız).
ХРОМОСОМА ж *biol.* xromosom (heyvan və bitki orqanizmlərinin hüceyrə nüvələrində olan və müvafiq surətdə boyadıldıqda, hüceyrələr ayrıldıqda gözə görünən cisimciklər).
ХРОМОСФЕРА ж *мн. нет* astr. xromosfer (Günəş tutulan zaman, onun ətrafında qırmızı haşiyə kimi görünən Günəş atmosferinin xarici təbəqəsi).
ХРОМОСФЕРНЫЙ прил. astr., xromosfer -i[-i].
ХРОМОТА ж *мн. нет* axsaqlıq, topallıq.
ХРОМОТИПИЧЕСКИЙ прил. mətb. xromotipiya -i[-i].
ХРОМОТИПИЯ ж *poliqr.* xromotipiya (1. mətbəə maşınları ilə çox rəngdə çap etmə üsulu; 2. bu üsulla çap edilmiş şəkil və s.).
ХРОМОФОТОГРАФИЧЕСКИЙ прил. fot. xromofotoqrafiya -i[-i].

ХРОМОФОТОГРАФИЯ ж *fot.* xromofotoqrafiya (1. rəngli fotoqrafiya alma üsulu; 2. rəngli fotosəkil).
ХРОМУША м и ж *дан.* axsaq, topal.
ХРОМУШКА м и ж *дан.* **хромуша** söz oxş. axsaqcığaz.
ХРОНИК м *дан. tib.* xronik xəstə, xronik xəstəliyi olan adam (bax **хронический**).
ХРОНИКА ж 1. salnamə (hadisələrin tarixi ardıcılıqla yazılışı); 2. xronika (siyasi, ictimai, ailə və s. hadisələrin tarixini təsvir edən ədəbi əsər); 3. xronika (qəzetdə: yerli xəbərlər şöbəsi); 4. xronika (kinoda: gündəlik ictimai həyata həsr olunmuş şəkil).
ХРОНИКАЛЬНЫЙ прил. xronikal, xronika mahiyyətində olan (bax **хроника** 3-cü və 4-cü mənalarda).
ХРОНИКЕР м xronikaçı (qəzetə yerli xəbər və materiallar toplayan müxbir, qəzet işçisi).
ХРОНИКЕРСКИЙ прил. xronikaçı -i[-i].
ХРОНИСТ м *tar.* salnaməçi, salnamə yazan, vaxtə yazan tarixçi (bax **хроника** 1-ci mənada).
ХРОНИЧЕСКИЙ прил. 1. xronik(i), uzun sürən, çox davam edən; daimi; 2. xronik xəstəliyi olan.
ХРОНОГРАФ м xronoqraf (1. bir ölkənin tarixi xronikasının xülasəsindən ibarət qədim yazı abidəsi; 2. qısasürən hadisələrin (məs.: top gülləsinin uçuş sürətini) davamını ölçmək üçün avtomatik cihaz).
ХРОНОГРАФИЧЕСКИЙ прил. xüs. xronoqraf -i[-i], xronoqrafik.
ХРОНОЛОГ м xronologiya mütəxəssisi (bax **хронология**).
ХРОНОЛОГИЗАЦИЯ ж xronologiyasını (vaxtını) müəyyənləşdirmə.
ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ прил. xronologiya -i[-i]; xronoloji; **хронологические таблицы** xronoloji cədvəllər.
ХРОНОЛОГИЯ ж xronologiya (1. tarixi hadisələrin vaxt ardıcılığı ilə yazılışı; 2. tarix; 3. hadisələrin baş verdiyi və yaxud sənədlərin yazıldığı vaxtı müəyyən edən yardımçı tarix fənni).
ХРОНОМЕТР м xronometr (çox dəqiq saat).
ХРОНОМЕТРАЖ ж *мн. нет* xronometraj (əmək prosesləri müddətinin saniyəölçən vasitəsilə dəqiq ölçülməsi).

ХРОНОМЕТРАЖИСТ м xronometrajçı (xronometraj aparən şəxs).
ХРОНОМЕТРАЖИСТКА ж xronometrajçı qadın (qız).
ХРОНОМЕТРАЖНЫЙ прил. xronometraj -i[-i].
ХРОНОМЕТРИРОВАННЫЙ прич. xüs. xronometrajlanmış, xronometraj vasitəsilə ölçülmüş (müəyyən edilmiş).
ХРОНОМЕТРИРОВАТЬ сов. и *несов.* xüs. xronometrajlamaq, xronometraj vasitəsilə ölçmək (müəyyən etmək).
ХРОНОМЕТРИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. xronometrajlanmaq, xronometraj vasitəsilə ölçülmək (müəyyən edilmək).
ХРОНОМЕТРИСТ м xronometrist (idman oyunlarında saniyəölçənə vaxtı qeyd edən şəxs).
ХРОНОМЕТРИЧЕСКИЙ прил. xüs. xronometr -i[-i]; xronometrik; **хронометрическое определение времени** vaxtın xronometrik (xronometr vasitəsilə) müəyyən edilməsi.
ХРОНОСКОП м xüs. xronoskop (son dərəcə qısa (saniyənin mində birində qədər) vaxtları ölçmək üçün elektrik saati).
ХРОНОСКОПИЧЕСКИЙ прил. xüs. xronoskop -i[-i], xronoskopik; **хроноскопическое измерение** xronoskopik ölçü.
ХРУП м *дан. межд.* xrup.
ХРУПАТЬ *несов.* *дан.* 1. sınmaq, çatlamaq; 2. xırıltmaq, xırıltmada-xırıltmada yemək.
ХРУПКИЙ прил. 1. kövrək, tezsınan; 2. məc. çox zərif, çox zəif, çox incə; 3. məc. qeyri-sabit, kövrək, tez pozula bilən (sülh və s.).
ХРУПКОСТЬ ж *мн. нет* 1. kövrəklik; 2. məc. zərflilik, zəiflik, incelik.
ХРУПНУТЬ *однокр.* *дан.* bax **хрупать**.
ХРУПЧЕ *срав. ст. к хрупкий* 1. daha kövrək; 2. daha zərif, daha zəif, daha incə.
ХРУСТ м *мн. нет* xırtıltı, xırıltı.
ХРУСТАЛНИК м *анат.* göz bülürü.
ХРУСТАЛЬ м *мн. нет* 1. bülür; 2. *собир.* bülür qab-qacaq; 3. *горный хрусталь* (geol.) dağ bülürü.
ХРУСТАЛЬНЫЙ прил. 1. bülür; **хрустальная посуда** bülür qab; 2. məc. bülürü, bülür kimi saf, təmiz, şəffaf.

ХРУСТАТЬ *несов.* *мәш.* xırıltmaq, xırıltı ilə çeynəmək.
ХРУСТЕТЬ *несов.* xırıltmaq, xırıltmada.
ХРУСТКИЙ прил. *мәш.* kövrək.
ХРУСТНУТЬ *однокр.* bax **хрустеть**.
ХРУСТЬ *межд.* *дан.* xırc, xırt.
ХРУЩ м *zool.* 1. xırıldağ (böcək); 2. bəzi yaştıbıqlı böcəklərin adı.
ХРУЩИК бax **хрущ** 2-ci mənada.
ХРЫЧ м *дан.* qoca kaftar (söyüş).
ХРЮ (səs təqlidi) xor-xor, xorultu; donuz xorultusu.
ХРЮК м *дан.* xortuldama, xortultu.
ХРЮКАЛО *ср* *дан.* donuz burnu.
ХРЮКАНЬЕ *ср* *мн. нет* xortuldama, xortultu.
ХРЮКАТЬ *несов.* xortuldamaq (donuz).
ХРЮКНУТЬ *однокр.* bax **хрюкать**.
ХРЮ - **ХРЮ** бax **хрю**.
ХРЮШКА ж *дан.* donuz.
ХРЯК м 1. qaban, erkək donuz; 2. *мәш.* axta (buruq) donuz.
ХРЯПА ж *мн. нет* *мәш.* kələmin üst yarpaqları.
ХРЯПАТЬ *несов.* *vulq.* ağzını marçıldada-marçıldada yemək.
ХРЯПКА ж, **ХРЯПОК** м *мәш.* kələm qıçası, kələm özəyi, kələmin iç zoğu.
ХРЯПНУТЬ *сов.* *дан.* 1. saqqıldadıb sındırmaq; 2. saqqıltı ilə sınmaq; 3. saqqıldamaq.
ХРЯСК м *мәш.* бax **хруст**.
ХРЯСТ м *мн. нет* *мәш.* xırtıltı, xırıltı.
ХРЯСТАТЬ *несов.* *мәш.* 1. vurmaq, döymək, kətkəlmək; 2. бax **хряпать**.
ХРЯСТНУТЬ *сов.* *мәш.* 1. бax **хрястать**; 2. sınmaq, cınlmaq, yarılmaq, çatlamaq; 3. бax **хрястаться**.
ХРЯСТНУТЬСЯ *сов.* *мәш.* 1. yıxılmaq; 2. döymək, toxunmaq.
ХРЯЧОК м *мәш.* k. t. cavan qaban (erkək donuz).
ХРЯЩ I м qığırdağ, ximircək, xırtdənək.
ХРЯЩ II м *мн. нет* 1. *geol.* iri qum; 2. *мәш.* qalın kətan, kiş.
ХРЯЩЕВАТОСТЬ I ж *мн. нет* qığırdaqlıq, ximircəkliklik.
ХРЯЩЕВАТОСТЬ II ж *мн. нет* *geol.* iri qum şəklində olma.

ХРЯЩЕВАТЫЙ I *прил.* qıgırdaqlı, ximircəkli, xirtdənəkli.
ХРЯЩЕВАТЫЙ II *прил. geol.* iri qumlu, iri qum tərkibli.
ХРЯЩЕВИК *м хüs.* qıgırdaq skeletli balıq.
ХРЯЩЕВИНА *ж* 1. qıgırdaq maddəsi; 2. *dan.* qıgırdaqlı öt.
ХРЯЩЕВОЙ I *прил.* 1. qıgırdaq -i[-ı]; **хрящевая ткань** qıgırdaq toxuması; 2. qıgırdaq skeletli; **хрящевые рыбы** qıgırdaq skeletli balıqlar.
ХРЯЩЕВОЙ II *прил. geol.* iri qumlu, iri qum tərkibli; **хрящевой грунт** iri qumlu torpaq.
ХРЯЩИК *м хрящ I söz. kiç.*
ХУДЕЕ *срав. ст. к худой.*
ХУДЕЙШИЙ *прев. ст. к худой* ən (çox) ariq.
ХУДЕНЬКИЙ *прил. dan. худой* (1-ci, 3-cü və 4-cü mənələrdə) söz. kiç.
ХУДЕТЬ *несов.* ariqlamaq.
ХУДО I *ср мн. нет dan.* pislik, yamanlıq.
ХУДО II 1. *нареч.* pis, bəd, yaman; **это может кончиться худо** bu pis qurtara bilər; 2. *в знач. сказ. безл.* halı pisdir, əhvalı pisdir; **больному худо** xəstənin halı pisdir; **худо-бедно** ən azı.
ХУДОБА *ж мн. нет собир. тәһ.* mülk, mal.
ХУДОБА *ж мн. нет* ariqlıq.
ХУДОЖЕСТВЕННО *нареч.* bədii surətdə, gözəl, qəşəng.
ХУДОЖЕСТВЕННОСТЬ *ж мн. нет* bədii-lik, gözəllik, qəşənglik, incəlik, nəfislik.
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ *прил.* 1. bədii; nəfis; **художественная литература** bədii ədəbiyyat; 2. gözəl, qəşəng, incə, estetik; **художественный вкус** incə zövq; 3. rəssamlıq -i[-ı]; **художественное училище** rəssamlıq məktəbi; **художественная самодеятельность** bədii özfəaliyyət.
ХУДОЖЕСТВО *ср* 1. *köhn.* incəsənət, bədiyyat; 2. təsviri incəsənət, bədaye; **художественная академия** bədaye akademiyası; 3. *тәс. dan.* hoqqə; **брось свои художества** hoqqalarını burax.
ХУДОЖНИК *м* 1. sənətkar; 2. rəssam; 3. *тәс.* mahir usta, ustad.
ХУДОЖНИЦА *ж dan.* bax художник mənada.
ХУДОЖНИЧЕСКИЙ *прил.* rəssam -i[-ı].

ХУДОЖНИЧЕСТВО *ср мн. нет köhn.* rəssamlıq.
ХУДОЙ *прил.* 1. ariq, sısqə; 2. *dan.* yırtıq, deşik, xarab; **худые носки** yırtıq corab; **худое ведро** deşik vedrə; 3. *dan.* pis; 4. *köhn.* kasıb, yoxsul; 5. *в знач. суц.* **худое** *ср* pislik, yamanlıq; **на худой конец** bəd ayaqda, bədəbdəddə; **не говоря худого слова** heç bir söz demədən, dinmədən.
ХУДОРОДНЫЙ I *прич. köhn.* əsli-nəcabəti olmayan, nəcabətsiz, zəti pis.
ХУДОРОДНЫЙ II *прил.* az münbit (məhsuldar) (torpaq).
ХУДОРОДСТВО *ср мн. нет köhn.* əsli-nəcabəti olmama, nəcabətsizlik.
ХУДОСОЧИЕ *ср мн. нет* ariqlıq, qansızlıq, zəiflik.
ХУДОСОЧНЫЙ *прил.* ariq, qansız, zəif.
ХУДОСТЬ *ж мн. нет köhn.* kasıblıq.
ХУДОШЁРСТНЫЙ *прил. dan.* pis yunlu, yunu pis.
ХУДОЩАВОСТЬ *ж мн. нет* ariqlıq, sısqəlik.
ХУДОЩАВЫЙ *прил.* ariq.
ХУДУЩИЙ, ХУДУЩИЙ *прил. dan.* çox ariq, çox sısqə.
ХУДШИЙ 1. bax хуже; 2. *прев. ст. к худой* (3-cü mənədə) ən pis, lap pis.
ХУДЫШКА *м и ж dan.* sısqə (uşaq), cılız (uşaq).
ХУЖЕ *срав. ст. к худой* (3-cü mənədə) daha pis; **хуже горькой редьки (надоест)** lap zəhləsi getmək.
ХУЛА *ж köhn.* təhqir, danlaq, töhmət, nifrin, söyüş; qeybət.
ХУЛЕНИЕ *ср мн. нет köhn.* pisləmə, söymə, ləkələmə, pisinə danışma, qeybətini etmə.
ХУЛИГАН *м* xuliqan, dələduz.
ХУЛИГАНИТЬ *несов.* xuliqanlıq etmək, dələduzluq etmək.
ХУЛИГАНКА *ж* xuliqan qız (qadın).
ХУЛИГАНСКИЙ *прил.* xuliqan -i[-ı]; **хулиганская** *хулиганский поступок* xuliqan hərəkəti.
ХУЛИГАНСТВО *ср мн. нет* xuliqanlıq, dələduzluq.
ХУЛИГАНСТВОВАТЬ *несов.* xuliqanlıq etmək, dələduzluq etmək.

ХУЛИГАНЬЕ *ср мн. нет собир. dan.* xuliqanlar, dələduzlar.
ХУЛИТЕЛЬ *м köhn.* pisləyən, qeybətçi, ...pisinə danışan, ...bədinə danışan.
ХУЛИТЬ *несов. köhn.* pisləmək, ləkələmək, söymək, qeybətini etmək.
ХУНТА *ж* xunta (İspaniyada və Latın Amerikası ölkələrində ictimai-siyasi təşkilat və birləşmələrin adı).
ХУНХУЗ *м* xunxuz (keçmişdə Mancuriyada və Şimali Çində quldur, soyğunçu).
ХУНХУЗСКИЙ *прил.* xunxuz (quldur) -i[-ı].
ХУРАЛ *м* xural (Monqolustanda seçilən ali və yerli hökumət orqanlarının adı).

ХУРМА *ж* xurma.
ХУРУЛДАН *м* bax хурал.
ХУТОР *м (мн. хутора)* xutor (1. *içərisində sahibinin evi və təsərrüfatı olan ayrıca mülk*; 2. Ukraynada, Donda, Kubanda balaca kənd (kəndli qəşəbəsi).
ХУТОРНЫЙ *прил.* xutor -i[-ı].
ХУТОРОК *м* хутор söz. kiç.
ХУТОРОЧЕК *м* хутор söz. kiç. və оах.
ХУТОРСКОЙ bax хуторный; **хуторское хозяйство** xutor təsərrüfatı.
ХУТОРЯНИН *м* 1. xutorlu, xutorda yaşayan; 2. xutor sahibi.
ХУТОРЯНКА *ж* xutorlu qadın (qız).

Цц

ЦАНГА ж *tex.* sanqa (*qısqaq*).

ЦАП *межд. в знач. сказ.* *dan.* birdən yarıpıdı.

ЦАПАТЬ *несов. dan.* 1. qarmaq, qamarlamaq; *цапать из рук* əldən qarmaq, 2. saynaqlamaq, saynağına keçirmək, pəncəsinə keçirmək, çənginə keçirmək, yarışmaq; 3. vurmaq, ilişdirmək, çəkmək.

ЦАПАТЬСЯ *несов. dan.* 1. cırmaqlamaq; 2. *тас.* dalaşmaq, söyüşmək, tutaşmaq, cırmaqlaşmaq.

ЦАПИНА ж *dan.* bax *царапина*.

ЦАПКА ж *k. t.* toxa, kətmən.

ЦАПКИЙ *прил. dan.* bərk yarışan, bərk tutan, əl çəkməyən.

ЦАПКОВАНИЕ *ср мн. нет* 1. *k. t.* toxalama, kətmənləmə, toxalanma; 2. *tex.* qəlibləmə, qəliblənmə.

ЦАПКОВАННЫЙ *прич. 1. k. t.* toxalanmış, kətmənlənmiş; 2. *tex.* qəliblənmiş.

ЦАПКОВАТЬ *несов. 1. k. t.* toxalamaq, kətmənləmək; 2. *tex.* qəlibləmək.

ЦАПКОВЫЙ ж *мн. нет* bərk yarışma, bərk tutma, bərk ilişmə.

ЦАПЛЯ ж *zool.* vağ (*quş*).

ЦАПНУТЬ *однокр. dan.* bax *цапать*.

ЦАПОНЛАК м *saponlak* (*şəffaf lak*).

ЦАПУН м *dan.* 1. cırmaqlayan, cırmaq atan; 2. qarağan, bərk tutan, ilişən, yarışan.

ЦАПУНЬЯ ж *dan.* bax *цапун*.

ЦАПФА ж *səpfə* (1. *tex.* *oxun və yaxud valin yataqda hərhlənən hissəsi*; 2. *tup lüləsi içərisində silindrxəkilli çıxıntı*).

ЦАП-ЦАРАП *в знач. сказ.*, qarpdı, qamarladı, yarıpıdı, çənginə keçirtdi.

ЦАРАП *в знач. сказ. dan.* cırmaqladı.

ЦАРАПАНЫЕ *ср мн. нет* 1. cırmaqlama, cırmaqlanma; 2. cırmaqlaşma; 3. *тас.* cızma, cızılma; 4. *dan.* cızma-qara etmə (edilmə).

ЦАРАПАТЬ *несов. 1.* cırmaqlamaq; 2. *тас.* cızmaq; 3. *dan.* cızma-qara etmək.

ЦАРАПАТЬСЯ *несов. 1.* cırmaqlamaq; 2. cırmaqlaşmaq, bir-birini cırmaqlamaq; 3. *тас. dan.* dalaşmaq, söyüşmək.

ЦАРАПИНА ж *cırmaq yeri, cırmaq; sıyrıntı.*

ЦАРАПИНКА ж *царапина* *söz. kiç.*

ЦАРАПКА 1. *м и ж* cırmaqlayan, cırmaqatan; 2. *ж* qabıqyonan (*alət*).

ЦАРАПНУТЬ *однокр. бax* *царапать* 1-ci mənada.

ЦАРАПУН м *dan.* cırmaqlayan, cırmaqatan.

ЦАРЁВ *köhn. бax* *царский.*

ЦАРЁВИЧ м *köhn. şahzadə.*

ЦАРЁВНА ж *şah qızı, şahzadə qız.*

ЦАРЕДВОРЕЦ м (*мн. царедворцы*) *köhn. saray xadimi, öyan.*

ЦАРЕДВОРЧЕСКИЙ *прил. köhn. saray xadimi* -i[-i].

ЦАРЁК м (*мн. царьки*) *köhn. царь* *söz. kiç.*

ЦАРЕНИЕ *ср köhn. çarlıq (etmə), padşahlıq (etmə).*

ЦАРЕУБИЙСТВО *ср* padşah öldürmə.

ЦАРЕУБИЙЦА м *padşah öldürən, padşah qatili.*

ЦАРИЗМ м *мн. нет* çarizm, çar üsul-ida-rəsi.

ЦАРИСТСКИЙ *прил. çarizm* -i[-i].

ЦАРИТЬ *несов. 1. köhn. çarlıq etmək, şahlıq etmək; 2. тас. hökmran olmaq, höküm sürmək; üstün olmaq.*

ЦАРИЦА ж 1. çarıca, məlikə; 2. çar arvadı, padşah arvadı; 3. *Царица небесная* Məryəm ana.

ЦАРИШКА м *isteh. oyuncaq padşah.*

ЦАРСКИЙ *прич. 1.* çar -i[-i]; 2. həşəmətli, cəlalı, zəngin, təmtəraqlı, şahənə; 3. *царская водка* (*kim.*) çar arası (*xlorid və nitrat turşuları qatışığı*); *царские врата* *dini. ikonostasin orta qapısı.*

ЦАРСТВЕННОСТЬ ж *мн. нет* əzəmət, həşəmət, cəlal, təmtəraq; vüqar, şahənəlik.

ЦАРСТВЕННЫЙ *прил. köhn. 1. бax* *царский* 1-ci mənada; 2. şahənə; 3. *тас.* əzəmətli, cəlalı, təmtəraqlı; vüqarlı.

ЦАРСТВИЕ *ср köhn. бax* *царство*; 4. *царствие небесное* (*кому*) Allah rəhmət eləsin.

ЦАРСТВО *ср 1.* çarlıq, şahlıq, səltənət; 2. *тас. ağalıq, hökmranlıq, hökmformalıq*; 3. *aləm; царство животных* heyvanlar aləmi; 4. *темное царство* (*köhn.*) cəhalət, nadanlıq; *царство небесное* *бax* *царствие* (*царствие небесное*); *быть* (*сидеть*) *на царстве* *köhn. padşahlıq etmək.*

ЦАРСТВОВАНИЕ *ср 1.* çarlıq etmə, şahlıq etmə, padşahlıq etmə, səltənət sürmə; səltənət; 2. *в царствование* ...çarlığı zamanında, ...səltənəti dövründə, ...padşahlığı vaxtında; *в царствование Ивана Грозного* İvan Qroznının çarlığı zamanında.

ЦАРСТВОВАТЬ *несов. 1.* çarlıq etmək, padşahlıq etmək, səltənət sürmək; 2. hökmranlıq etmək, hökm sürmək, hökmfərma olmaq.

ЦАРСТВУЮЩИЙ *прич. и прил. 1.* çarlıq edən, padşahlıq edən, səltənət sürən; 2. hökm sürən, hökmranlıq edən, hökmfərma olan.

ЦАРЬ м (*мн. цари*) çar, padşah, hökmdar; 4. *царь в голове* (*у кого*), с *царём* в голове *(кто)* ağlıdır; *без царя в голове* *(кто)* ağıllıdır; *при царе Горохе* (*zar*) çoxdan, Nuh öyüyündə; *царь-птица* qar-tal; *царь-девица* (*folk*) gözəllər gözəli, dilbər, sənəm; *царь зверей* şir, aslan; *царь небесный* Allah, Tanrı; *олух царя небесного* Allahın gici.

ЦАЦА ж 1. məh, bəbə, gəlin (*uşaq oyuncağı*); 2. *dan. təşəxxüs satan, lovğa adam.*

ЦАЦКА ж *цаца* *söz. kiç.*

ЦАЦКАТЬСЯ *несов. dan. nazını çəkmək, nazı ilə oynamaq, başına fırlanmaq, əldən-ayaqdan getmək.*

ЦВЕЛЬ ж *мн. нет dan. kif, kəz.*

ЦВЕСТИ *несов. 1.* göyərmək, yaşıllanmaq; 2. çiçəklənmək, çiçək açmaq, gül açmaq; 3. *тас. tərəqqi etmək, inkişaf etmək, artmaq, irəliləmək*; 4. *тас. sağlamlaşmaq, gözəlləşmək, qəşəngləşmək*; 5. *kəz bağlamaq, yosunla örtülmək* (*su*); 6. *məh. səpmək, sızanaq basmaq.*

ЦВЕТ м 1. (*мн. цвета*) rəng; *красный цвет* qırmızı rəng; 2. (*мн. цветы*) çiçək; gül; *цвет яблони* alma çiçəyi; 3. *только ед. тас. bir şeyin ən yaxşı və sağlam hissəsi, güllü, qaymağı*; 4. *в цвете* (*во цвете*) *лет* ömrünün ən yaxşı çağında; *в цвету* çiçəklənmə (çiçək açma) dövründə; *в розовом цвете* *видеть* (*представлять*) *бax* *розовый*; *дать цвет* gül açmaq; *срывать цветы* *удовольствия* *бax* *срывать* 1.

ЦВЕТАСТЫЙ *прил. dan. güllü, rəngbə-rəng, əlvən.*

ЦВЕТЕНИЕ *ср мн. нет* 1. çiçəklənmə, çiçək açma, gül açma; 2. *kəz bağlama, yosunla örtülmə* (*su*).

ЦВЁТЕНЬ м *dan. бax* *пыльца.*

ЦВЁТИК м *бax* *цветочек.*

ЦВЕТИСТОСТЬ ж *мн. нет* 1. əlvənlik, rəngbə-rənglik, alabəzəklik; 2. *тас. təmtəraqlılıq.*

ЦВЕТИСТЫЙ *прил. 1.* çiçəklə örtülü, çiçəkli; 2. əlvən, rəngbə-rəng, alabəzək; 3. *naxışlı*; 4. *тас. mübaliğəli, təmtəraqlı* (*üslub*).

ЦВЕТИТЬ *несов. dan. 1.* alabəzək rəngləmək; 2. *тас. bəzəmək, rəng-rəvnəq vermək.*

ЦВЕТКОВЫЙ *прил. bot. çiçəkli; цветковые растения* çiçəkli bitkilər.

ЦВЕТНЕВОЙ *прил. tozcuq* -i[-i].

ЦВЕТНИК 1 м çiçəklik, güllük, gülüstan, gülşən, gülzar.

ЦВЕТНИК 2 м *xüs. əlvən metal sənayesi işçisi.*

ЦВЕТНИКОВЫЙ *прил. çiçəklik* (güllük) -i[-i].

ЦВЕТНОЙ *прил. 1.* rəngli, əlvən; 2. *ağ irqə mənsub olmayan*; 3. *цветные металлы* əlvən metallar; *цветная капуста* *bot. gül kələm.*

ЦВЕТНОСТЬ ж *мн. нет xüs. parlaqlıq, əlvənlik.*

ЦВЕТОВОД м *xüs. çiçəkçi, çiçəkçilik* (güllük) mütəxəssisi, gülçü.

ЦВЕТОВОДСТВО *ср 1.* çiçəkçilik (gülç. lük), çiçəkyetişdirmə (gülləyitşdirmə); 2. *ç. çəkçilik* (güllük) təsərrüfatı.

ЦВЕТОВОДЧЕСКИЙ *прил. çiçəkçilik* (güllük) -i[-i]; *цветоводческое хозяйство* güllük təsərrüfatı.

ЦВЕТОВОЙ *прил. işıq* -i[-i], işıq qaynağına aid olan; 3. *цветовая слепота* *бax* *дальтонизм.*

ЦВЕТОЕД м *zool. çiçəkyeyən* (*böcək*).

ЦВЕТОК м (*мн. цветы*) çiçək, gül; 4. *тепличный цветок* (*растение*) *бax* *тепличный.*

ЦВЕТОЛОЖЕ *ср bot. çiçək yatağı.*

ЦВЕТОЛЮБ м *zool. çiçəksevən* (*ağacın çürümüş hissəsində yaşayan böcək*).

ЦВЕТОНОЖКА ж *bot. çiçək saplağı.*

ЦВЕТОНОСНЫЙ *прил. bot. çiçəkverən, çiçəkli.*

ЦВЕТÓЧЕК *м* **цветок** söz. *kiç.* və *oxş.* çiçək-cik; *Q это ещё цветочки* bu hələ harasıdır.
ЦВЕТÓЧНИК *м* 1. gülçü, çiçəkçi, çiçəkye-tişdirən (gül yetişdirən); 2. çiçəksatan (gül-satan); 3. süni çiçəklər (güllər) qayıran.
ЦВЕТУЩИЯ *ж* 1. çiçəkçi qadın; 2. *zool.* çiçək çibini (*kənd təsərrüfatı bitkilərinə zi-yan vuran milçək*).
ЦВЕТÓЧНЫЙ *прил.* gül, çiçək -i[-i]; **цветочный магазин** çiçək (gül) mağazası.
ЦВЕТУХА *ж* *bot.* vaxtından qabaq çiçək açan bitki.
ЦВЕТУЩИЙ *прил.* 1. çiçəklənən, çiçək açan; 2. *мәс.* çiçəklənən, tərəqqi edən, inkişaf edən, artan, irəliləyən; 3. *мәс.* sağlam, gümrəh.
ЦЕВКА *ж* *xüs.* 1. boru, borucuq; 2. *й* makarasi; 3. *й*, ağac *й*; 4. *xüs.* mil sümüyü (quş-larda); 5. *tex.* diş (*çarxda*).
ЦЕВКОВЫЙ *бах цевочный.*
ЦЕВНИЦА *ж* *qad.* şair. ney, tütək.
ЦЕВОЧНЫЙ *прил.* *tex.* dişli; **цевочное колесо** dişli çarx.
ЦЕВЬЕ *ср* *xüs.* 1. mil, ox, qol; 2. qundaq ya-tağı (*tüfəngdə*).
ЦЕДИЛКА *ж* *дан.* süzgəc.
ЦЕДИЛЬНЫЙ *прил.* süzgəc -i(-i), süzgəclik.
ЦЕДИЛЬЩИК *м* süzən, süzücü.
ЦЕДИТЬ *несов.* 1. süzmək, süzgəcdən keçir-mək; 2. üsulluca tökmək; 3. *мәс.* *дан.* yavaş-yavaş söyləmək.
ЦЕДИТЬСЯ *несов.* 1. süzülmək, süzgəcdən keçirilmək; 2. üsulluca tökülmək.
ЦЕДРА *ж* *мн.* *нет* sedra (*qurudulmuş limon və ya portağal qabığı*).
ЦЕДРАТ *м* *bot.* sedrat (1. *iri meyvələri olan citrus ağacı*; 2. *bu ağacın meyvəsi*).
ЦЕЖ *м* *мн.* *нет* *xüs.* həlim, süzülmüş məh-lul; *рисовый* *печ* düyü həlimi.
ЦЕЖЕННЫЙ *прич.* 1. süzülmüş, süzgəcdən keçirilmiş; 2. üsulluca tökülmüş.
ЦЕЖЕНЫЙ *прил.* *дан.* süzülmüş.
ЦЕЖИВАТЬ *несов.* *дан.* *бах* *цедить*.
ЦЕЗАРИЗМ *м* *мн.* *нет* (*siyasi, tar.*) sezarizm (*dövlət hakimiyyəti başında hakimiyyəti zor-la qəsd etmiş şəxsin durduğu siyasi üsul-ıdu*).
ЦЕЗАРИСТСКИЙ *прил.* (*siyasi, tar.*) seza-rizm -i[-i], sezarist.

ЦЕЗИЙ *м* *мн.* *нет* *kim.* sezium (*gümüşü rəngli yumşaq metal*).
ЦЕЗУРА *ж* sezura (1. *ədəb. şeirdə sözlər ara-sında fasilə*; 2. *mus. ara, fasilə*).
ЦЕЗУРНЫЙ *прил.* *ədəb., mus.* sezura -i(-i).
ЦЕЙТЛУПА *ж* seytluca (*çox güclü kino apa-ratı*).
ЦЕЙТНОТ *м* *мн.* *нет* *şahm.* seyntnot (*şah-mat oyununda: fikirləşmək üçün vaxtın ol-maması*).
ЦЕЙХГАУЗ *м* *köhn.* (*hərbi*) təchizat anbarı, cəbbəxana.
ЦЕЙХГАУЗНЫЙ *прил.* təchizat anbar -i[-i].
ЦЕЛЁБНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* şəfəvericilik, şə-favermə qabiliyyəti, cana xeyirlilik.
ЦЕЛЁБНЫЙ *прил.* müalicəvi, müalicə -i[-i]; şəfəverici, şəfəli, cana xeyirli; **целебные воды** müalicə suları.
ЦЕЛЁВОЙ *прил.* məqsədli, müəyyən məq-səd üçün olan; **целевой аванс** məqsədli avans; **целевая установка доклада** mə-ruzənin məqsədi.
ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННОСТЬ *ж* məqsədyönlü, müəyyən məqsədə yönəldilmə.
ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННЫЙ *прил.* məqsədyön-lülük, müəyyən məqsədə yönəldilmiş.
ЦЕЛЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. tuşlama, nişanlama, nişan alma; 2. *мәс.* nəzərə alma, göz altına alma; 3. *мәс.* xəyalından keçmə, istəmə.
ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* məqsə-dəuyğunluq, əlverişlilik, faydalılıq.
ЦЕЛЕСООБРАЗНЫЙ *прил.* məqsədəuyğun, əlverişli, faydalı.
ЦЕЛЕСТИН *м* *miner.* selestin (*ağ və ya göy-rəngli yarımqəffaf mineral*).
ЦЕЛЕУСТРЕМЛЕНИЕ *ср* *бах* *целенаправ-ленность*.
ЦЕЛЕУСТРЕМЛЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* ay-dın məqsədi olma, müəyyən məqsədə doğ-ru yönəldilmə, müəyyən məqsəd əldə et-məyə çalışma; məqsədyönlülük.
ЦЕЛЕУСТРЕМЛЕННЫЙ *прил.* aydın məq-sədi olan, müəyyən məqsədə doğru yönəl-dilmiş; məqsədyönlü.
ЦЕЛИБАТ *м* *мн.* *нет* nikahsızlıq, daimi su-baylıq (*katolik ruhanilərdə*).
ЦЕЛИК *м* (*hərbi*) nişangah qolu (*topda*).
ЦЕЛИК *м* 1. bütöv, yekparə (*daş*); 2. *дан.* bal-tadəyməmiş, əldəyməmiş (*məşə*); 3. *дан.*

əkilməmiş, şumlanmamış, xam (*yer*); 4. tor-paq altı; 5. *мәд.* qazma (*şaxta*) işlərində da-yaq məqsədilə saxlanıb işlənilməyən kütlə.
ЦЕЛИКОМ *нареч.* tamamilə, bütünlüklə; bütöhtün; *Q целиком и полностью* tama-milə, tamam-kamal.
ЦЕЛИНА *ж* *мн.* *нет* 1. xam yer, xam torpaq; 2. *мәс.* əldəyməmiş, bütöv, toxunulmamış sahə, yer.
ЦЕЛИННИК *м* xam torpaqlarda çalışan (*xamtorpaqçı*).
ЦЕЛИННЫЙ *прил.* xam; **целинные земли** xam torpaqlar.
ЦЕЛИТЕЛЬ *м* *köhn.* sağaldan, sağaldıcı, şə-fəverici.
ЦЕЛИТЕЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* şəfəverici-lik, səhhətə faydalılıq, sağaltma qabiliyyəti.
ЦЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* şəfəverici, şəfəve-rən, şəfəli, sağaldıcı, səhhət üçün faydalı, cana xeyirli.
ЦЕЛИТЬ *несов.* 1. nişan almaq, nişanlamaq, tuşlamaq; 2. *мәс.* göz altına almaq.
ЦЕЛИТЬ *несов.* *тәнт.* sağaltmaq, səfa vermək.
ЦЕЛИТЬСЯ *несов.* *бах* *целить*.
ЦЕЛКАЧ, **ЦЕЛКАШ** *м* *дан.* *бах* *целковый*.
ЦЕЛКОВЕНЬКИЙ *м* *дан.* *целковый* söz. *kiç.*
ЦЕЛКОВИК *м* *köhn.* *дан.* *бах* *целковый*.
ЦЕЛКОВЫЙ *м* *köhn.* *дан.* *манатlıq*.
ЦЕЛЛОФАН *м* *мн.* *нет* *xüs.* sellofan (*sargı, qablaşdırma və poliqrafiya materialı kimi işlədilan şəffaf sellüloz kağız*).
ЦЕЛЛОФАНовый *прил.* sellofan, sellofan-dan qayrılmış.
ЦЕЛЛУЛОИД *м* *мн.* *нет* sellüloid (*kinolent-ləri, fotografiya plyonkaları və s. hazırla-maq üçün bərk, elastiki və şəffaf sellüloz maddə*).
ЦЕЛЛУЛОИДНЫЙ *прил.* sellüloid, sellülo-iddən hazırlanmış.
ЦЕЛЛУЛОИДОВЫЙ *бах* *целлулоидный*.
ЦЕЛЛЮЛОЗА *ж* *мн.* *нет* sellüloz (*bitki hü-cəyrələri pərdəsinin əsas tərkib hissəsini təşkil edən maddə; sellüloz kağız, süni ipək, kino plyonkası, partlayıcı maddə və s. isteh-salında işlənir*).
ЦЕЛЛЮЛОЗНЫЙ *прил.* sellüloz -i[-i]; **целлюлозная фабрика** sellüloz fabriki.
ЦЕЛЛЮЛЯРНЫЙ *прил.* *biol.* hüceyrəli, hü-cəyrələrdən ibarət olan.

ЦЕЛОВАЛЬНИК *м* 1. *qəd.* meyxanaçı, şə-rabsatan; 2. *qədim Rusiyada:* tövcüyan, habelə məhkəmə-polis vəzifələri daşıyan məmur.
ЦЕЛОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* 1. öpmə, öpül-mə; öpüş; 2. *köhn.* *and* (*хаçı öpməklə*).
ЦЕЛОВАННЫЙ *прич.* öpülmüş.
ЦЕЛОВАТЬ *несов.* öpmək.
ЦЕЛОВАТЬСЯ *несов.* öpüşmək.
ЦЕЛОДНЕВНЫЙ *прил.* *köhn.* gün uzunlu-ğ, bütün gün davam edən.
ЦЕЛОЕ *ср* 1. tam(lıq), vahid, bütöv(lük), bir küll; 2. *riyaz.* tam ədəd.
ЦЕЛОМУДРЕННОСТЬ *ж* *мн.* *нет* əxlaqlı-lıq, ismət, bakir(ə)lik; təmizlik, saflıq, pak-lıq.
ЦЕЛОМУДРЕННЫЙ *прил.* əxlaqlı, ismətli, bakir(ə), təmiz, saf, pak.
ЦЕЛОУВАННЫЙ *ср* *мн.* *нет* 1. əxlaq, ismət, təmizlik, bəkarət; 2. ciddi məna viyyat, pak-lıq, saflıq.
ЦЕЛОСТАТ *м* *astr.* selostat (*Günəş və baş-qa göy cisimləri şüalarını müəyyən isti-qamətdə əks etdirmək üçün dəqiq cihaz*).
ЦЕЛОСТНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* bütövlük, tam-lıq, vəhdət.
ЦЕЛОСТНЫЙ *прил.* bütöv, tam.
ЦЕЛОСТЬ *ж* *мн.* *нет* toxunulmazlıq, əldəy-məzlik, bütövlük, tamlıq, vəhdət; *Q в целос-ти и сохранности (невредимости)* sağ-salamat.
ЦЕЛЫЙ *прил.* 1. tam, bütöv, tamam; dolu; 2. xeyli, böyük, bir yığın, bir aləm, bir çox; 3. salamat, sağ, sağ-salamat; 4. *riyaz.* tam; **целое число** tam ədəd; 5. vahid, ayrılmaz, yekparə; *в целом* bütövlükdə, ümumiyyətlə; **целый ряд** bir sıra; **целыми днями** günlərcə, günlərlə; *Q в общем и целом* ümumiyyətlə; **целая вечность** çox uzun müddət; **целый короб (вестей, новостей)** bir aləm (təzə xəbər); **целый и невреди-мый (цел и невредим)** sağ-salamat.
ЦЕЛЬ *ж* 1. hədəf, nişan; 2. *мәс.* məqsəd, niy-yət, murad, qəsd, məram; *Q с целью (в це-лях)* ...məqsədilə, ...üçün, ötrü; **иметь целью, иметь цель** 1) məqsədi olmaq; 2) ...yönəlmək.
ЦЕЛЬНОМЕТАЛЛИЧЕСКИЙ *прил.* *tex.* ta-mamilə metaldan qayrılmış.

ЦЕЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* bütövlük, tamlıq, vahidlik, yekparelik.

ЦЕЛЬНОТАНУТЫЙ *прил. тек.* bütöv metal-dan hazırlanmış (qayırılmış).

ЦЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. tam, yekpare; 2. *мәс.* bütöv, bölünməz, vahid; 3. qarışıqsız, xalis; üzlü; **цельное молоко** üzlü süd.

ЦЕЛЬСКИЙ *м мн. нет* Selsi (buzun ərimə nöqtəsindən suyun qaynama nöqtəsinədək 100 dərəcəyə bölünmüş termometr).

ЦЕМЕНТ *м* sement.

ЦЕМЕНТАЦИОННЫЙ *прил.* 1. sementləmə -i[-i]; 2. *тек.* sementasiya -i[-i].

ЦЕМЕНТАЦИЯ ж *мн. нет* 1. *тек.* sementləmə, sementlə bərkitmə; 2. *тек.* sementasiya (poladın və ya dəmirin səthinin karbonla möhkəmləndirilməsi); 3. *geol.* sementləşmə (süxurların tərkib hissələrinin ərimiş mineral maddələrinə yapışib bərkiməsi).

ЦЕМЕНТИРОВАНИЕ *ср* 1. sementləmə, sementlə bərkitmə; 2. *бәх* тампонаж.

ЦЕМЕНТИРОВАННЫЙ *прич.* 1. *тек.* sementlənmiş, sementlə bərkidilmiş; 2. *geol.* sementləşmiş; 3. *мәс.* birləşdirilmiş, möhkəmləndirilmiş, sıxlaşdırılmış.

ЦЕМЕНТИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. sementləmək, sementlə bərkitmək; 2. *мәс.* birləşdirmək, möhkəmləndirmək, sıxlaşdırmaq.

ЦЕМЕНТИРОВАТЬСЯ 1. *сов. и несов. тек.* sementlənmək, möhkəmlənmək; 2. *сов. и несов. геол.* sementləşmək; 3. *несов. тек.* sementləndirilmək, sementlə bərkidilmək.

ЦЕМЕНТИРОВКА ж *мн. нет. хис.* *бәх* цементация 1-ci və 2-ci mənalarda.

ЦЕМЕНТИРОВОЧНЫЙ *прил. тек.* 1. sementləyici; **цементировочный агрегат** sementləyici aqreqat; 2. bərkidici; **цементировочное вещество** bərkidici maddə.

ЦЕМЕНТИТ *м тек.* sementit (polada möhkəmlilik verən tərkib hissəsi).

ЦЕМЕНТНИК *м хис.* sementçi, sement sənayesi işçisi.

ЦЕМЕНТНЫЙ *прил.* 1. sement -u[-ü]; **цементный завод** sement zavodu; 2. sementdən qayırılmış.

ЦЕМЕНТОВАННЫЙ *прич. тек.* sementlənmiş, sementləşmiş.

ЦЕМЕНТОВАТЬ *бәх* цементировать.

ЦЕМЕНТОВАТЬСЯ *бәх* цементироваться. **ЦЕМЕНТОВКА** ж *мн. нет* *бәх* цементировка.

ЦЕМЯНКА ж *көһн.* sement.

ЦЕНА ж (*мн. цены*) 1. qiymət, dəyər; 2. *мәс.* əhəmiyyət, rol; 3. qədir -qiymət; **в цене** çox bahadır; **грощ цена (кому, чему)** bir quruşa dəyməz; **знать цену (кому, чему)** qədrini bilmək, qədir -qiymətini bilmək; **цены нет (кому, чему)** tay -bərabəri yoxdur, misli yoxdur; **любой ценой** nəyin bəhasına olursa olsun; **дорогой ценой** çox baha (çətinliklə) (başə gəlmək); **набить себе цену** özünü mazata mindirmək.

ЦЕНЗ *м* senz (1. *bir şəxsin bu və ya digər hüquqlarının həyata keçirilməsini məhdudlaşdıran şərt*; 2. *bir müəssisəni bu və ya başqa siyahıya daxil etmək üçün lazım olan şərt*).

ЦЕНЗОВИК *м инq. əв.* senz sahibi, əmlak senzi olan adam.

ЦЕНЗОВЫЙ *прил.* senz (bax **ценз** 2-ci mənad).

ЦЕНЗОР *м* sensor (mətbuat səhnə əsərləri və s. üzərində senzura (nəzarət) həyata keçirən şəxs).

ЦЕНЗОРСКИЙ *прил.* sensor -i[-i].

ЦЕНЗОРСТВО *ср* senzorluq.

ЦЕНЗУРА ж *мн. нет* senzura (Azərbaycan Respublikasında artıq ləğv edilmişdir) (1. *mətbuatın, səhnə əsərlərinin və s.-nin nəzarət məqsədilə gözdən keçirilməsi*; 2. *bu cür nəzarəti həyata keçirən dövlət idarəsi*).

ЦЕНЗУРНОСТЬ ж *өдәб* normalarına uyğun olma (uyğunluq), *өдәб*dən kənara çıxmama.

ЦЕНЗУРНЫЙ *прил.* 1. senzura -i[-i]; **цензурные правила** senzura qaydaları; 2. *мәс. дан.* *өдәbli* (söz, ifadə və s.).

ЦЕНЗУРОВАННЫЙ *прич.* senzuradan keçirilmiş (keçmiş); gözdən keçirilmiş, yoxlanılmış.

ЦЕНЗУРОВАТЬ *несов. дан.* senzuradan keçirmək, gözdən keçirmək, yoxlamaq.

ЦЕНЗУРОВАТЬСЯ *несов.* senzuradan keçirilmək, gözdən keçirilmək, yoxlanılmaq.

ЦЕНИТЕЛЬ *м* 1. qiymət qoyan, qiymət verə bilən; 2. qədir -qiymət bilən.

ЦЕНИТЬ *несов.* 1. *дан.* qiymət qoymaq, qiymət vermək, qiymət təyin etmək; 2. qədrini bilmək, qiymətləndirmək.

ЦЕНИТЬСЯ *несов.* 1. qiyməti olmaq, qiymətlənmək; 2. qiymət qoyulmaq, qiymət verilmək, qiyməti təyin edilmək; 3. *мәс.* qiymətləndirilmək.

ЦЕННИК *м хис.* nırx, qiymət cədvəli, qiymət siyahısı.

ЦЕННОСТНЫЙ *прил.* 1. dəyərcə, qiymət cəhətdən edilən, görülmə və s.; **выполнение плана в товарном и ценностном отношении** planın mal və qiymət cəhətdən yerinə yetirilməsi; 2. *мәдәni, мәnәvi* dəyərliliyə əsaslanan (*meyar, yanaşma* və s.).

ЦЕННОСТЬ ж 1. dəyər, qiymət; 2. *мәс.* əhəmiyyət; 3. qiymətli şey, dəyərli şey; **хранение ценности** qiymətli şeylərin saxlanması; 4. *мәс.* sərvət, dəyər; **культурные ценности** *мәдәni* sərvətlər; **материальные ценности** *iqt.* maddi sərvətlər (dəyərlər).

ЦЕННЫЙ *прил.* 1. qiymətli, dəyərli; 2. qiyməti (dəyəri) göstərilmiş, qiymətli; **ценная посылка** qiyməti göstərilmiş (qiymətli) bağlama; 3. *мәс.* çox mühüm, çox lazımlı; **ценные бумаги** *iqt.* qiymətli kağızlar.

ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ *ср* qiymətkoy(ul)ma (mala).

ЦЕНТ *м* sent (ABŞ-da və bəzi başqa ölkələrdə: pul vahidinin yüzə birinə bərabər xırda pul).

ЦЕНТАВР *м* 1. *mif.* *бәх* кентавр; 2. *астр.* sentavr (göyün cənub yarımkürəsi bürcü).

ЦЕНТИМ *м* sentim (İspaniyada xırda pul).

ЦЕНТИФОЛИЯ ж *бот.* sədbərk.

ЦЕНТНЕР *м* sentner (100 kilogramə bərabər çəki ölçüsü).

ЦЕНТР *м* 1. (müxtəlif mənalarda) mərkəz; 2. orta; **центр тяжести** ağırliq mərkəzi (bir şeyin əsas mahiyyəti); **быть в центре внимания** diqqət mərkəzində olmaq.

ЦЕНТРАЛ *м инq. əв.* sentral (qar Rusiyasında mərkəzi katorqa həbsxanası).

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ж *мн. нет* mərkəzləşdirmə, mərkəzləşmə, mərkəzləşdirilmə.

ЦЕНТРАЛИЗМ *м мн. нет* mərkəzçilik (yerli təşkilat və idarələrin mərkəzə tabe olması üsulu); **демократический централизм** *тар.* demokratik mərkəziyyət.

ЦЕНТРАЛИЗОВАННЫЙ *прич.* mərkəzləşdirilmiş.

ЦЕНТРАЛИЗОВАТЬ *сов. и несов.* mərkəzləşdirmək.

ЦЕНТРАЛИЗОВАТЬСЯ 1. *сов. и несов.* mərkəzləşmək; 2. *несов.* mərkəzləşdirilmək.

ЦЕНТРАЛИСТИЧЕСКИЙ *прил.* mərkəzçilik -i[-i].

ЦЕНТРАЛКА ж *дан.* 1. qoşalüle, qoşalüle ov tufəngi; 2. *бәх* централ.

ЦЕНТРАЛЬ ж əsas xətt, mərkəzi xətt.

ЦЕНТРАЛЬНОСТЬ ж *мн. нет* 1. mərkəzilik; 2. *мәс.* əhəmiyyət, mühümlük.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ *прил.* 1. mərkəzi, mərkəzdə olan; 2. orta, ən ortada olan; 3. *мәс.* ən mühüm; əsas; **центральная нервная система** *fiziol.* mərkəzi sinir sistemi.

ЦЕНТРИЗМ *м тар.* (siyasi) sentrizm, mərkəzçilik (reformist və konservativ cərəyanlar arasında orta mövqə tutma siyasəti).

ЦЕНТРИРОВАНИЕ *ср* *хис.* mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdır(ıl)ma, mərkəzi vəziyyətə salma (salınma).

ЦЕНТРИРОВАННЫЙ *прич.* *хис.* mərkəzə uyğunlaşdırılmış, mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdırılmış.

ЦЕНТРИРОВАТЬ *сов. и несов.* mərkəzə uyğunlaşdırmaq, mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdırmaq.

ЦЕНТРИРОВАТЬСЯ *несов.* *хис.* mərkəzə uyğunlaşdırılmaq, mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdırılmaq.

ЦЕНТРИРОВКА ж *мн. нет* *хис.* mərkəzə uyğunlaşdır(ıl)ma, mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdır(ıl)ma.

ЦЕНТРИСТ *м* (siyasi) sentrist, mərkəzçi (mərkəzçilik (sentrizm) tərəfdarı).

ЦЕНТРИСТСКИЙ *прил.* (siyasi) sentrizm (mərkəzçilik) -i[-i].

ЦЕНТРИФУГА ж *тек.* sentrifuga (qarışıq maddələri (mayeləri) mərkəzdənqaçma qüvvəsi vasitəsilə tərkib hissələrinə ayıran cihaz).

ЦЕНТРИФУГАЛЬНЫЙ *прил.* sentrifuga -i[-i].

ЦЕНТРИФУГИРОВАНИЕ *ср* sentrifuga vasitəsilə tərkib hissələrinə ayırma.

ЦЕНТРИФУГИРОВАТЬ *сов. и несов.* sentrifuga vasitəsilə tərkib hissələrinə ayırmaq (bax **центрифуга**).

ЦЕНТРОБЕЖКА ж *tex.* bax центрифуга.
ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ *прил.* xüs. mərkəzdən-qaçan, mərkəzdənqaçma -i(-i) **центробежная сила** mərkəzdənqaçma qüvvəsi.
ЦЕНТРОВАЛЬНЫЙ *прил.* *tex.* mərkəzə uyğunlaşdırın, mərkəzi nöqtəyə uyğunlaşdırın (*dəzğah və s.*).
ЦЕНТРОВАНИЕ bax **центрирование**.
ЦЕНТРОВАННЫЙ bax **центрированный**.
ЦЕНТРОВАТЬ bax **центрировать**.
ЦЕНТРОВАТЬСЯ bax **центрироваться**.
ЦЕНТРОВКА ж bax **центрировка**.
ЦЕНТРОВОЙ *прил.* 1. mərkəzi, mərkəzdə olan, ortada olan (*idm. mərkəzdə oynayan*); 2. *tex.* mərkəzli (*burğu və s.*).
ЦЕНТРОВОЧНЫЙ bax **центровальный**.
ЦЕНТРОПЛАН м *av.* sentroplan (*təyyarə qanadının mərkəz hissəsi*).
ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНЫЙ *прил.* xüs. mərkəzəqaçan, mərkəzəqaçma -i(-i); **центростремительная сила** mərkəzəqaçma qüvvəsi.
ЦЕНТУРИОН м *tar.* senturion (*senturiya başçısı*; bax **центурия** 1-ci mənada).
ЦЕНТУРИЯ ж *tar.* senturiya (1. *qədim Romada*: 100 nəfərdən ibarət qoşun dəstəsi; 2. *qədim Romada*: əhalinin mülk və yaş sənzərinə görə bölgüsü).
ЦЕП м 1. toxmaq, paya (*taxıl döymək üçün*); 2. xüs. daraq (*toxucu dəzgahlarında*).
ЦЕПЕНЕТЬ *несов.* keyimək, donub qalmaq, qurumaq, quruyub qalmaq.
ЦЕПЕНЬ м *zool.* lent qurd (*lentsəkilli bəğirsəq qurdu*).
ЦЕПКА ж 1. nazik zəncir; 2. qarmaq.
ЦЕПКИЙ *прил.* 1. bərk yapışan, bərk tutan (*iti*), dırnaqlı, saynaqlı, iti: **цепкие когти** iti saynaqlar; 2. sivaşqan (*maddə*); 3. *məc.* inad, inadçıl, tutduğünü buraxmayan.
ЦЕПКО *нареч.* bərk-bərk, inadla.
ЦЕПКОСТЬ ж *мн. нет* 1. itidırnaqlılıq, caynaqlılıq; 2. sivaşqanlıq (*maddə*); 3. *məc.* inadçılıq, inad.
ЦЕПКОХВОСТЫЕ *мн. zool.* ilməquyuqlar
ЦЕПЛЯТЬ *несов.* *дан.* 1. bax **цепляться** 1-ci mənada; 2. ilişdirmək, qoşmaq (*vəqon və s.*); 3. asmaq, keçirmək.
ЦЕПЛЯТЬСЯ *несов.* 1. ilişmək; 2. yapışub sallanmaq; 3. *məc.* yapışmaq, tutmaq, tutub buraxmamaq.

ЦЕРНÓЙ I *прил.* 1. zəncir -i[-i]; **цельное** звено zəncir halqası; 2. zəncirlənmiş, zəncirli; **цельная собака** zəncirli it, köpek; 3. xüs. asma; **цепной мост** asma körpü; **цепная реакция** *fiz., kim.* zəncirvari reaksiya.
ЦЕРНÓЙ II *прил.* toxmaq (paya) -i[-i].
ЦЕПОЧЕЧНЫЙ *прил.* zəncir -i[-i].
ЦЕПОЧКА ж 1. (nazik) zəncir, saat zənciri, boyun zənciri (zinət); 2. (*hərbi*) zəncir xətti.
ЦЕППЕЛИН ж *ав.* köhn. seppelin (*böyük dirijabl*).
ЦЕПЬ ж (*мн. цепи*) 1. zəncir; 2. *məc.* silsilə, sıra, cərgə; **цепь событий** hadisələr silsiləsi; 3. sıra (dağlar), (dağ) silsiləsi; 4. *elek.* dövrə; 5. *köhn.* buxov, qandal; 6. (*hərbi*) zəncir xətti, xətt; **как (будто, словно) с цепи сорвался** elə bil zənciri qırıb.
ЦЕРБЕР м *serber* (1. *qədim yunan əsərlərində*: cəhənnəm qapısını qoruyan sərt (yaman) it; 2. *məc.* zalim, sərt gözlətçi).
ЦЕРЕБРАЛЬНЫЙ *прил.* anat. bax **мозговой**; **церебральные согласные** (*грам.*) serebral samitlər (*dil ucunun damağa tərəf əyilməsilə hasil olan samit səslər*).
ЦЕРЕМОНИАЛ м *tənt.* mərasim qaydaları, təşrifat.
ЦЕРЕМОНИАЛЬНОСТЬ ж *təntənəlilik*.
ЦЕРЕМОНИАЛЬНЫЙ *прил.* 1. mərasim -i(-i); 2. təntənəli; **церемониальный марш** *hərb.* təntənəli marş (yürüş, keçid).
ЦЕРЕМОНИЙМЕЙСТЕР м *inq. əv.* təşrifat məmuru (*şaraylarda, məclislərdə təşrifat və mərasim qaydalarını baxan məmur*).
ЦЕРЕМОНИЙМЕЙСТЕРСКИЙ *прил.* təşrifat məmuru -i[-i].
ЦЕРЕМОННИТЬСЯ *несов.* 1. təşrifat gözləmək; 2. utanmaq, sıxılmaq (yersiz olaraq, həddən artıq); 3. həddindən artıq yumşaq-lıq göstərmək, ...nazi ilə oynamaq.
ЦЕРЕМОНИЯ ж 1. mərasim, təşrifat; 2. **часе** *мн. дан.* utanma, sıxılma (davranışdakı, müraciətdəki sətiliklər); 3. *məc.* zahiri ədəb, nəzakət; 4. *məc.* naz, əda.
ЦЕРЕМОНИК м *дан.* köhn. ədəb gözləyən adam, nəzakət göstərən adam; ədalət, ədabaz.
ЦЕРЕМОНИЧАТЬ *несов. дан.* bax **церемониться** 2-ci və 3-cü mənalarda.

ЦЕРЕМО́ННО *нареч.* təntənə ilə.
ЦЕРЕМО́ННОСТЬ ж *мн. нет* 1. ədəb gözləmə, nəzakət, təşrifat qaydalarını gözləmə; 2. naz etmə, utanma, sıxılma.
ЦЕРЕМО́ННЫЙ *прил.* 1. ədəb gözləyən, nəzakət gözləyən, ədəbli, çox nəzakətli; 2. nazlı, əzilib-büzülən, ədalət, ədabaz.
ЦЕРКВЕНКА ж *дан.* bax **церквушка**.
ЦЕРКВУШКА ж *дан.* **церковь** *söz. kiç.* kilsə, məbədicik.
ЦЕРКОВКА ж *дан.* **церковь** (1-ci mənada) *söz. kiç. və oxş.* kilsə.
ЦЕРКОВНИК м 1. bax **церковнослужитель**; 2. dindar, mövhumatçı; 3. pravoslav (*köhnə təriqəçilər*).
ЦЕРКОВНИЦА ж *köhn.* bax **церковник** 2-ci və 3-cü mənalarda.
ЦЕРКОВНОПРИХОДСКИЙ *прил. inq. əv.* köhn. kilsə və prihod ruhanilərinin ixtiyarında olan; **церковноприходская школа** kilsə (prihod) məktəbi.
ЦЕРКОВНОСЛАВЯНСКИЙ *прил.* qədim slavyan -i[-i]; **церковнославянский язык** qədim slavyan dili (*cənubi və şərq slavyanların dini kitablarının dili*).
ЦЕРКОВНОСЛУЖИТЕЛЬ м *köhn.* din xadimi, kilsə xadimi.
ЦЕРКОВНОСТЬ ж *мн. нет* köhn. 1. dindarlıq, möminlik; 2. dini qaydalar, kilsə qaydaları.
ЦЕРКОВНЫЙ *прил.* 1. kilsə -i[-i]; **церковные земли** kilsə torpaqları; 2. dini; **церковный праздник** dini bayram; 3. ruhani; **церковная школа** ruhani məktəbi; 4. köhn. dindar, mömin; **церковный человек** dindar adam; **беден как церковная мышь** (*крыса*) lat-lüt, kasib.
ЦЕРКОВЬ ж (*мн. церкви*) 1. kilsə; 2. məzhəb, din, dini icma (*xristianlarda*).
ЦЕРОПЛАСТИКА ж *seroplastika* (*mumdan zinət şeyləri hazırlama sənəti*).
ЦЕСАРЕВИЧ м *tar.* vəliəhd, şahzadə (*çar Rusiyasında*).
ЦЕСАРЕВНА ж *tar.* 1. vəliəhd (şahzadə) qız; 2. vəliəhd arvadı, şahzadə arvadı (*çar Rusiyasında*).
ЦЕСА́РКА ж *zool.* firəngtoyuğu.
ЦЕСА́РСКИЙ *прил.* *tar.* qeysər -i[-i].
ЦЕСА́РЬ м *tar.* qeysər, imperator.

ЦЕХ м (*мн. цехи и цеха*) *sex* (1. *fabrikda, zavodda istehsal prosesinin müəyyən sahəsilə məşğul olan şöbə*; 2. *tar. feodalizm dövründə Qərbi Avropada: həmkarların silki təşkilatı*).
ЦЕХИН м *sexin* (*qədim Venetsiya qızıl pulu*).
ЦЕХКО́М м (*цеховой комитет*) *sexkom*, *sex komitəsi*.
ЦЕХОВКА ж *дан.* *sex* divar qəzeti.
ЦЕХОВО́Й *прил.* 1. *sex* -i[-i]; **цеховой мастер** *sex* ustası; 2. *məc. дан.* dar, məhdud.
ЦЕХОВЩИ́НА ж *мн. нет* *дан.* *sexçilik*, məhdudluq, öz peşə və sənət mənafeyi dairəsindən kənara çıxma.
ЦЕПЕ́ ж *нескл. zool.* *sese* (*yuxu xəstəliyinin törədici olan zəhərli Afrika milçəyi*).
ЦИА́Н м *мн. нет* *kim.* *sian* (*çox zəhərli qaz*).
ЦИАНАМИ́Д м *kim.* *sianamid* (*hidrogen-sianamid turşusunun amid duzu: rəngsiz kristallik maddə*).
ЦИАНИЗА́ЦИЯ ж *xüs.* *sianlaşdırma* (1. *zəhərli haşaratın sianid hidrogeni ilə təfə edilməsi*; 2. *sianid duzu məhluluna salmaq vasitəsilə poladın səthini bərkəşdirmə*).
ЦИАНИ́Н м *sianin* (*göy boyu maddəsi*).
ЦИАНИ́РОВАНИЕ *ср* 1. bax **цианизация** (2-ci mənada); 2. qızıl və gümüşün filizlərdən ayrılma üsulu).
ЦИАНИ́СТЫЙ *прил. kim.* *sianlı*, tərkibində *sian* olan; **цианистое серебро** gümüş-sianid.
ЦИА́НОВЫЙ *прил. kim.* *sianat* -u[-ü]; **циановая кислота** *sianat* turşusu.
ЦИАНО́З м bax **синюха** 1-ci mənada.
ЦИ́БИК м *köhn.* *sibik* (*ikipudluq çay yeri*).
ЦИВИЛИЗА́ТОР м *isteh.* *mədənləşdirici*, *mədəniyyətyayan*, *mədəniyyət* gətirən.
ЦИВИЛИЗА́ТОРСКИЙ *прил.* *isteh.* *mədənləşdirici*, *mədəniyyətyayıcılıq* -i[-i].
ЦИВИЛИЗА́ЦИЯ ж *mədəniyyət*, *sivilizasiya*.
ЦИВИЛИЗОВА́ННОСТЬ ж *mədənilik*.
ЦИВИЛИЗОВА́ННЫЙ *прил.* *mədəni*, *sivil*.
ЦИВИЛИЗОВА́ТЬ *несов.* *mədənləşdirmək*, *mədəni* etmək.
ЦИВИЛИЗОВА́ТЬСЯ 1. *сов. и нес.* *mədənləşmək*, *mədəni* olmaq; 2. *нес.* *mədənləşdirilmək*.
ЦИВИЛИ́СТ м *hüq.* *mülki hüquq mütəxəssisi*, *hüquqşünas*.

ЦИВИЛИСТИКА *ж. мн. нет* mülki hüquq elmi.

ЦИВИЛЬНЫЙ *прил. дан.* sivil, mülki, qeyri-hərbi; *q* **ЦИВИЛЬНЫЙ ЛИСТ** məsrutəli (monarxiyalı) dövlətlərdə: parlamentin padşah və onun saray xərcləri üçün buraxdığı pul.

ЦИГАЙСКИЙ *прил.* *цигайская порода овец* siqay qoyun cinsi.

ЦИГАРКА *ж. дан.* eşmə (papiros).

ЦИГЕЙКА *ж.* siqeyka (1. qırılıb boyanmış keçə dərisi; 2. bu dəridən tikilmiş kürk).

ЦИГЕЙКОВЫЙ *прил.* siqeyka, siqeykadan tikilmiş; **цигейковая шапка** siqeyka paraq.

ЦИДУЛКА *ж. дан.* namə, kiçik məktub.

ЦИЗАЛЬПИНСКИЙ *прил. соғр.* Alp dağlarının cənub tərəfində olan.

ЦИК *м* (Центральный Исполнительный Комитет) *тар.* MİK (Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi).

ЦИКАДА *ж. зоол.* cırcırama.

ЦИКЛ *м.* sikl, dövr, dövrə; silsilə.

ЦИКЛАМЕН *м. bot.* siklmen, Alp bənövşəsi.

ЦИКЛЕВАНИЕ *ср.* sıyırğa ilə işləmə (hamarlama).

ЦИКЛЕВАТЬ *несов.* sıyırğa ilə işləmək (hamarlamaq).

ЦИКЛЁВКА *ж.* bax **циклевание**.

ЦИКЛИЗАЦИЯ *ж. мн. нет* dövrleşdir(il)mə; silsilələrə, sikllərə ayırma (bölmə).

ЦИКЛИЧЕСКИЙ *бax* **циклический**.

ЦИКЛИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* dövrilik, dövrü proses, dövrlər üzrə iş.

ЦИКЛИЧНЫЙ *прил.* dövrü, dövrü; dövrlər üzrə gedən (görülən, icra edilən, aparılan).

ЦИКЛОВАНИЕ *ср. мн. нет* xüs. işi dövrlərə bölmə, dövrlər üzrə işləmə.

ЦИКЛОВОЙ *прил.* 1. dövrə -i[-i]; 2. bax **циклический**.

ЦИКЛОДРОМ *м.* bax **велодром**.

ЦИКЛОИДА *ж. хэнд.* sikloid (dairə (çevrə) nöqtəsilə təsvir olunan ayrı xətt).

ЦИКЛОИДАЛЬНЫЙ *прил.* хэнд. sikloidal, sikloidşəkilli.

ЦИКЛОИДНЫЙ *бax* **циклоидаальный**.

ЦИКЛОН *м.* siklon, qasırğa (1. havanın çox böyük səhərləndə və sürətlə cərəyan edən burulğanlı hərəkəti; 2. bu hərəkət nəticəsində yer səthində əmələ gələn yağıntı; 3. dan. şiddətli külək, qasırğa, boran; 4. tex. havanı və qazları tozdan təmizləmək üçün cihaz).

ЦИКЛОНИЧЕСКИЙ *прил.* siklon -i[-i]; siklon mahiyyətində olan; **циклонические явления** siklon hadisələri.

ЦИКЛОННЫЙ *прил.* siklon -i[-i].

ЦИКЛОП *м.* siklop (1. *yunan əsətilərində: təpəgöz, div;* 2. *zool.* bax **одноглазка**).

ЦИКЛОПИЧЕСКИЙ *прил.* *тар.* siklopik, nəhəng, çox böyük (bina, tikili haqqında).

ЦИКЛОТРОН *м. fiz.* siklotron (yükəlməmiş mikrohissəciklərin hərəkətini sürətləndirmək və beləliklə nüvə tədqiqatı aparmaq üçün qurğular sistemi).

ЦИКЛЯ *ж. dülg.* sıyırğa (rəndələnmiş taxtanın səthini hamarlayıb düzəltmək üçün alət).

ЦИКОРИЙ *м. мн. нет* 1. bot. kasnı (bitki); 2. qurudulmuş kasnı kökü.

ЦИКОРНИК *м.* bax **цикорий** 1-ci mənada.

ЦИКОРНЫЙ *прил.* kasnı -i[-i], kasnıdan hazırlanmış.

ЦИКУТА *ж. bot.* subaldırğanı (zəhərli bitki).

ЦИЛИНДР *м.* silindr (1. *riyaz.* həndəsi cisim; 2. *buxar maşını və ya daxiliyanma mühərriki və s.* -nin girdə, içibəş, qapalı qutu şəklində olan hissəsi; 3. *təpəsi hündür bərk şlyapa*).

ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ *прил.* silindrşəkilli, silindrik; *q* **цилиндрическая поверхность** *riyaz.* silindrik səth.

ЦИЛИНДРОВЫЙ *прил.* silindr -i[-i].

ЦИМБАЛИСТ *м.* simbalçalan (bax **цимбалы**).

ЦИМБАЛЫ *ед. нет* simbal (üzərinə simlər çəkilmiş qutuşəkilli xalq musiqi aləti).

ЦИМЛЯНСКОЕ *ср. мн. нет* Simlyansk şərabı (Don çayı yanında Simlyansk stansiyasının adından).

ЦИНГА *ж. мн. нет* tib. sinqa, skorbut (vitaminsizlik nəticəsində diş ətində əmələ gələn xəstəlik).

ЦИНГОТЕТЬ *несов. дан.* sinqa (skorbut) xəstəliyinə tutulmaq.

ЦИНГОТНЫЙ *прил.* 1. sinqa (skorbut) -i[-i]; 2. *цинготные признаки* sinqa (skorbut) əlamətləri; 2. sinqalı, skorbutlu, sinqa xəstəliyinə tutulmuş.

ЦИНЕРАРИЯ *ж. bot.* sinerariya (mürəkkəb çiçəklilər fəsiləsindən bəzək bitkisi).

ЦИНИЗМ *м. мн. нет* abırsızlıq, həyasızlıq, utanmazlıq, arsızlıq, ədəbsizlik.

ЦИНИК *м.* abırsız, həyasız, utanmaz, arsız, ədəbsiz (adam).

ЦИНИЧЕСКИЙ *бax* **цинический**.

ЦИНИЧНО *нареч.* həyasız-həyasız, arsız-arsız, həyasızcasına, arsızcasına.

ЦИНИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* abırsızlıq, həyasızlıq, utanmazlıq, arsızlıq.

ЦИНИЧНЫЙ *прил.* abırsız, həyasız, utanmaz, arsız, ədəbsiz.

ЦИНК *м. мн. нет* kim. sink (göyümtül-ağ rəngli metal).

ЦИНКИТ *м.* sinkit (sink filizi).

ЦИНКОВАНИЕ *ср. мн. нет* tex. sinklə(n)mə, sinklə ört(ül)mə.

ЦИНКОВАТЬ *несов. tex.* sinkləmək, sinklə örtmək.

ЦИНКОВАТЬСЯ *несов. tex.* sinklənmək, sinklə örtülmək.

ЦИНКОВЫЙ *прил.* 1. sink -u[-ü]; **цинковый порошок** sink tozu; 2. sinkli, tərkibində sink olan; 3. sinkdən qaynalmış, sinkdən hazırlanmış; **цинковое ведро** sink vedrə.

ЦИНКОГРАФ *м. xüs.* sinkoqraf (sinkoqrafiya müəxəssisi).

ЦИНКОГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* xüs. sinkoqrafiya -i[-i].

ЦИНКОГРАФИЯ *ж. xüs.* sinkoqrafiya (1. *fotoqrafiya üsulu ilə sink klişələr hazırlama üsulu;* 2. *bu cür klişələr hazırlayan müəssisə*).

ЦИННИЯ *ж. bot.* sinniya (dekorativ bitki).

ЦИНОВКА *ж.* həsir.

ЦИНОВЧНЫЙ *прил.* həsir -i[-i].

ЦИНУБЕЛЬ *м.* dişli rəndə.

ЦІРІК *м.* sirik (Monqolustan Xalq Respublikası ordusunun əsgəri).

ЦИРК *м.* sirk.

ЦИРКАЧ *м. дан.* sirk artisti.

ЦИРКАЧЕСКИЙ *прил.* akrobatlıq, oyunbazlıq (tryukçuluq) -i[-i].

ЦИРКАЧЕСТВО *ср. мн. нет* дан. sirk oyunları göstərmə; akrobatlıq, tryukçuluq.

ЦИРКОВОЙ *прил.* sirk -i[-i]; **цирковой артист** sirk artisti.

ЦИРКОН *м.* sirkon (boz rəngli metal).

ЦИРКОНИЙ *м. мн. нет* kim. sirkonium (ağ-gümüşü rəngli bərk metal).

ЦИРКУЛИРОВАТЬ *несов.* 1. dövr etmək, dövrən etmək; 2. görmək dolaşmaq (xəbər, şayiə); 3. dan. gəzişmək.

ЦІРКУЛЬ *м.* pərgar.

ЦІРКУЛЬНЫЙ *прил.* 1. pərgar -i[-i]; **циркульная ножка** pərgar dayağı; 2. dairəvi, dairəşəkilli; *q* **циркульная пила** dairəvi mişar.

ЦИРКУЛЯР *м. rəs.* təminnamə, sirkulyar, direktiv, göstəriş, əmr, sərəncam.

ЦИРКУЛЯРКА *ж. xüs.* dairəşəkilli mişar.

ЦИРКУЛЯРНЫЙ *прил.* 1. rəs. təmini; **циркулярное письмо** təmimi məktub; 2. xüs. dairəvi, girdə, dairəşəkilli.

ЦИРКУЛЯЦИОННЫЙ *прил.* dövr (dövrən) -i[-i].

ЦИРКУЛЯЦИЯ *ж. мн. нет* dövr etmə; dövr, dövrən.

ЦІРЛІХ-МАНІРЛІХ *прил. и суц. дан.* çox ədalı, çox nazlı.

ЦИРРÓЗ *м. tib.* sirroz (orqanın yeni birləşdirici toxuma əmələ gəlməsi nəticəsində böyüyüb bərkiməsi).

ЦИРЮЛЬНИК *м. köhn.* dəllək, bərbər.

ЦИРЮЛЬНЯ *ж. köhn.* dəlləxana, bərbərxana.

ЦИСТА *ж. biol.* sista (bəzi ibtidai orqanizmlərdə xarici təsirdən qorunmaq üçün üst qışa, pərdə).

ЦИСТЕРНА *ж.* sistem (1. *neft, benzin və s. mayeləri saxlamaq və daşımaq üçün böyük çən;* 2. *neft, benzin və s. mayeləri daşımaq üçün vaqon və ya avtomobil*).

ЦИСТИТ *м. мн. нет* tib. sistit (sidik kisəsinin iltihabı).

ЦИТАДЕЛЬ *ж. 1.* (hərbi) içqala, bürç, istehkam; 2. *məc.* istinadgah, dayaq, qala; daldanacaq.

ЦИТАТА *ж.* sitat (bir mətnədən eynilə götürülən hissə; iqtibas).

ЦИТАТНИЧЕСТВО *ср. мн. нет* дан. sitatçılıq (öz fikri olmayıb, başqalarının əsərlərindən sitat gətirmə).

ЦИТАТНЫЙ *прил.* sitat -i[-i].

ЦИТАТЧИК *м. дан.* sitatçı (başqalarından sitat gətirməyi sevən adam).

ЦИТАЦИЯ *ж. 1.* sitat gətirmə (gətirilmə); 2. *только мн.* sitatlar.

ЦИТВАРНЫЙ *прил.* hindyovşanı -i[-i]; **цитварное масло** hindyovşanı yağı.

ЦИТВАРЬ *м. bot.* hindyovşanı.

ЦИТИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* sitat gətirmə (gətirilmə).

ЦИТИРОВАННЫЙ прич. sitat götürilmiş.
ЦИТИРОВАТЬ несов. sitat götürmək.
ЦИТИРОВАТЬСЯ несов. sitat götürilmək.
ЦИТОЛОГИЧЕСКИЙ прил. biol. sitologiya -i[-i]; sitoloji.
ЦИТОЛОГИЯ ж мн. нет biol. sitologiya (biologiyaın hüceyrələr bəhsi).
ЦИТОХИМИЯ ж sitokimya (canlı hüceyrədə cərayan edən kimyəvi proseslərdən bəhs edən elm).
ЦИТРА ж mus. sitra (üzərinə simlər çəkilmiş üçkünc qutuşəkilli musiqi aləti).
ЦИТРАТ м sitrat (limon turşusu).
ЦИТРИН м sitrin (qızıl rəngli topaz).
ЦИТРОВАНИЛИН м мн. нет farm., tib. sitrovanilin (başağrısı dərmanı).
ЦИТРОВАНИЛЬ ж бax цитрованилин.
ЦИТРУС м bot. sitrus (sitrus bitkisi).
ЦИТРУСОВОД м sitrusçu (sitrus mütaxəssisi).
ЦИТРУСОВОДСТВО ср sitrusçuluq.
ЦИТРУСОВЫЙ прил. bot. 1. sitrus -i[-i]; цитрусовые плоды sitrus meyvələri; 2. в знач. суц. цитрусовые мн. (ед. цитрусовое ср) sitrus bitkiləri (limon, portağal, narıngi və s.).
ЦИФЕРБЛАТ м siferblat (saat və ölçü cihazları üzərində rəqəmlər olan lövhəcik).
ЦИФЕЛ ЛАТНЫЙ прил. siferblat -i[-i].
ЦИФЕРНЫЙ прил. köhn. rəqəm (hesab) -i[-i]; ♦ цифирные школы тар. 1 Pyotr dövründə Rusiyada: ibtidai məktəblər.
ЦИФЕРЬ ж собир. köhn. 1. rəqəm; 2. hesab, hesablama.
ЦИФРА ж 1. rəqəm; 2. məbləğ, ədəd; ♦ астрономические цифры бax астрономический; контрольные цифры kontrol rəqəmlər; круглые цифры bütöv (yuvarlaq) rəqəmlər.
ЦИФРАЦИЯ ж rəqəmləmə, rəqəm yazma, rəqəmlə göstərmə.
ЦИФРОВАННЫЙ прич. rəqəmlə göstərilmiş, rəqəm yazılmış.
ЦИФРОВАТЬ несов. rəqəmləmək, rəqəmlə göstərmək.
ЦИФРОВАТЬСЯ несов. rəqəmlənmək, rəqəmlə göstərilmək.
ЦИФРОВОЙ прил. 1. rəqəm -i[-i]; цифровая система rəqəm sistemi; 2. rəqəmlə göstərilmiş, rəqəmlə ifadə olunmuş.

ЦИЦЕРО ср нескл. mətəb. sisero (12 punktluq mətəbə hürufatı).
ЦК (Центральный Комитет) МК (Мərkəzi Komitə); ЦК КПСС (Центральный Комитет Коммунистической партии Советского Союза) тар. Sov. İKP МК (Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi).
ЦОК в знач. сказ. дан. çaqqıldadı, şaqqıldadı; пуля цок о камень güllə daşa dəyib çaqqıldadı.
ЦОКАЛЫЩИК м “ç” səsinin “ц(тs)” kimi tələffüz edən adam, danışarkən bu səsləri qarışdıran adam.
ЦОКАНЬЕ I ср мн. нет “ц(тs)”-laşma, “ç” səsinin “ц” kimi tələffüz edilməsi (rus şimal ləhcələrinin xüsusiyyəti).
ЦОКАНЬЕ II ср мн. нет çaqqıltı, şaqqıltı (səsi).
ЦОКАТЬ I несов. “ç” səsinin “ц” kimi tələffüz etmək, danışarkən bu hərfli qarışdırmaq (məs.: “çay” əvəzində “ц(тs)ay” demək).
ЦОКАТЬ II несов. 1. cingildəmək, danqıldamaq; 2. çaqqıldatmaq, şaqqıldatmaq.
ЦОКНУТЬ однокр. бax цокать II.
ЦОКОЛЬ м 1. arxit. kürsülük, postament, özl (abidədə, sütutunda və s.); 2. tex. sokol (elektrik lampasının patrona taxılan metal hissəsi).
ЦОКОЛЬНЫЙ прил. arxit. kürsülük -i[-i]; цокольный камень kürsülük daşı.
ЦОКОТ м мн. нет çaqqıltı, şaqqıltı.
ЦОКОТАНЬЕ ср дан. бax цокот.
ЦОКОТАТЬ несов. 1. çaqqıldatmaq, şaqqıldatmaq; 2. дан. tez-tez durmadan danışmaq.
ЦОКОТУХА ж дан. lağlağı, çoxdanışan, naqqal.
ЦОПАТЬ несов. дан. 1. tutmaq, yapışmaq, qamarlamaq; 2. vurmaq, ilişdirmək; 3. yıxılmaq, düşmək.
ЦОПНУТЬ однокр. дан. бax цопать.
ЦУГ м atların bir-birinin ardınca (qatarla) qoşulması.
ЦУГОВОЙ прил. bir-birinin ardınca qoşulan.
ЦУГОМ нареч. 1. bir-birinin ardınca; 2. məs. dəstə-dəstə, qatarla, dəstə ilə.
ЦУК м idm. yüyəni birdən bərk dartma.

ЦУКАНЬЕ ср мн. нет idm. yüyəni birdən bərk dartma.
ЦУКАТ м şəkərləmə; şəkərlənmiş meyvə (meyvə (adətən sitrus) qabığı).
ЦУКАТНЫЙ прил. şəkərlənmiş meyvə -u[-ü]; цукатный торт şəkərlənmiş meyvə tortu.
ЦУКАТЬ несов. idm. yüyəni birdən bərk dartmaq.
ЦЫБИК м xüs. köhn. çay qutusu, çay yeşiyi.
ЦЫГАН м 1. (мн. цыгане) qaraçı, sıqan; 2. дан. avara, yolçu, dilənçi.
ЦЫГАНИТЬ несов. dilənmək, dilənçilik etmək.
ЦЫГАНКА ж qaraçı qadın (qız).
ЦЫГАНОЧКА ж 1. qaraçı qız; 2. ruslarda: hava və rəqs adı.
ЦЫГАНСКИЙ прил. qaraçı (sıqan) -i[-i]; цыганские песни qaraçı mahnıları; ♦ цыганская жизнь; цыганское существование qaraçı həyatı; qaraçı günü; цыганский пот köhn. üşütmə, vicvace; цыганский романс qaraçı romansı.
ЦЫГАНЩИНА ж мн. нет sıqanşına (qaraçı mahnıları üslubunda yazılmış romanslar, sentimental havalar və onların qaraçı tərzində ifası).

ЦЫКАТЬ несов. дан. təpinmək, üstünə qışqırmaq.
ЦЫКНУТЬ однокр. дан. бax цыкать.
ЦЫПКА ж дан. 1. toyuq, cücə; 2. məs. əzi-zim, quzum, gülüm (qadına, qıza nəvazişlə müraciət).
ЦЫПКИ мн. cadar, qartmaq, gərtmək (dəridə).
ЦЫПЛЁНОК м (мн. цыплята) cücə, çolpa.
ЦЫПЛЯТИНА ж мн. нет cücə əti, çolpa əti.
ЦЫПЛЯТНИК м 1. çalağan (quş); 2. cücə damı.
ЦЫПЛЯТНИЦА ж 1. məh. tülkü, çaqqal; 2. cücələrə baxan (qulluq) edən işçi (qadın); 3. дан. kürt toyuq.
ЦЫПЛЯЧИЙ прил. cücə (çolpa) -i[-i].
ЦЫПОЧКА ж цыпка söz. kiç.
ЦЫПОЧКИ: ♦ на цыпочках ходить, на цыпочках встать barmaqlarının üstündə, ayaqlarının ucunda, barmaqlarının ucunda gəzmək (qalxmaq).
ЦЫПУШКА ж бax цыпочка.
ЦЫРКАТЬ несов. дан. vıyıldamaq (insanlar, quşlar, həşəratlar haqqında)
ЦЫРКНУТЬ сов. бax цыркать.
ЦЫП-ЦЫП межд. cip-cip, dü-dü (cü-cü).
ЦЫЦ межд. дан. sus! kiri! yum! səsinə kəs!

Чч

ЧАБАН *м* çoban.

ЧАБАНИЙ *прил.* çoban -i[-i]; **чабання** *сто-янка* çoban düşərgəsi.

ЧАБАНИТЬ *несов. köhn.* çobanlıq etmək.

ЧАБАНСКИЙ *прил.* çoban -i[-i]; **чабанская** *собака* çoban iti.

ЧАБАРНЯ *ж* çoban dəyəsi.

ЧАБЕР *м* *мн.* *тас.* bataqlıq, kəklikotu, kəkotu.

ЧАБРЁЦ *м* *бax* чабёр.

ЧАВКАНЬЕ *ср* *мн.* *нет* 1. ağzını marçıldatma; 2. marçılıti.

ЧАВКАТЬ *несов.* ağzını marçıldatmaq.

ЧАВКНУТЬ *однокр.* *бax* чавкать.

ЧАВЫЧА *ж* *zool.* çavıça (qızıl balıq növü).

ЧАД *м* *мн.* *нет* 1. tüstü, buxar, dəm; 2. yanıq qoxusu; 3. *тас.* bataqlıq, pozucu mühit.

ЧАДИТЬ *несов.* 1. tüstüləmək; 2. *безл.* dəm çalmaq.

ЧАДНЫЙ *прил.* 1. tüstülənən, tüstülü, dəmli, dəm çalan; qoxu ilə dolu; 2. *тас.* bihüsedici.

ЧАДО *ср* *köhn.* çağa, uşaq.

ЧАДОЛЮБИВЫЙ *прил.* *köhn.* uşaqcanlı, öz uşaqlarını sevmə.

ЧАДОЛЮБИЕ *ср* *мн.* *нет* *köhn.* uşaqcanlılıq, övladda məhəbbət.

ЧАДОРÓДИЕ *ср* *мн.* *нет* *köhn.* uşaq doğma; uşaq doğulması (dünyaya gəlməsi).

ЧАДОРÓДНЫЙ *прил.* *köhn.* övladı olan, doğan.

ЧАДОРÓЖДЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* *köhn.* uşaq doğma.

ЧАДОУБИЙЦА *меж.* *köhn.* *бax* детоубийца.

ЧАДОЧКО *ср* (*мн.* *чадошки*) *бax* чадушко.

ЧАДРА *ж* çadra, çarşab.

ЧАДУШКО *ср* (*мн.* *чадушки*) *чадо* *сöz.* *киç.* 1. uşaqcığaz, oğulcığaz, quşcığaz, 2. erköyün uşaq (adam).

ЧАЕВАТЬ *несов.* *бax* чаевничать.

ЧАЕВНИК *м* *дан.* çayxor, çox çay içən.

ЧАЕВНИЧАНЬЕ *ср* *дан.* çay içmə.

ЧАЕВНИЧАТЬ *несов.* *дан.* çay içmək, vaxtını çay içməklə keçirmək.

ЧАЕВОД *м* *хüs.* çay mütxəssisi; çayçı, çay-becəgən.

ЧАЕВОДСТВО *ж* *мн.* *нет* *к. т.* çayçılıq, çay yetişdirmə.

ЧАЕВОДЧЕСКИЙ *прил.* çay -u[-ü], *чаевод-ческий* *совхоз* çay (çayçılıq) sovxozu.

ЧАЕВЫЕ *ед.* *нет* *köhn.* çaypulu, xırda xidmət haqqı (pulu).

ЧАЁК *м* *мн.* *нет* *дан.* чай *сöz.* *киç.*; *о* на чаёк *давать* *бax* чай (на чай *давать*).

ЧАЁМЫЙ *прич. и прил.* *köhn.* arzu edilən, ümid edilən, gözələnən.

ЧАЕОБРАБОТКА *ж* *мн.* *нет* *хüs.* çay emalı.

ЧАЕПИЙЦА *м* *и* *ж* *дан.* çayxor, çox çay içən.

ЧАЕПИТИЕ *ср* *мн.* *нет* *дан.* çay içmə.

ЧАЕРАЗВЕСОЧНЫЙ *прил.* *хüs.* çayı tərəzidə çəkib ayıran.

ЧАЕТОРГОВЛЯ *ж* *мн.* *нет* *tic.* çay ticarəti.

ЧАЕТОРГОВЫЙ *прил.* çay ticarəti -i[-i].

ЧАЕУБОРОЧНЫЙ *прил.* çaytoplayan, çay-уığан; *чаеуборочная* *машина* çayуığан maşın.

ЧАЕУПАКОВОЧНЫЙ *прил.* çayqablaşdıran; *чаеупаковочная* *машина* çayqablaşdıran maşın.

ЧАЁЧНЫЙ *прил.* qağayı -i[-i].

ЧАЙНКА *ж* *дан.* çay ruçalı (quru çay dənə-сəyi).

ЧАЙ *И* *м* (*мн.* *чай*) çay; *о* на чай (*давать*) (*köhn.*) çaypulu, xidmət pulu vermək; *чай* *да* *сахар!*; *чай* *и* *сахар!* (*köhn.*) nuş can!; *зеленый* *чай* *yaşıl* çay; *кирпичный* *чай* *бax* *кирпичный*; *гонять* *чай* *дан.* çox çay içmək; *dalbadal* çay içmək.

ЧАЙ *II* *ев. сл. дан.* bəlkə də, olsun ki, görür ki, yəqin ki.

ЧАЙКА *ж* *zool.* qağayı.

ЧАЙКОВЫЕ *ед.* *нет* *zool.* qağayılar fəsiləsi.

ЧАЙНАЯ *ж* çayxana, çayçı dükanı.

ЧАЙНИК *м* çaydan

ЧАЙНИЦА *ж* çayqabı, çaynız.

ЧАЙНИЧАНЬЕ *ср* *мн.* *нет* *дан.* çay içmə, vaxtını çay içməklə keçirmə.

ЧАЙНИЧАТЬ *дан.* *бax* чаевничать.

ЧАЙНЫЙ *I:* чайная *роза* *bot.* hindgülü (qızılgülün bir növü).

ЧАЙНЫЙ *II* *прил.* çay -i[-i]; *о* чайный *лист* çay yarpağı; *чайная* *колбаса* çay kolbasası (*kolbasa növü*); *через* *час* *по* *чайной* *ложке* *бax* *ложка*.

ЧАЙХАНА *ж* çayxana, çayçı dükanı.

ЧАЙХАНИЩИК *м* çayçı, çayxanaçı.

ЧАКОНА *ж* *mus.* çakona (rəqs mahiyyətində olan qədim musiqi pyesi).

ЧАКРЫЖНИК *м* *мн.* *нет* *мәh.* xırda meşəlik, kolluq.

ЧАЛ *м* *dəniz.*, *av.* ip, zəncir (gəmini körpüyə bağlamaq üçün).

ЧАЛДОН *м* *мәh.* çaldon (yerli sibirli).

ЧАЛИТЬ *несов.* *dəniz.*, *av.* bağlamaq, çəkib bağlamaq (gəmini, uçucu aparatı).

ЧАЛИТЬСЯ *несов.* sahilə yan almaq (bağlanmaq).

ЧАЛКА *I* *ж* *мн.* *нет* 1. *бax* *чал*; 2. çəkib bağlama.

ЧАЛКА *II* *ж* *мәh.* çal at.

ЧАЛМА *ж* çalma, əmmamə, sarıq.

ЧАЛМОНОШНЫЙ *прил.* çalmalı, əmmaməli, başısarıqlı.

ЧАЛО-ПЕГГИЙ *прил.* *хüs.* çal-ala (at).

ЧАЛЫЙ *прил.* çal; *чалая* *лошадь* çal at

ЧАЛЫЩИК *м* *dəniz.* gəmini körpüyə bağlayan dənizçi, matros.

ЧАН *м* (*мн.* *чаны*) çən; *красильный* *чан* boyaq çəni.

ЧАНОВОЙ, ЧАНОВЩИК *м* *хüs.* çən fəhləsi, çəndə işləyən fəhlə (istehsalatda).

ЧАПЫГА *ж* (*мн.* *ч. чапыги*) kotan dəstəyi.

ЧАПЫЖНИК *м* *мн.* *нет* *мәh.* qalın kolluq, kol-kosluq, cəngəllik.

ЧАРА *ж* *köhn.* şair. *бax* чарка.

ЧАРДАШ *м* *mus.* çardaş (1. macar milli rəqsi; 2. bu rəqs vaxtında musiqi pyesi).

ЧАРКА *ж* *köhn.* şair. qədəh, piyalə, badə (şərab üçün).

ЧАРЛЬСТОН *м* çarlston (amerikan rəqslərindən birinin adı).

ЧАРОВАНИЕ *ср.* 1. ovsun, ovsunlama; 2. cazibə, məlahət.

ЧАРОВАТЬ *несов.* 1. *köhn.* tilsimə salmaq, tilsimləmək, ovsunlamaq, cadu etmək; 2. *тас.* valeh etmək, heyran etmək, əsir etmək, məftun etmək.

ЧАРОВНИК *м* *köhn.* 1. ovsunçu, sehrbaz, cadugər; 2. *тас.* məftunedici, valehedici (adam).

ЧАРОВНИЦА *ж* *köhn.* 1. ovsunçu qadın; 2. *тас.* afət, dilruba, dilbər, canalıcı, canalan.

ЧАРОДЕЙ *м* 1. *köhn.* ovsunçu, sehrbaz, cadugər; 2. *тас.* məftun edən, valeh edən, heyran edən adam.

ЧАРОДЕЙКА *ж* *бax* чаровница.

ЧАРОДЕЙНЫЙ *прил.* *köhn.* 1. ovsunlu, sehrli; 2. məftunedici.

ЧАРОДЕЙСКИЙ *прил.* 1. məftunedici, valehedici; 2. əfsun (cadu) -i[-i].

ЧАРОДЕЙСТВЕННЫЙ *бax* чародейный.

ЧАРОДЕЙСТВО *ср* 1. *köhn.* ovsunçuluq, sehrbazlıq, cadugərlik; ovsun, sehr, cadu; 2. *бax* *чары* 2-ci mənada.

ЧАРОДЕЙСТВОВАТЬ *несов.* *köhn.* sehrbazlıq etmək, cadugərlik etmək, tilsim qurmaq, ovsun oxumaq.

ЧАРОК *м* *хüs.* cila dəzgahı, cilalama dəzgahı.

ЧАРОЧКА *ж* чарка *сöz.* *киç.*

ЧАРОЧНЫЙ *прил.* *köhn.* qədəh (piyalə) -i[-i].

ЧАРТИЗМ *м* *мн.* *нет* *tar.* çartizm (XIX əsrin birinci yarısında İngiltərədə fəhlələrin kütləvi inqilabi hərəkəti).

ЧАРТИСТ *м* *tar.* çartist (çartizm hərəkəti tərəfdarı və ya iştirakçısı).

ЧАРТИСТСКИЙ *прил.* *tar.* çartizm (çartist) -i[-i]; *чартистское* *движение* çartizm hərəkəti.

ЧАРУСА *ед.* *нет* *мәh.* bataqlıq (Rusiyanın şimal bataqlıqları).

ЧАРУЮЩИЙ *прил.* məftunedici, valehedici, heyranedici, canalıcı, cazibədar.

ЧАРЫ *ед.* *нет* 1. *köhn.* sehr, cadu, ovsun; 2. *тас.* cazibə, ləfəfət, gözəllik.

ЧАС *м* (*мн.* *часы*) 1. saat (vaxt ölçüsü); *в* *два* *часа* *saat* *ikidə*; *который* *час?* *saat* *neçədir?*; *в* *первом* *часу* *saat* *birə* *işləmiş*; 2. *bir* *saat*; *час* *тому* *назад* *bir* *saat* *bundan* *qabaq*; 3. *vaxt*, *çağ*, *an*; *в* *часы* *досу* *ta* *boş* *vaxtlarda*; *вечерний* *час* *aşxam* *çağı*; *о* *в* *добрый* *час* *yaşxı* *yol!* *uğurlar* *olsun!*; *на* *часах* *стоять* *növbə* *çəkmək*, *qaravulda* *durmaq*; *час* *от* *часу* *saatbasaat*; *getdikcə*, *anbaan*; *с* *часу* *на* *час* *hər* *dəqiqə*, *hər* *an*, *gözəlmədən*; *мёртвый* *час* *istirahət* *vaxtı*; *битый* *час* *бax* *битый*; *комедантский* *час* *komendant* *saat*; *последний* *(смертный)* *час* *ölüm*, *ölümün* *son* *saatı*; *часы* *пик* *бax* *пик* *II*; *час* *пробил!* *vaxtı* *çatdı*; *заман* *gəldi!* *час* *в* *час* *düz* *vaxtında*; *час* *от* *часу* *не* *ləhcə* *saatbasaat* *artır*; *saatbasaat* *ağırlaşır*; *в*

свой час (öz) vaxtında; lazım olanda; до этого (сего) часа bu vaxtadan, indiyəcən; не по дням, а по часам (расти, возрастать) saatbasaat; tez; günbəgün deyil, saatbasaat (*böyümək, artmaq*); не ровен (ровён) час бах ровный; по часам müəyyən vaxtda, vaxtlı-vaxtında; сей же час elə bu saat; тем часом (*köhn.*) bir vaxtda, eyni zamanda; тот же час бах тотчас; через час по чайной ложке бах ложка; калиф на час birsaatlıq xəlifə.

ЧАСИК *м* час *сöz. kiç.*

ЧАСИКИ *мн.* kiçik saat.

ЧАСОВЕНКА *ж* *дан.* бах часовня.

ЧАСОВЕННЫЙ *прил.* sovməə (*kiçik kilsə*) -i[-i].

ЧАСОВНЯ *ж* kiçik kilsə, sovməə.

ЧАСОВОЙ I *прил.* 1. birsaatlıq; часовой перерыв birsaatlıq tənəffüs (fasilə); 2. saat-hesabı; часовая оплата saathesabı muzd; 3. saat birdə gedən; часовой поезд saat birdə gedən qatar; 4. часовой пояс *xüs.* saat qurşağı.

ЧАСОВОЙ II *м* (*hərbi*) növbətçi, qarovul.

ЧАСОВОЙ III *прил.* saat -i[-i]; часовая стрелка saat əqrəbi; 4. часовой мастер; часовых дел мастер saatsaz.

ЧАСОВЩИК *м* 1. saatsaz; 2. saatqayıran (*usta*); 2. *köhn.* saat mağazası sahibi.

ЧАСОВЩИЧ *прил.* *дан.* saatsaz -i[-i].

ЧАСОК *м* *дан.* час (2-ci mənada) *söz. kiç.* bir saat.

ЧАСОМ *нареч.* *дан.* 1. bəzən, bəzi vaxt, arabilir; 2. təsadüfən.

ЧАСОСЛОВ *м* dua kitabı (*pravoslav xristianlarda*).

ЧАСОЧЕК *м* *дан.* birçə saat.

ЧАСТЕНЬКИЙ *дан.* бах частый.

ЧАСТЕНЬКО *нареч.* tez-tez, çox tez-tez, six-six.

ЧАСТЕХОНЬКО *дан.* бах частенько.

ЧАСТИК *м* *xüs.* 1. six balıq toru; 2. six torla tutulan balıq.

ЧАСТИКОВЫЙ *прил.* *xüs.* 1. six; частиковый невод six tor; 2. six torla tutulan; частиковая рыба six torla tutulan balıq.

ЧАСТИТЬ *несов.* *дан.* 1. tələsmək (*danışar-kən*); не части, говори ясней tələsmə, aydın danış; 2. tez-tez getmək, gəlmək (*bir*

yerə); six-six, yaxın-yaxın yerləşdirmək (*basırmaq, qoymaq*) və s.

ЧАСТИЦА *ж* 1. zərəcik, zərrə, bir zərrə, bir az, cüzi miqdar; 2. *gram.* ətət; hissəcik.

ЧАСТИЧКА *ж* частица (1-ci mənada) *söz. kiç.*

ЧАСТИЧНО *нареч.* qismən, natamam.

ЧАСТИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* qismən olma, natamamlıq.

ЧАСТИЧНЫЙ *прил.* qismən, natamam, cüzi.

ЧАСТНИК *м* *дан.* xüsusi alverçi (*sahibkar*).

ЧАСТНИЧЕСКИЙ *прил.* özəl, xüsusi, xüsusi adamlara məxsus, qeyri-ictimai.

ЧАСТНОВАЛАДЕЛЬЧЕСКИЙ *прил.* *iqт.* xüsusi sahibkar -i[-i]; частновладельческое имущество xüsusi sahibkar əmlakı.

ЧАСТНОЕ *ср* *riyaz.* qismət.

ЧАСТНОПРАКТИКУЮЩИЙ *прил.* *xüs.* xüsusi praktika ilə məşğul olan, özü üçün işləyən.

ЧАСТНОСОБСТВЕННИЧЕСКИЙ *прил.* xüsusi mülkiyyətçi(lik) -i[-i].

ЧАСТНОСТЬ *ж* təfəsilat, təfərrüat; xüsusiyyət; 4. в частности (*өө. сл.*) xüsusi, o cümlədən.

ЧАСТНЫЙ *прил.* 1. xüsusi; təsadüfi, qeyri-tipik, tipik olmayan, istisna təşkil edən; частный случай tipik olmayan hadisə; 2. özəl, xüsusi, şəxsi; частная собственность xüsusi mülkiyyət; 3. tək, xüsusi, ayrı; 4. частное обвинение *hüq.* xüsusi ittiham; частное определение *hüq.* xüsusi qərar-dad; частный поверенный *köhn.* vəkil, advokat.

ЧАСТО *нареч.* 1. tez-tez, addımbaşı; мы часто ходим в театр biz teatra tez-tez gedirik; 2. six; six-six; деревья посажены часто ağaclar six (six-six) ekilmişdir.

ЧАСТОКОЛ *м* çəpər, çağ, paya çəpər.

ЧАСТОТА *ж* 1. sixliq, bir-birinə yaxınlıq; 2. bir şeyin tez-tez işlənməsi (olması, təkrarlanması); 3. *мн.* частоты *tex. xüs.* tezlik.

ЧАСТОТНОСТЬ *ж* *tex. xüs.* tezlik göstəricisi.

ЧАСТОТНЫЙ *tex., xüs.* частота (2, 3-cü mənələrdə) *söz. sif.*

ЧАСТОТОМЕР *м* *tex.* tezlik ölçən cihaz.

ЧАСТУШЕЧНИК *м* çastuşkaçı, meyxanaçı, meyxana deyən, bədiyəçi (*bədiyəçi*).

ЧАСТУШЕЧНИЦА *ж* çastuşka oxuyan qadın (*qız*).

ЧАСТУШЕЧНЫЙ частушка *söz. sif.*

ЧАСТУШКА *ж* çastuşka, meyxana, bədiyə (*bədiyə*).

ЧАСТЫЙ *прил.* 1. six, six-six, qalın; 2. bir-birinə yaxın; частые станции bir-birinə yaxın stansiyalar; 3. tez-tez (olan, gələn və s.); частое дыхание tez-tez nəfəsalma.

ЧАСТЬ *ж* 1. hissə, qisim; 2. bir hissə; 3. pay; 4. şöbə; санитарная часть sanitar şöbəsi;

5. *дан.* sahə; работает по финансовой части maliyyə sahəsində işləyir; 6. *inq. əv.* şəhər polis şöbəsi; 7. *köhn.* rayon yangın dəstəsi; 8. *дан.* pay, hissə, həmişə; быть в части (*с кем-нибудь*) həmişə olmaq, şərik olmaq; 9. *köhn.* tale, bəxt, qismət; 4. по большей части (большей частью) çox vaxt, əksərən, adətən; по части или в части (*чего*)... cəhətdən; части речи (*gram.*) nitq hissələri; части света (*coğr.*) dünyanın qitələri; в той части o dərəcədə; по части *чей* ...dəxli var, ...aidir; львиная часть (доля) бах львиный; материальная часть texniki avadanlıq və vəsait; рвать на части *кого* rahatlıq verməmək; благую часть избрать *köhn.* ən yaxışısını seçmək.

ЧАСТЬЮ *нареч.* qismən, bir qədər, bir dərəcə; ...bir qismi, ...bir hissəsi.

ЧАСЫ только *мн.* saat (cihaz); карманные часы cib saatı; 4. песочные часы qum saatı; солнечные часы günəş saatı; как часы (работать, действовать) saat kimi düz, dəqiq (işləmək).

ЧАТЬ *өө. сл.* бах чай II.

ЧАУС *м* *мн.* *нет* çaus (*iri üzüm növü*).

ЧАХЛОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. solğunluq; 2. arıqlıq, zəiflik, sısqalıq.

ЧАХЛЫЙ *прил.* 1. qurumuş, quru, solğun; 4. gün, cansız; 2. sısqa, arıq, xəstə.

ЧАХНУТЬ *несов.* 1. arıqlamaq, zəifləmək; vərəmləmək; 2. solmaq, qurumaq, ərimek.

ЧАХОТКА *ж* *мн.* *нет* *köhn.* vərəm, dig; 4. карманная чахотка (*дан., зар.*) pulsuzluq, lütlük; горловая чахотка boğaz vərəmi.

ЧАХОТОЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *köhn.* 1. vərəmlilik; 2. *тəс.* zəiflik, sısqalıq, cansızlıq.

ЧАХОТОЧНЫЙ *прил.* 1. vərəmli, vərəm xəstəliyi olan; 2. *тəс.* zəif, cansız, sısqa.

ЧАША *ж* 1. kasa, cam, piyalə; 2. badə; 4. выпить (испить, допить) горькую чашу до дна çox müsibətlər görmək; смертная чаша ölüm, əcəl; (как) полная чаша bolluq, firavanlıq; пить мёртвую чашу məhrumiyyətlərə dözmək; переполнить чашу (терпения) hövsələsini daraltmaq; səbir kasasını daşımaq, чаша терпения переполнилась səbir kasası dolmuşdur.

ЧАШЕВИДНЫЙ *прил.* kasaşəkilli, piyalə-yəoxşar.

ЧАШЕЛИСТИК *м* *bot.* kasayarpaq.

ЧАШЕОБРАЗНЫЙ бах чашевидный.

ЧАШЕЧКА *ж* kasaciq, balaca fincan; 4. коленная чашечка anat. diz qapağı.

ЧАШЕЧНЫЙ чашка *söz. sif.*

ЧАШКА *ж* 1. fincan, kasa; 2. anat. diz çanağı; 3. tərəzi gözü; 4. коленная чашка бах чашечка.

ЧАШНИК *м* şərabdar (1. *tar. qədim Moskva dövlətinə* içki anbarlarına baxan saray xidmətçisi; 2. monastirlarda içki anbarlarına baxan rəhbər).

ЧАЩА *ж* qalın meşə, six meşəlik, cəngəllik.

ЧАЩЕ *срəв. ст.* 1. частый и часто tez-tez, daha tez.

ЧАЩОБА *ж* *тəс.* бах чаша.

ЧАЯНИЕ *ср* ümid, istək, arzu, dilək; 4. паче (сверх) чаяния gözənilmədən, birdən, qəflədən.

ЧАЯТЕЛЬНО *өө. сл.* *köhn.* ehtimal ki, yəqin ki, görünür ki.

ЧАЯТЕЛЬНЫЙ *прил.* *köhn.* arzuedilən, gözənilən, həsrəti çəkilən.

ЧАЯТЬ *несов.* *köhn.* gözləmək, ümid etmək, arzu etmək; 4. не чаять души в ком bərk sevmək; xətrini çox istəmək.

ЧВАКАНЬЕ *ср* ağzını marçıldatma.

ЧВАКАТЬ *несов.* *дан.* бах чавкать.

ЧВАНИТСЯ *несов.* *дан.* lovğalanmaq, təkəbbürlənmək, özünü öymək, iddia satmaq.

ЧВАНЛИВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *дан.* lovğalıq, təkəbbür.

ЧВАНЛИВЫЙ *прил.* *дан.* lovğa, təkəbbürlü, iddialı, təşəxxüslü, özünüöyən.

ЧВАННЫЙ *дан.* бах чванливый.

ЧВАНСТВО *ср* *мн.* *нет* *дан.* lovğalıq, təkəbbür, özünüöymə, iddia satma.

ЧЕ *сп нескл.* "ч" hərfinin adı.

ЧЕБОТ *м (мн. чёботы) тәһ. чөкмө, аяақ-қаб.*

ЧЕБОТАРИТЬ *несов. тәһ. чөкмәçilik et-mək, başmaqçılıq etmək.*

ЧЕБОТАРНЫЙ *прил. тәһ. чөкмәçi (başmaqçı) -i[-ı].*

ЧЕБОТАРСТВО *сп чөкмәçilik, başmaqçılıq.*

ЧЕБОТАРЬ *м тәһ. чөкмәçi, başmaqçı.*

ЧЕБУРАХНУТЬ *сов. dan. gumbultu ilə atmaq, gumbuldatmaq, bərk vurmaq (atmaq).*

ЧЕБУРАХНУТЬСЯ *сов. dan. gumbultu ilə yıxılmaq, guppadan düşmək; gumbulda-maq, gumbultu ilə düşmək.*

ЧЕБУРЕК *м тәһ. çibərək, ətqutabı.*

ЧЕГО *1. нареч. niyə? nə üçün?; 2. межд. necə? nə? nə olub? nədir?; 3. dan. əlbəttə!*

ЧЕГО-ТО *дан. bax что-то I.*

ЧЕЙ *мест. kimindir? kimin? kiminki?; Ç чей бы то ни был kimin olursa olsun; чья взяла (возьмет) kim qalib gəldi (gəlsə).*

ЧЕЙ-ЛИБО *мест. hər kimin, kiminsə.*

ЧЕЙ-НИБУДЬ *мест. hər kimin, kiminsə.*

ЧЕЙ-ТО *мест. kiminsə (sahibi məlum olmayan).*

ЧЕК *м 1. çek; 2. qəbz, talon.*

ЧЕКА *I ж ox mili, mil, çiv (təkərdə).*

ЧЕКА *II ж нескл. (Чрезвычайная Комиссия) (тар.) Чека (Fövqəladə Komissiya) (Sovet hakimiyyətinin ilk illərində əksinqilab, sabotaj və ehtikar ilə mübarizə aparan fəvqəladə komissiyanın müxtəşər adı).*

ЧЕКАН *м хüs. 1. bax чеканка; 2. qəlib, ştempel (pul, medal və s. kəsmək üçün); 3. sikkə; 4. pərçim aləti; 5. tar. təbərzin (küpründə balaca çəkilən olan baltaşəkilli silah).*

ЧЕКАНИТЬ *несов. 1. zərb etmək, kəsmək (pul, medal); 2. naxış basmaq (metala); 3. məc. aydın söyləmək, aydın tələffüz etmək; 4. хüs. pərçimləmək (metali); 5. k. t. başını vurmaq, budamaq (bitkini).*

ЧЕКАНИТЬСЯ *несов. 1. zərb edilmək, kəsilmək (pul, metal); 2. məc. aydın söylənmək, aydın tələffüz edilmək; 3. хüs. pərçimləndirmək (metali); 4. k. t. başı vurulmaq, budanmaq (bitki).*

ЧЕКАНКА *ж мн. нет 1. zərb etmə (edilmə), kəsmə, kəsilmə (pul, medal); 2. sikkə; 3. naxış (metaldı); 4. хüs. pərçimləmə,*

pərçimlənmə (metali); 5. k. t. başını vurma, budama; başı vurulma, budanma (bitki).

ЧЕКАННОСТЬ *ж мн. нет* aydınlıq, səlislik; **чеканность** *стиля* üslubun aydınlığı (səlisliyi).

ЧЕКАННЫЙ *прил. 1. kəsilmiş, zərb olunmuş (pul, medal); 2. məc. aydın, səlis.*

ЧЕКАНОЧНЫЙ *прил. хüs. zərb -i[-ı]; (pul, medal və s.) zərb edən; чеканочный пресс zərb məngənəsi.*

ЧЕКАНЩИК *м хüs. ...kəsən, zərb edən, sikkəvuran, naxışbasan (usta); чеканщик значков* nişan zərb edən usta.

ЧЕКІСТ *м чекіст (I. тар. Чека işçisi (bax Чека II); 2. ümumiyyətlə dövlət təhlükəsizliyi orqanları işçisi).*

ЧЕКІСТКА *ж тар. чекіст qadın (qız).*

ЧЕКІСТСКИЙ *прил. чекіст -i[-ı].*

ЧЕКМАРЬ *м тәһ. toxmaq.*

ЧЕКМЁНЬ *м 1. çəpkən, çuxa; 2. bəzi Şərq ölkələrində: xalatabənzər kişi üst geyimi.*

ЧЕКОВЫЙ *прил. чек -i[-ı]; чексовая книжка* çek kitabçası.

ЧЕКОДАТЕЛЬ *м mal. çek verən (şəxs, idarə).*

ЧЕЛЁСТА *ж mus. çelesta (metal lövhəciklərdən ibarət zərb musiqi aləti).*

ЧЁЛКА *ж zülf, tel.*

ЧЁЛН *м (мн. чёлы и чёлны) qayıq (bütöv bir ağac parçasından oyulmuş qayıq).*

ЧЕЛНОК *I м чёлн söz. kiç.*

ЧЕЛНОК *II м toxuc. məkik, masura (tikiş maşınında sapı verən detal).*

ЧЕЛНОЧНИК *I м хüs. qayıq ustası.*

ЧЕЛНОЧНИК *II м хüs. məkikqayıran, məkik ustası.*

ЧЕЛНОЧНЫЙ *I прил. qayıq -i[-ı].*

ЧЕЛНОЧНЫЙ *II прил. məkik -i[-ı].*

ЧЕЛО *I сп köhn., şair. alın; Ç битъ челом (köhn.) xahiş etmək, iltimas etmək.*

ЧЕЛО *II сп (мн. чёла) tex. ağır (peçlərdə).*

ЧЕЛОБИТНАЯ *ж тар. ərizə (qədim Rusiyada).*

ЧЕЛОБИТЧИК *м тар. ərizəçi, şikayətçi.*

ЧЕЛОБИТЬЕ *сп тар. 1. səcdəyə düşmə, niyaz etmə; 2. ərizə vermə, şikayət vermə; 3. ərizə, şikayət.*

ЧЕЛОВЕК *м 1. adam, insan, bəşər; 2. nəfər, şəxs; 3. тар. nökr, xidmətçi (Rusiyada təhkimçilik dövründə); 4. köhn. ofisiant, aşxana xidmətçisi; Ç божий человек (köhn.)*

qələndər (yolçu); молодой человек cavan oğlan (müraciət); человек в футляре qılaflı adam.

ЧЕЛОВЕКО-ДЕНЬ *м хüs. adam-gün (bir iş gününü müddətində bir adamın gördüyü işi hesablama vahidi).*

ЧЕЛОВЕКОЛЮБЕЦ *м köhn. insansevən, insanpərvər (adam).*

ЧЕЛОВЕКОЛЮБИВЫЙ *прил. insanpərvər.*

ЧЕЛОВЕКОЛЮБИЕ *сп мн. нет* insansevərlik, insanpərvərlik; şəfqət.

ЧЕЛОВЕКОНЕНАВИСТНИК *м insansevmez, insan düşməni, insana nifrət bəsləyən.*

ЧЕЛОВЕКОНЕНАВИСТНИЧЕСКИЙ *прил. insanlığazidd.*

ЧЕЛОВЕКОНЕНАВИСТНИЧЕСТВО *сп мн. нет* insansevmezlik, insanlara qarşı nifrət, adamlara qarşı kin.

ЧЕЛОВЕКООБРАЗНЫЙ *прил. insanaoxşar (insanabənzər), adamaoxşar; Ç человекообразная обезьяна* insanaoxşar (insanabənzər) meymun.

ЧЕЛОВЕКОПОДОБНЫЙ *бах человекообразный.*

ЧЕЛОВЕКОУБИЙСТВО *сп köhn. adam öldürmə, qatillik.*

ЧЕЛОВЕКОУБИЙЦА *м и ж köhn. qatil.*

ЧЕЛОВЕКО-ЧАС *м хüs. adam-saat (bir adamın bir saatda gördüyü işi hesablama vahidi).*

ЧЕЛОВЕЧЕК *м человек (1-ci mənada) söz. kiç. adamcıqaz, insancıqaz.*

ЧЕЛОВЕЧЕСКИ *нареч. insancasına (insan kimi).*

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ *прил. 1. adam -i[-ı], insan -i[-ı]; человеческие чувства* insan hissləri; 2. insana xas olan, insani; 3. insancasına, insanpərvər, insana layiq (münasibət və s.).

ЧЕЛОВЕЧЕСТВЕННЫЙ *köhn. бах человеческий.*

ЧЕЛОВЕЧЕСТВО *сп мн. нет* bəşəriyyət, insanlar, insanlıq.

ЧЕЛОВЕЧИЙ *дан. бах человеческий 1-ci mənada.*

ЧЕЛОВЕЧИНА *м и ж 1. dan. insan cəsədi, meyit, insan ət; 2. məc. insan izi; 3. nəhəng (iri, sağlam və s.) adam; 4. məc. nəhəng şəxsiyyət.*

ЧЕЛОВЕЧИШКА *м dan. nifr. человек (1-ci mənada) söz. kiç.*

ЧЕЛОВЕЧИЩЕ *м dan. yekəpər (adam), zorba adam, nataraz adam, zirpi.*

ЧЕЛОВЕЧНО *нареч. insancasına, insanpərvərcəsinə.*

ЧЕЛОВЕЧНОСТЬ *ж мн. нет* insanlıq, adamlıq, insaniyyət, mərhəmət, şəfqət.

ЧЕЛОВЕЧНЫЙ *прил. insanpərvər, insan, insan dərдинə qalan, insana layiq, mərhəmətli, şəfqətli.*

ЧЕЛЮСТНОЙ *прил. anat. çənə -u[-ü]; челюстная кость* çənə sümüyü.

ЧЕЛЮСТЬ *ж 1. çənə; 2. хüs. протез (süni dişlər taxılması plastinka).*

ЧЕЛЯДИН *м тар. rəiyyət.*

ЧЕЛЯДИНЕЦ *м тар. qarı nökrə (çar Rusiyasında: təhkimçilik dövründə 1861-ci ildən sonra mülkədar nökrələrindən hər biri).*

ЧЕЛЯДЬ *ж мн. нет собир. 1. təhkimçilik dövründə: mülkədarın qarı nökrələri, ev qulluqçuları; 2. məc. nökrələr.*

ЧЕМ *I союз 1. -dansa, -dənsə, -sa, -sə şəkilçiləri ilə ifadə olunur; чем торопиться, выйдем лучше раньше* tələsməkdənsə, bir qədər tez çıxsaq yaxşıdır; *лучше поздно, чем никогда* heç olmamaqdansa, qoy gec olsun; 2. -kindən, -kından, -kundan, olduğundan; *сегодня жарче, чем вчера* bu gün dünənkindən istidir; 3. nə qədər; *чем больше, тем лучше* nə qədər çox olarsa, o qədər yaxşıdır; 4. -ca, -cə şəkilçiləri ilə ifadə olunur; *чем дальше, тем холоднее* getdikcə soyuq artır; *Ç чем свет* sübhən, səhər təzdən, alaqaranlıqdan; *прежде чем ...dən əvvəl; раньше чем ...dən tez; ...dən əvvəl.*

ЧЕМ *II мест. nə ilə; чем вы пишете? nə ilə yazırsınız?*

ЧЕМ *(О ЧЕМ) мест. nə barədə, nə xüsusda; о чем вы думаете? nə barədə düşünürsünüz?*

ЧЕМБЎР *м cilov.*

ЧЕМЕРИЦА *ж мн. нет* bot. asırqal, çöpləmə.

ЧЕМЕРИЧНЫЙ *прил. asırqal -i[-ı].*

ЧЕМОДАН *м çamadan; Ç сидеть на чемоданах* səfərə hazır olmaq.

ЧЕМОДАННЫЙ *прил. çamadan -i[-ı]; чемоданный замок* çamadan qıfılı; *ЧЕМО-*

данное настроение *zar. yol əhval-ruhiyyəsi*.

ЧЕМОДАНЧИК *м* **чемодан** *söz. kiç.*

ЧЕМОДАНЩИК *м хüs.* çamadanqayıran, çamadan ustası.

ЧЕМПИОН *м idm.* çempion (1. *şəhər, ölkə və s. birinciliyi yarışlarında qalib çıxan idmançı və ya idman cəmiyyəti*; 2. *at yarışında birincilik qazanan at*; 3. *hər hansı bir işdə, yarışda və s. ən yaxşı nəticə göstərmiş adam*).

ЧЕМПИОНАТ *м idm.* çempionat, yarış (çempion adını almaq üçün).

ЧЕМПИОНКА *ж dan.* çempion qadın (qız)

ЧЕМПИОНСКИЙ *прил.* çempion -i[-i].

ЧЕМПИОНСТВО *ср мн. нет idm.* çempionluq.

ЧЕПАН *м тəһ. köhn.* çəpkən (kəndli üst geyimi).

ЧЕПЕ *ср* (чрезвычайное происшествие) *нескл. dan.* fəvqəladə hadisə.

ЧЕПЕЦ *м (мн. чепцы)* ləçək (qadın baş örtüsü).

ЧЕПЕЧНИК *м* ləçək ülgüsü.

ЧЕПЕЧНИЦА *ж* ləçəktoxuyan, ləçəktikən qadın.

ЧЕПЕЧНЫЙ *прил.* ləçək -i[-i].

ЧЕПРАК *м* 1. yəhəraltı, çul; 2. dərinin qalın yeri, gön.

ЧЕПРАЧНИК *м* yəhəraltı ustası.

ЧЕПРАЧНЫЙ *прил.* yəhəraltı -i[-i].

ЧЕПУХА *ж мн. нет dan.* cəfəngiyat, mənasız söz; *говорить (нести) чепуху* boş boş danışmaq, cəfəngiyat danışmaq; *чепуха на постном масле* boş şeydir, fikir verməyə dəyməz.

ЧЕПУХОВИНА *ж мн. нет dan.* bax *чепуха*.

ЧЕПУХОВЫЙ *прил. dan.* 1. boş, cəfəng, mənasız; 2. çox cüzi, çox az.

ЧЕПЧИК *м* 1. *чепец* *söz. kiç.*; 2. körpə uşaq parağı.

ЧЕРВА *І ж мн. нет собир. к. т. ари* sürfələri.

ЧЕРВА *II* bax *червы*.

ЧЕРВЕОБРАЗНЫЙ *прил.* qurdaoxşar, qurdabənzər; *червеобразный отросток слепой кишки* (anat.) kor bağırsağın qurdabənzər çıxıntısı.

ЧЕРВЕЦ *м zool.* yastıca (bitkilərə zərər verən cücüy).

ЧЕРВИ bax *червы*.

ЧЕРВИВЕТЬ *несов.* qurdlanmaq, qurd düşmək.

ЧЕРВИВИТЬ *несов.* qurdlandırmaq, qurd sal(dir)maq.

ЧЕРВИВИТЬСЯ *несов.* qurdlanmaq, qurd düşmək.

ЧЕРВИВОСТЬ *ж мн. нет* qurduluq, qurd olma, qurdlanma, qurd düşmə.

ЧЕРВИВЫЙ *прил.* qurdlu, qurdlanmış, qurd düşmüş.

ЧЕРВИТЬ *несов.* yumurta tökmək, sürfə tökmək (ari).

ЧЕРВЛЕНый *прил. köhn.* tünd-qırmızı, al-qırmızı.

ЧЕРВОБИНА *ж мн. нет собир.* qurd dəymiş alma, ağacdan yerə düşmüş qurdlu alma.

ЧЕРВОБОЙ *м мн. нет* mehaç. qurddəymə, qurddüşmə, qurdyemə.

ЧЕРВОБОЙНЫЙ *прил.* qurddəymiş, qurddüşmüş, qurdyemiş.

ЧЕРВОБОД *м köhn.* baramaçı (baramaçılıq müəssisəsi).

ЧЕРВОБОДНЯ *ж köhn.* kümxana (barama qurdu yemlənən yer (otaq)).

ЧЕРВОБОДСТВО *ср köhn.* baramaçılıq.

ЧЕРВОБОЙ *прил. dan.* qırmızıtoxmaq (qumar kağızı).

ЧЕРВОНЕЦ *м (мн. червонцы).* 1. köhn. əş-rəfi (keçmişdə 5 və ya 10 manatlıq qızıl pul); 2. *только мн.* qızıl, qızıl pul; 3. cərvon (SSRİ-də 1922-1947-ci illərdə onmanatlıq kağız pul, onluq).

ЧЕРВОНКА *ж dan.* bax *червы*.

ЧЕРВОННЫЙ *І прил. тəһ. 1.* al-qırmızı; 2. əş-rəfi, saf qızıl; *ч червонное золото* saf qızıl.

ЧЕРВОННЫЙ *II прил.* qırmızıtoxmaq; *червонная дама* qırmızıtoxmaq qız (qumar kağızı); *ч червонный валет* (dan., köhn.) avara (avara həyat keçirən zadəgan balası).

ЧЕРВОНЧИК *м dan.* червонец *söz. kiç.*

ЧЕРВОТОЧИНА *ж* zədə, qurd yemiş yer, qurd dəymiş yer.

ЧЕРВОТОЧИНКА *ж червоточина* *söz. kiç.*

ЧЕРВОТОЧНЫЙ *прил.* qurd dəymiş, qurd yemiş, zədəli.

ЧЕРВЫ *мн.* qırmızıtoxmaq (qumar kağızı).

ЧЕРВЬ *І м (мн. черви)* qurd, soxulcan.

ЧЕРВЬ *II м "ч"* hərfinin köhnə adı.

ЧЕРВЯК *м* 1. bax *червь* *І*; 2. *tex.* trapesiya şəklində yivi olan vint; *ч заморить червяка* gözünün qurdunu öldürmək.

ЧЕРВЯКОВЫЙ *прил.* qurd (soxulcan) -i[-i]; *червяковые яички* qurd (soxulcan) yumurtaları.

ЧЕРВЯЧИЙ *прил.* qurd (soxulcan) -i[-i].

ЧЕРВЯЧНЫЙ *прил. tex.* vintli; *червячное колесо* vintli çarx, diş-diş çarx.

ЧЕРВЯЧОК *м dan.* червяк *söz. kiç.*; *ч заморить червячка* bax *червяк*.

ЧЕРДАК *м* çardağ.

ЧЕРДАЧНИК *м dan.* çardağda yaşayan.

ЧЕРДАЧНЫЙ *прил.* çardağ -i[-i].

ЧЕРДАЧОК *м dan.* чердак *söz. sif.*

ЧЕРЕВИКИ *мн. (ед. черевик м)* təһ. hün-dürdaban qadın çəkməsi.

ЧЕРЕВИЧКИ *мн. (ед. черевичек м)* черевик *söz. kiç.*

ЧЕРЕВО *ср təһ.* bax *чрево*.

ЧЕРЕД *м dan.* növbə; *ч идти (пойти) своим чередом* öz qaydası ilə getmək, adı qayda-da getmək; *в свой черед* öz növbəsində.

ЧЕРЕДА *І ж мн. нет* 1. *dan.* növbə; 2. *тəс. köhn.* vaxt, zaman, çağ; 3. sıra, qatar; *ч идти своей чередой* köhn. bax *черед*.

ЧЕРЕДА *II ж мн. нет bot.* üçbarmaq, pişik-dili (sarı çiçəkləri olan bataqlıq otu).

ЧЕРЕДОВАНИЕ *ср* 1. növbə ilə bir-birini əvəz etmə (dəyişmə), növbədən(ş)mə; 2. bir-birinin dalınca gəlmə, bir-birini təqib etmə; 3. *dilç.* əvəzlənmə; *чередование звуков* səslərin əvəzlənməsi.

ЧЕРЕДОВАТЬ *несов.* növbələmək; növbə ilə birini başqası ilə əvəz etmək (dəyişmək).

ЧЕРЕДОВАТЬСЯ *несов.* 1. növbədən(ş)mək, növbə ilə bir-birini əvəz etmək (dəyişmək); 2. bir-birinin ardınca gəlmək, bir-birini təqib etmək; 3. *dilç.* əvəzlənmək.

ЧЕРЕДОМ *нареч. dan.* öz qaydasında, lazımı qaydada.

ЧЕРЕЗ *пред.* 1. ...üstündən, ...üzərindən; *прыгнуть через канаву* qanovun üstündən atılmaq; 2. -dən, -dan *şəkilçiləri ilə ifadə olunur*; *смотреть через окно* pəncərədən baxmaq; 3. ...içindən, ...ortasından, ...arasından; *проехать через город*

şəhərin içindən sürüb getmək; *перейти через улицу* küçənin ortasından keçmək (küçəni çəkmək); 4. ...vasitəsilə, ...təriqi-lə, ...yolu ilə, ...köməyi ilə; *оповестить через газету* qəzet vasitəsilə bildirmək; 5. ...sonra, ...keçəndən sonra; *приду через час* bir saatdan sonra gələcəyəm; 6. -aşı, ...bir; *принимать ванну через день* günəşırı vanna qəbul etmək; *дежурить через шестидневку* hər altı gün-də(n) bir növbə çəkmək; 7. *köhn.* ...üzün-dən, ...səbəbindən, ...ucbatından.

ЧЕРЕЗЗЕРНИЦА *ж мн. нет к. т.* dənsizlik (sünbüllərdə dənin az olması).

ЧЕРЕМИС, ЧЕРЕМИСИН *м (мн. черемисы)* çeremis (mari xalqının keçmiş adı).

ЧЕРЕМИСКА *ж* çeremis qadın (qız).

ЧЕРЕМИССКИЙ *прил.* çeremis -i[-i].

ЧЕРЕМУХА *ж bot.* meşəgilası (ətirli ağci-çəklі və qara giləmeyvəli ağac).

ЧЕРЕМУХОВЫЙ *прил.* meşəgilası -i[-i].

ЧЕРЕМУШНИК *м* meşəgilası kolluğu.

ЧЕРЕМУШНЫЙ *прил. dan.* meşəgilası -i[-i].

ЧЕРЕПША *ж мн. нет bot.* ayısoğanı, çöl-sarımsağı, qara soğan.

ЧЕРЕНКОВАНИЕ *ср мн. нет к. т.* qələm etmə (edilmə).

ЧЕРЕНКОВАТЬ *несов. к. т.* qələm etmək (qələm vasitəsilə çəxaltmaq).

ЧЕРЕНКОВЫЙ *прил.* 1. dəstək (sap) -i[-i]; 2. qələm (çilik) -i[-i].

ЧЕРЕНОК *м (мн. черенки)* 1. dəstək, sap; 2. *bot.* gövdəcik, saplaq; 3. *к. т.* qələm, çilik.

ЧЕРЕП *м (мн. черепа)* anat. kəllə, qafa təsi.

ЧЕРЕПАХА *ж* 1. tsbağa, (çanaqlı) bağa; 2. bağa qını; *ч как черепаха*; *черепахой* (exatı, idti) tənbel-tənbel, tsbağa kimi (yerimək).

ЧЕРЕПАХОВЫЙ *прил.* 1. tsbağa -i[-i]; 2. bağa qınından qayrılmış.

ЧЕРЕПАШИЙ *прил.* 1. tsbağa (bağa) -i[-i]; 2. *тəс.* son dərəcədə yavaş (ağır, ləng); *идти черепахиным шагом* tsbağa (bağa) addımı ilə yerimək, çox ağır yerimək.

ЧЕРЕПАШИНА *ж мн. нет* tsbağa (bağa) əti.

ЧЕРЕПАШКА *ж zool.* bağacıq.

ЧЕРЕПИТЧАТЫЙ bax *черепичный* 2-ci mənad.

ЧЕРЕПИЦА *ж* kirəmit, sifal.

ЧЕРЕПИЧНЫЙ прил. 1. kirəmit -i[-1]; 2. kirəmit, kirəmitdən, kirəmitlə örtülmüş; **черепичная крыша** kirəmit dam.
ЧЕРЕПКОВЫЙ прил. saxsı (çini) qırığı -i[-1].
ЧЕРЕПНОЙ прил. anat. kəllə -i[-1].
ЧЕРЕПНОМОЗГОВОЙ прил. qafa təsəbi -i[-1]; kəllə-beyin -i(-1).
ЧЕРЕПОК м (мн. черепки) saxsı qırığı, çini qırığı, kirəmit qırığı.
ЧЕРЕПУШКА ж dan. küpəcik, cam, kasa.
ЧЕРЕПЯНОЙ, ЧЕРЕПЯНЫЙ прил. xüs. saxsı; **черепяная посуда** saxsı qab.
ЧЕРЕСПОЛОСИЦА ж мн. *нет* **к. т.** adda-buddalıq (bir təsərrüfatın torpaq sahələrinin başqalarının torpaqları içərisində, dağıntı halda olması).
ЧЕРЕСПОЛОСНОСТЬ ж adda-buddalıq.
ЧЕРЕСПОЛОСНЫЙ прил. **к. т.** adda-budda.
ЧЕРЕССЕДЕЛЬНИК м rüştəbənd.
ЧЕРЕСЧУР нареч. həddindən artıq, hədsiz, olduqca, son dərəcə; **это уж чересчур!** bu lap ağ oldu!
ЧЕРЁШНЕВЫЙ прил. gilas -i[-1].
ЧЕРЁШНЯ ж 1. gilas; 2. gilas ağacı.
ЧЕРЕШОК м bax **черенок**.
ЧЕРКАНУТЬ сов. dan. bax **черкнуть**.
ЧЕРКАТЬ, ЧЕРКАТЬ несов. dan. 1. yazmaq, cızmaq; 2. cızmaq-qara etmək, pozmaq, qaralamaq.
ЧЕРКАТЬСЯ I несов. dan. 1. cızmaq-qara edilmək; 2. cızılmaq, pozulmaq, qaralanmaq.
ЧЕРКАТЬСЯ II несов. тәх. bax **черты-хаться**.
ЧЕРКЕС м (мн. черкесы) çərkəz.
ЧЕРКЕСКА I ж çərkəzi, çərkəzi çuxa.
ЧЕРКЕСКА II ж bax **черкешенка**.
ЧЕРКЕССКИЙ прил. çərkəz; **черкесский язык** çərkəz dili.
ЧЕРКЕШЕНКА ж çərkəz qadın (qız).
ЧЕРКНУТЬ сов. dan. bax **черкнуть**.
ЧЕРМНЫЙ прил. tünd-qırmızı, qıpqırmızı.
ЧЕРНАВКА ж dan. köhn. qarabuğdayı, qarayağız (qadın, qız).
ЧЕРНЕВЫЙ прил. xüs. savat (qara mina) -i[-1] (bax **чернь** 1-ci mənada).
ЧЕРНЕНИЕ ср мн. нет qaraltmaq, qara rəngə boyama; savatlama (*gütmüşü*).
ЧЕРНЕННЫЙ прич. qaraldılmış, qara rəngə boyadılmış, savatlanmış.

ЧЕРНЁНЫЙ прил. xüs. qaraldılmış.
ЧЕРНЕТЬ ж zool. qara ördək.
ЧЕРНЕТЬ несов. 1. qaraltmaq, tündləmək; 2. qaraltı görünmək, qaraltmaq, görünmək (*qara şey*).
ЧЕРНЕТЬСЯ несов. bax **чернеть** 2-ci mənada.
ЧЕРНЁХОНЬКИЙ прил. dan. qarqara, düm-qara.
ЧЕРНЕЦ м (мн. чернецы) köhn. rahib.
ЧЕРНЁШЕНЬКИЙ dan. bax **чернёшенький**.
ЧЕРНИКА ж мн. *нет* qaragilə, mərcanı.
ЧЕРНИЛА ed. нет mürekkəb; **симпатические чернила** bax **симпатический**.
ЧЕРНИЛЬНИЦА ж mürekkəbqabı.
ЧЕРНИЛЬНЫЙ прил. mürekkəb -i[-1]; **чернильное пятно** mürekkəb ləkəsi; **чернильная война** (*тәс. köhn.*) qələm davası (*mətbuatda mübahisə*); **чернильная душа** (*тәс., köhn., zar.*) çinovnik, dəftərxana məmuru; **чернильный мешок** (*anat., zool.*) mürekkəb kisəsi (*bəzi molyuskalarda qara maye ifraz edən vəzilər*); **чернильный орех** (*орешек*) mazi; **чернильный карандаш** kimyəvi karandaş.
ЧЕРНИТЬ несов. 1. qaraltmaq, qara rəngə boyamaq; 2. *тәс.* ləkələmək, qara yaxmaq, qaralamaq, bədnam etmək, biabır etmək, üstünə böhtan atmaq.
ЧЕРНИТЬСЯ несов. 1. qaraldılmaq, qara rəngə boyadılmaq; 2. *тәс.* ləkələnmək, qara yaxılmaq, bədnam edilmək, üstünə böhtan atılmaq.
ЧЕРНИЦА I ж köhn. rahibə.
ЧЕРНИЦА II ж тәх. bax **черника**.
ЧЕРНИЧЕСКИЙ прил. köhn. rahib -i[-1].
ЧЕРНИЧЕСТВО ср köhn. rahiblik, rahibəlik.
ЧЕРНИЧИНА ж dan. mərcanı (*meyvə*).
ЧЕРНИЧКА I ж köhn. **черница** I söz. *кү.*
ЧЕРНИЧКА II ж мн. *нет* dan. **черника** söz. *кү.*
ЧЕРНИЧНИК м mərcanı koluğu.
ЧЕРНИЧНЫЙ прил. mərcanı (*qaragilə*) -i[-1]; **черничный куст** mərcanı kolu.
ЧЕРНО... mürekkəb sözlərin "qara" mənasında olan birinci hissəsi, *тәс.:* **черноволо-сый** (qarasaç); **черноглазый** (qaragöz).
ЧЕРНОБОРОДЫЙ прил. qarasaqqal, qarasaqqallı.

ЧЕРНОБРОВЫЙ прил. qaraqaş, qaraqaşlı.
ЧЕРНОБУРКА ж dan. qara-qonur tülkü xəzi.
ЧЕРНО-БУРЫЙ прил. qara-qonur (*rəng*); **черно-бурая лиса** qara-qonur tülkü.
ЧЕРНОБЫЛЬ, ЧЕРНОБЫЛ м dan. bax **чернобыльщик**.
ЧЕРНОБЫЛЬНИК м bot. boğazotu, yabanı ərik.
ЧЕРНОБЫЛЬНЫЙ прил. boğazotu (*yabanı ərik*) -i[-1].
ЧЕРНОВАТЫЙ прил. qaramtil, qaratəhər, qarayaçalar.
ЧЕРНОВИК м qaralama, qara, mətnin qarası; **черновик моей работы** *готов* əsərimin (isimin) qarası (qaralaması) hazırdır.
ЧЕРНОВОЙ прил. qaralama, qaralama halında olan, qarası tökülmüş.
ЧЕРНОВОЛОСЫЙ прил. qarasaç, qarasaçlı.
ЧЕРНОГЛАЗЫЙ прил. qaragöz, qaragözlü.
ЧЕРНОГОЛОВКА ж bot. qarabaşlı (*ot, bitki*).
ЧЕРНОГОЛОВЫЙ bax **черноволоосый**.
ЧЕРНОГОРЕЦ м (мн. черногорцы) qaradağlı (*Çernoqoriyada yaşayan cənubi slavyan xalqı*).
ЧЕРНОГОРКА ж qaradağlı qadın (qız).
ЧЕРНОГОРСКИЙ прил. qaradağlı (Qaradağ) -i[-1].
ЧЕРНОГРИВЫЙ прил. qarayal, qarayallı.
ЧЕРНОГРУДКА ж тәх. cüllüt.
ЧЕРНОГРУДЫЙ прил. döşüqara, qaradöşlü.
ЧЕРНОЗЕМ м мн. *нет* qaratorpaq.
ЧЕРНОЗЕМНЫЙ прил. qaratorpaq, qaratorpaqlı; **черноземные районы** qaratorpaqlı rayonlar.
ЧЕРНОКЛЕН м bax **неклен** və **паклен**.
ЧЕРНОКНИЖИЕ ср мн. *нет* köhn. cadugərlik, ovsunçuluq.
ЧЕРНОКНИЖНИК м köhn. cadugər, ovsunçu.
ЧЕРНОКНИЖНЫЙ прил. cadugər (ovsunçu) -i[-1].
ЧЕРНОКОЖИЙ прил. 1. qaradərili; 2. *в знач. суц.* **чернокожие** мн. (*ед.* **чернокожий** м) köhn. zəncilər, qaradərillilər.
ЧЕРНОКОРЕНЬ м bot. köpəkdili otu.
ЧЕРНОКРЫЛЫЙ прил. qaraqanadlı, qanadları qara.
ЧЕРНОКУДРЫЙ прил. qarasaçlı, qarazüflü, qaratel.

ЧЕРНОЛЕСНЫЙ прил. sıxarpaqlı meşə -i[-1].
ЧЕРНОЛЕСЬЕ ср мн. *нет* sıxarpaqlı meşə.
ЧЕРНОЛИЦЫЙ прил. qarazüzlü, sifəti qara.
ЧЕРНОЛОЗ м bot. bax **чернотал**.
ЧЕРНОМАЗЫЙ прил. dan. qarayağız (qarayanı), qarabuğdayı, qarashın.
ЧЕРНОМОРДЫЙ прил. ağzıqara; **черномордый пёс** ağzıqara köpək.
ЧЕРНОМОРЕЦ м (мн. черноморцы) qaradənizçi (*Qara dəniz donanması dənizçisi*).
ЧЕРНОМОРСКИЙ прил. Qara dəniz -i[-1]; **Черноморский флот** Qara dəniz donanması.
ЧЕРНООКИЙ bax **черноглазый**.
ЧЕРНОРАБОЧИЙ м köhn. adi fəhlə, qara fəhlə.
ЧЕРНОРИЗЕЦ м (dini, köhn.) bax **чернец**.
ЧЕРНОРУБАШЕЧНИК м qaraköynəkli (*qara köynək geydikləri üçün italyan faşistlərinə verilən ad*).
ЧЕРНОСЛІВ м мн. *нет* **собир.** bot. qaragavalı.
ЧЕРНОСЛІВИНА ж dan. qaragavalı (*bir dənə*).
ЧЕРНОСОТЕНЕЦ м (мн. черносотенцы) (siyasi) qaragürhçu (*çar Rusiyasında ifrat mürtəce-şovinst, talançı monarxist təşkilatın üzvü*).
ЧЕРНОСОТЕНКА ж (siyasi) qaragürhçu qadın.
ЧЕРНОСОТЕННЫЙ прил. (siyasi) qaragürhçu, mürtəce-şovinst; **черносотенные организации** qaragürhçu təşkilatlar.
ЧЕРНОСОТЕНСТВО ср мн. *нет (siyasi) qaragürhçuluq, ifrat mürtəce-şovinstlik.
ЧЕРНОСОШНЫЙ прил. tar. qara camaatdan olan.
ЧЕРНОСТОП м мн. *нет* тәх. payız soyuqları.
ЧЕРНОТА ж мн. *нет* 1. qaralıq; 2. qoraltı; 3. qaranlıq, zülmət; **чернота ночи** gecənin qaranlığı; 4. köhn. qara camaat, cirkliklik; 5. köhn. alçaqlıq, rəzillik, qəlblik.
ЧЕРНОТАЛ м bot. birerəkəclik söyüd.
ЧЕРНОТРОП м мн. *нет* оу. qarlı örtülmüş yol.
ЧЕРНОУСЫЙ прил. qarabığ, qarabıqlı.
ЧЕРНОШЕРСТЫЙ прил. qaratüklü, qarayunlu.*

ЧЕРНУШКА ж 1. *dan.* qaraca, qarabuğdayı, qarayağız, qarasaçlı qadın (qız); 2. *bot.* qaragöğəkotu; 3. *bot.* qara göbələk.

ЧЕРНЫЙ *прил.* 1. (müxtəlif mənalarda) qara; 2. tünd, tutqun; 3. *köhn.* çirkli, kirli, bulanmış, bulışıq; 4. *məc.* kədərli, müsibətli, fəlakətli (*günlən və s.*); 5. *məc.* pis, cinayətkar; 6. *köhn.* adi xalqdan, qara camaatdan olan, istismar olunan, imtiyazsız; 7. *tar.* qədim Rusiyada: dövlətə məxsus olan (*kəndli və ya torpaq haqqında*); 8. ağır, məşəq-qətli (*iş, zəhmət*); 9. *в знач. суц.* чёрное *ср* qara paltar; 0 *в чёрном теле держать* sıxışdırmaq; gözümçixdiya salmaq; *называть белое чёрным* ağa qara demək; *чёрный рынок* qara bazar; *чёрная биржа* qara birja (*qeyri-rəsmi ehtikar birjası*); *чёрный глаз* bədnəzər; *чёрный ход* dal qarı; *чёрным-чёрно* 1) qarqara, zil qara; 2) olduca çox; *чёрное духовенство* monaxlar, rahiblər; *чёрная буря* qara yel; *чёрные грибы* qara göbələklər; *чёрное дерево* qara ağac (*bəzi tropik ağacların qara rəngli oduncağı*); *чёрная дорога* xüs. qara yol (*bitum, qatran və s. ilə örtülmüş yol*); *чёрная доска* qara lövhə; *чёрное золото* qara qızıl (*neft*); *чёрная изба* qara dam (*bacasız peçlə qızdırılan koma*); *чёрная икра* qara kürü; *чёрная кровь* *məh.* qara qan (*venoz qan*); *чёрный кофе* qara qəhvə, südsüz qəhvə; *чёрный лес* uyarıqlı ağac meşəsi; *чёрная меланхолия* malxulya; *чёрная металлургия* qara metallurgiya; *чёрные металлы* qara metallar (*dəmir və onun ərintiləri*); *чёрная немочь* epilepsiya, özündəngetmə xəstəliyi; *чёрная ножка* *bot.* qara ayaqscı; *чёрный пар* *k. t.* qara herik; *чёрный порох* tütüllü barıt; *чёрное пятно* qara ləkə; *чёрная рыба* *məh.* bax *частиковый (частиковая рыба)*; *чёрное слово* *məh.* söyüş; *чёрная смерть* *köhn.* taun; *чёрные списки* qaragüruhçular; *чёрные списки* qara siyahı (*etibarsız sayılan adamların siyahısı*); *чёрная тропя* bax *чёрнотроп*; *чёрный хлеб* qara (*çovdar*) çörəyi; *чёрная кошка пробежала (проскочила) между кем* aralarından qara pişik keçib (*araları dayıb*); *чёрным по белому (написано)* açıq-aydın (*yazılıbdır*).

ЧЕРНЬ ж *мн. нет* 1. savat, qara mina (*gülmüş üzərində*); 2. *köhn* qara camaat, avam camaat; 3. *məc.* qaragüruh.

ЧЕРНЯВЫЙ *прил.* *dan.* qarabuğdayı, qarayağız (qarayanzı), qarasin.

ЧЕРНЯДЬ ж *мн. нет* xüs. tünd-qırmızı boyaq.

ЧЕРНЯК м *dan.* 1. qara (*hər hansı bir qara şey*); 2. bax *черновик*.

ЧЕРПАК м 1. çömçə, abgərdən; 2. xüs. çanaq (*eksikator və s. mexanizmlərdə: torpağı, filizi və s. götürmək, tullamaq üçün çanağa oxşar hissə*).

ЧЕРПАЛКА ж *dan.* çömçə, tayqulp, birəlli parç.

ЧЕРПАЛО *ср* 1. *məh.* əl toru; 2. bax *черпак* (2-ci mənada).

ЧЕРПАЛЬНЫЙ *прил.* ...çıxaran, çıxarmağa məxsus; *черпальная машина* ...çıxaran maşın.

ЧЕРПАНИЕ *ср мн. нет* 1. çıxartma, çıxardılma; 2. *məc.* götürmə, götürülmə; alma, alınma, əxz etmə (edilmə).

ЧЕРПАТЬ *несов.* 1. çıxartmaq, götürmək; 2. *məc.* əxz etmək, almaq, götürmək; *черпать силы* qüvvət almaq.

ЧЕРПАТЬСЯ *несов.* əxz edilmək, götürülmək, alınmaq, çıxardılmaq.

ЧЕРПНУТЬ *однокр.* bax *черпать*.

ЧЕРСТВЕТЬ *несов.* 1. bayatlaşmaq, qurumaq (*çörək*); 2. *məc.* bərkləşmək, ürəyi daşa dönmək, sərtləşmək.

ЧЕРСТВИТЬ *несов.* sərtləşdirmək, ürəyini daşa döndərmək.

ЧЕРСТВОСТЬ ж *мн. нет* 1. bayatlıq, quru-luq; 2. *məc.* bərklik, daşürlüklilik, hissizlik, sərtlik, mərhəmətsizlik.

ЧЕРСТВЫЙ *прил.* 1. bayat, qurumuş (*çörək*); 2. *məc.* bərk, daşürlü, hissiz, sort, mərhəmətsiz.

ЧЕРТ м (*мн. черти*) şeytan, iblis; 0 *до черта* son dərəcə çox, son dərəcə; *послать к чёрту (ко всем чертам)* rədd etmək, qovmaq; *на кой чёрт (на чёрта)* nəyə? nə üçün?; *ни черта нет* heç şey yoxdur, heç nə yoxdur; *ни к чёрту не годится* heç nəyə deyilməz, yaramaz; *чем чёрт не шутит* düşər-düşməzi olar, əngəli ola bilər; *чёрт знает* kim bilir; *чёрт его знает* nə bilim, bilmirəm; *чёрт ногу сломит* şey-

tan da baş çıxara bilməz; *что за чёрт* bu nədir?, bu nə hoqqadır?; *чёрт знает кто (что, какой, куда)* kim bilir kim (nə, necə, hara); (*куда, откуда*) *чёрт принёс* kim bilir (hara, haradan gəlib); *чёрт не брат кому* heç kəsi saymır; *чёрт с ним (тобой, ними)* eybi yoxdur, fikir vermə; *чёрт-те что (где)* məlum deyil (haradadır); *чёрта с два!* qətiyyənlə, əsla, heç vaxt! *к чёрту (чертям) на рога (на кулички)* cəhənnəmin o başına (çox uzağa); *у черта на рогах (на куличках)* cəhənnəm dərədə, allahü-əkbərin qurtaran yerində; *ни один чёрт (сам чёрт) не разберёт* heç şeytan da baş çıxarmaz; *одному чёрту известно* heç kəsə məlum deyil; *чёрт возьми (подери)* lənətə gələsən! lənət sənə! **ЧЕРТА** ж 1. cizgi, xətt, cızıq; 2. sərhəd, hüddud, hədd; 3. *məc.* cəhət, xüsusiyyət, xassə, əlamət; 4. *məc.* cizgi; *черты лица* sifətin cizgiləri; 0 *в общих чертах* təfəsilətsiz, ümumi şəkildə; *до последней черты* axıradək, son həddə qədər.

ЧЕРТЕЖ м cizgi, çertyoj.

ЧЕРТЕЖНИК м xüs. cizgiçi, çertyojçu.

ЧЕРТЕЖНИЦА ж cizgiçi, çertyojçu qadın (qız).

ЧЕРТЕЖНЫЙ *прил.* 1. çertyoj -i[-i], cizgi -i[-i]; *чертежная доска* cizgi taxtası; 2. *в знач. суц.* чертежная ж cizgi (çertyoj) otağı.

ЧЕРТЁНОК м (*мн. чертенята*) 1. *dan.* zar. şeytan balası; 2. şeytan (*dəcəl, nadinc uşaq mənasında*).

ЧЕРТИК м *чёрт* *сөз. кіç.*; 0 *допытаться до чертиков* lülənbər olmaq, lülələş olmaq. **ЧЕРТИЛКА** ж xüs. qələm (*metal üzərində işləmək üçün*).

ЧЕРТИТЬ I *несов.* 1. cızmaq, çəkmək (*xətt, cızıq*); 2. cizgi (çertyoj) çəkmək, cizgi (çertyoj) hazırlamaq.

ЧЕРТИТЬ II *несов.* *dan.* keflənib şuluqluq salmaq, biabırçılıq etmək.

ЧЕРТИТЬСЯ *несов.* cızılmaq, çəkilmək (*xətt, cızıq, çertyoj*).

ЧЕРТИХА ж *məh.* küpəgiren qarı, kaftar.

ЧЕРТОВ *прил.* şeytan (iblis) -i[-i]; 0 *чёртова дюжина* on üç (*nəş rəqəm*); *чёртова кожа* qalın kobud parça.

ЧЕРТОВКА ж *dan.* şeytan, məlun (*qadın-qız haqqında*).

ЧЕРТОВСКИ *нареч.* *dan.* son dərəcə, çox; *чертовски устал* son dərəcə yorulmuşam.

ЧЕРТОВСКИЙ *прил.* 1. şeytan -i[-i]; *в чертовском облици* şeytan cildində (*qiya-fəsində*); *мәкәтә (niyyət, kələk, hiylə və s.)*; 3. son dərəcə pis (*hava və s.*); 4. çox çətin, ağır (*iş və s.*).

ЧЕРТОВЩИНА ж *мн. нет* *dan.* bax *дьявольщина*.

ЧЕРТОГ м *tənt.* köhn. qəsr, imarət, saray, kaşanə.

ЧЕРТОПОЛОХ м *мн. нет* *bot.* qanqal.

ЧЕРТОПОЛОХОВЫЙ *прил.* qanqal -i[-i].

ЧЕРТОЧКА ж 1. черта (1-ci mənada) *сөз. кіç.*; 2. bax *дефис*.

ЧЕРТЫХАТЬСЯ *несов.* *dan.* söyüşmək, birbirinə şeytan demək.

ЧЕРТЯКА, ЧЕРТЯЧА м и ж *dan.* 1 bax *чёрт*; 2. *aferin sənə!* ay qoçaq!

ЧЕРЧЕНИЕ *ср мн. нет* 1. çəkmə, cizgi çəkmə; 2. rəsmxətt.

ЧЕРЧЕННЫЙ *прич.* cızılmış, çəkilmiş (*cizgi*).

ЧЁС м: 0 *здать чёсу* 1) döymək, əzişdir-mək, kətkəlmək; 2) götürülmək, əkilmək. **ЧЕСАЛКА** ж xüs. daraq.

ЧЕСАЛЬНЫЙ *прил.* xüs. darayıcı, darama -i[-i]; *чесальная машина* darayıcı maşın; *чесальный цех* darama sexi.

ЧЕСАЛЬЩИК м xüs. darayıcı, ...darayan fəhlə.

ЧЕСАЛЬЩИЦА ж xüs. ...darayan qadın (qız).

ЧЕСАНИЕ *ср мн. нет* 1. darama, daranma; 2. gicişmə, qaşıma, qaşınma.

ЧЕСАНКИ *мн. (ед. чёсанок м)* *məh.* xovlu keçə çəkmə.

ЧЕСАННЫЙ *прич.* 1. qaşınmış; 2. daranmış. **ЧЕСАНЫЙ** *прил.* daranmış; 0 *чесаные валенки* bax *чёсанки*.

ЧЕСАТЬ *несов.* 1. qaşımaq; 2. daramaq; 0 *чесать затылок (в затылке)* fikrə getmək; boynunun ardını qaşımaq; *чесать зубы* çərənçilik etmək, boşboğazlıq etmək; *чесать язык, чесать языком* boş-boş danışmaq.

ЧЕСАТЬСЯ *несов.* 1. daranmaq; 2. qaşınmaq; 3. gicişmək; 0 *руки чешутся у кого* 1) vurulmaq istəyir; 2) iş görmək istəyir; *язык чешется у кого* dili dinc durmur.

ЧЁСКА ж *тəh.* bax **чесание**; $\diamond$ **задать** **чес-ку** bax **чес.**

ЧЕСНОК м *мн.* **нет** sarımsaq.

ЧЕСНОКОВЫЙ *прил.* sarımsaq -i[-i].

ЧЕСНОЧИНА ж *тəh.* bir baş sarımsaq.

ЧЕСНОЧНИК м *bot.* sarımsaqotu.

ЧЕСНОЧНИЦА ж 1. sarımsaq həvəngi; 2. *zool.* sarımsaq qurbağası (*sarımsaq qoxan qurbağa*).

ЧЕСНОЧНЫЙ *прил.* sarımsaq -i[-i].

ЧЕСОТКА ж *мн. нет* 1. *dan.* gicişmə, qaşınma; 2. *tib.* qotur.

ЧЕСОТОЧНЫЙ *прил.* 1. qoturluq -i[-i], **чесоточный** **клеш** qoturluq gənəsi; 2. qoturlara məxsus; **чесоточная** **палата** qoturlara məxsus palata (*xəstəxanada*); 3. *в знач. суц.* qotur.

ЧЕСТВОВАНИЕ *ср* 1. təbrik etmə, təntənə ilə təbrik etmə, şərəfinə bayram düzəltmə, alqışlama; 2. təntənə, təntənəli məclis, təbrik şənliyi.

ЧЕСТВОВАТЬ *несов.* təbrik etmək, təntənə ilə təbrik etmək, ...şərəfinə bayram düzəltmək, alqışlamaq.

ЧЕСТВОВАТЬСЯ *несов.* təbrik edilmək, təntənə ilə təbrik olunmaq, ...şərəfinə bayram düzəldilmək, alqışlanmaq.

ЧЕСТИТЬ *несов.* *dan.* söymək, abırını tökmək, bihörmət etmək.

ЧЕСТНО *нареч.* namusla, şərəflə, vicdanla; düz, doğru.

ЧЕСТНОЙ *прил. köhn.* 1. möhtərəm, hörmətli; 2. (*dini*) təmiz, müqəddəs, pak.

ЧЕСТНОСТЬ ж *мн. нет* düzlük, təmizlik, doğruluq, vidanlılıq, namuskarlıq; namus, vicdan, sədaqət, səmimiyyət.

ЧЕСТНЫЙ *прил.* düz, təmiz, doğru; vicdanlı, namuslu, sədaqətli, səmimi; $\diamond$ **держаться на честном слове** əmanətə bənd olmaq; **честное слово!** vicdan haqqı!

ЧЕСТОЛЮБЕД м (*мн. честолюбцы*) şöhrətpərəst (*adam*).

ЧЕСТОЛЮБИВЫЙ *прил.* şöhrətpərəst; şöhrətpərəstlik -i[-i]; **честолюбивый** **человек** şöhrətpərəst adam.

ЧЕСТОЛЮБИЕ *ср мн. нет* şöhrətpərəstlik.

ЧЕСТЬ 1 ж 1. namus, vicdan, şərəf, heysiyyət; 2. ismət, bəkarət; 3. hörmət, izzət, ehtiram; $\diamond$ **в честь (кого-чего)** ...şərəfinə;

выйти с честью (*из чего*) vəziyyətdən şərəflə çıxmaq, öz heysiyyətini mühafizə etmək; **делать честь (кому-чему)** 1) qiymətini (hörmətini) daha da artırmaq; 2) *köhn.* ehtiram göstərmək; **к чести (служит)** (*чьей*) ...ləyaqətini göstərir, yaxşılığna dəlalət edir; **отдавать честь (кому-чему)** 1) rəsm-təzim etmək; 2) diqqət yetirmək, lazımcına fikir vermək; **поле чести** (*köhn.*) döyüş meydanı, vuruşma meydanı; **сказать по чести** düzünü desək, açığını desək; **с честью выполнить (что)** ...namusla (şərəflə) yerinə yetirmək; **честью просить** xoşluqla istəmək; **честь и место** (*köhn.*) buyurun! oturun (əyləşin)! **не в чести** *köhn.* hörmətdə deyil, hörmətdən düşmüşdür; **из чести** *köhn.* hörmətə görə, təmənnasız; **по чести** qayda-qanunla; vicdanla; **честь честью**; **честь по чести** ləyaqətlə; **честью (сделать) что** öz könlü (xoşu) ilə (*etmək*); **попасть в честь кому** ...şərəfinə nail olmaq; **считать (поставить) за честь что** özünə şərəf bilmək; **честь имею кланяться** sağ olun! sağlıqla qalın!

ЧЕСТЬ II *несов. köhn.* saymaq, hörmət etmək.

ЧЕСТЬ III *несов. köhn. təh.* oxumaq.

ЧЕСУЧА ж *мн. нет* çesunça (*sarımtıl rəngli sıx ipək parça*).

ЧЕСУЧОВЫЙ *прил.* çesunça, çesunçadan (*tikilmiş*); **чесучовый костюм** çesunça kostyum.

ЧЁТ м *мн. нет* *dan.* cüt, cüt ədəd; $\diamond$ **чёт и нечёт** təklə cüt (*oyun*).

ЧЕТА ж 1. cüt, qoşa; 2. ər-arvad, nişanlılar; $\diamond$ **не чета (кому-чему)** *dan.* ...tay deyil, bab deyil, ayaqlaşma bilməz.

ЧЁТА ж (*тар., siyasi*) çəta (*keçmişdə Balkanlarda partizan dəstəsi*).

ЧЕТВЁРГ м cümə axşamı, pəncşənbə.

ЧЕТВЕРГОВЫЙ *прил.* cümə axşamı -i[-i].

ЧЕТВЕРЁНКИ *ед. нет: на четвереньки (стать)* iki əli və iki ayağı üstə (durmaq); **на четвереньках** (стоять, ходить, ползать) iki əli və iki ayağı üstündə (*durmaq, dayanmaq, yerimək, sürünmək*).

ЧЕТВЕРИК м 1. dördlük, dörd vahiddən ibarət olan ölçü və ya şey (*məs. dördpudluq bir qab və s.*); 2. dördatlı qoşqu.

ЧЕТВЕРИКОВЫЙ *прил. təh.* dördlük; **четвериковый** **куль** dördpudluq kisə.

ЧЕТВЁРКА ж 1. dördlük; dörd; 2. *dan.* dörd nömrə (*№ 4 ilə göstərilən şeylər, məs. tro-lleybus № 4 və s.*); 3. iki cüt avarlı qayıq; 4. dördatlı qoşqu; 5. dörd (*qiymət*).

ЧЕТВЕРНОЙ *прил. dan.* dörd dəfə böyük, dörd qat artıq.

ЧЕТВЕРНЯ ж *dan.* 1. bax **четвёрка** 4-cü mənada; 2. dörd əkiz.

ЧЕТВЕРО *числ.* 1. dörd; **четверо** **детей** dörd uşaq; 2. dörd nəfər; **их было четверо** onlar dörd nəfər idilər.

ЧЕТВЕРОДНЕВНЫЙ *köhn.* bax **четырёх-дневный**.

ЧЕТВЕРОКЛАССНИК м dördüncü sinif şagirdi.

ЧЕТВЕРОКЛАССНИЦА ж dördüncü sinif şagirdi (qız).

ЧЕТВЕРОКУРСНИК м dördüncü kurs tələbəsi.

ЧЕТВЕРОКУРСНИЦА ж dördüncü kurs tələbəsi.

ЧЕТВЕРОНОГИЙ *прил.* 1. dördayaqlı; 2. *в знач. суц.* **четвероногие** *мн. (ед. четвероногое ср) zool.* dördayaqlılar, dördayaqlı heyvanlar.

ЧЕТВЕРОРУКИЙ *прил.* 1. dördəlli, dörd-qollu; 2. *в знач. суц.* **четверорукие** *мн. (ед. четверорукое ср) zool.* meymunlar.

ЧЕТВЕРОСТИШЬЕ *ср* ədəb. rübai.

ЧЕТВЕРОХОЛМНЕ *ср anat.* dördtəpəli cism (*beynin böyük yarımkürəcikləri altunda dörd təpəcik*).

ЧЕТВЁРОЧНИК м *dan.* dərslərindən adətən "dörd" ("yaxşı") alan şagird.

ЧЕТВЁРОЧНИЦА ж *dan.* dərslərindən adətən "dörd" ("yaxşı") alan qız.

ЧЕТВЕРОЮРОДНЫЙ *прил.* uzaq qohum.

ЧЕТВЕРОЯКИЙ *прил.* dörd şəkildə olan; dörd yolla mümkün olan.

ЧЕТВЕРТАК м *köhn.* beş şahı, iyirmi beş qəpik.

ЧЕТВЕРТАКОВЫЙ *прил.* beşşahlıq, iyirmi beş qəpiklik.

ЧЕТВЕРТИНА ж 1. *köhn.* bax **четверть** 1-ci mənada; 2. uzununa dörd yerə kəsilmiş şalbanın hər bir hissəsi.

ЧЕТВЕРТИНКА ж 1. dörddə-bir; 2. (hissə) dörddə bir litr həcmində araq (şərab) şüşəsi.

ЧЕТВЕРТИЧНЫЙ *прил. geol.* dördüncü dövr (mərhələ) təşkil edən.

ЧЕТВЁРТКА ж *dan.* 1. dörddə bir; 2. yazı kağızının dördə bir.

ЧЕТВЕРТОЙ *прил.* 1. rüblük; **четвертые** **отметки** rüblük qiymətlər; 2. *köhn.* iyirmi beş manatlıq; 3. *mus.* çərək (not).

ЧЕТВЕРТОВАНИЕ *ср tar.* şaqqalama (*qədimdə: müqəssirin qollarını, ayaqlarını və başını vurmaqdan ibarət edam cəzası*).

ЧЕТВЕРТОВАННЫЙ *прич. tar.* şaqqalanmış (bax **четвертование**).

ЧЕТВЕРТОВАТЬ *несов. tar.* şaqqalamaq (bax **четвертование**).

ЧЕТВЕРТОВАТЬСЯ *несов. tar.* şaqqalanmaq (bax **четвертование**).

ЧЕТВЕРТОК м *köhn.* bax **четверг**.

ЧЕТВЕРТУШКА ж *dan.* **четвёртка** *söz. kiç.*

ЧЕТВЕРТЫЙ 1. *числ.* dördüncü; 2. *в знач. суц.* **чвёртая** ж dördə bir (*hissə*).

ЧЕТВЕРТЬ ж 1. dördə bir, çərək; 2. rüb (*dərs ilinin dördə bir*); 3. rüba (*taxıl ölçüsü*); 4. çətvər (*har hansı bir ölçü vahidinin dördə birinə bərabər ölçü*).

ЧЕТВЕРТЬФИНАЛ м *idm.* dördə bir final.

ЧЕТВЕРТЬФИНАЛЬНЫЙ *прил.* dördə bir final -u[-ü].

ЧЁТКИ *ед. нет* təsbəh.

ЧЁТКИЙ *прил.* 1. aydın, açıq, aşkar; 2. *məc.* dürlüst, dəqiq; 3. *məc.* müntəzəm, mütəşəkkil, səliqəli.

ЧЁТКО *нареч.* 1. aydın; 2. dürlüst, dəqiq; 3. mütəşəkkil, müntəzəm.

ЧЁТКОСТЬ ж *мн. нет* 1. aydınlıq, açıqlıq; 2. *məc.* dürlüslük, dəqiqlik; 3. *məc.* mütəşəkkillik, müntəzəmlik.

ЧЕТНИК м (*тар. siyasi*) çətaçı (bax **чёта**).

ЧЕТНЫЙ *прил.* cüt; **чётное** **число** cüt ədəd.

ЧЁТЧЕ *нареч.* 1. daha aydın; 2. daha yaxşı, daha səliqəli, daha dəqiq, daha mütəşəkkil.

ЧЕТЫРЕ *числ.* dörd; $\diamond$ **в четырёх стенах сидеть (жить)** dörd divar arasında qalmaq (yaşamaq); **играть в четыре руки (на рояле)** dörd əllə (iki nəfər) çalmaq.

ЧЕТЫРЕЖДЫ *нареч.* dörd dəfə, dörd kərə, dörd əl.

ЧЕТЫРЕСТА *числ.* dörd yüz.

ЧЕТЫРЬЕ... *mürəkkəb sözlərin "dörd" mənasında olan birinci tərkib hissəsi, məs.:*

четырёхдневный (dördgünlük); **четырёх-летний** (dördillik; dördyaşı).
ЧЕТЫРЁХВЕРСТНЫЙ прил. dördverstlik.
ЧЕТЫРЁХВЕСЕЛЬНЫЙ прил. dördavarlı.
ЧЕТЫРЁХГЛАВЫЙ прил. dördbaşlı.
ЧЕТЫРЁХГОДИЧНЫЙ прил. dördillik.
ЧЕТЫРЁХГОВОДАЫЙ прил. dördyaşar, dördayaşı.
ЧЕТЫРЁХГОЛОСНЫЙ прил. dördsesli.
ЧЕТЫРЁХГРАННИК м riyaz. dördüzlü (həndəsi cisim).
ЧЕТЫРЁХГРАННЫЙ прил. dördüzlü; **четырёхгранный брус** dördüzlü tir.
ЧЕТЫРЁХДНЕВНЫЙ прил. dördgünlük.
ЧЕТЫРЁХЖАБЕРНЫЕ мн. dördqəlsəməlilər.
ЧЕТЫРЁХКЛАССНЫЙ прил. dördsinifli.
ЧЕТЫРЁХКОЛЁСНЫЙ прил. dördçarxlı, dördtəkarlı.
ЧЕТЫРЁХКОНЕЧНЫЙ прил. dördbaşlı, dördüclü.
ЧЕТЫРЁХКОПЕЧНЫЙ прил. dördqəpiklik.
ЧЕТЫРЁХКРАСОЧНЫЙ прил. dördrengli.
ЧЕТЫРЁХКРАТНЫЙ прил. dörd dəfə tək-rar edən, dörd dəfə, dörd qat.
ЧЕТЫРЁХЛЁТИЕ ср dördillik.
ЧЕТЫРЁХЛЁТНИЙ прил. dördillik, dördayaşı, dördyaşar.
ЧЕТЫРЁХЛЁТОК м, **ЧЕТЫРЁХЛЁТКА** ж дан. dördillik; dördyaşar.
ЧЕТЫРЁХМЕСТНЫЙ прил. dördyerli, dördadamlıq.
ЧЕТЫРЁХМЕСЯЧНЫЙ прил. dördaylıq.
ЧЕТЫРЁХМОТОРНЫЙ прил. dördmotorlu.
ЧЕТЫРЁХОСНЫЙ прил. dördoxlu.
ЧЕТЫРЁХПАЛЫЙ прил. dördbarmaq(lı).
ЧЕТЫРЁХПОЛЬЕ ср мн. нет к. т. dördtar-lalı əkin üsulu.
ЧЕТЫРЁХПОЛЬНЫЙ прил. к. т. dördtarlı.
ЧЕТЫРЁХПРОЦЕНТНЫЙ прил. dördfaizli.
ЧЕТЫРЁХРУБЛЁВЫЙ прил. 1. тар. dördma-natlıq; 2. dördrublulıq.
ЧЕТЫРЁХРУЧНЫЙ прил. dörd əllə çalınan (musiqi əsəri).
ЧЕТЫРЁХСКАТНЫЙ прил. dördyataqlı (ev, dam və s.).
ЧЕТЫРЁХСЛОЖНЫЙ прил. gram. dörd-hecalı.

ЧЕТЫРЁХСЛОЙНЫЙ прил. dördqat(lı), dördlay(lı).
ЧЕТЫРЁХСОТЕННЫЙ прил. дан. dördyüz manatlıq.
ЧЕТЫРЁХСОТЛЁТИЕ ср dördyüzillik.
ЧЕТЫРЁХСОТЛЁТНИЙ прил. dördyüzillik.
ЧЕТЫРЁХСОТЫЙ числ. dördyüzüncü.
ЧЕТЫРЁХСТОПНЫЙ прил. ədəb. dördböl-gülü.
ЧЕТЫРЁХСТОРОННИЙ прил. dördtərəfli.
ЧЕТЫРЁХСТРУННЫЙ прил. dördsimli, dördtelli.
ЧЕТЫРЁХТАКТНЫЙ прил. dördtaktlı.
ЧЕТЫРЁХТАКТОВЫЙ бах **четырёхтакт-ный**.
ЧЕТЫРЁХТОМНЫЙ прил. dördcildli.
ЧЕТЫРЁХТЫСЯЧНЫЙ 1. числ. dördminin-ci; 2. прил. dördminlik.
ЧЕТЫРЁХУГОЛЬНИК м riyaz. dördbucaqlı (həndəsi cisim).
ЧЕТЫРЁХУГОЛЬНЫЙ прил. dördbucaqlı, çargül.
ЧЕТЫРЁХЦВЁТНЫЙ прил. dördrengli.
ЧЕТЫРЁХЧАСОВОЙ прил. 1. dördsaatlıq; 2. saat dördə təyin edilmiş.
ЧЕТЫРЁХЧЛЕННЫЙ прил. riyaz. dördhədli.
ЧЕТЫРЁХЭТАЖНЫЙ прил. dördmərtə-bə(lı), dördqatlı.
ЧЕТЫРНАДЦАТЫЙ числ. on dördüncü.
ЧЕТЫРНАДЦАТЬ числ. on dörd.
ЧЕТЬ ж köhn. 1. бах **четверть** 3-сü məna-da; 2. dördə bir.
ЧЕХ ж (мн. чехи) çex (xalq).
ЧЕХАРДА ж мн. нет 1. eşşəkbeli sındırdı, atlanbac (oyun); 2. тас. дан. tez-tez baş verən dəyişikliq, qarışıqlıq, qərsizliq.
ЧЕХВАЛ м дан. özünü öyən, gərçü.
ЧЕХВАЛИТЬСЯ несов. дан. özünü öymək, gər vurmaq.
ЧЕХВАЛСТВО ср мн. нет дан. lovğalıq, gərçuluq.
ЧЕХЛИК м 1. чехол söz. kiç.; 2. bot. üskük.
ЧЕХЛИТЬ несов. üzünə çexol çəkmək, çexola salmaq.
ЧЕХОЛ м çexol, örtü, üz, qın, məhfəzə.
ЧЕХОЛЬНЫЙ прил. çexolluq.
ЧЕХОЛЬЧИК м бах чехлик.
ЧЕХОСЛОВАКИ мн. тар. çexoslovaklar (çex-lərin və slovakların ümumi adı).

ЧЕХОСЛОВАЦКИЙ прил. тар. Çexoslova-kiya (çexoslovak) -i[-i]; **фестиваль че-хословацких фильмов** Çexoslovakiya filmləri festivalı.
ЧЕЧЕВИЦА ж 1. bot. mərci, mərcimək; 2. fiz. ədəsə; 3. zool. mərcimək quşu.
ЧЕЧЕВИЧКА ж 1. mərci; 2. mərcimək də-nəciyi.
ЧЕЧЕВИЧНЫЙ прил. 1. mərcimək -i[-i]; **чечевичный посев** mərcimək əkin-i; 2. mərciməkli; **чечевичная каша** mərci-məkli aş; 3. **променять на чечевичную похлёбку**; за чечевичную похлёбку (продать) heçə-puçə, bir qarın yeməyə, şorbaya (satmaq).
ЧЕЧЕН м бах чеченец.
ЧЕЧЕНЕЦ м (мн. чеченцы) çeçen (Şimali Qafqaz xalqlarından biri).
ЧЕЧЕНКА ж çeçen qadın (qız).
ЧЕЧЕНСКИЙ прил. çeçen -i[-i]; **чеченский язык** Çeçen dili.
ЧЕЧЕТ м erkək birəbitdən (quş).
ЧЕЧЕТКА ж 1. zool. birəbitdən (quş); 2. çe-çyotka (rus xalq rəqslərindən biri).
ЧЕШКА ж çex qadın (qız).
ЧЕШСКИЙ прил. çex -i[-i]; **чешская ли-тература** çex ədəbiyyatı.
ЧЕШУЕКРЫЛЫЕ мн. zool. pulcuqlu qanad-lılar.
ЧЕШУЙКА ж 1. axça, pul (balıqda); 2. zool. pulcuq, xal (kəpənəklərin qanadında).
ЧЕШУЙЧАТОСТЬ ж 1 pulluluq, axçalılıq; 2. xallılıq.
ЧЕШУЙЧАТЫЙ прил. 1. pullu, axçalı (ba-lıq); 2. xalli.
ЧЕШУЯ ж мн. нет 1. pul, axça (balıqda); 2. xal; 3. bəzi bitkilərin inkişaf etməmiş xırda yarpaqları.
ЧИБИС м zool. çökükburun (quş).
ЧИВ (səs təqlidi) cık-cık (civilti bildiran səs).
ЧИВИКАНЬЕ ср мн. нет cık-cık, civilti; cıkkıldəmə, civildəmə.
ЧИВИКАТЬ несов. cıkkıldəmək, cık-cık et-mək, civildəmək.
ЧИВИКНУТЬ однокр. бах **чивикать**.
ЧИГІРЬ м dolamaçarx (quyudan su çəkmək üçün).
ЧИЖ м yalançı bülbül, alacaqanad.
ЧИЖИК м чиж söz. kiç. və oxş.
ЧИЗЕЛЬ м к. т. çizel (ağır kultivator).

ЧИЙ м мн. нет bot. çiy (çoxillik bitki).
ЧИК дан. 1. в знач. сказ. çıqıldadı; 2. суш. м çıq, çıqıldatma, çıqqıltı; 3. **чик в чик** дан. бах **точь (точь в точь)**.
ЧЙКАНЬЕ ср дан. çıqıldama, çıq-çıq.
ЧЙКАТЬ несов. дан. çıqıldamaq.
ЧЙКАТЬСЯ несов. дан. əlləşmək, məşğul olmaq, vaxtını öldürmək.
ЧЙКНУТЬ однокр. дан. бах **чйкать**.
ЧИКС м дəniz. çıks (gəmidə dor meydan-çasını saxlamaq üçün dayaqlı).
ЧИК-ЧИРИК (səs təqlidi) cık-cık.
ЧИКЧИРЫ ед. нет köhn. çaxçur inqilab-dan əvvəl qusarların geydiyi dar şalvar.
ЧИЛИБУХА ж bot. hindqozu, qarğabükən (zəhərli toxumu olan tropik ağac).
ЧИЛИГА ж bot. xostək, tikanotu.
ЧИЛИГОВЫЙ прил. bot. xostək (tikanotu) -i[-i].
ЧИЛИЕЦ м (мн. чилийцы) çilili (Çili əha-lisindən olan kişi).
ЧИЛИЙКА ж çilili qadın (qız).
ЧИЛИЙСКИЙ прил. Çili -i[-i].
ЧИЛИКАНЬЕ бах **чириканье**.
ЧИЛИКАТЬ бах **чирикать**.
ЧИЛИКНУТЬ бах **чирикнуть**.
ЧИЛІЯ ж мн. нет к. т. çiləyi (Orta Asiya-da tez yetişən üzüm növü).
ЧИН м (мн. чины) 1. rütbə, dərəcə; 2. və-zifə, mənəb; 3. qulluqçu, məmur; 4. köhn. dəb, qayda, mərasim; 5. **без чинов** sadə-cə, sıxılmadan; в **чинах** **быть** böyük və-zifədə olmaq; по **чину** vəzifəsinə görə; **чин** **чином**; **чин** по **чину** lazımı qaydada; **чин** **чина** **почитай** köhn. vəzifəyə (rüt-bəyə) hörmət.
ЧИНА ж bot. lərgə, gülülçə.
ЧИНАР м, **ЧИНАРА** ж bot. çinar (ağacı).
ЧИНАРОВЫЙ прил. çinar -i[-i].
ЧИНЕННЫЙ прич. 1. düzəldilmiş, təmir edilmiş, qayrılmış; 2. yamanmış; 3. çətil-miş (karandaş).
ЧИНЕНЫЙ прил. дан. 1. təmirdən çıxmış; 2. yamanmış, yamaqlı.
ЧИНІТЬ I несов. 1. düzəltmək, təmir etmək, qayırmaq; 2. yamamaq; 3. çərtmək (karan-daş).
ЧИНІТЬ II несов. düzəltmək, tərətmək, çıxartmaq, etmək; **чинить препятствия**

əngəl törətmək; **чинить расправу** divan tutmaq.

ЧИНИТЬСЯ I *несов.* 1. düzəldilmək, təmir edilmək, qayrılmaq; 2. yamanmaq; 3. çərtilmək (*karandaş*).

ЧИНИТЬСЯ II *несов.* düzəldilmək, yaradılmaq, törədmək; **чинятся препятствия** əngəl çıxardılır (törədilir).

ЧИНИТЬСЯ III *несов. dan. köhn.* utanmaq, sıxılmaq, özünü əzib-büzmək.

ЧИНКА *ж* 1. düzəltmə, təmir etmə; 2. yamama; 3. təmir; 4. karandaşçərtən (*alət*).

ЧИННО *нареч.* 1. ədəblə, təmkinlə; 2. nizamlı, qayda ilə, səliqə ilə.

ЧИННОСТЬ *ж* **мн. нет** 1. ədəb(lilik), təmkin(lilik); 2. nizam(lılıq), qayda(lılıq), səliqə(lilik).

ЧИННЫЙ *прил.* 1. ədəbli, təmkinli; 2. nizamlı, qaydalı, səliqəli.

ЧИНОВНИК *м* 1. çinovnik, məmur, hökumət qulluqçusu; 2. *тас.* rəsmiyyətçi, bürokrat.

ЧИНОВНИЦА *ж* *köhn.* çinovnik arvadı (*бах чиновник* 1-ci mənada).

ЧИНОВНИЦКИЙ *прил. köhn.* çinovnik (məmur) -i[-i].

ЧИНОВНИЧЕСКИЙ *бах чиновничий.*

ЧИНОВНИЧЕСТВО *ср* **мн. нет** *собир.* çinovniklər, məmurlar.

ЧИНОВНИЧИЙ *прил.* 1. çinovnik (məmur) -i[-i]; 2. çinovnikcəsinə, rəsmiyyətə; **чиновничий подход к делу** işə çinovnikcəsinə (rəsmiyyətə) yanaşma.

ЧИНОВНЫЙ *прил. köhn.* 1. rütbəsi olan, dövlət qulluğunda olan; 2. yüksək rütbəli.

ЧИНОДРАЛ *м* *dan. nifr.* çinovnik, bürokrat.

ЧИНОНАЧАЛНИЕ *ср* **мн. нет** *köhn.* rütbə dərcələri.

ЧИНОПОЧИТАНИЕ *ср* **мн. нет** *köhn.* itaət, vəzifəçə kiçiklərin böyükələrə ehtiramı, çinovnik intizamı.

ЧИНОПРОИЗВОДСТВО *ср* **мн. нет** *köhn.* rütbə vermə.

ЧИНУША *м* *dan. nifr.* *бах* *чинодрал.*

ЧИРЕЙ *м* (*мн. чирьи*) *dan.* çiban.

ЧИРЁНОК *м* (*мн. чирята*) *zool.* cürə balası.

ЧИРКАНЬЕ *ср* **мн. нет** *cik-cik, cikkildəmə, cikkilti.*

ЧИРКАТЬ *несов.* *cikkildəmək, cik-cik etmək.*

ЧИРИКИ *мн. (ед. чирик) тәх.* çarığ (*ayaq-qabı*).

ЧИРИКНУТЬ *однокр.* *бах* *чирикать.*

ЧИРК *м* *dan. в знач. сказ.* çirtıladı; **чирк спичкой, и в комнате стало светло** kibriti çirtıladı və otaq(da) o saat işıq oldu.

ЧИРКАТЬ *несов.* 1. çirtılatmaq, çəkmək (*kibriti*); 2. *dan.* sürətlə və səliqəsiz yazmaq.

ЧИРКИ *мн. (ед. чирок м) тәх.* *бах* *чирики.*

ЧИРКАНЬЕ *ср* çirtıdama, çəkmə (*kibriti*); çirt.

ЧИРКНУТЬ *однокр.* *бах* *чиркать.*

ЧИРКОВЫЙ *прил. zool.* cürə -i[-i]; **чирковая утка** *бах* *чирок I.*

ЧИРӨК I *м* *zool.* cürə (*ördəəoxşar kiçik su quşu*).

ЧИРӨК II *бах* *чирики.*

ЧИРҰХА *ж* *zool.* diş cürə.

ЧИРЯТИНА *ж* **мн. нет** *тәх.* cürə eti (*бах чирок*).

ЧИСЛЕННИК *м* *köhn.* *бах* *календарь.*

ЧИСЛЕННОСТЬ *ж* **мн. нет** *miqdar, say, ədəd, hesab; численность населения* əhəlinin sayı.

ЧИСЛЕННЫЙ *прил.* *miqdarca, sayca; численный состав войск* qoşunların sayca *tərkibi (sayı).*

ЧИСЛИТЕЛЬ *м* *riyaz.* surət (*kəsrdə bölünən ədəd*).

ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ *ср* *бах* *числительный.*

ЧИСЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *имя числительное (gram.) say.*

ЧИСЛИТЬ *несов.* 1. *hesab etmək; числить в отпуске* məzuniyyətdə *hesab etmək; 2. köhn.* saymaq, sanamaq, hesablamaq.

ЧИСЛИТЬСЯ *несов.* *hesab edilmək (olunmaq).*

ЧИСЛО *ср* (*мн. числа*) 1. *riyaz.* ədəd; 2. *miqdar, say; 3. rəqəm; 4. gün, tarix, vaxt; в первых числах апреля* aprelin birinci (ilk) günlərində; *какое сегодня число?* bu gün ayın neçəsidir? *проставить число* tarix qoymaq; **в числе...** arasında, ...sıra-sında, ...içərisində; **в числе** *пришедших* *был* *один врач* gələnlər içərisində *один врач* *həkim var idi; без числа* *saysız-hesabsız; единственное число (gram.)* *tək; множественное число (gram.)* *cəm; в*

том числе *o cümlədən; нет (несть) числа кому, чему* *sayı yoxdur; задним числом* 1) *keçmiş tarixlə; 2) sonradan; bir az vaxt keçəndən sonra.*

ЧИСЛОВОЙ *прил.* *say (miqdar) -i[-i]; числовая величина* *say kəmiyyəti; числовое отношение* *miqdar (say) nisbəti.*

ЧИСТИК I *м* *zool.* çistik (*Şimal qağayı*).

ЧИСТИК II *м* *к. t.* kürəkçik.

ЧИСТИЛИЩЕ *ср* (*dini*) əraf, məşə; **пройти через (саркозь) чистилище** *чегə* məşəyə ayağına çəkmək.

ЧИСТИЛЬНЫЙ *прил. tex.* təmizləyici; **чистильная машина** təmizləyici maşın.

ЧИСТИЛЬЩИК *м* 1. ...təmizləyən, təmizləyici; 2. çəkməsilən.

ЧИСТИЛЬЩИЦА *ж* *silən, təmizləyən qadın (qız).*

ЧИСТИТЕЛЬ *м* *tex.* ...təmizləyən maşın.

ЧИСТИТЕЛЬНЫЙ *прил. tex.* təmizləyici.

ЧИСТИТЬ *несов.* 1. təmizləmək; 2. ağartmaq, silmək; 3. soymaq (*meyvənin və s. qabığını*).

ЧИСТИТЬСЯ *несов.* 1. üst-başını təmizləmək; 2. təmizlənmək; 3. silinmək, silinib işildadılmaq; 4. soyulmaq (*meyvənin və s. qabığı*).

ЧИСТКА *ж* 1. təmizləmə, təmizlənmə; 2. silmə, silinmə; silib işildatma, silinib işildadılma; 3. soyma, soyulma (*meyvə və s.*).

ЧИСТО *нареч.* 1. təmiz, tər-təmiz, təmizcə; 2. səliqəli, səliqə ilə; 3. aydın, dürüst, düzgün; **чисто-начисто** (*вымыть, вычислить*) *tərtəmiz, gül kimi (təmizləmək, yumaq).*

ЧИСТОВИК *м* *dan.* *бах* *беловик.*

ЧИСТОВОЙ *прил.* *бах* *беловой.*

ЧИСТОГАН *м* **мн. нет** *dan.* nağd, nağd pul.

ЧИСТОГАННОМ *нареч.* *nağd (olaraq).*

ЧИСТОКРӨВКА *ж* *dan.* *cins, əsil; safqanlı; xalis (heyvanlar, adətən at haqqında).*

ЧИСТОКРӨВНОСТЬ *ж* **мн. нет** *cinslik, əsillik, xalislik, safqanlılıq.*

ЧИСТОКРӨВНЫЙ *прил.* *cins, əsil, xalis; safqanlı; чистокровная лошадь* *cins at.*

ЧИСТӨЛЬ *м* *çistol (dəmir, mis şeyləri təmizləmək üçün kimyəvi preparat).*

ЧИСТОПИСАНИЕ *ср* **мн. нет** *hüsnxət.*

ЧИСТОПЕМЁННЫЙ *к. t.* *бах* *чистокровный.*

ЧИСТОПЛОТНОСТЬ *ж* **мн. нет** 1. təmizkarlıq; 2. *тас.* təmizlik, namuskarlıq, saflıq, düzlük.

ЧИСТОПЛОТНЫЙ *прил.* 1. təmizkar; 2. *тас.* təmiz, namuslu, saf, düz.

ЧИСТОПЛОЙ *м* *dan.* *vasvası.*

ЧИСТОПЛОЙСТВО *ср* **мн. нет** *dan.* *vasvasılıq.*

ЧИСТОПӨЛЬЕ *ср* *dan.* *açıqlıq, tala.*

ЧИСТОПӨРӨДНОСТЬ *ж* *к. t.* *cinslik.*

ЧИСТОПӨРӨДНЫЙ *прил.* *к. t.* *cins; чистопородный бык* *cins buğa.*

ЧИСТОПӨРӨБНЫЙ *прил.* *xalis, təmiz, qarışıqsız (qızıl, gümüş).*

ЧИСТОПӨСӨВЫЙ *прил.* *ovç.* *cins (it haqqında).*

ЧИСТОСЕРДЁЧНИЕ *ср* **мн. нет** *səmimiyyət, safqəlbəlilik, təmizürəklik, açıqürəklik, ixlas.*

ЧИСТОСЕРДЁЧНО *нареч.* *səmimi olaraq, açıq ürəklə, saf qəlblə, açıqdan-açığa.*

ЧИСТОСЕРДЁЧНОСТЬ *ж* **мн. нет** *səmimilik, safqəlbəlilik, ürəyi-təmizlik, açıqürəklik.*

ЧИСТОСЕРДЁЧНЫЙ *прил.* *safqəlbəli, səfədil, təmizürəkli, açıqürəkli, səmimi, ürəyiaçıq.*

ЧИСТОСӨРТНОСТЬ *ж* *к. t.* *təmiz sortuluq, xalislik, saflıq.*

ЧИСТОСӨРТНЫЙ *прил.* *xüs.* *saf, təmiz, seçmə, xalis.*

ЧИСТОТА *ж* **мн. нет** 1. (*müxtəlif mənələrdə*) *təmizlik, saflıq; 2. xalislik; 3. səliqəlilik, mükəmməllik; seliqə; 4. тас.* *düzlük, ixlas; 5. (dini) pak; 6. на чистоту* *acıqcasına, heç bir şey gizlətmədən.*

ЧИСТОТӨЛ *м* *bot.* *dəmrövotu.*

ЧИСТОШЕРСТЯНОЙ *прил.* *təmiz yun, xalis yundan.*

ЧИСТЫЙ *прил.* 1. (*müxtəlif mənələrdə*) *təmiz, saf; 2. тас.* *düz, ləkəsiz, namuslu, doğru; 3. xalis, əsil; sırf; 4. açıq, boş; 5. səliqəli, qüsuruz (iş); 6. (dini) pak; 7. чистые деньги* *nağd pul; за чистые деньги; чистыми деньгами* *nağd pula, nağd; чистая отставка (köhn.)* *həmişəlik istefa vermə; по чистой* *bütünlüklə, tamamilə; чистый вес* *tarasız (xalis) çəki; чистый пар* *təmiz herik; чистой (чистойшей) воды* *кто-*

что təmiz, əsil; **по чистой совести** (жить, поступать) təmiz, düz (*dolanmaq, hərəkət etmək*); **на чистом воздухе** açıq havada, təmiz havada; **от чистого сердца** səmimiyyətlə; səmimi qəlbə (qəlbədən); **с чистым сердцем** səmimiyyətlə, səmimi qəlbə, qəlbən; **вести на чистую воду** bax **вывести**; **принимать что за чистую монету** bax **монета**.

ЧИСТЮЛЯ **м** и **ж** *dan. vasvası.*

ЧИСТЯК **м** 1. *bot. qaymaqotu*; 2. *dan. bax чистюля.*

ЧИТАБЕЛЬНОСТЬ **ж** *мн. нет dan. oxunaqlılıq, asan oxunma, həvəslə oxunma, maraqlı oxunma, maraqlılıq.*

ЧИТАБЕЛЬНЫЙ **прил.** *dan. oxunaqlı, asan oxunan, həvəslə oxunan, maraqlı oxunan, maraqlı.*

ЧИТАЕМОСТЬ **ж** *мн. нет* oxunma, bir əsərin nə dərəcədə oxunması, ona olan tələb.

ЧИТАЕМЫЙ **прил.** *oxunan, çox oxunan, həvəslə oxunan, sevilən (kitab).*

ЧИТАЛКА **ж** 1. *dan. bax читальня*; 2. *köhn. rəhil.*

ЧИТАЛЬНЫЙ **прил.** *qıraət -u[-u]; читальный зал qıraət salonu.*

ЧИТАЛЬНЯ **ж** qıraətxana.

ЧИТАНИЕ **ср** 1. *oxuma, qıraət, oxunma*; 2. *məna vermə, yozma, təfsir.*

ЧИТАННЫЙ **прич.** 1. *oxunmuş*; 2. *təs. duyulmuş, anlaşılmış*; 3. *təfsir edilmiş, yozulmuş, məna verilmiş.*

ЧИТАТЕЛЬ **м** *oxucu.*

ЧИТАТЕЛЬНИЦА **ж** *oxucu qadın (qız).*

ЧИТАТЕЛЬСКИЙ **прил.** *oxucu -i[-i]; читательская конференция oxucu(lar) konfransı.*

ЧИТАТЬ **несов.** 1. *oxumaq, qıraət etmək*; 2. *duymaq, anlamaq*; 3. *məna vermək, təfsir etmək, yozmaq*; 4. *demək, oxumaq*; **читать лекцию** müəhazirə oxumaq; **читать в сердцах** (душе) (*чых*) ...ürəyini bilmək, ...fikrini duymaq; **читать наставления** (нравоучения, нотации) öyüd-nəsihət vermək; **читать между строк** sətirarası oxumaq, fikrini, məqsədini duymaq.

ЧИТАТЬСЯ **несов.** 1. *oxunmaq*; 2. *təs. görülmək, hiss olunmaq, duyulmaq, anlaşılmmaq.*

ЧИТКА **ж** 1. *dan. oxuma, ucadan oxuma, qıraət*; 2. (*teatr*) məşq, rolları oxuyub öyrənmə.

ЧИТЫВАТЬ **многокр.** *dan. bax читать.*

ЧИХ **И** 1. *в знач. сказ. asqırdı*; 2. *межд. hər-çix (asqırqı)*; **на всякий чих** не наздравствуешься **бах** наздравствоваться.

ЧИХ **II** *м dan. asqırma, asqırqı, təksəbir.*

ЧИХАНЬЕ **ср** *мн. нет* 1. *asqırma, asqırqı*; 2. *dan. nifr. tüpürmə*; **на всякое чиханье** не наздравствуешься **бах** наздравствоваться.

ЧИХАТЕЛЬНЫЙ **прил.** *asqırdıcı; чихательный газ asqırdıcı qaz; чихательный табак burunotu.*

ЧИХАТЬ **несов.** 1. *asqırmaq*; 2. *dan. tüpürmək, saymataq.*

ЧИХАТЬСЯ **несов.** *dan. безл. asqırmağı görmək.*

ЧИХВОСТИТЬ **несов.** *dan. 1. söymək; yamanlamaq; 2. təs. vurmaq, dağıtmaq, yox etmək, darmadağın etmək, atasını yandırmaq.*

ЧИХИРЬ **м** *мн. нет köhn. çaxır.*

ЧИХНУТЬ **сов.** *asqırmaq (1-сə dəfə).*

ЧИХОТА **ж** *dan. asqırma, asqırqı.*

ЧИХЧИРЫ **ед.** *мн köhn. bax чикчиры.*

ЧИЧЕР **м** *təh. nəmişlik; sulı qar.*

ЧИЧЕРОНЕ **м** *köhn. bələdçi (səyyahlara iza-hat verən bələdçi).*

ЧИЧИСБЕЙ **м** *dan. köhn. müşayiətçi, kavalер.*

ЧИЩЕ **срав. ст.** **к чистый и чисто** daha təmiz.

ЧИЩЕНИЕ **ср** *təmizlə(n)mə.*

ЧИЩЕННЫЙ **прич.** 1. *təmizlənmiş*; 2. *durulmuş (su), saflaşdırılmış*; 3. *soyulmuş, qabığı təmizlənmiş (meyvə, kartof və s.); 4. silinmiş, silinib işıldadılmış.*

ЧИЩЕНЫЙ **прил.** 1. *təmizlənmiş, təmiz*; 2. *durulmuş, duru (su)*; 3. *soyulmuş, qabığı təmizlənmiş (meyvə, kartof və s.).*

ЧКНУТЬ **сов.** *təh. vurmaq; itələmək.*

ЧЛЕН **м** 1. *üzv*; 2. *riyaz. hədd*; **член-корреспондент** müxbir üzv; **член-соревнователь** həqiqi üzvlüyə namizəd.

ЧЛЕНЕНИЕ **ср** 1. *parçalama, hissələrə ayırma (ayrılma)*; 2. *memar. hissə, detal.*

ЧЛЕНИК **м** *anat. buğum, segment (bəzi heyvanların, məs. xərcənglərin, cücülərin və s. bədəninin tərkib hissələrindən biri).*

ЧЛЕНИСТОНОГ **м** (*ед. членистоногое ср*) *zool. buğumayaqlılar (bədənləri ayrı-ayrı buğumlara ayrılan çoxhüceyrəli heyvanlar tipi).*

ЧЛЕНИСТЫЙ **прил.** *zool. buğumlu.*

ЧЛЕНИТЬ **несов.** *parçalamaq, ayrı-ayrı hissələrə bölmək, üzvlərə ayırmaq.*

ЧЛЕНИТЬСЯ **несов.** 1. *ayrı-ayrı üzvlərdən (hissələrdən) ibarət olmaq*; 2. *ayrı-ayrı hissələrə ayrılmaq (bölmək, parçalamaq).*

ЧЛЕННЫЙ **прил.** *qram. üzv -i[-i].*

ЧЛЕНОВРЕДИТЕЛЬ **м** *rəs. özünü (ya başqasını) qəsdən şikəst edən adam, özünü (ya başqasını) qəsdən şikəst etməkdə təqsirləndirilən adam.*

ЧЛЕНОВРЕДИТЕЛЬНОСТЬ **ср** *мн. нет rəs. özünü (ya başqasını) qəsdən şikəst etmə.*

ЧЛЕНОРАЗДЕЛЬНО **нареч.** *aydın, sərih, başa düşüləcək tərzdə.*

ЧЛЕНОРАЗДЕЛЬНОСТЬ **ж** *мн. нет* *aydınlıq, sərihlik.*

ЧЛЕНОРАЗДЕЛЬНЫЙ **прил.** *aydın, sərih, yaxşı anlaşılan, yaxşı başa düşülən, ləfzlərə ayrılan; членораздельная речь aydın nitq, sərih nitq.*

ЧЛЕНСКИЙ **прил.** *üzvlük -i[-i]; членский взнос üzvlük haqqı.*

ЧЛЕНСТВО **ср** *мн. нет* *üzvlük.*

ЧМОК **м** *межд. 1. в знач. сказ. marçıldadı; 2. в знач. суц. marçıldı, març, maç.*

ЧМОКАНЬЕ **ср** 1. *marçıldatma, muşqurma*; 2. *marçıldı, muşquruq*; 3. *dan. maç.*

ЧМОКАТЬ **несов.** 1. *marçıldatmaq, muşqurmaq; чмокать от удовольствия* ləzzətlə ağzını marçıldatmaq; 2. *dan. zar. öpmək, maç eləmək.*

ЧМОКАТЬСЯ **несов.** *dan. zar. öpüşmək.*

ЧМОКНУТЬ **сов.** *dan. bax чмокать.*

ЧМОКНУТЬСЯ **сов.** *однокр. dan. bax чмокаться.*

ЧОГЛОК **м** *zool. tərлан.*

ЧОКАНЬЕ **I** **ср.** *dan. çaqqıldatma, toqquşdurma; bədələri bir-birinə vurma.*

ЧОКАНЬЕ **II** **ср** *мн. нет* *dilç. "ç" -laşma; "ts" səsinin "ç" kimi tələffüz edilməsi (bəzi rus şivələrində).*

ЧОКАТЬ **несов.** *dilç. "ts" səsinin "ç" kimi tələffüz etmək.*

ЧОКАТЬСЯ **несов.** *dan. çaqqıldatmaq, toqquşdurmaq, qədəhi-qədəhə vurmaq.*

ЧОКНУТЬСЯ **сов.** *dan. 1. bax чокаться; 2. bax. тронуться II (3-cü mənada).*

ЧОЛКА **ж** 1. *yelgə (atda)*; 2. *tel, çətir*; 3. *tar. qədim Rusiyada: bayraq, bayraq üzərində nişan.*

ЧОМГА **ж** *zool. bax поганка 2-ci mənada.*

ЧОПОРНОСТЬ **ж** *мн. нет* *süni ciddilik, zabıta, pürmüddəliq, rəsmiyyətperəstlik.*

ЧОПОРНЫЙ **прил.** *ifrat dərəcədə ciddi, zabıtelı, pürmüddə, rəsmiyyətperəst.*

ЧОХ **I** *köhn. bax чих I 2-ci mənada.*

ЧОХ **II** **м** *köhn. bax чих II; на всякий чох* не наздравствуешься *sözünə bənd olma, fikir vermə, cavab vermə; не верить ни в чох, ни в сон* heç bir şeyə inanmamaq.

ЧОХА **ж** *təh. çuxa.*

ЧОХОМ **нареч.** *dan. 1. bir yerdə, birədi; gö-zəyari, təxmini; 2. heç bir fərq qoymadan.*

ЧРЕВОСЕЧЕНИЕ **ср** *tib. qarın boşluğunun cərrahi kəsilməsi.*

ЧРЕВАТОСТЬ **ж** *мн. нет* *törədə bilmə, səbəb ola bilmə, (pis) nəticələnə bilmə, doğura bilmə, aqıbeti (pis) ola bilmə.*

ЧРЕВАТЫЙ **прил.** *törədə bilən, doğura bilən, səbəb ola bilən, (pis) nəticələnə bilən, aqıbeti (pis) ola bilən; события, чреватые неожиданными последствиями gözle-nilməz nəticələr doğura biləcək hadisələr.*

ЧРЕВО **ср** *köhn. qarın, bətn, ana bətni.*

ЧРЕВОВЕЩАНИЕ **ср** *мн. нет* 1. *dodaqlarını təpətmədən danışma bacarığı*; 2. *təs. peyğəmbərlik (etmə), qabaqcadan xəbər vermə.*

ЧРЕВОВЕЩАТЕЛЬ **м** *dodaqlarını təpətmədən danışa bilən adam.*

ЧРЕВОУТОДНЕ **ср** *мн. нет* *köhn. qarınqululuq, acgözlük, doymazlıq.*

ЧРЕВОУТОДНИК **м** *köhn. qarınqulu, acgöz, doymaz (adam).*

ЧРЕВОУТОДНИЧАТЬ **несов.** *köhn. qarınqululuq etmək, acgözlük etmək.*

ЧРЕВОУТОДНИЧЕСТВО **ср** *qarınqululuq, acgözlük.*

ЧРЕДА **ж** *köhn. 1. növbə; 2. sahə, meydan, səhnə.*

ЧРЕЗ *köhn.* bax *через*.

ЧРЕЗВЫЧАЙНО нареч. fövqəladə, olduqca, son dərəcə, müstəsna dərəcədə; **чрезвычайно рад** son dərəcə şadam.

ЧРЕЗВЫЧАЙНОСТЬ ж. мн. нет 1. fövqəladəlik, müstəsnaat; 2. təciliilik; 3. **до чрезвычайности** son dərəcə, çox; fövqəladə (*dərəcə*).

ЧРЕЗВЫЧАЙНЫЙ прил. 1. fövqəladə, müstəsna; **чрезвычайное положение** fövqəladə vəziyyət; 2. son dərəcə, olduqca böyük, son dərəcə güclü; 3. təcili;

ЧРЕЗМЕРНО нареч. həddindən artıq, hədsiz, son dərəcə, çox, olduqca.

ЧРЕЗМЕРНОСТЬ ж. мн. нет hədsizlik, həddindən artıqlıq, son dərəcə böyüklük, son dərəcə güclülük.

ЧРЕЗМЕРНЫЙ прил. hədsiz, həddən artıq, son dərəcə güclü.

ЧРЕСЛА ed. нет köhn. bel; **препоясать** çresla belini sarımaq.

ЧТЕНИЕ cp 1. oxu(n)ma, oxu, mütləq; 2. oxunan əsər, oxunan mətn; 3. *мн. чтения*; oxular, qiraətlər; leksiya, mühazirə; 4. **литературное чтение** ədəbi qiraət.

ЧТЕЦ м 1. oxucu; 2. *köhn.* qiraətçi; 3. bədii oxucu (*artist*); bədii qiraət ustası.

ЧТІВО cp dan. oxunaqlı, lakin ideya və bədii cəhətdən zəif əsər.

ЧТИМЫЙ прил. hörmətli, möhtərəm; ehtiram edilən, hörmətlə anılan.

ЧТИТЕЛЬ м köhn. bax *почтитель*.

ЧТИТЬ несов. hörmət etmək, hörmət bəsləmək, ehtiram etmək, hörmətlə qeyd etmək (*anmaq*); **читать память погибших воинов** həlak olmuş döyüşçülərin xatirəsini hörmətlə anmaq (*qeyd etmək*).

ЧТИТЬСЯ несов. hörmət olunmaq, hörmət bəslənmək, hörmətlə anılmaq (*yad edilmək*).

ЧТИЦА ж oxucu qadın (*qız*).

ЧТО I мест. 1. nə?; **что это?** bu nədir?; **что с вами?** sizə nə olub; 2. *в знач. сказ.* necədir? nə vəziyyətdədir?; **что больной?** xəstə necədir?; 3. *в знач. нареч.* niyə? nə üçün?; **что ты задумался?** niyə fikrə getdin?; **что ты так кричишь?** niyə belə qışqırırsan?; 4. *дан.* necəyə? necə?; **что стоит эта книга?** bu kitab necəyədir?; **что дал за часы?** saata necə (nə qədər)

vermişən?; 5. nə olsun ki, nə çıxsın; **что толку от этого** bundan nə çıxsın ki; 6. bir şey, bir zad; **если что случится, скорей извести** bir şey olarsa, tez xəbər ver; 7. nə var; nə olub?; **что случилось?** nə var, nə olub? nə baş verib?; 8. nə olar?; **что, если я опоздаю?** mən kecikərsən, nə olar? 9. bax **который** 4-cü mənada; 10. **а что?** niyə? nə üçün? nəyə görə? nə səbəbə? nədən ötrü? nədir? **знаешь что?** bilirsən nə var?; **на что?** (*кому*) nəyinə, nəyimə? (*gərəkdir*); **ни при чем остаться** əli hər şeydən çıxmaq; **ни за чем** əbəz yerə, boş yerə; **ни к чему** 1) lazım deyil, lüzum yoxdur, yersizdir, mənası yoxdur; 2) fikir vermədi, saya salmadı; **ни с чем** (*остаться, уйти*) əliboş (*qalmaq, getmək*), с чего? niyə? nə səbəbə? nəyə görə? **что делать!** nə etmək! nə edə bilərsən! (nə edə bilərik!), ələc nədir!; **что до ...** ...yə (...ya) gəlincə (*gəldikdə*); **что надо** lazım olduğu kimi; **что и говорить** əlbəttə, elədir ki var; **что ты (вы)!** nə deyirsən! (*deyirsiniz!*), yox-a! ola bilməz!; **до чего...** 1) necə (*də*); nə qədər; **до чего красив** (-a -o)! necə də gözəldir! 2) nə dərəcədə...; **до чего он его довел** gör onu nə dərəcəyə çatdırdı...; **к чему?** 1) niyə, nə üçün; nədən ötrü; 2) görəsən nə üçün? **не к чему** mənası yoxdur; lazım deyil; **ни за что** heç bir vəchlə, heç cürə, əsla; **не за что**; dəyməz, xırda şeydir (*minnətdarlığa cavab*); **ни за что ни про что** boş yerə, nahaq yerə, əbəz (*yərə*); **вон (оно) что!** bəs belə! sən demə...! **вот (оно) что!** bəs belə! belə de, gör ha! sən demə...! **пока что...** hələlik...; **почти что** demək olar ki; **только что** indici, bir az əvvəl; **только что не** 1) az qala; 2) ancaq...; (*уж*) **на что** nə qədər, nə dərəcədə; **хоть бы что**heç vecinə deyil; **чуть что** bax *чуть*; **что-что, а...; чего-чего а...; чему-чему, а...** nəyi-nəyi, amma...; **что бы ни...** nə olsa, nə olarsa; **что (если бы)?** birdən, bəlkə; işdir birdən; **ну что ж (же)** nə etmək olar, nə edəsən; **что же (ж) такое;** **что же (ж) такого?** hə, nə olsun ki? burada nə var ki?; **что касается...** to... o ki, qaldı...; **что называется** necə deyirlər; **что ни на есть** olanı budur; **что там; чего там**

narahat olmayın; eybi yoxdur; **что тут; чего тут** bax *что там; чего там; чего доброго* bax *добрый; чем не кто-что* nəyi... deyil; nəyi... pisdır; **в случае чего** bax *случай; в чем дело?* nə olub? nə var, nə olub? **во что бы то ни стало** nə olursa olsun; **мүтлақ; как ни в чем не бывало** elə bil heç bir şey olmayıb; **мало ли что** nə olsun ki, nə olar ki, çox da ki; **на чем свет стоит** (*ругать, бранить*) ağzına gələni (*demək*); **бәрк (danlamaq); ни во что не ставить (считать) кого** adam yerinə qoymamaq, qətiyyəən saymamaq; **ни при чем (быть) дәхлі olmamaq; günahı olmamaq (qarğıs).**

ЧТО II союз 1. ki; **досадно, что ты опоздал** təəssüf ki, gecikdin; 2. *köhn.* sanki, elə bil (ki), ...kimi; 3. *istər...*, *istərsə...*; **что в городе, что в деревне...** *istər kənddə, istərsə (də) şəhərdə*; 4. **что ни день** gündən-günə.

ЧТОБ, ЧТОБЫ союз ...üçün, ...ötrü, deyə (*çox vaxt "ki" bağlayıcısı ilə ifadə olunur*); **тороплюсь, чтобы успеть на поезд** tələsirəm ki, qatara gecikməyəm; 5. **чтобы ты лопнул!** səni görüm ki partlayasan!

ЧТО-ЛИБО bax *что-нибудь*.

ЧТО-НИБУДЬ мест. bir şey, bir zad.

ЧТО-ТО I мест. 1. nə isə, bir şey; **чего-то не хватает** nə isə çatmır; 2. təxminən, təqribən, ...qədər, deyəsən; **он остался должен что-то манатов** *тысяча* o, təxminən qırx min manata qədər borclu qaldı.

ЧТО-ТО II нареч. дан. 1. bir qədər, bir az, qismən; **мне что-то нездоровится** bir az kefsizəm; 2. nədənsə; **что-то руки трясутся** nədənsə əllərim əsir.

ЧУ межд. bax! sus, sss..., eşidirsənmi?

ЧУБ м (мн. чубы) kəkili.

ЧУБАРЫЙ прил. xallı.

ЧУБАСТЫЙ прил. iri kəkilli.

ЧУБАТЫЙ прил. мәһ. kəkilli.

ЧУБУК м 1. qəlyan çubuğu, çubuq; 2. *k. t. tənək* qələmi.

ЧУБУЧНЫЙ прил. çubuq -i[-i].

ЧУБУШНИК м bot. leyələkotu.

ЧУВАЛ м 1. çuval; 2. ocaq (*şimal xalqlarında*).

ЧУВАШ м (мн. чувашы) çuvaş (*xalq*).

ЧУВАШКА ж çuvaş qadın (*qız*).

ЧУВАШСКИЙ прил. çuvaş -i[-i]; **чувашский язык** Çuvaş dili.

ЧУВСТВЕННИК м köhn. şərgöz, şəhvətpərəst.

ЧУВСТВЕННОСТЬ ж. мн. нет 1. duyma qabiliyyəti, duyğu orqanları ilə qavranıla bil-mə; 2. cismanilik, şəhvənilik; şəhvət (*hiss*); 3. hissiyyət, həssaslıq.

ЧУВСТВЕННЫЙ прил. 1. duyğu orqanları ilə qavranılan, duyulan, hiss edilən; konkret; 2. cismani, şəhvani; 3. ehtiraslı.

ЧУВСТВИЕ cp köhn. bax *чувство*.

ЧУВСТВИЛИЩЕ cp köhn. insanın idrak və təfəkkür qabiliyyəti.

ЧУВСТВИТЕЛЬНО нареч. 1. *köhn.* həssaslıqla, mütləssir bir surətdə; 2. **чувствительно благодарить кого** səmimi qəlbden təşəkkür etmək; 3. xeyli, bərk, hiss ediləcək qədər (*təsir etmək, özünü göstərmək*).

ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТЬ ж. мн. нет 1. həssaslıq; 2. tez mütləssir olma, tez təsirlənmə qabiliyyəti; 3. *məc.* təsirlilik.

ЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ прил. 1. həssas; 2. tez mütləssir olan, ürəyinəzik, ürəyiyuxa; 3. *məc.* təsirli, kəskin.

ЧУВСТВО cp 1. hiss, duyğu; 2. hiss etmə qabiliyyəti, duyma qabiliyyəti; 3. *dan.* sevgi, məhəbbət; 4. **прийти в чувство** özünə gəlmək; **лишиться чувств** özündən getmək, bayılmaq; **чувство собственного достоинства** izzəti-nəfs, heysiyyət, mənlilik.

ЧУВСТВОВАНИЕ cp 1. hiss etmə (*edilmə*); 2. hissirlə qavrama; 3. anlama, başa düşmə, duyma; 4. *köhn.* hiss; 5. *köhn.* sevgi, məhəbbət.

ЧУВСТВОВАТЬ несов. 1. hiss etmək; 2. hissən qavramaq; 3. anlamaq, başa düşmək, duymaq; **чувствовать музыку** musiqini anlamaq (*duymaq*); 4. **давать чувствовать** hiss etdirmək; **давать себя чувствовать** hiss olunmaq, özünü bildirmək; **ног (земли) под собой не чувствовать** 1) bərk qaçmaq; qış kimi uçmaq; 2) bərk yorulmaq.

ЧУВСТВОВАТЬСЯ несов. hiss edilmək, duyulmaq, sezilmək.

ЧУВЯКИ ed. нет çüvək, çüst, lapçım.

ЧУВЯЧНИК м çüvəkçi, çüstikan.

ЧУВЯЧНЫЙ прил. çüvək (*çüst*) -i[-i].

ЧУГУН м 1. çuqun; 2. çuqun qazan, saplıca.

ЧУГУ́НКА ж 1. çuqun peç; 2. bax **чугун** 2-ci mənada; 3. *köhn.* dəmir yol.

ЧУГУ́ННЫЙ *прил.* 1. çuqun -i[-i]; **чугунное** производство çuqun istehsalı; 2. çuqun; **чугунная** скоровода çuqun saplıca; **чугунная** дорога *köhn.* dəmir yol.

ЧУГУНО́К м **чугун** (2-ci mənada) söz. *kiç.* çuqun qazança (saplıca).

ЧУГУНОЛИТЕ́ЙНЫЙ *прил. tex.* çuquntökmə -u [-ü]; **чугунолитейный** завод çuquntökmə zavodu.

ЧУГУНОПЛА́ВИЛЬНЫЙ *tex.* çuqunəritmə -u[-ü] çuqunəridən; bax **чугунолитейный**.

ЧУДА́К м qəribə adam, əcaib adam, tuhaf adam.

ЧУДАКОВА́ТОСТЬ ж bir qədər qəribəlik, tuhaflıq, əcaiblik.

ЧУДАКОВА́ТЫЙ *прил.* bir qədər qəribə, bir qədər əcaib (*adam*).

ЧУДА́ЧЕСКИЙ *прил.* qəribə, əcaib.

ЧУДА́ЧЕСТВО *ср* qəribəlik, əcaiblik.

ЧУДА́ЧЕСТВОВАТЬ *несов.* özünü qəribə aparmaq.

ЧУДА́ЧИНА м *dan.* bax **чудак**.

ЧУДА́ЧИТЬ bax **чудесить** və **чудить**.

ЧУДА́ЧКА ж qəribə qadın (*qız*).

ЧУДЕСÁ м. bax **чудо**.

ЧУДЕ́СИТЬ *несов.* qəribə hərəkətlər göstərmək; hoqqa çıxartmaq; sarsaqalamaq, səfəhləmək.

ЧУДЕ́СНИК м 1. *dan. köhn.* nadinc, dəcəl; oyunbaz; 2. *dan.* sehrbaz, ecazkar.

ЧУДЕ́СНО *нареч.* çox gözəl, çox yaxşı, çox qəşəng, qəribə.

ЧУДЕ́СНОСТЬ ж *мн. нет* 1. əcaiblik, qəribəlik, ecazkarlıq; 2. gözəllik, qəşənglik.

ЧУДЕ́СНЫЙ *прил.* 1. əcaib, qəribə, ecazkar; 2. çox gözəl, çox qəşəng; **чудесное** дело! qəribə işdir! maraqlıdır!

ЧУДИ́ЛА м и ж *dan.* hoqqabaz; qəribə adam.

ЧУДИ́ТЬ *dan.* bax **чудесить**.

ЧУДИ́ТЬСЯ *несов.* gözə görünmək, xəyala gəlmək.

ЧУДИ́ТЬСЯ *несов. тәһ.* təəccüblənmək, heyratə gəlmək, heyratlənəmək.

ЧУДИ́ЩЕ *ср köhn.* bax **чудовище**.

ЧУ́ДНО *нареч.* çox qəribə, qeyri-adi.

ЧУ́ДНОЙ *прил.* qəribə, təəccüblü, qeyri-adi.

ЧУ́ДНЫЙ *прил.* 1. çox qəribə, çox qəşəng, çox gözəl; lətif; 2. *köhn.* təəccüblü, əcaib, fantastik.

ЧУ́ДО *ср (мн. чудеса)* 1. möcüzə; **не верить** в чудеса möcüzəyə inanmamaq; 2. xariqə; **чудеса** героизма qəhrəmanlıq xariqələri; 3. əcaib; 4. *в знач. сказ.* nə gö-zəldir, nə qəşəngdir; **не чудо** təəccüblü deyil; **чудо-богатырь** xariqələr (igidlilər) göstərən qəhrəman; **чудо-юдо** (*folk*) div; **чудо как...** çox, həddən artıq; **чудеса** в решете bax решето.

ЧУ́ДОВИЩЕ *ср* 1. *folk.* nəhəng, div, əjdaha; 2. *тәс.* qəddar, canavar, yultıcı.

ЧУ́ДОВИЩНОСТЬ ж *мн. нет* 1. nəhənglik; 2. dəhşətlik, müdhişlik, dəhşət.

ЧУ́ДОВИЩНЫЙ *прил.* 1. nəhəng, bəgheybət, azman; **чудовищный** зверь nəhəng heyvan; 2. *тәс.* dəhşətli, qorxunc, müdhiş; **чудовищное** преступление dəhşətli cinayət; 3. *тәс. dan.* son dərəcə böyük.

ЧУДОДЕ́Й м *köhn.* 1. ecazkar, ovsunçu, cad-dugor; 2. bax **чудак**.

ЧУДОДЕ́ЙКА ж *köhn.* bax **чудачка**.

ЧУДОДЕ́ЙСТВЕННОСТЬ ж *мн. köhn.* 1. ecazkarlıq; 2. çox gözəl təsir etmə.

ЧУДОДЕ́ЙСТВЕННЫЙ *прил.* 1. möcüzəli, ecazkar, möcüzələr yaradan; 2. çox gözəl təsir edən; **чудодейственное** лекарство çox gözəl təsir edən dərman.

ЧУДОТВО́РЕЦ м möcüzə göstərən (yaradan), ecazkar.

ЧУДОТВО́РНЫЙ *прил.* möcüzəli, ecazkar.

ЧУДОТВО́РСТВО *ср мн. нет* ecazkarlıq.

ЧУДСКО́Й *прил. тар.* çud -i[-i]; **чудские** племена çud tayfaları.

ЧУДЬ ж *собр.* çud (*qadim Rusiyada: fin tayfalarının ümumi adı*).

ЧУ́ЕЧКА ж *dan. чуйка* (1-ci mənada) söz. *kiç.*

ЧУЖА́К м 1. yad (özgə), gəlmə, qərib; 2. *тәс.* yabançı.

ЧУЖА́НИН м *köhn.* yad, yad adam.

ЧУЖА́ЧКА ж *dan.* yad, gəlmə, yabançı qadın (*qız*).

ЧУЖЬИ́НА ж *мн. нет* qürbət.

ЧУЖДА́ТЬСЯ *несов.* uzaqlaşmaq, uzaq göz-mək, qaçmaq, uzaq qaçmaq, çəkinmək, qa-çınmaq; **чуждаться** друзей dostlardan qaçmaq.

ЧУ́ЖДОСТЬ ж yabançılıq, biganəlik, özgəlik.

ЧУ́ЖДЫЙ *прил.* yad, özgə, yabançı, biganə. **ЧУЖЕВЛА́СТИЕ** *ср мн. нет köhn.* özgə hakimiyyəti.

ЧУЖЕДА́ЛЬНЫЙ *прил.* uzaq və yabançı.

ЧУЖЕЗЕМЕ́Ц м (*мн. чужеземцы*) *köhn.* yadelli, əcnəbi, özgəyerli, gəlmə, yad.

ЧУЖЕЗЕМКА ж *köhn.* bax çujezemei.

ЧУЖЕЗЕМНЫЙ *прил. köhn.* yadelli, əcnəbi, xarici; **чужеземные** захватчики yadelli işğalçılar.

ЧУЖЕЗЕМЩИ́НА ж *мн. нет köhn.* yad el-lər, yad məmləkətlər, yad ölkələr.

ЧУЖЕПЛЕМЕ́ННИК *köhn.* bax иноплемен-ник.

ЧУЖЕПЛЕМЕ́ННЫЙ *köhn.* bax иноплемен-ный.

ЧУЖЕРО́ДНЫЙ bax инородный.

ЧУЖЕСТРА́НЕЦ м (*мн. чужестранцы*) bax чужеземец.

ЧУЖЕСТРА́НКА bax чужеземка.

ЧУЖЕСТРА́ННЫЙ *köhn.* bax чужеземный.

ЧУЖЕЯ́ДНЫЙ *прил. хіс.* tüfeyli; **чужеяд-ные** растения (животные) tüfeyli bitki-lər (heyvanlar).

ЧУЖЕЯЗЫ́ЧНЫЙ *köhn.* bax иноязычный.

ЧУЖО́Й *прил.* 1. özgənin, başqasının; **чужие** вещи özgənin şeyləri; **с чужих** слов baş-qasının dilindən, başqasının sözündən; 2. yad, özgə, yabançı; **чужие** люди yad adamlar; **чужие** края qürbət, qürbət ellər; **чужими** руками (делать) что başqa-sının əli ilə (etmək, görmək); **чужими** ру-ками жар загребать bax жар; **в чужом** пиру похмелье başqasının cəzasını çək-mək; **в чужие** руки (попадать, давать) başqasının əlinə (düşmək, vermək); **с чу-жого** голоса говорить başqasının fikrini təkrar etmək; **есть чужой** хлеб başqasının hesabına yaşamaq.

ЧУ́ЙКА ж *köhn.* çuyka (1. uzun mahud kaftan; 2. *тәс.* bu cür paltarlı adam).

ЧУКО́ТСКИЙ *прил.* çukot; çukça -i[-i].

ЧУ́КЧА м (*мн. чукчи*) çukça (Çukotkada, Kamçatkada yaşayan xalq).

ЧУКЧА́НКА ж çukça qadın (*qız*).

ЧУЛÁН м kiçik anbar, anbarça.

ЧУЛÁННЫЙ *прил.* çulan -i[-i].

ЧУЛÁНЧИК м **чудан** söz *kiç.*

ЧУЛО́К м (*мн. чулки*) corab, uzunboğaz corab.

ЧУЛО́ЧЕК м **чулок** söz. *kiç.*

ЧУЛО́ЧКИ *мн.* uşaq corabı.

ЧУЛО́ЧНИК м corabtoxyuan.

ЧУЛО́ЧНИЦА ж corabçı, corabtoxyuan qadın (*qız*).

ЧУЛО́ЧНЫЙ *прил.* corab -i[-i]; **чулочная** фабрика corab fabriki; **чулочные** из-делия corab məmulatları.

ЧУМ м çum, alaçiq (*Sibir köçərilərində*).

ЧУМА́ ж *мн. нет tib.* taun (*xəstəlik*); **в** пи-ро время **чумы** müsibət və fəlakət za-manı kəflə (eyş-işrətlə) məşğul olma.

ЧУМА́ЗЫЙ *прил. dan.* çirkli, kirli, hisli-paslı (*uşaq, sir-sifət*).

ЧУМА́К м *тар.* çumak (*qədimdə Ukraynada: satmaq üçün Kırım və Dona öküzlə taxıl aparıb, oradan düz və balıq gətirən kəndli*).

ЧУМАКОВА́ТЬ *несов. тар.* çumakçılıqla məş-ğul olmaq (bax **чумак**).

ЧУМА́РКА ж *тәһ.* qısa kaftan.

ЧУМА́ЧЕСТВО *ср köhn.* çumaklıq (bax **чу-мак**).

ЧУМА́ЦКИЙ *прил. тар.* çumak -i[-i].

ЧУМЕ́ТЬ *несов. dan.* 1. taunla xəstələnmək, taun xəstəliyinə tutulmaq; 2. *dan.* sarsaq-lamaq, giclə(ş)mək, xərifləmək.

ЧУМИ́ЗА ж *bot.* çumiza (*iri dənli olan ta-xıl*).

ЧУМИ́ЗНЫЙ *прил.* çumiza -i[-i].

ЧУМИ́ТЬСЯ *несов. dan.* taun xəstəliyinə tu-tulmaq (*heyvanlar haqqında*).

ЧУМИ́ЧКА ж 1. *köhn.* çömçə; 2. *dan.* pinti.

ЧУМНО́Й *прил.* 1. taun -i[-i]; **чумной** ми-кроб taun mikrobu; 2. tauna tutulmuş, taun-lu; 3. *dan.* bax **чумовой** 2-ci mənada.

ЧУМОВО́Й *прил. dan.* 1. bax **чумной** 1-ci mənada; 2. *тәс.* nadinc, dəli, yaramaz (*sö-yiş*).

ЧУ́НИ *мн. (ед. чуня)* kəndir çarıq, ipdən to-xunmuş çarıq.

ЧУПРИ́НА ж, **ЧУПРУ́Н** м *тәһ.* bax **чуб**.

ЧУР *межд. dan.* 1. çur!, kov deyil!; 2. toxun-ma! dəymə!; 3. bax!

ЧУРА́К м *тәһ.* bax **чурбан** 1-ci mənada.

ЧУРА́ТЬСЯ *несов. dan.* 1. "çur" demək; 2. *тәс.* çəkinmək, qaçınmaq, uzaq qaçmaq.

ЧУРБАК *м. дан.* бax **чурбан** 1-ci mənada.
ЧУРБАН *м. 1.* kötük; *2. məс. дан.* gic, səfəh, kütbeyin, qanmaz (*söyüş*).

ЧУРЁК *м. чөрək, təndir чөрəyi.*

ЧУРКА *ж. qısa kötük; metal parçası, ağac parçası.*

ЧУР-ЧУРА бax **чур** 1-ci mənada.

ЧУТКИЙ *прил. 1.* sayıq, ayıq, hüşyar, iti; *чуткая собака* ayıq it; *чуткое ухо* iti qulaq; *2. məс. həssas, diqqətli, canıyanan, qayğıkeş; чуткий человек* həssas adam; *♦ чуткий сон (или дремота, забытье)* səksəkəli yuxu (*mürğı*).

ЧУТКО *нареч. 1.* sayıq, ayıq; *2. həssaslıqla, diqqətlə, qayğıkeşliklə.*

ЧУТКОСТЬ *ж. мн. нет 1.* sayıqlıq, ayıqlıq; *2. məс. həssaslıq, canıyananlıq, qayğıkeşlik.*

ЧУТОК *нареч. дан.* bir az, bir damcı (bir qə-dər, azca).

ЧУТОЧКА *ж. дан.* cüzi miqdər (hissə); *по чуточке* az-az (*yavaş-yavaş*); *ни чуточки* heç zərrə qədər də, qətiyyən, əsla; *2) чуточку* bir az, azca, yüngülvari (*qorxmaq və s.*).

ЧУТОЧКУ бax **чуть** 1-ci mənada.

ЧУТОЧНЫЙ *прил. дан.* cumbulu, bamba-laca.

ЧУТЬ *нареч. и союз 1.* bir az, azca, azacıq; *чуть больше* azca böyük; *2. ...kimi, -ar (-ər), -maz (-məz); чуть рассвело, мы тронулись в путь* hava açılar-açılmaz (*sübh açılan kimi*) biz yola düşdük; *3. az qala; чуть не упал* az qala yıxılmışdım; *♦ чуть ли не...* deyəsən, gərək ki, ehtimal ki; *это произошло чуть ли не в прошлом году* bu (*əhvalat*) deyəsən keçən il olmuşdu; *чуть (было) не...* az qala; *чуть что* o saat, dərhal, ...kimi, balaca şeyin üstündə; *bir şey olan kimi; чуть что, он сердится* balaca bir şeyin üstündə hirslenir; *чуть-*

чуть бax **чуть** 1-ci mənada; **чуть дышать** 1) бax дышать; (*еле дышать*); 2) hay-hayı gedib, vay-vayı qalmaq; **чуть свет** alaqaranlıqdan; dan yeri sökülməmiş.

ЧУТЬЕ *ср. мн. нет 1.* duyğu, duyma qabiliyyəti, iybilmə qabiliyyəti (*heyvanlarda*); *2. məс. duyma, sezmə; duyum, duyğu, fəhm; 3. ovç. burun (ov iltarında).*

ЧУТЬИСТЫЙ *прил. овç. iybilen.*

ЧУФЫКАТЬ *несов. овç. çufuldamaq* ("çuf-çuf" səsi çixarmaq).

ЧУХА *ж. бax чоха.*

ЧУХНА *собр. ж. köhn. бax чухонцы.*

ЧУХОНЕЦ *м. бax чухонцы.*

ЧУХОНСКИЙ *прил. köhn. çuxon -i[-i]; ♦ чухонское масло köhn. şit yağ, kəğə yağı.*

ЧУХОНЦЫ *мн. (ед. чухонец, чухонка ж) çuxonlar, finlər (keçmişdə finlərə verilən saymazıyana ad).*

ЧУЧЕЛО *ср. 1.* uyuc, qorxuluq; *2. müqəvvə (içi doldurulmuş heyvan və ya quş dərisi); ♦ чучело гороховое* təlxək, oyunbaz.

ЧУЧЕЛЬНИК *м. хüs. müqəvvaçı, müqəvvə qayıran usta.*

ЧУЧЕЛЬНЫЙ *прил. хüs. müqəvvə -i[-i]; чучельный мастер* müqəvvə ustası.

ЧУШКА *1 ж. 1. дан. çoşka, donuz potası, donuz balası; 2. donuz burnu.*

ЧУШКА *2 ж. хüs. külçe (adətən çuqun haq-qında); чушка чугуна* çuqun külçəsi.

ЧУШКОВЫЙ *прил. хüs. külçə halında olan.*

ЧУШЬ *ж. мн. нет дан. cəfəngiyat, axmaq söz, mənasız söz; ♦ городить (нести) чушь* cəfəngiyat danışmaq.

ЧУЯТЬ *несов. дан. 1.* duymaq, iylə tanımaq; *2. məс. sezmək, duymaq; dərk etmək, anlamaq.*

ЧУЯТСЯ *несов. дан. 1.* duyulmaq, hiss olunmaq; *2. məс. sezişmək, duyulmaq; dərk edilmək; 3. bezl. (elə) gəlmək, (elə) gö-rünmək.*

Шш

ША *1 ср. нескл. "Ш"* hərfinin adı.

ША *2 межд. дан. daha bəsdir! qurtardı! yetər!*

ШАБАЛА *ж. məh. 1.* böyük qaşiq, (ağac) kəfkir; *2. çiling (qaşiq və s. qayırmaq üçün ağac parçası); 3. məс. boş, lağlağı, boşboğaz, naqqal.*

ШАБАШ *м. şabaş (1. yəhudilərdə: şənba istirahəti; 2. orta əsr xurafatında: ifritələrin gecə məclisi, eys-işrət; 3. дан. köhn. işin axırı).*

ШАБАШ *в знач. сказ. дан. bəsdir! yetər! bitdi! qurtardı!*

ШАБАШИТЬ *несов. тən. işi qurtarmaq.*

ШАБЕР *м. tex. şaber (iskənayəoxşar kəsici alət).*

ШАБЁР *м. məh. 1.* qonşu; *2. iş yoldaşı, peşə yoldaşı.*

ШАБЛИ *ср. нескл. şabli (1. ağ şərab növü; 2. üzüm növü).*

ШАБЛОН *м. 1.* ülgü, qəlib; *2. məс. şablon, basmaqəlib.*

ШАБЛОНИЗИРОВАННЫЙ *прич. şablonlaşdırılmış (bax şablon 2-ci mənada).*

ШАБЛОНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов. şablonlaşdırmaq (bax şablon 2-ci mənada).*

ШАБЛОНИЗИРОВАТЬСЯ *несов. 1. şablonlaşmaq; 2. şablonlaşdırılmaq (bax şablon 2-ci mənada).*

ШАБЛОННОСТЬ *ж. мн. нет şablonluq (bax şablon 2-ci mənada).*

ШАБЛОННЫЙ *прил. 1.* qəlib (ülgü) -i[-i]; *2. məс. şablon, basmaqəlib, çeynəmiş, bayağı; шаблонные выражения* şablon ifadələr, çeynənmiş ifadələr.

ШАБЛОНЩИК *м. хüs. şablonçu (şablon qayıran fəhlə; bax şablon 1-ci mənada).*

ШАБРЕНИЕ *ср. мн. нет tex. şaberlə işləmə, şaberlə yonma.*

ШАБРЕНЬ *прил. tex. şaberlə işlənmiş (yonulmuş).*

ШАБРИТЬ *несов. tex. şaberlə işləmək (yonmaq).*

ШАБРИТЬСЯ *несов. şaberlə işlənmək (yonulmaq).*

ШАБРОВАТЬ *несов. 1. хüs. hörmək (kərpici, bəndləri bir-birinin üstünə düşmə-yəcək tərzdə hörmək); 2. бax. şabritğ.*

ШАБРОВКА *ж. tex. şaberlə yonma.*

ШАБРОВОЧНЫЙ *прил. tex. şaber -i[-i], yonma -i(-i).*

ШАБРОВЩИК *м. şaberlə işləyən fəhlə.*

ШАВЁРА *ж. мн. нет собир. köhn. yaramaz adamlar, güruh.*

ШАВКА *ж. дан. 1.* sandıqçulası; *2. nifr. bəd-rəftar adam.*

ШАГ *м. (мн. шаги) 1. (müxtəlif mənalarda) addım, qədəm; отмерить шагами* addım-la ölçmək; *на каждом шагу* hər addımda, addımbaş (hər yerdə, daim); *первые шаги* ilk addımlar (*başlanğıc*); *шаг за шагом* addım-addım, addımbaaddım (*yavaş-yavaş*); *2. yeriş; замедлить шаг* yerişini yavaşıtmaq; *3. məс. təşəbbüs, hərəkət, tədbir; предпринять шаги* təşəbbüsdə olmaq, tədbir görmək; *шагу не сдвигать* yerindən tərpənməmək, heç bir təşəbbüs etməmək, heç nə etməmək; *4. только мн. ч. шаги*; addım səsləri; *♦ шаг вперед* irəliləyiş, irəliləmə, inkişaf; *шаг за шаг* addım-addım, asta-asta; *ни на шаг, ни шагу (не отходить, не отступать)* bir addım da olsa, bir qarış da olsa (*geriləməmək, geri çəkilməmək*); *ни на шаг (не продвигаться)* bir addım da olsa (*irəliləməmək*).

ШАГАНЬЕ *ср. addımlama.*

ШАГАТЬ *несов. 1.* addımlamaq, yerimək, getmək; *2. məс. irəliləmək, irəli addım atmaq, inkişaf etmək; adlamaq, aşib keçmək; ♦ шагать (нога) в ногу* бax нога (*идти нога в ногу*).

ШАГАТЬСЯ *несов. bezl. дан. həvəslə yerimək (addımlamaq).*

ШАГАЮЩИЙ *прил. и прич. addımlayan; шагающий экскаватор (tex.)* addımlayan ekskavator.

ШАГИСТИКА *ж. мн. нет yeriş, yeriş təlimi, yeriş məşqi (başqa, daha mühüm hərbi məşğələlər zərərinə olaraq, yeriş təlimi vermə).*

ШАГИСТЫЙ *прил. дан. addımı iri, iri addımlı.*

ШАГНУТЬ *однокр.* bax **шагать**; $\diamond$ **шагнуть** **нельзя** (**не дают**) addım atmaq mümkün deyil, addım atmağa qoymurlar.

ШАГОМ *нареч.* addımla, addım-addım; **шагом марш!** addımla irəli! (*hərbi komanda*).

ШАГОМЕР *м* **хüs.** addımölçən (*ayaqla gədimiş məsafəni ölçən cihaz*).

ШАГРЕНЕВЫЙ *прил.* 1. şaqren -i[-i]; **шагреновая кожа** şaqren dərisi; 2. şaqren (*dən*); **шагреновый портфель** şaqren portfel.

ШАГРЕНИРОВАННЫЙ *прич. тек.* şaqrenləşdirilmiş, şaqrenə oxşadılmış; şaqrenə oxşayan.

ШАГРЕНИРОВАТЬ *несов. тек.* şaqrenləşdirmək, şaqrenə oxşatmaq.

ШАГРЕНЬ *ж* **мн. нет** şaqren (1. *yumşaq dəri, meşin*; 2. *şaqrenə oxşadılmış kağız və ya kolonkor*).

ШАЕЧКА *ж* **шайка** **II** *сöz. kiç.*

ШАЕЧНЫЙ *прил.* şayka (*qulplu vedrə*) -i[-i].

ШАЖКОМ *нареч.* bax **шагом**.

ШАЖОК *м* **шаг** (1-ci mənadə) *сöz. kiç.*

ШАЙБА *ж* şayba (1. *тек. vint və ya qaykının altına qoyulan halqa, metal lövhəcik*; 2. *idm. xokkey oyunlarının birində top əvəzinə işlədilan ağır rezin dairə*).

ШАЙКА **I** *ж* 1. quldur dəstəsi; 2. *дан. dəstə, guruh*.

ШАЙКА **II** *ж* şayka (*qulplu vedrə*).

ШАЙТАН *м* şeytan.

ШАКАЛ *м* 1. çaqqal; 2. acgöz, yırtıcı adam.

ШАКАЛИЙ *прил.* çaqqal -i[-i].

ШАЛА *ж* **мн. нет** çəltik (*səpin üçün*).

ШАЛАНДА *ж* **дәниз.** şalanda (*dibi yastı barja*).

ШАЛАШ *м* koma, dəyə, çadır (*saxdan, ağacdan, küləşdən*).

ШАЛАШНЫЙ *прил.* koma (*dəyə, çadır*) -i[-i].

ШАЛБЕР, ШАЛБЕРНИК *м* **дан. məh. köhn.** avara, veyl.

ШАЛБЕРНИЧАТЬ *несов. дан. köhn.* veyllənmək, avaralanmaq.

ШАЛЁ *сп* **нескл.** 1. *Alp dağlarında: kiçik kənd evi*; 2. *kiçik yaylaq evi*.

ШАЛЫВАННЫЙ *прил. дүлг.* taxtalanmış, üzünə taxta vurulmuş.

ШАЛЕВАТЬ, ШЕЛЕВАТЬ *несов. дүлг.* taxtalamaq, üzünə taxta vurmaq.

ШАЛЕВАТЬСЯ, ШЕЛЕВАТЬСЯ *несов. дүлг.* taxtalanmaq, üzünə taxta vurulmaq.

ШАЛЕВКА *ж* **дүлг.** 1. nazik taxta; 2. taxtalamə, üzünə taxta vurma (vurulma).

ШАЛЕВЫЙ *прил.* şal -i[-i].

ШАЛЁТЬ *несов. дан.* ağılı itirmək, dəli olmaq, xərisləmək, başı xarab olmaq.

ШАЛИТЬ *несов.* 1. dəcəllik etmək, nadincilik etmək; 2. əylənmək, oynamaq, zarafat etmək; 3. başlı-başınalığ etmək, özünü ədəbsiz aparmaq; 4. *дан.* soyğunçuluq etmək, yol kəsmək, quldurluq etmək; 5. *дан.* yaxşı işləməmək, düz işləməmək; **часы шалят** saat düz işləmir; 6. arabir və ya az-az ağırmaq (*ürək*); $\diamond$ **шалишь!** heç vaxt! elə şey yoxdur! keçməz! baş tutmayacaq! yox! yox-yox!

ШАЛМАН *м* **дан. köhn.** meyxana, pivəxana.

ШАЛОВИВЕСТЬ *ж* **мн. нет** 1. nadincilik, dəcəllik; 2. oynaqlıq, şuxluq, yüngüllük.

ШАЛОВИВЫЙ *прил.* 1. nadinc, dəcəl; 2. oynaq, şux, yüngül.

ШАЛОПАЙ *м* **дан.** avara, veyl.

ШАЛОПАЙНИЧАТЬ *несов. дан.* vaxtını avaralanmaqla keçirmək, veyllənmək.

ШАЛОПУТ *м* **дан.** bax **шалопай**.

ШАЛОПУТНЫЙ *прил. дан.* yüngül, pozğun, əxlaqsız.

ШАЛОСТЬ *ж* dəcəllik, oyun, zarafat, hoqqa, şuluqluq.

ШАЛТАЙ-БОЛТАЙ *м* **нескл. дан.** 1. boş iş, boş şey (1. *cəfəngiyat*; 2. *в знач. нареч. əbas, işsiz-gücsüz, boş yerə*).

ШАЛУН *м* nadinc, dəcəl.

ШАЛУНИШКА *м* **дан.** шалун *сöz. kiç.*

ШАЛУНЯ *ж* nadinc qız.

ШАЛФЕЙ *м* **мн. нет** *бот.* sürvə, adaçayı (*bitki və bu bitkidən hazırlanan maye dərman*).

ШАЛФЕЙНЫЙ *прил. бот.* sürvə (*adaçayı*) -i[-i].

ШАЛЫГАН *м* **дан.** avara, veyl.

ШАЛЫГАНИТЬ *несов. дан.* avara gözmək, veyllənmək.

ШАЛЫЙ *прил. дан.* dəlisov, bədoy.

ШАЛЬ *ж* şal, baş şalı.

ШАЛЬВАРЫ *мн. köhn.* enli şalvar.

ШАЛЬНО́Й *прил.* 1. ağılı itirmiş, dəli; 2. dəlisov, azgın; $\diamond$ **шальная пуля** çovumuş (sovuşan) güllə, naqafil güllə; **шальные деньги** zəhmətsiz qazanılmış pul; **шальная голова** dəlisov, azgın.

ШАЛЯЙ-ВАЛЯЙ, ШАЛЯ-ВАЛЯ *нареч.* başdansaovma, ala-babat, atüstü.

ШАМАН *м* **етн.** şaman (*ruhlara, möcüzələrə inanən bəzi xalqlarda: falçı, cadugər, sehrbaz, cindar*).

ШАМАНИЗМ *м* bax **шаманство**.

ШАМАНИЙ *прил.* şaman -i[-i].

ШАМАНСКИЙ *прил.* şaman -i[-i].

ШАМАНСТВО *сп* **мн. нет** *етн.* şamanlıq (*ruhlara, magiyaya sitayiş - ibtidai din formalarından biri*).

ШАМАТОН *м* **дан. köhn.** avara, veyl.

ШАМАТЬ *несов. дан.* yemək, şam etmək.

ШАМБЕРЬЕР *м* şamberyer (*sirk və ya təlim meydanında işlənən uzun qırmanc*).

ШАМКАТЬ *несов.* anlaşılmaz danışmaq, aydın danışmamaq, fis-fis danışmaq (*adətən ağızda dişlər olmayanda*).

ШАМОТ *м* **тек.** şamot (1. *bişmiş gil, odadavamlı gil*; 2. *bu gildən hazırlanan kərpic*).

ШАМОТНЫЙ *прил. тек.* 1. şamot -i[-i]; 2. odadavamlı.

ШАМОТОВЫЙ bax **шамотный**.

ШАМПАНЁ *ж* **мн. нет** **köhn.** bax **шампанское**.

ШАМПАНИЗАЦИЯ *ж* **мн. нет** **хüs.** şampanlaşdırma (*üzümdən şampan şərabı hazırlama*).

ШАМПАНИЗИРОВАННЫЙ *прич. хüs.* şampanlaşdırılmış.

ШАМПАНИЗИРОВАТЬ *несов. хüs.* şampanlaşdırmaq (*üzümdən şampan şərabı hazırlamaq*).

ШАМПАНИЗИРОВАТЬСЯ *несов. хüs.* şampanlaşdırılmaq.

ШАМПАНСКИЙ *прил.* şampan -i[-i].

ШАМПАНСКОЕ *сп* **мн. нет** şampan şərabı (*qazlı ağ üzüm şərabı*).

ШАМПИНЬОН *м* şampinyon (*yeməli göbələk növü*).

ШАМПИНЬОННЫЙ *прил.* şampinyon -i[-i].

ШАМПУНЬ *м* **и** **ж** **мн. нет** şampun (*baş yumaq üçün maye sabun və ya sabun tozu*).

ШАНДАЛ *м* **köhn.** ağır şamdan.

ШАНЕЦ *м* (**köhn. hərbi**) səngər, müvəqqəti istehkam.

ШАНКЕРНЫЙ *прил. tib.* şankər -i[-i].

ШАНКР *м* **мн. нет** *tib.* şankr (*yoluxucu zöhrəvi xəstəlik*).

ШАНС *м* şans, imkan, fürsət, ehtimal, güman.

ШАНСОНЁТКА *ж* şansonetka (1. *kafesantarlarda oxunulan oynaq, bayağı nəğmə*; 2. *köhn. bu cür nəğmələr oxuyan müğənni*).

ШАНСОНЁТНЫЙ *прил.* şansonetka -i[-i].

ШАНСОНЁТОЧНЫЙ *прил.* şansonetka -i[-i].

ШАНТАЖ *м* şantaj (1. *bir şey əldə etmək üçün bir şəxsi, onu ləğvəndirə biləcək gizli sirlərini ifşa etməklə hədələmə, qorxutma*; 2. *ümmiyyətlə hədə-qorxu*).

ШАНТАЖИРОВАТЬ *несов.* hədə-qorxu gəlmək, şantaj düzəltmək, şantaj işlətmək, şantaj yolu ilə bir şeyi əldə etməyə çalışmaq.

ШАНТАЖИСТ *м* şantajçı, hədə-qorxu gələn, şantaj düzəldən, şantajla məşğul olan adam.

ШАНТАЖИСТКА *ж* şantajçı qadın.

ШАНТАЖИСТСКИЙ *прил.* şantaj(ist) -i[-i].

ШАНТАЖНЫЙ *прил.* şantaj -i[-i].

ШАНТАН *м* bax **кафешантан**.

ШАНТАННЫЙ *прил.* şantan -i[-i], (bax **кафешантанный**).

ШАНТРАПА **I** *м* **и** **ж** **мн. нет** dilqır, bəm-bılı, yaramaz, etibarsız adam, firildəqçı; 2. *соби́р. ж* guruh, yaramazlar, bambılılar.

ШАНТРЕТ *м* **köhn.** bax **шатен**.

ШАНЫГА *ж* **мәһ.** şanqa, vatrüşka (*yuxa növü*).

ШАНЦЕВЫЙ *прил.* səngər -i[-i]; **шанцевая лопата** səngər qazan bel.

ШАПИРОГРАФ *м* şapiroqraf (*təkmilləşdirilmiş hektograf*).

ШАПИРОГРАФНЫЙ *прил.* 1. şapiroqrafda hazırlanmış; 2. şapiroqraf -i[-i]; **шapiroграфная лента** şapiroqraf lenti.

ШАПИРОГРАФСКИЙ *прил.* şapiroqraf -i[-i]; **отпечатать шапирографским способом** şapiroqraf üsulu ilə çap etmək.

ШАПИТО *сп* **нескл.** şapito (*səyyar sirk çadırı*).

ШАПКА ж 1. paraq, şapka; меховая шапка xəz paraq; 2. mətb. şapka, başlıq (qəzetdə bir neçə məqalə üçün ümumi olan iri hərflərlə yığılmış sərlövə); 3. xüs. üz, körpük, kəf; 4. **по шапке дать (кому)** 1) vurmaq, ilişdirmək, qaraz çəkmək; 2) qovmaq, çıxartmaq (işdən), bayıra atmaq; **по шапке кого-что** qovun, rədd edin! rədd olsun! qırağa, kənara qoyun; **шапка-невидимка** bax невидимка; **шапками закидать** bax закидать; **получить по шапке** dan. 1) dö-yülmək; 2) qovulmaq; **по Сеньке шапка** kor atın kor nalbəndi olar; **под красную шапку** (попасть, угодить) köhn. əsgər getmək.

ШАПОВАЛ м məh. paraqqı (keçədən paraq və s. qayıran usta).

ШАПОКЛЯК м köhn. şapoklyak (yaylı qat-lama şlyapa – silindr).

ШАПОНЬКА ж köhn. şapka (1-ci mənada) söz. kiç.

ШАПОЧКА ж шапка (1-ci mənada) söz. kiç.

ШАПОЧНИК м paraqqı, şapkaçı.

ШАПОЧНИЦА ж paraqlıq, şapkaçı, şapka-tikən usta (qadın).

ШАПОЧНЫЙ ПРИЛ. 1. paraq –i[-i], şapka –i[-i]; 2. paraqlıq, şapkalıq; **шапочный материал** şapkalıq parça; 4. **шапочное знакомство** təsadüfi tanışlıq, uzaq tanışlıq, salaməleyk tanışlığı; **прийти к шапочному разбору** toy-toy, soy-soy olanda (lap axırına gəlib yetişmək).

ШАПОЧОНКА ж dan. шапка (1-ci mənada) söz. kiç.

ШАР I м (мн. шары) 1. kürə, şar; земной шар Yer kürəsi; билиардный шар bil-yard şarı; 2. balon; воздушный шар hava balonu, aerostat; 4. **хоть шаром покати** bom-boşdur, heç nə yoxdur; **пробный шар** sınaq.

ШАР II м мн. нет чоғр. boğaz (şimalda boğazlara verilən ad); **Маточкин шар** Matoçkin boğazı.

ШАРАБАН м şaraban (ikitetərli yüngül minik arabası).

ШАРАДА ж 1. şarada, tapmaca, bilməcə; 2. məc. sirt, müəmma.

ШАРАХАТЬ несов. dan. bax шарахнуть.

ШАРАХАТЬСЯ несов. dan. bax шарах-нуться.

ШАРАХНУТЬ сов. однокр. dan. 1. bərk vur-maq, bərk ilişdirmək; 2. guruldatmaq.

ШАРАХНУТЬСЯ сов. однокр. dan. 1. kəna-ra sıçramaq, yana tullanmaq; 2. bərk dəy-mək, yıxılmaq, guppadan dəymək.

ШАРАШКА ж dan. bərk şey, ağac (vurmaq üçün).

ШАРЖ м şarj (1. mübaliğə, şitini çıxartma; 2. bir şeyin və ya şəxsin zarafatla gülünce, karikatura şəklində təsviri).

ШАРЖЕВЫЙ ПРИЛ. şarj –i[-i].

ШАРЖИРОВАНИЕ ср мн. нет şarj etmə, mübaliğə etmə.

ШАРЖИРОВАННЫЙ ПРИЧ. şarj edilmiş, mübaliğə edilmiş.

ШАРЖИРОВАТЬ несов. 1. şarj etmək, mü-baliğə etmək, şitini çıxartmaq; 2. bir şeyi və ya şəxsi zarafatla gülünce, karikatura şəklində təsvir etmək (səhnədə, oyunda, şəkildə və s.).

ШАРЖИРОВКА ж мн. нет bax шарж 1-ci mənada.

ШАРИАТ м мн. нет şəriət.

ШАРИВАРИ ср нескл. 1. köhn. səs-küy, qalmaqlıq, qışqırıq; 2. hoptanma, mayallaq vurma (akrobatik tamaşaların axırında ak-robatların göstərdikləri nömrələr).

ШАРИК м 1. шар söz. kiç. kürəcik; 2. fiziol. kürəcik; 4. **белые кровяные шарики** bax лейкоцит; **красные кровяные шарики** bax эритроцит.

ШАРИКОВЫЙ ПРИЛ. tex. diyircəkli; **шари-ковый подшипник** diyircəkli podşipnik (yastıq).

ШАРИКОПОДШИПНИК м tex. diyircəkli podşipnik (yastıq).

ШАРИКОПОДШИПНИКОВЫЙ ПРИЛ. di-yircəkli podşipnik –u[-ü].

ШАРИТЬ несов. dan. axtarmaq, araşdırmaq, eşələmək; 4. **шарить глазами (взором)** göz gözdirmək.

ШАРК в знач. сказ. dan. şarp, şarpılatdı; **шарк по голове кулаком** başına bir yum-ruq ilişdirdi.

ШАРКАТЬ несов. 1. sürtmək, xışıldatmaq; 2. ayaqlarını (ayaqqabılarını) sürtə-sürtə yerimək; 3. məc. şarpılatmaq, şaqıldat-

maq, vurmaq; 4. **шаркать ногами** (hərbi) dabanlarını bir-birinə vurub salam vermək.

ШАРКНУТЬ однокр. bax шаркать.

ШАРКУН м nifr. modabaz, ədəbaz, boş adam (öz daxili boşluğunu zahirən gözəl görüən adalarla gızlatmaya çalışan adam).

ШАРЛАТАН м şarlatan, yalançı, fırılдаqqı, cüvəllağı.

ШАРЛАТАНИЗМ м köhn. bax шарлатан-ство.

ШАРЛАТАНИТЬ несов. dan. şarlatanlıq etmək.

ШАРЛАТАНКА ж şarlatan qadın (qız).

ШАРЛАТАНСКИЙ ПРИЛ. şarlatan(lıq) –i[-i].

ШАРЛАТАНСТВО ср мн. нет şarlatanlıq, fırılдаqqılıq, hiyləbazlıq, cüvəllağılıq.

ШАРЛАХ м мн. нет şarlax (al-qırmızı bo-yaq).

ШАРЛАХОВЫЙ ПРИЛ. al-qırmızı.

ШАРЛОТ м мн. нет bot. şarlot (xırdabaşlı soğan növü).

ШАРЛОТКА ж мн. нет şarlotka (1. bax шарлот; 2. alma kətası).

ШАРМ м gözəllik, mələhət, lətafət.

ШАРМАНКА ж 1. şarmanka (çiyindən ke-çirilib gözdirlən yeşiyəoxşar kiçik orqan, musiqi aləti); 2. məc. cansıxıcı, yeknəşəq danışıq (söhbət).

ШАРМАНЩИК м köhn. şarmankaçı, şar-mankaçalan.

ШАРНИР м həncəma, şarnir.

ШАРНИРНЫЙ ПРИЛ. şarnir –i[-i].

ШАРОВАННЫЙ ПРИЧ. k. t. təmizlənmiş, yumşaldılmış (torpaq).

ШАРОВАРЫ ед. нет köhn. şalvar, gen şal-var, çaxçur.

ШАРОВАТЬ несов. k. t. təmizləmək, yum-şaltmaq (torpağı, cərgələrin arasını).

ШАРОВАТЬСЯ несов. k. t. təmizlənmək, yumşaldılmaq (torpaq).

ШАРОВИДНОСТЬ ж мн. нет yumruluq, dəyirmilik, kürəvilik, şara oxşarlıq, şar şək-lində olma.

ШАРОВИДНЫЙ ПРИЛ. yumru, kürəvi, də-yirmi, şaraoxşar, şarşəkilli.

ШАРОВКА ж мн. нет k. t. təmizləmə, yum-şaltma (torpağı).

ШАРОВОЙ ПРИЛ. şar (kürə) –i[-i]; **шаро-вая поверхность** kürə səthi.

ШАРОМЫГА м i ж dan. fırılдаqqı, adamal-dadan; kələkbaz; özge hesabına varlanma-ğı sevən adam.

ШАРОМЫЖНИК м dan. bax шаромыга.

ШАРОМЫЖНИЧАТЬ несов. dan. adam al-datmaq, fırılдаqqılıq etmək.

ШАРОМЫЖНИЧЕСТВО ср мн. нет dan. fırılдаqqılıq, adam aldatma.

ШАРООБРАЗНОСТЬ ж мн. нет bax ша-ровидность.

ШАРООБРАЗНЫЙ bax шаровидный.

ШАРТРЕЗ м şartrez (ətirli likör növü).

ШАРФ м şərf.

ШАРФИК м balaca şərf.

ШАССЕ ср нескл. şasse (klassik və bəzi bal rəqslərinin elementlərindən biri).

ШАССИ ср нескл. tex. şassi (1. avtomobi-lin əsas hissəsi – kuzov, motor, bütün me-xanizmlər və detalların yerləşdiyi çərçivə; 2. təyyarənin təkərlər, xizəklər yaxud üz-gəclər bənd edilən hissəsi; 3. çitbasma is-tehsalında: çərçivə).

ШАСТАЛКА ж k. t. dəni qabığından ayıran maşın.

ШАСТАЛЬНЫЙ ПРИЛ. k. t. dəni qabığından ayıran; **шастальная машина** dəni qabı-ğından ayıran maşın.

ШАСТАНЬЕ ср мн. нет dəni qabığından ayırma.

ШАСТАТЬ несов. 1. k. t. dəni qabığından ayırmaq; 2. dan. veyllənmək.

ШАСТЬ межд в функции сказ. dan. bir-dən girdi, birdən çıxdı, birdən qaçdı.

ШАТАНИЕ ср 1. laxlama, yırğalanma, tər-pənme, səndələmə; 2. laxlatma, yırğalama, tər-pətmə; 3. veyllənmə, boş-bıkar gəzmə, avara-avara gəzmə; 4. məc. tərəddüd, qə-rarsızlıq, qətiyyətsizlik.

ШАТАТЬ несов. laxlatmaq, yırğalamaq, tər-pətmək, sarsıtmaq.

ШАТАТЬСЯ несов. 1. laxlamaq, yırğalan-maq, tər-pənmək, səndələmək; 2. məc. dan. veyllənmək, avara-avara gəzmək; 3. məc. qə-rarsızlıq göstərmək, qətiyyətsizlik gös-tərmək, tərəddüd etmək, şübhə etmək.

ШАТЕН м şaten; şabalıdı saçlı (adam), xur-mayısacılı (adam).

ШАТЕНКА ж şabalıdı (xurmayı) saçlı qadın (qız).

ШАТЁР *м* çadır, alaçıq, dəyə, xeymə.
ШАТИРОВАННЫЙ *прил. рәс.* cizgilənmiş, cizgilərlə kölgələndirilmiş (*şəkil*).
ШАТИРОВАТЬ *несов. рәс.* cizgiləmək, cizgilərlə kölgələndirmək (*şəkil*).
ШАТИРОВАТЬСЯ *несов. рәс.* cizgiləndirilmək, cizgilərlə kölgələndirilmək (*şəkil*).
ШАТИРОВКА *ж ми. нет рәс.* cizgiləmə, cizgiləndirmə (*şəkil və s. çevrələrini kölgələndirmə üsulu*).
ШАТИЯ *ж дан.* 1. dəstə; 2. *nifr.* alçaq adamlar, rəzil adamlar, ədna adamlar, yaramazlar, rəzillər.
ШАТКИЙ *прил.* 1. laxlayan, tərənən; 2. *мәс.* etibarsız, qərarızsız, mütərəddid, səbatsız; *о ни шатко, ни валко* nə pis, nə yaxşı; alababət.
ШАТКОСТЬ *ж ми. нет* 1. laxlama, tərənəmə; 2. *мәс.* qərarızsızlıq, mütərəddidlik; etibarsızlıq, səbatsızlıq.
ШАТНУТЬ *однокр.* бax шатать.
ШАТНУТЬСЯ *однокр. дан.* бax шататься.
ШАТРОВЫЙ *прил.* 1. çadır -i[-i]; 2. çadıraoxşar, çadır şəklində.
ШАТУН *м* 1. *tex.* sürgü qolu; 2. *дан.* veyl, avara, səfil.
ШАТУНЬЯ *ж дан.* veyl, avara qadın (qız).
ШАТУЧИЙ *прил. дан.* laxlayan, tərənən.
ШАФЕР *м көһн.* sağdış, soldış.
ШАФРАН *м* 1. zəfəran; 2. şafran (*alma növü*).
ШАФРАНИЙ, ШАФРАНОВЫЙ *прил.* 1. zəfəranlı; *шафрановый плов* zəfəranlı plov; 2. zəfəran -i[-i]; *шафрановый цветок* zəfəran çiçəyi; 3. zəfəran rəngli; 4. şafran -i[-i]; *шафрановые яблоки* şafran alması.
ШАХ *Г* *м* şah, padşah.
ШАХ *П* *м* şah (*şahmat oyununda: şahın düşməni figuru tərəfindən bilavasitə qorxu altına alınması*).
ШАХЕР-МАХЕР *м дан.* 1. hərif, fırladaçı, kələkbaz, daşbaşçı; 2. kələk, fırladaq, daşbaş, əyri iş.
ШАХЕРМАХЕРСКИЙ *прил. дан.* kələkbazlıq (*daşbaşçılıq*) -i[-i].
ШАХЕРМАХЕРСТВО *ср ми. нет дан.* fırladaçılıq, kələkbazlıq, daşbaş.
ШАХИНШАХ *м* şahənşah.
ШАХИЯ *ж* məleykə, şah arvadı; şah-banu.

ШАХМАТИСТ *м* şahmatçı.
ШАХМАТИСТКА *ж* şahmatçı qadın (qız).
ШАХМАТНЫЙ *прил.* 1. şahmat -i[-i]; *шахматный турнир* şahmat yarış; *шахматный баланс* (*müh.*) şahmat balansı (*mühasibat üsullarından biri*); 2. şahmatvarı, şahmat qaydası ilə; *шахматный порядок* şahmat qaydası ilə düzüm.
ШАХМАТЫ *ед. нет* 1. şahmat (*oyunu*); 2. şahmat daşları (*fiqurları*).
ШАХОВАТЬ *несов. şahm.* şah elan etmək, şah demək (*şahmat oyununda*).
ШАХСКИЙ *прил.* şah -i[-i].
ШАХТА *ж* шахта (1. *mәдән quyusu*; 2. *mәдән*; 3. *tex. bəzi peçların (domnaların, generatorların və s) silindr və ya konusşəkilli açıq yeri*; 4. *av. dirijabın gövdəsində şaquli yof*).
ШАХТЕННЫЙ бax шахтный.
ШАХТЕР *м* шахтаçı, qazmaçı.
ШАХТЕРКА *ж дан.* 1. шахтаçı (qazmaçı) qadın (qız); 2. шахтаçı arvadı.
ШАХТЕРСКИЙ *прил.* шахтаçı -i[-i].
ШАХТНЫЙ *прил.* шахта -i[-i]; *шахтное строительство* шахта inşaatı.
ШАХТОВЛАДЕЛЕЦ *(мн. шахтовладельцы)* шахта sahibi, мәдән sahibi.
ШАХТОВЫЙ бax шахтный.
ШАХТОУПРАВЛЕНИЕ *ср хüs.* шахта idarəsi, мәдән idarəsi.
ШАШЕЛЬ, ШАШЕНЬ *м хüs.* taxta qurdu.
ШАШЕЧКА *Г ж шашка* *Г* *сөз. кіç.*
ШАШЕЧКА *П ж шашка* *П* *сөз. кіç.*
ШАШЕЧНИЦА *ж* 1. dama taxtası, şahmat taxtası; 2. dama qutusu; 3. *zool.* xallı көрөнөк.
ШАШЕЧНЫЙ *прил.* dama -i[-i]; *шашечная игра* dama oyunu.
ШАШИСТ *м* damaçı, dama oynayan.
ШАШИСТКА *ж* damaçı, dama oynayan qadın (qız).
ШАШКА *Г ж* 1. ağac parçası, şalban parçası; 2. dama oyununu adı daşı; 3. *только ми.* шашки dama, dama oyunu; 3. dama-dama naxış (*parçada*); *о в шашку; шашкой* dama-dama.
ШАШКА *П ж* qılnc.
ШАШКА *П ж* хüs. şaşka (*partlatma işlərində işlədilən preslənmiş piroksilin və ya trotil kubikləri*).

ШАШЛЫК *м* şişlik, tikəkəbab.
ШАШЛЫЧНАЯ *ж* kababçı dükanı.
ШАШЛЫЧНЫЙ *прил.* 1. şişlik -i[-i]; 2. şişliklik, kabablıq; *шашлычное мясо* şişliklik (*kabablıq*) ət.
ШАШНИ *ед. нет дан.* 1. intriqa, hiylə, fitnə; 2. eşqbazlıq, eşq macəraları.
ШВАБ *м* şvab (*бах швабы*).
ШВАБКА *ж* бах шваб(ы).
ШВАБРА *ж хüs.* lif süpürgə.
ШВАБСКИЙ *прил.* şvab -i[-i].
ШВАБЫ *мн. (ед. шваб м, швабка ж)* şvablar (1. *tar. orta əsr alman hersoqluğu, sonralar isə Şvabiya əyaləti əhalisi*; 2. *köhn. ümumiyyətlə almanlara verilən adlardan biri*).
ШВАЛЬ *ж ми. нет собир.* 1. yaramaz şeylər, zir-zibil, tör-töküntü, cır-cındır; 2. *мәс.* yaramaz(lar), dələduzlar, alçaq adam(lar).
ШВАЛЬНЯ *ж хüs. көһн.* dərzixana.
ШВАРА *ж ми. нет хüs.* ötir (*tütünə qatılan ətirli maddə*).
ШВАРКАТЬ *несов. бax шваркнуть.*
ШВАРКАТЬСЯ *несов. бax шваркнуться.*
ШВАРКНУТЫЙ *прич.* 1. tullanmış, atılmış; 2. ilişdirilmiş.
ШВАРКНУТЬ *сов. мәһ.* 1. tullamaq, atmaq; 2. ilişdirmək, vurmaq.
ШВАРКНУТЬСЯ *сов. мәһ.* 1. yıxılmaq, düşmək; 2. dəymək; toxunmaq.
ШВАРТ *м* dəniz. şvart (*ehtiyat lövbəri*).
ШВАРТОВ *м* dəniz., *av.* şvartov, buraz, (*gəmini və ya uçucu aparatı dayandığı yərə bağlamaq üçün qalın kəndir*).
ШВАРТОВАНИЕ *ср* dəniz. bağlama (*gəmini, uçucu aparatı*).
ШВАРТОВАТЬ бax швартовить.
ШВАРТОВАТЬСЯ *несов. дәнiz., av.* 1. yan almaq (*gəmi, uçucu aparat haqqında*); 2. bağlanmaq (*sahilə, körpüyə*).
ШВАРТОВИТЬ *несов. дәнiz., av.* bağlamaq (*gəmini, uçucu aparatı*).
ШВАРТОВКА *ж* dəniz. bağlama (*gəmini, uçucu aparatı*).
ШВАРТОВНЫЙ *прил.* dəniz. бax швартовый.
ШВАРТОВЫЙ *прил.* dəniz. gəminin yanaşıb durması üçün.
ШВАХ *м в функции сказ. дан.* pisdir, zəifdir, xarabdir.

ШВЕД *м (мн. шведы)* İsveçli, şved.
ШВЕДКА *ж* 1. İsveç qadın (qız); 2. *köhn. şvedka* (*Şimalda yetişdirilən alçaqboy at cinsi*); 3. бах шведский (*шведская мушка*); 4. *bot.* çəpən.
ШВЕДСКИЙ *прил.* İsveç -i[-i]; *шведская литература* İsveç ədəbiyyatı; *о шведская мушка* *zool.* İsveç çibini (*taxıla ziyan vuran kiçik milçək*).
ШВЕЙКА *ж көһн.* 1. бах швей; 2. yastıqca (*əl tikişində parçanın altına qoymaq üçün*).
ШВЕЙНИК *м* tikişçi, tikiş sənayesi işçisi.
ШВЕЙНИЦА *ж* tikişçi qadın (qız).
ШВЕЙНЫЙ *прил.* tikiş -i[-i]; *швейная машина* tikiş maşını.
ШВЕЙЦАР *м* qarıcı.
ШВЕЙЦАРЕЦ *м (мн. швейцарцы)* İsveçrəli.
ШВЕЙЦАРКА *ж* İsveçrəli qadın (qız).
ШВЕЙЦАРСКИЙ *Г* *прил.* İsveçrə -i[-i]; *швейцарские города* İsveçrə şəhərləri.
ШВЕЙЦАРСКИЙ *П* *прил.* qarıcı -i[-i]; *швейцарская ливрея* qarıcı paltarı (*forması*).
ШВЕЦЕР *м* *tex.* şveller (*polad prokat növü*).
ШВЕРБОТ *м* dəniz. şvertbot (*birdorlu yelkənli yüngül idman gəmisi*).
ШВЕЦ *м* 1. *köhn. dərzi*; 2. *mətb.* səhifətikən fəhlə; *о (и) швец, и жнец, и на дуде игрец* əlindən hər iş gəlir.
ШВЕЯ *ж* dərzi (qadın), tikişçi (qadın).
ШВИЦКИЙ *прил.* *k. t.* şvits -i[-i]; *швицкий скот* şvits qaramalı (*ətlik, südlük qaramal cinsi*).
ШВОРЕНЬ *м* бax шкворень.
ШВЫРК *в функции сказ. дан.* tulladı, tulazladı, atdı.
ШВЫРКОВЫЙ *прил.* odun -i[-i].
ШВЫРНУТЬ *однокр. дан.* бax швырять.
ШВЫРНУТЬСЯ *однокр. дан.* бax швыряться 2-ci mənada.
ШВЫРӨК *м* 1. *дан.* tullama, tulazlama; qolac; 2. *хüs.* hərəkət edən hədəf, nişan.
ШВЫРЯЛКА *ж k. t.* kartofçıxardan maşın.
ШВЫРЯТЬ *несов. дан.* 1. tullamaq, tulazlamaq, fırlatmaq; 2. *мәс.* sağa-sola xərcləmək, sovurmaq; *о швырять деньги на ветер* pulu sağa-sola sovurmaq.

ШВЫРЯТЬСЯ *несов. дан.* 1. tullanılmaq, tulaşlanmaq, fırladılmaq; 2. *тас.* boş yerə sərf edilmək, sağa-sola xərcələnmək, sovrulmaq; 3. atmaq, bir-birinə atmaq; **швыряться камнями** bir-birinə daş, bir-birini daşa basmaq; 4. *тас.* saymamaq, qiymətləndirməmək, qədrini bilməmək; **швыряться деньгами** bax **швырять** (швырять деньги на ветер).

ШВЫЧОК *м дан.* çırtma.

ШЕБАРША *м и ж дан.* boşboğaz, gəvəzə; deyinqən.

ШЕБАРШИТЬ *несов. дан.* boş-boş danışmaq, gəvəzəlik etmək; deyinqən; donquldanmaq, şikayətlənmək, səs-küy salmaq.

ШЕВАЛЬЕ *м нескл.* şevalye (1. *feodalizm dövründə Fransada:* zadəgan rütbəsi; *ritsar*; 2. *k. t. arpa növü*).

ШЕВЕЛЕНИЕ *ср* 1. tərpətmə, qımıldatma; tərpənmə, qımıldanma; 2. hərəkət, tərpəniş.

ШЕВЕЛИТЬ *несов.* 1. tərpətmək, dəbərtmək, qımıldatmaq, çevirmək; 2. *тас. дан.* hərəkətə gətirmək, dirçəltmək; **шевелить мозгами** baş işlətmək, fikirləşmək, düşünmək.

ШЕВЕЛИТЬСЯ *несов.* 1. tərpənmək, qımıldanmaq; 2. *тас. дан.* hərəkətə gəlmək, dirçəlmək, ayılmaq, doğmaq; **в душе шевелится надежда** qəlbində ümid doğur; 3. *пов. накл.* шевелись! шевелитесь! tez ol(un)! hərəkətə gəl(in)! **шевелятся деньги** (у кого) ...pulu var, ...pulu çoxdur, pul cibini yeyir; **бровью не шевельнуть** heç vəcina də almatmaq; **пальцем (не) шевельнуть** bax **палец** (палец о палец не ударить; пальцем не шевельнуть).

ШЕВЕЛЬНУТЬ *однокр.* bax **шевелить**.

ШЕВЕЛЬНУТЬСЯ *однокр.* bax **шевелиться**.

ШЕВЕЛЮРА *ж саç; gur saç.*

ШЕВИОТ *м शेвиот (yun parça).*

ШЕВИОТОВЫЙ *прил.* शेвиот, शेвиотдан tikilmiş; **шевиотовый костюм** शेвиот kostyum.

ШЕВРЕТ *м शेवрет (ševroya oxşadılmış dəri).*

ШЕВРЕТОВЫЙ *прил.* शेवрет.

ШЕВРО *ср нескл.* शेвро (zarif, yumşaq dəri).

ШЕВРОВЫЙ *прил.* शेвро, शेвродан tikilmiş; **шевровые сапоги** शेвро çəkmə.

ШЕВРОН *м (hərbi) शेвро (vaxtından artıq hərbi qulluqda qalanların paltarında gəla tikilən bafıa nişan).*

ШЕВРОННЫЙ *прил.* शेвро.

ШЕВЫРЯТЬ *несов. дан.* qurdalamaq, qarışdırmaq, tərpətmək.

ШЕВЫРЯТЬСЯ *несов. дан.* qurdalanmaq, eşələnmək.

ШЕДЁВР *м* şah əsər.

ШЕЗЛОНГ *м* शेզлонг (uzanıb dincəlmək üçün xüsusi kürsü).

ШЕЙША *ж дан.* yoğun boyun.

ШЕЙКА *ж* 1. шея söz. kiç.; 2. boğaz (bir şeyin nazik yeri mənasında); 3. xəçənglər-də: bədənin dal hissəsi, qarın; 4. boyuncuq.

ШЕЙНЫЙ *прил.* boyun -i[-i]; **шейные позвонки** boyun fəqərələri.

ШЕЙХ *м* şeyx.

ШЕЛЕП *м köhn.* qamçı, qırmanc, tatarı.

ШЕЛЕСТ *м мн. нет* xışiltı; **шелест листьев** yarpaqların xışiltısı.

ШЕЛЕСТЕНИЕ *ср* xışıldama; xışiltı.

ШЕЛЕСТЕТЬ *несов.* xışıldamaq.

ШЕЛК *м (мн. шелка)* 1. ipək; 2. ipək parça; 3. ipək paltar.

ШЕЛКОВИДНЫЙ *прил.* ipəyəoxşar, ipək kimi.

ШЕЛКОВИНА *ж* 1. ipək; 2. sərtə (ipək sapı, ipək xovçuğu).

ШЕЛКОВИНКА *ж* bax **шелковина** 2-ci mənad.

ШЕЛКОВИСТОСТЬ *ж мн. нет* ipəyə oxşama, ipək kimi yumşaq (zəriflik, hamarlıq, parlaqlıq).

ШЕЛКОВИСТЫЙ *прил.* ipək kimi, ipək kimi zərif (yumşaq, parlaq, hamar).

ШЕЛКОВИЦА *ж* 1. tut ağacı, çəkil tut (meyvə).

ШЕЛКОВИЧНЫЙ *прил.* 1. ipək -u[-ü]; **шелковичный червь** ipək (barama) qurdu; 2. çəkil -i[-i]; **шелковичная плантация** çəkillik (tut plantasiyası); **шелковичное дерево** bax **шелковица** 1-ci mənad.

ШЕЛКОВКА *ж k. t.* qarabaşaq unu.

ШЕЛКОВОД *м* ipəkçi, baramaçı; ipəkçilik mütxəssisi, baramaçılıq mütxəssisi.

ШЕЛКОВОДНЫЙ *прил.* ipəkçilik -i[-i]; **шелководное хозяйство** ipəkçilik təsərrüfatı.

ШЕЛКОВОДСТВО *ср* 1. ipəkçilik, baramaçılıq; 2. ipəkçilik təsərrüfatı.

ШЕЛКОВОДСКИЙ bax **шелководный**.

ШЕЛКОВЫЙ *прил.* 1. ipək; **шелковая ткань** ipək parça; 2. *тас.* ipək kimi, sözəbaxan, üzüylü, mülayim.

ШЕЛКОКОМБИНАТ *м* ipək kombinatı.

ШЕЛКОКРУЧЕНИЕ *ср* baramadan eşilmiş ipək alma.

ШЕЛКОМОТАЛЬНЫЙ *прил.* xüs. baramaçma -i[-i]; baramaçan; **шелкомотальный станок** baramaçan dəzgah.

ШЕЛКОМОТАЛЬНЯ *ж* xüs. baramaçan karxana (sex, emalatxana), xamnasarıyan karxana.

ШЕЛКОМОТАЛЬЩИК *м* xüs. baramaçan, xamnasarıyan (fəhlə).

ШЕЛКОМОТАЛЬЩИЦА *ж* xüs. baramaçan fəhlə qadın (qız).

ШЕЛКОМОТАНИЕ *ср мн. нет* xüs. baramaçma, xamna sarıma.

ШЕЛКООБРАБАТЫВАЮЩИЙ *прил.* ipək emalı -i[-i]; **шелкообрабатывающая промышленность** ipək emalı sənayesi.

ШЕЛКООТДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил.* ipək ifraz edən; **шелкоотделительные железы** ipək vəziləri.

ШЕЛКООТДЕЛОЧНЫЙ *прил.* ipəyə naşış-vurma -i[-i].

ШЕЛКОПРЯД *м* zool. ipəksarıyan, baramaqurdu.

ШЕЛКОПРЯДЕНИЕ *ср мн. нет* xüs. ipəkəyirmə.

ШЕЛКОПРЯДИЛЬНЫЙ *прил.* ipəkəyirmə -i[-i]; ipəkəyirən; **шелкопрядильная машина** ipəkəyirmə maşını, ipəkəyirən maşın.

ШЕЛКОПРЯДИЛЬНЯ *ж* ipək sap karxanası (sex).

ШЕЛКОТКАНЫЙ *прил.* ipək işləməli; **шелкотканые знамена** ipək işləməli bayraqlar.

ШЕЛКОТКАЦКИЙ *прил.* xüs. ipək-toxuma -i[-i], ipək -i[-i], ipək toxuyan; **шелкоткацкая фабрика** ipək (parça) fabriki.

ШЕЛКОТКАЧЕСТВО *ср* ipək parça emalı.

ШЕЛЛАК *м мн. нет* xüs. şellak (lak, plastik kütlə və s. istehsalında işlənən qatranlı maddə).

ШЕЛЛАКОВЫЙ *прил.* şellak -i[-i].

ШЕЛЮМ *м* qəd. bax **шлем** 1-ci mənad.

ШЕЛОХНУТЬ *сов.* tərpətmək, xəfif-xəfif əsdirmək, yelləndirmək.

ШЕЛОХНУТЬСЯ *сов.* xəfif-xəfif əsmək (tərpənmək, yığışlanmaq, yellənmək).

ШЕЛУДІВЕТЬ *несов. дан.* qoturlaşmaq.

ШЕЛУДІВОСТЬ *ж мн. нет* дан. qoturluq.

ШЕЛУДІВЫЙ *прил.* дан. qotur.

ШЕЛУХА *ж мн. нет* 1. qabıq (meyvədə, kartofla və s.); 2. *тас.* lüzumsuz, artıq, atılmalı şey.

ШЕЛУШЕНИЕ *ср мн. нет* 1. qabığını soymaq, qabığını təmizləmə, qabıqdan çıxartma; 2. qabığı soyulma, qabıq vermə.

ШЕЛУШИЛЬНЫЙ *прил.* qabıq soyan, qabıq təmizləyən, qabıqdan çıxaran.

ШЕЛУШИТЬ *несов.* qabığını soymaq, qabığını təmizləmək, qabıqdan çıxartmaq; soymaq.

ШЕЛУШИТЬСЯ *несов.* qabıq vermək, qabıqdan çıxmaq, qabığı soyulmaq, qabığı tökülmək, soyulmaq.

ШЕЛЧІНА, **ШЕЛЧІНКА** *ж дан.* bax **шелковинка**.

ШЕЛЬМА *м и ж* fırılacaq, bic, tülüngü, bədzat; yaramaz, haramzada.

ШЕЛЬМЕЦ bax **шельма**.

ШЕЛЬМОВАНИЕ *ср* rüsvay etmə, biabır etmə.

ШЕЛЬМОВАННЫЙ *прин.* rüsvay edilmiş, biabır edilmiş.

ШЕЛЬМОВАТОСТЬ *ж дан.* hiyləbazlıq, haramzadəlik, hiyləbazlığa, bicliyə meyl.

ШЕЛЬМОВАТЫЙ *прил. дан.* hiyləbazlığa, bicliyə meyl olan.

ШЕЛЬМОВАТЬ *несов.* rüsvay etmək, biabır etmək.

ШЕЛЬМОВАТЬСЯ *несов.* rüsvay edilmək, biabır edilmək.

ШЕЛЬМОВСКОЙ *прил. дан.* bic, hiyləgər, hiyləbaz.

ШЕЛЬМОВСТВО *ср мн. нет* дан. hiyləgərlik, fırılacaqçılıq, biclik, haramzadəlik, yaramazlıq.

ШЕЛЬФ *м* coğr. şelf (qitənin 200 metrəyə qədər dərinlikdə sualtı davamı).

ШЕЛЮГА *ж* *bot.* qırmızı söyüd.

ШЕЛЮГОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *к. т.* torpağı, qumu, yamaqları və s. bərkitmək üçün söyüd өкмөк (*qumsallıqda*).

ШЕЛЮГОВАТЬ *несов.* *к. т.* torpağı, qumu, yamac və yağanları bərkitmək üçün söyüd өкмөк (*qumsallıqda*).

ШЕМАТОН *м* *dan.* köhn. bivec, avara, veyl.

ШЕМАЯ *ж* *zool.* şamayı (balığı).

ШЕМИЗЕТКА *ж* *köhn.* 1. kofta, bluza (*qadın köynəyi*); 2. döşlük (*qadın paltarında*).

ШЕМЯКИН: Шемякин суд ədalətsiz (qə-rəzkar) məhkəmə.

ШЕНКЕЛЬ *м* *idm.* mahmız; *дать лошади шенкеля* ata mahmız vurmaq.

ШЕПЕЛЕВАТОСТЬ *ж* *мн.* *нет* fisiltılı səsləri ("s", "z") fişiltılı səslər ("ş", "j") kimi tələffüz etmə.

ШЕПЕЛЕВАТЫЙ *прил.* bir qədər fişiltılı səslər ("ş", "j") kimi tələffüz edilən.

ШЕПЕЛЯВИТЬ *несов.* fisiltılı səsləri ("s", "z") fişiltılı səslər ("ş", "j") kimi tələffüz etmək.

ШЕПЕЛЯВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* fisiltılılıq.

ШЕПЕЛЯВЫЙ *прил.* 1. fisiltılı səsləri ("s", "z") fişiltılı səslər ("ş", "j") kimi tələffüz edən; 2. fisiltılı; *шепелявый звук* fisiltılı səs.

ШЕПНУТЬ *однокр.* bax шептать.

ШЕПОТ *м* pıçiltı, pıç-pıç.

ШЕПОТКОМ *нареч.* *dan.* bax шепотом.

ШЕПОТНЯ *ж* *мн.* *нет* *дан.* 1. pıçiltı, pıçıl-daşma; 2. *тэс.* xəbərcilik, qeybət, dedi-qodu.

ШЕПОТОК *м* bax шёпот.

ШЕПОТОМ *нареч.* pıçiltı ilə, pıç-pıçla.

ШЕПТАЛА *ж* *мн.* *нет* şaftalı qurusu, qaysı qurusu (*çiyildi*).

ШЕПТАНИЕ *ср* pıçiltı, pıç-pıç; pıçıldama.

ШЕПТАТЬ *несов.* 1. pıçıldamaq, qulağına pıçıldamaq, pıç-pıç danışmaq; 2. *тэс.* şair. pıçıldamaq.

ШЕПТАТЬСЯ *несов.* pıçıldamaq.

ШЕПТУН *м* *дан.* 1. pıçıldayan, pıç-pıç danışan; 2. *тэс.* xəbərci, qeybətçi, dedi-qoduçu; sözgəzdiren; 3. *мәл.* fəlci, ovsunçu.

ШЕПТУНЯ *ж* *дан.* qeybətçi, sözgəzdiren qadın (qız).

ШЕРБЕТ *м* şərbət.

ШЕРЕНГА *ж* (*hərbi*) sıra, cərgə, səf; *быть (находиться, стоять) в одной шеренге* bir cərgədə (sırada) olmaq (*durmaq*).

ШЕРЕНОЖНЫЙ *прил.* (*hərbi*) sıra (səf) -i[-i].

ШЕРИФ *И* *м* şerif (*İngiltərə, İrlandiya və ABŞ-da: yüksək inzibati və ədli vəzifə sahib*).

ШЕРИФ *П* *м* şərif (*Məhəmməd peyğəmbərin nəslindən sayılan adamın fəxri adı*).

ШЕРЛ *м* şerl (*tünd turmalin*).

ШЕРОХОВАТОСТЬ *ж* 1. kələ-kötürlük, nahamarlıq; 2. *тэс.* ağırlıq, nöqsanlıq, qüsurluluq (*dildə, üslubda*); 3. kələ-kötür yer, nahamar yer.

ШЕРОХОВАТЫЙ *прил.* 1. kələ-kötür, nahamar; 2. *тэс.* ağır, nöqsanlı, qüsurlu (*dil, üslub*).

ШЕРНЫ *мн.* (*ед. шерп* *м*) şerplər (*Nepal və Hindistanda yaşayan Himalay xalqı*).

ШЕРСТЕЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* yun tedarükü -i[-i]; *шерстезаготовительные организации* yun tedarükü təşkilatları.

ШЕРСТЕЗАГОТОВКИ *мн.* *xüs.* yun tedarükü.

ШЕРСТЕОБРАБАТЫВАЮЩИЙ *прил.* *xüs.* yun emal edən; *шерстеобрабатывающие предприятия* yun emal edən müəssisələr.

ШЕРСТИНА *ж* *дан.* bax шерстинка.

ШЕРСТИНКА *ж* yun teli.

ШЕРСТИСТОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. xovluluq; 2. tüklülük, yunluluq.

ШЕРСТИСТЫЙ *прил.* 1. xovlu; 2. tüklü, yunlu.

ШЕРСТИТЬ *несов.* dalamaq, yemək; *фу-файка шерстит шею* fufayka boynumu dalayır.

ШЕРСТКА *ж* 1. *дан.* шерсть (1-ci mənada) söz. kiç.; 2. *мәл.* bax шерстинка.

ШЕРСТНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *xüs.* yunluluq (*yunvermə qabiliyyəti*).

ШЕРСТНЫЙ *прил.* *xüs.* yun -u[-ü]; *шерстный покров животных* heyvanların yun örtüsü.

ШЕРСТОВИТ *м* həllac (yunçırpın).

ШЕРСТОВИТНЫЙ *прил.* *xüs.* yunçırpma, həlləclik; *шерстобитная работа* yunçırpma işi, həlləclik.

ШЕРСТОВОЙ *мәл.* bax шерстобит.

ШЕРСТОВОЙКА *ж* 1. yunçırpın (*alət*); 2. bax шерстобойня.

ШЕРСТОВОЙНЫЙ *мәл.* bax шерстобитный.

ШЕРСТОБОЙНЯ *ж* yun çırpılan yer, həllacxana.

ШЕРСТОКРЫЛ *м* *zool.* yunqanad (*Hindistan yarasa*).

ШЕРСТОМОЕЧНЫЙ *прил.* yunyuyan; *шерстомоечная машина* yunyuyan maşın.

ШЕРСТОМОЙКА *ж* 1. *tex.* yunyuyan maşın; 2. bax шерстомойня.

ШЕРСТОМОЙНА *ж* *xüs.* yun yuyulan yer.

ШЕРСТОМОЙНЫЙ *прил.* yunyuyan.

ШЕРСТОНОСНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *xüs.* yunvermə qabiliyyəti, yunluluq dərəcəsi.

ШЕРСТОНОСНЫЙ *прил.* *xüs.* (çox) yunverən, yunlu (*heyvan*).

ШЕРСТОПРЯДЕНИЕ *ср* *мн.* *нет* yunəyirmə, yun sap (ip) hazırlama.

ШЕРСТОПРЯДИЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* yunəyirmə -i[-i], yunəyirən; *шерстопрядильная фабрика* yunəyirmə fabriki; yunəyirən fabriki.

ШЕРСТОПРЯДИЛЬНЯ *ж* *xüs.* yunəyirmə müəssisəsi, yunəyirən karxana (sex).

ШЕРСТОТКАЦКИЙ *прил.* *xüs.* yuntoxuma -i[-i]; yun parça toxuyan; *шерстоткацкая фабрика* yuntoxuma fabriki, yun parça toxuyan fabriki.

ШЕРСТОТКАЧЕСТВО *ср* *мн.* *нет* *xüs.* yun toxuculuğu, yundan parça toxuma.

ШЕРСТОТРЕПАЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* yundı-dən; *шерстотрепальная машина* yundı-dən maşın.

ШЕРСТОЧЕСАЛКА *ж* yundarayan.

ШЕРСТОЧЕСАЛЬНЫЙ *прил.* *xüs.* yundarayan; *шерсточесальная машина* yundarayan maşın.

ШЕРСТЬ *ж* 1. yun; 2. tük; 3. yun iplik; 4. yun parça; 5. rəng (*heyvanlarda*); *в шерсти (быть) тük basmaq, qıl basmaq; гладить против шерсти* bax гладить.

ШЕРСТЯНИК *м* *дан.* yun sənayesi işçisi.

ШЕРСТЯНКА *ж* 1. yun parçaya oxşayan pambiq parça; 2. *чаще* *мн.* *мәл.* yun parçava.

ШЕРСТЯНОЙ *прил.* 1. yun; *шерстяное платье* yun paltar; 2. *xüs.* yunluq; *шерстяная овца* yunluq qoyun.

ШЕРХЕБЕЛЬ *ж* şerxebel (*dərindən yonmaq üçün ağzı yarım daire şəklində olan rəndə*).

ШЕРШ *овç.* şerş (*ovu axtarmaq üçün itə əmr*).

ШЕРШАВЕТЬ *несов.* cadarlaşımaq, cadar-cadar olmaq.

ШЕРШАВИТЬ *несов.* *дан.* cadarlaşıdırmaq, cadar-cadar etmək.

ШЕРШАВИТЬСЯ *несов.* *дан.* cadarlaşımaq, cadar-cadar olmaq.

ШЕРШАВОСТЬ *ж* *мн.* *нет* 1. kələ-kötürlük, nahamarlıq; cadar, cadar-cadar olma; 2. tüklülük, pırtlaşıqlıq.

ШЕРШАВЫЙ *прил.* 1. kələ-kötür, nahamar, cadar-cadar; 2. tüklü, pırtlaşıq tüklü.

ШЕРШЕНЬ *м* *zool.* eşşəkərisi.

ШЕРШНЕВОЙ *прил.* eşşəkərisi -i[-i].

ШЕСТ *ж* şüvül, uzun ağac.

ШЕСТВИЕ *ср* 1. yerimə, getmə; tənənəli yürüş, yeriş; 2. nümayiş, alay.

ШЕСТВОВАНИЕ *ср* getmə, irəliləmə; tənənəli yürüş.

ШЕСТВОВАТЬ *несов.* 1. yerimək, hərəkət etmək; 2. təkabburə yerimək, təşəxxüslə yerimək, tənənə ilə yerimək.

ШЕСТЕРЕНКА *ж* *tex.* bax шестерня II.

ШЕСТЕРЕННЫЙ bax шестереночный.

ШЕСТЕРЕНОЧНЫЙ, ШЕСТЕРЕНЧАТЫЙ *прил.* *tex.* dişli çarxlı.

ШЕСТЕРИК *м* 1. altılıq qoşqu; 2. altılıq (*altı şeydən və ya altı vahiddən ibarət ölçü və ya şey; məs.: altı pud un tutan kışə və s.*); **ШЕСТЕРИКОВЫЙ** *прил.* altılıq (bax шестерик).

ШЕСТЕРИЧНЫЙ *прил.* *köhn.* 1. altı dəfə artırılmış; 2. altı.

ШЕСТЕРКА *ж* 1. altı (*rəqəm*); 2. *дан.* 6 №-li (saylı), 6 nömrə (*tramvay, avtobus və s.*); 3. (*müxtəlif mənalarda*) altılıq; 4. üç cüt avarlı qayıq.

ШЕСТЕРКА П *ж* *köhn.* aşxana xidmətçisi.

ШЕСТЕРНОЙ *прил.* *дан.* 1. altı dəfə artıq; 2. *xüs.* altı hissədən ibarət; *шестерной ножик* altıdılli bıçaq.

ШЕСТЕРНЯ *ж* bax шестерик 2-ci mə-nada.

ШЕСТЕРНЯ II ж *tex.* dişli çarx.
ШЕСТЕРО *числ.* 1. altı nəfər; 2. altı cüt.
ШЕСТИ- *mürəkkəb sözlərin əvvəlində bir şeyin altı hissədən (vahiddən) ibarət olduğunu bildirir, məs.: шестигононый* (altı pəncərəli); *шестимесячный* (altı aylıq).
ШЕСТИВЕРСТНЫЙ *прил.* altıverstlik, altı verst uzunluğunda olan.
ШЕСТИВЕСЕЛЬНЫЙ *прил.* altıavarlı, üç cüt avarlı (*qayıq*).
ШЕСТИГЛАВЫЙ *прил.* altıbaşlı; altıtəpəli.
ШЕСТИГРАННИК ж *hənd.* altıüzü (cisim).
ШЕСТИГРАННЫЙ *прил.* hənd. altıüzü.
ШЕСТИДЕСЯТИЛЕТНИЕ *ср* 1. altmış il; 2. altmışillik.
ШЕСТИДЕСЯТИЛЕТНИЙ *прил.* 1. altmışillik; 2. altmış yaşında, altmışyaşlı.
ШЕСТИДЕСЯТНИК ж *tar.* altmışıncı illərin ictimai xadimi (XIX əsrin 60-cı illərində Rusiyada).
ШЕСТИДЕСЯТЫЙ *числ.* altmışıncı.
ШЕСТИДНЕВКА ж altıgünlük.
ШЕСТИДНЕВНЫЙ *прил.* altıgünlük.
ШЕСТИДУЙМОВЫЙ *прил.* altıdüymük, altıdüymə(lik); *шестидюймовая доска* altıdüymük (altıdüymə(lik)) taxta.
ШЕСТИК ж *шест* söz. kiç.
ШЕСТИКЛАССНИК ж altıncı sinif şagirdi.
ШЕСТИКЛАССНИЦА ж altıncı sinif şagirdi (qız).
ШЕСТИКЛАССНЫЙ *прил.* 1. altısinifli; 2. altı sinif həcmində olan.
ШЕСТИКЛИНКА ж *dan.* altıxiştekli tuman.
ШЕСТИКОПЕЧНЫЙ *прил.* altıqəpiklik.
ШЕСТИКРАТНЫЙ *прил.* 1. altı qat artıq, altı dəfə artıq; 2. altı qat altı dəfə təkrar edilmiş (etmiş).
ШЕСТИКРЫЛЫЙ *прил.* altıqanadlı.
ШЕСТИЛЕТНЕ *ср* altıillik.
ШЕСТИЛЕТНИЙ *прил.* 1. altıillik; 2. altı yaşlı, altıyaşar; altı yaşında olan.
ШЕСТИМЕСЯЧНЫЙ *прил.* altıaylıq.
ШЕСТИОКОННЫЙ *прил.* altıpəncərəli, altı pəncərəsi olan.
ШЕСТИПАЛОСТЬ ж altıbarmaqılıq.
ШЕСТИПАЛЫЙ *прил.* altıbarmaq, altıbarmaqılı.
ШЕСТИПОЛЬЕ *ср* *мн.* *нет* *k. t.* altıtarlalıq, altıtarlalı ökin üsulu.

ШЕСТИПОЛЬНЫЙ *прил.* *k. t.* altıtarlalı (*altı ildən bir dövr edən növbəli ökin*).
ШЕСТИРУБЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. *tar.* altımanatlıq; 2. altırubllıq.
ШЕСТИСЛОЖНЫЙ *прил.* *qram.* altıhecalı (söz).
ШЕСТИСОТЛЕТНИЕ *ср* 1. altı yüz il; 2. altı yüzillik (ildönümü).
ШЕСТИСОТЛЕТНИЙ *прил.* altıyüzillik.
ШЕСТИСОТЫЙ *числ.* altıyüzüncü.
ШЕСТИСТОПНЫЙ *прил.* ədəb. altıstopalı, altıbölüklü (*şeyr*).
ШЕСТИСЯЧНЫЙ 1. *числ.* altımininci; 2. *прил.* altıminlik.
ШЕСТИУГОЛЬНИК ж *riyaz.* altıbucaq (*cisim*).
ШЕСТИУГОЛЬНЫЙ *прил.* altıbucaqlı, altıguşəli.
ШЕСТИЧАСОВОЙ *прил.* 1. altısaatlıq; 2. *dan.* saat altıya təyin edilmiş, saat altı -i[-i]; *шестичасовой поезд* saat altı qatarı.
ШЕСТИЭТАЖНЫЙ *прил.* altımərtəbəli.
ШЕСТИЯРУСНЫЙ *прил.* altıyaruslu.
ШЕСТНАДЦАТЫЙ *числ.* onaltıncı.
ШЕСТНАДЦАТЬ *числ.* on altı.
ШЕСТОЙ *числ.* altıncı; *одна шестая* altıda bir (*hissə*); *шестое чувство* altıncı duyğu.
ШЕСТОК ж *rus* peçinin ağzında meydança.
ШЕШОПЕР ж *tar.* gürz, toppuz, şeşpər.
ШЕШЬ *числ.* altı.
ШЕШЬДЕСЯТ *числ.* altmış.
ШЕШЬСОТ *числ.* altı yüz.
ШЕШЬЮ *нареч.* altı dəfə; *шешью шешью* - тридцать шешью altı dəfə altı - otuz altı.
ШЕФ ж 1. *dan.* başçı, rəhbər; *шеф учреждения* idarə başçısı; 2. şef, hamı; *шеф детского дома* uşaq evinin hamisi.
ШЕФСКИЙ *прил.* hamı -i (-i) şeflik, hamilik -i[-i]; *шефская работа* şeflik (hamilik) işi.
ШЕФСТВО *ср* *мн.* *нет* şeflik, hamilik.
ШЕФСТВОВАТЬ *несов.* şeflik etmək, hamilik etmək.
ШЕЯ ж boyun; *ш* гнать (толкать, выталкивать) в шею (в три шени) boynunun ardına vurub qovlamaq; *сломать (свихнуть) себе шею* (мәс.) müvəffəqiyyətsizliyə uğramaq, başını qoymaq, məhv

olmaq, güdaza getmək; *по шеем бить* döymək, kətləkləmək; *гнуть шею перед кем* bax gnut; *клонить шею* bax клонить (клонить голову, шею, спину); *наломать (намять) шею кому* əzişdirmək, kətləkləmək; *намылить шею кому* tənbəh etmək; *свернуть шею кому* öldürmək; *боğазını үзмək*; *boyununu qırmaq*; *свернуть шею себе* şikəst olmaq, məhv (həlak) olmaq; *повиснуть (висеть на шее)*; *навязываться на шею* ayağına cıdar olmaq, mane olmaq, artıq iş olmaq; *посадить на шею кому* ayağına cıdar eləmək; *сесть на шею кому*; *сидеть (быть, жить) на шее у кого* yük olmaq (*başqasına*); *дать (надавать) по шее (в шею, по шеем)* *dan.* 1) döymək, əzişdirmək; 2) qovlamaq; *вешать себе на шею* хомут özünə yük eləmək, başını boyun-durğa salmaq; *на свою шею*; *себе на шею* öz zəğrinə; *вешаться (кидаться, бросаться) на шею кому* 1. nəvazişlə cümub boynunu qucaqlamaq; 2. cidd-cəhdə kişinin qılığına girməyə, onun məhəbbətini qazanmağa çalışmaq.
ШИБАТЬ *несов.* *dan.* vurmaq.
ШЕБЕНИЦА ж *məh.* dar ağacı.
ШИБЕР I ж *tex.* şiber (*zavod peçi bacası-nın qarağı*).
ШИБЕР II ж *dan.* möhtəkir.
ШИБКИЙ *прил.* *məh.* cəld, iti, yeyin, bərk.
ШИБКО *нареч.* *dan.* 1. cəld, iti, yeyin; 2. bərk, çox, olduqca; *шибко болел* bərk xəstədir.
ШИБОЙ ж *məp.* alverçi.
ШИБЧЕ *срав. ст.* *к шибкий и шибко* 1. daha cəld, daha iti, daha yeyin; 2. daha bərk, daha güclü.
ШИБЕРА ж *Sibir və Ural* çaylarının itiaxan yeri.
ШИВОРОТ ж *dan.* yaxa, yaxalıq, boyun; *ш* шиворот-навыворот tersinə, başayaq.
ШИЗОГОНΙΑ ж *biol.* şizofoniya (*ən sadə orqanizmlərdə: bir neçə hissəyə bölünmə yolu ilə cinsiyyətəziz artma hadisəsi*).
ШИЗОФРЕНИК ж *tib.* şizofreniyalı, şizofreniyaya mübtəla olmuş xəstə.
ШИЗОФРЕНИЧЕСКИЙ *прил.* *tib.* şizofreniya -i[-i].

ШИЗОФРЕНИЧКА ж şizofreniyalı qadın (qız).
ШИЗОФРЕНИЯ ж *мн.* *нет* *tib.* şizofreniya (*ağır ruhi xəstəlik*).
ШИИЗМ ж şiişik.
ШИИТ ж (dini) şiə.
ШИИТСКИЙ *прил.* şiişik (şiə) -i[-i].
ШИК ж *мн.* *нет* *dan.* şıq, zahiri bəzək, zinət, dəbdəbə; *ш* задавать шик (шику) bax шикавать.
ШИКАНЬЕ *ср* *мн.* *нет* *dan.* 1. (*sakit etmək üçün*) "şş" demə; 2. küyə basma, fitə basma.
ШИКАРНО I *нареч.* qəşəng; 2. *безл.* *в знач. сказ.* qiyamətdir! qəşəngdir!
ШИКАРНОСТЬ ж qəşənglik.
ШИКАРНЫЙ *прил.* *dan.* qəşəng.
ШИКАТЬ *несов.* *dan.* 1. "şş" demək (*sakit etmək üçün*); 2. küyə basmaq, fitə basmaq.
ШИКНУТЬ *однокр.* *dan.* bax шикавать.
ШИКНУТЬ *однокр.* *dan.* bax шикавать.
ШИКОВАТЬ *несов.* *dan.* şıq geyinmək, fason satmaq, özünə bəzək-düzək vermək.
ШИКОЗНЫЙ *köhn.* bax шикарный.
ШИЛЛИНГ ж şilling (*funt-sterlinğin 1/20-nə bərabər ingilis pulu*).
ШИЛО *ср* (*мн.* шилья) biz; *ш* шила в мешке не утаишь cıdanı torbada (çuvalda) gizlətmək olmaz.
ШИЛОВИДНЫЙ *прил.* 1. bizəoxşar, biz kimi, nazik, iti; 2. *bot.* bizvari.
ШИЛОЗДЫЙ *прил.* *k. t.* darsağrılı (*heyvan*).
ШИЛОХВОСТ ж *zool.* bax шилохвостька 1-ci mənada.
ШИЛОХВОСТКА ж 1. *zool.* bizquyruq, qılquyruq (*çöl ördəyi növü*); 2. *məc.* *dan.* xəbərci, qeybətçi, dedici-qoduçu (*qadın*).
ШИЛОХВОСТЫЙ *прил.* *məh.* nazik və seyrək quyruqlu.
ШИЛЬНИК ж *məh.* qazayağı (*bitki*).
ШИЛЬНИЦА ж bizqabı, biz qutusu (*çəkmə-çilərdə*).
ШИЛЬНИЧАТЬ *несов.* *dan.* *köhn.* biclik etmək, kələk gəlmək, fırıldaq işlətmək.
ШИЛЬНЫЙ *прил.* *biz* -i[-i].
ШИЛЬЦЕ *ср* *dan.* шило söz. kiç.
ШИЛЬЧАТЫЙ *прил.* tikanlı, biz-biz, bizli.
ШИММИ ж *нескл.* şimmi (1920-ci illərdə dəbdə olan rəqs-fokstronun bir növü).

ШИМОЗА ж *şimoza* (top güllələrinin içinə qoyulan partlayıcı maddə).

ШИМПАНЗЕ м *şimpanze* (insana bənzər meymun).

ШІНА ж *şin* (1. *təkar qurşağı; təkarin üstünə çəkilən dəmir və ya rezin çənbər*; 2. *tib. bədənin bintlənmiş yerinin tərpənməməsi üçün sərginin içinə qoyulan lövhəcik*; 3. *tex. özü qızmadan, çox güclü elektrik cərəyanını nəql edən xüsusi məftil*).

ШИНГАРД м *şinqard* (bəzi idman oyunlarında: zərbədən qorunmaq üçün qıça taxılan qunc).

ШИНЕЛЬ ж *şinel*.

ШИНЕЛЬКА ж *şinel* söz. *kiç.*

ШИНЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. *şinel* -[i-]; **шинельная** *пуговица* *şinel düyməsi*; 2. *şinellik*; **шинельное** *сукно* *şinellik mahud*; 3. *в знач. суц. шинельная* ж (*köhn.*) *paltar* soyunulan yer, qarderob (*keçmişdə məktəblərdə və s.*).

ШИНКАРИТЬ *несов. köhn.* gizli içki satmaq, gizli meyxana saxlamaq.

ШИНКАРКА ж *köhn.* meyxanaçı, gizli içki satan qadın.

ШИНКАРСКИЙ *прил. köhn.* meyxanaçı -[i-].

ШИНКАРСТВО *ср. мн. нет* qanunsuz (gizli) içki alveri.

ШИНКАРЬ м *meyxanaçı, gizli içki satan.*

ШИНКОВАЛЬНЫЙ *прил.* *doğrayan, xırdalayan.*

ШИНКОВАНИЕ *ср.* *doğra(n)ma, xırdala(n)ma.*

ШИНКОВАННЫЙ *прич. и прил.* *doğranmış, xırdaxırdə kəsilmiş.*

ШИНКОВАТЬ *несов.* *doğramaq, xırdaxırdə kəsmək (kəlmə və s.).*

ШИНКОВАТЬСЯ *несов.* *doğranmaq, xırdaxırdə kəsilmək (kəlmə və s.).*

ШИНКОВКА ж 1. *doğra(n)ma, xırdaxırdə kəs(i)lmə (kəlmə);* 2. *kələmdoğrayan (alət).*

ШИННЫЙ *прил.* *şin* -u[-ü]; **шинный завод** *şin zavodu.*

ШИНОК м 1. *köhn.* *meyxana;* 2. *gizli içki satılan yer.*

ШИНШИЛЛА ж *şinşilla* (1. *zool. Cənubi Amerikada yaşayan qiymətli dərilə gəmirici heyvan;* 2. *bu heyvanın xəzi*).

ШИНШИЛЛОВЫЙ *прил.* *şinşilla* -[i-]; **шиншилловый мех** *şinşilla xəzi.*

ШИНЬОН м *şinyon, qadın pariki.*

ШИП I м 1. *tikan (bitkidə);* 2. *tex. mil uc, çıxıntı, zivana, diş;* 3. *zool. tikanlı axça (balıqda);* 4. *zool. kələmo, qayabalığı.*

ШИП II м *мн. нет* *дан.* *бах шипение.*

ШИПЕНИЕ *ср. мн. нет* 1. *fişildama;* 2. *fişilti.*

ШИПЕТЬ *несов.* 1. *fişildamaq (ilan, qaz; şampan şərabı, krandan su və s.);* 2. *hirsindən boğula-boğula danışmaq;* 3. *məc. dan. donquldanmaq, deyirmək, mirtildamaq.*

ШИПОВНИК м *bot. itburnu.*

ШИПОВОЙ *xüs.* 1. *шип* I *söz. şif. 2-ci mənada* *delikaçan, oyucu;* **шиповое долото** (*tex.*) *delikaçan iskəne.*

ШИПОРЕЗНЫЙ *прил. tex.* *zivana qayıran, zivanakəsən (alət).*

ШИПУН м 1. *zool. qu qaz (qu quşu növü);* 2. *məd. ərp (ququq əridilirkən hasil olan qəliz ərp);* 3. *dan. donquldanmaq, deyirmək adam.*

ШИПУНЬЯ ж *дан.* *бах шипун* 3-cü mənada.

ШИПУЧЕСТЬ ж *fişildama, körpüklənmə (qazlı içkilər).*

ШИПУЧИЙ *прил.* *fişildayan, körpüklənən, qaynayan, qazlı;* **шипучий напиток** *qazlı içki.*

ШИПУЧКА ж *дан.* *qazlı içki.*

ШИПЯЩИЙ *прич.* 1. *fişildayan;* 2. *dilç. fişilti;* **шипящие согласные** *fişilti səmitlər.*

ШІРЕ *срав. ст. к широкий и широко* daha geniş, daha gen, daha enli.

ШИРИНА ж *мн. нет* *ен.*

ШИРИНКА ж 1. *miyança (şalvarda, tuman-da);* 2. *paça zolağı, taxta;* 3. *dəsmal, yaylıq.*

ШІРІТЬ *несов.* 1. *enlətmək, genəltmək;* 2. *məc. genişləndirmək.*

ШІРІТЬСЯ *несов.* 1. *enlənmək, genəlmək;* 2. *məc. genişlənmək, artmaq, böyümək, inkişaf etmək, yayılmaq;* 3. *görünmək (ge-niş şey).*

ШІРКАТЬ *несов. дан.* *бах шаркать* 1-ci mənada.

ШІРМА ж 1. *şirma (üzərinə parça çəkilmiş çarçivələrdən ibarət бүкүлən arakəsmə);* 2. *məc. örtü, pərdə.*

ШІРÓКІЙ *прил.* 1. *enli, geniş;* 2. *məc. bö-yük, hədsiz, vüsətli;* **широким фронтом** *hər tərəfdən, geniş surətdə;* **на широкую руку** (*ногу*); **широкой рукой** *çox geniş; xəgəə baxmayaraq (səxavətlə).*

ШІРÓКÓ *нареч.* *geniş (surətdə).*

ШІРÓКÓВЕЩАНИЕ *ср. мн. нет* *бах радиовещание* 1-ci mənada.

ШІРÓКÓВЕЩАТЕЛЬНЫЙ *прил.* 1. *бах радиовещательный;* 2. *böyük ümidlər verən, çoxlu vədlər verən.*

ШІРÓКÓГРÚДЫЙ *прил.* *enlidöş, geniş sinəli.*

ШІРÓКÓЗÁДЫЙ *прил.* *səğnı.*

ШІРÓКÓЗÁХВÁТНЫЙ *прил. k. t.* *genağzılı;* **широкозахватый плуг** *genağzılı kotan.*

ШІРÓКÓКÓЛÉЙКА ж *дан.* *enli dəmir yolu.*

ШІРÓКÓКÓЛÉЙНЫЙ *прил.* *enli; широкотрассовая железная дорога* *enli dəmir yolu.*

ШІРÓКÓКÓСТНЫЙ, ШІРÓКÓКÓСТЫЙ *прил.* *irisümüklü, enlisümüklü.*

ШІРÓКÓЛІСТВЕННЫЙ *прил.* *sıxyarpaqlı.*

ШІРÓКÓЛІСТЫЙ ШІРÓКÓЛІСТНЫЙ *прил.* *enliarpaqlı.*

ШІРÓКÓЛІЩЫЙ *прил.* *enlisifət, enliüzlü.*

ШІРÓКÓЛÓБЫЙ *прил.* *enliəlın, alniənli.*

ШІРÓКÓНÓСЫЙ *прил.* *enliburun;* **широконосые обезьяны** *zool. enliburun meymunlar.*

ШІРÓКÓПЛÉНОЧНЫЙ *прил.* *enliplyonkalı.*

ШІРÓКÓПЛÉЧИЙ *прил.* *enlikürək, kürəyi enli.*

ШІРÓКÓПÓЛЫЙ *прил.* *enlietək, yanları enli.*

ШІРÓКÓРÓТЫЙ *прил.* *ağzyekə, enliəğz.*

ШІРÓКÓРЯДНЫЙ *прил. k. t.* *enlisıralı, enlicərgəli.*

ШІРÓКÓСКÚЛЫЙ *прил.* *almacıq sümüyü enli olan.*

ШІРÓКÓСТЬ ж *köhn.* *enlilik.*

ШІРÓКÓЭКРÁННЫЙ *прил.* *genişekranlı, enliekranlı (kino).*

ШІРÓНÓЖКА ж *zool. çölördəyi (uzun və enli dimdikli ördək növü).*

ШІРÓТÁ ж *мн. нет* 1. *genişlik, vüsət;* 2. *мн. широты* *coğr. en, en dairəsi.*

ШІРÓТНЫЙ *прил. coğr. en (dairəsi)* -[i-].

ШІРÓЧÁЙШИЙ *прев. ст. к широкий* *ən geniş, çox geniş.*

ШІРÓЧÉННЫЙ *прил. дан.* *çox geniş, çox enli.*

ШІРПÓТРÉБ м *мн. нет* (товары широкого потребления) *çoxişlənen mallar.*

ШІРЬ ж *мн. нет* 1. *бах широта* 1-ci mənada; 2. *geniş sahə, genişlik, açıqlıq, böyük düzən, düzəngah, ucsuz-bucaqsız sahə;* **во всю ширь** (*открыть, развернуть*) *geniş surətdə (açmaq);* **развернуться во всю ширь** *hərtərəfli görünmək, açılmaq.*

ШІРЯТЬ *несов. köhn.* *geniş açmaq, çalmaq (qanadları).*

ШІРЯТЬСЯ *несов. köhn.* *бах ширять.*

ШІТÓ *ср. мн. нет* *дан.* *бах шитье.*

ШІТІК м *məh.* 1. *şitik (yastudiblı çay gə-misi və ya qayıq).*

ШІТЫЙ 1. *прич. tikilmiş;* 2. *прил. tikili, çəkili, naxışlı.*

ШІТЬ *несов.* 1. *tikmək (paltar, ayaqqabı və s.);* 2. *çəki çəkmək, tikmə tikmək, naxış işləmək;* 3. *bənd etmək, calamaq, vurmaq, mıxlamaq (taxtayı və s.);* **што да крыто; што-крыто** *xəlvəti, gizli;* **не шубу шить из чего** *heç bir şeyə yaramır, ni şüət ni porət nə "hə" deyir, nə "yoх".*

ШІТЬЕ *ср. мн. нет* 1. *tikmə;* 2. *tikiş;* 3. *дан. tikilən və ya tikilmiş şey;* 4. *çəki, tikmə, tikmə naxış.*

ШІТЬСЯ *несов.* 1. *tikilmək;* 2. *vurulmaq, calanmaq, mıxlanmaq (taxta və s.).*

ШІФЕР м *мн. нет* *şifer, şist.*

ШІФЕРНЫЙ *прил. tex.* *şifer* -[i-]; *şiferdən qayrılmış, şiferlə örtülmüş.*

ШІФОН м *мн. нет* *şifon (nazik ipək və ya pambıq parça).*

ШІФÓНОВЫЙ *прил.* *şifon; шифоновое платье* *şifon paltar.*

ШІФÓНЬЕР м *köhn.* *бах шифоньерка.*

ШІФÓНЬЕРКА ж *şifoner (paltar şkafi).*

ШІФР м *xüs.* *şifr* (1. *gizli yazı üçün şərti əlifba;* 2. *kitablarda kitabxananın qeyd işarəsi;* 3. *mwhasibatda: hesabların adı əvəzinə işlənen nömrə;* 4. *ad və familiyanın (soyadın) baş hərflərindən düzəldilən vənzel;* *бах вензель).*

ШИФРАТОР *м* şifratör (*rabita, telemexanika, radiolokasiya və b. signalları vermək üçün qurğu*).

ШИФРОВАЛЬНЫЙ *прил.* şifr(ləmə) -i[-i].

ШИФРОВАЛЬЩИК *м* şifrləyici.

ШИФРОВАНИЕ *ср* şifrləmə.

ШИФРОВАННЫЙ *прич. и прил.* şifrlənmiş, şifrlı.

ШИФРОВАТЬ *несов.* şifrləmək, şifrlə yazmaq.

ШИФРОВАТЬСЯ *несов.* şifrlənmək, şifrlə yazılmaq.

ШИФРОВКА *ж* *мн. нет* 1. şifrləmə, şifrlənmə; 2. *дан.* şifrlı telegram.

ШИФРОВЩИК *м* şifrləyici.

ШИФРОГРАММА *ж* şifroqram (*şifrlə göndərilən telegram*).

ШИХАН *м* təh. şiş tərə (*dağda*).

ШИХТА *ж* xüs. şixta, xəlitə (*metallərdən peçlərdə əridiləcək metalların müəyyən nisbətlərdə qatışığı*).

ШИХТОВАЛЬНЫЙ *прил.* xüs. şixta -i[-i].

ШИХТОВАННЫЙ *прич.* xüs. xəlitə düzəldilmiş.

ШИХТОВАТЬ *несов.* xüs. xəlitə düzəltmək.

ШИХТОВКА *ж* *мн. нет* xüs. xəlitə düzəltmə (*düzəldilmə*).

ШИХТОВЫЙ *прил.* şixta (xəlitə) -i[-i].

ШИШ *м* *дан.* şiş (*бах кукниш*); *о ни шиша* (*нет*) heç nə, heç bir şey (yoxdur); *о шиш с маслом получить (дать)* damaq qalmaq; *на какие шиши (жить, покупать, приобретать)* hansı pulla (*yaşamaq, almaq*).

ШИШАК *м* köhn. dəbilqə.

ШИШЕЧКА *ж* шишка (1-ci mənada) söz. kiç.

ШИШЬГА *ж* təh. şeytan, iblis.

ШИШКА *ж* 1. *tibb.* şiş, ur, qoz; çıxıntı; 2. *fir* (*bitki köklərində və s.*); 3. *qoza* (*iyəyarpaqlı ağaclarda*); 4. *дан.* özgil; 5. *мәс. дан. зар.* böyük adam; 6. *tex.* qəlib; *о все шишки ваяются на кого* bütün zərbələr... dəyir.

ШИШКОВАТЫЙ *прил.* kələ-kötür; urlu, fırlı.

ШИШКОВИДНЫЙ *прил.* əzgilşəkilli, əzgiləoxşar, əzgil kimi.

ШИШКОВНИК *м* 1. əzgil (*meyvə*); 2. əzgil ağacı.

ШКАЛА *ж* xüs. (*мн. шкалы*) škala (1. *müxtəlif ölçü cihazlarında dərəcələrə bölünmüş lövhəcik*; 2. *cədvəl*).

ШКАЛИК *м* köhn. 1. vedrənin yüzə birinə bərabər çaxır (*araq*) ölçüsü; 2. çıraq.

ШКАЛЬЧИК *м* köhn. bax **шкалик** 1-ci mənada.

ШКАНДЫБАТЬ *несов.* təh. axsamaq, taytmaq.

ШКАНЕЧНЫЙ *прил.* şkanəçnyy *журнал* gəmi jurnalı (*hərb gəmisində*).

ШКАНЦЫ *ед. нет* dəniz. şkans (*hərbi gəmilərin göyərtəsində rəsmi təşrifət, məs.: parad, görüş və s. keçirilən yer*).

ШКАТУЛКА *ж* mücrü, sandıqça.

ШКАТУЛЧКА *ж* шкатулка söz. kiç. kiçik mücrü, sandıqça.

ШКАТУЛОЧНЫЙ *прил.* mücrü -i[-i].

ШКАФ *м* (*мн. шкафы*) 1. şkaif, dolab; 2. bax **духовка**.

ШКАФИК *м* шкаф söz. kiç.

ШКАФНЫЙ *прил.* şkaif -i[-i].

ШКАФУТ *м* dəniz. şkaifut (*göyərtənin orta hissəsi*).

ШКАФЧИК *м* bax **шкафик**.

ШКВАЛ *м* qasırğa, birdən qopan şiddətli külək, boran.

ШКВАЛИСТЫЙ *прил.* qasırğalı, şiddətli, boranlı.

ШКВАЛЬНЫЙ *прил.* çox şiddətli (*güclü*); *открыть шквальный огонь* şiddətli atəş açmaq.

ШКВАРА *ж* *мн. нет* 1. bax **окалина**; 2. cızdaq; 3. yenidən əridilməyə gedən yandırılmış şüşə.

ШКВАРКА *мн. (ед. шкварка)* cızdaq.

ШКВОРЕНЬ, ШВОРЕНЬ *м* ox mili (*arabada*).

ШКЕТ *м* *дан.* oğlan uşağı (*yeniyetmə*).

ШКИВ *м* *tex.* şkiiv (*intiqaal qayışını hərəkətə gətirən çarx*).

ШКИПЕР *м* dəniz. şkiper (1. *ticarət gəmisini kapitani*; 2. *hərbi gəmidə: gəmi əmlakına baxan şəxs*).

ШКИПЕРСКИЙ *прил.* dəniz. şkiper -i[-i].

ШКИРКА *ж*: *за шкирку* *дан.* boynunun arından (*tutmaq, yapışmaq*).

ШКОДА *ж* *дан.* dəcəllik, nadinclik, şuluqluq, yüngül hərəkət.

ШКОДИТЬ *несов. дан.* 1. zərər vurmaq, ziyan vurmaq; 2. dəcəllik etmək, nadinclik etmək, şuluqluq salmaq.

ШКОДЛИВЫЙ *прил. дан.* nadinc, dəcəl, şuluqlu.

ШКОДНИК *м* *дан.* nadinc, dəcəl, şuluqlu.

ШКОДНИЦА *ж* *дан.* nadinc (dəcəl) qız.

ШКОЛА *ж* 1. (*müxtəlif mənalarda*) məktəb; 2. *только ед.* maarif (təhsil); *бюджет школы у нас неуклонно растет* bizdə maarif (*təhsil*) büdcəsi durmadan artır;

3. *мәс. təcürbə*; 4. cərayan, məslək, məktəb (*elm, incəsənət və s. sahəsində*); 5. *k. t.* şitilik, tinklik; *о высшая школа* ali məktəb; *школа-интернат* internat-məktəb.

ШКОЛИТЬ *несов. дан.* məşq vermək, öyrətmək, təlim vermək.

ШКОЛКА *ж* 1. школа (4-cü mənada) söz. kiç.; 2. *bot.* qələmlik.

ШКОЛЬНИК *м* məktəbli.

ШКОЛЬНИЦА *ж* məktəbli qız.

ШКОЛЬНИЧАТЬ *несов. дан.* nadinclik etmək, dəcəllik etmək, özünü uşaq kimi aparmaq.

ШКОЛЬНИЧЕСКИЙ *прил.* qeyri-ciddi, uşaq kimi (uşağa xas olan), uşaq -i[-i]; *школьническая выходка* uşaq hərəkəti.

ШКОЛЬНИЧЕСТВО *ср* *мн. нет* ciddiyyət-sizlik (qeyri-ciddilik), uşaqlıq, uşaq hərəkəti.

ШКОЛЬНЫЙ *прил.* məktəb -i[-i]; *школьный двор* məktəb həyəti.

ШКОЛЯР *м* köhn. bax **школьник**.

ШКОЛЯРКА *ж* köhn. bax **школьница**.

ШКОЛЯРСКИЙ *прил.* köhn. bax **школьнический**.

ШКОЛЯРСТВО *ср* *мн. нет* 1. köhn. bax **школьничество**; 2. xırdaçılıq, pedantlıq.

ШКОТ *м* dəniz. şkot (*gəmi yelkəninə aşağı künçünə bağlanan ip*).

ШКОТОВЫЙ *прил.* dəniz. şkot -i[-i].

ШКУРА *ж* 1. dəri; *овечья шкура* qoyun dərisi; 2. *дан.* cild; *волк в овечьей шкуре* qoyun cildinə girmiş qurd; 3. *дан.* nifr. satqın adam; 4. *мәс.* bir dəri, bir sümük (*arıq adam*); *о в шкуре (чьей-нибудь) быть; влезть (попасть) в чью шкуру* ...vəziyyətinə (gününə) düşmək; *шкура*

барабанная bir dəri, bir sümük (*çox arıq adam haqqında*); *шкуру (две шкуры) драть (с кого-н.)* həyasızcasına istismar etmək, dərisini soymaq; *спасть свою шкуру* öz canını qurtarmaq; *заботиться о своей шкуре* öz canının hayına qalmaq, ancaq öz mənafeyini güdmək; *испытать на собственной шкуре* öz başına gəlmək; *делить шкуру неубитого медведя* ölü atın nalı; *спустить шкуру с кого* bax *спустить*.

ШКУРИТЬ *несов. xüs.* sumbatalanmaq, sumbata ilə sürtmək (*təmizləmək*).

ШКУРИТЬСЯ *несов. xüs.* sumbatalamaq, sumbata ilə sürtülmək (*təmizlənmək*).

ШКУРКА *ж* 1. *шкура* (1-ci mənada) söz. kiç.; 2. *дан.* qabıq; *снять шкуру с яблока* almanın qabığını soymaq; 3. *xüs.* sumbata (kağız).

ШКУРНИК *м* *дан.* nifr. qənimətçi, mənfəətpərəst, ancaq öz mənfəətini, öz cibini güdən adam.

ШКУРНИЧАТЬ *несов. дан.* nifr. qənimət bilmək, ancaq öz mənfəətini, öz cibini güdmək.

ШКУРНИЧЕСКИЙ *прил.* nifr. qənimətçilik -i[-i].

ШКУРНИЧЕСТВО *ср* *мн. нет* nifr. qənimətçilik, mənfəətpərəstlik, ancaq öz mənfəətini, öz cibini güdmə.

ШКУРНЫЙ *прил.* nifr. şəxsi mənfəət -i[-i]; ancaq öz mənfəətini, öz cibini güdən; *шкурные интересы* şəxsi mənfəət (*güdmə*).

ШКУРОЧНИК *м* xüs. cilalayıcı (*fəhlə*).

ШЛАГБАУМ *м* *d. y.* şlaqbaum (*dəmir yolunu kəsib keçən şose yolunu qatar gələndə bağlamaq üçün endirilib-qaldırılan tir*).

ШЛАК *м* *tex.* şlak, posa (*filizdən metal əridildikdən, habelə daş kömür yandıqdan sonra qalan qalıq*).

ШЛАКОБЕТОН *м* *мн. нет* *tex.* şlak-beton (*sement, şlak və qum qatışıqından ibarət beton*).

ШЛАКОБЕТОННЫЙ *прил.* *tex.* şlak-beton.

ШЛАКОБЛОК *м* xüs. şlak-blok (*şlakla seiment birləşməsindən ibarət tikinti materialı*).

ШЛАКОБЛОЧНЫЙ *прил.* xüs. şlak-blok -i[-i].

ШЛАКОВЫЙ *м* *хүс.* şlaklıq, posalıq (*mar-ten peçlarında şlak yığılan yer*).

ШЛАКОВЫЙ *прил. тек.* şlak (*posa*) -i[-i].
ШЛАМ *м* *мн.* *нет* *мәд.* şlam (*sonradan zənginləşdirmə, saflaşdırma proseslərində istifadə edilmək üçün xırdalanan filiz və ya kömür*).

ШЛАМОВЫЙ *прил. тек.* şlam -i[-i].

ШЛАНГ *м* *тек.* şlanq (*bax рукав 3-cü mənada*).

ШЛАФОР, **ШЛАФРОК** *м* *köhn.* ev xələti.

ШЛЁВКА *ж* *хүс.* halqa (*qayıqda, yüyəndə*).

ШЛЁЙКА *ж* 1. *шля* *сөз. кіч.*; 2. döş qayışı (*itlərdə*).

ШЛЁЙФ *м* şleyf (1. *qadın paltarının yerlə sürünən uzun dal ələyi*; 2. *k. t. bax волокуша 2-ci mənada*).

ШЛЕЙФОВАТЬ *несов. к. t.* şleyfləmək, hamarlamaq (*torpağı*).

ШЛЕМ *м* 1. dəbilqə, dəmir paraq; 2. şlem (*təyyarəcilərdə, tankçılarda, xizəkçilərdə xüsusi paraq*); 3. *тек.* qalpaq, qaraq.

ШЛЕМОФОН *м* şlemofon (*təyyarəcilərdə, tankçılarda: radio cihazı olan dəbilqə*).

ШЛЕНДА *м и ж* *дан.* veyl, avara.

ШЛЕНДАТЬ *несов. дан.* veyllənmək, avara avara gözmək.

ШЛЁНКА *ж* *хүс.* şlyonka (1. *zəriflyunlu qoyun cinsi*; 2. *bu qoyunun dərisi*).

ШЛЁНСКИЙ *прил.* *хүс.* şlyonka -i[-i].

ШЛЁП *в функ. сказ. дан.* 1. şappıldatdı; 2. şappıltı ilə yıxıldı.

ШЛЁПАНИЦЫ *мн. (ед. шлёпанец м) дан.* şap-şap, nəleyin.

ШЛЁПАНИЕ *ср мн. нет* 1. şappıldatma, ilişdirmə; 2. *дан.* yerimə, getmə.

ШЛЁПАТЬ *несов. 1.* şappıldatmaq, ilişdirmək; 2. *дан.* şappıltı ilə yerimək, getmək.

ШЛЁПАТЬСЯ *несов. дан.* 1. şappıltı ilə yıxılmaq (düşmək, dəymək); 2. *дан.* yerimək, getmək (*şappıltı ilə*).

ШЛЁПКА *ж* *мн. нет* *дан.* şappıldatma, şappıltı.

ШЛЁПНУТЫЙ *прич.* 1. şappıldadılmış; 2. şappıltı ilə atılmış (*salınmış, düşürülmüş*).

ШЛЁПНУТЬ 1. *однокр.* *бax шлёпать 1-ci mənada*; 2. *дан.* öldürmək; 3. *дан.* *бax шлёпать 1-ci mənada*.

ШЛЁПНУТЬСЯ *однокр. дан.* *бax шлёпать 1-ci mənada*.

ШЛЕПОК *м (мн. шлёпки)* şapalaq.

ШЛЕЯ *ж* şley (*qoşqu qayışı*).

ШЛИФ *м* *хүс.* şlif (*mikroskop vasitəsilə tədqiq edilən cilalanmış nazik metal və ya mineral lövhəciyi*).

ШЛИФОВАЛЬНЫЙ *прил.* cila(lama) -i[-i]; **шлифовальная машина** cila(lama) maşını.

ШЛИФОВАЛЬЩИК *м* *хүс.* *бax шлифовщик.*

ШЛИФОВАЛЬЩИЦА *ж* cilalayıcı, taraşçı fəhlə (*qadın, qız*).

ШЛИФОВАНИЕ *ср* cilalama, cilalanma.

ШЛИФОВАННЫЙ *прич.* cilalanmış.

ШЛИФОВАТЬ *несов. 1.* *хүс.* cilalamaq, cilalandırmaq; 2. *мәс.* cilalamaq, yaxşılaşdırmaq, təkmilləşdirmək; **шлифовать свой стиль** öz üslubunu cilalamaq (təkmilləşdirmək).

ШЛИФОВАТЬСЯ *несов. 1.* cilalanmaq; 2. cilalandırılmaq; 3. *мәс.* cilalanmaq, təkmilləşmək; 4. *мәс.* cilalanmaq, təkmilləşdirilmək.

ШЛИФОВКА *ж* *мн. нет* 1. *хүс.* cilalanma, cilalama, cilalandırma, cilalandırılmaq; 2. *мәс.* cilalanma, təkmilləşdiril(mə).

ШЛИФОВЩИК *м* *хүс.* cilaladıcı fəhlə.

ШЛИФОВЩИЦА *м* *хүс.* *бax шлифовальщица.*

ШЛИХ *м* *мәд.* şlix (1. *kənar qatışıqlardan təmizlənmək üçün xəlbərdən keçirilmiş, yuyulmuş qızıl və ya platinli qum*; 2. *metal əritmək üçün xırdalanmış filiz*).

ШЛИХОВОЙ *мәд.* *шлих* *сөз. şif.*

ШЛИХТА *ж* *мн. нет* *тек.* şlix (*parçanın ərisini yarışdırmaq üçün yarışqanlı məhlul*).

ШЛИХТИК *м* ikiəğzlı rəndə.

ШЛИХТОВАЛКА *ж* *тек.* şlixtləmə sexi, yarışqanlama sexi (*бax шлихта*).

ШЛИХТОВАЛЬНЫЙ *прил.* *тек.* şlixtləmə -i[-i]; **шлихтовальный цех** şlixtləmə sexi (*бax шлихтовка 1*).

ШЛИХТОВАННЫЙ 1 *прич.* şlixtlənməmiş, yarışqanlanmış (*бax шлихтовать 1*).

ШЛИХТОВАННЫЙ 2 *прич.* *dülg.* ikiəğzlı rəndə ilə rəndələnməmiş.

ШЛИХТОВАТЬ 1 *несов. тек.* şlixtləmək (*parçanın ərisini yarışqanlamaq*).

ШЛИХТОВАТЬ 2 *несов. dülg.* ikiəğzlı rəndə ilə rəndələmək.

ШЛИХТОВАТЬСЯ 1 *несов. тек.* şlixtlənmək, yarışqanlanmaq (*parçanın ərisi*).

ШЛИХТОВАТЬСЯ 2 *несов. dülg.* ikiəğzlı rəndə ilə rəndələnmək.

ШЛИХТОВКА 1 *ж* *мн. нет* *тек.* şlixtləmə, yarışqanlama (*parçanın ərisini*).

ШЛИХТОВКА 2 *ж* *мн. нет* ikiəğzlı rəndə ilə rəndələmək.

ШЛЫК *м* *мәд. köhn.* 1. baş sarğısı, baş örtüyü; 2. şlyapa, şapka, paraq.

ШЛЫЧКА *ж* *köhn.* *бax шлык 1-ci mənada*.

ШЛЮЗ *м* şlüz (1. *тек.* *çayda, kanalda suyu saxlamaq və lazım olduqca buraxmaq üçün müdaxirə qapı*; 2. *тек.* *suyu müxtəlif səviyyədə olan çay və ya kanaldan gəmiləri buraxmaq üçün xüsusi qurğu*; 3. *мәд.* *qı-zılı qumu yumaq üçün təknəyəoxşar qurğu*).

ШЛЮЗНЫЙ *прил. тек.* şlüz -i[-i].

ШЛЮЗОВАНИЕ *ср* *мн. нет* *тек.* 1. şlüzdən keçirmə (*gəmini*); 2. şlüzlər düzəltmə, şlüz-lər qurma.

ШЛЮЗОВАННЫЙ *прич. тек.* şlüzlənmiş; şlüz qurulmuş.

ШЛЮЗОВАТЬ *несов. 1. тек.* şlüzləmək, şlüz qurmaq; 2. şlüzdən buraxmaq (*бax шлюз 2-ci mənada*).

ШЛЮЗОВАТЬСЯ *несов. 1. тек.* şlüzlənmək, şlüz qurulmaq; 2. şlüzdən buraxılmaq (*бax шлюз 2-ci mənada*).

ШЛЮЗОВОЙ *тек.* *бax шлюзный*; *шлюзовая лестница* şlüz nərdivanı (*hidrotex-niki qurğu*); **шлюзовое устройство** *бax шлюз 1-ci mənada*.

ШЛЮП *м* *даніз.* şlyup (*velkənli gəmi növü*).

ШЛЮПАЛКА *ж* *даніз.* şlyupbalka (*qayıqları gəminin bərtuna qaldırmaq və ya endirmək üçün qurğu*).

ШЛЮПКА *ж* *даніз.* şlyupka, qayıq.

ШЛЮПОЧНЫЙ *прил. даніз.* şlyupka (*qayıq*) -i[-i].

ШЛЮС *м* *идм.* at minəndə yəhəri dizlərilə və qıcların yuxarı hissəsi ilə sıxma.

ШЛЮХА *ж* *дан.* vulq. yava, gözəyən qadın, fahişə.

ШЛЯМБУР *м* şlyambur (*binanın beton və daşdan olan yerlərində dəşik açmaq üçün alət*).

ШЛЯПА *ж* 1. şlyapa; 2. *мәс.* key, ölüvay, maymaq; *о дело в шляпе* *бax дело*.

ШЛЯПЕНКА *ж* *дан.* pis şlyapa.

ШЛЯПКА *ж* 1. *шляпа* *сөз. кіч.*; 2. qadın şlyapası; 3. paraq (*göbələkdə*), baş (*mıxdə*).

ШЛЯПНИК *м* şlyapaçı, şlyapatikən, şlyapa ustası.

ШЛЯПНИЦА *ж* şlyapatikən usta (*qadın, qız*).

ШЛЯПНЫЙ *прил.* şlyapa -i[-i]; **шляпный магазин** şlyapa mağazası.

ШЛЯПОЧНЫЙ *прил.* paraqlı; **шляпочные грибы** paraqlı göbələklər.

ШЛЯПЧОНКА *ж* *дан.* *бax шляпенка*.

ШЛЯТЬСЯ *несов. дан.* veyllənmək, avara avara gözmək.

ШЛЯХ *м* *мәд.* yol.

ШЛЯХЕТСКИЙ *прил. тар.* 1. şlyaxta (*zadəgan*) -i[-i]; **шляхетские земли** zadəgan torpaqları.

ШЛЯХЕТСТВО *ср* *мн. нет* *тар.* 1. zadəgan-lar (*XVIII əsrdə Rusiyada*); 2. *бax шляхта*.

ШЛЯХТА *ж* *мн. нет* *тар.* şlyaxta (*keçmişdə Polşada xırda zadəganlar*).

ШЛЯХТИЧ *м* *тар.* şlyaxtiç (*keçmişdə Polşada xırda zadəgan*).

ШМАЛЬТА *ж* *мн. нет* *бax смальта*.

ШМАТ *м* *дан.* tikə, parça, çəngə.

ШМАТОК *м* *дан.* tikə, parça.

ШМЕЛИНЫЙ *прил.* eşşəkərisi -i[-i].

ШМЕЛЬ *м* *зоол.* eşşəkərisi.

ШМУЦТИТУЛ *м* *мәтб.* şmüstitul (1. *kita-bın baş səhifəsinin qabağında yerləşən və onun qısa sərlövhəsi yazılmış olan səhifə*; 2. *kitabın növbəti fəslinin və ya hissəsinin sərlövhəsi yazılmış ayrıca səhifə*).

ШМЫГ *межд. в знач. сказ. дан.* qaçdı, əkil-di.

ШМЫГАТЬ *несов. дан.* 1. sürtmək, çəkmək; **шмыгать шёткой** şotka çəkmək;

2. oraya-buraya qaçmaq, ora-bura çarmaq, getmək; *шмыгать носом* bur-nunu çəkmək; **шмыгать глазами** *бax шмырять (шмырять глазами)*.

ШМЫГНУТЬ *однокр.* *бax шмыгать*.

ШМЯК *межд. в функ. сказ.* düşdü (yıxıl-dı); vurmaq, çırpmaq.

ШМЯКАТЬ *несов. дан.* şappıltı ilə yıxmaq (salmaq, düşürmək, tökmək), çırpmaq.

ШМЯКАТЬСЯ *несов. дан.* şappıltı ilə düş-mək (yıxılmaq, tökülmək).

ШМЯКНУТЬ *однокр. дан. bax шмякать.*
ШМЯКНУТЬСЯ *однокр. дан. bax шмякаться.*

ШНАПС *м. мн. нет дан. köhn. арақ (tünd alman içkisi).*

ШНЕК *м. tex. şnek (səpələnən şeyləri və ya tayları kiçik məsafəyə naql etmək üçün navalçaşkilli konveyer).*

ШНИЦЕЛЬ *м. асп. şnişel (kotletə oxşar xə-rək).*

ШНУР *м. 1. qaytan, bağ; 2. xüs. ip; 3. tex. şnur (izolyasiya edilmiş elektrik məftili).*

ШНУРОВАЛЬНЫЙ *прил. xüs. qaytanlama -i[-i]; шнуровальный станок qaytanlama dəzgahı.*

ШНУРОВАНИЕ *ср qaytanlama, qaytanla bağlama.*

ШНУРОВАННЫЙ *прич. 1. qaytanlanmış, qaytanla bağlanmış; 2. qaytanla tikilmiş.*

ШНУРОВАТЬ *несов. 1. qaytanlamaq, qaytanla bağlamaq; 2. qaytanla tikmək.*

ШНУРОВАТЬСЯ *несов. 1. qaytanlanmaq, qaytanla bağlanmaq; 2. qaytanla tikilmək.*

ШНУРОВКА *ж 1. qaytanla(n)ma, qaytanla bağla(n)ma; 2. qaytanla tik(il)mə; 3. qaytanlanmış yer, qaytanla bağlanmış yer, qaytan keçirilmiş yer; 4. qaytan.*

ШНУРОВОЙ *прил. qaytanla tikilmiş, qaytanlanmış.*

ШНУРОК *м шнур (1-ci mənada) söz. kiç.*

ШНЫРИТЬ *дан. bax шнырять.*

ШНЫРНУТЬ *однокр. дан. bax шнырять.*

ШНЫРЯТЬ *несов. дан. oraşa-buraya qaşmaq, oraşa-buraya çarpmaq; şнырять глазами дан. göz gəzdirmək.*

ШОВ *м (мн. швы) 1. tikiş yeri, tikiş, bəxуə; наложить швы (tib.) yaranı tikmək; 2. xüs. bənd yeri, bitişik yeri; qaynaq yeri; 3. sap; 4. по всем швам трещать dağılmaq, pozulmaq, tamamilə bərbad olmaq; снять швы tib. tikişini sökmək (yaranın); руки по швам (держат, стоять) faragat durmaq.*

ШОВИНИЗМ *м мн. нет şovinizm (ifrat millətçilik; başqa millətlərə qarşı ədavət və nifrət təbliğ edən ən mürtəcə (qati) millətçilik).*

ШОВИНИСТ *м şovinizt (qati millətçi).*

ШОВИНИСТИЧЕСКИЙ *прил. şovinizizm (şovinizt) -i[-i].*

ШОВИНИСТКА *ж şovinizt qadın (qız).*
ШОВНЫЙ *прил. bəxуəlik, bəxуə -i[-i]; шовный материал bəxуəlik material.*

ШОК *м tib. şok (1. ağır ruhi sarsıntı və ya bədənini ağır zədələnməsi nəticəsində orqanizm funksiyalarının ümumi pozulmuşu; 2. orqanizmin bu cür ağır vəziyyətə düşməsinə səbəb olan amil); 3. hey-rət.*

ШОКИРОВАННЫЙ *прич. 1. utandırılmış, pərt edilmiş; 2. hey-rətləndirmək.*

ШОКИРОВАТЬ *несов. 1. toxunmaq, utandırmaq, xəcalət vermək, pərt etmək; 2. hey-rətləndirmək.*

ШОКИРОВАТЬСЯ *несов. 1. utandırılmaq, pərt edilmək; 2. hey-rətlən(diril)mək.*

ШОКОВЫЙ *прил. şok -i[-i].*

ШОКОЛАД *м мн. нет şokolad.*

ШОКОЛАДКА *ж дан. şokolad konfet.*

ШОКОЛАДНИК *м köhn. kakao ağacı.*

ШОКОЛАДНЫЙ *прил. 1. şokolad -i[-i]; шоколадная фабрика şokolad fabriki; 2. şokoladlı; шоколадное мороженое şokoladlı dondurma; 4. шоколадное дерево (köhn.) bax шоколадник; шоколадный цвет qəhvəyi rəng; шоколадные бобы bot. şokolad paxlası.*

ШОМПОЛ *м (мн. шомполы и шомпола) 1. sünbə; 2. şiş (kabab üçün).*

ШОМПОЛКА *ж дан. şompolka (tufəng).*

ШОМПОЛЬНЫЙ *прил. 1. sünbə -i[-i]; 2. ağızdan dolan, ağırızdan doldurulan (tufəng).*

ШОРЕЦ *м (мн. шорцы) şor (Şimali Altayda yaşayan türkdilli xalq).*

ШОРКА *ж xüs. sinəbənd (atda).*

ШОРКАНЬЕ *ср мн. нет məh. xışıldama; xışılta, xırtılta.*

ШОРКАТЬ *несов. məh. xışıldamaq, xırtıldamaq.*

ШОРНИК *м sərtas.*

ШОРНИЧАТЬ *несов. sərtaclıq etmək.*

ШОРНИЧЕСТВО *ср sərtaclıq.*

ШОРНЫЙ *прил. sərtac(lıq) -i[-i]; шорные изделия sərtaclıq malları; 4. шорная упряжь bax шоры 1-ci mənada.*

ШОРНЯ *ж sərtacxana.*

ШОРОХ *м xışılta.*

ШОРСКИЙ *прил. şor -i[-i]; шорский язык Şor dili.*

ШОРЫ *ед. нет 1. qoşqu ləvazimatı, qoşqu avadanlığı (vəhər və s.); 2. gözlük (atda); 3. məc. maneə, əngəl; 4. взять в шоры; держать в шорах кого үyüənləmək, ci-lovlamaq, ipini çəkmək.*

ШОССЕ *ср нескл. şose (1. cıqılla döşənmış yol; 2. ümumiyyətlə: mükəmməlləşdirilmiş yol).*

ШОССЕЙНЫЙ *прил. şose; шоссейная дорога şose yol.*

ШОССИРОВАННЫЙ *прич. xüs. şosələnmış, şose halına salınmış (yol).*

ШОССИРОВАТЬ *несов. xüs. şosələmək, şose halına salmaq (yolu).*

ШОССИРОВАТЬСЯ *несов. xüs. şosələn(diril)mək, şose halına salınmaq (yol).*

ШОТЛАНДЕЦ *м (мн. шотландцы) şotlandiyalı (Şotlandiyada yaşayan xalq).*

ШОТЛАНДКА *ж 1. şotlandiyalı qadın (qız); 2. şotlandka (trixanalı parça növü).*

ШОТЛАНДСКИЙ *прил. Şotland, Şotlandiyalı -i[-i].*

ШОФЕР *м дан. şofer.*

ШОФЕРСКИЙ *прил. şofer(lik) (sürücülük) -u[-ü]; шоферские права şoferlik hüququ (sürücülük vəsiqəsi, sənədi).*

ШОФЕРСТВО *ср мн. нет дан. şoferlik (sürücülük).*

ШПАГА *ж qılınc; 4. продать шпагу (кому-чему) (köhn.) xain çıxmaq, xəyanət etmək, düşməne satılmaq, düşməne tərəfinə keçmək; скрестить шпаги 1) təkbətek vuruşmaq, duələ çıxmaq; 2) məc. mübahisəyə (münaqişəyə) girişmək, yarışmaq; отдать шпагу köhn. təslim olmaq; взять на шпагу köhn. döyüşdə öldə etmək.*

ШПАГАТ *м viş, ip.*

ШПАГАТНЫЙ *прил. viş(ip) -i[-i].*

ШПАГОТЯТАТЕЛЬ *м köhn. hoşqabaz.*

ШПАЖКА *ж дан. шпага söz. kiç.*

ШПАЖНИК *м bot. qarğasoğanı (ot, bitki).*

ШПАЖНЫЙ *прил. qılınc -i[-i]; шпажный эфес qılınc dəstəsi.*

ШПАЖОНКА *ж дан. bax шпajка.*

ШПАК *м köhn. sivil, qeyri-hərbi adam.*

ШПАКЛЕВАННЫЙ *прич. xüs. zamazka-lanmış.*

ШПАКЛЕВАТЬ *несов. xüs. zamazkalama (kala-kötür yerləri və dəşikləri zamazka ilə örtmək).*

ШПАКЛЁВКА *ж мн. нет xüs. 1. zamazkala(n)ma; 2. zamazka.*

ШПАКЛЁВОЧНЫЙ *прил. xüs. zamazkalama -i[-i]; шпаклёвочные работы zamazkalama işləri.*

ШПАКЛЁВИК *м xüs. zamazkalayan, zamazkaçəkən (usta).*

ШПАЛА *ж 1. bax шпаль; 2. şpal (1943-cü ildə, paqon təbiiqindən əvvəl Sovet hərbi hissələrində yuxarı komanda heyətinin düzbucaq şəklində olan fərqlənmə nişanı).*

ШПАЛЁРА *ж şpaler (1. yolun hər iki tərəfinə düzülmüş əsgər sırası; 2. xüs. yolun hər iki tərəfində əkilmiş ağac və ya kol sırası; 3. bitkilərin sarmaşması və ya müəyyən şəkildə durması üçün xüsusi sipər və ya barmaqlıq; 4. köhn. divar kağızı).*

ШПАЛЕРНИК *м xüs. sıra ilə əkilmiş ağaclar.*

ШПАЛОПРОПІТОЧНЫЙ *прил. xüs. şpal-hopdurma -u[-ü]; шпалопропиточный завод şpalhopdurma zavodu (ağac şpalları çürüməkdən qorumaq üçün onlara xüsusi mayelər hopduran zavod).*

ШПАЛТЫ *мн. (ед. шпала ж) d. y. şpal (dəmir yol relslərinin altına düzülən ağac və ya metal tir).*

ШПАНА *ж мн. нет дан. nifr. xuliqan(lar), cibgir(lar).*

ШПАНОУТ *м daniz., av. şpanqout (1. gəmi və ya dirijablın gövdəsinin əsasını təşkil edən köndələn tir; 2. təyyarənin füzelyajı).*

ШПАНДЫР *м аyaq qayışı (çəkməçilərdə).*

ШПАНКА *ж 1. zool. qabar böcəyi; 2. albalı, şpanka.*

ШПАНСКИЙ *прил.: шпанская мушка (муха) (zool.) qabarböcəyi.*

ШПАРГАЛИТЬ *несов. дан. şparqalkadan köçürmək, şparqalka üzrə cavab vermək (bax шпаргалка).*

ШПАРГАЛКА *ж дан. şparqalka (pis oxuyan şagirdə yoldaşları tərəfindən gizlicə verilən yazılı hazır cavablar).*

ШПАРГАЛОЧНИК *м дан. şparqalkaçı (şparqalkalardan istifadə edən məktəbli).*

ШПАРИТЬ *несов. дан. üstünə qaynar su tökmək, qaynar su ilə yandırmaq.*

ШПАРИТЬСЯ *несов. дан. 1. öz əl-ayağını yandırmaq (qaynar su ilə); 2. qaynar su ilə yandırılmaq.*

ШПАТ I *м* *miner.* spat (silikatlar turşusun-dan olan müxtəlif mineralların adı).

ШПАТ II *м* *мн.* *нет* bayt. spat (atların ayaq sümüklərinin xronik iltihabı).

ШПАТЕЛЬ *м* 1. rəngsaz malası; 2. rəssam bıçağı (boyanı qarışdırmaq üçün); 3. tib. qaşığı (boğazı, əsnəyi müayinə edərək dili basmaq üçün).

ШПАЦИЯ *ж* şpaşiya (1. mətb. sətir içəri-sində boşluq əmələ gəlməsi üçün hərflər arasında qoyulan metal lövhəcik; 2. dəniz, av. spanqoutlar arasında məsafə).

ШПЕНЕК *м* 1. milçə, mıxça; 2. toqqa dili.

ШПИГАТ *м* dəniz. spiqat (göyərtyə tökü-lən suyun axıb getməsi üçün yol).

ШПИГОВАННЫЙ прич. araları piylə dol-durulmuş (ət və s.).

ШПИГОВАТЬ *несов.* 1. içini (aralarını) piylə doldurmaq (ətin və s.); 2. məc. dan. qu-lağını doldurmaq, beyni doldurmaq, bey-ninə yeritmək, təlqin etmək.

ШПИГОВАТЬСЯ *несов.* içi (araları) piylə doldurulmaq (ətin və s.).

ШПИГОВКА *ж* *мн.* *нет* içini (aralarını) piylə doldurma (ətin və s.).

ШПИК I *м* *мн.* *нет* donuz piyi.

ШПИК II *м* *дан.* casus, xəfiyyə.

ШПИЛЕВОЙ прич. xüs. şpil -i[-i].

ШПИЛЕЧКА *ж* шпилька söz. kiç.

ШПИЛЕЧНЫЙ прич. şpilka -i[-i].

ШПИЛЬ *м* (мн. шпили и шпили) şpil (1. binanın təpəsində uzun mil; 2. uzun mıx; 3. dəniz. lövbəri qaldırmaq üçün gəmilərdə dolamaçarx).

ШПИЛЬКА *ж* 1. baş sancağı, sancaq; şpilka; 2. çəkmə mıxı; 3. tex. mil; 4. məc. dan. acı-lama, sancma, acı söz; пустить шпильку sancmaq.

ШПИЛЬМАН *м* tar. şpilman (orta əsr Al-maniyasında: gəzərgi çalğıçı-xanənda).

ШПИНАТ *м* *мн.* *нет* bot. ispanaq.

ШПИНАТНЫЙ прич. ispanaq -i[-i].

ШПИНГАЛЕТ *м* şpinqalet (qapı və ya pən-cərə sürgüsü).

ШПИНДЕЛЬ *м* *тех.* 1. şpindel (hərhlənən dəz-gahların əsas valı); 2. iy (əyirici maşında); 3. ox.

ШПИНЫ *м* *тех.* mıx, mil, diş, çıxıntı.

ШПИОН *м* casus.

ШПИОНАЖ *м* *мн.* *нет* casusluq.

ШПИОНИТЬ *несов.* 1. casusluq etmək, güdmək; 2. dan. xəbərqilik etmək.

ШПИОНКА *ж* casus (xəbərqçi) qadın (qız).

ШПИОНСКИЙ прич. casus(luq) -i[-i].

ШПИОНСТВО *ср* *мн.* *нет* casusluq.

ШПИЦ I *м* bax шпиль 1-ci mənad.

ШПИЦ II *м* şpis (dikqulaqlı, qalıntılı it cinsi).

ШПИЦРУТЕНЫ *мн.* (ед. шпицрутен *м*) çubuq (inq. əv. əskərləri döymək üçün); 2. çubuqla döyülmə cəzası.

ШПЛИНТ *м* *тех.* şplint (maşınlarda kiçik detalları bərkitmək üçün mil).

ШПЛИНТОВАТЬ *несов.* *тех.* şplintlə bər-kitmək.

ШПЛИНТОВАТЬСЯ *несов.* *тех.* şplintlə bər-kidilmək.

ШПЛИНТОВКА *ж* *тех.* şplintlə bərkitmə (bərkidilmə).

ШПОН *м*, **ШПОНА** *ж* şpon (1. mətb. na-borun satirləri arasındakı məsafəni artırmaq üçün onların arasına qoyulan nazik metal lövhəcik; 2. bıraqatlı faner).

ШПОНКА *ж* *тех.* şpon civi, dilçək.

ШПОНОЧНЫЙ прич. *тех.* şpon -i[-i].

ШПОРА *ж* 1. mahnız; 2. şpor.

ШПОРЕЦ *м*, **ШПОРЦА** *ж* bot. mahnız.

ШПОРИТЬ *несов.* mahnızlamaq (attı).

ШПОРНИК I *м* zool. Tibet tovuзу (tovuza oxşayan quş).

ШПОРНИК II *м* bot. mahnızçıçəyi.

ШПРИНТОВ *м* dəniz. şprintov (yəkəni dartmaq üçün uzun ağac).

ШПРИЦ *м* tib. şpris (dərinin altına dərman yeritmək üçün içiboş iynəli cihaz).

ШПРИЦЕВАТЬ *несов.* *тех.* şprisləmək (re-zin qatışığını xüsusi dəliklərdən keçirmək yolu ilə içiboş rezin tellər hazırlamaq).

ШПРИЦЕВАТЬСЯ *несов.* *тех.* şprislən(di-ril)mək (bax шприцевать).

ШПРИЦОВКА *ж* *мн.* *нет* *тех.* şprisləmə (bax шприцевать).

ШПРОТНЫЙ прич. şprot -u[-ü]; **шпрот-ная коробка** şprot qutusu.

ШПРОТЫ *мн.* (ед шпрот *м*) şprot (yağda konservləşdirilmiş xırda balıqlar).

ШПУЛЕЧНЫЙ прич. makara -i[-i].

ШПУЛЬКА *ж* makara (tikış və toxuma maşınlarında).

ШПУЛЬНИК *м* xüs. makaraçı (toxucu fab-riklərində makaraya ip sarımaqla məşğul olan fəhlə).

ШПУЛЬНИЦА *ж* xüs. makaraçı qadın (qız).

ШПУЛЯ *ж* xüs. bax шпилька.

ШПУНТ I *м* dülg. zivana.

ШПУНТ II *м* xüs. şpunt (1. taxtaları və s. bir-birinə bitisdirmək üçün uzununa çıxıq; 2. tıxac, qaraq (şərabçılıqda).

ШПУНТОВАЛЬНЫЙ прич. dülg. zivana-açan; **шпунтовый инструмент** zivana-açan alət, zivana aləti.

ШПУНТОВАННЫЙ прич. dülg. zivanaalı.

ШПУНТОВАТЬ *несов.* dülg. zivana açmaq.

ШПУНТОВАТЬСЯ *несов.* dülg. zivana açılmaq.

ШПУНТОВКА *ж* *мн.* *нет* dülg. zivana açma (açılma).

ШПУНТОВОЙ прич. zivanaalı.

ШПУНТУБЕЛЬ *м* dülg. zivana rəndəsi.

ШПУР *м* şpur (1. məd. partladılmaq üçün sıxurlarda açılan və içərisi partlayıcı mad-dələrlə doldurulan dar dəlik; 2. əridici peç-lərdə maye axıtmaq üçün dəlik).

ШПУРОВОЙ прич. məd. şpur -i[-i].

ШПЫНЯТЬ *несов.* *дан.* 1. danlamaq, ələ salmaq; 2. batırmaq, soxmaq, sancmaq (iti şeyi).

ШРАМ *м* çarıq, yara yeri (dəridə).

ШРАПНЁЛЬ *ж* şrapnel (içə xırda güllələrlə doldurulmuş top gülləsi, mərmisi).

ШРАПНЁЛЬНЫЙ прич. şrapnel -i[-i];

шрапнельный снаряд şrapnel gülləsi, mərmisi.

ШРЕДЕР *м* k. t. şreder (qarğıdalı, puçalla-rını gövdəsindən ayıran və onun qabığını soyub xırdalayan maşın).

ШРИФТ *м* mətb. şrift (mətbəə hürufatı).

ШРИФТОВОЙ прич. şrift -i[-i].

ШРИФТОЛІТІЙНИЙ прич. şrifttökma -i[-i]; şrifttökən.

ШРОТ *м* k. t. şrot, cecə.

ШТАБ *м* ştab, qəragah; **генеральный штаб** baş qəragah.

ШТАБЕЛИРОВАННЫЙ прич. xüs. sıra ilə yığılmış, qalaqlanmış.

ШТАБЕЛИРОВАННЫЙ прич. xüs. sıra ilə yığılmaq, qalaqlanmaq.

ШТАБЕЛИРОВАТЬСЯ *несов.* xüs. sıra ilə yığılmaq, qalaqlanmaq.

ШТАБЕЛИРОВКА *ж* *мн.* *нет* xüs. sıra ilə yığma (yığılma); qalaqlama, qalaqlanma.

ШТАБЕЛЬ *м* (мн. штабеля) qalaq, nizamlı yığılmış ...sırası; **штабель дров** nizamlı yığılmış odun sırası, odun qalağı.

ШТАБЕЛЬНЫЙ прич. nizamlı, sıra ilə dü-zülmüş.

ШТАБИСТ *м* (hərbi) ştabçı, ştab zabiti.

ШТАБ-КВАРТИРА *ж* (hərbi) qəragah; mənzil-qəragah.

ШТАБНИК *м* *дан.* bax штабист.

ШТАБНОЙ прич. (hərbi) ştab -i[-i]; **штаб-ной офицер** ştab (qəragah) zabiti.

ШТАБ-ОФИЦЕР *м* (hərbi, köhn.) ştab-ofiser (çar Rusiyası ordusunda: polkovnik, pod-polkovnik və mayor rütbəsində olan zabit-lərin əsgəri adı).

ШТАБ-ОФИЦЕРСКИЙ прич. (hərbi, köhn.) ştab-ofiser -i[-i]; **штаб-офицерский чин** ştab-ofiser rütbəsi.

ШТАБ-РОТМИСТР *м* (hərbi, köhn.) ştab-rotmistr (çar Rusiyası ordusunda: süvari hissələrdə və jandarmeryada zabit rütbəsi).

ШТАБС-КАПИТАН *м* (hərbi, köhn.) ştabskapitan (çar Rusiyası ordusunda: piyada, topçu və texniki hissələrdə poruçik ilə ka-pitan arasında zabit rütbəsi).

ШТАБС-КАПИТАНСКИЙ прич. (hərbi, köhn.) ştabskapitan -i[-i].

ШТАГ *м* dəniz. ştaq (dorun yuxarı hissəsin-dən gəminin burnuna çəkilərək doru sabit saxlayan ip).

ШТАКЕТНИК *м* 1. ştaket tamasa; 2. ştaket hasar.

ШТАКЕТНЫЙ прич. ştaket -i[-i].

ШТАЛМЕЙСТЕР *м* inq. əv. ştalmeister (çar Rusiyasında: saray rütbələrindən biri).

ШТАЛМЕЙСТЕРСКИЙ прич. ştalmeister -i[-i].

ШТАМБ *м* bot., k. t. gövdə (ağacın kökündən təpəsinə qədər gövdəsi).

ШТАМБОВЫЙ прич. gövdə -i[-i].

ШТАММ *м* mikrobiol. ştamm (vaksin, se-rum hazırlamaq üçün bir mənbədən: xəstələnməmiş heyvan ya insan orqanizmindən saf mikroorqanizm kulturu).

ШТАМП *м* ştamp (1. *тех.* maşın hissələri və s. qayırmaq üçün metal qalib və ya alət; 2. ayaqqabı istehsalında: artıq dərinə kəsən

maşın; 3. möhür; 4. bax шаблон 2-ci mə-nada).

ШТАМПОВАЛЬНЫЙ прил. ştamplama -i[-i]; **штамповальный станок** ştamplama dəzgahı.

ШТАМПОВАНИЕ ср ştamplama, ştamplanma.

ШТАМПОВАННЫЙ прич. и прил. 1. tex. ştamplanmış, ştamplama vasitəsilə hazırlanmış; 2. ştampl vurulmuş, möhür vurulmuş; ştampli, möhürlü; 3. məc. şablon, basmağəlib; **штампованные выражения** şablon ifadələr.

ШТАМПОВАТЬ несов. ştamplamaq (1. ştampl vasitəsilə hazırlamaq; 2. ştampl vurmaq, möhür vurmaq; 3. məc. düşünmədən, mexaniki olaraq bir iş görmək).

ШТАМПОВАТЬСЯ несов. ştamplanmaq (bax штамповать).

ШТАМПОВКА ж мн. net ştamplama, ştamplanma (bax штамповать).

ШТАМПОВОЧНЫЙ прил. ştamplama -i[-i].

ШТАМПОВЩИК м xüs. ştamplayıcı (ştampl vasitəsilə məmulat hazırlayan fəhlə; bax штамп 1-ci mənada).

ШТАМПОВЩИЦА ж xüs. ştamplayıcı fəhlə (qadın, qız).

ШТАНГА ж ştanq (dəmir ox, dəmir qol); **спортивная штанга** idman ştanqı (hər iki başında şar və ya disk şəklində ağırlyq olan dəmir qol); **буровая штанга** qazma ştanqı (quyu qazan alət).

ШТАНГЕНЦЫРКУЛЬ м ştangenpərgar (detalların xətti ölçülərini götürmək üçün alət).

ШТАНГИСТ м idm. ştanqçı, ştanq qaldıran ştanq oynadan (idmançı).

ШТАНГОВЫЙ прил. ştanq vasitəsilə görülən; **штанговое бурение** ştanq vasitəsilə qazıma.

ШТАНДАРТ м köhn. bayraq.

ШТАНДАРТНЫЙ прил. köhn. bayraq -i[-i].

ШТАНИНА ж dan. balaq (şalvarda, tuman-da).

ШТАНИШКИ ед. net dan. gödək tuman (şalvar), uşaq tumanı.

ШТАННОЙ прил. dan. tuman (şalvar) -i[-i].

ШТАНЫ ед. net dan. şalvar, tuman.

ШТАПЕЛЬ м ştapel (parça).

ШТАПЕЛЬНЫЙ прил.: ştapel; **штапельное полотно** ştapel parça.

ШТАТ I м ştat (1. bir idarə işçilərinin sabit heyəti; 2. чаще мн. bir idarə işçilərinin sayı və vəzifələri haqqında nizamnamə); 0 **остаться за штатом** köhn. 1) vəzifəsiz qalmaq, ixtisara düşmək; 2) artıq olmaq; lazımlı olmamaq.

ШТАТ II м ştat (ABŞ-da, Hindistanda, Avstraliyada və b. inzibati-ərazi vahidi).

ШТАТГАЛЬТЕР м tar. ştathalter (Almaniya-da, Avstriya-da, Niderlandda vilayət hakimi, canişin).

ШТАТИВ м xüs. ştatıv, althıq, üçayaq.

ШТАТНЫЙ прил. ştatlı, ştatda olan (bax ştat I); 0 **штатное расписание** ştat cədvəli.

ШТАТСКИЙ прил. mülki, qeyri-hərbi, sivil; **штатское платье** mülki paltar.

ШТАФІРКА ж xüs. astar (ayaqqabıda, tuman-da).

ШТЕВЕНЬ м dəniz. şteven (gəminin burun və ya dal tərəfinin əsasını təşkil edən yüngün şaquli tir).

ШТЕЙГЕР м məd. şteyger (mədən işlərinə baxan usta, mütəxəssis).

ШТЕЙГЕРСКИЙ прил. xüs. şteyger

ШТЕМПЕЛЕВАЛЬНЫЙ прил. ştempelvuran.

ШТЕМПЕЛЕВАНИЕ ср ştempelvurma; ştempelləmə.

ШТЕМПЕЛЕВАННЫЙ прич. ştempellənmiş, ştempel (möhür) vurulmuş.

ШТЕМПЕЛЕВАТЬ несов. ştempelləmək, ştempel (möhür) vurmaq, möhürlənmək, möhür vurmaq.

ШТЕМПЕЛЕВАТЬСЯ несов. ştempellənmək, ştempel (möhür) vurulmaq, möhürlənmək.

ШТЕМПЕЛЬ м ştempel, möhür.

ШТЕМПЕЛЬНЫЙ прил. ştempel -i[-i]; **штемпельная краска** ştempel mürəkəbi.

ШТЕПСЕЛЬ м (мн. штепселя) elek. ştempel.

ШТЕПСЕЛЬНЫЙ прил. ştempel -i[-i]; **штепсельная вилка** ştempel çəngəli.

ШТИБЛЕТЫ мн. (ед. штиблета ж) köhn. ştiblet (kişi yarımbootinkası).

ШТИЛЕВАТЬ несов. dəniz. sakit durmaq, hərəkətsiz durmaq (gəmi).

ШТИЛЕВОЙ прил. dəniz. sakit, xay; **штилевая погода** sakit hava (dənizdə); 0 **штилевая полоса** dəniz. tam sakit hava olan sahə.

ШТИЛЬ м sakit hava, xay hava, tam sakitlik (dənizdə, çayda, göldə).

ШТИЛЬНЫЙ bax штилевой.

ШТИРБОРТ м dəniz. sağ bort (gəmidə).

ШТИФТ м xüs. ştift (başsız mix, başsız vint).

ШТИФТИК м xüs. штифт söz. kiç.

ШТИФТОВОЙ прил. ştift -i[-i]; başsız mixla (vintlə) bərkidilmiş.

ШТИХЕЛЬ м xüs. nəqqəş qələmi.

ШТОК м xüs. ştok (1. mədən yatağı; 2. tex. buxar silindrinin pistonunu sürgü qolu ilə birləşdirən ox; 3. dəniz. lövbər qolu).

ШТОКРОЗА ж bot. gülxətimi.

ШТОЛЬНЯ ж mədən dəhlizi, lağım yolu.

ШТОПАЛЬНЫЙ прил. gözəmə -i[-i];

штопальная иглолка gözəmə iynəsi.

ШТОПАЛЬЩИК м gözəməçi, yamaqçı.

ШТОПАЛЬЩИЦА ж gözəmə ustası (qadın).

ШТОПАННЫЙ прич. gözənmiş, yamanmış.

ШТОПАНЫЙ прил. gözənmiş.

ШТОПАНИЕ ср gözəmə, yamama.

ШТОПАТЬ несов. gözəmək, çitəmək.

ШТОПАТЬСЯ несов. gözənmək.

ШТОПКА ж 1. gözəmə, gözənmə; çitəmə; 2. gözəmə sapı; 3. gözənmış yer.

ШТОПОР м 1. burğu, probkaaçan; 2. av. ştopor (vintvarı xətt üzrə sürətlə başısağa enməkdən ibarət yüksək təyyarəçilik üsulu).

ШТОПОРИТЬ несов. av. ştoporlamaq (bax штопор 2-ci mənada).

ШТОПОРНЫЙ прил. av. ştopor -i[-i].

ШТОРА ж pəncərə pərdəsi.

ШТОРКА ж 1. штора söz. kiç.; 2. örtük, pərdə.

ШТОРМ м fırtına.

ШТОРМИТЬ несов. 1. kükrəmək (fırtınadan) (dəniz haqqında); 2. безл. fırtına qopmaq, fırtına olmaq.

ШТОРМОВАТЬ несов. xüs. fırtınaya düşmək, fırtınaya məruz qalmaq (gəmi haqqında).

ШТОРМОВОЙ прил. 1. fırtına -i[-i]; **штормовые сигналы** fırtına siqnaıları; 2. fırtınalı; **штормовая погода** fırtınalı hava.

ШТОРМТРАП м dəniz. ip nərdivan (gəmidə).

ШТОРМЯГА м и ж dan. bərk fırtına.

ШТОРНЫЙ прил. pərdə -i[-i]; **шторные шнуры** pərdə ipləri (qaytanları).

ШТОС м köhn. ştos (qumar oyunlarından birinin adı).

ШТОФ I м köhn. ştof (1. vedrənin 1/10-nə bərabər çaxır, araq ölçüsü; 2. bu ölçüdə araq şüşəsi).

ШТОФ II м ştof (mebel üzünə çəkmək və yaxud pərdə və s. üçün ağır parça).

ШТОФНЫЙ I прил. köhn. 1. bir ştofluq; 2. içki -i[-i]; **штофная лавка** içki dükanı, meyxana.

ШТОФНЫЙ II прил. üzünə ştof çəkilmiş; **штофная мебель** üzünə ştof çəkilmiş mebel.

ШТРАФ м 1. cərimə; 2. cəza.

ШТРАФНИК м cəza almış (adam), cəza çəkən (adam).

ШТРАФНОЙ прил. 1. cərimə -i[-i]; **штрафные деньги** cərimə pulları; 2. cəza -i[-i]; **штрафной батальон** (hərbi) cəza batalyonu.

ШТРАФОВАННЫЙ прич. 1. cərimələnmiş, cərimə edilmiş; 2. inq. əv. qulluğundan tənbeh almış, cəza almış.

ШТРАФОВАТЬ несов. 1. cərimələndirmək, cərimə etmək; 2. cəzalandırmaq.

ШТРАФОВАТЬСЯ несов. 1. cərimələn-mək, cərimə olunmaq, cərimə edilmək; 2. cəzalanmaq, cəzalandırılmaq.

ШТРЕЙКБРЕХЕР м ştrejkbrexer, xain, satqın (tətil edən fəhlələrin yerinə işləyərək tətili pozan adam).

ШТРЕЙКБРЕХЕРСКИЙ прил. ştrejkbrexer -i[-i]; ştrejkbrexerə xas olan.

ШТРЕЙКБРЕХЕРСТВО ср мн. net ştrejkbrexerlik, ştrejkbrexerlərin tətilin pozulmasında iştirakı (bax штрейкбрехер).

ШТРЕК м ştrek, yeraltı yol (mədənlər).

ШТРИПКА ж üzəngi (şalvarda).

ШТРИХ м 1. ştrix, çizgi; 2. məc. xüsusiyyət, səciyyəvi cəhət, təfərrüat.

ШТРИХОВАННЫЙ прич. ştrixlənmiş, çiz-gilənmiş.

ШТРИХОВАТЬ *несов.* ştrixləmək, cizgiləmək.

ШТРИХОВАТЬСЯ *несов.* ştrixlənmək, cizgilənmək.

ШТРИХОВКА *ж* 1. ştrixləmə, ştrixlənmə; cizgiləmə, cizgilənmə; 2. ştrixlər, cizgilər.

ШТРИХОВОЙ *прил.* xüs. ştrixlərlə (cizgilərlə) çəkilmiş; **штриховой рисунок** ştrixlərlə (cizgilərlə) çəkilmiş şəkil.

ШТУДИРОВАНИЕ *ср* öyrənmə, dərindən öyrənmə.

ШТУДИРОВАННЫЙ *прич.* öyrənilmiş, dərindən öyrənilmiş.

ШТУДИРОВАТЬ *несов.* öyrənmək, dərindən öyrənmək.

ШТУДИРОВАТЬСЯ *несов.* öyrənilmək, dərindən öyrənilmək.

ШТУКА *ж* 1. ədəd, dənə; bir dənə (ədəd); 2. top; **штука сукна** bir top mahud; 3. *dan.* əşya, şey, zad; **хорошую штуку я купил** yaxşı bir şey almışam; 4. *dan. zar.* adam, vücut; **по лицу видно, что за штука** onun necə bir vücut olduğu üzündən görünür; 5. *dan.* kələk, hoqqa, oyun, iş, keyfiyyət, əhvalat; **это всё его штуки** bunlar hamısı onun hoqqalarıdır; **старые штуки** köhnə əhvalat (*işlər*); **ш сыграть штуку** bax сыграть; **вот так штука** əcəb işdir! **не штука** çətin deyil.

ШТУКАРИТЬ *несов.* *dan.* kələkbazlıq etmək, hoqqa çıxarmaq.

ШТУКАРСТВО *ср* *dan.* kələkbazlıq, hoqqa(bazlıq).

ШТУКАРЬ *м* *dan.* kələkbaz, hoqqabaz, hərif.

ШТУКАТУР *м* malakəş, suvaqçı.

ШТУКАТУРЕННЫЙ *прич.* malalanmış, suvaqlanmış.

ШТУКАТУРИТЬ *несов.* malalamaq, mala çəkmək, suvaqlamaq, suvaq çəkmək.

ШТУКАТУРИТЬСЯ *несов.* 1. malalanmaq, suvaqlanmaq; 2. *dan. zar.* boyanmaq, önlük-kirşan çəkmək (*üzünə*).

ШТУКАТУРКА *ж* *мн. нет* 1. malalama, malalanma; suvaqlama, suvaqlanma; 2. suvaq, mala; **ш сухая штукатурка** quru mala.

ШТУКАТУРНЫЙ *прил.* mala (*suvaq*) -[i-]; **штукатурные работы** mala (*suvaq*) işləri.

ШТУКАТУРЩИК *м.* bax **штукатур**.

ШТУКЕНЦИЯ *ж* *dan. zar.* bax **штука** 3-cü və 5-ci mənələrdə.

ШТУКОВАНИЕ *ср* tikmə, gözəmə.

ШТУКОВАННЫЙ *прич.* tikilmiş, gözənilmiş.

ШТУКОВАТЬ *несов.* tikmək, gözəmək (*ti-kişi görünməyəcək dərəcədə nazik tikmək*).

ШТУКОВАТЬСЯ *несов.* tikilmək, gözənmək.

ШТУКОВИНА *ж* bax **штука** 3-cü, 4-cü və 5-ci mənələrdə.

ШТУКОВКА *ж* 1. tikmə, gözəmə; 2. tikilmiş yer, gözənilmiş yer.

ШТУРВАЛ *м* şturval, sükan çarxı (*gəmidə, təyyarada, kombaynda və s.*).

ШТУРВАЛЬНЫЙ *прил.* 1. sükan -[i-]; **штурвальное колесо** sükan çarxı; 2. *в знач. суц.* **штурвальный** *м* şturvalçı (*sükan çarxını idarə edən*).

ШТУРМ *м* hücum, həmlə.

ШТУРМАН *м* şturman (1. *gəmi və ya təyyarəni idarə edən şəxs*; 2. *kiçik gəmilərdə: kapitan köməkçisi*).

ШТУРМАНСКИЙ *прил.* şturman -[i-]; **штурманство** *ср* *мн. нет* şturmanlıq (bax **штурман**).

ШТУРМОВАТЬ *несов.* 1. hücum etmək, həmlə etmək; 2. *тас. dan.* xahişlərlə təngə gətirmək, əl çəkmək.

ШТУРМОВАТЬСЯ *несов.* hücumə məruz qalmaq.

ШТУРМОВИК *м* hücumçu (1. *alçaqdan uca-raq yerdəki hədəflərə hücum edən hərbi təyyarə*; 2. *bu cür təyyarəni idarə edən təyyarəçi*).

ШТУРМОВКА *ж* basqın etmə, hücum etmə (*hərbi təyyarə haqqında*).

ШТУРМОВОЙ *прил.* 1. hücum -[i-]; **штурмовая авиация** hücum təyyarələri; 2. hücumçu; **штурмовые группы** hücumçu qrupları.

ШТУРМОВЩИНА *ж* *мн. нет* hücumçuluq (*işin plansız təşkil edilməsi nəticəsində meydana gələn kəsiri doldurmaq üçün tələmə, əl-ayağa düşmə*).

ШТУРТРАП *м* dəniz. ip nərdivan (*gəmidə və s.*).

ШТУРТРОС *м* dəniz. şturtrös (*sükan çarxını sükanla birləşdirən zəncir və ya məfil*).

ШТУФ *м* *geol.* ştuf (*iri mədən parçası, iri filiz parçası*).

ШТУЦЕР *м* (*мн. штуцера*) ştuser (1. *qədim hərbi tüfəng*; 2. *yivli ovçu tüfəngi*).

ШТУЦЕРНЫЙ *прил.* ştuser -[i-].

ШТУЧКА *ж* *dan.* bax **штука** 1-ci, 3-cü, 4-cü və 5-ci mənələrdə.

ШТУЧНИК *м* xüs. ədədçi (*gördüyü iş üçün ədəd hesabı ilə müd aları*).

ШТУЧНЫЙ *прил.* 1. ədədi, ədədlə olan, təktək; **штучный отдел в магазине** mağazada ədədi mallar şöbəsi; 2. *xüs.* götürə; **штучная работа** götürə iş.

ШТЫБ *м* *мн. нет* *мэд., tex.* xırda (narın) antrasit (*daş kömür*).

ШТЫК 1 *м* süngü; **ш в штыки** (*встретить, принять*) çox pis, son dərəcə pis (*qarşılaşmaq, qəbul etmək*); **в штыки** (*идти, ходить*) süngü vuruşuna (*atılmaq*).

ШТЫК 2 *м* xüs. belin götürə bildiyi torpaq qatı; bir bel boyu torpaq qatı.

ШТЫКОВАНИЕ *ср* belləmə, bellənmə.

ШТЫКОВАННЫЙ *прич.* xüs. bellənilmiş.

ШТЫКОВАТЬ *несов.* xüs. belləmək.

ШТЫКОВАТЬСЯ *несов.* xüs. bellənmək.

ШТЫКОВКА *ж* *мн. нет* xüs. belləmə, bellənmə.

ШТЫКОВОЙ *прил.* süngü -[i-]; **штыковая рана** süngü yarası; **штыковой бой** süngü davası (*döyüşü*).

ШТЫРЕВОЙ *прил.* xüs. 1. milli, oxlu; 2. ucu diş-diş.

ШТЫРЬ *м* xüs. 1. mil, ox; 2. ucu diş-diş mıx.

ШУ *ср* *нескл. köhn.* iri bant.

ШУБА *ж* 1. kürk; 2. *мәх.* heyvanların yunu. **ш не шубу шить** (*из чего*) nəyə lazımdır, heç şeyə lazım deyil; xeyri olmayacaq; heç bir şey çıxmayacaq.

ШУБЕЙКА *ж* *дан.* 1. yarım kürk; 2. gödək kürk, geyinilmiş (*köhnə*) kürk.

ШУБЕНКА *ж* *дан.* bax **шубейка** 2-ci mənədə.

ШУБКА *ж* **шуба** söz. kiç. kiçik kürk, qısa kürk, yüngül kürk.

ШУБНИК *м* xüs. kürkcü, kürktikən (*usta*).

ШУБНИНА *ж* *мн. нет* *собир.* xüs. aşılmiş dərilər.

ШУБНЫЙ *прил.* kürk -[i-]; **шубный цех** kürk sexi; **шубный клей** (*dülg.*) taxta yapışqanı; **шубное овцеводство** kürklük dəri almaq üçün qoyun yetişdirmə.

ШУГА *ж* *мн. нет* *собир.* xəşələ buz (*çaylar donmağa başladığı və ya yazda buz açıldığı zaman əmələ gələn nazik, yumşaq buz*).

ШУТАЙ *м* köhn. şuqay (*qısaətəqli qadın kofiyası*).

ШУТАТЬ *несов.* *дан.* hürkütmək, hürküdüb qaçırtmaq, üstünə qışqırıb qaçırtmaq (*qovmaq*).

ШУГНУТЬ *однокр.* *дан.* bax **шутать**.

ШУЙЦА *ж* köhn. sol əl.

ШУКАТЬ *несов.* *мәх.* axtarmaq.

ШУЛЕР *м* (*мн. шулера*) leyac, qumarbaz, haramzadə, hiyləbaz, kartbasan.

ШУЛЕРСКИЙ *прил.* fırıldaqçı (*hiyləbaz*) -[i-].

ШУЛЕРСТВО *ср* *мн. нет* fırıldaqçılıq, hiyləbazlıq, fırıldaq (*qumar oyununda*).

ШУМ *м* 1. səs; **войти без шума** səssiz daxil olmaq; 2. səs-küy, qalmaqal; **поднять шум** səs-küy salmaq; 3. əksi-səda, hay-küy, böyük maraq, mübahisə; gurultu; **книга вызвала шум** kitab gürultuya (*hay-küyə*) səbəb oldu; 4. tiqilti; **шум в голове** bax **шуметь** (*шумит в голове*); **шум в ушах** bax **шуметь** (*шумит в ушах*).

ШУМЕР *м* (*театр*) səhnədə səs effektləri yaradan işçi.

ШУМЕТЬ *несов.* 1. səs salmaq, səs-küy salmaq, gurultu qoparmaq; 2. uğuldamaq (*külək*), guruldamaq (*dəniz*), şırıldamaq (*su*), xışıldamaq (*yarpaq*), pıq-pıq qaynamaq (*samovar*); 3. *тас.* məşhur olmaq, gurultuya səbəb olmaq, gur-gur guruldamaq; **шумит в голове** beyni(m) partlayır; **шумит в ушах** qulaqlarının içində gurultu var.

ШУМИХА *ж* *дан.* səs-küy, hay-küy, gurultu.

ШУМЛИВОСТЬ *ж* *мн. нет* səs-küy(çülük); gurultu(luluq).

ШУМЛИВЫЙ *прил.* gurultulu, səs-küylü, səs-küylü.

ШУМНО *нареч.* gurultu ilə, səs-küylə, bərk-dən.

ШУМНЫЙ *прил.* gurultulu, səs-küylü; **шумные согласные** *диль.* küylü samitlər.

ШУМОВИК *м* 1. teatrda, radioda səs effektləri yaradan işçi; 2. *mus.* gurultulu musiqi alətində çalan çalğıçı; 3. ovç. bax **шумовой** 2-ci mənədə.

ШУМОВКА ж кəfgir.

ШУМОВОЙ прил. 1. küy, səs -i(-ı) (fon, effekt və s.); 2. mus. gurultulu; шумовые инструменты gurultulu musiqi alətləri; 2. ovç. ehtiyatsız səsdən hürkərək ovçunun üstünə sıçrayan (heyvan haqqında).

ШУМОК м дан. zoif səs, balaca gurultu; ♦ под шумок əl altından, üsulca, xəlvəti.

ШУРИН м (мн. шурины, шурья) qayın (arvadın qardaşı).

ШУРОВАТЬ несов. tex. ocağa yanacaq tökə-tökə qarışdırmaq.

ШУРОВАТЬСЯ несов. qarışdırılmaq (bax шуровать).

ШУРҮМ-БУРҮМ м собир. дан. köhn. köhnə-kürüş, cır-cındır.

ШУРУП м xüs. şurup, vint.

ШУРФ м мэд. şurf (mədən yataqları axtarmaq üçün qazılan quyu).

ШУРФОВАНИЕ ср мн. нет мэд. şurf vasitəsilə kəşfiyyat (aparma).

ШУРФОВАТЬ несов. мэд. şurf vasitəsilə kəşfiyyat aparmaq (mədən yataqları axtarma).

ШУРШАНИЕ ср мн. нет xışıldama, xışiltı.

ШУРШАТЬ несов. xışıldamaq.

ШҮРЫ-МУРЫ ед. нет дан. adaxlıbazlıq, eşq macəraları.

ШУСТ м xüs. şust (tüfəng lüləsinin içini təmizləmək və ayrılari düzəltmək üçün alət).

ШУСТОВАТЬ несов. xüs. şust ilə təmizləyib düzəltmək (tüfəngin lüləsinə).

ШУСТОВАТЬСЯ несов. xüs. şust ilə təmizləyib düzəldilmək (tüfəngin lüləsi).

ШУСТОВКА ж мн. нет xüs. şust ilə təmizləyib düzəltmə (tüfəngin lüləsinə).

ШҮСТРЫЙ прил. zirək, diribaş, cəld, çevik, şux.

ШУТ м 1. təlxək, nədim; 2. тас. oyunbaz; ♦ шут гороховый bax гороховый.

ШУТЕЙНЫЙ прил. дан. 1. məzəli, gül-məli; 2. bax шутильный (2-ci mənad).

ШУТИТЬ несов. 1. zarafat etmək, hənək etmək; zarafatlaşmaq, hənəkləşmək; 2. əylənmək, oynamaq; шутить с детьми uşaqlarla əylənmək; 3. ələ salmaq, masqaraya qoymaq, lağa qoymaq; ♦ шутить с огнём тас. 'odla oynamaq (pis, qorxulu nəticələr

verə biləcək iş görmək); шутки шутить 1) əylənmək, oynamaq; 2) ələ salmaq, gül-mək, masqaraya qoymaq; чем чёрт не шутит düşər-düşməzi olar, hər şey ola bilər.

ШУТІХА ж 1. bax шут; 2. köhn. atəşbazlıq (atəşfəsanlıq), 3. atəşfəsanlıq raketi.

ШУТКА ж 1. zarafat, hənək; сказать в шутку zarafatla demək; глупая шутка mənasız zarafat; 2. məzhəkə; шутка в одном действии bir pərdəli məzhəkə (pyes); ♦ кроме шуток zarafat bir yana qalsın, zarafatsız; не на шутку çox ciddi, çox bərk, əməlli-başlı, lap çox, olduqca, doğrudan; не на шутку обиделся çox bərk incimişdir; шутка ли, шутка сказать зарafat deyil; шутка ли, человек целый день возился зарafat deyil, kişi bütün günü əlləşmişdir; шутки в сторону, шутки прочь zarafat bir yana, zarafatı buraxaq; не шутка, zarafat deyil; сыграть шутку bax сыграть; шутки (шутку) шутить bax шутить; шутки плохи с кем-чем ...la zarafat etmək olmaz; шутка шуткой; шутки шутками zarafat öz yerində... hər halda; hər necə olursa olsun.

ШУТКОВАТЬ несов. тәх. bax шутить.

ШУТЛИВО нареч. zarafatla, zarafat üçün, zarafatyana, zarafat şəkildə.

ШУТЛИВОСТЬ ж мн. нет 1. zarafatçılıq; 2. zarafat şəkildə olma.

ШУТЛИВЫЙ прил. 1. zarafatçı; 2. zarafatyana; шөн, əyləncəli.

ШУТНИК м zarafatçı, masqaraçı.

ШУТНИЦА ж zarafatçı qadın (qız).

ШУТОВСКОЙ прил. 1. təlxək -i[-ı]; шут-товские выходки təlxək hoqqaları; 2. təlxəkəsinə, təlxək kimi.

ШУТОВСТВО ср мн. нет təlxəklik, oyunbazlıq, nədimlik.

ШУТОЧКА ж bax шутка 1-ci mənad.

ШУТОЧНЫЙ прил. gül-məli, məzhəkəli, əyləndirici, məzəli; ♦ дело не шуточное iş çox ciddidir.

ШУТЯ нареч. дан. 1. zarafatla, zarafatyana, zarafat üçün; 2. asan, zəhmətsiz; ♦ не шутя ciddi, gerçək(dən), doğrudan-doğruya; он заболел не шутя o ciddi xəstələnmişdir.

ШУЦЛІННЯ ж xüs. tənzim xətti (küçədə hərəkəti göstərən xətt).

ШҮЧИВАТЬ многокр. дан. bax шутить.

ШҮШВАЛЬ ж мн. нет дан. bax шваль.

ШҮШЕРА ж собир. мн. нет дан. nifr. yaramaz adamlar, əclaf adamlar, dılğır-lar.

ШУШПАН м şuşpan (enli kaftan şəkildə qədim rus kəndli paltarı).

ШУШУКАНЬЕ ср мн. нет dedi-qodu, qeybət, piçıldasma, piç-piç.

ШУШУКАТЬ несов. дан. 1. bax шушукать-ся; 3. piçıldamaq.

ШУШУКАТЬСЯ несов. дан. piçıldasmaq, piç-piç danışmaq, qeybət etmək, dedi-qodu ilə məşğul olmaq.

ШУШҮН м köhn. şuşun (koftaya, gödəkçəyə və sarafana oxşayan uzun qadın paltarı).

ШХЕРНЫЙ прил. şxer -i[-ı].

ШХЕРЫ ед. нет coğr. şxerlər (sahilə yaxın qayalar və kiçik qayalıq adalar).

ШХУНА ж дəniz. şxun (iki və ya üçürlü yelkənli gəmi).

Ш-Ш межд. ş-ş! s-s-s! sus! (nida).

Щщ

ЩА *ср нескл.* "Щ" hərfinin adı.

ЩАВÉЛЕВЫЙ *прил.* turşəng, quzuqulağı -i[-i]; **щавелевый лист** turşəng yarpağı; **щавелевая кислота** (*kim.*) oksalat turşusu.

ЩАВÉЛЬ *м* *мн. нет* *bot.* turşəng, qu-zu-qulağı.

ЩАВÉЛЬНИК *м* *мн. нет* 1. bax **щавель**; 2. *məh.* turşəng şorbası.

ЩАДИТЬ *несов.* 1. aman vermək, rəhm etmək, bağışlamaq, rəhmi gəlmək; yazığı gəlmək, təqsirindən keçmək; **не щадить врага** düşməyə aman verməmək; 2. qorumaq, gözləmək, hifz etmək, muğayat olmaq, əsirgənməmək; **щадить своё здоровье** öz səhhətini qorumaq (gözləmək); **не щадя своих сил** qüvvəsini əsirgəmədən.

ЩАДИТЬСЯ *несов.* 1. aman verilmək, rəhm edilmək, bağışlanmaq; 2. qorunmaq, gözlənilmək, hifz edilmək.

ЩЕБЕНИТЬ *несов.* çinql döşəmək, çinql tökmək.

ЩЕБЕНИТЬСЯ *несов.* çinqla döşənmək, çinql tökülmək.

ЩЕБЁНКА *ж* *мн. нет* bax **щебень**.

ЩЕБЁНОЧНЫЙ *прил.* çinql -i[-i].

ЩЕБЁНЬ *м* *мн. нет* çinql, qırma daş (qırma kərpic).

ЩЕБЕТ *м* *мн. нет* bax **щебетание**.

ЩЕБЕТАНИЕ *ср* *мн. нет* 1. civilti, cikkilti, cəh-cəh; **щебетание птиц** quşların civiltisi; 2. *məc.* ötmə, birməfəse danışma (adətən uşaqlar və cavan qadınlar haqqında).

ЩЕБЕТАТЬ *несов.* 1. civildəmək, cikkildəmək (*quş*); 2. *məc.* ötmək, birməfəse danışmaq.

ЩЕБЕТЛИВЫЙ *прил. məh.* 1. daim civildəyən; 2. *məc.* çoxdanışan, naqqal.

ЩЕБЕТУНЬЯ *ж* *дан.* 1. civildəyən, cikkildəyən, cəh-cəh vuran; 2. *məc.* çoxdanışan, naqqal, uzunçu (qadın, qız).

ЩЕБЕШОК *м* *дан.* çinql, çinql parçası.

ЩЕБНЕВОЙ *прил.* çinql -i[-i].

ЩЕБНИСТЫЙ *прил.* çinqlı.

ЩЕГЛЁНОК *м* (*мн. щеглята*) 1. payızbül-bülü balası; 2. **шегол** *söz. kiç.*

ЩЕГЛÓВКА *ж* diş payızbül-bülü.

ЩЕГЛЯТНИК *м* quşbaz.

ЩЕГЛЯЧЬИЙ *прил.* payızbül-bülü -i[-i].

ШЕГО́Л *м* *zool.* payızbül-bülü.

ШЕГОЛЕВАТОСТЬ *ж* *мн. нет* şıqlıq, şıq geyinmə, modabazlıq.

ШЕГОЛЕВАТЫЙ *прил.* şıq, şıq geyinən, modabaz.

ШЕГОЛÍХА *ж* qəşəng geyinməyi sevən qadın (*qız*).

ШЕГО́ЛЬ *м* şıq geyinən, qəşəng geyinməyi sevən adam, modabaz.

ШЕГОЛНУТЬ *однокр.* bax **шеголять**.

ШЕГОЛЬСКОЙ *прил.* çox şıq, yaraşıqlı, bəhali, çox bəzəkli; **шегольской костюм** çox şıq (*bəhali*) kostyum.

ШЕГОЛЬСТВО *ср* *мн. нет* şıq geyinməyi sevmə, modabazlıq.

ШЕГОЛЯНЬЕ *ср* *мн. нет* 1. şıq geyinmə, qəşəng geyinmə; 2. şıq geyinib gəzmə, qəşəng geyinib gəzmə, geyinib fors etmə; 3. lovğalanma, özünü göstərmə; 4. vaxt keçirmə, gəzmə.

ШЕГОЛЯТЬ *несов.* 1. şıq geyinmək; 2. şıq geyinib gəzmək, qəşəng geyinib gəzmək, geyinib fors etmək; 3. lovğalanmaq, özünü göstərmək; 4. vaxt keçirmək, gəzmək.

ЩЕДРИ́ВЫЙ *прил. məh.* çopur.

ЩЕДРИ́НА *ж* *məh.* çopurluq, çopur yeri.

ЩЕДРИТЬСЯ *несов. məh.* səxavətə gəlmək, əliaçıqlıq göstərmək.

ЩЕДРО *нареч.* səxavətlə, əliaçıqlıqla, bol-luca, çoxlu.

ЩЕДРОВАТЫЙ, ЩЕДРОВИТЫЙ *məh.* **ЩЕДРЫЙ** *прил.* **ЩЕДРЫЙ** *прил.* **ЩЕДРЫЙ** *прил.* **ЩЕДРЫЙ** *прил.*

ЩЕДРОСТЬ *ж* *мн. нет* cəmərdlik, səxavət (*lililik*), əliaçıqlıq.

ЩЕДРОТЫ *ед. нет* *köhn.* sədəqə, bəxşiş, hədiyyə; **дать (подарить) от своих щедрот** (*köhn., isteh.*) öz pulundan, öz cibindən vermək (bağışlamaq).

ЩЕДРЫЙ *прил.* 1. səxavətli, əliaçıq; **щедрый человек** əliaçıq adam; 2. qiymətli; **щедрые подарки** qiymətli hədiyyələr; 3. bol, çoxlu; **щедрую рукою** əsirgəmədən, səxavətlə.

ЩЕКА́ *ж* (*мн. щёки*) 1. yanaq; 2. *xüs.* yan tərəf, yastı tərəf; 3. *xüs.* kəlbətin ağzı; **за обе щёки есть** (*уписывать*) iştah ilə (acgözlüklə) yemək (aşırmaq).

ЩЕКА́СТЫЙ *прил. dan.* iriyanaqlı, qalın-yanaqlı.

ЩЕКО́ЛДА *ж* qarı sürgüsü.

ЩЕКО́Т *м* *мн. нет* cəh-cəh; cəh-cəh vurma; **щёкот соловья** bül-bülün cəh-cəhi.

ЩЕКОТА́НИЕ *ср* *мн. нет* 1. qıdıqlama; 2. acışma, gicişmə (*geyişmə*); 3. *məc.* qıcıqlandırma.

ЩЕКОТА́НИЕ *ср* *мн. нет* bax **щёкот**. **ЩЕКОТА́ТЬ** *несов.* 1. qıdıqlamaq; 2. *bezl.* ayışmaq, gicişmək (*geyişmək*); **в горле щеко́чет** boğazım ayışır; 3. *məc.* qıcıqlamaq, qıcıqlandırmaq.

ЩЕКО́ТНИЙ *прил. dan.* cəh-cəh vurmaq.

ЩЕКО́ТИТЬ *məh.* bax **щекотать** I.

ЩЕКО́ТКА *ж* *мн. нет* *dan.* 1. qıdıq; 2. bax **щекотание** I.

ЩЕКО́ТЛИВОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. qıdıqı gəlmə; 2. bax **щепетильность**.

ЩЕКО́ТЛИВЫЙ *прил.* 1. qıdıqı gələn; 2. bax **щепетильный** I; 3. *məc.* nazik, incə; **щекотливый вопрос** nazik (*incə*) məsələ.

ЩЕКО́ТНО *в знач. сказ.* qıdıqı(m) gəlir; **не трогай меня, щекотно** mənə əl dəymə, qıdıqım gəlir.

ЩЕКО́ТНЫЙ *прил. dan.* qıdıqlayıcı.

ЩЕЛЕВА́ТЫЙ *прил.* çatdaq, çatdağı olan, yarıqı olan, çat-çat, cadar-cadar.

ЩЕЛЕВО́Й *прил.* 1. bax **щелеватый**; 2. *diç.* nov -i[-i]; **щелевые согласные** nov samitləri.

ЩЕЛÍНА *ж* böyük çatdaq, böyük çat, yarıq. **ЩЕЛÍННЫЙ** *diç.* bax **фрикативный**.

ЩЕЛÍСТЫЙ *прил. dan.* çatdağı çox olan, yarıqı çox olan, yarıq-yarıq, çatdaq-çatdaq.

ЩЕЛК *м* *məh.* bax **щелчок** I-ci mənada.

ЩЕЛК *м* *дан.* 1. şıqqıltı; 2. cəh-cəh (*quşlarda*); 3. *в знач. сказ. dan.* bir çırtma vurdu; **щёлк его по носу** onun burnuna bir çırtma vurdu.

ЩЕЛКА *ж* (kiçik) yarıq, (kiçik) çatdaq.

ЩЕЛКА́НЬЕ *ср* *мн. нет* 1. çırtma vurma; 2. şaqqıldatma; 3. cəh-cəh vurma, ötmə, oxuma; **щёлкание птиц** quşların cəh-cəhi (ötməsi); 4. çırtama (*tum*), sındırma (*findıq və s.*).

ЩЕЛКА́ТЬ *несов.* 1. çırtma vurmaq; 2. şıq-qıldatmaq; 3. cəh-cəh vurmaq, ötmək, oxumaq (*quş*); 4. çırtlamaq (*çıt*), sındırmaq (*findıq, qoz və s.*); **щёлкать зубами** as olmaq; **щёлкать на счётах** çötkəyə salmaq; haqq-hesab çekmək.

ЩЕЛКА́ТСЯ *несов.* çırtılanmaq (*tum*); sındırılanmaq (*findıq və s.*).

ЩЕЛКНУТЬ *однокр.* bax **щёлкать**.

ЩЕЛКОПЁР *м* *köhn.* cızma-qaraçı.

ЩЕЛКОТНЯ́ *ж* *мн. нет* *dan.* 1. çırtma vurma, çırtma; 2. şaqqıltı; 3. cəh-cəh, ötmə, oxuma (*quşlarda*).

ЩЕЛКУ́Н *м* 1. cəh-cəh vuran, oxuyan (*quş*); 2. *zool.* şıqqıldaq (*böcək*).

ЩЕЛКУ́НЧИК *м* *дан.* **шелкун** *söz. kiç. və oxş.*

ЩЕЛКУ́ШКА *ж* *дан.* 1. bax **щелчок** I-ci mənada; 2. şax-şax, şıx-şıx (*uşaq oyuncağı*); 3. *məh.* findıqsındıran (*kəlbətin*).

ЩЕЛÓК *м* *мн. нет* *kim.* torta.

ЩЕЛО́ЧЕНИЕ *ср* *мн. нет* qələviləşdirmə, qələvi əlavə etmə, kül suyuna salma.

ЩЕЛО́ЧИТЬ *несов.* qələviləşdirmək, qələvi əlavə etmək, kül suyuna salmaq.

ЩЕЛО́ЧИТЬСЯ *несов.* qələviləşdirilmək, qələvi əlavə edilmək, kül suyuna salınmaq.

ЩЕЛО́ЧКА *ж* **щёлка** *söz. kiç.*

ЩЕЛО́ЧНОЙ *прил.* 1. torta -u[-ü]; **щелочная вода** torta suyu; 2. qələvi; **щелочная реакция** qələvi reaksiya.

ЩЕЛО́ЧНОСТЬ *ж* *мн. нет* *kim.* qələvilik, qələvi dərəcəsi.

ЩЕЛО́ЧЬ *ж* *kim.* qələvi.

ЩЕЛЧО́К *м* 4. çırtma; 2. şıqqıltı, çıqqıltı; 3. *məc.* kinayə, təhqir.

ЩЕЛЬ *ж* 1. çatdaq, çat, yarıq; 2. xəndək, səngər.

ЩЕЛЯ́СТЫЙ *məh.* bax **щелистый**.

ЩЕМÍТЬ *несов.* 1. sıxmaq, qısqmaq (*adətən dəri geyim haqqında*); 2. *məc.* ürəyini sıxmaq, qüssələndirmək; 3. *bezl.* ağrımaq, sancmaq; **щеми́т грудь** döşüm sancır.

ЩЕМЯ́ЩИЙ *прич.* 1. sıxıcı, qısqıcı; 2. *məc.* cansıxıcı, ürəksıxıcı.

ЩЕНИ́ТЬСЯ *несов.* küçükləmək, balalamaq (*it, tülkü, canavar haqqında*).

ЩЕ́ННАЯ *прил.* boğaz (*it, canavar, tülkü haqqında*).

ЩЕНОК *м* (мн. **щенки**) 1. küçük; 2. canavar (tülkü və s.) balası.
ЩЕНЯЧИЙ *прил.* küçük -i[-i].
ЩЕП *ж* (мн. **щепы**) bax **щепка**.
ЩЕПАЛЬНЫЙ *прил.* doğrama (yarma) -i[-i]; **щепальные орудия** doğrama (yarma, yonma) alətləri.
ЩЕПАННЫЙ *прич.* doğranmış, yarılmış.
ЩЕПАТЬ *несов.* doğramaq, yarmaq.
ЩЕПАТЬСЯ *несов.* doğranmaq, yarılmaq.
ЩЕПЕТИЛЬНОСТЬ *ж* мн. **нет** xırdaçılıq, vasvasılıq, son dərəcə prinsipiallıq.
ЩЕПЕТИЛЬНЫЙ I *прил.* xırdaçı, vasvası, ehtiyatlı, son dərəcə prinsipial.
ЩЕПЕТИЛЬНЫЙ II *прил.* köhn. xəbəziyyət -i[-i]; Ətriyyət -i[-i]; **щепетильные товары** xəbəziyyət malları, ətriyyət malları.
ЩЕПКА *ж* talaşa, yonqar.
ЩЕПНОЙ *прил.* xərratlıq -i[-i]; **щепные изделия** xərratlıq məmulat(lar)ı.
ЩЕПОТКА *ж* bax **щепот** 2-ci mənada.
ЩЕПОТЬ *ж* 1. baş-başa çatılan üç barmaq; 2. bir çimdik; **щепот соли** bir çimdik duz.
ЩЕПОЧКА *ж* **щепка** söz. kiç.
ЩЕПЯНОЙ bax **щепной**.
ЩЕРБАТЫЙ *прил.* 1. diş-diş, kələ-kötür, nahamar; 2. çorur.
ЩЕРБИНА *ж* 1. kələ-kötürlük, nahamarlıq; 2. çorur yeri, çorurluq.
ЩЕРБИНКА *ж* **щербина** söz. kiç.
ЩЕРБИТЬ *несов.* məh. kələ-kötürəşdirmək, diş-diş etmək, oyuyq-oyuyq etmək; çorurlaşdırmaq.
ЩЕРБИТЬСЯ *несов.* məh. kələ-kötürəşmək, diş-diş olmaq, oyuyq-oyuyq olmaq, çorurlaşmaq.
ЩЕРИТЬ *несов.* dan. 1. ağartmaq, qıcırmaq (dişlərini); 2. ponzatmaq, biz-biz etmək, qabartmaq (tüklerini).
ЩЕРИТЬСЯ *несов.* dan. 1. dişlərini ağartmaq, dişlərini qıcırmaq; 2. tüklerini ponzatmaq, tüklerini biz-biz etmək, tüklerini qabartmaq.
ЩЕТИНА *ж* мн. **нет** qıl, cod (sərt) tük, donuz tükü.
ЩЕТИНИСТЫЙ *прил.* cod, sərt (tük).
ЩЕТИНИТЬ *несов.* dan. (tüklerini) qabartmaq, (tüklerini) ponzatmaq, tüklerini biz-biz etmək.

ЩЕТИНИТЬСЯ *несов.* dan. 1. tüklerini qabartmaq, tüklerini ponzatmaq, tüklerini biz-biz etmək; 2. qabarmaq, ürpərmək, biz-biz olmaq (tük); 3. məc. acıqlanmaq, hirsələnmək.
ЩЕТИНКА *ж* qıl, cod tük, sərt tük, donuz tükü.
ЩЕТИННЫЙ *прил.* qıl -i[-i].
ЩЕТИНООБРАЗНЫЙ *прил.* qılaoxşar, qıl kimi, donuz tükü kimi, donuz tükünə oxşar; cod, sərt.
ЩЕТКА *ж* şotka.
ЩЕТКОДЕРЖАТЕЛЬ *м* tex. şotkatutan (dinamo-maşında şotkanın bənd edildiyi yer).
ЩЕТОЧКА *ж* **щетка** söz. kiç.
ЩЕТОЧНИК *м* şotka ustası, şotkaqayıran (usta).
ЩЕТОЧНЫЙ *прил.* şotka -i[-i].
ЩЕЧКА *ж* **щека** söz. kiç. yanaqcıq.
ЩЕЧНЫЙ *прил.* yanaq -i[-i]; **щечные мышцы** yanaq əzələləri.
ЩИ *ед.* **нет** asp. şi (kələm, ispanaq və s. şorbası); **щислые** **щи** turş kələmdən bişirilmiş ş; turş kələm şorbası; **попасть как кур во щи** bax **кур** (как кур во щи попал).
ЩИКОЛКА bax **щиколотка**.
ЩИКОЛОТКА *ж* bax **лодыжка**.
ЩИПАЛЬНЫЙ *прил.* lifləə ayırıcı, didici; **щипальный вал** lifləə ayırıcı val.
ЩИПАНИЕ *ср* çimdikləmə, çimdik götürmə.
ЩИПАННЫЙ *прич.* 1. çimdiklənmiş, çimdik-çimdik edilmiş; 2. qırılmış, çəkilmiş, qoparılmış; didilmiş, yolunmuş.
ЩИПАТЬ *несов.* 1. çimdikləmək (qoparmaq); 2. məc. yandırmaq, göynətmək; **перещиплет язык** istiot dilimi yandırır; 3. dartmaq, çəkmək, qopartmaq, didmək, yolmaq.
ЩИПАТЬСЯ *несов.* 1. bax **щипать** 1-ci mənada; 2. çimdikləmək, bir-birini çimdikləmək; 3. qırılmaq, çəkilmək, qoparılmış, didilmək, yolunmaq.
ЩИПЕЦ *м* 1. ovç. sifət (itlərdə); 2. çatı, tax-tarış.
ЩИПКА *ж* мн. **нет** 1. didmə, didilmə; 2. yolma, yolunma.

ЩИПКОВЫЙ *прил.* mus. barmaqla çalınan; **щипковые музыкальные инструменты** barmaqla çalınan musiqi alətləri.
ЩИПКОМ *нареч.* mus. barmaqla; **играть на скрипке щипком** skripkanı barmaqla çalmaq.
ЩИПНУТЬ *однокр.* bax **щипать**.
ЩИПОК *м* çimdik.
ЩИПОВЫЙ *прил.* çatılan (divar, dam, küm).
ЩИПЫ *ед.* **нет** 1. maşa; 2. kəlbətin; 3. ...doğrayan, ...sındıran; **сахарные щипцы** qəddoğrayan; **щипцы для орехов** qozsındıran, findıqsındıran.
ЩИПЧИКИ *ед.* **нет** **щипцы** söz. kiç.
ЩИТ *м* 1. tar. qalxan, sipər; 2. (müxtəlif mənələrdə) sipər; **щит артиллерийского орудия** top sipəri; **снеговые щиты** qarşaxlayan sipərlər; 3. lövhə; 4. qın, çanaq, zireh (bəzi heyvanlarda); **щит на щите** (вернуться) basılmaq, məğlub olmaq; **поднять на щит** (мәс.) həddindən artıq tərifləmək, tərifini göylərə qaldırmaq; **со щитом** (вернуться) qalibiyyətə (qayıtmaq).
ЩИТИК *м* zool. ağacbiti.
ЩИТОВИДНЫЙ *прил.* qalxanşəkilli, qalxanaoxşar, qalxanvari, **щитовидная железа** anat. qalxanvari vəzi.
ЩИТОВКА *ж* zool. çanaqlı yastıca (bitkilərə ziyan verən bəzi cücülərin adı).
ЩИТОВОЙ *прил.* 1. sipər -i[-i]; 2. lövhə -i[-i].
ЩИТОК *м* 1. щит söz. kiç.; 2. bot. qalxan.
ЩИТОНОСЕЦ *м* (мн. **щитоносцы**) tar. qalxanlı döyüşçü.
ЩИТОНОСКА *ж* zool. çugundur böcəyi.
ЩИТООБРАЗНЫЙ *прил.* qalxanaoxşar, sipərəbənzər, qalxanvari.

ЩУКА *ж* zool. durnabalığı.
ЩУП *м* şup (1. torpağı yoxlamaq üçün burğu şəklində alət; 2. taxıl kisəsinə batırılaraq taxıldan nümunə götürmək üçün alət; 3. mexanizmlərin hissələri arasındakı məsafəni, dərinliyi və s. ölçmək üçün alət).
ЩУПАЛЬЦЕ *ср* (мн. **щупальца**) 1. buynuz (böcəklərdə, qurdlarda və s.); 2. məc. saynaq, əl, barmaq.
ЩУПАННЫЙ *прич.* 1. əllənmiş, əl ilə yoxlanılmış; 2. məc. öyrənilmiş, yoxlanılmış, tədqiq edilmiş.
ЩУПАТЬ *несов.* 1. əlləmək, əl ilə yoxlamaq; **щупать пульс** nəbzi yoxlamaq; 2. məc. öyrənmək, yoxlamaq, tədqiq etmək; **щупать глазами** (взором) **кого-что** başdan-ayağa süzmək.
ЩУПНИК *м* 1. щуп söz. kiç.; 2. zool. (böcəklərdə) hiss orqanı.
ЩУПЛИЙ *прил.* zəif, əldən düşmüş, taqətsiz, ölüvay, cansız, üzgün, arıq, cılız.
ЩУР *м* zool. arıqapan (qus).
ЩУР *м* əcdad, ulu baba (slavyan mifologiyasında).
ЩУРЕНОК *м* (мн. **щурята**) durnabalığı balası.
ЩУРИТЬ *несов.* qiyməq; **щурить глаза** gözlerini qiyməq.
ЩУРИТЬСЯ *несов.* 1. gözlərini qiyməq; **щуриться от солнца** günəşdən gözlərini qiyməq; 2. qıyılmaq (gözlər).
ЩУЧИЙ *прил.* durnabalığı -u[-ü]; **щучья икра** durnabalığı kürüsü; **щучьему велению** öz-özünə, heç kəs qarışmadan.
ЩУЧИНА *ж* мн. **нет** durnabalığı əti.
ЩУЧКА *ж* **щука** söz. kiç.

Ээ

Э межд. ey! eh! (etiraz, təəccüb, şübhə və s. hissləri bildirir).

ЭБЕНОВЫЙ прил. 1. abnos -i[-1]; **эбеновое дерево** abnos ağacı; **2. в знач. суц.** **эбеновые** (ед. **эбеновое ср**) bot. abnos fəsiləsi (tropik ağaclar fəsiləsi).

ЭБОНИТ м. мн. нет xüs. ebonit (vulkanizə edilmiş rezin qatışıqlarından alınan bərk maddə).

ЭБЕНИТОВЫЙ прил. xüs. ebonit; ebonitdən qayrılmış.

ЭВАКУАНКТ м (эвакуационный пункт) təxliyə məntəqəsi, köçürmə (boşaltma) məntəqəsi (bax **эвакуация**).

ЭВАКУАТОР м təxliyə işləri ilə məşğul olan işçi (bax **эвакуация**).

ЭВАКУАЦИОННЫЙ прил. təxliyə (köçürmə, boşaltma) -i[-1]; **эвакуационный пункт** təxliyə (köçürmə, boşaltma) məntəqəsi (bax **эвакуация**).

ЭВАКУАЦИЯ ж təxliyə, boşaltma, boşaldılma (müharibə zamanı əhalinin, idarələrin, sənaye müəssisələrinin və s. təhlükəli yerlərdən uzaq və daha əmin yerlərə köçürülməsi).

ЭВАКУИРОВАННЫЙ прич. и прил. təxliyə edilmiş, köçürülmüş, boşaldılmış.

ЭВАКУИРОВАТЬ несов. təxliyə etmək, boşaltmaq, köçürmək.

ЭВАКУИРОВАТЬСЯ несов. 1. köçmək, köçüb getmək (köçüb gəlmək); 2. təxliyə edilmək, köçürülmək, boşaldılmaq.

ЭВАЛЬВАЦИЯ ж xüs. qiymətləndirmə, hesablama; qiymət, hesab.

ЭВАПОРАЦИЯ ж мн. нет buğlanma, buxarlanma.

ЭВДЕМОНИЗМ м мн. нет fəls. evdemonizm (etikada: əxlaqın mənbəyi, insanın şəxsi rifah və səadəti üçün çalışmasından ibarət olduğunu iddia edən və əxlaqın ictimai qanuniyyətini inkar edən cərəyan).

ЭВДЕМОНИСТИЧЕСКИЙ прил. evdemonizm -i[-1]; **эвдемонистическая философия** evdemonizm fəlsəfəsi.

ЭВЕН м (мн. **эвены**) even (Yakutiya, Oxoq dənizi sahillərində yaşayan xalq).

ЭВЕНК м (мн. **эвенки**) evenk (Evenk Milli Mahalının əsas əhalisini təşkil edən xalq; tunqusların keçmiş adı).

ЭВЕНКА ж even qadın (qız).

ЭВЕНКИЙКА ж evenk qadın (qız).

ЭВЕНКИЙСКИЙ прил. evenk -i[-1]; **эвенкийский язык** evenk dili.

ЭВЕНСКИЙ прил. even -i[-1]; **эвенский язык** even dili.

ЭВЕНТУАЛЬНЫЙ прил. eventual (əlverişli şəraitdə mümkün olan).

ЭВКАЛИПТ м bot. evkalipt (cənubda bitən ağac).

ЭВКАЛИПТОВЫЙ прил. evkalipt -i[-1]; **эвкалиптовое масло** evkalipt yağı; **эвкалиптовое дерево** bax **эвкалипт**.

ЭВКОММИЯ ж bot. evkommiya (cənubda bitən quttaperçalı ağac).

ЭВОЛВЕНТА ж riyaz. evolventa.

ЭВОЛЮТА ж riyaz. evolyuta (bax. **эвольвента**).

ЭВОЛЮЦИОНИЗМ м мн. нет evolyusionizm; təkamülçülük (1. **təkamül nəzəriyyəsi**; 2. **inkişaf prosesində sıçrayışlı, inqilabi dəyişiklikləri və keyfiyyət dəyişikliklərini inkar edən cərəyan**).

ЭВОЛЮЦИОНИРОВАТЬ сов. и несов. təkamül etmək, təcridən inkişaf etmək.

ЭВОЛЮЦИОНИСТ м evolyusionist, təkamülçü (təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarı).

ЭВОЛЮЦИОНИСТИЧЕСКИЙ прил. evolyusionizm (təkamül) (evolyusionist) -i[-1]; **təkamülçü** -i(-1).

ЭВОЛЮЦИОНИСТСКИЙ прил. təkamülçülük (evolyusionist) -i[-1], **təkamülçü** -i(-1).

ЭВОЛЮЦИОННЫЙ прил. təkamül -i[-1]; **эволюционная теория** (учение) təkamül nəzəriyyəsi.

ЭВОЛЮЦИЯ ж 1. təkamül, təcridi inkişaf; 2. (köhn. hərbi) manevr, hərəkət; 3. **только мн.** idman hərəkətləri.

ЭВОН, ЭВОТ нареч. köhn. məh. odur ha; bax, orada; bax odur.

ЭВРИКА межд. evrika! tapdım! (sevinc bildirir).

ЭВРИСТИКА ж мн. нет xüs. evristika (nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi).

ЭВРИСТИЧЕСКИЙ прил. xüs. evristika -i[-1], **евристик**.

ЭВФЕМИЗМ м dilç. evfemizm (qaba və namünasib söz və ya ifadə yerinə işlədilan daha yumşaq söz və ya ifadə, məsələn. "yalan deyirsiniz" yerinə "doğru demirsiniz" və s.).

ЭВФЕМИСТИЧЕСКИЙ прил. dilç. evfemistik; **эвфемистическое выражение** evfemistik ifadə.

ЭВФОНИЧЕСКИЙ прил. evfoniya -i[-1], evfonik.

ЭВФОНИЯ ж мн. нет evfoniya, xoşahənglik, ahəngdarlıq, xoşavazlıq.

ЭВФУИЗМ м мн. нет ədəb. evfuizm (qəliz, ibarəli, təmtəraqlı üslub).

ЭВФУНИСТИЧЕСКИЙ прил. ədəb. təmtəraqlı, ibarəli, qəliz (üslub haqqında).

ЭГАЛИТАРИЗМ м мн. нет eqalitarizm (mülkiyyətin fərdi təsərrüfat əsasında bərabərləşdirilməsini təbliğ edən utopik nəzəriyyə).

ЭГАЛИТАРИСТ м eqalitarist (eqalitarizm tərəfdarı).

ЭГАЛИТАРНЫЙ прил. eqalitar (əmlakın bərabər bölünməsi üzərində əsaslanan).

ЭГЕ, ЭГЕ-ГЕ межд. aha! aha-aha!

ЭГЕ, Э-ГЕ-ГЕ межд. bəs belə! aha!

ЭГЕЙ межд. bax эй.

ЭГИДА ж мн. нет himayə, sayə; **под эгидой** (кого, чего) ...himayəsi altında, ...qanadı altında, ...sayəsində.

ЭГОИЗМ м мн. нет xudbinlik, xudpəsəndlik, eqoizm, eqoistik.

ЭГОИСТ м xudbin, xudpəsənd, eqoist.

ЭГОИСТИЧЕСКИЙ прил. 1. xudbinlik (eqoizm) -i[-1]; **эгоистическое чувство** eqoizm (xudbinlik) hissi; 2. eqoistik (təfəkkür, davranış və s.).

ЭГОИСТИЧНО нареч. xudbinsinə, eqoistcənə.

ЭГОИСТИЧНОСТЬ ж мн. нет xudbinlik, xudpəsəndlik, eqoistik.

ЭГОИСТИЧНЫЙ xudbin, xudpəsənd, eqoist.

ЭГОИСТКА ж xudbin, eqoist qadın (qız).

ЭГОТИЗМ м мн. нет eqotizm (öz barəsində çox böyük fikirdə olma).

ЭГОЦЕНТРИЗМ м мн. нет eqosentrizm (1. **eqoizmin** (xudbinliyin) ifrat dərəcəsi; 2. **bax солипсизм**).

ЭГРЕТ м, ЭГРЕТКА ж eqret (quş lələyindən ibarət qadın baş bəzəyi).

ЭДАК дан. bax **этак**.

ЭДАКИЙ дан. bax **этакий**.

ЭДЕЛЬВЕЙС м bot. edelveys (Alp dağlarında bitən sarımtıl-ağ çiçəklili çoxillik bitki).

ЭДЕМ м мн. нет (dini, şair.) ədəm; cənnət, behişt.

ЭДИКТ м tar. fərman.

ЭЖЕКТОР м tex. ejektor (buxar qüvvəsilə işləyən nasos).

ЭЗОПОВ: ЭЗОПОВ ЯЗЫК Ezop dili (fikrin örtülü, eynam şəklinə ifadəsi).

ЭЗОПОВСКИЙ прил. müəmmal, kinayəli, eynamlı, rəmzli, üstüörtülü; **говорить эзопским языком** müəmmal (dil ilə) danışmaq.

ЭЗОТЕРИЧЕСКИЙ прил. gizli, məxfi, məhrəm.

Эй межд. hey! chey! ay!

ЭК I нареч. dan. necə; gör necə.

ЭК ШШ, ЭКА, ЭКО част. dan. gör, gör bir, bax bir.

ЭКАРТЕ ср нескл. ekarte (qədim qumar oyunu).

ЭКВАДОРЕЦ м (мн. **эквадорцы**) ekvadorlu (Ekvador əhalisindən olan).

ЭКВАДОРКА ж (мн. **эквадорки**) ekvadorlu qadın (qız).

ЭКВАДОРСКИЙ прил. ekvador -i[-1]; ekvadorlu.

ЭКВАТОР м coğr. ekvator (Yer kürəsini və ya göy sferasını iki bərabər hissəyə, şimal və cənub yarımkürələrinə bölmə xəyalı dairə).

ЭКВАТОРИАЛ м astr. ekvatorial (bu və digər göy cisminin ekvatora nisbətən vəziyyətini müəyyən edən astronomik cihaz).

ЭКВАТОРИАЛЬНЫЙ прил. ekvatorial, ekvator -i[-1]; ekvatordakı (kvatorda yerləşən); **экваториальный круг** ekvator dairəsi; **экваториальные страны** ekvatordakı ölkələr.

ЭКВИВАЛЕНТ м ekvivalent (1. **iq. başqa bir əmtənin dəyərini təmsil edən əmtə**; 2. **eyniqiymətli, bərabərqüvvəli**; 3. **hidrogenin bir hissəsi ilə birləşən və ya onu əvə**

edən elementin miqdarı; 4. qarışılıq, müvafiq (söz və s.).

ЭКВИВАЛЕНТНОСТЬ ж мн. нет ekvivalentlik (*bərabərlik, eyni qiymətdə, eyni qiymətdə, eyni qiymətdə olma*).

ЭКВИВАЛЕНТНЫЙ прил. ekvivalent (*eyni qiymətli, bərabər qiymətli, eynimənalı*); **эквивалентные величины** ekvivalent kəmiyyətlər.

ЭКВИЛИБРИРОВАТЬ сов. и несов. ekvilibristika ilə məşğul olmaq, kəndirbazlıq etmək, canbazlıq etmək.

ЭКВИЛИБРИСТ м ekvilibrist, kəndirbaz, canbaz.

ЭКВИЛИБРИСТИКА ж мн. нет 1. ekvilibristika, kəndirbazlıq, canbazlıq; **2. тас.** hiyləbazlıq, zirəklik, ən çətin vəziyyətdən çıxma bacarığı.

ЭКЗАЛЬТАЦИЯ ж мн. нет hədsiz həyəcan, vəcd; çaşa gəlmə, coşma.

ЭКЗАЛЬТИРОВАННОСТЬ ж hədsiz həyəcan, vəcd; çaşa gəlmə, coşğunluq.

ЭКЗАЛЬТИРОВАННЫЙ прил. həyəcanlanmış, vəcdə gəlmiş, çaşa gəlmiş, coşmuş; həyəcanlı.

ЭКЗАМЕН м 1. imtahan; **2.** yoxlama, sınaq.

ЭКЗАМЕНАТОР м imtahan edən, imtahançı.

ЭКЗАМЕНАТОРСКИЙ прил. imtahançı -i[-i].

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ прил. imtahan -i[-i]; **экзаменационная комиссия** imtahan komissiyası.

ЭКЗАМЕНОВАННЫЙ прич. imtahan edilmiş, yoxlanmış.

ЭКЗАМЕНОВАТЬ несов. imtahana çəkmək, imtahan etmək, yoxlamaq.

ЭКЗАМЕНОВАТЬСЯ несов. 1. imtahan vermək; **2.** imtahan olunmaq, yoxlanmaq.

ЭКЗАМЕНУЮЩИЙСЯ прил. и прич. imtahan verən.

ЭКЗАНТЕМА ж тиб. səpki (*dəridə*).

ЭКЗАРХ м ekzarx (*xristianlarda: müstəqil kilsə ya ayrıca kilsə nəhiyyəsi başçısı*).

ЭКЗАРХАТ м (dini) ekzarxlıq (**1.** ekzarx hakimiyyəti; **2.** ekzarx rütbəsi).

ЭКЗЕКВАТУРА ж мн. нет dipl. ekzekvatura (*bir hökumətin təyin olunmuş əcnəbi dövlət konsuluna, onun konsulluğuna razi olduğu haqqında verdiyi şəhadətnamə*).

ЭКЗЕКУТОР м köhn. təsərrüfat müdiri (*inqiləbdən qabaqkı Rusiya idarələrində*).

ЭКЗЕКУЦИЯ ж мн. нет köhn. **1.** bədən cəzası; **2.** məhkəmə hökminün yerinə yetirilməsi; **3.** divan tutma.

ЭКЗЕМА ж тиб. ekzema (*dəri xəstəliyi*).

ЭКЗЕМАТОЗНЫЙ прил. тиб. ekzemalı.

ЭКЗЕМПЛЯР м 1. nüsxə; **2.** nümunə.

ЭКЗЕРСИС м məşq (*musiqidə, rəqsədə*).

ЭКЗЕРЦИЦИЯ мн. (ед. экзерциция ж) köhn. hərbi məşqlər.

ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМ м ekzistensializm (*həyatın mənasızlığını, ictimai fəaliyyətin faydasızlığını, xlaqın əsassızlığını sübut etməyə çalışan fəlsəfi cərəyan*).

ЭКЗИСТЕНЦИАЛИСТ м ekzistensialist.

ЭКЗИСТЕНЦИАЛЬНЫЙ прил. ekzistensial -i[-i].

ЭКЗОГАМИЯ ж мн. нет etn. ekzoqamiya (*öz tayfasından, öz qohum-əqrabasından, öz ictimai qrupundan evlənməyi qadağan edən adət*).

ЭКЗОГАМНЫЙ прил. etn. ekzoqamiya -i[-i], ekzoqam; ekzoqamiya gözləyən, ekzoqamiya adətlərinə riayət edən.

ЭКЗОГЕННЫЙ прил. geol. ekzogen (*xarici qüvvələrin təsiri ilə baş verən və yaxud yaranan*).

ЭКЗОТЕРМИЧЕСКИЙ прил. fiz. ekzotermik, istilik verən.

ЭКЗОТИКА ж мн. нет ekzotika (*uzaq ölkələrə, əksərən isti ölkələrə xas olub digər ölkələrin əhalisi üçün qeyri-adi, qərribə görünən şey, adət və s.*).

ЭКЗОТИЧЕСКИЙ прил. ekzotik, qərribə, yad, qeyri-adi; **экзотические растения** ekzotik bitkilər.

ЭКЗОТИЧНОСТЬ ж мн. нет ekzotiklik; qərribəlik, qeyri-adilik.

ЭКЗОТИЧНЫЙ прил. bax экзотический.

ЭКЗОТЫ мн. (ед. экзот) м bot. ekzotlar (*bir yer üçün səciyyəvi olmayan, lakin həmin iqlimə uyğunlaşdırılmış ağac və kol bitkiləri*).

ЭКИВОКИ мн. (ед. эквивок м) ikimənalı söz, kinayə, eyham; **говорить эквивоками** ikimənalı danışmaq, eyhamlı danışmaq.

ЭКИЙ мест. дан. gör nə, gör necə; **экий шалун!** gör nə nadincə uşaqdır!

ЭКИПАЖ м 1. minik (*fayton, minik arabası və s.*); **2.** ekipaj (*gəmi, təyyarə, tank koman-dası*); **3.** (*harbi, dəniz.*) ekipaj (*dəniz piyadasının sahil qoşunu*).

ЭКИПАЖНЫЙ прил. ekipaj -i[-i].

ЭКИПИРОВАННЫЙ прич. təchiz edilmiş, təmin edilmiş (*paltarla, ləvazimatla*).

ЭКИПИРОВАТЬ сов. и несов. təchiz etmək, təmin etmək (*paltarla, ləvazimatla*).

ЭКИПИРОВАТЬСЯ несов. təchiz edilmək, təmin edilmək (*paltarla, ləvazimatla*).

ЭКИПИРОВКА ж мн. нет 1. təchiz etmə, təchiz edilmə (*paltarla, ləvazimatla*); **2.** təchizat (*təchiz etmək üçün lazım olan şeylər*).

ЭКИПИРОВОЧНЫЙ прил. təchizat -i[-i].

ЭККЕР м xüs. ekker, günyə (*geodeziya aləti*).

ЭКЛАМПСИЯ ж мн. нет тиб. eklampsiya (*təzə doğan və hamilə qadınlarda ürək-keçmə*).

ЭКЛЕКТИЗМ м мн. нет eklektizm (*bir-birinə zidd olan fikir və nəzəriyyələrin mexaniki olaraq birləşdirilməsi*).

ЭКЛЕКТИК м eklektik (*bir-birinə zidd olan fikirləri, nəzəriyyələri prinsipsiz olaraq bir-birilə birləşdirməyə çalışan alim, filosof yaxud siyasətçi*).

ЭКЛЕКТИКА ж мн. нет bax эклектизм.

ЭКЛЕКТИЦИЗМ м мн. нет bax эклектизм.

ЭКЛЕКТИЧЕСКИЙ прил. eklektik; **электическое мировоззрение** eklektik dünyagörüşü.

ЭКЛЕКТИЧНОСТЬ ж мн. нет eklektiklik (*bax эклектизм*).

ЭКЛЕКТИЧНЫЙ бax эклектический.

ЭКЛЕР м ekler (*pirojna növü*).

ЭКЛИМЕТР м geod. klimetr (*bir yerin üfüqə tərəf meyl xəttini təxmini olaraq təyin edən alət*).

ЭКЛИПТИКА ж astr. ekliptika (**1.** Yerin Günəş ətrafında hərəkət etdiyi yol, Günəş mədarı; **2.** Göy sferasının, Günəş mərkəzinin öz illik hərəkətində yer dəyişdirdiyi böyük dairəsi).

ЭКЛИПТИЧЕСКИЙ прил. astr. ekliptika -i[-i], ekleptik.

ЭКЛОГА ж ədəb. ekloqa (**1.** antik poeziyada, daha sonralar isə Avropa poeziyasında: çoban həyatını təsvir edən şeir; **2.** seçilmiş şeirlər məcmuəsi).

ЭКО бax эк II.

ЭКОЙ бax экий.

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ прил. ekoloji, ekologiya -i[-i].

ЭКОЛОГИЯ ж мн. нет biol. ekologiya (**1.** biologiyanın heyvan və bitki orqanizmlərinin mühitlə qarşılıqlı münasibətindən bəhs edən şöbəsi; **2.** ekoloji sistem; **3.** təbiət və ümumiyyətlə bütün canlıların yaşama mühiti).

ЭКОНОМ м köhn. **1.** qənaətkar, qənaətcil (*adam*); **2.** təsərrüfat müdiri.

ЭКОНОМАЙЗЕР м tex. ekonomayzer (*bu-xar qazanlarında suyu və ya havanı qızdırən və yanacaq qənaət etməyə imkan verən qurğu*).

ЭКОНОМИЗАЦИЯ ж köhn. qənaətcillik.

ЭКОНОМИЗИРОВАТЬ несов. köhn. qənaət etmək; qənaətlə işlətmək.

ЭКОНОМИЗИРОВАТЬСЯ несов. köhn. qənaət edilmək, qənaətlə işlədilmək.

ЭКОНОМИЗМ м мн. нет (*tar., siyasəti*) ekonomizm (*XIX əsrin 90-cı illərinin axırlarında və XX əsrin əvvəllərində rus sosial-demokratları arasında meydana gəlmiş və iqtisadi mübarizənin ön planı çəkən cərəyan*).

ЭКОНОМИКА ж мн. нет iqtisadiyyat.

ЭКОНОМИСТ м 1. iqtisadçı (*iqtisadiyyat mütəxəssisi*); **2.** (*tar., siyasəti*) ekonomist (*ekonomizm tərəfdarı*).

ЭКОНОМИТЬ несов. qənaət etmək, qənaətlə işlətmək (*sərf etmək, xərcləmək*).

ЭКОНОМИТЬСЯ несов. qənaət edilmək.

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ прил. iqtisadi; **экономическая политика** iqtisadi siyasət; **экономическая география** iqtisadi coğrafiya.

ЭКОНОМИЧНОСТЬ ж мн. нет faydalılıq, əlverişlilik.

ЭКОНОМИЧНЫЙ прил. faydalı, əlverişli; qənaətli, qənaətlə imkan verən, qənaətcil.

ЭКОНОМИЯ I ж qənaət; qənaət etmə (*edilmə*); **режим экономии** qənaət rejimi; **экономию государственных средств** dövlət vəsaitinə qənaət.

ЭКОНОМИЯ II ж: политическая экономия bax политэкономия.

ЭКОНОМИЯ III ж tar. ekonomiya (*mali-kənə, iri mülkədar təsərrüfatı*).

ЭКОНОМКА ж *köhn.* təsərrüfat müdirişi.
ЭКОНОМНИЧАТЬ *несов.* *dan.* xəsislik etmək, həddindən artıq qənaət etmək.
ЭКОНОМНО *нареч.* qənaətlə; **экономно** *расходовать топливо* yanacağı qənaətlə işlətmək, yanacağı qənaət etmək.
ЭКОНОМНОСТЬ ж *мн. нет* qənaətcilik.
ЭКОНОМНЫЙ *прил.* 1. qənaətçi, qənaət-cil; 2. qənaətlı, idarəli; 3. faydalı, sərfəli.
ЭКОСЁЗ м *ekosez* (1. *köhnə rəqs adı*; 2. *hə-min rəqs üslubunda musiqi*).
ЭКРАН м 1. sipər; 2. ekran (*kino pərdəsi*); 3. *мәс.* kino tamaşası; 4. kino sənəti; 0 **широкий экран** geniş ekran.
ЭКРАНИЗАЦИЯ ж *мн. нет* ekranlaşdırma, ekranlaşdırılma (*bir şeyin kinoda, ekranda göstərmək üçün uyğunlaşdırılması*).
ЭКРАНИЗИРОВАННЫЙ *прич.* ekranlaşdırılmış (*бах экранизация*).
ЭКРАНИЗИРОВАТЬ *сов. и несов.* ekranlaşdırmaq (*бах экранизация*).
ЭКРАНИЗИРОВАТЬСЯ *несов.* ekranlaşdırılmaq (*бах экранизация*).
ЭКРАНИЗОВАННЫЙ *бах экранизированный*.
ЭКРАНИЗОВАТЬ *бах экранизировать*.
ЭКРАНИЗОВАТЬСЯ *бах экранизироваться*.
ЭКРАНИРОВАНИЕ *ср* *тех.* ekranlama (*sipərlə qoruma*).
ЭКРАНИРОВАННЫЙ *прич.* *физ., тех.* ekranlanmış, pərdələnməmiş.
ЭКРАНИРОВАТЬ *сов. и несов. физ., тех.* ekranlamaq, pərdələmək (*xarici təsirdən qorumaq üçün qabağına pərdə, sipər çəkmək*).
ЭКРАНИРОВАКА ж *тех.* *бах экранирование*.
ЭКРАННЫЙ *прил.* ekran -i[-ı].
ЭКС- *rütbə, vəzifə bildirən sözlərin əvvəlində "keçmiş" (səbiq) mənasını ifadə edən önlik, məs.: экс-президент (keçmiş (səbiq) prezident); экс-чемпион (keçmiş (səbiq) çempion).*
ЭКСТРАУСТЕР м *тех.* ekshauster (*sorucu ventilyator*).
ЭКСТУМАЦИЯ ж *hüq.* ekshümasiya (*məhkəmə-tibbi müayinə üçün meyitin qəbirdən çıxarılması*).

ЭКSIKÁTOR м *xüs.* eksikator (*havadan tez rütubətlənən maddələri qurutmaq və ya saxlamaq üçün qalın divarlı şüşə cihaz*).
ЭКСКАВАТОР м *тех.* ekskavator (*yerqazan və torpağı götürüb başqa yerə tökən maşın*); **гусеничный экскаватор** tırtilli ekskavator; **шагающий экскаватор** addımlayan ekskavator; **многоковшовый экскаватор** çoxçalovlu ekskavator.
ЭКСКАВАТОРНЫЙ *прил.* ekskavator -i[-ı]; ekskavator ilə görülən (icra edilən).
ЭКСКАВАТОРОСТРОЕНИЕ *ср* ekskavator-qayırma.
ЭКСКАВАТОРЩИК м ekskavatorçu (*eks-kavatorada işləyən fəhlə*).
ЭКСКАВАЦИЯ ж 1. *тех.* ekskavasiya (*eks-kavator vasitəsilə və ya partlatma yolu ilə süxur çıxarma prosesi*); 2. *anat.* oyuq, çıxıq, boşluq.
ЭКСКРЕМЕНТЫ *ед. нет хүс.* ifrazat, nəcis.
ЭКСКУРС м *ekskurs* (*köməkçi məsələni aydınlaşdırmaq üçün əsas mövzudan haşiyə çıxma*).
ЭКСКУРСАНТ м *ekskursant, ekskursiyaçı* (*ekskursiya iştirakçısı*).
ЭКСКУРСАНТКА ж *ekskursant qadın (qız)*.
ЭКСКУРСАНТСКИЙ *прил.* ekskursant -i[-ı].
ЭКСКУРСИОННЫЙ *прил.* ekskursiya -i[-ı]; **экскурсионный сезон** ekskursiya mövsümü.
ЭКСКУРСИРОВАТЬ *несов. köhn.* gözməyə çıxmaq; gözintiyə çıxmaq.
ЭКСКУРСИЯ ж 1. *ekskursiya* (*elmi və ya əyləncə məqsədilə təşkil edilən səyahət*); 2. *ekskursantlar, ekskursiyaçılar*.
ЭКСКУРСОВОД м *ekskursiya rəhbəri*.
ЭКСКУРСОВОДНЫЙ, ЭКСКУРСОВОДЧЕСКИЙ *прил.* ekskursiya rəhbərliyi -i[-ı]; **экскурсоводческие курсы** ekskursiya rəhbərləri kursu.
ЭКСЛИБРИС м *ekslibris* (*kitab cildinin içəri tərəfinə yapışdırılan və kitab sahibinin adı olan bədii nişan*).
ЭКСПАНСИВНО *нареч.* ekspansiv; hisslərini gizlətmədən, coşğun surətdə, sərbəst.
ЭКСПАНСИВНОСТЬ ж *мн. нет* ekspansivlik; həddən artıq üroyi açıqlıq, hisslərini gizlədə bilməməzlik.

ЭКСПАНСИВНЫЙ *прил.* ekspansiv; həddən artıq coşğun; hisslərini gizlədə bilməyən.
ЭКСПАНСИОНИЗМ м *мн. нет* (siyasi) ekspansionizm (*бах экспансия*).
ЭКСПАНСИОНИСТ м (siyasi) ekspansionist, ekspansionizm tərəfdarı (*бах экспансионизм*).
ЭКСПАНСИОНИСТСКИЙ *прил.* (siyasi) ekspansionizm -i[-ı]; ekspansionist.
ЭКСПАНСИЯ ж *мн. нет* (siyasi) ekspansiya, genişlənmə, yayılma (*inhisar birliklərinin və ya dövlətlərin öz siyasi və iqtisadi nüfuzunu başqa ölkələrə yaymaq üçün yeritdikləri siyasət*).
ЭКСПАТРИАНТ м vətəninini tərk etmiş adam (*öz vətəninini könüllü və ya məcburi olaraq tərk edən adam*).
ЭКСПАТРИАЦИЯ ж *мн. нет* vətəninini tərk etmə (*könüllü və ya məcburi olaraq öz vətəninindən getmə*).
ЭКСПАТРИРОВАННЫЙ *прич.* öz vətəninindən çıxarılmış, öz vətəninindən qovulmuş, vətəninini tərk etmiş.
ЭКСПАТРИРОВАТЬ *сов. и несов.* vətəninini tərk etdirmək, vətəninindən qovmaq, vətəninindən çıxarmaq.
ЭКСПАТРИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. vətəninini tərk etmək; 2. vətəninini tərk etməyə məcbur edilmək, vətəninindən qovulmaq (*çıxarılmaq*).
ЭКСПЕДИРОВАНИЕ *ср* *мн. нет* göndərmə, göndərilmə; yollama, yollanma.
ЭКСПЕДИРОВАННЫЙ *прич.* göndərilmiş, yollanmış.
ЭКСПЕДИРОВАТЬ *сов. и несов. хüs.* göndərmək, yollamaq (*malı və s.*).
ЭКСПЕДИРОВАТЬСЯ *несов.* göndərilmək, yollanmaq.
ЭКСПЕДИТОР м *ekspeditor* (1. *mal və s. göndərməklə məşğul olan işçi*; 2. *tar. çar Rusiyasında: bəzi idarələrdə şöbə rəisi*).
ЭКСПЕДИТОРСКИЙ *прил.* ekspeditor -i[-ı].
ЭКСПЕДИЦИОННЫЙ *прил.* ekspedisiya -i[-ı]; **экспедиционная контора** ekspedisiya kontorı.
ЭКСПЕДИЦИЯ ж 1. göndərmə, yollama; göndərilmə, yollanma; **экспедиция грузов** malların göndərilməsi; 2. ekspedisiya (*gön-*

dərici müəssisə); **газетная экспедиция** *почтамта* poçtamtın qəzet ekspedisiyası; 3. ekspedisiya (*müayyən məqsəd üçün edilən səyahət, səfər*); **научная экспедиция** elmi ekspedisiya; **экспедиция на Северный полюс** Şimal qütbünə ekspedisiya; 4. *собр.* ekspedisiya (*bu cür səfərdə, səyahətdə iştirak edənlar heyəti*); **экспедиция из десяти человек** on nəfərdən ibarət ekspedisiya.
ЭКСПЕРИМЕНТ м 1. eksperiment (*elmi təcrübə*); 2. *мәс.* təcrübə, sınaq.
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ *прил.* eksperiment -i[-ı]; eksperimental, təcrübi.
ЭКСПЕРИМЕНТАТОР м eksperimentator (*təcrübəçi, elmi təcrübə aparən mütəxəssis*), eksprementçi.
ЭКСПЕРИМЕНТАТОРСКИЙ *прил.* eksperimentator (sınaqçı) -i[-ı].
ЭКСПЕРИМЕНТАТОРСТВО *ср.* eksperimentatorluq, eksperimentçilik.
ЭКСПЕРИМЕНТИРОВАНИЕ *ср* təcrübə etmə; təcrübə (eksperiment) qoyma, eksperiment aparma.
ЭКСПЕРИМЕНТИРОВАТЬ *несов.* təcrübə etmək, eksperiment aparmaq.
ЭКСПЕРТ м *ekspert* (*bir məsələ haqqında qəti fikir söyləyən mütəxəssis*).
ЭКСПЕРТИЗА ж *ekspertiza* (*bir qərara gəlmək üçün hər hansı bir məsələnin mütəxəssislər tərəfindən öyrənilməsi*).
ЭКСПЕРТНЫЙ *прил.* ekspert -i[-ı]; **экспертная комиссия** ekspert komissiyası.
ЭКСПИРАТОРНЫЙ *прил.* *dilç.* ekspirator; **экспираторные звуки** ekspirator səslər.
ЭКСПИРАЦИЯ ж *мн. нет* *хüs.* ekspirasiya (*ağciyərdən havanı buraxma*).
ЭКСПЛАНТАЦИЯ ж *мн. нет* eksplantasiya (*canlı toxumaların bədənə bir yerindən götürülüb başqa yerinə calanması*).
ЭКСПЛИКАЦИЯ ж *хüs.* izah, şərh, izahat.
ЭКСПЛИЦИРОВАННЫЙ *прич.* *хüs.* izahatlı, izahlı.
ЭКСПЛИЦИРОВАТЬ *сов. и несов. хüs.* izahat vermək, şərh etmək.
ЭКСПЛИЦИРОВАТЬСЯ *несов. хüs.* izahat verilmək, şərh edilmək.
ЭКСПЛОЗИВНЫЙ *прил. dilç.* partlayan; **эксплозивные согласные** partlayan samitlər.

ЭКСПЛУАТАТОР *м* istismarçı.
ЭКСПЛУАТАТОРСКИЙ *прил.* istismarçı;
эксплуаторские элементы istismarçı
 ünsürlər.
ЭКСПЛУАТАЦИОННИК *м* istismarda ça-
 лішан işçi.
ЭКСПЛУАТАЦИОННЫЙ *прил.* istismar
 (işlətmə) –[i-]; **эксплуационные рас-
 ходы** istismar (işlətmə) xərcləri.
ЭКСПЛУАТАЦИЯ I *ж* *мн.* *нет* istismar.
ЭКСПЛУАТАЦИЯ II *ж* *мн.* *нет* istismar,
 işlətmə, mənəfəət alma, istifadə etmə;
эксплуатация нефтяных скважин neft
 quyularının istismarı (işlədilməsi); **экс-
 плуатация силы ветра** külək qüvvəsin-
 дən istifadə edilməsi; **сдать (ввести, пус-
 тить) в эксплуатацию предприятие** mü-
 əssisəni işə salmaq.
ЭКСПЛУАТИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* bax
эксплуатация I.
ЭКСПЛУАТИРОВАННЫЙ *прич.* istismar
 edilmiş.
ЭКСПЛУАТИРОВАТЬ I *сов.* *и* *несов.* istis-
 mar etmək; **эксплуатировать чужой труд**
 başqasının əməyini istismar etmək.
ЭКСПЛУАТИРОВАТЬ II *сов.* *и* *несов.* iş-
 lətmək, istismar etmək, istifadə etmək;
эксплуатировать машину maşını işlət-
 mək.
ЭКСПЛУАТИРОВАТЬСЯ I *несов.* istismar
 edilmək.
ЭКСПЛУАТИРОВАТЬСЯ II *несов.* işlədil-
 mək, istismar edilmək, istifadə edilmək.
ЭКСПОЗЕ *ср* *нескл.* şərh, xülasə.
ЭКСПОЗИМЕТР *м* ekspozimetr (*ekspozici-
 siya cihazı*).
ЭКСПОЗИТУРА *ж* ekspozitura (*bir dövlətin
 başqa dövlətdəki agenturası*).
ЭКСПОЗИЦИОННЫЙ *прил.* xüs. ekspozici-
 siya –[i-]; **экспозиционный отдел музея**
 muzeyin ekspozisiya (sərgi) şöbəsi; **экс-
 позиционный план** ekspozisiya planı.
ЭКСПОЗИЦИЯ *ж* ekspozisiya (1. *ədəbi əsə-
 rin giriş hissəsi*; 2. *musiqi əsərinin sonra-
 dan inkişaf etdirilən motivləri ehtiva edən
 başlanğıc hissəsi*; 3. *muzey materiallarının
 və s. müəyyən sistem üzrə düzülüşü*; *sərgi*;
 4. *foto. şəkil çəkərkən fotoaparət obyektiv-
 nin açıq qaldığı müddət*).

ЭКСПОНАТ *м* eksponat (*sərgidə, muzeydə
 göstərilən əşya*).
ЭКСПОНАТНЫЙ *прил.* eksponat –[i-].
ЭКСПОНЕНТ *м* eksponent (*sərgiyə əşya qo-
 yan adam; eksponat sahibi*).
ЭКСПОНИРОВАНИЕ *ср* 1. (*sərgidə*) gös-
 tər(il)mə, (*sərgiyə*) qoy(ul)ma; 2. *şahm.*
 zərbə altına qoyma; 3. *foto.* ekspozisiya
 vermə.
ЭКСПОНИРОВАННЫЙ *прич.* göstərilmiş
 (*sərgidə*).
ЭКСПОНИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* 1. (*sərgi-
 də*) göstərmək, (*sərgiyə*) qoymaq; 2. *şahm.*
 zərbə altına qoymaq (*fiquru*); 3. *foto.* eks-
 pozisiya vermək (*foto plynkasını müəy-
 yən vaxt işıq təsiri altında saxlamaq*).
ЭКСПОНИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. (*sərgidə*)
 göstərilmək, (*sərgiyə*) qoyulmaq; 2. *şahm.*
 zərbə altına qoyulmaq (*fiqur*); 3. *foto.* ekspo-
 zisiya verilmək.
ЭКСПОНОМЕТР *м* bax **экспозиметр**.
ЭКСПОРТ *м* *мн.* *нет* iqt. ixrac(at), eksport.
ЭКСПОРТЁР *м* iqt. xarici ölkələrə mal gön-
 дərən; eksportçu.
ЭКСПОРТИРОВАНИЕ *ср* ixrac etmə
 (edilmə), xarici ölkələrə göndər(il)mə.
ЭКСПОРТИРОВАННЫЙ *прич.* iqt. ixrac
 edilmiş, xarici ölkələrə göndərilmiş (*mal
 və s.*).
ЭКСПОРТИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* iqt. ix-
 rac etmək, xarici ölkələrə göndərmək (*mal
 və s.*).
ЭКСПОРТИРОВАТЬСЯ *несов.* iqt. ixrac
 edilmək, xarici ölkələrə göndərilmək (*mal
 və s.*).
ЭКСПОРТНЫЙ *прил.* iqt. ixracat (*eksport*)
 –[i-]; **экспортные товары** ixracat mal-
 ları, eksport malları.
ЭКСПРЕСС *м* ekspress (*ən sürətli qatar,
 gəmi və s.*).
ЭКСПРЕССИВНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* bax **экс-
 прессия**.
ЭКСПРЕССИВНЫЙ *прил.* експрессив, mə-
 nəli, təsirli; **экспрессивная речь** təsirli
 nitq.
ЭКСПРЕССИОНИЗМ *м* *мн.* *нет* ədəb., in-
 cəsən. експрессионизм (*Qərbi Avropa ədə-
 biyyatında və incəsənətində ifrat fərdiy-
 yətçi, subyektivist və mistik cərəyan*).

ЭКСПРЕССИОНИСТ *м* ədəb. tar. ekspres-
 sionist (*ekspressionizm tərəfdarı*).
ЭКСПРЕССИОНИСТИЧЕСКИЙ *прил.*
 експрессионизм –[i-].
ЭКСПРЕССИОНИСТСКИЙ *прил.* ekspres-
 sionizm –[i-], експрессионист; **экспресси-
 онистское течение** експрессионизм cərə-
 yanı.
ЭКСПРЕССИЯ *ж* *мн.* *нет* ekspressiya, təsir,
 ifadə qüvvəti; **говорить с экспрессией**
 təsirli danışmaq.
ЭКСПРЕССИВ *прил.* ekspres –[i-].
ЭКСПРОМТ *м* ekspromt (*hazırlaşmadan
 söylənilən nitq, şeir, təlif edilən və ya çalış-
 nın musiqi*).
ЭКСПРОМТОМ *нареч.* birdən, hazırılıqsız
 (*olaraq*), irticədən, bədahətən, döşdən.
ЭКСПРОПРИАТОР *м* ekspropriator, ekspro-
 priasiya edən (bax **экспроприация**).
ЭКСПРОПРИАТОРСКИЙ *прил.* ekspropr-
 iator –[i-]; ekspropriasiya –[i-].
ЭКСПРОПРИАЦИЯ *ж* ekspropriasiya
 (1. *mülki hüquqda: əmlakın dövlət orqan-
 ları tərəfindən alınması (müsadirə edilmək);*
 2. *ümumiyyətlə mülkiyyətdən məhrum edil-
 mək*); **экспроприация экспроприаторов**
 ekspropriatorların ekspropriasiya edilməsi
 (*mülkiyyətdən məhrum edilməsi*); **экспро-
 приация земли** torpağın müsadirə edil-
 məsi.
ЭКСПРОПРИРОВАННЫЙ *прич.* ekspro-
 priasiya edilmiş, əlindən alınmış, mülkiy-
 yətdən məhrum edilmiş.
ЭКСПРОПРИРОВАТЬ *сов.* *и* *несов.* eks-
 propriasiya etmək, qəsb etmək, əlindən
 almaq, mülkiyyətdən məhrum etmək.
ЭКСПРОПРИРОВАТЬСЯ *несов.* ekspro-
 priasiya edilmək, əlindən alınmaq, mülkiy-
 yətdən məhrum edilmək.
ЭКССУДАТ *м* tib. ekssudat (bax **выпот**).
ЭКССУДАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* tib. ekssudat
 əmələ gəlməsi prosesi.
ЭКСТАЗ *м* *мн.* *нет* ekstaz, vəcd, çaşa gəl-
 mə, şura gəlmə, özündən çıxma, çaşdan
 özünü itirmə; **приводить в экстаз** vəcdə
 gətirmək, çaşa gətirmək; **впадать в экстаз**
 vəcdə gəlmək, çaşa gəlmək, özündən çıx-
 maq.
ЭКСТАТИЧЕСКИЙ *прил.* ekstaz (*vəcd*)
 –[i-]; **экстатическое состояние** ekstaz

hali; **впасть в экстатическое состояние**
 vəcdədən özünü itirmək dərəcəsinə gəlmək,
 özündən çıxmaq, çaşa gəlmək.
ЭКСТАТИЧНЫЙ *прил.* vəcdə gəlmiş, çaşa
 gəlmiş, şura gəlmiş, özündən çıxmış.
ЭКСТЕМПОРАЛЕ *ср* *нескл.* köhn. ekstem-
 porale (*inq. əv. məktəbdə: qabaqcadan ha-
 zırlıqsız yazılı tərcümə məşqləri*).
ЭКСТЕМПОРАЛИЯ *ж*, **экстемпорале** *ср.*
нескл. köhn. ekstemporale (*inq. əv. mək-
 təbdə: qabaqcadan hazırılıqsız yazılı tərcü-
 mə məşqləri*).
ЭКСТЕНСИВНО *нареч.* ekstensiv (bax **экс-
 тенсивный**).
ЭКСТЕНСИВНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* ekstensiv-
 lik (bax **экстенсивный**).
ЭКСТЕНСИВНЫЙ *прил.* ekstensiv (*keyfiy-
 yətə deyil, ancaq kəmiyyətlə (miqdarca)
 artan, genişlənən*); **экстенсивное земле-
 деление** ekstensiv əkinçilik (*təbii qüvvələrin
 bərpası hesabına deyil, onların tükənməsi
 hesabına inkişaf edən əkinçilik*).
ЭКСТЕРН *м* ekstern (*məktəbdə oxumadan
 kənarda hazırlaşaraq, həmin məktəb kur-
 sunun imtahanlarını verən adam*).
ЭКСТЕРНАТ *м* *мн.* *нет* eksternat (*məktəb
 programını ekstern üsulu ilə keçmə sistemi*).
ЭКСТЕРРИТОРИАЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет*
 hüq. ekstritoriallıq, toxunulmazlıq hüqu-
 qu (*bir ölkədə olan diplomatik nümayən-
 dələrin yerli qanunlara deyil, ancaq öz döv-
 lətlərinin qanunlarına tabe olmaq hüququ*).
ЭКСТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ *прил.* hüq. eks-
 territorial, toxunulmaz.
ЭКСТЕРЬЕР *м* *мн.* *хүс.* eksteryer
 (1. *heyvanın xarici görünüşü*; 2. *arxıt. bi-
 nanın xarici görünüşü*).
ЭКСТЕРЬЕРНЫЙ *прил.* eksteryer –[i-].
ЭКСТИРПАТОР *м* *к.* ekstirpator (*torpağı
 dərin şumlayan kultivator növü*).
ЭКСТИРПАЦИОННЫЙ *прил.* tib. ekstirpa-
 siya –[i-].
ЭКСТИРПАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* tib. ekstirpasi-
 ya (*bədənin hər hansı üzvünün və ya onun
 bir hissəsinin kökündən rədd edilməsi*).
ЭКСТРА *прил.* ekstra, ən əla.
ЭКСТРАВАГАНТНОСТЬ *ж* qeyri-adilik,
 qəribəlik, əcaiblik.
ЭКСТРАВАГАНТНЫЙ *прил.* qeyri-adi, çox
 qəribə, əcaib.

ЭКСТРАГИРОВАНИЕ *ср мн. нет* 1. қы-
хартма, қопартма; қыхарылма, қопарылма;
2. *ким.* айırма.
ЭКСТРАГИРОВАННЫЙ *прич.* 1 қыхарыл-
ды, қопарылды; 2. *ким.* айırылды.
ЭКСТРАГИРОВАТЬ *сов. и несов.* 1. қы-
хартма, қопартма (*ды* және *с.*); 2. *ким.*
айырма.
ЭКСТРАГИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. қыхарыл-
ма, қопарылма; 2. *ким.* айырма.
ЭКСТРАДИЦИЯ *ж һү.* екстрадиция (*bir*
dövlätin qanunlarını pozmuş şahsın xarici
dövlätä verilmesi).
ЭКСТРАКТ *м* 1. сөвһәр, шіра, екстракт;
2. *мәс.* хүләсе.
ЭКСТРАКТИВНЫЙ *прил. ким.* 1. екстрак-
тив; екстракция yolu ilə hasil edilmiş;
2. екстракті.
ЭКСТРАКТНЫЙ *прил.* сөвһәр (*шіра, ек-
стракт*) -[і-].
ЭКСТРАКТОР *м* *tex.* екстрактор (*ekstrakt*
çıxardan cihaz).
ЭКСТРАКЦИОННЫЙ *прил. ким.* екстрак-
ция -[і-].
ЭКСТРАКЦИЯ *ж мн. нет* бәх экстраги-
рование.
ЭКСТРАОРДИНАРНОСТЬ *ж мн. нет* фөв-
қәләділік, қейри-адилік, надирлік.
ЭКСТРАОРДИНАРНЫЙ *прил.* 1. фөвқәлә-
ді, қейри-ади, надир; 2. *рәс. інқ. әв.* экстра-
ординар (*ştatdanxaric, ştatdankənar*);
0 экстраординарный профессор көһн.
экстраординар профессор (*keçmişdə ali mək-
təblərdə ştatdanxaric professorun tutdu-
ğu vəzifə*).
ЭКСТРАПОЛИРОВАННЫЙ *прич.* хüs. экс-
trapolyasiya edilmiş (бәх экстраполяция).
ЭКСТРАПОЛИРОВАТЬ *сов. и несов.* хüs.
ekstrapolyasiya etmək (бәх экстраполя-
ция).
ЭКСТРАПОЛИРОВАТЬСЯ *несов.* хüs.
ekstrapolyasiya edilmək (бәх экстраполя-
ция).
ЭКСТРАПОЛЯЦИЯ *ж мн. нет* хüs. экстра-
polyasiya (1. *riyaz. kənarlama, kənar qiy-
mətləmə*; 2. *mәс. müəyyən bir sahəyə (döv-
rə) aid olan məfhumların (hədisələrin) baş-
qa sahəyə (dövərə) şamil edilməsi*).
ЭКСТРА-ПОЧТА *ж көһн.* тәчили роқт.

ЭКСТРЕМИЗМ *ж мн. нет* ekstremizm (*si-
yasətdə ifrat tədbirlər və baxışlara meyli*).
ЭКСТРЕМИСТ *м* ekstremist (*siyasətdə ifrat*
tədbirlər tərəfdarı).
ЭКСТРЕМИСТСКИЙ *прил.* ekstremizm
-[і-], ekstremist.
ЭКСТРЕННО *нареч.* тәчили оларә, тәчили
сурәтдә, тәчили, çox тәләсик.
ЭКСТРЕННОСТЬ *ж мн. нет* 1. тәчилілік,
сурәтлilik; 2. фөвқәләділік.
ЭКСТРЕННЫЙ *прил.* 1. тәчили, сурәтлі, çox
тәләсик, тез; 2. фөвқәләді.
ЭКСПЕНТРИАДА *ж театр.* екссентриада
(*ekssentrik üsullar üzərində qurulmuş teatr*
və ya sirk oyununu).
ЭКСПЕНТРИК I *м* *tex.* екссентрик (*maşın-
larda: hərənləmə hərəkətinə yerinə hərəkə-
tinə və əksinə çevirən mexanizm*).
ЭКСПЕНТРИК II *м* (*театр.*) екссентрик (*xü-
susi gülməli rollar ifa edən sirk və ya estra-
da artisti*).
ЭКСПЕНТРИКА *ж* бәх екссентриада.
ЭКСПЕНТРИКОВЫЙ *прил. тек.* екссентрик;
экспентриковый вал екссентрик вал.
ЭКСПЕНТРИЧЕСКИЙ *прил. riyaz.* екssen-
трик (*ümumi mərkəzi olmayan*).
ЭКСПЕНТРИЧНО *нареч.* екссентрик, çox
қәрибә, қейри-ади (*təzədə*).
ЭКСПЕНТРИЧНОСТЬ *ж* екссентриклик, çox
қәрибәлік, қейри-адилік.
ЭКСПЕНТРИЧНЫЙ *прил.* екссентрик, çox
қәрибә, қейри-ади.
ЭКСПЕСС *м* 1. нәфсини saxlaya bilməməzlik,
israf; normadan çıxma; 2. asayışı pozma,
asayışın pozulması.
ЭКЮ *м* и *ср* нескл. екү (*qədim fransız qızıl*
və ya gülmüş pulu).
ЭЛАСТИК *м* elastik. 1. sintetik, elastik lif;
2. bu liftdən toxunmuş parça.
ЭЛАСТИН *м* *biol.* elastin (*damar divarları-
nın, dərinin elastik liflərinin tərkibində olan*
əsas zülallardan biri).
ЭЛАСТИЧЕСКИЙ бәх эластичный (1-сi
мәнадә).
ЭЛАСТИЧНОСТЬ *ж мн. нет* elastiklik.
ЭЛАСТИЧНЫЙ *прил.* 1. elastik; 2. *mәс.*
asanlıqla uyğunlaşan.
ЭЛЕВАТОР *м* elevator (1. *mexaniki qurğu-
ları olan böyük taxıl anbarı*; 2. *qaldırıcı*
maşını).

ЭЛЕГАНТНО *нареч.* қәшәң, зәриф; элeгант-
но одеваться қәшәң гeyinмөк.
ЭЛЕГАНТНОСТЬ *ж мн. нет* қәшәңгилік,
зәрифлік.
ЭЛЕГАНТНЫЙ *прил.* қәшәң, зәриф.
ЭЛЕГИСТ *м* elegist (*elegiya yazan şair*).
ЭЛЕГИЧЕСКИЙ *прил.* 1. *adab. elegiya*
-[і-]; *элегический жанр elegiya janrı*;
2. *mәс.* qəmli, kədərdoğuran, həzin.
ЭЛЕГИЧНОСТЬ *ж мн. нет* qəmlilik, hə-
zinlik, qəmginlik gətirmə.
ЭЛЕГИЧНЫЙ бәх элегический 2-сi мә-
надә.
ЭЛЕГИЯ *ж* elegiya (1. *mərsiya tərzində şeir*;
2. *həzin musiqi əsəri*).
ЭЛЕКТРИЗАЦИЯ *ж мн. нет* 1. elektrikləş-
dirmə, elektrikləşdirilmə; 2. *tib.* elektriza-
siya, elektriklə müalicə.
ЭЛЕКТРИЗОВАННЫЙ *прич. fiz.* elektriza-
siya edilmiş.
ЭЛЕКТРИЗОВАТЬ *сов. и несов.* 1. *fiz.* elek-
trizasiya etmək; 2. *tib.* elektriklə müalicə
etmək.
ЭЛЕКТРИЗОВАТЬСЯ *несов.* 1. elektrikləş-
mөк; 2. *tib.* elektrizasiya etdirmək, elektrik-
lə müalicə olunmaq.
ЭЛЕКТРИК *м* 1. бәх электротехник;
2. elektrik sənayesi işçisi.
ЭЛЕКТРИК *прил. нескл.* elektrik (*tünd göy*
rəng).
ЭЛЕКТРИФИКАТОР *м* *tex.* elektrikləşdi-
rici, elektrikləşdirmə işləri apan.
ЭЛЕКТРИФИКАЦИЯ *ж мн. нет* *tex.* elek-
trikləşdirmə, elektrikləşdirilmə; *электри-
фикация производства* istehsalatın elek-
trikləşdirilməsi.
ЭЛЕКТРИФИЦИРОВАНИЕ *ср мн. нет* бәх
электрификация.
ЭЛЕКТРИФИЦИРОВАННЫЙ *прич.* elek-
trikləşdirilmiş, elektrikləşmiş.
ЭЛЕКТРИФИЦИРОВАТЬ *сов. и несов.*
elektrikləşdirmөк.
ЭЛЕКТРИФИЦИРОВАТЬСЯ *несов.* elek-
trikləşdirilmөк.
ЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ *прил.* elektrik -[і-];
электрический ток elektrik cərəyanı.
ЭЛЕКТРИЧЕСТВО *ср мн. нет* elektrik.
ЭЛЕКТРИЧКА *ж* *дан.* 1. elektrik dəmir yolu;
2. elektrik dəmir yolu qatırı.

ЭЛЕКТРО... *mürəkkəb sözlərin "elektriklə*
*işləyən" mənasında olan birinci tərkib his-
səsi, məs.: электродвигатель (elektrik mü-
hərriki); электропоезд (elektrik qatırı).*
ЭЛЕКТРОАВТОМАТИЗАЦИЯ *ж мн. нет*
elektroavtomatlaşdırma.
ЭЛЕКТРОАВТОМАТИКА *ж* elektroavtoma-
tika (*elektrik qüvvəsi ilə işləyən avtomatlar*).
ЭЛЕКТРОАКУСТИКА *ж* elektroakustika
(*səs titrəyişlərinin elektrik titrəyişlərinə*
*və əksinə çevirilməsi, habelə səslərin elek-
trik cihazları vasitəsilə yazılması və təzə-
dən təkrarlanması məsələləri ilə məşğul*
olan elm və ya texnika sahəsi).
ЭЛЕКТРОАППАРАТУРА *ж мн. нет* elek-
trik aparatları (cihazları).
ЭЛЕКТРОАРМАТУРА *ж мн. нет* elektrik
armaturu.
ЭЛЕКТРОБРИТВА *ж* elektrik ülgüç, üzqırخان
elektrik cihazı.
ЭЛЕКТРОБУР *м* *tex.* elektrobur (*elektriklə*
işləyən burğu).
ЭЛЕКТРОБУРЕНИЕ *ср мн. нет* elektrobur
vasitəsilə qazıma.
ЭЛЕКТРОБЫТОВОЙ *прил.* məişətdə işlə-
nən elektrik... -[і-]; *электробытовые*
приборы məişətdə işlənən elektrik ci-
hazları.
ЭЛЕКТРОВОДОКАЧКА *ж* elektrik tulum-
bası.
ЭЛЕКТРОВÓЗ *м* *d. y.* elektrovoz (*elektrik*
qüvvəsilə işləyən lokomotiv).
ЭЛЕКТРОВÓЗНЫЙ *прил. d. y.* elektrovoz
-[і-].
ЭЛЕКТРОВОЗОСТРОЕНИЕ *ср мн. нет*
elektrovozqayırma, elektrovoz istehsalı.
ЭЛЕКТРОД *м* *fiz.* elektrod (*elektrik cərəya-
nını maye və qazların içində keçirən platin-
ka və s.*); *положительный электрод* бәх
анод; *отрицательный электрод* бәх
катод.
ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЬ *м* *tex.* elektrik mü-
hərriki (motoru).
ЭЛЕКТРОДВИЖОК *м* *дан.* kiçik elektrik
mühərriki.
ЭЛЕКТРОДВИЖУЩИЙ *прил. fiz.* elektrik
cərəyanı törədən; *электродвижущая сила*
elektriki cərəyanla hərəkət etdirən qüvvə.

ЭЛЕКТРОДИАГНОСТИКА ж мн. *нем tib.* elektrodiagnostika (xəstəliklərin elektrik cihazları vasitəsilə müayyan edilməsi).
ЭЛЕКТРОДИНАМИКА ж мн. *нем fiz.* elektrodinamika (fizikanın elektrik cərəyanının xassələrindən bəhs edən hissəsi).
ЭЛЕКТРОДИНАМИЧЕСКИЙ *прил. fiz.* elektrodinamik.
ЭЛЕКТРОДИНАМОМЕТР ж *fiz.* elektrodinamometr (elektrik cərəyanı qüvvəsini ölçən cihaz).
ЭЛЕКТРОДНЫЙ *прил. fiz.* электрод -i[-1].
ЭЛЕКТРОДОЕНИЕ *ср мн. нем k. t.* elektrik vasitəsilə sağma.
ЭЛЕКТРОДОЙКА ж *k. t.* sağıcı elektrik cihazı.
ЭЛЕКТРОДОЙЛЬНЫЙ *прил. k. t.* elektrik cihazları vasitəsilə sağan.
ЭЛЕКТРОДОЙКА ж мн. *нем bax* электродоение.
ЭЛЕКТРОДРЁЛЬ ж elektrik burğusu.
ЭЛЕКТРОДРЕНАЖ ж *tex.* elektrodrenaj (boş torpaqların elektrik vasitəsilə qurudulması və sıxlaşdırılması).
ЭЛЕКТРОЁМКОСТЬ ж мн. *нем fiz.* elektrik tutumu.
ЭЛЕКТРОЗАВОД ж elektrik zavodu.
ЭЛЕКТРОЗАКАЛКА ж хüs. elektrik vasitəsilə su vermə (polada).
ЭЛЕКТРОЗАЩИТА ж хüs. metalların elektrik cərəyanı vasitəsilə korroziyadan qorunması.
ЭЛЕКТРОЗВОНОК ж (мн. *электрозвонки*) elektrik zəngi.
ЭЛЕКТРОИЗДЕЛИЯ мн. elektrik məmulatları.
ЭЛЕКТРОИЗМЕРИТЕЛЬНЫЙ *прил.* elektrik ölçən.
ЭЛЕКТРОИЗОЛЯЦИОННЫЙ *прил.* elektrik qurğuları hissələrinin izolyasiyasına məxsus.
ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТ ж elektriklə işlədilən alət.
ЭЛЕКТРОИНТЕГРАТОР ж *elektrointegrator* (differensial tənlikləri kəmiyyətə həll edən riyazi maşın).
ЭЛЕКТРОИСКРОВОЙ *прил.* elektrik şüası (qığılcımı) -i[-1].
ЭЛЕКТРОКАБЕЛЬ ж elektrik kabeli.

ЭЛЕКТРОКАР ж *elektrokar* (akkumulyator vasitəsilə işləyən motorlu araba).
ЭЛЕКТРОКАРА ж *elektrokar* bax. *электрокар*.
ЭЛЕКТРОКАРДИОГРАММА ж *tib.* elektrokardiogram (ürəyin necə işlədiyini göstərən diagram).
ЭЛЕКТРОКАРДИОГРАФИЯ ж *tib.* elektrokardiografiya (ürək işlədiyi zaman onda əmələ gələn elektrik hadisələrini qeyd etmək yolu ilə onun vəziyyətini yoxlama üsulu).
ЭЛЕКТРОКОМБАЙН ж *k. t.* elektrokombayn (elektriklə işləyən kombayn).
ЭЛЕКТРОЛАМПА ж elektrik lampası.
ЭЛЕКТРОЛАМПОВЫЙ *прил.* elektrik lampası -u[-ü]; *электроламповый завод* elektrik lampası zavodu.
ЭЛЕКТРОЛЕБЁДКА ж *tex.* elektriklə işləyən bucurqad.
ЭЛЕКТРОЛЕЧЕБНИЦА ж *tib.* elektrik müalicəxanası.
ЭЛЕКТРОЛЕЧЕБНЫЙ *прил. tib.* elektriklə müalicə -i[-1]; *электролечебный кабинет* elektriklə müalicə kabinetı.
ЭЛЕКТРОЛЕЧЕНИЕ *ср мн. нем tib.* elektriklə müalicə.
ЭЛЕКТРОЛИЗ ж мн. *нем kim.* elektroliz (maddənin içindən elektrik cərəyanı keçdikdə onun tərkib hissələrinə ayrılması).
ЭЛЕКТРОЛИЗНЫЙ *прил. kim.* elektroliz -i[-1].
ЭЛЕКТРОЛИНИЯ ж elektrik xətti.
ЭЛЕКТРОЛИТ ж *kim.* elektrolit (içerisindən elektrik cərəyanı keçdikdə öz tərkib hissələrinə ayrılan məhlul).
ЭЛЕКТРОЛИТИЧЕСКИЙ *прил. kim.* elektroliz -i[-1]; *электролитический процесс* elektroliz prosesi.
ЭЛЕКТРОЛИТНЫЙ *прил. kim.* elektrolit -i[-1].
ЭЛЕКТРОЛОВ ж elektrik cərəyanı ilə (bəliq) tutma.
ЭЛЕКТРОЛЮМИНЕСЦЕНЦИЯ ж хüs. elektrolüminessensiya (cisimlərin katod, rentgen və radioaktiv maddələrin buraxdığı şüaların təsiri altında işıq saçması).
ЭЛЕКТРОМАГNETИЗМ ж мн. *нем fiz.* elektromagnetizm (1. elektrik cərəyanının

əmələ gətirdiyi maqnit hadisələri; 2. elektromaqnit hadisələrindən bəhs edən elm).
ЭЛЕКТРОМАГНИТ ж *fiz.* elektromaqnit (elektriklə maqnitləşmiş dəmir ya polad).
ЭЛЕКТРОМАГНИТНЫЙ *прил.* elektromaqnit -i[-1]; *электромагнитные волны* elektromaqnit dalğaları.
ЭЛЕКТРОМАССАЖ ж хüs. elektromasaj, elektrik cihazları vasitəsilə masaj.
ЭЛЕКТРОМАТЕРИАЛ ж elektrik materialı.
ЭЛЕКТРОМАШИНА ж elektrik maşını.
ЭЛЕКТРОМАШИНОСТРОЕНИЕ *ср мн. нем* elektrik maşınları qayırılması.
ЭЛЕКТРОМЕТАЛЛУРГИЧЕСКИЙ *прил. tex.* elektrometallurgiya -i[-1]; *электрометаллургия*.
ЭЛЕКТРОМЕТАЛЛУРГИЯ ж мн. *нем tex.* elektrometallurgiya (elektrik cərəyanı vasitəsilə filizlərdən metal və ərintilər hasil etmə və bu xüsusda elm).
ЭЛЕКТРОМЕТР ж *fiz.* elektrometr (elektriklənmiş cisimlərin potensiallarını ölçmək üçün cihaz).
ЭЛЕКТРОМЕТРИЧЕСКИЙ *прил.* elektrometrik.
ЭЛЕКТРОМЕТРИЯ ж мн. *нем* elektrometriya (1. potensialların fərqi ölçmək üsulları haqqında elm; 2. geofiziki kəşfiyyat üsullarından biri).
ЭЛЕКТРОМЕХАНИК ж *elektromexanik* (elektromexanika mütəxəssisi).
ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ж мн. *нем tex.* elektromexanika (elektrotexnikanın elektrik motorları və maşınlarının qayırılmasından və işlənməsindən bəhs edən şöbəsi).
ЭЛЕКТРОМЕХАНИЧЕСКИЙ *прил. tex.* elektromexanika -i[-1], *elektromexaniki*; *электромеханический цех* zavodun elektromexanika sexi; *электро-механическая стрижка овец* qoyunların elektromexaniki üsulla qırılması.
ЭЛЕКТРОМОЛОТИЛКА ж *k. t.* elektriklə işləyən taxıldöyən (maşın).
ЭЛЕКТРОМОЛОТЬБА ж *k. t.* elektriklə taxıl döyümü.
ЭЛЕКТРОМОНТАЖ ж мн. *нем tex.* elektromontaj (elektrik avadanlığının və s. quraşdırılması).
ЭЛЕКТРОМОНТАЖНИК ж хüs. elektromontajçı.

ЭЛЕКТРОМОНТАЖНЫЙ *прил. tex.* elektromontaj -i[-1].
ЭЛЕКТРОМОНТЁР ж *elektromontyor*.
ЭЛЕКТРОМОТОР ж *tex.* elektrik motoru (elektrik vasitəsilə işləyən motor).
ЭЛЕКТРОН ж *elektron* (1. fiz. mənfi elektrikli elektronlar ən kiçik zərrə atomun tərkib hissəsi; 2. təyyarə inşaatında işlədilən yüngül maqnezium ərintisi).
ЭЛЕКТРОНАГРЕВАТЕЛЬНЫЙ *прил.* elektrikisidici, elektrikqızdırıcı; *электронагревательный прибор* elektrikisidici (elektrikqızdırıcı) cihaz.
ЭЛЕКТРОНАСОС ж *elektrik nasosu* (elektriklə işləyən nasos).
ЭЛЕКТРОНИКА ж мн. *нем fiz.* elektronika (1. fizikanın qazlardakı və boşluqlardakı elektrik hadisələrini tədqiq edən bölməsi; 2. elektrotexnikanın bu hadisələrdən praktikada istifadə edən hissəsi).
ЭЛЕКТРОННЫЙ *прил. fiz.* elektron -i[-1]; *электронная теория* elektron nəzəriyyəsi; *электронная лампа* (rad.) elektron lampası.
ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЕ *ср мн. нем* elektrik ləvazimatı, elektrik avadanlığı.
ЭЛЕКТРООПТИКА ж мн. *нем хüs.* elektrooptika (elektrik sahəsinin optik hadisələrə təsiri haqqında elm).
ЭЛЕКТРОПАХОТА ж мн. *нем k. t.* elektrik qüvvəsilə şumlama.
ЭЛЕКТРОПЕРЕДАЧА ж мн. *нем 1.* elektrik qüvvəsinin məsafəyə verilməsi; 2. elektrik qüvvəsinin məsafəyə verilməsi üçün avadanlıq, tikililər və s.
ЭЛЕКТРОПЕЧЬ ж elektrik sobası (elektrik cərəyanı ilə qızan soba).
ЭЛЕКТРОПИЛА ж elektrik mişarı (elektriklə işləyən mişar).
ЭЛЕКТРОПИЛКА ж мн. *нем* elektrik mişarı ilə mişarlama (kəsmə).
ЭЛЕКТРОПИЛЬЩИК ж *elektrik mişarçısı*.
ЭЛЕКТРОПИТАНИЕ *ср* elektrik enerjisi ilə təchiz etmə.
ЭЛЕКТРОПЛАВКА ж мн. *нем* elektrik vasitəsilə əritmə.
ЭЛЕКТРОПИЛТА ж *elektrik pilotəsi*.
ЭЛЕКТРОПИЛТКА ж *elektrik plitkəsi*.
ЭЛЕКТРОПИЛТ ж *k. t.* elektrik kotanı.

ЭЛЕКТРОПÓЕЗД *м* elektrik qatarı.
ЭЛЕКТРОПОЛОТЁР *м* elektrik döşəməsilən.
ЭЛЕКТРОПРЕДОХРАНИТЕЛЬ *м* elektrik qoruyucusu.
ЭЛЕКТРОПРИБÓР *м* elektrik cihazı.
ЭЛЕКТРОПРИБÓД *м* xüs. elektrik ötürücüsü (intiqalı).
ЭЛЕКТРОПРÓВÓД *м* elektrik məftili.
ЭЛЕКТРОПРÓВÓДКА *ж* *мн. нет* elektrik şəbəkəsi.
ЭЛЕКТРОПРÓВÓДНОСТЬ *ж* *мн. нет* elektrikçirmə, elektrik nəqlətmə qabiliyyəti.
ЭЛЕКТРОПРÓВÓДНЫЙ *прил. fiz.* elektrik-ötürən (elektrikçirmə).
ЭЛЕКТРОПРОГРЁВ *ж* *мн. нет* elektriklə qızdırma.
ЭЛЕКТРОПРОМЫШЛЕННОСТЬ *ж* *мн. нет* elektrik sənayesi.
ЭЛЕКТРОПЫЕСОС *м* tozsoran elektrik cihazı.
ЭЛЕКТРОРАЗВЁДКА *ж* xüs. elektrometriya vasitəsilə axtarış (faydalı qazıntıları).
ЭЛЕКТРОРАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫЙ *прил. xüs.* elektrik paylaşdırıcısı.
ЭЛЕКТРОРЁЗКА *ж* *мн. нет* *тек.* metalların elektrik vasitəsilə kəsilməsi.
ЭЛЕКТРОРУБАНÓК *м* (*мн. электрорубанки*) elektrik rəndəsi.
ЭЛЕКТРОСАМÓВÁР *м* elektrik samovarı.
ЭЛЕКТРОСВÁРКА *ж* *мн. нет* *тек.* elektrik qaynağı (metalların elektrik cərəyanı vasitəsilə qaynaq edilməsi).
ЭЛЕКТРОСВÁРÓЧНЫЙ *прил. тек.* elektrik qaynağı -i[-1].
ЭЛЕКТРОСВÁРЩИК *м* *тек.* elektrik qaynaqçısı.
ЭЛЕКТРОСВЕРЛÓ *ср* 1. bax **электродрель**; 2. quyuqazan maşın.
ЭЛЕКТРОСЁТЬ *ж* elektrik şəbəkəsi.
ЭЛЕКТРОСИЛÓВÓЙ *прил.* elektrik qüvvəsi -i[-1]; **электросиловые станции** elektrik qüvvəsi stansiyaları.
ЭЛЕКТРОСИСТÉМА *ж* elektrik sistemi (bütün elektrik qurğuları sistemi).
ЭЛЕКТРОСКОП *м* *тек.* elektroskop (elektrik yükünün olub-olmadığını yoxlamaq üçün cihaz).
ЭЛЕКТРОСНАБЖÉНИЕ *ср* *мн. нет* elektrik təchizatı (elektrik qüvvəsi ilə təchiz etmə (edilmə)).

ЭЛЕКТРОСПЛАВ *м* bax **ферросплав**.
ЭЛЕКТРОСТА́ЛЬ *ж* *мн. нет* *тек.* elektrik sobasında əridilmiş əla polad.
ЭЛЕКТРОСТА́НЦИЯ *ж* elektrik stansiyası.
ЭЛЕКТРОСТА́ТИКА *ж* *мн. нет* *fiz.* elektrostatika (fizikanın hərəkətsiz elektrik yükünün xassələrini öyrənən bölməsi).
ЭЛЕКТРОСТАТИЧЕСКИЙ *прил. fiz.* elektrostatika -i[-1], elektrostatik.
ЭЛЕКТРОСТРÉЙКА *ж* *мн. нет* elektrik maşını ilə qırqım; **электрострижка** ovec qoyunların elektrik maşını ilə qırılması.
ЭЛЕКТРОСУШÍЛКА *ж* xüs. quruducu elektrik cihazı.
ЭЛЕКТРОСЧЁТЧИК *м* elektrik sayğacı.
ЭЛЕКТРОТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ bax **электротерапевтический**.
ЭЛЕКТРОТЕРАПÍЯ *ж* *мн. нет* *төб.* bax **электротерапия**.
ЭЛЕКТРОТЕРМИЧЕСКИЙ *прил.* электроtermiya -i[-1], elektrotermik.
ЭЛЕКТРОТЕРМÍЯ *ж* *мн. нет* xüs. elektrotermiya (texnikanın elektrik enerjisini istiliyə çevirmək məsələləri ilə məşğul olan sahəsi).
ЭЛЕКТРОТÉХНИК *м* elektrotexnik (elektrotexnika mütəxəssisi).
ЭЛЕКТРОТÉХНИКА *ж* *мн. нет* elektrotexnika (elektrik qüvvəsinin tətbiqi haqqında elm).
ЭЛЕКТРОТЕХНÍЧЕСКИЙ *прил.* elektrotexnika -i[-1]; **электротехническая промышленность** elektrotexnika sənayesi.
ЭЛЕКТРОТÓВÁРЫ *мн.* elektrik malları.
ЭЛЕКТРОТÓК *м* elektrik cərəyanı.
ЭЛЕКТРОТРА́КТОР *м* *к. т.* elektrik traktoru.
ЭЛЕКТРОТЯ́ГА *ж* *мн. нет* *тек.* elektrik dartı qüvvəsi.
ЭЛЕКТРОУБÓРКА *ж* *к. т.* məhsulun elektrik qüvvəsi vasitəsilə yığılı (toplanması).
ЭЛЕКТРОУТÓГ *м* elektrik ütüsi.
ЭЛЕКТРОФИЗИОЛÓГИЧЕСКИЙ *прил.* elektrofiziologiya -i[-1], elektrofizioloji.
ЭЛЕКТРОФИЗИОЛÓГИЯ *ж* *мн. нет* elektrofiziologiya (fiziologiyanın, orqanizmlərdəki elektrik hadisələrini və elektrikin orqanizmlərə, onların hüceyrələrinə və üzvlərinə təsirini öyrənməklə məşğul olan bölməsi).

ЭЛЕКТРОФÍЛТР *м* xüs. elektrik filtri (süzgəci).
ЭЛЕКТРОФÓР *м* *fiz.* elektrofor (sürtünmə yolu ilə az miqdarda sabit elektrik almaq üçün aparat).
ЭЛЕКТРОХИМÍЧЕСКИЙ *прил.* elektroki-miya -i[-1], elektrokimyəvi; **электрохимический анализ** elektrokimyəvi analiz
ЭЛЕКТРОХИМÍЯ *ж* *мн. нет* elektrokim-ya (fiziki kimyanın elektrik prosesləri ilə kimyəvi proseslər arasındakı əlaqəni tədqiq edən bölməsi).
ЭЛЕКТРОХÓД *м* elektrohod, elektrikle işləyən gəmi.
ЭЛЕКТРОХОЛÓДИЛЬНИК *м* elektrik soyuducusu.
ЭЛЕКТРОЧÁСЫ *мн.* elektrik saati.
ЭЛЕКТРОЭНÉРГИЯ *ж* elektrik enerjisi.
ЭЛЕМÉНТ *м* 1. *көм.*, *рияз.* element; 2. *ünsür*; **чуждые (враждебные) элементы** yad (düşmən) ünsürlər; 3. *чаще* *мн.* adam, şəxsiyyət; **прогрессивные элементы** tərəqqipərvər adamlar; 4. *fiz.* element (elektrik qüvvəsi hasil edən cihaz); 5. *только* *мн.* əsaslar, başlanğıc; **элементы математики** riyaziyyatın əsasları; **женский элемент** *көһн.* qadınlar, arvad xeylağı; **мужской элемент** *көһн.* kişilər; kişi xeylağı.
ЭЛЕМЕНТА́РНОСТЬ *ж* *мн. нет* bəsitlik, sadəlik, asanlıq, səthilik, elementarlıq; **элементарность изложения** ifadənin sadəliyi.
ЭЛЕМЕНТА́РНЫЙ *прил.* 1. ibtidai, başlanğıc, elementar; **элементарное образование** ibtidai təhsil; 2. *мәс.* *ән* sadə, *ән* asan; **элементарный способ решения задачи** məsələni həll etmək üçün *ән* sadə (asan) yol; 3. *мәс.* *ән* bəsit, səthi, məhdud; **элементарный взгляд на вещи** şeylərə səthi baxış; 4. elementar, element -i(-1); **элементарный состав вещества** maddələrin elementar tərkibi.
ЭЛЕРО́НЫ *мн.* (*ед. элерон* *м*) *ав.* eleron (təyyarə qanadlarının dal tərəfində olub onun sağa və ya sola çevrilməsini tənzim edən detal).
ЭЛЕФАНТÍА́З(ИС) *м* *мн. нет* *төб.* fil azarı.
ЭЛИ́ЗИУМ *м* *мн.* *көһн.* elizium (1. *qədim yunan əsətirində*: axirət, ruhlar aləmi; 2. *мәс.* cənnət, behişt).

ЭЛИ́ЗИЯ *ж* *дөң.* eliziya (ikinci söz saitle başlandıqda birinci sözün axırındakı saitin düşməsi hadisəsi; *мәс.*: *azərbaycanca*: əli-açıq – əlaçıq. Əli-əkbər – Ələkbər və i. a.).
ЭЛИКСÍР *м* 1. *farm.* eliksir (bitki cövhərinin spirt, efir yağları və ya turşu məhlulu); 2. *көһн.* iksir, ab-həyat; **жизненный эликсир**; **эликсир жизни** *көһн.* ab-həyat.
ЭЛИМИНÍРОВАНИЕ *ср* xaric etmə, kənar etmə, çıxartma.
ЭЛИМИНА́ЦИЯ *ж* *мн. нет* xaric etmə (edilmə), kənar etmə (edilmə), çıxartma, çıxardılma.
ЭЛИМИНÍРОВАННЫЙ *прич.* xaric edilmiş, kənar edilmiş, çıxardılmış.
ЭЛИМИНÍРОВАТЬ *сов. и несөв.* xaric etmək, kənar etmək, çıxartmaq.
ЭЛИМИНÍРОВАТЬСЯ *несөв.* xaric edilmək, kənar edilmək, çıxardılmaq.
ЭЛÍТА *ж* *мн. нет* elita (1. *к. т.* bitki və ya heyvanların *ән* seçmə, *ән* yaxşı nüsxələri; 2. *sobir.* seçmələr, cəmiyyətin *ән* yaxşı nümayəndələri (tanınmış insanları, şəxsiyyətləri)).
ЭЛÍТНЫЙ *прил. к. т.* seçmə; **элитные животные** seçmə heyvanlar.
ЭЛЛИ́Н *м* ellin (qədim yunanların adı).
ЭЛЛИ́НГ *м* ellinq (1. *dəniz. sahildə* gəmi çanağının (korpusunun, gövdəsinin) qurulduğu yer; 2. *ав.* dirijabl və aerostatların saxlandığı yer).
ЭЛЛИ́НИЗМ *м* *мн. нет* ellinizm (1. *qədim yunan dilindən başqa dillərə keçmiş xüsusiyyət*; 2. *ellin mədəniyyəti*).
ЭЛЛИ́НИСТ *м* ellinist (qədim yunan dili və ədəbiyyatı mütəxəssisi).
ЭЛЛИНИСТÍЧЕСКИЙ *прил.* ellinizm -i[-1].
ЭЛЛИ́НКА *ж* ellin qadın (qız).
ЭЛЛИ́НСКИЙ *прил.* ellin (qədim yunan) -i[-1]; **эллинский язык** ellin dili, qədim yunan dili.
ЭЛЛИ́ПС *м* *руйаз.* ellips, konus ya silindrin müstəvi ilə kəsişməsindən hasil olan qapalı, öyrə xətt.
ЭЛЛИ́ПС, ЭЛЛИ́ПСИС *дөң.* *м* ellips (cüm-lədə, asanlıqla anlaşılan sözün buraxılması).
ЭЛЛИ́ПСÓГРАФ *м* xüs. ellipsograf (ellips çəkmək üçün alət).

ЭЛЛИПСОИД *м* *riyaz.* ellipsoid (*ellipsin ox-larından birinin ətrafında fırlanması nəti-cəsində alınan yumurtashəkilli həndəsi ci-sim*).

ЭЛЛИПТИЧЕСКИЙ *прил.* *riyaz.* elliptik, ellips -i[-i]; **эллиптическая форма тела** cismın elliptik (ellips) şəkli.

ЭЛОДЕЯ *ж* *bot.* elodeya (*akviumlarda ye-tişdirilən bəzək bitkisi*).

ЭЛОКВЕНТНЫЙ *прил.* *köhn.* fəşahətli, bə-lağətli.

ЭЛОКВЕНЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *köhn.* fəşahət, bəlağət.

ЭЛЬДОРАДО *ср* *нескл.* *köhn.* eldorado (*əf-sanəvi sərvətlər və xariqələr ölkəsi*).

ЭЛЬЗЕВИР *м* *elzevir* (*XVI-XVII əsrlərdə Elzevir adlı ailəyə məxsus məşhur holland mətbəələrində çap olunmuş çox qiymətli sa-nyılan kitablar*).

ЭЛЬФ *м* *mif.* elf (*Almaniya və Skandinaviya əsətilərində: pəri*).

ЭЛЮВИЙ *м* *geol.* elüvium (*dağ sığxurlarının tin-tin hissələri və sınıqları*).

Эм *ср* *нескл.* “М” hərfinin adı.

ЭМАЛЕВЫЙ *прил.* minalı.

ЭМАЛИРОВАНИЕ *ср* *мн.* *нет* *бax* **эмали-ровка** 1-ci mənada.

ЭМАЛИРОВАННЫЙ *1. прич.* minalanmış (*mina çəkilmis*); *2. прил.* minalı.

ЭМАЛИРОВАТЬ *несов.* minalamaq, mina çəkmək (*səthini*) mina ilə örtmək.

ЭМАЛИРОВАТЬСЯ *несов.* minalanmaq, mina çəkmək.

ЭМАЛИРОВКА *ж* *мн.* *нет* *1.* minalama, mi-nalanma, mina çəkmə, mina çəkilmə, mina ilə örtülmə (*səthi*); *2.* mina, mina qatı; **эма-лировка чайника потрескалась** çayni-kin minası çatlamışdır.

ЭМАЛИРОВОЧНЫЙ *прил.* minalama -i[-i]; **эмалировочные работы** minalama işləri.

ЭМАЛИРОВЩИК *м* minasaz (*minavuran usta*).

ЭМАЛЬ *ж* mina.

ЭМАНАЦИЯ I *ж* *fiz.* emanasiya, şüalanma, şüa buraxma; **эманация радия** radiumun şüalanması.

ЭМАНАЦИЯ II *ж* *kim.* *бax* **радон**.

ЭМАНСИПАТОР *м* azadedic, qurtarıcı.

ЭМАНСИПАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *köhn.* azadlıq, xilas, qurtarma.

ЭМАНСИПИРОВАННЫЙ *1. прич.* azad edilmiş; *2. прил.* azad, sərbəst, azadfikirli.

ЭМАНСИПИРОВАТЬ *сов. и несов.* azad etmək, xilas etmək.

ЭМАНСИПИРОВАТЬСЯ *несов.* *1.* azad ol-maq, xilas olmaq; *2.* azad edilmək, xilas edilmək.

ЭМБАРГО *ср* *нескл.* *igt.* embargo (*1. bir öl-kəyə mal gətirilməsinin və ya oradan mal çıxarılmasının qadağan edilməsi*; *2. bir dövlətin cəza tədbiri olaraq başqa dövlət-lərə məxsus gəmilərin öz limanına girməsi-ni və yaxud oradan çıxmasını qadağan et-məsi*).

ЭМБЛЕМА *ж* emblem, nişan, əlamət, rəmz; **голубь – эмблема мира** göyərçin sülh em-blemidir (*rəmzidir*).

ЭМБЛЕМАТИЧЕСКИЙ *прил.* emblem -i[-i]; şərti, məcazi.

ЭМБОЛИЯ *ж* *tib.* emboliya (*qan damarlar-ının və ya limfatik damarların, qanın və yaxud limfanın gətirdiyi yad hissəciklərlə (embollarla) tutulması*).

ЭМБРИОГЕНЕЗ *и* *biol.* embriogeneze (*em-brional inkişaf prosesi*).

ЭМБРИОЛОГ *м* embriolog (*embriologiya müəssisi*).

ЭМБРИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* embriologi-ya -i[-i], embrioloji.

ЭМБРИОЛОГИЯ *ж* *мн.* *нет* embriologiya (*biologiyanın rüseymlərin (embrionların) inkişafından bəhs edən bölməsi*).

ЭМБРИОН *м* *biol.* rüseyim, embrion.

ЭМБРИОНАЛЬНЫЙ *прил.* *biol.* embrion -u[-ü]; **эмбриональный период** rüseyim (embrion) dövrü.

ЭМЕРИТАЛЬНЫЙ *прил.* эмеритальные **кассы** emerit kassaları (*inq. əv. Rusiyada və bəzi ölkələrdə: xidmətçilərin təşkil etdi-yi sığorta kassaları*).

ЭМЕРИТУРА *ж* *1.* *бax* эмеритальный; *2.* əlavə yardım.

ЭМИГРАНТ *м* mühacir.

ЭМИГРАНТКА *ж* mühacir qadın.

ЭМИГРАНТСКИЙ *прил.* mühacir -i[-i].

ЭМИГРАЦИОННЫЙ *прил.* mühacir(ət) -i[-i].

ЭМИГРАЦИЯ *ж* *мн.* *нет* *1.* mühacirət, mü-hacirlik; *2. собир.* mühacirlər.

ЭМИГРИРОВАТЬ *сов. и несов.* mühacirət etmək (*başqa ölkəyə köçmək*).

ЭМИР *м* əmir.

ЭМИРИТОН *м* emirton (*elektriklə işləyən dilli musiqi aləti*).

ЭМИССАР *м* emissar (*siyasi təşkilat və ya dövlət təşkilatı tərəfindən məxfi tapşırıqla başqa bir ölkəyə göndərilən şəxs; gizli agent*).

ЭМИССАРСТВО *ср* *мн.* *нет* emissarlıq (*бax* **эmissар**).

ЭМИССИОННЫЙ *прил.* *mal.* emissiya -i[-i]; **эмиссионный банк** emissiya bankı.

ЭМИССИЯ I *ж* *mal.* emissiya (*qiymətli ka-ğızlar, bank biletləri və kağız pullar bu-raxılması*).

ЭМИССИЯ II *ж* *fiz.* emissiya (*bərk və ya maye cisimlərin boşluğa və yaxud qaza-oxsar mühitə elektron, ion buraxması*).

ЭМИТЕНТ *м* fin. emitent (*bank biletləri, qi-y-mətli kağızlar, kağız pullar buraxan döv-lət idarəsi*).

ЭМИТИРОВАТЬ I *сов. и несов.* *mal.* qi-y-mətli kağızlar (*kağız pullar*) buraxmaq.

ЭМИТИРОВАТЬ II *сов. и несов.* *fiz.* elektron buraxmaq, şüalanmaq.

ЭМОЦИОНАЛЬНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* emosionalıq, həyəcanlılıq.

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ *прил.* *1.* emosional, həyəcanlı; *2.* tez təsirlənən, özünü saxlaya bilməyən.

ЭМОЦИЯ *ж* həyəcan, təəssür, hiss, emosiya.

ЭМПИРЕЙ *м* *köhn.* *1.* empirey (*qədim yu-nanların təsəvvürünə görə, göyün od və işıq ilə dolu olan ən yüksək təbəqəsi*); *2. məc.* orş, fələk, asiman, səmalar; *3. в эмпиреях* xəyalata qapılmaq, səmalarda uçmaq, həyatdan uzaq olmaq.

ЭМПИРИЗМ *м* *мн.* *нет* *fəls.* empirizm (*id-rak üçün yalnız hissi qavrayışı, təcrübəni əsas qəbul edən fəlsəfi cərəyan*); *4. ползу-чий эмпиризм* sürünən empirizm (*tədqiq edilən hadisələrə dar, məhdud, işbazcasına münasibət*).

ЭМПИРИК *м* *fəls.* empirik (*empirizm tərəf-darı*).

ЭМПИРИОКРИТИК *м* *fəls.* empiriokritik (*empiriokritisizm tərəfdarı*).

ЭМПИРИОКРИТИЦИЗМ *м* *мн.* *нет* *fəls.* empiriokritisizm (*XIX əsrin axırlarında və XX əsrin əvvəllərində meydana çıxmış, maddi aləmin obyektiv varlığını inkar edən, subyektiv idealist fəlsəfi cərəyan*).

ЭМПИРИОМОНИЗМ *м* *мн.* *нет* *fəls.* empiriomonizm (*empiriokritisizmin bir növü*).

ЭМПИРИОМОНИСТ *м* *fəls.* empiriomonist (*empiriomonizm tərəfdarı*).

ЭМПИРИЧЕСКИЙ *прил.* *1. fəls.* empirizm -i[-i]; **эмпирическая философия** empirizm fəlsəfəsi; *2. fəls.* empirik, təcrübə, təc-rübəyə əsaslanan, təcrübədən çıxan.

ЭМПИРИЧНОСТЬ *ж* *мн.* *нет* *fəls.* empiriklik, empirizmə əsaslanma, empirizm mahiyyəti daşıma.

ЭМПИРИЧНЫЙ *прил.* *fəls.* empirik, empirizmə əsaslanan, empirizm ruhunda olan, empirizm mahiyyəti.

ЭМПИРИЯ *ж* *мн.* *нет* *fəls.* empiriya (*insan, təcrübəsi; xarici aləmin hiss orqanları və-sitəsilə dərk edilməsi*).

ЭМТЭСОВЕЦ *м* *dan. tar.* MTS işçisi.

ЭМТЭСОВСКИЙ *прил.* *dan.* MTS -i[-i].

ЭМУ *ср* *нескл.* *zool.* emu (*Avstraliyada ya-şayan dəvəquşuaya oxşar quş*).

ЭМУЛЬГАТОР *м* *kim.* emulgator (*emulsiya-lar emələ gəlməsinə yardım edən maddə*).

ЭМУЛЬГИРОВАНИЕ *ср* *xüs.* *1.* emulsiya emələ gəlmə; *2.* emulsiya sürtmə.

ЭМУЛЬГИРОВАТЬ *сов. и несов.* *xüs.* emul-siya sürtmək.

ЭМУЛЬГИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* *xüs.* *1.* emulsiyaya çevrilmək; *2.* emulsiya sür-tülmək.

ЭМУЛЬСИН *м* *мн.* *нет* emulsin (*badamın tərkibində olan zülali maddə*).

ЭМУЛЬСИОННЫЙ *прил.* *xüs.* *1.* emulsiya -i[-i]; *2.* emulsiyalı.

ЭМУЛЬСИРОВАНИЕ *ср* *xüs.* emulsiya sürtmə.

ЭМУЛЬСИРОВАТЬ *сов. и несов.* *xüs.* *бax* **эмульгировать**.

ЭМУЛЬСИРОВАТЬСЯ *сов. и несов.* *xüs.* *бax* **эмульгировать**.

ЭМУЛЬСИЯ *ж* emulsiya (*1. kim. bir mayenin başqa maye içərisində əriməyib qalan mik-roroskopik zərrələri; 2. foto kağızı və ya plyonkasi üzərinə çəkilən həssas maddə*).

ЭМФАЗА ж. мн. *nem* dilç. emfaza (1. *nitqdə təmtəraq, həyəcanlılıq*; 2. *dənışarkən bəzi səslərin çətinliklə tələffüz edilməsi*).

ЭМФАТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. emfaza -i[-1], emfatik.

ЭМФИЗЕМА ж. мн. *nem* tib. emfizema (xəstəlik nəticəsində bədən bir yerində həddindən artıq hava ya qaz yığılması).

ЭМФИЗЕМАТОЗНЫЙ *прил.* tib. emfizema -i[-1], emfizematoz.

ЭН *ср нескл.* "н" hərfinin adı.

ЭНГАРМОНИЗМ *м.* mus. enharmonizm (yük-səklili eyni, adları isə müxtəlif olan səslərin bərabərləşdirilməsi və eyniləşdirilməsi).

ЭНГАРМОНИЧЕСКИЙ *прил.* mus. enharmonik; **энгармонические тоны** enharmonik tonlar.

ЭНДАРТЕРИИТ *м.* tib. endarteriit (arteriyaların daxili qışasının iltihabı).

ЭНДЕМ *м.* bot., zool. endem (ancaq müəyyən bir yerdə (ölkədə, ərazidə) yayılmış bitki və ya heyvan).

ЭНДЕМИЧЕСКИЙ *прил.* tib. endemik, yerli, müəyyən bir yerə xas olan (xəstəlik).

ЭНДЕМИЯ ж. мн. *nem* endemiya (bir yerdə yoluxucu xəstəliyin daim mövcud olması).

ЭНДОГАМИЯ ж. мн. *nem* etn. endogamiya (ancaq öz qohumundan, tayfasından, ictimai qrupu içərisindən evlənmək adəti).

ЭНДОГАМНЫЙ *прил.* etn. endogamiya -i[-1], endogamiyaya əsaslanan.

ЭНДОГЕННЫЙ *прил.* endogen (daxili səbəblərlə izah edilən).

ЭНДОДЕРМА ж. bot. endoderma (bitkilərin gövdə və köklərində bütün daxili toxumaları örtən hüceyrə təbəqəsi).

ЭНДОКАРД *м.* *нем.* anat. endokard (ürəyin daxili qışası).

ЭНДОКАРДИТ *м.* *нем.* tib. endokardit (ürəyin daxili qışasının iltihabı).

ЭНДОКРИННЫЙ *прил.*: **эндокринные железы** (fiziol.) endokrin (daxili ifrazat) vəziləri; **эндокринная система** anat. endokrin vəziləri sistemi.

ЭНДОКРИНОЛОГ *м.* xüs. endokrinoloq (endokrinologiya müəssisi).

ЭНДОКРИНОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* fiziol. endokrinologiya -i[-1], endokrinoloji.

ЭНДОКРИНОЛОГИЯ ж. мн. *nem* fiziol. endokrinologiya (daxili ifrazat vəzilərindən bəhs edən elm).

ЭНДОСКОП *м.* tib. endoskop (bədənə daxil olmaq üçün cihaz).

ЭНДОСКОПИЧЕСКИЙ *прил.* tib. endoskopiya -i[-1], endoskopik.

ЭНДОСКОПИЯ ж. мн. *nem* tib. endoskopiya (bədən boşluqlarının endoskop vasitəsilə müayinəsi).

ЭНДОТЕРМИЧЕСКИЙ *прил.* kim. endotermik, istilikudan.

ЭНДШПИЛЬ *м.* şahm. endşpil (şahmat oyununun son mərhələsi).

ЭНЕОЛИТ *м.* arxeol. eneolit (neolitdən tunc əsrinə keçid dövrü).

ЭНЕРВАЦИЯ ж. мн. *nem* tib. enervasiya (əzəb zəifliyi).

ЭНЕРГЕТИЗМ *м.* *нем.* fəls. energetizm (XX əsrin əvvəllərində təbiyyatçılar arasında meydana çıxmış idealist cərəyan).

ЭНЕРГЕТИК *м.* energetik (energetika müəssisi).

ЭНЕРГЕТИКА ж. мн. *nem* energetika (1. fizikanın enerji bəhsi; 2. texikanın enerjinin müxtəlif növlərinin tətbiqi və onlardan istifadə üsullarından bəhs edən sahəsi).

ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ *прил.* energetika -i[-1]; enerji; **энергетический институт** energetika institutu; **энергетические ресурсы республики** respublikanın enerji ehtiyatları.

ЭНЕРГИЧЕСКИЙ *прил.* köhn. bax **энергичный**.

ЭНЕРГИЧНО *нареч.* ciddi, ciddiyyətə, cəhdlə, qızğın (fəal) surətdə; **энергично взяться за дело** işdən ciddi yarımaq.

ЭНЕРГИЧНОСТЬ ж. мн. *nem* 1. çalışqanlıq, fəallıq; 2. mətanət, qətiyyət.

ЭНЕРГИЧНЫЙ *прил.* 1. çalışqan, fəal, səyli; 2. ciddi, qəti, təsirli; **энергичные меры** ciddi tədbirlər.

ЭНЕРГИЯ ж. мн. *nem* 1. fiz. enerjiya, enerji; 2. qətiyyət, hümmət, səy.

ЭНЕРГОВООРУЖЕННОСТЬ ж. xüs. hər bir istehsalat vahidinə (zavod, sex və b.) düşən enerji miqdarı.

ЭНЕРГОЕМКИЙ *прил.* çox enerji işlədən (sərf edən).

ЭНЕРГОМАШИНОСТРОЕНИЕ *ср.* energetika üçün maşın və avadanlıq istehsal edən sənaye sahəsi.

ЭНЕРГОПОЕЗД *м.* enerji qatan (dəmir yol platformalarında və ya vaqonlarında düzəldilmiş sayyar elektrik stansiyası).

ЭНЕРГОСИСТЕМА ж. bax **электросистема**.

ЭНИГМАТИЧЕСКИЙ *прил.* müəmmalı, anlaşılmaz.

ЭНИГМАТИЧНОСТЬ ж. мн. *nem* müəmmallıq, anlaşılmazlıq.

ЭНИГМАТИЧНЫЙ bax **энигматический**.

ЭНКЛИТИКА ж. dilç. enklitika (öz vurğusunu itirmiş və vurğusu olan sözədən sonra gələn, vurğu cəhətdən onunla bir tam təşkil edən söz, məs.: rus dilində мой-то, тот-то sözlərindəki "то" hissəciyi).

ЭНКЛИТИЧЕСКИЙ *прил.* dilç. enklitik.

ЭННЫЙ *прил.* 1. bir, hər bir, hər hansı bir, istənilən (düsturlarda latınca "N, n" hərfi ilə işarə olunur); **энное число** bir ədəd, hər hansı bir ədəd; 2. adətən "число, количество" və b. sözlərlə işlənir; **энное количество денег** en qədar pul.

ЭНСКИЙ *прил.* en -u[-ü], filan (məxfi saxlanmalı olan adın əvəzində deyilən şərti söz; latınca N hərfinin adından); **энский полк** (завод) en alayı (zavodu).

ЭНТЕРИТ *м.* tib. enterit (nazik bağırsaqların iltihabı).

ЭНТОМОЛОГ *м.* entomoloq (entomologiya müəssisi).

ЭНТОМОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* entomologiya -i[-1], entomoloji.

ЭНТОМОЛОГИЯ ж. мн. *nem* entomologiya (zoologiyanın haşarat (böcəklər) bəhsi).

ЭНТУЗИАЗМ *м.* *нем.* şövq, ruh yüksəkliyi, həyəcan, vəcd, coşğunluq.

ЭНТУЗИАСТ *м.* entuziast (bütün qüvvəsilə, böyük şövq və həvəslə işləyən adam).

ЭНТУЗИАСТИЧЕСКИЙ *прил.* köhn. vəcdlə, ruh yüksəkliyi ilə dolu.

ЭНТУЗИАСТКА ж. entuziast qadın (qız).

ЭНЦЕФАЛИТ *м.* *нем.* tib. ensefalit (beyinin iltihabı).

ЭНИКЛИКА ж. ensiklika (Roma papasının siyasət, din, əxlaq və s. məsələlərində aid bütün katoliklərə müraciəti).

ЭНИКЛОПЕДИЗМ *м.* *нем.* ensiklopedizm (elmin müxtəlif sahələrində məlumat olma, hərtərəfli təhsil, təlimat).

ЭНИКЛОПЕДИСТ *м.* ensiklopedist (1. hərtərəfli məlumat olan adam; 2. tar. XVIII əsrin axırlarında Fransada nəşr edilən "Ensiklopediya" ətrafında toplaşmış qabaqcıl mütəfəkkirlər qrupuna mənsub adam).

ЭНИКЛОПЕДИЧЕСКИЙ *прил.* 1. ensiklopediya -i[-1]; **энциклопедический словарь** ensiklopediya lüğəti, qamus; 2. məs. ensiklopedik, hərtərəfli; **у него энциклопедические познания** onun hərtərəfli biliyi vardır, o hərtərəfli biliyə malikdir. **ЭНИКЛОПЕДИЧНОСТЬ ж.** ensiklopediklik.

ЭНИКЛОПЕДИЧНЫЙ *прил.* ensiklopedik.

ЭНИКЛОПЕДИЯ ж. ensiklopediya (bilgiyin bütün və yaxud ayrı-ayrı sahələrinə dair sistemə salınmış məlumat kitabı, qamus); **Азербайджанская Советская Энциклопедия** tar. Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası; **Сельскохозяйственная энциклопедия** Kənd təsərrüfatı ensiklopediyası; **оходячая энциклопедия** (məs.) canlı ensiklopediya, canlı lüğət (hər şeydən məlumat verə bilən adam).

ЭОЗОЙСКИЙ *прил.* geol. eozoy -i[-1];

эозойская эра eozoy erası (paleozoy erasından qabaqki geoloji era).

ЭОЛИТ *м.* arxeol. eolit (1. daş dövrünün ən qədim mərhələsi; 2. bu dövrə aid ibtidai daş alət).

ЭОЛИТОВЫЙ *прил.* arxeol. eolit -i[-1], eolit dövrünə aid olan.

ЭОЛОВЫЙ *прил.* geol. eol; külək fəaliyyəti nəticəsində əmələ gələn; **эоловые отложения** eol çöküntüləri; **о эолова арфа** eol arfası (damardan simlər çəkilmiş taxta çarçıva; dama bərkidildikdə külək təsiri ilə zərifəhəngli səs verir).

ЭПАТАЖ *м.* rüsvayçılıq, biabırçılıq.

ЭПАТИРОВАТЬ *сов. и несов.* heyratə salmaq, təəccübləndirmək, çıxılmaz vəziyyətə salmaq (öz rüsvayçı hərəkəti ilə).

ЭПАТИРОВАТЬСЯ *несов.* heyratə salınmaq, təəccübləndirilmək, çıxılmaz vəziyyətə salınmaq.

ЭПЕНТЕЗА ж *дилч.* epenteza (sözün ortasına *sas* daxil edilməsi).

ЭПЕНТЕТИЧЕСКИЙ *прил.* *дилч.* epentetik; **эпентетический** *звук* epentetik səs (*мәс.* *любить, люблю* və s.).

ЭПИГОН *м.* epigon, təqlidçi (özünün müstəqil yaradıcılıq siması olmayıb, hər hansı bir bədii, ədəbi, elmi və başqa cərəyanı təqlid edən adam).

ЭПИГОНСКИЙ *прил.* epigon -i[-i].

ЭПИГОНСТВО *ср. мн. нет* epigonluq, təqlidçilik.

ЭПИГРАММА ж **1.** epigram (qədim yunanlarda: qəbir daşında, ictimai binalarda və s. yadigarlıq yazı); **2.** həcv.

ЭПИГРАММАТИСТ *м.* həcvyazan, həvcçi.

ЭПИГРАММАТИЧЕСКИЙ *прил.* **1.** həcv -i[-i]; **эпиграмматический** *стиль* həcv üslubu; **2.** *мәс.* acı, istehzal.

ЭПИГРАФ *м.* epigraf (**1.** qədim yunanlarda: kitabə, qəbir daşları üzərində yazı; **2.** bir əsərin başında və ya onun ayrı-ayrı fəsilələrinin başında yazılan qısaca mətn; cümlə, zərbi-məsəl, hikmətli söz və s.).

ЭПИГРАФИКА ж epigrafika (qədim kitabələri tədqiq etməklə məşğul olan yardımçı tarix elmi).

ЭПИГРАФИСТ *м.* epigrafçı (epigrafika mü-təxəssisi).

ЭПИГРАФИЧЕСКИЙ *прил.* epigraf(ika) -i[-i].

ЭПИДЕМИОЛОГ *м. tib.* epidemioloq (epidemiologiya mü-təxəssisi).

ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЙ *прил.* epidemiologiya -i[-i], epidemioloji; **эпидемиологическая лаборатория** epidemiologiya laboratoriyası.

ЭПИДЕМИОЛОГИЯ ж *tib.* epidemiologiya (yoluxucu xəstəliklərin törəyib yayılmasından və onların qarşısını alma üsullarından bəhs edən elm).

ЭПИДЕМИЧЕСКИЙ *прил.* yoluxma, yoluxucu; **эпидемические болезни** yoluxma (yoluxucu) xəstəliklər.

ЭПИДЕМИЯ ж *epidemiya* (hər hansı bir yoluxucu xəstəliyin geniş yayılması).

ЭПИДЕРМА ж *мн. нет* epiderma (**1.** anat. heyvan dərisinin üst qatı; **2.** bot. bəzi bitkilərin örtük toxuması).

ЭПИДЕРМИС *м. мн. нет* бах эпидерма.

ЭПИДИАСКОП *м. xüs.* epidiaskop (həm şəffaf, həm də şəffaf olmayan şəkilləri ekranda göstərmək üçün optik cihaz).

ЭПИЗОД *м.* epizod (**1.** hadisə, təsadüf, itti-faq, vəqə; **2.** *мәс.* səhnə; **3.** ədəb. bir ədəbi əsərin az-çox müstəqil olan ayrı bir parçası).

ЭПИЗОДИЧЕСКИЙ *прил.* epizodik, təsadüfi.

ЭПИЗОДИЧНОСТЬ ж *мн. нет* epizodiklik, təsadüfilik.

ЭПИЗОДИЧНЫЙ бах эпизодический.

ЭПИЗООТИЧЕСКИЙ *прил.* bayt. epizootik; **эпизоотические болезни** epizootik xəstəliklər (бах эпизоотия).

ЭПИЗООТИЯ ж bayt. epizootiya (qaramalın hamısının eyni zamanda yoluxucu xəstəliyə tutulması, heyvanlara azar düşmə).

ЭПИЗОТОЛОГИЯ ж epizootologiya (kənd təsərrüfatı heyvanlarının yoluxucu xəstəliklərini öyrənmə və onlarla mübarizə üsulları ilə məşğul olan elm).

ЭПИК *м. ədəb.* epik əsərlər yazan müəllif.

ЭПИКА ж *мн. нет* ədəb. epika, epik şeirlər, epik əsərlər.

ЭПИКАРД, ЭПИКАРДИЙ *м. anat.* epikard (ürəyin xarici qışası).

ЭПИКАРДИТ *м. мн. нет* *tib.* epikardit (ürəyin xarici qışasının iltihabı).

ЭПИКРИЗ *м. tib.* epikriz (xəstəlik tarixi və-rəqinin axırında yazılan, xəstəlik haqqında axırıncı nəticə, qərar).

ЭПИКУРЕЕЦ *м. (мн. эпикурейцы)* **1.** fəls. epikürçü (Epikür fəlsəfəsi tərəfdarı); **2.** *мәс.* zövq və nəşəni hər şeydən üstün tutan adam, kefcil, işrətpərest.

ЭПИКУРЕЙЗМ *м. мн. нет* epikürçülük (**1.** qədim yunan materialist filosofu Epikürün dinə qarşı yönəldilmiş fəlsəfi nəzəriyyəsi; **2.** həyatın mənasını kefdə, eyş-işrətdə, rahat həyatda görmə).

ЭПИКУРЕЙСКИЙ *прил.* epikürçü(lük) -i[-i].

ЭПИКУРЕЙСТВО *ср. мн. нет* бах эпикурейзм -2-ci mənada

ЭПИЛЕПСИЯ ж *мн. нет* *tib.* epilepsiya (özüdəngətmə xəstəliyinin bir növü).

ЭПИЛЕПТИК *м. tib.* epileptik (epilepsiya xəstəliyi olan adam).

ЭПИЛЕПТИЧЕСКИЙ *прил. tib.* epileptika -i[-i], epileptik.

ЭПИЛОГ *м. 1.* ədəb. epiloq (ədəbi əsərdə: qəhrəmanların sonrakı taleyindən xəbər verən son fəsil); **2.** *мәс.* son, xatəmə.

ЭПИСКОП *м. fiz.* episkop (tutğun şəkilləri və ya cisimləri işıq vasitəsilə ekranda göstərmək üçün optik cihaz).

ЭПИСТОЛА ж köhn. epistola, namə, məktub; məktub şəklində ədəbi əsər.

ЭПИСТОЛЯРНЫЙ *прил.* epistolıy; məktub şəklində yazılmış

ЭПИСТРОФА ж epistrofa (eyni söz və ya cümlənin təkrarından ibarət ifadə tərz).

ЭПИТАЛАМА ж köhn. epitallama (antik poetiyada: toy məhənnəsi, evlənmə münasibətilə yazılmış şeir).

ЭПИТАФИЯ ж epitafiya (məzar kitabəsi, başdaşı yazıları).

ЭПИТЕЛИАЛЬНЫЙ *прил. anat., bot.* epitel -i[-i]; **эпителиальная ткань** anan. бах эпителий.

ЭПИТЕЛИЙ *м. мн. нет* anat. epiteli (azə-lələrin və bədən boşluqlarının üstünü örtən toxuma).

ЭПИТЕТ *м. ədəb.* epitet, vəsf, ləqəb.

ЭПИФИЗ *м. anat.* epifiz (**1.** beyinin üst çıxıntısı "əzgilvari vəzi"; **2.** boruvarı sümüyün ucu).

ЭПИФИТЫ *мн. (ед. эпифит)* *bot.* epifitlər (başqa bitki üzərində yaşayan, lakin parazit olmayan, yəni həmin bitkidən qidalanmayan bitki).

ЭПИФОРА ж ədəb. epifora (bir-birinə yaxın olan sətir, qafiyə və frazaların axırında eyni sözlərin, sözbirləşmələrinin təkrarından ibarət stilistik üsul).

ЭПИЦЕНТР *м. geol.* episentr (zəlzələ mərkəzi; yer səthinin bilavasitə zəlzələ mənbəyi üzərində olan sahəsi).

ЭПИЦИКЛ *м. riyaz.* episikl (mərkəzi digər bir dairə üzərində bir bərabərdə hərəkət edən dairə).

ЭПИЧЕСКИЙ *прил. 1.* ədəb. epik; epos -i[-i]; **эпический жанр** epos janrı; epik janrı; **2.** *мәс.* ağır, vüqarlı.

ЭПОЛЕТКА ж эполет söz. kiç.

ЭПОЛЕТЫ *мн. (ед. эполет)* köhn. epolet (bəzəkli paqon).

ЭПОНЖ *м.* eponj (parça növü).

ЭПОПЕЯ ж ерпея; qəhrəmannamə (qəhrəmanlıq dastanı).

ЭПОС *м. мн. нет* ədəb. epos, dastan.

ЭПОХА ж dövr, tarix, zaman, əsr.

ЭПОХАЛЬНЫЙ *прил.* epoxal dövr təşkil edən, çox mühüm, çox əhəmiyyətli, çox böyük (hadisə, kəşf, əsər və s.).

ЭПОХИАЛЬНЫЙ *прил.* бах эпохальный.

ЭПЮР *м., ЭПЮРА* ж xüs. epür (fiqur proyeksiyalarının düz səth üzərində çertyoju).

ЭР *ср. нескл.* "r" hərfinin adı.

ЭРА ж **1.** era (tarixin başlanğıcı); **2.** *tənt.* dövr; **3.** *geol.* era (Yer tarixinin ən böyük xronoloji bölgüsü).

ЭРГ *м. fiz.* erq (iş və enerji ölçüsü vahidi).

ЭРГОГРАФ *м. xüs.* erqograf (azələlərin işini cizgilər şəklində göstərən cihaz).

ЭРГОМЕТР *м.* erqometr (orqanizmin işləmək qabiliyyətini və işlədiyi zaman onda əmələ gələn funksional dəyişiklikləri tədqiq etmək üçün cihaz).

ЭРГОТИЗМ *м. мн. нет* *tib.* erqotizm (içinə qaraca düşmüş çörəkdən zəhərlənmə nəticəsində əmələ gələn xəstəlik).

ЭРЕ *ср. нескл.* ere (Skandinaviya ölkələrində xırda pul).

ЭРЕГИРОВАТЬ *сов. и несов.* fiziol. ereksiya nəticəsində şişmək.

ЭРЕКЦИЯ ж *мн. нет* fiziol. ereksiya (heyvan ya insanın bəzi toxumalarının (xüsusilə tənəşül alətinin) fizioloji şişməsi).

ЭРЕТИЗМ *м. мн. нет* *tib.* eretizm, əsəbilik.

ЭРЗАЦ *м.* бах суррогат.

ЭРЗА *мн. (ед. эрза и ж нескл.)* erzya (Mordva xalqının iki etnik qrupundan birinin adı).

ЭРЗЯНСКИЙ *прил.* erzya -i[-i].

ЭРИСТИКА ж *мн. нет* eristika (mübahisə etmək məharəti).

ЭРИТЕМА ж *tib.* eritema (dəri damarlarının şişməsi nəticəsində dərinin qızarması).

ЭРИТРОЦИТЫ *мн. (ед. эритроцит)* *м. fiziol.* eritrositlər (qırmızı qan cisimcikləri).

ЭРКЕР *м. arx.it.* erker (ev divarında, pəncərələri olan yarım-dairə şəklində və ya tinnin çıxıntı).

ЭРЛИФТ *м. text.* erlift (pnevmatik yolla mə-yeləri qaldırmaq üçün alət).

ЭРОДИРОВАТЬ *несов. геол.* 1. yuyub aparmaq, dağıtmaq; 2. aşındırmaq (bax **эрозия**).
ЭРОДИРОВАТЬСЯ *несов.* 1. yuyulub getmək, yuyulmaq, dağılmaq; 2. aşındırmaq.
ЭРОЗИВНЫЙ *прил. геол., тиб.* eroziyalı (bax **эрозия**).
ЭРОЗИОННЫЙ *прил. геол.* 1. eroziya -i[-1]; 2. eroziya nəticəsində əmələ gəlmiş.
ЭРОЗИЯ *ж. мн. нет* eroziya (1. *геол.* yer qabığının axar sular və ya buz təsiri ilə dağılması prosesi; 2. *tex.* aşınma; 3. *tib.* selikli qışa səthinin yara ilə örtülməsi).
ЭРОС *м. мн. нет* şəhvət, şəhvani eşq.
ЭРОТИЗМ *м. мн. нет* erotizm, şəhvətpərəstlik, şəhvət düşkünlüyü.
ЭРОТИКА *ж. мн. нет* erotika (1. *şəhvətpərəstlik, şəhvani hiss*; 2. *aşığana şeirlər, erotik filmlər, romanlar və s.*).
ЭРОТИЧЕСКИЙ *прил.* 1. erotik, şəhvani; 2. aşığana.
ЭРОТИЧНЫЙ bax **эротический** 1-ci mənad.
ЭРОТОМАН *м* şəhvətpərəst, şəhvət düşküni.
ЭРОТОМАНИЯ *ж. мн. нет* şəhvətpərəstlik, şəhvət düşkünlüyü.
ЭРОТОМАНКА *ж* şəhvətpərəst qadın.
ЭРСТЕД *м. fiz.* ersted (maqnit sahəsi gərginliyinin mütləq vahidi).
ЭРУДИРОВАННЫЙ *прил.* erudisiyalı, hərəfəfli, geniş bilik sahibi olan.
ЭРУДИТ *м* erudit (hər hansı bir sahədə geniş məlumatı olan adam).
ЭРУДИЦИЯ *ж. мн. нет* erudisiya (hər hansı bir sahədə dərin bilik, geniş məlumat).
ЭРЦЕРЦОГ *м. tar.* ershersox (Avstriya prinslərinin titulu).
ЭРЦЕРЦОГІННЯ *ж* ershersox arvadı və ya qızı.
ЭРЦЕРЦОГСТВО *ср. tar.* ershersoxluq.
ЭС *ср. нескл.* "s" hərfinin adı.
ЭСДЕК *м. (социал-демократ)* (tar., siyasi) esdek (sosial-demokrat).
ЭСДЕКОВСКИЙ *прил. (tar., siyasi)* esdek (sosial-demokrat) -i[-1].
ЭСЕР *м. (социалист-революционер)* (tar., siyasi) eser (sosial-inqilabçı).
ЭСЕРКА *ж* eser qadın (qız).

ЭСЕРОВСКИЙ *прил. (tar., siyasi)* eser -i[-1].
ЭСКАДРА *ж. даніз. ав.* eskadra (hərbi-dəniz və ya hava donanması gəmilərinin böyük birləşməsi); **Черноморская эскадра** Qara dəniz eskadrası.
ЭСКАДРЕННЫЙ *прил.* eskadra -i[-1]; **эскадренный миноносец** eskadra minadəsiyanı (daşıyıcısı).
ЭСКАДРИЛЬНЫЙ *прил. ав.* eskadriyla -i[-1].
ЭСКАДРИЛЬЯ *ж. ав.* eskadriyla (hərbi aviasiya bölgüsü).
ЭСКАДРОН *м. (hərbi)* eskadron (piyada qoşunda rotaya bərabər süvari qoşun hissəsi).
ЭСКАДРОННЫЙ *прил. (hərbi)* eskadron -i[-1]; **эскадронный командир** eskadron komandiri.
ЭСКАЛАТОР *м* eskalator (durmada hərəkət edən pilləkən).
ЭСКАЛАТОРНЫЙ *прил.* eskalator -i[-1].
ЭСКАЛОП *м. асп.* eskalop (qızardılmış yavanət tikələri).
ЕСКАМОТАЖ *м. köhn.* bildirmədən, hiss etdirmədən gizlətmə.
ЕСКАМОТИРОВАТЬ *сов. и несов. köhn.* bildirmədən, hiss etdirmədən gizlətmək.
ЕСКАПАДА *ж* bax **выходка** 1-ci mənad.
ЕСКАРП *м. (hərbi)* eskarp (təpəlik yerdə tancaqarşı xəndək, maneə).
ЕСКАРПИРОВАТЬ *сов. и несов. (hərbi)* eskarp düzəltmək (bax **эскарп**).
ЕСКАРПОВЫЙ *прил.* eskarp -i[-1].
ЕСКВАЙР *м* eskvayr (İngiltərədə fitri titul).
ЕСКИЗ *м* eskiz (bir şəkl, əsərin və s.-nin ilk layihəsi, qaralaması; model, nümunə, taslaq).
ЕСКИЗНОСТЬ *м* eskiz halında olma, natamamlıq.
ЕСКИЗНЫЙ *прил.* eskiz -i[-1]; eskiz şəklində olan.
ЕСКИМО *ср* eskimo (şokoladlı dondurma).
ЕСКИМОС *м. (мн. эскимосы)* eskimos (xalq).
ЕСКИМОСКА *ж* eskimos qadın (qız).
ЕСКИМОССКИЙ *прил.* eskimos -i[-1].
ЕСКОРТ *м. (hərbi)* (fəxri) mühafizə dəstəsi.
ЕСКОРТИРОВАНИЕ *ср* mühafizə dəstəsi qoşma, müşayiət etmə.
ЕСКОРТИРОВАТЬ *сов. и несов. (hərbi)* mühafizə dəstəsi qoşmaq, müşayiət etmək.

ЕСКОРТИРОВАТЬСЯ *несов. (hərbi)* mühafizə dəstəsi qoşulmaq, müşayiət edilmək.
ЕСКОРТНЫЙ *прил.* mühafizə dəstəsi -i[-1].
ЕСКУЛАП *м. köhn. зар.* təbib, həkim.
ЕСМИНЕЦ *м. (эскадренный миноносец)* esmines (eskadra mina gəmisi).
ЕСПАДА *м* bax **маталоп**.
ЕСПАДРОН *м. idm.* espadron (təlim qılını).
ЕСПАНОЛКА *ж* espanyolka (qısa, sıvri uclu saqqal).
ЕСПАРИЦЕТ *м. мн. нет* bot. xaşa (paxlalar fəsiləsindən yemlik bitki).
ЕСПЕРАНТИСТ *м* esperantoçu (esperanto dilini bilən və onu təbliğ edən adam).
ЕСПЕРАНТИСТКА *ж* esperantoçu qadın (qız).
ЕСПЕРАНТО *ср. нескл.* esperanto (süni beynəlxalq dil).
ЕСПЛАНАДА *ж* esplanada (1. *hərbi qala ilə şəhər arasında boş yer*; 2. *böyük bina qarşısında meydan, açıqlıq*).
ЕССЕ *ср. нескл.* esse (ədəbi, fəlsəfi, ictimai problemləri sisteməlik elmi şəkildə deyil, sərbəst şəkildə şərh edən əçerk).
ЕССЕЙСТ *м* esseist (esse yazan).
ЕССЕНЦИЯ *ж* 1. cövhər, esensiya; 2. məc. əsil, əsas, zat, möğz.
ЕСТ *м. köhn.* bax **эстонец**.
ЕСТАКАДА *ж* estakada (1. *hərəkət çox olan yerlərdə nəqliyyatın hərəkətini, yaxud yükləmə və boşaltma işlərini yüngülləşdirmək üçün körpü şəklində qurğu*; 2. *dəniz. gəmilərin yan alması üçün körpü*; 3. *sualtı sədd, maneə*).
ЕСТАМП *м* estamp (qıvrıradan çıxarılan nüsxə).
ЕСТАМПНЫЙ *прил.* estamp -i[-1].
ЕСТАФЕТА *ж* estafeta (1. *köhn. çapar vasitəsilə göndərilən (gətirilən) poçt*; 2. *köhn. çapar vasitəsilə göndərilən xəbər, məlumat*; 3. *idm. komandaların qaçış yarış, üzgü yarış*; 4. *idm. bu yarış zamanı yarışçıların mənzillərdə bir-birinə ötürükləri şey: çubuq, paket və s.*; 5. *mac. bir nəsilədən başqasına ötürülən ənənələr*); **принять эстафету у кого** ənənəsini, təşəbbüsünü davam etdirmək.
ЕСТАФЕТНЫЙ *прил.* estafet -i[-1]; **эстафетный бег** estafet yarış (qaçışı).

ЭСТЕТ *м* estet (1. *estetizma meylli olan adam, estetizm tərəfdarı*; 2. *köhn. gözəllik aludəsi, gözəllik məftunu*).
ЭСТЕТИЗМ *м. мн. нет* estetizm (1. *incəsənətdə ideya məzmununa fikir verməyib, zahiri formalara, gözəlliyə həddindən artıq qiymət verən cərəyan*; *estetikada formalizm*; 2. *köhn. gözəlliyə aludəlik, gözəlliyə məftunluq*).
ЭСТЕТИК *м* estetik (1. *bax эстет* 2-ci mənad; 2. *incəsənət nəzəriyyəçisi*).
ЭСТЕТИКА *ж. мн. нет* estetika (1. *fəls. gözəllik, incəsənət, bədii yaradıcılıq haqqında elm*; 2. *bir şəxsin incəsənət haqqındakı görüş sistemi*).
ЭСТЕТИЧЕСКИЙ *прил.* estetik, bədii, gözəl; **эстетические взгляды** Л.Н.Толстого L.N.Tolstoyun estetik görüşləri; **эстетическое наслаждение** bədii zövq.
ЭСТЕТИЧНОСТЬ *ж. мн. нет* bədiilik, gözəllik, estetiklik.
ЭСТЕТИЧНЫЙ *прил.* bədii, zərif, gözəl, estetik.
ЭСТЕТКА *ж* estet qadın (qız).
ЭСТЕТСКИЙ *прил.* estet -i[-1].
ЭСТЕТИСТВО *ср. мн. нет* estetiklik, estetizmə qapılma.
ЭСТЕТИЗОВАТЬ *несов. дан.* 1. estetizmə qapılmaq; 2. *özünün incə zövqə malik olmasını aşkar nümayiş etdirmək*.
ЭСТОКАДА *ж* estokada (qılıncazlıqda: *rapıra ilə, qalınla düz perpendikulyar zərbə*).
ЭСТОНЕЦ *м. (мн. эстонцы)* eston (xalq).
ЭСТОНКА *ж* eston qadın (qız).
ЭСТОНСКИЙ *прил.* 1. eston -i[-1]; **эстонский язык** eston dili; 2. Estoniya -i[-1]; **Эстонская Республика** Estoniya Respublikası.
ЭСТРАГОН *м. мн. нет* bot. tərхun.
ЭСТРАГОННЫЙ *прил.* tərхun -i[-1]; tərхundan hazırlanmış, tərхun qatılmış.
ЭСТРАДА *ж* estrada (1. *açıq səhnə*; 2. *estradaда göstərilən tamaşalar, estrada konsertləri*).
ЭСТРАДНИК *м. дан.* estrada artisti.
ЭСТРАДНИЦА *ж. дан.* estrada aktrisası.
ЭСТРАДНЫЙ *прил.* estrada -i[-1]; **эстрадный артист** estrada artisti.
ЭСТУАРИЙ *м. коғр.* estuari (dənizə tökülən çayın qıfvarı enli mənsəbi).

ӘСХАТОЛОГИЯ ж esxatologiya (*dünyanın, bəşəriyyətin sonu haqqında dini təsəvvürlərin məcmusu*).

ӘСӘСОВЕЦ м есесчи (*fəşist Almaniyası ordusunda xüsusi hissə və mühafizə dəstələri xidmətçisi*).

ӘСӘСОВСКИЙ прил. есес (есесчи) -i[-1].

ӘТӘЖ м мәртəбə, qat.

ӘТАЖЕРКА ж etajer (*qab-qacaq, kitab və s. rəfi*).

ӘТӘЖНОСТЬ ж мн. нет мәртəбələr, мәртəбələrін sayı.

ӘТӘЖНЫЙ прил. мәртəбə -i[-1], һәр bir мәртəбədə olan.

ӘТАК нареч. дан. 1. belə, bax belə, bu cür; и так и этак һәм elə, һәм belə; 2. в знач. вв. сл. təxminən, təqribən; километров, этак, двадцать təxminən iyirmi kilometr.

ӘТАКИЙ прил. дан. bunca, bunu kimi, belə, belə bir, bu cür.

ӘТАЛОН м etalon (1. işlənməkdə olan ölçü alətlərini yoxlamaq üçün ən dəqiq ölçü nümunəsi; аyar; 2. тас. басмаqəlib, şablon).

ӘТАЛОННЫЙ прил. etalon -i[-1].

ӘТАН м мн. нет kim. etan (*işiq və neft qazlarında olan rəngsiz, yanar qaz*).

ӘТАП м 1. mərhələ, dövr, etap; новый этап строительства демократического общества демократik cəmiyyət quruculuğunun yeni mərhələsi; 2. mənzil, iki mənzil arası; 3. düşərgə; 4. köhn. yatab; ♦ по этапу, этапом yatabla.

ӘТАПНЫЙ этап (2-ci, 3-cü və 4-cü mənalarda) söz. sıf.; ♦ этапным порядком bax этап (по этапу, этапом).

ӘТЕРИЯ ж köhn. gizli siyasi təşkilat.

ӘТЕРНИТ м eternit (*asbest-sementdən qayrılmış kirəmit*).

ӘТЕРНИТОВЫЙ прил. eternit, eternitdən qayrılmış.

ӘТИКА ж мн. нет etika (1. fəls. əxlaq nəzəriyyəsi; 2. əxlaq, əxlaq qaydaları).

ЭТИКЕТ I м etiket (*müəyyən mühitdə, şəraitdə qəbul olunmuş davranış, müraciət qaydaları*), mərasim, təşrifat.

ЭТИКЕТ II бax этикетка.

ЭТИКЕТКА ж etiket (*malın üstünə yapışdırılan yarlıq*).

ЭТИКЕТНЫЙ I прил. etiketə müvafiq olan (bax этикет I).

ЭТИКЕТНЫЙ II прил. etiket -i[-1].

ЭТИЛ м kim. etil (*bir qox üzvi birləşmələrin tərkibinə daxil olan karbon və hidrogen atomları qruplarından biri*).

ЭТИЛЕН м мн. нет kim. etilen (*yanar qaz; işiq qazının tərkib hissələrindən biri*).

ЭТИЛЕНОВЫЙ прил. kim. etilen -i[-1].

ЭТИЛОВЫЙ прил. kim. etil -i[-1].

ЭТИМОЛОГ м dilç. etimoloq (*etimologiya mütəxəssisi*).

ЭТИМОЛОГИЗАЦИЯ ж мн. нет dilç. etimologizasiya (*sözün mənşəyinin təyin edilməsi*).

ЭТИМОЛОГИЗИРОВАННЫЙ прич. dilç. mənşəyi təyin edilmiş (söz).

ЭТИМОЛОГИЗИРОВАТЬ несов. dilç. sözün və ya sözlərin mənşəyini təyin etmək.

ЭТИМОЛОГИЗИРОВАТЬСЯ несов. dilç. mənşəyi təyin edilmək (sözün).

ЭТИМОЛОГИЧЕСКИЙ прил. dilç. etimoloji; **этимологический словарь** etimoloji lüğət.

ЭТИМОЛОГИЯ ж dilç. etimologiya (1. dilçiliyin, sözlərin mənşəyindən bəhs edən şöbəsi; 2. һәр hansı bir sözün mənşəyi, kökü; 3. köhn. məktəb grammatikasının fonetika və morfologiya hissələrini ehtiva edən bölməsi); ♦ народная этимология (dilç.) xalq etimologiyası (*başqa dildən keçmə sözün ana dilinin sövti qanunlarına uyğunlaşdırılıb işlənməsi, məs.: Azərbaycan canlı dilində pidjak sözünün – pencək, mundştuk sözünün – müştük şəklində işlədilməsi kimi*).

ЭТИМОН м dilç. etimon (*başqa dildən alınmış sözün əsli*).

ЭТИОЛОГИЧЕСКИЙ прил. tib. etiologiya -i[-1]; etioloji.

ЭТИОЛОГИЯ ж мн. нет tib. etiologiya (1. xəstəliyin səbəbləri haqqında elm; 2. һәр hansı bir xəstəliyi törədən səbəblər).

ЭТИЧЕСКИЙ прил. əxlaqi, etik; **этические задачи воспитания** tərbiyənin əxlaqi məqsədləri.

ЭТИЧНОСТЬ ж мн. нет əxlaqilik, əxlaq qaydalarına uyğunluq.

ЭТИЧНЫЙ прил. əxlaqi, əxlaq qaydalarına uyğun.

ЭТНИЧЕСКИЙ прил. etnik (*bir xalqa, onun mədəniyyətinə aid olan*); **этнический состав населения** əhalinin etnik tərkibi.

ЭТНОГЕНЕЗ м мн. нет etnogenez, soy-kökü (*xalqların mənşəyi*).

ЭТНОГРАФ м etnoqraf (*etnoqrafiya mütəxəssisi*).

ЭТНОГРАФИЗМ м etnoqrafizm (*bir əsərdə etnoqrafik xüsusiyyətlərin olması*).

ЭТНОГРАФИЧЕСКИЙ прил. etnoqrafiya -i[-1]; etnoqrafik; **этнографический музей** etnoqrafiya muzeyi.

ЭТНОГРАФИЯ ж мн. нет etnoqrafiya (1. xalqların maddi və mənəvi mədəniyyətlərini tədqiq edən elm; 2. bir xalqın məişət, adət, mədəniyyət xüsusiyyətlərinin məcmusu).

ЭТНОЛОГ м etnoloq (*etnologiya mütəxəssisi*).

ЭТНОЛОГИЧЕСКИЙ прил. etnologiya -i[-1], etnoloji.

ЭТНОЛОГИЯ ж мн. нет etnologiya (*elmdə etnoqrafiya mənasında işlənən termin*).

ЭТО I част. бу; кто это пришел? (идет?) bu gələn kimdir? 2. мест. бу; что это такое bu nədir?

ЭТОТ м (эта ж, это ср) бу; ♦ этот свет bu dünya; при этом əlavə olaraq, bununla bərabər, һәм də, üstəlik.

ЭТРУСКИ мн. (ед. этруск м) etrusklar (*İtaliya ərazisində yaşamış qədim xalq*).

ЭТРУССКИЙ прил. etrusk -i[-1].

ЭТУАЛЬ ж köhn. etual (*yüngül əyləncəli janrdə çıxış edən estrada aktrisası*).

ЭТЮД м etüd (1. bir əsərin ilk qarışı, eskizi; 2. xüsusi məsələyə həsr olunmuş bəzi elmi, tənqidi və s. əsərlərin adı; 3. məşq, tapşırıq (musiqidə, şahmatda və s); 4. pedaqoji və virtuoz mahiyyətində olan kiçik musiqi əsəri).

ЭТЮДНИК м etüd (şəkil) qovluğu (və ya qutusu).

ЭТЮДНЫЙ прил. etüd -i[-1].

ЭФ ср нескл. “F” hərfinin adı.

ЭФЕДРА ж bot. cır moruq, acılıq (*həmişəyaşıl kol bitki*).

ЭФЕДРИН м farm. efedrin (*efedrada olan, habelə sintetik surətdə hasil edilən alkaloid*).

ЭФЕДРОВЫЙ прил. efedra -i[-1].

ЭФЕМЕРИДЫ мн. (ед. эфемерида ж) efemeridler (1. zool. yalnız bir gün yaşayan cücülər; 2. nücum təqvimi: ilin müəyyən günündə göy cisimlərinin hansı vəziyyətdə olacağını göstərən astronomik cədvəl).

ЭФЕМЕРНОСТЬ ж мн. нет müvəqqətilik, keçicilik.

ЭФЕМЕРНЫЙ прил. birgünlük, tezkeçən, tezötən, müvəqqəti, keçici.

ЭФЕМЕРЫ мн. (ед. эфемера ж) bot. efemerler (*qox tez bar verən bitkilər*).

ЭФЕНДИ м нескл. köhn. əfəndi.

ЭФЭС м dəstə, qəbzə (*qılınca, xəncərdə və s.*).

ЭФИОП м (мн. эфиопы) efiop; həbəş, həbəşistanlı (xalq).

ЭФИОПКА ж efiop (həbəş) qadın (qız).

ЭФИОПСКИЙ прил. efiop (həbəş) -i[-1].

ЭФИР I м efir (1. qədim yunan filosoflarının təsəvvürünə görə fəzaları dolduran ən xəfif maddə; 2. fəza, hava; 3. radioefir, teleefir).

ЭФИР II м kim. efir (*xarakterik iyi olan rəngsiz uçucu maddə*).

ЭФИРОМАСЛИЧНЫЙ прил. bax эфиромасличный.

ЭФИРНСТЬ ж мн. нет zəriflik, yüngüllük, lətiflik.

ЭФИРНЫЙ прил. 1. kim. efir -i[-1]; эфирное масло efir yağı; 2. тас. lətif, yüngül, zərif.

ЭФИРОМАН м tib. efiroman, efir mübtəläsi (*özünü daim eфирlə kefləndirməyə adət etmiş adam*).

ЭФИРОМАНИЯ ж мн. нет tib. efiromaniya (*efir mübtəlahı, özünü daim eфирlə kefləndirməkdən ibarət xəstəlik*).

ЭФИРОМАСЛИЧНЫЙ прил. xüs. efiyağlı, efir yağı verən; **эфиромасличные растения** efiyağlı (efir yağı verən) bitkilər.

ЭФИРОНОСНЫЙ прил. xüs. efirli, efir verən.

ЭФИРОНОСЫ мн. (ед. эфирнонос м) xüs. efirli bitkilər, efirverən bitkilər.

ЭФФЕКТ м təsir, nəticə, effekt, səmərə; ♦ эффектком эффекткə, təsirli.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ж мн. нет təsirlilik, təsir, effektivlik, səmərə(hilik).

ЭФФЕКТИВНЫЙ *прил.* təsirli, effektiv, effektiv, səmərəli.
ЭФФЕКТНОСТЬ *ж. мн. нет* təsirlilik.
ЭФФЕКТИВНЫЙ *прил.* təsir bağışlayan, effektiv məqsədlə edilən.
ЭФФУЗИВНЫЙ *прил.* geol. effuziv, vulkanik.
ЭФФУЗИЯ *ж* effuziya (1. geol. maqmanın yer səthinə axması; 2. fiz. məsələli ara-kəsmədən qazın içəri keçməsi).
ЭХ *межд.* eh! ah! heyf!
Э-ХЕ-ХЕ *межд.* ehe, aha.
ЭХИ-НОКОК *м. зоол., tib.* exinokok (itin, pişiyin və canavarın bağırsaqlarında yaşayan lentşəkilli tüfeyli qurd).
ЭХО *ср. нескл.* əks-səda.
ЭХОЛОТ *м. дəniz.* exolot (dənizin dərinliyini ölçmək üçün elektrik cihazı).

ЭШАФОТ *м* eşafot (*edam kürsüsü*).
ЭШЕЛОН *м* eşelon (1. *cəbhə dərinliyində* və ya *cəbhə boyu yan-yan* və ya *arxa-arxaya yerləşmiş qoşun hissəsi*; 2. *qoşun qatları*; 3. *dəmir yol qatları*).
ЭШЕЛОНИРОВАНИЕ *ср. мн. нет* (hərbi) eşelonlaşdır(ıl)ma, eşelon-eşelon yerləşdir(ıl)mə.
ЭШЕЛОНИРОВАННЫЙ *прич.* (hərbi) eşelonlaşdırılmış, eşelon-eşelon yerləşdirilmiş (bax *эшелон* 1-ci mənada).
ЭШЕЛОНИРОВАТЬ *сов. и несов.* (hərbi) eşelonlaşdırmaq, eşelon-eşelon yerləşdirmək (bax *эшелон* 1-ci mənada).
ЭШЕЛОНИРОВАТЬСЯ *несов.* (hərbi) eşelonlaşdırılmaq, eşelon-eşelon yerləşdirilmək (bax *эшелон* 1-ci mənada).
ЭШЕЛОННЫЙ *прил.* eşelon -i[-i].

Юю

ЮАНЬ *м* yuan (*Çində pul vahidi*).
ЮБИЛЕЙ *м* yubiley.
ЮБИЛЕЙНЫЙ *прил.* yubiley -i[-i]; **юбилейные торжества** yubiley təntənələri.
ЮБИЛЕР *м* yubilyar (*yubileyi keçirilən adam, təşkilat və s.*).
ЮБИЛЕРША *ж* yubilyar qadın.
ЮБКА *ж* 1. tuman, yubka; 2. *мәс. дән. зар.* qadın, arvad.
ЮБОЧКА *ж юбка* (1-ci mənada) *сөз. кіч.*
ЮБОЧНИК *м* vulq. qadın düşkünü, arvad-baz.
ЮБОЧНИЦА *ж* tuman tikən, yubkatikən (*dərzi qadın*).
ЮБОЧНЫЙ *прил.* tuman (yubka) -i[-i]; **юбочный материал** tumanlıq (yubkaliq) parça.
ЮВЕЛИР *м* zərgər.
ЮВЕЛИРНЫЙ *прил.* 1. zərgərlik -i[-i]; **ювелирные изделия** zərgərlik malları (məmulatları); 2. *мәс.* çox zərif, incə, nəfis.
ЮГ *м. мн. нет* cənub.
ЮГО-ВОСТОК *м. мн. нет* cənub-şərq.
ЮГО-ВОСТОЧНЫЙ *прил.* cənub-şərq -i[-i]; **юго-восточный ветер** cənub-şərq küləyi.
ЮГО-ЗАПАД *м. мн. нет* cənub-qərb.
ЮГО-ЗАПАДНЫЙ *прил.* cənub-qərb -i[-i]; **юго-западное направление** cənub-qərb istiqaməti.
ЮГОСЛАВ *м. (мн. югославы)* yuqoslav (*Yuqoslaviyada yaşayan xalqların ümumi adı*).
ЮГОСЛАВКА *ж* yuqoslav qadın (qız).
ЮГОСЛАВСКИЙ *прил.* Yuqoslaviya -i[-i]; **югославские партизаны** Yuqoslaviya partizanları.
ЮГУРТ *м. мн. нет* qatıq, yoğurt.
ЮДАЙКА *ж* yəhudışünaslıq (*yəhudiliyə dair elmlərin məcmusu*).
ЮДО *ср* bax *чудо* (*чудо-юдо*).
ЮДОЛЬ *ж:* *земная юдоль, юдоль плача, юдоль печали* (*köhn.*) dünya məşəqqəti, məşəqqətli həyat (güzəran, rüzgar), möhnət.

ЮДОФИЛ *м* yəhudipərəst.
ЮДОФИЛЬСКИЙ *прил.* yəhudipərəst (yəhudipərəstlik) -i[-i].
ЮДОФИЛЬСТВО *ср. мн. нет* yəhudipərəstlik.
ЮДОФОБ *м* antisemit (*yəhudilərdən zəhləsi gedən adam*).
ЮДОФОБСКИЙ *прил.* antisemit -i[-i].
ЮДОФОБСТВО *ср. мн. нет* antisemitizm (*yəhudilərə qarşı ədavət*).
ЮЖАНИН *м. (мн. южане)* cənublu, cənub əhli.
ЮЖАНКА *ж* cənublu qadın (qız).
ЮЖНО- *mürəkkəb sözlərin əvvəlində* “cənub”, “cənubi” mənasını bildirir, *мәс.:* **южноафриканский** (Cənubi Afrika - -i[-i]).
ЮЖНЫЙ *прил.* 1. cənub -i[-i]; **южный ветер** cənub küləyi; 2. cənubi.
ЮЗ *м. xüs. yuz* (*hərflərlə yazan teleqraf aparatı*).
ЮЗИСТ *м. xüs.* yuzist (*yuz teleqrafçısı*).
ЮЗОМ *нареч. дән.* yerlə sürüyə-sürüyə.
ЮИТ *м. (мн. юнты)* yuit (*Asiya eskimosu*).
ЮИТСКИЙ *прил.* yuit -i[-i].
ЮКАГИР *м. (мн. юкагиры)* yukagir (*Yakutiyaда yaşayan xalq*).
ЮКАГИРКА *ж* yukagir qadın (qız).
ЮКАГИРСКИЙ *прил.* yukağir -i[-i].
ЮККА *ж. мн. нет* yukka (1. *bot. zanbaq fəsiləsindən bir bitki*; 2. *bu bitkinin lifləri*).
ЮКОЛА *ж* yukola; *gündə qurudulmuş balıq* (*Şimalda və Uzaq Şərqdə*).
ЮЛА *ж* 1. fırfıra; 2. *мәс.* daim fırlanan, qərar tutmayan adam; 3. *zoöl.* meşə turağayı.
ЮЛИАНСКИЙ *прил.:* **юлианский календарь, юлианское летосчисление** yulian təqvim, Rum təqvim (1917-ci ilə qədər Rusiyada da tətbiq edilən köhnə təqvim).
ЮЛИТЬ *несов. дән.* 1. ora-bura çarpmaq, vurmuxmaq, fir-fir fırlanmaq, bir yerdə qərar tapmamaq; 2. *мәс.* yaltaqlıq etmək, quyruq bulamaq.
ЮЛКА *ж* bax *юла* 3-cü mənada.
ЮМОР *м. мн.* yumor, məzhəkə, gül-gü, məzəllilik.
ЮМОРЕСКА *ж* ədəb. yumoriska (*kiçik yumoristik əsər*).
ЮМОРИСТ *м.* yumorist, yumoristik əsərlər yazan yazıçı; məzhəkəçi.

ЮМОРИСТИКА *ж* **мн.** *нет* 1. *ədab.* yumoristika, yumoristik əsərlər; 2. çox gülməli şey, çox gülünc şey.

ЮМОРИСТИЧЕСКИЙ *прил.* yumoristik, gülməli, məzhəkəli; **юмористический рассказ** yumoristik hekayə; **юмористический журнал** məzhəkə (gül-gü) jurnalı.

ЮМОРИСТИЧНЫЙ *прил.* yumoristik; gülməli, məzhəkəli.

ЮМОРИСТКА *ж* yumorist yazıçı qadın.

ЮНГА *м* *dəniz.* gəmi şagirdi (*matros olmağa hazırlaşan uşaq*).

ЮНЁТЬ *несов.* cavanlaşmaq, gəncləşmək.

ЮНЁЦ *м* (*мн.* юнцы) *дан.* cavan (oğlan).

ЮНИЦА *ж* *köhn.* cavan qız.

ЮНКЕР *м* (*мн.* юнкеры и юнкера) yunker (1. *çar Rusiyasında hərbi məktəb tələbəsi*; 2. *keçmiş Prusiyada: zadəgan mülkədar*).

ЮНКЕРСКИЙ *прил.* yunker -i[-i].

ЮНКЕРСТВО *ср* **мн.** *нет* *köhn.* 1. *собр.* yunkerlər; 2. yunkerlik.

ЮНКЕРЬ *ср* **мн.** *нет* *собр.* *nifr.* *köhn.* yunkerlər.

ЮНКОР *м* (юный корреспондент) gənc müxbir.

ЮНКОВСКИЙ *прил.* gənc müxbir(lər) -i[-i].

ЮННАТ *м* (юный натуралист) gənc təbiətçi, gənc naturalist.

ЮННАТОВСКИЙ *прил.* gənc təbiətçilər -i[-i]; **юннатовский кружок** gənc təbiətçilər (*naturalistlər*) dərməyi.

ЮННАТСКИЙ *прил.* gənc təbiətçi (*naturalist*) -i[-i].

ЮНОСТЬ *ж* **мн.** *нет* gənclik, cavanlıq.

ЮНОША *м* cavan oğlan, gənc oğlan.

ЮНОШЕСКИЙ *прил.* gənclər (gənclik) -u[-ü]; **Международный юношеский день** Beynəlxalq gənclər günü; **юношеский возраст** gənclik çağı (yaşı).

ЮНОШЕСТВО *ср* **мн.** *нет* 1. gənclik, cavanlıq; **пора юности** gənclik dövrü; 2. *собр.* gənclər, cavanlar; **Азербайджанское юношество** Azərbaycan gəncləri, Azərbaycan gəncliyi.

ЮНЕСЕКЦИЯ *ж* (юношеская секция) gənc-lər bölməsi.

ЮНЫЙ *прил.* 1. gənc, cavan; **юные супруги** gənc ər-arvad; 2. gəncliyə xas olan.

ЮПИТЕР *м* 1. *astr.* Yupiter (*Günəş sisteminin ən böyük planetinin adı*); 2. *tex.* yupiter (*kino şəkilləri çəkilişində işlədilan çox güclü projektor*).

ЮР *м:* на юру, на самом юру (*дан.*) 1. açıq təpəlikdə, təpə üstündə; **дом на юру** təpə üstündə ev; 2. *мәс.* hamının gözü qabağında, pis yerdə, ayaq altında; **сидеть на юру** ayaq altında (pis yerdə) oturmaq.

ЮРА *ж* **бах** юрский (юрский период).

ЮРА *ж* *xüs.* balıq (dəniz heyvanları) karvanı.

ЮРИДИЧЕСКИ *нареч.* hüquq nöqtəyi-nəzərindən, hüquqi cəhətdən; **юридически он прав** hüquq nöqtəyi-nəzərindən o haqlıdır.

ЮРИДИЧЕСКИЙ *прил.* hüquq -i[-i]; **юридические науки** hüquq elmləri; **Юридическая консультация** hüquq məsləhətxanası; **юридическое лицо** *hüq.* hüquqi şəxs.

ЮРИСДИКЦИЯ *ж* **мн.** *нет* *hüq.* yurisdiksiya (1. *mühakimə hüququ*; 2. *tabelik*; 3. *məhkəməyə aid olma*).

ЮРИСКОНСУЛЬТСТВО *ср* **мн.** *нет* hüquq konsultantlığı, hüquq məsləhətçisi vəzifəsi.

ЮРИСКОНСУЛЬТ *м* yuriskonsult, hüquq konsultantı, hüquq məsləhətçisi.

ЮРИСКОНСУЛЬТСКИЙ *прил.* yuriskonsult -i[-i].

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ *ж* **мн.** *нет* hüquqsünashlıq, hüquq elmləri.

ЮРИСТ *м* 1. hüquqsünas; 2. hüquq fakültəsi (məktəbi) tələbəsi.

ЮРКАТЬ *несов.* **бах** юркнуть.

ЮРКИЙ *прил.* cəld, çevik, zirək, diribaş.

ЮРКНУТЬ *сов.* cəld gizlənmək, birdən yox olmaq.

ЮРКОСТЬ *ж* **мн.** *нет* cəldlik, çeviklik; zirəklik, diribaşlıq.

ЮРОД *м* **бах** юродивый 2-ci mənada.

ЮРОДИВОСТЬ *ж* divanəlik, dəlilik.

ЮРОДИВЫЙ *прил.* 1. divanə, dəli; 2. *в знач. суц.* *köhn.* qələndər.

ЮРОДСТВО *ср* **мн.** *нет* 1. divanəlik; 2. qələndərlik; 3. dəlilik, dəli hərəkəti.

ЮРОДСТВОВАТЬ *несов.* 1. divanəlik etmək, dəlilik etmək; 2. qələndərlik etmək.

ЮРОК *м* Sibir alaqanadı (*quş*).

ЮРСКИЙ *прил.* *geol.* yur -i[-i]; yur dövrünə aid; **юрский период** yur dövrü.

ЮРТ *м* *тəh.* torpaq, yer.

ЮРТА *ж* alaçıq, çadır.

ЮСТИРНЫЙ **бах** юстировальный.

ЮСТИРОВАЛЬНЫЙ *прил.* *tex.* yustirləmə -i[-i]; **юстировальный станок** yustirləmə dəzgahı (**бах** юстировка).

ЮСТИРОВАННЫЙ *прич.* *tex.* yustirlənmiş (**бах** юстировка).

ЮСТИРОВАТЬ *сов. и несов.* *tex.* yustirləmək (**бах** юстировка).

ЮСТИРОВАТЬСЯ *несов.* *tex.* yustirlənmək (**бах** юстировка).

ЮСТИРОВКА *ж* **мн.** *нет* *tex.* yustirləmə, yustirlənmə (*cihazların, mexanizmlərin, hazırlanan məmulatın, detalların, şriflə-*

rin və s. tələb olunan əndazəyə salınması, dəqiqləşdirilməsi).

ЮСТИЦИЯ *ж* **мн.** *нет* ədliyyə; **Министерство юстиции** Ədliyyə nazirliyi.

ЮТ *м* *dəniz.* yut (*gəmidə yuxarı göyərtənin dal tərəfi*).

ЮТИТЬСЯ *несов.* 1. olmaq, yerləşmək; **на берегу реки ютилась деревня** çayın sahilində bir kənd vardı (yerləşmişdi); 2. daldalanmaq, sığınmaq.

ЮФЕРС *м* *dəniz.* yufers (*gəmidə dor iplərini və s. dartmaq üçün qarqara*).

ЮФТЕВЫЙ *прил.* yuft, yufidan tikilmiş; **юфтевая обувь** yuft ayaqqabı.

ЮФТЬ *ж* **мн.** *нет* *xüs.* yuft (*yumşaq dəri növü*).

ЮФТЯНОЙ **бах** юфтевый.

Яя

Я мест. 1. мән; 2. в знач. суц. мәнлик (öz şəxsiyyətini, mahiyyətini dark etmə); **я думаю!** əlbəttə! **я не я** görməmişəm, bil-miməm; **(я) не я** буду мән мән deyiləm, əgər...; **я тебя (его, вас, их)** мән səni (onu, sizi, onları)... (hədə, qorxu ifadəsi); **по мне** mənə görə (mənə).

ЯБЕДА м и ж дан. 1. çuğulçuluq, iftira, böhtan, qeybət; 2. бах ябедник.

ЯБЕДНИК м 1. xəbərci, çuğulçu, çuğul adam, şeytan; 2. köhn. ərizəbaz.

ЯБЕДНИЦА ж xəbərci (çuğulçu) qadın (qız). **ЯБЕДНИЧАТЬ несов. дан.** çuğulluq etmək, şeytanlıq etmək, şeytanlamaq.

ЯБЕДНИЧЕСТВО ср мн. net çuğulçuluq, iftiraçılıq, böhtançılıq, xəbərcilik, şeytanlıq.

ЯБЛОКО ср alma; **я в яблоках** xalxal (at rəngi); **яблоко раздора** nifaqa səbəb olan şey; **яблоку негде упасть** iynə atsan yerə düşməz; **адамово яблоко** бах кадык; **глазное яблоко** göz alması; **земляное яблоко** köhn. yeralması; kartof.

ЯБЛОНЕВЫЙ прил. alma (ağacı) -i[-i]; **яблоне-вый сад** alma bağı, almalıq.

ЯБЛОННЫЙ бах яблоне-вый.

ЯБЛОНЬКА ж яблоня söz. kiç.

ЯБЛОНЯ ж alma ağacı.

ЯБЛОЧКО ср яблоко söz. kiç. və oxş. almasıq.

ЯБЛОЧНИК м köhn. almasıdan, alma taciri.

ЯБЛОЧНЫЙ прил. alma -i[-i]; **яблочное варенье** alma müəbbəsi; **яблочная кислота** alma turşusu.

ЯВАНЕЦ м (мн. яванцы) yavalı.

ЯВАНКА ж (мн. яванки) yavalı qadın (qız).

ЯВАНСКИЙ прил. Yava -i[-i]; **яванский язык** Yava dili.

ЯВИТЬ сов. tant. göstərmək; **явить пример мужества** mərdlik nümunəsi göstərmək.

ЯВИТЬСЯ сов. 1. gəlmək; **явиться вовремя** vaxtında gəlmək; 2. doğmaq, ortaya çıxmaq; **явилась интересная мысль** maraqlı bir fikir doğdu (ortaya çıxdı); 3. olmaq; **это явилось неожиданностью для всех** bu hamı üçün gözlənilməz bir hadisə oldu.

ЯВКА ж 1. gəlmə, gəliş; **явка на заседание обязательна** iclasa gəlmə məcburidir; 2. (siyasi) məxfi görüş yeri; 3. (siyasi) gizli görüş; 4. (siyasi) parol, şərti işarə, şərti söz.

ЯВЛЕНИЕ ср 1. hadisə; 2. şəkil (şəhnə tamaşasında); 3. köhn. gəlmə, görünmə, üzə çıxma, zahir olma, təzahür.

ЯВЛЯТЬ несов. köhn. бах явить.

ЯВЛЯТЬСЯ несов. 1. бах явиться; 2. olmaq (adətən -dir, -dir, -dur, -dür xəbər şəkilçiləri ilə ifadə olunur); **Конституция является основным законом государства** Konstitusiya dövlətin əsas qanunudur.

ЯВНО 1. нареч. açıq, açıqcasına, açıq-aydın, açıqdan-açığa; şübhəsiz; **он явно прав** o, şübhəsiz, haqlıdır; 2. в знач. сказ. aydındır, aşkardır, bəllidir.

ЯВНЫЙ прил. açıq, açıqdan-açığa, aşkar; **явная вражда** açıq ədavət (düşmənçilik); **явная ложь** ağ yalan.

ЯВОР м bot. yalançıinar.

ЯВОРОВЫЙ прил. yalançıinar -i[-i].

ЯВОЧНЫЙ прил. (siyasi) 1. məxfi görüş -i[-i]; **явочная квартира** məxfi görüş mənzili; 2. köhn. məlumat -i[-i]; **явочный лист** məlumat vərəqəsi; **явочным порядком** qabaqcadan razılaşdırılmadan, qabaqcadan icazə almadan, heç kəsdən soruşmadan.

ЯВСТВЕННО нареч. açıq, aydın, араçıq, arayıdın, yaxşı; **явственно слышать (что-н.)** bir şeyi aydın (yaxşı) eşitmək.

ЯВСТВЕННЫЙ прил. açıq, aydın, aşkar; arayıdın, араçıq, араşkar.

ЯВСТВОВАТЬ несов. açıq-aydın görünmək, bəlli olmaq, aşkar olmaq, nəticə çıxmaq, anlaşımaq.

ЯВЬ ж мн. net gerçəklik, həqiqət, doğru, ayıqlıq.

ЯГА I ж мн. net бах баба-яга.

ЯГА II ж təh. kürk.

ЯГДАШ м ovç. ovçu çantası, ovçu heybəsi.

ЯГЕЛЬ м мн. net bot. şibyə.

ЯГЕЛЬНИК м şibyəlik.

ЯГЕЛЬНЫЙ прил. şibyə basması.

ЯГНЕНИЕ ср мн. net k. t. quzulama, bala-lama.

ЯГНЁНОК м (мн. ягнята) quzu.

ЯГНІТЬСЯ несов. quzulamaq, balalamaq.

ЯГНЯТНИК м 1. zool. quzuqapan, toğluğötürən (yirtıcı quş); 2. quzu damı (pəyəsi).

ЯГНЯЧИЙ прил. quzu -i[-i]; **ягнячья шкура** quzu dərisi.

ЯГОДА ж giləmeyvə; **я винная ягода** əncir; **одного (нашего, своего) поля ягода** bir yuvanın quşudur.

ЯГОДИЦА ж anat. sağrı, yan.

ЯГОДИЧНЫЙ прил. sağrı -i[-i].

ЯГОДКА ж ягода söz. kiç.

ЯГОДНИК м 1. giləmeyvə kolları; 2. giləmeyvə kolu; 3. giləmeyvə yığan (satan) adam.

ЯГОДНИЦА ж бах ягодник 3-cü mənada.

ЯГОДНЫЙ прил. giləmeyvə -i[-i]; **ягодный сок** giləmeyvə şirəsi.

ЯГУАР м zool. yaquar (Cənubi Amerika pələngi).

ЯГУАРОВЫЙ прил. yaquar -i[-i]; **ягуаровая шкура** yaquar dərisi.

ЯД м 1. zəhər, ağ; 2. məc. acı zəhərli, tikanlı; **слова, полные яда** acı sözlər, zəhərli sözlər; **яд сомнений** ürəyi yeyən şübhələr.

ЯДЕРНЫЙ прил. nüvə -i[-i]; **ядерная энергия** nüvə enerjisi.

ЯДОВИТО нареч. acı-acı; **ядовито усмехнуться** acı-acı gülmək (gülməsmək).

ЯДОВИТОСТЬ ж мн. net 1. zəhərliklik; 2. məc. acıdillilik, acılıq.

ЯДОВИТЫЙ прил. 1. zəhərli; **ядовитая змея** zəhərli ilan; 2. məc. acı; **ядовитая усмешка** acı təbəssüm.

ЯДОНОСНОСТЬ ж мн. net zəhərliklik.

ЯДОНОСНЫЙ прил. zəhərli; **ядоносные растения** zəhərli bitkilər.

ЯДОХИМИКАТЫ мн. (ед. ядохимикат) zəhərli kimyəvi preparatlar (zəərverici həşəratı qırmaq üçün).

ЯДРЁНОСТЬ ж дан. sıxlıq, bərklik; sağlamlıq, möhkəmlik.

ЯДРЁНЫЙ прил. 1. iriləpəli; **ядрёный орех** iriləpəli qoz; 2. məc. sağlam, tərəvətli, saf, əla, möhkəm.

ЯДРИЦА ж iri dənə.

ЯДРО ср (мн. ядра) 1. ləpə, iç (meyvədə); **ядро ореха** qoz ləpəsi; 2. (müxtəlif mənələrdə) ödək, nüvə; **ядро земли** (geol.) Yerin nüvəsi; **ядро атома** (fiz. xim.) atom nüvəsi; 3. məc. məğz, mahiyyət, esil, əsas;

ядро вопроса məsələnin məğzi (mahiyəti); 4. köhn. qumbara.

ЯДРОВОЙ прил. ləpə (iç) -i[-i]; **ядровое мыло** əla sabun.

ЯДРЫШКО ср ядро (1-ci və 4-cü mənələrdə) söz. kiç.

ЯЗВА ж 1. yara, xora; 2. məc. illət, məğz, xəstəlik, belə, afət; 3. məc. acıdill (adam), ətiaci (adam); **я морская язва** бах морской; **сибирская язва** бах сибирский; **язва желудка** mədə yarası (xorası).

ЯЗВЕННИК м 1. дан. mədə yarası olan adam; 2. bot. çəbənəotu, xoraotu.

ЯЗВЕННЫЙ прил. yara -i[-i]; **язвенные следы** yara yeri, yara izləri; **язвенная болезнь** mədə yarası (xorası).

ЯЗВИНА ж 1. kələ-kötür, nahamarlıq; 2. iri yara.

ЯЗВИНКА ж язвина (1-ci mənada) söz. kiç.

ЯЗВИТЕЛЬНО нареч. acı, acı-acı; **язвительно ответить** acı cavab vermək.

ЯЗВИТЕЛЬНОСТЬ ж мн. net məc. acılıq, acıdillik, zəhərliklik.

ЯЗВИТЕЛЬНЫЙ прил. məc. acı, zəhərli; **язвительные слова** acı sözlər, zəhərli sözlər.

ЯЗВИТЬ несов. 1. köhn. yaralamaq; 2. məc. zəhərləmək, acılamaq, sancmaq.

ЯЗВОЧКА ж язва (1-ci mənada) söz. kiç.

ЯЗЁВЫЙ прил. enlibaş -i[-i]; **язёвая икра** enlibaş kürüsü.

ЯЗЫК I м (müxtəlif mənələrdə) dil; **я дер-жать язык за зубами** dilini (ağzında) sax-lamaq; **язык без костей** dilinin ipi-sarı yoxdur; **злые языки** dedi-qoduçular, qey-bətçilər, sözbazlar; **слово вертится у меня на языке** söz dilimin ucundadır; **быть у всех на языке** ağzılarına düşmək, hamının ağzına düşmək; **тянуть за язык** danışdırmaq, danışmağa məcbur etmək; **языком болтать (трепать)** çəpənləmək, naqqallıq etmək; **сорваться с языка** ağzından qaçırmaq; **языки пламени** alov şöələri, zəbanə; **язык на плече** dili iki metr çıxmışdır (vərgün adam haqqında); **язык хорошо под-вешен (привешен)** у кого dilli-dilavər-(dir); **язык чешется у кого** dili gicəşir.

ЯЗЫК II м (hərbi) dil (düşmən haqqında məlumat alına biləcək əsir).

ЯЗЫК III м köhn. xalq. el.

ЯЗЫКАТЫЙ прил. дан. dilli, dilavər, höcətçi.

ЯЗЫКОВЕД м dilçi, dilşünas.

ЯЗЫКОВЕДЕНИЕ *ср мн. нет* бах языкознание.
ЯЗЫКОВЕДНЫЙ бах языковедческий.
ЯЗЫКОВЕДЧЕСКИЙ *прил.* dilçilik (dilşünaslıq) -i[-i]; **языковедческие дисциплины** dilçilik fənləri; dilşünaslıq fənləri.
ЯЗЫКОВОЙ *прил.* dil -i[-i]; **языковая система** dil sistemi.
ЯЗЫКОВЫЙ *прил.* dil -i[-i], dildən hazırlanmış; **языковая колбаса** dil kolbasası.
ЯЗЫКОЗНАНИЕ *ср мн. нет* dilçilik, dilşünaslıq.
ЯЗЫКОТВОРЕЦ *м* dil yaradıcılığı prosesində iştirak edən, yeni söz və ifadələr yaradan.
ЯЗЫКОТВОРЧЕСКИЙ *прил.* sözyaratma -i[-i]; **языкотворческий процесс** söz yaratma prosesi.
ЯЗЫКОТВОРЧЕСТВО *ср мн. нет* sözyaratma (sözlər, ifadələr yaratma).
ЯЗЫЧЕСКИЙ *прил.* bütperəstlik -i[-i]; **языческие пережитки** bütperəstlik qalıqları.
ЯЗЫЧЕСТВО *ср мн. нет* bütperəstlik.
ЯЗЫЧКОВЫЙ язычок *сöz. sif.*
ЯЗЫЧНИК *м* bütperəst.
ЯЗЫЧНИЦА *ж* bütperəst qadın (qız).
ЯЗЫЧНЫЙ *прил.* dil -i[-i]; **язычные мышцы** dil əzələləri.
ЯЗЫЧОК *м (мн. язычки)* 1. **язык** *söz. kiç.*; 2. *anat.* dilçək; 3. *dil* (açaqda və s.); 4. *bot.* qılçıq; 5. *mus.* qamış dilçək.
ЯЗЬ *м зool.* enlibaş (balıq).
ЯЙЦКИЙ *прил. tar.* Yaik -i[-i]; **яйцкие казак** Yaik kazakları (Yaik Ural çayının köhnə adıdır).
ЯЙЧКО *ср (мн. яйчики)* 1. **яйцо** *söz. kiç.* yumurtasıq; 2. *anat.* xaya.
ЯЙЧНИК *м anat.* yumurtalıq.
ЯЙЧНИЦА *ж* qayğanaq.
ЯЙЧНЫЙ *прил.* yumurta -i[-i]; **яичный белок** yumurta ağı.
ЯЙЛА *ж мн. нет* yayla.
ЯЙЦЕВИДНЫЙ *прил.* yumurtasəkilli.
ЯЙЦЕВОД *м anat.* balalıq yolu; uşaqlıq yolu.
ЯЙЦЕВОЙ *прил. anat., bot.* yumurta -i[-i]; **яйцевая клетка** yumurta hüceyrəsi.
ЯЙЦЕД *м зool.* yumurtayeyən (öz yumurtasını başqa həşəratın yumurtasının içində təkən cüvü).
ЯЙЦЕЗАГОТОВИТЕЛЬНЫЙ *прил.* yumurta tədarükü -i[-i].

ЯЙЦЕЗАГОТОВКИ *мн. (ед. яйцезаготовки ж)* yumurta tədarükü.
ЯЙЦЕКЛАД *м зool.* toxumluq (dişi həşəratda).
ЯЙЦЕКЛАДКА *ж зool.* yumurtlama.
ЯЙЦЕКЛАДУЩИЙ бах **яйцеродный**.
ЯЙЦЕКЛЕТКА *ж biol.* toxum hüceyrəsi (heyvan və bitki orqanizmlərinin cinsiyyət hüceyrəsi).
ЯЙЦЕ-МЯСНОЙ *прил. к. т.* yumurtalıq və ətlük üçün yetişdirilən (ev qusları haqqında).
ЯЙЦЕНОСКИЙ *прил. к. т.* yumurtlayan.
ЯЙЦЕНОСКОСТЬ, ЯЙЦЕНОСНОСТЬ *ж мн. нет к. т.* yumurtavermə, yumurtlama qabiliyyəti.
ЯЙЦЕНОСНЫЙ бах **яйценоский**.
ЯЙЦЕОБРАЗНЫЙ бах **яйцевидный**.
ЯЙЦЕРОДНЫЙ *прил. зool.* yumurtlayan; **яйцеродные** melekopitayuşie yumurtlayan məməlilər.
ЯЙЦЕРОЖДЕНИЕ *ср мн. нет зool.* yumurtlayıb bala çıxartma.
ЯЙЦО *ср (мн. яйца)* 1. müxtəlif mənalarda yumurta; 2. *biol.* toxum; 3. **выведенного яйца** не стоит бах **выведенный**; как **курица с яйцом** носится с кем-чем nazını çəkmək.
ЯК *м зool.* yak, qaytaq, sarlıq (Tibet öküzü).
ЯКАНЬЕ *ср мн. нет* dilç. "ya"laşma ("E" səsinin "Ya" kimi tələffüz edilməsi).
ЯКАТЬ *несов.* "ya"laşdırmaq ("E" səsinin "Ya" kimi tələffüz etmək).
ЯКО *soğz. köhn.* sanki, elə bil, ...kimi (cür).
ЯКОБИНЕЦ *м (мн. яковинцы)* *tar.* yakobin (1789-cu ildə Fransa burjua inqilabı zamanı Paris radikal siyasi klubunun üzvü olan demokratik inqilabçılara verilən ad).
ЯКОБИНСКИЙ (*tar., siyasi*) yakobin (yakobinlik) -u[-ü]; **якобинский клуб** yakobinlər klubu.
ЯКОБИНСВО *ср мн. нет (tar., siyasi)* yakobinlik (yakobinlərin prinsipləri və siyasi hərəkəti) (бах **якобинцы**).
ЯКОБЫ союз част. guya, sanki (çox vaxt -miş, -imiş şəkilçiləri ilə ifadə olunur).
ЯКОРНИЦА *ж* dorlu çay bağçası.
ЯКОРНЫЙ *прил.* lövbər -i[-i]; **якорная цепь** lövbər zənciri.
ЯКОРЬ *м (мн. якоря)* 1. *dəniz.* lövbər, ləngər; **бросить якорь** lövbər salmaq; 2. *tex.* бах **ротор**; 3. **якорь спасения** son ümid.

ЯКУТ *м (мн. якуты)* yakut (xalq).
ЯКУТКА *ж* yakut qadın (qız).
ЯКУТСКИЙ *прил.* yakut -i[-i]; **якутский язык** yakut dili.
ЯКШАТЬСЯ *несов. dan.* dostluq etmək, durub-oturmaq, xoşallaşmaq.
ЯЛ *м дəniz.* yal (yük daşımaq üçün qısa və enli qayıq).
ЯЛИК *м дəniz.* yalığ (iki və ya dördavarlı qayıq).
ЯЛИЧНИК *м köhn.* qayıqçı.
ЯЛОВЕТЬ *несов. к. т.* qısır qalmaq, qısırlaşmaq.
ЯЛОВИЩА *ж* бах **яловка** 1-ci mənadə.
ЯЛОВИЧНЫЙ *прил.* düyə dərisindən qaydılmış.
ЯЛОВКА *ж* 1. *к. т.* qısır inək (düyə); 2. *xüs.* düyə dərisi.
ЯЛОВОСТЬ *м мн. нет к. т.* qısırlıq.
ЯЛОВОЧНЫЙ *прил.* бах **яловичный**.
ЯЛОВЫЙ *прил. к. т.* qısır; **яловая корова** qısır inək.
ЯМ *м tar.* yam, çarxana.
ЯМА *ж* 1. quyu; 2. çala, çuxur; 3. *xüs.* anbar; **угольная яма** kömür anbarı (gəmidə); 4. *məc.* zindan, zirzəmi, dustaqxana; 5. **рыть яму (кому-н.)** ...quyu qazmaq, ...ayağının altını qazmaq; **воздушная яма** hava boşluğu.
ЯМБ *м ədəb.* yamb (vurgusu ikinci hecədə olan ikihəcali şeir vəznü).
ЯМБЫЧЕСКИЙ *прил.* ədəb. yamb tərzində (vəznədə) yazılmış.
ЯМБОХОРЕЙ *м ədəb.* yamboxorey (yamb və xoreydan ibarət dördhəcali şeir vəznü).
ЯМИНА *ж* бах **яма** 1-ci və 2-ci mənalarda.
ЯМИСТЫЙ *прил. dan.* çala-çuxur(lu).
ЯМИЩА *ж* 1. dərin quyu; 2. böyük çala, böyük çuxur.
ЯМКА *ж* 1. **яма** *söz. kiç.*; 2. бах **ямочка**.
ЯМОЧКА *ж* batıq (ordda).
ЯМСКОЙ *прил. tar.* çarxana -i[-i]; **ямская лошадь** çarxana atı.
ЯМЩИК *м tar.* yamçı (at arabası).
ЯМЩИНА *ж мн. нет tar.* 1. yamçılıq; 2. **собр.** yamçılar.
ЯМЩИЦКИЙ, ЯМЩИЧНЫЙ *прил. tar.* yamçı -i[-i].
ЯНВАРСКИЙ *прил.* yanvar -i[-i]; **январские морозы** yanvar şaxtaları.

ЯНВАРЬ *м* yanvar, yanvar ayı.
ЯНКИ *нескл. dan. собир.* Yanki (avropalıların ABŞ-da doğulmuş amerikalılara verdiyi ad).
ЯНСЕНИЗМ *м мн. нет* yansenizm (XVII-XVIII əsrlərdə katolik dinində islahatçı hərəkət).
ЯНСЕНИСТ *м* yansenist (yansenizm tərəfdarı).
ЯНСЕНИСТСКИЙ *прил.* yansenizm (yansenist) -i [-i].
ЯНТАРНЫЙ *прил.* 1. **кəhrəba** -i[-i]; **кəhrəba**; **янтарное запястье** kəhrəba bilərzik; 2. **sarı, kəhrəba rəngli**; **янтарный цвет** sarı rəng; 3. **янтарная кислота** kim. kəhrəba turşusu.
ЯНТАРЬ *м мн. нет* kəhrəba.
ЯНУС *м:* **двуликий Янус** бах **двуликий**.
ЯНЫЧАРСКИЙ *прил. tar.* yeniçəri -i[-i]; **янычарские отряды** yeniçəri dəstələri (бах **янычары**).
ЯНЫЧАРЫ *мн. (ед. янычар м)* *tar.* yeniçerilər (sultan Türkiyəsində: adətən polis, çəza qoşunları kimi istifadə edilən imtiyazlı piyada qoşun əsgərləri).
ЯПОНЕЦ *м (мн. японцы)* yapon.
ЯПОНКА *ж* yapon qadın (qız).
ЯПОНСКИЙ *прил.* yapon -i[-i]; **японский язык** Yapon dili.
ЯР I *м* sıldırım, uçurum, sıldırım sahil; **яраган**.
ЯР II *м мн. нет* quş azarı (cifləşmə dövründə bəzi quşlarda əmələ gələn xəstəlik).
ЯРАНГА *ж* yaranqa (bəzi şimal xalqlarında: açılıb-yığılan səyyar mənzil).
ЯРД *м yard* (91,44 sm-ə bərabər ingilis uzunluq ölçüsü).
ЯРЕМ *м köhn.* бах **ярмо**.
ЯРЕМНЫЙ *прил.* boyunduruq -i[-i].
ЯРИТЬСЯ *несов. köhn.* 1. **acıqlanmaq**, qəzəblənmək, hirslenmək; 2. *məc.* qızımaq, qızmaq (heyvanlar haqqında).
ЯРИЩА *ж к-т.* 1. yazlıq əkin; 2. yazlıq buğda.
ЯРКА *ж* toğlu.
ЯРКИЙ *прил.* 1. parlaq; 2. aydın, açıq.
ЯРКО *нареч.* 1. **parlaq (surətdə)**; 2. **aydın, açıq**.
ЯРКОСТЬ *ж мн. нет* 1. **parlaqlıq**; 2. **aydınlıq, açıqlıq**.
ЯРЛЫК *м yarlık* (1. *tar.* tatar-moqol xanlarının fərmanı; 2. **məlların üstünə yapış-**

dırılan və onların adını, növünü, çəkisini, qiymətini və s. göstərən kağız; etiket; 3. məc. damğa).

ЯРЛЫЧОК *м* **ярлык** söz. kiç.

ЯРМАРКА *ж* yarmarka (vaxtaşırı düzəldilən ticarət bazarı).

ЯРМАРОЧНЫЙ *прил.* yarmarka -i[-i]; **ярмарочная торговля** yarmarka ticarəti.

ЯРМО *ср* (мн. **ярма**) 1. boyunduruq; 2. məc. zülm, əsarət.

ЯРОВИЗАТОР *м* *к. т.* yarovizasiyaçı; yarovizasiya mütəxəssisi.

ЯРОВИЗАЦИЯ *ж* *мн. нет* *к. т.* yarovizasiya (bar vermə prosesini tezəşdirmək, məhsuldarlığı yüksəltmək üçün bitki toxumlarının xüsusi surətdə işlənməsi).

ЯРОВИЗИРОВАННЫЙ *прич. к. т.* yarovizasiya edilmiş (bax **яровизация**).

ЯРОВИЗИРОВАТЬ *сов. и несов. к. т.* yarovizasiya etmək (bax **яровизация**).

ЯРОВИЗИРОВАТЬСЯ *несов. к. т.* yarovizasiya edilmək (bax **яровизация**).

ЯРОВИЩЕ *ср* *мә.* taxılı yığılmış yazlıq əkin sahəsi.

ЯРОВОЙ *прил. к. т.* yazlıq; **яровая пшеница** yazlıq buğda; **яровое поле** yazlıq əkin.

ЯРОСТНО *нареч.* 1. qəzəblə, qeyzlə; açıqlı, qeyzli, qəzəbli; 2. azğincasına; 3. var qüvvə ilə, amansızcasına, qızğın.

ЯРОСТНЫЙ *прил.* 1. qəzəbli, açıqlı, qeyzli; 2. məc. qudurgan, azğın, ödənilməz, şiddətli, qızğın; **яростная атака** şiddətli hücum.

ЯРОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. qəzəb, açıq, qeyz; **прийти в ярость** qəzəblənmək, qeyzlənmək; 2. azğınlıq, şiddət; **ярость ветра** küləyin şiddəti; 3. qızışma, qızma (heyvanlar haqqında); 4. **с яростью** böyük həvəslə, şövlə, bütün varlığı ilə.

ЯРОЧКА *ж* *ярка* söz. kiç.

ЯРУГА *ж* *мә.* dərə, çuxur.

ЯРУС *І* *м* *yarus* (1. *üfqi surətdə yığılmış şeylər sırası*; 2. *teatr binasının içərisindəki mərtəbə*; 3. *geol. yer qatı, layı*).

ЯРУС *ІІ* *м* *xüs. yarus* (balıq tutmaq üçün qarışdırıcı iplər).

ЯРУСНЫЙ *прил.* yarus -i[-i].

ЯРУТКА *ж* *bot.* yarganotu, quşterəsi.

ЯРЧАЙШИЙ *прев. ст. к* **яркий и ярко** 1. ən parlaq; 2. ən aydın, ən açıq.

ЯРЧЕ *срав. ст. к* **яркий и ярко** 1. daha parlaq; 2. daha aydın, daha açıq.

ЯРЫГА *м* 1. tar. yarıqa (kiçik polis qulluqçusu); 2. köhn. oyuş, pozğun, əxlaqsız.

ЯРЫЖКА *м* *köhn. dan.* bax **ярыга**.

ЯРЫЖНИК *м* *köhn. dan.* bax **ярыга** 2-ci mənada.

ЯРЫЙ *прил.* 1. bax **яростный**; 2. məc. qızğın; qatı; **ярый сторонник** qızğın tərəfdar; 3. köhn. təmiz, parlaq, saf (əriyən şey haqqında).

ЯРЬ *І* *ж* *мн. нет* *мә.* bax **яровой**.

ЯРЬ *ІІ* *ж* *дан.* bax **ярость** 1-ci mənada.

ЯРЬ *ІІІ* *ж* *бax* **яр-медянка**.

ЯРЬ-МЕДЯНКА *ж* *мн. нет* yaşıl boya, yaşıl boyaq.

ЯСАК *м* *tar.* 1. yasak (qədim Moskva dövlətində və cənub Rusiyasında: Volqaboyu, Sibir və Uzaq Şərqi bəzi xalqlarından alınan natural vergi); 2. işarə, signal.

ЯСАЧНЫЙ *прил. тар.* 1. yasak -i[-i]; **ясачные сборы** yasak vergiləri; 2. yasak verən, yasak vergisi verən.

ЯСЕЛЬНИЧИЙ *м* *тар.* miraxur (qədim Moskva dövlətində: knyaz və padşah tövələrinə baxan adam).

ЯСЕЛЬНЫЙ *І* *прил.* körpələr evi (yaslı) -i[-i].

ЯСЕЛЬНЫЙ *ІІ* *прил.* axur -i[-i].

ЯСЕНЕВЫЙ *прил.* göyrüş -i[-i]; **ясеневый лист** göyrüş yarpağı.

ЯСЕНЕЦ *м* *bot.* alışan.

ЯСЕНЬ *м* *bot.* göyrüş, vən.

ЯСКÓЛКА *ж* *bot.* dəlicincilik.

ЯСЛИ *І* *ед. нет* körpələr evi, yaslı.

ЯСЛИ *ІІ* *ед. нет* axur, yemqutusu.

ЯСМЫН *м* *köhn.* bax **жасмин**.

ЯСМЫННЫЙ *көһн.* bax **жасминный**.

ЯСНЕТЬ *несов.* aydınlaşmaq, açılmaq.

ЯСНО *нареч.* 1. parlaq; 2. aydın, aşkar; **ясно слышать** aydın eşitmək; 3. *в функ. сказ.* aydındır, ballidir, aşkardır; **ясно без слов** sözsüz də aydındır; 4. *в знач. сказ.* açıq(dır) buludsuzdur (hava haqqında); **если будет ясно**, **пойдем гулять** hava yaxşı olarsa, gəzməyə gedirik; 5. *част.* şübhəsiz, təbii, əlbəttə; hə, bəli.

ЯСНОВЕЛЬМОЖНЫЙ *прил. тар.* cənab ali (Polşa panları və Ukrayna getmanlarının ünvanı).

ЯСНОВИДЕНИЕ *ср* *мн. нет* bəsirət, gələcəyi görmə.

ЯСНОВИДЕЦ *м* bəsirətli adam, gələcəyi-görən adam.

ЯСНОВИДЯЩИЙ *прил.* bəsirətli, gələcəyi-görən, gözünə açıq.

ЯСНОСТЬ *ж* *мн. нет* 1. aydınlıq, açıqlıq, parlaqlıq; 2. məc. məntiqilik, səlislik.

ЯСНОТКА *ж* *bot.* ballıbabə, dalaşmaz.

ЯСНЫЙ *прил.* 1. aydın, açıq, parlaq; 2. təmiz, ləkəsiz, saf; 3. məc. məntiqi, səlis; 4. **ясное дело** əlbəttə, sözsüz; aydın işdir; **яснее ясного** tamamilə aydındır.

ЯСОЧКА *м* *и* *ж* *дан.* canım, əzizim, gülüm (nəvazişli müraciət).

ЯСТВО *ср* (мн. **яства**) *köhn.* yemək, yeməli şey, taam.

ЯСТРЕБ *м* (мн. **ястреба** и **ястребы**) qırğı.

ЯСТРЕБЕНОК (мн. **ястребята**) qırğı balası.

ЯСТРЕБИНЫЙ *прил.* qırğı -i[-i], **ястребиный клев** qırğı dimdiyi.

ЯСТРЕБОК *м* (мн. **ястребки**) 1. balaca qırğı; 2. məc. *дан.* qırıcı təyyarə.

ЯСТЫК *м* *xüs.* 1. torbalı kürü; 2. kürü torbası.

ЯСТЫЧНЫЙ *прил.* *xüs.* təmizlənmiş; **ястычная икра** təmizlənmiş kürü.

ЯТАГАН *м* yatağan (ayrı qılinc).

ЯТКА *ж* *köhn.* örtülü bazar.

ЯТОВЬ *ж.*, **ЯТОВЬЕ** *ср* *мә.* çayda qırmızı balıqların törədiyi yer.

ЯТРЫШНИК *м* *bot.* səhləb (ot bitki).

ЯТРЫШНИКОВЫЕ *мн. bot.* səhləb fəsiləsi.

ЯТЬ *м* *köhn. yat* (keçmişdə rus əlifbasında işlənən "Ъ" hərfinin adı); 4. **на ять** (дан.) lap əla.

ЯХОНТ *м* yaqut (qiymətli daş).

ЯХОНТОВЫЙ *прил.* yaqut, yaqutdan qayırılmış.

ЯХТА *ж* *идм.* yaxta (motorlu və yaxud yelkənli yüngül gəmi, qayıq).

ЯХТЕННЫЙ *прил.* *идм.* yaxta -i[-i].

ЯХТ-КЛУБ *м* *идм.* yaxt-klub (su idmanı ilə məşğul olan idman təşkilatı).

ЯХТ-КЛУБОВЕЦ *м* *идм. дан.* yaxt-klub üzvü, yaxt-klub işçisi.

ЯХТ-КЛУБСКИЙ *прил.* *идм.* yaxt-klub -i[-i].

ЯХТНЫЙ *бax* **яхтенный**.

ЯХТСМЕН *м* *идм.* yaxtsmen (yaxtada su idmanı ilə məşğul olan idmançı).

ЯЧЕИСТЫЙ *прил.* *xüs.* göz-göz, dəlik-dəlik, dəşik-dəşik.

ЯЧЕИТЬСЯ *несов. мә.* tora ilişmək, tora düşmək (balıq).

ЯЧЕЙКА *ж* 1. bax **ячея**; 2. özek.

ЯЧЕЙКОВЫЙ *прил.* özek -i[-i].

ЯЧЕСТВО *ср* *мн. нет* *kin.* mənəmlilik, mənəm-mənəmlilik, ifrat fərdiyyətçilik.

ЯЧЕЯ *ж* *xüs.* 1. oyuq, dəlik; 2. (müxtəlif mənalarda) göz; **невод с частой ячеей** sıx gözli balıq toru.

ЯЧЕЙ *прил.* yak -i[-i]; **ячий рога** yak buy-nuzları.

ЯЧМЕННЫЙ *прил.* arpa -u[-ü]; **ячменная мука** arpa unu.

ЯЧМЕНЬ *І* *м* *мн. нет* arpa.

ЯЧМЕНЬ *ІІ* *м* *tib.* itdirsəyi.

ЯЧНЕВИК *м* *мә.* arpa çörəyi.

ЯЧНЕВЫЙ *прил.* 1. arpa -i[-i]; **ячневая крупа** arpa yarması; 2. arpa yarmasından hazırlanmış.

ЯШМА *ж* *miner.* yaşma, yəşəm daşı.

ЯШМОВЫЙ *прил.* yaşma -i[-i]; yəşəm daşından qayrılmış; **яшмовая ваза** yəşəmadan (yaşəm daşından) qayrılmış vaza.

ЯЩЕР *м* (мн. **ящеры**) *zool.* kələz.

ЯЩЕРЕНОК *м* (мн. **ящерята**) *м* kərtən-kələ balası.

ЯЩЕРИЦА *ж* *zool.* kərtən-kələ.

ЯЩЕРИЧНЫЙ *прил.* kərtən-kələ -i[-i].

ЯЩЕРНЫЙ *прил.* kələz -i[-i].

ЯЩИК *м* yeşik, qutu; 4. **зарядный ящик** (hərbi) top gülləsi daşıyan araba; **откладывать в долгий ящик** bax **долгий**.

ЯЩИЧЕК *м* *ящик* söz. kiç.

ЯЩИЧНИК *м* yeşikçi, yeşik qayıran, qutu qayıran (usta).

ЯЩИЧНЫЙ *прил.* yeşik (qutu) -i[-i]; **ящичная крышка** yeşik qapağı.

ЯЩУР *м* *мн. нет* bayt, dabaq, ağızyarası (heyvan xəstəliyi).

ЯЩУРНЫЙ *прич.* bayt. 1. dabaq -i[-i]; **ящурные признаки** dabaq əlamətləri; 2. dabaq xəstəliyinə tutulmuş (heyvan haqqında).

MÜNDƏRİCAT

Рр	5
Сс	131
Тт	362
Уу	436
Фф	509
Хх	544
Цц	568
Чч	580
Шш	605
Щщ	634
Ээ	638
Юю	663
Яя	666

Buraxılışa məsul:

Əziz Güləliyev

Texniki redaktor:

Rövşən Ağayev

Tərtibatçı-rəssam:

Nərgiz Əliyeva

Kompyuter səhifələyiciləri:

Aslan Almasov

Ələkbər Kərimov

Korrektorlar:

Pərinaz Səmədova

Elmira Teymurova

Yığılmağa verilmişdir 28.10.2004. Çapa imzalanmışdır 29.04.2005.

Formatı 60x90 $\frac{1}{16}$. Fiziki çap vərəqi 42. Ofset çap üsulu.

Tirajı 25000. Sifariş 99.

Kitab "PROMAT" mətbəəsində çap olunmuşdur.